

Bibliotheca C. SS. R.
Pragens.

Armarium

Loculamentum

A B

3 8

F-135

838

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Nakladatel a redaktor :

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kn. arcib. semináře i stud. konviktu, č. konsistorní rada, k. arcib. notář, pokladník
Dědictví sv. Prokopa atd.

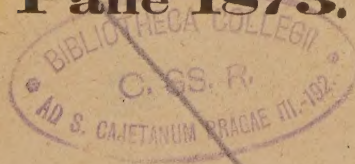
KNIHOVNACSSR.

=VLIBĚJOVICÍCH=

Ročník XXIII.

*B
S*

Léta Páně 1873.

V PRAZE.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse.

1873.

721
VYRAZENO

Obsah ročníku XXIII.

Řeči a spisy sv. Oteč.

Sv. Řehoře Nazianského: Řeč první o míru, str. 1, 17, 33. Řeč druhá o míru, 49, 65, 81. Řeč třetí o míru 97. Řeč k těm, kteří ho vyzvali a nepřivítali 113. Řeč k měšťanům Nazianským 129, 145. Řeč o sobě samém 161, 177. Řeč k Julianovi 193, 209, 225. Řeč proti Arianům a o sobě samém 242, 257, 273. Řeč proti náknutí, jakoby byl po stolici rcib. v Konstantinopoli toužil 305, 321.

Podobenství Otce Bonaventury:

Drobnohled 4. Petr sprosták 21. Lovec zmiří 21. Větroplavec 39. Neposlušný sirotek 84. Sedlák knížetem 85. Bázeň lidská 85. Trám ve vodě 104. Vážný žert kapucína 116. Co jest život nyníjší 117. Orakulum Delphické 117. Kajicník u papeže 152. Nit života 153. Nemoudrý pocestný 153. Dvořanšnové v nemilosti 154. Oblažený sirotek 165. Pomsta slabšího 182. Lakomec 183. Cesta do nebe 214. Pes a had 215. Hloupá odpověď 216. Opice 234. Dervís 235. Stížnosti Kretanů u Joviše 161. Vášně v podobenství 263. Blázen a hodiny 279. Tigranes a Berenike 280. Dědič 281. Podivný hosté 372. Nevděčník 372. Chudý svou vinou 373. Nápoj sladký a hořký 373. Dva bratři 374. S en mníchův 406. Milostná psaníčka 456. Král Kosmie 475. Krásná Julie 491. Sv. Václav 501. Pravá zásluha 515. Špatný sluha 516. Dvě cesty 532. Neopatrný 533. (R. 1874 bude pokračováno.)

Duchovní řeči. Řeč o pohřbu vld.

p. J. Kinzla, děkana Tuklatského 132. Kázání na Veliký pátek 147. Řeč při oddavkách 288. Řeč po květnové povodni r. 1872, 353. Řeči o devítisvletém jubelium založení biskupství Pražského 385, 417, 433, 449, 465, 481. Řeč k snoubencům před oddavkami 401. Promluva u hrobu mladé manželky 497. O lakotě 513. Na den Narození Páně 546. Řeč na konec roku 561.

Pojednání a úvahy. Úvahy o člověku

244. Mše sv. 390. Jak smýšlejí ti nenávidění Jesuité o Čechách? 498. Blahé působení modlitby na kázání 529.

Příběhy a obrazy z dějepisu a ze života. Založení biskupství Pražského r. 973, st. 37, 53, 70. Bl. Karel Spinola 195, 211, 232, 247, 260, 276, 291, 308, 324, 342.

Ganganelli, potomní papež Klement XIV. 356. Odpustkový list Arnošta prvního arcibiskupa Pražského 441. Posvátné obrázky 487.

Pastýřské listy. J. Excel. nejdůst. p. bisk. Budějovického 68. Pastýřský list biskupů Švýcarských k duchovenstvu a věřícím ohledně významu dobrého a špatného tisku 227. Biskupů církevní provincie České za příčinou devítistyletého jubilea založení biskupství pražského 319.

Čtení zábavné a poučné. Hrbatá str. 6, 23, 40, 55, 72, 87, 104, 118, 135. Návrat z Ameriky 166, 184, 197. „Hosanna“ a „Ukřižuj“ 293, 310, 326, 344. Na Samotách 359, 375, 391, 407, 423, 442. Ze světové výstavy Vídeňské 437. Cedry na Libanu 473. Pan Odolan Pětipeský 501, 518, 533, 552. Z výletu na Libanon 517.

Písně a básně. Noc novoroční 3. Kámen na vrchu 5. Zkalený potok 7. Spánek a smrt 20. Zima 23. Spokojenost 55. Vzácná kniha 67. Svatyně pravzoru 83. Z posvátných harmonií 103. Pouť ducha mého 115. Dobrý příklad 137. Umučení Páně 150. Po návratu 165. Večer na horách 166. Anděl Páně 196. Útěcha 211. Po klekání 214. Můj stánek 231. Sedmikráska 234. Skřivánek 235. Poutníci 249. Ztracený ráj 259. Lidské srdce 261. Poklid a čin 276. Církev Páně 279. Ten mocný Duch 291. Zbožný lovec 297. S Bohem! 308. Modlitba 315. Xenie 319. V temné noci 324. Svatý Dominik 355. Jitro 363. Večer 363. Sv. Klára 371. Památka na druhotiny 375. O blahoslavené Miladě 378. Sv. Františka 389. O sv. Ludmile 402. Sirotek 405. Opřešení těla sv. Václava 422. Nezapadej slunce 437. Lev Veliký u Atily 455. Život lidský 473. Pomni na konec 475. Naše žití 487. Setrvej 500. Tam k výšinám! 517. Zloba 538. Hvězda 552. Růže v poušti 566.

Paběrky. Pohanské věštby 13. Sv. Martin 14. Protestant o činnosti církve katolické za reformace 47. Osudy systému Koperníkova 79. Změna náboženství 79. K církevní památce sv. hřebů a kopí 110. Dva žebraři 111. Řízení osudu 125. Loď 126. Zlo 126. Pravda 127. Vznešenost církve sv. 157. O modlitbě „Anděl Páně“ 190. Pollak v Kladském pochoř 207. Prach jsi a v prach se obrátíš!

303. Zakuklený Jesuita 303. Zrušení řádu Jesuitského 318. Duch času 366. Upomínky Sázavské 382. Krásouma česká 382. Proč rozšířilo se protestantství tak rychle? 382. Smrt spravedlivého. Kriminely. Pracovny. 399. Pravý kajicník 447. Zkouška svatosti 462. Vzácná otrokyně 462. Láska manželská 499. Podivné dva příběhy 511. Sv. Jan, almužník 543. Hruža soudu 543. Simon Stilites 560. Dítě co vůdce 571.

Dopisy. Z Ameriky 28, od Bavorských hranic 9, z Bestviny 506, 507, od Česk. Brodu 363, z Č. Budějovic 8, z Filipšdorfu 27, z Horic 396, 459, 460, 522, 538, 567, od sv. Hostýna na Moravě 121, z Hradce Králové 447, z Hradiště 27, 59, 106, 120, 217, 349, z Hřdel 267, z Chorušic 90, z Jesenice 395, z Kralovic 316, z Kozmic 427, od Kyšperka 413, z Litně 557, z Lovčic 200, z Mušku 25, od Nepomuku 315, z Nových Hradů 121, z Předního Ovence 266, z Písečné 331, z Pouchova 284, z Prahy 41, 57, 88, 168, 187, 199, 261, 297, 330, 393, 424, 425, 443, 445, 457, 557, z Práche 282, 364, z Přelouče 26, 74, 89, 250, 283, z Preštic 370, z vikariátu Příbramského 116, od Sedlčan 267, od Šumavy 43, 493, z Těchonice 331, z Turnovska 397, z Labské Týnice 409, ve Vínorí 426, z Votického vikariátu 137, z Všebořska 7, z Vyšehradu 476, od Žatce 42, 58, 75, ze Žebráka 26, ze Žlunic 363.

Kronika. Z Ameriky 13, 30, 207, 366, 447, 525, 570, z Anglie 255, 270, z Bavor 350, z Belgie 430, z Berlína 45, z Bosny 510, z Elsasska 430, z Francie 62, 93, 206, 286, 335, 351, z Hollandska 447, z Japonska 381, z Jerusálema 62, 77, 94, 366, z Italie 11, 46, 141, 222, 381, 461, z Lince 559, z Londýna 142, z Mnichova, 45, 220, 381, 478, z Moravy 380, z Německa 44, 60, 138, 236, 253, 365, 380, 508, 541, 559, z Nizozemí 301, z Paderbornu 76, 202, z Paříže 524,

z Pešti 478, z Polska 206, z Prahy 10, 29, 44, 60, 76, 90, 107, 122, 137, 154, 171, 188, 201, 218, 236, 251, 268, 285, 299, 316, 334, 349, 365, 369, 380, 398, 413, 428, 446 461 478, 393, 508, 524, 541, 559, 568, z Pruska 10, 45, 61, 91, 107, 138, 202, 268, 286, 301, z Ruska 206, 365, 494, z Říma 11, 45, 61, 93, 109, 122, 140, 155, 188, 203, 221, 238, 269, 317, 351, 365, 381, 524, 569, ze Slavonska 107, ze Solnohradu 300, 414, ze Syrakuz 78, ze Španěl 110, 302, 381, ze Švédsko 29, ze Švýcar 77, 124, 141, 172, 189, 203, 269, 351, 568, z Turecka 381, z Turína 559, z Turing 431, z Tyrolska 350, z Uher 508, 524, z Varšavy 47, z Vestfálska 494, z Vidně 90, 172, 219, 350, 493, ze Záhřebu 29.

Literární oznamovatel. 15, 31, 47, 63, 79, 95, 111, 127, 144, 159, 176, 191, 208, 223, 239, 256, 272, 287, 303, 319, 335, 351, 368, 384, 399, 115, 431, 448, 463, 478, 495, 511, 527, 543, 560, 571.

Osobní věstník duchovenský. 16, 32, 48, 64, 78, 96, 112, 128, 154, 149, 176, 192, 208, 224, 239, 256, 272, 288, 304, 320, 336, 352, 368, 384, 400, 415, 431, 448, 463, 479, 496, 512, 528, 544, 560, 572.

Záležitosti spolkové. Zápisky Dědicví sv. Janského 63, 176, 473.

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta v Praze 112, 256, 272, 320, 464, 480. Pro sv. Otce 256. Jednotě sv. Josefa 256, 272, 320. Na „Máj. pobožnost“ u sv. Klementa 256. Na posv. roucha pro pohořelý chrám v Jáchymově 256, 272, 304, 320. Na pohořelé v Černíkově 464.

Listárna redakce. 32, 160, 208, 224, 320, 336, 416, 572. Program 16, Provolání a prosba 240.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditice:
v knihkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectvích

Celoročně 3 zl.
polo. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polo. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč první, po sjednocení se s mnichy, za
přítomnosti otce svého.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Znameního svatého otce Řehoře Nazianského otec, též Řehoř řečený a biskup v městě Nazianzu, byl muž jinak velmi hodný a dobrotivý přísně se netoliko sám drže víry katolické, ale i statně ji proti bludařům svého věku háje. Ale při své upřímné prostotě neprohlédl ošemetnost těch kacířů, a jednou některé z nich do církve přijal, ba i podepsal jedno dvojsmyslně složené jich vyznání víry. To když se dozvěděli mniši jeho biskupství, jakými byli přísnými horliteli pro přesnost víry, odloučili se i hned nejen sami od něho, ale i nemalou část věřících mu odvrátili a za sebou potáhli, kacířské smýšlení mu vytýkajíce. I byla by z toho církvi katolické velká škoda nastala, kdyby náš svatý kazatel Řehoř nebyl otce svého přesvědčil, že chybil, a tento pak nebyl tolik mírnosti a pokory do sebe ukázal, že veřejně chybu svou uznal a svou pravověrnost dokázal i za odpuštění prosil. Na to se mniši udobřili a k jednotě víry se navrátili. Při té příležitosti činil svatý Řehoř před otcem svým a hojně shromážděným duchovenstvem i lidem věřícím tuto slavnou, mistrnou řeč. Nejprve udává příčinu, proč půsavaše mlčel a nyní vystupuje; pak život mnišský krásně líčí; potom Bohu díky vzdává za dar pokoje, velebě jej a vycítaje blahé jeho působení proti neblahým následkům nesvornosti. Potom napomíná věřící, aby se tak snadno jednoty ne-

vzdávali, raději bratrskou a laskavou mírností a shovívavostí jak bližních tak i sebe napravití hleděli. Konečně otcí přeje štěstí k novému usmíření a zavírá řeč svou velením nejsvětější Trojice. — Činil pak řeč tu, jak dle udalosti tam podotknutých lze souditi, r. 364 v Nazianzu, v Kapadocii.

Podáváme tuto některé z řečí kazatele mezi svatými otcí nejvýtečnějšího, zdržující se všeho vychvalování; nic však méně sdělíme úsudek muže, jenž se nade všechny jiné zevrubně znal v literatuře starých, jak římské tak latinské, jak světské tak duchovní, *Erasma Rotterodamského*. Dí pak:

U Řehoře Nazianského stejná se nachází i zbožnost i výmluvnost; avšak libuje si v značných vtipech, jež latíně a tak těž i v jiné řeči tím nesnadněji lze vyjádřiti, poněvadž na slovním významu se zakládají. V celé však mluvě podobá se Isokratovi. K tomu přidejme, že o Božských věcech, jež slovy lidskými nelze úplně vyjádřiti, velmi rád hloubá. Bratr jeho *Basíl* s libým a nenuceným proudem řeči spojuje i zbožnost i učenost i ostrovtip, dle potřeby věci, i jasnost i líbeznost, a jestliže bychom kterých výtečností u řečníka křesťanského si žádali. — *Jan Zlatoustý*, *Basilián* jak ve vědách, tak i v přísnosti života nerozdílný druh jako *Achates*, cokoliv psal, k pochopení lidu zřídil, a čím jest obsírnější, tím jest sprostější; rozpouští se více ve všeobecnosti, nežli v těžší otázky. Tato trojice výtečníků žila skoro jedním věkem v Řecku, rovných sobě v učenosti, nerovných v výmluvnosti. Kdo by je chtěl s latinskými otcí prorovnávat, nalezne že *Zlatoustý* není nepodoben *Augustinu*, *Řehoř Ambroží*, který kdyby byl řecky psal, tak též by byl nesnadnou úlohou překladateli býval; koho bych pak *Basiliovi* přirovnal, nevím ještě,

leč bychom znalost v písmech, kterouž měl Hieronym, s Laktantiovou šťastnou lehkostí mluvy spojití chtěli. Mne zajisté, dokládá soudný a důmyslný kritik, od překládání Řehoře odstrašily důvtipná mluva, vznešenost řeči a temné narážky.“ —

Tak Erasmus. Dle toho prosím čtenáře znalého a soudného, aby i mé odvážení se posouditi ráčil.

I. Rozvazuje mi jazyk horlivost a nedbám zákona lidského pro zákon duchovní; i věnuji míru slovo, jehož jsem prvé nikomu nepopustil. Prvé zajisté když údové naši od nás odstoupili a veliké i ctihodné tělo Kristovo rozděleno a rozdvojeno bylo, tak že málem kosti naše rozmetány byly až do pekel,¹⁾ jako země hluboká pluhem rozbrážděna i široširě rozprášena, a když nerozdílný a nerozlučitelný i v jedno setkaný šat²⁾ nepřítel zlý roztrhna celý si osvojil, naší vinou to zmoha, co katany Krista Pána ukřížovavšími nezmohl: tehďáž jsem stráž položil rtům svým,³⁾ sic i jinak neochotným k řeči, poněvadž jsem za duchovní rád uznával, abych prvé sám účinnou moudrostí sebe očistil, potom pak ústa otevra si oddech⁴⁾ a *pronesl slovo dobré*⁵⁾ a *mluvil moudrost Boží dokonalou mezi dokonalými*;⁶⁾ a jakož čas vhodný jest všeliké věci i malé i velké (to zajisté slovo Šalomounovo dobře a veleopatrně velí), tak i řečia mlčení⁷⁾ pravou dobu jestli že kdo jiný, i já jsem uznával.

II. Proto jsem se zamlčel a ponížen jsem, vzdálen jsa všeho dobra; a mrákota téměř zahalila a zatemnila záři řeči mé a bol můj ve dne v noci vždy nový mne klíčil.⁸⁾ Neboť všecko mi bylo podnětem k upomínce na roztržku bratří: bdění, posty, modlitby, slzy; — kolena klečením otačená, prsa ubitá, hluboké vzdechy, strážce celonoční, myslí k Bohu povznešené, jemné,

prosebné kvílení, povzbuzující posluchače k žalu, od těch kteří chvály Hospodinovy pěli, plesali, rozjímali ve dne v noci¹⁾ oslavování v hrdlech svých majíce;²⁾ a potom i krásné ty důkazy života zbožného a příkladné k němu upomínky, jako tiší kazatelové: vlasy prosté a neučesané, nohy bosy za příkladem apoštolův kráčejíce, nic mrtvého na sobě nemajíce, postřiziny mírné, šat pýchu kárající, pás sprostností krásný, oděv málo zahrnující tak jakoby jej ani nezahrnul;³⁾ krok pevný, oko mírné, úsměv libý, či spíše pohyb k úsměvu, an rozpustilý chechot trestá, řeč z rozmyslu pocházející, mlčení nad řeč vážnější, pochvala vtípem okoreněna, nikoliv k lichocení, ale k lepšímu poučení zřízena, pokárání žádoucnější nad pochvalu, míra i v trudnosti i veselí a obou řádné střídání se a smíšení; něžnost s vážností, přísnost s studem spojena, tak že si vespolek ani ta ani ta neškodí, jedna druhé k vážnosti slouží; pravá míra i u veřejném vycházení i se veřejnosti vzdalování, ono k poučování jiných, toto pak k cvičení se v tajemstvích Ducha svatého a tak že se i u veřejnosti soukromí šetří i v soukromí bratrská a lidská láska pěstuje; a pak co vyšší a vznešenější nad to jest, bohatství v chudobě, u vyhnanství statky, v pohanění sláva, v slabosti síla, ve stavu svobodném plodnost (jelikož plození podle Boha hojnější a lepší jest nad tělesné); bez lahůdek býti za lahůdku považující, pokorní jsouce pro království nebeské; na světě nic nemajíce a nad světem panující, ač v těle přec jako mimo tělo žijíce, kterých úděl jest Pán, kteří jsou chudí proto aby kralovali, a kralují aby chudí byli.

III. Ti tedy jsouce moje zboží a moje rozkoš svou přítomností mne tě-

¹⁾ Žalm 140, 7. ²⁾ Jan 19, 24. ³⁾ Ž. 38, 2. ⁴⁾ Ž. 118, 131. ⁵⁾ Ž. 44, 1. ⁶⁾ I. Kor. 2, 6. ⁷⁾ Kaz. 3, 1. ⁸⁾ Ž. 38, 3.

¹⁾ Ž. 1, 2. ²⁾ Ž. 149, 6. ³⁾ Mniši východní nosili šat krátký, kterýž pasem podkasati nebylo ani potřebí, zvláště při práci.

šili a svým vzdálením mne rmoutili. To duši mou svíralo a lekalo. Proto jsem *já smuten a zkormoucen chodil*; ¹⁾ „proto jsem s jinými útěchami i řeči nechal, poněvadž milí moji zbužněli“ ²⁾ a obrátili se ke mně hřbetem a nikoliv tváří, ³⁾ a že stalo se tak stádo svobodnějším nad pastýře, ať nedím odvážnějším; poněvadž se mi svrhla v trpkost vinice pravá a od dobrého vinaře výborně vypletá, která jindy krásnou sbírku vydávala v čerany Boží; poněvadž *přátelé a příbuzní moji proti mně se blížili a postavili, a ti, kteří blízko u mne bývali, stáli z daleka*; ⁴⁾ poněvadž jsme tím rozdvojili Krista, že jsme přílišní i Boha i Krista milovníci byli, a pro pravdu sami jsme se vespolek oklamali a pro lásku nenávisť si hleděli, a když jsme se nárožního kamene trhli, až i ve skále jsme otřesení zakusili; poněvadž jsme za lepší a výbornější dar měli mír, dali jsme se do války v válčice pro toho, jenž na dřevě vyvýšen jest, svrženi jsme byli, a svárice se pro toho, jenž pohřben jest a z mrtvých vstal, sami smrt jsme utrpěli.

IV. Prvé sic tak bylo; avšak co by člověk za jasného počasí připomínal doby nehody, zaměstnává se věcmi truchlivými, jichž zkusiti nežádoucí; pamatovati nepřijemno jest? Lepší mlčeti nežli mluvití a utrpěnou ránu v hloubi zapomenutí pohřbiti, leč by kdo proto jediné upomínku těch smutných dob vzbuzoval, abychom se tím příkladem poučili, a jako při nemocech bývá, varovali pak se příčin, pro které jsme v ně upadli. Ale nyní když pomínula bolest a zármutek a žal; ⁵⁾ když synové jsouce jednoho Otce jedno jsme se stali, s nejsv. Trojicí sourodni, téhož ducha, též cti účastni; synové Slova, pošetilsti sprostěni; synové Ducha svatého nikoliv již nebrojíce proti sobě,

ale vespolek horující; ¹⁾ synové Pravdy totéž smýšlející ²⁾ a mluvící; synové Moudrosti zmoudřelí; synové světla jako na světle denním slušně chodící; ³⁾ účastníci Cesty všickni přímo krácející; milovníci pravých Dvěrí všickni uvnitř sjednoceni; čeleď Beránka a Pastýře, tiší v jednom ovčinci pod týmž pastýřem, nikoliv v područí toho, an nezkušeně stádo své pase, ⁴⁾ aniž ovce hubí, aniž vydává vlkům a propastem, ale toho, který jest veleprozřetelný a zkušený; když jsme se stali účastníky utrpení toho, jenž byl za nás trpěl, jedni druhým břemen ulehčující; údy jedné Hlavy v jedno tělo souměrně spojeni a utvrzeni dle všelike míry Ducha svatého; ⁵⁾ když ten, jenž činí všecko a k lepšímu změňuje, obrátil i nám žal v radost a smuteční oděv v potěšení; ⁶⁾ nyní tehdy i já odkládám s předešlým zármutkem i mlčení a věnuji nynější době a vám slovo své, či raději Bohu v příhodnou oběť díků, dar zlata ryzejší, stkvostnější draho-kamů, libější všelikeho pestrého oděvu, světější obětí zákonních, milejší prvotin, příjemnější Bohu nad telce mladistvého, nad oběti zápalní, nad tisíce beránek tučných, jimiž počátečný zákon vládl nedospělému Israeli, krvavými obětmi nastiňuje budoucnost.

(Pokračování.)

Noc novoroční.

(Terciny.)

Dvanáctá bje v půlnoc časovládnu,
jenž staré leto od nového dvojí,
rok skonál — nevzbudí se mocí žádnou!

U okna *stařec* usoužený stojí,
zoufale zírá v ohvězděné nebe
i v zem, již sever sněhový šat strojí.

Dí k sobě: „Zda kdo bídník horší tebe?
Tvor každý v sladkém spánku odpočívá:
bezsená noc tvá — mráz i v kostech zebe!“

¹⁾ Ž. 34, 14. ²⁾ V. Mojž. 32; 15. ³⁾ Jer. 2, 27.

⁴⁾ Ž. 37, 12. ⁵⁾ Is. 35, 10.

¹⁾ Řím. 12, 11. ²⁾ tamž. 16. ³⁾ Řím. 13, 13.

⁴⁾ Zach. 11, 15. ⁵⁾ Kol. 2, 19. ⁶⁾ Žlm. 29, 12.

Co zrakem sklenným před sebe se dívá,
se státi vidí na posvátném poli,
hrob jeho v blízkou přišerně mu kývá.

Bez kvítka hrob ten pustý jest a holý
poprašek pokryl ho jen sněhu stáří,
hříchové mládí — ó jak v srdci bolí!

A starce hrůza zračna v sině tváři:
zří, otec jak jej staví na rozcestí,
zří různou mladost v usmívavé záři.

„Hle, synu, dvoji cesta světem jesti:
ta pravá — cesta blaženosti sluje,
v tu levou — nedej se od svědců svěsti!

Tu levou ďábel medem oslazuje,
leč koneč jej v mráкотná jde místa
do pusté, jeduplné, hadí sluje.

Ta pravá drsná přivede tě zjista
v krajinu luznou nebeského ráje,
Pán kde miláčkům života strom chystá.“

V útrokách starci trapný oheň plaje,
kol těla syčí jedohlaví hadi —
v té trýzni zvolá k nebi pohledaje:

„Polituj, Pane, vrať mi zlaté mládí!
Na jazyk pryská jed — vě sluji dračí!
Palčivá ústa má — ó čím se schladí?

Jen kapku vody dej — ať jazyk smáčí!
Vnov, otče, v dráhu postav syna svého,
Herkula zřiš, an cestou pravou kráčí!“

A přízrak nový stíhá souženého;
uvidí hvězdu s nebe padající —
„tys, hvězdo, obraz syna zbloudilého!“

Světýlka vidí v bahně skákající:
„vy mého mládí blázniví jste dnové,
přiznává srdce žalem pukající.

Ve prázdnou kostnici jej vnesli snové:
zůstala kostra na zemi tu leží
znenáhla běře na se svaly nové.

Aj, z mrtvých probudil se jiných svěží,
před starcem stojí v záři nevidané,
na hlavě jemuž hrůza vlasy ježí.

I zakryl zjevu oči uplakané
řka: „bych byl noveroční plnil přání,
ze zdrůje ssál bych slasti nepřebírané!

Vám, druži mládí, přáno radování,
kdy soudruh bludný v planém pláči vzdychá:
mladosti krásná, vrať se ku pokání!“

A mladost k jinochu ne k starci spíchá;
útrapy děsné ve spánku se dály,
procitlý ze sna — mladík volně dýchá.

Spáchané viny živě před ním stály,
kterými vyšinul se z dráhy ctnosti;
že dosud mlád jest, pje Bohu chvály.

„Nevkročím více v stezku nepravosti,
já krásku věčnou si dnes zamiloval —
ctnost — dovede mne v lůno blaženosti!“

Mládenče, zmoudři, kdos jej následoval,
ať jeho sen tě v skutku nezachvátí;
hleď, a by záhy v pravo zavesloval!

Věk rajský nelze nazpět přivolati —
uletí leta — jaré květy zvadnou —
ztracený čas se více nenavráti!

Jos. V. Smělý.

Podobenství Otce Bonaventury.

1. Drobnohled.

Kardinál Sfrondrata, znamenitý spiso-
vatel z řádu sv. Benedikta, vypravuje směš-
nou událost, která se stala po smrti jed-
uho německého Jesuity. Jesuita tento,
jmenem Pater Tanner, muž velmi učený a
nábožný, cestoval z Prahy do Innomostí,
by zde v otčině své čerstvého vzduchu po-
žívat i zdraví opět nabýti mohl. Avšak
cestování jej úplně unavilo, tak sice, že v ne-
známém jakémisi místě zemřel. Hned ode-
bral se místní úřad do domu, kde byl zemře-
Když se sestavoval seznam jeho věcí, nal-
ezla se mezi nimi také malá krabička, je-
jížto podivný útvar již prozrazoval, že nēc;
tajemného a podezřelého v sobě chová-
bylať černá, ze dřeva a skla sestavená
Avšak podivení ještě vzrostlo, když první,
jenž sklem s hůry dolů do krabičky se po-
díval, všecek polekaný čtyry kroky na zad
uskočil a zvolal: „Odříkám se tebe, sata-
náši!“ Totéž přihodilo se všem, kteří se
po něm do krabičky podívali. Viděli tam
v skutku živé, černé, nesmírně veliké zvíře
s hroznýma rohami. Všickni byli leknutím
téměř bez sebe, a nevěděli, co si o tomto
děsném zvířeti mysliti mají. Mladík jeden,
jenž právě byl odbyl filosofický kurs, upo-
zorňoval společnost na to, že zvíře, které
se v krabici nalézá, mnohem větší jest než
tato; že tedy v tomto případě věc obsa-
žená větší jest věci obsahující, což všem
zákonům fysickým se přičítá, a přirozeným
během diti se nemůže; z čehož prý patrno,

že zvíře v krabici není zvířetem hmotným, nýbrž duchem v podobě zvířete. Všichni souhlasili s tímto výkladem a byli přesvědčeni, že sám ďábel v krabici se nalézá. O muži, jenž tu věc při sobě nosil, soudili všichni, že ji ze zlých úmyslů měl při sobě a že byl čarodějem. Pověst o ďábelské této události rozšiřovala se rychle. Celá obec spěchala k onomu domu. Každý chtěl se do skřínky podívat a jedni pak sdělovali druhým s hrůzou a trutím: „Dnes jsme viděli ďábla.“

Mezi tím, co krabice lidu byla ukázována, by zvědavost jeho se ukojila, činil sudí svou povinnost. Odsoudil nebožtíka k ztrátě církevního pohřbu a poručil faráři, by vykonal církevní zaklínání (exorcism), jímž by ďábla ze skřínky a celé země vyhnal.

Jen tak daleko sáhal výrok soudců; avšak politikáři onoho místa věc tu rozváděli ještě dále. Čarodějství pátera Tannera mělo dle jejich úsudku býti zločinem, jehož celý řád jezuitský jest spoluvinným, a pro to by prý všichni jesuité měli ze země vyhnání býti.

Právě v tu dobu, když všechno s divem tímto aneb spíše s touto mrzutou věcí se zabývalo, každý dle svého způsobu o tom rozumoval, a mozky se v nevýslovném rozkvašení a jitření nacházely, cestoval vesnicí tou jeden pruský mudrc. Brzo byla mu vyložena znamenitá událost. Uslyšev však o jezuitském čarodějníku a o ďáblu v krabici, nemohl se takové novince leč smáti. Mezi tím navštívili jej nejvážnější občané a prosili, aby se o podivné věci, kterou na pouhé slovo věřití nechtěl, sám na své oči přesvědčil. Musel nalahavým prosbám jejich vyhověti; avšak jedva byl čarodějnou skřínku shlédl, dal se do hlasitého smíchu. „Je-li pak možná,“ zvolal, „že v této zemi ještě není znám nový vynález drobnohledu? To jest drobnohled, pravím vám, drobnohled to jest.“ Avšak nikdo nevěděl, co tím říci chce; to jméno bylo jim právě tak neznámé jako věc sama (a to tím více, jelikož Němec drobnohled řeckým jmenem „mikroskop“ nazývá). Ano mnozí chtěli již i jeho v podezření míti a za čarodějníka prohlásiti, až on pojednou celé čáry zničil a předsudky odstranil. Vzal krabici, šál víčko, v němž se zvětšující sklo nalezalo, a když byl krabici obrátil, vylezl z ní brouk roháč, jenž po stole jal se procházeti. Mudrc vysvětloval jim nyní dle jejich chápavosti toto optické tajemství. Nové podivení nastalo, a zvířátko na stole přicházelo jim

nyní právě tak směšné, jako dříve v skřince hrozné býti se zdálo.

Veškeré podezření zmizelo; sudí roztrhal svůj výrok; zemřelému byla čest jeho opět navracena, a každý se vrátil se smíchem domů. Avšak v onom místě byl jistý druh „pocivců,“ kteří událost s páterem Tannerem všude roznášeli, mluvíce však toliko o krabici a výroku soudním, aniž také o mudrci a drobnohledu se zmiňovali.

Událost tato, ač směšná, přece nám dává vážné naučení, kteréž by nás vyhojiti mělo ze tří chyb:

1) Předně z naší kvapnosti, souditi o jiných neprávě. Chyby jiných vidíme drobnohledem, jenž je velice zvětšuje. Drobnohled tento jest srdce naše, a zvětšující sklo naše vlastní zlovolnost. Co jsou veškeré ony zločiny, ohavnosti a šerednosti, které na svých bližních vídáme? — Roháč pod drobnohledem! Odstraň sklo, a zbude ti nanejvýš něco velmi směšného, co bys měl spíše politovati a přehlédnouti.

2) Z naší lehkovážnosti, věriti ihned co se nám o jiných zlého vypravuje. Buď ubezpečen, že ti, kteří o jiných zle mluví, jen dle drobnohledu tak mluví. Když vypravují, co viděli — viděli jen drobnohledem; když vypravují, co slyšeli — tu jest drobnohled nad drobnohledem. Čím více úst nějaká věc projde, tím více se zpitvoří a zvětší, tím více hromadí se drobnohledové. Odstraň veškerá tato skla, co najdeš? — Roháče pod drobnohledem!

3) Z naší chtivosti, dále rozšiřovati, co zlého o jiných víme. Nebuď tak nepoctivým, abys mluvě o zvířeti v krabici nemluvil zároveň o drobnohledu; a nechceš-li o tomto mluvit, nemluv také o onom, a nech je býti tím, čím jest, roháčem pod drobnohledem. Ach, jak mnoho ještě zemí, měst a vesnic jest, kde neznají vynález a mam drobnohledu! (Pokračování.)

Kámen na vrchu.

Na patě se vrchu kupí kameny, pevně v drnu jsou vsazeny. — Jeden nespokojen mezi nimi, chtěje výše být nad druhy svými, k člověku kol jdoucím tak vzdýše: „Prosím tebe, vsaď mne odtud výše.“ Neodpírá tento prosbě jeho; z místa vykopav ho přepevného, v žádanou jej vznesne výšinu kdež ho sází — v sýpku písčinnou. — Pyšně v důl teď hledí kámen na ty, ježto dřív se zvali jeho braty.

Než tu nebe shalí černé chmury:
spadnou níže a již proudy s hůry
přes kameny v důl se přivalí;
ty pak pevné proudům zdolaly. —
Běda kamenu však výš na stráni;
ani prvním návalům se neubrání:
v propast svržen proudy divokými,
hluboko teď dlí *pod druhy* svými.

Kdo chce býti zvýšen, — svaté písmo dí, —
víc že bude snižen, se mu přihodí;
a kdo první chce mít k sobě hledy,
věz, že zbývá často naposledy.

Karel Otman.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

I.

Město Hranov je hezky velké město a již za předešlých časů býval tam varhaník, ačkoliv jinde a to zvlášť v menších městech službu varhanickou zastával vždy jeden z učitelů.

Na varhaníka Jana Radoše ještě vždycky zpomínají mnozí, bylť slovutný a vyhlášený ve svém umění a hudba v kostele nikdy prý tak výborně se nedařila jako za něho. Ano v Hranově na kůru hrávalo se, že milo bylo poslouchati a řeč a chvála o tom kolovala po vsi krajíně.

Varhaník Radoš měl not, měl partesů, že na vůz by se nebyly vešly, jak se povídalo, mši mohl dělati každou neděli a každý svátek jinou a když někde byla pout, přišel si pan kantor pro mši k němu a byl velice potěšen, přijal-li pozvání, že sám vypomůže.

Radoš v skutku chodíval a jezdíval po poutích, velební páni výtečnou jeho hru na varhany znali a kdo z nich měl velké služby Boží, uhořel hned: „Aha, dnes je tu mistr z Hranova!“

Byl tu a zajisté se vyznamenal; dostavili se hudebníci a zpěváci ze všech stran, učitelové i neučitelové; každý učinil, seč byl, vynikl na svůj nástroj; housle, klarinet, fletna, fagot a basa zápasily o vítězství; i ty trumpety a bubny rvaly se s nimi a mezi tím se ozýval bas a tenor. Všichni byli nadšeni, povznešeni, dovedli víc, než k čemu obyčejně vystačili; Radoš je řídil, krotil, jim ohně dodával, měl je jako na provázku, a chybil-li některý, zakryl a napravil to společně s druhými. Vždy to vypadlo ku všeobecné spokojenosti a nejvíc

si na slavně provedeném díle zakládali hudebníci sami, mluvíce ve škole mezi obědem o jeho těžkostech a krásách a líčíce dojmy, co na ně učinilo.

Radoš sedával na prvním místě, obyčejně vedl slovo, jeho úsudek platil, nebylo mše, o níž by se byl nemohl vyjádřit, ano on každou uměl skoro nazpamět a připomenula-li se náká její zvláštnost, hned ji vyzpíval tluče při tom na stůl jako by hrál na varhany.

Ovšem se dost pilo, bývalí kantor i v tom ohledu mnoho dokázali a Radoš za nimi zajisté nezůstal pozadu. Nazpívali, napískali a natroubili se, že jim vyschla hrdla, a kdo nezpíval, nepískal a netroubil, měl přece žízeň, bylo horko, poutě se odbývají nejvíc v letě a tu ovšem každému se chce pít.

Čím více se pilo, tím více se mluvilo, kantor se rozveselili, dělali žerty, vypravovali rozličné příhody a Radoš toho věděl, že nikdo se mu nevyrovnal. Byl čtverák, rád se smál, ale muselo se týkati hudby, co ho zajímalo, že pro nic jiného na světě neměl smyslu. On v hudbě a pro hudbu žil, byl čerstvý a pohyblivý, nemohl pokojně ani poseděti, prsty u rukou mu pořád skákaly, nohy vykračovaly si dle taktu, ústa huhlala nákou melodii. Často zapomněl, kde je a co se okolo děje a v roztržitosti všelicos vyvedl, o čemž pak v městě se zachovala pověst.

Doma nevíšmal si ničeho, co k jeho hospodářství patřilo, o to se musela starati manželka, neboť byl ženat, a on jí dal rád na útraty, co přijal, jen když ho nechala při jeho libůstkách.

Ubohá manželka nepožívala jeho vážnosti a přízně že hudbě pranic nerozuměla, ba že ji hudba ani netěšila a on nemaje jiného na mysli než hudbu, nemohl se s ní baviti a vyrážeti a neubráníl se dlouhé chvíli v její společnosti.

Povídala mu, že přiskočilo na mase, že jim došla káva, že ten kupec má lepší cukr než onen, že krupice je lacinější, že budou muset koupiti mouku. Brzy tu a brzy tam jí něco scházelo, děti potřebovaly šaty, děvče žádala mzdu, domácí pán je upomenul o nájem, v kuchyni se kouří, na půdě se přáší, ve sklepě je voda, sousedka je pomluvila, snad by bylo dobře, kdyby vyhledali si jiný byt a co nejdřív pryč se odstěhovali.

Radoš slyšel, že se bude prát, byl tázán, co se má vařit, měl opatřiti dříví, všelijaké nádoby, promluvíti s truhlářem a

se zámečníkem a jemu to všecko bylo lhostejné, ano protivné, a manželka v něm zbudila nevoli, hořkost a hněv, když mu o tom nemlčela.

Jí zase bylo na odpor, když jen hudbu provozoval, celý den vrzal a drnkal, mumlal a bručel, ještě hejno pomocníků si přiváděl, jenž pak s ním dělali povyk a hluk, že až uši jí brněly, a když jindy přisedl k stolu, aby na papír psal noty, každé hnutí a každé ceknutí si zapověděl, děti vyhnal z pokoje, a nešel k jídlu, třebas ho stokrát byla volala.

A jaký to byl u nich pořádek! Všude ležely a visely hudební nástroje, nesmělo se na ně ani sáhnouti, pokrýval je prach a vedle nich byly haldy partesů, na podlaže, v almarách a na nich, každé prázdné místo se jimi vyplnilo. Běda tomu, kdo by něco byl přeložil, kdoby byl chtěl mýti nebo městi! Radošová se proto tuze rmoutívala. Nebyla s to pochopiti muže svého, jednal pošetile, soužil ji, nebyla s ním žádná řeč a jeho cis a fis, dur a mol a jiné tlachy hudební ji dávno omrzely.

Přece nemohlo se tvrditi, že manželství jejich je nešťastné, nikoliv, oni jeden druhého snášeli, o sebe měli péči, pomáhali si a vše dobré si přáli a činili. Radoš poskytoval peníze, Radošová byla výborná hospodyně, každý si hleděl svého a každý se něčemu jinému věnoval, ale v om se srovnávali, že patří k sobě, mají k sobě povinnosti, mají povinnosti k svým dětem a musejí u sebe až do smrti vydržeti.

Že Radošovou nezajímalo, co zajímalo Radoše a že Radoše nezajímalo, co zajímalo Radošovou, bylo ovšem pravda, ale bývá tomu tak i v jiných manželstvích a kde neschází poctivost a dobrá vůle, není opravdu zle a manželé nejsou nešťastní.

U Radošů se to dokázalo, neví se u nich o nějaké nespokojenosti, nepomlouvají se, nenaríkají si, jsou, jak jsou, nežádají na sobě, co jim není dáno, nechovají se vroucně, nelichotí si a nestejnou myslí a nestejným nadáním i děti rozeznávaly a různily se od sebe, nejsouce ani srdcem spojeny a ze srdce si oddány, ačkoliv také svorně žily pospolu a si nepřekážely a neubližovaly.

Mají děti čtyry, jednoho syna a tři dcery.

Syn je nejmladší, chodí ještě do školy a jmenuje se Jan jako otec. Učí se dobře, píše a kreslí krásně a učitelové chválí i jeho mravy. Otec si na tom mnoho nezakládá a že Jan nemá schopnosti a vtipu

k hudbě, není jeho miláček. Učil, cvičil ho sám, ještě než školu začal navštěvovati, ale chlapec nic neprosplával; otec chtěl, aby vše pojal najednou, byl netrpělivý a když mu několikrát chybil po sobě, hodil mu partesy na hlavu a prohlásil, že není k ničemu.

Jináč to bylo s mladšíma dcerama Františkou a Terezkou, čili s Fani a Resi, ty hudbě učily se hravě, vlohy k ní si přinesly na svět, již co malé děti se vyznamenávaly a brzy mnoho dokázaly. Proto byly mazlíčkové otcovi a nejstarší dceři Kateřině vedlo se ještě hůř než jejímu bratru, že pro hudbu neměla prázdného smyslu a tedy se k ní ani nepřipustila.

Ubohoo Kačenkou otec pohrdal, ale matka ji měla ráda, že k hospodářství ze všech byla nejzpůsobnější. Měli ji, bychom tak řekli, za popelku v domě, nevšimli si jí ani v městě a to nejvíce proto, že byla — hrbatá. (Pokračování.)

Zkalený potok.

Svévola zpod rozryl potok prudce:
kal se s vodou v jedné směsi krouží.
Kdo svou mýti bude tvář neb ruce?
hasit žízeň palnou v hnusné louži? —
Ale brzyčko, — jen sečkej chvíli —
objeví se voda ve svém jase;
kal, kam náleží, se ke dnu chýlí:
v čistém toku shlédneš nebe zase. —

Neposlouchej bouřných vášní hlasy,
kdy lží, bludem, pravdy jasnost matou;
prodli: zmatek svůdný spraví časy,
srazí klam, bys pravdu žíral svatou.

Karel Otman.

D O P I S Y.

Ze Všeberska 24. prosince 1872.
(Slavnost posvěcení chrámu.)

Koncem roku církevního oživena byla tichá samota Všeberská slavností zde nevídanou. Všebersko jest jedna z těch nejstarších osad v naší milé vlasti, která již ve 14. století měla svou vlastní duchovní správu v dekanátu Mnichovo-Hradišském. — Kostel Všeberský, jak nám dějepis dosvědčuje, odváděl s povolením papežským již roku 1384 králi Václavu IV. pátiletního desátku 18 kop českých grošů. V neblahých však nápotom dobách válečných zanikl, — až teprv r. 1765 opět duchovní správa zde byla obnovena co expositura a r. 1858 zase byla obnovena co expositura a r. 1858 zase na faru povýšena. Všebersko samo záleží

tolíko z kostela na počest nejsvětější Trojice Boží, pak z budovy farní, školní a dvou jiných stavení jsouc obklopeno v polokruhu osmi přifařenými vesnicemi.

Tenkrátě však ze všech stran spěchali nábožní věřící z blízka i z daleka k osamělému kostelu, aby účastni byli vzácné slavnosti a oko své potěšili na nově upraveném a vkusně ozdobeném vnitřku chrámovém.

V čteném průvodu farníků, banderí, za hlaholu zvonnů a slavnostně střelby ubíral se veledůstojný pan biskupský vikář Mladoboleslavský a velezasloužilý děkan v Kosmonosích Vincenc Procházka do chrámu Páně, aby vykonal jménem nejdůstojnějšího pana biskupa Litoměřického církevní posvěcení zcela obnovené svatyně Boží. Neboť netoliko všechny 4 oltáře, kazatelna, zpodobnice v novém zaleskly se rouchu, ale i nová dlažba i nový dvojatý, dřevěný strop, nové hlavní dvěře objevily se pátravému zraku v kostele věkem před tím již značně sešlém a ošumělém.

Práci tu za čtyry měsíce rukou právě mistrovskou provedl p. V. Vaněk, pozlaco-vač z Prahy a zasluhuje za to dojísta odporučením pochvalného.

Než odkud vyprýstil se pramen zlatonosný k uhrazení nákladu tak značného? Ten odhalil neunavnou horlivostí svou místní důst. pan farář Jan Matouš, který osobní sbírkou mezi farníky zavedenou vytěžil 1055 zl. a ostatním přispěl šlechtyný patronátní pan administrator V. Eisenhut. Nelze mlčením pominouti i p. hospodářského správce Ferd. Gepfördta, jenž mimo 35 zl. i krásné oltární polštáře a červené sukno na stupně hlavního oltáře k témuž vznešenému účelu ochotně daroval. Budiž za to všem spanilomyslným dárcům a přispívatelům upřímné: Zaplať Pán Bůh!

A tak spojenými silami provedeno bohumilé dílo, aby hlásalo všemu vůkolí, že dosud nevyhasla v srdcích lidských účinná, obětovná víra v Boha trojjediného, na kterou utěšitelnou pravdu po vykonaném obřadu církevním hlasem dojemným poukazoval veledůst. p. světitel. Slavnostní pak kazatel František Černohouz, farář z Kněžmostu vybízel přečetně shromážděných, že a jak upravit i ozdobiti mohou a mají srdce své ve svatyni Poží. Po té oběti nejsvětější a chvalo zpěvem sv. Ambrože ukončil důstojně biskupský pan střídník slavnost tu vele-vzácnou a přeradostnou, nad kterouž, že se spojenými silami uskutečnila, i sám nejdůstojnější pan biskup Augustin Pavel zvláštním blahosklonným listem vyslovil svou

pochvalu a udělil celé farnosti Všebořské své vrchnopastýřské požehnání. F. Č.

V Č. Budějovicích 27. prosince 1872.

(Slavnost vánoční dítek hluchoněmých)

Na den sv. Štěpána slavili chovanci zdejšího ústavu pro hluchoněmé radostnou a dojemnou slavnost stromku vánočního. Družstvo šlechtných a spanilomyslných dám zdejších, s vysoce urozenou paní baronkou Schrenkovou v čele, ujal se vše ubohých dítek hluchoněmých. S neunavenou péčí a horlivostí sbíraly tyto šlechtné dámy štedré dárky od lidumilných dobrodinců, aby dítkám hluchoněmým o svátcích vánočních také nějakou radost připravily. A hle, Bůh žehnal hojně šlechtným snahám jejich. Sešlo se dárků nad očekávání mnoho, tak že všech 35 chovanců zdejšího ústavu hojně a bohatě mohlo býti podarováno. Slavnost rozdělávání sebraných dárků odbývala se na den sv. Štěpána o 3. hod. odp. v residenci Jeho Excell. nejdůstojnějšího pana biskupa. Ačkoliv místnost byla dosti prostranná, přece nemohla pojmouti všech, kteří chtěli býti svědky srdečné, nelícené radosti ubohých hluchoněmých. Na místě vyvýšeném usadil se Jeho Excellence nejdůst. pan biskup, kolem něho jako v krásném věnci zaujaly místa šlechtné dámy zdejší, které o tuto slavnost největších zásluh sobě získaly. Na stole pak postaveny byly 3 stromky vánoční, jasně osvětlené a bohatě rozmanitými věcmi ozdobené. Na dlouhých stolech rozloženy byly dárky rozmanité, šatstvo, prádlo, hračky, porcelánové nádoby, písanky, tabulky, péra, tužky a mnohé jiné věci. A kolem těchto dárků stáli hluchoněmí v kruhu velikou svou radost způsobem srdečným a nelíceným na jevo dávající. Slavnost zahájil náš všeobecně milovaný vrchní pastýř, pravý to otec ubohých hluchoněmých. V srdečné, velmi dojemné řeči, při níž dobrosrdečný p. biskup nemohl zatajiti tok slzí šlechtných, všecky přítomné hluboce dojal ano až k slzám pohnul. Jenom naši hluchoněmí, kteří neslyšeli dojemný zvuk řeči jeho, usmívali a radovali se z množství dárků, které mezi ně měly býti rozdány. Upozornění na význam této slavnosti a povzbuzení k vděčnosti děkovali ve jménu všech někteří hluchoněmí několika srdečnými slovy všem, kteří jim takovou radost připravili, slibovali, že za své dobrodince budou se modliti, že budou vždycky hodní a poslušní, aby jim radost způsobili. Pak následovalo podělování. Každý hoch obdržel skoro úplný oblek, děvčata pak stejné zimní čepce a šátky, některé z nich také šaty, zástěry a mnohé jiné

pěkné a užitečné dárky. I bylo to dojemné, patřiti na ty dívky, jak upřímně a nelíčeně svou radost na jevo dávaly, jak milného svého vrchního pastýře, který tak otcovsky o ně se stará, líbaly a hladily. Ano radost jejich byla dvojnásobná, poněvadž také milovaná jejich učitelka ctihodná sestra a představená Cecilie po těžké nemoci ponejprv s nimi opět sdíleti mohla jejich radost. A jak by také nejevili radost svou, vždyť z větší části jen chatrně oblečení přišli ti ubozí hluchoněmí do residence Jeho Excellence, a pěkně ošaceni a bohatě obdarováni ubírali se zpět do svého ústavu. Srdečné „Zaplat Pán Bůh“ těm šlechtěným a lidumilným dámám a všem štědrým dobrodiněm za tu velikou radost, kterou připravili ubohým dítkám hluchoněmým. M. S.

Od Bavorských hranic v prosinci 1872.
(Následování hodná horlivost u víře. Poměry školské.)

Osada M., o kteréž čtenářům Blahověsta zprávu dáti chci, jest nejzazší česká osada na jihozápadní straně Čech. Rozkládá se po pahorkovité sice, ale mnohými prostrannými údolími protkané krajině Šumavské, a honosí se půdou za jakéhokoliv počasí úrodnou.

Jest zde ale posud lid, jenž tohoto Božího požehnání zasluhuje, neboť zde až posud na větším díle panuje sprostnost, poctivost, pobožnost a pracovitost. Již roku 1864 jsem v těchto listech o svých osadnících pochvalně se zmínil musel, a nyní po tolika letech opět nemohu jinak, než veřejně jim chválu vzdáti. Jsem zde již bez mála 15 let a přece jest mi, jakobych teprv nedávno jejich otcem duchovním se byl stal, a to z té příčiny, že posud samých skoro radostí duchovních jsem zde zakoušel. Uvedu některé příklady. Sotva že jsem oznámil, že by bylo potřeba lampy jiné před hlavním oltářem, vydali se dva přednostové obcí o pouti sv. Jana do Prahy, a tu celé město prohledali, až slušnou lampu našli, bez níž nikterak domů vrátiti se nechtěli. Dali za ni 35 zl. a s radostí domů pospíchali těšíce se, že svému otcí duchovnímu radost způsobí. Jindy zas navštívil mne jeden z mých osadníků podávaje mi 50 zl. s prosbou, abych za ně pěkný ornát koupil; že bylo již dávno vroucným přáním jeho, něco pro chrám Páně zjednatí. Koupil jsem tedy ornát za 42 zl. a za ostatních 8 zl. jiné potřebné kostelní náčiní, k čemuž dárce ještě 2 zl. přidal. Jindy zase upozornil jsem osadníky na malý, špatný a chatrný obraz sv. Vavřína na velkém oltáři; a pravil jsem, že by bylo slušno a záhodno,

aby se jiný větší a dokonalejší zřídil. Proti všemu mému nadání stalo se tak v dosti krátkém čase. Jedna dívka z bratrstva sv. růžence, aniž by mi byla co řekla, začala sbíratí na obraz ten, nejprvé mezi členy bratrstva, pak i u těch, o nichž věděla, že milují okrasu domu Páně, a po krátkém čase přišla a odevzdala mi 100 zl. s tím doložením, že jestli by to nestačilo, dále sbíratí bude; však nebylo toho potřebí; neboť nyní mnozí, kteří se zatím o té sbírce dověděli, sami mi peníze přinášeli, tak že se 137 zl. sešlo. Na to zavolán chvalně známý malíř p. Veninger z Domažlic a tu vyjednáno, aby obraz ten o 2 stopy byl delší; rám ještě zachovaný se tedy prodloužil, plátno na obraz od osadníků darováno: a teď již máme obraz o mnoho delší a krásnější, a při tom hned i celý oltář, kazatelna a mříž u presbyterium jsou na hnědo natřeny. — Když osadníci nad krásou obrazu a oltáře plesali a se radovali, tu přikročil ke mně výmínkář z Nového Kyčova, Jan Johánek, který již mnohé krásné věci pro náš chrám Páně zjednal, a nabídl se, že pro postranní oltář na místo chatrného obrazu sv. Anny, který se ani do kostela nehodí, zaopatří sám na své útraty jiný. A jak řekl, tak i učinil. Stál ho obraz ten as 80 zl. a těch s radostí ke cti a chvále Boží obětoval. Máme tedy již 2 krásné obrazy a jen ještě třetí nám schází; ale než rok uplyne, bude zjednán i ten: tak mne ujišťovala tatáž dívka, která, jak svrchu praveno, na hlavní obraz příspěvky sbírala.

Když jednoho dne po mši sv. nový obraz sv. Anny na oltář se zavěšoval, tu upozornil jsem lid shromážděný na stánek Páně, jehožto zevnitřek nového pozlacení již velmi potřeboval. Sotva že jsem pak do svého pokoje vstoupil, přišla ke mně zámožná vdova žádajíc, bych na její útraty pozlacení stánku Páně obstaral, a až malíř s tím hotov bude, s ním vyjednal, co by to stálo, kdyby i arabesky a celý okraj oltáře pozlatil, že to vše zaplatí. Malíř ale nemůže stačiti, a tudy až na jaro musíme s okrasou tou posečkatí. — Letos putovaly dívky z bratrstva sv. růžence k sv. Janu do Prahy. Navštívily také výstavu rouch kostelních a celé ustrnulé nad krásou rouch těch litovaly, že jejich chrám Páně letos nic neobdrží, poněvadž p. farář nechtě příliš dotíravým býti toho roku ničeho nežádal. Pravenoť jim laskavými slovy — (znajíť je tam dobře, odkud jsou a sice dle šatu a bílých plen; bývajíť tam každý rok) jsou-li také ve spolku jejich a když se ukázalo, že jsou,

slíbeno jim, že také jejich chrám Páně něco dostane, aby jen p. farář, třeba již pozdě bylo, žádal. A já — nežádal, a přece překrásné celé mešní roucho a něco prádla jsem obdržel v ceně 60 zl. r. m. Dívky, když mi to vyřizovaly, jsem pochválil, spolu tomu vznešenému ale volám: „Zaplat Pán Bůh tisíckrát!“ — Tyto dny zase přinesl svobodný mladík z výročního trhu z Plzně lampičku k oltáři Marie Panny, a nedávno před tím koupil do korunného svícnu 12 červených skleněných lampiček.

Jsouť to sice malé dárky, ale od mladíka tím milejší snad i Pánu Bohu. I bylo by přáti, aby mládež všechna takovou byla, a místo vyhazování peněz na marnosti, na dobré skutky je vynakládala. Nesmím také pomlčet o dárku, který mi před nedávnem tatáž dívka, o níž výše řeč byla, totiž Marie Konopova věnovala: povšimlať si, že mívám o svátcích tutěž rochetu, co v obyčejnou neděli, i přinesla mi novou krásnou rochetu; jak pravila, pro větší svátky. Není-liž to radost pro starce, když osadníci takovou to lásku na jevo mu dávají! I plesám a raduji se v Pánu a v radosti té volám: Pane, ty víš, že i já srdečně miluji ovečky své.

A ještě něco nemohu zamlčet. Kdož by se byl toho nadál, že i sem do tohoto zákoutí zabloudí Ubrikova a Renan. Stalo se však. Bezbožní, ziskuchtiví lidé i zde roznášeli tyto potupné spisy, aby i mé milé osadníky o víru připravili, ale pochodili špatně. Ze 7 sešitů o Barboře Ubrykové nečetl se než toliko jeden list a knížka ta hned octla se v komoře a z komory pod pod koláči a s těmi v peci, a není po ní již ani památky; prodavač posud není zaplacen a také již nebude ani halíře bráti. Renan skončil ještě dříve; po krátkém čtení letěl do ohně a prodavač ten, jestli se o plat hlásiti bude, dostane asi neberné peníze.

Již ale, kdo tyto řádky čte, jistě si bude mysliti, že všickni moji osadníci jsou vtělení andělé; než mýlil by se, i zde zrno promícháno plevami, i zde ubývá čím dál tím více pšenice a rozmnožuje se koukol: a toho vinu nese zvláště svoboda v ohledu navštěvování školy. Nyní žádný se po tom neptá, zdali dívky školu navštěvují čili nic, jen když se školní plat odvádí; nikdo nedohlíží, čemu a jak se vyučuje; po 3 roky nebyla zde žádná zkouška; celé jaro, léto a větší díl podzimku uplyne bez vyučování; v ten čas sotva 2 až 8 dítek, a to těch nejmenších, školu navštěvují; učitelové jsou

bez práce a katecheta také. Kam to ale povede po několika letech, jaké toho budou následky? Ty se již nyní ukazají. Nemravnost, rozpustilost a nevázanost všudy se již vyskytují a jest se obávat, že časem i víra docela se vytratí, a nevěra lid k časné i věčné záhubě přivede. Horlivý a svědomitý kněz smutně na to pohlíží, vzdychá a rmoutí se nad nastávající spoustou, ale což naplat, když pomoci nemůže. Než proto nezoufejme; Pán na výsostech jest Pán všemohoucí, — on řídí v moci své celý svět a tudíž i tyto smutné časy změníti může, jenom prosme, aby je ukrátili ráčil, a spolu se přičiňme každý dle síly své, tomuto záhubnému proudu naproti se postavit, a co v moci naší, této nastávající-zkáze zabrániti.

Machník.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa o slavnosti *Zjevení Páně* či sv. tří králů bude J. Emin. nejduš. pan kardinal arcibiskup sloužiti u Věch Svatých na hradě v 11 h. pontifikální mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se slaviti do 8. ledna u sv. Tomáše, od 9—13. v c. k. dvorní kapli na hradě, od 14—18. v Emausích.

— J. Emin. nejduš. p. kardinal daroval alumnům k. arc. semináře a chovancům konviktu k štědrému večeru 200 obrazů, namnoze skvostných.

Z Pruska. (Protestant proti ministru v katol. záležitostech.) Rokování o školských sestrách poskytovalo v pruské sněmovně poslanců mnoho zajímavosti. Příliš horlivý ministr kultu Dr. Falk neodváživ se ani seslabiti právnícké protidávody Malinckrodtovy, musil slyšeti z úst protestanta hajení školských sester a trpké výčitky projednání vlády proti církvi vůbec. Protestantský poslanec Strosser pravil mimo jiné: „Po celý věk těšili jsme se úplnému míru mezi státem a církví, a zvláště mezi státem a církví katolickou; sami vyšší její hodnostáři stav církve v Prusku uznávali za lepší, nežli ve mnohých jiných německých státech. Od 1½ roku se poměry změnily. Pan ministr praví: následkem útoků církve; já jsem toho mínění, že útoky vycházely nejprve od státu. Do 1871 byl v Prusku pokoj, ač dogma vatikánské již 1870 prohlášeno bylo. Nezrušilo tedy toto mír v Prusku, spíše se poměry zakalily teprve, když bavorské ministerstvo říšské pomoci se dovolávalo; a tu myslilo se, že hodně energickým

vystupováním proti katolíkům založí se snad německá církev národní. Ale takové jednání čelí spolu proti zájmům církve evangelické (oho! v levo. — Rečnick žádá, aby se vyslechl řádně jeho závěr, a teprve potom se volalo „oho“).

„K jakým zákonům, táži se, přišlo se bojem? Ku zákonům o školním dozoru, k paragrafům o kazatelně. Neškodí oboje zájmům evangelickým, jako katolickým? A nyní opět návrh zákona o mezech církevních kázně. Není také takový zákon na ujmu naší církvi? Mluvím-li tedy proti těmto zákonům, nařízením a prostředkům, hájím zároveň zájmy církve evangelické. — Co však nejžalostnějšího, jest, že těmito trpkými ranami od státu rozhořčují se prouští katolíci proti státu co nejvíce. A jestli se takovými prostředky uspokojuje jeden milion Němců, (vezmu-li číslo největší), devíti milionům se ubližuje. Kdyby se dalo věřit, že takovými ranami rozhořčení přestane, mohl bych býti proto snad i já; snad bych řekl: „každý den jednu ránu.“ Ale právě naopak; rozhořčení roste den co den. A k tomuto pozorování nemá býti pruská vláda nevidomou.“

O školských sestrách pravil Strosser zvlášť: „Školské sestry se vyhánějí, poněvadž jsou poddány cizím představeným. Stály však vždy pod těmi představenými a vyučovaly k úplné spokojenosti vlády. Ba nalezly i velkého uznání v kruzích evang., které mnichy a jeptišky zavrhuji. Nyní se má za to, že nevychovávali dítek v duchu vlastenectvém, ačkoliv se na bojistích neobyčejným patriotismem osvědčily.

Avšak tvrditi něco, a nedokázat jest věc snadná; já si nemohu utvořiti úsudek z pouhého nezaručeného tvrzení. Ale pan ministr předčítal za důvod jejich stanovy; to však zdá se mi být důvodem nejslabším; takové předpisy patří samy sebou katolické škole. Zpomeňte si jenom na ono velké shromáždění učitelů v Hamburku a ve Vídni, a na to, jak se tam mnozí neostýchali odříkati pozitivního křesťanství . . . Pan ministr uznal sám velký nedostatek učitelů. Chce mu odpomoci přípravnými ústavami, semináři a přiměřeným zlepšením učitelského služného. Ale než bude dosazeno scházejících 3000 učitelů, měli bychom hleděti vděčně si udržeti síly, které se nám dobrovolně nabízejí. (Zcela dobře! ve středu) Myslím-li jenom na to, jak staráno se od levice o dosazení židovských učitelů na křesťanské školy, nepochopuji, jak se mohlo katolickým uči-

telům na katolických školách téhož práva odpírati.“

Konečně radil Strosser ministerstvu, aby místo úzkostlivého počítání nábožných mnichů a řeholnic raději si hledělo vzrůstajícího se množství lehkých mladíc a nebezpečných tuláků ve velkých městech.

Z Říma (Papež sultánovi). Sv. Otec uznal za dobré, poslati po pádu Mahmuda pašete, který se osvědčil nevraživým protivníkem církve římsko-katolické, sultánovi vlastnoruční dopis. Věda dobře, že vliv ruský mocným jest v paláci Cařihradském, nedal se ovšem svěsti žádnými přehnanými nadějemi o výsledku tohoto dopisu; psal asi takto: Obnovení výsad, kterých katolíci v říši Vašeho Veličenství za předků požívali, jest toužebně očekávané a to tím více, any jim mnohými pletichami odňaty byly. Kojím se nadějí, že Vaše Velič. předešlý pořádek po právu obnoví. Dojem, který na mne učiniti muselo pronásledování patriarchy armenského Hassuna, byl trapný. Patriarcha tento řádně jmenovaný a investovaný po mnoha letech musil vzdáti se svého úřadu a v Římě útulku hledati. Nejde tu pouze o obnovení výsad, nýbrž mám i za užitečné, by Vaše Velič. zvláštní přízeň katolíkům, nejvěrnějším zajisté poddaným, věnovalo. — Psaní toto odevzdal sv. Otec arcib. Pluym-ovi, by je sultánovi doručil. Velkovezír Midhat hleděl s počátku překažiti doručení tohoto listu, ano chtěl ho i otevřít, než zabráněno mu toho arcibiskupem. Po mnohých obtížích dostalo se psaní konečně do rukou sultanových. Odpověď očekává se posud. Jest známo, že sultán sv. Otcí velmi jest nakloněn a mnohokrátě svou úctu k Píovi IX. osvědčil. Mlčení znamenalo by nic dobrého pro katolíky v Turecku a potvrzovalo by nad to, že Rusko nezapírá své politiky.

Z Italie. (Úsudek francouzského svobodovce o pronásledování Jesuitů.) V italských listech rozpředla se pro známá srocování lidu proti Jesuitům v Pise úvaha o tomto řádu a postavení jeho k státu, ve které se modenský profesor Sbarbaro, člen krajní levice, veřejně a rázné ujímal práv Jesuitů. Tomuto poslal francouzský učenec a spisovatel Laboulaye souhlasný dopis, v němž dí: Prává politická moudrost záleží v tom, aby se všechny živly společenské ponechaly ve svém právu, a všem se poprálo místa pod sluncem a zamezilo se násilí. Mužové veliké francouzské revoluce nebyli moudří, ti tvrdošíjně bojovali od 1791 — 1796 proti církvi, a vyšli co přemožení. Vzbou-

řilo, že proti nim svědomí. Má se dnes podniknouti opět ten boj, a v něm opět podlehnouti? Macauley již poznamenal, že pravda v boji s bludem konečně vítězí, že však pravda, berouc v boji ku pomoci násilí, bludu vítězství ponechává. Důvod pro to jest jednoduchý, srdce lidské zpouzí se proti násilí a ujímá se strany mučedníků, třeba to byla věc špatná, pro niž trpí. Prostý zdravý smysl mu praví, že nikdo pak jistým není, když se člověk pro víru svou do žaláře vrhati anebo vyháněti může, a že svědomí všech již není svobodno, když se svědomí jednotlivce utlačuje.

Aťsi zákon duchovním pozemky míti dovoluje, nebo zapovídá, to jest otázka hospodářská a patří do politiky, ale překážeti spoluobčanům, poněvadž jsou mnichové, aby se dle své libosti oblékali, a Bohu po svém způsobu sloužili, to jest proti svědomí, a to nemohu nikdy schvalovati. Namítá se, že, nechá-li se Jesuitům právo učití, kázati a se rozšiřovati, tím se vydávají čtyry pětiny italského národa nejzvrhilejším nepřítelům vzdělání, osvěty a svobody. Tato námitka neznamená, leč že v státu, založeném na suverenitě národa, menšina jedné pětiny má míti právo rozhodovati o víře a svědomí celého národa! Jak, vy máte tisk a tribuny, právo spolkové a shromáždovací, můžete odbývati přednášky a zakládati knihovny, a při tom všem bojíte se stínu Jesuity? Pan Bismarck pouští se právě do boje proti biskupům — pozná brzo ku své škodě, co Napoleon první tak trefně slabostí moci nazval.

Snáze jest poraziti ozbrojený národ, nežli obломiti svědomí staré paní nebo malého faráře venkovského. Do vás Italianů jsem vznešenější úlohy se nadál, vy jste první vyslovili princip svobodné církve ve svobodném státu, vy nejstarší synové novověké civilisace, máte dokázati, že tato věta není pouhou frází. Smí-li, komu napadne, učiti, že člověk jest pouhá hmota, nemající za hrobem ničeho již doufati, musíte též kněžím dovoliti Krista, a bratrskou lásku hlásati. Já stojím při kněžích a řeholnicích, když jsou pronásledováni, jsem při nich žádají-li svobody, třeba ji jinak užívali, než jak se mně dobrým býti zdá; stavím se však proti nim, chtějí-li vládnouti. Avšak ani tehdaž neuznávám jiné zbraně proti nim, leč svobodu.

Z Valašska. (Diecesální synoda). V Bukurešti, v městě to nevěrou a liberalismem ovládlém, konala se před nedávnem vznešená slavnost, jaká tam posud neví-

daná, ano o jaké snad tam ani nebylo slyšeno, slavení totiž diecesální synody. Dříve bylo svolání veškerého diecesálního kněžstva skorem nemožné, protože cestování zdlouhavé a s velikým vydáním a mnohými obtížemi spojeno bylo. Nyní však, když všechny tyto překážky odstraněny jsou, vyplnilo se vroucí přání duchovenstva, neb biskup Nikopolský in part. infid. a apoštolský vikář Valašska P. Ignatius Paoli, slavil první synodu svých diecesí. Tři synodě bezprostředně předcházející dny konalo shromážděné duchovenstvo obou diecesí v biskup. kapli duchovní cvičení. Cvičení tato vedl bisk. sekretář P. Isidor Stalle, jehožto jasné přednášky a výtečná výmluvnost na všechny přítomné učinily veliký dojem. Mezi přítomnými byli Francouzové, Němci, Italové, Uhři, Srbové, Slavonci, Bulhaři, Valachové, Armenové, Poláci a Irčané a protože byly přednášky latinské. — Byl to věru velebný pohled na takové množství missionářů, kteří, hotovi pro Boha a pro spasení duší nesmrtelných vše obětovati, se zde shromáždili k tomuto duchovnímu občerstvení, bez něhož býti museli ode dne, kteréhož opustili svou otčinu a příbuzné a odešli do krajiny od Boha jim určené.

K zvýšení slavnosti byla bisk. kaple velmi vkusně okrášlena a každého večera udělovalo se slavné požehnání. Ve čtvrtek večer ukončil tato cvičení sám pan biskup, napomínaje shromážděné kněžstvo k věrnému vyplnění všeho, co při této pobožnosti slyšeli. Druhý den ráno očekávalo kněžstvo biskupa u vchodu kostelního, na to pak sloužila se pontifikální mše sv. o Duchu sv., při které chovancové nového semináře zpívali, kněžstvo pak ku stolu Páně přistoupilo. Mši sv. byli přítomni katolíkové, též i schismatické. — S velikou pozorností sledovali všickni tento posvátný výkon, zvláště když duchovenstvo ve svém kněžském oděvu zrukou p. biskupa tělo Páně přijímalo. Po službách Božích odebrali se na faru, an mezi tím kostel se k odbývání synody upravoval. Brzy pak odebral se průvod za znění zvonů a varhan a zpívání „Ecce sacerdos magnus“ do kostela a synoda počala. Pak zpíval se hymnus „Veni Creator Spiritus“ a přeepsané litanie o Všech Svatých. Potom oslovil biskup přítomné vřelými slovy obprav si za předmět řeči slova žalmu 132, 1. „Hle jak dobré a jak utěšené, když přebývají bratři v jednotě.“ Mluvil o důstojnosti kněžské mystickým spojením kněze s Kristem při

kněžském pomazání, o kterém prorok v tomto žalmu mluví. Připomenul přítomným nutnost jednoty, totiž s papežem viditelnou hlavou církve, s biskupem, mezisebou, protože to jest znamení apoštolského povolání dle slov Kristových k apoštolům: „Po tom všichni poznají, že jste moji učenci, budete-li míti lásku jedni k druhým“ a konečně s ovečkami. Po této řeči předčítaly se dekrety synody, po kterých složilo kněžstvo slavné vyznání víry. Konečně pak udělil biskup slavné požehnání a s „Te Deum laudamus“ skončila se tato slavnost. Všichni pak se vrátili k svým ovečkám, potěšení myšlénkou, že v téměř čase, kdy naše sv. náboženství v mnohých zemích se pronásleduje a hlava Církve ve svém městě uvězněna jest, zde v této nepatrné a posud málo přislibující zemi katolicismus u prostřed rozkolu utěšeně se zmáhá.

Z Ameriky. (St. Louis.) Před čtyřmi lety zařídilo v St. Louis-u pět duchovních sester z Francie ústav, který zvláště ve větších městech prospěšným býti se prokázal. Jmenují se sestry tyto: „Petits Soeurs des pauvres“ čili „Malé sestry chudých;“ přijímají do ústavu svého lidi jen letité, stařeny a starce, nikdy mladší šedesáti roků. Starí opuštění, nemající na světě žádné podpory, nalézají u malých sester přístřeší, ošetření a zaopatření až do smrti. Úkol, jaký si vytknuly šlechetné ty duše, jest vši chvály a podpory hoden. Již před třemi roky koupily v St. Louis dům a započaly v něm svůj blahodárný život; byloť jim tehdaž s velikými obtížemi zápasiti, jež mnohého sebezapírání vyžadovaly. Koupěný dům pro veliký počet chudých, kteří za přijetí žádaly, brzy nepostačoval, proto zakoupen dům prostrannější, jenž by potřebám všem vyhověl.

Ústav řídí a spravuje vrchní sestra Anatalia, které přiděleno jest dvanáct sester, skoro vesměs rodem Elsasek; ošetřují 80 starých lidí, 41 starců a 39 stařen. O výživu starají se sestry, chodíce od domu k domu. Dvě řeholnice chodí po celý rok od dveří ke dveřím, žádající o nějaký milodar, třetí odváží dárky obdržené do ústavu. Pekaři dávají jim každého dne chleb aneb mouku; řezníci jim hází do koše maso; zbude-li v hostincích a v soukromých domech něco od jídla, uschová se to pro „malou sestru.“ Sestra za vše i za nejmenší dárek vroucně děkuje, neb v ústavu jejich nic na zmar nepřichází. Sestry jsou zavázány, nejprve pečovat o starce a stařeny a teprv, co těmto zbude, připadá se-

strám. Zahrada, kterou samy vzdělávají, poskytuje jim pro ústav potřebné zeleniny. Starcové a stařeny, co ještě pracovati mohou, vedou se ku práci; tak napomáhalo před nedávnem při stavbě prádelny několik starců z tohoto ústavu. Stařeny pletou, šijí, vyšívají a spravují starý oděv. Mužům i ženám dovoluje se choditi na procházku; mají na vůli opustiti ústav, kdy se jim zlíbí; kdo však jednou jej opustí, vícekrát se nepřijímá. — Tak jsou tyto sestry dle slov apoštola všem vším. Bůh jim budiž hojným odplatitelem.

Dne 17. listopadu byl v St. Louis obdáván za velkého účastenství českého obecního pohřeb p. Jana Žaloudka, učitele a varhaníka při kostele sv. Jana Nepom. Český katolický spolek sv. Václava, jehož spoluúdem zemřelý byl, dostavil se v plném počtu ku pohřbu, dvě české kapely hrály smuteční pochody, nepřehlédná řada povozů následovala za umrlčím vozem, vezoucím tělesné ostatky v Pánu zesnulého na pole posvátné. Zemřelý pocházel z Neustadtlu u Plas na Plzeňsku a zastával před svým odchodem do Ameriky místo podučitele v Bělé nedaleko svého rodiště. Přijav před šesti lety místo učitele a varhaníka v české obci St. Louiské, účinkoval po celý ten čas ve škole i v kostele s neunavnou horlivostí a požíval jak pro svou přičinlivost tak pro svou vlídnost a úslušnost lásky a vážnosti veškeré obce, která hořce želí předčasně ztráty jeho. Na uprázdňené místo, s nímž spojeno jest roční služné osmi set dolarů, hledá se nový učitel. Vyžaduje se mimo učitelské vzdělání: znalost anglického a českého jazyka, upřímná oddanost ku katolické církvi, jakož i znalost kostelní hudby a zpěvu.

Žádají se vážené redakce česko-slovanských časopisů, by oznámení toto ve svých listech laskavě uveřejnily. Kdožby se o to místo ucházeti chtěl, necht se obrátiti na duchovního správce české katolické obce sv. Jana Nepom., jehož adresa zní: Rev. Jos. Hesoun, St. John of Nepom. Church Soulard and Rosati Sts., St. Louis, Mo.

Paběrky.

1. Pohanské věštby (Oracula.)

Těchto nacházíme druhy dva, a sice: věštby, jež se vztahují na Spasitele Ježíše Krista a konec světa, a nacházejí se v zpěvích Sibylly Erithejské; a věštby, jež za rozličnými příčinami dávány byly od mo-

dlůslužebníků na požádání, a jichž cíl a konec nebyl nížadný jiný, leč ztročení ducha lidského. — A o těchto druhých budiž zde něco povědíno.

Pohané, chtěje se v důležitých věcech poraditi se svými bohy, a při tom dozvědět se i budoucích věcí k uspokojení myslí své, svých milých, známých ba i celého národa: utíkali se k nim — ješto někdy za to měli, že o lidi péči vedou — aby touhy jejich naplnili, a uspokojující věštbou i k hrdinským skutkům jich podpálili. Každá věštba, ačac byla dána ústy člověka, byla nicméně pokládána za *předpovědání boží*, jakoby totiž sám bůh odpověď pronášel (oraculo Deus edit), a jakoby ten neb onen její obsah byl jeho nezměnitelná vůle. Ty od bohů dané odpovědi nazývaly se *oracula*; vyznamenávala se však tímto slovem i ta místa, kde odpovědi podávány byly, ba i ta modla, jež je podávala, n. p. *věštba Delfická* (oraculum Delficum), která ještě v druhém křesťanském století, za času církevního otce sv. *Justina* mučeníka v působení býti musela, neboť ji nazývá *věštbou Delfického dábelského ducha*; což dává na rozum, že její klam byl vůbec znám. —

Nyní však jest mi se opět navrátiti k výbornému spisu d. p. Desoldy „O smrtích pronásledovníků církve“ (Blahověst 1872 str. 344), kde se v kapitole desáté podává zpráva, jak ještě na začátku čtvrtého století, kde již křesťané s pohany zcela pomícháni byli, tito přece věštbám co nějakému stupni vyšších a neomylných vědomostí víry přikládali, a po nich dychtili. Chtěje totiž císař *Galerius* z vnitřností obětovaných zvířat dozvědět se budoucích věcí, nedostal od žreků prázdné odpovědi proto, jelikož přítomní křesťané svá čela znamením svatého kříže znamenali, a tím skutkem věštbu pojednou umlčeli. Ba *Laktancius Firmianus* dokládá: že znamením kříže „bési byli zahánáni a oběti porušeny.“

Praví-li tedy sv. *Justin*, že jest v Delfi *věštba dábelského ducha*, a připomíná-li *Laktancius* stěhování se démonů při pouhém znamenání se znamením svatého kříže: tož jest patrné, že — *pohanská oracula bez působivosti ďáblů nebyla*, a křesťané, bojíce se té známé působivosti co nějaké pohromy svého náboženského citu, chránili se nejvhodnější a nejčerstvější poctou svého Spasitele, dobře dojista vědouce, co napsal sv. *Pavel*: „Co obětují pohané, zlým duchům obětují, a ne Bohu. Nechci pak, abyste byli společníci zlých duchů.“ (I. Kor. 10, 20.)

Anť ale nynější demagogové na všechno

velice žehrají, co novověké jejich pohanství jako bez kreditu okazuje, a zvláště na to, co skutečnou dábelskou příchutí zavání: tedy mějmež za to, že žádné dábelské působivosti v orakulích nebylo, a že jen klamliví modloslužebníci k vůli svému zisku u vytržení blábolili; snad nabydou ty pohanské věštby touto doměnkou nějaké vznesenosti? — *Nikoliv*; nebo působivost dábelská vykukuje i z dokladů pohanských. Praví totiž knězka *Aeneovi*: „... O radu zde žádati čas; bůh, ejhle tu bůh! Když ledva u dveří tak promluví, nenadále mění se v tváři a barvě, vzhůru se jí sježily vlasy, a hned kypěla nádra, srdce divou zuřivostí se dmulo, zdála se růsti, ... nadchnuta božstvem přítomného duchem.“ (Virg. Aen. 6, 45.—51.)

Kdo medle mohl zde v té kněžce proměně, a v tom nadchnutí jeviti svou moc? — Snad pravý Bůh, jenž nevraží na všeliký klam a hlásá upřímnost a pravdu? jenž nenávidí a nenáviděti musí modloslužbu? — Démon tedy to byl, jenž zde v kněžce působil, tam ale tlacen a němý učiněn znamením kříže živého Boha. sám svým duchamorným kejklům ránu zasadil. —

Slovo *oraculum* přešlo později i do křesťanství, a vyznamenávalo kapli neb malý chrám, jak svědčí *Athanas* knihovník a životopisec papeže *Favla* I. (r. 757—767): „Noviter oraculum in honorem sanctae Dei Genitricis construxit;“ přidav vysvětlivku: „Oraculum, id est: Oratorium.“

Josef Dudych.

2. Sv. Martin.

Sv. *Martin* jest první vyznavač západní církve, jenž mučeniskem nejša veřejně svatým ctěn byl, a jehož úcta počala takměř posledním jeho dechnutím. Skonal v 81 letech, v noci na 11. listopad r. 401. Jedva tělo bylo bezduché, zářila z obličeje sláva světce. Což divu, že o drahé ostatky jeho těla se hádáno. Obyvatelé *Poitiers-u*, kde dříve opatem byl, osobili si je slovy: „Nám náleží mnich, buďte spokojeni, že byl vaším biskupem a svými divy vás potěšoval.“ Poslanci biskupského jeho sídla v *Tours-u* odvětili: „*Nikoliv*, u vás působil více zázraků, dva mrtvé vám vzkřísil, nám jen jednoho.“ Rozhodnulo se tedy pro *Tours* a přenesena tam jeho mrtvola z *Candes-u*, kam svárův urovnat byl odešel a po dosaženém smřfení zemřel. Pohřeb jeho byl pohřeb světce. Se všech stran přihnul selid, přes 2000 mnichů s nepřehlednými zástupy panen vzdávali mu poslední čest, ano i ze-

mě zelenala se v čase tak pozdním. Žalmy odpovídající přibyli na 550 kroků před město, kdež byl hrob připraven. Briktius, nástupce jeho v biskupství, dal vystavěti nad hrobem kostel; sv. Paulinus († 431) ozdobil stoličný svůj chrám v Nole obrazy, jež představovaly sv. Martina. V krátkém čase rozšířila se úcta sv. Martina celým západem a to pro nesčetné a velké divy, kteréž k přímělvě jeho se děly; den jeho sváteční v celé Francii velmi okázale slaven byl. V Římě vystavěl r. 500 papež Symmachus chrám, kterýž dosud znám jest jmenem: St. Martini ai Monti, v Anglii zasvětil sv. Ninian († 532) kostel Whitherne-ský jeho počtě; i v Hispanii král suevský Charavich v počest sv. Martina vzdělal r. 550 chrám a dal sv. ostatky přinést z Tours-u, a Perpetuus, třetí nástupce světce, zbudoval nad hrobem jeho svatyni prvé velebnější. Sv. Eligius zhotovil r. 640 drahocennou rakev ze zlata, stříbra a drahokamů k uschování jeho ostatků. Hrob sv. Martina byl tak navštěvován, že Tours nebyl jenom nejslavnějším poutnickým místem ve Francii, ale třetí místo měl po Římu a Kompostelle v západním křesťanstvu; neb putovati k hrobu sv. Martina považováno za sv. povinnost, kteréž vznešený i nevznešený s nadšením se podvoloval. Ano bázeň před hněvem sv. Martina, jímž biskupové vyhrožovali despotům Francie, poháněla tyto uprostřed bojů občanských aspoň poněkud spravedlnosti a lidskosti šetřiti. Zkrátka: oslava sv. Martina táhne se co červená niť dějinami dřevnějších věků. Než bohužel i jeho hrob byl znectěn a kostel nad ním se pnoucí od Normanů r. 903 rozbořen, v jedenáctém století sice znova vystaven, ale od fanatických Hugonottů obavně oloupen, ano i ostatky spáleny, tak že jen část kosti ramenné a hlavy zachrániti se mohly. Následkem politických a náboženských převratů utrpěla ovšem i úcta sv. Martina značně, ale lid francouzský nezapomněl svého svatého. Náleží k miláčkům lidu, jsa patronem jeho.

Den sv. Martina již od dávných časů považuje se v mnohých krajinách pro společenský obchod za ustanovenou lhůtu platů všelikých, již mnohý dlužník s úzkostí vsťříc hledí. Bezčetné kostely a oltáře zasvěceny jsou mu v celém křesťanském světě, mnohé osady prozvány jsou jeho jmenem. Představován bývá jako jezdec na koni, jenž mečem roztíná plášť, aby jím podělil žebráka, jinde co biskup s husou po boku, poněvadž prý husa volbu biskupa na něho obrátila, k čemuž poji se v mnohých krajích obyčej o svátku jeho pochutnávati si na „martinské

huse,“ jejíž původ ostatně rozličně se vykládá. Soukenníci, zbrojníci a j. ctí v něm svého patrona a poněvadž prý polibkem ulečil trudovatce, vzýván bývá co ochránce proti neštovicím.

Dle „Salzb. Kirch.“ M.

Literární oznamovatel.

— Mimo „Růžové kvítky“ vyšly nakladem kněhkupce A. Lehmana opět novým vydáním některé obrázkové spisy, které též spisovatel Fr. Doucha ustanovil ku poučení a zábavě dítek. Jsou to druhu hned menšího hned většího: „*Maličkosti maličkým*“ s osmi obrázky v 8°; — „*Pestré kvítky*“ s devět a čtyřiceti obrázky ve příčném 4°; — „*Počítání na obrazech*“ se sedmnácti obrázky v 8°; — „*Polní kytička*“ se sedmnácti obrázky v 8°; — „*Po práci*“ s devíti velkými obrazy ve příčném 4°. Kniha posledně jmenovaná náleží mezi nejzdobnější v českém oboru pro dítky, a může svou elegancí míti přístup i tam, kde přátelé mládeže na skvostnější toho druhu spisy cizozemská uvyklí jsou. „*Počítání na obrazech*“ uvádí prózou dítky hravým způsobem v počátky počítání; při ostatních obrázkových spisech nacházejí se výklady ve stručných verších.

— (*Kterak a zač dělá se v literatuře reklama?*) Tyto dny došla nás z jisté strany subskripční listina s několika lístky nové modlitební knihy, jež se sama uvádí co „skvostné dílo národní pro české ženy a panny, od několika kněží katolických vzdělané.“ Z několika stránek na ukázkou přiložených patrně, že ti domnělí kněží, na které se dílo odvolává, neznamenaají nic jiného, než že tu z desíti více neb méně dobrých modlitebních knéh sestavena byla jedenáctá. Ale na tom není dosti. Aby drzost nakladatele onoho „skvostného díla národního“ vrchole dosáhla, přiložen k oněm lístkům dopis, svědčící redakci Blahověsta, v němž se nakladatel nabízí, že „rád poskytne sl. redakci mimo slušný honorár (!) několik exemplářů toho skvostného díla zdarma, pakli *odporučení* (k dopisu přiložené) do listu svého přijme.“ A v doušce ještě dodává poctivec ten: „Za několikrát opakované odporučení toho díla jistotně bych se potom tuze vděčným ukazoval.“ — (Sic!) Tak se dělá v literatuře reklama! Za peněžitou odměnu mají časopisy vychvalovati dle předepsaného formuláře — zajíce v pytlí! Ač by „Blahověst“ pomoci potřeboval, jako za dnů našich náboženské časopisy vůbec, přece než by se takové spekulaci k službám propůjčil, raději ať zabyne! Tolik nakladatelstvu skvostného díla národního pro ženy a panny na dorozměnou. Čtenáři Blahověsta pak naleznou-li v některém časopise objednané vyčalování tohoto nejnovějšího výkvětu literatury naší, poznají, kolik ušlo.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Ročník X. Svazek 2. (lednový čili tříkrálový). Obsah: Na nový rok dvě řeči, jakož i na neděli po Obřezán Páně, na slavnost Zjev. P. a na ned. I—III. po Zjev. P.; řeč nad rakví arcikněže a faráře a dvě promluvy při svěcení praporu zpěváckého spolku.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Ročník XIII. svazek 8. obsahuje pojednání: O-
tázka dělnická od prof. Mat. Procházky (do-
končení) a životopis: Antonín Martin Slomšek
od Ant. Mužíka. V Kronice: Druhá synoda
Budějovická; roční sbírky chrámové; církevní
péče o chudé. V Literním oznamovateli po-
souzeno 8 spisů. Připojen doslov redaktora,
titul a obsah celého ročníku. — Letos bu-
de „*Časopis katol. duch.*“ vycházeti v šesti pěti-
archových svazcích, jichžto první vyjde 27. ún.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Frant. Bartovský, farář ve Slabcích, 23.
pros. 1872 (nar. v Plzni 31. led. 1815,
vysv. 29. červce. 1838).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vác. Rejř, far. v Družci, za far. Kvílicích;
p. Vojt. Dvořák, kapl. ve Vel. Újezdě, za adm.
do Slabce;
p. Jos. Pacht, kapl. v Louňovicích, za adm.
do Radošovic;
p. Frant. Láska, za proz. kapl. do Vel. Újezda.

Uprázdňená místa:

Radošovice, fara patron. nábož. mat., od 17.
pros. 1872.

Slabce, fara patr. kníž. Alexe de Croy-Düllmen,
od 3. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Alois Fináček, býv. kanovník v Mikulově,

h. vikář a okr. školdozorce, konsist. rada,
osob. děkan a farář v Přibislavi, dne 25.
pros. 1872 (nar. v Olomúci 16. ún. 1801,
vysv. 22. ún. 1824).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ant. von Altenburger za admin. fary v Karli
(na místě p. Jos. Martince);
p. Frant. Dittrich z Činěvsi za adm. fary
v Kostelní Lhotě;
p. Josef Stýblo (neom.), za zat. kapl. v Či-
něvsi.

Na odpočinutí odešel:

p. Vác. Maxian, osob. děkan a farář z Ko-
stelní Lhoty, do Hradce Králové.

Uprázdňené místo:

Přibislav, fara patr. hraběnky Clam-Gallasové,
do 7. února 1873.

Počátkem nového roku, v němž slaviti
budeme 900letou památku založení biskup-
ství Pražského, nastupuj „*Blahověst*“ no-
vou (23.) pouť po vlastech českoslovanských
S blahopřáním, aby pro každého z věrných
čtenářů „šťastný a veselý“ byl „nový tento
rok,“ činíme uctivé pozvání ku předplacení
na nový ročník, na kterýž se předplácí v
expedici (v kněhkupectví B. Stýbla) a sice
celoročně se záslilkou po poště 3 zl. 50 kr.
bez zásilky však, když se čísla odebírají v
expedici neb v kněhkupectvích, jen 3 zl.
r. č. Žádoucnou bylo by získání nových
předplatitelů, aby red. dalších obětí přiná-
šeti nemusel. Přece však nebude se „*Blah.*“
zasylati než předplatitelům, aby se nezdálo,
že se vtírá těm, kdož ho žádostivi nejsou.

Za soustrast v nemoci projevenou vzdá-
vá red. srdečné díky, zvláště J. Eminenci,
nejdůst. p. kardinálu arcibiskupovi, od ně-
hož dvakráte návštěvou poctěn byl.

Program.

„*Blahověst*“ na nové dvacáté třetí pouť své po vlastech českoslovanských l. P.
1873 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká
rozmýšlení, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře
a životě křesťanském katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných vý-
tečnicků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické, obzvláště mezi ná-
rody slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.,
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč první, po sjednocení se s mnichy, za
přítomnosti otce svého.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

V. Toto obětuji a vzdávám Bohu, co jsem si jediné ponechal, co jest mé jediné bohatství. Jiné zajisté všecko zanechal jsem zákonu a Duchu svatému; ale tuto předrahou perlu rád bych si získal za všecko co mám, i stal jsem se, či lépe, snažím se toužebně, abych se stal tím znamenitým kupcem, an za skrovnou cenu věcí pomijitelných si koupil veliké a věčné.¹⁾ Slova si jediné hledím, jsa služebníkem slova, a nikdy bych dobrovolně tohoto pokladu nezanedbal; ale ctím je a objímám i raduji se z něho více, nežli ze všeho jiného, z čeho se obecní lid těšívá; i беру si je za společníka života svého, za dobrého a spolusmyslejšího rádce a vůdce na své vzhůru pouti i za horlivého spolubojovníka; a když pro ně vším pohrdám, co rozkošného jest a jenom tuto trvá, k němu toliko má láska po Bohu se nese, spíše pak k němu, poněvadž k Bohu člověka rozumného povznáší, a jím jediným Bůh šlechtně pojímán a držen bývá i roste v nás. „Nazval jsem moudrost sestrou svou,“²⁾ a pocítil jsem ji a objal

jak jsem mohl; a vyhledávám hlavě své věnec milý a ušlechtilý, kterýmž zajisté jsou dary moudrosti, osvíceného rozumu našeho částka hlavně vládnoucí a kroky naše k Bohu objasňující.

VI. Tímto jako uzdou hněv skrocuji, tím ukájím hubenou závist, tím utišuji zármutek srdce svírající, tím umírňuji rozpustilé radosti, tímto měřím nenávisť, ale nikoliv přátelství; neboť onu měřiti sluší, toto pak nemá znáti mezi nížádných. To mne v obyčchu činí mírným, v chudobě velikomyslným; to mne napomíná, abych s tím kdo na dobré cestě jest spolu krácel, kleslému ruku podal, s slabým slabým byl, s silným spolu se radoval. S tím jest mi vlast a cizina jedno a taktéž přestěhování se z cizích krajin, ale nikoliv pak ze svých. To mi rozdíl činí mezi světy, od toho mne odlučuje, s tím pak mne spojuje; to mne provádí pravými zbraněmi spravedlnosti,¹⁾ tak abych se nevynášel, a octnul-li bych se v nehodách a trpkostech, mírnosti mne vyučuje, připojujíc mi naději, která nedopouští žádnému zahanbení,²⁾ a tak přítomnosti budoucnosti ulehčuje. Tím i nyní podávám pravice přátelům svým a bratrům, a strojím stůl³⁾ jim rozumný a podávám číši duchovní a věčnou, nikoliv s takovými krměmi, jimiž pozemský stůl lichotí

¹⁾ Mat. 13, 45. 46. ²⁾ Přisl. 7, 4.

¹⁾ II. Kor. 6, 7. ²⁾ Řím. 5, 5. ³⁾ Přisl. 9, 2.

brichu, kteréž hyne¹⁾ aniž by se vyléčiti dalo.

VII. Mlčel jsem, což pak vždy mlčeti budu? Trpěl jsem jako rodička,²⁾ což pak ustavičně trpěti mám? Zachariášovi rozvázal jazyk nově zrozený Jan,³⁾ neboť neslušelo, aby otec hlásného mlčel, ano právě hlásný se zrodil, ale jako nevěra v předpovědění o něm jazyk onomu byla svázala, tak svým se objevením tento otci osvobození přinesti měl, jak mu zvěstováno bylo; i stal se hlasem i světlem Slova i předchůdcem světla. Mně pak rozvažuje jazyk a posilňuje i povznáší hlas můj tato přítomná blahá událost a toto divadlo velekrásné; když patřím syny Boží, prvé rozptýleny, jak nyní v jedno jsou shromážděni⁴⁾ a pod týmiž křídly odpočívají a v dům Boží jednomyslně vstupují⁵⁾ i v jeden sbor ctnosti a Ducha svatého spořádání jsou; když proti sobě nepovstáváme více a nebrojíme, tak jako jsme prvé byli od zlého nepřítele svedeni a donuceni i poraženi na mysli za temnosti, kterou sám byl nad námi vzbudil a rozestřel; i nevím co říci mám, abychom ze společných nehod se těšili, leč abychom vždy mysleli, že vespolečná nesvornost jest celého těla zhoubka, když Juda a Israel stanoví si vládu jednu,⁶⁾ a Jeruzalem a Samaří v jeden nebeský Jeruzalem se sjednocují, a když není více již žádných stoupencův Pavla, Apolla, Kefy,⁷⁾ nad nimiž a pro něž se mnozí nadýmali, ale když jsme všickni jedno v Kristu.

VIII. Ale když mne k slovu máte, z lásky si mne nikoliv nevolna podmanivše, mluvití budu, byť i nerad, poněvadž tak velíte, mluvití pak budu slova vděku a napomenutí. Vděk tedy budiž takový. „Kdož vypraví mocné skutky Hospodinovy?“⁸⁾ Kdož chválu

všeobecnou sluchu všech představí? když obě straně v jedno spojeny jsou a střední rozlučující stěna zrušena jest;¹⁾ když konec jsi učinil, abychom nebyli v pověst mezi národy, v potupu mezi lidem;²⁾ když jsi nás tak potřel, že jsme dobro míru roztržkem seznali, a raniv nás, opět jsi uzdravil; ó toho prepodivného lečení! nebo jsi nás k míru přivedl nenávisť, kterou jsme pak co nejdříve nenáviděli, a tak jsi opácným lékem opácného výsledku dosáhl; a tak jsi nás rozloučil, že jsme tím vroucněji opět se sešli, jako se pružné pruty násilně rukama natažené a pak popuštěné opět v přirozenou svou polohu smrští a tak svou vlastní povahu dokazují, že siec násilím se ohnouti dají, ale samy sebou opět se narovnají. A tak u nás nepohrdá více ruka okem ani oko rukou; ani proti nohám se nevztýčuje hlava, aniž se nohy straní hlavy, tak by zajisté více samy škodu utrpěly nežli škodily tím bezvládným nepořádkem, který by celé tělo zmařil a zkazil; ale všickni údové o sebe vespolek pečují³⁾ dle přirozeného řádu a zákona, který je vespolek všechny pojí a chrání. Tak i my jedním tělem a jedním duchem se objevujeme, jakož v jedné naději povolání jsme.⁴⁾

IX. Proto velebiti Tě bude, Hospodine! lid chudobný, an z nuzna bohat se stal,⁵⁾ poněvadž zázračné učinil jsi nad námi milosrdenství své⁶⁾ a přídals něco k dávným pověstem. „*Neboť kde se rozmnožila nepravost, tu přemohla láska;*“⁷⁾ zasev zajisté zrna, stěžil jsem klasy; želez ovčí, získal jsem si pastýře,⁸⁾ a přidám k tomu, že i z pastýřů ze všech nejčestnějšího,⁹⁾

¹⁾ Efes. 2, 14. ²⁾ Ž. 43, 15. ³⁾ I. Kor. 12, 25.

⁴⁾ Efes. 4, 4. ⁵⁾ Is. 25, 3. ⁶⁾ Ž. 16, 7. ⁷⁾ Řím. 5, 20. ⁸⁾ Tím míní sv. kazatel některé z mni-
chův, kteří za doby roztržku na kněze posvě-
cení a pak od Řehoře biskupa z shovívavosti
přijetí a potvrzení byli; viz i dále XI. ⁹⁾ Tím
se dle vykladačů vůbec Eliáše pak Kretskeho
zvláště míní sv. Basil, jenž tehdy na kněze

¹⁾ I. Kor. 6, 13. ²⁾ Is. 42, 14. ³⁾ Luk. 1, 20.

⁴⁾ Jan 11, 52. ⁵⁾ Ž. 54, 15. ⁶⁾ Ozeáš 1, 11.

⁷⁾ I. Kor. 3, 4. ⁸⁾ Ž. 105, 2.

byť i z některých duchovních příčin úřadu pastýřského se vzdaloval; neboť ačkoliv má dar Ducha svatého i hřivny k úrokům a k obstarání stáda sobě svěřeny, ačkoliv jest posvěcen olejem na kněžství a k životu dokonalému, zdráhá se vládu nastoupiti za příčinou své moudrosti a zdržuje světlo své pod kbelcem — jehož však Bůh brzo postaví na svícen, aby všelikou duši v církvi osvěcoval a světlo své vysílal na stezky naše!¹⁾ — posud pak prohlédá nivy a hory i vody a vymýšlí osidla vlkům, loupežníkům duší, aby v čas příhodný ujal se i berly a spolu s pravým Pastýřem²⁾ pásal rozumné to stádce na místě pastevním,³⁾ totiž uveda je v stále kvetoucí nivy slova Božího, a k vodám občerstvujícím, totiž Ducha svatého darům. Toto tedy očekáváme a žádáme si. Mně pak již jest čas, abych k díkům připojil napomenutí: učiním pak to co možná nejstručněji, poněvadž jste hlavní část napomenutí jednak ze skutků samých přijali, jinak není potřebí širších řečí těm, kteří zkušeností poučení jsou.

X. Mělit jsme ovšem nejprvé, bratří, k tomu hleděti, abychom se nebyli ani rozdvojili ani svou dávnou důstojnou ozdobu pozbyli, kterou jsme se, ač bylo stádce naše malé, nezasluhujíc proti jiným ani jmena, velikým a rozsáhlým stádům vyrovnali, já bych pak je pro působení Ducha svatého i nad nejedno postavil. Tak to zajisté bylo, že když každá obec měla svou nějakou přednost, menší — větší, naše stádce mělo tu zvláštní pevnou, nerozlučitelnou jednotu, tak že jsme je často nazývali archou Noemovou, ana jediná potopy celého světa unikla a símě zbožnosti v sobě zachovala. Když

pak jsme se osvědčili býti lidmi, a neušli veskrze závisti zlého nepřitele, aniž pak se okazali silnějšími nad neduh všeobecně panující; ale když jsme té rozšířené nehodě z části sami též podlehli, a své krásné otcovské dědictví, dar totiž svornosti, nezachovali do konce, ačkoliv jsme i v tom jiné církve ne málo byli předčili, — smíme-li se totiž proti svému nepříteli pochlubití tím, že jsme v Kristu statnými se prokázali — tuť jsme konečně i my totéž utrpěli ale i první jsme byli opět napraveni. Neboť onemocněti jest všeobecná vlastnost přirozená slabosti lidské; to přihází se všem, buďte si i duchem i tělem sebe silnější: ale uzdravěti opět a vespolek opět se sjednotiti, to bývá zásluhou rozumu a působením milosti, kteráž krásně a spravedlivě i věc naši pořídila, lépe než jsme sami si žádali a jiní se naděli.

XI. My zajisté i ty hlavy, které straně odtržené ustanoveny a jako z zbožnosti a na pomoc pravého učení v nebezpečí postaveného z nova utvořeny byly, laskavě jsme přivítali a nikoliv jsme jich jako nepřátel nezavrhlí, nýbrž objali jsme je jako bratry, kteří se na krátkou dobu pro dědictví otcovské nepohodli, bratrsky a nijak zlomyslně si při tom nepočínajíce: a nepřátelství jsme sice nechválili, ale horlivost jsme potvrdili; neboť lepší jest spor za příčinou zbožnosti, nežli svornost k hříchu.¹⁾ I dosáhli jsme shovíváním svým přístupem jejich, tajíce z lásky podezření proti nám pojaté a tak jsme rád změnili, že nenásledovala po volbě milost, ale volba po milosti, a k té jsme použili rukou cizích, předstížení téměř jsouce na krátko Duchem svatým.²⁾ A vy opět pominouce podezření písma, přidrželi jste se ducha,

jsa posvěcen, aby závisti mnohých ušel, v samotě meškal, mnišský život veda v krajinách pontských. ¹⁾ Mat. 5, 16. ²⁾ Tím míní buď pravého biskupa Nazianzu města, Řehoře, otce svého; anebo duchovním vyšším smyslem samého Krista Pána. ³⁾ Ž. 22, 2.

¹⁾ Viz svrchu IX. pozn. ²⁾ Poněvadž nebyli od svého řádného biskupa z duchovenstva k kněžství zvoleni a pak posvěceni, ale dostavše jiným biskupem svěcení mimo řád a obyčej církve, potom od něho potvrzení a přijati byli.

sprostnost v zevnitřní podobě slov se objevující nic neschvaluje, avšak zbožnosti nám nic neupírajíce.¹⁾ Věděli jste jistě, že naše víra v nejsvětější Trojici jest pevná a nezvratná, nic však méně, že za jedno máme, kdyby kdo v přirozené bytnosti tří osob něco buď ujímal a nebo odcizoval, jako kdyby celost rušil a holou hlavou²⁾ proti celému božství brojil. A to jsme po tu dobu, když roztržka ta mezi námi panovala, hlásali a to i před mnohými lidmi, což jest největším důkazem pravdy, když se ani časem nedala přemoci, ani žádným nepřátelstvím nebylo lze jiskru naší lásky udusiti; neboť i v roztržku zachovali jsme hlavní známku svou, totiž jednomyslnost vědomí spolu sobě jsouce, že se nelišíme v pravdě aniž jinak smýšlíme, ale že držíme se téhož znamení jedné víry a první své naděje.

XII. Nic jistě není tak silným pontem k svornosti těm, kteří Boha vroucně milují, jako totéž smýšleti o Bohu; a nic tak snadno nevede k roztržku, jako různý náhled o témž. Neboť tu bývá člověk jinak nejpovolnější horlivcem, a tichý skutečným bojovníkem, vida že shovíváním jeho Bůh se uráží, či spíše že on sám uráží Boha svým pokleskem, Boha, jenž nás za své bohatství pokládá, ba sám nás obohacuje. Tak tedy i my, jak jsem pověděl, byli jsme i v samé roztržce mírnými, tak že jednomyslnost naše zjevněji se okázala i v té neshodě a že zlo, které mezi námi bylo, dobrým s obojí strany se chováním šetrně a moudře se zakrylo. Že však kvapný mír nebývá pevný, leč by i nějaké slovo jej upevnilo a Bůh sám tomu slovu prospěl, skrze Něhož všechno dobré se i počíná i k dokonalosti přivádí; nuže tedy nechat modlitbami a

rozjímáním mír ten, seč síly naše stačí, upevníme a utvrdíme. A tu nejprve to uvažme, že jest Bůh ta nejdokonalější a nejvznešenější bytost, anebo jak by mnohý raději řekl, že jest nade všechny bytosti, poněvadž v něm všechna bytost záleží a od Něho každému jinému bytosti se dostává. Druhou pak bytností jsou mocnosti andělské v nebesích, jsouce první od Boha stvořeny a vůkol Něho; neboť ty byly první, jenž prvním světlem osvětleny a slovem pravdy ozářeny jsouce, samy světlem jsou a odleskem světla dokonalého. Těch obou jest hlavní přirozenou vlastností, že jsou mimo všeliký svár a roztržek; neboť nemůže býti v bytosti Boží ani sváru, ani roztržku; neboť roztržek jest plod sváru: ale taková jednomyslnost jest jak v Boží bytnosti samé, tak i v poměru jejím k bytnostem druhým, že Bohu od toho právě mezi jinými, ba před jinými názvy, z nichž se raduje, tento výtečný se dává. Neboť sluje *pokojem*¹⁾ a *láskou*²⁾ a podobně, těmi jmeny nás napomínaje, abychom takovými ctnostmi, jež zvlášť Bohu náležejí, opatřiti se hleděli.

(Dokončení.)

Spánek a smrt.

„Šťastný's, bratře! Tvorstvo vše, jež tvoje zahálila perut labutí,
velebí tě při procitnutí,
že's posílil jeho žití zdroje.“

„Já však ploditi mám nepokoje
jen a tvorstva stavět dechnutí,
kamto kročím, tvor se zasmutí
všechn, políbku se mého boje.“ —

Anděl smrti lkal tak, mutně patře. —
„Však jen žehnej svému určení““
dí mu spánek, „šťastnější ty bratře!“

„Na den silím jen, a lidé dosti
slaví mne; jak budou vzkříšeni
slavit tě, jenž silíš ku věčnosti!“ —

R. H.

¹⁾ Viz úvod. Svatý řečník má zvlášť osobu biskupovu na zřeteli, ač v množném počtu mluví.

²⁾ Příslavně řečeno tolik co „*nestydatou drzností*.“

¹⁾ Efes. 2, 14. ²⁾ I. Jan 4, 8. 16.

Podobenství Otce Bonaventury.

2. Petr sprosták.

Petr sprosták nikdy nic jiného neviděl leč svou ves. I uslyšel pojednou, že bratr jeho v hlavním městě bezdětek zemřel a znamenité jmění zanechal, že tedy, chce-li bohaté toto dědictví obdržeti, bez průtahu tam se musí dostavit. Jednoho krásného jitra vzal hůl do ruky, a vydal se na cestu. Ještě nebyl dvě hodiny cesty urazil, když se octnul u řeky. Bylo to ponejprv v jeho živobytí, co řeku viděl; neboť doma vidíval jen potoky, které někdy sice měly hojnost vody, ale často také vyschly. Když tedy tuto hlubobou a širokou řeku uhlídal, zvolal hlasitě: „Ó, jaká tu hojnost vody! V této krajině muselo velmi mnoho pršet, kdežto u nás si stěžují na sucho. Slyšel jsem sice již, že není všude stejná povětrnost; ejhle, čemu se člověk na cestách může naučiti! Než, co prozatím mám počít? Musím, tak pokračoval, musím zajisté počkat, až ta voda uteče.“ Co jej na tuto myšlenku přivedlo, že voda ta rychle uplyne, bylo, že řeka na místě, odkud voda přicházela, se točila; tak že se zdálo, že jen málo vody přitéká; ostatně viděl, kterak prudce voda odtékala. Po takovémto pozorování odhodlal se náš sprosták, sednouti si a čekat, ažby řeka otekla.

Vida na druhé straně přívozník tohoto člověka seděl, jel tam, a volal naň přibližuje se břehu: „Nechceš přes řeku?“ „Chci“, odpověděl Petr. „Vstoupni si tedy na lodku!“ „Ó“, pravil Petr, „já nespěchám; život svůj nevydám na tvé loďce v nebezpečení; mám čas, mohu čekat.“ „Jak se ti líbí“, odpověděl přívozník míně, že se mu ten člověk posmívá. Mezi tím přišli jiní pocestní, kteří se dali převézt. Petr divil se jejich opovázlivosti, a čekal pořád, až voda uteče, by pak dle chuti přejíti mohl; avšak řeka tekla pořádě stejně.

Tak čekal až do večera; vida však, že se noc blíží, uzavřel čekat až do druhého dne, a vrátil se pak nepochybuje o tom, že bude již druhého dne řeka suchá. Avšak druhého dne z rána řeka stále tekla. Přicházeli tři dny po sobě; avšak řeka tekla pořádě. „Dojista“, pravil, „jsou v tom nějaké čáry; nahlížím, že ono dědictví není pro mne.“

Mrzut postoupil veškerá práva strýci svému Jakubu, jenž byl chytřejší. Přeplovil se totiž v lodi přes řeku, vyzvedl si dědictví a vrátil se velmi bohat do své

vesnice, kde dělal velkého pána, kdežto Petr ve své chatrči a bídě zůstal, neobdržev ze svého dědictví ničeho leč příjímí „sprosták“; neboť od té doby, co se o jeho dobrodružství vědělo, nepojmenoval ho nikdo jinak leč „Petr sprosták.“

Kdož by se nadál, že většina lidí ohledně nebeského dědictví právě tak nerozumně jedná, jako sprosták, o kterém jsme právě mluvili? Pozoruj jen hříšníky a všechny, kteří nevedou pobožný, křesťanský život a shledáš, že všichni čekají na uplynutí řeky. Čeká se z počátku, až mladost uteče a oheň vášní vyhasne; pak čeká se, až se nabyde nějakého postavení aneb jistého, tichého stavu; čeká se, až se ta a ona záležitost ukončí, a tak se čeká denně na příhodný čas k obrácení se — a času toho nedochází se nikdy. Čeká se, až se žádná překážka spáse naší nebude v cestu stavěti — čeká se na odplynutí řeky. Překážky spáse naší vyskytují se neustále, a tvoří neustále plynoucí řeku, jejíž pramen nezaniká. Tyto překážky přemoci dlužno; přes ně ku předu kráčetí nutno; anoť právě jen za jich pomoci dále přijíti možno.

Viz, jak mnozí přes řeku přecházejí a svou cestou dále krácejí; následuj je! Již dnes začni! Odkládáš-li, čekáš-li na příhodnější dobu — čekáš, až řeka uplyne. Pošetilče! jiný přijde a obdrží dědictví; ty pak zoufatí budeš vida, an má to, co jsi sám mti mohl!

3. Lovec zmiří.

Muž jeden velmi obratně uměl chytati zmiře, kteréž pak posílal do blízkého města lékárníkovi, jenž jich užíval k vyrábění dryáku (theriaku). Jednou odpoledne byl lov jeho tak šťastný, že pochytil až na sto padesát zmiří. Večer po návratu svém cítil se mdlým, tak že nechtěl ani večereti; nýbrž odebral se do své komůrky a hned si ulehl. Dle svého obyčeje uložil své zmiře živé ve své komůrce, a dal je do nádoby, kterou sice přikryl, jež ale nedobře se zavírala. V noci, když lovec již spal, dobyly se zmiře ze svého žaláře, a plížily se všechny teplo hledající, k jeho lůžku, vklouzly pod přikrývkou, na jeho tělo, a otočily ho se všech stran, aniž by mu co zlého učinily, leč že procitl. Zděšení jeho bylo nesmírné. „Ach“, vzdychal, „jsem ztracen! zmiře se dobyly ven!“

Byl tak moudrý, že se ani nehnul; pozoroval, že se otočily okolo jeho hrdla, okolo nohou a rukou, zkrátka okolo celého těla. Jaký to hrozný stav!

V hrůzném svém položení však přece neztratil hlavu. Poručil se Bohu, a trpělivě očekával jitra, ani se nehýbaje. Z rána pak zavolal svou služku. Sotva tato pootevřela dveře u komůrky, pravil k ní: „Nechod sem, nýbrž jdi a naplň velký kotel do polovice mlékem; ohřej pak mléko, aby bylo trochu vlažné. Pak kotel přines a postav zticha jak jen můžeš do prostřed mé komůrky. Dvěře nezavírej! Pospěš! nezmaň ani okamžiku.“

Když kotel již byl v komůrce, počaly zmije mléko číjce svou skryši opouštět. Lovce cítil, jak z rukou táhly nazpět; cítil, že opouštějí hrdlo, že nohy a ponenáhlu celé tělo jeho jest zmijí prosté. Jaká byla jeho radost! Než přece setrval ve svém položení, nespěchaje, nýbrž ponecháváje zmijím času k odtáhnutí. Všechny odlezy a vklouzly do kotle, tak že již ani jedna v loži nezbyla. Nyní teprv vstal náš lovec, a vida zmije v mléku téměř ponořené a jako zpité, vytáhl jednu po druhé kleštěmi ven a uřezal jim hlavy. Po té se hned vrhl na kolena a děkoval Bohu z celého srdce, že jej z tak velikého nebezpečí vysvobodil. Pak vypravoval svým domácím, co se mu přihodilo. Všichni poslouchali jsouce zděšení, a on sám mezi vypravováním hrůzou se trásl. Zmije poslal pak lékárníkovi a vzkázal mu, by žádných více od něho neočekával. V skutku zřekl se svého řemesla a tak si zmije zošklivil, že nejen žádnou ani viděti, nýbrž o ní ani mluvit ba ani na ni mysliti nechtěl.

Děsný tento příběh zajisté toho zasluhuje, bychom jej náležitě a ve všech částech prozkoumali. Pozorujeme tedy:

1. Stav onoho muže v loži jeho. Pozorují-li jej, an na celém těle svém zmijemi ovinut jest, pojímá mě hrůza a jediné pomýšlení na to již zděšením mě naplňuje. Jaký to stav! Dá se hroznější ještě myslet? Ano! Stav duše, která se v hříchu smrtelném nalezá, jest tisíckrát hroznější. Když pak hříšníka pozorují, ať již klidně na svém lůžku odpočívá, aneb volně ve dne se pohybuje, když pomním, že tisícové hříchů smrtelných a tisícové duchů zlých, kteří horší jsou nežli zmije, duši jeho ovládají, že celé tělo jeho se všemi smysly jimi nejen ovinuto ale i naplněno a proniknuto jest, tu se děším, hrozím a lékám takového stavu.

2. Nebezpečí muže onoho mezi spaním. Kdyby se byl muž onen ve spaní, jak obyčejně se stává, jen trochu pohnul; kdyby se byl obrátil a jedno z těch zvřítek přimáknul, byl by zajisté ztracen býval. A kdy-

by takovýto hříšník v stavu, v kterém se nalezá, náhle na lůžko smrtelné uvržen byl; kdyby jej potkala jedna z nehod, o kterých každodenně slyšíme, jak by to s ním dopadlo, aneb jak to dopadá se všemi, jež takového nehody potkaly? Jsou-li v hříchu smrtelném, jsou na věky ztraceni. Jest to sice strašná smrt, zemřítí uštknutím sto a padesátí zmijí; což ale jest to vše u porovnání s peklem, kde na věky se hříšník stává kořistí zlých duchů, svých hříchů, ústípků svého svědomí, své zoufalosti a věčných plamenů!

3. Zděšení muže onoho při procitnutí. Hříšníce, nebudeš vždy spáti! Před smrtí. svou, dojista ale před soudem Božím procítneš! A jak se pak zalekneš, vida se býti nepřitelem Božím, odbojníkem a podobným kleslým andělům, člověkem hříšným, jenž nikam se nehodí, leč do pekla, kam na věky svržen býti máš. O, nečekej s procitnutím, až okamžik ten přijde; neboť pak by bylo již pozdě pro tebe! Procitni nyní, kyžto ještě zmije, jež tebe zničití hrozí, ze srdce svého vyhnati můžeš! — Pozorujme dále

4. jeho opatrnost. Nepozbyl ducha, neztratil hlavu, nýbrž vymyslel si prostředek jediný, jenž se zdařiti mohl, a v skutku také zdařil. Podobně neztrat ani ty zmužilé mysl, když hrozný stav své duše poznáš; nezoufej; neprav jako Kain: Hřích můj větší jest, nežli aby mi mohl odpuštěn býti. Kdybys byl hříšníkem i tisíckrát větším, přece by milosrdenství Boží, jež jest neskonale, hříchy tvé nekonečně převážilo. Tobě není potřebí, vymýšleti si teprv prostředek, jenž by tě hříchů tvých sprostil. Prostředek ten již úplně jest nalezen, a milosrdenství Boží jej tobě předkládá. Jest to krev Ježíše Krista, v níž veškeré hříchy své dobrou zpovědí omýti musíš. Nesuž se pro toto slovo! Buď klidný! Nepovažuj úkol tento za příliš těžký neb dokonce nemožný! Bůh nic nemožného neřádá od tebe, a pomůže ti, bys dokonat, co vykonati máš. Zpovídej se z počátku z hříchů, na které se upamatuješ. Pak si ale vezmi též práci, abys i ostatní vyhledal, a nech tak všechny zmije pomalu odtáhnouti. Neboj se ničeho! Všechny se vytratí!

5. Jeho radost, když se osvobozena viděl. Byla zajisté veliká; avšak není nic u porovnání s radostí, kterou hříšník pocituje, když se obrátí a od Boha opět na milost přijat jest. Kdo ale jest s to pochopiti radost, jakou hříšník tento jednou pocítí, když ode všech nepřátel svých jsa osvobozen, pozván bude, by vešel v radost věčnou! O,

jak bude pak tomu povděčen, že se z hříchů svých vymanil, jich se zřekl, z nich se zpovídal, jich nenáviděl, z nich se kál!

6. Jeho předsevzetí. Všem zmijím, ani jediné nešetře, uřezal hlavy. Odřekl se na vždy řemesla, kteréž by jej málem bylo zničilo. Konečně zošklivil si na vždy věc, která ho v takové nebezpečnosti uvrhla. Zajisté že chápeš, co to vše znamenati má. Učiň taktéž! Varuj se hříchu, tak jako prcháš před zmijí neb jinakým jedovatým plazem!

(Pokračování.)

Zima.

Padá stříbro sněhu,
jemně poletuje
jako vlnka k břehu
z jara když putuje.

Ustlala mu ruka
Páně lůžko chladu,
pažit mrazem puká,
ztratit mládí vnađu.

Padá stříbro s nebe,
v podobě hvězdiček,
mráz chudáka zebe,
když má hřít měsíček.

Pode krokem žalné
ozývá se pění,
v lesy spěje dálně
kopyta kol znění.

Ale pod tím krytem
oseničko jásá,
s vroucím v tají citem
lásku Boží hlásá.

Tak i my v té době
lásku Boží znejme,
v utrpení hrobě,
„halleluja“ pějme!

Fr. Al. Lhotka.

Hrbatá.

Povídka od **Fr. Pravdy.**

II.

U Radošů slouží Josefa Trpkova a sloužila tam již, když první dítě se jim narodilo. Byla to dcera Kateřina, a Pepička, jak ji tenkrát ještě nazývali, ačkoliv již nebyla mladá, byla její chůvou a malé děvčátko dost starostlivě opatrovala. Přece jednou

stalo se, že jí spadlo se stolu, plakalo potom mnoho a často, ale na těle nebylo viděti žádného úrazu a ani povolání lékaře ho nevyskoumal. Pomáhali jí sice, že měla bolesti, což prozrazoval ustavičný pláč, však ten konečně přestal a rodiče se domnívali, že dítě jejich je již zase zdrávo.

Nastojte, počalo vyrůstat, dělal se mu hrb, lékař zase byl tážán o radu, hledala se pomoc u více lékařů, posílalo, jezdilo se sem a tam, ale vše bylo marné, hrbu pořád přibývalo a již ho nikdo nezahnal.

Kačenka zůstala hrbatá, naučila se mluviti a choditi, není v tváři ošklivá, ale je až příliš malá, že hrb držel ji při zemi a nepustil ji do výšky, smí-li se tak souditi.

Po Kačence následovaly ještě dvě dcery, napřed Františka, pak Tereza, hle, jedna je hezčí než druhá, má se k světu a v každém ohledu nad Kačenku vyniká.

I je chovala Pepička jakož i Jana, poslední dítě Radošovo, však již se na ni mohli spolehnouti a byli jisti, že svědomitě plní svou povinnost.

Že Kačenka se stala mrzákem, arciť se jí vytýkalo a ona zajisté nebyla bez viny. Zapomněla se, dala na ni špatný pozor a hned smutná nehoda ji zastihla.

Rodiče prvorozenátka vadili se s ní, zlobili se na ni, propustili ji ze služby a vyhnali ji s hanbou z domu.

Litovala svého poklesku, prosila za odpuštění a slíbila jim, že věrnou službou se jim odmění, jestli ji zase přijmou.

Učinili to po čase, vzali ji k sobě a již jí neřkali Pepička, nýbrž Josefka, že se jim to zdálo býti vážnější a oni s ní chtěli zacházet jako s dospělou a usedlou osobou.

Josefka byla v skutku dospělá a usedlá a již u Radošů zůstala nechtíc nikdy trhnouti se — od Kačenky.

Otec napřed ku Kačence, již po panSKU jmenovali Katinku a Katí, přece byl laskavý, s ní se obíral a s ní si hrál, že byla dítětem jeho jediným, ale když mu přibyla ještě druhá a třetí dcera, naklonil se těmto a to tím víc, že zalíbení měly v hudbě jako on a již záhy s velkým úspěchem se v ní cvičily, kdežto starší Katinka k hudbě se pranic nehodila, což otci ji nejvíc činilo lhostejnou.

Matka jí dávala přednost, že již záhy v práci jí byla k ruce, jí sloužila a ji zastávala a mimo to jí bylo líto, že je mrzák, a chtěla jí to větší láskou vynahradit.

Ten samý úmysl měla také Josefka a celá se jí oddala, všemožně o její blaho pe-

čujíc. Udělala jí, co jí na očích viděla, v nemoci vyseděla u ní třeba mnoho nocí po sobě a často řekla, že i svůj život by za ni položila. Nemohla se bez bolesti podívat na její hrb, s hrůzou pozorovala, že jí na zadech roste, a ustavičně se modlila k Bohu, aby to náh napravil a sám pomohl milému dítěti, jenž skrze ni se stalo bídákem.

Však Bůh s ním měl jiný zřetel a hrbu ho nezbavil, nač konečně i Josefka si musela zvyknout. Chce ulehčit trpký osud Katince, stará se o ni, nedá jí v ničem ublížit a jestli ji někdo odstrčil, zanedbal, zkrátil, ona jí za to zase vyhoví a jí prokáže něco milého, aby křivdy necítila.

Chválí-li otec Fani a Resi, že pěkně hrály na klavír, Josefka chválí Kati, že pěkně šila a pletla, a byl-li otec s Fani a Resi spokojen, že pěkně zpívaly, Josefka je spokojena s Kati, že pěkně přispěla v kuchyni, což prý za víc stojí a je mnohem důležitější.

Ona na tu hru a na ten zpěv druhých nedrží a nedá. Co pak je do takového drnkání a brinkání a do takového vřesku a křiku! Jí se víc líbí náhka písnička a písničky zpívat dovede Kati jako její sestry a dovede to ještě líp, že tak nehuláká a nepovykuje.

Ano Josefka v skutku myslí, že Kati je dobrá zpěvačka a Kati tomu věří a zpívá, zpívá písničky a že má nehezký hlas, zpívá špatně a nikdo ji nechce poslouchat. Josefka ji poslouchá, ona zpívá s ní a když se k nim přidala i paní Radošová, je to kočična, že by pan Radoš z kůže vyletěl, kdyby ji dělali jemu.

Nedbají na něj a on nedbá na ně, zpívá a hraje s mladšíma dcerama, do nichž se nadál, že budou umělkyně.

Jsou švarné dívky, brzy přerostly sestru, jsou velké a štíhlé, přibývá jim sličnosti, svět se obdivuje jejich kráse.

Otec je na ně pyšný, je pyšný ne tak pro krásu jako pro znalost a vzdělanost v hudbě a poskytuje jim příležitosti, aby se vyznamenaly.

I bývají s ním v kostele, když se dává náh slavná mše a spolu při ní účinkují; doprovází ho na poutě a jim na kůru svěřují se nejtěžší úlohy; navštěvují akademie a koncerty a hlavní částky jejich vždy jim se ponechávají. Všude dostává se jim cti a chvály, lidé o nich mluví, na ně si ukazují, pozdravují je, nadchávají jim.

Arciť to činí nejvíce mladí páni, hrají s nimi divadlo, vybírají si kusy se zpěvem a celé město na sebe poutají. Je-li bál a ony

na něm se ukážou, jsou první mezi všemi, každý se jim koří, je obskakuje, nejradši s nimi tančí. Jsou tanečnice výborně, hudba je jejich život, takt je jim pravidlem, lehce, příjemně, ano rozkošné a nadšeně rejdí se to s nimi v kole. Bývají vkusně oblečeny, mají na sobě šperky, představují se v parádě, věru mladší dcery Radošovy v Hronově nikdo nepředstihne, ba, jich nikdo ani nedostihne.

A jak to vyhlíží s dcerou starší?

Ubohá Katinka nemůže se sestrám vyrovnati, ačkoliv chce, přeje si to, zasazuje se o to.

Sestry jsou hezké, jsou krásné, každý to povídá, i sama to slychává.

Jaká pak je ona?

Josefka říká: „Jsi hezká a jsi krásná jako sestry.“

Je to pravda?

Josefka ji nutí, aby se podívala do zrcadla, učinila to, a hle, vidí dost hezký a dost spanilý obličej.

Však neviděla se v zradu, kde má na zádech hrb, a opravdu se domnívá, že jí neschází krása sester.

Je ale malá?

„Malá nebo velká,“ praví Josefka, „to je jedno, malá může býti krásná jako velká a velká může býti také ošklivá, jak tomu často bývá.“

Josefka nelže, jí se nešťastná Kati líbí, jí se líbí víc než její sestry; na hrb ona nehledí, jí hrb nepřekáží, milá dívka je její kochánek. Ó ráda by ji potěšila, povznesla a Kati v skutku nabývá důvěry sama v sebe. Jestli pak by ji také někdo vzal k tanci, kdyby byla v bále?

Nesmí o tom pochybovati, Josefka i matka to jistily, a ona schválně tančiti se učila. Byl v městě tanečník, otec ji k němu nechtěl posílati, ale Josefka s matkou na něm vymohly, že svolil, ačkoliv s velkou nechutí, a Kati již také k tanci se připravuje. Jde prý jí to dobře, tančí před Josefkou a s Josefkou, aby dokázala, co umí, a Josefka je přesvědčena, že tanečníci o ni budou státi jako o sestry a že sestry již ničeho nemají před ní.

Což nemají hezcí šaty, dražší šperky, víc parády?

To arcť měly, ale Josefka navedla matku, aby za Katinku u otce se přimluvila a když odporoval, došla si na něj sama a vadila se s ním, pobízela a nutila ho, až slíbil, že všechny dcery své stejně bude strojit i Katince koupí a dá co sestrám.

(Pokračování.)

DOPISY.

Z Mníšku 9. ledna 1873.

(Druhotiny kněžské.)

O slavnosti Zjevení Páně 6. ledna t. r. dožili jsme se radosti řídké a vzácné: náš důst. p. farář František Heřman, k. arcib. notář, slavil totiž své kněžské druhotiny.

Padesát uplynulo let od té doby, co sloužil první obět nejsv., a tři a třicet roků od té doby, kdy co duchovní pastýř zavítal do osady naší, a když s rokem letošním přiblížila se chvíle památná, kdy slavit měl „zlatou svadbu“ svou, okázalo se, že vhodně jsou připraveni osadníci, aby přispěli k oslavení dne památného. — Slavnost sama počala již v svatvečer svátku sv. tří králů. Bohatě ozářena zaskvěla se okna po celém městysi a ve výši zářil zámek, jehož průčelí, čelící proti fáře, mnohými osvětleno světly množilo krásu obrazu. Nemálo oken okrášleno bylo i nápisy jako: „Sláva našemu milovanému, pečlivému pastýři duchovnímu“, „Bůh žehnejž krokům Vaším“ a. p. Hned o 5. hod. odp. hučely od Kytina rány z hmoždířů a o 6. hodině zahřměla první rána za městysem, co znamení k počtí. — Dříve totiž shromáždili se úředníci městští a hospodářští, cechové s prápory i Israelité s praporem svým, všichni se světly a pochodněmi, na náměstí a po daném znamení hnul se průvod. — Napřed prapor školní mládeže, pak hudba, jež za stálé střelby vesele hrála, za tou cechové, úřednictvo s pochodněmi, kteréž i četně zastoupení Israelité za svým, praporem nesli; pak nepřehledné davy lidstva domácích i z okolí hrnuly se za slavnostním průvodem. Před farou utvořil se kruh, v jehož středu zapělo se zastaveničko oslavenci; potom zpívána krásná píseň: „Svatý Václave“ a když do zpěvu vpadly zvuky hudby, hnul se celý průvod zpět. — Důstojná to příprava k slavnosti dne druhého, jejížto zdar jasné a mírné počasí usnadnilo. O hodině 10. odebralo se četné duchovenstvo doprovázející vys. d. p. arc. vikáře Jos. Ehrenbergra, kanovníka kapituly Vyšehradské, oblečeno v roucha mešní z chrámu Páně na faru, aby dovedlo vd. p. faráře do stánku Božího.

„Padesáte let“ — v ten asi smysl oslovil vld. p. kanovník jubilanta, „krátký to čas před Bohem věčným, ač dlouhá doba života v očích lidských; padesát let v neunavné službě Boží prožitých — toť mnoho, mnoho před Bohem spravedlivým!“ — A

když v další řeči vyzval stařečka, by odebral se do chrámu, maje přinésti dnes tu oběť Pánu, kterou před půl stoletím obětoval poprvé, hnul se celý průvod řadami mládeže, kteráž s cechy četné tvořila řady ku chrámu. V slavný hlahol zvonů a hudby hřměly opět rány z hmoždířů. Od fary až ku kostelu stály husté davy lidstva, jež nemohlo více vtěsnati se do chrámu značně prostranného, neboť již dlouho před počtím slavnosti hrnula se sta domácích a přespolních věřících, aby dostalo se jim nějakého místečka, tak že poslední musili se spokojiti pohledem na průvod.

Slavnost v chrámě počala vyzváním Ducha sv., načež následovaly dojemné obřady, při nichž ověncen byl ctihodný stařec věncem zeleným a podána mu byla berla, pastýřská co podpora v jeho stáří; a když s těmito odznaky vztáhl rukou, aby žehnal shromážděným, neostalo trvám oka, které by bylo neslzele v hlubokém dojetí, kteréž dosáhlo nejvyššího stupně, když počal vld. p. kanovník slavnostní řeč.

Poukázal, jaká radost v rodině, kde staří manželé dosáhnou zlaté svatby svojí, jaká čest a láska od drahých jejich se jim prokazuje. A podobné, ba mnohem vzácnější radosti dostalo se osadě naší, tak mluvil k posluchačům, neboť váš otec duchovní, jenž většinu oveček svých sám byl od dětinství odchoval, dočkal se zlaté svatby své. A povinností vaší jest odměniti se mu za péči jeho, a lásku jeho odplatiti láskou opětnou, jež by mu osladila sklonek žití vezdejšího. Pak oslovil střibrovlasého, ctihodného kmeta, upozorňuje jej na ty slzy přítomných, jež dražší a významnější jsou odměnou a svědectvím lásky, než veškerá vyznamenání.

Po kázání sloužil jubilant slavnou mši svatou, po níž opět provázen duchovenstvem odebral se z chrámu Páně. Po té dostavily se doputace na faru; první odezdalo Mníšské zastupitelstvo městské ctěnému otci duchovnímu vzácný diplom čestného měšťanství; tohotéž vyznamenání dostalo se mu od zastupitelstva obce Nové vsi. Pak předstoupili pp. učitelové s několika dítkami, jež přinášely co dárek skvostný pohár ve jmenu spolužáků svých.

Po té následovaly deputace úředníků hospodářských a výbor osadníků israelitů. Mezi tím vesele zaznívala hudba na počest oslavence. Tak skončila se slavnost, kteráž utkví dlouho v paměti všech účastníků.

D.

Ze Žebráka, 7. ledna 1873.

(Nový kříž v Hředlech. Slavnost vánočního stromku).

Známoť, jakou pohromu utrpěly Hředle povodní květnovou; téměř nikdo z obyvatelů místa toho nebyl od zhoubného živlu ušetřen, i škola tamější byla vodou zanešena tak, že se museli školáci na několik měsíců vystěhovati do budovy jiné. Když se pak opět ve škole vyučovati mohlo, shledal katecheta při své první návštěvě, že tu jako po vyhoření — holé zdi toliko a lavice porouchané v počtu nedostatečném, ano že schází i sv. kříž; i vyběhl tudíž školní dítky, by učinily sbírku aspoň na důstojný kříž, bez něhož katolická škola býti nemůže, že milerád ji doplní a vše ostatní obstará. Zakoupen tedy slušný kříž železný a dobře vyzlacený v ceně 5 zl., ku kterémuž katecheta obraz věnoval představující: „Příchod sv. Methoda a Cyrilla do Velehradu na Moravě za časův Rostislava, krále Velko-Moravy 863.“

Na 4. neděli adventní ohlášeno pak v Hředlech cvičení křesť., při němž kříž i obraz zavěšeny byly. Sešlo setolik zbožných osadníků, že jim prostory školní daleko nestačily. P. katecheta použil této vhodné příležitosti ku krátké promluvě, v níž veškeré kříže života vezdejšího shromážděným na paměť uvedl, a je na mravní naučení z přestálé povodně plynoucí upozornil; pak přiložil k tomu co novoroční dárek věneček uvitý z nauk o potřebných vlastnostech uspořádané kat. rodiny, a konečně vyslovil vroucí prosbu, by všemohoucí Bůh v tomto novém roce tu a tam ještě krvácející rány po přestálé povodni zahojil a příště naši vlast od podobných pohrom uchránil. Na to pak pan starosta J. V. řečníku za pronesené novoroční přání poděkoval ve jménu všech přítomných a doložil, že poučná i dojemná tato slavnost zůstane Hředlským v paměti, a že si přeje, by slova pronesená hojného mravního užitku nesla.

Jako předešlá léta, vystrojen i letos v Žebráce vánoční stromček pro chudé ale hodné školáky, nejvíce sirotky. Na štedrý den o 12 hod. shromáždili se hosté i dítky v I. třídě zdejší školní budovy, kde již zářil bohatě ozdobený stromek. Nejprv zapěly dítky „Narodil se Kristus Pán.“ Na to p. katecheta v krátké řeči rozvinul obraz štedrého dne před duší dětskou, by útlé srdéčko snadněji pojalo radosti svátků vánočních. Když živými doklady znázorňoval, co musí mnohé dítko všecko zakouseti, trpěly se v mnohém očku slzy útrpnosti, což i na přítomné hosty hluboký dojem učinilo. Mnohé

ještě zpěvy a deklamace, vesměs obsahu přiměřeného, se střídaly, čím slavnost tato zvláštního původu získala. Na to podílěny byly nejchudší dítky vánočkami, jablky a ořechy, náčiním potřebným, částečně oděvem a obuví, již daroval známý přítel mládeže, velect. p. Jos. Wiesenberger. Fr.

Z Přelouče na počátku ledna 1873.

(Pohled na rok lonský.)

Letní měsíce minulého roku byly u nás protkány celou řadou různých slavností církevních, a zároveň daly důkaz, že všeobecná lhostejnost náboženská přece ještě nepronikla veškeré vrstvy našeho lidu, jak by si toho nepřátelé naši přáli. První radostná a zároveň velikolepá slavnost konala se dne 7. července. Světil se totiž valně rozšířený a nově upravený hřbitov. Aby slavnost tím důstojněji se provedla, zvolen k tomu den Navštívení P. M., na kterýž výroční pouť na našem sv. poli připadá, a kterouž každoročně množství poutníků z blízka i z daleka navštěvuje; leč takové množství poutníků nesešlo se nikdy, čítaloť se na osm tisíc duší.

Obřad posvátný vykonal na zvláštní žádost p. faráře, náš vysoce důstojný a milovaný kapitulní děkan, zároveň generalní vikář a papežský prelát pan Jan Nep. Rais z Hradce Králové za četné assistance vůkolního duchovenstva. Kázání slavnostní na hřbitově činil důstojný p. Dr. Alois Frýdek profesor a spiritual bohosloveckého semináře v Hradci K., druhý katecheta a ředitel škol Přeloučských, a to na slova Jeremiášova: „Máme poklady na poli,“ načež sloužena pontifikální mše sv. první zajisté za těch 200 let, co chrámek byl vystaven. Slavnost tato na dlouho zůstane v milé paměti všech přítomných. Jiná utěšená slavnost konala se dvě neděle na to v blízké osadě Břehu: posvěcení totiž dvou křížů, jednoho nového, druhého obnoveného. Stávalyť již dříve, jeden při silnici, druhý uprostřed osady; však beze vši záruky na obnovení. Stateční občané jeden sešlý kříž nahradili novým, druhý důstojným způsobem obnoven, a zároveň zaručeno pro budoucnost jich trvání. Průvod z farního chrámu vedený byl veliký a zrostl v značné míře, když veškeré téměř obyvatelstvo osady na hranicích své obce s námi se spojilo. Příležitostní kázání o významu a vítězství sv. kříže měl místní kaplan P. Krátký.

Dne 28. července posvěcen skvostný prápor jednoty krejčovské a dne 15. září rovněž překrásné a bohaté prápory spolku řeznického a smíšeného. Obě slavnosti vykonalý způsobem velmi slavným vždy pod

šířím nebem, na náměstí sv. Václava, mající mimo církevní též ráz národní. Slavnostní řeči přednesl místní kaplan. Podotknouti sluší, že druhého tohoto svčení zúčastnili se též stateční řezníci pražští ve svém malebném kroji a s praporem svým.

Tím však řada slavností ještě není ukončena. V den posvěcení chrámu Páně požeňnal veledůst. p. vikář v chrámu Páně farním nový skvostný postranní oltář, postavený nákladem zdejší sl. obce a některých dobrodinců. Překrásný obraz na zlaté půdě, mistrným štětcem vyvedený naším umělcem A. Lhotou, zasazen v bohatý rám slohugotického, po jehož stranách umístěny na podstavcích sošky sv. Václava a sv. Vojtěcha, zhotoveny dovedným řezbářem p. Veselým z Prahy. Oltář tento nemálo přispívá k ozdobě chrámu Páně a radí se důstojně k oběma ostatním v téměř slohu a od těchto umělců zhotoveným. Slavnosti tyto, jež během letní doby se u nás vykonaly, skvěle podávají svědectví, že občanstvo zdejší posud jest proniknuto vřelým eitem náboženským, dobře vědouc, že náboženství jest základem blaha veškerého lidstva, a zlatá že jsou slova moudrého Širacha, jež nese list Váš v čele svém: „Spravedlnost zvyšuje národ, hřích ale bídné činí národy.“ Ku konci svého dopisu připomínám, že i u nás o štědrý den poděleny chudé dítky školní rozličným šatstvem, obuví a vánočkami ze značného výnosu „Budečských jesliček,“ jež dítky školní v neděli 3. adventní zdařile byly provedly. K.

Z Hradiště, 7. ledna 1873.

(Kříž nad dědinou.)

Na levém břehu řeky Úslavky, jež sbírajíc své vody na předhoří Nepomuckém, u Plzně do Radbuzy vtéká, vypíná se v malebné dědině letní šlechtické sídlo bývalého Česk. mecenáše J. Exc. hr. Hanuše z Kol. Krak. a Novohr. — Hradiště ověšené rozmanitým parkem, který vybíhá i na pravý břeh Úslavky vroubíc dílem ves Boršov na způsob okrouhlíce, nad řekou se rozkládající, dílem zastíňujíc panské sýpky s ovčínem. Nad nimi strmí nevelký homolovitý pahorek porostlý temnou smrčínou, sem tam prosvítá i bílá bříza. Toliko na vršku jest okrouhlá prázdná prostora, a na ní u prostřed sv. kříž ze šedého pískovce v ohromné velikosti, — as 3° vysoký, — tesán z jednoho balvanu l. P. 1727. Kolem jsou 2 stupně, v popředí podstavku výklenek, a v něm za sklem lampa, která v noci z pátku na sobotu nadačí zbožných hrabat Kolovratů bořívá. Na podstavci u paty kříže sklání se mladá bříza, vyrostlá ze štěrbiny

dešťové. Postava Kristova vyvedena mistrně v nadživotní velikosti s hlavou nakloněnou, již poklid sv. svítá z tváří; v levo vznáší se v malých obláčkách patero andělů, objímajících se radostí nad vykoupením světa; v pravo u hlavy Páně rovněž dva andělé, a pod nima Máří Magdalena v přiměřené k kříži velikosti a v kající podobě. V nádherném vlnícím se rouchu, upomínajícím na její dřívější světskou zálibu, klečí poněkud na lebce šklebící se, ovinuté hadem, levicí tiskne srdce bolem sevřené, a pravicí drží nádobu alabastrovou, ku zadu nakloněnou, naznačující tak, že již pohrdá marností světskou; pohled upřen jest na Spasitele; jako z očí andělů radost září, tak se chvějí její krásné tahy hlubokým žalem. V zadu na podstavci vydlabaný vypuklý znak svobodných pánů z Újezda: jednorožec totiž v dvojím poli. Vše až do podrobná jest provedeno velmi mistrně a důstojně, celé dílo svědčí o nevšední zručnosti a jasném ideálu mistra kameníka, činíc na příchozího dojmem slavný — velebný. Bezděky tu noha stane, okose zbožně povznese pohlížejíc s úctou našedý, velebný obraz Pána přírody, duch zalétá na Golgotu, srdce se chvěje sv. úžasem a ústa šepotají: jak veliký jsi, Pane! Kříž hledí k jihu, — k zámku; z této strany jest kněmu ponechána přímá cesta, tak že celý kříž lze z prvního poshodí vidět v zeleném loubí. Před lety k němu vedly drnové schody, které však zbožný Hanuš nechal zarůst a rozpadnouti se říkáje, že náš B. mistr se bral na Golgotu cestou drsnatou. — Nedělního odpoledne bývá od zbožných ctitelů umučený P. hojně navštěvován. Jest tu libý chládek tělo i duši občerstvující, a utěšený rozhled na údolí a svahy Úslavky s dráhou Frant. Josefa. Pozadí lemují staré trosky Vlčtýn a Radina, upomínající na slova písma sv: „Světská sláva, polní tráva — Ty pak Bože! tentýž jsi a léta tvá nepřestanou!“ (K Žid. 1.) Z.

Z Filippsdorfu, 14. ledna 1873.

(Kaple Filippsdorfská.)

Dne 13. ledna 1873, co výročního dne zázračného uzdravení Magdaleny Kadeovy ve Filippsdorfu odbývalo se svčení kaple. Kaple ta jest skvostně malována a okny skla pestrobarevně ozdobena. Malba provedena jest v byzantinském slohu dle předlohy p. profesora z Nüllu velmi zdařile a krásně. Stojí 1200 zl. Oltář jest něžný, velmi krásně a čistě vyhotovený. Nad ním stojí ve výklenku socha „zjevení P. Marie“ z kararského mramoru, ve Vestfalském Munsteru pracovaná: dar to paní hraběnky Ka

roliny Raczynskovy, rodem kněžny Oettingen-Wallersteinovy.

K první mši sv., která téhož dne sloužena byla, připraven byl drahocenný, emailovanými obrazy a drahokamy vykládaný kalich z Vídně, v ceně 600 zl., dar to jistěho vdůst. kněze rozeného Čecha. Na tutéž první mši sv. i jistý majitel vinice u Lovosic láhví nejlepšího vína pamatoval, který již mnoho let ve svém sklepe ležeti měl.

Kdo se chce zevrubnějších zpráv o Filipisdorfu dověděti, kup si knížku letos v Brně u Viléma Burkarta vydanou: „Maria pomocnice křesťanů“, čím si zároveň zjednáš Mariánskou modlitební knížku; a nebo čti v Poutníku, kalendáři na r. 1873 str. 78—84, tam se zároveň dočteš, jak se do Filipisdorfu dostati lze. J. K.

Z Ameriky (Milwaukee) 1. pros. 1872.
(Závěrečná zpráva o slovanské missii ve spojených státech severní Ameriky.)

Chápu-li se ještě jednou zpravodajného péra, chci tím učiniti konec. Neboť německé a anglické listy katolické obrátily již dosti pozornost svou na missii slovanskou a vzbudily hojně soucit pro ni, čímž hlavní účel mého dopisu dosažen jest. Druhému ale pareneutickému účelu zadost činí právě polský list „Pilgrim“ v Polsku, a český list „Hlas“ v Čechách.

Dlužno uvést tyto pokroky missie roku letošního: Český kostel zasvěcen ke cti sv. Václava v Baltimore, druhý český ke cti sv. Jana v Chicagu; polsko-český kostel ke cti sv. Stanislava v St. Paulu, polský sv. Vojtěcha v Detroit; taktéž bude brzo ukončena stavba velikého polského kostela ke cti sv. Stanislava v Milwaukee; v Salem Crossing a Berlíně staví se dva polské kostely; dále se staví české kostely v Žižkově a v Bon Home. Konečně tvoří nové obce Poláci v Cincinnati za vel. p. A. Kozłowského, Čechové v Platsmouthě a v La Crosse. Také v Buffalo, Dunkirk-u a v Utice povstanou polské obce, jak mile sem kněží přibudou; v Chicagu se rozmnožila polská obec tak rychle, že tam musel býti ustanoven druhý kněz vel. p. Niemczowski. Pro Čechy v Milwaukee přibyl z Evropy vel. p. G. Kuba, kdežto vůbec oblíbený vel. p. A. Heller odešel do Neuburgu.

Opomenul-li jsem některé zprávy, dá se to vysvětliti z mých ustavičných cest, kdežto některé listy buďto pozdě, anebo dokonce mne nedocházejí.

Kdežto jsem až dosud více k Čechům

pozornost svou obracel, jako větší části obyvatelstva slovanského, vidím se nyní nucena zabývati se více s přechetnými přistěhovalci polskými, kteří svou horlivostí ve víře a svou obětovností naše nejvřelejší účastenství a podporu zasluhují a sice netoliko z útrpnosti, že ve své nešťastné vlasti v ohledu národním i náboženském utlačováni jsou, nýbrž i z vděčnosti k potomkům oněch rektů, kteří před 200 lety za statečného krále Jana Sobieského válkami náboženskými rozervanou a krvácející Evropu před spustošením a podmaněním tureckým zachránili. Přicházejí k nám nyní do Ameriky synové a dcery někdejších obránců naší víry, abychom jim víru jejich zachovali pomohli, o kterou ve své staré vlasti stlí a násilím připraveni býti mají; přicházejí k nám bez pomoci a v chudobě, ale s věrností k své svaté víře, pro kterou těžce trpěli ano i jho otroctví nesli. Učte se jich znáti, a budete jich milovat. Kdežto já a každý jiný kněz mnohý kalich utrpení mezi Čechy jsme okusili, nežli jsme nějakého výsledku dosíci mohli, připravili mi chudí, ale dobří Poláci, kdekoli jsem se s nimi setkal, vždycky útěchu a radost. Jejich dětinná bázeň a důvěra v kněží, jejich štědrost pro církevní účely spojena s hlubokou pobožností někdy i naivní, zjednávají jim všude náklonnost; a všickni kněží, s kterými jsem mluvil, vyslovují se s útrpností a s uznáním o nich.

Když jsem ku konci měsíce června t. r. z jedné ze svých missií se vrátil, dozvěděl jsem se, jaký podali Poláci v Milwaukee dojemný důkaz o své lásce k našemu svatému náboženství, jež se vidím nucena zde sděliti na svědectví toho, co jsem svrchu o nich pravil. Stavěli totiž Poláci v předešlém teprve roku na severní straně města druhý dům Boží, krásný chrám sv. Hedviky za 12.000 dol.; než přibývalo ustavičně nových rodin usazujících se nejvíce na straně jižní, kde stojí starý kostel sv. Stanislava; ten se stal ovšem brzo příliš malým, a co se stalo? Jednoho dne shromáždili se dělníci, chasníci a nádenníci, radili se, kývali hlavami a zavázali se v roce platit, každá rodina po 50, 75 a 100 dol., i složili po nemnohých dnech deset tisíc dolarů u faráře, a staví nyní krásný, gothický kostel 123, dlouhý, 60' široký a 70' vysoký za 48.000 dol. A to činí, aby dítky jejich doma nemají dosti chleba, aby hladu utiřily. O tom co zde vypravuji, může se přesvědčit jeden každý. Než netoliko v Milwaukee jsou Poláci tak štědrí; v Chicagu k. p. chtějí, jak

se mi sděluje, také stavět nový chrám za 60.000, a podobně lze slyšet i odjinud.

A proto přispějme tomuto národu v tísní jeho, aby brzo měl s dostatek kněží a škol. Sebral jsem až dosud ročně v průměru 4.000 dol. k účelu slovanské missie, než desetkrát tolik by nestačilo, aby se všeliké bídě pomohlo. Ke konci tohoto roku počestují do Evropy a zdržím se tam několik měsíců, abych příčinlivých kněží pro misii získal a sem přivedl. Aby se tedy nová pomoc otevřela potřebám, jež vzrůstají stálým příchodem nových přistěhovalců, založil nejdůst. biskup Henni dekretem ze dne 23. prosince 1870 v slovanském kostele sv. Jana Nep. v Milwaukee stálou mešní nadaci na tak dlouho, pokud bude kostel státi, tak že každý první čtvrtek v měsíci bude sloužena mše sv. za ty, kteří pro účel missie přispěli nejméně 5 tolary, a sice tak že i údové rodiny dobrodincovy buďto živí nebo mrtví mohou zahrnutí býti. Příspěvky tyto mají nyní hlavně ve prospěch Polákův se obracet. Ješto však sám zřídka doma bývám, žádám všechněch, kdožby k nadaci této přispěti chtěli, aby zaslali příspěvky své pomocí „Money Orders“ či „Register letters“ důstoj. a vůbec známému p. Rev. F. X. Krautbauer-ovi, Milwaukee, Wis., jenž příspěvky zaslané zaznamená a přijímáci listy vystaví.

S velikou důvěrou vyzývám tedy všechny, jimž Bůh prostředků udělil, a jimž na zachování a rozšíření naší sv. víry v zemi této záleží, aby se nepatrným příspěvkem učinili účastnými neocenitelného dobrodini nadace, jež jim bude jednou v hrobě a před Bohem k útěše veliké. Jest to spolualmužna pro účel nejvznešenější a nejsvětější: pro zachování duší, jež nám za to jednou v nebi děkovati budou. *J. M. Gartner, V. G.*

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 19. t. m. oslavnosti nejsv. Jména *Ježíš* a po celý oktáv uděluje se plnomocné odpustky všem věřícím, jenž sv. zpověď skroušeně vykonavše a Tělo Páně přijavše slavně mši sv. přítomni jsou. — U P. Marie *Vítězné* (u Karmelitánů) na Malé straně koná se v tu neděli slavnost nejsv. Jména *Ježíš* tímto pořádkem: V 8 h. bude ranní mše sv., o půl 10. něm. kázání, pak slavná mše sv., odpoledne o 3 h. bude české kázání, pak sv. požehnání.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 18. ledna v Emausích, od 19—23. u sv. Ducha, od 24—28. u křižovníků.

— J. Em. nejdůst. p. kardinal arci-

biskup zamýšlí na jaře konati generalní *vísitaci* a *biřmovati* v střídnictví Mnichovickém, v letě pak v Černokosteleckém a Rokycanském.

— V nemocnici *Milosrdných bratří* v Praze bylo min. roku ošetřováno 3253 nemocných. Neštovicemi onemocnělých bylo za r. 1872 celkem 405 osob léčeno, chole-rou stížených v měsíci prosinci bylo tam léčeno 16, z nichž 13 zemřelo a 3 se uzdravily.

— Jako za minulých let bylo i letos v *jednotě katol. tovaryšů* několikrát v této vánoční době představení „Budečských jesliček“ s přede-*hrou* „Bratrovrah“, s deklamace-mi a sborovými zpěvy.

— Výbor spolku *hluchoněmých* pod ochranou sv. Františka Saleského zve své údy k valné hromadě d. 26. ledna o 2. hod. odp. v místnostech zdejšího ústavu pro hluchoněmé.

Ze Záhřebu. (Velikolepý dar.) Jeho Exc. arcibiskup Michalovič osvědčil svou dobročinnost darem vánočním, který kněžstvu svému věnoval. Rozhodl se totiž v přípisu dne 17. prosince k metropolitní kapitole, že počínaje 1. lednem 1873 každoročně příspěvek 10.000 zl. ze svých příjmů dá matici „k zlepšení hmotného postavení nuzného kněžstva.“

Ze Švédska. (Rozmahání se katol. církve.) Jest to utěšeným a povzbuzujícím úkazem, že v době, kdy církev katol. více, než jindy, jest utiskována, a pro tato pronásledování věrným svým synům vždy dražší, že právě v tomto čase se vzmáhá v zemích, jimž v čase tak zvané reformace násilím vyrvána byla. Tehdáž potlačena byla víra ve Švédsku, Norvěžsku a Dánsku, takže ostala jen malá hrstka členů staré církve. Než i tito vyhynuli konečně ve Švédsku. Obyvatelé těchto zemí jsou dosud nejvíce ducha náboženského a méně, nežli jiní národové duchem nevěry a lhostejnosti k náboženství nakaženi. 45 let tomu, co se po prvé opět dovolilo ve Švédsku veřejně sloužiti mši sv. a sice ve Stokholmu, a to ve vězení, ačkoliv dovolení dáno se zvláštním zřetelem ku vládnoucí tehdejší královně, nynější královské vdově. Postavení a horlivosti zbožné královny Josefíny, a snahám nynějšího apoštolského vikáře, do Švédska ji provázejícího, jest děkovati příznivá změna, jenž zde nastala. Ve Stokholmu jest jeden kostel a 3 kaple v rozličných čtvrtích; každá z nich spojena jest se školou pro chlapce a dívky, jež stojí pod vedením učitelů duchovních. V Gothenburgu, hlavním to přístavu mořském ve Švédsku, stavěl se před

15 lety nový kostel, jenž však po 10 let bez povšimnutí ostal. Odtud nastal velký obrat. Nejen že jest kostel stále naplněn protestanty, majícími živé účastenství v starém náboženství, nýbrž i mnozí z nich nabízejí se o svátcích za zpěváky, a radost jim působí, když přispěti mohou k zvelebení svatých obřadů. I obrácení na víru přibývá, jenom že zůstávají z opatrnosti v tajnosti. Přijde den, kdy po dlouhém čekání a modlení nový duch tuto zdánlivě neproniknutelnou hmotu nevědomosti a předsudku oživí, a nová doba nastane. Poslední král Karel XV. mnoho učinil pro odstranění přísných zákonů proti katolíkům, i doufáme totéž od jeho bratra, nynějšího krále Oskara II., osvíceného a šlechtného vladaře. — Nejdůležitější nová událost jest otevření katol. kostela v Malmö, největším a nejprůmyslnějším městě v jihuzemě. Obchod jeho denně květvá, a má naději státi se velkým obchodním městem.

Nedaleko od Malmö leží Lund, staré universitní město, bývalé sídelní město skandinávského arcibiskupa a preláta severu. Za starých časů čítalo 20 kostelů a 6 opatství. Zřízení katol. chrámu s missií jest v takové krajině krokem důležitým. Posvěcení odbyvalo se na den sv. Michala. Již záhy z rána shromažďovali se katolíci z Malmö a rozličných okolních míst, zástupcové ze Stockholmu, Gothenburgu a Norvézka, a více než 100 z Kodaně, aby se zúčastnili slavnosti. Ačkoliv nebylo nic veřejně oznámeno, dostavilo se četné protestantů beroucích živě na všem účastenství. Vše čekalo vážně a mlčky před branou, ač se apošt. prefekt v procesí hlavnímu vchodu blížil. Kázání měl missionář, hrabě Bernard Stolberg ze Slezska, jenž si o chrám a missii vůbec velikých dobyt zaslůh, ano za jeho zakladatele považovati se musí. Po skončených službách Božích uspořádali přítomní katolíci dobrovolnou sbírku, která stkvělý výsledek měla. Ke kostelu, jenž na jednom z hlavních náměstí městských, na náměstí Gustava Adolfa stojí, patří škola.

Z Ameriky. (Protest nejduš. p. arcibiskupa a duchovenstva ze San Francisco (v Kalifornii) proti pronásledování řeholníků v Prusku.) Jako v boji arcib. Kolínského a Poznaňského proti vládě pruské v letech čtyřicátých pozdvihli shomáždění v Baltimore biskupové hlasu svého, podobně ozývá se i nyní katolická Amerika ústy jednoho z věrných pastýřů svých na obranu stíhaných synů v říši „bázně Boží.“

Naším velebným bratřím a pronásledovaným řeholníkům v německé říši! Rozmilí

v Pánu! Na konci našich duchovních cvičení uznáváme za milou povinnost, poslati Vám z těchto odlehklých břehů slovo politování a soustrasti nejen pro spojení, ve kterém s četným obyvatelstvem německým těchto rozsáhlých kvetoucích států stojíme, nýbrž i proto, že páska svatě lásky každého katolíka celého okršku zemského povzbuzuje díl bráti ve Vašem utrpení. Při svých duchovních cvičeních snažně jsme prosili Slitovníka, aby Vás sílil k trpělivému snášení nynějších strastí; a nyní ještě, nežli se rozloučíme, chceme vysloviti Vám podiv svůj nad tím, že jak křesťanskou vytrvalostí snášeli jste raději hrozby, konfiskace a vyhnanství, než byste upustili od náboženského ducha, jež zakladatel křesťanství sám posvětil. To jest opravdu ponižující a zahabující pro muže, kteří vládnou, že spolek křesťanů, jenž si obral za účel modlitbu, evang. chudobu a jiné skutky křesťanské dokonalosti dle rady Kristova evangelia, že takový spolek se pronásleduje, kdežto všechny čistě světské, jako: obchodní, umělecké, vědecké se podporují, a podněcují, ano kdežto stroje k houfnému utrácení životů lidských se vynalezají, a docela i v ochranu se berou spolky, které podkopávají křesťanství, ba společnosti lidské za úkol si vzaly. Jest to svoboda, nebo otroctví? Jest to duch křesťanský či protikřesťanský? Jest to pokrok, anebo barbarství? — Kmenové indiánští na břehu tichého oceánu od úžiny Behringrovy až k mysu Hornu naučili se milovati a vážiti si synů sv. Ignatia, Františka a Dominika a jiných řádů, poněvadž je tito s velkým sebezapřením učili zaměnit život barbarský za život vzdělaný. A nyní s hrůzou slyší, že se tyto řády pronásledují od knížat, jichžto národové nároky činí na vysoký stupeň křesťanské civilisace.

Chtělby snad někdo tvrditi, že těchto pronásledování vyžaduje humanita, vycházející z nových ideí? Z největších hlubin lidskosti ozývá se hlas, zatracující nevděčnost co pocit bohaprázdný, člověka nedůstojný, co nízký, sobecký popud, jehož se sama lesní zvěr z přirozeného pudu děsí. Žádná nová idea nemůže jej usmířit se srdcem lidským. Humanita má svůj dějepis, a udalostí v něm obsažených nemůže ani „nejšetrnější kancléř“ vymazati, aniž jich odčiní. V dějinách těchto zaznamenána jsou povstávání a pády království a císařství, i časy, v nichž národ německý ještě tak zdivočilým, barbarským a nevidomým byl, jako kmenové indiánští a v modlostužbě zabředlý, jako staří Egyptané.

Kdož to byl, jenž je z tohoto otroctví

vytrhl? Kdo, jenž lesy jejich vymýtil, zemi vzdělal, a je k osvětě a průmyslu vedl? Kdo stavěl jim knihovny a je knihami vědeckými a plnými vznešených nauk svatých mužů plnil? V čí krvi zrodili se Němci co národ křesťanský? Slovem: kdož to byl, jenž je z barbarství k civilizaci přivedl? Tyto otázky ať se učí státníci našeho věku zodpovídati. Ty ukazují národu prokázaná dobrodíní, jimž dluh věčné vděčnosti splatiti náleží humanitě.

Budiž nám dovolena ještě jedna otázka k těmto nevděčným vládům. Jaké zločiny mohly se zapuzeným řeholníkům klásti za vinu? Byli odsouzeni, anižby byli vyslyšáni, anižby se jim byli naproti postavili žalobníci a utrhači, anižby se byla soudní pře odbývala! Co zlého učinili? Práví se, že nejsou přátelé nového císařství? A přece jest tomu nedávno teprvé, co císař s veřejnou pochvalou uznal jejich obětovnost ve službě národní, a jejich hrdinské sebeobětování v nemocnicích a na bojišti. Jest to snad bažení jejich po vládě? A přece ukryli se v samoté klášterní, když byli kázali lidu o poslušnosti k vrchnostem, a o vážnosti k zákonům a o lásce ke všem. Či se to stalo snad proto, že otevřeli oči slepých založením vysokých škol a vzdělávacích ústavů, v nichž nesčíslný počet žáků světlem jejich rozumu se osvěcoval; ústavů, jichž starošedé zdi hlásají o národní horlivosti, a bezčetných, náboženskými řády lidstvu prokázaných dobrodíních? Nikoli, to nejsou jejich zločiny. Jich vinou jest věrná jejich přichylnost k náboženství otcův, k náboženství Syna Božího. Kdyby byli smýšlení hodně protikřesťanského a odhodláni k satanskému zapírání božství Kristova a jeho poslání na zemi anebo k upírání jeho práva, žádati ode všech národův a každého jednotlivce pravou víru a křesťanskou bohopoctu, pak by nebyli obtěžováni. Zkrátka, kdyby od Církve odpadli, její autoritu zavrhlí, její nauky v bláto šlapali, pak by jim byla dovolena svoboda náboženství a žití v rodné zemi.

Poněvadž však světská vladařá králi králů upírají všech práv, která nejsou podle jich špatných úmyslů, anebo jim odporují, proto utlačují pravé Kristovy nástupce — oběť to vši svaté nevinny — aby si od svých morálních špatností a útisků společenského života mohli slibovati, že jich království Boží více neobtěžuje.

O toho herodianského barbarství! ó těch bohavraždných vladařů. Neuplyne mnoho času, co toho Krista, jehož nábo-

ženství vyháněním jeho služebníků v okovy spínati chcete, uzříte sedícího na pravici nebeského Otce, provázeného nebeskými anděly, aby pomstu vzal za svou pronásledovanou choť, a navždy rozdrtil bezbožné, kteří vyhladiti chtěli všechny svaté a spravedlivé na zemi. Pak ovšem, ale příliš pozdě, poznají, že Pán Ježíš jest v slávě Boha Otce.

Uzří oběti svého pronásledování mezi syny Božími, sami však budou obžalováni, odsouzeni a ze své vlasti — nebeské radosti — vyloučení, a do věčné záhuby uvrženi, poněvadž se protivili úmyslům Božím, zřízení, jež své Církvi dal, a křesťanské dokonalosti, již On ve svém evangelium radí. V pravdě smutné jsou vyhlídky vladařů nynějších, protivících se služebníkům Církve Kristovy.

Velmi žalostný jest stav těch bezbožných odbůčů, jižto se zpouzejí proti všemocnému Tvůrci a Soudci nejmilosrdnějšímu a nejspravedlivějšímu. Kéž obměkčí božské milosrdenství srdce jejich, aby se v pravdě obrátili a podrobili vůli Kristově, již ve služebnících Jeho pronásledují.

Vy pak velební a draží bratří čerpejte útěchy z toho, jenž pravil: „Blahoslaveni, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“ Nade vši pochybnost snažte se následovati příkladu apoštolů, kteří rovněž jako vy pronásledováni, od vysoké rady odcházeli s přesvědčením, že hodnými nalezení byli pro jméno Kristovo protivenství snášeti. Vy víte, že po tomto krátkém utrpení věčné nastávají radosti.

Poroučejce sebe a své stádce Vaší svaté modlitbě, znamenáme se Vám oddaní bratří v Kristu. J. V. *Alemany*, arcibiskup v S. Francisco, a klerus diecése.

Literární oznamovatel.

— Výbor *Dědictví sv. Prokopa* usnesl se ve schůzi 26. prosince min. r. odbývané, aby na rok 1873 vydán byl cenou theol. fakulty Pražské početný spis prof. Borového: „Životopis arcibiskupa Antonína Brusa z Mohelnice.“ Do výboru zvolen na místo † gen. vikáře Vojt. Hrona vd. p. kanovník Vyšehradský B. M. Kulda, zapisovatelem stal se dr. Ed. Knobloch.

— „Besedy pro mládež.“ XLI. „*Strasti a slasti pozemské.*“ Povídka pro vlastenskou mládež. Sepsal Vác. Viktorin Paleček, národní učitel. S obrázkem. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 119. — Tamtéž: „Divadelní hry pro děti.“ Sešit VIII.: „*Sněhulák.*“ Původní činohra pro dívky

ve třech jednáních od Ed. Ferd. Schmiedlechnera. Str. 30. — Sešit IX : „*Strábrné hodinky*.“ Hra v 1 jednání dle A. z K. od H. K. Grunerta. „*Černá pečeť*.“ Veselohra v jednom jednání dle Št. od Jos. Rennera, učitele na hl. škole Vodňanské. Str. 24.

— „*Vánoční dárek*.“ Křesťanským spolkům a rodinám věnuje Vladimír Šťastný. V Brně. 1872. Nákladem vlastním. V komisi nár. kněhkupectví v Brně, v Besedním domě. Str. 62. Obsah : Svatí tři králové, hra vánoční ve čtyřech odděleních se zpěvy; deklamovánky, počtem 8.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Wiesner, farář v Popovičkách, 12. ledna (nar. v Benešově 24. září 1807, vysv. 6. dub. 1834.)

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ferd. Kučera, kapl. za admin. v Družci;
p. Josef Vobrátil, kapl. v Černoušku, za koop. do Roudnice;
p. Josef Suchý, kaplan z Litně do Černoušku.

Upřádněná místa:

Volšany, fara patron. hl. města Prahy, od 21. pros. 1872.

Smečno, děkanství, a Družec, fara, obě patron. J. Exc. p. Jindřicha hrab. Clam-Martínice, od 3. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Nožička, farář v Borové, dne 30. pros. 1872 (nar. v Sobčicích 18. března 1807, vysv. 25. červce. 1832);
p. Ant. Müller, jubil. kněz, čestný občan a farář na odp. v Železnici, dne 9. ledna 1873 (nar. v Jičíně 19. ún. 1788, vysv. 16. srpna 1809).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác Lhota, far. Budenický (arcid. Praž.), za faráře ve Vejvanovicích;
p. Josef Kurz, adm. v Podolí Váp., za far. tamtéž;
p. Frant. Moravec, kapl. v Přibislavi, za admin. tamtéž;
p. Kar. Weidenhoffer, kapl. v N. Brodě, za adm. fary v Borové u Polné.

Upřádněné místo:

Borová u Polné, fara patronátu hraběnky Clam-Gallasové, do 10. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel Neckář, farář v Němčicích, 3. pros. 1872 (nar. 22. 1. 1803, vysv. 6. srpna 1830);
p. Karel Blatenský, far. v Blé Hůrce, 9. 1. (nar. v Blatné 27. 1. 1809, vysv. 25. břez. 1836).

Vyznamenán jest:

- P. Julius Kroner, ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, profesor na c. k. něm. gymn. v Budějovicích, jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Šimon Kabát, farář v Slavikovicích, za faráře v Jilovicích;
p. Jan Straboch, admin. za faráře v Lštění u sv. Vojtěcha;
p. Mat. Pátek, os. děkan v Zelnavě, za far. a os. děkana v Sverazu;
P. Gottfried Sukdol, ř. cisterc. ve Vyšším Brodě, za far. v Dobré Vodě (Brünul);
p. Jos. Křížek, kaplan v Loučimi, za admin. v Slavikovicích;
p. Aug. Kohout, kapl. za adm. v Němčicích;
p. Fr. Faschingbauer, kapl. za adm. v Zelnavě;
p. Tom. Pfauser, kapl. v Křemži, za admin. v Čakově;
p. Jan Thurnwald, býv. kapl. v Lišově, za kooper. v Staších;
p. Jan Kiessl, jub. kněz, b. notář, os. děkan v Dolní Lukavici, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

Slavikovice, fara patron. náb. mat. do 20. led. Němčice, fara patr. hrab. z Wallisů, do 25. led. Zelnava, fara patr. kníž. Schwarzenberga, do 1. února.

Dolní Lukavice, fara patr. hr. Schönborna, do 12. února.

Čkyně, fara patr. p. Klaudyho, opět se vypisuje, ješto se nikdo nepřihlásil, do 10. ún.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jindřich Schrötter, adm. za far. v Jedlce;
p. Frant. Rošický, koop. v Roudnici (arcid. Pražské), za faráře v Košticích;
p. Frant. Winkler, zám. kaplan v Hanšpachu, za faráře v Mikulášovicích;
p. Karel Musch, II. kazatel při bisk. chrámu, stal se I., a
p. Jos. Štěrba, I. kapl. v Zákupch, stal se II. kazatelem při b. chrámu v Litoměřicích.

Listárna. 12 l. abon. v Hr.: „Návrat“ vyjde v dubnu. Vp. K. v P.: Co by bylo vhod? Dopisy, povídky, příběhy.

Redaktor prosí opět a opět, aby všeliké dopisy, týkající se předplatného, nedošlých čísel, změn adres atd., zaslány byly expedici (kněhkupectví B. Stýbla), ješto jemu při nejlepší vůli nemožno, zabývat se těmito věcmi.

Ti pp. předplatitelové, kteří nedbajíce našeho prohlášení o zvýšení předplatní ceny (o 50 kr. na celý ročník), zaslali předplatné, jak druhdy bývalo, žádají se, aby doplatili, jinak by expedice v zaslání listu svým časem ustati musela a tudý ročník neúplný by zůstal.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedoložila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdínko.**

Předplácí se
v expedici
a u všech řádujích
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celoro. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídě činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč první, po sjednocení se s mnichy, za
přítomnosti otce svého.

Z řeckého přeložil a vysvětlil **J. N. F. Desolda.**

(Dokončení.)

XIII. Z andělův pak ten, který se byl odvážil proti Hospodinu vševládcí se vzbouřiti, a nad Něho se povzuášeti a vypínati, dle slova prorokova nad oblaky své sídlo stavěti úmysl máje,¹⁾ ten propadl za svou hrdopýchu trestu zaslouženému; usouzenať mu temnota místo světla, či ať pravdivěji dím, sám sebou temností se stal; ostatní pak v řádu svém trvají, jehož první ctností jest mír a svornost, jednotu majíce od velebné a nejsvětější Trojice, jakož i od též osvícení jsou. Neboť i ta jest jeden Bůh, jak víra učí, nic méně jednomyslností, nežli bytostí totožností. Pročež tedy k Bohu a k nebeským bytnostem přibližují se všickni, kteří dobrý dar pokoje milují, opačnou nesvornost a spouhu v nenávisti a v povržení majíce; na druhou pak stranu náležejí všickni, kteří jsou povahy bouřlivé, novotami slávu si lovíce a svou vlastní hanbou se chvastajíce. Neboť i onen sám proti sobě brojí i proti jiným rozličným způsobem imno-

hými vášněmi, jsa od počátku vrah a nepřítel všeho dobra; aby za temna tělo církve zavraždil, proto se v šero nesvornosti zahaluje, tuším, a ke každému z nás chytrácky a lestně se blíží, chtěje si u nás kradmo místo naléztí a otevřítí, aby si nás celé dobyl, jako mocný vojevůdce průlomem zdě a nebo útokem vojska.

XIV. To zajisté jeden a to vele-mocný důvod, jenž nás nutně k svornosti a jednomyslnosti vede, následování totiž Boha a bytností nebeských. K těm jedině má neustále hleděti duše, dle obrazu Božího stvořená, aby svým po těch vzorech snažením a jich, seč jen býti může, nápodobením šlechetnou svou povahu zachovala. — Za druhé pak pohledněme k nebesům vzhůru a k zemi dolů,¹⁾ poslechnouce hlasu Božího,²⁾ a považme zákony tvorstva. Nebesa i země a celý tento svět, tento veliký a veleslavný živel Boží, kterýmž se i Bůh zjevuje němým téměř hlasem jsa kázán, dokavade sám s sebou v míru a pokoji trvá a žádná část proti druhé nevystupuje ze svorného vespolek spojení, kterýmž Slovo tvůrčí veškerenstvo spojilo, *světem jest řádným*³⁾, jak i sluje, a krása nedostihlá, tak že

¹⁾ Přisl. 25, 3. ²⁾ Naráží na žalm 18, 1. „Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou jeho zvěstuje obloha.“ ³⁾ κόσμος, řád, ozdoba, krása — svět.

nikdo nic si ani vymysleti nemůže krásnějšího ani velebnějšího. Ale jak mile míru a pokoje pozbývá, přestává i býti světem řádným. Či nemyslíš, dokavade nebesa dle svého řádu sdělují jednak vzduchu světla, jednak zemi deště, že se tak děje dle zákonů laskavých? Země pak a vzduch, když ona vydává pokrm, tento pak dýchati dovoluje všem životům a tak obé jich život zachovává, zdali pak tím nenásledují laskavost rodičův?

XV. Není-li pak patrno, že počasí s mírnou povětrností a pokojně se střídající a největší i teplo i zimu na prostřední zmírňující i k rozkoši i k potřebě lidí náležitě a pokojně sporádána jsou? Což dím o dni a noci? V stejném rozměru¹⁾ a oběhu za sebou jdouce onen nás k práci probuzuje; tato odpočinku nám dopřává. Což dále slunce a měsíc i krása nesčíslných hvězd řádně vycházejících a se střídajících? Moře pak a země tiše s sebou spojené nedávají-li pak vespolek a nepřijímají-li, čeho jim potřeba, člověka živíce a propůjčující se mu se vším, co mají, hojně a laskavě? Což pak řeky horami a rovinami se ploužíce, aniž pak z břehů, leč co potřebí, vystupující, tak aby nezaplavily zemi? což pak říci o směsi a sloučení živlů, o souměrnosti a souhlasu údův? což o živokův pokrmu, plodnosti a řádném osazení? a tu někteří vládnou, jiní podřízeni jsou; tu jedni jsou nám poddáni, jiní pak svobody užívají. To když všecko tak jest, když všechny věci dle jedné souhlasících příčin, buď si splynutím anebo sváním vespolek sřízeny a sporádány jsou, což lze jinak mysliti, leč že hlásají lidem přátelství a svornost, kázíce a prikazující jim příkladem svým jednomyslnými býti?

XVI. Když se pak hmota ta světová vzbouří nedávíc se zdržeti ale svá-

rem téměř rozdvojití se hrozíc, buď že Bůh sám k hrůze a trestu hříšníků poněkud ten souhlas světový zruší, buď že moře vystoupne, nebo země se otevře, nebo přívaly neobyčejné se spustí, nebo slunce se zatmí, nebo některé počasí déle trvá, anebo oheň se vzmuže; tuť vše přichází ve zmatek a strach nastane o toto veškerenstvo a jaký dar v míru jest okáže bouře. A pomina národů a měst, i říší, pomina též sborů, vojů, rodin, lodí plných lidstva, sňatků manželských i družstev přátelských, co všecko veskrze mírem v jednotě se drží, nesvorností pak do kořen se ruší, přejdu v řeči své k Israelitům, připomena vám národa toho tísně, rozptýlení a vyhnanství, v kterém nyní bloudí a ještě mnohem více blouditi budou, neboť věřím v proroctví o nich vydaná; a potom jelikož to dobře víte, zeptám se vás, co bylo příčinou všech těchto svízeli jejich, abychom se z nehod cizích naučili svornosti.

XVII. Dokavade pokoj měli i vespolek i s Bohem, v Egyptě totiž, té své železné peci, stísnění a společnou strastí sklíčení jsouce (jestiť zajisté mnohdy i lékem dobrým a spasitelným soužení!), tehdaž sluli národem svatým, dědictvím Hospodinovým, královským kněžstvem.¹⁾ A nebylo tak jenom dle jmen a dle skutků jinak; ale vedeni byli vůdci Bohem puzenými, cestu jim okazoval sloup ohnivý a mrak stinný onen v noci, tento ve dne;²⁾ moře se utíkajícím rozstoupilo,³⁾ hladem mroutcím sypala nebesa pokrm,⁴⁾ skála pak vydala žízní prahnoucím pramen vodní;⁵⁾ bojujícím pomohly pozdvížené ruce vůdcovy více nežli zástupy tisíců vojska a modlitbou postavil jim týž vítězné znamení a dále jim cestu prorazil;⁶⁾ řeky se jim pak též rozstoupily následující příkladu sourodného moře,

¹⁾ V těch krajinách nebývá ani den ani noc značně delší nad 12 hodin po celý rok.

¹⁾ II. Mojž. 19, 6. a I. Petr. 2, 9. ²⁾ II. Mojž. 13, 21. a dále. ³⁾ tamž 14, 22. ⁴⁾ tamž 15, 12. a dále. ⁵⁾ tamž 16, 6. ⁶⁾ tamž — 18.

živlové ustáli a zdi k hlasu trub se sřítily.¹⁾ A co mám říci o ranách, kterýmiž Bůh potřel Egyptany jim k vůli,²⁾ o hlasu Hospodinovu shůry mluvícím a o dvojím ustanovení zákona jednak písmem, jednak duchem a o všech jiných přednostech, jimiž dle zásluhy ctěn byl národ Israelský?³⁾ Když pak nedub nesvornosti se jich chýtil, když proti sobě zuřiti počali a na mnohé strany se rozstoupili, (kříž je totiž k poslední, všeobecné záhubě hnal, ta zajisté zběsilost jejich, kterou se proti Bohu a Spasiteli našemu prohřešili, v člověčenství neuznavše Božství Jeho), tehdaž metlu železnou⁴⁾ dávno jim předpověděnou sami na sebe vyvolali, totiž to nynější panování a tu vládu. Co všechno se jim děje? co nyní trpí?

XVIII. Kvílí nad nimi Jeremiáš pro dřevnější jejich utrpení, oplakává zajetí babylonské; byloť ovšem i to hodno kvílení a pláče; jak by jinak, když slavné hradby byly strženy, město s zemí urovnáno, svatyně vyvrácena, oběti pokáleny nohama a rukama nesvatýma; ty šlapaly po místech, kam ani vkročiti neměly, ty prostopáše zacházely s posvátnými věcmi, jichž dotknouti se jenom už hřích byl; proroci umkli, kněží odvedeni, starci nemilosrdně trýznění, panny przněny, mládež pobita, oheň cizí a nepřátelský i potoky krvavé na místě ohně posvátného a krve obětní, Nazarejšťi odvelečení, kvílení na místě chvalozpěvů: a bych ze samých žalob Jeremiášových něco řekl „Synové Sionští⁵⁾ slavní a nad zlato dražší, šlechtí a nezkušení žádného zla — ti krácejí cestou do ciziny; a cesty Sionské kvílí⁶⁾, že není poutníků přicházejících k slavnostem.“ A krátce před tím dí: „Ruce žen⁷⁾ jindy milo-

srdné nepodávají pokrmu dítkám, ano se obležení zmohlo, ale samy je k pokrmu svému trhají a lék proti hladu si strojí z miláčků svých.“ Není-li pak to hrozné nade všechny hrůzy a to nejen těm, kteří to druhdy zkusili, ale i kteří nyní o tom slyší? Já zajisté kdykoliv vezmu do rukou tu knihu a ten „pláč“ otevru, (otevírám si pak jej, kdykoliv se mi jeho čtením hrdošť štěstí krotiti zachce), hlas mi ustává, slzy mi kanou, a neštěstí to živě se mi na oči staví a sám kvílím s prorokem kvílícím. Konečnou pak jejich ránu a vyhnanství i porobné jeho šíjí jejich tížící, a rozhlášené jich pod římskou vládou ponížení, v které jedině za příčinou své zpourey upadli, kdož by to dosti oželel, byť i sebe zběhlejší byl spisovatel žalozpěvů? kdož by utrpení takové dosti slovy vyličil? které knihy by s to byly, aby je pojaly? Jedním jediným pomníkem utrpení jejich jest veškerý okres zemský, jak daleko v něm lidstvo obývá a po němž rozptýleni jsou,¹⁾ bohoslužba jich potlačena a zaniklá a půda samého Jeruzaléma sotva ku poznání, k němuž nemají přístupu leč že jeden den zpuštění jeho oplakávají smí; tenť jest ostatek jejich dávné slávy.²⁾

XIX. Když tedy ve spory upadnouti velmi nebezpečné jest a tolikerých nehod příčinou bývá, jak naše posud řeč dokázala a z mnohých ještě příkladů poznati lze, bývá totéž mnohem nebezpečnější těm, kteří odstraníce nepřátelství a dobrého ovoce míru oku-

¹⁾ Josue 3, 17. 6, 20. ²⁾ H. Mojž. kap. 7—11.

³⁾ tamž 19, 16. a d. ⁴⁾ Jerem. 1, 11—12.

⁵⁾ Žalm 2, 9. ⁶⁾ Pláč 4, 2. ⁷⁾ tamž 1, 4.

⁷⁾ tamž 4, 10.

¹⁾ Dobře vysvětluje Eliáš Kretský: Jako se sloupem nebo pomníkem zvěstuje potomstvu, kde kdo jaké neštěstí utrpěl; tak zvěstuje veškerá země zavržení a útrapy národu židovského, jenž rozptýlen jest po všech končinách jejich.

²⁾ Pro časté vzpoury zakázáno bylo židům v Jeruzalémě bydlet. Z veliké milosti dovolil jim císař Adrian přiblížit se k němu na výroční den jeho zřízení na půl hodiny cesty a tak z daleka oplakávat zkázu jeho. Podnes viděti lze židy jeruzalémské, ani na výroční den dobytí města přicházejí na místo, kdež, jak věří, ještě některé základní kameny chrámu se nacházejí, a líbají je s hlasitým kvílením a pláčem.

sivše, opět v týž neduh upadávají a jak písmo dí, k svému vyvratku se vracejí,¹⁾ nedadouce se ani napravení zkušeností, která prospěšna bývá i sebe větším poštilcům. Neboť patrně názvu lehkomyšlníkův a poštilcův nezasluhují tak ti, kteří v některé chybě trvají, ale mnohem více ti, kteří brzo sem brzo tam přebíhají a plavou; jako větřík brzo z té brzo z té strany vanoucí, anebo jako horem a dolem proudící Euripus,²⁾ anebo vůbec nestálé vlny mořské. Uvažuji pak i to, že lidi ve sporu trávající naděje na budoucí možné usmíření lehkovážnými činí a jim v strasti jich odlehčuje; neboť největší útěchou nešťastným bývá naděje změny k lepšímu, jíž s očí nespouštějí; avšak lidé, kteří často již se usmířivše opět v též zlo ubíhají, připravují sebe samy mimo jiné i o naději lepší budoucnosti, obávající se vždy o nic méně smíření než sváru, a nemající žádné důvěry v ono pro svou nestálou a lehkovážnou povahu.

XX. Avšak nikdo nemyslí, že mímím, jakoby všeliký mír milovánu býti zasluhoval: vímť já zajisté, že mnohá rozepře veledobrá jest, jakož i velmi škodlivý může býti i mnohý mír; však jenom ten jest dobrý, který nás pro něco dobrého i s Bohem spojuje. A mám-li stručně se vyjádřiti, takto smýšlím: Není dobře ani příliš váhavým ani příliš prudkým býti, tak abys se buď lehkomyšlně se všemi snášel, anebo pro přísnost všech se odloučil: zajisté rovněž jako váhavost bývá neprospěšná, tak i prudkost nič se nesrovnává s společností. Ale kde jsou zjevné důkazy bezbožnosti, tu máme i proti ohni i železu i událostem i soudcům i proti všemu povstati a bojovati spíše, nežli abychom se zlého kvasu zúčastnili a zlym svolili, aničehož se

nemáme tak varovati, jako abychom se něčeho jiného více báli nežli Boha, a tak se stali zrádci na víře a pravdě, majíce býti služebníky pravdy. Kde však pouhé podezření a bezdůvodná bázeň nás znepokojuje, tu před kvapností předčí trpělivost a před svévolí shovívavost, a mnohem lépe jest a prospěšnější, abychom trávíce v jednotě jako jedno tělo, přičinili se k napravení druhých jako údů vespolných a k napravení sebe samých, nežli odloučením se podezření vzbuditi a pak když jsme byli roztržkem důvěru zmařili, jako samovládci a žádní bratří polepšení zákonem rozkazovati.

XXI. Toto vědouce, bratří, obemjeme se a dejme si políbení pokoje, budme upřímně sjednoceni dle příkladu toho, jenž strhl stěnu rozdělující nás¹⁾ a svou krví všecko shromažďuje a smírjuje.²⁾ Rceme společnému tomu Otci, těm ctihodným šedinám, tichému a mírnému pastýři: „Vidíš-li pak toto ovoce své shovívavosti? Povznes vůkol své zraky a viz shromážděné dítky své,³⁾ jakos si toho žádal a zač jsi jedině na modlitbách svých prosil ve dne v noci, abys v stáří svém krásně své putování dokonal: hle! všickni jsou tu vůkol tebe a tulí se pod perutě tvé a stojí vůkol svého oltáře, odloučivše se s pláčem, vracejíce se s radostí. Vesel a raduj se, otče dobrý a své dítky milující! že těmi všemi obklopen a ozdoben jsi nic jinak, nežli nevěsta rouchem svým. Rci i ty k nám: *Hle! já a dítky moje, kteréž mi dal Hospodin, Bůh můj!*“⁴⁾ Přidej i jiné slovo Páně velevhodné: „Hle ty, které jsi mi dal, zachoval jsem a neztratil jsem z nich nižádného.“⁵⁾

XXII. A kéž nezahyne nižádný z nás, ale všickni trvejme v jednotě téhož ducha, jednomyslně pracující k víře sv. Evangelia společně jedno smý-

¹⁾ Přísl. 26, 11. II. Petr. 2, 22. ²⁾ Úžina těsná mezi Hellenskem (Reckem) a ostrovem Euboji (Negroponte), čtrnáctkrát za den a za noc proud měníc, byla starým spisovatelům obyčejným obrazem nestálosti.

¹⁾ Efes. 2, 14. ²⁾ Kol. 1, 19. ³⁾ Is. 60, 4. ⁴⁾ Is. 8, 18. ⁵⁾ Jan 17, 12.

šlejíce,¹⁾ ozbrojeni jsouc štítem víry, opásání bedra pravdou,²⁾ znajíce jeden toliko boj proti nepříteli zlému a proti těm, jenž pod jeho vedením válčí; nic se nebojme těch, kteří mohou zavraždit tělo, ale duši uškoditi nemohou, nýbrž bojme se Pána i duše i těla.³⁾ Zachovávejme krásný od otcův zděděný poklad víry,⁴⁾ klanějíce se Otci i Synu i Duchu svatému, poznávajíce v Synu Otce, v Duchu Syna, v nichž pokřestění jsme, v něž jsme uvěřili, k nimž sme přísáhali, před spojením je rozlišujíce, před rozlišením je spojujíce,⁵⁾ neberouce tři osoby za jednu (neboť nejsou ta tři jmena bezpodstatná nebo jedné osobnosti přináležící, tak že bychom byli *jmeny* toliko bohati a nikoliv *věcně*), ale věříce v třech osobách v bytnost jednu; neboť jedno jsou božstvím, nikoliv pak osobností: jednota v Trojici velebena, a Trojice v jednotě pojata: všecka velebná, královská všecka, též moci, též slávy, svrchovaná nade světy, nade věky, nestvořena, neviditelná, nedostihlá, nepochopitelná, dle řádu, v jakém sama o sobě jest, jenom sobě samé známa, nám pak rovněž cti a velebení hodna, sama ve svatyni svatých obývajíc: všeliké pak stvoření vně nechávajíc, některé za první, jiné pak za druhou oponou od sebe odloučené; za první totiž dli nebeské a andělské bytosti od Božství vzdáleny jsouc, za druhou pak naše přirozenost oddělena i od bytností nebeských.⁶⁾ Tak tedy pracujme a tak se chovejme, bratří! a kdož jinak smýšlejí, jakožto nemocné, od pravdy zbloudilé, dokavade možná, přijímejme a hojme; nezhojitelných pak varujme se, abychom se nenakazili spíše neduhem jejich, nežli bychom jim zdravou svou víru vstípili.

Bůh pak pokoje,¹⁾ a toho, kterýž převyšuje všeliký smysl,²⁾ bude s námi v Kristu Ježíši, Pánu našem. Amen.

Založení biskupství Pražského r. 973.

Nástin historický k 900leté výroční jeho oslavě v Čechách. *)

I.

1. Rok založení Pražského biskupství nebyl v starších našich kronikářích až do konce minulého století tak na jisto postaven, jak by se to o tak znamenité události v náboženském životě našich předků a v českém církevním dějepisě vůbec očekávalo. Teprv kritický zakladatel české historie, nesmrtelný náš Gelas Dobner († 1790), rektor piaristické kolleje v Praze, učinil v neocenitelném díle svém: *Annales Bohemorum*, jichž vyšlo 6 dílů v letech 1764—1786, konec této nejistoty. V dotčeném díle totiž s neobyčejnou střizlivostí kritickou rozebíral všechny chronologické vady, nehistorická fakta a vymyšlené báchorky z dějepisu českého, jichž tam zvláště známý kronikář Václav Hájek (1541) neslýchaným způsobem nahromadil, a vymýtil je tak bystře z historie naší, takže o něm trefně řekl Palacký v *Dějínách svých*, že on první tomu „Hajkování“ v kronice české konec učinil. (I. str. 35).

Škoda jen, že přišel jen k roku 1198, a že mu nebylo popráno ukončiti celé dílo, an by byly tím o mnohem dříve dějiny české jasnějšího světla nabyly. A právě v tomto spisu osvědčil on první nezvratnými důvody *plnou pravdivost roku 973 založení biskupství Pražského*. (IV. díl str. 213).

Historiograf Palacký pak doložil k tomu ve své historii české, (str. 257) že se to stalo téhož roku *okolo velikonoci, jež připadala tehdaž na 23. března*, když totiž Boleslav II. vévoda český a sv. Wolfgang, biskup Řezenský, pospolu byli v saském Quedlinburku u císaře německého Oty I. (Sr. Kulík: *die Jahresformen der christlichen Zeitrechnung 1861, Prag*.) Tak byla by *letošní čtvrtá neděle posnní* připadající právě na ten vý-

¹⁾ Filip. 1, 27. 2. 2. ²⁾ Ef. 6, 14. ³⁾ Mat. 10, 28.

⁴⁾ II. Tim. 1, 14. ⁵⁾ Tím varuje bludu Sabeliova, jenž osoby nejsvětější Trojice nerozlišoval. Viz vyznání sv. Athanasia. ⁶⁾ Běře si za obraz bydlá nebeského chrám Jeruzalémský, kdežto nejsvětější svatyně, i svatyně zevnější každá zvláštní oponou zastřeny byly.

¹⁾ II. Kor. 13, 11. ²⁾ Filip 4, 9. 7.

*) Sestaven na základě těchto spisů: Palackého dějin Čech, Tomkových Dějů Čech a Dějů Prahy, Zapovy Českomoravské Kroniky, Ginzlovy Geschichte der Slavenapostel Cyrill u. Method. Frind Kirchengeschichte von Böhmen, Jaffeových a Erbenových Regest atd.

roční den, 900letou památnou dobou založení biskupství Pražského.

2. Když měli tedy Češi teprv od r. 973 svého vlastního biskupa, *kam příslušeli dříve v církevním ohledu*, jsouce již z časů sv. Methoděje (874—885) najisto křesťanskými?

Někteří dějepisci zvláště němečtí tvrdí na jisto, že Čechy hned *od prvopočátku* pokřesťanění svého *patřily k diecési Řezenské v Bavorsku*, odvolávající se k oněm 14 vojvodům („duces“), kteří se roku 845 dali v skutku pokřtiti v Řezně i se svým komonstvem, nepochybně, aby tím zjednali sobě pomoc od krále německého Ludvíka ve vzdorech proti knížeti zemskému.

Avšak již profesor Tomek upozornil na to, že není žádné stopy, aby od těchto vévod bylo náboženství Kristovo rozšířeno bývalo v Čechách, ano ani v oněch krajích, v nichž bydleli a jež snad při bavorských hranicích v západní části země ležely. Spíše prý pravdě podobno jest, že vévodové tito nebo lépe tito členové několika rodin vojvodských byli navždy vyhnáni ze země a že usedlosti jejich od knížete zemského zabaveny byly. (Děje království Českého, 1864 str. 24.)

Ostatně ptáme se, jakýže to pokrok v pokřesťanění Čechů, když kníže takový, jako náš Bořivoj, zůstával pohanem? Anebo proč nepokřtěn tedy v Řezně, jestliže Čechy v duchovním ohledu tam poddány byly? Anebo odkud to, že není v Čechách ani kostelů sv. Emerama, Mauricia, Ruperta, těchto svatých apoštolů německých, jestliže Čechy od počátku do Němce příslušely?

Anebo ať uvedeme opačné důvody. Pakli byl však Bořivoj pokřtěn od arcibiskupa sv. Methoděje slovanského apoštola na Moravském Velehradě, zdaž nemohly Čechy náležeti k církvi Moravské čili k diecési Methodějově? A zdaž se nedá pak lehce vyložit i to množství kaplí sv. Klementa v Čechách, jehož ostatky sv. Cyrill u Černého moře nalezl a s bratrem Methodějem do Moravy přinesl, načež jistě také (sv. Methoděj) Ludmilu naši kněžnu v Čechách křestil a kostely křesťanské tu světil? A jak lehce pak také sobě vysvětlíme, kde se vzalo církevní slovanské učení (liturgie a písmo) v Čechách za sv. Václava, když víme, že přišlo křesťanství do Čech z Moravy, vedouc za sebou i obřad a knihy slovanské? (Světozor 1858, Příloha k Slovanským Novinám).

3. K diecési Řezenské patřily ovšem Čechy v staré době, ale teprv později a

sice pokud s historickou jistotou víme, teprv *od počátku desátého století*.

A jak se to stalo, že tam připadly, jsouce dříve přivtěleny k Moravě? Když totiž arcibiskup náš sv. Methoděj zemřel na Velehradě (885), tu pronásledoval sufragán jeho původu německého, biskup Nitranský *Wiching* s neocháblou důsledností slovanské záky, takže se konečně raději vystěhovali do Bulhar, načež Gorardem osířelá stolice Methodějova na Moravě pro mnohé třenice německého kněžstva se slovanským zůstala zcela neobsazena. A když po smrti krále Svatopluka (894) syn jeho Vojmír nešťastně vedl válku s německým králem Arnulfem, který byl spojen proti němu s Maďary, použili Čechové té příležitosti a odtrhli se nejprv od *světského* panství Moravského. Ano Bořivojův syn Svyatopluk odebral se sám r. 895 ku králi Arnulfovi do Řezna, vyžaduje od něho ochrany zemi české od mohutné říše německé.

A s tím nepochybně spojeno bylo i *odřeknutí se církevních svazků s Moravou*, a Čechové o své újmě přidali se k diecési biskupa Řezenského, jímž byl tehdaž Tuto. A odtud začala se pak v Čechách rozšiřovati i latinská liturgie, vytlačující pozvolna slovanskou, a prvním jejím sídlem byl nejspíš kostel sv. Petra na Budči, jež právě Svyatopluk vystavěl (Tomek 27), an se tam i sv. Václav, jenž slovanskému písmu dle slovanské legendy již u své báby sv. Ludmily vyučen byl, skutečně latině učil. (Palacký 155).

4. Než když již svatý Václav tak horlivě rozšiřoval křesťanskou víru v Čechách, když všude po zemi kostely stavěl, mezi nimiž i chrám sv. Víta na hradě Pražském, a hojně je obdaroval, když o rozmnožení kněžstva všemožně se staral a i z ciziny do země je povolával: *proč otálelo se tak dlouho se zařízením zvláštního biskupství v Čechách?* — I to se dá zcela přirozeně a důvodně vysvětliti.

Nejprve jisto jest, že *necitily na počátku Čechy* tak velikou *toho potřebu*, any patřily k slovanské diecési Methodějově. Svatý Václav pak měl mnoho namáhání jen s upevňováním křesťanství v Čechách, a nemohl pro krátkou dobu své vlády toho také ani docíliti († 935). V nepokojných letech *Boleslava I.*, nástupce a bratra jeho († 967), kdež vedeny tuhé války s císařem Německým Otou I. a s loupeživými Maďary, kteří stále vpádávali na lup do zemí křesťanských, nebylo k tomu taky vhodné chvíle, ano ani snad vůle panovníkovy.

Ostatně jako Solnohradský a Passovský biskup již dříve stavěli se naproti zařízení zvláštní církevní provincie na Moravě za časů Methodějových, odvolávající se k svému v církevním zákoně založenému právu a nemající důvěry k slovanským apoštolům z Řecké církve příslým: *tak překáželi také dlouho Řezenská biskupové* všem snahám českým o zařízení zvláštního biskupství v Praze.

Frind tvrdí sice s jinými, že Čechy patřily hned od počátku pokřesťanění svého k Řezenské diecési a proto popisuje také životy všech tehdejších biskupů Řezenských. (Bothoricha r. 819, Erchanfrieda 848, Embricha 864, Asperta 889, Tuta 894, Isangrina 931, Günthera 944, Michala 945 a Wolfganga sv. 973), dokládaje, že dotčený odpor (o němž také Palacký a Tomek mluví) s historickou pravdou se nesrovnává (Kirchengeschichte Böhmens I. 39. 43. 53): ale Dr. Ginzel, ač ohledně původní poddanosti Čech do Řezna s ním se srovnává, nicméně přece i sám odpor bavorského biskupa Michala proti českému biskupství doličuje (Geschichte der Slavenapostel 1861 S. 131). A odpor tento trval skutečně až do času sv. Wolfganga, za něhož založeno biskupství Pražské (973). (Pokračování.)

Podobenství Otce Bonaventury.

4. Větroplavec.*)

Dva mužové procházeli se spolu po venkově, a mluvili o denních novinkách. Když tak se bavili, letěl pojednou větroplavec nad jejich hlavami. Uzářev jeden z mužů balon, vykřikl hlasitě. Již dávno byl totiž o tomto nálezu slyšel, a přál si jej viděti. Odtud byl radostí téměř bez sebe vida nové to divadlo, a chtěl, aby přítel jeho též podílu bral v jeho radosti. Tento ale, jsa krátkozraký, nadarmo obracel zrak svůj vzhůru na všechny strany; neviděl nic. „Ty se mýlíš“ pravil příteli svému, „není žádného větroplavce na našem obzoru.“ „Nemýlím se,“ odpověděl tento, „vidím nejen balon ale i zpod visící loďku velmi dobře; ano já i rozeznávám obě osoby, které stroj řídí.“ — „Nevěřím ti.“ — „Ty mne naplňuješ podivením, příteli; proč pak mi nevěříš?“ — „Z té důležité příčiny, že ani balon, ani loďku nevidím.“

— „Dovol, důvod ten jest ničemný.“ — „Ba není. Mámt oči. K čemu mi dala příroda oči? Abych všecko, co viditelného jest, viděl. Větroplavec jest dozajista předmět zcela viditelný. Viděl bych ho tedy, kdyby se v povětří nalézal. Než ať hledím kamkolivěk, nevidím žádného; tudíž také tu žádný není.“ — „Nesoudíš právě, můj milý! Příroda dala ti zrak, pravíš, abys všechny viditelné věci viděl? Ano, pokud oči tvé dosti bystré jsou, bys je viděl. Jsi-li ale krátkozraký, tu mnoho předmětů leží mimo obor tvého zraku, jež pak nevidíš, ačkoliv pro ty, kteří bystřejší zrak mají, viditelné jsou. Tak nevidíš také onoho větroplavce, poněvadž jest výše než oči tvé viděti mohou; ale máš to věriti těm, kteří majíce bystřejší zrak ujistují tě, že ho vidí.“ — Mezi tím, co se oba takto hádali, šlo více lidí okolo; kteřížto uslyševše, oč tu jde, též tvrdili, že balon zcela dobře vidí. Avšak veškeré toto ujšťování nebylo s to, přesvědčiti našeho muže; držel se pevně toho, co mu jeho rozum pravil. „Vy se všichni mýlíte,“ pravil, „aneb mě chcete oklamati. Kdyby se nějaký větroplavec ve vzduchu nalezal, uzřel bych ho, vždyť mám oči. Nevidím ho však; proto žádného tam není.“

Čtenáři, zajisté že nevíš, máš-li při takovém rozumování se smáti aneb plakati. A přec rozumují právě takovým způsobem tak zvaní mudrci o tajemství našeho svatého náboženství. Ano, tak rozumují tak zvaní velduchové, osvícené hlavy, výtečníci! Neboť pakli se jich otážeš, „proč se zpečují, věriti v naše tajemství, odpovědí tobě právě tak jako krátkozraký: „Protože jim nerozumíme.“ „Rozum náš, připojí, dán jest nám k tomu, by nás osvětlil a vedl. Na tomto světle musíme vše zkoumati. Odtud máme právo, vše, co ono světlo nám neobjasní, co klam a přelud zavrhovati. Jelikož nám ale světlo rozumu našeho tato tajemství neobjasňuje, nejsou tato tak zvaná tajemství jiného nic, než jen mamy a přeludy.“

Co máme takovýmto rozumářům odpověditi? To, co muž rozumný v podobenství našem svému příteli pravil: „Rozum tvůj neobjasňuje ti tajemství křesťanského náboženství, protože přesahují chápavost tvého rozumu; proto ale nejsou méně pravdivá, a ty musíš Bohu věriti, jenž jejich předmětem jest, a jenž ti je zjevuje.“ S rozumem, jenž naším duchovním okem jest, má se to právě tak, jako s naším tělesným zrakem. Zrak tělesný jest v rozličných osobách rozličně bystrý; zrak duševní rovněž

*) Toto podobenství vzato jest ze sbírky kn. Champliona de Rilon, kteráž se vždy co pokračování O. Bonaventury v jednotě s těmito tiskne. (O. P. Bonaventurovi povíme příště.)

tak. Muž rozumí věcem, jimž dítě nerozumí. Nadaná hlava chápe víc než hlava tupá. Měřič nahlíží pravdy, jež se neznámému v počtářství neslýchanou i pravdě nepodobnou věcí býti zdají. Avšak při všech lidech jest bez výminky rozum tento obmezený a konečný. Jsou-li tedy předměty některé mimo jeho obor, jest patrné, že jich dosáhnouti nemůže, tak jako zrak náš oněch předmětů viděti nemůže, které se mimo obzor jeho nalezají. Jsou však v skutku předměty sahající daleko za hranice rozumu našeho; a to jsou tajemství našeho sv. náboženství, tajemství Boží, beroucí podílu na božské neskonalesti. Ačkoliv ale tajemství tato rozum náš tak daleko přestihují, musíme je přece věřiti na slovo toho, jenž nám je zjevuje, totiž na slovo Boží, tak jako člověk, jenž pro krátkozrakost svou větroplavce nevidí, přece na slovo těch, kteří bystřejší zrak majíce jej vidí, v přítomnost jeho věřiti má. (Pokračování.)

Krbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

III.

Varhaník Radoš nesl to těžce, že má dceru hrbatou a snad by si z toho nebyl tak mnoho dělal, kdyby se byla naučila hudbě a zpěvu jako její sestry a mohla se s ním a s nimi zabývat. Je politování hodná, uznává to, želí toho a že nemá srdce tvrdé, musí se nad ní smilovat a opatří ji vším, čeho se jí až posud nedostávalo, aby k dětem svým stejně byl spravedlivý.

Od té doby strojily a nosily se dcery Radošovy jedna jako druhá a zvlášť Josefka bděla, aby Kati v ničem neutrpěla ujmu a zrovna tak se s ní nakládalo jako se sestrama. Vždyť je chudák starší a je zmračená, zasluhuje tedy, aby se na ni bral ještě větší ohled než na sestry a dalo se jí vždy to nejlepší.

To Josefka sice neprosadila, ačkoliv se i o to přičinila s matkou, jenž spolu s ní u otce pro Katinku bojovala, ale to se jim povedlo, že mezi Katinkou a sestrama nedělal se již žádný rozdíl, když se jim jednaly šaty a všelijaké ozdoby.

Hle, mají šaty z jedné a té samé látky a malá Kati na šaty arcíř potřebuje méně než velká Fani a Resi, ale dává si je tak šíti jako tyto, s živůtkem, s límcem, s tunikou, jak to je v modě; kde mají krajky, má je také, kam si poručily mašli a knoflík, tam u ní mašle a knoflík také nesmí scházet.

Josefka je bystrooká a netrpí žádnou šidbu, matka ji podporuje, že Kati je i její mazánek a tak této neujde žádná paráda, již v městě vynikají sestry.

Jestli pak tou parádou v městě i Kati vyniká?

Ach, nevyniká, ale ona myslí, že ano a Josefka a matka ji v tom potvrzují.

Proč?

Z lásky k ní a my vyznáváme, že bychom si přáli, aby jí lásku svou jevily a prokazovaly jiným moudřejším a opatrnějším způsobem.

Láska jejich Katince neprospívá, nikoliv, ona jí škodí, neboť ji činí marnivou.

Je mrzák, je skoro trpaslík, je hrbatá a povídá se, že mrzáci a že zvlášť hrbatí marnivosti jsou přístupni, což ubožákům promineme, vědouce, že marnivými se stávají touhou schovati a zakrýti svůj neduh, svou vadu tělesnou a k tomu ovšem nejvíce se jim hodí kroj a stroj v oděvu, šňoření a šperkování.

Však obyčejně si tím stav svůj ještě pohoršili, nesluší jim, co sluší jiným, paráda na nich je odporná a často místo vážnosti vydobyli si žert a smích.

Právě tak se vedlo Katince Radošově, fintí se a svět to má za pošetilst, z níž si strojí pošklebky. Je mu jí líto, ale přece ji odsuzuje, odstrkuje, kdežto stejně s ní vyfintěným sestrám dělá poklony a vzdává úctu.

Kati se chce voditi a procházeti se sestrama a tyto rády by jí rekly, ji prosily, aby zůstala doma nebo šla sama! Nestydí se za ni, ale je jim přece obtížná, každý si je prohlíží, je porovnává, za nimi se dívá, titěrnou sestru jejich potutelně pozoruje. Je nápadná, zcela obzvláštní; napíná, vytahuje se, aby byla větší, však tím víc vzadu vystupuje její hrb; má na sobě mnoho penlíček a že chce míti mašle tak dlouhé jako mají sestry, táhnou se jí přes celé tělo až k zemi; nosí vlasy v kudrlinkách a nechává si je viset dolů a to opět z té příčiny, aby zastírely její hrb; dává si na hlavu malé, ale vysoké kloboučky a na tyto ještě nastrkuje vlající péra; kam se jí jaký šperk vejde, tam ho umístí; náušnice, náramky a prsteny se na ní lesknou, slunečník drží v ruce a drží ho hodně nad sebou, aby ji prodloužil: je podivná osoba a sestry bývají v rozpacích, bývají v nesnázi, když jsou v její společnosti.

A nastojte, ona den ode dne je smělejší, je živá a ohnivá, dává se s každým do řeči, chce bavit, chce vyřázet, chce vy-

niknout a se vyznamenat. Je starší než sestry, jí patří přednost; že nemůže tělem, musí duchem zajímat i ona v tom ohledu dle možnosti působí a se přičiňuje. Že mladí páni nadbíhají sestrám a ji zanedbávají, přehlížejí, ona sama se k nim přidružuje, za nimi běhá, je oslovuje, získati je chce pro sebe. I hledí, aby se jim líbila, počíná si milostně, hází po nich očkem, jak říkáme, do vroucího hovoru je zaplétá. Ráda by si udělala bližší známost s některým, touží po lásce a závidí sestrám náklonnost a přízeň, již se všech stran se jim dostává.

Proč ona za nimi má státi pozadu?

Je hezká jako ony, vidí to v zrcadle a nyní do zrcadla se dívá mnohokrát za den, hledajíc krásu a spanilost ve své tváři. Má také skvostný šat jako sestry, je starší, je moudřejší, páni to musejí uznati a budou k ní spravedliví.

Katinka při takových zkouškách varuje se mysliti na svůj hrb, v zrcadle ho nevidí a domnívá se, že ho vůbec není viděti.

Však vidí ho každý, chtěj nechtěj musí na něj zrak svůj obrátiti a třeba by s ní právě mluvil, nezdrží se, když ne jinak, aspoň přes rameno na záda se jí kouknut. Pro hrb nemůže dávatí pozor ani na její řeč a pro hrb je mu směšné její marné, samolibé a vynásivé jednání. Je mu nevolno v její společnosti, ostýchá, bojí se dlouho s ní a u ní vytrvat, aby ho přátelé nepokoušeli, že si namlouvá hrbatou, opouští ji, ať již se to sluší nebo nesluší, a často se trhne i od sester, aby se jí zprostil.

Sestry s ní mají velký kříž, chce s nimi všechno dělat, s nimi se vyrazet, s nimi po zábavách chodit. Ovšem jim jen překáží, jim stojí v cestě, jim jaksi vážnost a důstojnost kazí. Jsou hrdé a pyšné a hle, hrbatá sestra je ponízuje a když si vydobyly čest a slávu, nemohou se z ní nenuceně radovat. Je tu Kati, odbývá se akademie nebo koncert, hrály, zpívaly, obecnostvo je chválí a velebí a tu přihlásila se k nim ona a velký zápal hned udusila. Sedává na prvním místě, vyznamenává se neobyčejným ošacením a vystrojením, zvlášť hlavu si vždy podivně okrášluje, na očích mívá sklička a pohlíží skrze ně na známé a neznámé. I vstává, otáčí se, pozoruje, zkoumá, mluví v pravo a v levo, volá do zadu, vítá sestry, když se k ní vrátily, a již si pro ně také došla na jeviště, již je tam dovedla jsouc starší a dělajíc, jakoby je měla pod svou ochranou a dohlídkou.

Když ji lidé mají za mladší, že je malá a útlá, ovšem až na ten hrb, také jí to těší

a někdy schválně za mladší se vydává, chtějí býti víc půvabnou a zajímavou.

Chodí se sestrám i do divadla a nedá si v tom brániti, ano ona by se sestrám vystoupila také co herečka, kdyby na vůli její přišlo. Však to přece neprosadila, ačkoliv Josefka s matkou se za ni přimlouvaly, postavil se na odpor otec a určitě jí to zakázal. Snad by ji divadelní ochotníci nebyli ani přijali mezi sebe, ale ona to neměla za nemožné ani za pochybné a opravdu se jim chtěla nabídnout, kdyby jí od toho nebyli odvrátili doma.

Dostati se do bálu, se jí podařilo a dělá si skvělé naděje, že výborně se jí tam povede. Josefka ji vyfintila, má na sobě všechny ty marnoty a hračky, v nichž dívky na bály chodívají, arcit se prohlídla v zrcadle, je sama s sebou spokojena a Josefka s matkou v ní také mají zalíbení.

Sestry by radši zůstaly doma, než s ní šly, ale nesmějí to udělati, aby ji a matku a Josefku nezarmoutily, a jsou s ní ponejprv hluchnému a vzácnému bálu přítomny.

Ubohá Kati je odkázána jen na ně, že nemá jiných společník a přítelkyň, neboť si jich nikdy nezlískala jsouc hrbatá. Štítily se jí a styděly se za ni a ona i těm odvykla, s nimiž se již ze školy znala.

Sotva ji kdo pozdravil, je tu jako cizí a každý je překvapen, když ji spatřil. Prohlížejí si ji, ušklíbají se, šeptají si a jeden jako druhý hledí se jí vyhnout.

Sestry jsou pořád v kole, ona chudás sedí, ji neberou k tanci, ba ani jim nenapadne, že by ta malá hrbatá také o tanec stála.

Stála o tanec v skutku a možná, kdyby si byla zatančila, že jen posměch by byla ztržila.

Však nestalo se to a jí srdce litostí mohlo puknouti. (Pokračování.)

DOPISY.

Z Prahy, 20. ledna 1873.

(Sušilovy výklady ukončeny.)

Právě rozesílá Dědictví Svato-Prokopské poslední díl Sušilových výkladů Písem Sv. N. Z., jež prvním velkolepým dílem jsou české theologické literatury doby nové a kteréž plnou dávají nám jistotu, jak vzkvétalo by mocným proudem jazyka národního Sušilem pro theologii s takým zdarem otevřeným všech nejdůležitější odvětví písemnictví — česká bohověda. Jako doba Karlova a něco podějši s hrdostí nazývá Tómu Štítného svým, podobně chloubou jest dílo Sušilovo doby naší. Jest nyní na nás, aby-

chom po schopnostech svých ponořovali se v hlubiny věrou i vědou posvěceného ducha tohoto patriarchy vědeckých snah v české theologii a aby pravdy nabyla slova prof. Skočdopole pronesená v zdařilé stati o vědeckém vzdělání kněze*): „Písmo jest kniha kněží; pilně a zároveň rozjímavé čtení jeho posvěcuje mysl i srdce čtoucího a učí jej, o věcech božských mluvití slovy nejvíce příhodnými a dojemnými.“ Čítali-li jsme se zápalem rukopis Kralodvorský, básně Homérovy: s jakou nadšeností bráti má kněz do rukou knihu knih? Nechtěl-li by zúčastniti se dojmu, jenž ze čtení zejména sv. Jana nebeský mír rozlévá v myslí všech a o němž pravdivým nadšením pronesl se Sušil**): „Není divu, že při čtení evangelia toho (sv. Jana) vzduch blankyťový duši ovívá mnohem blaženější než se lodníkům Kolumbovým dostalo, když po dlouhém a trapném plavení zaslechli zpěv přeletných od nové země ptáčků a zápach aromatických hájů vnímali. Není jinak! Duše na proudech evangelia toho se plavíc neustálý zpěv nebes slyší a neustálou blahovůni ssaje. Bájí Židé v Talmudě, že když Jonathan Uzielovic se obíral rozjímáním zákona, každý nad ním letící pták se spálil. Kdo ve sv. Janě hloubá do výroků jeho se ponořiv, v tom zápal božský roznititi se musí, jenž ho nespaluje, nébrž se mu mění v o-blaživou záři věčného světla. Kdo slep se narodil neb o zrak přišel, politování-hoden jest. Kdo nevidí nebeskou záři, jenž nad evangeliem Janovým bleskotá, ten jenom jdi a plač, nebo náramně jest neštěstí jeho.“ Čekáť ovšem Sušil ještě důkladného ocenění a rozboru, aby na jevo přišlo, jakými novými myšlenkami rozhojněna a obohacena jest exegese a jaký pokrok způsoben jest českým učencem. Čeká dále i řeč Sušilova svého posuzovatele, aby provedl, s jakým zdarem vstřípena jest čeština v nový živý organismus ostatních slovanských nářečí. Některých zajisté tvarů dovoliti si směl jen Sušil. — Nemile se proto dotýká, že ani prof. Setwin ve své hermeneutice mezi jinými exegety neuvedl Sušila!

Ukončení výkladů Sušilových oprávnňuje ku dvěma skromným prosbám. Kdož výhradně život svůj nezasvětil exegesi, nebude míti asi času, aby přestudovav celé dílo jasný a důkladný učinil si obraz o Písmech Sv., o jich významu a důležitosti zejména v dobách našich. A jiných vědeckých stru-

čných pomůcek nemáme. Výtah tedy ze spisů Sušilových by prospěl jak kněžím tak i vzdělaným neknežím a to tím více, ješto protestantismus strhnuv se Písma Sv. co normy víry přikládá na ně měřítko ostatních čistě lidských spisů a pitevným nožikem bořivé hyperkritiky (srv. škola Tubink-ská) pravost a přesnost jednotlivých spisů zavrhuje, aneb aspoň v pochybnost uvádí.

Dovolují si pak ještě druhé prosby, aby mužové, jimž svěřena jest čestná úloha řídití rozkvět české theologie, podjali se nesnadné sice úlohy o vzdělání „české theologické terminologie“, aby předešlo se zmatkům, jež povstávají tvořením na vlastní vrub. Srv. trojí název pro sakramentalie: svátostniny (staré), svěceniny (Časopis), svátostiny (Skočdopole). Podněcovati je může výsledek pro českou logiku od Dastícha a Jandečky.

Žehnejž Bůh i na dále snahám Dědictví Svato-Prokopského. J. M.

Od Žatce, v lednu 1873.

(900letá památka založení biskupství Pražského.)

Jelikož dopisy do „Blah.“ z tohoto kraje velmi zřídka se objevují a málo kdo na to pomyslí, aby o tom co se tu děje psal, dovoluji sobě mezeru tuto vyplniti, přijdu-li vhod ctěným čtenářům. O stránce školní a pedagog. bych nejraději promluvil, ač nechám to na podruhé. Snad ta záležitost v krátce jiný obrat vezme, protože nese v sobě zárodek záhuby náboženské a mravní. Avšak tentokráte vábí nás především jiným slavné *dějiny církve svaté katolické*, kteráž jest sloup a utvrzení pravdy, práva a všelike spravedlnosti, matka a pěstounka všech věřících, umění, věd a pokroku i pořádku v zemích a národech. Mezi národy ku křesťanské víře záhy přistoupivšími a světlem pravé vzdělanosti a moudrosti osvícenými, ne poslední zaujímá místo národ českoslovanský, v němž skvějí se jména: sv. Cyrill a Metoděj, Bořivoj, Ludmila, Václav, Vojtěch, Prokop, svatováclavští králové čeští, i šlechticové i kněžstvo i lid zbožnoduchý, ješto všickni jednoho srdce, jedné myslí proudy slova Božího mezi sebou tekoucí záhy uvítali a z toho zdroje sami sobě i jiným posílali, útěchy a naděje k životu věčnému doprávali. Ale kam myšlenky tyto se přímo nesou? — Nastává letos doba slavná, doba 900leté památky založení biskupství Pražského. Posud nic do veřejnosti nepřišlo, jakým způsobem a směrem tato památka oslavy dojde, co k vůli ní vše se podnikne nejen v sídle oslaveném, ale i po luhách vlasti české, a nejen na ten den oslavy

*) Příručná kniha bohosloví pastýřského. Str. 39.

**) Evangelium sv. Jana. Předmluva. Str. I.

sámé ale i k trvalému jeho připomenutí, slovem, písmem, uměním a dobrodětstvím. Po venkově lid věřící i kněz jeho se tedy táží: byl-li náš chrám již v onu dobu založen? Kdy vzal vznik svůj? kteří byli jeho první zakladatelé a hlasatelé slova Božího, příznivci a podporovatelé chrámu a fary? Kdož nám medle objasní záhady tyto? Které kostely náležely z prvopočátku k Pražskému biskupství? Stopuje léta založení far v novém katalogu duchovním nenalezl jsem leč jednu faru, *Vroutek* totiž, kteráž as r. 1100 založena byla. Nejvíce far v tom seznamu značí vznik svůj anno ignoto. V Žatci však kámen v síni chrámové nese r. 1200. Bečkovský ve své kronice píše takto: „Nalezá se v spisech *Tobiáše Krivojena Budka* z Falkenberka, který léta 1209 děkanem byl v městě *Žatci*, také to *Libušino* proroctví slovy těmito vypsane.“ V ten čas a již dříve stálo tam probostství, špitál a kaple sv. Prokopa z poslušnosti řádu Benediktinův kláštera Postoloprtského († 1420), jenž po vůkolní krajině k východu a západu byl sítě Kristovo rozsíval, a kde osady křesťanské se zakotvily, tam po čase světší duchovní pevná sídla zaujali, od Pražského arcibiskupa tam poslání jsouce.

Abychom poněkud obraz nejstarších far v tehdejší *archidiakonatu Žateckém* před sebou měli, pokud nám seznam jich v archivu Pražského biskupství zachován jest, umístím zde pořadí jich. Archidiakonát *Žatecký* zahrnoval: 1) dekanát *Žatecký*; 2) dekanát *Žlutický*; 3) dekanát *Teplský*; 4) dekanát *Kadaňský* a 5) dekanát *Loketský*. Dekanát *Žatecký* a fary jeho: Šírem 38, Očihov 38, Louny 24, Dobroměřice 24, Obo-ra 15, Lenešice 25, Černčice 15, Brloh 23, Podbořany 38, Hradiště 25, Hřivice 23, Pnětluky 23, Holedeč 21, Nečemice 26, Želeč 40, Liborice 40, Vroutek 40, Veliká ves 37, Zlovědice 38, Mory 37, Kněžice 37, Libědice 36, Soběsuky 35, Hrušovany 30, Vysočany 26, Minice 36, Volevčice 49, Havran 27, sv. Jakub v Žatci 22, Ranná 54, Buškovice 37, Žabokliky 38, Hořetice 35, Škrle 26, Měcholupy 22, Všeštiny 29, Pšov 40, Strupčice 28, sv. Mikuláš a sv. Martin (?) *Žatec* 22, *Postoloprty* 25, Všechlapy (?) , Stan-kovice 22, Skupice 25, Cetoliby 23, Selmice 26, Lipenec 32, Dobříčany 22, Radčevce 38, Blažim 25, Bitoves 25, Sušany 25, Letov 37, Stranná 32, Březno 28, Opočno 23, Nehasice 25, Libišice 22, Klášter (?) Kryry 38, Libočany 41. Přidej: Březany (Preschern) 38, Kostelec (?), Mlýnaře 22, Vysoká (Ročov) 24. — Která farní místa pak k dekanátu

Žlutickému, Teplskému, Kadaňskému a Loketskému mezi rokem 1344 a 1350 patřila, naleztí lze v „*Dějínách národu Českého*“ v 2. částce dílu II. str. 379, 380. Ze seznamu nejstarších far spolu seznati jest, které osady toho času pouze české byly, které fary zanikly, jak mnohá původní jich jména přetvořena až k nepoznání byla, jaké ohromné číslo beneficií v každém dekanátě se jevilo, jaká tehdejší horlivost v nadání a zakládání osad křesť. lid český ovládala. Byla to doba květu křesť. náboženství v milé naší vlasti, již žádný potomní věk se nevyrovnal, a jenž svědčí o schopnosti českého lidu k přijetí, šetření a ctění učení P. Ježíše a církve jeho sv. katolické. A protož nadíti se jest, že 900letá památka založení Pražského biskupství a far jeho podřízených protinynějšímu hnusnému ruchu liberalníků, co houby všude po Čechách se množících, zбудí nových sil a obhájců víry svaté, proti zrak mnohým neuvědomělým křesťanům a zpytování dějin církevních povznese, v nichž se zakládá celá naše bytost, víra, právo, svoboda a spása i ochrana. I nebylo by nečasné k této slavnosti nejen popis far všech dekanátů stručně obecně podati a nadání i poměry jich k nynějším porovnati k vyličení obrazu Pražského biskupství zvenčího. Vzhledem popisu far od Žatce k západu, tedy u Chomútova a Kadaně ležících, stává již mnoho pomůcek k rukou, avšak stranou k východu nevyšly popisy takové posud do veřejnosti. Kdyby komité k zřízení oné oslavnosti jedním odborem svým záležitost tu za svůj úkol obralo s pomocí nejdůst. konsistoře, zajisté by tomuto úkolu vstříc vešlo duchovenstvo; ačkoli čas již velmi kvapí. Vyjdou-li dějiny všech škol v Čechách, proč by k oslavě 900leté památky založení Pražského biskupství neměly sebrány býti dějiny všech far v království Českém?

J. Dobicer.

Od Šumavy, z okresu Nýrského 16. ledna.
(Bývalí svobodníci. Stěhování. Renovace.)

Na všech stranách za naší doby se naskytují sociální převraty, a těžké hádanky se podávají žijícímu nyní pokolení k rozluštění. I u nás toho příkladů hojnost. Až do r. 1848 radovali se tak zvaní svobodníci (Freisassen) na pomezí hor Šumavských žijící, z velkých výsad a výhod; měli jsouce v jednotlivé okresy rozdělení své vlastní neodvislé obecní řízení, neplatili žádných daní, k odvodu na syny selské nikdy nedošlo, nýbrž synové podruhá určený počet branců k vojsku dodati museli, a tak nebylo divu, že lidé tito ku znamenité zá-

možnosti dospěli. Jsouce o samotě, a lesy, polnostmi a lukami obklíčení, měli ku práci jistý počet podruhů, kterým domky s ostatními místnostmi vystavěli, kus pole a louky na jednu neb 2 krávy, a několik ovcí atd. ponechali, jež pak za velmi nízký peníz na denní práci sobě zjednávali, platíce obyčejně co denní mzdu asi 5 krejcarů r. m.

Toto vše během posledních 20 let zjištěno otázkou dělnickou. Pracující lid zdejší poslední léta valně se bral do Vídně ku práci výnosnější, a tak strašná bída o síly dělnické nastala, — k tomu vloni špatná úroda v horách, ačkoliv hojnost slámy pravý opak slibovala, — konečně zvýšeny daně od nového roku, čímž najednou neblahý ruch nastal, tak že všechny rodiny majetné i nemajetné, které jen převóz do Ameriky zapraviti mohou, chystají se na jaro vlast svou opustiti, a za mořem své další štěstí vyhledávati. Rukou ku práci všady valně se nedostává, výnos polností zde nejistý, a hlavní pramen blahobytu bývalého, dříví totiž, z větší části vyčerpán a do ciziny odvezen. — Svoboda osobní všem r. 1848 provolána, avšak podruhům zdejším a dělníkům platiti neměla, ti měli ostatek otroky jako jindy, a naskytly se časté případy utiskování krutého a zkrácení ubohých. Za veřejná napomínání na kazatelně a za soukromá napomínání, odpověděno duchovním správcům hrubým násilím. — Jakási pýcha u těchto svobodníků jest jaksi zakoreněna, a nelze duchovnímu vyvrátiti tuto nekalou vlastnost, a to tím méně, ješto i na mládež ve škole řádně působiti nemohl za doby bývalé, an pro velkou vzdálenost a obtíže návštěva školní velmi špatná byla, a i za doby nové ještě více se pohoršila.

Tato pýcha jeví se až posud v rozličných obyčejích, ku př. v stříhání vlasů, v slavení sňatku manželského, při kterém svobodník vždy jakýmsi mečem opásán k oltáři přiklekl, a při jiných příležitostech, což vše takřka co národní obyčej zachováno jest.

Ve sv. postním čase bude v osadě bývalých svobodníků v Hammern renovace sv. missie po celý týden konána, jsou sem pozváni kněží řádu sv. Alfonsa de Liguori ze Svaté Hory. Lid okolní se již těší na tyto hody duchovní. H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Eminence, nejdůst. p. kardinál arcibiskup, jenž nyní ve Vídni mešká, navrátí se koncem tohoto měsíce do Prahy. V neděli 2. února, o slavnosti Oči-

šlodení P. Marie posvěti J. Emin. u Věch Svatých na hradě svíce (hromničky) a bude pak po průvodu v 11 h. přítomen slavné mši svaté.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 28. t. m. u Křižovníků, 29., 30., 31. ledna, 1. a 2. února u Alžbětinek, od 3—7. února u Anglických panen na Malé straně.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci prosinci min. roku v rubáši a rakvi 142 chudé v pražských nemocnicích zemřelé křesťany. Za celý rok však 1465 osob mimo několik set dítek z porodnice. Na Prahu připadá z nich 111, na venkov 1303, na Moravu 5, na Rakousy 4, na Tyrolsko 1, na Halič 4, na Uhersko 4, na Slezsko 3, na Sasko 1, na Prusko 1; a konečně 27 osob neznámých.

— „Matici diecéšní“ k podpoře nuzného duchovenstva věnovali: J. Emin. nejdůst. p. kardinál 4000 zl. co příspěvek na rok 1872, kterýž hned rozdati kázal. Duchovenstvo Pražské darů jednou na vždy 1750 zl. a ročních příspěvků 755 zl. V metrop. kapitole sv.-Vítské: vd. p. probošt prozatím 3000 zl. v oblig., ostatní členové kapitoly 7350 zl. ročních příspěvků; nejdůst. p. biskup co generalní vikář mimo svůj roční příspěvek ještě 1000 zl. v úpisech č. hyp. banky. Z vd. p. prelátů a představených klášterů: p. převor ř. Maltežského 1000 zl. v obl., p. generál a velmistř Křižovníků 1000 zl. v oblig. a 100 zl. ročně, p. prelát Strahovský 1000 zl. v obl., p. prelát Teplský 500 zl. v obl. a 500 zl. hotových, řád Benediktinů v Emausích 50 zl. hned a 50 zl. ročně, p. prelát Břevnovský 2000 zl. v oblig., p. provincial Dominikánů osobně 100 franků ve zlatě, p. provinciál Augustiniánů 300 zl. v oblig., p. děkan kapitoly u Věch Svatých 200 zl. v obl. a 20 zl. ročně. — Z vikariatu Proseckého 64 zl. a Votického 35 zl. ročních příspěvků. — Dovídáme se, že jeden p. farář, jenž z oněch 4000 zl. od J. Eminence k vánočním svátkům 100 zl. darem dostal, peníze tyto s poděkováním vrátil, domnívaje se ve skromnosti své, že snad někteří jiní spolubratři ještě více pomoci potřebují, než on v chudobě své.

— **Z Německa.** Protestantský spolek ku rozšiřování biblí uveřejnil výroční zprávu, z níž (dle „Hlasu“) následující vyjímáme. V r. 1871 rozesláno z Londýna 1,284.000 exemplářů (1. exempl. vyrozumívá se buďto celá bible aneb jen starý aneb jen nový zákon aneb jednotlivé knihy Písma sv.), z jiných skladišť 1,199.507. Příjmy dotčené společnosti pácily se r. 1871 na více než

1,841.960 zl. vydání na 1,831.750 zl. V Anglicku rozebráno r. m. 618.591 exempl. Úsilovnou činnost rozvíjela společnost za poslední války v německém vojsku, mezi než rozdáno 5969 biblí, 318.507 nových zákonů a 314.576 částí Písma sv. Během roku řečeného rozebralo se v Německu 78.583 biblí, 315.617 nov. zákonů a 96.467 jednotlivých dílů. V Rakousku svěřeno roznášení biblí 42 kolportérům č. roznášečům, ve Francouzsku 47. Ve Švédsku dle dotčené zprávy 3 čtvrtiny obyvatelstva Písmem sv. jsou zásobeny; v Rusku min. roku rozdáno o 55.022 ex. více než r. 1870. Ve Španělsku odbylo se roku 1871: 87.892 svazků, v Itálii 49.855, o 18000 svazků více než rok před tím. V Římě ustanoveni jsou ku rozšiřování biblí 4 kolportéři. Pro ostrov Madagaskar tisklo se 50.000 výt. nového zákona. Také do jiných řečí bible překládána, aby pak mezi dotýčným obyvatelstvem rozšiřována býti mohla.

Z Mnichova. Program pouti do *Jerusalemu* je konečně sestaven, a každému volno v kasinu (Odeonsplatz 6) do něho nahlédnouti. Cizincům se opisy k žádosti jejich zaslou. Nočních poutí ze zdravotních ohledů nepřijato. Celá cesta může se vykonati v 2. nebo 3. třídě, tak že se pocestní útraty páci na 520 nebo 335 zl. Ješto většina raději volí míti pod sebou pevnou půdu, nežli slané moře, ustanoveno Brindisi východem i závěrkou plavby mořské. Líbezná Loretto, kamž se na světě snad nejvíc putuje, navštíví cestující také na cestě zpáteční. Jiné přestávky budou Inšpruk, Verona, Bari, Bologna a Trident. Ve Františkánském konventě v Jerusalemě nalézají se, jak profesor dr. Zschokke sděluje, také dva Němci. Také v rakouském hospici bydlí dva němečtí kněží, jenž jsou hotovi radou i skutkem přispívati. Protož zve se přede vším důst. duchovenstvo slovy: *Transseamus usque Bethlehem.*

Z Pruska. (Disciplinární vyšetřování proti vojenskému biskupovi.) „Germania“ ze dne 14. před. měs. sdělila, že disciplinární soudní dvůr se vyslovil za neoprávněna rozhodovati v disciplinárním vyšetřování proti vojenskému biskupu Namszanovskému (v záležitosti totiž chrámu sv. Pantaleona a biskupského listu k vojenskému duchovenstvu.) — Naproti tomu ale píše „Köln V. Zeitg.“ z Berlína: „Germania“ byla o zavedeném vyšetřování proti katolickému polnímu probostu, biskupu Namszanovskému, špatně zpravena, ana zvěstovala, že disciplinární dvůr se v sezení dne 14. před měs., dle návrhu obhájce za neo-

právněna vyslovil. Naopak, dvůr soudní většinou oprávněnost svou uznal, avšak prohlásil, že obžalovaný v hlavní věci vinen není, toliko proti pořádku že se prohřešil, ješto bez dovolené na několikadenní cestu se vydal, začož se mu důtky dostalo. Proti tomuto rozsudku jest možná apellace k ministerium, jež se zajisté pro sesazení nerozhodne, zmírnivši pravidelně až dosud rozhodnutí první instance. Bude tudíž pan biskup ve svůj úřad s plným užíváním důchodů opět dosazen.“

Z Berlína. (Úmrtí.) Nenahraditelná ztráta zastihla katolíky Berlínské 2. ledna. Zemřel kníže Bohuslav Radziwill ochrnutím srdce. Den před tím přijal v kostele sv. Hedviky z rukou syna Edmunda, jenž přibyl z Ostrova slavit 64. narozenin otcových, nejsv. Svátost. Nebožtík byl nejen příbuzným císaře německého, nýbrž i důvěrným přítelem tykaje mu. Odebral se do Berlína, aby složil své přání novoroční. Princ Vladislav Radziwill, syn zvěčnělého, odebral se do Holland, když vypuzen byl s řeholními bratry z jezuitského kláštera v Maria-Lachu. Stůjž zde upomínka na poslední štědrý večer zesnulého: V svatvečer k 5. hod. odpolední vstoupil do slavnostně ozdobené kaple kat. nemocnice sv. Hedviky statný muž s dvěma syny, doprovázen jsa zástupem nábožných a zvědavých. Ctihodný starý pán byl kníže Bohuslav Radziwill, synové Ferdinand a Karel. Vykonavše tichou modlitbu, odebrali se za vedením sluhy nemocnice, jenž nesl oklášlený hořící stromek vánoční, do nemocnice, navštívili všechny nemocné kolem 250. Ke každému promluvil kníže slova potěchy. Každý nemocný obdržel od něho a princů dárek vánoční. Od tud šli do příbytku sloužících a nadělili každému bonbon, jenž při bližší prohlídce v lesklý tolar se vyloup. Den ten zůstane dlouhou památkou trpícím i služebnictvu na spanilomyslné knížecí dárci.

Z Říma. Dne 27. prosince představil se značný počet dřívějších papežských vojáků vedením generala Kanzlera sv. Otci a pedali mu adresu oddanosti. Papež odpověděl na ni následovně: „Velmi dobře podotknuto v adrese vaší, že sociální stav nikoli se nelepší, nýbrž čím dále tím více v dobrém klesati a ve zlém růsti se zdá. Že tomu tak, svědčí mně i vaše přítomnost. Vyť vojáci čestní, sv. Stolici oddaní a setrvalí u vykonávání svých povinností, stojíte tu bez zbraně a tím potvrzujete. Jak smutni jsou nynější časové. Ó kéž bych mohl rovněž poslechnouti hlasu Božího, kterýž

druhdy promluvil k jinému zotročenému národu: Proměňte radlice, pluhy a vše venkovské nářadí hospodářské v oštěpy. meče a náčiní válečné; neboť nepřátelé se přibližují a potřebí jest mnohých zbraní, mnohých ozbrojenců! Ó by mohl Bůh opět podobně k vám mluvit; než Bůh mlčí a i já mlčením budu mluvit; neodvážím se toho, vojny rozdmýchovati a pohromy a bolesti národův již nyní tolik sužovaných a seslabených rozmnožovati: — jsemť zástupce Boha míru, práva míru zvěstovati musím a hájiti a vždy pokoj národů na zřeteli míti. Avšak nepřítel jest tu, revoluce rozhořčeně proti nám bojuje v tomto okamžiku, neozbrojíme-li se k obraně a k boji. Jak má za své vzítí tato revoluce, kteráž po celém vesmíru rádí? Vlastní sebevraždou padne, vlastní zbraní porážena jsouc zhyne a snad i navždy bude pohřbena. — Tuto myšlenku mně vštípily dvě události písmá, kteréž krátce vám vyložím. Mládenec bezvousý předstoupil jednoho dne obroví neobrozenému řka: Jelikož nikdo se neodvažuje jej přemoci, jsem tu já a sám budu bojovati s obrem Goliášem. V skutku srdnatě a v důvěře v Boha vystoupil a velikána k zemi porazil. A jakže mu uťal hlavu? Jeho vlastním mečem; kleknul na tělo veliké, pozdvihl rámě a oddělil hlavu od těla. — Ještě více pozvuzující jest druhá událost. Slabá nebo jasná žena bydlela v Betulii, kteréž město od nepřátel obleháno bylo; nepřátelé toužebně očekávali okamžik, kdy by v město vraziti mohli a svoji loupeživost a krvežíznivost nasýtiti. Strach obyvatelův tak velký byl, že chtěli smlouvu uzavřítí a nepříteli brány otevřítí. Než tu vzhopila se tato Bohem nadchnutá žena a pravila: Nevcházejte hned v smlouvu a nevydávejte své město nepříteli krvežíznivému. Na to oblekla se, sestoupila do tábora nepřátelského a byla vedena v stan králův; přišel tam i král podnapilý, hodil sebou na lože a usnul; pozorujíc ona, že zpit jest vínem a jinými věcmi pozdvihla své oči k nebi a zvolala: Dominus Deus Israel respice in hac hora. Můj Bože, ochraňuj mne v tomto okamžiku, posiluj rámě mé. To pravíc, vytasila meč Holoferněv z pochvy a ještě jednou oči k nebi obracejíc k nabytí síly, jíž se jí nedostávalo, meč napřáhla, a hlava Holofernova padla. Hlava padla a krev vyřinulase z ohaveného těla; děvče její dala odtatou hlavu do pytle koženého a na to obě se vrátily do města. Po tomto okamžiku změnil se hned stav v Betulii a v ležení nepřátelském. V tomto nastoupila místo srdnatosti a pýchy

bázeň a útek. Kleslost mysle a strach v městě změnily se v radost a veselost, občané všichni seřadili se kolem Judity a pěli písně chvály, poněvadž Bůh jí síly propůjčil, aby zavraždila krále nepřátelského; nosili ji v triumfu a oslavovali. Dle tohoto všeho soudím, že revoluce vlastní zbraní musí se zničití. A jaké jsou to zbraně? Nedostatek náboženských zásad, nespravedlnost a vzrůstající znepravňelost. — Nebudu jednotlivě vypočítávati všechna zla, kteráž lépe znáte než já, ani jste se nalezali uprostřed nich. Ano revoluce sebe samu zavraždí, padne týmiž zbraněmi, jimiž bojovala proti pravdě, spravedlnosti a církvi. — Jak pak toho dosáhneme? Dominus Israel respice in hac hora, vraťme se k modlitbě, následujme Judity, ježž s pomocí Boží obleženou Betulii osvobodila. Modlitbou pohňme Boha, aby svou mocí naplnil přání naše a naděje. Modleme se a budme jisti, že se stane tato sebevražda, jelikož Bůh tomuto novému Jerusalemu přislíbil, že až běh spravedlnosti se naplní, On na voze vítězném v ně se vrátí. Ó kéž Pán toho dopustí pro mne, jemuž toliko několik dní zbývá, kéž toho dopustí pro vás a pro tak mnohé duše na zemi roztroušené, kteréž Bohu v duchu ve víře a lásce oddáni jsou a túž naději chovají jako vy. Končím, moji drazí, žehnaje vás.

Z Italie. (Hanebné vydírání daní na duchovenstvu.) Finanční stav Italie jest asi velmi špatný, ješto i tu se chce brát, kde ničehož není. Majíť již i žebraví mniši, jako Františkáni, ježž nic jiného nemají než skrovný příbytek, a ostatně almužnou se živí, daně platit. Dne 5. předešlého měsíce přišli v Římě do Františkánského kláštera v Ara Coeli 3 výběrci a zvonili u fortny. „Je superior doma?“ tázali se fortnýře. „Generál řádu je ve Francii, provinciál jest churav, vikář je ale doma!“ zněla odpověď. „Co poroučíte, pánové?“ „Přišli jsme pro daně, jež jste po dvě léta neplatili,“ a jmenovali hned celou řadu daní. „Vždyť my jsme ale prachudí, a máme sotva od čeho být živi, od pověděl bodrý fráter. „Jak! taková místnost, a nemít od čeho být živi?“ „Ovšem, je nás tady ale 150,“ byla odpověď. Výběrci vstoupili do kláštera řkouce, když nechť platit, že musí vzítí tolik věcí do zástavy, mnoho-li na zaplacení daní dostačí. Dívají se ozbrojenýma i neozbrojenýma očima na všechny strany, nevidí však ničehož, až na několik svatých obrázků, jež sotva stojí za několik krejcarů. Jdou tedy do kuchyně a co zde vidí? Trochu

vína, jehož, jak provádějíci je fráter pravil, se užívá při mši svaté. „Chcete ho okusit?“ „Třeba,“ pravil jeden, a nezdálo se mu zrovna špatným. „Chcete snad také trochu našeho obyčejného stolního vína,“ pokračoval fráter, a podal jim plnou sklenici. Sotva se však pyskoma ho dotkli, stáhli je, jakoby kousli do nezralého citronu, tak málo jim chutnalo. Rozhlíželi se tedy ještě jednou kolem, nenašli však ničeho, co by mělo jakousi cenu, než trochu starého vařiva; tresky a tvrdého chleba, i museli ku své největší žalosti s prázdnými rukama odejít.

V Itálii teď i farářové a vyšší duchovenstvo jest stíženo daní až dosud neznámou a stavu duchovního nejvíce nehodnou. Sloveť daní živnostensko-řemeslnickou. Jest tedy farář a biskup v očích vlády pouhým řemeslníkem nebo obchodníkem? Jest tedy jen proto od vlády za faráře neb biskupa uznán, aby na něm několik krejcarů vydržiti mohla? Neplatí-liž bez toho daně ze křtů, sňatků a mešních stipendií? Kardinál-arcibiskup Morichini obdržel posledního listopadu kus špinavého papíru, na němž doslovně stálo: „Pan Karel Morichini — zaměstnání: biskup!“ Jest tudíž kardinál-arcibiskup Boloňský pouhým řemeslníkem nic víc a nic méně, nežli každý příštípkář! Není tedy dosti na oloupení (neboť kardinálu-arcibiskupu vzat jest vlastní palác, statky a důchody), ale musí k tomu ještě přijít i posměch!

Z Varšavy. Čítáme obyčejně z ruského Polska samé smutné zprávy o stavu lidu římsko-katolického, jich kněží a biskupů. Za těmito mraky svítí někdy také slunce na církevní stav tento. Zpráva z Vídně z 9. října zvěstuje, že nově jmenovaný biskup v Lublínu, Valentin Baranovski byl 29. m. m. ve svou diecési slavnostně uveden. Rovněž byl před několika nedělemi v Petrohradě v chrámu sv. Kateřiny vysvěcen biskup sufragán Krakovské diecése Kielského území, Tomáš Kulinski, i také nový biskup z Augustinu. Svěcení vykonal arcibiskup Mohilevský Antonin Fijalkovski, metropolita veškerých římsko-katol. církví v Rusku, ježmuž přísluhovali dva sufragánové, Ivaskievič z Mohileva a Gintovst z Ploké.

Z Anglicka. Někdejší postrach Evropy, bývalý císař Francie Napoleon III. zemřel 9. t. m. ve vyhnanství svém v Chislehurstu v Anglii.

Paběrky.

3. Protestant o činnosti církve kat. za reformace.

V době, kdy protestantismus úžasnou rychlostí zaplavoval Evropu a jižž katoli-

ckou církev jako v posledních tazích býti si lichotil, aby celým vzdělaným světem vládly zásady: věřím, co chci; činím čemu věřím: objevila tato církev nejvelkolepější činnost a božskou svou sílu. Poslyšme, co píše protestant Leop. Ranke ve spisu „Geschichte des Papstthums“:

„V Itálii, Francii a Španělsku vzniká 59 řádů k vychovávání, vyučování a dobročinnosti snažíce se církvi veškerý sly zasvěcovati a příští pokolení znenáhla na totéž odchovati.

Stojím před vznešenými postavami této doby, před Karlem Borromeem, Ignatiem, Františkem Xaverem, Frant. Saleským, Terezií, Pavlem Giustinianim, Gaetanem Thienenským, Petrem Caraffou, Ramillonem, Berulliem, Filippem z Neri, Hugo-nem Merardem, Azpilcuetou, Janem z Boha, Bellarminem, Baroniem, Vincentem z Pauly. Vidím dále skvostnou budovu katolické církve v Americe vzdělanou, kdež dobývání změnilo ve v missii a missie v tvůrkyni. Užel jsem ve východní Indii katolicismem dobytý nesmírný střed v Goe, kolem něhož 1565 počítalo se k 300.000 křesťanů; v Japanu 1579 též 300.000, pak r. 1606 kostelů 300 a 30 domů jezuitských založených P. Valignagnem, v Číně první chrám v Nankingu první rok po smrti Riccia, jenž matematikou počínal a náboženstvím končil a 1616 křesťanské kostely v 5 provinciích říše; 70 bráníů obráceno od P. Nobilia 1609; na dvoře Mongulském obrátil Jeronym Xaver r. 1595 tři císařovíče; obec nestorianská navrátila se do lůna církve; v Habeši Sela Christos, bratr císařův s mnoha jinými a Seltan Seguedl přijali víru. Dvůr římský ve všech oborech prodchnut jest duchem náboženským, církev oživila, vzkrísila svým dechem uhaslou sílu životní a dala světu zcela jiný ráz, zcela jiný postup. Jakáž to obrovská činnost! Řím obemkl celý svět, vnikl v týchž dobách do Indie i do Alp, odeslal své zástupce a obrance do Tibetu a do Skandinávie! A na tomto neobmezeném jevišti vidíte ji ještě všude svěží, ráznou, neunavnou; tepna ze středu vycházející ozývá se v nejdalších krajinách.“

Literární oznamovatel.

— „Pismo Svaté Nového Zákona s výkladem Dr. Fr. Sušila, někdy professora theologie a č. kanovníka v Brně.“ Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo X. Za rok 1872. V posledním dílu tomto vyloženy jsou následující částky písma sv. Nového Zákona: Sv. Pavla list k Židům str. 1. — Sv. Jakoba apoštola list, 133. — Sv. Petra apoštola list I.

183., list II. 235. — Sv. Jana apoštola list I. 261., list II. 307., list III. 315. — Sv. Jůdy apoštola list 321. — Sv. Jana Zjevení 339. Věch archů 32. — Svazkem tímto dokončeno jest dílo velikolepé, kteréž nejvýtečnejším spisům cizojazyčným, v oboru tom vydaným, se úplně vyrovná, ano nad mnohé z nich daleko předěí. Kěz by Duch Páně požeňháním svým knihy tyto provázal, tak aby všady, kdekoli na základě jich slovo Boží hlásáno bude, sterého ovoce přinášely! (Z předmluvy.) Viz dopis z Prahy na str. 41.

— „Hlasý katol. spolku tiskového.“ Rok 1872. Č. 7.: „*Bystruči a Poluči* čili *Šňatek divem*.“ Obrázek z národního života za času roboty. Sepsal Josef Ehrenberger, sídelní kanovník na Vyšehradě. V Praze 1872. Nákladem katol. spolku tiskového. Str. 79. Knížečkou touto ukončen třetí ročník spisů katol. tiskového spolku. Výbor zve ku předplacení na ročník IV.

— (Zprávy časopisecké.) Pedagogický časopis „Škola a Život“ s přílohou „Štěpnice“ vycházeti bude zase jako před čtyřmi roky o 8 sešitech (místo dosavadních 12) ve lhůtách šestinedělních. — „Komenský“, časopis pro učitelstvo zvlášt moravské a slezské, počal vycházeti co orgán spolku moravských učitelů v Olomouci, kdež se vydává 1., 10. a 20. každého měsíce. — „Ženské Listy“, časopis pro záležitosti žen a dívek českoslovanských, vychází 1. každého měsíce nákladem a redakcí Fr. A. Urbánka. Hlavní spolupracovnice V. Lužická. — „Hlas“, týdeník politicko-náboženský v Brně, vychází od nového roku ve zvětšeném formátě.

— „*Vodolenka*.“ Historicko-bálneografický nástin lázní Vodolenských u Sušice. Sepsal Dr. J. A. Gabriel. Čistý výnos spisku tohoto věnuje se co první příspěvek na pomník Jana Kašky, pražského divad. herce a spisovatele Českého, na hřbitově Svojšickém u Sušice dne 23. červc. 1869 pohřbeného. V Klattovech 1872. Tiskem Max. Čermáka. Str. 18.

— „*Obrázky z přírody*“ s příhodnými povídkami.“ Sestavil pro mládež katolickou Antonín Dudek, učitel v Sluhách. Podíláv pro údy Dědictví Maličkých číslo 16 (za rok 1872). S mnohými obrázky. Nákladem Dědictví Maličkých v Hradci Králové. Tiskem Lad. Pospíšila tamtéž. Str. 176.

— „*Příručná kniha bohosloví pastýřského*.“ Sepsal Antonín Skočdopole, kandidát doktorátu v bohosloví, profesor pastorálky a katechetiky na bohosloveckém ústavě v Budějovicích, bisk. notář. Sešit I. V Budějovicích 1873. Nákladem spisovatele. V komisi knihkupce A. L. Stropka. Velká 8° str. 160.

Celá kniha vyjde tímto rokem asi ve 4 sešitech téže velikosti, jakéž první jest.

Osobní věstník duchovenský.*)

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Ballatý*, jubil. kněz, čestný kanovník kap. Staroboleslavské, býv. kníž. arcib. vikář střídnictví Kolínského, čest. konsist. rada, majitel zl. záslužného kříže s korunou, os. děkan a farář na výslužbě ve Svojšicích, 20. ledna (nar. v Radomyšli 5. srp. 1785, vysv. 15. srp. 1809); viz „*Blah.*“ 1872 čís. 32. str. 504.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Kroner*, farář na Andělské Hoře, za faráře do Luk;
p. Mat. *Dušek*, 1. kaplan v Zlonicích, za administr. v Budenicích;
p. Jan *Mádle*, kaplan v Česlicích, za administr. v Popovičkách.

Upřádněná místa:

Popovičky, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteinu, od 20. ledna.

Budnice, fara patron. p. Ferd. kníž. Kinského, od 23. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

Upřádněné místo:

Místo fundatisty v *Rezku* u Nov. Města nad Metují od 12. pros. 1872.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Kvičala*, farář v Hradešicích, 14. ledna (nar. v Nalž. Horách 3. pros. 1815, vysv. 22. července 1841).

Vloni měl „*Blahověst*“ a „*Školník*“ jednu a tutěž expedici, i stalo se, že když 15. června vyšel *Blahověst* i *Školník* současně, děvče v expedici lepením adres zaměstnané připletlo jeden arch adres „*Školníka*“ mezi adresy předplatitelů na „*Blahověst*.“ Tudy dostalo 45 předplatitelů místo „*Školníka*“ *Blahověst*, z nichž 18 pp. předplatitelů číslo ono (17. *Blah.*) vrátilo, 25 však podnes tak neučinilo. Máme tedy mimo úplné i 27 neúplných výtisků „*Blahověsta*“ z r. 1872. I žádáme, aby každý, komu č. 17. *Blah.* z r. 1872 zbývá, nám je zaslati sobě neobtěžoval, aneb ostatní čísla téhož ročníku laskavě odebral. — Expedice „*Blahověsta*“ (v kněhupectví B. Stýbla) v Praze.

*) Sl. redakce listů, které nejsou redigovány pouhými nůžkami, žádáme, aby otiskující tyto zprávy, aspoň někdy připsaly, že z „*Blahověsta*“ vyňaty jsou; jinak se čtenářstvo jejich nedoví, že „*Blahověst*“ posud vychází.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč druhá, činěná v Konstantinopoli, když
byl mezi lidem povstal spor o některé
biskupy.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod

k řečím druhé a třetí o míru, sv. Řehoře
Nazianského.

Mimo tu řeč, kterou jsme již podali,
nalézají se ve spisech sv. Řehoře Naz. ještě
dvě týmž názvem znamenáné, které neto-
liko pro svůj obsah, ale i proto, že byly
obě učiněny brzo po sobě z též příčiny (v
Konstantinopoli r. 379 v létě), v jedno po-
jímáme a co k jejich srozumění potřebí jest
tuto klademe.

Svatý Řehoř byl dosedl na stolec arcibiskupský v Cařihradě za doby velmi bouřlivé. Neboť mimo válku proti kacířům, (hlavně Arianským, pak i Eunomianům, Montanistům, Novatianům, Sabellianům, Apollinaristům a j.) měli katolíci i roztržek (schisma) mezi sebou a to za příčinou volby biskupa Antiochenského, o kterouž důstojnost ucházeli se *Melitus* a *Paulinus*. V této rozepři chtěje sv. Řehoř strany smířiti, vystoupil a měl svou řeč o míru druhou, v kteréž nejprve po vzdáleném míru horoucně touží, pak přecházeje na přítomné věřících poměry, okazuje, jaké nehody působí svár, a jak se Bohu, jenž pouhá láska jest, protiví, a zvláště ostře lehkovážnost lidu při volbách kárá, přestupujících často z malicherných důvodů brzo k té brzo k té straně. Pak trvá, že k udržení svornosti jednota a přesnost u víře hlavně potřebna jest, okazuje

tu a napomínaje, že se o mnohých člancích ani hloubati nemá, některé že se mají svár-
livcům ponechati, jiné však že nemají se za-
stávati zbraní železnou ale rozumem a me-
čem slova Božího. Hlavně pak když jest
o pravé víře rozhodnuto, že se máme všech
malicherných příčin k nesvornosti seč sta-
číme varovati.

Zatím se strany, snad právě následkem
této řeči, smířily tak, aby i *Melitus* i
Paulinus biskupy Antiochenskými byli, ale
pod tou výminkou, až by ten nebo ten ze-
mřel, druhý pak sám církev Antiochenskou
řídil, což se pak i stalo.*) Při smíření
tom vystoupil sv. řečník opět a u přítom-
nosti veškerého věřícího lidu i mnohých
kacířů, snad i obou smířených biskupů (viz
o míru III. kap. V.), a činil svou třetí řeč
o míru. V té výtečné slasti a prospěchy
míru krátce udává, a pak i hned vytýká
přísně kacířům, že se z roztržku katolíků
nelaskavě a škodolibě těšili: potom udává,
že u nich spor se netýkal víry, v té že jsou
jednomyslní, ale toliko kázně, že z přílišné
péče, aby vyvolili hodného pastýře, majíce
dva na vůli v ctnostech sobě rovné, nemo-
hli se rozhodnouti. Katolíkům potom štěstí
přeje k jich sjednocení, kacíře poučuje,
čemu v učení o nejsv. Trojici věřiti mají,
Boha prosí, aby i oni k pravé víře uvedeni
byli, aby se z nich neztratil nížádný ani
sebe menší.

I. *Mír* rozpylý, slastiplná i věc i
jmeno, kterýmž jsem nyní pozdravil
sbor i od něho vzájemně pozdraven
byl,¹⁾ avšak nevím, zdali ode všech u-

*) Sok. V. 60.

¹⁾ Při nejsvětější oběti jak řecké tak latinské
pozdravoval biskup sbor věřících: „Pokoj vám!“
a ti odpovídali: „Pokoj i tobě!“

přímým slovem a lahodným Duchu svatého, či toliko přáním obyčejným, které se nedrží, ač Bůh ho svědkem jest, aby tak i tím většího se nám dostalo odsouzení. *Mír* roznemilý, má i touha i ozdoba, o němž slyšíme, že Boží jest i Bůh jeho, i že Bůh jest jím samým, jakož dí písmo: „*Pokoj Boží*“¹⁾ a „*Bůh pokoje*“²⁾ a „*Onť jest mír a pokoj náš*“³⁾ ale ani takto si ho nevážíme. *Mír* roznemilý, dobro ode všech velebené, od málokterých pak šetřené, kde pak jsi, že jsi nás tak dávno opustil? tak, dráhný čas již se nás vzdaluješ? Kdy pak se nám opět navrátíš? Jak velmi po tobě toužím a si tě nade všechny lidi objímám, jak si tě přítomna vážím a vzdálena volám mnohým kvílením a slzavým pláčem, jakož ani Jakob pratec neoplakával svého Josefa, od bratří prodaného⁴⁾ a od zvěře divoké, jak tušil, rozsápaného; aniž David Jonatana, svého přítele, an ve válce zahynul, a později syna svého Absolona.⁵⁾ Onen krvácejícím srdcem otcovským volal: „*Zvíře rozsápalo mého Josefa*“, zvíře divoké a zuřivé, a zkrvácené roucho synovo si bera, zulíbal je jako tělo jeho vlastní, týmž i žal svůj rozněcuje i utiňuje. Tento pak (David) klne horám, na nichž válka se skončila, řka: „*Hory Gelbojské! kéž ne padne na vás ani deště ani rosy!*“⁶⁾ a opět: „*Jak padlo lučiště a síla Jonathanova!*“⁷⁾ — Potom i vylouvá otcovraha,⁸⁾ jako by mu byl ani neublížil, a smíruje se s mrtvým: ba snad i proto tak příliš syna želí, že byl proti otci vlastnímu rukou pozvedl; takové zajisté jesti srdce otcovské! že syna, kterému se jako zřejmému nepříteli bránil, mrtvého jako přítele si žádá; a tak přemáhá nad nepřátelstvím přirozenost, nemajíc sebe nic mocnějšího.

II. Hrůza byla, když archa úmluvy dostala se do zajetí cizákům; když Jeruzalém město bylo vyvráceno a od národův pošlapáno; když synové Sionští šlechtní a nad zlato dražší brali se do vyhnanství a posavade trvají rozptýleni, jsouce po celé zemi lidem cizým, vyhostěným. Hrůza jest i co nyní vidíme a slyšíme:¹⁾ vlasti pohubené, tisíce tisíců lidu povražděno, země krví zaplavena a mrtvolami pokryta, lid cizojazyčný cizí zemí jako vlastní se proháněje: avšak nikdo nestěžuji si na nestatečnost brancův, vždyť oni právě jindy skoro celý okres zemský dobyli, ale pro naši nepravost děje se tak a pro převládající bezbožné proti nejsv. Trojici smýšlení. Hrůza jest zajisté to vše, hrůza nad hrůzu! Kdož by zapíral z těch, kteří znají posouditi to zkušeni buď z toho, co sami utrpěli, anebo s jinými vystáli? Ale nic není tak hrozná, jako pozbytí pokoje a míru²⁾ a církev z své ozdoby oloupena i dávná důstojnost zničena. Tak jest velmi pradávný řád převrácen, že jako jsme se prvé, nejsouce ani národem ani lidem, národem a lidem stali; tak nyní již to nebezpečí nám hrozí, abychom se z národu a lidu největšího nerozpadli v nivec a nebyli konečně jako z prvopočátku ani národem ani lidem,³⁾ tehdáž totiž, když jsi nám ne-

¹⁾ Tím naráží sv. kazatel na nehody svého věku, které právě tehdáž říši řeckou zastihly. Vpádem Hunnův tísňeni Gothové utekli se dílem do Dacie (nyní Sedmihradska), dílem do Moesie (Bulharska). Tu pustošivše krajiny ty překročili Dunaj. Císař Valens táhna proti nim byl u Adrianopole poražen a uhořel sám v jedné chýši, do které se byl utekl a kterou Gothové zapálili (378.) Na to pak nepřítel vraždě a pále a pustoše, probíhal celou říši až k moři a k předměstím Carhradským. Theodosius pak je dílem potřel, dílem s nimi o mír uhořel a vykázal pozůstalým sídla v Bulharsku. (382.)

²⁾ Válku domácí pokládáno vždy za největší neštěstí, které národ potkati může. Takové války pak nejvíce vyvolávány bývají rozmiškami v náboženství. Kézby, Bohužel! nebyla právě milá naše vlast strašným toho důkazem bývala! —

³⁾ Tato slova mohou téměř jako prorocká vyložena býti. Neboť když se byli Řekové jednoty katolické církve trhlí, přepadeni jsou sverepým

¹⁾ Filip 4. 7. ²⁾ II. Kor. 13. 11. ³⁾ Efes. 2. 14.

⁴⁾ I. Mojž. 37. 28. ⁵⁾ II. Král. 18. 33. ⁶⁾ II. Král. 1. 21. ⁷⁾ tamž 25. ⁸⁾ Absalona; ač otce byl nezavraždil, přec toho jména zasluhuje, an byl proti otci zbrojně povstal.

vládl, (Hospodine!) a my se nebyli sjednotili pod jedním jménem a rádem.

III. A jistotně zdá se býti věcí snadnější neštěstí strpěti, nežli v štěstí se udržeti; neboť i my, když jsme válčili, stíháni jsouce, otužili jsme se a utekli v jedno; když pak jsme byli sjednoceni, rozpadli jsme se. Kdož pak by maje rozum nezelel takové nehody? kdož pak by vynalezl řeč, která by naši zkušenost dostatečně vylíčila? Loupežníci k zlopašnictví se srotivše šetří vespolečného míru; tak též soudruzi krutovládů, společníci zlodějů, spiklenci buřičů, účastníci cizoložníků, dále pak i sbory tanečníků,¹⁾ řady vojnů, zástupy loďníkův;²⁾ nic nedím o rovném rozdělování dědictví, o ústavách obecných, o pořádném střídavém a zákonitém zastávání povinností a úradů občanských,³⁾ ani prohlášenou zajisté jednomyslnost mezi pěstovateli sofistiky a grammatiky, ať nedím filosofie, po které mladistvá ctizádost třeští a blázní, tu viděti mi jest, ana nejméně se sváří, ale zhusta míru se drží;⁴⁾ my pak trváme nesjednoceni, nespojeni, aniž jsme s to, abychom se vespolek shodli, aniž pak abychom vynalezli nějakého léku k shojení té rány své, ale jakobychom byli tajnými učiteli a učni nepravosti a nikoliv ctnosti, podněcujeme mnohonásobně spory ty a málo ba nic nedbáme svornosti. A přec všech jiných rozpory žádná veliké škody s sebou nepřinášejí, ba u mnohých lépe by bylo, kdyby se roztržily nežli aby v jednotě trvaly; který zajisté

rozumný člověk schvaloval by spolky k zlému účelu?

IV. Náš pak kdyby se kdo zeptal: „Což jest, co vy nejvíce v uctivosti máte a čemu se klaníte?“ Tu by snadná byla odpověď, že „lásce;“ „*Bůh náš zajisté jest láska.*“¹⁾ tak praví sám Duch svatý, a tím jmenem Bůh raději se zůve, nežli jiným kterýmkoli. Což dále, kdyby se nás kdo tázal, v čem hlavně záleží zákon i proroci? nic jinak leč týmž by dovolil svatý evangelista odpověditi, že *v lásce.*²⁾ Což tedy jsouce *synové lásky*, měli bychom se tak nenáviděti vespolek? a *synové míru* máme se sváriti neustále, nesmiřitelně? účastníci *národního kamene*, máme se rozpadnouti? upevnění jsouce na *skále*, máme se chvěti? *synové světla*, máme choditi ve tmách? *synové Slova*, máme trvati tak zamlčení, tak nerozumní, tak zatvrzelí, tak — ani nevím co dále říci? Tak když přesycení konečně nastane, jak se praví, i jídla i spaní i zpěvu i rozkoší nejšerednějších; když s dostatek bývá všech věcí, netoliko bolestných, ale i radostných, tak že všechny vesměs jedny v druhé přecházejí a se obracejí;³⁾ my neustáváme zasazovati si rány vespolek jedni druhým, nejen, těm kteří se v náhledech svých od nás různí u víře se neshodující (méně odporné by to bylo, a horlivost v zastávání věcí chvalných, pokud by v mezích slušných se zdržela); ale již i proti pravověrným povstáváme, kteří proti týmž a o též věci s námi zápasí. To zajisté jest počinání přehanebné, přebídné!

V. A toho příčina — co jest? Snad vlády chtivost, nebo zřetnost, nebo závist, nebo nenávisť, nebo pýcha? či jiného cosi, co ani u těch nespátřujeme, kteří v žádného Boha nevěří? Avšak i radost jest převrat působiti

národem Tureckým, Cařihrad dobyt, (1453), a Řekové přestali býti národem.

¹⁾ Tím míní sporádané tance divadelní, kterým zvláštní učitel učil a zvláštní vůdce je vedl (chorovůd.) ²⁾ Jak přísně řád a poslušnost u vojské a na lodi se káže a zachovává, vůbec známo. ³⁾ Staří volívali si obecné úředníky na určitou dobu, na rok obyčejně, a ti pak v jisté dni svůj úrad nastupovali a se střídali.

⁴⁾ Tím má na mysli sbory učenců, tak řečené školy, které mezi sebou velmi přísně pořádek zachovávali, ač jedna proti druhé mnohdy tuhy zápas vedla.

¹⁾ I. Jan. 4, 16. ²⁾ Mát. 22, 36. ³⁾ Naráží na to, co dí Homer. II. XIII. 636. „Všech slasti nabážíme se, buď sen, buď si i láska.“

v hlasování.¹⁾ Býváme-li pak pro někoho jati,²⁾ hned býváme zbožnými a pravověrnými a křivě za pravdu se utíkáme, jako bychom za víru bojovali; a tak v tom jediném si, jako v každém zlu, chvalitebně, nemám-li právě říci velmi šeredně, počínáme, že stydíce se špatnosti, za počestné jméno zbožnosti totiž se ukrýváme. „Proklatče a ošemetníku!“ řekl by kdosi, „a nestvůro nepřítele zlého, toho zchytralého otce vši nepravosti, či abych pravdivěji řekl, nesmyslníče! ten a ten byl ti včera zbožný, jak jest bezbožným dnes? vždyť sobě nic ani nepřidal ani neujmul ani slovem ani skutkem, ale stojí pevně v též víře: dýchá totéž povětří, hledí týmaž zrakoma totéž slunce? Chceš-li pak se ho ptáti o míře, o číslech — nic jinak ti neodpoví, ale totéž co včera. Ale i smilníkem jesti dnes, jenž včera byl čistotný Josef (neboť tak daleko zabíhá svár, nic jinak nežli oheň běží po strništi a vše vůkol zapaluje), a Jidášem dnes nebo Kaifášem, kdo ti byl včera Eliáš nebo Jan Křtitel, nebo jiný který z věrných přívrženců Kristových, týmž pasem opásaných, v témž samém sprostém plášti, šedém nebo černém, jak se šatí, kdož k vážnému nebo přísnému životu se přiznávají aspoň dle mého slova a rady. A ten sličný květ mužů vznešených, bleďost totiž, nebo řeč mírná a tichá, anebo krok vážný a krotký včera ti poukazovaly k moudrosti, dnes pak je nazýváme marnou vychloubavostí;³⁾ a tak touž moc zlé duchy a nemoce přemáhající přičítáme brzo Pánu Ježíši, brzo Bězebulovi, a tak neužíváme žádné pravé váhy svou svárlivostí a hněvivostí.⁴⁾

VI. A jako země sama stojí zdravým a nijak nemocným, ale závrativým a točícím se kolem též otáčeti se zdá, poněvadž vada hledících na věc pozorovanou přechází; anebo chceš-li jiný příklad, jako táž vzdálenost sloupů širší se zdá býti těm, kteří z blízka stojí, užší pak se nám okazuje, čím jsme vzdálenější, poněvadž prostorem se vzduch tratí a věci obšírnější v oku se sužují: takto i my snadno se klameme za příčinou nepřátelského smýšlení, a o týchž i věcech i osobách nesoudíme totéž, když nám milé jsou a když nemilé; i představuje nám doba časová mnohé nad míru svatými, mnohé pak taktéž bezbožnými, či lépe všecky vesměs bídnými. Proč to? poněvadž nejenom my rádi zlé na jiných shledáváme (a nepravost jest každému po boku, byť ji ani nezval); ale i že rádi všem všecko dovoluujeme, pod tou jedinou výminkou, aby s námi bláznili. A tak co prvé nebezpečno bylo, jenom slovíčkem zbytečným se prohlásiti,¹⁾ nyní lájeme i mužům velezbožným; a co prvé zákon Boží vně chrámu čísti již za hřích se kladlo, aniž pak bylo lze dovolávati se schůzek, — tu já myslím, jak se mi zdá, k docílení souhlasu lidu;²⁾ — nyní již svaté věci nesvatým osobám zastávati dopouštíme, „*mecíce svaté věci psům a házejíce perly sviním.*“³⁾ Nedosti ua tom, ale i uším jejich hody strojíme, potupně jedni o druhých mluvíce, a nejsme ani s to, abychom uznali, že není jisto, nepříteli svému proti sobě zbraň do rukou dávati, aniž pak nenávistníku křesťanů pomluvu sdělovati proti kře-

¹⁾ t. vítězství získati své straně při volbě některé.

²⁾ totiž pro některého z těch, kteří se o některou důstojnost ucházejí; byt bylo za jakoukoliv příčinou buď přemluvením, nebo úplatky, vždy děláme, jakoby se to dělo z čistých úmyslů.

³⁾ Proti panující nádhře světské hleděli se jak mudrcové vůbec, tak duchovní zvlášť sprostnosti v oděvu a v celém zevnitřním chování vyznámenati. ⁴⁾ Tím velmi patrně a ohnivě líčí rozčilenost stran lidu při volbách a jich i ne-

jistotu i nekalé cesty, po nichž se vítězství jedna i druhá domáhala. Nelze lépe, téměř očitelně představití nejistou, s větrem se měnící mysl lidu nejenom oněch dob a krajin, ale všech a vsudy; podnes stejně jest pravda: „*mobile vulgus*,“ a „*aura popularis*.“ To čtete, kdo se o větší podíl lidu u vedení církevních věcí zasazujete!

¹⁾ Mat. 12, 36. ²⁾ Zvláštní schůzky (besedy), v kterých se strany domlouvaly, jak by své mínění provedly. ³⁾ Mat. 7, 6.

stauům. Neboť v čem jsme dnes toho a toho pomluvili, v tom zejtra pomluvení budeme; i usmívá se k řečenému slovu nepřítel, nikoliv pak že by je schvaloval, ale aby si je zlomyslně uschoval a pak ve svou dobu jedovatě proti tomu vychrlil, který mu je byl svěřil.

(Pokračování.)

Založení biskupství Pražského r. 973.

Nástin historický k 900leté výroční jeho oslavě v Čechách.

II.

Když tedy patřily v 10. století Čechy skutečně k Řezenské diecési, *při jaké příležitosti*, z jakých příčin a pohnutek, či *pomocí* a přičiněním domohly se konečně *samostatné biskupské stolice v Praze r. 973?*

1. Po smrti Boleslava I. r. 967 panoval syn jeho *Boleslav II.* příjmím *Pobožný*. Kosmas náš o něm píše, že byl nejkréštanštějším knížetem, útočištěm kněží i žákův (klerikův) a štědrým zakladatelem mnohých kostelů v Čechách. A historie také skutečně o něm dosvědčuje, že byl velmi pilen v rozšiřování a utvrzování víry křesťanské v zemi naší; staral se a přijímal z krajin cizích kněží, aby lid vyučovali mohli v náboženství Kristovu, zakládal kostely, asi dvacet, a zaopatřil je všemi potřebami, ano i k ochraně jejich ustanovil zvláštní strážníky, poněvadž mnozí křesťané, byvše jen z donucení a bez náležitého vyučení pokřtěni, nechtěli dosud upustiti od zvyků pohanských a proto chrámů křesťanských neradi trpěli. Biskupové pak němečtí starali se, jak se zdá, více jen o rozmnožení počtu pokřtěných a desátek platících nežli o poučení lidu o duchu i přednosti náboženství Kristova a zúšlechťující jeho [moci v životě, nestarajíce se ani o vhodné kněze, jazyka českého znalé. (Zap. Českomoravská Kronika I., 201).

Vida to všecko zbožný kníže Boleslav II. a nahlížeje sám dobře nutnou potřebu duchovní osvěty a povznesení lidu českého z tohoto neutěšitelného stavu, počal pomýšleti na to, zdali by zařízením zvláštního biskupství v Čechách, jež by domácí rodák, znaje potřeby a touhy lidu, zastával, tomu odpomoci býti nemohlo, an již otec jeho Boleslav I. podobnou žádost jevíval. I umínil sobě ucházeti se o to nejdříve v Římě u papeže Jana XIII.

Proto vypravil brzy po nastoupení svém

na trůn (967) s tou žádostí sestru svou *Mladu do Říma*, přidada jí k ochraně četnou družinu, a doufal tím spíše její pomocí dojíti cíle svého, ana již dávno zamýšlela při kostele sv. Jiří na hradě Pražském, od Vratislava, otce sv. Václava založeném, klášter panenský založiti. A náš Kosmas dává jí svědectví, že „byla panna Bohu oddaná, v písmě svatém vycvičená, k chudým a sirotkům dobročinná a všemi šlechtnými mravy ozdobená.“ A v skutku papež přijal ji s nevšední laskavostí, dáváje hned na srozuměnou, žeby rád vyhověl žádosti bratrově, kdyby jen Řezenský biskup k tomu svoliti chtěl. Nebo podle církevního práva nemohlo proti jeho vůli v jeho diecési nové biskupství v Praze zřízeno býti; a tento jakož jeho kapitola nechtěli vyhověti žádosti české, ač i sám císař Ota I. by tomu býval zajisté přivolí. Proto podržel papež Mladu v jednom klášteře benediktinském v Římě zatím, aby se v řeholi docvičila, nežliby se ta věc dokonce vyjedнала.

Zatím rozšířil Boleslav II. hranice české tak, jak potom nikdy nebyly, staraje se při tom i horlivě o *neodvislost země České od Německa*. Než dobře nahlížeje, že samostatnost politická při církevní odvislosti nebyla by ani dokonalá ani prospěšná, usiloval *nyní tím rázněji* o uskutečnění dávné touženého Pražského biskupství. Pohnutkou byla mu k tomu ta okolnost, že zřízeno té doby (968) od téhož císaře Oty I. pro *slovanské* krajiny na severovýchodu říše německé nové *arcibiskupství v Magdeburce* (Děvině), jemužto pak biskupství nejvíce nová, jmenovitě Havelberské, Braniborské, Meziborské, Mišenské, Žičské a Pozňanské podřízena byla. (Palacký I. 256).

2. A tu jakoby v příhodnou dobu *zemřel r. 972 biskup Řezenský, nepovolný v té věci Michal*, čímž hlavní překážka zařízení nového biskupství v zemi české byla odstraněna. Na jeho místo *nastoupil sv. Wolfgang*, muž právě apoštolský a o správu duší sobě svěřených nad jiné horlivý, jenž milerád žádosti Čechů vyhověl, jak píše o tom jeho latinský životopisec Othlonus: „Kromě takových zbožných skutků sluší i doložiti, co tento sluha Boží *udělal národu Českému*. Nebo tento lid nedávno v křesťanskou víru uvedený, odřekl se sice, ač pozvolna, bezbožných model, ale přece nevěděl zcela, *an neměl vlastního pastýře*, jakby náboženství katolické měl vykonávati. Než tu císař Ota střední (II., spoluvladař s otcem svým Otou I.), veliký ctitel víry Páně, byl *požádán od slavného knížete bavorského Jin-*

dřicha a ostatních věřících, aby to, co u onoho (českého) lidu započato bylo, z lásky k Bohu královskou svou mocí dokončil. A císař rád takovým žádostem vyhověl. Ale poněvadž česká zem pod duchovní správou Řezenského (biskupského) chrámu byla, nemohlo to než *pomocí toho biskupa učiněno býti*. Proto poslal král (Ota II.) poselství k biskupovi (Wolfgangovi), žádaje, aby mu svolil zříditi toto biskupství, že ostatně obdrží v Čechách (v náhradu) *některé statky za odstoupení své*. Tehdy muž Boží nad míru z té žádosti se potěšil, když mu ji poslové vyřizovali, a svolav čelnější své muže (kapitolu), žádal od nich rady, jak by císaři příslušnou odpověď dáti měl. Když však tito (kanovníci) *jednohlasně* mu radili, *aby té prosbě nepřivolił*, odpověděl jim: „Vidím v zemi té skrytou drahou perlu, které však nemohu získati, neobětují-li za ni své poklady. Proto slyšte, co pravím: Já sebe a všechno své jmění rád obětuju, aby tam byl upevněn dům Boží (víra) sesílenou (biskupským sídlem) osadou (církví).“ A to připomenuv, doložil, že přivoluje ku žádosti císařově. A když přišel čas vyřízení toho, takovou radostí vyhověl, že i sám základní listinu zhotovil.“ (Latinský text u Palackého I, 257.)

A proto hnul i Boleslav záležitostí tou i v Římě u dvora papežského, kde po ten celý čas (od r. 967) dlela zbožná sestra jeho *Mlada* (jak Kósmas dokládá) v klášteře panenském dle řehole sv. Benedikta, vyučujíc se pilně pravidlům jejím. Když tedy dozvěděla se od bratra o úmrtí Řezenského biskupa Michala a o svolení nástupce jeho Wolfganga, jakož i o přivolení císaře německého Oty, obnovila opět žádost bratrovu u papeže o založení nového biskupství v Čechách, připojíc opět i svou vlastní prosbu o zařízení jeptišského kláštera dle řehole sv. Benedikta v Praze na Hradčanech.

3. Papež Jan XIII. nyní vyhověl s radostí oběma žádostem těmto, a poradiv se (dle Kosmy) se sborem kardinálů, posvětil ji za představenou čili abatysi českého prvního benediktinského panenského kláštera vyměniv jméno její *Mlada*, ježž latinici v Miladu proměnili, jménem Marie, a odevzdal jí berlu a závoj klášterní. Při odchodu pak jejím dal jí zvláštní list bratru *jejímu Boleslavovi* na toto obě svolení v latině tohoto obsahu: „Jan, biskup, služebník služebníkův Božích. Dcera naše milá a sestra tvoje jménem *Mlada*, jíž jsme dali jméno *Maria*, oznámila nám mezi jinými

žádostmi srdce svého vděčně vůli tvou, že si upřímně žádáš, abychom k tomu svolili, by v tvém knížectví ke cti Pánu Bohu a k rozšíření církve sv. (zvláštní, nové) biskupství (zřízeno) býti mohlo. To jsme ovšem radostným srdcem vyslechli a vděčně přijali, děkující Pánu Bohu, že svou církev všude ráčí rozšiřovati a mezi všemi národy zvelebovati. Protož mocí apoštolské Stolice a sv. Petra, jehož arcí nehodným jsme náměstkem, dáváme tímto k tomu naše svolení, schvalujeme a stvrzujeme, aby *při chrámu sv. Víta a Václava, Mučeníků, biskupská stolice zřízena byla; při kostele pak sv. Jiří mučeníka Páně aby dle pravidla sv. Benedikta a s poslušností dceři naší milé abatysi Marii sbor panen zřízen a ustanoven byl*. Avšak *vyvol sobě nikoli podle národu bulharského, ruského neb slovanského, ale raději dle zařízení a ustanovení Stolice apoštolské některého kněze mezi jinými hodnějšího a celé církvi milého, kterýžby obzvláště v latině dobře vycvičen byl, tak aby pluhem slova Božího tato z pohanství nově obrácená srdce vzdělávati, psnění dobrých skutků rozšiřovati a také snopy obilí víry naší Kristu Pánu odváděti mohl*. Měj se dobře.“

F. Jaffé v knize Regesta Pontificum (1851 v Berlíně str. 947) uvádí listinu tuto mezi pochybnými (literae spuriae); také K. Erben v díle Regesta Bohemiae (1855 v Praze str. 29) v podobném skoro smyslu ji uveřejňuje; ale dr. Ginzl ve výše jmenovaném spisu svém (str. 135) statečně ujímá se jí a odůvodňuje původčitost a neporušenost její, tím spíše, an žádný svědek starověký proti ní nevystupuje, a ani v obsahu jejím nic odporného se nenalézá. Nebo, že papež žádá výslovně, aby nový biskup konal služby Boží *dle latinského a ne dle slovanského způsobu*, nesvědčí nikoliv pro podezřelost její, nýbrž nasvědčuje jen tomu, že za časů Methodových v Čechách skutečně byla slovanská liturgie (čehož arcí ani Ginzl ani Frind nepřipouští), která však již za časů sv. Václava latinské musela ustupovati, a tudíž nové biskupství nemělo býti obnověním předešlého arcibiskupství Moravského s liturgií slovanskou od papeže Jana VIII. schválenou; dále to jen svědčí, že východní Slované, s nimiž Češi hraničili tehdaž, patřili k řecké církvi majíce i slovanský obřad řeckého původu, ani zatím Řekové se byli od Říma oddělili, a tudíž Řím o přichýlení se Čechů k řecké církvi pro příbuznost a obřad slovanský se obával.

4. K tomuto svolení papežskému měl

si Boleslav vymoci ještě povolení německého císaře Oty I. a k tomu se mu v skutku vhodná příležitost naskytla. Když totiž císař započal té doby válku s Mečislavem polským, švakrem Boleslava našeho, jehož sestru Dubravku za manželku byl pojal: pomáhal vévoda náš knížeti polskému proti císaři německému a válka vedena s takovým úspěchem, že přinucen císař konečně *okolo velikonoc (23. března) 973 k uzavření míru v saském Kvedlinburku.*

A tu při této příležitosti nepochybně vymohl sobě na tom sjezdu vévoda náš Boleslav také co výtěžek svého mohutného vystoupení výslovně *císařova svolení*, aby Čechy konečně odloučeny byly od Řezenského biskupství a v Praze zařízena byla zvláštní stolice pro církev českou. (Tak aspoň soudí Palacký a Tomek na uvedených místech.) Povolení pak tohoto bylo potřebí proto, aby nejen schváleno bylo církevní vyloučení Čech z Německa: nýbrž i proto, že nové toto biskupství, které vlastně spolu s Řezenským náležeti mělo k arcidiecési Solnohradské, mělo *podřízeno býti arcibiskupovi Mohušskému* za náhradu škody, kterou byl zařízením nového arcibiskupství Magdeburského (v Děvině) utrpěl.

Z té příčiny povolán sem byl také hned biskup Řezenský sv. *Wolfgang*, aby vyjednána byla náhrada jemu příslušná od knížete Českého hlavně za ty chrámy, které v Čechách na své útraty tamější biskupové vystavěli, za ty farý, které tu založili, za desátek a jiné pozemky, příjmy i práva, jichž v Čechách nabyli. V náhradu za to nabídl mu Boleslav rád *znamenné statky v Čechách*, nejspíše *v okolí Chebském*, jak svědčí o tom nejen to, že Chebské okolí samo zůstalo při Řezenském biskupství, ačkoliv okolní krajiny jinam patřily, jakož i to, že Bavorský dějepisec Kales připomíná zejména *Königswart*, v Chebsku ležící jakožto náhradu biskupovi Řezenskému. Ostatně národ náš z vděčnosti ctil jej po smrti jeho nejen v kapli na vrchu u Chudenic památce jeho vystavené, nýbrž přijal jej později i mezi své svaté patrony zemské.

Zatím však byl již 6. září minulého roku 972 zemřel sám papež Jan XIII., maje za nástupce svého *Benedikta VI.*, jenž toto zařízení biskupství Pražského *potvrdil*, a brzy po smlouvě dotčené v Kvedlinburce *zemřel také sám císař Ota I.* dne 7. května 973, zanechav syna Otu II. za nástupce.

(Pokračování.)

Spokojenost.

Kdysi hádali se spolu mnozí,
že prý s jednou věcí spokojit
všem se nelze, než, že blahobyť
jiným v jiném hledat káží bozi.

Vojín, nechť i zkáza jemu hrozí,
šťěstí ve válce prý musí zřít;
mudrci prý knihy mohou klid,
boháči pak dáti zlata stozí.

„V jednom spokojenost“ jiný pravil,
„všichni najdou.“ — Svářícím se dále
dř však mudřec, jenž se u nich stavil:

„Oba pravdu díte; v jiném jiný
šťěstí svého hledá; s jedným ale
spokojí se všichni — s hrstkou hlíny.“
R. H.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

IV.

Ku Radošovům chodil mladý svobodný učitel a soukromě vyučoval syna Jana, když byl ještě menší a navštěvoval městské školy. Jan vyrostl, vstoupil do škol vyšších a učitel, jmenem Zvonek, nepřestal dům Radošův vyhledávati. Stal se jako údem rodiny a otcí byl milý, že se znal v hudbě a hrával s ním, kdykoliv ho o to požádal. Vypomáhal mu i v kostele a že vždy při tom byly jeho mladší dcery, vidával je často, naklonil se jim a byl jejich přítelem.

Se starší dcerou Kati arcíť se také scházal, byla k němu zvlášť vřelá a přívětivá, předcházela si ho a poutala ho na svou společnost. Když nebyl zaměstnán hudbou se sestrama a s otcem, hned si ho vymínila pro sebe, dává se s ním do hovoru, vybízí ho ku hře, chce, aby jí něco četl, sama se s ním vyrazí.

Musí jí vyhověti, že je také dcera domáčí, však netěší se z toho a často je mu u ní dlouhá chvíle, což ale ona nepozoruje. Radši by byl u jejích sester a zdá se, že zvlášť Fani vyznamenává a nejvíc po této se ohlíží.

Kati ho nepřeje Fani ani Resi a myslí si, že by jen jí měl patřit. Váží si ho, chválí ho a s Josefkou a matkou velmi často o něm mluví.

Bývá také u nich u jídla a tu ona v kuchyni se přičiňuje, aby něco dobrého při-

šlo na stůl. Pamatovala si, co mu chutná, varí, peče, smaží mu to a zajisté v té věci dokáže víc než sestry, jenž jsou špatné kuchařky. Musí vědět, že ona strojila a neřekne-li mu to nikdo jiný, řekne mu to sama nutíc, aby si bral, a předkládá mu třebas na talíř. Však obyčejně již Josefka, když mísu přinášela, neopomenula zvěstovati panu Zvonkovi: „To pochází od naší Kati.“

Anebo oznámila matka: „To dělala Kati, že dnes pan Zvonek u nás je hostem.“

Zvonek jedl, ne proto, že to bylo od Kati, nýbrž proto, že to bylo opravdu výborné, vzal si dvakrát a třikrát a Kati z toho měla radost soudíc, že mu to chutná, poněvadž ruka její to připravila.

Otec Radoš si nevšiml takových rozdílů a Kati mu nebyla milejší, že byla výtečná kuchařka, nikoliv, v jeho očích měl cenu, jen kdo se znal v hudbě a nejvíc si zakládal na tom, kdo v ní byl mistr. Jestli jeho dcery umí varit, umí šít a jiné ženské práce konat, o to se nestaral, ale to mu leželo na srdci, aby uměly hrát a zpívat. Že to Kati neuměla, nezáleželo mu na ní, a pro tu náhou obratnost v kuchyni nebyla víc hodna jeho přízně.

Matka smýšlela zrovna naopak, Kati ji podporuje, jí je k ruce, má schopnosti, jichž pořádné hospodyně jest potřebí. Když Fani a Resi hudbou a zpěvem si získaly chválu, nesměla Kati zůstat bez chvály a zasloužila si ji svým uměním kuchařským. Třebas ji nechválil otec, přece ji chválil pan učitel Zvonek, žádala to slušnost a žádala to účta k domácí dceři a Kati s matkou a Josefku velmi se nad tím těšily.

Kati vděčnému panu Zvonkovi ještě jinak se chtěla zalíbiti a upletla a vyšila mu všelicos, což pak od ní dostal darem. Sestry v tom ohledu nedovedly co ona a Zvonek chtěj nechťej musel jí dáti přednost a vždy zvlášť laskavě a lichotivě ocenil její dílo. Předcházel si nejen pana Radoše, nýbrž i paní Radošovou a k vůli této musel se přátelsky a milostně chovat i ku dceři Kati.

Chťel se ženit, přeje si Radošovu dceru za manželku a tu ovšem hledí si nakloniti celou rodinu.

Miluje vroucně a věrně — Fani a nebohá sestra její v marnosti své si na něj také dělá naději.

Však i matka a Josefka domnívaly se, že je jí nakloněn a jemu zajisté nikdy ani nenapadlo, že ta nešťastná hrbatá by se mohla vdávat a že by snad s ním vstoupiti chtěla v manželství. Není mu pranic

milá ani drahá, jednání její se mu protivuje, společnost její ho tíží, ostýchá, štítí se, zabývati se s ní před lidmi, často do velkých rozpaků ho přivádí, je mu opravdu břemenem.

Podstupuje, snáší, trpí to z lásky — k Fani a víme, že zamilovaný člověk mnoho si dá líbit a podrobí se těm nejhorším nepřijemnostem. Aby mohl býti u své milenky a se svou milenkou, je s matkou a tetou a sestrou a třebas i babičkou, a všem se dvorí a koří a všem se chce zachovat.

V jedné rodině bylo ve zvyku líbat se s každým důvěrným přítelem a ženich, jenž se ucházel o dceru, musel, aby od této dostal hubičku, políbiti napřed celou řadu příbuzných starých paniček a panen, což v horoucnosti své vždy odhodlaně vykonal.

Podobně se vedlo Zvonkovi. Kati na něm visela, jeho se přidržovala a že byla sestra milencina, nesměl ji odstrčit, zarmoutit a to tím méně, že jí matka přála. Měl s ní skutečně velké souzení, hlásí se k němu na ulici, vodí se s ním veřejně, sedí vedle něho v divadle a pořád k němu a do něho mluví, jak říkáme. On dobrák nepřekáží jí v tom a nezabraňuje jí to, ale je mu často hrozně, stydí, hanbí se, hlava mu jde kolem. Kati na nic nedbá, ať se jiní dívají, ať poslouchají, jí je to jedno, ano ji to těší, že ji vidí s hezkým a váženým panem Zvonkem.

Nastojte, zeptala se ho jednou: „Tančíte rád, pane Zvonku?“

Odpověděl: „Tančím, ale nejsem v tom náruživý.“

Byl učitel a tenkrát učitelové v tanci ještě mnoho hnedokázali a mnozí se tance zcela zdržovali majíce tanec za věc pro ně nedůstojnou.

Nyní prý je to jinak, mladí učitelové jsou první tanečníci a milují tanec a oddávají se mu třebas lehkomyšlně jako jiní lidé.

Tak se aspoň povídá a my oýšem nemíníme jich proto souditi a vrátíme se k panu Zvonkovi, jenž o tanec ještě nestál, v něm nebyl se vycvičil a snad by nikdy nebyl tančil, kdyby v tanci zběhlou a tance chtivou Fani si nebyl namluvil.

Napřed ani k vůli ní nechodil na bály, ale když si spolu lásku vyznali, doprovodil ji, že se stal — žárlivým.

Tančila vášnivě, hezky a lehce, každý se s ní chtěl točiti a ona lítá z ruky do ruky.

To Zvonkovi nebylo po chuti, nemůže na to patřit, vyhrazuje si ji a sám do tance s ní se pouští.

Arciř jí to s ním nejde jako s jinými, ale má ho ráda, je její milenec a proto ji nemrzí tanciti třebaš jen s ním.

Učinil, seč byl, vynasnažil se, pracoval a usiloval, aby Fani byla spokojena.

Však musel vyhověti i Resi, její sestře a konečně mu také připadla Kati, když opět na bál jíti si umínila.

Řekla k němu: „Fane Zvonku, s vámi bych si chtěla zatančiti.“

Pravil, že musel: „Já s vámi také.“

„Tedy půjdu zase na bál,“ oznámila mu.

On dí: „Byla jste již na bále?“

„Byla,“ zní její odpověď.

„Tancila jste?“

„Netancila.“

„Proč ne?“

„Protože — vy jste tam nebyl.“

Zvonek dostal se do úzkých, jak to jmenujeme, a věru s velkým strachem očekával náky ten bál v městě.

„Ach, kž bálů na světě ani není,“ přál si a on v skutku v městě se bál dával, ku kterému již činily se přípravy. Věděl o tom, ale u Radošů neřikal nic, doufaje, že jim to zůstane tajemstvím.

Však první vyskoupala to Kati, zvěstovala to sestrám a když se sešla se Zvonkem plesajíc pravila k němu: „Bude bál a já hned několik tanců, kvapík, polku, váleček a čtverylku s vámi si zamlouvám.“

Byla to pěkná útěcha pro nebožáka učitele, musí na bál, u Radošů se již k němu chystají, vybírají si šaty, starají se o šperky a ozdoby a on je celý malomyslný. Chodí jako pomaten a vzdychá: „Což žádná překážka od bálu, od tance mne nevysvobodí?“

Nevidí žádné pomoci a radši by! někam utekl, ano radši by se rozstonal, než do bálu šel a s hrbatou Kati tam tančil.

Již se tomu nevyhne, miluje Fani a musí a bude tančit s její sestrou, aby si ji zasloužil, ačkoliv vše jiné snadněji by pro ni bylo mu lze vykonat.

Však musí chrániti se pro budoucnost, ožení se, Fani bude míti a tance se odřekne.

Tak ho ten bál pobouřil a rozčilil, že ještě před ním otce Radoše a matku Radošovou požádal o ruku dcerinu, slavilo se zasnoubení a Kati prohlásila, že ona na bál — nepůjde.

Oznámilať jí matka, že u nich bude svatba.

Přihlásil se ženich?

Ano, pan Zvonek.

Kati tlouklo srdce, že sotva dýchala a matka praví: „Fani je tedy nevěsta.“

Překvapená Kati div neomdlela, lež matce v náručí a hořce pláče.

(Pokračování.)

DOPISY.

Z Prahy 1. února 1873.

(Hlas ve prospěch bisk. seminářů.)

Jak známo, chystá se v říšské radě návrh o reformě theologických studií. Pokud do veřejnosti prohleslo, mají klerikální semináře padnouti v obět obmyslené nápravy. A proč? Poněvadž prý dle soudu odpůrců nevyhovují vědeckým požadavkům, jakéz doba naše činí. V týž také smysl ozývá se linecká brožurka: „Reform der theol. Studien“ a přeje si obnovení generalních seminářů josefinských. Což divu, že přátelé lidu a mladého duchovenstva neskládají rukou v klín a na obranu seminářů pozdvihují svého hlasu. Mezi jinými učinil to litoměřický prof. Dr. Michl, jenž vydal pamětný spis: Würdigung der bischöflichen Clericalseminarien als Erziehungs- und Lehranstalten. Účelem řádků těchto jest nastíniti hlavní myšlénky. V úvodě klade se vládě na srdce nerozlučná souvislost blaha státu s blahem církve. Výstražnými příklady Helénové a Římané. Výrok Macchiavelliův: „Nic tak jistě nevěští pád státu, jako pohrdání náboženstvím“ a Washingtonův: „Náboženství nemůžeš odňti kněžstvo a lidu náboženství. Kdož o to stojí, blázen neb zlosyn neb obojí jest.“ První oddíl posuzuje semináře co ústavy vychovávací a sestupuje k objasnění stěžejné otázky: „Komu náleží vyučovati a odchovávatí čekatele stavu kněžského?“ P. spisovatel odpovídá dogmatem: „Vyučování bohovědě a odchovávání kleriků jest jediné a výhradně výronem moci církevní.“ Na základě principiální této otázky vyvozuje se oprávněnost, ano nezbytnost bisk. seminářů k dalšímu trvání hlavně z účelu stavu kněžského, jenž nese se k odchováni věřících, k životu v milosti a ctnosti. Avšak beze zvláštního návodu kleriků nedosáhne se tohoto účelu, jenž předpokládá přísnou mravnost v učitelích a vůdcích samých. Studováním na zemské universitě první tři leta beze všeho dohledu uvádějí se klerikové v nebezpečí mravního porušení, kteréž čtvrtým rokem v semináři vykliditi se nedá. Co do generálních seminářů vzniká otázka, kdo ustanovovati má představené a učitele? Dle mnohých známek usurpovala by si to vláda. Jak by ale život v takých ústavech vypadal, rozhodly dějiny za císaře Josefa. Sr. spisy: „Die theo-

logische Dienerschaft am Hofe Joseph's II. od Brunnera“ a „Geschichte der geistlichen Bildungsanstalten od Theinera,“ z nichžto p. spisovatel uvádí mnohé zajímavé zprávy o představených, učitelích, předepsaných knihách, pravověrnosti a mravnosti. Zajímavé jest, jak mělo býti pomoci nedostatku kněžstva takými operacemi vzniklému (odvodem a sníženými studii). Oprávněnost bisk. seminářů plyne dále z nesčíslných církevních nařízení, která změnit ani biskup, ani vláda, již o svobodu jde, nemůže. Sr. všechny konkordáty v naší době uzavřené; Breve Pia VIII. z 30. čna. 1830; „Pervenerat“ k biskupům vrchnorýnské provincie; sněm Tridentický sez 23. hl. 18. de ref. Zrušením bisk. seminářů se strany vlády porušeny by byly dále samy zákl. zákony státní z 21. prosince 1867, čl. 15. Ostatně má vychovávání kleriků pod dohledem biskupovým celou křesťanskou minulost za sebou. Viz o tom uvedený spis Aug. Theinera.

Druhý oddíl odmítá výčitku, jakoby bisk. semináře nevyhovovaly vědeckému vzdělání kněze, a porovnává je s theol. fakultami, jimž se rovnají 1. způsobem dozavování profesorů, (stav profesorů za posledních 3 desetiletí v biskupských seminářích cislajtanských), 2. předchozími studiiu bohoslovců, a 3. plánem theol. studií. Dále uvádějí se důležitější spisovatelé, jenž z bisk. seminářů za posledních 30 let vyšli, a posléze dáta těch, kdož buď za doktory povýšeni byli, buď některé přísné zkoušky se podrobili, aneb jiných vyznamenání a hodností dosáhli. Oddíl ten ukončuje se úsudkem p. spisovatele, dle něhož chovanci bisk. seminářů a posluchači theol. fakulty ve vědeckém vzdělání nic si neoddají, a přáním, aby jak theologické fakulty tak i bisk. semináře dočkaly se reformy, ale ne té, kteráž dítě s koupelí vylívá. Závěrek líčí výmluvnými slovy Morice Liebera (In Sachen der oberrheinischen Kirchenprovinz. Freiburg im Breisgau 1853.) nynější rozkvašenou dobu, kterouž utišiti nepodaří se ideám z r. 1789, 1793 atd., nébrž církvi Kristově, když co svéprávná osoba v úplné svobodě na věřící lid působiti bude moci.

Od Zátce 3. února 1873.

(Nástin k sestavení topografií.)

K rozhrnutí dalších myšlének, k oslavě 900leté památky ustálení sídla biskupského v hlavním městě slavného království Českého dovoluji sobě podati *skrovný nástin* k sestavení *topografií církevních*, maje sám v tomto oboru dějepisném zálibení i zku-

šení. Avšak připomínám, že kdyby 1000 topografií bylo, každá jináč dle nahodilé látky, buď bohaté neb chudé, světské neb církevní, historické neb tradiční tvárnost a úpravu na se by vzala a jináč by vypadala. I záměr skladatele rozhoduje, i potřeba řídí úkol tento. Pročež rámy na obrázky tyto vyšší neb nižší, širší neb užší býti mohou, avšak myslím, tyto mohou z větší části upotřebeny býti: 1. Původ místa farního, nominální a reální, ne-li z dějin, tedy z domyslu názvu, z polohy a tvaru jeho atd.

2. Zakladatelé místa neb osady, ne-li titi, aspoň potomní držitelé statku, panství, resp. patronové chrámu atd., povaha jich a styky s církevními ústavy, pořadí jich a zásluhy, přenešení statků na jiné, ceny jich a rodiny atd.

3. Vznik kostelů a far, nadání a práva, postoupnost kněží, skutky jich a podniky, příchod a odchod; popis kostelů a far, jich zrůstu a úbytí dotace, zveleben a změny, příčiny jich a následky a m. j.

4. Působení far na školy, obec a vzdělanost. Pořadí učitelů, zásluhy jich a z jich škol vyniklí mužové v službě církevní neb světské či občanské, zvláště i hudebníci a umělci, učitelové a státní služebníci i důstojníci vojenští, j. k. p. Radecký a m. j.

5. Souhrn vesnic k farní osadě náležících, o nichž se cosi pamětihodného ví a té a té ku cti slouží. Počet duší těchto, kaple neb filiálka neb škola jsou bez toho z katalogu diecévního známy. Pročež těch dát uváděti znova netřeba; avšak při faře ouhrnem postaviti přec nutno, atd.

6. Dobročinnosti výjevy v obci, dočasné a trvalé. Jména dobrodinců a skutky v rozličných směrech, zvláště nadace pro studenty a pro chudinu. Stav jmění a správa, zrůst a změny vůbec. Číslo při tom úřední, přenos jmění, atd., dobrodincové chrámoví, školní a dary jejich, atd.

7. Slavnosti místní, speciální jich původ, způsob a účast. Sliby a plnění jich, zvláštní případy, děje a památky, znamenitosti přírodní a sociální; církevní: visitace kanon., biřmování, primice, sekundice, svěcení korouhví a nových škol, křížů, kaplí, obrácení jinověrců na víru katol. buď husitů neb j. protestantů, z vnuknutí Ducha sv. poznávších, že jejich stará a vždy mladá matka je neopouští a že český dějepis i jejich otcem jest, atd.

Zřídla, prameny, odkud ta neb podobná dáta a fakta vážiti volno, vykazují farní knihy, památní, matriční, účetní ko-

stelní, domácí aneb ty druhy sdružených far aneb sousedních, knihy a spisy patronátní, vikariátní, konsistorní, městské a krajské i zemské desky — ovšem nové, když za Ferdinanda I. starší požárem v nivec uvedeny jsou. Taktéž, ale málokde na vsích, podají zpráv starší spisy obecní; neb málo šetrnosti v tom ohledu se objevuje. Byl jsem svědkem takového vandalství provozování při dávno minulé konskripci v jedné obci. Města umí více cenit archeologii než vesnice. Důkazy toho jsou jich zřízené archivy a proto histor. látek, ač na mnoze nepoužitých pro vědu a vzdělanost v sobě chovají, ale v Němcích české spisy dotyčné úplně ladem leží, ano nenáviděny pro neznalost jazyka listovníků jsou. Odtud to pochází, že mnohé děje místní i zemské tonou v temnotě a žádný jich nevysvobozuje, aby prospěly kultuře obecní, vydávající samy lahodné světlo těm, ježto je hledají a milují. —

Je-li řeč o církevních topografiích a to farních. k podstatné oslavě 900leté památky založení Pražského biskupství také náležejících a celek v jednotlivostech okazujících, není zajisté nemístné, ano potěšitelné jest, záslušnou snahu a činnost v tomto směru jedné a to nejmladší diecése v tomto území církevním na paměť uvéstí a z popisu její far, kostelů ještě lepších, než jsem já ponavrhoval, rámců k vložení obrazů vyhotovených neb zdělatelných, ze skutečné obrazárny této zvoliti a abstrakcí modelovati. Mírný popis Budějovické biskupské diecése.

Města všude, kde archeologů, předkem kněží ctitelů starožitností jest, v dějepisném ohledu vynikají. Nový toho doklad podává „Blahověst“ v m. r. v popisu Nového Města nad M., zvláště na str. 524 atd., jež obšírný a důkladný jsa vyšel z píle a péra v. p. Adolfa Matouška († 17. pros. 1872.) Viz „Bl.“ str. 571. Nemohuť při tom nepodotknouti, že toto město tento pomník svůj od výtečného vp. A. M. vystavený, před oči své školní mládeže kladouc, tiskem tuto malou monografii uveřejniti by mohlo k obecnému poučení a vzdělání v lásce k vlasti, církvi a výtečníkům města, jimž obecné dobro šlo nad vlastní. Kolik měst nachází se v zemi, ježto se už honositi mohou podobnými popisy, hlavně se stanoviště křesťanského nazíranými a upodstatněnými, ježto i po věcích v trvalé ceně a vážnosti zůstávají, protože objektivně pojaté nepřipouštějí žádné změny, leč v přídavicích a doplňcích, ježto k takovým pracím více očí a sil, pozornosti velké na všechny žily v ústrojí o-

becném pohledává se? A za tou právě příčinou jistý plán k rozvržení látky a celého stavení vyvedení řididlem jsa, nemůže se obejít bez jistých, napřed již podotčených kategorií a vodičů. Jinak u vesnic, byť farních, byť starých. Ty nemajíce bezpečného místa k ochraně starých listin ve vojnách, v spoustách husitských a lutrianských utrpěly náramných škod v archivech farních i obecních, a proto jen to co v konsistořích zůstalo a se zachovalo z far před těmi krutými dobami, může topografií prospěti.

J. D—r.

Z Hradiště 26. ledna 1873.

(Upomínka na Staré Etiuky).

Jedeš-li z Passova v Bavorských po levém břehu Innu ku Brounovu a odtud přes Burklaury k jihozápadu, zavítáš do Starých Etiuků, velepamátného místa poutnického, světsky nepůvabného, nebesky však krásného. Malý tento městys ležíc as půl hodiny cesty na jih od Innu v jednoduše a holé planině, záleží z několika ulic a velké prostory. Na této se vypínají tři chrámy a rozličné domy: farní a kapucínský kostel s klášterem, a dům OO. Redemptoristů. Ostatní jsou budovy soukromé. Vše postrádá krásy a slohu stavitelského; bez nádhery a tak prosté a jednoduché, že, vzpomeneš-li na Vamberce nebo Vartu v Kladském hrabství, marně bys hledal chrám poutnický. Uprostřed náměstí stojí nevelká osmihranná kaple se špičatou střechou, k níž přiléhá loď chrámová. Obě věnce loubí pilířové, poskytující útulku před deštěm a vedrem. Jak malá, podivná to budova! Všechny zde jsou kolem pokryty slibnými tabulkami, a těžké kříže, jež sem poutníci před časy byli přinesli, spočívají na pilířích. Toto nepatrné stavení tak nuzné jako druhy stáj betlemská, jest kaple poutní — milostná. Vnitřek provívá jakési tajemné vznešené ticho. Loď asi 35' dlouhá a 22—24' široká má 2 oltáře, několik stolic a nad vchodem varhany. U vnitř (kaple samé) osmihranu vznáš se nad oltářem v stříbrné schránce malý, prastarý obraz milostný: Matka P. s Ježíškem na pravici, držíc v levici žezlo, z něhož lilie vykvétá. Maria, jako matka a královna, láska ve své něžnosti a moci, ve všem: co sladkého a vznešeného má. Po stranách ve zdi jsou výklenky a před nimi klekátká, by se prostory zvětšila. Nad nimi jsou na černé půdě za sklem drahé dárky z lásky, vděčnosti a slibů: nákrčníky a náramky, prsténky a křížky, penízky i bohatě ozdobené ostatky. Paterny stříbrných lamp visí před oltářem,

mile a příjemně rozlévá se z nich světlo věčné, osvécujíc sem tam nějakou vzácnou ozdobu. Srdce knížat Bavorských, mezi nimi císař Karel VII. (zemřel 1745) a král Max. I. (zemřel 1825), odpočívají balzamován, ve stříbrných nádobách u zdi na proti milostnému obrazu. Ač nosili korunu a zlatohlav, skryli se přece k poslednímu odpočinku pod plášť Matky Boží v Starých Etnikách. Lehký šumot neustává nikdy na tomto posvátném místě, ano od rána až do večera jest otevřené. Šepot modlitby, tiché vzdechy, vzlykání nábožných, šustění šatů, chřestění růženců, a obracení listů — to vše slyšeti v tom tajemném tichu, jako pod večer šelest stromů v lese, nebo daleké odrážení se vlnek o břehy jezerní. Do bezedné propasti tu klesá svět, život, bouření vášní a nepokoj v utrobách lidských. Jako s vysoké hory obzor do kola přehlédneš v nesmírné vzdálenosti, až nebe se zemí splývá, města a vesnice ale nevidíš: tak se to má s duší v této svatyni, která po tisíc let byla místem modlitby. — Stáváť ještě více znamenitých míst, kam také již dlouhá léta lidé putují, aby umělecká díla nebo krásu přírody nebo nádherná sídla, chrámy a zahrady nebo jiné zajímavé starožitnosti užířeli, hledíce se při tom poučiti, vzdělati, a nebo čas mařiti a peněz utratiti. Obdivování dodává místům těm jakési slávy a vznešenosti, jejížto účinek i tupí, obmezení lidé poněkud cítí. Jaké teprv vznešenosti a slávy nabylo tedy místo, jehož snad nikdo ještě nenavštívil s úmyslem jiným, leč aby se modlil a utroby srdce před Bohem vyléval. Tato vlastnost (modlitby) dědí se z pokolení na pokolení, táhne se věkem lidským do druhého, nedá se vyrušiti změnou, kterou tisíc let v poměrech lidstva působí; bývá-li přece porušena nepříznivou sem tam dobou, povznáší se opět ve své kráse. Od těch dob, co sv. Rnpert v 7. století světlo víry Kristovy rozžehl, a obraz Máteře B. do Starých Etniků přinesl: zanikla království i národové a noví povstali, ale zbožné poutě k místům Mariánským trvají posud — jako proud živé jednoty u víře a lásce, jenž z milionů srdcí se řinouc, v malé tajemné svatyni se shromáždí, věčně znázorňujíc pouť králů od východu a chudých pastýřů k jeslím Betlémským. —

V křížové chodbě farního chrámu P. vedou staré kamenné schody do hrobky pod kaplí. Tam odpočívá muž znamenitý, velký vůdce vojenský, věrný sluha pána svého a zbožný syn církve, i vroucí ctitel

Matky B., tak, že své srdce v stříbrné schránce v kapli Mariánské zavěsit poručil. — Jest to věhlasný vůdce třicetileté války — Tilly. Ž.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejd. p. kardinal arcibiskup, jenž za povinnost svou uznal promluvit v panské sněmovně ve prospěch historické práva vysokých škol Pražských, navrátil se z Vídně do Prahy zítra večer.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 7. února u Anglických panen, od 8—12. u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 13—17. u Milosrdných sester v Karlíně.

Z Němce. (Provincial Jesuitů v Německu vzdává díky německým katolíkům.)

Německá provincie Tovar. Ježíšova dočkala se v min. roce hořkosti mnohé, ale i mnohé útěchy. Společnost jest zrušena, údové do veškerých světa končin se rozptýlili; ale kamkoli Prozřetelnost je uvádí, všude všecy je provází cit nejvřelejších díky za nescetné důkazy lásky a soustrasti, jichž se jim dostalo od německých katolíků každého stavu a řádu. Nejdůstojnější biskupové Německa povznegli opět a opět s odvahou apoštolskou svých hlasů ve prospěch náš, a vzdali nám chvály s uznáním, které by nás při nepatrném našem působení pouze zahanbovaly. Před nejvyšší politickou tribunou říše mužové proslavení se dovolávali zásady práva a pravdy k naší obraně, a to s takou mocí přesvědčující, s rozvahou duševní a nestranností, že byt i zůstal zevní výsledek nepovšimnut, zásluha nepomíjitelná před Bohem a církví, jakož i obdiv všech právě smýšlejících jim jsou pojištěny. Důstojné duchovenstvo německé vědomo sobě jednoty svého a našeho působení pro blaho církve a státu, podobně ve veřejných shromážděních, výklady různými a v přípisech láskyplných se ujalo věci naší se snahou nejvřelejší a tím těsněji upevnilo pásku nás na vzájem spojující. Ne méně vyjevili věřící všech stavů, katolická šlechta, magistráty katolických měst a zastupitelstva obcí katolických, katoličtí obyvatelé měst i venkova v tisícířech adresách a žádostech, ve veřejných scházích, jakož i tiskem nadšení a přichylnost k nám, což nám povždy zůstane nezapomenutelným. Protož v okamžení, kdy přinuceni Německo opouštíme, vzdáváme z hloubi srdce své nejvřelejší díky nejdůst. episkopátu, vysoce ctěným úřadům ústřední frakce, důstojnému duchovenstvu, vysoké katolické šlech-

tě — veškerému katolickému obyvatelstvu — zvláště pak četným příznivcům a do-
brodincům, kteří nás v našem utlačovaném
postavení podporovali. Tento živý a vroucí
dík nikdy neuhasne v srdcích našich, i ve
vyhnanství jej složíme denně na oltář, a
denně vzývati budeme Pána, aby On odmě-
ňoval z plnosti Svých milostí našim šle-
chetným ochráncům a přátelům za vše, co-
koli nám poskytli v tak hojně míře pro
Něho. Ve jmenu všech údů německé pro-
vince řádu Tovar. Ježíšova: Augustin Os-
wald, představený Nsm. province Tov. Jež.
V Maria-Laachu v prosinci 1872.

Z Pruska. (Nejnovější církevně-po-
litické předlohy zákonní). Nové církevně
politické předlohy ministra osvěty dra. Falka
posuzuje „Krzztg.“ velmi ostře a dokazuje,
že se docela přičí ústavě. Rozřešení há-
danky, jak totiž ministr osvěty těmito před-
lohami taková pouta pro církev připraviti
mohl, shledává „Krzztg.“ především v ne-
dostatku církevních vědomostí a v zneu-
znání dosahu takých opatření. Píšet v tento
smysl: „Nemožné jest domnívati se, že na
příslušném místě dosah těchto předloh uvá-
žen byl, neb již prvá z nich čelí v obou
ustanoveních o ohlášení exkomunikace a o
možném sesazení s úřadu duchovního sou-
dem světským přímo na zničení každé cír-
kve bez rozdílu. Dvě následující předlohy
doplňují toto upírání samostatnosti církve,
mícháním se totiž v usazování duchovních
a zřízením v poslední instanci o věcech cír-
kevních rozhodujícího soudu. Kdyby se
připustilo, že v dotčeném ministerstvu po-
vědomo jest, jakých as rozměrů tyto před-
lohy nabyti mohou, musilo by se také při-
pustiti, že též odhodláno jest, přes posavá-
dní zkušenosti nebezpečnou hru se 14. mi-
liony německých katolíků až k tomu nej-
horšfmu přivesti a bez ohledu na výsledek
tohoto boje proti katolické církvi samosta-
tnému rozvoji evangelické církve nejen pří-
trž učiniti, nýbrž tuto církev též i v nynější
její podobě potlačiti.“

Mezi tím, co se strana pokroku chystá,
poslední zbytek své svobodomyslnosti abso-
lutistům odevzdati, vyjádřuje se orgán těžce
strany Berl. Vksztg. rozhodně proti těmto
osnovám ministra osvěty. „Tyto znamenají,
praví, návrat k blízkému absolutismu. Bu-
dou příčinou boje, který nyní jen uměle
vzbuzen, velmi brzy ostrého a bohužel o-
právněného rázu nabude; ony ničí každou
naději v pravou svobodu náboženskou, neb
jsou jen pouhé výplody bureaukratické o-
braznosti, která poslední známky ústavo-

věrného práva bourá, z kteréhož by se
ještě uskutečnění národního práva vyvinouti
mohlo, ano i musilo.“

Z Říma. (Osm století od panování
papeže Řehoře VII.) Letošním rokem končí
se, píše „Unita catt.“ osmé století od dob
slavného panování Řehoře VII., který roku
1073 na papežský stolec dosedl. Řehoř
VII. obživil v Piovi IX., v křivdách, které
snášel, v nepřátelích, které se mu protivují, v
trpělivosti a heroické odvaze, kterouž uka-
zuje. Proto pravil Angiolo Brofferio, když
Pius IX. s ruským cárem vyjednával, že
Řehoř VII. opět žije. Píšet as takto: „Je-
diný, který ve prospěch Polska mluvil, byl
papež. Když vidím tohoto slaboučkého,
churavého stařečka beze všech prostředků,
bez vojska, který, ač již na kraji hrobu
stojí, přece počínání mocného císaře zavr-
huje, protože svůj národ utlačuje, uchva-
cuje mne toto jednání svatou nadšeností
a myslím, že časově Řehoře VII. se opět
navrátili.“ Osm let uplynulo od té doby
a Pius IX. ještě jedenkrát takým spůso-
bem promluvil, s tím jen rozdílem, že ne
k Rusku, nýbrž k Německu, kteráž katolíky
potlačuje a církev pronásleduje. Pius pro-
náší šlechetná svá slova bez bázně, byť i
musil proto ve vyhnanství zemřít, ničeho se
neleká. miluje pravdu a nenávidí bezpráví,
buď si kdekoli. Němci byli první, kteří
velikého Hildebranda lépe znáti a obdivo-
vati se naučili, bohda že přijde doba, kdy
Německo plno obdivu též pozná, že byl Pius
co obhájce církve a spravedlnosti zároveň
hájitелеm pravé svobody a osvěty téže ně-
mecké říše.

— Každého, kdož znal město pape-
žův a nyní je jakožto hlavní město králov-
ství Italského spatří, překvapí jeho nynější
vzhled, kterýž sice pravý stav věcí cizinci
zastře, pod nímž však nikoli nemizí nynější
jak mravná tak materiální bída, ale předešlý
ráz věčného města den ode dne více mizí.
Žádné slavnosti církevní aniž úřady papež-
ské, žádní církevní knížata a kardinálové,
žádné uniformy papežské, žádný národní
zpěv, žádné květiny se ti nejeví v městě
tom, ano brzo ani ony rozmanité pestré
taláry mnichův nespatriš, kteréž přece
hlavně o městu co katolickém svědčily. —
Čeho revoluce ušetřila, bere za své policii.
Se svou původností ztrácí město i největší
díl své přitažlivosti, neboť co nádherné,
velké hlavní město vždy zůstane za Paříží,
Vídni a p., co takové nikdy od cizincův vy-
hledáváno nebude. Ba i protestanté a ne-
věřící, jimž skryt jest vyšší význam věčného

města, bolestně pohřešují dřívější zvláštnosti Říma a více a více putují do jiných jižních měst. Umělec pohřešuje malební kroje, cestující zvláštní mravy a velkolepé slavnosti, křesťan celý náboženský ráz, v němž dříve se pohyboval. Každý pak pohřešuje onu veselost římské povahy, které následkem vždy rostoucí drahoty a daní i ti, kdož politicky lhostejnými jsou, pozbyli. — Abychom ponětí měli o drahotě, kteráž právě nižší třídu římského obecnstva nejcitlivěji tíží, připomínáme, že v mnohých domech činže pro pracující třídu dvojnásobně, v mnohých případech i trojnásobně se zvýšila. Příčinou tohoto ohromného vstoupání činže jsou hlavně veliké daně, jelikož majetník domu daně k činži si přiráží.

Tato tedy veliká ztráta, již utrpí nájemníci, prospívá sice majetníkům domův, nejvíce ale státu samému. — Jak velice šťastnými se stali Římané pod novou vládou, vysvítá z toho, že zdejší velkostatkář o 60.000 franků více na daních platí, než za vlády papežské.

A aby konečně již žádné blaženosti nepostrádalo nové hlavní město, jest mu přiznána výsada vybírání městského cla, ježž blahodárné působení každý římský občan v hostincích trpce zakoušetí musí. Městští úředníci celní jsou v skutku ve svém povolání vynalezaví; tak n. p. za syfon strojéné minerální vody, kterýž jinak pouze 50 centesimů stojí, platí se 60 centesimů daně z výrobku. Připomeneme-li konečně i to, že velmi mnozí římsští obchodníci jsou zničeni, poněvadž mnoho cizích kupců sem se přistěhovalo (kteříž ostatně prý žádné škvelé obchody nedělají ve svých bohatě vykrášených skladech), můžeme si učiniti pojem o bídě a kleslosti mysle, kteráž u domácího obyvatelstva vždy většího rozměru nabývá.

Z Francie. Dne 9. ledna v Chislehurstu v Anglicku zemřel sesazený císař Napoleon III. čítaje 64 leta věku svého. Kdysi napsal hrabě Maistr: Každý panovník, jenž v světle se narodiv jím opovrhne aneb je zhasiti se snaží, a zvláště násilně-li na papeže ruku vztahuje aneb jej zarmucuje, může vždy časného a viditelného trestu jist býti. Krátké panování, ponižující neštěstí, násilná neb ohavná smrt, zlé pomluvy za živa aneb hanebná upomínka po smrti — to jest, co více méně naň čeká. Tato slova, píše vídeňský „Vaterland“, vyplnila se vždy a vyplnila se opět až na písmenko na Napoleonu III.

Nápadným jest světský soud se svou

časnou odplatou na Napoleonovi I., dědici to revoluce a biči celé Evropy. Když totiž na výši své moci a opojen svými obrovskými výsledky v podnikáních svých, ruku svou na Řím a na papeže Pia VII. vztahoval, aby s císařskou korunou a s panstvím nad celou Evropou též tiaru a moc nad církví spojil, tu opustilo jej štěstí a on zakusil toho osudu, který papeži připravoval. V zámku Fontainebleau a v tétěz komnatě, kde Pia VII. k odstoupení území církevního přinutiti chtěl, musel on zřeknutí se svého trůnu podepsati. Na dvou místech držel Napoleon I. papeže v zajetí, na krátko a mírně v Savoně, na dlouho a krutě ve Fontainebleau a rovněž tak Napoleon na krátko a mírně v zajetí držán byl na ostrově Elba a krutě a dlouho na ostrově Sv. Heleny. Na 7 let zbavil papeže svobody, 7 let sám byl pak zajatcem. V nadutosti své chtěl skály Petrovy se zmocniti, ale pykal odvážlivého podniku na vyprahlé a holé skále Sv. Heleny. V samotě a opuštěn zemřel právě v den jmenovin papeže Pia VII., které tento, obsypán blahopřáucími světa katolického, dne 5. května 1821 slavně v Římě slavil.

Z Jerusalema. (Výroční zpráva za r. 1872.) Na prahu loňských vánoc rozšířila se pověst, že tehdejší paša sesazen jest na žádost ruského konsula, poněvadž jednáním svým čelil proti Rusům v Hebronu. Mnozí se domnívali, že paša sesazen byl nepravdivě. Nový paša slavil svůj vjezd počátkem ledna. Na počátku března odjel opět a sice do Jaffy, na konci března se však na vyšší rozkaz opět vrátil, a zůstal do konce srpna. Slul Kamil Paša, byl dobrý, ale chorý muž, s nímž mohl býti každý spokojen. Dcerušku svou svěřil sionským sestrám do učení. Tu byl Jerusalemem za provinciální hlavní město první třídy povýšen a od Damašku neodvislým učiněn; proto zde byl také paša vyšší důstojnosti, čili Vali ustanoven, a sice Suraya Paša, jenž zde dříve po 6 let pašetem byl. Návrat jeho byl všeobecným přáním; a že přijel v noci, bylo mnoho domů osvětleno. Ašak Damašský Vali nemohl této změny oželeti, a kul v Čarihradě tak dlouho pikle, až celé zařízení opět zrušeno bylo. Proto nový Vali po 3 týdnech opět odejel. Pak zde nebylo po delší čas žádného pašete, až konečně na konci října sem přibyl Vasif pašeta, jenž zde též před nedávnem pašetem byl. Ten zde nyní panuje, a postavení jeho za přítomných poměrů nemůže býti předmětem závisi. — Počet zástupců evropských

mocností zmnožil se tohoto roku o 2, jelikož sem poslán byl řecký a italský konsul.

Nyní o jednotlivých křesťanských vyznáních. Katolíci slouží zde *latiníci*, které pojmenování arci není vhodné k označení poměru katol. církve k schismaticům. V tomto (min.) roce odbyvalo se posvěcení nového patriarchálního chrámu, jenž vystaven byl podle udání patriarchy z příspěvků rytířů řádu *Božího hrobu*. Posvěcení konal sám patriarcha 11. února způsobem co možná nejslavnějším. Stavbou tohoto chrámu, zasvěceného nejsladšímu jmenu Ježíš, odpomůže nutně potřeba, jelikož katolíci zde dosud žádného chrámu neměli, v němž by náboženské obřady slušně a důstojně odbyvatí mohli. Nyní jest tomuto nedostatku pomoheno tím více, an i kostel sv. Anny brzo službám Božím odevzdán bude, jenžto, zdá se, i patriarchální kostel co do krásy převyší. Nové nařízení z Říma, aby se stavěl kostel již ne v Jerusalemě, nýbrž v Betlémě, jest tudíž okolností přiměřené. První neděli postní světil patriarcha superiora kapucínů z Beirutu na biskupa v Mardinu v Mesopotanii. Tento nový biskup světil pak na vrchu Kalvarii dva patriarchalisty na kněze. Obzvláště radostnou a znamenitou udalostí tohoto roku bylo pro katolíky veřejné a slavné processí o Božím Těle, které se letos poprvé beze všech výtržností odbyvalo, a sice v neděli mezi oktávem od patriarchy a v oktávu samém od P. kustosa Božího hrobu. —

Prvně ubíral se průvod nejkratší cestou z patriarchálního chrámu do chrámu Sv. Salvatora a nazpět, podruhé naopak. To byl poslední odvážný skutek patriarchův, jenž se též dokonale podařil. Na to nastoupil delší visitační cestu po Syrii, z níž se uprostřed listopadu zdrav vrátil. Nikdo netušil ještě blízký jeho konec. V posledním témdni po Sv. Duchu upadl do silné horečky. První nával šťastně přešel, druhý ukázal se životu nebezpečnějším, následovalo však ještě polepšení, takže lékaři se projevíli, že jest po nebezpečí, jenom patriarcha sám veřejně vyznal, že se konec jeho blíží, a nařídil „orationem pro infirmis, modlitbu za nemocné.“ První neděli adventní napadl jej třetí nával, jenž životu jeho konec učinil. Zemřel 2. prosince, ve 3. hod. z rána. Týž den odbyvaly se slavné zádušní služby Boží, trávící 4 hodiny. 3. prosince ráno byly tělesné ostatky patriarchy pohřbeny v chrámu od něho vystaveném. Následujícího dne odbyvaly se u Božího hrobu, v chrámě Sv. Salvatora a v patriarchálním

slavné requiem. Tak zemřel první patriarcha Jerusalemský po obnovení patriarchátu, Msgr. Valerga. (Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Roč. X., svazek 3. (únorový čili hromniční) obsahuje na ned. IV. po Zjevení P. 3 řeči, na slavnost Očišťování P. Marie 1, po dvou na neděli Devítník a na ned. I. a II. po Devítníku, řeč při svěcení praporu vojenského spolku, při svěcení pomníku, při pohřbu faráře a při instalaci faráře.

— „*Catalogus Cleri*“ všech čtyř dieces Českých jest na skladě v k. arcib. konsistoři. Pražský má na titulu dodatek: „pro anno jubileo a fundatione episcopatus Pragensis *non-gentesimo*“, dále pak přináší životopisné nástiny všech biskupů i arcibiskupů Pražských.

— „*Zábavná bibliotéka*,“ sbírka povídek a románů nejvíce historických, tudíž na přesné pravdě se zakládajících, kterouž vydává co přílohu a nákladem časopisu „*Škola B. Srdce Páně*“ v Brně Pl. J. Mathon, benediktin Rajhradský, přináší v 1. a 2. sešitu ročníku IV. (1873): „*Radost a žalost*,“ povídky z naší doby od Bernarda Wörnera, jež pro náš lid přispůbil František Poimón. Str. 125.

— „*Apostolat modlitby* spojený s úctou Božského Srdce Páně, čili čtení a rozjímání o apostolatu a o Srdci Páně, modlitby ranní, večerní, k zpovědi a k sv. přijímání, při odpoledních službách Božích a písně na všechny slavnosti roku“ atd. Vydal Josef Svoboda, kněz Tovaryšstva Ježíšova. S povolením duchovní vrchnosti. V Praze. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 424 s 3 ocelorytinami.

— „*Českoslovanský Plutarch*.“ Sepsal Rupert M. Přecechtěl, dr. bohosloví v klášteře Servitův v Pešti. I. díl s 60 podobiznami. Nákladem spisovatelovým. Str. 39 (rozhled) a 132 (životopisné nástiny k připojeným 60 podobiznám.) Bude pokračováno.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv.- Janskému Dědictví v Praze přistoupili ku konci roku 1872:

Z Čech: Rod Martina Neubauera v Nižkově, František Husa v Starém Kolíně, Alžběta Hromádkova ve Všeboru, rod Josefa Vočky v Rožmitále, rod Františka Kadce v Netolicích, Václav Pokorný v Třeboraticích, Marie Šichova v Soběnově, Marie Maršíkova v Dobříšě, Eva Kalkusova v Lhotce, Antonie Opletalova ve Skutči; v p. Vojtěch Podobský, farář v Lysé, Marie Vodňanská v Lysé, Josef Chejn v Říčanech, Jaroslav Malý v Neurazu, František Kabrhel v Kornicích.

Z Moravy: Vel. p. Jan Socha, kaplan ve Velké Senici, Františka Krondorfova v Brně,

Antonie Součková v Brně, František Blaták v Lukové, Kateřina Lejková v Bohňovicích, Viktorie Pektorova v Tetelicích, Maria Anna Vévodova v Opatovicích, Eva a Josef Chrástek v Knězpoli, Maria Anna Juráskova v Zborově, Johanka Calabekova v Staré Bělé, rod Hávův v Jezovicích vkladem Martina Šenka; Anna Procházkova v Paloníně, Kateřina Bláhova v Starém Městě u Hradiště, vel. p. Filip Martinák, koop. v Oseku, Maria Anna Šeronova v Prostějově, rod Kašpara a Anny manželů Zichových v Skleném, Rosalie Zajícova ve Velké Polomě, rod Petra a Marie manželů Larišových v Opavě; Petr Klapetek v Račanech, rod Jakuba Krátkého v Přerově, Klára Černošková v Chropíně, Antonie Topičova v Chropíně, rod Tomáše Hrubého v Milonicích.

Sběratelem Šebastianem Kubínkem na Moravě byli zasláni: Tom. Velehrach v Koválovicích, František Císař v Brančicích, Josef Zenota v Tišnově, Jan Skara v Senticích, Jan Špisar v Nosálovicích, Ondřej Hubáček v Želeticích, Josef Jornečka v Drasově, Josef Škrob v Kuřimě, p. Josef Bauermann, bohoslovec v Brně, rod Františka Olejníka v Drnovicích, Augustin Nedomanský v Brně, Eleonora Grossova v Rousínově, Františka Zoucharova v Topolanech, Marie Kondarova v Brně.

Z Rakous: p. Ant. Přibíl, c. k. místodržitel, rada ve Vídni.

Z Uher. Josef Masár v Hrnčárovicích, Alžběta Juhászova z farnosti Ohajské, rod † Antonína Krivosudského a manželky Anny roz. Hanzlové ve Voděradech u Ostřihomu.

Knihovna hornictva I. c. k. společnosti pro paroplavbu na Dunaji v Pětikostelích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Lehmann*, admin. v Lukách, za adm. do Zakšova;
- P. Martinian *Rustler*, ř. kapuc., za admin. na Andělské Hoře.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jindřich *Rödl*, c. k. voj. farář na odpocinku, majitel zl. zásluž. kříže s korunou, čestný děkan a bisk. notář, v Hradci Králové 25. ledna, (kdež nar. 20. listop. 1802, vysv. 24. srpna 1829);
- P. Hilarius Vác. *Dědina*, rektor piar. kollegia a řed. c. k. gymn. v Litomyšli 28. led. (nar. v Ml. Boleslavi 22. břez. 1822, vysv. 16. července 1848.)

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Pohley*, Hostinský b. vikar, tajemník a far. ve Vlčicích, jmenován bisk. notářem;

- p. Bedřich *Geyer*, farář v Kralíkách, stal se bisk. vikar. tajemníkem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Sirůček*, admin. za far. v Křížlicích;
- p. Ferd. *Coufalík*, fundatista ve Svatoňovicích, povolán za kuráta do c. k. voj. trestnice v Möllersdorfu u Vídně.

Upřázdnené místo:

Místo *katechety* v Králové Dvoře se služným 600 zl. ročně.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Michael *Holba*, ř. cisterc. ve Vyš. Brždě, b. notář, farář v Dobré Vodě, 23. ledna (nar. v Soběnově 9. května 1808, vysv. 25. břez. 1836).

Vyznamenání jsou:

- p. Mat. *Emmer*, vysl. farář Těchnický, jmenován bisk. notářem;
- p. Mart. *Bendk*, farář v Koštelci a tajemník vikar. Mirovic., obdržel expositorium canon.;
- p. Frant. *Tyl*, zám. kapl. na Orlíku, obdržel synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Švec*, admin. za faráře v Zachotíně;
- p. Bedřich *Holub*, zám. kapl. za administr. v Lukavici;
- p. Fr. *Svoboda*, kapl. za admin. v Bílé Hůrce;
- p. Vinc. *Kopáček*, kapl. za admin. v Hradešicích;
- p. Ant. *Maxa*, kapl. z Velhartic do Zbynic;
- p. Tomáš *Zeman*, kapl. z Zbynic do Kolínce;
- p. Vác. *Macek*, neom., za kapl. do Velhartic.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Kořínek*, farář v Osenicích, 2. února (nar. ve Vrsči 9. února 1811, vysv. 25. července 1835);
- p. Vojtěch *Wülfel*, jubil. kněz, druhdy bisk. vikář a škol dozorce, b. notář, maj. zlat. zásluž. kříže s korunou, arciděkan v Mímoně, 20. ledna (nar. v Brništi 23. září 1789, vysv. 23. března 1812).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Gaudek*, farář na Šumburce, stal se vikar. tajemníkem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Augustín *Enge*, koop. v Dittersbachu, za 2. kapl. do Neustadtlu;
- p. Frant. *Jomrich*, koop. z Heinersdorfu do Dittersbachu;
- p. Josef *Hille*, proz. kaplan ve Valkeřicích, za 2. kapl. v Krásné Lípě;
- p. Ant. *Donat*, admin. v Radoušově, nazpět do Valkeřic.

K tomuto číslu přiložen jest: „*Seznam knih vydaných nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze.*“

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídě činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč druhá, činěná v Konstantinopoli, když
byl mezi lidem povstal spor o některé
biskupy.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

VII. Co to činíme, lidé! a dokavade tomu dopustíme? Kdy pak se z opilosti té zbystříme, nebo to bělmo s očí sejmem, a k světlu pravému prohlédneme? Jaká temnota? jaká to noční půtka? jaká bouře, v které přítele a nepřítel rozeznati nelze? *Proč jsme se stali příhanou sousedům svým, posměchem a potupou všem vůkol sebe?*¹⁾ Jaká to horlivost po zlém? Nač se tak až k smrti unavujeme? či spíše neunavujeme, ale zatvrzujeme se ve zlém, — což zběsilci činívají! — a radujeme se z úbytků svého. A nikdež není ani rady, ani přítele, ani pomocníka ani lékaře, jenž by buď hojiti, buď vytnouti se jal vřed ten; nepřichází ku pomoci žádný ani anděl, ani Bůh: ba mimo jiné nehody ta jest ta zvláštní, že jsme si sami lásku Boží zmatili a od sebe odvrátili. „*Proč, Hospodine! odstoupil jsi daleko? i proč se odvracuješ do konce?*“²⁾ Kdy pak prohlédneš k nám? kamž to s námi dojde? kdež ustane? Bojímeť já se, ať nejsou přítomné sváry dýmem ohně

hrozícího; ať po nich nenastoupí Antikrist, a příhodné té doby našich poklesků a slabostí nepoužije k zaražení vlády své; neboť nepřepadne nás zdravých, aniž láskou ohražených. Ovšem musí se království samo v sobě rozpadnouti, pak se smí teprva pokusiti o svázání silného, totiž zdravého rozumu v nás, a pak zbraň jeho odejmouti,¹⁾ a tak se nám dostane trpěti to, co vidíme, že nyní nepřátelé Kristovi trpí.

VIII. Proto já kvílím, dí Jeremiáš ve svém „Pláči,“ a hledám v očích svých prameny slzí, jež by dostačily neštěstí mému, a svolávám truchlicí ženy, aby hlásné žalozpěvy započaly a podporovaly; utroby moje svírají se a trů do krve víčka očí svých a nevím, jak bych ulehčil bolesti své a jakými slovy. Proto staré naučení umlčuje se, nové pak za frašku slouží (fraškou zajisté jest nepřítelům mým truchlohra moje!). Proto jsme chrámům svým odňali a to nic málo, a přidali divadlu; a to v městě tom, které schvalně Božskými věcmi žerty si tropí beze všeho rozdílu, jako čím jiným, a raději i chvalitebnému se vysmívá, nežli by něco bez posměchu propustilo. I podivil bych se, jestliže by se nevysmálo dnes i mně, když takto mluvím, nedávno přišlý hlasatel zbožnosti,²⁾ jenž učím, že se nemá

¹⁾ Luk. 11, 21. a d. ²⁾ Ač byl sv. kazatel již několik let v Konstantinopoli, byl přec nedávno

¹⁾ Ž. 78, 4. ²⁾ Ž. 88, 47.

všecko brátí v posměchy, ale že jsou věci, jichž pilně dbátí a spravovati potřebí. A co pravím nevysmálo? Div bude, když mne k pokutě nepovolá za to, že mu chci býti dobrodincem. Takové jsou naše věci, že mne tak k žalu nepovzbuzují ani chrámové odňatí¹⁾ (čehož by mnohý slabého jsa ducha želel) ani zlato jinam tekoucí,²⁾ ani zlí jazykové, činíce co umějí, zlořázi totiž, když dobře mluvíti nebyli se naučili.

IX. Nenít se zajisté čeho obávati, aby se Bůh nějak omeziti dal, anebo na prodej byl, tak aby pouze majetnějším se ho dostávalo. I mne si nezískají ani lichotníci ani zlořázi (jsouť jako ti, kteří s blátem vonnou masť a s vonnou masť bláto míchají, a tak jedno i druhé kazí;) tak abych se nad jejich pomluvami mrzel, jako bych byl v jinakého se proměnil. Ba věru! mnoho bych vyplatil peněz chvalořečníkům svým, kdyby mne pochvalami svými lepším učinili. Avšak nyní není tak; proč? protože týž trvám, ať mne oni chválí, ať mne haní. „*Člověk smrtelný slovy jiných nejistě pluje*,“ dí Job;³⁾ a byť se o mne sebe více jazyků třelo, kolik se vln odráží o skálu a pěnou svou ji zahaluje, anebo kolik bouřlivých větrů o vysoký smrk anebo jiný mohutný a košatý strom se pokouší, nic já nedbám a spolu sám u sebe takto rozjímám: „Křivdí-li mi zlořáze můj, neškodí řeči svou tak mně, jako sobě, byť i jménu mému utrhal; pravdu-li mluví, pak budu viniti více sebe, nežli jeho, (neboť já jsem příčinou, že on tak mluví, nikoliv pak není vinen on, že já takový

jsem;) a ponechav řeči o sobě ničemných, poznám sebe a získám z nešlechtnosti jejich to jediné, že budu v životě svém opatrnějším. Třetí pak a to veliký a výtečný prospěch dodává pomluva, že i s Bohem spolu rouhání trpíme; neboť titíž, kteří Boha odstraňují, i kazatele Božské velebnosti tupí. Avšak to všecko není tak nebezpečno, ač obecný lid tak myslí; ale to jest veliké nebezpečí, že již žádnému věřiti nelze, aby byl věrným, prostě ctnostným, bez líčení upřímným, byť byl sebe statnější duchem, sebe šlechetnější zbožností; nýbrž tu jest toliko ten patrně špatným, ten pak larvu přívětivosti nalíčenou okazuje, aby zevnitřní uhlazeností klamal.

X. Avšak nebývají ihned všickni černými, že někteří takovými jsou, ani neurozenými, ani mrzáky, ani nestatečníky, ani prostopášníky, byť i mnozí takovými byli; ale každý sám o sobě bývá souzen, aniž pak lze, co buď potupného, buď chvalitebného na jednotlivcích se okazuje, všem vespek přičítati. Ale u nás tak snadno se nepravost na všechny rozlévá a pro chybu mnohých anebo toliko některého, hned celý řád a stav vůbec se obviňuje. A to při tom nejhorší jest, že se nezaráží a neustává to zlo u nás, ale přestupuje a rozšiřuje se i na velebné naše tajemství víry a bohoslužby. Neboť z těch, kteří se odvažují souditi naše záležitosti, (což bývá skoro u všech, kteří soudívají věci sobě cizé), jsou někteří jak náleží mírní a laskaví, jiní pak až příliš trpčí a neuznalí; oni ovšem na naši nepravost žehrají sice, ale učení našemu nic neublíží; tito pak obviňují zákon samý, jakoby nešlechtnosti vyučoval, zvláště pak seznali-li mnohé představené nehodnými býti.

XI. Co to má býti, lidičky! a dokud to má trvati? Zdali pak nezmoudříme, byť i pozdě bylo? Nezbystríme-li pak? Nezastydíme se? Nebudeme-li

stolec arcib. nastoupil (378) před rokem totiž, nežli tuto řeč činil. Pro svou přísnost mnohým byl naproti, jakožto se světu vůbec ani svatý nezachová. ¹⁾ t. od kacířů osazení, jimž tehdaž dvůr, jakožto ke všemu povolným zhusta přával. ²⁾ Důchody a poklady církve odňaty a ztenčeny. ³⁾ Job. 16, 3. Avšak tam jest: „*Bude-li pak konec slovům povětrným?*“ Slova, jak je sv. otec buď z paměti anebo dle 70ti uvádí, ten smysl mají: Jako vlny mořské a bouřliví větrové lodí, tak povětrné — marné řeči lidské zmítají životem člověka.

pak se chrániti, byť jiného nic nebylo, aspoň jazyků nepřátel, ježto nás tak snadno i krivě obviňují? Neustaneme-li pak té přílišné svárlivosti? Nepoznáme-li pak, které otázky lze nám dostihnouti a pokud, a které schopnosti naše přesahají? A co se tohoto věku a této pozemské směsi týče, která rozum náš zatemňuje, a co budoucího života a nebeské svobody, abychom posud těmi se spokojili a očistili, až bychom později se zdokonalili a žádoucího cíle dosahli? Nebudeme-li pak sami u sebe činiti rozdíl, kterých věcí ani nemáme vyhledávati naprosto, a kterých mírně, a které ponechati lidem svárlivým, ať jsou jak jsou, poněvadž se nijak učení našeho nic netýkají? A co pouze a vlastně k víře náleží, a oč se hádati dovoleno jest? Oč se statně zasaditi máme, rozumem však a nikoliv zbraní? Neboť nepřátelsky jenom rukou pozvednouti, naprosto vyloučeno buď z ovčince našeho, a nepřátelům našim ponecháno.

XII. Nepovažujme za jediné pravidlo své zbožnosti, klaněti se Otci i Synu i Duchu svatému, jednomu Božství a jedné mocnosti ve třech osobách, žádné v účtě ani nepovyšující, ani nesnižující,¹⁾ abych též něco málo nápodobnil ty, kteří se za mudrce v tom učení vydávají; neboť ono jest nemožno, toto pak bezbožno!) ani vznešenost novými jmeny netrbající: nic nemůže býti sebe ani větší ani menší. To když na jisto určeno jest, budme i ve všem jiném jednomyslní, jsouce ctitelé jedné Trojice, vyznavači jedné víry, údobné jednoho těla (duchovního, církve.) Zbytečné pak a neprospěšné výrůstky a výběžky novějších zkoumání, jako všeobecný neduh odřežeme a znič-

me. Či nebylo dosti (ať o jiných dalších nic nedím) na Montanovu zlomyslu proti Duchu svatému,¹⁾ anebo na Novatově drzosti, či nečisté čistotě, která sličností slova lid sprostý sváděla;²⁾ a Frygův dosavadní zběsilosti, zdokonalujících se a dokonalých, jako skoro byla u starých pohanů; a Galatův nesmyslnosti, bohatých mnohými názvy bezbožnými,³⁾ a Sabelliovu spojení, a na Ariovu rozlišení,⁴⁾ a nynějších sofistů druhém rozdělování,⁵⁾ kteří tak se od sebe liší, jako jazyk kvapný od těžkého.⁶⁾ A my v hlavním článku víry zdravě smýšlejíce, my bychom se mezi sebou vespolek měli sváriti a o totéž a pro totéž proti sobě brojiti? (Dokončení.)

Vzácná kniha.

Slova, která vášně krotí,
lásku, již jen srdce dýše, —
nesdělí ti knihy světa,
lidské péro nevypíše.

Tomu učí jenom kniha
psána srdcem Bohem ztátným;
a tu knihu nad vše knihy
proto zovou — *Písmem svatým*.

K. M—ka.

¹⁾ Montanus, z Pepucy ve Frygii rodilý, trval, že má zvláštní moc Ducha sv. a tudíž i povolání, zdokonaliti, co Kristus Pán byl nedokonalé zanechal. Toho zdokonalení udával rozličné stupně, jako se v tajemných bohoslužbách pohan-
ských děly. (viz dále.) Stoupenci jeho též Frygové sluli. ²⁾ Novatus, kněz Kartagaský, jenž se i stolice papežské v Římě zmocnil proti rádnému papeži Korneliu; trval, že se věřící po zpáchaném těžkém hříchu v církvi nesmějí přijmouti, protož se sám a stoupenci jeho nazývali „čistými“ (*καθαροί*, z čehož pak povstalo slovo *kacíř*.) Připisují mu i bludy proti učení o nejsv. Trojici. ³⁾ Naráží tím na stoupence Marcellianovy, an byl rodem z Gallatie a s Sabelliem učení o nejsv. Trojici popíral. Srov. k Gal. 3, 1. — Sabellius rodem z Afriky (260.) ⁴⁾ Arius, rodem z Lybie kněz Alexandrinský, původce veliké a dlouho trvající sekty kacířské, upíral Bohu Synu Božskou bytost; učení jeho na prvním sněmu církevním v Nicei (325) zavrženo. Umřel náhle 336, když se byl ošemetně ospravedlnil, a své přijetí do církve v Konstantinopoli násilně provésti chtěl. Sekta Arianská trvala až do r. 670. ⁵⁾ Těmi některými rozumějí (Eliáš Kret.) Eunomiany; viz svrchu pozn., jiní jinak. ⁶⁾ t. pouze slovy, temný anebo žádný smysl neobsahujícími.

¹⁾ To čelí proti Eunomiovi, an v nejsv. Trojici čině rozdíl mezi osobami trval, že Otec vyšší jest Syna, Syn pak taktéž Ducha svatého; protož prý i Otci větší účta náleží (*ὑπεροβειν*) a Synu menší (*ὑποσέβειν*), nač sv. otec v dalším naráží.

Pastýřský list

J. Exc. nej. p. biskupa Budějovického.

JAN VALERIAN,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolice
biskup Budějovický,

všem věřícím Budějovické diecése pozdravení
a požehnání od Hospodina!

Žádost mám opět jednou k vám, drahé a milované ovečky Kristovy, nějaké slovo otcovské lásky a důvěry promluvit. Nemoha však vás všechny po všech krajích a končinách rozsáhlé Budějovické diecése rozptýlené živou osloviti řečí, nezbyvá nic jiného, než abych to učinil tímto listem pastýřským.

Především vám z plna srdce s celou duší přeuji, aby vám všem v tomto nastalém novém roce dobře a blaze bylo jak podle těla tak i podle duše. Udělíť vám Hospodin nebeský všech darů své lásky a milosti v potřebné míře! Co pak mi ještě leží na srdci, to vám hned povím.

Tito naši přítomní časové jsou velmi zlí, neb podobají se dnům, kteréž předpověděl náš Pán a Spasitel, že se totiž dítí budou věci, „tak že by v blud uvedeni byli, by možno bylo, také vyvolení.“ Od věků sice zápasila lež s pravdou a hřích a nepravost osvojovaly sobě panství. Od počátku bylo též to svaté učení, kteréž s nebe přinesl vtělený Syn Boží, a jež ve jmenu jeho světu hlásali apoštolové a jejich nástupcové, židům pohoršení, pohanům pak bláznovství. Tak to bývalo povždy; avšak za těchto našich přítomných časů jest to vše v míře zvýšené, v míře daleko větší, an to dostoupilo tak daleko, že mnozí až Boha, nesmrtnost lidské duše, nebe i peklo upírají. Ó slyšte moji Nejmilejší varovný hlas svého od Boha vám zřízeného biskupa a vrchního pastýře, upřímně vás v lásce Kristově milujícího; slyšte mne pochopným srdcem, neb jedná se tu o vaše časně i věčné blaho.

Neníť prý Boha! Proč tedy korunovaný, duchem Božím nadchnutý prorok propovídal: „Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.“ Všecko tvorstvo dosvědčuje, že nejen jest Bůh, anobř hlásá i slávu jeho. Nepochopitelná to tedy zpozditost, odpírati pravdě, kteréž každý i ten nejnepatrnější brouček, každá i ta nejmenší bylinka vydává zřejmé svědectví, a jižto všechny tvory svědčí, volajíce: Ruka Hospodinova nás učinila.

Svět a vše, co vůkol sebe vidíme, původ prý svůj vzalo z jakési hmotné síly, z kteréž se to všecko v postupu mnohých věků vyvinulo. Z mrtvé, nehybné hmoty přirozeným během a působením povstal prý svět, povstaly: slunce, měsíc, hvězdy, země, voda, kámen, rostlina, zvíře, člověk. Hrouda, mok, vzduch a plyn, spojivše se a spolčeně působíce, jsou prý původ světa a všeho, což na něm jest. To pochopiti, tomu uvěřiti daleko těžší jest věci a zdravému rozumu lidskému k uvěření mnohem nesnadnější, než věřiti, že jest Bůh, kterýž stvořil nebe i zemi. A pakli z této mrtvé a nehybné hmoty vyvinulo se vše, což jest; pakli tyto hmotné síly byly s to, utvořiti svět, proč nepůsobí dále, týž a týž, proč netvoří pořád ještě nové a nové světy? Nesmysl to hrozný, věčných slzí hodný!

Že jest Bůh, to hlásá překrásný pořádek na nebi a na zemi; to hlásá utěšená rozmanitost nesčíslných tvorů, z nichžto jedenkaždý má vytknutou úlohu; to hlásá a zvěstuješ ty človče, jenž jsi vrchem a korunou stvořených věcí na zemi. Nevěřís-li, že jest Bůh, medle s Jobem „ptej se hovad, a naučí tebe; a ptactva nebeského, a oznámí tobě; mluv zemi, a oznámí tobě, vypravovati budou ryby mořské. Kdo neví, že všechny tyto věci ruka Hospodinova učinila?“ Pravdu tuto, kterouž těmito slovy vyjádřil nábožný Job, nemůže zdravý rozum neuznávat, ano já dokládám, že čím rozumnější kdo jest, tím pevněji věří, že Boha má nad sebou. Ne bez příčiny pravil tedy královský prorok: „Blázen říká v srdci svém: není Boha.“ V srdci řekl prorok, v srdci a ne po rozumu, který chtěj nechtěj pravdu tuto uznati musí; srdce však, kteréž pohříženo bývá v žádostech světa a těla, to odporuje, žádajíc sobě, aby nebylo Boha, nebylo nesmrtnosti duše, nebylo nebe ani pekla. Tím chce nevěrec uchlácholiti svědomí své; ale nic platno, nezanikne nikdy výčitek jeho, a kdyby sebe více se přemlouval a tím se těšil, naplňuje se přece na něm, co Duch svatý řekl, „že hříšníkům není žádného pokoje.“

Je-li ale Bůh, jakož že jest, pak duše lidská jest a musí býti nesmrtná. Opak toho tvrditi, jest rouhání proti moudrosti, spravedlnosti a dobrotě Boží; jest tupení a snižování lidské důstojnosti, kteráž vyvýšena jest nad všechny tvory zemské.

Že v člověku musí býti něco jiného od těla rozdílného, že totiž člověk záleží z těla a duše, poznává se z jistých účinků, kte-

rýchž pouhému tělu přičítati nelze. Aneb zda to tělo, jenž myslí, věci, které očima nevidí a rukama nehmatá, sobě představuje a o nich přemítá, jako by před rukama jeho ležely? Zda tělo jest to, jenž nám na paměť přivozuje, což jsme dříve viděli neb slyšeli, a jenž rozeznává a rozsujuje, co dobrého aneb zlého, co pravého jest aneb nepravého? A zdali od těla pochází ten vnitřní hlas, kterýž se v každém člověku ozývá, a jenž nás chválí, když jsme dobrého cos učinili, avšak nás také kárá, když jsme nanic jednali? Toho všeho nemůže působiti tělo, neb když se od něho duše byla odloučila, pak ono nevidí, neslyší, nepohybuje se, nic neví, necítí, nežádá, nevolí, nepůsobí. Průvodnoť z toho, že jak už řečeno, v člověku musí býti nevyhnutelně něco, od těla docela rozdílného, a to jest duše, kterouž dle svědectví písma svatého „Bůh vdechl v člověka.“

Tato duše naše jest na jisto nesmrtelná, to jest živa bude bez konce. Stvořena byvši co pouhá, neviditelná bytost, nejsouc nic hmotného a z částek složeného, nemůže nikterak zmařena býti. Duše lidská jest duch, a jenom pokud s tělem lidským jest spojena, nazývá se duše. Bez těla jest duchem, a známka ducha, jak už způsob mluvení naznačuje, jest neporušitelnost.

Řeknu ještě něco. Rozum lidský, kterýž sám o sobě poznává, že jest Bůh, bytost nejdokonalejší, poznává tolikéž, že Bůh jest svrchovaný spravedlivý, jenž nic dobrého nemůže nechatí bez odměny, a nic zlého bez trestu. Již však v životě se tak vždycky neděje, aby spravedlivý došel odplaty a hříšník aby byl dle viny své ztrestán. Ano mnohdy se právě zde na tomto světě děje naopak; dobrým se vede zle, zlým často až do smrti dobře. Sudte tedy sami, zdaž už moudrost a spravedlivost Boží toho nežádá, aby bylo ještě jiného života, ve kterémž by se to vše dokonale vyrovnalo?

Než nechme všeho rozumování a slyšme neklamné slovo Boží, kteréž nás lépe poučiti může. Už v starém zákoně čteme takto: „Bůh stvořil člověka neporušitelného, a k obrazu podobenství svého učinil jej.“ A dále dokládá písmo svaté: „Navrátí se prach do země své, odkud byl, a duch navrátí se k Bohu, kterýž jej dal.“ Jako starý zákon rovně tak i nový dosvědčuje, že duše lidská věčně a bez konce živa bude. „Nebojte se těch,“ tak praví sám Spasitel světa Pán Ježíš, „kteříž zabíjejí

tělo, ale duše nemohou zabít; než bojte se raději toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti de pekelného ohně.“

Sudte teď sami, drahé a v Pánu milované ovečky Kristovy, zdali za mák pravdy jest na tom, že by nebyl Bůh, stvořitel všech věcí, a že by duše lidská nebyla nesmrtelná. Cos takového nemůže člověk po zdravém rozumu nikterak tvrditi, a pakli se rozumem neminul, a přece se cos takového domejšlí, jiné bývají toho příčiny, kteréž jsme už svrchu naznačili. Vy moji Nejmilejší šetřte pilně napomenutí, kteréž vám dává apoštol svatý Pavel, když takto píše: „Učením rozličným a cizím nedejte se sváděti,“ a jestliže se vám někdy takoví neverci přiblíží, aneb takové spisy a knížky do ruky přijdou, jenž tyto nesmysly roztrušujou, ó střežte se jich pilně, víry jim nepřikládajíce, a na paměti majíce, že byli povždy a jsou lidé, o nichž napsal Apoštol národů, „že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec zahynutí, jejichžto bůh břicho jest.“

Na víře této leží časné i věčné blaho vaše, blaho rodin vašich, blaho celého člověčenstva. Dejme tomu, že by najednou přestala země oběh svůj kolem slunce konati, a že by nebylo ani světla ani tepla více. Jaký by toho byl následek? Učiněn by byl konec životu rostlinnému i zvířecímu, a jakož vše ostatní nezniklo by i lidské pokolení zkázy a zhouby. Tak a ne jináče by se dělo také s člověčenstvem, kdyby víra v Boha a nesmrtelnost duše vyhynula ve světě. Přestala by všechna služba Boží, chrámové by se v zříceniny rozpadli, oltáře pobořily, kněžstvo by vymřelo; nebylo by obětí, modlitby a žádného vyznání víry, a následek toho všeho, ach ten se nedá ani jazykem vyjádřiti ani perem popsati. Kdyby se víra v Boha a nesmrtelnost duše se světa vytratila, jak by to medle vyhlíželo v rodinách, v manželstvu, v obci a vůbec v společnosti lidské? Žádná nepravost, žádná nešlechtnost, žádné bezpráví, žádný podvod, žádná lest, žádné násilí, žádná krádež, žádná loupež, nic, dokonce nic ze všeho toho nezůstalo by nespácháno, a sice nejenom od toho kterého, jako se to i teď děje, anobrž to vše by se vůbec dělo, pokudž toliko nebylo by se báti vyzrazení. Všeobecné heslo by bylo: „Kdo s koho, ten s toho,“ a nikdo ani životem, ani statkem, ani ctí nebyl by jistým. Mnohem lépe by bylo živu býti v lese mezi divokou zvěří, než v takové společnosti lidské; neboť zvíře řídí se zákonem a pudem mu přistvořeným, člo-

věk ale, jestli se vzdal víry v Boha a nesmrtnost duše, jedná podle vášně a náruživosti své, a nemá ničeho, čím by prostopášnost svou pojal v úzdu.

Rozmilé ovečky z ovčince Kristova! Vědouce, že bydlí nad námi Bůh a že duše naše stvořena jest pro život věčný, živi buďte tak, jak Bůh velí. Bůh nás stvořil, abychom ho poznali, ctili, milovali, jemu sloužili, a jednou byli spaseni. Povolání to jest zajisté na nejvýše důstojné! Nemajíce zde místa zůstávajícího, obračujte často zraký svoje tam nad hvězdy, kdež pravý jest váš domov a vlast vaše. Tamť půjde duše, až se tělo v prach a popel obrátí. Tamť vezme tu přehojnou odměnu, kterouž Otec nebeský připravil svým vyvolencům, a kde se radovati budete s Kristem Pánem a se všemi Svatými jeho bez konce. Tamť se vám v nejjasnějším světle ukáže ta pravda pravdoucí, že jest Bůh a že duše lidská jest nesmrtelná.

Pokudž však v tomto smrtelném těle uprostřed všelikých béd a strastí tohoto života chodíte, sliž a ve všem dobrém vás utvrzuj svatá milost Boží, abyste dobrý boj bojovavše šťastné hodinky smrti se dočkali. Amen.

V Budějovicích, v oktávě nejsvětějšího jména Ježíš, leta P. 1873.

Jan Valerian, biskup.

Založení biskupství Pražského r. 973.

Nástin historický k 900leté výroční jeho oslavě v Čechách.

(Dokončení.)

III.

Jaký byl *objem a nadace* nového biskupství Českého, kterak děla se *volba* biskupů, a *kteří* biskupové zasedali až do povýšení na arcibiskupství za Arnošta (1344) na stolicí Pražské?

1. Biskupství české obsahovalo tehdaž *celou rozlehlou a rozsáhlou říši Boleslava II.* jak ji nespíše zdědil již od otce svého, Boleslava I. Zahrhovalť v sobě kromě Čech nejen celou dnešní Moravu, ale i celé Slovensko v Uhřích, pak Malopolsko nebo Krakovsko až pod město Lvov jakož i jižnou část dnešního království Polského s hořením i středním Slezskem, takže panoyníci ruští v Kyjevě byli bezprostředními Čechů souseď. Hranice této ohromné nové diecése nalezají se také popsány, ač ne veskrz správně a srozumitelně, v *základní listině biskupství Pražského*, kterou císař

Ota I. i papež Benedikt VI. potvrdil. (Palacký I. 255.) Podruhé pak nalezáme je v potvrzovací listině Jindřicha IV. r. 1086 úplně opakovanou (Frind I, 391).

Škoda že pro tolikero prostranných zemí nezaloženo hned zvláštní samostatné arcibiskupství s několika suffragany, ač se to z tehdejších politických poměrů lehce dá pochopiti, ale za příčinou národu našeho a jeho dalšího prospěchu bylo toho velice litovati. (Palacký I, 257). Než toho Boleslav II. na císaři vymoci si netroufal, aniž by byl císař k tomu svolil. A tak zůstaly Čechy závislými od církevní vlády metropolitův Mohučských až do časů Karla IV. za prvního arcibiskupa Arnošta z Pardubic r. 1344 (Zap. I. 205). Časem se z toho všeho objemu arci mnoho umenšilo, ale přece na čas Morava zase aspoň se navrátila, až pak r. 1063 založením zvláštního biskupství Olomouckého zase odloučena byla. (Tomek Děje Prahy I, 69.)

2. Ohledně bohatého *nadání nového biskupství* nestává arci dostatečných souvěkých pamětí, nicméně jisto jest, že se velikosti důchodů těchto aspoň do konce 12. století *sotva rovnalo soukromé jmění kteréhokoli panského rodu* v zemi, a to tím spíše, an biskupův dvůr opatřen byl tímž leskem a komonstvem rytířským a dvorským úřednictvem jako u samého dvora knížete českého.

Z dějepisných památek však jasně vysvítá, že *Rokycany, Roudnice, Horšův Týn ve 12. století, Řečice ve 13.*, ano již dávno dříve byly oblíbenými sídly a statky biskupovými. Ano Kosmas dokonce tvrdí, že prý tehdejší všecken majetek, jež mělo biskupství Pražské, pocházel hned od Boleslava II. anebo od něho sv. Vojtěchu stvrzen byl, ač nebyla-li v tom také část otcovského majetku sv. Vojtěcha.

V 13. stol. za krále Václava I. (1230) bylo již celých *deset skupení* zemských statků biskupských v Čechách a sice: Roudnický hrad biskupský s četnými vesnicemi v rozsáhlém okolí, u Prahy obě Chuchle, statky mezi Křivokláty a Ždici, okolí Rokycanské, statek Příbram, Horšův (Biskupův) Týn v Klatovsku, Vltavotýn s okolím v Prachensku, v Budějovicu a Tábořsku, hrad Chýnov s Bečyní v Tábořsku, dále Řečice Červená (Biskupova) u Mladé Vožice v Tábořsku a Brod Český (Biskupův) u Prahy. Mimo to pak postupem času koupěmi a směnami jmění toto ještě velice se rozšířilo.

Při tom měl biskup také značný *desá-*

tek nejprv v snopech, pak v zrně, konečně v penězích, jež obracel na opatření kostelů, far, duchovenstva a jiné církevní a dobročinné potřeby (Tomek Děje Prahy I. 40. 359. Frind I, 55. uvádí řadu takových kostelů od biskupa vydržovaných).

3. *Volba biskupa* děla se v církvi *všec* dle toho způsobu, jaký od sněmu Nicejského (r. 325) skorem všude se zachovával. Duchovenstvo a lid měli se totiž shodnouti o tom nejhodnějším, a panovník měl právo, návrhy svými se při tom zúčastniti, a biskupové církevní provincie měli ústy metropolitů svého dáti k tomu své svolení. (Alzog Kirchengeschichte).

A tak jako dělo se jinde, tak dělo se i v *Čechách*; duchovenstvo oblažovalo vůli svou při tom ústy prelátů svých t. j. kapitolů biskupské, a lid zase skrze šlechtice země; než obvykle i prelát i panstvo scházivali se na sněmích, kdež nad to i kníže byl přítomen. Tím arci stala se volba biskupova sama sebou záležitostí zemského sněmu českého. Vyvolený musel si pak dobytí právo na světské statky biskupské císařskou investiturou (berlou a prstenem), aby vřađen byl mezi knížata zemská; proto odebral se brzo po zvolení na císařský dvůr, jenž se často i v Itálii zdržoval. Na konec pak bylo potřebí potvrzení arcibiskupa Mohučského, jenž zkoušel volbu a v příznivém pádu vyvoleného biskupa posvěcoval, na to teprv vracel se biskup do Čech v slavném vjezdu do Prahy, a veden jest v přítomnosti knížete, duchovenstva, panstva a lidu na biskupskou stolicí na straně hlavního oltáře v kostele sv. Vítském. Kněžstvo zpívalo při tom Ambrosiánský chvalo zpěv, lid pak s šlechtou v pozdější době starocyrilskou píseň: Hospodine pomiluj ny a Krleš“ (Frind I. 60).

Volba však na sněmě českém děla se obvykle tak, že kníže poradiv se napřed dle uznání se svými věrnými z vyššího kněžstva a panstva v samém shromáždění navrhl čekance biskupství, sbor, souhlasil-li, schválil jej na to s hlučným přivukováním. Teprv ku konci 12. století, zvláště když Alžběta choť knížete Fridricha (1178—89) dovolovala sobě při osazování tom mnohé nesprávnosti a nespravedlnosti (simonie), hlásila se *kapitula Pražská* k volení biskupa v podobném způsobu, jak požívaly práva toho kapituly v říši německé od času úmluvy Kalixtinské r. 1122. Ale ani tehdaž nedocházela svého cíle, spíše však bývali dle návrhu jejího dosazováni biskupové Olomoučtí (Tomek Praha I. 69).

Tím způsobem vyhlídl sobě kníže Boleslav II. také sám kněze mnicha z řádu sv. Benedikta jmenem *Dětmara* ze Sas, jenž po delší dobu již při jeho dvoru žil a pro své výtečné vlastnosti, zejména pro výmluvnost, horlivost a vzdělanost svou a pro známost jazyka českého k tomu zvláště se mu příhodným býti viděl. Navržen byv od knížete na sněmě ve hradě Pražském, také v skutku hned zvolen jest od duchovenstva, panstva a lidu jednohlasně. I odebral se na to do Němce k císaři o investituru, nesa sebou list tohoto obsahu: „Nejslavnější císaři, největší ctiteli náboženství křesťanského! Přijmiž milostivě společnou žádost všeho kněžstva i lidu, v níž ponížně prosíme, abys to hoto muže jmenem Dětmara obecně schválil; jež jsme sobě za duchovního pastýře vyvolili, svým nejvelebnějším svolením a rozkázáním na biskupství posvětili dal.“ A poněvadž tu v Kvedlinburce arcibiskup Mohučský právě na dvoře císařském přítomen byl, posvěcen jest nejspíše hned tady od něho náš Dětmar obdržev dříve od císaře prsten a berlu biskupskou (Zap. I, 205).

A v skutku nezmylili se Čechové ve volbě této, ač byl Dětmar původu cizího. Nebo ukázal se v pravdě býti biskupem pobožným a velmi činným, jenž k utvrzení křesťanství v Čechách velice napomahal a mnoho nově vystavených chrámů vysvětil, až zemřel po devíti letech oplakáván od věčných Čechů dne 2. ledna 982. (Palačský I, 258).

4. Po Dětmarovi zvoleno bylo a nastoupilo až do arcibiskupa Arnošta ještě 26 jiných biskupů Pražských a sice v tomto postupu:

Vojtěch svatý (Adalbert), syn mocného pána Slavníka na Libici, od 19. února 982 do 23. dubna 997.

Thiddag (Deodatus, Bohdal), Sas, dříve mnich benediktin v slavném klášteře francouzském v Korbeyi, v Pikardii, lékař, od 7. července 998 — 11. června 1017.

Ekkard (Helicard), dříve opat benediktinský v Naumburku, příbuzný s císařem německým Jindřichem II., od 8 října 1017—8. srpna 1023.

Izzo (Iso z Waldeku), probošt Pražský, od 29. prosince 1023 — 30. ledna 1030.

Šebíř (Severus) rytíř, probošt Pražský, od 29. června 1031—9. prosince 1067.

Jaromír (Gebhardus), syn knížete Břetislava I., od 30. června 1068—29. června 1089.

Kosmas (z Dubrvice), děkan Pražský, od 4. března 1090—10. prosince 1098.

Herman z Maastrichtu, dříve probošt

Staro-Boleslavský, od 28. února 1099—17. září 1122.

Menhard (z Bavor), probošt Staroboleslavský, od r. 1122—2. července 1134.

Jan I., probošt Vyšehradský, od 29. září 1134—8. srpna 1139.

(*Silvester*, první opat Sázavský, zvolen 6. října 1139, zemřel před posvěcením.)

Otto I. (ze Švábenic), probošt Pražský, od 23. února 1140—10. července 1148.

Daniel I. (z Lípy), probošt Pražský od 1148—9. srpna 1167.

(*Gotpold*, příbuzný s královnou Juditou, první opat Sedlecký, zvolen v únoru 1168, zemřel již 10. března t. r. před vysvěcením).

Fridrich, rodilý Sas, příbuzný s královnou Juditou, od r. 1168—31. ledna 1179.

Valentin, Sas, první kaplan kněžny Alžběty, ze Strahovského kláštera, od 1180—6. února 1182.

Břetislav (Jindřich), syn knížete Jindřicha, bratra Vratislava II., dříve probošt Vyšehradský, od 25. března 1182—1. června 1197, jsa zároveň knížetem zemským (od r. 1193).

Daniel II. (Milík; Míka z Milčína) od 1. listopadu 1197—30. března 1214.

Ondřej (hrabě z Guttensteinu), probošt Pražský, od 22. listopadu 1215—10. července 1224.

Pelhrým, probošt Mělnický, od 1224, poděkoval se 1225.

Budilov (Budislav nebo Budivej ze Švábenic?) dříve kanovník Pražský, 1225—10. července 1226.

Jan H., strýc biskupa Jana III. z Dražic, kanovník Pražský, od r. 1226—16. srpna 1236.

Bernart (Buchard? z Kaplíř) první školastik Pražský, od 1236—10. září 1240.

Mikuláš, nízkého rodu z Újezdu, (Baron de Rosis?) kanovník Pražský, od 1241—17. ledna 1258.

Jan III. z Dražic, školastik Pražský, od 1. února 1258—21. října 1278.

Tobiáš z Bechyně, probošt Pražský, od 15. listopadu 1278—1. března 1296.

Řehoř z rodu Zajíců z Valdeka, mistr v svobodném umění, děkan Pražský, od r. 1296—1301.

Jan IV. z Dražic, kanovník Pražský, od 10. prosince 1301—5. ledna 1343. (Srovnej Tomka Děje Prahy I., 587 a katalog duchovenstva arcidiecése Pražské).

Tomáš Novák.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

V.

Od Radošů nebyl nikdo na bále, na který se politování hodná Kati tolik natěšila. Arciť na něm nebyl ani Zvonek, ušel tanci s dívkou hrbatou, ale neradoval se z toho, nýbrž truchlil nad ní, že má žel a bolest.

I dovtipil se teprv nyní, že mu chtěla svou lásku věnovat a že na lásku jeho spolehala.

Bože, kam ji zavedla její marnost, je slepá, pošetilá, nic nepovází a nic si nepředloží.

A hle, láska její k němu proměnila se v nenávisť a hněv, nechce ho vidět, nechce s ním mluvit, podvedl, oklamal ji, je přenešťastná.

Matka s ní má útrpnost, Josefka nad ní prolévá slzy, obě by ji rády uchlácholily a upokojily.

Matka k ní řekla: „Zvonek si vás všechny tři stejně oblíbil, zvláště k tobě byl přívětivý a já dlouho nevěděla, kterou vyvede.“ „Myslíla jste také na mne?“ ptala se Kati.

Odpověděla: „Na tebe jsem přede vším hádala.“

Kati naříká: „Nechal mne, vezme si jinou.“

„Ale ta jiná je sestra,“ praví matka. „Já jsem starší,“ dí dcera a dává se do škytání.

To rmoutí, to bolí Josefku a aby Kati potěšila, slíbila jí: „Však vy se také vdáte, s vámi každý dobře pochodí, jste výborná hospodyně, dostanete ještě lepšího muže než jest Zvonek.“

Kati tvrdí, že na Zvonkovi není pranic, přeje ho sestře a nestojí prozatím o ženicha. O Zvonka se již nestará, již mu nevaří zamilovaná jídla, již mu neposkytuje darů, ano, kdyby jí nebránily, požádala by nazpátek, co mu kdy dala.

Z těžkých a trudných myšlének vytrhly Katinku přípravy k svatbě. Napřed dělala, jako by jí na té svatbě nezáleželo a vyjádřila se, že nechce býti přítomna. Pak začala vyzvídat, kdo bude mládehcem a kdo družičkou a slyšíc, že si Zvonek za mládence vyvolil přítele svého Kaňku, důchodního v městě, tázala se, jestli sestra již má družičku.

Měla družičku a sice — Resi.

Aha, zase ji odstrčili! Což ona za družičku se jim nehodí? Což je špatnější než Resi?

Hodí se, není špatnější, ale nenadáli se, že by snad ona družičkou chtěla být.

Proč by nechtěla? Je starší než Resi, ano je nejstarší, jí patří přednost.

Za družičky se brávají sestry mladší.

Brávají nebo nebrávají, ona chce být družičkou.

Již se oznámilo panu Kaňkovi, že za družičku bude mít Resi.

Ať se to napraví, pan Kaňka i s ní vezme za vděk.

Pan Kaňka se Kati líbil, byl větší, byl hezčí než Zvonek, znala ho, již několikrát se s ním sešla a on vždycky s ní žertoval a velmi ochotně a vlídně s ní zacházel. Proto si přála, být s ním za družičku a umínila si, že si ho nenechá ujít.

Matka a Josefka ji v tom podporovaly, majíce to za spravedlivé a slušné a druhým to nadělalo mnoho nesnází a těžkostí.

Resi by Kati ustoupila, ale jestli pak ustoupí Kaňka a s Kati se spokojí?

Je veselý panáček, čtverák, šelma od kosti, byl písařem, nedávno se stal důchodním, chce a může se ženiti.

To vědí dívky v městě, i Resi a Kati to ví a tato hned by si ho vzala na vzdor Zvonkovi.

Resi by jím ovšem také nepohrdla a zdá se, že Resi a on na sebe berou, jak se říká po sprostou, ano nechybíme, pravíme-li, že si rozumíme a opravdu si naklonění jsou. Proto jim přišlo velmi vhod, že spolu budou mládcem a družičkou, však pro zachování dobré vůle s Kati i s matkou a Josefkou odřekli se toho blaha a bodrý Kaňka svolil, aby družičkou s ním byla Kati.

Chtěli, aby šla s bratrem Janem, že budou dva mládenci a dvě družičky, ale nepřijala toho a bratr Jan také odporoval, nechtě s ní být mládcem. Radši by prý se položil do hrobu, než s takovou družičkou po městě se vedl, a my zajisté se divíme Kaňkovi, že on se tomu podrobil. Dělal mu to vyrazení a Resi přece také byla družičkou, ale s Janem, že Kaňka tomu chtěl, aby o svatbě si byli na blízku. Jinému než bratrovi by ji sotva byl nechal a ona také neměla za nebezpečné nechat ho — hrbaté sestře.

Je svatba učitele Zvonka s Františkou Radošovou a nevěsta a družičky nádherně a skvostně jsou vystrojeny.

Fani a Resi to sluší, jsou hezké, jsou

sličné a milé a všem divákům se líbí. Jim nikdo nemá za zlé, nevytýká, nesměje se, že mnoho parády na sebe zavěsily, nikoliv, u nich je to v pořádku a přináší jim chválu.

Kati jinak se posuzuje, ji pomlouvají, jí nadávají, z ní si dělají úšklebky a žerty, je prý zfantilá, je ztřeštěná a pošetilá — ta hrbatá a mohla prý by zůstat radši doma.

Vedla se do kostela se Zvonkem ženichem a nepřepustila ho sestře Resi, druhé družičce. Zvonkovi až pot vystával na čele, když celé město se sběhlo, aby je vidělo. V kostele ona zmocnila se věnců a Kaňka musel litovat, že ho předešla! Na cestě z kostela škádlila ho proto, pokoušela ho a tu již on se s ní vedl, nic se nestýtil a nic se neostýchal. Je v dobrém rozmaru jako obyčejně, šprýmuje, laškuje, kývá, usmívá se na známé, dává jim pozdravení a při tom pořád s Kati se baví.

Divili se mu, mluvili o něm a leckdos řekl: „Snad si tu maličkou vezme.“

Však znali jeho povahu a mnozí se vyjádřili: „Inu, vždyť si nic nezadá a vždyť ho neubude; když se k ní má, jedná moudře.“

Jednal tak přes celou svatbu, jenž se slavila u Radošů, dováděl, skotačil a nejvíc si všímal Kati, aby prý naplnil povinnost, již k ní má co její mládenec. Matka radoští je u vytržení, Josefka plesá s ní a Kati — ještě jakživa nebyla tak blažena.

U Radošů se také tančí, hudebníci přišli a zahráli k vůli varhaníkovi, Kati je pořád v kole, Kaňka ji nenechá stát, když ji nevzal jiný, vzal ji on a rejdl s ní jako posedlý. I Zvonek ji provedl, musel a že to nebylo na místě veřejném, prováděli ji všickni a ona ze všech snad nejvíc tančila. Těší ji to nesmírně, nemůže se nabažit, vydržela celou noc, ještě ráno nemá dost a chlubí se, že není unavena.

Byl to nejkrásnější den jejího života a chudinka myslí, že se nyní často bude opakovat. Nemohla na něj zapomenouti, vypravuje o něm bez přestání matce a Josefce, líčí, popisuje jim, jak rozkošně se jí dařilo, zdá se jí o tom ve snu, má hlavu plnou myšlének, nápadů, záměrů a úmyslů a doufá, že je naplní nejbližší budoucnost.

Kati touží po tanci, již zase zachtělo se jí bálů, ó zajisté, kde je Kaňka, tam patří ona a jinak jí nebude než blaze.

Však, nastojte, Kaňka se po ní neshání jako ona po něm, předchází, nakloňuje si sestru Resi, miluje se s ní a k ní jen je zdvořilý a přívětivý.

Dostala se na bál po druhé, ale vedlo se jí jako po prvé. Kaňka netančil, Zvonek

netančil a ona také netančila. Netančily k vůli ní, samy sestry si to přály, je o to prosily a marná Kati již opět klesla na myslí a ztrácela naději.

Ano stalo se, co se mělo státi a k čemu se směřovalo: Kaňka vstoupil do manželství s Resi a Kati již zase hyne hořem a oddává se zoufalství.

Přetrpěla i tuto ránu, zdvihla, zpamatovala se, chtěla býti a byla družičkou a to k vůli tomu nákému mládenci. Sotva bylo možná mládence jí opatřiti, každý se vymlouval, zdráhal a konečně šel člověk, na němž nikomu nezáleželo. Chtěla lepšího, vzácnějšího, ale když ho nebylo, spokojila se s tím, co se za ni — nestyděl.

Zase se hodně vytančila, mládenec učinil, seč byl a Kaňka se Zvonkem mu pomáhali.

Milá Kati zůstala svobodná, mladší sestry jsou vdané a ona nadarmo ohlíží se po milenci a hledá si ženicha. Strojí, šnoří se, chce se líbiti, ale rok utíká po roku a ji nikdo nevyvedl. Ještě ten a onen padl jí do oka, sešel se s ní, promluvil na ni, usmál se, zažertoval si a ona hned zahořela k němu láskou a na lásku jeho si dělala právo, ano na ni se spolehala.

Vždy byla oklamána anebo bychom to lépe vyslovili, oklamala se sama a pak rmoutila se a celý svět nenáviděla.

Oženil se i bratr její Jan, vyštudoval, stal se konečně úředníkem, ale na svatbě jeho Kati již nebyla družičkou.

Je stará a ani obličej její již není hezký, nýbrž brzy sestárnul s ní a je pokryt vráskami, ačkoliv ještě nepočítá mnoho přes třicet let.

Snad se přece ještě vdá, ta touha, ta snaha neopustila ji, až umřela matka.

(Pokračování.)

DO P I S Y.

Z Přelouče, 9. února 1873.

(Na uvážanou rolníku z Padařova.)

Rolník z Padařova jest již v plném proudu, on musí psát stůj co stůj. — Jeho příspěvek „k rozšíření našeho národního programu“ jakož i jeho nejnovější „dekret o neomylnosti papeže římského“ jsou traktáty stejného směru, v nichž rolník Padařovský, neúhlavnějším odpůrce neomylnosti, sám problašuje se za neomylného a káže českému lidu, chtěje býti jeho oblažitelem: „Pryč s každým náboženstvím; neboť náboženství jest na škodu člověčenstvu!“ — Nechceme se hádati s rolníkem Padařov-

ským neboť jsme přesvědčení, že by od nás již ze zásady žádného poučení nepřijal; my však necháme zde mluvit jiné muže a uvedeme, jak asi o náboženství smýšlejí. Jsou mezi nimi také tací, kteří se též stavěli na stanovisko pouhého rozumu, ale přece nutnost náboženství uznávali, jinak by byla platila i o nich slova Žalmisty: Řekl blázen v srdci svém: není Boha. Náboženství jest zákon lidstva, jest hýbající síla člověčenstva. To dokazují dějiny. Kde lidé bydlí, tam jest i náboženství, kde dýše lidský tvor, tam dýše duše, a dech duše jest modlitba.

Kámen oltární, na kterém člověk svému bohu obětoval, byl vždy zároveň kamenem základním, kamenem úhelným, na němž zbudovány říše, z něhož vyrůstali národové. — Proto dobře praví již Plutarch: „Projdeš-li země, můžeš najíti města, kteráž zdí, umění, králů, domů, bohatství, peněz nemají, škol a divadel neznají: avšak města, kteréž by nemělo chrámů, ani bohů, kteréž by modliteb, přísah, věštev neužívalo, pro dosažení dobrých věcí obětí nepřinášelo, svatými obřady zlé odvrátiti se nesažilo, ještě nikdo neviděl. Já myslím, že by snáze město bez půdy vystavěti se mohlo, než by obec se sjednotila a obstála, když by všechno mínění o bozích z ní docela se vyňalo.“ A Cicero píše (De natura deorum): „Zruš uctívání bohů, a brzo ani pobožnosti, ani nevinnosti mravů, ani pravých ctností nebude; všem rozpustilostem a podivným zmatkům dveře dokořán se otevrou. Odejmi bohy, a nepoznávám, kterak pospolitost, čest a věrnost, a nejvzácnější všech ctností, spravedlnost mezi lidmi zůstati mohou.“ Mravný život jest zakořeněn jen v půdě náboženské, neb jen v náboženství nalezá mravní idea svého úplného uskutečnění. Odděl mravnost od náboženství a náboženství od mravnosti, a tys rozdělil to, co již ve svém původu nejužěji je spojeno. Mravnost bez náboženství jest strom oddělený od kořenů, jimiž sílu a život ssaje. Náboženství pak bez mravnosti jest pouhou mrtvou formou, kterou se idea božství zmenšuje a přirozenost člověka snižuje.

Jak veliký vliv má náboženství na mravnost a spolu na blaho a štěstí lidstva, to uznávali již staří.

Plato praví: „Kdo chceš žíti šťastně, drž se náboženství.“ Cicero praví: Nevím, zdaž věrnost a víra, a člověčenstvo vůbec ob stojí, odpadne-li zbožnost. Aristoteles považuje bohoslužbu za nejprvnější úkon z

oněch šesti, bez kterých žádnému státu o-
bejtí se nelze (rolnictví, průmysl, vojenství,
peněžnictví, bohoslužba, spravedlnost), a
dále praví, že náboženské principy jsou k
udržení člověčenstva nejvýše potřebny.

Uvádíme také slova Voltairova: „Mudrujte jakkoliv; chcete-li ale v dosti malém koutku země vládnouti, musí tam býti náboženství. Všude, kde jest jaká společnost, musí býti náboženství.“ Rousseau praví: „Někteří chtěli ctnost z pouhého rozumu vyvoditi, já ale přiznávám se, že nenalezám pro mravnost žádného jiného základu, leč náboženství.“

Veliký Washington praví ve své adrese na rozloučenou: „Náboženství a mravnost jsou nezbytné podpory veřejného blaha, a nemiluje svou vlast (není mužem svého národu), kdo tyto mohutné sloupy lidského blaha podkopává. Rozum i zkušenost dokazují, že mravnost v národě bez náboženství obstáti nemůže.“

Hledě k možným přehmatům ve věcech náboženských praví Montesquieu: „Jest to zcela opáčně vedený důkaz, vypočítávati všecko možné zlo, jež způsobilo náboženství, když se zároveň na vše dobré zapomíná, kterého jím lidstvu se dostalo.“ Podobných výroků rozličných mužů mohli bychom uvéstí ještě celou řadu; však dosti prozatím.

Ku konci upozorňujeme lidumila Pádařovského (v diecési Budějovické) na slova upřímného vlastence a veterána na poli národním, jimiž v nedávno vydaném spisu svém příkře odsuzuje rozmáhající se materialismus a ony běžné frase našich moderních filosofů, dle nichž člověk ne k božství nésti se má, nýbrž v jednu řadu se staví se zvířetem. Proti tomuto bezhlavému učení volá na slovo vzatý vlastenec jakoby prorockým hlasem nazpět v paměť věčné zásady mravnosti a Božství, jimiž posílen, jedině může národ náš doufati v dávno kýžené blaho; neboť „vše do času, Bžh pak na věky“; a „jiskra Božství vstřípena v srdce člověka, nedá se nikdy udusiti cele.“

K—j.

Od Žatce, 12. února 1873.

(K oslavení 900leté památky.)

Jelikož nynější doba, křesť. víře a Církvi ne valně příznivá, ano jizlivá, všecko, co nese jméno Ježíše Krista a křesť. ústavů a tudíž i starých dějin křesť., za mrzké i nebezpečné pokládá a ve svém zlém svědomí aneb ze slabosti ducha se strachuje a tudíž i muže výtečné zhanobuje a vyhostuje, a dila jich za cizí vyhlašuje aneb jména jich při nich zamlčuje; nutnou

jesti teď povinností, vyvýšovati a v úctě chovati všecko, cožkoli nám připomíná svatosti naše a vzácnosti a k smysli přiváděti mír, jehož byl Kristus Pán zaštepil mezi národy a knížaty a všechny v míru vykonané práce hájiti proti otupělým šumářům nových systémů z otročující školy Machiavelistů, jenž prospívá v usilovném soustředování všech věrná jednu politickou, a to nevěru. Či nepíše se stát bez náboženství, škola bez náboženství, a by možné bylo, církve bez víry, víra bez — a jak daleko už to od Napoleona, škůdce víry a Církve v Itálii Bohem a fr. národem odsouzeného zděděné neznabožství v nejvyšších státoprávních názorech dozrálo. Mince to tedy u nás cizácká, podloudnická. I nastává po tom rozboru také ta pilná otázka: může-li také *dějepis bez víry* se sepsati? Liberálníci dí, že může, ale důvodů nepodávají na to vyvrčení. Věhlasný *Hurter* však dí, že světa dějepis není nic jiného nežli dějepis Církve od počátku světa, je jako slunce, okolo něhož všechny planety — postavy histor: se otáčejí. To bije v oči, nedá se zapříti ani utlumiti: neb z jádra bohovědy všecka slast v zemích spravedlivě zřízených neb utejraných, všecka sláva a zřízená věda a pravý pokrok v dokonalosti.

A když věru tak jest, že dějepis bez víry nedá se ani skládati správně, snadno pochopiti lze, že v naší vlasti zachovalé a samostatné vždy bylo mužů, *kněží, ješto dějepis země s věrou a Církvi spojený skládající* v knihy snášeli a *kronikým vydávali*. A těm při oslavě 900leté památky založení Praž. biskupství přední místo náleží, ješto oni ve svých letopisech rozvoj křesťanství, rozvoj ústavů církevních a výborných schovanců jejich, pokroky a zájmy křesť. státu a vzájemnost mezi mitrou a korunou opisovali a vykládali, a tak s jednotou u víře jednotu v záležitostech zemských a tudíž i *vzdělání dějepis samostatný* vzdělávající a potomkům doručující, mnoho přispěli k zvýšení stavu Církve a státu. V řadě přední těchto vzdělavatelů národa, šlechty a králů sjednocených v tom úsilí, zachovati národ při jeho víře, mravích, obyčejích, právech a spolu povinnostech, vyniká muž, malě sice postavy ale srdce věrného Bohu, církvi, vlasti a vládci a ne skrovného poznání oboru věd tehdejšího věku, jemuž učený Fr. Palacký úctu vzdáváje nazývá ho pravým *Herodotem ve vlasti*, toho arcioťce dějepisu národa českoslovanského.

Byl to *Kosmas* (+ 1125), ctihodný muž, kněz, děkan při chrámu biskupském v Pra-

ze. (Würdigung d. böhm. Gesch.-Forscher) Počínaje řadu českých historiků, počíná dějiny české od roku 1100, a vyvádí střízlivě a nestranně, cožkoli bystrým zrakům jeho podáno, posuzuje vše dle školy tehdejší a dle úsudku svého zdravě a prakticky. V mnohém ohledu vyvýšen nad svůj věk svítil co jasná hvězda na obloze církevních i politických dějin vlasti české a byl by svému věku více svítil, kdyby dílo jeho na pergameně psáno, bylo se mohlo tak rychle rozšířiti jako teď tiskem se děje. A odtud ta spořivost slov, klasická realnost a úsečnost, anto nyní se plýtvá slovy a papírem. Mnoho řeči, málo věcí. Neosměluji se, navrhnouti, by k oslavě zpomenuuté památky tomuto církevnímu patriarchu českého dějepisu postavou byl skromný pomník na náměstí u sídel kanovnických. — K němu se druží ovšem po stoletích v církevním směru *Eneáš Silvius Piccolomini* se svým stručným spisem: „Kronika Česká“ (1405—1469), jenž znám jsa pode jménem *papeže Pia II.* velice vzdělaný a v dějinách svého věku oučinný byl. — Teď z krajiny *Žatecké* vystupuje histor. osobnost, jejížto rod na této straně svého času jak uměním tak i jménem vládnul velikým. *Beneš to Krabice z Waitmile*, kat. kněz, arcijáhen *Žatecký* a kanovník *Pražský*, který sepsal: „Chronicon ab a. 1257—1487“ (ve 4 sv. Dobnerových: monumenta histor. Boemiae). Spis tento málo už přístupný hoden by byl obnovy a kritiky. Původní díla více vábí než zdělaná, protože pel s nich setřen bývá. A proto i nalezla tolik obliby ta „česká kronika“, kterouž s velikou péčí, pilí a vytrvalostí sepsal a složil často bez vlastní sudby, Václav *Hájek* z Libočan († 1553), farář katolický. Rozmanitý v ní sloh a chronologie poukazují na původní nálezy a prameny. Církevní jeho zprávy odhalují mnohou temnou stránku, již by snad jiný byl neobjasnil a svědčí o křesť. nadchnutí, lásce k Církvi a jejím právům a ústavům. Sloh semotam architekurní, veskrz prostonárodní. Po světských těch kněžích přijdou dva učení Jezuité, teď velmi nenávidění: *Jiří Cruiger* († 1671), jenž složil: „Sacri pulveres regni Bohemiae, menses Jan., — Octob.“ Nad něj a jiné předčil učenější *Jesuita*: *Bohuslav Al. Balbín*, ten se zvlášť vyznačil sepsav dílo: *Vita venerabilis Arnesti*, výtečného I. arcibiskupa *Pražského*, (1064) a potom „*dějinný výtah zájmů českých*“ a „*směs histor. té země*“ a konečně: „*Učenou Bohemii*“ 3 sv. vydal *Raf. Ungar* v Praze 1776—1780 — sklad to převzácný. Těmto

dvěma řeholníkům ruku podává *Jan Tomáš Hammerschmid* ozářen jsa „*Slávou a velebností církve Vyšehradské*“ (Pragae 1700) u průvodu „*Slávy Pražské*“ (1723), bývalý to farář v Týně. Jdeme-li odtud k mostu kamennému, vstříc nám jde křížovník *Jan Bečkovský* († 1725) a vede svou: „*Poselkyni starých příběhů českých*“, (v Pr. 1700 fol., H. díl leží v prachu ještě). I přehlížeje ten les příběhů čestných jal se *P. Gelas Dobner*, člen řádu *Piaristů* od *Hájka* z *Libočan* začínaje, mýtití a průseky v něm činiti („*Annales Bohemorum*“ 1762—82. 2 vol.) a vysílil poklad zemský: *Monumenta hist. Bohemiae* nusq. ante hac edita. (Pr. 1764—85). Též sekeru přiložil k stromům *P. Josef Dobrovský*, abbé († 1829) kritikou „*křtu Bořivoje*“, dovozuje původ víry křesť. v Čechách, kterážto stránka dějův nejvíce připadá k roku běž., ač nová sudba s novými nálezy a úsudky velmi dotírá na jeho chyby a poklesky, protože se kloní k nepodstatným důvodům, ježto Němci dle svých principů hájí u darování víry křesť. od západu. Naproti tomu vzdav se takových hádek *P. Bohumír Jan Dlabáček*, kněz z řádu *Paulinův*, sebírá všechny síly umělců histor. po Čechách v slovníku svém (1815 3 sv.) a ukazuje, kam až přivedla víra křesť. nauky a umění v rozličných odborech. Můj pak slovník „*slávokřesť. malířů*“ tuším přinese „*Časopis katolického duchovenstva*“ u výtahu. J. D—r.

KRONIKA.

Z Prahy. *J. Emin.* nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel ve středu 12. t. m. do Vídně na pohřeb *J. V. císařovny Karoliny Augusty*, kteráž v neděli 9. t. m. v 81. r. věku svého v Pánu zesnula a ve čtvrtek 12. t. m. slavně pochována byla. Do Prahy navrátí se *J. Eminence* ve čtvrtek 20. t. m.

— *Pobožnost 40hodinná* bude se konati do 17. t. m. u *Milosrdných sester* v *Karlíně*, od 18—22. u *Voršilek*, od 23—27. u sv. *Kajetána*.

— *Spolek Arimatějský* pochoval v měsíci lednu 130 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů.

Z Paderbornu. (*Biskup Konrad* k ministerstvu v záležitosti navržených církevně politických zákonů.) Nejdůst. biskup *Konrad* (*Dr. Martin*). poslal ku královskému státnímu ministerstvu (k rukoum předsedy ministerstva hraběte *Roona*) o církevně politických zákonech, jež sněmu k poradě předloženy byly, toto vyjádření:

Tyto tři sněmovně podané a veřejnými listy sdělené návrhy zákonův, totiž: 1. O mezích práva v užívání církevních trestů a kázně; 2. O vzdělání a postavení duchovenstva; 3. O církevní moci disciplinární a zřízení královského soudu v záležitostech církevních; — vynucují mně, jakožto pruskému, katolickému biskupu dříve ještě, než by tyto návrhy zákonitě platnosti nabyly, toto veřejné vyjádření:

Nevidím předně ve výměrech těchto návrhů nějakého vysvětlení neb uspůsobení paragrafů ústavní listiny církve se týkající, nýbrž zamýšlené zrušení základních jejích zásad. Vidím v nich dále sahání ve vlastní podstatná práva křesť. církve, které jen k tomu směřuje, aby celé ústrojí církevní zničeno bylo. A za třetí mám to pevné přesvědčení, že tyto návrhy, dosáhnou-li zákonitě platnosti, v ustavičný odpor se slavnou mou přísahou, kterouž při nastoupení biskupského řádu s vědomím královských státních úřadů u oltáře Páně jsem složil, přivedou. Z trojích těchto ohledů nemohl bych nikdy, kdyby tyto návrhy skutečně zákony se staly, za žádných okolností ani k vůli zabránění toho největšího zla časného k provedení zákonů těchto. ruky své podati. Všecky ty zmatky, které z toho mezi farním duchovenstvem a dále i v obcích vzniknou, jasně mám sice před očima, než útěchou a uspokojením mi bude, že každou toho zodpovědnost budu moci od sebe odmítnouti. Vysoké královské státní ministerstvo žádám ve vši oddanosti, aby toto vyjádření, jež povinnost a svědomí mně vynutilo, blahosklonně přijmouti ráčilo.

V Paderbornu 17. ledna 1873. Biskup Paderbornský, Dr. Konrad Martin.

Ze Švýcar. Na den sv. Františka Saleského, biskupa Ženevského, učiněno ve světské diecesální konferenci na radnici v Solothurně toto usnešení: „Sesazení biskupa Basilejského, zákaz všeho biskupského úřadování, odejmutí biskupských důchodů, sepsání inventáře“ — vše jakoby biskup Eugenius ležel na marách. Tím stalo se násilné odtržení těla od hlavy v diecési, lid urván od krvácejícího srdce vrchního pastýře, pět kantonů nalezá se v církevní vzpourě proti úřední biskupské autoritě, a celému katolickému Švýcarsku udeřeno v obličej, jakož se od časův nešťastné reformace nepřihodilo. Ve čtvrtek dne 30. ledna odebrala se kapitola v plném počtu k nejdůst. biskupu Eugeniovi, aby mu bolest a soustrast nad tím, co se bylo přihodilo a věrnou všech oddanost projevila. Klademe na

slovo „všech“ důraz, neboť téhož dne diecesální konference se opovážila určití kapitole tři jmena k volbě zástupce biskupského. Vysoce důst. páni, jimž se hana tato stala, zajisté se proti tomu ohradili a pevně státi budou při usnešení celé kapitoly.

Z Jerusalema. (Pokrač.) Soustrast byla všeobecná. O zásluhách a skutcích patriarchy mluvíti, jest tuto od místa. Dostačí podotknouti, že úmrtí jeho ovšem časné ve věku 58 let, po 25letém zastávání úřadu, patriarchát v žádném bezprostředním nebezpečí nezustavilo. Kéž by zastoupil místo jeho muž stejně slýs a stejněho ducha! Není zde katolictví na tak pevných základech, jak si mnohý myslí; úplná ztráta všech svatých nebyla by nemožností. Bylo by nesvědomitě stav zdejší církve katol. do lepšího světla stavěti, než tomu v skutku jest, jelikož se tím jenom bezstarostnost evropských katolíků ku svatě zemi podporuje. Rusko vztahuje svou silnou ruku po svatyních ve prospěch svého pravoslavlí, Prusko též snaží se zapustiti ve svatě zemi pevnějších kořenů ve prospěch a pomocí protestantismu. Jenom pro katolíky nepozdvihuje se rámě žádné moci. Božská prozřetelnost, která dosud tak zjevně při Piovi IX. stála, bude jej i tentokráte řídit, aby církvi Jerusalemské důstojného dal pastýře. Zatím spravuje patriarchát světící biskup Monsignor Vincenzo Bracco. Dlužno ještě o katolících podotknouti, že v zahradě Getsemanské od nich zřízena jest nová křížová cesta na deskách s vypouklou prací, zhotovená v Neapolsku z pálené hlíny, jež jest největší ozdobou krásné zahrady. Na chrámu sv. Anny se dále nepracovalo; zdá se, že chtějí vystavěti vedle novou budovu. Stavba Casa novovy bude brzo dokončena, čímž tento poutnický dům mnoho získá. Od schismatiků nebyli letos katolíci znepokojováni. V Baidalle strhla se sice z počátku roku krvavá šarvátka, již se i katolíci účastnili, ostatně byla však tato žalostná udalost zcela soukromého rázu, ač při tom nejméně čtyři lidé o život přišli.

Maje nyní o Řecku mluvíti, nerad pouštím se do líčení odporné rozervanosti církve řecké. V první polovici roku byl mezi Řeky úplný pokoj. Okolo velikonoce byl ještě patriarcha obklopen sborem biskupů, kněží a mnichů, a lid líbal půdu, kudy noha jeho kráčela, jak jsem to sám viděl. Tu odešel patriarcha do Cařihradu, aby soudil nad bulharským exarchou. Najednou přišla zvěst, že řecký patriarcha do Jaffy přišel.

Že nechtěl dekret o vyobcování podepsati, byl přinucen, pomocí vlády v Cařihradě, kde životu jeho úklady činili, utéci. Smyrnu, kde mu též nebezpečnost hrozilo, minul šťastně. Na to byli povoláni do Jaffy 4 biskupové, a tam jim sdělen rozkaz patriarchy Cařihradského, aby patriarcha Cyrilla hned odevzdali svázaného do Cařihradu. To se však nestalo; neboť patriarcha přišel s biskupy do Jeruzalema, při kteréž příležitosti v ruském hospici osvětlení uspořádáno. Všeobecná zvědavost, co se dále dítí bude, dlouho nebyla ukojena. Patriarcha mívál dlouhé porady s ruským konsulem, a opět své synedrium svolával. Msta patriarchova vyšla brzy na jevo; prohlásil veřejně, že za žádnou podmínkou dekretu nepodepíše, udáváje následující důvody: Bulharský exarch jest od Ruska uznán a Rusku oddán; exkomunikací bulharského exarchy tedy zničeno spojení s Ruskem, a v tom případě i jeho církev v nebezpečí pro nedostatek podpory, která většinou v moci ruské spočívá, a ochrany, jelikož Rusko v tomto případě místo co by jeho církev chrániti mělo, spíše ji nepřátelsky pronásledovati bude. On že vůbec nemá žádného práva, jiného patriarchu exkomunikovati; takového něco že může jen papež učiniti. Je-li poslední poznámka zcela pravdivou, nemohu zaručiti. Brzo bylo též pozorovati, že se kněžstvo vždy více patriarchovi staví na odpor, a v celku jej rozhodně žádá, aby dekret podepsal. Kněží totiž nejsou, co se Ruska týče, téhož náhledu s patriarchou, a myslí, že se ještě Rusku ubrániti, a bez něho obstáti mohou. Mezi tím přišel ruský velkokníže Mikuláš, jemuž patriarcha až do Nazareta vstříc vyjel. On přijížděl z Damašku, cestoval přes Nazaret u Jordánu k mrtvému moři, a držel pak slavný vjezd v Jeruzalemě, při které příležitosti od patriarchy a kněžstva voděn byl po rozličných svatyních chrámu sv. hrobu. Brzy na to vysvětil patriarcha nový ruský kostel obklopen ještě duchovenstvem u přítomnosti velkoknížete, důkaz to, že se již úplně vrhl Rusku v náruč, neboť se dříve prý zpečoval kostel tento vysvětit. Velkokníže neopomenul patriarchu v jeho předsevzetí utvrditi, a slíbil mu všemožnou pomoc. Po jeho odjezdu uskutečnila se ihned roztržka mezi duchovenstvem a patriarchou, a když jednou hádky počaly, užilo se každé záminky ku vzájemným sporům. Tak žádal najednou konvent na patriarchovi skládání účtů, což jest ovšem jeho povinností, ale konvent jich po 27 let nežádal. Ve prostřed listopadu roznesly se na

jednou řeči, že chtěli řečtí kněží patriarchu zavraždit. Jak se praví odebrali se ještě pozdě večer 4 biskupové do patriarchátu. Místo co by je byl předpusť, dal patriarcha dveře zavřít, a druhou stranou poslal Cervassee na serail. Policie se hned dostavila a biskupy odvedla na serail, kde pro jednání své proti patriarchovi vyslýcháni byli; tu oznámili jednoduše, že patriarchu neuznávají, poněvadž nechce podepsati. V patriarchátu byla pak prohlídka, jejíž výsledek bylo vypátrání skutečného pokusu vraždy na patriarchovi od konventu. Kdo se ho účastnil, jsou k žádosti ruského konsula do Cařihradu odevzdáni.

Od té doby byl patriarchát vojáky obsazen, a kdykoli patriarcha vycházel, měl vždy při sobě vojenskou stráž. Obviňování konventu, že učinil vražedný pokus na patriarchu, jest těžké, a nebyl bych o něm ani mluvil, by nebylo ve všech ústech. Je-li obvinění nepravé, může se vyvrátiti, já nechci nikomu ukřivditi, ani Řekům ne. Tento případ byl podnětem, že patriarcha svolal duchovenstvo a zástupce lidu do patriarchátu s doložením, že hotov jest se poděkovati, když by se tak všeobecně od něho žádalo. Výsledek svolání tohoto byl tento: Biskupové a konventy prohlásili se proti patriarchovi, vyjma málo kněží, zástupcové lidu většinou pro patriarchu. Za těchto okolností zůstane při starém. Patriarcha sloužil pak vždy v neděli mši sv. obyčejně sám v chrámu Božího hrobu, chrám byl lidem naplněn, ale kněží mohl jsi na prstech spočítati, a zvony konventu nedaly se též slyšeti. Zvláštním protivníkem patriarchovým zdá se býti biskup z Gazy, jenž co nejstarší biskup nástupcem jeho býti chtěl. Bez pochyby on to byl, jemuž patriarcha, když se u něho ohlásiti dal, vzkázal: ani polovičatý biskup z Gazy nesmí vstoupiti. Do Jaffy poslal patriarcha jiného představeného, jelikož dřívější jeho protivníkem byl, lid však při něm drží. Když se dřívější představený udržeti chtěl, hrozil mu lid bítím. Náměstek, k němuž on se o pomoc utekl, odpověděl, že má rozkaz, nařízení patriarchových šetřiti. Patriarchova odporná strana poslala mezi tím deputaci do Cařihradu, která vládě nalhala, že jest zde vše proti patriarchovi. Za to byli prý zavřeni. Zdá se však, že něčeho deputace přece dosáhla, neboť přišel z Cařihradu ferman, jehož výsledek hned podám. (Pokračování.)

Ze Syrakuz (Úmrtí odpadlého kanovníka.) Kanovník Gallo v Girgenti, ježto kůru nenavštěvoval, světsky se nosil a po-

horšlivý život vedl, byl od svého biskupa vyobcován, jenž byl zprvu neopomenul otcovsky jej napomenouti, a třikráte mu exkomunikaci pohroziti. Nešťastník však nemohl se již z otroctví náruživosti vymaniti. Vešel veřejně v civilní manželství, a vláda, jež všecky náboženské city národa nohama šlape a odpadlé kněze jako velice zasloužilé odměňuje, odevzdala mu hned úřad na gymnasium v Syrakuzách. Brzo však těžce onemocněl arcibiskup poslal k němu, chce-li přijmouti jeho návštěvu. Gallo přivolił s poňnutím, než osoba, s kterouž žil, poslala drzý list arcibiskupu: že jest rádnou manželkou Gallovou, že se nedá od něho odloučiti, a že si takou návštěvu zakazuje. Arcibiskup poslal pak faráře k umírajícímu, ale tento nalezl jej bez vědomí, obklopeného svobodnými zedníky, tak že ničeho neporídil. Brzo potom zemřel. — V Neapoli zemřel také takový kněz, dall' Orgaro, jenž již od roku 1848 hrál si na revolucionáře. Také bez pokání odešel na věčnost.

Paběrky.

4. *Osudy systému Koperníkova.*

Zajisté není od místa poukázati v době, kde celý národ náš tak čestně oslaviti se chystá památku velikého Slovana, na některá pojednání, v nichž záležitost Koperníka a Galilei-ho vzhledem Stolice římské na pravou míru se uvádí a výsledek stručně naznačiti.*)

Již dlouho před Koperníkem jednalo se o opravu kalendáře, jenž v 16. stol. již o celých 10 dní se rozcházel. Hvězdářství, jak Koperník je nalezl, nebylo s to, aby zevrubná pravidla k zamýšlené opravě poskytl. Proto byl Koperník, jenž v Římě matematice a astronomii s velkou chválou učil, vyzván, aby dále pátral a zkoušel, čemuž on milerád se podvolil, až dospěl k soustavě, která jméno jeho na věky proslavila a základem se stala nové astronomie. Na základě jejím pracováno dále o opravě tak toužebně žádané. Kniha Koperníkova „de revolutionibus orbium coelestium,“ byt i v Římě psána nebyla, byla tam přece dobře známa a od slovutných mužů chválena. Byla tištěna v Norimberku 1543 a věnována papeži Pavlovi III. (1534—49).

Oprava kalendáře stala se od papeže Řehoře XIII. r. 1582.

Sedmdesát let po smrti Koperníkově, když Galilei na základě soustavy jeho dále pracoval a všeobecnou pozornost na sebe obrátil, byla kniha jeho k rozkazu římské Stolice zkoušena. Uznáno bylo, že v ní mnoho prospěšného obsaženo jest. Avšak oběh země kolem slunce jen za domněnku dovoleno bylo přednáseti, poněvadž ani Koperník, ani Galilei († 1638) nedospěli ještě tak daleko, aby utvořili si pravý pojem o zákonech tíže vzduchu. Z té příčiny tvrdili pohyb země vzduchem, z čehož nepopíratelné odpory plynuly, jež již starý Ptolemaeus dokázal; ký div, že nauka ta klamnou a Sv. Písmu odpornou uznána a prohlášena byla. Proto Galilei, když daných mu výstrah si nevsímal a proti zákazu soustavě Koperníkově dále vyučoval, přinucen byl ji odprisáhnouti. Po smrti jeho tíže vzduchu byla poznána a řádně oceněna. Nyní ovšem mohli astronomové nauku o denním a ročním oběhu země očistiti od fysikálních, v pravdě nesmyslných odporů vzhledem ku zjevům na zemi. Skutečně se jim to podařilo, nové důkazy nalezány, oprav příčinováno, obor astronomie víc a více ojasňoval, až nauka v kolébce své jen co „hypothesa“ připuštěná v širších vždy kruzích na stupeň „věty“ povýšena jest. Příčinou udalostí těchto zrušeny v našem století zákazy o knize Koperníkově zúplna. Jak v té a jiných příčinách zachováni se protestanté ku Kepplerovi, viz spis: Joh. Keppler's Leben und Wirken. Sepsal von Breitschwerdt. Stuttgart 1831. M.

5. *Změna náboženství.*

Jednou pravil jistý protestantský kněz k hraběti Stolbergovi, který jak známo vrátil se do lůna katolické církve: „Nedržím dokonce s lidmi, kteří své náboženství mění.“ Na to odvětil šlechtetný hrabě Stolberg: „Rovněž i já: nebo kdyby moji předkové své náboženství nebyli změnili, nebyl bych nyní nucen ku katolictví se vrátiti. Protestant stana se katolíkem nemění náboženství, on jen vrací se k víře, od níž otcové jeho se odvrátili.“

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Časopis kazatelský, vydává B. M. Kulda, síd. kanovník na Vyšehradě. Ročníku X. svazek 4. (březnový čili postní). Str. 241—320. V Olomouci 1873. Sklad B. Grosse. Obsahuje řeč při svěcení nov. kříže, sedmero postních kázání (myšlenky pod křížem), na slavnost Zvě-

*) Historisch-politische Blätter für das kat. Deutschland. Svazek VII.: Der heil. Stuhl gegen Galileo Galilei u. das astronomische System des Copernicus. — Bonner Zeitschrift. Nová řada. Ročník IV. — Dechamps: Die Wahrheit und Vernünftigkeit des Glaubens. Něm. od Heinricha. Mohuč 1857. — Slovníky církevní: Ašbachův a Frýburský: Článek „Galilei.“

stování P. Marie tři řeči a na ned. I. v postě o postu tělesném i duchovním.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Vedenfm Vác. Štulce, probošta kr. kollegiatní kapitoly na Vyšehradě, s pomocí několika bratří duchovních vydává Ant. Mužik, kněz církevní. Tiskem a nákladem kněhtiskárny Cyrillo-Methodějské v Praze. Sv. III. sešit 2. Str. 65—112 a 17—32. Obsah: a) Duch. řeči na ned. VI po Zjev. P., na ned. Devítka, I. a II. po Dev., na pop. středu a ned. I. v postě; kázání postní kard. arcibiskupa Hau- lika o církvi: 1) původ a rozšiřování sv. Cír- keve, 2) Církev naše jest katolická. b) O- snovy: na den Očišťování P. M., na ned. IV., V. a VI. po Zjevení P., na ned. Devítka, I. a II. po Dev. a na ned. I. v postě.

— „*Rozbor československé literatury a životopisy československých výtečníků.*“ Se- psal Rupert M. Přecechtěl, dr. bohosloví v klá- šterě Servitů v Pešti. Druhého opraveného a rozmnoženého vydání sešit II. (str. 51—100). Nákladem vlastním.

— „*Divka v domácnosti.*“ Techno- logické a jiné v ženském hospodářství potřebné vědomosti. Ku prospěchu dívek škol národních i občanských sepsal Tom. J. Ronek, říd. učitel v Libni u Prahy. Druhé opravené a rozšířené vydání. Se 44 dřevorytinami. V Praze 1873. Nákladem kněhk. Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 122.

— „*Besedy pro mládež,*“ vydává nákla- dem svým kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Svazek XLII.: „*Kovářský učenník.*“ Obrázek ze skutečného života. Dle Marie Žo- fie Schwartzové volně přeložil Fr. Suchánek, učitel. Str. 100. — Sv. XLIII.: „*Mistr Dě- třich,*“ platně, aneb: Černý mor. Povídka pro dospělejší mládež od Ludovíky Pichlerové. Přeložil Václav Hornov. S obrázkem. Str. 90. — Tamtéž: „*Divadelní hry pro děti.*“ Sešit IX.: „*Malí vojáci,*“ aneb: Kdo neposlouchá, bývá bit. Hra zvláště při dětském výletu. Sepsal P. Josef Baar, katecheta v Písku. Str. 25.

— „*Hry mládeže.*“ Sestavil Adolf Po- túček, učitel. Sešit 2. S 53 vyobrazeními. V Praze 1873. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 167.

— „*Křížová cesta za duše v očištění.*“ Dle něm. volně vzdělal P. J. Ž., adm. in spir. v B. Újezdě. V Novém Městě nad Metují. Tiskem B. Böhma 1871. Nákladem vlastním. Str. 20. Cena levná, obzvláště při větším ob- jednání. — Tamtéž: „*Sbírka písní užívaných při službách Božích.*“ Uspořádal Em. Meli- char, farář. Str. 48.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Althanas Jindř. *Gottstein*, ř. premonstr. na Strahově, far. admin. v Libotejnici, 27. ledna, (nar. v Praze 12. říj. 1815, vysv. 31. července 1842);
- P. Otmar Karel *Jeklin*, ř. sv. Benedikta v Emausích, býv. prof. na c. k. gymnasium v Klatovech, nyní provisor kláš. v Praze, 13. února, (nar. v Plzni 4. listop. 1819, vysv. 2 srp. 1846).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- P. Christian *Kaplan*, ř. premonstr. na Stra- hově, za admin. v Libotejnici;
- p. Frant. *Maurer*, koop. z Schönlindu do Abertan;
- p. Kar. *Schneider*, koop. z Abertan do Schönlin- du.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác *Říha*, koop. Oubislavický, za faráře v Kanku u Kutné Hory;
- p. Josef *Militký* za skut. katechetu na real. školách v Pardubicích;
- p. Frant. *Macháček*, z Třebechovic, za kapl. v Něm. Brodě;
- p. Frant. *Zima*, neom., za kapl. v Třebecho- vicích.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignác *Tloušť*, jubil. kněz, bisk. notář, fa- rář v Předslavicích, 4. února (nar. v Ja- roměři 28. červ. 1790, vysv. 22. srp. 1814).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vojtěch *Zuman*, jubil. kněz, papežský ko- moří, čestný kanovník Litoměřický, kon- sist. rada, bisk. vikář, druhdy školdozorce v Mělnickém vikariátě, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, bisk. notář, arcijáhen a děkan v Chorušicích, 5. února (nar. v Bělé 15. dubna 1792, vysv. 15. října 1814).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Petschauer*, kapl. v Duchcově, za fa- ráře do Širokých Třebčic;
- p. Frant. *Mach*, kaplan za katechetu na o- becne a měšťanské škole v Chomutově;
- p. Bedřich *Holoubek*, admin. za faráře v Dol. Gruntě;
- p. Ignác *Jelínek*, kaplan v Plzenei, (Pražsk. arcid.) za faráře do Kůřívod;
- p. Jiří *Röhn*, admin. in spir. et temp. za interkalárního admin. v Mimoní.

Upřázdňená místa:

- Mimoň*, fara, patr. hraběte Hartiga,
- Chorušice*, patr. knížete Jiřího z Lobkovic,
- Osonice*, patr. velkopřevora Maltezkého Frant. hraběte Kolovrata Krakovského, do 20. břez.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
kněhkupectví
Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl.50kr.
polor. 1zl.75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč druhá, činěná v Konstantinopoli, když
byl mezi lidem povstal spor o některé
biskupy.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.
(Dokončení.)

XIII. Mluvímeť zajisté o tom bratrském rozporu, nedávno mezi námi povstalém, kterýmž se i *Bůh i člověk i Kristus* zneuctívá.¹⁾ Nikoliv pak ten, o němž někteří z jeho špatných milovníků trvati se osmělují, že se za nás nevtělil docela, aniž na kříži přibit byl, tudíž pak ani pohřben, aniž z mrtvých vstal, a dle toho jenom potud Jej v uctivosti mají, pokud uctivost jich vlastně zneuctěním jest, a protož Jej právě ve dva syny dělí anebo slučují; a tak potom není ani dokonale na nebesa pojat a tam veleben, nýbrž co nejvíce povržen a odcizen, jelikož v přirozenosti lidské podobnost s Bohem a mocnost rozumná největší předností jest. Arciť bylo potřebí po sjednocení

Božství, rozdvójiti člověčenství a o rozumu nerozumně souditi a to mužům jinak moudrým; a tak bych nebyl celý ani spasen, ač jsem byl celý klesl, a pro neposlušnost praotcovu a ošemetnost ďáblovu zatracen, a pak by se i milost Boží i spasení naše zlehčovalo. A nejenom to jest k politování, ale i to, že se sváříme pro lidi, jsouce od Boha vykoupeni a spaseni, a svou nesvorností tak daleko jsme zabloudili, že se jí i jiných ctižádosti propůjčujeme a pro cizí sídla sami se v nepřátelství pouštíme.¹⁾ Tak v jedné věci dvojí veliké chyby se dopouštíme, jednak jejich vládychtivost podněcujeme, jednak sami se ve své svárlivosti jich chytáme, jako lidé, kteří s hůry padající vybíhajícími skalisk anebo keřů se chytávají.

XIV. Ale my se raději k tomu přičiniti máme, abychom ony mírem mezi sebou oslabili; a tak bychom jim lépe posloužili, nežli za ně bojujíce. Nyní však se jedni k druhým za spojení válečné nabízejí, druhí pak si je velmi přebídně, jak se mi zdá, přidružují, tak že již opravdu celý svět, sotva že se byl na krátký čas smnouhou prací a krveprolitím sjednotil, opět ve dva válečné tábory se rozpadává. Kdo

¹⁾ Toto i co dále v článku XIII. sv. otec praví, rozuměj o bludu Apolinárovu, jenž pro dvojí přirozenost Kristovu božskou a člověčskou katolíkům vytýkal, že Krista rozdvoují; pročež upíral Mu lidskou přirozenost a všechny spásitelné z ní pocházející výsledky: vtělení, utrpení atd. A tak též trval, že Kristus pravou lidskou duší neměl, nýbrž že Slovo (*lóγος*) na místě duše bylo. To míní slovy dalšími „o rozumu nerozumně souditi.“

¹⁾ To rozuměno buď o biskupské stolici Antiochenské a o Miletiovi a Paulinovi, kteří se oba najednou o ni ucházeli. Viz úvod.

však pokojně a mírně mezi oběma trvají, od obou zle zakoušejí, jednak jsou opovrženi, jednak i pronásledováni. Z těchto jsme i my dnes, jenž takové si počínání káráme a proto i na tento stolec, sporný a záviděný, jsme nastoupili; i nebylo by tu divu, kdybychom návalem obou stran byli potřeni a svrženi po tak mnohé a lopotné práci, aby tak protivníci na sebe se dostali a nemajíce žádné bránící stěny mezi sebou, do syta se pobili a povraždili. Tomu konec učiniti a to staviti možná hlavně Bohu samému, an vše spojuje a v jednotě drží; avšak mohou k tomu nápomocni býti i lidé, zvlášť kteří pro ctnost veskrze horlí a dobro svornosti nahlížejí. Toto nejprve se počíná od nejsvětější Trojice, jejížto hlavní vlastností jest jednota v bytnosti a svornost vespolečná v osobách; sděleno pak jest andělským a bohupodobným mocnostem, kteréž v míru a pokoji trvají mezi sebou i k Bohu; přechází potom i ke všemu tvorstvu, jehož ozdobou mír jest; nachází se konečně i u nás ohledem k duši, když ji ctnosti společně provázejí a zdobí; ohledem pak těla záleží v souměru a souhlasu všech údův a jich živlů vespolek; při duši jest to a sluje krásou, při těle pak zdravím.¹⁾

XV. Já pak si chválím i slovo Šalomounovo, an jakož všeliké věci tak i válce a míru svůj čas vykazuje.²⁾ To jedině připojím, že se má příhodné doby k oběma šetřiti (poněvadž i válčiti někdy potřeba káže, dle jeho příkazu a řeči); ale dokavade možná, máme více k míru býti nakloněni, neboť ten jest vznešenější a Bohu mnohem podobnější. Tak by pošetile bylo smýšleti, že po domácku sice nejlépe jest jednomyslné svornosti se držeti, veřejně pak že by nebylo tak též prospěšno. Správa i domáčí i obecná nejlepší bývá ta, v které buď nic buď co nejméně nesvornosti a

sporů panuje, kdyby pak se přec událo nějakých někdy, když by se co nejčerstvěji opět upokojila a shojila: a obecné církvi by mělo cosi jiného lepšího býti a slušnějším? A každý by měl zvlášť o sebe pečovati, jak by se sám v míru a pokoji zachoval, (neboť mír jest věcí veležádoucí každému a jest vlastně vládcem nad chtíči nezřízenými;) ale k jiným by neměl se týmž prokázati, nýbrž za slávu si pokládati potlačení bližního? I to by byla pošetilost odporná, mysleti, že Bůh nám snažně prikazoval, abychom křivdícimu nám odpouštěli, nedím sedmkrát ale mnohem častěji, poněvadž kdo odpouští zasluhuje, aby mu odpuštěno bylo;¹⁾ a nám pak má býti na vůli ponecháno i proti těm, kteří nám v ničemž neukřivdili, hněvu svému uzdu pustiti, nežli si je dobrodiním získati? A když víme, že mír a pokoj zachovávajícím taková blaženost se ukládá, že v řadě vyvolenců oni jediní syny Božími se nazývají,²⁾ tu my bychom v sebe větší nepřátelství se pustíce domnívati se směli, že Bohu milý skutek konáme, Bohu pravím, jenž za nás trpěl, aby nás v pokoj s sebou uvedl a duchovní rozpor náš usmířil?

XVI. Nikolivěk, přátelé a bratři rozmilí! nikoliv nesmíme tak smýšleti. V uctivosti mějme dar pokojného Pána a Spasitele svého, pokoj a mír, kterýž nám byl zůstavil odebíraje se od nás jako nějakou památku na něho.³⁾ Jeden jediný boj znejme, boj proti mocnému protivníku svému. Oslovujme bratrským jmenem i ty, kteří nás nenávidí, jestliže totiž tomu neodpírají. Povolme v málu, abychom získali více — svornost; ponížme se, abychom svítěžili. Vizte zákony závodíšť a zápasníkův boje! často ti, kteří poraženi jsou, přemohou nad těmi, kteří vrch měli. Takových následujme, nikoliv pak nenasytných břichopáskův anebo zisť-

¹⁾ Srov. o míru první, XII. a XIII. ²⁾ Kaz. 3, 8.

¹⁾ Mat. 18, 22. ²⁾ Mat. 5, 9. ³⁾ Jan 14, 27.

ných kupcův; jedni nemírně požívají krmí přistrojených; druzí přílišně překládají lodí, a raději puknou a se vším se utopí, nežli by drobet té své nenasytné zjištěnosti odňali; aby něco málo zachovali, největší zboží pozbývají. Tak já k vám volám a osvědčuji vám, jakož mi písmo velí: „*Pro Sion nebudu mlčeti a pro Jeruzalem neustanu!*“¹⁾ „*neboť omdlévá duše má pro povražděné,*“²⁾ jakož jsme my, ale nikoliv mečem a hladem, ale ctižádostí a vládychtivostí, tak že padlým se nedostává žádného žalu, ale ošklivosti. Vy pak přijmete-li slova má poslechnouce, bude Vám oběma stranám k prospěchu; pakli vašeň porazí rozum a vy jimi povrhnete, nic jich nedbajíce; tuť já sice dosti ospravedlněn a čist budu i před Bohem i před lidmi, neboť žádný a byť sebe více horlil pro mír a pro Boha, nebude tuším ode mne více žádati, nežli co jsem byl učinil já; vy pak zvíte, co dále bude. Avšak nic více nepřidám, co by snad trpké bylo; neboť šetrnosti synů velí láska otcovská. Kéž byste tak šťastni byli, aby vám veliký onen soudce byl milosrdným a mírným i nyní i v den odplaty věčné, skrze téhož Krista, Pána našeho, je-muž budiž sláva na věky. Amen.

Svatyně pravzoru.

Zde na té pouti — na těch spleťtých bludiště *pozemského* oklikách lidskému duchu kyne *vrcholek*: ten, do oblaků čněje, korunou planoucí všemu vládne pohoří. Tamť na vrcholku slavná svatyně, a ve svatyni oltář, veleben, a na oltáři obraz — *pravzoru*!

S nebeské říše Vládce všehomíra sestoupá — *dolů* na ten vrcholek; a na něm stoje, zove člověka, by pevným srdnatostí kročejem s pozemských nížin stoupal — *nahoru*.

Z pohybných dole hemžat přemnoží.

aj dychtí vystoupiti na vrchol; však umdlévají jedni dole hned, a druzí dále, jiní nad nimi, kdež, couvajíce od své výpravy, zas pod úpatím v tlupě mizejí.

Jen v dlouhých dobách, řídkých, někteří výš nade všech těch křehkou družinu se odvažují — až i k *dostupu*. Ty vidět, kterak pnou se k výšině, kde rozmanitou doby proměnou hned v hustých skrývají se oblacích nevyšmavosti chladné, vrtkavé, hned z nich, co pochvilného úkrytu, zas vycházejí rázem na jevo.

Dolejších oko měří (vrtkavá měřítka majíc, někdy přízně vzácné, však více zloby), jak tam kmitají se na pokrajích spádné nástrahy, a divák nejeden by viděl rád, by chybný krok je skácel v roklinu. Leč odvážliví planou v postupu, až v dálkách, zraku sotva stížitelných, se mráčkům podobají ztraceným.

Tlum dole, jejich nejímaje celých již postav, hlaholí: „Jak malí jsou!“ Přec mohutní jsou obři. — Tíhnou dál, kde svízel cesty roste srázemi britkého záští, příkrých ústrkův. Krok stíhán každý skalnou úbočí překážek, protivností jizlivých, a nad hlavou se tyčí balvany pošklebkův, ježto, hoře žíravé majíce ve svém truchlém pravođu, ty putovníky hrozí rozdrtit. Přibývá zimy hnětu, úkoru; v dech mrazný tuhne kluzké náledí podskočných klamův, hany žehravé, v němž, prací tvrdou, stupňův tesatí. Běs vichru skráň jim šlehá zlehčením až v jizvy živé: — zda se neleká vzlet, nepovážliv? Smělí stále dál se mužně pomykají, výš a výš. Již sotva toho vzduchu hanoby lze vdéchat; sluje, prorvy, pukliny a propasti se množí úkladův, osudných léček, všemi stranami.

Ten onen sklesně chodec; úpadu se jiný ubrániv, byť neklesal, však vrátky staví chod a zpět se plíží; neb nestačí mu dech, již unaven. Leč nejmužnější pnou se ještě dál a vytrvale sílu vzpírají co utuženci. Děsná zuřivých a trpkých potup svislá strmina

¹⁾ Is. 62, 1. ²⁾ Jer. 4, 31.

Jim pod stopou se routi viklavou,
by servala je s sebou v prohlubeň;
chop smělý uchytí se okraje
nového. Blesky zhouby kolem nich
své pálí klíny; rány hromové
se hrnou zrady, litých útokův,
až prostor oupí trásem rozbolu;
neb závist kuje zbraně zničení.
Vše marno; neskláčení pásají
se k bojův konci, bouřem na vzdory,
až posledního stupně dokročí.

A šťastně dostoupivše vrcholu,
již na něm stojí chrabří rekové.
Jim pod stopou jek zuří chomolu;
třesk pohrom, opásaných soptěním,
svou vede vládu zpupně zdvíženou: —
v poklidný oni nebes paprsek
své ověncené týmě vznášejí.

Tam dole ve hlubinách při podnoží
povýšeného toho přestolu
shon pestrý hlučí různých zástupův:
ten viní je, ten skýtá omluvu;
zde jeden hyzdí je, kdež druhý chrání;
ten zatracuje, jiný zbožňuje.
Leč oni šťastní, statně zvítězivše
již nade všemi soudu změnami,
samému Božství blízcí přebytem,
svým jeví skvostem, k jaké spěje výši
pramocnost „povoláných vyvolencův.“ —

Pozemský synu, který na skvělý
ten *pravzor* hledíš tváří zpřímenou,
a, k jeho blahým tíhna dědinám,
jsi těžkých bojův tlupou obklopen:
nepouštěj v dobách trudných z paměti,
že *velcí lidé* byli před tebou,
a tvá že táž je dráha za nimi!
Svou druhdy mdlobu podchyť patřením
k těch duchův strvalosti zmužilé, —
těch neoblomných, kteří v zápasech
své pouti dali bouřem zuřiti
jen *kolem* sebe, ne však *nad* sebou!

Fr. Doucha.

Podobenství Otce Bonaventury.

5. Neposlušný sirotek.*)

Jeden král perský, jenž neměl žádných
dětí, našel na ulici malého, velmi krásného
hošíka, jenž jsa sirotek žebrał. Král jej

kázal vzít na dvůr, máje úmysl přijmouti
ho za vlastní dítě. Když byl chlapec co
královský syn odín, zdál se všem přerok-
košný, i stal se radostí celého královského
dvora. Král zemřel. V závětu jeho bylo
nařizeno, aby chlapec až do svého patná-
ctého roku co nejpečlivěji byl vychován;
pakli by práce na jeho vychování vynalo-
žená nebyla marná, pakli by se ukázal býti
ctnostným a trůnu hodným, přijímá ho za
své dítko a odkazuje mu celé království;
kdyby ale vychování jeho se nezdařilo, kdyby
se neřestem oddal, má slevčen, vyhnán a
do krušných dolů odsouzen býti.

Poslední vůle se vykonala. Dítě dání
byli vychovatelé, učitelé, dozorcí; ničeho
nebylo opomenuto, co mohlo přispívati k
jeho poučení, vzdělání a zdokonalení. Za
svého dětství jevil vždy jen náklonnost k
zlému, a nechuť ke všemu, co mu mohlo
prospěšno býti. Vzdoroval svým učitelům,
šlapal po knihách, aneb je házel oknem
ven; rozbíjel vše, co mu bylo k poučení
do rukou dáno. Když byl povyrosl, uká-
zána mu závět krále; každého dne před-
stavovali mu, jak žezlo a korunu mu usta-
novenou tak i hanbu a trest, k němuž by
měl odsouzen býti. Avšak veškerá tato na-
pomínání nic se ho netkla. Když byl větší,
zabýval se pouze stavěním domečků z ka-
ret a zámků z hlíny. Když mu učitelové
dětinské budovy jeho rozházeli, plakal, zlo-
bil se, hrozil, a místo aby se učil tomu,
co mu uloženo bylo, vrátil se opět, jak
mile samotný byl, k těm samým hračkám,
a nechtěl se ničemu učit. Při tom naučil
se, ani se nevědělo jak, surovým a neslu-
šným řečem; nadarmo mu to bylo zakazo-
váno — nepolepšil se. Čím starším se stá-
val, tím více nových vad ukazoval a upa-
dal do největších neřestí. Hněv, zlost, u-
krutnost, lakomství, nestřídmost v jídle a
pití nebyly jediné, jichž na něm pozorováno.
Reči jeho byly takové jako jeho náklonno-
sti; nechválil leč špatné skutky, nemiloval
leč prostopášnost a hejření.

vratu svém do vlasti dožil se s bolestí zrušení
svého řádu, pokračoval ve svých učených prá-
cích, a zemřel byv téměř ustavičně churav, 14.
září 1774. Spisy jeho jsou: 1. *Introductio in*
linguam graecam. 2. *Lettres sur la gramair de*
Masclaf. 3. *Praxis linguae sanctae*. 4. *L'evan-*
gile médité, dílo téměř do všech řečí přelože-
né. 5. *L'Aixiade, ou l'ile d'Aix conquise par*
les Anglais. 6. *Histoires et Paraboles du P.*
Bonaventure, Paris 1766. 12. — dílo, z které-
hož naše podobenství vyňata jsou, a jež by
celé do češtiny přeloženo a na př. sv. Janským
Dědictvím vydáno zajisté mnoho užítu při-
neslo.

*) *Bonaventura Girandeau*, kněz Tovar. Ježíšova,
nar. 1697 v Saint-Vincent-sur-Jard v provin-
cii Poitou, byl po více let učitelem rhetoriky
v seminári la Rochellském. Nějaký čas meškal
v Římě co tajemník svého generála; po ná-

V tak zlých vlastnostech dožil se konečně patnáctého roku věku svého. Rada se shromáždila; on se dostavil; byla mu čtena poslední vůle králova, a souhlasně uznán byl za nehodna panování i odsouzen, svlečen, aby svůj ostatní život trávil v rudných dolech. Slyše rozsudek nad sebou pronešený, zdál se ponejprv býti pohnutým a zkroušeným. Zbledl, třásl se, plakal, vzdychal, prosil o milost; rozsudek však byl vykonán.

Osud tohoto dítěte jde mi k srdci. Byl to zajisté velmi nešťastný den pro něho, Jaký to pád! jak nenahraditelná to ztráta! Avšak i jeho chování se jest velmi hnusné, velmi šeredné, zcela nesnesitelné. Nešťastník! což nevěděl, čeho se má nadíti, aneb obávati?

Ach! ty to nevíš? Nejsi ty to dítko, jež za vlastní přijato jest, by věčně panovalo, pakli se hodným býti prokážeš trůnu, jenž ti připověděn jest? Není i tobě pohroženo trestem věčným, budeš-li žíti v odporu s tvým vznešeným povoláním? Tak jako ono dítko byls i ty vybaven z náručí bídy a nouze; křtem svatým omyt jsi od hříchu prvotního a odín rouchem nevinnosti! Jak krásný byl jsi tehdy v očích celého dvora nebeského! Avšak brzo jsi roucho toto poskvřnil, brzo jsi veškerou krásu svou ztratil!

Porovnej život svůj s životem onoho dítko, a shleďáš, že jest právě tak darebný, ano ještě horší, než jeho život. Dobře víš, co tebe čeká; a přece když Bůh tě napomíná, když ti odebere předměty, na které srdce své věšíš, přece do sebe nejdeš, nýbrž naopak v přichylnosti své k věcem pozemským se zatvrzuješ. A přece se pořád více přibližuje den, kdy rozhodnuto bude, jsi-li hoden nebe aneb pekla, onen den, kdy nic nespomohou ni slzy ni želení.

6. Sedlák knížetem.*)

Jeden kníže našel kdysi na své cestě opilého sedláka, jenž v příkopu vedle silnice tvrdě spal. Poručil svým lidem, by ho zdvihli a spícího do jednoho z nejkrásnějších pokojů paláce knížecího donesli. Svěkli ho z jeho šatů, dali mu místo jeho hrubé zc. la jemnou košili, a položili ho do nádherné postele. Snadno si lze představit, jak se procitnuv, počal diviti. Pochybuje, zdali skutečně již se probudil, aneb zdali

snad ještě spí, mne si oči, ohledává se, táže se, a nemůže se téměř ani přesvědčiti, že to on sám. Jak ale vzrůstá podivení jeho, když nejpřednější dvořanřnové a kníže sám za jeho úředníky a sluhy se vydávajíce o rozkazy jej prosí a ho přistojiti se chystají. Z počátku nevěděl, co jim má odpověditi, a má-li si dáti od nich posluhovati; ale konečně vida že se k němu velmi vážně chovají a tak uctivě, jakoby jejich knížetem byl, počal domnívati se, že jím vskutku býti může, a aniž by se byl snažil, věci přijíti na kořen, odhodlal se, hráti si dle své možnosti na knížete. Byl skvěle oděn; zaopatřily se mu veškeré radosti, jež mohly býti dle jeho chuti; při každé příležitosti osvědčovala se mu úplná poddanost pod jeho vůli; slovem, dopřáno mu požívatí všech rozkoší a radostí panovníkových.

Život takový zdál se mu býti velmi příjemný, a brzo by mu byl přivykl; avšak jeviště se brzo změnilo. Když totiž po jedné hojné večeři, při níž číšník vína nešetřil, v prvním spánku se nalezal, nařídil kníže, aby mu vrácen byl jeho selský oblek, a aby byl opět na ono místo donešen, kde byl nalezán. Byl již den, když se probudil. Otvírá oči, ohlíží se vůkol sebe, dívá se sám na sebe. Jaká to proměna! Nechápe z toho ze všeho nic. Uváděl si na paměť vše, co se bylo s ním přihodilo; porovnává stav, v kterém se viděl, se stavem, v němž se nyní nalezá. Myšlenky se mu pomátly. Zdá se mu, že byl skutečně knížetem, a přece vidí se býti jen prostým sedlákem. Konečně když byl o tom všem dlouho se napřemýšlel, soudil, že místo, na kterém byl usnul, ani nezměnil a že knížetství jeho bylo jen krásným snem.

Zdaliž nebude sebe delší a sebe slavnější panování nejmocnějších vládařů světa někdy taktéž jim co krásný sen připadat, až po svém umrlcím snu před nejvyšším soudcem procitnou? A nám všem, jenž zde na zemi tak horlivě po slávě, bohatství a radostech bažíme, i kdyby se nám podařilo, všeho toho získati a celý život se v tom kochati, co by nám zbylo při procitnutí na onom světě? Ach, nic, leč holá upomínka, podobná upomínce na příjemný sen, jenž nás ve spaní bavil. Jaké to tedy bláznovství, srdce své věseti na tak pomíjející statky!

7. Bázeň lidská.

Mladý důstojník, jenž v čas míru bez zaměstnání byl, rád by byl cestoval. Prosil své-

*) Toto jakož i následující podobenství opět vzato z *Championa de Rillon*.

ho krále o dovolenou, kteroužto obdržev, odejel. Přišel mezi jinými také do země, která s vlastní jeho nestála v nepřátelstějším poměru, octnul se jednou v nepřijemném postavení. Řeč vedla se o politice; všechna knížata byla přetřásána, a když to došlo konečně na onoho, jehož poddaným náš důstojník byl, vychrleno jest množství neslušných nadávek, jež bylo staré, zcela novými událostmi zvýšené nepřátelství právě na jazyk přivedlo. Vláda, úmysly, náhledy, celá politika mocnářova, ano i jeho povaha, jeho osobní vlastnosti, jeho mravy, jeho vkus, všechny zvláštnosti jeho soukromého života byly stálým předmětem nejtrpčí satyry a nejjizlivějšího tupení.

A jak se choval při tom náš důstojník? Právě sám k sobě: Odvážím-li se zastati se svého pána, okážu-li nedůtklivost, budou se ještě i mé horlivosti smáti, obsypou mě hanou a úštěpky, stanu se hříčkou společnosti; snad budu i přinucen, chopiti se kordu a život svůj v nebezpečenství vydati. By se těmto zlým následkům vyhnul, odhodlal se, že nedá na sobě ničeho znáti. Nenamítal nic proti mravokárným a utrhačným řečem, jež o jeho knížeti pronášely se; choval se tiše a vážně. Někdy se také pousmál, a také slovíčko mu někdy proklouzlo, aby se nezdálo, jakoby zcela slepě pánu svému oddán byl, a aby se poněkud řídil dle ducha a způsobu lidí, u nichž se nalezal.

Po návštěvě této odstranil se jsa pln uspokojení, že tak šťastně vyvázl z rozpaků.

Věc ta donesla se králi, jenž se tím pobouřil; a když se onen důstojník opět ku dvoru vrátil, a před něho předstoupiti se osmělil, dal mu na jevo své nehlubší opovržení a poručil, by se mu klidil s očí.

Právě tak naloží někdy Ježíš Kristus s mnohými křesťany. Onť náš král a my jeho poddaní. Máme tedy ze vší síly opřít se všemu, co jej uráží; při každé příležitosti hlásiti se k němu; raději největší nepřijemnosti snášeti, nežli něco třeba jen zdánlivě schvalovati, co čest jeho uráží. Jak velkou vinou obtěžují mnozí křesťané své svědomí, bojíce se ukázati co křesťané aneb dokonce se i snažíce dokázati, že křesťany nejsou!

Nalezáš se ve společnosti, ve které nevěrci o víře nestoudně mluví. Činí útok na sv. náboženství, kteréž vyznáváš; nazývají je bláznovstvím, činí si z něho posměch, a neušetří ve svém bohaprázdňém šfílenství ani božského zakladatele církve. Jak se při

tom chováš? Boje se, by tě neměli za dobrého křesťana t. j. za obmezenou hlavu, aneb za blouznivce či přemrštěnce, kdyby jim odporoval a náboženství své hájil, raději mlčíš, usmíváš se, mícháš se do řeči, jen abys sám potupě ušel. Evangelium tě již odsoudilo; praví Kristus: „Kdo mě zapírá před lidmi, toho i já zapru před otcem svým.“

Jsi přítomen s několika soudruhy mši sv. Měl bys tu prodlévatí ve vši pokoře a nábožnosti, měl bys se jedine modlitbou obírat. Avšak kdybys tak se choval, měli by tě za pobožnůstkáře, svatouška, pověrečného člověka, a vydal bys se posměchu soudruhů, kteří sem tam zevlují, mluví, smějí se, laškují tak jako by se na ulici nalezali. Bázeň před tak hrozným neštěstím brání ti, že nejdeš za světlem svého svědomí. Děláš to, co oni bezbožníci a máš podíl na pohoršení, jež oni dávají. Jak ohydná to podlost! Co však smíš očekávati od Pána, jehož věc tak nehodně zastupuješ? „Kdo mě zapře před lidmi, toho i já zapru před otcem svým!“

Jsi ve společnosti, ve které se vedou neslušné, dvojsmyslné, rouhavé, utrhačné řeči. Požíváš svým úřadem, svým stavem, svým stářím vážnosti, kterou můžeš nestydatosti oněch lidí učiniti přítrž. Avšak co by si o tobě mysleli? Řekli by, že máš vrtochy, že jsi zpozdlý, nevzdělaný, nezdvořilý, surový. Lekáš se pouhé myšlenky, takými barvami vyličena se viděti; a abys se toho uvaroval, obmezujes se na to, že mlčíš ani nehlesna, že se ti takové řeči hnuší. Ó té zlořečené nevěrnosti! — Než dejme tomu, že bys nepožíval dosti vážnosti, bys mohl tyto drzé jazyky přiměti k mlčení. Tuť bys mohl alespoň vzíti na se vážnou, smutnou tvář, setrvati v zasmušilém mlčení a dát na sobě znáti, že se ti takové řeči nelíbí. „Pak ale“, namítneš — „musel bych za slabocha jmn býti, kdybych mlčel.“ Ukážeš, že jsi křesťanem, a že vše nenávidíš, co Boha uráží. Tím hůře pro ty, co si mlčení tvé v jiném smyslu vykládají; avšak bázeň tato neodstrašuj tě od vykonání tvé povinnosti. Ty se ale snad přece dás odstrašiti, a aby se zdálo, žeš člověkem pomilování hodným, jenž umí žertovati a vesel býti jako ostatní, směješ se tomu, co povídají; ano ty je k tomu svými řeči povzbuzuješ, to jest, ty zapíráš Ježíše Krista před lidmi. Nediv se pak, když v den soudný Ježíš Kristus také tebe zapře před Otcem nebeským.

Jos. Barták.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

VI.

Když dcery Radošovy Fani a Resi byly nevěsty a strojily se k svatbě, arcíť se jim matka starala o výbavu. Kati dobře věděla, co každá dostala, a chtěla to také mít, aby prý to bylo na snadě a pohotově, až ona se bude vdávati. Muselo se jí to zjednat, ačkoliv otec odporoval, vadil, zlobil se, matka poslední krejcar na to vynaložila a Josefka přimlouvala se za ni a zastávala se jí, jak mohla.

I Kati měla tedy svou výbavu připravenou a mnoho-li bude mít jmění, jí také bylo známo, neboť prozatím rozdělilo se mezi děti jen jmění matčino a to pocházelo z jejího věna a nebylo velké. Po otci dostanou, co po něm zbude, až ho Pán Bůh povolá ze světa, a toho také bude málo, že mu služba víc nevynáší, než na živobytí potřebuje.

Je patrné, že dcery Radošovy nebyly bohaté, však dvě se přece vdaly, že byly hezké a možná také, že se líbily pro svou znalost ve zpěvu a hudbě a pro jiné své světské přednosti a schopnosti.

Třetí dcera a to nejstarší se nevdala, že je mrzák, má hrb a na to nikdo nehleděl, že lépe se hodí k domácímu hospodářství než sestry. Jsouc marnivá chtěla se sestrám vyrovnati, zapomínala na svůj tělesný neduh, zakrývala svou vadu parádou, prála si milence, toužila po manželství. Přibývalo jí věku a s věkem rostly její náruživosti a vášně, tak že chovala se již ztřeštěle a pošetile.

Tu na matku dopustil Bůh nemoc, stonala dlouho a konečně smrti podlehla.

Byla hodná, ale sprostá žena a otec se měl za mnohem učenějšího a vzdělanějšího, že byl slovuťný hudebník a výtečně hrál na varhany. V skutku a pravdě ale byl sprosták větší než ona, neuměl nic než hrát, o hře mluvit, hru posuzovat a o noty a partesy se starat. Ostatně mu o nic nešlo, ani o děti, nemohl-li jich potřebovati k hudbě, a že manželka v hudbě nic nedokázala a jí nerozuměla, byla mu lhostejná, nevážil si jí, nevěděl, o čem by s ní pohovořil, jak by se s ní vyražel, neměl z ní ničehož, než že ho — krmila.

Proto manželství jejich nebylo vroucí, nebylo srdečné a důvěrné a Radoš myslil, že to padá na vinu ženinu.

Nebylo tomu tak, Radošová věrně plnila své povinnosti, vyznamenávala se co výborná hospodyně, svědomitě opatrovala děti, k dobrému je vedla, od zlého je chránila.

Nemůže se jí vytýkati, než že nebyla dost moudrá, dost rozumná a dost statečná a že dětí svých nevychovala dle pevných křesťanských pravidel a zásad.

Byla katolická křesťanka, modlila se, navštěvovala chrám Páně, chodila k zpovědi a k svatému přijímání a děti to zajisté činily s ní. Však při tom dovolilo se jim, co povahu jejich kazilo, jsou živý po světsku, strojí, ozdobují se, vyhledávají zábavy a matka ani otec jim v tom nepřekázeli. Nenaučily se, odřící si něco, přemoci a zapřítí se, rozkoš jim jde nade všecko a časně blaho jim jediné leží na srdci. Jsou jako přemnoho jiných jednotlivých lidí a celých rodin v městě i jinde, hoví svému tělu, zvláště o toto dbají a o duši se starat je jim věcí vedlejší anebo docela lhostejnou.

Radoš sám, ačkoliv každý den býval v kostele, že tam musel hráti na varhany, byl vlažný a dost špatný křesťan a za ženou svou v tom ohledu zajisté stál pozadu. Hráti v kostele bylo mu jako řemeslem, odbýval to správně a uměle, ale na Boha při tom myslel málo než druzí, co s ním v kostele byli, že jen svou hrou byl zaměstnán, a také málo než druzí se cítil býti pobožným. Ostatně na pobožnosti mu nezáleželo, ani na náboženství a víře, jednal, jak mu to právě přišlo vhod, a že žádných zločinů a bezbožností se nedopouštěl, měl ho svět za hodného člověka, jakýchž je všude většina.

Radošová byla víc Pánu Bohu oddána a víc vírou se řídila, ale scházel jí pravý a jasný úsudek a neuměla si vůli a zákon Páně jak náleží vyložit. Miluje své děti a že dcera Kateřina je hrbatá, mrzák, miluje ji obzvláštně a chce ji také učiniti šťastnou. Však chybila v prostředcích k tomu, dává jí ozdoby, parády, okrášluje její tělo, lichotí jí, budí v ní marnost, připravuje a dohazuje jí vyražení, přeje si, aby se vdala jako její sestry.

Bylo potřebí, Kati víc seznámiti s milým Pánem Bohem, odevzdati Mu ji a vzdělati a ušlechtiti její duši, aby si zakládala na tom, co má věčnou cenu, cvičila se v ctnostech a dovedla pohrdnout vším, co pomine a co ona si bude muset odeprít, že toho snad nedosáhne.

Arcíť takového vychování je třeba jednomu každému a Radošová jím zajisté

všechny děti své měla oblažiti. Však ty druhé nepotkalo, co potkalo Kati, jsou zapomenuty, žijí v manželství, nehody je nestihají a proto až posud neporušila se jejich spokojenost, že nic těžkého jim není přemáhat a nedoléhají na ně boje.

Kati po smrti matčině u otce zůstala sama, již tu není nikoho, kdo by ji měl rád mimo starou Josefku a tato je otci odporná jako ona sama. Posloužily by mu dobře, kdyby to od nich přijal, ale on říká, kamkoliv přijde: „Nyní je se mnou zle, nemám doma než toho mrzáka a tu bábu a musím se žít po hospodách.“

Uvařily mu, co chtěl, ale jemu to od nich nechutnalo, ačkoliv byly schopné kuchárky jako matka, a vůbec se mu protivila jejich přítomnost a společnost.

Kdyby Kati se byla znala v hudbě, snad by ji snadněji vedle sebe byl vytrpěl, ale takto nebyla mu k ničemu, jak křivě o ní soudil a mluvil, a pořád jí něco vytýkal, až si ji vzal v skutečnou nenávisť.

Umírající matka obrátila se zcela k Bohu, dala se ovšem zaopatřit a to s upřímnou vroucností a žehnajíc své nešťastné dceři viděla teprv nyní v duchu, že ji zanechá bez vesla na moři a že ji nenadala mocí a silou vzdorovati bouřkám, co na ni čekají. Nepodrobuje se Pánu Bohu, neslouží Mu celým srdcem, nebere si k Němu útočiště, neumí k spasení svému užívati prostředků od Něho ustanovených, jakéž jsou svátosti, modlitba a skutky milosrdné, jí se jedná jen o rozkoš těla a slávu světskou a líbiti a vdáti se, je jí tou nejvyšší úlohou, k níž se přičiňuje.

I napomenula milé své dítě, než vypustila duši, aby jiný život nastoupilo, chceli obstat, před zkázou, zahynutím se zachovat, blažená být na zemi a jednou tam na věčnosti, kde snad se zase shledají.

Nastoupiti jiný život Kati nemohla pojednou, není na to připravena, brání jí zvyk a obyčej. Když jí otec odstrkoval, jí bezpráví a krivdu činil, nesnesla to trpělivě a proto často s ním měla rozepře.

Snad tomu chtěl, aby měl příčinu — oženiti se a oženil se v skutku předstíraje, že musí, poněvadž s dcerou nevychází.

Vzal si dívku z města, mladší než byla Kati, chudou a sprostou, ale uměla zpívat a zpívala na kůru, kde ji Radoš vidíval a kde se s ní často scházel. Ano bývala také u Radošů, když se cvičili v hudbě a zpěvu a novou mši v kostele chtěli provozovati a dobře se znala s Fani a Resi Radošovou.

Za Kati se stydívala a nastojte, nyní má být její matkou a je její — macechou.

Zanevřela na ubohou hrbatou, překáží jí v domě, ráda by ji odstranila a ráda by se zbavila i té její Josefky.

Kati to již nemůže vydržet, nemá kam jíti, sestry se zdráhají jí se ujmout, bratr se tomu také vyhýbá, je opuštěna, neví, jak by si pomohla ve své bídě.

Musí si pomoci sama, jen na sebe se smí spolehat a na starou Josefku a s tou konečně domluvila se a uzavřela, že přycpůjde od otce. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Prahy, 19. února 1873.

(Řeč na oslavu Mik. Koprníka v kn. arc. semináři.)

Čtyřstaleté jubileum slovanského genia Mikuláše Koprníka rozprudilo prudčeji i mladistvou krev naši; s úctou, s úžasem vzhlíželi jsme k mužům světoborné myšlenky, „jakých málo rodí se pod sluncem, k badatelům, jakých zřídka dostává se královské vědě hvězdářské.“ S nelíčenou radostí dočítali jsme se v listech veřejných, že tolik měst, tolik osad vlasti milované oslaviti se chystají památku jednoho z největších mužů slovanských. Což divu, že i mladickou hruď naši uchvátila myšlenka jedna, aby též ve středu našem oslavy „velikého Poláka z kořene Českého“ vzpomenuť bylo. A hle! přání naše nad očekávání vyplněno. Působením veled. p. ředitele zavítal večer 15. února mezi nás vysoce důst. p. probošt Vác. Štulec a připravil nám řeč svou požitku, jehož upomínka vždy blahé rozechvění v nás provolá. Kolik tu jisker snah vyšších rozníceno, kolik tu podnětů k úsilovné práci poskytnuto! Pravda a vroucí nadšení uvily věnec důstojný oslavence i oslavovatele. V květech jeho kochali jsme se déle dvou hodin a přec ukojiti se nemohouce. S napjatostí sledovali jsme líčení původu Koprníkova, jenž po meči nade vši pochybnost slovanský jest; doprovázeli snažlivého mladíka do Krakova k Vojtěchu Brudzewskimu; do Padovy, kdež vavřínu doktorátu lékařského a filosofického dosáhl; s úctastenstvím pozorovali jsme přátelské jeho obcování s Bononským astronomem Maria de Ferrare a naslouchali výkladům jeho co profesora matematiky a astronomie v Římě. První tu vznícena pochybnost v rozvlněné myslí jeho o tehdejšími názoru světa. R. 1503 vysvěcen byv na kněžství v Krakově od biskupa Jana Konarského nastínil tamtéž v hlavních rysech novou soustavu,

s čímž již r. 1507 byl hotov. Od r. 1510, v kterémž ujal stálé místo mezi kanovníky Nárickými (Nárice = Frauenburg) nové učení své dlouhými výpočty a pozorováním hleděl do podrobná rozložiti. Hotov byl r. 1540. Naléháním přátel, hlavně pak biskupa Chlumského Tiedemana Gise dal rukopis svůj „de revolutionibus orbium coelestium“ k Sonrovi v Norimberku pod dohledem Ond. Osiandra do tisku. Byl také nejvyšší již čas, měl-li Koprník sám ještě do rukou dostati tištěný exemplář spisu, na jehož provedení obětoval celý život svůj. Nebo v 70. roce věku svého počal patrně chřadnouti a byl posléze chrlením krve přinucen i ulehnouti, aby více nepovstal. Na smrtelném loži předložen mu hotový výtisk spisu, na posledy pozdvihl své třesoucí pravice, aby prohlédl si pomník své slávy — tu sklesla ruka, Koprníka nebylo více. Zemřel v květnu 1543. Nebyl oslavenec náš pouze mužem vědy, on byl i vzorným katolickým knězem: žil zajisté jen oltáři, od něhož odcházel do svého observatoria, aby moudrost Boží v podivuhodných bězích těl nebeských velebil.

Byl knězem pokorným, jenž vznešenost smýšlení svého uložil u věčně památných slovech:

„Non parem Paulo gratiam requiro
Veniam Petri neque posco, sed quam
In crucis ligno dederas latroni,
Sedulus oro.“

Lásku svou přítulnou ku Kristu Pánu osvědčil v básních „septem stellae.“ Dalek byl tedy proudu reformačního, jenž valem hrnul se do sousedních krajů. Nýbrž na opak, jak z věnování jeho papeži Pavlovi III. vysvítá, chtěl církvi katolické službu prokázati výpočty svými k opravě julianského kalendáře, kterou zavedl Řehoř XIII. r. 1582. Požíval velké důvěry a vážnosti celé kapituly Nárické, což hlavně ve sporech s hrabivými rytíři německými vysvitlo. proti nimž za obránce práv vyvolen byl. Celé smýšlení jeho politické netáhlo na západ, nýbrž na jih a východ, tak že rozhodně chlubiti se mohou Poláci: Byl rodem nebyl náš, jest smýšlením. Šlechtnost svou dokazoval dále lékařskou pomocí, již všem, ač jen Aeskulapem byl kapituly, bezplatně a ochotně se propůjčoval . . . Či oko s úctou nehledělo by na obraz muže rozumem, vůlí i srdcem — velikého.

Jaká poněť panovala tehdaž o úpravě světa, dolíčeno slovy našeho výtečníka Tomy Stítného, jenž v soustavu Ptolomaeovu vetkal náhledy křesťanské. Nám ovšem

odkrytí Koprníkovo vidí se býti prasnadným. Kdo však uváží stav tehdejšího hvězdopravectví, tisícileté předsudky, nedokonalost nástrojů, vždyť neměl k pozorování svým žádaných dalekohledů: přirovná nálež jeho věci Kolumbovu. Nedá se také z tehdejších udalostí co do velkoleposti své přirovnati žádná skutku Koprníkovo mimo odkrytí Ameriky.

Při mnohých slavnostech bude se bítí do Říma, do Vatikánu, do církve katolické, že prý ona zacpatí chtěla ústa hlasatelům nového učení. Avšak popatřme, s jakým úspěchem potkal se spis Koprníkův u katolíků. Připsán jest papeži, kardinál Mik. Šemberk přeje si r. 1536 na vlastní náklad opisu, biskup Gise doléhá na Koprníka, aby dílo své dal do tisku. A co říkali protestanté? Melanchthon, mírný onen humanista, kaceřuje nové učení, Osiander podvrhuje novou předmluvu a původní, v níž Koprník s jistotou mluví o běhu země kolem slunce, vynechává; Baco Verulamský rovněž pozdvihl hlasu svého proti novému názoru svému. Pokud Galileiho se týče, udáno v též rozum jako v předešlém čísle těchto listů.

Koprník tajil se s dílem svým 4krát 9 let; kéž by i naši vědci jen 9 let o myšlénkách svých přemýšleli, než je ve svět vyšlou, více bylo by moudrosti na zemi.

S díky nejsrdečnějšími za poskytnutý požitek dovoluji si nejúčtivější prosby: kéž by více bylo takých večerů! IV.

Z Přelouče dne 18. února 1873.

(Úmrtí a pohřeb v. d. p. vikáře.)

Dne 15. února doprovodili jsme k poslednímu odpočinku veledůstojného pana vikáře Chrudímského vikariatu, zároveň čestného konsistorního radu a osobního děkana ve Svinčanech. Zemřel, zaopatřen sv. svátostmi svým upřímným přítelem p. děkanem Labskotýneckým K. Patočkou, po nedlouhé nemoci dne 12. února v 69. roce věku svého, po 44leté neunavné práci na vinici Páně. Byv nejprve vychovatelem hraběcí rodiny Thun-Hohensteinské, stal se duchovním správcem v Cholticích, pak ve Svinčanech. Čtyřiatřicet let pracoval zde horlivě ve své farní osadě, a od r. 1848 spravoval s nevšední vytrvalostí zároveň úřad vikáře a okresního škol dozorce, vřele milován od svých oveček, všeobecně vážen od duchovních spolubratří a veškerého učitelstva. Proto tak veliké a srdečné účastenství při pohřbu. Sešlo se 24 kněží dílem z vikariatu Chrudímského dílem z vikariátů sousedních, rovněž i učitelstvo bývalého školního okresu čteně bylo zastou-

peno, pak mnoho ctitelů zvěčnělého z blízka i daleka a přechtný zástup truchlících oveček.

Dojemně zapělo v domě farním shromážděné učitelstvo sbor smutečný, načež kovová rakev četnými věnci pokrytá vyzdvižena, a průvod, jež vedl důst. p. děkan Labskotýnský, ubíral se za hlaholu zvonů do farního chrámu; v nešení rakve střídalo se duchovenstvo, učitelstvo a občané. Při pohřební řeči, již činil p. farář Choltický Ant. Kopecký, bývalý kaplan zvěčnělého, nezůstalo oka bez slzí, když líčil výmluvnými slovy zásluby v Pánu zesnulého, jménem jeho louče se s duchovními spolubratry, s příbuznými i s osiřelou farní osadou. Po zpívané zádušní mši sv., při níž provedlo se dojmavé Lablerovo rekviem, opět od kněží rakev vyzdvižena a když byl sbor pěvců ještě jeden sbor zapěl, spuštěna do vyzděného hrobu za srdečného žalu všech přítomných.

Odpocín zde sobě, tělesná schránko šlechetného ducha po dlouhé neunavné práci, odpocín sobě věrný pastýří u prostřed svého mileného stádece až do té doby, kdy Pán pokyne, abys odebral se s ním „na vzkříšení života!“ Právě, co tyto řádky píšu, dovidám se, že tyto dni na věčnost se odebral i starší bratr nebožtíka p. vikáře, důstojný kněz jubilant Frant. Konopáč, bývalý farář ve Svatce, nyní na odpočinku v Trpíně, kdež až do svého skonání v stáří 79 let horlivě vypomáhal ve správě duchovní.

Vzdálena od sebe odpočívají těla jejich v lůnu země, duše pak jejich radostně se pozdravily v oné říši, kde není smrti, ani bolesti, ani pláče. Čest a vděčná paměť budí jejich památce!

K—ý.

Z Chorušic 16. února 1873.

(Pohřeb Monsgr. Vojtěcha Zumana.)

Dne 8. února odbýval se u nás pohřeb v Pánu zesnulého, vysoce důstojného p. Vojtěcha Zumana, papežského komořího, atd. (viz „Blah.“ čís. 5, str. 80.), čestného měšťana král. věnného města Mělníka, Bělé, Doubravice a Štětí, čestného občana obcí Kovance a Sudoměře, čestného člena ostroštreleckého sboru v Bělé, nejstaršího bisk. vikáře v činnosti v zemích koruny svato-václavské. Jakých služeb v Pánu zesnulý církvi i státu v životě svém prokázal, lze poznati již z vyznamenání, jimiž církev i stát staříckého jubilanta poctily. Chorušice byly střediskem duchovenstva netoliko strážnickství Mělnického, nýbrž kněžstva vůbec, anť mnohými zkušenostmi proslulý vikář Zuman každého rád viděl, a každému ochotně poradil. Jaký div tedy, že vděčných

ctitelů z blízka i z daleka stavu duchovního 45 sešlo se, by ctihodnému kmetu naposled vřelý důkaz lásky na jevo dali, a pobožným srdcem u rakve mu přáli: „Odpocín sobě po dlouhé klopotě v pokoji“, a se slzami v oku za duši jeho se pomodlili. Pohřební obřady, jakož i pohřební řeč vykonal vedl důst. p. Josef Breischl, kanovník ze Staré Boleslavi. Ačkoli nebylo počasí toho dne příznivé, sešlo se takové množství účastníků různého stavu a povolání, a takové množství lidu, jaké Chorušice sotva o velké pouti vídají, ku kterých se četná procesí z mnohých stran dostavují. Ostroštrelecký sbor v Bělé vyslal deputaci ze středu svého, aby čestnému údu poslední prokázal čest. Umrtním tímto ztratila diecése Litoměřická opět výtečnou sílu a statečného bojovníka za práva církve i národa. Proslulý vikář Zuman, maje jméno a známosti u úřadů světských i duchovních, dosáhl snadno, co jinému prosaditi nemožné býti se zdálo. Bůh odměň a odplát životem věčným šlechetné snahy jeho otcovského srdce!

D.

KRONIKA.

Z Prahy. Česká kázání *postní* budou se konati v době svatopostní odpoledne každou *středu* o 4. hodině: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. V *pátek* o 4. hod.: u sv. Ducha, u sv. Petra, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici (u Trinitárů) a na Vyšehradě; v 5 h. u sv. Kajetána. V *neděli* o půl 3. hod. u sv. Salvatora v semináři, o 3. h. na Strahově a na Smíchově, o půl 4. h. u sv. Ignacia, na Karlově a u nejsv. Trojice v Podskalí; o 4 h. u Matky Boží v Týně, u sv. Mikuláše na Malé straně a u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— Pobožnost *40hodinná* bude se slaviti do 27. února u sv. Kajetána, 28. února a od 1.—4. března u sv. Jana Nep. na Skalce, od 5.—8. u Maltežů.

— Za příčinou *900leté jubilejní slavnosti* založení biskupství Pražského zaslal J. Emin, nejdůst. p. kardinál arcibiskup apoštolské Stolicí o novém roce prosebný list za udělení plnomocných odpustků, kterýchž by získati lze bylo v arcibiskupství Pražském a v ostatních diecésích Českých od neděle XIII. do ned. XVIII. po Sv. Duchu, t. j. v měsíci *září*. Jakmile dojde z Říma příznivá odpověď, vydá nejdůst. vrchní pastýř další nařízení o dotčené slavnosti.

Z Vídně. Biskup Binder má své jme-

nování za biskupa ve sv. Hippolytu smí-li tak říci, píše Dr. Kerschbaumer, děkovati jen konkordátu. Za doby, když konkordát se uzavíral, byl Binder mladým profesorem na bohosloveckém učelišti v sv. Hippolytu a přednášel mimo církevní dějepis též kanonické právo. Nové poměry samy sebou přinesly, že učitel toho odboru v studium nových v platnost uvedených církevních zákonů se vžil, což návodem zvěčnělého probošta Františka Wernera (jehož přičiněním Svato-Hypolitické bohoslovecké učeliště vyniklo snaživostí a činností) s takovou pilí konal a tak prakticky pochopil, že ku zřizování diecesaního manželského soudu, k spravování církevního jmění, k právním pracím provincialního sněmu, zkrátka ke všem kanonickým otázkám v první řadě na poradu volán byl. Jeho všestranná vědomost a rozhodnost přesvědčení při takových příležitostech rovněž tak se ukázaly jakož i jasnost, s kterou nějakou věc přednésti a vzniklé obtíže rozluštití dovedl. Myslím, že mnoho netvrdím, řeknu-li že Binder ve svém postavení a v oboru svého působení byl nenahraditelný. — Tu dopustilo nebe, že Binder následkem velkého svého namáhání těžce onemocněl, až i musil sv. svátostmi umírajících zaopatřen býti. Uzdraviv se ucházel se roku 1862 o právě uprázdněnou faru ve Weissenkirchen, aby porušení své zdraví opět napravil. Než zvěčnělý biskup Feigerle, jenž nechtěl rady a činnosti Bindovy pohřešiti, přiměl jej, aby žádost svou nazpět vzal a zbaviv jej profesury jmenoval jej ředitelem alumnátu, když jej byl Jeho Veličenství za čestného kanovníka k potvrzení navrhl. Binder vyhověl přání vrchního svého pastýře a byl takto zachován učelišti i kapitole. Bez prostřednictví Feigerlova byl by Binder snad až posud někde farářem — zdali šťastnějším či nikoli, než nyní na biskupské stolici u sv. Hippolyta, nebudem rozhodovati. — Dobrým jistě jest znamením, že nad jmenováním nového toho biskupa nejen kněžstvo a spolky katolické, ale i liberalové všech barev se radovali. Binder skrz na skrz neúhonná jest povaha, jehož každý vážitísi musí. Jeho pokora a skromnost, obětovná věrnost v povolání, nestrannost, přívětivost spojená ráznost, nezištnost v spravování svěřených mu úřadů, má něco přitažlivého do sebe jak pro kněze, tak pro laiky, jak pro vznešené, tak i pro nízce postavené. — Ještě jedné věci budiž mi dovoleno podotknouti. Jako se vypravuje o poustevnících na poušti thebaiské, že svět lépe znali, než ti kteří

na hlučném tržišti v Alexandrii se proháněli, tak můžeme o nově jmenovaném sv. Hippolytském biskupu říci, že lépe zná svět i lidí, než někdo, jenž mnoho procestoval zemí a viděl měst, ačkoliv Binder mimo Lince a Vídeň snad žádného jiného města v Rakousku nepoznal, tím méně v Evropě. Jsouť zajisté vnitřní duše, kteréž vnějšího názoru nepotřebují a přece přesně a jasně o činnosti a řádění světa souditi mohou. Vnitřní tento svět novému biskupu velmi prospěje, an nyní v novém svém postavení se zevnějším světem více ve styk přicházeti musí, než posud se stávalo.

Z Pruska. (Pamětný spis veškerého katolického episkopátu v království pruském, královskému ministerstvu státnímu arcibiskupem Kolínským a Poznaňským zároveň jménem a usnešením všech ostatních biskupů země předložený dne 30. ledna 1873.) Před několika dny předložilo královské ministerstvo sněmu návrhy zákonů zasahující co nehlouběji do vnitřního života církve katolické a její právomocnosti; a sněm byl vyzván, svůj souhlas s těmito návrhy co možná nejdříve vysloviti. Bez ohledu na to, že dle přirozeného a kladného práva a dle nepamětného obyčeje v zemích německých poměr mezi církví a státem jenom obapolným usnešením právně a pro obě strany prospěšně uspořádati se může, musili prustí biskupové při nejmenším očekávati, že se jim příležitost poskytne, aby o tak důležitých a církve se týkajících návrzích zákonních promluvití a zásady katolické k platnosti přivéstí mohli. Pak by byli s to, aby jednotlivá ustanovení oněch návrhů bez porušení povinnosti přijali, pro jiné by se snad bylo dalo docíliti sjednocení s papežskou Stolicí. Poněvadž však ony předlohy, ačkoli do nejvnitřnějšího života církve co nehlouběji zasahají, královskou vládou z moci, na níž ona právo si činí, jednostranně a beze všeho předcházejícího usrozumění a vyjednávání s oprávněnými církevními orgány spracovány byly, nezbyvá těmto nic jiného, než aby napřed učinili řádné slavné ohražení proti všem ustanovením návrhů těchto, která přirozená a nabytá práva církve katolické i svobodu svědomí a náboženskou katolíků ruší, proti zákonům, jež by na základě těchto návrhů vydány býti měly. — Dovolujeme si připomenuti k některým osnovám následující poznámky, které však pro povinnou rychlost předmět nikterak nevyčerpávají, proto si dalších právních výkladů a odůvodnění ponecháváme.

Podle katolické věrouky, kterou my katolíci naprosto, ješto na zjevení Božím spočívá, za pravou máme a věříme, a tak jistě věřiti oprávněni jsme, jako svoboda svědomí našeho dotknuta býti nesmí; podle přirozeného práva, podle přirozené povahy věcí a zákonů rozumových; podle historického a řádně dobytého práva katolické církve v Německu a v katolických částech říše, které nikoli bez práv, nýbrž slavným slovem královským zjištěným právem plného a neztenceného trvání jich náboženství a církve království pruskému přivtěleny byly; podle usjednocení, mezi apoštolskou Stolicí a korunou pruskou resp. těmi kterými mocnáři a dle circumscripčních bul; konečně podle ustanovení pruské ústavy toto právo katolické církvi, jakož i ostatním velkým křesťanským vyznáním zaručující: má katol. církev v [Prusku nedotknutelné a nezadatné právo, ostatí v celé neporušitelnosti své věro- a mravouky, svého zřízení a kázně, a své záležitosti svými právními orgány pořádati a spravovati.

Avšak nejprvnější a nejpodstatnější právo každého katol. biskupství a každého katolíka jest právo, aby právě k této jedné katol. církvi, jejíž nejvyšší hlavou papež jest, co úd náležel, a proto s papežem, jenž dle katol. věrouky z božského zřízení základem a nejvyšším pastýřem celé církve katol. a všech jejích částí jest, v jednotě víry a neskracovaném spojení stál a zůstával.

Druhé neméně důležité právo katolického biskupství a každého katolíka záleží v tom, aby v náboženských a církevních věcech od nikoho jiného nebyl řízen a spravován, než od příslušných řádných církevních představených, biskupů, v zákonnité podřízenosti papežské, jelikož oni dle naší katol. víry od Boha zřízení jsou, aby svěšené sobě diocesány dle předpisu Kristova a zákonů církve katol. řídili.

Dle toho má biskup k své diecési hlavně trojí, Bohem mu udělenou povinnost, s kterou právě tak důležitě, Bohem udělené právo spojeno jest, aby povinnost tu svobodně a bez překážky konal.

Jest to předně povinnost a právo, hlásati a opatrovati věro- a mravouku katolické církve a prostředky milosti přísluhovati.

Jest to za druhé povinnost a právo, dle předpisu církevních zákonů kněze a nižší služebníky církve, kteří jemu v apoštolském jeho úřadu pomáhají, a jej zastupují, voliti, vychovávat, rozesílati, a jim církevních úřadů udělovati.

Jest to za třetí povinnost a právo, duchovní ku plnění jich povinností úředních, a věřící ku plnění jich povinností křesťanských napomínati a přídržovati, a když by učení církve, víře a jejím zákonům poslušnosti tvrdošíjně odpírali, z církve je vyobcovati, a duchovní z úřadů jich duchovního sesaditi, a jim všechny kněžské výkony zapověditi.

Tyto tři povinnosti jsou nerozlučně spolu spojeny, tak že žádná z nich bez ostatních obstáti nemůže. Biskup nemůže kat. věro- a mravouku čistou zachovati a hlásati, nemůže prostředky milosti Kristovy řádně a důstojně spravovati a věřícím udíleti, nemůže-li duchovní, kteří jeho rozkazem obě konají, vychovávat, na ně dohlížeti, je rozesílati a dle jejich hodnosti a schopnosti dosazovati. A to oboje, zvláště náboženství katol. před porušením chrániti ústavu, církve před sbořením zachovati nemůže nemůže-li heretické, schismatické anebo vůbec nedůstojné duchovní jich úřadů zbaviti, a zatvrzelé zapíratele církevní víry, a škůdce i protivníky zřízení a zákonů církve vyloučiti.

Předložené pak návrhy ruší a ničí na mnoze podstatná tato práva církve katolické a jejích biskupů, práva to, bez nichž oni důležitých povinností svých konati nemohou.

Návrh zákona o přípravném vzdělání a dosazení duchovních uznává sice, jak se zdá, právo biskupů na obsazování duchovních úřadů, omezuje však svobodu tohoto dosazování především tím, že se státu přivlastňuje právo proti dosazení netoliko námitku činiti, nýbrž i v nejvyšší instanci rozhodovati o důvodnosti této námitky. Toto prohlášení se sice omezuje tím, že se může učiniti jenom z občanských a státo-občanských důvodů; avšak nemůžeme si tajiti, že by mohla za okolností pod titulem takového vyhrazení svobodu církve, celistvost duchovního stavu, a osoby nejdůstojnějšího a nejsvědomitějšího duchovního nejtěžší pronásledování potkati, kdyžby totiž jednostranně a výhradně státním úřadům náleželo podané námitky proti dosazení duchovního, čili jím za základ ležící události zkouseti a posuzovati. Na každý způsob však odporuje ono ustanovení stávajícímu právu a samosprávě, katolické církvi v pruském zřízení pojištěné. Propůjčeno-li od církve některým vládám po obapolném usjednocení právo, z čistě politických a občanských důvodů činiti námitky proti dosazení duchovního; proto si nemůže ještě

stát sám z vlastní moci takové právo přislovati: mimo to dlužno poznamenati, že takového práva námitky vždy jen při definitivním dosazení, a téměř vždy jen při farářích užíváno a dovolováno bylo, kdežto je návrh zákona na výpomocné kněze a provisorní dosazení rozšiřuje, nač pokud nám známo, nikde ještě nároků činěno nebylo. (Pokrač.)

Z Říma. Šestnáct klášterů opět zrušeno, a sice nejdůležitějších z pozůstalých; v počtu těchto jest dům Jesuitů k společnému rozjímání u sv. Eusebia a klášter jeptišek sv. Susanny. Před několika měsíci přislíbil Visconti Venosta kardinálu vikáři, že ušetřeno bude klášterů těchto a proto umístil kardinál chudé z klášterů již dříve zrušených dílem u sv. Susanny, dílem v klášteře „Regina Coeli,“ nyní též zrušeném. Přibylé jeptišky byly skrovně a chudičce opatřeny, any oba kláštery sotva domácím stačily. Nyní neví se, co s ubohými počítí. Kláštery milosrdných sester a kajicnic u sv. Gregorie jsou konfiskovány, tolikéž i znamenitý klášter sv. Kateřiny Sienské; zrušen též klášter bosých Karmelitánů u Panny Marie Vítězné, jejichž protektorem jest kardinál kněz-arcibiskup Vídenský. Pravda jest, co praví „Voce della Verita,“ že mizí z Říma pomníky katolické, kdežto zakládají se nové, protestantské oproti našim basilikám s velkou nádhrou. Se zrušením těchto šestnácti klášterů splývá římská otázka o klášterích podivuhodně, neboť i domy generálů větším dílem jsou v rukou vlády; tak k. p. dominikánský klášter, St. Maria sopra Minerva a u P. Ježíše, klášter Augustiniánů sv. Augustina, klášter Theatinů St. della Valle a j. Chudým kapucínům ponechány sice místnosti obydlené, ale zahrady, z nichž žili a vůbec dvory jsou odejmuty, tak že, chtějí-li na čerstvý vzduch, ven musejí. Nejsmutnější osud potkal však chudé jeptišky, z nichž jsou mnohé stářím sklíčené a chorobné; mnohé nemají ani příbuzných aniž koho, kdož by se jich ujal. Co se toto děje a mnohé šlechtné duše se trýzní, odbývají se velkolepé taneční zábavy v Quirinále v domě, Matce Boží od zakladatele Pavla V. věnovaném, kde jednávalo o nejsvětějších věcech církve katolické, a kde odbývaly se volby papežův; kde papežové Pius VII. a IX. počátků mučeníctví zakusili, v tomto paláci tančí — katolíci! Sv. Otec, ač hluboce dojat těmito strastmi, chová svvu klidnou mysl, je zdráv, až noc neočekávaného zrušení šestnácti klášterů vynutila slzy z očí jeho.

— Vele důstojný p. generalní vikář

Gartner, zakladatel slovanského missionářského ústavu v Milwaukee v severní Americe, dlí nyní v Římě, kdež až do velkonoc t. r. totiž do 15. dubna pomešká. On podnikl cestu z Ameriky do Evropy a jest splnomocněn od nejdůst. p. biskupů, aby přijal polské a české bohoslovce a kněze pro 14 diecés ve Spojených státech severoamerických, kteří by cítili v sobě lásku a povolání k úřadu missionářskému a k duchovní správě mezi Slovy severoamerickými. K tomu účelu cestovati bude na jaře a vlété po Čechách a Polsku, a osobně se umluví s těmi pány, kteří by si přáli za souhlasu nejdůst. ordinariátů s ním do Ameriky se odebrati, a písemně mu to ohlásí. Adresa jeho zní: Vysoce důst. pan J. M. Gartner, generalní vikář all'Anima, Roma.

Z Francie. (Hrabě Ch. de Guitant o Napoleonovi III.) Dopis jeho časopisu „Univers“ zní takto: Pane! Dovolte mi několik poznámek k dopisu p. Jiřího Seigneur-a. Kdyby byl císař měsíc, aneb nejvýš šest neděl před svou smrtí pronesl v bezpochybném autentickém vyjádření smýšlení, které na jevo dal v rozmluvě sdělené panem Jiřím Seigneur-em, kdyby byl — bije se v prsa — hlasitě prosil Boha i lidí za odpuštění zlořádů, jež neobmezenou máje moc způsobil: jistě taká listina by měla váhy. Tu by se bylo vyjasnilo přátelům i nepřátelům církve nad jeho city pravými a posledními. Ale jaké platnosti jest zábava soukromá? Neprokazoval císař v době své moci slovy svými nikdy více vážnosti proti církvi a papeži, než když oběma rány zasazoval nejstrastnější. Napoleon III. od nynějša přináleží dějinám, a jak se vyjádří dějepis církevní o útocích císaře na církev? Pová zajisté, že podnikl válku italskou k účelu revolučnímu. Slova jeho: „Jedněte rychle,“ jež pronesl k Cialdini mu hotovícimu se potlačití slabé vojsko papežské — bude opětovati. Řekne, že se chtěl uveřejnění encykliky ve Francouzsku protiviti. Prohlásí, že tisk protináboženský a nauky materialistické odchoval, a redaktorům „Siècle“ rády udílel. Dějepis bude hlásati, že založil v Evropě nové právo mezinárodní: princip národnosti, nezakročování, a dokonaných udalostí. Pová, že on hanebný útok Piemontska proti Neapoli nejprve podporoval a pak uznal. Řekne, že uzavřel smlouvu zářijovou, a že francouzská armáda v čas k Mentaně dorazila, to že se stalo přes jeho otálení příčinou energického puzení maršála Niela a admirála Gueydon-a, a poněvadž doufal, že

nicméně dorazí pozdě. Znamená, že utlačoval spolek sv. Vincence z Pauly, že postavil v čelo svobodných zedníků maršála francouzského, internacionálu že podporoval, právo vzdoru že v život uvedl a kluby demagogické v Paříži z nova potvrdil. Bude hlásati, že vedl neuprositelnou válku proti Rakousku jenom proto, poněvadž to byla mocnost katolická, která na pomoc přispěti mohla jednoho dne papežství. Konečně řekne dějepis, že byl císař mocným geniem zla a revoluce. Krátce, nyní můžeme opět doufati, poněvadž se modlíme a poněvadž císaře již není. Lidé jako Ranc, Gambetta, Thiers jsou proti onomu revolucionářskému velikánu, kterého povalil Bůh u Sedanu, přece jen trpaslící.

Z Jerusalema. (Pokrač.) Bylo to 18. prosince ke čtvrté hodině odpolední. Cesta má směřovala k chrámu Božího hrobu. Sotva se octnu na náměstí, pozoruji, že se něco chystá; co vlastně přijde, o tom jsem neměl tušení nejmenšího. Prodáváči počali skládati svých krámů, a mimo ně bylo přítomno množství lidu, a ti dávali na jevo, že něčeho očekávají. Zvlášť četné zastoupení byli řečtí kněží a mniši, a radostné jejich rozčilení projevovalo, že běh udalostí něco příznivého pro ně přinesl. Průčelím, — Řeky jako posetým, — jsem proklouzl do chrámu. Než nemálo jsem se podivil vida chrám v této době téměř prázdný. Františkáni odríkávali jak obyčejně hlubokým hlasem kompletář; v „katolikon-u“ pouze zářilo světél nad obyčej, ostatně všady temno. V mínění, že mi nebude možno, vyjítí dle libosti, kdyby děj započal, nemoh jsem v kostele za takých okolností vytrvati. I zaujal jsem postavení své mimo chrám na stupních kaple Matky Bolestné.

V krátké době nastalo hnutí; vzhledu a spatřím vcházení doleními dveřmi patriarchu řeckého v četném průvodu; nejspíše přicházel z paláce, kam byl povolán; vzdal-li se úplně či pouze částečně, udati nemohu. Poznamenal se, jak obyčejně, křížem a postupoval dále. Mezi tím hrnul se kolem něho lid chtěje mu úctu prokázati, tak že musel konečně stanouti. Hned na to se ozval zpěvu podobný křik pochodicí od velikých chlapců, kteří sem zuřivě se drali dveřmi hořeními, a doleními opět vybíhali. V tom okamžiku zazněly zvony řeckého konventu na chrámové věži Božího hrobu slabě nejprve — zvučněji pak. Touž dobou vystoupil u doleních dveří na prostranství dav lidu, mezi nimiž nejvíce vojínů a z části i kněží řeckých bylo znamenati. V počtu po-

slednějších se mi objevil obličej předobře známý — byl to biskup z Gazy, kterého jsem při obřadech církevních několikráte pozoroval. Tentokrát zdobila hrdlo jeho páška červená s několika odznaky. Hlasitý výkřik radosti zazněl při jeho objevení se, an zatím vojáci oba vchody jevitě uzavřevše a stráží osadivše odpažnicemi ručnic lid odstraňovali. I pozoroval sem, že se jedná o nového řeckého patriarchu. Ani človíčka se mu nepřiblížilo, a vojáci by toho ani nebyli strpěli.

Po krátkém pomlčení blížil se pochod bodáky prosetý průčelí chrámu, patriarcha vstoupil s duchovenstvem a několika vojíny, ostatní pak se rozestavili před průčelím. Já netoužil příliš po tom, abych zvěděl, co se v kostele děje, a proto setrval jsem venku po delší čas. Později jsem se ubíral do chrámu dvěma řadama bodáků, a zde jsem spatřil duchovenstvo v rouchu slavnostním, ano stojí před hrobem, a nový patriarcha proti vchodu se klonil následkem tělesných slabostí. Ačkoli tehdy nový patriarcha důstojné vážnosti více dbal, než jak byl jeho návyk, zhnusil se mi tento děj na Božím hrobě přece tak, že jsem hned z chrámu se odstranil.

Na to objevil se patriarcha se svým průvodem opět v průčelí, kdež jej vojáci zase obstoupili. Při mírném radostném pokřiku u prostřed bodáků vycházel dveřmi hořeními. Nyní teprve umlkly zvony, a za to veliký řecký kříž zazářil jasnými plameny, ač tmy noční ještě nepanovaly. Nikdy bych nebyl na to myslil, že v jedné čtvrt hodině užírám na Božím hrobě dva řecké patriarchy z Jerusalema. Bylť patriarcha v paláci nejprve a pak v chrámu na stolec dosazen. Ostatně, jak se zdá, ani není formálním patriarchou, než způsob jakýs „Quasi Interim“; neboť lid ho neuznává, aniž se zúčastnil volby jeho. Turecká vláda jedná právě dle okolností; než tyto jsou na místech různých — různé. Posud ochraňovala starého patriarchu, což bylo zcela rozumné; neboť stojí na straně vlády, která sobě exkomunikace exarchy nepřeje, nýbrž ji pouze trpí co věc výsledku nemající. Na bouřlivou žádost odkázala vláda konvent nejprve s posměšným téměř výzváním, aby čekal, až 80letý stařec zemře, a když to neprospělo, zněl výrok: Kdo není spokojen se starým, vyvol sobě nového. — Dle došlé zvěsti odmítá lid patriarchu Damašského, poněvadž jiného patriarchu exkomunikoval, nejsa k tomu oprávněn.

Podobně prý má svou stranu patriar-

cha Alexandrinský, která vůči hledě mohutní. Pravdivá-li pověst, není ani postavení patriarchy Cařihradského bezpečné. Obrátil se prý, jak se povídá, k papeži, aby ten věci sporádal, což ale zjistiti nemohu. Nebylo by divné, kdyby Řecko za takých okolností nahlédlo, že církev jeho jest vlastně bez hlavy.

Aniž bych mohl ujistiti, že tento děj tragicko-komický nyní skončen jest, končím zprávu tuto. — Dospěje-li církev řecká k tomu přesvědčení, že může zachráněna býti pouze ve spojení s Římem, potrvá i nadál, jinak zanikne sama sebou, nebude-li dříve pohlcena od Ruska.

Zpráva má obsahuje mnoho, co Řekům nijak nelichotí, než hodlal jsem podati toliko pravdu, a pokud jsem velmi nesnadné čiré pravdy mohl se dopátrati, neboť než výrok nějaký celou řadou jazyků projde, pozbývá nejednou významu původního. Kdyby se něco s pravdou neshodovalo, podám o tom zprávu ochotně. Abych pojednal o nepatrné rozmísce, která znepokojuje obyvatelstvo kláštera Jakubského, to ani nestojí za to; a poněvadž nemám již o čem bych se zmínil při sektách malých: dovoluji sobě poznamenati ještě něco o příchodu poutníků během roku tohoto (minulého).

V celku byl značný; což ovšem okolnostem lze přičísti. Největší počet, jako vždy vyslalo Rusko, odkud zástupové poutníků stále přicházeli. Pozorováním vlastním jsem dospěl k přesvědčení, že vůbec všech poutníků nejzbožnější jsou Rusové. Po nich přicházejí poutníci východní — schismatické. Pozoruje-li se bedlivě jejich ohromný počet, tu nesnadné jest přesvědčiti se o tom, žeby církev katolická více údů čítala, než schisma orientálské.

Ať nic nedím o Řecích; již Armenové četněji jsou zastoupeni na Božím hrobě, nežli katolíci. A jelikož dříve tím více tak se dalo, musíme se diviti, že nepřišlo na zmar ještě více svatých. Po rozkolnicích se dostavují katolíci východní, mezi nimiž jsou Maronité nejčetnější. V září byla přítomna četrná jich karavana s 3 kněžími. Po těchto teprve se řadí Evropané a Američané, kteří se hlavně o velikonočních hojně dostavili. V oné době zavítaly sem karavany z Rakouska, Francie, z Italie, Pruska i Ameriky. V září připutovaly opět karavany z Francouz, Prus a Anglicka. Jednotlivci přicházeli po celý rok. Počet protestantů poměrně mnohem více se množí, nežli počet poutníků katolických; zvláště z Pruska, Anglicka a z Ameriky hojně přicházejí, a sice

téměř naskrz protestanté čítající se k stavům vyšším.

Katolíkům se sice dostává ve sv. zemi těch nejlepších příbytků a nejpečlivěji ze všech poutníků se ošetřují, a přec se poutě ty zvláště v lidu jaksi neužívají. Španělové se ani neukáží. Mezi poutníky ze stavů vyšších mimo jmenovaného již knížete Mikuláše uvádím velkovévodu Meklenburského, jenž zde byl před svátky velikonočními, a korunního prince Sasko-Meiningenského, který je právě přítomen. Z Rakouska dlel zde v době velikonoční kníže Alfred z Lichtenšteinu se svou manželkou, jenž svými dobročinnými dary požehnanou upomínku v městě sv. zůstavil.

Mimo biskupa Alexandrinského neobjevil se tohoto roku na hrobě Spasitele žádný jiný biskup cizozemský ritu latinského. Řecko-katolický arcibiskup z Tyru se dostavil za příčinou posvěcení. (Dokončení).

Literární oznamovatel.

— „*Ecce homo, ejhle člověk.*“ Kázání postní. Spracoval František Pech, učitel náboženství na vyš. real. školách v Písku. Schváleno nejdůst. biskupským Ordinariatem Budějovickým. V Praze 1873. Nákladem kněhupectví B. Stýbla. Str. 67.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 3. obsahuje kázání na ned. II—IV. v postě, na den sv. Josefa a Zvěstování P. Marie; kázání postní kard. Haulika o církvi třetí a čtvrté; osnovy.

— Kněhupectví Vladimíra Žakovského v Olomouci má v komisi a rozesílá tyto spisy: „*Obrácení myslí k Bohu.*“ Modlitby a nábožná rozjímání. Sepsal Josef Libáňský. S povolením nejdůst. arcib. konsistoře Olomoucké. Str. 255. — „*Komenský.*“ Sbírka spisů pro mládež. Svazek 1.: *Setník Jaromír Lipský*, aneb dobré vychování nejlepší dědictví.“ Povídka pro mládež a přátele její. Sepsal Jan Pillich, nár. učitel v Břesku na Moravě. V Olomouci 1871. Str. 125. Svazek 2.: „*Myslivna v Habří.*“ Povídka pro mládež dospělejší od téhož. 1872. Str. 140. — „*Život chudoby a bohatství.*“ Sociální román. Překladem Jana Vl. Kurtína. Nákladem Jana Bednáře, starosty a rolníka v Štěpánově. V Olomouci 1873. Vyšly 2 šesíty o 64 str.

— „*Das böhmische Pilgerhaus in Rom.*“ Festgabe zum 900jährigen Jubiläum der Gründung des Bisthums Prag von Dr. Anton de Waal, Praeses des römischen katholischen Gesellen-Vereins. Der Reinertrag ist vom Verfasser zur Wiederherstellung der

Stiftung bestimmt. 1872. Nákladem něm. tisk. spolku v Praze co první podíl údů na r. 1873. Tiskem B. Pusteta v Řezně. Str. 136.

— „*Věstník kritický a bibliografický*.“
Odpovědný redaktor a vydavatel: dr. Otakar Hostinský. Část bibliografickou pořádá Fr. A. Urbánek. Vychází dne 10. každého měsíce tiskem Jos. R. Vilímka v Praze.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Švanda*, býv. katecheta na hl. škole Berounské, na odpoč. v Uhříněvsi, 17. února (nar. v Borové 23. pros. 1831, vysv. 2. srpna 1857).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Rozák*, I. kaplan u sv. Mikuláše v Praze, obdržel expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Hložek*, katech. na obč. škole u sv. Jakuba v Praze, za faráře v Kozmíciích;
p. Jan *Šucha*, kaplan v Ratajích, za os. kapl. do Tukat;
p. Jan *Císař*, kapl. ze Star. Sedliště do Plzně.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Konopáč*, bisk. střídník, tit. konsist. rada, býv. okresní školdozorce, tit. děkan a farář ve Svinčanech, 12. února (nar. v Sadoví 8. pros. 1803, vysv. 24. srp. 1829);
p. Frant. *Konopáč*, kněz jubilovaný, Svratecký farář na odpoč. v Trpíně, 17. února (nar. v Mokrovousích 3. říj. 1794, vysv. 24. srpna 1818);
p. Jan *Hrdina*, kněz jub., b. notář a konsist. rada, býv. bisk. střídník a okr. školdozorce, bisk. komisař při c. k. gymnasiu, rytíř kr. saského řádu Albrechtova, čestný měšťan a děkan v Jičíně, 17. února (nar. v Bystrci 31. srp. 1791, vysv. 15. srpna 1815);
p. Florian Jan *Zelenka*, ř. premonstr. v Želivě, býv. farář, bisk. notář, 15. února (nar. v Praze 18. srp. 1798, vysv. 24. srpna 1826).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignác *Zelinka*, farář Krounský, za faráře v Dolním Újezdě;
p. Josef *Kvapil*, farář Lužský, za děkana ve Skutči.

Uprázdňená místa:

Svinčany, fara patronátu hrab. z Thunů-Hohensteinských, do 26. března.

Jičín, fara patronátu knížete z Trauttmansdorffů-Weinberských, do 31. března.

Krouna, fara patronátu knížete z Thurnů a Taxisů, do 25. března.

Luže, fara téhož patronátu, do 1. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Norbert *Peyscha*, bisk. notář, farář v Dobré Vodě, 18. února (nar. v Sepekově 29. břez. 1807, vysv. 25. července 1831).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Janský*, spiritual bisk. kler. semináře, jmenován skut. b. konsist. radou a kancléřem;
p. Bartoloměj *Berger*, I. kapl. v Budějovicích, jmenován spiritualem bisk. klerik. semináře;
p. Karel *Kubašta*, adm. in spir. et temp. fary Předslavické, jmenován os. farářem.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Jan *Winzig*, farář v Soběnově, za děkana v Trhových Svinech;
p. Ferd. *Hazuka*, administr. za děkana v Černovicích;
p. Aug. *Forst*, far. v Drahonově, za faráře v Bernardicích;
p. Karel *Matějka*, admin. za faráře v Těchonicích;
p. Jak. *Farka*, kap. v Trh. Svinech, za admin. v Soběnově;
p. Karel *Lavička*, kaplan v Bukovniku, za kooper. do Unterreichensteinu,
p. Frant. *Holík*, kapl. za administr. ve Všerubech.

Uprázdňená místa:

Všeruby, fara patron. té farní osady, do 28. února.

Bílá Hůrka, fara patron. kníž. Schwarzenb., do 5. břez.

Hradešice, fara patr. p. hrab. z Taaffe, do 9. břez.

Předslavice, fara patr. pí. hrb. Teresie z Herbersteinu, do 24. března.

Soběnov, fara patr. hrab. z Buquoy, do 25. března.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Ant. *Ladek*, farář v Modlanech, obdržel collare canonic.,
p. Karel *Musch*, prebendat a I. kazatel při bisk. chrámu, právo synodolií.
Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Jan *Pelant*, kapl. za admin. interk. v Osonicích;
p. Alois *May*, koop. v Mikulášovicích, za zámeč. kapl. v Hanšpachu;
p. Ludvík *Bendel*, administ. v Širokých Třebčicích, za 2. kapl. v Duchcově;
p. Ferdinand *Wrba*, I. městský kaplan v Litoměřicích, za 2. kaplana v Chomútově;
p. Josef *Sieber*, 2. koop. v Jabloni, za 2. kapl. v Litoměřicích;
p. Václav *Burgemeister*, koop. v Kunersdorfu, za 2. koop. do Jabloně.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditio:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
eklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoroční 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč třetí, činěna po skončeném sváru, když
jsme v smíření vešli my, kteří jsme jedné víry.
Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

I. Vroucí jest horlivost, tichý
Duch, lidu milá láska, či vlastně ta
jest sama pouhá lidumilost, shovívavá
jest naděje. Horlivost podněcuje, Duch
ukájí, naděje očekává, láska spojuje a
nedopouští, aby se rozptýlilo to dobro,
které se ujalo v nás, i ačkoliv jsme
přirozeností slabí a křečcí, jedno z
těchto tří působí, buď když jest, trvá,
nebo když poražena jest, opět povstává,
anebo když jest zapuzena, opět se na-
vracuje; i jest podobna pružným pru-
tům, které když násilně ohneš a pak
pustíš, ihned se opět narovnájí v pr-
vnější svůj stav, tím dokazující půvo-
dní svou přirozenost, že se násilím sic
dají ohnouti, ale násilím narovnatí ni-
koliv. Nepravost pak jest přirozeností
svou hbitá, ručí jest běh její vždy k
horšímu, proudem se přes sráz v pro-
past řine, jest strništěm téměř, jiskrou
a větrem v plamen se vznímajícím a
spolu se svým plodem hynoucím. Ne-
boť oheň jest výplod dřeva a dříví
šírá jako nešlechtnost nešlechtníky,
a spolu se svým pokrmem hyne. Kdož
si pak nějakou ctnost navykne a dle
ní celý se řídí, tíže opět ve zlo upadá,

nežli mu bylo, když z počátku dobrým
se stal. Když tedy všeliká ctnost ča-
sem a rozvahou se upevňuje a druhou
téměř přirozeností se stává, tak buď i
naše vespolečná láska, s kterou sloužíme
lásce pravé, již jsme si zamilovali a
vůdcem veškerého života si ustanovili.

H. Kdež jsou tedy ti lidé, jenž
naše záležitosti, ať dobré ať jinaké be-
dlivě pozorují, nikoliv pak aby je sou-
dili, ale tupili; nikoliv aby se s námi
z nich radovali, ale se jim posmívali,
aby co dobrého do nás jest pomlou-
vali, co však zlého, zvyšovali, rány
bližních si berouce za výmluvu a ospra-
vedlnění svých vlastních neřestí? Kéž
by byli spravedlivými soudci! Prospěť
by nám zajisté i hněv¹⁾, jak se praví,
když bychom z bázně před nepřáteli
stali se opatrnějšími; nyní pak jsou
plni hněvu a nepřátelství, které roz-
umný úsudek zatemňuje a každému po-
kárání pravdy ujímá. Kdež jsou tedy
ti nenávistníci i Božstva i nás? Neboť
to při všem našem utrpení k největší
slávě nám jest, že i proti Bohu rovněž
tak brojí, jakož i proti nám. Kam pak
se nám poděli ti milostní soudcové sebe
samých, bližních pak přísní káratelé,
aby i tak pravdu mařili? Kde pak jsou
ti ranami okrvavení, kteří nám naše

¹⁾ Přísloví toho se užívá o těch, kteří i z toho
si prospěch získati umějí, v čem vlastně ne-
bývá žádného. (Eliáš Kretský.)

pruhy hanebně vytýkají? kteří se pokleskům našim vysmívají, sami jsou mnohých pádů vinni? kteří ze skvrn našich se radují, sami kalem jsou oválení? Kterí sami břevny oslepeni jsou nám na mrvu v očích našich ukazují, která ani nebolí, ani těžko není k odstranění, dajíc se z oka vyfouknouti?¹⁾

III. Sem tedy pojdte a obcujte našim tajemstvím; voláme vás do sboru našeho, ač jsme vám nenávidění, volíme rozsudími míti i nepřátele své, (ó té odvážlivosti, či upřímnosti!) abyste se pak odebrali zahanbení a přemožení, (což může býti podivnějšího?) poznajíce uzdravení naše dle toho neduhu, kterýmž jsme stonali. Neboť nerůznili jsme se v víře o Božství, ale zápasili jsme o řád a kázeň. Neboť nám nešlo o to, které bezbožné učení spíše se přijmouti má, zdali to, které Božskou bytnost stěšňuje, či to, které ji trhá, buď toliko Ducha svatého od Boží bytosti, či Syna i s Duchem svatým rovněž odlučujíc, či oboje? Ty jsou, ať slovem díím, věku našeho neduhy; neboť působí „vystupování srdce“²⁾ nikoliv pak k vyznání ale k zapírání víry, nikoliv k oslavování Boha, ale k rouhání se Jemu. Druh se nad druhu hojností své bezbožnosti vypíná, a všickni se bojí nikoliv zneuctění Boha, ale aby se neokázali mírnějšími a laskavějšími býti jiných.³⁾

IV. Ale u nás není tak. Ale o Božství souhlasíme a pospolu kráčíme o nic méně nežli Božská bytnost v sobě samé (není-li takové přirovnání příliš vznešené?) a jsme jedna ústa — jeden hlas, naopak těm, kteří druhdy pověstnou věž babylonskou stavěli.⁴⁾ Neboť oni k zlému se shodli, u nás pak jde všechna snaha k jednotě za cílem velekrásným, abychom jedním srdcem a jedněmi ústy velebili Otce i Syna i

Ducha svatého, a to aby se hlásalo o nás, že Bůh skutečně uprostřed nás jest,¹⁾ jenž ty, kteří Ho za jednoho uznávají, sjednocuje, a kteří Ho zvelebují, zvelebují; aby se tak netoliko hlásalo, ale i věřilo. Ale o jiné věci šel rozpor mezi námi; což ovšem i zlé bylo, nic nezapírám, neboť neměla se otevřítí zlému nepříteli žádná cesta k nám, aniž pak zlým jazykům příčina zavdati k pomluvám; ale nikoliv takový, jaký se zdá zlojalcům našim. Neboť když nám nebylo lze prostým býti hříchu, (vždyť jsme lidé!) v tom jsme poklesli, že jsme příliš horliví byli o pastýře a nebyli jsme s to, abychom rozhodli, kterého z obou stejně dobrých vyvoliti máme, až jsme se v tom shodli, že jsme oba rovněž v úctě měli.²⁾ To jest náš zločin; pro to nás, kdo soudcem býti chceš, buď zavrhní, buď osvobod. To jest všechno, co nám jinověrci důvodně vytýkati mohou; mimo to nemáte ničehož nic, byť jste sebe více hledali. „*Mušky zemřelé, dí kazatel, kazí libost oleje, když veň padnou a shnijí;*“³⁾ závist pak by též ráda tak učinila, ale nemůže. „*Nade všechno zajisté mocná jest,*“ jak Ezdráš dí a já přiznávám, — „*pravda.*“⁴⁾

V. My tedy své rozmišky mezi sebou sami jsme urovnali a urovnáme. Neboť nelze, aby synové byli otcům nespravedlivými soudci, zvlášť pak jsouce pod společnou ochranou nejsv. Trojice, pro kterou útoky trpíme, o kterou však sváriti se nebudeme. Já jsem tedy ustanovitelem míru a pokoje, skrovný člověk tak velikého daru, jelikož Hospodin dává milost svou poníženým,⁵⁾ vznešence pak ponízuje až k zemi.⁶⁾ Vám pak společným našim smírcům, co to prospěje? vy zajisté smírci našimi jste, ač neradi nám se tím prokazujete. Ne-

¹⁾ Mat. 7, 4. ²⁾ Ž. 83, 6. ³⁾ Viz k tomu o míru II. čl. XII. s pozn. ⁴⁾ I. Mojš. 11, 1.

¹⁾ I. Kor. 14, 25. ²⁾ Viz úvod k II. ř. o míru. ³⁾ Kaz. 10, 1. ⁴⁾ III. Ezd. 4, 35. (Náleží mezi tak zvané „apokryfické“ knihy St. Z., protože se nenalezá v každém vydání sv. písem.) ⁵⁾ Jak. 4, 6. ⁶⁾ Ž. 146, 6.

boť nejste vy zbožnými, jestliže se my osvědčíme zlími, buď si již v malém, buď si velkém; ale nikdy my za nepravost nebudeme chvály hodni, poklesneme-li v něčem, vy pak své božnosti nic nepozbudete, bychomť i my hřešili, ba tím více vám jí přibude, čím více kleslé utlačujete. Abyste pak viděli, že ve všem souhlasíme my a tím jste poznali, že i budoucně souhlasiti budeme, ač vás tuším dosti přesvědčil úkaz, který vidíte, otec totiž dobrotivý s synem poslušným, ani pospolu sedí druh druhu ozdobou jsouce,¹⁾ a jest-li živá jiskra laskavé svornosti v utrobách vašich se nalezá; vzbudte ji a dejte se přesvědčiti touto mojí řečí. Jeho slova jste již slyšeli a ku podivu zní ona ještě v uších mojí; i ač vím, že více v srdcích chováte, nežli co jste v povětrí vypustili: mne opět uslyšíte, jak mile vám bude libo. A byť vám k důkazu a přesvědčení nedostačovaly řeči tak často veřejně hlášané, dokažtež vám a přesvědčte vás ta nebezpečí a ta kamenování,²⁾ jež jsme již přetrpěli a přetrpěti hotovi jsme my, nepokládající si za škodu, když trpíme, ale když bychom netrpěli, a to sice tím více, když jsme jednou slasti utrpení za Krista okusili, z něhož jsme i ovoce velekrásné ztěžili — rozmnožení lidu tohoto.³⁾

VI. Co tedy chcete? Jste-li pak tím přesvědčení, tak že nám nic dále není potřebí žádné druhé řeči o Bohu, a šetríte-li pak slabosti mé, pro kterou

i toto stěží k vám mluvím? Či jest nutno, aby se vám jako lidem těžkého sluchu častěji táž řeč hlásala, aby trvalým hlasem vám do uší mluvili, až byste slyšeli? Zdá se, že mne k řeči máte svým mlčením, neboť že i mlčením se přisvědčuje, přísloví trvá.¹⁾ Nuže tedy přijměte řeč obou nás,²⁾ ale jako z jedné duše a z jedné úst řečenou. Želím pak toho, že nemohu vystoupiti na horu nejvyšší nade všechny a že nedostává se horlivosti mé hlasu tak mocného, abych to co mluvím hlásal všem bludně o Bohu smýšlejícím, jakoby na všeobecném jevišti stál, vidom všekerému lidstvu celého okresu zemského. „*Synové lidští! dokavade budete těžkého srdce? Nač milujete marnost a vyhledáváte klamu?*“³⁾ uvádějící nikoliv jednu jedinou a pouhou přirozenost v bytost Božskou, ale, pohříchu! tři od sebe rozdílné a rozličné, a div abych neřekl sobě odporné tu přílišnostmi, tu nedostatky; a nebo toliko jednu sice, ale skrovnou a těsnou, nemající tu vznešenost, aby byla důvodem a původem všeho, co veliké jest, jakoby buď jím býti nemohla anebo nechtěla, a to opět buď z závisti, buď z bázně; ono totiž, aby nic v bytost nevedla, co by s ní mělo touž čest, toto pak, aby nic jí nebylo protivno a odporné? Avšak čím vznešenější jest Bůh nad veškeré tvorstvo, tím velebnější jest býti původem prvního důvodu totiž Božství, nežli tvorův, a prostřednictvím Božstva sstupovati k tvorům, nežli opácným poměrem, jakoby pro tyto teprva byla ustavena bytnost božská, jak se zdá mudrcům příliš hloubavým a přepjatým.⁴⁾

¹⁾ To poukazuje k tomu, že oba biskupové, o které byl spor, smířivše se, této řeči přítomní byli; snad byla právě slavnost jich vysvěcení. To místo některé vykladače svedlo, že slova „otec dobrotivý a syn poslušný“ na Řehoře oba potahující domnívali se, že řeč ta činěna byla v Nazianzu, což pak zřejmě proti nápisu jest, i proti tomu, co hned přijde. ²⁾ Přísný karatel nemravů prostopášníků velkého dvorního města a zvláště zlomyslných bludařů velmi protivný byl oběma stranám a tudíž jednou kameny poházen. Neprátelské strany se tak vzmohly, že pak sám se stolice arcibiskupské vzdal (381.)

³⁾ Poukazuje, jak se pění jeho počet pravověrných katolíků zmnožil.

¹⁾ Kdo mlčí zdá se že souhlasí. ²⁾ totiž jeho a kterýž právě před ním řečnil. ³⁾ Ž. 4, 8. ⁴⁾ To čelí proti bludnému trvání Arianův, že by totiž Syn byl pro nás učiněn nebo stvořen, tak že nás Bůh skrze něho, jako pomocí nějakého nástroje stvořil, a že by ani Syna nebyl stvořil, kdyby byl nechtěl stvořiti lidi. Když pak sv. otec praví býti Boha Otce *původem* (ἀρχήν) Syna, nerozuměj se slovu tomu jako by zna-

VII. Neboť kdybychom důstojnost i Syna i Ducha svatého vyznávající trvali, že bez původu jsou, nebo k jinému původu je odváděli, bylo by se skutečně co báti, aby se tím Božské jich důstojnosti žádná ujma nečinila, anebo by bylo to nebezpečí, že bychom v bytost Božskou něco jí odporného kladli. Když tedy buď Syna buď Ducha svatého odvozujeme, nikdy je nad Otce nestav, aniž pak od jich původu odlučuj: nýbrž k Němu uváděj i velebné Syna splození, i zázračné Ducha vycházení. Poptám se tě maličko, ty, jenž si v nezplozeném Synu a bezpůvodném Duchu tak libuješ, kdypak se Bohu více cti ujímá, když se mu takový původ podvrhuje, jako ty pravíš, či když žádný takový, ale z přirozenosti jemu rovné a s Ním stejně velebné, jak tomu chce učení naše? Avšak ty sám sobě svého syna pokládáš za velikou ba svou největší čest, a to tím více, čím více onen otci ve všem podoben jest a okazuje se šlechtitným plozením svého ploditele, aniž bys byl raději pánem tisíců otroků, nežli otcem jednoho syna: u Boha pak zdalí-li může býti co vznešenějšího, nežli býti Otcem Syna, an mu neužívá slávy ale přidává, jakož i býti původem Ducha svatého? Či neznamenaš, že klada tvorstvo za původ i Synu i Duchu svatému, ani (pravý jich) původ nectíš i je samy zlehčuješ? Ono zajisté, když udáváš původ bytností vyšších v bytnosti nižší a nehodné bytnosti Božské; toto pak, že bytnosti, z toho původu vycházející, činíš netoliko tvory, ale i pod všechno, co stvořeno jest, je snižuješ, trvaje, že pro tvory a tvorům k

menalo počátek, poněvadž i Syn i Duch svatý jsou každý pravý Bůh, bez počátku jsou, ale jako *příčinou*, (my říkáme *původem*) i Syna i Ducha svatého. Poměr pak toho u tří osob nejsv. Trojice jest, že Otec jest sám o sobě (nezplozený, neučiněný, nestvořený); Syn z Otce zplozený, Duch sv. od Otce i Syna vycházejí, jak církev sv. učí v tak řečeném vyznání sv. Athanasia. To v dalších tu člancích VI—XII. před očima buď.

vůli stvořeny jsou, jako nástroje pro umělce, nebyvši před umělci; tak by se byly ony vůbec prý ani neučinily, kdyby pomocí jich nebyl chtěl Bůh něco stvořiti, jako by mu k tomu pouhá jeho vůle nestačovala. Všecko zajisté, co pro něco jest, v menší cti jest, nežli to, proč jest.

VIII. Já pak Otce, původu Božství, určuje tak, že jest přede vším časem a nerozlučitelný i neskončený, i původu toho ctím, i ty, kteří z Něho pocházejí rovněž; ono tím, že jest takových bytností původem; toto pak, že tyto bytnosti tak povstávají a takovými jsou a z takového původu, nejsouce ani dobou, ani přirozeností ani velebností od sebe rozličné; jsouce jednota bytostí při rozličnosti osob, a rozličnost osob ve spojení bytostí (ač to podivno říci!) pro vespolný svůj poměr tak stejně chvály hodny, jako když by se každá zvlášť považovala a brala. Trojice dokonalá z dokonalých tří, když totiž číslo jedna k mnohosti pokročilo a dvojici přesáhlo¹⁾ neboť Božství přesahá i hmotu i dobu, z kterýchž těla sestávají; Trojice pak uzavřena, jsouc dokonalá, (nebo ta jest první, která přemáhá spojení dvojice,) aby tak Božství ani omezené nebylo, ani v nesčíslnost se nerozšířilo; jedno by bylo neuctivé, druhé nesmyslné; ono zajisté byloby veskrze židovské, toto pohanské a mnohobožstvím.

IX. I toto uvažuju, a nebude tuším ani nerozumně, ani nemístně, ale velmi vhodně a opatrně, že totiž ani jedna obtíž nepřekáží, abys věřil, že Syn jest zplozen. Neboť nic se není čeho obávati, aby nezplozený při zplození svém něco takového utrpěl, co jinak tvorové hmotní a to při zplození trpívají, poněvadž On není tělesný, jakož i všeobecné pojmy o Bohu na vě-

¹⁾ Tím míní sv. otec, že bytost Božská v nejsvětější Trojici přesahá dokonalost veškerého tvorstva omezeného dvěma objevy: hmoty a doby (formy).

domí dávají. Tak bychom měli bázeň, kde není bázně,¹⁾ a beze všeho prospěchu bychom byli bezbožnými, jak se praví. Ale naopak mně se nebezpečno zdá, aby se Božská bytost nezrusila, kdybychom dopustili, že by (Syn anebo Duch svatý) stvoření byli. Neboť nic stvořeného není Bůh, nic co spolu jest služebné není Pán, a byt mezi sluhy a tvory na prvním místě stálo, a touto jedinou předností ve svém sniženém stavu poněkud bylo povýšeno. Neboť kdo někomu příslušné pocty ujímá, nectí ho, byť mu i nějakou přednost podával; spíše ho zneuctuje tím ujmutím, byť i přednost přidaná sebe čestnější byla.

X. A jestliže ty sobě překážky činíš s utrpením při zplození, já také sobě činím při stvoření; neboť nijak nerozumím, že by co se tvoří beze všeho trpení se tvořilo. Není-li tedy (Syn) zplozen dle učení tvého, ani stvořen dle učení pravého, přijmi z učení toho to, co mimo to se v něm obsahuje, když svým trváním o stvoření málem skoro totéž pravíš. Vždyť jako špatný rozsudec²⁾ a představený o Božství všecko trvati osměluješ se a odvažuješ, nemoha sebe jinak oslaviti, leč když co nejdále Boha s panství Jeho svrhuješ, jako činí slabším duše hrdopysné a vládychtivé. Já pak o tom jedním slovem stručně se prohlásím. Největější Trojice opravdu a skutečně Trojice jest; trojice pak není součet věcí nestejných (neboť což vadí, abychom na důkaz toho jmenovali součet desíti, sta, tisíce, když bychom ji v tom porovnávání chtěli? neboť tak jest u těch počtů i u mnohých jiných), ale pojmutí v jedno věcí stejných a rovněž čestných, při čemž jméno sjednocuje ty jednotlivé pojmy, které přirozeností svou

v jednotu náležejí, a nedopouští rozptýliti z počtu, co rozptýliti se nemá.

XI. Tak smýšlejme, tak srdcem upřímně věrme, ale při tom i pomněme, že poměr a řád, v jakém jednotlivé osoby k sobě vespolek i k sv. Trojici stojí, jediné této sv. Trojici věděti přísluší, a kterýmž očištěným dušem táž sv. Trojice to zjeviti ráčí buď nyní, buď později. My pak spokojme se s tím, co víme o přirozenosti Božské, že jest osoba bez původu, osoba zplozená, osoba vycházející, jako my poznáváme v sobě rozum, slovo, dech, (lze-li totiž přirovnávati přirozenosti smyslné nadsmyslnou, věcem malým nesmírné, poněvadž žádný obraz nedospěje k skutečnosti); a že ta Božská přirozenost jest spolu jedna a tatáž, vždy dokonalá, neobmezená ani jakostí, ani mírou, ani časem, nestvořená, nepochopitelná, která se nikdy neopustila aniž opustí; život životů, světlo světel, dobro nade všechna dobra, pravda pravdivá, duch pravdy, svatá a sama o sobě čirá a pouhá svatost; že Bůh jest osoba každá, sama zvlášť pojata, když rozum si rozlišuje, co nerozlučné jest; Bůh jest i Trojice, když si ty osoby touž přirozeností spojené myslíme; té vznešenosti, že ničím se předčiti nedala, aniž pak nad něco sama předčila, neboť tu nic nebylo (před ní, byla přede vším); aniž pak po sobě co zanechá anebo sama předčí, neboť nic nebude; nic pak nepřipouští k sobě, co by rovné cti zasluhovalo; neboť nic stvořeného a služebného, a složeného i obmezeného není s to, aby se přidružilo k nestvořené a panské a pouhé i neobmezené bytosti. Neboť z toho všeho některé daleko jsou od ní vzdáleny, jiné poněkud se blíží a blížití budou, nikoliv pak přirozeností ale milostí, pokud totiž služba nejsv. Trojici vzdána všelikou službu předčí, není-li právě to pravou svobodou a královstvím, pravého Pána poznati, nikoliv pak ze slabosti duševní, co rozloučené jest smíšení.

¹⁾ Ž. 13, 5. přešlo v přísloví. ²⁾ Při veřejných hrách mnoho záleželo na pouhém náhledu rozsudčího a představeného, tak že mnohdy, zvláště za dob císařství řeckého, tuhé spory proti výrokům rozsudčích se udály.

Když pak služba jest již tak vznešená mnohým, jaké pak bude týchž někdy panování? a když poznání jest blažeností, jaký pak bude poznáný Bůh sám?

XII. To nám znamená to veliké tajemství; ta jest naše víra v Otce i Syna i Ducha svatého, v témž záleží naše znovuzrození, naše odřeknutí se bezbožnosti a vyznání Božství. To jest to společné jméno, tak že jedno z nejsv. Trojice odloučiti, jest zavrhovati vyznání, znovuzrození, Božství, naději někdy k Božství povznešenu býti. Vidíte, jak štědre nám přispívá Duch svatý, když o Bohu hlásáme, a jak nás kárá, když ho zanedbáváme! Ponechávám pak mluvití dále o strachu a bázni a pohrůzkách hněvu Jeho, nikoliv těm, kteří v Něho věří, ale těm, kteří Jím pohrdají. To jsem vám tedy vysvětlil krátce, a bych vás poučil, nikoliv pak se hádal; sprostností rybářskou, nikoliv pak moudrostí pohanskou; duchovně, nikoliv pak podvodně; církevně, nikoliv pak sněmovně; prospěšně, nikoliv pak okázale, abyste vy, kteří proti nám sněmujete a horlíte a se chválíte a toliko v tom se srovnáváte, poznali, že my jednomyslní jsme, jedním duchem nadšení, jedním téměř dýchající; nikoliv pak abyste jako hladovití činívají, naše nepatrné, ať dím, buď poklesky buď trety sbírali a opět mezi lidem roztrušovali. Vrcholem zajisté zlomyslného bídáctví jest nespolehat se na své síly, ale toliko na slabosti jiných.

XIII. Hle! podáváme si pravice před očima vašimi; hle! toť působení Trojice nejsvětější, kterouž my jednomyslně velebíme a kteréž se jednomyslně klaníme; kéžby to i vás laskavějšími a pravověrnějšími učinilo! Kéž bychom vyslyšení byli, a stal se nám tento den slavný a svatý i dnem nikoliv odporu, ale srdečné vzájemnosti; nikoliv upomínkou na pokušení ale dnem vítězoslávy, abychom všickni jednomyslní byli vespolek a brzo pak i veškerý

okres zemský, jenž z části zdrav jest, z části nyní se uzdravil, z části zdravěti počíná, a kéžby to i vám stalo se příčinou spasení, napravení. Ó Trojice nejsvětější, převelebná, milosrdná! milosrdná zajisté a shovívavá, trpíc posavade ty, kteří Tě roztrhovali! Ó Trojice nejsvětější, již já sluhou a hlásným upřímným již dávno milostivě ustanoven jsem! Ó Trojice nejsvětější, dávno již všem známá, těm osvětlením, těm trestem! Kéž bys i tyto přijala za pokorné ctitele své, kteří nyní proti Tobě brojí! Kéž bychom žádného z nich neztratili, ani sebe menšího, a bycht i sám poněkud lásky Tvé pozbyti měl; neboť neodvažuji se tolik vysloviti, co druhdy svatý apoštol.¹⁾

XIV. Avšak toto vám snad není milo slyšeti? Hotoví se snad jazyk váš, chystaje se k odpovědi? Pohledneme i k té, až budeme míti k tomu více prázdnu; poznáme pak vaše plozence či spíše nedochůďátka,²⁾ až přisnou a říznou řečí rozetnouce či rozetrouce vejce hadí, dokážeme, že jsou prázdné a hluché, a až zakrytého v nich ještěra na světlo vyvedeme; a byť i ještěra, avšak mrtvého, nedochůdce nepochybné, zašlé v porodu, „než se zrodilo nejsoucí,³⁾ (a to vaším způsobem vám kvůli tak dím!) povržlivým nic méně počtím svým, nežli bídným předčasným svým zrozením. To nám jistě dá ten, který nám dal moc, abychom chodili po hadu a ještěru,⁴⁾ a kráčeli po zmiji i štíru;⁵⁾ Ten i potře Satanáše rychle pod nohama našima, byť i jako blesk pro svou původní stkvělost byl s nebe spadl, anebo jako had svou pozdější ohebností se svíjel, změněn v podobu zeměplaza. Abychom pak brzo si oddechli, po dokonale přestálých bolestech a po

¹⁾ Řím. 9, 3. ²⁾ Tím míní bludná učení, která od pradoby církve přisuzovala se působení ďábel-skému a proto i bludaři náhončími a potomky ďábovými se nazývali. ³⁾ Tak vyjadřovali se Ariani o Synu Božím, že ho nebylo, než se zrodil. ⁴⁾ Ž. 90, 18. ⁵⁾ Luk. 10, 18—19.

zármutku a strasti, nyní i v životě
věčném, v *Kristu Ježíši*, Pánu našem,
jemuž budiž sláva a moc na věky vě-
kův. Amen.

Z posvátných harmonií.

I.

Mne moří žal — a duši hnětou
vždy nových bolů hrzyoty,
an, panství šíře temnoty,
šal utlčenou pod osvětou
požírá lidské životy.

Jeť duši bolno bídu zřítí
a slýchat věkův nářečky,
že ráj vždy mizí daleký,
že zloba zmahá se a lítí
i velké duši člověky.

Jeť duši děsno lásku zřítí,
svých synů křiky prokletou;
a roli, blahem osetou,
v zdar všehomíra nesměť žítí
a zřít ji ledy zasutou.

Jeť duši úzko mezi bratry,
kdož sebe bratry necítí,
a do sobectví zarytí
se blahohřivě cizí vátry —
se trou, kdež pravda nesvítí.

Ó sžel se nebe nad mým žalem,
a dej mé duši milo zřít,
jak lásky žár a pravdy svit
vše lidstvo blaží v stínu palem
a ráj se hostí v zemský byt.

II.

Dej mi, Pane, písní dej mi vroucí
světům šířím pěti Tvoji chválu;
dej mi hlasem proroků Tvých tlouci
na hruď národův a srdce králů;
dej mi Otče věštíť o svobodě,
jež se rodí svatou láskou k Tobě,
a vše bratry poji v blahé shodě
rájův Tvých a nebes ku ozdobě.

Dej mi, Pane, dej mi nad úvaly
nad rovy, kde láska věrná kvílí,
ukájetí nářečky a žaly,
plašit šero, ježto zraky mýlí;
dovol, Otče, dej mi jaré lýry
ohnivými hlaholy a zvuky

ochabělce měnit v bohatýry
a tyranstvu meč vyrážet z ruky.

Dej mi, Pane, dej mi vichrů křídly
bez hromův a bleskův lítať světy,
žáry lítí v duše, které stydly,
a rajskými zemi šatit květy;
dovol, Otče, dej mi světlo síti,
a otvírat oči nevidomé,
dej mi ozvěnou Tvé lásky zníti,
kde kdy zazní blahem varyto mé!

Dej mi Pane to vše, a dej více:
dej stát ve Tvé s nebešťany službě
a jak plane Tvoji pravdy svíce,
pláti dej mi v svaté lásky tužbě;
dej mi láskou z Tebe obejmouti
vše, co věčná Tvoje láska světí,
a kde pobudu kdy na své pouti,
dej ráj pěstít a v ráj rájův spěti.

III.

Ó Jesu, láska věčná, zůstaň s námi:
jeť mylno, žalno, úzko bez Tebe,
se vzhůru nésti světa mrákotami
a brát se poutí jistou do nebe;
jeť smutno, Pane, na zemi té dlíti,
kdy nám Tvé lásky ruka nekyne
a duše žádné slasti nepocítí
leč v náruči Tvé svaté spočine.

Ó, zůstaň s námi, Slunko pravdy věčné,
na temné pouti zraku milo svěť,
a pravdou k židlu lásky blaholéčné
sám kroky naše Jesu řiď a veď;
buď s námi veždy celou láskou všude,
ať Tebou známe, co je lichý svět,
a z úvalův té země siré, chudé
naš Tebou k nebesům vždy míří let.

Ó zůstaň s námi věčné lásky zdroji,
a nás vše blahé jímej svými plameny,
ať silou z Tebe, kdož Tvůj, v pravdě stojí
a Tvým jest duchem k boji nadšený,
Tvá láska, ať to živý pramen míru,
vší síly, krásy, ctnosti blahoty
ó zůstaň s námi, králi bohatýrů,
a láskou posvěcuj nám životy.

Ó zůstaň s námi, Jesu — naše nebe,
vše, co nám bystří um a světí cit;
Tys Pane sám a všechno plyne z Tebe,
čím ráj se hostí v náš pozemský byt:
tož zůstaň s námi v duše jaré hloubi
a jev se láskou blahou v životě,
a ráj, v němž tvor se milo s Bohem snoubí,
všem kázat bude o tvé dobrotě.

Vác. Štulc.

Podobenství Otce Bonaventury.

8. Trám ve vodě.

Dva venkované přivezli do města dříví na prodej. Prodávše procházeli se po nábreží. I uzbíhli tu trám ve vodě, a mladíka za ním se brodícího a trám jednou rukou ku břehu strkajícího. „Z jakého dříví ten trám asi jest?“ pravili venkované vespolek, „jeť tak lehký, že jej děcko strká, kam chce?“ Slyše tuto jejich řeč mistr tesařský, čekající až trám ku břehu přistane, přistoupil k nim a pravil: „Přátelé, chcete-li věděti, z jakého dříví ten trám jest, a jak jest lehký, učíte se mnou smlouvu. Když vy oba, jak mile hoch kládu ku břehu přirazí, ji z vody vytáhnete na sucho, chci vám dáti šest zlatých; ale pakli toho nedokážete, budete museti své voly zapráhnouti a ji vytáhnouti, mimo to ještě mi dáti tři zlaté, za které společně poobědváme.“ Návrh zdál se býti výhodným. „Když ta kláda,“ pravil jeden z venkovaných, „tak jest lehká, že ji tento chlapec sám postrkuje, bylo by to zajisté podivné, abychom my dva nebyli s to ji vytáhnouti!“ Podmínky se přijaly, a peníze složily se s obou stran v ruce hospodyně, kteráž při řece prala a nemálo se divila hlouposti těchto sprostáků. Když byla kláda již k břehu přistála, hotovili se oba venkované ten s té, onen s druhé strany ji z vody vytáhnouti; avšak veškeré jejich namáhání bylo marné, a po delší dobu dosti se nahmoždivše vyznali, že jsou přemoženi. Museli své voly zapráhnouti, kládu vytáhnouti a oběd zaplatiti.

Pán náš nazývá v evangelium hříchy všední, které na jiných vidíme, stébla, mrvy; a hříchy smrtelné, které sami na sobě máme a jichž nevidíme, břevna, trámy. Kláda plovoucí ve vodě nezdá se míti velikost a tíži, kterou v skutku má. Co se její velikosti dotýče, polovice jejího objemu jest pod vodou skryta, a co se její tíže dotýče, může ji děcko obrátiti a vésti, kam libo. Chce-li ji ale kdo z vody vytáhnouti, a když již z vody vytažena jest, tu teprv vidí, jak jest veliká, a zkusí, jak jest těžká.

Přítomný čas jest veliké moře, po němž plujeme, a s námi i hříchové, jimiž obtíženi jsme. Hříchové tito nezdaří se ani s polovice býti, čím jsou. Část jich zakrýváme před lidmi klamným zevnějškem; ano my mnohé ukrýváme sami před sebou, omlouvajíce je, nedbajíce na ně. Mimo to zdá se nám býti to, co přece znamenáme,

velmi nepatrné, poněvadž hříchové tito takřka na špatných zásadách tohoto světa a v proudu zlých příkladů plovou. Až je ale budeme muset jednou z této vody vytáhnouti, bychom je předložili před soudnou stolicí Páně, pak se objeví ve své pravé velikosti a tíži. Až oni hanební činové, ony tajné šidby, ona četná osočování, ony zlé záměry z vody vytaženy budou; až budou porovnány nikoliv s mravem světským, nýbrž se zákonem evangelia, nikoliv s převráceností lidskou, nýbrž s nejsvětější vůlí Boží: pak, ano pak n-zříme jejich nesmírnou velikost, pak pocítíme jejich ohromnou tíži. Zahladme je tudíž pravým pokáním, prvé než tento svět opustíme, bychom pak nebyli jimi obtíženi, až nám bude dostaviti se před Boha!

Hřích zdá se býti lehkým, když se ho dopouštíme, avšak těžkým a ohromně velikým, když jej do zpovědnice neseme. Jaký teprv bude, až jej ponese před soudnou stolicí Páně? —

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

VII.

Radošová Kateřina poznala, že se musí odříci lásky, po níž tak tuze dychtila, a manželství, jehož si přála. Nazamíloval a nevzal si ji nikdo a již nezamiluje a si nevezme, opustila ji všechna naděje.

Jindy aspoň zrcadlo jí ukázalo, že má pěkný obličej, ale již i zrcadlo je proti ní a ukazuje jí, že obličej její se stal čšklivým. Býval červený a bílý, nyní je hnědý a žlutý; býval hladký a čerstvý, nyní je scvrklý a vráskovitý; měla zdravé zoubky, nyní je bezzubá; měla krásné vlasy, nyní jí šedivějí; byla malá, nyní je ještě menší a běda, hrb její vystoupil ještě víc na povrch, je hubená, je křivá, hrozí se sama před sebou.

Ach ano, již k ní nikdo nezahoří láskou, již nikdy nebude manželkou!

Nastaly jí jiné starosti a sice, jak by se sama mohla uživit, že nechce býti přátelům ani jiným lidem břemenem.

Co podnikne, čeho se chopí?

Do služby jít je těžko a snad by službu ani nedostala, že je mrzák. Mimo to nechtějí se opustiti s Josefku a tu jim právě přišel vhod krámek v městě, který se pronajímal.

Což aby si ho zjednaly?

Však k čemu?

Začnou náky obchod.

Jaký?

„Budeme hokynařit,“ pravila Kati a sama se tomu zasmála.

Josefka nechtěla ani slyšet, aby hokynařily, řkouc: „Já bych se k tomu arcit hodila, ale vy nikoliv.“

„Proč ne?“ tázala se Kati.

„Protože jste Radošova,“ odpověděla Josefka.

„To není žádná překážka,“ myslí Kati, „já již Radošova nebudu, budu sama pro sebe, jako bych se vdala, mám svou výbavu, mám svůj podíl po matce, seberu všechno, dám to do obchodu, vynasnažím se, vy mi budete pomáhat a doufám, že se užijeme.“

Josefka jí to chtěla vymluviti, ale nic s ní nepořídila. Kati šla, najala krám, dala závdavek a pak teprv to oznámila otci žádajíc na něm, aby jí dal, co jí patří.

Nechtěl, bylo prý by to vyhozeno, přišlo by to na zmar, on otec k tomu nesvolí ja macecha také prohlásila, že nesvolí a že jí věci nevydá.

Kati prosí a když prosby neprosily, pustila se do hrozeb. Je již dávno dospělá, zletilá, může se svým jménem dělati, co chce, otec jí je musí odevzdat, jako kdyby se vdávala, má svobodnou vůli, chce hokynařit a kdyby jí v tom bránili, musela by hledati pomoc na úřadě a ovšem by se jí přiřklo právo.

Zlá macecha zastávala, že ona nikdy nebude smít dělati, co by chtěla, a že za dospělou ji neuznají, poněvadž je — hrbatá.

To arcit nebylo pravda, Kati o tom Radošovou přesvědčila a tato, aby nemusela odvolat, co řekla, udala jiný důvod a praví, že proto za dospělou ji neuznají, poněvadž prý — blázní.

To je lživá a hanebná potupa, kterak jí dokáže?

Ano, dokáže, bude svědčit celé město, dělala ze sebe blázna veřejně, běhala jako blázen vystrojena po ulicích, chodila do bálů, chtěla tančit, milého mít, vdávat se, což to není bláznovství? Je zajisté, má hrb, nosí svou pokladnu na zádech, není k světu, patří mezi trpaslíky, jak pak by mohla být ženou a hle, ona kochala se v takových myšlenkách a tím vyjevila, že se jí pomátl rozum, že je blázen.

Dceru slova její bodala do srdce, vždyť nebylo bez podstaty, co jí předhodila, v skutku se tak chovala, může to nazvat

bláznovstvím a to jí mrzí, dala se nad tím do pláče.

Však blázen Kati proto nebyla, nahlídlí to na úřadě a muselo se jí vydat, co bylo její: výbava i peníze.

Co měly sestry, když se vdávaly, má i Kati a ona vystěhovala se s tím do svého nového bytu v městě, jež si byla najala.

Má krám a za krámem pokoj, je tu místa dost i pro Josefku, chtějí si to pořádně zařídit.

Kati si počíná, jako by se také vdávala, je to snad ještě marnost, ale tentokrát je topromineune a skoro bychom se z toho těšili. Ona šla napřed k zpovědi a k svatému přijímání, pak byla přítomna mši svaté v šatech svátečních a pod kloboukem měla věnec, o němž ale jen Josefka věděla; po mši svaté rozloučila se s otcem a s matkou, jenž pro ni netruchlili, litujíce jen věna jejího; hned na to počalo se přenášet, rozestavuje se nářadí a ukládá se šatstvo a prádlo a když se to odbylo a pokoj byl upraven, vařila Kati s Josefkou oběd, ku kterémuž obě hodně unaveny teprv pozdě odpoledne zasedly.

Je prý to svatební hostina, myslí Kati a Josefka se směje, že neví, je-li při ní družičkou anebo dokonce ženichem, v kostele prý s Kati všechno pořádně vykonala.

Napily se také vína na zdraví a na zdar, večer se pomodlily a divná věc, modlitba Kati nák dojala, povznese, nepamatuje se, že by se to kdy v tom stupni již bylo stalo.

Zboží do krámu má Kati objednáno; přivezly se jí rozličné druhy mouky, krupice a krupičky; zaopatřila si cibuli a česnek, ovoce, čerstvé a suché, máslo a tvaroh, homolky a syrečky, vejce a jiné potřeby; nescházejí jí ani košťata, polínka dříví, otypky a louče; dostaneš u ní i sirky a ještě to a ono, bez čehož se neobejde hospodyně v kuchyni; krám je plný, jsou v něm trubky, police a venku nade dveřmi visí velká tabule s nápisem: „Hokynářství Kateřiny Radošovy.“

Ach, ten nápis urazil a pobouřil váženou a vznešenou rodinu Radošovu! Varhaník Radoš nechce trpět, aby obchod dceřin jmenoval se hokynářstvím, manželka jeho naříká, že si vzala vdovce, jehož dcera je hokynářka, paní Zvonková a paní Kaňková se stydí, že sestra jejich hokynař, i bratr Jan se nad tím horší, všickni naléhají, nutí, usilují, aby aspoň ta tabule se odstranila.

Marná jest jejich práce a snaha, Kati,

nechce povolití a nepovolila, tabule zůstala viset, hokynářství se nesmazalo,

Což to není živobyť a zaměstnání počestné? Nikdo jí nechtěl k sobě vzítí, bratr ani sestra a doma u otce také překážela. Chytila se tedy toho, co jí bylo nejvíc na snadě, aby sama se užívala, nebude nikomu obtíží, nežádá na nich ničehož, je nyní sasamostatná, neodvislá, má svůj krám, stala se hokynářkou.

Arcit to není skvělý a vzácný stav býti hokynářkou, bylať by se ho sama jednaou zrozila, však byla marná, pošetilá a pyšná, nemajíc ani nač, a nezapírá si, že zasloužila ponížení a pokoření, jež si dobrovolně, bychom tak řekli vybrala a uložila. Již jí není těžké, trapné ani bolestné, jako by jí bývalo jindy, podrobila se mu i ze vzdoru proti příbuzným, zvyká si na ně, je rozšafná, přičinlivá a opatrná hokynářka.

Lidé všimají si nového krámu v městě, chodí kupovat, napřed na ukázkou a na zkoušku a když dobře se jim posloužilo, již od Kateřiny Radošovy se netrhli.

Je ji pořád viděti v krámě uprostřed truhel a beden, běhá, otáčí se, pozdravuje každého, mluví s každým, je vlídná a přívětivá.

Smáli se jí, že by si měla vyvěsiti ještě náký štít se znakem a že by se u ní mohlo třeba říkat „U hrbaté.“

V skutku se tak říkalo, ale ne potupně a úsměšně a Kati proto se nezlobila. Slyšela jednou na své uši, jak rozpustilý hoch o ní hrbaté druhým hochům vypravoval, chtěla se durdit, vyadit se s ním, potrestat ho, ale rozpomenula se, rozvážila si to a dala mu pěkné jablíčko. Hoch ji od té doby nechal na pokoji, ano on se k ní choval uctivě a brzy se stala miláčkem všech dětí.

Přátelé její se vyhýbají jejímu krámu, že jim dělá hanbu, jak se vyjádřili, ale cizí vyhledávají ho a kupují od ní rádi, že prodává lacino a má spolehlivé zboží.

Vede se jí výborně, obchod její se množí, přibývá jí jmění, je veselá a spokojená.

Stará Josefka hospodaří s ní, často mají v krámě obě co dělat, často jsou obě v pokoji a odpočívají a často obě se loptí v kuchyni.

Kostel navštěvuje jedna po druhé, aby doma nic nezanedbaly, a jsou v tom velmi horlivé jakož i v jiných povinnostech křesťanských.

(Pokračování.)

DOPISY.

Na Hradišti 26. února 1873.

(Zámecká kaple na Hradišti.)

J. Exc. zvěcnělý hr. Hanuš Kolovrat Krak. a Novohr. řídě se slovy korunovaného pěvce: „Miloval jsem okrasu domu Tvého, Hospodine“, obnovil a nádherně ozdobil starou zámeckou kapli v letním sídle otců svých v Hradišti nad Úslavkou. Zaujímá jiho-východní část přízemí. Před lety byla nízká; nad ní se drživaly plesy a kratochvilné zábavy. Jemnocitný Hanuš uznávaje však tuto neshodu (a věda, že to církv. zákony zakázáno) dal strop prolomit, sál přezdit, nad vchodem oratoř upravit se zvláštním vchodem a celou kapli bohatě ozdobit ve slohu renaissančním. D. 12. června 1862 byla od veled. p. Jos. Zemana, bisk. vikáře Nepomuckého na počest sv. Ondřeje ap. P. slavně posvěcena a veřejným službám B. odevzdána. Čtá asi 42' délky, 20' šířky a 36' výšky. Dlážděna jest hladkými kvádry a s pravé strany osvětlena třemi vysokými okny ze skla barevného, v nichž se skvějí znaky hrabat Morzinů, Kolovratů Krak. a svobodných pánů z Újezda. Strop jest ozdoben bohatou vkusně pozlacenou štukaturou, zdě zdola obloženy načervenalými parketami, svrchu na způsob mramoru červenými žilkami protkané. Na straně evangelia jest u vchodu pod oratořem patero lavic, před nimi vchod do zakristie a u oltáře úřednická stolice. Krásný oltář se svícny jest bohatě pozlacen; nad svatostánkem trůní kříž s Ukřížovaným, nad ním spočívá pozlacený Beránek na mystické knize se 7. pečetí, v pravo a v levo jsou ozdobné schránky s pozůstatky svatých, a po stranách pozlacené sochy sv. matky Anny a p. Barbory. Nad oltářem visí 5 stop vysoký obraz sv. Ondřeje ap. Páně, jemu po boku obrazy sv. Petra a Pavla knížat apošt. v drahých rámech, od slovutného malíře p. Jos. Hellicha. Po stranách oltáře zdobí čelní zeď 2 proprsí andělů držíce osmiramenné lustry, jenž v hraběcím znaku uměle končí; k nim se druží opět 2 obrazy stejné velikosti, totiž sv. Jana Nepom., patrona obnovitele kaple a sv. Viléma opata, patrona jeho strýce. Výše nad vchodem do zakristie vznáší se obraz Nep. P. Marie, jí v pravo sv. Josefa a v levo sv. Prokopa opata, patronů otce a děda spanilomyslného Hanuše. Všechny jsou stejné velikosti a krásy od řečeného umělce. Protější zeď zdobí velký kříž s tělem Spasitele v životní téměř výšce; poněkud stranou stojí stolek se

schránkou skleněnou, a v ní vzácná památka zbožné rodiny Kolovratů Krak. — B. dítko s pozlacenou korunkou, držíc v pravici snubní prsten zvěčnělé p. M. Teresie hr. z Hadíků. Na oratoři na varhanách stojí prastará umělecká soška sv. Ondřeje s křížem, rovněž hojně pozlacená. Před svato- stánkem hoří stále „věčná lampa“ živena nadací p. obnovitele kaple a opatrována zá- meckým kostelníkem. Jelikož světlo barev- ným sklem jasně neproniká, panuje v ka- pli tajemné pološero, čímž na příchozího dojem milý a velebný, — jinak by se ná- derně upravená kaple málo lišila od šle- chtického salonu. Vůbec nešetřil zbožný Ha- nuš žádného nákladu a výloh, aby pod kro- vem otců svých připravil důstojný příbytek Pánu všehomíra, „jehož rozkoš býti se sy- ny lidskými“. K jeho stále účtě a své spá- se založil i nadaci pro zám. kaplana, by se tu denně obětovala obět čistá za poklid a spásu v P. zesnulých rodin hrabat Kolo- vratů Krak. a příbuzných hr. Morzinů, Ha- díků, Palffy a Lažanských. Dívaje na Hra- dišti neopomenul nikdy zbožný kmet se služebnictvem slyšení mši sv., k níž i osad- níkům přístup usnadnil. Proto a pro jeho neomezenou štedrost žije jeho památka me- zi lidem okolním, a žítí bude dlouhá léta, tak že radostně můžeme zvolati s veledůst. p. proboštem Vác. Štulcem:

„Perlou šlechty Kolovrate
vlasti jsa i věci svaté,
věz, že nikdo nezruší
památky tvé, Hanuš!“ Ž.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra bude slaviti arcidiecése Pražská jmenoviny vrchního pastýře svého, J. Em. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa Bedřicha.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko- nati do 9. března u Maltežů na Malé straně, od 10—14. u sv. Filipa a Jakuba na Smí- chově, od 15—19. u nejsv. Trojice na Spá- lené ulici.

— V kostele sv. Josefa (u OO. ka- pucínů) na Novém městě konána bude od 11. t. m. devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně, ochránce církve. Na každý den budou tam mše sv. v 6, 7, 8 a 10 hodin, odpoledne pak opůl 5. požehnání.

Ze Slavonska. Od nového roku vy- chází v diecési Djakovár-ské dvakrát za měsíc, totiž 1. a 15. diecesální list v řeči chorvátské pod názvem: „Glasnik.“ V pr- věm oddělení přináší zprávy z diecése, v

druhém nejvíce kratší, praktické články z oboru bohovědeckého, určené pro správce duchovní.

Z Pruska. (Pamětný spis biskupů něm. Pokrač.) Souvisí to, jak návrh zřejmě na srozuměnou dává, s druhým, mnohem vět- ším porušením církevní svobody a samo- statnosti, totiž s ustanovením o vychovávání kleru. Tato ustanovení zasahují zhoubně do nejvnitřnějšího života církve, do nejvyšších zájmů náboženství, do svobody katolické víry. Promluvíme o tom se vši upřímností, jak našemu úřadu přísluší, a kterou státu povinováni jsme. Nejzávažnější z povinností a nejdůležitější ze všech práv církve a bi- skupů jest vychovávání duchovenstva. Tohoto práva neupíráno církvi od 18 století v žá- dné době a v žádné zemi na světě, leč v předešlém století v Rakousku, v našem sto- letí částečně v německých státech, nikdy však v takovém objemu, jako novými ná- vrhy pro Prusko. Všude, kde katol. církev jest, samo sebou také za její právo uzná- váno jest, aby si své duchovní vzdělala v církevních ústavech vychovávacích: v Angli- cku i Severní Americe, v Hollandu i Belgii.

V Itálii, Španělsku, Francouzsku, kde revoluce církev spustošily, časem krvavě pronásledovaly, nenapadlo nikomu, jakmile katol. náboženství dovoleno a svobodným učiněno bylo, popírati biskupům práva vy- chovávání duchovních. — Církev dala na všeobecném sněmu Tridentském zákon, aby ti, kdo se duchovnímu stavu věnují, od mlá- di v seminářích vychováni byli, a aby každé biskupství takový seminář mělo. Do- tyčné bully cirkumskripční předpisují vý- slovně provedení tohoto zákona ve všech pruských biskupstvích.

Dovolována-li od biskupů pruských stu- dujícímu bohosloví návštěva universit v Bonnu, Vratislavi a akademie v Monastýru, jakož i jiných německých vysokých škol, nechtěli a nemohli se tím vzdáti práva a povinnosti k vychovávání a bohosloveckému vzdělání svých duchovních. Mohli to tedy dovoliti jenom, předpokládajíce, že bohoslovecké fa- kulty na oněch státních ústavech theolo- gicky a nábožensky autoritě církevní prav- ým způsobem se podřizovaly, že tímto pod- řizením a církevním smýšlením profesorů katolické nauky a vyučování, jakož i do- bře zařízenými konvikty čistotě mravů a náboženskému životu mladých bohoslovců dostatečné záruky dáno, a že se vůbec od university na církev katol. a kandidáty je- jího kněžství patřičný příznivý zřetel vezme.

Pakli však, jak se jmenovitě v nejno-

vějším čase v Bonnustalo, většina profesorů bohoslovecké fakulty od víry církve odpadá a proti církevní autoritě se pozdvihuje; pak-li nicméně tito profesori co učitelé katolické teologie se udržují a za zástopce fakulty vydávají, a pak-li že většina ostatních profesorů university k nim se přidá: tož nastal stav právě nesnesitelný, a trpěti ho po delší čas by těžkou vinu na biskupy uvalilo.

To jest v krátkosti skutečný stav věcí, jenž teprve ve spojení s pohnutkami celý hrozný dosah návrhu zákona objasní.

Návrh zákona neupírá sice formálně biskupům a církvi práva na theologické vyučování a vychovávání duchovenstva, činí je však větším dílem illusorním.

Návrh prikazuje předně každému bohoslovcí pod trestem vyloučení od každého duchovního úřadu navštěvovati německé university po 3 leta, a zakazuje biskupům dosazovati kteréhokoli, jenž by budoucně tomtu požadavku nevyhověl. Jenom na dosavadních seminářích, které státem za bohoslovecká učiliště uznány jsou, má se dovoliti studium příslušníkům dotyčné diecése, všem ostatním však zakázati — zčásti roznečující to výjimka ku škodě těchto církevních učilišť, která se jen co výpomoc v nejúžších mezích trpí! Zakazu, aby studující na universitě zároveň k některému semináři patřili, jest sotva rozuměti, nemá-li se tím rozuměti zákaz konviktu v Bonnu a nynějšího zařízení v Monastýru.

Dále se žádá od theologů pod stejným trestem nejen jako ode všech ostatních studujících zkouška maturitní, nýbrž i zkouška z filologického, z historického a filosofického odboru po odbytém tříletí na universitě, což na žádné jiné fakultě není předepsáno. Jako to výmínečné postavení, tak i vůbec ono tříletí na universitě, má patrně za účel ne tak zjednatí theologům vědomosti v oněch odborech, jako spíše působiti na jejich smýšlení a zásady. „Národního vychování“ se vyžaduje, a při tom tvrdí, že vychování církevní vyzovuje smýšlení protinárodní a protivlastenecké. My odmítáme vždy rozhodně toto stále se opakující obviňování. My biskupové, naše víře věrné duchovenstvo a věřící katolíci všech stavů nezůstávají za nikým v povinné věrnosti ku králi a státu a upřímné lásce k vlasti. Vychování, jež z našich bohoslovců činí dobré kněze a věrné služebníky církve, činí je též věrnými a svědomitými poddanými světské vrchnosti. Naproti tomu máme bohužel příčinu k obavě, že výraz „národní vychování“ vlastně

vychování nekatolické znamená, a že účelem jeho jest, kandidátům stavu duchovního, možno-li, necírkevní smýšlení a názory vštěpovati.

Ve velkých nájezdech, které způsobilo odpadnutí některých profesorů teologie, osvědčilo netoliko duchovenstvo, ale i studující teologie v celém Německu k veliké úctě biskupů a všeho lidu katolického upřímnou a neohroženou věrnost u víře.

Obáváme se, že zamýšlené předpisy, jež předloha zákona v sobě chová, k tomu směřují, aby způsobily proměnu smýšlení a věrnosti u víře. Vždyť se mluvilo o duchu, jež ultamontáním nazývati jest oblibou, který prý převahy nabyt mezi duchovenstvem, a proti němuž prý se musí bojovat „vychováním národním.“ Avšak duch, který naše duchovenstvo ve víře a církevní věrnosti udržel, není duchem strannickým uměle vštípeným, ale jest to čistý a neporušený duch víry katolické, jest to duch veškeré katol. církve nikdy se neměnicí, jest to duch, jež od nepamětných dob náš katol. lid od otců zdědil, jest to duch, jež sebou z domu otcovského přinesli, a stále přinášejí. —

Měl-li by tudíž v nich tento duch „národním vychováním“ seslaben, změněn, porušen a udušen býti, pak bychom bez výminky přednost dáti museli zjevnému, ano krvavému pronásledování před tímto „národním vychováním.“ Ono by bylo neustálým sváděním k duchovnímu stavu povolání mladíků k odpadnutí od jejich kněžského povolání, ano od jejich katolické víry.

Vzhledem k předpisům předlohy zákona o studiích gymnasiálních, o konviktech a semenistích chlapeckých připomenuli jsme již, že k těmto církev kladné a přirozené právo má. V celém katol. světě nalezají se dle předpisů církve skoro všude takové a podobné ústavy. V Německu omezili se biskupové nejvíce na to, aby jen takové zařídili, jejichž chovanci státní gymnasia navštěvu jí, a kde střední školy zařídili, zařídili je se svolením úřadů státních a k uspokojení všeobecných požadavků stávajícího veřejného vyučování. Chovanci jak těchto církevních učilišť, tak i pouhých konviktů vyznamenávali se vždy dle souhlasných svědectví církevních i státních úřadů vědomostmi a mravním chováním, oni obstáli dobře státem předepsané zkoušky, a obdrželi namnoze nejlepší známky.

Nyní mají tyto ústavy býti zakázány, a k vyhynutí určeny; také zde jest to jediné smýšlení těchto chlapců a jinochů, t.

j. jejich náboženský duch a láska k církvi, které se jim vytýkati mohou.

Tyto konvikty a učeliště jsou pro mnohé dívky našich křesťanských rodin, zvláště na venku, jediným prostředkem k ukolení nejvřelejšího přání jejich srdcí, jež je ke studiu a duchovnímu stavu volá. Bez nich musili by se na mnoze zřící studií, aneb, což ještě horšího jest, vzdálení jsouce z domu otcovského, a postavení v nejnepříznivějších okolnostech vnějších, v náboženství a ctnosti škodu vzíti, a snad zcela zahynouti. Církvi však jsou ústavy tyto výborným prostředkem, aby získala důstojných kněží v hojném počtu. Tyto potlačovati znamená tolik co pustošiti stav duchovní a škoditi církvi a katol. lidu v jejich nejsvětějších zájmech.

A jaké to bezpráví! Nepravou a urážlivou výčitkou, že vychováním v konviktech duch, charakter, vlastenectví škodu berou, zapovídá se církvi katol. to, co všude jinde dovoleno a za užitečné a vhodné považováno jest. Stát vzdělává své důstojníky od nejprvnějšího mládí v ústavěch kadetských; pensionáty všeho druhu a pro všechna odvětví jsou svobodny; toliko církvi a katolíkům chce se zabráňovati, pensionáty pro dívky katolických rodin a chovance stavu duchovního, kteří takových ústavů více, než všickni jiní potřebují, míti a podržeti.

(Dokončeno.)

Z Říma. „Italie“ zvěstovala 1. února jak následuje: „Osoby o udalostech Vatikánu náležitě zpravené ujišťují, že Don Karlos zavítal na sklonku minulého týdne do Říma. Rozumí se, že byl přijat od sv. Otce, však prodlel ve středu našem jen 48 hodin.“ — Den na to přetřásalo více revolučních časopisů tuto zvěst, a některé přiložily i poznámku, že Vatikán jest ohniskem legitimistického zpátečnictví.

Celá tato pohádka o návštěvě Don Karlosa v Římě jest pouhá smyšlenka. Avšak revoluce neuvěřejňuje bájky podobné bez účelu. Piemontané nejsou spokojeni, že papeže zbavili trůnu, rádi by mu strhli s hlavy ještě i korunu, t. j. rádi by jej postavili pod zákon obyčejný, jako nejposlednějšího poddaného krále. Proto se snaží dosáhnouti Pia IX. při nějakém provinění. Poněvadž se ale při něm skutečného bezpráví nenalezá, proto se vina vymýšlí — toť snazší. Proto vyznačuje se co spiklenec, jenž ve svém paláci s representanty dynastie trůnu zbavené kuje pád vládám stávajícím.

Každý s povahou sv. Stolice a s její-

mi dějinami jen póněkud obeznalý ví, že papež — již hodností svou co strážce mravů a práva — v principu i „de facto“ odpůrcem jest svržení dynastie zákonné. S usurpatory nikdy nebratříčkuje se. Než povolán, aby pečoval o spásu duší, jest nucen s vládami bez ohledu na jejich původ vcházeti ve spolky a nejprvé jim předložiti podmínku, že bude možno dorozuměti se s nimi ve prospěch církve. Známé jsou listy apoštolské Řehoře XVI. jednající o tomto předmětu důležitě. Stanoví co nejrozhodněji a potvrzují znova nezměnitelná pravidla zástupce Kristova o jeho poměru k vládám stávajícím. O právo se zasazovati, udalostmi se řídit a je uznati, když prospěch duší toho žádá — a ten v církvi všemu jinému předchází — toť vodítko a pravidlo papežů. Protož bídna perfidie jest to, rozhlašovati při každé příležitosti, že papež tajně, prostřednictvím svých vyslanců a episkopátu pracuje o restauraci hraběte Chamborda ve Francii, vévody Madridského ve Španělsku atd.

— (Zrušení jenerálátův řádův.) Jedno z největších bezpráví, jichž možno se dopustiti proti církvi a papežství, jest nastávající zrušení jenerálátův řádů v Římě, které již uzavřeno. Jenerálové řádův jsou pásky, jež duchovní řády celého katolického světa se svatou Stolicí spojují, a zrušiti je nebylo by nic jiného, nežli zrušiti všechny řády duchovní, aneb je násilně od papeže odtrhnouti. — Jak úzký jest poměr mezi papežem a jenerály řádův, jak důležitými jsou pro katolickou církev, vysvítá z toho, že papežové často volbě jenerálův přítomni býti chtějí, že papež jich užívá ve správě záležitostí církevních, a že jenerál některého řádu to jest, jenž přispívá papeži umírajícímu a jemu odpustky uděluje. — Řády duchovní musí míti své jenerály, neboť, vezme-li se jim hlava, nutně trpí údové a zacházejí, což jest právě účelem revolucionářův při vynešení tohoto zákona. — A co činí ostatní státové naproti tomu? Oni mají právo zakročiti a zabrániti vládě italské, ježto mají hájiti práva svých katolických poddaných, any mnohé řády a jmenovitě domy jenerálátův založeny jsou penězy jiných národů a moci dotyčné mají protektorství, mimo to konečně se vláda italská slavně zavázala, že ponechá v Římě všech ústavů a korporací bez dotknutí. Tak psal Visconti-Venosta, italský ministr zahraničních záležitostí 29. srpna 1870, tedy bezprostředně před loupežným vpadnutím do Říma, evropským mocnostem v memorandu,

k nim spolu s oběžníkem vydal: „Vláda italská se zavazuje všechna ustanovení, úřady, duchovní korporace a jejich správy v Římě zachovati, zavazuje se svým slovem, zachováti veškeré jmění církevní, jeho důchody, církevní místa, úřady, sbory a zařízení, jež mají sídlo své v Římě, v jejich úplnosti, zvláštních dávek od nich nevyžadující.“ Totéž slíbil král Viktor Emanuel v listu, jež poslal papeži po hraběti Ponza di San Martino, tolikéž i ministr vnitra všem italským biskupům dal slovo, že zachovány budou všechny náboženské ústavy v Římě. Mohou tudíž mocnosti, jenom kdyby chtěly, zastaviti zrušení domův jeneralátů v Římě, ovšem toho ze snadno pochopitelných příčin neučiní a připustí, aby revoluce i tento triumf slavila. — Zdali však katoličtí poddaní jiných mocností, jejichž náboženské zájmy a práva zrušením jeneralátů řádů těžce poškozeny jsou, se také zcela lhostejně k tomu chovají budou, jest jiná otázka. Ve Francii nastalo mocné hnutí a biskupové zaslali vážné protesty, vyzývající presidenta Thiersa, jenž tím do velkých rozpaků se dostal, neboť za biskupy stojí všickni věřící katolíkové. A tento příklad francouzských biskupův a věřících najde snad rozsáblého následování. — A proto tak těžce nesou italští liberálové tyto francouzské hlasy, a jejich orgány tiskové ztrácejí dokonce hlavy. „Perseveranza“ uznává stokrát, že záměr zrušení řády duchovní a odstranění jeneraláty řádů potká se s mnohými a velkými překážkami, ale proto že musí otázka ta tím radikálněji se rozluštit. — Ano, i tato otázka ve smyslu revoluce se rozluští; bude snad slaviti poslední svůj triumf, potom však může a bude také následovati radikální soud Boží!

— Dne 10. února shromáždil se ve Vatikánu v trůnním sále veliký počet biskupů a řeholníků, aby byli přítomni vynešení dekretu, jímž se prohlašuje kanonisace blahoslaveného Benedikta Josefa *Labre-a*, při které příležitosti sv. Otec k přítomným v delším oslovení promluvil. Přítomen byl i francouzský poslanec s veškerým svým personálem a více biskupů, mezi nimiž zvláště biskup Arras-sky a Bologne-ský, z jehož diecése blah. Labre pochází.

Ze Španěl. Dne 11. února se poděkoval Amadeus, princ z Aosty (druhozený syn Viktora Emanuela) co král Španělska, kdež na trůn nastoupil 1. ledna 1871. Neoplakán, neoželen opouští bývalý král zemi i národ. Svět nemá s ním útrpnosti; trpký posměch sprovází jej na cestě do vlasti.

Paběrky.

6. K církevní památce sv. hřebů a kopí:

(V pátek po I. neděli postní).

Dle staré pověsti vzala Matka Boží při snění božského Syna svého s kříže, hlubokou jata jsouc bolestí, k sobě hřeby, jimiž P. Ježíš na rukou i na nohou ke kříži připevněn byl a uschovala je, co bolestnou upomínku na přehořké utrpení Syna svého. Později, snad po úmrtí jejím tyto hřeby ukryty byly a roku 326 sv. císařovnou Helenou, která z vyššího ponuknutí do Jerusalema šla, aby nástroje umučení Kristova sebrala a svatá místa učinila k pobožnosti věřících přístupnými, byly v jeskyni sv. hrobů nalezeny. Řekové světí nalezení sv. hřebů 6. března. Co se jakosti jejich týče, vypravuje nám podání, že byly železné asi na píd z dělí, jinak ale tupé a tak silné, jako ne příliš tlustý prst, poněvadž na to se pomýšlelo, aby Tělo Páně jistě na kříž přibito a co možná nejvíce bolestí při křížování Mu způsobeno bylo. Co se původního jejich počtu týče, zdali byly tři neb čtyry, nechává nás pověst v nejistotě; umění velmi přeje náhledu posledního, lid naopak drží se počtu 3, a nachází mezi jiným pro to důvody ve viděních A. K. Emmerichovy. Jeden z těch hřebů hodila sv. císařovna za strašné bouře, lodi zkázou hroící do moře, jež najednou se utišilo, ostatní darovala svému synu císaři Konstantinovi, jenž jeden z nich do přilbice jakožto ochranný prostředek v nebezpečnostech a druhý do koruny své zasaditi dal.

Podobný osud mělo též sv. kopí, jímž voják bok Kristův proklál. Dle starého podání dostalo se z počátku Nikodemovi do ruky, jenž bedlivě u sebe je choval. Když za krátký čas křesťané pozorovali, že židé po nástrojích umučení slídí, zakopali sv. kopí dle rady sv. Ondřeje z Kreta s jinými ještě mučenickými nástroji na jistém místě, aby před zneuctěním židů je zachránili. Později dostaly se do Antiochie, avšak ani zde nebyly jisty, zakopány tudíž v chrámě sv. Apoštolů, a tak znenáhla přišly v zapomenutí a nikdo již nevěděl, kde leží. Konečně přišel rok 1098; křížáci oblehli město a ve veliké nacházeli se tísní. Mnohým namáháním dlouhých pochodů zmoření a seslabení měli nedostatek potravy a jiných válečných potřeb, mnohem silnější voje Saracenů a Peršanů stály proti nim, nesnesitelné parno východních krajin, a velký nedostatek vody rozmnožil jim trápení žízňe,

a k tomu ještě málomyslnost a nesmělost se jich zmocnila, ješto napřed již vypočísti si mohli nevyhnutelnou porážku. V také nouzi zjevil se sv. Ondřej jednomu knězi, nařizuje mu, aby šel bez prodlení k veliteli a ve jmenu jeho mu řekl, že jistě zvítězí, vyzdvihne-li sobě sv. kopí, jež v chrámě sv. apoštolů v Antiochii uschováno jest (místo do podrobná bylo mu udáno) a za praporek-li v ležení je vystaví a při svých pohybech před sebou nésti dá. Kněz ale toho neučinil a teprvé, když jej byl sv. apoštol několikráte k tomu vybídnul a konečně přísnou důtkou a těžkými výhrůžkami k tomu přiměl, odebral se k nejvyššímu veliteli a povinnost svou vykonal. Velitel zjednav si spolehlivými lidmi přístup k chrámu sv. Apoštolů, dal sv. kopí vykopati a do ležení přinést. Hned na to spadl hojný déšť, jenž těsné parno zmírnil a žízňavým bojovníkům vody poskytl. Všickni viděli v tom dobré znamení a záruku slíbeného vítězství, důvěra v ochranu nebeskou opět se vrátila a sílila i ty nejbáživější. Konečně došlo k rozhodné bitvě, na obou stranách s největším úsilím bojováno, dlouho trval boj nerozhodný, již ustupují křesťané přemocí nepřátelskou skoro docela zničeni; již myslí Corbona, kníže perský, že vítězství jisto; tu najednou spatří tlupy bíle oděných bojovníků, any vrážejí do jeho řad, silné zděšení ochromuje pohyby jeho vojska, nepřítel upadá ve zmatek a utíká, bojiště poseto jest nepřátelskými mrtvolami, nesmírná kořist padla křesťanům do rukou a Antiochie dobyto.

Po nějakém čase přineseno jest sv. kopí do Cařihradu a v císařské kapli uschováno; než aby z peněžitých nesnází vyvázl, dal císař Balduin hrot rukověti snítí a za velkou částku peněz Benátčanům zastaviti. Když později císař Balduin II. pozoroval, že trůn jeho viklati se počíná, hledal pomoci u Ludvíka svatého, krále francouzského, slibuje mu za odměnu trnovou korunu Páně. Zbožný král k tomu svoliv vypravil posly do Cařihradu, kdež tato koruna od nepamětných dob v císařské kapli uschována byla, ale ničeho takového se tam nenašlo; konečně vypátralo se, že i tato Benátčanům v zástavu dána byla. Ludvík kázal vyplatiti vypůjčenou část a drahé ty klenoty sobě vydati. Tak tedy přišel hrot sv. kopí, trnová koruna a část houby, kterouž Kristu na kříži žluč a ocet podávali, (pečetí Benátek vše bylo opatřeno) 1239 do Paříže. Král bosýma nohama s mnoha biskupy a šlechtici francouzskými v slavnostním

průvodu posvátným těm památkám šel vstříc. Lid klekal všude, kudy průvod se bral, sv. ostatky byly v nádherné Ludvíkem vystavené kapli uloženy a přenešení jejich každoročně dne 11. srpna se slavilo. Rukověť sv. kopí přišla do rukou Turkům a byla prý sultánem Bajazetem II. r. 1492 papeži Innocencovi VIII. vydána. Svátek sv. hřebů a kopí ale ze zvláštní k nim úcty k žádosti císaře Karla IV. od papeže Innocence VI. roku 1353 jest ustanoven.

(Dle Salz. Kirch.)

7. Dva žebřáci.

V posvátném Římě žili na počátku 13. stol. dva slepci, kteříž se žebrotou živili. Oba užívali zvláštních průpovědí, jimiž prosby své provázeli.

První, Giacomo, měl ve zvyku říkati: „Komu *Bůh* pomůže, tomuť jest pomůžino!“ Druhý pak, Pietro, tent užíval opácného přísloví, neboť tvrdil: „Komu *císař* pomůže, tent nouze pozbude!“ I stalo se, že se konala v Římě korunovace, nevím již, kterého německého císaře.

Císař uslyšev o onom slepci, kterýž jej tak vynášel, chtěl jej seznati.

I povolán jest Pietro k císaři.

Slepec se dostavil očekávaje hojnou odměnu.

Císař však vzal připravený zde bochníček chleba, a podáváje ho slepci pravil: „Zde máš chléb, dávám ti jej, bych uzřel, zdali tvé přísloví pravdivé jest!“

Slepec vida se sklamána ve svém očekávání ubíral se dále, hlasitě císaři spílaje.

I stalo se, že ubíral se ulicí tou i Giacomo veden jsa vnukem svým. I otázal se hoch Pietra, co se mu stalo, že tak rozzloben jest.

Slepec vyprávěl příhodu svou s císařem, a hned nabídl se, že svému příteli Giacomovi chléb ten prodá. S radostí vzal podávaný sobě peníz, raduje se, že ubohého Giacomu podvedl, neboť domníval se dle tíže, že chléb stuchlým musí býti.

Jaké však bylo podivení Giacomovo a jeho vnuka, když chléb rozkrojivše, našli v něm hrst zlatých mincí, jež tam dobromyslný císař vložiti dal.

Nyní bylo Giacomovi spomoženo, že nemusel více po ulicích žebřati.

Pietro dovědév se o příhodě té, skončil ze zoufalství v žlutých vodách Tibery.

Č. T.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katolického duchovenstva.*“ Redaktor: Klement Borový, dr. theol., c. kr.,

řádný profesor círk. práva a fundam. theologie na universitě Pražské. Ročník XIV. Svazek 1. Str. 80. V Praze 1873. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v k. arcib. kněh-tiskárně. Obsah: K oslavě 900letého jubilea diecése Pražské: zpěv o blah. Anežce dle prastarého životopisu složil Hanuš Vlček. Řád sv. Benedikta v nynějšku od prof. K. Šmídka. Důchody kněžské jindy a nyní; sděluje F. J. Dobicer. Vědecké úryvky od Tom. Nováka. V Kronice: o sňatcích obranců zemských; error circa virginitatem sponsae; zpráva o 29. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa; LV. seznam vkladů do tétož Dědictví. V Liter. oznamovatelci posouzeno 9 spisů, mezi nimiž i Blahověst z r. 1872. Svazek 2. vyjde 2. května, všech svazků bude letos 6, každý o 5 arších. — Tímtež nákladem vydávaného časopisu pedagogického „Škola a Život“ s přílohou „Štěpničky“ vyšel redakcí Jana Štastného sešit 1. o 3 arších. Vychází ve lhůtách šestinedělních.

— „*Tělocvik* pro školy nižší a střední.“ Sepsal J. Z. Veselý, býv. náčelník Sokola lublaňského. S 43 vyobrazeními. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. 1873. Str. 67. — Tamtéž vychází redakcí Jos. Mikuláše Boleslavského 10. každého měsíce: „*Včelař*“, časopis věnovaný zájmům a pokroku českého včelařství.

— „*Zábavné bibliotéky*“ (viz Blah. č. 4. na str. 63.) vyšel sešit 3. a 4. (str. 129—256).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Padlesak*, inful. probošt starobylé kolleg. kapitoly u sv. Kosmy a Damiana v Staré Boleslavi, prelát král. Českého, dr. theol. a filosofie, býv. profesor a děk. na universitě Pražské, arcib. notář, 25. února (nar. v Chotějkově 4. pros. 1806, vysv. 3. dub. 1830);
 - p. Jan Nep. *Kinzl*, jub. kněz, č. konsist. rada, vysl. k. arc. vikář, arcib. notář, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, farář a os. děkan v Tuklatech, 27. února (nar. v Plzni 16. květ. 1790, vysv. 27. pros. 1814.)
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Vinc. *Hemzal*, farář v Nechvalicích, za faráře v Podčepicích;
 - p. Jan *Celeryn*, kaplan v Cerhovicích, za proz. administr. in spirit. v Podčáplích;
 - P. Jan *Leibl*, ř. premonstr. v Teplé, za kapl. v Outerý.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Antes*, farář v Moravcích, jmenován tajemníkem vikariátu Litomyšlského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan *Kopečný*, kaplan za admin. v Svinčanech;
- p. Vilém *Helwich*, admin. Skuteckého děkanství, za admin. v Luži.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Löw*, farář na odp. v Netolicích, 7. ledna (nar. tamtéž 26. května 1804, vysv. 25. července 1830);
- p. Jiří *Souček*, jubil. kněz, konsist. rada, bisk. notář, děkan na odp. v Černovicích, 5. února (nar. v Žirovnici 4. dub. 1790, vysv. 8. září 1816).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Tom. *Pfauzer*, admin. za far. v Čakově;
- p. Adolf *Fux*, katech. v Mšeně (diec. Litoměř.), za katech. na obě. a dívčí škole v Domažlicích;
- p. Frant. *Čapko*, farář Šenavský, za faráře v Zelnově;
- p. Frant. *Kočer*, koop. v Rudolfově, za administr. v Dobré Vodě;
- p. Jos. *Roždál*, koop. v Jilovicích, za kapl. v Dirném;
- p. Matěj *Sedlák*, kněz arcid. Pražské, byl potvrzen co ředitel ústavu pro hluchoněmé v Budějovicích.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Tobisch*, jubil. kněz, čestný kanovník, konsist. rada, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, bisk. notář, arcijahen a děkan v Teplicích, 26. února (nar. v Meziradech 26. října 1788, vysv. 13. dubna (1814);
- p. Jiří *Procházka*, jubil. kněz, protonotář apoštolský a notář bisk., osobní děkan a far. na Skalsku, 26. února (nar. ve Vyskři 20. dubna 1795, vysv. 24. srpna 1821.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef *Hittel* osob. děkan v Hrádku (Grottau), jmenován bisk. notářem;
- p. Jos. *Kneissl*, farář v Cirkvici, a
- p. Augustin *Klindert*, farář v Raspenavě, jmenování skutečnými vikáři a konsist. rady;
- p. Antonín *Moucha*, farář ve Vysoké, stal se osobním děkanem;
- p. Petr *Strnad*, farář v Čechelicích, obdržel collare canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Šule*, kapl. za admin. v Chorušicích;
- p. Ludvík *Bendl*, admin. v Širokých Třebčicích, místo do Duchcova ustanoven za prozat. koop. do Kunnersdorfu.

Milodár. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta v Praze: Nejmenovaný dobrodinec 3 zl. r. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedobila čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdinko.**

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
kněkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl.50kr.
polor. 1zl.75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá,
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského o míru

řeč činěná k těm, kteří ho vyzvali a ne-
přišli.

Z řeck ho přeložil a vysvětlil **J. N. F. Desolda.**

Úvod.

Když se bylo Řehořovi podařilo smí-
řiti otce s rozněvanými mnichy, tak že se
tito opět navrátili, a Řehoř starší svou pra-
vověrnost slavně byl osvědčil, (viz „o míru
I.“ úvod.) potrvál Řehoř syn, déle v Nazi-
anzu aby téměř nově uzavřený mír dotvrdil.
Tu snad z vděčnosti k synovi za jeho smír-
čí snažení, nebo z péče o církev, aby v
synu tak učeném a výmluvném podporuží-
skal, usmyslil si Řehoř otec syna na kněž-
ství vysvětliti. Neřekna munit, aby z pokory
důstojnosti neuprchl, přistoupil k němu na
slavnost Narození Páně a mezi službami Bo-
žími jal se ho na kněžství světliti.*) Řehoř
syn, ač náramně překvapen a ustrašen, ne-
odvážil se odporovati počínání otcovu a
biskupovu před lidem shromážděným, ale
po dokonaném svatém obřadě, lekna se
změny, která se s ním byla stala, uprchl
do samoty buď do krajiny Pontské k pří-
teli Basiliovi anebo jak se jiní domnívají
na blízký rodinný statek v Arianzu (362).
Ale na prosby duchovenstva Nazianského
vrátil se ke slavnosti velikonoční do otčiny
a nemálo byl překvapen, když se ti, kteří
ho byli pozvali, nedostavili. Když pak byli

jednou v jiný den slavnostní přišli, měl k nim
tuto řeč, v kteréž z počátku kárá, potom
chválí, a konečně napomíná. Něžně a du-
chaplně si sv. řečník nejprve stýská, s ustár-
lým pastýřem, otcem svým, je smiřuje, a pak
k ctnosti důvěrnými slovy povzbuzuje. Jest
sice řeč kratičká ale nicméně dojemná; i
v té krátkosti jeví se výtečnost sv. řečníka.

I. Jak zdlouhaví jste, přátelé a
bratří! k slyšení mých řečí, ač jste se
byli tak horlivými prokázali, abyste mě
násilně vytrhli z hradu mého, ze sa-
moty, kterouž jsem si byl nade všecko
oblíbil, maje ji za pomocnou družku,
za matku povznešení mysli k Bohu, ba
za dosti mocnou, člověka sbožniti, a
proto jsem si ji nade všecko vážil a jí
před všelikým jiným života způsobem
přednost dal. Což pak jest příčinou,
že týmž, co jste si žádali, nyní když
se vám toho dostalo, pohrdáte? i byli
jste se objevili lepšími touhou svou po
mně nepřítomném nežli použití mne
přítomna, jakoby se vám bylo zachtělo,
více nad mým soukromým mudřeckým
životem vládnouti, nežli z něho pro-
spěch nějaký těžiti. *Tak jsme se vám
stali přesyćením,¹⁾ nežli jste nás oku-
sili a použili.*

II. A nepřijali jste mne jako ho-
sta, či ať soustrastněji dím, neshromá-
ždili jste se ke mně za žádnou jinou
příčinou, leč z úcty k příkázání Boží-
mu; vládu nastupujícímu nepodali jste

*) Tak se za těch dob zhusta stávalo, že učení
a zbožní mužové k kněžskému posvěcení od
lidu s dorozuměním biskupa buď násilně uchvá-
cení anebo listně přivedeni byli. Viz sv. Jana
Zlatoúst. „O kněžství;“ příklad sv. Ambrože a j.

¹⁾ Is. 1, 14,

rukou pomocných; bojácnému nedodali jste myslí i násilí trpícího nepotěšili jste, ale neslavnou (ostýchám se to říci, avšak budiž vysloveno!) neslavnou učinili jste mi slavnost, a přijali jste mne přivítáním neblahým; sbor lidu jste studem naplnili, poněvadž mu právě k největší radosti scházeli jste vy, moji vítězové, neboť milovníky vás jmenovati nebylo by pravda. Tak snadno v opovržení přichází všechno, co se snadno přemoci dá: kdo se vypíná, bývá oslavován; kdo však se před Bohem poníží, za nic není.

III. Co chcete? Mám-li pak od vás souzen býti, či sám vás souditi? Mám-li pak sám hlasovati, či hlasování vašemu se podrobiti? Neboť doufám, že budu-li souzen, svítěním; pak-li vás odsoudím, budu to moci ospravedlniti. Vina pak vaše ta jest, že mi lásku moji nesplácíte rovnou měrou, ani za to, že jsem já vás tak ochotně poslušen byl, ani abyste mi nyní svou horlivostí závdavek dali pro budoucnost, tak že s těží se jí nadíti lze, z toho jak se nyní osvědčuje; neboť každý bývá mnohem horlivější z počátku. Máte pak každý něco jiného u větší účte nad pastýře i staršího i mladšího, ani nedbajíce šedin, ani nepovzbuzující mladosti.¹⁾

IV. V sv. evangeliu vypravuje se o stkvělých hodech;²⁾ výtečný jest tu hostitel i přátelé, hostina velepříjemná, jest zajisté svatba synova. Onen svolává, tito pak nepřicházejí; onen se hněvá: co se mezi tím děje, poněvadž to nepřijemné, mlče ponechávám; jemněji toliko řku: večeradlo naplněno jest jinými. Toto přejeme budiž vás daleko! Ale vy jste se ke mně zachovali — jak to dím nejmírněji? — hrději či drzeji? nežli ti, kteří k hodům pozváni byli, zachovali se proti Pánu, an je

byl pozval. Vy zajisté nejsouce ani cizinci, ani zvanými k svatbě, ale sami, ježto jste mne vyzvali a k tomuto svatému stolu mne upoutali i stkvitou komnatu ženichovu mi okázali, a na posledy jste mne opustili, — to jest vaše velešlechtné jednání! — jeden zůstane u svého statku, jeden jda za spřežením volů nověkoupených, jeden se kochaje se svou nově pojatou chotí, každý k nějakému jinému malichernému zaměstnání odskoče a uprchne, málo dbaje svatební komnaty, ba ženicha samého.

V. Proto pln jsem zármutku a úzkosti; i nezmlčím, co cítím. Brzo bych byl totiž zadržel i řeč svou, kterouž jsem vám v dar svatební přinesti umyslí, dar zajisté nejkrásnější a nejčestnější ze všeho, co mám; ale naopak nic mi není tak pohotově, nežli abych střelu tu vypustil na vás, po nichž jsem toužil, když jsem již vámi to násilí utrpěl. Mínil jsem pak tím tak stkvělý obsah řeči své, při níž láska jazyk ostří, který zvláště hbitý a horlivý bývá k žalobám, když žárlivost povstává z nenadále utrpeného povržení. Jest-li kdo z vás láskou roznícen a utrpěl nějaké zanedbání, pozná jak mocný jest ten cit, a odpustí mi, jenž jsem takového cosi utrpěl a skoro u vašen takovou upadl.

VI. Avšak mně to není nyní dáno, abych vás káral, a nebudiž nikdy. I snad jsem již nad míru káral vás, svaté stádo oveček Kristových, dědictví Boží, jímž bohat jsi ty, Otče! ač jinak chudý jsi. I platí o tobě myslím slova: „*Los tvůj ti padl v krajině překrásné; dědictví tvoje jest přerozkošné.*“¹⁾ Nedopustím já, aby města lidnatá a stáda nesčíslná měla nějakou přednost před námi, jenž jsme jako nejmenším mezi kmeny synův Israelských,²⁾ nejskrovnějšími z tisícerych měst Judských, malý

¹⁾ Naráží tu na svého otce jmenem „*pastýře staršího*“, sebe „*mladším*“ nazýváje. Slova „*pastýře*“ užívalo se netoliko o biskupích, ale i o kněžích.

²⁾ Mat. 25, 35. Luk. 14, 16. Mat. 22, 2. 10.

¹⁾ Ž. 15, 6. ²⁾ I. Král. 9, 21.

Betlem, v němž *Kristus* se zrodil,¹⁾ a právě i nyní, jakož i z počátku se poznává a zvelebují; u nichž Otec se oslavuje, Syn roveň Otci se hlásá, Duch svatý spolu vychvaluje; jenž jsme jedna duše, jedna mysl,²⁾ o nejsvětější Trojici právě věříce, nic ani přidávající, ani ujmající, jako činí špatní měřiči Božské bytosti, kteří když jednu osobu nad míru zvyšují, celou bytnost Božskou snižují a zlehčují.³⁾

VII. Vy pak chcete-li mi poněkud vděk učiniti, vy, role moje, vinice má, mé srdce,⁴⁾ či spíše tohoto našeho společného otce, které on v Kristu skrze svaté Evangelium zplodil,⁵⁾ mějte v uctivosti i mne; neboť tak zasluhuji, když jsem vás přede všemi poctil. Vy jste svědky, kteří jste mi tuto buď správu, budiž i službu vzdali. A jestliže tomu, kterýž větší lásku prokázal i větší láska náleží,⁶⁾ jak mám měriti tu lásku, ke kteréž jsem si vás svou vlastní zavázal? Mějte pak v uctivosti i sebe samy, svěřený totiž sobě obraz Boží, i toho, jenž vám jej svěřil; muky Kristovy, i naděje z nich vyplývající, držíce se té víry, kterouž jste přijali a v níž jste byli vychováni, s kterouž i sami spasení budete i jiných; věrte mi, k spasení přivedete; chvála vaše, to vězte, předčí nad chválu mnohých. Zbožnost pak nepokládejte v tom, abyste často o Bohu mluvili, ale více o něm mlčeli; neboť jazyk rozumem neskrocený často člověka svádí, vždy na zřeteli majíce, že mnohem bezpečněji jest slyšeti než mluvit, jakož i lépe přiučovati se něčemu o Bohu, nežli vyučovati jiné. Vy tedy zevrubné vyšetřování takových věcí ponechajícе správcům slova Božího, zbožnost svou dokazujte méně řečí, ale více skutkem,

více zachováváním zákonů, nežli obdivováním se zákoníku a proječováním své k němu lásky, štítíce se nepravosti, pilni jsouce ctnosti, duchem živi jsouce,¹⁾ v šlepečích duchovních kráče-jíce, a z toho své vědomí berouce,²⁾ nestavějíce na základě víry dříví, seno, slámu,³⁾ vůbec látku lehkou a snadno porušitelnou, poněvadž činy naše někdy ohněm zkoušeny budou, ale zlato a stříbro a drahé kamení, co trvá a zůstává.

VIII. To činite a tak mne v uctivosti mějte, ať jste přítomni, ať nepřítomni, ať řeči mé posloucháte, nebo něco jiného si oblíbíte a buďte syny Božími, čistými a bezúhonnými u prostřed pokolení pošetilého a převráceného.⁴⁾ Nedávejte se zatrhnouti osidly vůkol vás kráčejících bezbožných lidí,⁵⁾ aniž pouty vlastních hříchů vázati se,⁶⁾ aniž dopustíte, aby starostmi vezdejšího života slovo Boží u vás udušeno bylo a vy takto neužiteční zůstali;⁷⁾ ale kráčejte cestou královskou nepošinouce se ani na levici ani na pravici,⁸⁾ berouce se úzkou stezkou bezpečně jako širokou⁹⁾ za vůdcem Duchem svatým, a tak vám dobře bude i nyní i někdy: tamo na onom soudu v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž sláva na věky. Amen.

Pouť ducha mého.

Sestina.

Tichounký byl večer. — Duch můj hledal útěchy ač v klidu nočním marně; bryzlat touha po blahu jej věčná. Usnul jsem. — I zdálo se mi, sídla svá že smrtná opustila duše, po slasti v níž rozplála se touha. —

Vyšed duch můj spěchal, kam jej touha jeho vedla, by tam klidu hledal; — v širý svět spěl, mezi rodné duše bratří, — všechny však mu děly: „Marně

¹⁾ Mich. 5, 2. Mat. II, 1. ²⁾ Filip. 2, 2. ³⁾ Tím míní bludaře svého věku (Ariance), kteří rozdíl stavějící mezi Božskými, osobami téměř je měřili. Dle nich byl Duch Svatý *veliký*, Syn Boží *větší*, Bůh Otec *největší*. ⁴⁾ I. Kor. 3, 9. Is. 5, 1, Filem. 12. ⁵⁾ I. Kor. 4, 15. ⁶⁾ Luk. 7, 43.

¹⁾ Řím. 12, 11. ²⁾ Žalm. 118, 131. ³⁾ I. Kor. 3, 11. 12. ⁴⁾ Fil. 2, 15. ⁵⁾ Žalm 11, 9. ⁶⁾ Přisl. 5, 22. ⁷⁾ Mat. 13, 22. ⁸⁾ IV. Mojž. 21, 22. ⁹⁾ Mat. 7, 13.

spěješ k nám; táž obýváme sídla
slzná, ježto kletba tíží věčná.“

Zkormoutil se duch můj; avšak věčná
dál a dále pudila jej touha
tam nad šumivého vodstva sídla,
by tam žádaného blaha hledal.

„Nešťastníku, vrať se zpět, zde marně
hledáš,“ pohrouzených děly duše. —

Uděšená spěla dál má duše,
do hlubin se nesla země, věčná
kdežto trůní tichost; avšak marně.
„Mnou se nedá tšitš tvoje touha,
duchu!“ děla země, „slastíš“ hledal;
aj viz, v lůnu chovám pekel sídla.“

Zařvala v tom zavržených sídla.
S hrůzou vznášela se vzhůru duše,
ku blankytu, blaha místa hledat;
až tam mezi světla věkověčná
vynesla ji prudká její touha;
však i hvězdy děly: „Hledáš marně“. —

Vzlétl nade hvězdy — a ne marně, —
v blažená tam vyvolených sídla.
Zajásal; neb tšišla se touha
jeho tam, kde „Svatý“ pěj duše.
Klesl před trůn Boží; — dí mu věčná
Láska: „Našels, čehos dlouho hledal.“ —

„Čehos hledal v celém světě marně,
zde ti věčná skytnou blaha sídla!
Mnou jen duše tvé se skojí touha.“ —

V. R. H.

Podobenství Otce Bonaventury.

9. Vážný žert kapucína.

Mladík pomilování hodný a velmi bo-
hatý miloval mladistvou pannu týmiž před-
nostmi obdařenou. Vše bylo již k svatbě
připraveno; očekával se totiko příchod jed-
noho příbuzného, načež hned se měla sla-
viti. Zatím bylo mladému snoubenci pod-
stoupiti malou cestu; před svým odjezdem
věnoval milence své podobiznu svoji v nád-
herné zlaté skřínce. Nevěsta taktéž si u-
mínila, že milenci svému podobiznu svoji
před návratem jeho zašle; přála si však,
aby podobizna tato vyšla z ruky mistrov-
ské. Obrátila se tudíž na jednoho kněze
kapucína, jenž se v miniaturních malbách
tohoto druhu výborně znal. Kapucín zpě-
choval se, a pravil, že by i poněkud vlohy
k malování měl, že by je nerad vynaložil
na takovou práci. Ale konečně dal se přece

vážný kněz, jemuž již nákres, jak jej po-
zději provedl, v hlavě vězel, usilovnými pro-
sbami přemluvit, a přijal objednání.

Z počátku namaloval pouze hlavu panny,
kterouž jí poslal, aby se dověděl, jak se
jí líbiti bude. Byla to nejkrásnější hlava,
jakou jen viděti možno. Nevěsta byla ra-
dostí téměř bez sebe; ukazovala ji svým
příteklým, ukazovala ji všem lidem, a
všichni, kteří ji viděli, vyznali, že nikdy
néviděli nic krásnějšího a zdařilejšího.
Odeslala ji opět ctihodnému otci s krásným
darem, s tisícerou chválou a tisícerými díky
a prosila jej, by práci tak krásnou šťastně
ukončil a co možná nejdříve jí zaslal.

Řeholník ukončil ji skutečně. Avšak
co učinil? Místo aby byl pod tu krásnou
hlavu též krásné tělo namaloval, vymalo-
val on dobře trefenou, ale právě proto velmi
hnusnou kostru, a poslal nevěstě. Rychle
otevřela tato balíček, uzřevši ale ohavu
zpod hlavy, rozhněvala se nešmírně. „Stě-
žovala si na to u domácích i u všech lidí,
považujíc to za pohanění, kteréž by mělo
pomstěno býti. —

Ale přece si libovala v tom, že častěji
se na hlavu dívala; avšak nemohouc ji vi-
děti jinak leč že zároveň také onen děsný trup
vždy spatřila, rozlítla se vždy zase na
mnicha. Nic však méně čím častěji se k
ní vracela, tím více se sprátelila s kostliv-
cem. „Ach,“ pravila, „není to dle všeho
to, čím jednou státi se musím? To není
žádný žert, jež by byl onen dobrý kněz
se mnou tropiti chtěl, nýbrž spíše vážné
pokynutí a naučení, jež mi dáti mnil; po-
užijmež ho!“ Mezi tím, co takto přemýšlela,
zvonilo se u Karmelitek na požehnání; šla
tam. Kostru jí opět přišla na mysl, plakala,
chvěla se; konečně zmužila a odhodlala se,
poslechnouc hlasu milosti Boží, a vstoupila
k oněm klášterním pannám, kdež přijala
roucho řeholní. Odtud poslala milenci své-
mu podobiznu svoji, napsala mu co o ní
rozmýšlela, a jak se rozhodla, napomínajíc
ho, aby učinil totéž.

Milenec čta tuto novinu soptí a vzteká
se, zanechává všeho, spěchá domů, běží
ku Karmelitkám a žádá si s mileakou svojí
mluviti. Tato však mu vzkazuje, že nemá
času sejíti do hovorny; že má její podobiznu
a její list, že může na onu se dívat i tento
čísti a o obém rozjímati. Odpovědí touto ještě
více pobouřen běží ku kapucínům a
ptá se po knězi, jenž podobiznu malo-
val; avšak toho již tu nebylo. Před-
vídal bouři a odstranil se do jiného klá-
štera. Přál si mluvit s páterem guardiá-

nem, jenž první jeho útok vydržev napomínal ho k pokání, a mezi tím mu dával na srozuměnou, že to jest řízení božské prozřetelnosti, kteráž jej od světa odtrhnouti chce, aby se jedině Bohu odevzdal.

Mladík svízelemi a mrzutostí celý unavený jde do sebe; chce si trochu odpočinouti; než zmatek a nepokoj duše jeho nedovoluje mu toho. Vyndává psaní z kapsy, vyndává podobiznu; a dívaje se brzy na tuto brzy na ono, vzdychá a slzí. Konečně, po několika tichých okamžicích praví sám k sobě: „Jsem zajisté blázen, že tu práchnivinu miluji, kdežto Boha milovati mohu; že na zemilpím, moha nebe získati! Nuže, nedejme se překonati ženou; alespoň mějme tolik zmužlosti, bychom ji následovali!“ Po těch slovech vstal a šel se vrhnout páteru guardiánu k nohou, vyjevil mu svůj úmysl a prosil jej o roucho řeholní.

Obdržev je, psal karmelitce, by jí své změnění oznámil a zároveň do její modlitby se poručil. Od této doby neviděli se a nepsalí si; ale po dosti dlouhém životě, jehož horlivost nikdy neuhaslá, zemřeli oba téhož dne v pověsti svatosti.

Jaké radosti požívají nyní na věčnosti! Chceme-li v ní podíl míti, musíme tak jako oni přemýšleti o tom, co pro nás jest věcí nejdůležitější, a pak svá rozjímání uvéstí též v skutek! Není třeba, bychom se do kláštera neb na poušť odebrali; ale myšlenka na smrt, dobře uvážená, zadrží nás v záměrech našich a odvrátí od podniků, při kterých se radíváme jen se svou ješitností, s náruživostmi a svým časným prospěchem.

10. Co jest život nynější?

Mudrc jakýs byv otázan, co nynější život jest, odpověděl: „Jest to cesta, kterou zločinec, nad nímž ortel pronešen jest, ze svého žaláře až na popraviště koná!“

A v skutku jsme všichni od narození k smrti odsouzeni, a konáme cestu na popraviště. Nezavazují se nám sice oči, jako zločincům, za to ale — což jedno jest — tájí se před námi popraviště čili místo úmrtí. Místa tomuto se stále blížíme, nevědouce, kde jest, nevědouce, jsme-li mu na blízku aneb jsme-li od něho vzdáleni. Vše, co víme, jest tolik, že se mu každý den blížíme; že jsme mu dnes blíší, nežli včera, že jednou k němu přibudeme, nevědouce o tom, a že snad již se tam nalézáme aneb jen ještě krok nám tam schází.

Co ještě nevíme, jest způsob smrti, ku které odsouzeni jsme, an v rozsudku vysloven není, a Bůh jej před námi ukrývá. Bude lehká, bude krutá? Bude rychlá a náhlá, aneb dlouhá a ponénáhlá? Bude nám dopřán ještě okamžik, bychom se poznali, a své záležitosti do pořádku uvedli, aneb ho nebudeme míti? To nevíme.

V-skutku úžasno jest, že obtížení jsouce výrokem smrti na cestě ze žaláře na popraviště ještě třestíme, se smějeme, laškujeme, plány kujeme! Stává se ale také často, že mnozí uprostřed svých radostí a podniků se octnou u cíle, od něhož ještě vzdálenými se býti domnívali, že totiž, aniž by na to připraveni byli, náhle na popravišti stojí a takový trest smrti podstoupiti musí, na který nikdy ani nepomněli.

11. Orakulum Delfické.

Starí mudrcové, chtějice některé důležité učení ku platnosti přivesti, vydávali je za vyrčení božské, ačkoliv temné mocnosti, kteréž ve věštebnách působily, takovýmto lepším naukám nebyly příliš příznivý.

Vypravuje se, že Zeno, chtěje ctnostný život vésti, orakula delfického se tázal po prostředku, kterak by ustavičně v ctnosti žíti a prospívati mohl, a že mu orakulum odpovědělo: „*Taž se mrtvých.*“

A v skutku nelze naleztí mocnějšího a snadnějšího prostředku k polepšení života, než jaký jest myšlenka na smrt a věčnost. Kdybychom se chtěli tázati svých předků, svých zemřelých rodičů a přátel, těch, jež jsme viděli umírat, aneb kterých jsme sami k hrobu doprovázeli, jaký by měl život náš býti, co by nám řekli? Jak svatý byl by náš život, jak sladká naše smrt, kdybychom chtěli slyšeti naučení, jaké by mrtví nám dali! —

Čím užitečnější jest myšlení na smrt, bychom život svůj dobře zřídili, tím raději žije člověk, jenž ze zásady všemu pořádku se protivuje, v nepamatování na smrt. Jeliž ale, ač na smrt zapomínáme, přece víme, že smrt na nás nezapomene, hleděli nejmoudřejší národové a jednotlivci z pohanův i křesťanů tak spasitelnou myšlenku rozličným způsobem si uváděti na paměť.

Druhdy přinášel v Číně v předvečer korunování císaře každý sochař města Pekingu císaři kus mramoru, by si vyvolil onen, z něhož by chtěl svou hrobku dát vytesati, poněvadž bylo obyčejem, že se na ní již ode dne jeho korunovace pracovalo. Sochař, který podal mramor, jaký císař si

vyvolil, byl též oprávněn, práci vykonati, a město již napřed mu ji zaplatilo. Toto oděvzdávání mramorových balvanů dělo se s ceremoniemi a velkou slávou, a bylo pro lid a jmenovitě pro císaře důležitým poučením. Vyber si je sám a pomni, že kolem tebe celá příroda bez ustání pracuje o tom, by ti připravila hrob.

Při korunování králů abyssinských podávala se jim nádoba zemí naplněná a umrlčí hlava, aby byli upozorněni, co z nich jednoho dne bude, a že je koruna nebude chrániti před osudem všem lidem společným.

A dosud nese při nastolení papežským duchovní chumáč koudele na holi rákosové, a zapalív ji na voskovém světle před očima papežovýmá praví: „Svatý otče, tak pomíjí sláva světská.“

Filip, král Macedonský, otec Alexandra Velikého, nařídil jednomu ze svých pážat, aby mu každého jitra přišel říci: „Králi, pomni, že jsi člověkem!“ Slovem tímto jest dosti řečeno.

Císař Maximilian I. dal si čtyry leta před svou smrtí udělati rakev. Měl ji vždy ve své komnatě, a když cestoval, bral ji vždy s sebou. Byla mu dobrým rádcem, a když byl po celý ten čas rady její uposlechl, očekával neohroženě okamžik, kdy do ní položen býti měl.

Kartuziáné pozdravují se slovy: „Pamatuj na smrt!“ poněvadž nás nemůže nic tak jistě učiniti stálými na klopotných stezkách ctnosti jako tato upomínka, jelikož nám uvádí na mysl, že pokání naše brzo se ukončí a že věčná blaženost po něm následovati bude, kteráž nás od věčného neštěstí uchrání.

Sv. Bernard říkával častěji mezi dnem: „*Kdybys dnes umřítí musel, učinil bys to?*“ A když započal nějaký dobrý čin aneb skutek, jež mu povinnost ukládala, tázal se sám sebe: „*Kdybys po tomto skutku umřítí měl, jak bys jej vykonal?*“ A tak udržoval se pamatováním na smrt v ustavičné horlivosti.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

VIII.

Nemůže se tvrditi, že by Kateřina Radošova v životě křesťanském již k dokonalosti byla dospěla. Nikoliv, jí víra ještě nepronikla duši, náboženství a zákon Páně není jí jediným pravidlem, slouží Bohu, modlí

se, chodí do kostela, ale časné ohledy, žádosti a vášně se z jejího srdce ještě zcela nevystěhovaly. Smrt matčina pohnula ji; slova její poslední zůstala jí v paměti, působila u ní změnu, obrat; soužení u otce a u macechy ji vytrhlo ze starých poměrů; je jiná, je lepší, však Bůh dá, že ještě pokročí.

Milé Katince se zdá, že snad by jí přece bylo blaženěji na světě, kdyby byla vdána. Přichází jí to často na mysl, již se také zmínila o tom Josefce a byl to předmět jejich řeči.

Což ji již někdo chtěl?

Nechtěl.

Tak tedy nemůže býti vdána!

Ovšem nemůže.

Vdala by se, kdyby nyní někdo přišel?

Však on nepřijde!

Proč ne, má zařízený obchod, má peníze, bude snad jednou bohatá.

Díky Bohu, je to opravdu a mohlo by být, že by si ji někdo vzal k vůli bohatství.

Svolila by?

Nesvolila.

Nestojí tedy o manželství?

Stojí, ale o muže nestojí.

Tomu sprostá Josefka nerozuměla, ano ona se tomu smála a Kačenka jí vysvětlila, že muže nechce mítí, že se nikdy nevdá, kdyby třeba mohla, ale že by ráda měla jedno dítě anebo dvě děti, aby bylo její, byla mu matkou, měla se o koho starat, na koho hospodařit, komu své jmění zanechat.

To Josefce ještě nešlo do hlavy, a skoro by se byla na svou drahou Katinku zlobila, že mluví nemoudře a zpozdlila a žádá si věci nemožných.

„Nikoliv“, pravila Kati, „to nejsou věci nemožné. Já se nevdám a tedy dětí nemohu a nebudu mít, totiž vlastních, to dobře vím. Přála bych si je a měla bych je arcit radši než cizí, však když je to marné, je aspoň lze cizí dítě mítí, je přijmouti za své a s ním nakládati jako se svým.“

To Josefka pochopila, ale radí Katince, aby se do takových podniků nepouštěla. Má tichý a spokojený život, proč by si ho kazila k vůli cizímu dítěti? A kde je vezme? Chce snad někde od sester anebo od bratra? Chce aby jí je dal někdo chudý, sebere je na ulici? Nepovede to k ničemu, způsobí si jen zbytečnou mrzutost, připraví si kříž a utrpení a sklídí nevděk.

Kati vyznala upřímně, že takového dítěte nechce, které má ještě rodiče a že s otcem ani s matkou se o ně nemíní dělit.

Muselo by býti bez rodičů, skutečný a zcela opuštěný sirotek, aby jen jí patřilo, a kdyby ji takovým Pán Bůh jednou obdařil, inu měla by, co chce, synáčka nebo dcerušku a radovala by se z toho.

Josefka nevěří, že by ta její radost byla stálá, doufá, že jí Pán Bůh před ní zachová a těší se, že to jsou jen myšlenky a nápady, kteréž nikdy se neuskuteční.

Již se o tom nejednalo, ale Kati pořád to má na mysli a nepřestává si přát dítě. Srdce její touží po něm a hle, jí každé dítě je milé a když k nim přišla matka s dítětem v náručí, bere si je na klín, hraje si s ním, hladí, líbá je, nemůže se od něho rozloučiti. I větší děti požívají její přízně, dává jim dary, volá je k sobě, švitoří, žertuje s nimi a ony se za ni jen jen hrnou, milující ji víc než matky. Zvláště některé líbí se Kateřině a ty ona si prohlíží a po těch teskní, když jsou její!

Zmocnila se jí jakási vášeň a ona opravdu se modlí k Pánu Bohu, aby jí pomohl k dítěti.

S Josefkou o tom již nemluví, aby nebyla kárána, ale potajmu a v srdci kochá se v naději na dítě a již nepřed zakouší blaženost mateřskou.

Josefce to její hejčkáni dětí a lízání a mazání s nimi se protiví a pravila k ní jednou: „Jste již stará a ještě byste si ráda, jak se mi zdá, hrála s pannami. Kupte si nákou anebo jich do krámu objednejte víc, budeme je prodávat a vy si s nimi budete hrát. Když budete mít loutky, zapomenete na děti a já o vás již nebudu v bázni a strachu.“

Kati se tomu zasmála a ona šibal již ví o dítěti, jenž by se jí dobře hodilo.

Je tu v městě nádenník, který jí štípává dříví, a stůně na souchotiny.

Umřela mu nedávno žena při porodu, a zůstalo po ní hezké a zdravé děvčátko.

Však on má také hezkého a zdravého chlapečka, je mu asi půl třetího roku, a kdyby ho Pán Bůh povolal za ženou, vybrala by si děvčátko neb chlapečka a tak nejsnáž by přišla k dítěti.

Ovšem nádenníkovi nepřeje smrt, Bůh zachovej, smrti nepřeje nikomu na světě, ale povídá se, že se nevystůně, sám lékař jí to řekl a ona mu za živá děti zabude odnímat, aby ho nezarmoutila.

I vykonává za něj upřímné modlitby, aby zase byl zdrav, posílá mu jísti, vyptává se, jak se mu vede, a dohlíží na jeho děti.

Děvčátko je u milosrdné ženy, jenž se

ho ujala, a chlapečka má u sebe, aby nebyl sám a mohl si dát posloužiti.

Kati ho často navštěvuje a chodí k němu také Josefka, jejíž je daleký přibuzný, on k nim má největší důvěru a bere si k nim ve všem útočiště.

Dočkal se jara a tu se mu zhoršilo, tak že musel býti zaopatřen.

Lékař jistil, že se blíží jeho poslední hodinka a Kati pospíšila k němu, aby mu dala s Bohem.

Je ve velkých úzkostech o své děti, neví kdo se nad nimi smílue, kam přijdou jak se budou míti, co z nich bude.

Chudá žena, co má u sebe děvčátko, nemůže je podržeti, má děti sama dost a muž sotva ty uživí.

Přinesla milou dcerušku také k umírajícímu otci a tento žehná jí synáčkovi, poroučí je Bohu, prosí, aby On se o ně staral a otevřel jim srdce dobrotivých a šlechetných příznivců.

Kati je ve velké nesnázi, nemůže se rozhodnouti, chce si vzít jedno dítě a váhá které, má radši holčičku a hned má zase radši chlapečka, je jí líto oné a je jí líto tohoto a když holčičku vzala do náručí a ona se k ní přivinula a hlavičku si položila na její rameno, již bylo jisto, nepochybno, že si ji nechá, ale po boji ještě neměla, neboť tu byl chlapeček a ten také potřeboval náky domov a chytal se jí za šaty. Ne, nemůže, nesmí ho odstrčit, vždyť patří k holčičce, je její bratr a ona, at již je tak nebo jinak, přijme za své — děti obě.

Je odhodlána, vyjevila to utrápenému otci a on děkuje jí, slibuje, že jí Bůh dá nebeskou odplatu a i na světě se jí odmění, je potěšen, již se smrti neleká, nalezl pokoj a šťastně skonl v Pánu.

Kati vytrvala u něho s dětma, až vypustil duši, zatlačila mu sama oči, odevzdala ho lidem v domě, aby ho připravili k pohřbu, o pohřeb se mu postarali a pak jedno dítě nesla a druhé vedla do svého obydlí.

Maličké hrbaté divně to sluší; kdo ji potkal, dívá se na ni, posuzuje ji, eměje se jí, ale ona nevidí, neslyší, nedělá si ze žádného nic, má poklad, má dítě, ano má dvě děti, Bůh jí je nadělil, musí se pochlubiti Josefce.

Josefka by se ráda vadila, zlobila, ale nejde to, jsou to děti ubohé, opuštěné, nešťastné, otec jejich jim dělával dříví, jim pomáhal v krámě a byl její přibuzný. Nesmí býti tvrdá, tvrdší než paní, byla by to hanba a Bůh by ji musel trestati.

Proto přijala děti vlídně, pečuje o ně laskavě a chystá jim pohodlí. Je třeba všelicos pro ně zříditi, musí míti peřinky, postýlky a Kati je hned také čistě a slušně ošatila.

Byly přítomny, když měl otec pohřeb, Kati zavřela krám, vedla za ruku chlapce a Josefka nesla děvčátko.

Lidé již věděli, co se stalo; jeden to oznámil druhému a v městě se mnoho o tom mluvilo. Arcif se mluvilo rozličně, někdo chválil, někdo hanil a nejvíc se zpouzela a protivila rodina Radošova.

Co to té hrbaté jen napadlo? Vezme si ona dvě děti do domu a přijme je za své! Má rozum anebo nemá rozum? Snad pö ní budou také dědit a okradou o dědictví příbuzné: otce, bratra, sestry a jejich děti.

O to se jim především jednalo, Kati si již zahospodařila hezké jmění a toho ovšem by bylo škoda, kdyby jim ušlo.

Může se to státi, ona v skutku a v pravdě cizí děti si присvojila, chce prý jim dáti i své jméno, chlapec Václav bude slouti Radoš, děvče Ludmila bude slouti Radošova, má prý se to upsati a potvrditi na úřadě.

Běhali, bránili co mohli, ale nebylo lze zvítěziti, Kateřina je samostatná, neodvislá, je svou paní a může dělati a dělá, co se jí líbí.

Otec Radoš již lituje, že se po druhé oženil a že si za manželku vzal osobu příliš mladou. Ublžuje mu, týrá ho a již ho to pranic netěší, že umí zpívati a zpívá nyní víc jiným než jemu. (Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Hradiště 7. března 1873.

(Zasvěcení spol. pivovaru v Plzenci.)

Velkolepé závody zahajují a otvírají se za naší doby na mnoze beze všech církevních obřadů. Jinak si však počínali pp. akcionáři Staroplzeneckého nového pivovaru. Správní rada, věrná heslu staročeských sládků: „Dejž Bůh štěstí!“ zasvětila svůj velkolepý podnik 1. března t. r. slavností církevní, která byla velmi čteně navštívena od farníků Staroplzeneckých. Stará Plzeň (Vetus Plsna) rozkládá se po břehách Úslavky na úpatí zříceniu někdy župního hradu Radiny okresu a kraje Plzeňského. Nyní městem as s 5. chrámy a klášterem OO. Dominikánů, jehož místo značí nepatrná kaplička hledíc smutně do údolí; nyní

má Plzenec či St. Plzeň jen farní kostel „Narození Bl. P. Marie“ již z r. 1384 na stráni pod bývalým klášterem, a na náměstí okrouhlou kapli ku počtě sv. Jana Nep. ve slohu románském. V této se konaly 1. t. m. veled. p. J. Kratochvílem, b. vikářem Nep. a děk. Blovicím u přítomnosti mnoha vznešených hostů z Plzně i okolí a s četnou assistencí slavné služby B., doprovázené hudbou ostrotr. sboru Plzeňského a velebným zpěvem zbožných osadníků, na vyprošení požehnání B. novému čistě národnému podniku. Po nich přál domácí p. farář důst. p. Knížek výmluvnými ústy novému podniku zdaru a B. požehnání, načež se bral průvod za hlaholu zvonů a hřmění hmoždířů ověnceným a mohutnými prapory ozdobeným městysem k budově slavnostní bednářskými výrobky vkusně vroubené. Nad bránou vítalo průvod zbožné přání a heslo sladovnické: „Dejž Bůh štěstí!“ v národních barvách. Ve vární síni krásným zelením vyzdobené četl předseda správní rady p. Jelínek řeč. Vítal shromážděné zde hosti a poukázav, že bez průmyslu nezkvétá zámožnost napomínal k bratrskému zájmu a svornosti. Na to následovalo svěcení s přiměřeným doslovem dp. Jana Kratochvíle děk. Blovicého. Vybranými slovy poukázal na moc a ostrovtip ducha lidského, jenž síly přírody jímá a k svému prospěchu upotřebuje, Bůh však dárce všehomíra požehnání dává, dokazuje pošetilcům, že příroda není nekonečná a samostatná. Po úkonu cír. spuštěny ve jménu P. stroje, a jednotliví pp. členové správní rady prováděli s ochotou přespolní hosti po rozsáhlých místnostech a kobách pivovaru, v nichž byly urovnány rozmanité zásoby k várci vzorným pořádkem, oprávnějše ke skvělým nadějím na rozkvět staročeského průmyslu. — O půl druhé s poledne slavily se v rozsáhlé bednárně hody Gambrinovy o 150 couvertch, při nichž rozjařovaly mysl lahodné zvuky zmíněné hudby, zvláště solo na violu mladistvého p. Ondříška z Prahy, závodíce s perlicím šampaňským. Při tom vynešeno mnoho důmyslných přípitků za hlučné pochvaly J. Vel. králi, rozkvětu průmyslu v Čechách, zvláště podniku tomuto, na vzájemnou svornost a spolčování, na zdar a blaho kněžstva, co čilého buditele a ochránce národnosti České v trudných dobách, bez něhož by národ náš nikdy tak daleko nebyl dospěl. Přípitek ten byl skvělým důkazem, že vyšší třída lidu našeho snahy svých učitelů zná vděčně oceniti, že kněžstvo není a bohdá nebude v Čechách po-

pelkou. Posléz zpomenuto i školní matice v Budějovicích, k jejímuž prospěchu učiněná sbírka vynesla 96 zl. Dejž Bůh štěstí! — Slušnot i podotknouti, že slavnost ta byla čistě národní beze všech příměšků Israelských, jelikož jsou z podniku vyloučeni.

Z Nových Hradů u Vys. Mýta 6. března 1873.
(Pohřeb hrab. Harbuval-Chamaré-a.)

Den 3. března t. r. byl pro Nové Hradky i celé okolí dnem slavnosti, ovšem ale slavnosti smutné — pohřební. Byl toho dne v zdejší hraběcí hrobce slavně pohřben p. hrabě Lndvík Harbuval-Chamaré, zbožný a horlivý hajitel sv. víry katolické, šlechtetný a dobročinný patron tří chrámů Páně, totiž: Novohradského, Prosečského a Chotovického, hodný pán poddaných svých a věrný obhájce práv koruny Svato-Václavské s naší slavnou šlechtou historickou.

Již to nesmírné účastenství zbožného a svému zemřelému pánu oddaného lidu celého okolí, čestné deputace měšťanův z Litomyšle, Vysokého mýta a ze Skutče a množství důstojného duchovenstva ukázalo patrně, jak veliké lásky a úcty požíval vznešený nebožtík v našem okolí. Průvod pohřební vedl a církevní obřady vykonal veledůstojný p. Ant. Kukla, starší kanovník kapitoly Králohradecké s asistencí 18 kněží dílem patronátních, dílem okolních, kteří poslední čest vznešenému nebožtíku prokázati neopomenuli. Řeč pohřební měl chvalně známý patronátní kněz Jos. Krejčí, farář z Proseče. Vzpomněl mezi jiným zásluh, jichž si v Pánu zesnulý hrabě získal a poukazuje na překrásné a skvostné věnce, kterými synové zemřelého rakev ozdobili, pravil, že i církev sv., rodina jeho, chudina celého panství a konečně vlast věnce jemu podávají co důkaz vděčnosti a na památku nikdy nehybnoucí. — A jest tomu v skutku tak! Neboť byl zvěčnělý hrabě skutečně zbožným synem církve sv., což i zastáváním sv. práv jejich i skvělým obdařováním svěřených sobě chrámů patronátních dokazoval; byl dobrým otcem rodiny své, an syny své — nyní nad rakví jeho truchlící — zbožně vychoval a o ně všemožně pečoval; byl i otcem chudiny, které kde mohl hořké slzy s očí stíral, byl konečně i věrným synem drahé vlasti naší, zastává práva její.

Proto zůstane v blahé památce všech a dojde bohda i u věčného Soudce odměny za skutky své. E. K.

Od sv. Hostýna na Moravě 11. března 1873.

(Knihy k podělování odvedenců.)

Výborná „Škola Božského Srdce“ v Brně

vycházející obrátila ondyňo zřetel svého čtenářstva ku předmětu nad jiné důležitému. Věcem církevním věnovaný list tento probíráje totiž náboženskou stránku otázky vojenské dospěl k tomu přesvědčení, že duchovenstvu českému nezbyvá, než také ku předmětu tomuto pilně prohlédati a svou popřední péči synům národa a církve před odvodem a po odvodu věnovati. Věci u vojska zjinačily se v ohledu náboženském způsobem, jenž bedlivému duchovnímu správci lhostejným býti nemůže a nesmí. Možno-li však knězi všimati si vojska a býti mu pastýřem? — Opravy, jež se staly u vojska a předpisy, jež vyšly, vyhradily duchovním správcům na odvedence větší vliv, než ho mívali druhdý. Na duchovních správcích jest tedy, aby dovedli kořistiti z práva, jež jim nejnovější opravy u vojska v oboru náboženském poskytují. Avšak neběží toliko o přímý vliv na vojáký ve službě, nýbrž také o působení na mladinu před odvodem a po odvodu — než se ku svým plukům dostavuje. „Škola Božského Srdce“ má za to, že ducha zbožnosti a přesvědčení církevního u vojákův nemůže přibývati prodlužováním jejich služby, a proto že musí se soustřediti všeliká činnost katolická na to, aby se lhůta služebná u vojska co nejvíce zkracovala — ovšem dokládati netřeba — způsobem zákonnitým a nezávadným. Škola Božského Srdce mezi jinými prostředky, jimižto by se dala služba vojenská usnadňovati a jimižto by se dalo se strany katolíkův branství přispěti ku pomoci a k zvelebení, uvádí: šíření dobrých učebných knih vojenských a vykládá, kterak na Moravě stává se chvalitebným zvykem, že odvedencům se dávají: *Pravidla cviku pro pěchotu* či *Pravidla cviku pro jízdu*. Pokročilé obce na Moravě objednávají záhy před odvodem do zásoby spisy tyto, dávají je tuho vázati a pak je doručují odvedencům s přiměřeným napomenutím u přítomnosti kněze, jenž taktéž klade nováčkům na srdce význam branství a vojenství. Kuhiby tyto objednávají se na obecní útraty a dávají se nováčkům na místo dřívějšího opíjení a tak zvaného zpropitného. Kdo byl druhdý odveden, byl na obecní útraty ochmelen a dala se mu zlatka. Nyní mu poskytne obec učebnou knihu vojenskou a občerství střídme a slušně. Těšilo by nás na Moravě, kdyby vel. duchovenstvo v Čechách způsob tento působiti na vojsko uznalo za vhodný a seč jest, starosty a obecní zastupitelstva vyzývalo, abychom v Čechách a na Moravě se učili choditi

stejným krokem. — Rovněž vhodným spisem k podělování odvedenců jako „*Pravidla cviku*“ jest: *kniha o strategii*. Spisem tímto rozmnožen výběr darův pro nováčky.
I—t.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Eminence, nejdůst. p. kardinal bude zítra 16. t. m. v 8 h. ráno sloužiti mši sv. u sv. Josefa (OO. kapucínů) na Novém městě, kdež ve středu 19. t. m. o slavnosti sv. Josefa bude v 6 h. tichá mše sv. a po ní české kázání, v 7 h. zpívaná ranní, jakož i v 8 h., kteráž se vždy obětuje na úmysl počestného spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. německé kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., odpoledne o 4 h. české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 19. března u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 20—24. u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici, od 25—29. u nejsv. Trojice v Podskalí.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci únoru 120 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů.

— Starožitný kostel Zvěstování P. Marie v *Slupech* bude o výroční slavnosti 25. t. m. od 3. h. odp. obecenstvu otevřen.

— *Z Budějovic.* (Osvobození správců duchovních od poplatku cestního a mostního mýta.) Veleslavné c. k. místodržitelství oznámilo sem vys. výnosem ddt. v Praze 17. ledna 1873 č. 65017., jak následuje: „Ku podání ze dne 23. prosince 1872 č. 4814 dává se bisk. konsistoři na vědomí, že osvobození od poplatku cestního a mostního mýta, které správcům duchovním veškerých vyznání na základě nejvyššího rozhodnutí ze dne 30. prosince 1820 dekretem dvorské komory ze dne 17. března 1821 č. 996 přiřknuto bylo, dle doslovného znění a směru těchto zákonních ustanovení jen tehdaž místa má, musejí-li cestovati v jim vykázaném obvodu farním výhradně za příčinou povinných výkonů, které jim duchovní správa bezprostředně ukládá, n. p. aby konali služby Boží ve filiálním kostele, měli křesťanské cvičení, posluhovali sv. svátostmi, pochovali zemřelé. Z toho jde, že toto osvobození od mýtného nemůže potahováno býti na cesty, které biskupští střídníci co tací podniknouti musejí za příčinou visitace a nebo jiných povinností úřadu svého, ač není-li pohnutkou cest též nějaký úkon, který v užším smyslu náleží do oboru správy duchovní.“

Z Říma. Při beatifikaci bl. Benedikta Labre-a a Ondřeje Borgio, kapucína Sicilského, řečnil sv. Otec dne 10. února jak následuje:

„Podivuhodný jest Hospodin vždy ve své prozřetelnosti! On sám jest původcem církve této, tohoto velikého, krásného a nesmrtelného díla sv. rukou svých, a tuto církev uprostřed všelikých bojů, každého času a za jakýchkoli okolností vždy zachovává. Zachránil ji, jak dnešní sv. evangelium nás poučilo, v hodině 3., 6. i v hodině 9. Zachoval ji až do hodiny 11., a ta snad jest naše hodina. (Tento výrok sv. Otce učinil patrný dojem na všechny přítomné). Bůh ji zachránil na počátku, kdy tyranů zuřivost řádila; vytrvalost mučovníků postavil proti této zuřivosti, vytrvalost to, která srdce slabých a bojácných silou a odvahou naplnila a počet Kristových učňů rozmnožila.

Hospodin ochránil církev svou před smělou drzostí učení bludných, a poskytl jí důstojnost svatosti a vědu učitelů církevních, udatných to církve bojovníků, kteří bludné učitele, když je církví získati nemohli, aspoň zahanbili, a věřícím svítili pochodní pravdy a spravedlnosti u víře je upevňující. Bůh zachránil ji, když náruživá svobodomyšlnost zničiti ji usilovala; na to položil jí za mocnou hráz panickou čistotu, trpělivost vyznavačů, zástupy svatých, kteří plnili nebeské poslání své na veškeré zemi.

A církev svou ochraňovati neustává Bůh ani za dnů našich. S jakým však arcinepřítelem jest jí bojovati? S nevěrou! — Proti tomuto netvoru jediná jenom jest zbraň — dobré smýšlení, náboženská pevnost národů. A hle! toho prostředku skýtá nám Bůh v hojnosti.

Kdož medle odporuje výbojům nevěry, tomuto všeho zla výlupku? Nejsou to mocnářové, ni mudrcové světa, ani osoby výsoce postavené; nikoli, lid to jest — nemíní se tím chát — nébrž množství chovajících v sobě osoby každého stavu, jež církev lidem křesťanským — „plebs christiana“ — jmenovati uvýkla. A ten lid poráží nevěrou tím, že koná poutě, chrámy četně navštěvuje a chvály pěje Hospodinu; ten lid překonává nevěru, častým přicházením k hodům stolu nebeského, konáním skutků lásky, sestupováním se v spolky zbožné, které obraly sobě za účel bdíti nad svěcením dne svátečního, nemocné ošetřovati, vdov a sirotků se ujímati; — krátce konati skutky dobré.

A toto smýšlení tak svaté a tak dobré národy pronikající jest také dílem Bo-

žím, bezpečná to záruka ochrany církve i v této době strastiplné. Víte-liž, odkud možno seznati toto božské působení nej-snáze? — Právě z těchto častých a mohutných mnohonásobných příležitostí, které Hospodin dává v letech posledních Stolicí sv., aby jej ctíla prohlášením blahoslavených a svatých.

A čeho se tím dosáhlo? Oslavení těchto světců rozšířilo se po celé Evropě, rozšířilo se po veškerém světě; nestává království, a může se říci ani provincie, která by se nehonosila svým svatým; a u příležitosti kanonisace navštěvují se chrámové v těch kterých zemích svatého četněji než obyčejně; věřící, jeho spoluobčané k němu své prosby vysílají, o jeho životě přemítají, a v něm předmět shledávají svého vzdělání. Než veliká část tohoto nábožného ruchu neomezuje se pouze na šťastnou provincii, kde světec Boží světlo užíval, nýbrž všickni křesťané zaujati jsou jeho skutky, jeho životem, jeho ctnostmi, jeho zázraky. To vše uvažují a v říši nové, nebeské se pohybují, v říši to zcela rozdílné od té obyčejné. V nich sevzmáhá snaha, aby světcé následovali, a příklad jeho ve víře je utvrzuje. Ejhle, co působí Hospodin za dnů našich ve prospěch církve své, aby poznal svět, že nepřemohou jí brány pekelné! neboť jest moc vyšší, nekončící vznešená, v níž církev podpory a obrany proti všelikým útokům nabývá.

Nyní máme opět dvě nových služeb Hospodinových, kteří přispějí nám porážeti novověkou bezbožnost. Přicházejí ozáření jsoucí ctnostmi hrdinskými, aby rozmetali nepravosti tohoto století: pýchu, lakomství a smilstvo.

Pýchu, ona nad rozum jiného Boha neuznává; lakomství, které v hmotě Boha svého spatřuje, a smilstvo, které poslední cíl v kalu nečistoty shledává. Toť tři živly stromu — nespravedlnosti; pýcha jeho kořen, lakomství kmen a smilstvo ratolesti. V stínu tohoto stromu hnízdí zvěř země nejnestoudnější a nejhnusnější, na ratolestech pak bydlí dravci noční. —

Oba tyto Boží služby se objevují, aby bojovali za církev; chudobou, prostotou a pokorou porazí pýchu; nezištností zdrtí lakomství, svým pak čistým a umrtveným životem vítězství dobudou nad nemravností.

Ó věčný a všemocný Otče, jak podivuhodné jest milosrdenství Tvé! Církev se tedy opět okráší a zaraduje, — díky za to hrdinům novým! — Ano, církev, byť i v proudu nejhoroznějších protiventství, nezastaví, ano ani neuvolní kroku svého, nýbrž

rychle spěje vpřed na cestě ctností. Církev, jejímuž jmenu se zlořečí, za své utrhače se modlí; církev tupená od těch, kteří jí ani nepoznali, k nebesům obrací zraky s prosbou: Odpusť těm nešťastníkům, neboť nevědí, co činí! Ó zajisté, že tato církev odpuštění dovede, k tomu hojných milostí uštědřil jí Bůh; ona odpouští, za své nepřátele se modlí, avšak, o to-li se jedná, aby se podporovaly a hájily věčné zásady spravedlnosti a náboženství a poklad svatosti, který jí Bůh dal v ochranu: ó pak věztež, že nejvyšší pastýř této církve — byť i nehodný — nesklání šíje své před rozkazy světa a ďábla, a neskloní šíje své, byť obětí státi se měl sekery katanovy. (Hluboké pohnutí posluchačů.)

Nuže, modlitby vroucí k Bohu vysíláme a děkujeme Mu za tato nová dobrodíní, která nám prokázal a prosíme Ho, aby nás neopouštěl. On jistojistě církve své neopustí nikdy, třeba se i zdálo některým lidem, že v tomto okamžiku již na nás zapomnul. Ó nikoli! Hospodin nikdy neustane vzhlížeti na církev svou, on ji vytríbí, on ji posvětil. Prosme Boha, aby proudem vyhléval požehnání na církev svou, a poněvadž Světcem jedním ze zmíněných Francie a Italie druhým se honosí, vzývejme Pána, aby hlavně těmto zemím požehnal. Kéž žehná státníkovi, jenž Francii řídí a lepších vezdy rad mu udílí. Prosme za ty, kteří Italii spravují, aby opětovale slova při stvoření světa vynešená, když chaos panoval: Fiat lux, budiž světlo! aby vybredli z hlubin, v něž se uvrhli krácejíce v temnotách neprostopných a za nocí bouřných.

Žehnej Hospodine milionům Francouzů a Italců, kteří věrně plní povinnosti své, kteří k nebesům vztahují rukou svých, aby milosrdenství sobě vyžádali, kteří hlasy prosebné vysílají: Miserere nostri, Domine, miserere nostri! Smiluj se nad námi ó Pane, smiluj se nad námi! Bůh žehnej vás všechny; žehnej i vašich spolupracovníků u vykonávání povinností, a poněvadž na bedrách svých — bedrách to starce — brímě veliké spočívá: tu bych byl oprávněn i já žehnati: Si senex portat, puer regat . . . jak psáno v officium.

Ježíš Kristus budiž s vámi; zůstávej s námi a uděl nám všem potřebné síly a odvahy, abychom uhájili práva církevní; Kristus propůjčij nám trpělivosti a oddanosti ve zkouškách ustavičných a žalech dorážejících. Dejj Bůh, aby sestoupilo požehnání to na mne, na vás a na všechny, jichž jsem připomenul. Benedictio Dei atd.

Ze Švýcar. (Vypovězení biskupa Mermilloda.) „Journal de Genevė“ vypravuje o vypovězení nejdůst. p. bisk. Mermilloda následující: Když bylo Ženevskou státní radu došlo ustanovení spolkové rady stran vypovězení biskupa Mermilloda, shromáždila se a nařídila svému soudnímu a policejnímu departement-u, by hned potřebná opatření učinil, aby byl pan Mermillod za hranice kantonu dopraven. Dle toho nařízení dostavil se 17. ún. o půl 12. hod. dopol. policej. komisař Coulin v průvodu svého sekretáře Bastiena v bytu p. Mermilloda a zpravil jej pcdávaje mu zároveň authentický opis ustanovení spolkové rady, orozsudku týkajícím se jeho osoby; pak ho vyzval, by ho následoval do vozu již zde pohotově stojícímu. Zároveň se ho ptal komisař Coulin, kam by si přál dopravenu býti. Na jeho odpověď, že mu to lhostejno, navrhl mu Coulin, že jej dopraví na francouzské hranice k Fernex, kterýž návrh hned přijal; pouze si vyžádal potřebného času, aby se mohl na cestu připravit a státním rádcům protest zaslati; kteréž přání bez obtíží mu povoleno. Mezi touto rozmluvou a psaním onoho protestu byl p. Mermillod od kněží z Notre-Dame obklopen, kteří též jeho protest státní radě co svědkové podepsali. Obsah této listiny jest následující:

„My, Kašpar Mermillod, z milosti Boží a sv. ap. stolice biskup Hebronský, apoštolský vikář Ženevský, švýcarský a ženevský občan, protestujeme jmenem práv katol. církve, jmenem svobody svědomí, porušené v mé osobě, jmenem mých práv co svobodný občan helvetské republiky, proti nálezu vypovězení, jímžto mne rada spolková mimo území mé země vypovídá, aniž by mne osobně byla slyšela, bez všelikého rozsudku, a aniž bych byl kdy zákonův aneb ústavy nešetřil — pouze z té příčiny, že jsem bránil věrnost k Breve od sv. Otce r. 1819 vydanému a vyřčení státní rady z téhož roku, kterýmž záruka se dávala právům katolíkův. Následkem přehmatův vlády, kteráž již po tři léta práva katolíků, jich zřízení, jich svobodné školy, soudnictví duchovních a ústavu církve porušuje; následkem vyhrožování schismatem projeveného v protestantské většině státní rady — vykonávala sv. stolice jenom v nejmnějším způsobu své právo a svou povinnost, hájiti víru a ohrožená katol. svědomí; tím však neruší žádného práva a nedovoluje si žádného míchání se do moci občanské. — Více poslouchám Boha než lidi, a tímto

skutkem bráním svobodu náboženskou, neodvislost v mé osobě uražených svědomí i zůstávám apošt. vikářem, duchovní hlavou kleru a katolíkův kantonu Genfského; žehnám vás ve jmenu J. Krista a jeho zástupce Pia IX., jenž mne posílá. Žehnám i ty, jenž mne pronásledují, mne vypovídají, kteříž mne z mé vlastní země vyhánějí, jímžto jsem pouze dobré činiti chtěl a činil. Ustupuju jenom moci a tělesné nutnosti. Dopouštím a nechávám se odvléci, opakuje v této chvíli slova svého Pána, našeho Vykupitele J. Krista: „Pokoj budiž Genfu, pokoj s pravdou a spravedlností.“ Protestuji tedy u přítomnosti podepsaných svědkův a p. Jana Jiřího Coulina, polic. komisaře a jeho sekretáře Emila Bastiena, jímž svěřeno vykonání rozhodnutí vypovědného. Dáno v Ženevě, v mé bisk. residenci vystavené se sebraných mnou peněz, 17. ún. 1873 o polednách. Kašpar Mermillod, biskup Hebronský, apošt. vikář v Genfu. — J. V. Dunoyer, gener. vikář. — M. Lany rektor. — Abbé Felix Girard, vikář v Notre-Dame. — Ant. Galpini, kněz v Notre-Dame. — M. Denieriaz, vik. v Notre-Dame. Louis Chavaz, vikář. — Louis Jeantel, vik. — Firmin Collet, o. s. B. — Avrian Duval, Ženevský občan. —

Podav tuto listinu vyjádřil se p. Mermillod, že je hotov následovati polic. komisaře Coulina, vyzval jej však, aby ruku naň vložil, aby beze vši pochyby zjištěno bylo, že jenom moci ustupuje. Kom. Coulin považoval za dostatečné ukázati svůj úřední odznak, aby dokázal úřední povahu svého poslání. Biskup Mermillod byl spokojen a odebral se na silnici, kdež našel vůz, který měl ho odvézt. Vstoupil do vozu, provázen jsa polic. komisařem, jeho sekretářem a knězem Lanym, kdežto někteří jeho duchovní přátelé v jiném voze se usadili a jej provázeli. Přišel až na hranice, pravil p. Mermillod, že sestoupí, ačkoliv mu bylo dovoleno, vozu i dále upotřebiti, on však zamýšlel několik dní strávit u faráře toho města. Jeho přání vyhověno. — Na pomezí francouzském obrátiv se udělil požehnání vlasti, kterouž opouštěl a pěšky kráčel pak dále do vyhnanství, kamž nyní duchovenstvo a věrný lid čteně putuje.

— (Protest katol. duchovenstva kantonu Soloturnského.) Nařízení vlády jednotlivým farnostem dané „by úřední spojení s bývalým biskupem přerušili“ zamítlo všech 70 duchovních v protestu, kterýmžto činem duchovenstvo Soloturnské zmužilost svou

u věcech víry a věrné plnění svých povinností jasně osvědčilo. Protest zní následovně:

„My milujeme vlast, ctíme světskou vrchnost a její zákony, než my milujeme též neméně i naši svatou katolickou církev, ctíme její vrchnost „biskupy a papeže“ a její zákony. My chceme dáti císaři, což císařovo jest, ale též Bohu, co Božího jest. Naše katolická církev jest státním zřízením pojištěna, zákonodární vrchnost naň přísahala, jest tedy i vládní rady povinností, by dle přísahy své jednala. Usnešení diecesální konference dotýká se základů kat. církve biskupství basilejského, jím se církev donucuje k odtržení od biskupa, dále k odtržení od papeže, středistě svého, a konečně k odtržení od římsko-katolické církve, t. j. tím se donucuje církev k rozkolu.“

Sesazení biskupa s úřadu od vlády světské jest udalostí dosud neslýchanou, jest to zasahování v práva církve a proto neplatné. Kdo by takové usnešení světské vlády uznati a dle něho biskupa svého se zřici chtěl, ten by se sám nejen ze spolku biskupa, ale i ze spolku římsko-katolické církve vyloučil, ten by se sám exkomunikoval. Jaká zodpovědnost a jaká hanba by tu padnouti musila na nás, kněze, jenž jsme při svěcení a při nastoupení církevního úřadu biskupu věrnost a poslušnost přísahali, jenž zavázání jsme lid katolický u věrnosti a poslušnosti k církvi kat. udržovati, — kdybychom my křivopřísežníky se stali, kdybychom zrady se dopustili na svém nejdůst. biskupu, na své svaté církvi, na svém katolickém lidu! To nesmíme, to nemůžeme učiniti a to také neučiníme; heslo našeho nejdůstojnějšího biskupa jest i heslem naším: „Raději smrt než hanbu!“

Oznamujeme tedy nejuctivěji, ale rozhodně:

1. My uznáváme nejdůstojnějšího Eugenia za řádného biskupa Basilejského.

2. U věcech církevních mimo našeho řádného vrchního pastýře nikoho jiného poslouchati nebudeme.

3. Od úředního spojení s naším nejdůstojnějším biskupem Eugeniem, jak to právo církve vyžaduje, a jak nám to dle zřízení státního přísluší, neustaneme a všechna církevní ustanovení našeho velepastýře, jak dosud se dělo, lidu oznamovati budeme.

Duchovenstvo kantonu Soloturnského přejí si velmi, by mír mezi církvi a státem panoval a hledí, by ve všem světské vrchnosti poslušným osvědčiti se mohlo; než pokud usnešení diecesální konference a stav tímto usnešením uvedený trvati bude, ne-

možno nám jinak jednati, než jak v dopisn tomto rozhodnutí naše dosvědčujeme.

Přijmětež ujistění naší úcty.

Ve Fülenbachu dne 18. února 1873.

Podpisy.

Paběrky.

8. Řízení osudu.

Z anglického přístavu pluje loď „Vlaštovice“ na širé moře. Nebe jest jasné a cestující těší se naději, že bez bouří připlují do Kadixu.

Však naděje jejich byla sklamána. Sotva několik hodin byli na moři, pokryla se obloha černými mraky, ostrý vítr fícel a vlny zdvihaly se u výši. Za malou dobu strhla se lítá bouře. Koráb se zmítal, na jednu k ohromné výši se zvedaje — tu opět v bezednou hlubinu se potápěje.

Blesky se křižovaly, osvětlujíce tak rozčerené vlny oceánu.

V tom ozval se výstražný pokřik „skalisko!“ Vše pohlíželo s úzkostným tušením na černou hmotu, o níž se vzteklé vlny rozbíjely v bílou pěnu se roztříkující. Marné bylo úsilí plavců, by korábu jiný směr dali. Koráb se hnál přímo v záhubu svou. — —

Následoval praskot, koráb se klonil ku straně zvolna se potápěje.

Kapitán kázal hned čluny vypustiti, avšak množstvím cestujících, jenž spásu hledali, přeplněny jsouce, zmizely v bezedné hlubině.

Kapitán s jedním plavcem vytrvali do chvíle poslední na lodi. Již bijí děsně vlny do korábu, jenž puká — klesá a trosky jeho plují po rozzuřených vlnách.

Na jednom trámu pluje kapitán, zoufale objímaje ten kus dřeva, kterýž jej aspoň na čas před smrtí zachraňuje. V tom zří kolem sebe plouti plavce, jenž s ním vytrval. I podává mu ruku a přitahuje jej k sobě, chtěje mu také poskytnouti útulku na trámu.

Nedbá nic, že se dává v nebezpečí, že se i s trámem potopí, kdyby tento tíž obou unést nemohl. Již jest Jack na trámu. Však trám se otáčí a pohružuje u vlny.

Mžikem vzchopí se Jack a vrhá svého kapitána, svého ochránce v chladný vodní hrob; chvíli zápasí kapitán s vlnami, spíná ruce a prosí Jacka o záchranu.

Nepohnul však kamenným tísrdcem. Jack se směje: „Nechci zahynouti, nás dva trám neunes! Proč jste mě zachránil.“ V tom ohromná vlna přelila se přes místo,

kde kapitáná zřítí bylo a tento zmizel — na vždy. I trám, na němž Jack seděl, vymrštil se přívalem vod do výše, a Jack četl na konci trámu červeným písmem psané „*Liverpool* č. 245.“

* * *

V Londýně obdávati se má poprava mořských loupežníků, kteří od vládních lodí chyceni byli.

Odsouzeni byli veškeri k smrti provazem — a poprava měla se dnes dít.

Proto tolik lidu valí se po břehu Temže, by zločince ty zřelo se smrtí zápasit.

„Již jdou!“ volá lid. Uprostřed oddělení vojska ubírají se pirátové na poslední své cestě. Jsou to osmáhlé, divoké tváře; každý provázen jest knězem, kterýž jej k smrti připravoval. Mezi zločinci těmi poutal pozornost diváků mladík, kterýž i na cestě k šibenici pořádě volal, že jest nevinen, a že od loupežníků toliko od smrti utopením zachráněn byl. Marné však byly řeči jeho, nikdo mu nevěřil. Již stanul průvod na místě popravním.

Rada přišla na mladíka, jenž i před šibenici tvrdil svou nevinost. Však proč náhle umkl, proč strhaným okem pohlíží na trám, na němž má život dokonati? Zří tam červeným písmem psaná slova: „*Liverpool* č. 245.“ I klesá na kolena a volá: „Bože, Tys spravedliv!“

Uplynulo několik okamžiků a Jacka není více. Č. T.

9. Lbď.

Plynuly po moři velké koráby a jedna malá lodička rybářská; byl pak čas bouřlivý, podzimní, v tom čase, čím větší koráb tím nebezpečnější; a čím menší tím jistější. I pravili lidé na břehu: Blaze plavcům na velikých lodích; běda veslárům v kocábce rybářské za času podzimního.

Neviděli ale lidé z břehu, že na korábech velikých opili se plavcové a vzbouřili; i rozbili nástroje, jimiž správce pozoroval hvězdy a skroutili jehlici plaveckou, magnetickou. Koráby ty však zdánlivě plynuly tak jistě jako prvé.

Nemohouce však vidět hvězdy na nebi a nemajíce jehlice magnetové, zbloudily a utonuly lodě veliké. Kocábka pak rybářská, řídící se hvězdami a jehlicí, nezabloudila a přibyla ku břehu; rozkotala se sice na břehu, avšak lidé se zachránili a náčiní jejich a jehlice nevzaly zkázy. Jinou pak sbudovali si loď.

I ukázalo se, že velikost a moc ko-

rábů dobrá, — bez hvězd ale a kompasů ničemná jest.

Hvězda plavcova jest víra nebeská, dralka pak — láska k vlasti. Neřídí-li se plavcové nebeským světlem učení Kristova — nespojují-li učení to se stálým směrem dralky — láskou k vlasti, zpiti vášněmi pracují o vlastní zkáze a zahynou bez víry, bez naděje, bez lásky v rozbouraných vlnách života.

10. Zlo.

Za dávných časů byli v Anglii hospodáři, mající velká stáda skotů a bravů. Vlci pak padali často na pole jejich a činili škodu.

I vzali střelnou zbraň a psy, by zapudili a zabili dravce; vlci pak jednou stranou zapuzení vraceli se druhou a na místě jednoho zabitého přišlo jiných deset. Hospodáři pak ustavičnou honbou zchudli, krmíce mnoho psů a kupující zbraň. Stáda jejich byla zničena.

Moudřejší hospodáři řekli: Pojďme dále za zvěří až do lesa a vyhubíme ji v brlohu jejím. Vlci ale přišli zase z jiných lesů a hospodáři zchudli, ztrativše stáda.

Zchudnuvše šli k sousedům a pravili: Sebermež všechen lid, hoňme po celý rok až vyhubíme vlky na celém ostrově.

Šli tedy a honili až vyhubili dravou zvěř; potom složili zbraň, rozpustili psy a brav jejich pase se bez pastýřů od oněch časů až do dnešního dne.

* * *

A opět byla v kraji vlaském krajina velmi úrodná na olivy a rýži ale nezdravá; neboť v létě přicházelo povětří, zvané „malaria“, kteréž zimnici přináší smrtelnou.

Obyvatelé oné krajiny jedni kadili v domech svých, dávající veliké peníze za kadidlo, druzí stavěli ohrady k západu, odkudž mor přicházel, jiní utíkali za nezdravého počasí až všickni vymřeli; i stal se kraj ten pustý a po hájích a polích rýžových běhala divoká zvěř.

I přišla „malarie“ do jiné krajiny i tam počali lidé radit se a zase utíkat; tu nalezl se člověk moudrý a pravil: Zlé povětří rodí se daleko od vás v bahně padesát mil odtud; pojdte, vysušte bahno, spustivše vodu, a zemřeme-li sami zlým povětřím, zůstanou děti naše v dědictví našem, celý pak kraj bude nám blahorečit.

Ale lidé lenili jíti tak daleko a báli se smrti; pomřeli pak v krátkce v ložích svých. Zlé povětří pokračuje dále a zajalo již deset krajín.

Nebo kdo nevyjde z domu svého, aby vyhledal zlo a vyhladil s povrchu země, na toho přikvapí samo a stane před obličejem jeho. Z A. Mickiewicze přel. Ex. N.

11. Pravda.

(Z J. Lacordaire-a *) přeložil Ex. N.)

„Já jsem se k tomu narodil a proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal pravdě; každý, kdož jest z pravdy, slyší hlas můj. Dí jemu Pilat: Co jest pravda?!“ Týž strašný výrok plný ironie vyřkl racionalismus i nad naši pravdou t. j. nad naši sv. vírou. On úsklebně ptá se nás, jako onen Říman: „Co jest pravda?“ Racionalismus se musí tak vyjádřit proti naší pravdě, poněvadž proti každému zjevení protestuje. — „Co jest pravda?“ Odpověď: Pravda není nic jiného, leč to, co jest pokud duchem na to patříme a názor náš se skutečností se srovnává.

Pravda záleží v dokonalém poznání, v této dokonalosti spočívá také blaženost. Kdykoliv mohutnost poznávací se svým předmětem se sloučí, když úlohu svou vykoná, dochází upokojení. Člověk, když světla pravdy dosáhne, spočine v ní, libuje si v ní, nadchne se pro ni, jest šťasten, poněvadž světlem jejím naplněn jest. Veškerá příroda, až do nejmenších tvorů, každý úkaz sebe nepatrnější, když si jej sami vysvětliti můžeme, naplňuje nás magickým jakýmsi nadšením. Znáte všichni povídku o onom znamenitém geometru, jenž, když dlouho o otázce jemu předložené byl se napřemýšlel, konečně tajemství její odkryl, když v koupeli byl. Radostí opojen a zachvácen nadšením, nevzpomněl ani, že nah jest a běžel tak ulicemi Syrakus a volal hlasitě „*εὕρηκα, εὕρηκα*“, našel jsem, našel jsem!“ Toť živý obraz svatého zasnovení ducha se světlem pravdy. Krásná tato radost postupuje mohutností ducha a vznešeností ideí, jež jej naplňují.

Často bývá duch mohutný, aniž by světlo takové bylo; pak vzniká ona tajuplná sklíčenost, jejíž znak pozorovati můžete na čele mnohých vašich vrstevníkův. Jsouce obětmi pochybnosti pili z poháru vědy, aniž by pravdy byli okusili. Staletí prohloubali, moří se tázali, dráhy hvězd měřili, nic nezůstalo nedotknuto před hloubavým duchem, a přece visí před jejich zrakem rouška, jež jim nedovoluje příčinu toho, co vidí, poznati. (Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „*Svatopostní řeči a epistoly i evangelia se stručným vysvětlením a rozjímáním.*“ Ku potřebě veřejné i soukromé podává v druhém, úplna přepracovaném vydání Josef Ant. Šrůtek, kněz diecése kralohradecké. S povolením a schválením nejdůst. bisk. Ordinariatu v Hradci Králové. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 297.

— „*Dvou svatých sester Gertrudy a Mechtildy modlitby*“ (pro pohlaví ženské.) Sestavil P. P. J. Pelikovský, guardian řádu Františkánského v Turnově, spisovatel mnoha modlitebních knih. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 502 s titulním obrázkem.

— „*Všeobecná knihovna.*“ Redaktor: František Zákrejs. Svazek I. Spis 1. „*Dvě krásných očí.*“ Veselohra od Fr. Zákrejse. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 74.

— Nový časopis: „*Der Bote aus dem südlichen Böhmen*“ bude vycházeti počátkem dubna každou středu a sobotu v Budějovicích.

— „*O podmínkách vývoje a zdaru činnosti umělecké.*“ Co průpravu k dějinám umění jakož i vzhledem k poměrům domácím sepsal dr. Miroslav Tyrš (Prohlédnutý a rozmnožený otisk z literárního almanachu Besedy umělecké pro rok 1872.) V Praze 1873. Nákladem kněhk. I. L. Kobra. Str. 30.

— „*Rolník nového věku.*“ Svazek 43. obsahuje: „*Čukrovarnictví.*“ Co rukověť ku přednáškám technologickým na ústavech hospodářských a školách průmyslových pro učitele a žáky volně vzdělal Adolf Eckert, učitel nauk přírodních na hospodářském ústavu v Chrudimi. Se 26 vyobrazeními. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 132.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili do konce r. 1872 pp.: Bukovský Josef, bohosl. v Hradci Kr.; Fuchta Josef, křiž., kaplan v Unhošti; Havránek Josef, kapl. v Příbrami; Adamcova Marie v Uh. Hradišti; Hašek Vác., koop. v Hluboké; Kotrbelec Karel, bohosl. v Hradci Kr.; Sixl Frant., bohosl. v Budějovicích; Jina Frant., bohosl. v Litoměřicích; Štastný Štěpán, kapl. v Dobrušce; Kraus Frant., kapl. v Zlonicích; Kašpar Josef, kapl. ve Velké Řetově; Příkop Frant., kapl. v Doupově; Filip Alois, chovanec arcib. semináře v Kroměříži; Pfauser Tomáš, kapl. v Křemži; Laffar Ondřej a Hejhal Berthold, klerikové ř. sv. Augustina v Praze; Mlčoch Melchior, dr. a prof. theol. v Olomouci; Zelenka Josef, kaplan u M. B. před Týnem v Praze. (Pokrač.)

*) Conférences de Notre-Dame de Paris par Henri D. Lacordaire. Paris 1849.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Čermák, farář v Lobkovicích, 28. února (nar. v Černém Kostelci 16. květn. 1797, vysv. 15. srpna 1828);
- p. Ant. Mládek, k. arc. vikář okresu Votickeho, č. konsist. rada, farář a os. děkan v Arnoštovicích, 9. března (nar. v Černovicích 7. led. 1806, vysv. 25. července 1830);
- P. Frant. Seraf. Dalan, kněz Tov. Jež. v Praze, 10. března (nar. 1. dub. 1837, vysv. 24. července 1869);
- p. Ant. Eclner, farář ve Vizerově, (Rückers) v hrabství Kladském, 25. února (nar. ve Vamberkovicích 25. listop. 1808, vysv. 22. října 1835).

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel Hynr., čestný kanovník kolleg. kapitoly Staroboleslavské, č. konsist. rada, k. arcib. vikář státnictví Křivoklatského, jmenován děkanem kolleg. kapitoly ve Staré Boleslavi;
- p. Ant. Prokeš, zám. kaplan ve Vosečanech, jmenován os. farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Fröhlich, farář v Lisové, za faráře v Skapci;
- p. Vác. Karlach, farář v Rousínově, za far. v Slabčích;
- p. Adam Královéc, kaplan v Rožmitále (diec. Budějovické), za faráře v Střebsku;
- p. Josef Springer, kapl. v Skapci, za administr. v Tisově;
- p. Ignác Matějovský, starší kapl. v Nov. Benátkách, za administr. v Lobkovicích;
- p. Vojt. Dvořák, adm. ze Slabec do Rousínova;
- p. Frant. Blažek, admin. z Podčepic do Nechvalic;
- p. Frant. Patač, kapl. za admin. v Tuklatech;
- p. Frant. Havlíček, za proz. kapl. do Podčepic;
- p. Josef Wiesner, koop. v Brloží, za kapl. do Starého Sedliště.

Uprázdňená místa:

- Lobkovice, fara patron. p. dr. Jana Palackého, od 5. března.
- Nechvalice, fara patron. p. Maurice kníže. z Lobkovic, a
- Rousínov, fara patr. p. Alexia kníže. z Gröy-Dülmén, od 6. března.
- Tuklaty, fara patron. p. Jana kníže. Lichtensteina, od 13. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Petřík, kooper. ve Zruči, dne 8. března (nar. v Branné 23. červce. 1842, vysv. 25. červce 1868).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jan Vrabec, far. Chlebský, za far. v Újezdě u Chocně;
- p. Josef Zajíc, adm. v Hněvkovicích, za far. tamtéž;
- p. Vinc. Kvapil, koop. Kaňský, za admin. v Chlebích;
- p. Jos. Pečenka, adm. v Dol. Újezdě, za adm. v Krouně;
- p. Vinc. Mlejnek, kapl. v Jičíně, za adm. tamtéž;
- p. Adolf Straka, kněz na odp. za fund. v Rezku u Nov. Města n. Met.

Uprázdňená místa:

- Lužě, fara na patronátě knížete z Thurn-Taxisův, do 1. dubna; a
- Chleby, fara patron. nábož. fondu, do 14. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef Strebl, os. farář v Christianbergu, jmenován tajemníkem b. vikar. úřadu Prachatického;
- p. Tomáš Buzek, jubil. kněz, farář na odp. jmenován bisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Prokop Pablásko, kaplan v Bechyni, za administr. v Drahově.

Uprázdňená místa.

- Dobrá Voda, fara patron. městské obce-Budějovické, do 2. dubna.

- Drahov, fara patron. kníže. Paar-a do 12. dub.

V biskupství Litoměřickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Tesar, kapl. za admin. v Skalsku;
- p. Eduard Demus, zám. kapl. za admin. v Teplicích;
- p. Josef Turek, kapl. v Dobrovici, za kapl. do Bělé;
- p. Vác. Víták, koop. v Loučeni, za kapl. do Dobrovice;
- p. Frant. Blažek, kapl. v Bělé, za osob. kapl. do Větlé.

Uprázdňené fary:

- Česká Lípa, patr. městské rady českolipské;
- Skalsko, patr. společnosti cukrovaru; a
- Teplice, patr. knížete Clary-ho; konkurs vypsan do 17. dubna.

Obecné zkoušky žadatelů o fary budou se odbývat a) v arcidiecési Pražské: 6., 7., 8. května a 7., 8., 9. října, b) v diecési Kralohradecké: 29., 30. dubna a 1. května, po druhé 23., 24. a 25. září, c) v diecési Budějovické: 6., 7., 8. května, po druhé 22., 23. a 24. července; d) v diecési Litoměřické: 6. a 7. května, pak 5. a 6. srpna.

K tomuto číslu přiložen: Seznam zábavných, poučných a obrázkových spisů, kteréž chová na skladě kněhupectví B. Stýbla v Praze.

❧ Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamuje nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského

řeč k měšťanům Nazianským, bázní uchvá-
ceným, a k vladaři města.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Řeč tu činil sv. otec v Nazianzu ke konci roku 373., když ve správě duchovní pomáhal svému staříckému otci sám jsa již na biskupství posvěcen. Příčinu k ní zavdala nějaká nespokojenost měšťanů Nazianských pro nějakou buď novou buď zvýšenou daň, kterou vladař ustanovený snad tuze přísně sháněl, jak se to těmi časy zhusta dělo. Že vina měšťanů nebyla velická, znamenati lze z celého tonu řeči. Neboť jich sv. kazatel ani nekárá, nýbrž více těší a ukájí.

Celou řeč dělí patrně ve dvě částek. V první (I—VII.) napomíná lid k trpělivosti, poukazuje k Bohu, jenž mnohdy člověka neštěstím napomíná a poučuje, a je muž se vždy, ať dobře nám činí, ať tresce, pokorně podrobiti, ale i světské vrchnosti poslušni býti máme. Tím přechází k částce druhé (VIII—XIII.) Tu vůbec k světským představeným se obrací, zvláště pak k vladaři, je muž vybírání daně svěřeno bylo. Toho všemi důvody napomíná k laskavé dobrotivosti, na oči mustavé, od koho vládu má a koho mu při ní následovati sluší; nad kým vládne a komu někdy z vlády své počet vydá; pak ho zapřísahá pro všechno, co mu svaté jest, k laskavé shovívavosti; konečně zavírá svou řeč vroucím přáním, aby se všem i poddaným i vládcům milosti od nejvyššího Pána všehomíra dostalo i zde i na věčnosti.

I. *Utrobý moje, utrobý moje bolí mne; smyslové srdce mého zkormoučení jsou!*¹⁾ Tak dí kdesi ve svých řečích Jeremiáš, nejotrpnější ze všech prorokův, pláče nad Israelem neposlušným a zbaveným milosrdenství Božského. *Utrobami* znamená obdobným vyjádřením duši svou. Tím smyslem, nalezám, užívá se zhusta v písmě toho slova, buď k naznačení bytosti duševní, skryté a neviditelné (skrytost totiž jest vlastností i duše i utrob), buď záživné a živící, abych tak řekl, krměmi řečí; neboť co jest tělu krmě, to jest duši řeč. *Smysly* pak *srdce* rozumí snad hnutí a pojmy duševní a to hlavně ty pocity, jimiž člověk spravedlivý pohnut a rozrůcen i tak popouzen bývá, že se mu horoucností duševní ani zdržeti nelze; neboť slovo *zkormoutiti se* značí poněkud horlivost s hněvem spojenou. Byť pak to i kdo k tělesným pouze citům potahoval, nemýlil by se; neboť oči a uši netoliko smutně dojaty bývají trdnými pohledy a doslechy, ale dle soutrpnosti duševní žádají si lepších patřiti a slyšeti. Jakým pak koliv smyslem se to rozumí, zjevno jest, že spravedlivý prorok bolest cítí a zkormoucen jest a to nemálo nad neštěstím Israele, jakkoliv to vzíti chceme, buď tělesné strasti patře tělesným okem, buď duševní poznáváje duševně. Neboť

¹⁾ Jer. 4, 19.

i zřídla slzí tentýž svatý prorok si žádá,¹⁾ a odloučení dalekého a soukromí si přeje, aby tak převeliký svůj zármutek zmírnil a ráně své duševní odlehčil, kvíleje tiše nad nešťastným Israellem.

II. Totéž praví i svatý pěvec David, zarmoucen jsa nad strastmi, které jej potkaly, říká: „*Kdo mi dá křídla jako holubičci, abych odletěl a odpočinul.*“²⁾ Holubičích křídel si žádá, že jsou lehčí a čerstvější (neboť takovým by rád byl každý spravedlivý), anebo že se jima nastiňuje Duch svatý, jehož přispěním jediné strastí unikneme, aby co nejdále se vzdálil zlob tohoto světa. A pak hned udává pravý lék v každé úzkosti říká: „*Očekával jsem Boha, jenž by mne vysvobodil od malomyslnosti a bouře.*“³⁾ A tak činí i jinde, zarmoucenému i hned lék udáváje a představuje nám slovem i skutkem příklad, že v neštěstí velikomyslnými býti máme říká: „*Nedá se potěšiti duše má.*“⁴⁾ Vidíš-li pak slova úzkostlivé zoufalosti? Nelekáš-li pak se, jakoby svatý pěvec trpěl neduhem neshojitelným? Co myslíš? zavrhněš-li pak útěchu? zoufáš-li pak nad pomocí? nikdo-li pak tě neshojí? Nebude-li pak ani slova, ani přítele, ani příbuzného, ani rádce, ani souterpného člověka, jenž by ti sám své strasti vyložil, anebo starodávné ti představil, anebo nynější s tvými porovnal jiných, kteří z nehod daleko těžších vysvobození došli? Tak tedy jest všechno to tam? jest tedy po všem? po vší naději? po vší důvěře? Nic nezbyvá více, nežli ležeti a očekávati konce? Tak stísněn jest David, ten veliký spravedlivec, jemuž se v úzkosti osvobození dostalo,⁵⁾ jenž i stínem smrti jsa obklíčen⁶⁾ s pomocí Boží proti ní povstal. Což pak bude se mnou, skrovným, slabým pozemčánkem, jenž nemá ducha tak statného? Davida strachem

závrať pojímá, i kdož bude spasen? Jaké pomoci naleznu? jaké útechy v strastech svých? k komu se uteku v zármutku svém? — Odpovídá pak ti na to tentýž David, veliký léčitel, jenž znal i zlé duchy zpěvem svým zaháněti nadšen jsa Duchem svatým.¹⁾ Ke komu se utéci máš, rád bys ode mne zvěděl, sám nevěda? Kdož jest medle ten, který rukou kleslých posilňuje a kolenou slabých utvrzuje?²⁾ kdož ten, který ohněm provází a ze zátopy vytrhuje? Nic není potřeby, dí, ani vojska, ani zbraně, ani střelců, ani jízdných, ani rádců, ani přátel, ani pomoci od jinud. V sobě máš pomocné družstvo, jakož i já i každý kdokoliv; jen chtěj a vemuž se; blízko jest útěcha tvá, v ústech tvých! v srdci tvém! „*Pomněl jsem na Boha,*“ dí „*a potěšen jsem.*“³⁾ Což snažšího nad pomnění? Pomni i ty a potěšíš se. Ó toho snadného léku! Ó toho čerstvého uzdravení! Ó toho vznešeného daru! Neukájí toliko úzkosti a žalu pomnění na Boha, ale i potěšení dodává.

III. Chceš-li pak i jiná lidumilá slova slyšeti? „*Obrátíš-li se k Hospodinu, dí, a zastenáš-li, tehdaž spasen budeš.*“⁴⁾ Patřtež, jak k pouhému zastenání připojuje spásu! Ano ještě mluvíti budeš, a již řekne: *Ai, tu jsem!*“⁵⁾ i domluví duši tvé: „*Spása tvá jáť jsem!*“⁶⁾ Žádného tu není prodlení mezi prosbou a splněním; tuť se nežádá ani zlata, ani stříbra, ani lesklých drahekamů, ničehož, čímž se lidé k laskavosti ohnouti dávají. Když praví Sofoniáš jako ve jménu Boha rozhněvaného a hrozícího: „*Pusté učinil jsem cesty jejich veskrze, tak že není, kdo by jimi chodil; zpuštěna jsou města jejich, tak že tam neostalo muže, aniž kterého obyvatele;*“⁷⁾ když pohrozil pohrůžkami nejstrašnějšími, když v nejhlubší zármutek uvrhl, když se oči strachem a

¹⁾ Jer. 9, 1. ²⁾ Žalm 54, 7. ³⁾ Tamž 9. ⁴⁾ Žalm 76, 3. ⁵⁾ Žalm 4, 2. ⁶⁾ tamž 22, 4.

¹⁾ I. Král. 16, 23. ²⁾ Is. 35, 3. ³⁾ Žalm 76, 4.

⁴⁾ Is. 30, 15. ⁵⁾ Is. 58, 9. ⁶⁾ Žalm 34, 3.

⁷⁾ Sof. 3, 6.

bázní zakalily, tuť ihned světlo blahé naděje rozžíná a takovouto řečí utěšuje: „*Avšak řekl jsem: Bojte se mne a přijmete kázeň a nezhyne z očí jejích!*“¹⁾ a pak ještě jasněji a laskavěji dít dále: „*V tu dobu řekne Hospodin: Neboj se, Sionu! Neumdlévejtež ruce tvé! Hospodin Bůh tvůj v tobě, mocen aby spasil tebe; a přivede v tebe radost a obnoví tě [v lásce své a shromáždí zarmoucené a spasil potlačené a vypuzené přijme.*“²⁾ Toho si žádají mužové svatí, toho si přeje i rozum i řeč má. Ale přijmete slova opatrná, jak dít Šalomoun, abyste neupadli v hlubokost zlého a pak pohrdali jimi a nebyli jste pohlceni spíše pošetilostí svou, nežli tížícími vás nesnáze, v kterýchž se nyní nalezáte.

IV. Věci lidské, bratří rozmilí, jdou téměř jako kolem, a Bůh nás poučuje případnostmi odpornými. Jakož moudře všechno ustanovil a spojil, tak moudře i všechno vesměs pořádá a vede soudy svými nepostihlými a nezpytatelnými; a v tom všem jsou i věci naše. Točí se a pohybuje, ať tak dím, vesmír vůkol Něho, an nepohnutý trvá, a to sice nikoliv co rozumu věčného se týče, (tentž zajisté sám ve všem stálý jest a nepohnutelný, byť i našemu smyslu byl nepostihlý;) ale co do případů, dějících se a potkávajících nás každodenně. A tak jest dávno a pevně Bohem usouzeno, že jest skryt a zastřen očím našim temností neproniklou, tak že tajemných řízení jeho nám nelze pochopiti, leč v temných pohádkách a obrazích, a to buď aby pýchu naši ponížil, abychom poznali, že ničím nejsme u porovnání s pravou a původní jeho moudrostí, ale hlavně k němu jedinému směřovali a hleděli vyšším jeho leskem osvětlení dosíci; buď že nás nestálostí těchto viditelných a pomijejičných věcí obrátiti chce k věčným a trvalým. Vůbec tedy nic není, jak pravím, stálého

a sobě rovného a pevného i do konce nezměnitelného, ani radost, ani žalost, ani bohatství, ani chudoba, ani moc, ani slabost, ani poníženost, ani povýšnost, ani přítomnost, ani budoucnost, ani co naše jest, ani co jiných, ani věci malé, ani veliké, nic a nic, řekni si co chceš. A v této nestálosti ta stálost jest — ustavičná ve všem všudy změna. Neboť všechno snadno mine a se mění a opět nastává, tak že lze spíše větrům věriti a písmům na vodě napsaným nežli štěstí lidskému. A závisť kazí blaho a milosrdenství konec činí strasti: a tak jest to dle mého mínění, moudrostí podivuhodnou zřízeno, že ani utrpení nebývá bez útěchy ani blahobyt bez trpkosti.

V. Moudřími zajisté muži osvědčují se, kdožkoliv utrpením poučiti se dají, a čistění jak ohněm zlato dít: „*Dobře jest mi, že jsi ponížil mne, abych seznal spravedlnost tvou,*“¹⁾ nic jinak, nežli jako by ponížení bylo matkou poznání spravedlnosti Boží; a kteří se chovají jako Petr, an maje utonouti za spásu vzýval Pána,²⁾ a tak utrpením se k Bohu tím více blíží a dobrodince si získávají strastmi. Neboť duše trpící blíží jest Bohu a nouzí se člověk přirozeně obrací k dobrodinci, an dáti může, jímž by jinak, když by hojně uštědřil, pohrdal. Pročež, bratří milí, vzhůru hledme a v každé době i v každém protivenství ozbrojme se štítem naděje; v štěstí nespouštějme se bázně ani v strasti dobré důvěry. Pamatujme za doby jasného bezvětrí na bouři, v bouři pak důvěrujme řiditeli. Nepozbývejme mysli v strastech, aniž následujme sluh nešlechtných, kteří sice pána svého vychvalují, dokavade se jim prokazuje dobročinným, když pak je kárá, netrvají u něho, ačkoliv mnohdy prospěšnější bývá nemoc nad zdravím, utrpení nad útěchu, pokárání nad promiutí, trest nad odpuštění: a slovem!

¹⁾ Sof. 7. ²⁾ tamž 16. a d.

¹⁾ Žalm 118, 71. ²⁾ Mat. 14, 30.

ani v strasti neklesejme, ani v sytosti nezpyšněme!

VI. Podrobujeme se i Bohu i jedni druhým zvláště pak vládařům pozemským: Bohu pro všecko, z bratrství jedni druhým, pro pořádek vládařům, a těmto tím více, čím jsou mírnější a laskavější. Nebezpečno jest dobrotivost vyvážití stálým užíváním odpuštění, až bychom pak sami přísnost jich vzbudili, proměňujice pohodu v bouři, v světlo uvádějice tmu, v med mísíce pelyněk. I jest také jeden z našich zákonů a to veleslavný a krásně určený Duchem svatým, jenž možné s krásným sloučiti zná, a tudíž velí, aby sluhové poslušni byli pánův,¹⁾ ženy mužův, Hospodina církev, učenici pastýřův a učitelův.²⁾ A tak se nám i poroučí podrobiti se všeliké mocnosti, netoliko pro hněv, ale i pro svědomí,³⁾ poněvadž jsme k dani povinni; tak nesmíme zlo-pášně v nenávisti míti zákona,⁴⁾ aniž pak očekávati meče, ale bázní v šlechtnosti se držíce, chvály si zasloužiti od vrchnosti. (Dokončení.)

Ř e ě,

již konal František Janda, k. a vikář Českosbrodský a farář v Přistoupimi, o pohřbu veledůst. p. Jana Kinzla, děkana Tuklatského.

Rozmilý v Kristu! Přetěžkou úlohu jsem dnes na se přijal! Přimlouvati jest mi srdci mému bolem sevřenému, by mně nevadilo mluvícímu o životě a o smrti kněze velectihodného, jehož tělesnou schránku jsme na cestě ku hrobu doprovodili právě do této svatyně. Zvěst o jeho úmrtí bolně dojala vás, rozmilí osadníci Tuklatští, kteří jste se k němu vždy co k svědomí, laskavému duchovnímu pastýři svému hlásili a dnes, ač při povětrí velmi nepříznivém, v tak valném počtu co věrné ovečky naposledy svou počtu mu projevití jste spěchali. Smrt jeho bolně ranila vážené příbuzné, pro které on žil a kteří žili pro něj. Nad jeho úmrtím zatruchlilo ducho-

venství širého okolí vůbec a okresu Českosbrodského zvláště, ztrativši v něm nejstaršího a nejzasloužilejšího spoludělníka na vinici Páně a někdejšího otcovského vůdce svého. — V každé bolesti toužíme po úlevě. Když mne zpráva o jeho smrti došla, zmírnila se bolest tou zprávou v srdci mém vyvolaná tím blaživým pomyslením, že *život vel. kněze Jana Kinzla byl stálá příprava k šťastné smrti a že tedy smrt jeho byla odchod k šťastné věčnosti.*

By i vaše bolnou soustrastí dojaté srdce blaživou útěchou okrálo a trvalá památka jeho života v myslí vaší se zakotvila, učiníme o této pravdě nyní rozjímání. —

I.

Každé neštěstí jest snesitelné ano může se proměnit v štěstí, předzvídalili jsme je, a pojistili-li jsme se proti zhoubným následkům jeho.

Smrt vzhledem na to, že každý rád žije a věčnosti se strachuje, také se neštěstím nazývá; přestává jím ale býti, byl-li umírající na smrt připraven a na šťastnou hodinu smrti pojištěn. Tu se již nad smrtí milovaného nebožtíka zde v těsné rakvi mezi námi prodlávajícího jistou nadějí kojiti můžeme, že skonání jeho bylo šťastné, poněvadž

1. na smrt byl dávno již připraven a
2. vším pojištěn, co smrt činí spásou.

A.) Smrt ho nepřekvapila; on při každé příležitosti na ni vzpomínal. Kolikrát vás s této kazatelny pamatoval, že každému uloženo umříti, tolikrát povážil, že to dříve neb později bude uloženo i jemu; připravuje některého z osadníků k smrti, bezděky upamatován byl, že se jednou k umírání bude muset hotoviti sám; když co vikář vykropoval hrob některému ze svých duchovních spolubratřů, vždy mu při tom napadlo, že tutéž službu jiný některý duchovní prokáže jemu. Viděl jsem jej kráčet za rakví pokrevných přátel, jež obětovali láskou miloval. Oko jeho slzami zarosené jevílo, jak bolně jeho srdce nese ztrátu pokrevence milého; ale v klidné tváři jeho zřetelně bylo čísti, že se v tom okamžení mysl jeho zaměstnávala těšivou nadějí touto: loučím se s tebou bratře, sestro, ale na čas jen, neb se blíží rok, měsíc, den, hodina, kdež se já také rozloučím se světem, s kterým jsi ty se rozloučil dnes, a tam sejde se opět, bychom se nerozešli více. —

¹⁾ Efes. 6, 5. Kol. 3, 22. ²⁾ Žid. 13, 17. ³⁾ Řím. 13, 1. ⁴⁾ Amos. 5, 10.

Ale nejen v takých tklivých dobách zanášel se pomýšlením na smrt; obracel na ni mysl i když se v kruhu důvěrných přátel bavíval. Sám jsem jej slyšel, an sedě za stolem k pozvaným kněžím promluvil řka: Bratří! povím vám, kdy umru. Tázajícím se, když by to mělo býti, klidně odpověděl: „Až se bude Pánu Bohu líbiti.“ A když se předevcírem skutečně Bohu zalíbilo požádati duše svého, vítal smrt tak pokojně, jako dříve beze strachu na ni pomýšlel a rád o ni mluvíval. — Již proto že bez bázně umíral a s ochotnou odevzdano stí, musíme smrt jeho považovati za šťastnou.

B) Nebyl ale pouze připraven nýbrž i pojištěn na šťastnou smrt. Proti krupobití a jiným nehodám se pojišťujeme penězi, proti nešťastné smrti věrným plněním povinností stavu svého. Neb dle výpovědi Páně bude na věčnosti dána odměna jen těm služebníkům, kteří věrně konali dílo zde na zemi jim uložené. To věděl, na to pamatoval náš upřímně oželený nebožtík a proto plnil po celý život povinnosti stavu kněžského

a) slovem,

b) příkladem a

c) k čemu síly jeho nestačily, snažil se doplnit zásluhami Krista Pána.

a) Před 58 lety byv na kněžství posvěcen, od té doby plamennou horlivostí símě slova Božího rozséval na kazatelně, v zpovědnici, ve školách i obcích. Tam v sousední Stoltmíři, kdež kaplanem, v Řičanech a Vyšerovicích, kdež farářem dříve byl, zůstavil po sobě požehnanou památku výmluvného kazatele, přívětivého maličkých učitele, svědomitého zpovědníka a neohroženého nemocných navštěvovatele a těšitele. Před 24 lety uvázal se v správu duchovní farnosti Tuklatské. Ač tenkrát 59 let čítal a ač naň vložen úřad k. a. vikáře okresu Českobrodského: přec horlivostí nepřekonatelnou hlásal slovo Boží jako dříve ve všech odvětvích farní správy duchovní, obětovav se zároveň svědomitou obezřelostí vedení úřadu vikariátního a školdozorského tak, že stejnou měrou jak od kněžstva tak od učitelstva nejen co shovívavý představený, ale spíše co láskyplný otec ctěn a milován byl.

Znamenaje ale později, že k zdárnému vedení obou úřadů síly ubývá, složil se sebe dobrovolně úřad vikářský věnovav zbývajícím sílu pouze zájmům farní osady zdejší.

A jak svědomitě se jim oddal! [Ač by letos 16. května byl 83. rok svého věku čítal — věk to, v kterém mu každý

nerušeného odpočinku přál — on neochablou horlivostí pastýřskou puzen téměř každodenně scházel se s dítkami vašimi lámaje jim ve škole chléb slova Božího; ač viděl a vděčně uznával, že mu zdejší velebný p. kaplan Frant. Paták nejen synovskou úctou oddán, ale i hotov byl ve všech těžkých pracech vždy jej zastati, přec, ovšem již s patrným namáháním, kázal, zpovídal, těšival u lože nemocné tak dlouho, až lékařové všecko i sebe menší namáhání zapověděli. Tu nechtejte připustiti, aby bříme obtížné správy duchovní zdejší dlouho spočívalo na samotném dosavadním panu kaplanu, jenž s bratrskou obětavostí pro něj a osadu po 12 let žil; postaral se, aby mu ještě druhým duchovním vypomoženo bylo. Výpomoc přišla, ale dva dny před smrtí, kdež se již o něm říci musilo: „horlivost domu Božího ztrávila jej.“ On pracoval, až dopracoval. Ač nás neočekávané úmrtí jeho bolestně dojmá, mírní se bolest ta tím blaživým vědomím, že smrt jeho byla šťastna, protože se na ni pojistil, konaje slovem povinnosti své až na konec.

β) Konal je ale také svým příkladným životem. Boje se, aby, jak dí sv. Pavel, (I. Kor. 9, 27.) *když jiným káže, sám nebyl zavržen*, čemu učil slovem, to osvědčoval i skutkem. Tak jste slyšeli z jeho úst napomenutí: „Střízliví buďte.“ Ale vždy jste na něm i viděli, jak mírně požíval pokrmů, nápojů i rozkoší vezdejších. Nikdy na něm nebylo viděno, žeby z mezí střídmosti byl vykročil. — Výstražně kázával: „smilstvo pak a všeliká nečistota nebudiž ani jmenována u vás“: při tom vás ale nikdy neušlo, že jeho řeči i veškeré chování byly vzorem křesťanské cudnosti. — Přimlouval se s této kazatelnou u vás za chudé říkávaje: „co učiníte jednomu z nich, Ježíši Kristu jste učinili,“ ale vy jste i viděli, jak štědrá ruka jeho dobročinně se otvírala, když se jí ruka pravého chudáka chytala. Mnohý blahodinný ústav ztrácí v něm svého ochotného a vydatného podporujícího úda. — Poklad vezdejších neměl nikdy a také jich po sobě nezůstavil; ale tvář jeho byla vždy veselá a přívětivá, byl tě vždy přívětivým dárce.

γ) Jakkoliv si slovem a příkladným životem po celý život pojišťoval šťastné skonání, přec mu vždy na mysli tanulo slovo apoštola národů (I. Kor. 4, 4.): „*Ač si něčeho povědom nejsem, přec v tom ospravedlněn nejsem; nebo kdo mne soudí, Pán jest*“; protož znaje vaše křehkosti vzbuzoval vás často ku pokání; jsa si ale

i svých slabostí vědom, sám z hříchů svých se kál a znamenaje, že nit života jeho se trhá a že nejspíše se dotrhne, bez pobídky se dal zaopatřit a pojistil se k šťastnému odchodu na věčnost vroucím přijetím sv. svátostí umírajících, by tak neskončenými zásluhami P. J. Krista se doplnilo, co v doživotním pojištění jeho bylo nedostačitelné. — Rmoutí-li se srdce nad úmrtím milého tohoto kmeta, necht se potěší tím vědomím, že smrt jeho byla šťastná, protože na ni připraven byl a věrným plněním povinností svých pojištěn.

II.

Nám však, kteří se s ním s upřímnou soustrastí loučíme, nepostačuje věděti pouze, že celý život jeho byl stálou přípravou ku šťastné smrti; toužíme věděti, že smrt po takové přípravě přestála jest odchodem k šťastné věčnosti. Že smrt taková jest bezpečnou cestou k blažené věčnosti, za to ručí nám slovo Krista Pána s nebe na zemi přišedšího a ubezpečujícího, že spravedlivý na nebesích soudce uvítá každého, v díle zde na zemi mu uloženém věrně setrvávšího, blaživým pozdravením: *„Služebníče věrný, že's nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím, vejdiž v radost Pána svého“* (Mat. 25, 21.) A hle tento v Pánu zesnulý kněz slovem, příkladem až ku sklonku života konal věrně dílo na vinici Páně mu uložené; máme tedy z úst samého Ježíše Krista těšivé návštějí, že za to vejde v radost Pána vinice. A ústy miláčka svého sv. Jana (Zjev. 14, 14.) ubezpečuje nás Božský Spasitel: *„Blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu; i náš před námi zde odpočívající miláček žil a umřel v Bohu a proto se truchlící srdce naše povznáší utěšenou nadějí, že vřađen bude do počtu blahoslavených. Sv. Jan dále připomíná, že ti, kteří v Pánu umírají, i proto budou blahoslavenými, že skutkově jejich následují je. Jaké že skutky následují našeho nebožtíka? My jsme ty jeho skutky okem lidským pozorovali a nyní posuzovali; po našem soudu konal slovem i příkladem věrně skutky od Boha mu uložené. My si těch skutků jeho vážíme. Jeho Eminence, náš nejdůstojnější arcipastýř, vzdal mu za věrné konání pastýřských povinností mnohostrannou pochvalu a poctil jej všemožnými vyznamenáními, a že vysoce důstojný pan kanovník Vincenc Bradáč tělesnou schránku jeho osobně k hrobu doprovozuje, i to jest důkazem, jak si duchovní*

vrchnost vážila skutků jeho. Jeho Veličství, náš nejmilostivější císař a král ráčil jej pro nevšední zásluhy jeho o zvelebení školství vyznamenati zlatým záslužným křížem s korunou. Došel-li činný život jeho tak utěšeného uznání zde na zemi, doufejme, že Bůh, který každé sousto chleba z lásky k němu jinému uštědřené bez odplaty nenechá, věrnému služebníkovi odplatí přehojně skutky, které na jeho rozkaz po drahý věk tak věrně konal, že jej nenechá jen od práce odpočinouti, ale že jej přijme v radost svou. Konejme i my dle příkladu slovem i skutkem co naší povinností, setrvejme až na konec v milosti Pána našeho Ježíše Krista a zármutek, který se dnes dotýká našeho srdce, obrátí se v neskonalelou radost, až se na pravdě Boží sejdem s dobrým duchovním pastýřem tímto.

Každému člověku uloženo umřítí a pak nastane soud, dí sv. Pavel v listu k Židům 9, 27. I tomuto velezasloužilému knězi bylo uloženo umřítí; on se tomu uložení pokojně podrobil a my jakkoliv bolně neseme jeho ztrátu, těšíme se nadějí, že umřel jsa připraven a pojištěn na šťastnou smrt. I jemu po smrti nastal soud, a to zde na zemi; — my jsme jej nyní postavili před náš soud a uznali jsme, že celý život jeho byl přípravou k šťastné smrti — ale zároveň drží nad jeho duší soud též Bůh, jehož oko vidí, co my nevidíme, který ani nejmenší skvrnu hříchu netrpí a nic nečistého nepřijme do nebeských stánků svých. Protož poklekněme ještě a vroucně prosme vševidoucího a spravedlivého soudce na nebesích, kdyby shledána býti měla na duši jeho poskvrna nějaká, by pro zásluhy Ježíše Krista byla smazána a jeho duše na milost přijata.

Otče náš a Otče tohoto zemřelého služebníka Tvého, *jenž jsi v nebesích a tam jej nyní soudíš; jenž jsi ale i zde mezi námi a slyšíš, jak my o jeho pozemském životě soudíme; budiž život jeho na váze Tvého soudu tak záslužný shledán jako před soudem naším; posvěť se jméno Tvé, přijď království Tvé, on učil slovem a příkladem světit Tvé jméno, přijmi ho za to do sboru těch, kteří Tvé nejsvětější jméno oslavují v království Tvém nebeském. Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi; on nás učil Tvou vůli zde na zemi plnit, jako ji andělé a svatí v nebi plní; uděl nám síly, bychom na jeho slovo a příklad vždy pamatovali, jím se řídili a po skonání svém jej mezi anděly a svatými uzřeli; chleba náš vezdejší dej nám dnes; na těch polích, které on, žehnaje*

procházival, necht se nám Tvou milostí rodi chleba vezdejšího, kteréhož dle jeho příkladu mírně užívati chceme, bychom jednou s tímto pastýřem svým vřadění byli mezi ty, kteří se nestřídmostí nikdy neprovinili; *odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům* — odpusť mu, uvalil-li ze slabosti lidské na se nějakou vinu a z ní se nedokál, odpusť mu, jako on mile odpouštěval těm, kteří mu křivdili, odpusť mu dnes, an před Tvým soudem nyní stojí, odpusť nám, až my za ním k soudu Tvému se dostavíme. *Neuvoď nás v pokušení*, on již uniknul všemu pokušení, necht ujde Tvým milosrdenstvím všem následkům oněch pokušení, která naň v posledních dobách života doléhaly. *Ale zbav nás od zlého*; jako jsi jej nyní zbavil všech strastí pozemských, tak i nás od nich chraň; pakli ale uznáváš za spasitelné nás jimi zkušeti: nech nás je snášeti s trpělivostí, jaké nás slovem a příkladem učíval tento na věčnost se beroucí duchovní pastýř náš; zbav nás ale zvláště zlého duše, hříchu, aby, až my se odtud ubíráti budeme, o nás se říci mohlo, že život náš byl stálá příprava k šťastné smrti a smrt naše odchod k blažené věčnosti. Amen.

Hrbatá.

Povídka od Fr. Pravdy.

(Dokončení.)

IX.

Nebylo tak lehké mít dítě a mít dvě děti, jak si Kateřina Radošova myslela. Očekávala s dítětem jen samé radosti a rozkoše a zatím dostavily se také žalosti, trampoty a útrapy a malá hrbatá jim sotva dostačí.

Děti často stonaly zrovna tak jako jiné děti, někdy nemoc jejich byla nepatrná byla, bychom tak řekli, přirozená, ale Kati, hned ustrnula, se vyděsila a o život jejich se bála. Byla by k nim pořád volala lékaře, kdyby zkušenější Josefka jí nebyla přispívala, však co se vychování jejich týkalo, v tom dokázala víc než Josefka a opravdu moudře a vážně je vedla.

Je velmi svědomitá, ví, co jí samé škodilo, co ji zavádělo, a hledí se toho při svých dětech vystříhat.

Jsou to její děti, považuje se za jejich matku, za jejich pravou matku, má je ráda mateřsky a vyhledává jejich blaho.

Chtěla je mít, aby měla něco milého

na světě. Srdce její bylo prázdné. Stýskalo se jí. Byla schopna něžných a vroucích citů, ale nikoho tu nebylo, komu by je věnovala; je bohatá na lásku, ale nikdo o ni nestál a ona ještě nežila, jak často v duchu si nářkala.

S Bohem se milovati, to dobře ještě neumí, to je jí tuze vysoko. Potřebuje k tomu nějaký předmět na světě a předmět zajisté nevinný, důstojný a krásný, předmět lásky nejhodnější bylo dítě, byly děti její.

Volila tedy dobře, volila šťastně, má děti, kochá se v nich, líbá je, tiskne a tlačí je k sobě, blaží ji mateřské cty, srdce nalézá upokojení.

Však brzy přišla k vědomí, že ty děti nejsou loutky, nejsou hračky — bez duše. Měla již také kočička a pyška a chovala je, měla ptáčky a krmila je, ale nyní má děti, má lidi, a v těch je víc než život, je duše nesmrtelná a o tu se také musí starat, nejen o tělo.

I stará se o duši svých dítek, láska ji k tomu pobízí, tomu učí a hle, tím líp s Bohem se seznámila, tím blíží k němu se vzdvihla.

Ó pohnulo ji, když se s nimi začala modlití a je vždy při tom pohnuta. Rozumí každému slovu, cítí co obsahuje. Ještě nikdy tak pobožně neodfíkala „Otče náš“ a „Zdrávas“ jako se svým synem a se svou dcerou. „Věřím v Boha“ plyne jí nejen z úst, nýbrž z vnitřního přesvědčení a „Desatero Božích přikázání“ předpisuje jí před důležitou dráhu života.

Ach, ona se svým synem a se svou dcerou je zcela jiná i v kostele. Zpovídaly se po čase, šly k svatému přijímání a teprv samy matku do těchto milostí plných svátostí zasvětily.

Naučila se od nich a s nimi svatému náboženství, svaté víře, lásce k Bohu a křesťanské naději, v níž se dobře ještě neznala.

Rozeznává nyní, co má cenu a co je bez ceny, co trvá věčně a co pomine a k tomu zajisté patří i to lidské tělo, i to její tělo — malé a hrbaté. Nezáleží tedy na něm, ale záleží na její duši a na duších jejich miláčků, jenž hned v mládí to pochopily, kdežto ona tělu dávala přednost až do pozdějšího věku, ozdobou a parádou je vynášela a o duši málo dbala. A právě ona na svém těle si neměla zakládati, jsouc hrbatá, jsouc mrzák a právě ona měla hleděti víc na duši, ozdobu a krásu její, jenž nikdy nezajde.

Činí to nyní a děti to činí s ní jsouce vychovány v jejích zásadách.

Jsou hodné děti, její děti, nikdy jim ani nenapadne, že by nebyla jejich matka a jí jsou milé, jako by je sama byla porodila.

Kárala a trestala je také, vždyť musela odvádět je od zlého, ale při všem ji vedla láska, láska k nim a láska k Bohu, zvlášť láska k Božskému Vykupiteli Ježíši Kristu, Jehož byli věrní následovníci.

Staly se horlivými a dokonalými křesťany a ona s nimi, tak prospěl jeden druhému a království Boží se na světě rozmnožilo.

Stará Josefka zůstala, jaká byla a nekrácí ku předu jako Kati se svým Václavem a se svou Ludmilou. Je pobožná a spravedlivá, ale sprostá žena a často chybuje z nevědomosti a z nerozumu. Pro svou milou Kati učiní ještě vždycky všechno a má to za svou povinnost pomáhati jí v životě. K vůli ní přičinuje se také pro její děti a zajisté jí patří velký podíl na zásluze, že se podařilo jejich vychování. Opatrovala je, sloužila jim, jak mohla, ony jí říkali „babičko“, ale Kati nazývali maminkou a matkou.

Milovaly obě dvě, ale maminku přece měly radši, víc vyznamenávaly, víc se k ní tulily a víc se s ní mazlily, že ona to také dělala víc než Josefka.

Byly pořád s ní a u ní; dokud byly menší, hrály si v pokoji, přicházely k ní do krámu, vodily se s ní po ulici, navštěvovaly s ní kostel.

Kati malé děvčátko nosila v náruči, drživala na klíně, když ještě chodit, běhat neuměla a také sama je krmívala, ačkoliv se to musela teprv učit, si to musela dát ukázati od Josefky.

Je malá, je hrbatá a pohled na ni, když se chová co maminka, je podivný, neobvyčejný, překvapující.

Však lidé si na to zvykli, je u nich ve vážnosti, těší se z jejich úcty.

Děti napřed si nevšímaly jejího hrbu, ale když povyrostly, nemohly ho přehlídnouti a ona sama je s ním seznámila, jim ho vysvětlila.

Hrb patří k tělu a tělo jednou ať je hezké nebo nehezké, shnije v hrobě a jen duše, ovšem je-li hezká, ctnostná, čistá, bude věčně u Pána Boha v nebesích.

„A což až vstanete z mrtvých, maminko, jaké budete mítí tělo?“ ptal se jednou syn školák Václav.

„Oslavené,“ odpověděla maminka.

„Již nebude hrbaté?“

„Nebude.“

Děti se z toho radovaly a aby maminku

ce řekli něco k útěše, pravily: „My vás i s tím hrbem máme rády, maminko, jste hezká, jste hodná a duše vaše přijde do nebe.“

„Vaše také, dej Pán Bůh,“ povzdychla si matka a děti slíbily: „My budeme hodné.“

Byly hodné na duši a hezké a sličné na těle. Brzy přerostli svou nízkou maminku, ale milovali ji nepřestaly a nikdy se za ni nestyděly.

Václav si odbyl školy, šel na řemeslo a učil se pekařství. Zvlášť on k matce se uměl lichotiti, líbal, objímal ji a často k ní řekl: „Až budu pekař, budu s vámi v krámě, maminko, a budu s vámi také prodávati chléb, rohlíčky, housky a jiné pečivo.“

Stal se štíhlým a příjemným jinochem a v neděli bývá ho viděti s maminkou a sestrou, doprovází je do kostela, na procházky, sedí s nimi leckdes v zahradě, jde, kam ho maminka s sebou vezme, i do divadla a k jinému veselí a vyrazení.

Ludmila je vážnější, je tišší a ačkoliv to tak neukazuje, že to neleží v její povaze, přece maminku stejně má ráda a život za ni by dala jako bratr.

Je jim povědomo a přesvědčily se, co pro ně maminka udělala a že štěstí své časné i věčné jen jí mají děkovat. Proto je vděčnost jejich hluboká, dávají jí na jevo soukromě a veřejně a netají se s ní před světem.

Kateřina Radošova je spokojená, je blažená a i na těle ku prospěchu svému se proměnila. Zpravila se, je tlustší, tvář se jí zase vyrovnala, vrásky zmizely, vrátil se na ni růmenec. Že se slušně a přiměřeně šatí a strojí a že parádě, šperkům a skvostům, marnotám a titěrkám dala výhest, tím zajisté získala a u všech lidí je v přízni.

Bůh žehnal přičinlivosti, pilnosti a práci její: koupila si dům, v němž až posud byla v nájmu.

Je to víře nepodobné, ale je to pravda, že teprv tu ucházeli se o ni ženiši, chtějí s ní vstoupiti do manželství.

Ovšem již o ně nestála vědouc, že je láká její dům a její jmění, a kdyby třebaš jí samé se byli naklonili, již se nevdá, má děti a nic neschází k jejímu štěstí.

Příbuzní hrbaté hokynářce počali nadcházet a s ní se hleděli smířit, když se stala bohatou a váženou měšťankou, ona činila jim dobře, podporovala je, zachovávala s nimi mír a pokoj, ale dům přece odkázala synovi pekaři, který se na něj ože-

nil, a dceři dala hojné věno a za pořádného kupce ji provdala.

Josefka umřela ve vysokém věku a otec Radoš poslední čas svého života ztrávil u ní, že ho mladá žena byla opustila. Obrátil se k Bohu, sloužil Mu a modlil se k Němu, ale sestry a bratr zůstali vlažnými a lhostejnými křesťany a v ničem nevynikli, jsouce živi víc světu a tělu nežli duši, ačkoliv k zlým nepatřili.

Kateřina dospěla k velké křesťanské dokonalosti a děti její vděčně zpomínají na malou a hrbatou maminku. —

Dobrý příklad.

Blaze domu, kde druh druhu
příkladem je dobrých činů,
blaze, na rodném kdo luhu
zbožnost sází, pleje vinu.

Blaze, ze svého kde města
na venek lid *ctnost* si nosí; —
neb se hříchu krivá cesta
lžipokrokem jen honosí.

K. M—ka.

DO P I S Y.

Z Votického vikariátu, dne 15. března 1873.
(Pohřeb vd. p. vikáře Ant. Mláčka.)

Bolestně dotkla se nás ku konci minulého roku zpráva o úmrtí vys. důst. p. generalního vikáře V. Hrona. Pakli ztrátu jeho každý kněz upřímně oplakával, tím více duchovenstvo zdejších krajin, odkud zvěčnělý pocházel. Ach, hepomyslí si nikdo z nás, že za krátký čas bude nám utrpěti novou velikou ztrátu. Odebral se totiž dne 9. března na věčnost raněn byv mrtvicí náš velectěný a vřele milovaný pan vikář, vedl. p. *Antonín Mládek*, k. a. konsist. rada, osobní děkan v Arnoštovicích. Zdraví zesnulého bylo neobyčejné a zdálo se mu připovídati dlouhého života, avšak zbožný duch jeho nepřál si toho, toužil vždy po lepším životě, nežli jakého svět poskytnouti může knězi jmenovitě v době naší, která jest nejlépe charakterisována oloupením a uvězněním sv. Otce Pia IX., jež zvěčnělý velice ctil, a jemuž se nápadně co do tvárnosti, postavy, živosti a čilosti podobal, jak tvrdili souhlasně ti, kdož byli tak šťastni Jeho Svátost viděti. — Za úplného sebevědomí zapatřen byl svátostmi umírajících od důst. p. guardiany františkánského kláštera Votického, a zesnul tiše v Pánu po kratičkě

nemoci. Slavný pohřeb, jenž se odbyval dne 13. března, byl skvělým svěděním, jak velice ctěn a milován byl v Pánu zesnulý. Jelikož ve farním chrámu Páně Arnoštovicím pouze tři oltáře se nalézají, byly hned z rána slouženy mše sv. O 10. pak hodině vedl pohřební průvod z farního domu do chrámu Páně vd. pán p. Ant. Burian, k. a. notář, sekretář vikar. a farář v Prčici, při čemž se zúčastnilo osmnáct duchovních bratří, mnoho c. kr. a panských úředníků a zejména *šestadvacet* pánů učitelů, což skvělým jest důkazem, jak velice ctěn a vážen byl zesnulý od nich co bývalý školní dozorce. Na to vystoupil vd. p. sekretář na kazatelnu a jal se k přechetnému zdalekých až končin v nepříznivém počasí sem připutovavšímu posluchačstvu mluvit o slovech sv. Pavla k Žid. 11, 4.: „*Umřev dosud mluví.*“ Vylíčil nejprve krásné vlastnosti a zásluhy zvěčnělého co kněze, co faráře, a co vikáře, a podotkl pak, co ještě nyní, an tuto naposled tělesná schránka jeho uprostřed milých oveček, drahých bratří a přátel prodlévá, všem jednotlivě na srdce klade, k čemu je napomíná, co jim odkazuje, co k nim „*umřev dosud mluví.*“ Velice dojata bylo veškeré posluchačstvo, když výmluvný řečník a dávný přítel zvěčnělého připomenul, že zesnulý horlivý pastýř duchovní ještě na krátko před smrtí svou si vypracoval postní kázání, o němž se nenadál, že jiný je zaň přednáseti bude, aby se na něm vyplnila slova, že „*umřev dosud mluví.*“ Po slavném requiem, které sloužil při četné asistenci d. p. Fr. Bohata, farář z Červeného Újezda, nesena byla mrtvola k hrobu, u něhož zapělo učitelstvo velmi dojemný čtverozpěv. Andělskou mši sv. sloužil dp. V. Mottl, farář Jankovský. Památka zesnulého dlouho žítí bude v srdcích všech věrných ctitelů jeho. J. B—k.

KRONIKA.

Z Prahy. Pořádek kanonické *generalní* *visitace* a udílení sv. biřmování ve vikariátu *Mnichovickém*. V pátek 25. dubna k večeru příjezd do Mnichovic, kdež bude 26. v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, *visitace* a zkouška z náboženství ve škole, jakož i 27. v Říčanech, kdež bude (v neděli) odpoledne též křest. cvičení a požehnání. Rovněž i dne 28. v Uhříněvsi, 29. v Kolodějích, 30. v Česlicích, 1. května v Jazlovicích, 3. v Popovičkách. 4. v Pyšelicích, 6. ve Velkých Popovicích, 7. v Kostelci na Krázkách, 8. v Zlatníkách, 9. v Brežanech, 10. v Jirčanech.

nech, 11. v Jílovém a 12. ve Zvoli (vikar. Zbraslavského.)

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 29. března u nejsv. Trojice v Podskalí, 30., 31. března, a od 1—3. dubna u sv. Vojtěcha v Jirchářích, od 4—8. u Milosrdných bratří.

Z Německa. (Adresa pruských biskupů panské sněmovně.) Slavná panská sněmovno! Císařská, královská státní vláda předložila panské sněmovně dvě osnovy zákonní, jak by duchovní připravování a dosazování byli v úřad svůj, a aby o nich, jakož i o disciplinární církevní moci nálež svůj pronesla, kteréžto předlohy stanovám a vlastní podstatě katolické církve přímo odporují. Kdyby tyto předlohy schváleny býti měly, tu by žádný katolický křesťan a tím méně kněz neb biskup je uznati a dobrovolně jim se podrobiti mohl, aniž by víry neporušil.

Proto obracejí se nížeapsaní biskupové Pruska nejuctivěji k panské sněmovně s pilnou prosbou, by uznávajíc církev příslušící svobodu ve správě vlastních záležitostí tyto předlohy neužala, a tím politování hodné následky od pruského státu odvrátila, jakéž by nutně násilným naléháním na svědomí milionů katolických občanů vzniknouti musely. V Berlíně dne 5. února 1873. (Následují podpisy arcibiskupů a biskupů jako při pamětném spisu.)

— (Adresa pruských biskupů císaři.) Vašeho císařského a královského Veličenství státní vláda v těchto dnech předložila sněmovně poslanců dva návrhy zákonů, jak by duchovní připravování a dosazování byli v úřad, a aby o nich, jakož i o církevní disciplinární moci nálež svůj pronesla. Níže podepsaní biskupové Pruska o návrzích těchto se dozvěděvše, hlubokým zármutkem dojatí byli, ježto by tyto předlohy přijaty byvše, nejen svobodu katolické církve, kterou božský zakladatel u věcech víry, svědomí a kázně ode vši světské vrchnosti neodvislou byl ustanovil, v nejvyšším stupni obmezovaly, ale že by těmito předlohami ustanovení patřící ku vlastní podstatě kat. církve těžce porušeny byly, což by za pokus zničení této církve v Prusku pokládáno býti muselo.

Ješto základní články naší svaté víry nám katolickým biskupům, jakož i kněžím a věřícím dle toho, jak kterých návrhy tyto se týkají, nedovolují, bychom podobným zákonům se podrobovali, je uznávali a jich poslouchali: prosíme Vaše císař. kr. Veličen-

ství nejuctivěji a nejponížěji, aby Vaše Veličenství ráčilo poručiti, by tyto předlohy zákona nazpět vzaty byly, aneb pakli by to nemožné bylo, aby předloham od obou sněmoven přijatým svého nejvyššího schválení odepřelo.

Z Pruska. (Pamětný spis veškerých katolických biskupů v království pruském, královskému státnímu ministerstvu arcibiskupem Kolínským a Poznaňským, zároveň jménem a souhlasem všech ostatních biskupů země, předložený dne 30. ledna 1873. Dokončení.)

O návrzích zákona, týkajících se vykonávání trestní a disciplinární moci církevní, podotkneme jenom toto: První každé společnosti právo, bez něhož ona své existence uhájiti nemůže, jest, aby mohla vyobcovati ze středu svého údy, kteří se zákonům společnosti nepodvolují a o jejich podvrácení usilují. Církev katol., jejíž duch duchem lásky a mírnosti jest, užívá prostředku tohoto jen velmi zřídka, jen k napravení a jen tam, kde nevyhnutelná povinnost k celku ji k tomu nutí. Kde však taková povinnost nastává, musí tohoto prostředku použiti, a nemůže ho opominouti, aby sebe samu nezničila. Zvláště tehdy, když kněz a učitel náboženství katolického od katol. víry odpadá, církevní autoritě poslušnost odpírá, potlačovatelem víry a tupitelem církve se stává; musí takového netoliko ze všech duchovních úřadů, ale i ze samé společnosti církve vyloučiti.

Proto nám muselo býti velmi ku podivu, že jsme v návrhu zákona našli zakazování exkommunikací pro vykonávání politického práva volebního a podobných, zákazů to, ježmuž právě tak schází předmět, jako zakazu tělesného kárání co disciplinárního prostředku proti duchovním. Ovšem ale jsou takové zákazy vhodné, aby při jinověrcích a nevědomých předsudky vzbudily a je odporem proti církvi katol. a jejím služebníkům naplnily. Jenom v tom případě, před nímž račí Bůh zachovati, že by byly dány státní zákony, údy církve katol. k odporu proti církvi vyzývající a oprávnující, mohl by mezi státními zákony a vykonáváním církevní trestní a disciplinární moci povstati spor. Pak bychom se my katolíci nalézali ve stavu pronásledování, a pak bychom my biskupové plniti museli své povinnosti, byť nás proto stihly i tresty netoliko peněžní, ale i mnohem těžší. Tu nemůžeme mlčením pominouti, že to hojně vyhrožování tresty peněžními v návrhu, a sice patrně proti biskupům čelící, hluboce nás uráží. Byl by

v pravdě nedůstojným biskupem, kdo by pro ztrátu peněz jen okamžik se kolísal v plnění svých povinností.

Proto musíme co nejslavněji protestovati proti všemu obmezování a maření církevní moci disciplinární. Nic nás nebude moci zdržeti, bychom čistotu víry, trvání a zřízení církve prostředky, církevními zákony předepsanými, nehájili a v moci a platnosti nezachovávali.

Jak ale návrh vyobcování z církve sice dovolovati, ale uveřejnění jeho zapovídati může, jest nám nepochopitelné. Vždyť hlavní účel exkomunikace právě v tom záleží, aby se všeobecné zájmy církve proti útokům a přečinům jednotlivců uchovaly.

Pomíjejíce jiných věcí, vytkneme jen ještě některá ustanovení, jichž účel, jak se zdá, má být chránění duchovenstva proti moci biskupů.

Sem patří ustanovení, že žádný duchovní bez výsledku a šetření právní formy disciplinárně trestán býti nemůže; že žádný nemá býti držen v ústavu provinilec déle, než 3 měsíce; že k tomu všude dohled a vědomost světských úřadů nutná. Obzvláště ale sem patří odvolání se k státu od církevního rozsudku, jakož i zrušení tak zvaných výpomocných far co takových na levém břehu Rýnu, a zákaz amobility.

Jsme ujištěni, že veškeré katol. duchovenstvo původcem návrhu tohoto za všechno toto ani dosti málo děkovati nebude. Víť dobře, že se biskupové při osazování a měnění míst svědomitě povinností svého úřadu a předpisů kanonického práva, které práv a prospěchů duchovních co nejbedlivěji dbá, vždy drželi, a i při farách výpomocných, zákonodárstvím francouzským zavedených, na zásady kanonické náležitý zřetel mají.

Ve vykonávání disciplinární moci však vyskytují se případy, kde by jí potřebno bylo, u důstojného výtečného duchovenstva našeho jen příliš zřídka. Dočiní-li se však přece některý duchovní chyby jakés, bude mu míchání se světské moci mnohem bolestnější, nežli spravedlivé a mírné pokání biskupem uložené.

Odvolávání se od duchovního soudu k světskému jest rušení samostatnosti církve, ničení rozdílu hranic mezi státem a církví, a proto nemohou biskupové odvolávání takové nikoliv za vhodné a platné uznati, a na zákaz jeho všeobecnými zákony církevními ni nejmenšího změnění. Také i tu jsme ubezpečeni, že žádný duchovní, jež na víře a povolání svém úrazu neutrpěl, tohoto

prostředku nikdy neužije, anebo si úředního odvolání od světských úřadů líbiti nedá.

Co se návrh zákona snaží, aby podstatné právo církve, udržení její čistoty exkomunikací, suspensí, sesazením s úřadu a vůbec vykonáváním disciplíny, více a více ničil, přepisuje na proti tomu státu rozsáhlého práva, sesazování s úřadů, nad duchovními i biskupy. Avšak, jako církev nepodporuje těch, kdož zločinem nějakým se proti občanskému a státnímu pořádku provinili, právě tak nepřináleží státu nikdy a nikdy právo, aby církevní tresty ukládal a sesazoval s úřadů, které nikoli státem, ale církví uděleny byly.

Podle návrhu zákona má být utvořen státní soud pro věci církevní. Nemůžeme takovou kompetenci jeho jednou pro vždy uznati, a v tom spatřujeme jen krok, ku přeměnění dle božského ustanovení svobodné a neodvislé církve katol. v nekatolickou církev státní. Kdybychom proto měli sami k tomu či onomu státnímu soudu býti potahováni, nadějeme se od milosti Boží, že se nám nebude nedostávat sil tam právě tak vytrvale vydati svědectví své víře a trpěti pro svobodu církve i to nejtěžší s takou radostí, s jakou nescíslný počet našich předchůdců a spolubratří v biskupském úřadu v časech minulých pronásledování snášel.

Ku konci musíme se co nejdůrazněji proti ustanovení návrhu, že disciplinární moc vykonávati mohou jenom tuzemské duchovní vrchnosti, slavně ohraditi, pokud se tím vrchní pravomocnost nejvyšší hlavy církve skrácuje.

V míru mezi státem a církví spočívá blaho obou a veškeré společnosti. Biskupové, duchovenstvo a katol. lid není nepřátelským státu a říši, nejsou nesnáselivi, nespravedliví a nevraživí na jiná vyznání. Nežádají ničeho toužebněji, nežli žítí se všemi v míru. Jenom jednoho požadují, aby se jim dopustilo klidné a bezpečné žití podle jejich víry, jejíž pravdou a božstvím proniknutí jsou, aby se nesahalo na neporušené jejich náboženství a církev a na svobodu jejich svědomí; i jsou pevně odhodláni této své právem jim patřící svobody a i nejmenšího svého práva církevního neohroženě a vytrvale hájiti všemi zákonnými prostředky.

Z nehlubší duše však musíme prositi a zapřísahati ve prospěch státu všechny ty, kdož na záležitosti státní vliv mají, aby od neblahé cesty, kterou se kráčí upustili, katolické církvi a jejím vyznavačům v králov-

ství pruském a říši německé pokoj právní bezpečnosti a všeobecné svobody vrátili, a na nás nucením neuvalovali zákonů, jichž šetření každému biskupu s plněním povinností, na něž byl přísahal, nesjednotelným ano morálně nemožným jest, a jichž násilné provádění by nevýslovné neštěstí na věrný náš katol. lid a milenou otčinu uvalilo.

Z Říma. (Opětné nalezení svatých těl apoštolů Filipa a Jakuba Menšího v Římě). Generální prokurátor Minoritů a farář hlavního kostela u dvanácti apoštolů, P. Bonelli podal 16. ledna návštěvi o opětném nalezení těl sv. apoštolů Filipa a Jakuba Menšího. Basilika u 12. apoštolů jest zvláště svrchu jmenovaným apoštolům zasvěcena a udržovalo se ústní podání, že jejich těla při tomto chrámu pohřbena jsou, nevědělo se však, v kterém dílu. Před několika měsíci byl v knihovně tamějšího minoritského konventu starý rukopis nalezen, který obsahoval zprávu, že hrob těchto dvou sv. apoštolů se pod hlavním oltářem nachází. Všeobecná oprava basiliky, jmenovitě zvýšení hlavního oltáře, dovolila bez vzbuzení pozornosti další vyhledávání. Při odstraňování hlavního oltáře musely stupně a kameny po kusech odnešeny býti, a v dosti valné hloubce přišli dělníci na dva kameny z frygického mramoru, na kterých se kříž nalezal; po odstranění těchto kamenů a spojovacích ploten nalezli poškozenou dřevěnou rakev, která kosti a popel dvou apoštolů Páně Filipa a Jakuba v sobě obsahovala. Tato udalost byla v protokol sepsána, jenž ode všech přítomných podepsán byl, ostatky pak s obzvláštní pobožností v komoře pro ostatky uschovány. Ještě v noci odebrali se generál řádu a prokurátor k svatému Otcí, by mu tuto zprávu zjevíli. Svatý Otec nad touto zprávou velmi potěšen děkoval a odevzdal jim hned sto napoleondorů ve zlatě na postavení důstojného pohřebního místa pro tyto sv. ostatky.

— Dne 20. února oslovil sv. Otec delší řečí ve Vatikánu shromážděné poslní kazatele, jak se každoročně stává, z níž aspoň některá místa uvedeme: Když milosrdenství Boží spatřilo, pečlivě jsouc vždy o blaho pokolení lidského, že toto na bezcesti se uchýlilo, vstoupilo do nížin pozemských, vzalo na sebe přirozenost naši a dlelo mezi lidmi, by je na cestu pravdy a spravedlnosti uvedlo. Ježíš Kristus přišel, ale svět ho nepoznal; ano ještě více, ti, mezi nimiž žil, odpírali mu poznání svého;

„Nechceme, by tento nad námi panoval.“ Mám za to, že i my octlí jsme se za těchto dnů v postavení podobném. Ježíš Kristus dává se poznati tolikým způsobem, jednak mnohými metlami své spravedlnosti, jednak hlasem milosrdenství svého, a přece ho svět nepoznává.

Ano ještě hůře; vy jste čtli a slyšeli o onom rouhání, které se zde tisklo, mluvilo a opakovalo; to dokazuje, že jsou mnozí lidé, kteří praví: „Nechceme, by tento nad námi panoval!“ Jaká nastává nám povinnost v takových okolnostech? Naší povinností jest, opřít se takovýmto neřestem, pokud můžeme. Sv. Jan pokračuje u svém vypravování: „Kolikož pak koli přijali jej, dal jim moc býti syny božími.“ Proto musí se přičiniti všickni, kdož Krista přijali (a i my jsme ho přijali), by Tito pobloudilí se obrátili a syny Božími se stali. Víím, že vyžaduje to dlouhé a nebezpečné práce, která s mnohým odporem se potká, ale do chrámu vstupme a tam síly čerpejme.

Jedná-li se o božské zájmy od bezbožníků pokálené, tam, tam na bojišti jest nám se dostaviti co bojovníkům a vojínům, kteří tu bojují, aby čest Boží vzpřímili, by duše k němu zpět uvedli, vůbec by pobloudilce, kteří pokynutí světa následují, dle možnosti zachránili.

Vím a opakuji to ještě jednou, že úklady jsou hojné, že hana a úsměšky a výhrůžky ustavičně nás obklopují. Než, není to týž Ježíš Kristus, který za svého pobytu zde na zemi tak často a týmž útrapám vzdoroval? Jestliže mne nenáviděli, i vás nenáviděti budou! Ježíš Kristus dopustil, což mne i jiné podivením naplňuje, aby jej ďábel pokoušel. Tento pokoušel ho marnivostí, pokoušel ho i pýchou: Toto všecko tobě dám, jestliže padna, budeš se mi klaněti. Kristus byl pánem veškerenstva, pánem provincií, království i císařství a přece pokoušel ho ďábel.

Když již dopustil Kristus Pán, aby ho ďábel pokoušel, řekl mu: Odejdiž, satane! A co se stalo? Andělé přistoupili a sloužili jemu. A my neměli bychom srdcí svých k Bohu o posilu pozdvihovati, která jest tu rukojmím míru a pokoje? Ano, Nejmilejší, my smíme doufati: Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím. Vizte toho anděla, slyšte hlas Ježíše Krista, který v uších našich zaznívá. Pojďte a nezaoufejte. Sv. Řehoř praví: Pokoušení předchází, vítězství následuje; po straně stojí andělé, by důstojnost a cena vítězství zkušena byla. --

Sv. Otec poukazoval pak na slavný příklad přemnohých biskupů evropských, který vhodným jest, by dodal nám zmužlosti k boji, jenž nebude bez vítězství, an Bůh jest nešmím spolubojovníkem. — Pak vybízeli kazatele, aby šli k ubohým jeptiškám, které nyní tak krutě jsou pronásledovány: „Právě modlil jsem se v brevíři k svatě Martině. Řekněte jim, že tato světice byla paní římská, která veškeren statek svůj chudým rozdala, ale žádnou bázeň nejevila před mocí tyranů, ukrutností katů, která ničeho se nelekala, ale život Bohu obětovala.

Nechci tím říci, aby umučení vstříc kráčely, nýbrž že mnohé příklady jsou sto, by je potěšily, a vaší úlohou jest, jim je předložit.

Ostatním pak kazatelům kladl na srdce sv. Otec, by vštěpovali vážnost zákona Božího, a těm, kdo chudé podporují a vdovám slzy utírají, aby dodávali zmužlosti řkouce, že Bůh s nebe na to hledí.

Farářům poroučel sv. Otec trpělivost (2. Tim. 4, 2.), která, jestliže kdy, zajisté jest těchto dnů potřebna.

Vznešený konec jeho otcovské řeči zní: „Žehnám vás, drahé dítky; žehnám jazyk váš, byste mocně a svobodně slovo Boží hlásali; zvláště pak žehnám ducha vašeho a srdce vaše, byste i příkladem národy posvětili. Požehnání toto provázej vás po všechny dny, sdělte je mnichům a jeptiškám, kamkoli přijdete, řekněte, papež žehná všechny, papež modlí se za všechny. Co soukromník nezasluhuje vyslyšení, ale poněvadž jest náměstkem Kristovým, má jej někdy Pán za hodna vyslyšení, a proto řekněte všem, že nepřestanou modlitby mé choré vzpřimovati, nemocným zdraví vyprošovati; řekněte jim, že je požehnání toto tak, jako vás posilní. A žehnejž Bůh i mne, žehnej Řím, a uchovej jej hrozného zla je mu hrozišeho i doufejme, že jej Bůh před tím ochrání.“

Z Itálie. (Svobodní zedníci v Evropě.)

Katolický časopis Modenský „Diritto cattolico“ obdržel v minulých dnech spis jednající o svob. zednictvu na půdě evropské. Týž má nápis „Morální stav řádu svob. zedníků v r. 1872“ a loží vlášskou „La Cisalpina“ byl zaslán jednotlivým úřadům. Z něho se dovídáme, že východ rozsáhlého řádu svob. zedníků r. 1803 v Milánu byl založen, 1861 v Turinu obnoven a r. 1872 od ústavného sboru shromáždění svob. zedníků v Římě opět zřízen. Prvními hodnostáři řádu jsou: Čestným velmistrem doživotně „bratr“ Josef Garibaldi, velmistr

skutečný „bratr“ Manzoni, advokát a úd parlamentu. Počet loží italských v nynější době čítá na 330 — vyznání rozličného. — Z Německa se píše: „Velkolože v Německu uzavřely vzájemnou smlouvu; za hlavu řádu svob. zedníků v Německu zvolen „bratr“ Vilém I. císař německý, král pruský, a za nástupce jeho zvolen „bratr“ Bedřich Vilém, c. k. korunní princ. — Dále se vypočítávají jednotlivé velkolože německé, jich velmistři a lože podřízené. — V popředí stojí národní velkolože v Berlíně, založená 13. září 1744, matka ko loží tří dílů světa, té podrobeno jest 168 loží. Velmistrem jest tajný vojenský rada Karel Bedřich v. Messerschmidt. Na to následují: německá velkolože v Berlíně s 102 ložemi; velkolože „Royal-York v Prusku“ s 53 ložemi; velkolože v Hamburku s 29 ložemi, velkolože „u slunce v Bayreutu“ s 15 ložemi. Velmistrem jest bankér „bratr“ Bedřich Feustel. — K těm se řadí velkolože Saská v Drážďanech s 18 ložemi. Velkolože zedníků „Union“ ve Frankfurtu na M. s 10 ložemi, velkolože „Svornosti“ v Darmštadu s 9 ložemi. — Jest tedy v Německu 8 velkolože a 404 loží. Co velmistři se jmenují ještě následující knížecí osoby: Bedřich Vilém August, princ badenský; v čele velkolože v Darmštadtě stojí vrchní pošt mistr Ad. Pfalc. — Ve Francouzsku jest „Velký Východ“ a „velerada Francie“ s 364 ložemi. Velitelem jest úd pařížské komuny, známý advokát Cremieur. — Velmistr „Velkého Východu“ pro Nizozemsko v Haagu s 71 ložemi jest Vilém Bedřich, princ nizozemský. I Luxemburg má svou „vrchní radu“ s 2 ložemi. Velkoloži dánskou spravuje co velmistr sekretář král. kabinetu br. Trap, a v čele velkolože švédské v Štokholmu jest nyní br. Oskar — tedy král sám. — „Velký východ“ španělský řídí státní ministr Zorilla. — Z tohoto úředního seznamu úřdů, kde zastoupeny jsou kabinety, úřady, armáda i parlamenty — úsudek utvoříti sobě může soudný čtenář sám. —

Ze Švýcar. Solothurnské duchovenstvo oznamovalo, jak to jejich povinnost vyžadovala, postní mandát s kazatelen, což mu, jak známo, vláda co nejpřísněji zapověděla a pak i pokutovala. V sobotu dne 22. února překvapil Eugena biskupa Basilejského svou návštěvou hrabě Servanzi, který mu vlastní rukou psaný list papeže v italské řeči mimo skvostný náprsní kříž odevzdal. Tento list zní v českém překladu následovně: „Nejmilejší pane biskupe! Nu-

cena se vidím, nejdražší bratře v Ježíši Kristu, na Tebe se obrátím, abych Ti pro vytrvalost, kterou jsi s Boží milostí proti nepřítelům našeho nejsvětějšího náboženství na jevo dal, štěstí přál. Zároveň Ti odešílám kříž na důkaz svého vroucího a radostného uznání Tvé statečnosti v boji naproti mocnostem temnosti a prosím Boha, by i na dále Tvé kněze a to četné množství věrných křesťanů Svou milostí siliti ráčil. Uděluji všem z toho srdce apoštolské pozhnání! Ve Vatikánu, dne 16. února 1873. Pius IX.“ — Týž papežský vyslanec hrabě Servanzi, přijel 20. února do Ferney u Ženevy s dvěma listy od papeže pro biskupy Mermilloda a Lachata. List k Msgr. Mermillodovi jest celý rukou svatého Otce psán, pln uctivosti a náklonnosti a datovaný z 16. února, tehdy dříve, než Jeho Svátost zprávu o vypovězení biskupa mti mohla. Návštěvy ze Švýcar i z Francouzská a dopisy z celé Evropy docházejí ustavičně do Ferney k biskupu Mermillodovi a to nejen od katolíků, nýbrž i od protestantů, kteří se na tom ustanovili, každé účastenství v tomto surovém násilí nezkraceně vášně od sebe odmítnouti. — Dne 19. února nalezl Mermillod v professoru Karlu Vogtovi neočekávaného obhájce. Tento řekl totiž v sezení velké rady Ženevské nad zmíněného dne proti vypovězení nejdůst. biskupa následovně: „Věřu, když přísednictvu v ústavě výslovně právo se vyhrazuje, cizince, kteří její bezpečnosti nejistými se stávají, ze země vypověděti, tu bych rád chtěl viděti toho, kterýž by mi dokázati chtěl, že právo má, občany bez rozsudku vypověděti. Občan má nároky na ochranu, jakož i na platnost zákonů. Třeba se provinil jakkoliv, třeba vzbouření spůsobil, poslušnost odepřel, zemi v krvavou občanskou válku uvrhnul, zločin na zločin hromadil, — on musí před soud postaven býti. Soudní moc může o něm toliko souditi, jej trestati, — výkonná však nemá ani práva k rozsudku ani k restu! Není zde otázka, zdali Mermillod veležádu spáchal či nic, zdali si právo svrchovanosti přivlastňoval či nic — nýbrž: „Kdo má to souditi? A odpověď ústavy jest: Soud a opět soud!“ — Tak mluví demokrat, kterému ještě jiskra citu pro právo zůstala, o nejnovějším násilí ve Švýcarech, ačkoliv s druhé strany svému chráněnci, jehož biskupské roucho se mu protiví, pekelnou nenávist na jevo dává.

— O biskupu Basilejském Eugeni-
ovi přinášejí kat. listy tyto zprávy: „Biskup

Eugen Lachat narodil se 14. října 1819 v Montavonu, v Bernském okrese Kruntrutském z chudých ale křesťanských rodičů. Studoval v Besanconu pod vedením svého staršího bratra Františka, jenž později přeložil Möhlerovou symboliku do franciny a zásluh si dobyl vydáním znamenitého díla sv. Tomáše Aquinského „Summa Theol.“ Eugen Lachat dokončil theologická studia v Albanu u Říma pod vedením znamenitých řeholníků, jenž tu zřídili ústav pro vzdělání mladých kněží. 24. září 1842 s přivolením papeže Řehoře XVI. vysvěcen jest na kněžství, a počal působení své v provinciích neapolských a v církevním státu. Pro své vědomosti a výmluvnosti povolán od bisk. Strassburského za superiora kněžské kongregace do Elzas; roku 1850 zvolen od svého předchůdce v Solothurně za faráře Grandfontainského v kantoně Bernském, odkudž dělal missionáře v katolických okresích a 5—6krát denně kázával. Roku 1855 stal se farářem a děkanem v Delsbergu, odkudž 26. února 1863 povolán na biskupskou stolicu Basilejsko-Solothurnskou. Při jeho odchodu z Delsbergu bylo město stkvěle osvětleno a nescíslné množství před farou se shromáždilo, aby jemu své blahopřání vyjevilo. Jeho poslední slova, jež mluvil k osadě, vzbudila velké pohnutí, což jest nejlepším důkazem lásky a vážnosti, jíž požíval. Ačkoli mnoho zaměstnán svou činností kněžskou, přece přeložil kázání slavného O. Ventury do franciny a ve 4 dílech je vydal.“

Z Londýna. (Nestranné slovo anglického duchovního o Jesuitech). Anglikánský duchovní Dr. Nevine uveřejňuje v londýnském listu článek o Jesuitech, o jejich vypovězení v Německu a následcích tohoto násilí. Podávámě zlomek tohoto článku:

„— — — Jesuité staví Boha a zákony jen nad zákony lidské. Pronásledovati muže, kteří takovou víru vyznávají a podlé takové víry žijí, znamená, aby se náboženství v státě řídilo dle choutek —, nebo aby existovat přestalo. Toť svoboda! Před 3 sty lety žádalo se i v Škotsku práva toho; anglikánští biskupové vědí o tom dobře. Čeho žádají dnes Jesuité, jest totéž. Protestanté! Bráti podíl v pronásledování Jesuitů: jest uzavřítí spolek s komuny a s nepřáteli každého náboženství. Až tito dosáhnou pomocí vašeho důvtipu svého cíle, obrátí se proti všem křesťanům, proti všem, kteří ještě v Boha věří . . . Vy protestanté namítnete mi: Jesuité jsou nepřátelé evangelické víry! Odkud to víte? Váš soukromý úsudek vám

to praví a vy se domníváte čísti v dějinách že vaše víra, kterou i já vyznávám, pravá jest. Proč tedy chcete Jesuitům odeprítí práva, aby následovali víry, již za pravou uznávají? Nerozpakují se říci: Opustí-li Jesuité Německo, úplně ztroskotáno bude německé císařství, chloubu našich anglikánských protestantů, před uplynutím 10 rokův. Vyženěte Jesuity z Evropy a internacionala bude slavit všude vítězství. Potom, vy mocní občané měst anglických, vy bohatí bankéři, vy pyšní kupci, se třeste! Vaše srdce plesalo, když bouřka nastala proti Jesuitům, obhájcům vašeho křbu domácího. Co řeknete, až komunisté prohlásí, že všickni boháčci jsou nepřátelé národa? — Angličané, pamatují vás na způsob, který jste nedávno přijali, totiž podporovat revoluce v cizozemsku pod jménem svobody. Já pravím vám, že tak, jako Bůh na nebi, pikati budete svého egoismu, až velká červená revoluce triumf po Evropě slaviti bude.

Paběrky.

11. Pravda.

(Dokončení.)

Světlo pravé jest jim tmou, každý nový vynález přivádí je k nové bezedné propasti; a jako rolník orající na rozvalinách Theb neb Babylona co okamžik nepochochopitelné zbytky dávných časů vyorává: tak vynášejí tito mohutní zpytatelé věků při každé brázdě, kterou v nezměnnosti vedli, zárodek dalších pochybností. Nemají ani pokoje nevědomých ani poklidu tupých. Vidí příliš mnoho, aby ničeho neviděli a příliš málo, by poznati mohli. Když po takých dlouhých útrapách pochybnosti rouška se trhá, pak ucítí duch ono příjemné hnutí, jehož rozkoš jazyku vyjádřiti nelze. Pak povstává Augustin, a samo přátelství z počátku za obtíž maje, odchází, by duši své proudem tichých slzí ulevil. On prvé marnivou láskou k světské slávě a tvorům zaslepen, vidí v jednom okamžení vše vnady, jež mládí mámy, mizeti. Pravda jej unáší svým proudem, nic již ho nejmá v azurových nížinách Lombardie, ni sláva, ni sladké přísahy zbloudilých srdcí; odchází, podpíraje svou staříčkou matku; z přístavu ostienského vidí před sebou onu pustou, jak se domnívá, samotou, jež jej navždy obdivování světa a snům minulého života odervati má. Vy slzy veleduchů, vy hrdinské oběti a ctnosti, jež okamžik zrodil a staletí zničití nedovedou, vy učíte nás poznávati pravdu. Vy dokazujete nám, že v

pravdě poznané jest dokonalost a blaženost. Proto jest největším zločinem pravdu zraditi, proti ní brojiti. Jest to nenávisť nejvyššího našeho statku, jest to ničení pramene, z něhož nám sláva a blaženost plyne. Co jest člověk bez rozumu, co rozum bez pravdy? Oloupíte-li člověka o rozum, jest jen koruny zbavený král zvířectva; pakli, ponechávajíc mu rozum, o tu pravdu jej olupujem, pak připravujem mu propast právě tak hlubokou, jako nekonečnost, pak působujem mu žízeň, již nikdy neukojíme a touhu, jež v nekonečné a šalebné prázdnotě příznaků se chápe. Co jest hroznějšího, než taký osud, co podlejšího, než býti dobrovolným nástrojem jeho? Proto opovrhovala společnost lidská lži i při věcech nejnepatrnějších. Tím méně odpustí Bůh a člověčenstvo oněm, kteří dle jistého plánu proti nejsvětějšímu učení se zdvihají, jež staletí nám jako drahé dědictví zachovala; bojují proti nim nepočestnou zbrojí všeho druhu, poněvadž o nich sami pochybují aneb záměrům jejich neslouží. Vidíme to neustále a nesmíme opomenouti proti zbabělým těm piklům protestovati; viděli jsme, že někdy i ti, jižto ustanoveni jsou hájiti práva a statky, zjevnou válku vypověděli přednímu právu, totiž rozumu, nejlepšímu ze všech statků — pravdě. Závídíce pravdě moc její a svrchovanost, namáhali se, by s trůnu ji svrhli, chtěce na místo její ku svému prospěchu postaviti panství sobectví a náruživosti. Vše se jim hodí, jen pravda ne, vše jim milo, jen tato ne, všechno ochraňují, jen tuto potlačují, vše má svobodu, jen pravda jí postrádá. Tak nápadné a s takovým uměním neustále tuto pronásledují, že tím již ode lži bývá rozeznána.

Avšak nedivte se, vezme-li pravda dnes nebo zítra na svých potlačitelích strašnou pomstu. Podkopem-li autoritu její, podkopem zároveň srozumění mezi lidmi, proto hned či později stane se, že zběsilost zbaví člověka vši bázně, všech ohledů a že napřaženým ramenem vrhne se na vše stávající. To bude den odplaty, o němž předpověděl sv. Pavel: Revelatur enim ira Dei de coelo super omnem impietatem et injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent. — Pak blednou králové a říše se bortí, pak přichází noc nad Babylon, Balthasar vidí ruku, jež jej zatracuje; avšak Cyrův meč nečeká ani příštího jitra. Nevypravuju vám povídku — ne, otevřte oči, my jsme v Babyloně a sedíme u hostiny Balthasarovy; ruka ale již píše — mane, tekel, fares,

Literární oznamovatel.

— „Kazatelé slovanští.“ Sešit 4. obsahuje duch. řeči na ned. V. v postě, květnou, na veliký pátek, na neděli a pondělí velikonoční, na den sv. Vojtěcha, na ned. I. a II. po Velikonoci; kázání postní kardinala Haulika o církvi V. a VI.; osnovy od hodu yzkříšení Páně do neděle V. po Velikonoci.

— „*Dějiny všeobecné a rakouské v přehledu synchronistickém.*“ Se 36 genealogickými tabulkami rodů panovnických. Sestavil Václav Křížek, ředitel c. k. vyššího reálného gymnasia v Táboře. Vydání druhé, rozmnožené seznamem zeměpisných jmen historicky důležitých. V Praze 1872. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. Str. 174 v 8.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný.*“ (Malý slovník naučný). Redaktor: Jakub Malý, mimoř. člen král. české společnosti nauk. Dílu I. sešit 1. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 64 v 16.

— „*Soustava desetinná v míře a váze.*“ Sestavil prof. V. D. Bíba. Nákladem Theodora Mourka v Praze. Jest to veliká závesná tabule v deskách složená, aneb též na plátně napnutá. Znázorňuje obrazně novou míru a váhu.

— „*Theoretická i praktická mluvnice vlášského jazyka.*“ Dle nejlepších pramenů sepsal Antonín Liška. V Praze 1873. Nakladatel Th. Mourek. Str. 110.

— „*Drobné povídky a bájky*“ Z ruské učebné knihy Paulsonovy přeložil Václav Čermák, kaplan ve Hradešíně. V Praze 1873. Nákladem Jarosl. Pospíšila. Str. 133. Obsahuje 98 povídek a bajek pro děti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Frant. Lhotka, kapl. za admin. v Arnošovicích.

Upřádněné místo;

Proboštví v Staré Boleslavi od 19. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- P. Rajmuud Th. Kottbauer, ř. premonstr. v Želivě, 20. března (nar. v Skřivánku 30. července 1821, vysv. 25. července 1846.)

Vyznamenání jsou:

- p. Karel Patočka, děkan v Týnci n. Labem, jmen. zatím. b. vik. stříd. Chrudimského;
p. Vinc. Nywlt, lokalista v Kohoutově, jmen. os. farářem.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Mat. Petr, děkan v Sušici a b. notář, jmenován tajemníkem b. vikar. úřadu Sušického;
p. Karel Winter, farář v Petrovicích a b. notář, jmenován os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Mittner, b. vikář Plánický, kons. rada, os. děkan v Myslivě, za os. děkana v Němčicích, odkudž
p. Aug. Kohout, kapl., za adm. do Mysliva;
p. Frant. Fiala, farář v Řehbergu, za faráře v Pěně horní;
p. Jos. Zach, koop. za admin. v Řehbergu;
p. Jiří Huebauer, ř. prem. v Drkolíně, za kapl. ve Friedbergu;
p. Ferd. Chlumecký, kapl. v Staňkově, odebral se na odpočinek.

Upřádněná místa:

Myslivo, fara patron. hrab. Wallise, do 25. dubna.

Řehberg, fara patr. nábož. fondu, do 15. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- P. Timotheus Fassl, ř. cisterc., ředitel gymnasia v Chomútově, jmenován biskupským notářem;
p. Josef Wilde, farář v Pirkšteině, správce vik. úřadu, jmenován skutečným vikářem a konsist. radou;
p. Ant. Grötschl, farář ve Verneřicích, jmen. bisk. vikar. tajemníkem;
p. Václav Forman, farář v Rochpraticích, jmen. osobním děkanem;
p. Václav Zima, farář v Železném Brodě,
p. Antonín Kliem, farář v Čermné, a
p. Ant. Friedland, farář v Srbské Kamenici, obdrželi collare canon.;
p. Frant. Nosek, koop. a fund. katecheta na Bzi, obdržel právo synodalí.

Na stálý odpočinek se odebrali:

- p. Jan Titz, děkan v České Lípě, a
p. Václav Starrach, farář v Žihlích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef Seliger, kapl. za admin. v Č. Lípě;
p. Jan Christof, kapl. za admin. v Žihlích;
p. Jindřich Beránek, ř. maltez., za skuteč. administrátora ve Volfarticích;
p. Gustav Mattauch, katecheta v Teplici, za kapl. v Chabařovicích;
p. Stanislav Trubl, koop. a katecheta na měš. škole v Jihlavě, za prozat. kat. v Teplici;
p. Josef Kvičala, kapl. v Turnově, za kapl. do Bělé;
p. Josef Turek, kaplan v Dobrovici, (místo do Bělé) za prozat. kapl. do Turnova;
p. Ludvík Bendl, adm. v Širokých Třebčicích, za prozat. kapl. do Drmů.

Upřádněná fara:

Žihle, patr. hraběte Jaromíra z Černínů, do 17. dubna.

Oprava. Patronem beneficia v České Lípě jest p. hrabě Albrecht z Kouniců, městská rada jest patronem toliko kostela.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na ev. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce Řehoře Nazianského

řeč k měšťanům Nazianským, bázní uchvá-
ceným, a k vladaři města.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda

VII. Jedno a totéž pravidlo, avšak
šetří toho, co pravé jest, co však příliš,
to zavrhuje; jedno jest slunce, ale o-
svěcuje zrak zdravý, slabý pak oslňuje.
Nuže chceš, abych to svobodnou řečí
k našemu učení obrátil? Jeden jest
Kristus, ale týž položen jest i ku pá-
du i ku povstání:¹⁾ ku pádu nevěřícím,
ku povstání věřícím; jest kamenem k
uražení a kamenem ku pohoršení²⁾
všem, kteří ho nepoznali, aniž mu roz-
uměli, ale ve tmách kráčeli,³⁾ buď za
modlami běhající anebo na písmeni
lpějící a proto osvíceni býti ani si ne-
žádajíce aniž mohouce. Jiným pak, vě-
řícím totiž, jest kamenem úhelným,⁴⁾
kamenem veleslavným, kteří v jedno
spojení jsou Slovem a na něm pevně
stojí, a chceš-li, jestiž on i ta draho-
cenná perla, kterou si za všecko, co
měl, získal kupec moudrý.⁵⁾ Ale my,
bratří milí, když neplníme povinností
svých a proti mocnostem se spouzíme,
tu jednáme skoro jako zápasník, který
se na řiditele zápasů hněvá, ač byl on
sám proti zápasným zákonům jednal;
anebo jako nemocný, jenž spílá lékařů

neumělců a ukrutníků, když byl tnutí
a pálení použil, ač jest skutečně ne-
bezpečně nemocen a ještě trpících lé-
ků potřebuje. — To jest moje utěšení
a ponaučení k poddaným; to přijměte
jakožto od svého skrovného pastýře,
an toto stádečko řídí, a z radosti jeho
se raduje, z zármutku sermoutí, jak to
zákon úřadu pastýřského žádá.

VIII. Což pak vy, knížata a vládci
ci? Již i k vám obrací se řeč má, a-
by se nezdálo, že nestejnou měrou mō-
řím, jednom povinnosti ukládám, va-
šdůstojnosti pak šetrím neodvažuje se
buď z ostýchavosti buď z bázně mlu-
viti k vám tak svobodně, jako Kristus
velí. Či sluší více pečovati oněch, vás
pak nic nedbati, jenž tím větší péče
zasluhujete, čím více oběma stranám na
tom záleží, jak se zachováte, ku pro-
spěchu, když řádně, na opak — ale to
nebuď ani zmíněno v řeči mé. Nuže
což myslíte? co si řekneme vespolek?
Zdali pak snesete svobodné slovo mé?
Však i zákon Kristův podrobuje vás
i mojí moci i mému stolci. Neboť i já
vládnou, a přidám k tomu, že vládou
vyšší a dokonalejší, leč by měl duch
podrobiti se tělu, nebeské věci pozem-
ským. Přijmiž tedy svobodnou řeč mou,
vždyť i ty náležíš k ovečkám stáda mé-
ho, ovečka svatá svatého stáda mého,
živena od velikého onoho pastýře a ve-
dena krásně s hůry Duchem svatým,

¹⁾ Luk. 2, 34. ²⁾ I. Petr 2, 8. ³⁾ Žalm 81, 5.

⁴⁾ Efes. 2, 20. ⁵⁾ Mat. 13, 46.

osvícena světlem nejsvětější a blahoslavené Trojice podobně jako já sám. Protož bude i má řeč k tobě krátká a stručná.

IX. S Kristem vládneš, s Kristem správu vedeš; od něho máš meč, nikoliv abys jím vraždil, ale hrozil, abys jej zachoval dárci darem čistým. Obraz jsi Boží, a Boží obraz rukou svou řídíš, který ovšem zde vládě podroben jest, ale tam v jiný život přesídliti má, kam všickni přejdeme, když jsme byli maličko si pohráli v života tohoto buď vězení, buď závoďšti, buď předobrazeném a nastíněném bydlíšti. Cti společnou přirozenost! šetři svého pravzoru! Boha následuj, nikoliv pak kníže tohoto světa! Buď jako dobrotivý Hospodin, nikoliv pak jako onen drzý ukrutník! „*Onen byl vražedník od počátku*;¹⁾ onen i prvnímu člověku pro neposlušství smrtelnou ránu zasadil, lopotný život uvedl, trestati a trestánu býti pro hřích — ten zákon onen ustanovil.²⁾ Ty pak, člověče Boží! pomni, čím jsi, k čemu povolán, čím vládneš, čeho potřebujes, od koho máš rozum, zákon, proroky, poznání Boha, důvěrnou naději na všechno, co očekáváš! Protož následuj lásku a milosrdenství Boží; dobročinnost — ta jest ta vlastnost Boží, která člověka Bohu podobna činí. Když ti lze Bohu podobným se státi, neopomíň té příhodné doby k zbožnění svému.

X. Někteří zboží své vydávají, jiní těla svá podrobují duchu a umírají Kristu a světa se docela vzdávají, jiní zasvěcují Bohu to, co nejlepšího mají. Vždyť jsi slyšel o oběti Abrahamově, jenž ochotněji vzdal Bohu svého jednorozeného syna, syna zaslíbeného, jímž se i zaslíbení splniti mělo, nežli ho byl od Boha obdržel.³⁾ Od tebe pak já nic takového nežádám; jedno za všechno vzdej — milost! Ta těší Boha více

než všechny jiné dary; ta jest dar zvláštní, dar čistý, dar vybízející Boha k laskavosti! Směšuj s bázní shovívavost, připoj k hrozbě i naději! Vímt já, že dobrotivost mnoho prospěšného působí, studem se cítíc zavázán k povinné náhradě; když totiž může trestati odpouštíme, k štadu donucujeme laskavostí toho, komu jsme milost prokázali. Nic se ti nenabízej, jako by proto nebyla laskavost hodna důstojnosti tvé; nic nezavírej srdce tvé milosti a dobrotě, ani čas, ani kníže, ani bázeň, ani vyhlídka k vyšší důstojnosti, ani prechlivost, která vždy vrch míti žádá. Hleď si získati milost v potřebný čas, milost s hůry; ukládej si milosrdenství u Boha na půjčku: nikdo ničeho neželel, co kdy Bohu půjčil. U něho jest štedrá i hojná odplata; nejvíce splácí nebeskými dary těm, kteří jemu k vůli zde něco vydali a půjčili: mnohdy i vezdejší dary uděluje téměř na závazek darů budoucích.

XI. Maličko ještě, a svět pomine, stánek náš se strhne. Použijme doby příhodné a za věci nestálé stálé si získati hleďme! Každý z nás jest v kázni a tato naše nádoba hlíněná mnoho dluhů v sobě chová. Shovívejme, aby se i nám poshovělo, odpouštějme, aby se i nám odpustilo. Pohleď v svaté evangelium. Tam se ti uvádí dlužník desíti tisíc hřiven a dluh se mu celý odpouští, našel zajiště dobrotivého Pána. Avšak ač dosáhl odpuštění, sám neodpouští; otrok jest i srdcem i myslí; milosti a odpuštění, které při větším svém dluhu byl obdržel, neudělil spolumlužebníkovi svému v dluhu menším, aniž následoval příkladu, byť v ničem jiném nebylo, aspoň v laskavosti k jiným. A pán jest rozhněván. Co však dále následuje, mlče pomijím, leč to ještě řeknu, co každému zajiště prospěje, abychom totiž zde si zálohu učinili dobročinností, než nám onde počet vydati bude.

¹⁾ Jan 8, 44. ²⁾ I. Mojž. 3, 1. a d. ³⁾ I. Mojž. 22, 2, a d.

XII. Nuže co pravíš ? přesvědčil-li pak jsem tě slovy těmi, jichž milovníkem býti často jsi se osvědčil, vladaři veleslavný! a kéž bych připojiti mohli — milostivý! Či mám ti na místě prosebního listu předložit i tyto šediny a četná léta věku a dávnou svatoslužbu¹⁾ — bezúhonnou, kterouž v uctivosti mají i andělé, čisté bytosti nejčistší služebníci, hodné jejích služby. Dostačí-li pak to k přesvědčení? Či se mám více odvázt? Arci že bol mne odvážlivým čin. Představím si tedy Krista a Kristovo za nás snizení, muky téhož, který utrpení podroben není: kříž a hřeby, jimiž se mi spásy a vykoupení od hříchu dostalo, a jeho krev a hrob a vzkříšení a vstoupení i tento posvátný stůl, k němuž všickni přistupujeme; a ten závdavek svého spasení, který konávám týmiž ústy, jimiž nyní k tobě řečným, nejsvětější a k nebesům nás povýšující svátost.²⁾

XIII. A bys i jednotlivých těchto příčin nedbal, dopřej aspoň pro všechny vesměs tuto milost i mně i sobě i církvi svého domu³⁾ i tomuto valnému shromáždění Kristovu; i pomni že i On se u tebe přimlouvá, ač to poselství vzdává mně, důvěře se, že u tebe i spíše uslyšení dojdou, i pro toho, který mi je vzdal, i pro důstojnost tohoto svého úřadu. V tom jediném dej se přemoci; překonej mne laskavostí! Hle, představuji ti prosebníky své před Bohem, svatými anděly, celým dvorstvem nebeským i odplatou věčnou. Pocti víru mou, která se mi svěřila a kterou i jiným svěřuji, a tak zajisté i tvá dojde pocty a odměny i větší i dokonalejší. Ať pak slovem dím, sám máš

v nebesích Hospodina a v něm někdy takového soudce nalezneš, jako sám se prokážeš svým podřízeným. Dostaníš se nám všem i zde milosti i tamo ulehčení v Kristu Ježíši, Pánu našem, jemuž chvála i moc, jemuž čest a království s Otcem i duchem svatým, jakož byla prvé i bude i nyní jest, až na věky věkův. Amen.

Kázání na Veliký pátek.

(Výklad obřadů toho dne v pěti obrazech ze života).

Sepsal a kázal kn. *Eduard Brynych.*

„Každá duše, která by nebyla smutná na ten den, vyhlazena budiž z lidu svého.“ (Lev. 23, 29.)

Chrám Jeruzalemský byl rozdělen na tři části; třetí část sloula „Nejsvětější“; v toto Nejsvětější nesměl nikdo vstoupiti jen nejvyšší kněz, a ten pouze jedenkrát za rok a sice na den všeobecného smíření. Na tento den obětoval nejvyšší kněz oběť zápalnou a krev za všecken lid israelský, aby s Bohem a Pánem svým usmířen byl. Toho dne muselo se vše v hluboký pohříšiti smutek, neboť psáno bylo v zákoně: „Každá duše, která by nebyla smutná na ten den, vyhlazena budiž z lidu svého.“ Každý měl tedy smuten býti a sice nad hříchy svými, pravou litostí měl hledati smíření s Bohem, proto den onen sloul dnem smíření. —

Den dnešní veliký a velepamátný den, mohl by slouti dnem smíření křesťanským; dnes totiž usmíruje se země s nebem, lidstvo s Bohem; dnes ne krev zvířete, ale krev Syna Božího obětuje se za nás, dnes ne oběť zápalná, ale láskou nevýslovnou planoucí srdce Krista Pána volá o milost k nebesům. Toť veliká tedy událost, věru veliký dnes den! O křesťane! pakli v den smíření židovský smutniti měla každá duše, aby vyhlazena nebyla z lidu svého, ó recete, zdalíž nevytloučil se z počtu křesťanů, kdo dnes, kdy umírá Boží Syn, dojat není smutkem posvátným? Kdo dnes, kdy slunce se zatmívá žalostí nad smrtí vtěleného Stvořitele svého, nic necítí, ten není křesťanem! O pryč tedy se vším, co jeví veselost, dnes lkáti jest nám a se postiti, dnes odepráno budiž tělu, co mu lahodí, byť to i jindy dovoleno bylo, neboť veliký den dnešní jest den smutku a žalu. A aby tento spásonosný smutek tím více ovládl srdce naše, koná církev sv. dnes zvláštní;

¹⁾ Tím poukazuje k otci svému, jenž tehdy byl stařec skoro 100 let. O sobě to miniti nemůže, an byl tehdy asi 48 let, na biskupství pak nedávno teprva posvěcen. To vše poukazuje k tomu, že řeč tu činil ještě za živa otcova, an zemřel r. 374, tedy nejpozději r. 373, jak v úvodu podotknuto. ²⁾ Tím velebnou svátost mání a zapřisáhá jej k dobročivosti. ³⁾ Tím rozumí rodinu a čeleď vladářovu, dále pak „valným shromážděním“ církev či obec Nazianskou.

významné truchlivé obřady. Abyste, Nejmiljší, těmito obřady dnes i budoucně tím více pohnuti byli, chci vám je-v dnešní řeči své vyložit; buďte s pomocí Boží mluvití

1. o obřadech až k odkrytí sv. kříže,
2. o obřadech po tomto uctění sv. kříže až ku konci.

I.

1. (*Prostratio*). Smutně ozývá se zvonů hlas, dav lidu staví se kolem domu jednoho; zvučná ale truchlivá hudba zaznívá; dům sám též lidem naplněn a v síni domu — rakev! Umřel hospodář a pán domu toho. — Průvod hnul se, vše jest vykonáno, a rakev na marách u hrobu stojí. Kolem mnoho lidu: jedni opodál se drží, neslí, nevzdychají, necítí zármutku; druzí blíže stojí, slzy řinou jim z očí, hlasitě vzlykají; avšak srdce jejich nezná smutku, ba plesá! — budou dědit! Na rakvi ale spočívá žena v černý šat oděná, v hluboký, opravdový pohřížena žal! Truchlí ležící na rakvi, truchlí dlouho, až muži nelitostní odnímají rakev a mrtvolu. Kdo jest žena ta? Jest to věrná manželka zesnulého. Ač i ona bude dědit, ač jí čeká ještě dosti dnů radostných, na to nedbá. Ostrá bolest proniká duši její a proto leží v nevýslovném smutku na rakvi!

Co to vše znamená? kde jsou ti, jenž stojí opodál bez citu, bez smutku? Křesťané jsou, kteří buď že hnusné propadli nevěře, buď že mamonu a péčem toho světa v otroctví se zaprodali, i dnes, kdy paláce nebeského, ano světa Pán umírá, jmenit shánějí; rozkoše hledají, kdy pohřbívá se Syn Boží!

Kdo jsou ti, kdož blíže stojíce slzy na očích, v srdci ale radost mají? To jsou křesťané, kteří dnes sice přicházejí do chrámu, stojí zde na pohled smutni nad smrtí Syna Božího, ale srdce jejich celé visí na světě, požívání světa, to jejich radost a blaženost! — A kdo jest ona žena v černý šat zahalená, v opravdovém žalu na rakev spolehající? Toť jest choť Krista J., církev svatá, ač velké bohatství, totiž vykopení, poklad svých zásluh, sv. svátosti, obět mše sv. zanechává jí Kristus, zastoupená knězem svým, černě oděným; tiše sice ale smutně kráčí k oltáři, v opravdovém žalu vrhá se na stupně oltářní, a chvíli tak leží smutně nad smrtí Páně. — Toť tedy první významný obřad dnešní. A ty, křesťane milý, co ty chceš činiti? Jako ti první hceš v nevěře aneb v otroctví světa neh

všímati si smrti Spasitele svého? či jako ti druzí nad Pánem dnes truchlit, lahodného hříchu ale se neodříci? — Ne, ne, s církví opravdu žel nad Pánem svým, lituj hříchů svých!

2. (*Passio*). Otec mnohých synů i dcer na loži smrtelném se nachází. Synové a dcery, ač o ně všecku péči měl, špatným a nemravným životem ukracovali život jeho, až konečně velké nevděčnosti se dopustivše na lůžko smrti ho uvrhli. U lůžka toho stojí manželka jeho, matka synů a dcer nešťastných; otec svíjí se bolestmi, ruce jeho i nohy stydnou, zrak se kalí, tvář bledne, ano již i chladný pot vyvstává na čele jeho. V hluboký zármutek pohřížena svolává matka syny a dcery své k otci umírajícímu: tito přicházejí, staví se kolem lože jeho. Bolestným hlasem líčí nezdárným dětem bolesti otcovy; váš život, dí, prostopášný, vaše nemravnost, vaše nevděčnost způsobily ty bolesti; vizte, jak bojuje boj smrtelný, vizte, jak pracuje k smrti a vy, vy jste to zavinili! A otec leží nepohnutě, konečně nakloniv hlavu vypouští ducha, a matka žalem přemožená, nemůže již mluvit, nýbrž klesá na kolena a modlitbou sobě ulevuje! —

Kdo as je otec ten? Jest to Kristus Pán: choť jeho církev svolala nás, nevděčné děti jeho, kolem něho dnes, žalostně pje nám pašije, bolesti, útrapy a muky jeho líčíc; mocněji a mocněji dojíká srdce líčení dějů bolestných, a když dojde se k slovům: „A nakloniv hlavu, vypustil duši,“ tu již nelze dále, kněz i lid, jako přemožen bolestí padá na kolena, když ustálo se na chvíli v pění pašije. —

To jest druhý významný obřad dnešní. Ó křesťane, co jsi cítil při zpěvu umučení Páně? — „A nakloniv hlavu, vypustil duši,“ slyšel jsi, bylo dojata srdce tvé, trpěla s Kristem duše tvá? Blaze tobě, jsi-li dojat litostí nad hříchy svými.

3. (*Denudatio crucis, adoratio et improperia*). V domě jednom umřel otec; placíci manželka a děti umyvše mrtvolu, přikryli ji. Syn jeden nebyl při skonání otcově; konečně přichází, otce však není. I vede syna matka k mrtvole přikryté. Bolest pronikla srdce synovo, zvolna odhaluje matka přikryvku, a dí: Viz tu hlavu pečlivou již nebude o tebe se starati, viz ty oči, na věky jsou zavřeny a neuzří tebe více, viz ta ústa umlkla a nebudou tě více napomínati; viz ruce ty již nebudou pro tebe pracovati, viz i nohy, již nebudou pro tebe choditi; ale tys často zarmucoval otce, tys byl sy

nem nevděčným, co nyní učiníš? A syn vypukna v pláč líbá nohy ty a ruce smáčí slzami, celuje tu hlavu a ruce ztuhlé a lituje svých poklesků a svého nevděku! —

I ty, křesťane milý, nebyls přítomen při smrti Krista Pána; umřel! a církev, ta matka tvá vede tě ku kříži jeho, odhaluje zvolna tělo jeho na kříži visící, a kněz i lid tlačí se k němu na zemi ležícímu, aby zulíbali hlavu, ruce, nohy i bok jeho. Při tom chór pěje žaloby! Kristus Ježíš žaluje na lid israelský, vyčítá mu nevděk jeho a volá: Lide můj! co jsem ti učinil? aneb v čem jsem tě zarmoutil? Odpověz mi! Já jsem tě vyvedl z Egypta a tys připravil kříž Spasiteli svému! —

Ó lide křesťanský, co tobě učinil Spasitel tvůj? Hle volá k tobě: Já jsem tě vyvedl z cesty zahynutí a ty se vracíš na ni! Pro tebe jsem přestál muky, a ty si mne nevšímaš? Pro tebe krev jsem vycedil a ty toho nedbáš? Pro tebe umřel jsem na kříži! Lide můj, co jsem měl více učiniti tobě? — Ó Kr. Ježíši, ustaň, ustaň od žalob a výtek svých; ustaň, hrozné jsou hříchy naše, chceme pokání činiti, chceme se zpovídati, chceme vše napravit, jen umlkniž náрек tvůj. — Po ukončení toho obřadu nastává přestávka, kněz jde se přestrojiti k dalšímu obřadování, i já činím přestávku v řeči své, bych pak mluvil dále o následujících obřadech.

II.

4. (*Missa praesantificatorum.*) Vdovy opuštěné syn jediný vojínem jsa má jíti v boj proti vrahovi vlasti. Bolestně dotkla se srdce mateřského zpráva ta, i spěchá do města, kdež trvá syn její, aby se rozloučila s dítětem svým. Dlouho, dlouho lkala v objetí synově, avšak roztrhl je rozkaz volající syna do boje. Kdož pocítí, co cítí matka ta. Ach nedaleko města rozzuřil se boj, země otrásá se duněním děl, slunce zatmívá se dýmem prachovým. Trně matka hrůzou; ó proč není jí dáno, umřítí na místě dítěte, ó proč jí neusmrcují s ním! Dokonal se boj, zvítězilo vojsko, avšak nastojte, matka se neraduje z vítězství, zlá předtucha svírá srdce její. I běží na bojiště, a mezi mrtvolami a umírajícími nachází a poznává jedináčka svého; ach jak jest. zohaven! V bok jest boden, a hlava mu krvácí; poznává svou matičku, žalostí pro ni, a oči ztrhané k nebi zvedá a dí: „Bože, v ruce tvé poroučím ducha svého“ a zhasnul. —

Křesťane nejmilejší! Kdo jest syn ten? Jest to Kr. Pán, matka ta jest P. Maria;

syn její vešel u města Jeruzaléma v boj s vrahem lidstva, vítězství dobyl, ale zraněn nesčetnými ranami, rozloučiv se s matkou svou umírá na kříži volaje: Otče v ruce tvé poroučím ducha svého. A země se třese a slunce se zatmívá. Podobenstvím předemslaným chtěl jsem znázorniti, co as trpěla Matka Páně při umučení jeho, chtěl jsem vás dojemným způsobem upozorniti na boj, který podstoupil Syn Boží. Však slabý jest obraz můj; trefněji líčí jej církev sv. svými obřady.

Do postranní kaple vchází kněz a vynáší Tělo Páně; hle z Pilátova domu vychází to Kr. Pán; tiše a zbožně kráčí kněz a vstupuje k oltáři, kdež pokládá Tělo Boží, tiše a vážně bere se to Kristus Pán z města na horu Kalvárii, kdež ho položili katané na kříž na zemi spočívající.

Nekoná kněz dnešního dne žádnou mši sv., víno neproměňuje v krev, nýbrž pomodliv se Otčenáš jednou rukou pozdvihuje Tělo Páně, hlas dřeva a ne zvonku vybízí věřící k uctění Spasitele. Hle toť znázorňuje, kterak vyzvedli na kříži Pána, neozývá se při tom hlas radosti, nýbrž hlas bolesti, hlas lkající Matky Páně a přátel jeho. — A setník, který stál pod křížem a mnozí z lidu tepají se v prsa; ó křesťane, i ty na kolenou vzdychej bije se v prsa: J. K., buď milostiv mně hříšnému, když spatříš Tělo Páně nad hlavou kněze, ó zpoměň, že opona chrámová roztrhla se na dvě strany, ó roztrhni vazby hříchů svých; skály se pukaly, země se trásla, ó chvěj se hříšníku v tom sv. okamžení, chvěj se pro hříchy své, vypukni v pláč nad nimi. —

Kněz přijímá Tělo Páně, toť dokonce Kristus Pán, ó kéž by dokonán byl hříšný běh tvůj. —

5. (*Processio ad Sepulchrum.*) Dlouho klečela matka u mrtvol syna na bojišti padlého, však přicházejí živí, by pochovali mrtvé, společný velký hrob vykopali, do nějž kupí mrtvol. I berou též matce jediného syna, to nechce a nemůže dopustiti, zvláštní hrob pro něho dává kopati, přišli přátelé její, v nedostatku rakve zahalují v čisté plátno mrtvolu a pochovávají, bez slávy sice a bez nádhery, ale důstojně a slyz mateřské dražší jsou nade všecku nádhru.

Toť poslední obraz, Nejmilejší, představený vám, a vysvětlení jeho lehké. Matku i Syna znáte, o hrobu zvláštním vskále vytesaném rovněž víte, o přátelích Páně, kteří J. v plátně čistém pohřbili taktéž není třeba vám mluvit. A však totéž ku konci obřadů předvádí nám církev sv. Zde v chrá-

mě uchystala Pánů hrob, a kněz v mon-
stranci bílou rouškou zahalenou klade Tělo
nejsvětější, a zahalené toto Tělo drahé nese
do hrobu svatého. Žalostně zní chóru zpěv:
„Ejhle tak umírá spravedlivý!“ a smutně
mísí se v to hlas nástrojů dřevěných zvo-
nečky zastupujících. Ille toť pláč Máteře
Boží, toť vzdechy přátel Páně; ó vzdychej
s nimi, duše má, vzdychej a plač nad hří-
chy svými dnes i zítra u hrobu Božího.

(Závěrek.) Nuže Nejmilejší, poznali jste
tuším význam dojemných obřadů dnešních;
kéž bys, drahý křestane, podržel v paměti,
jak chod tak význam jejich, blaze tobě,
pak-li cítíš při nich, co cítiti máš. — Již
pak spěchám ku konci. Konec obřadů dne-
šních pohřeb Páně, konec tvého přebývání
na zemi bude pohřeb tvůj. Nevím nádher-
ný-li bude, nebo chudý, nevím drahá-li bude
rakev tvá, či jednoduchá, ale to vím, že
zemřeš-li v hříchu smrtelném, pohřbena bude
duše tvá v propastech věčných! Ó dobrý
Bože! človče! snad nejsi v hříchu smrtel-
ném? Ó neváhej, spěchej, vyznej se kaji-
cně, učiň srdce své hrobem vzácným pro
Pána Ježíše, necht vstoupí v ně Tělo jeho,
buď živ co křesťan pravý a až do hrobu
budou klásti lidé tělo tvé, ponесou andělé
duši tvou do nebe. Amen.

Umučení Páně.

1.

„Jest zarmoucena duše má
a k smrti můj mne tíží žal.“
Tak s hlavou k zemi skloněnou
náš sténá Mistr, Pán a Král.

Tam stísněn kloní čelo své
na zemi vlhkou, studenou,
a rudým nachev krve pot
tu kropí trávu zelenou.

A tážeš se, proč taký bol
to svaté srdce svírat má, —
v své pohled' srdce, človče,
a ono odpověď ti dá.

Nad písek mořský hříchy tvé
jsou, bohužel, snad četnější,
nad čirou, hrůznou pekla tmou
jest tvoje duše černější.

A ty se nad tím raduješ,
na místě, co bys zaplakal;
a proto k smrti zarmoucen
tam sténá Mistr tvůj a Král.

2.

Tím temným stínem noční tmy
ku zradě spěchá odpadlík,
a Mistra zrádně libaje
katům vydává učenník.

Ó Jidaši; což zločin ten
tvou černou duši neleká?
Proč políbením nevěrným
zrazuješ Syna člověka?

A Jidašův nevěrný rod
doposud ještě živoří
a zrádná slova doposud,
jak v Gethsemaně, hovoří.

„Zdráv, Mistře, buď!“ tak mnohý dí,
ač přijal třicet stříbrných,
co ústa svatým jmenují,
z toho si srdce tropí smích.

Aj, příteli; co zločin ten
tvou černou duši neleká?
Proč políbením nevěrným
zrazuješ Syna člověka?

3.

„Kdo jest, jenž tebou má být jat,
ty chaso Židů rouhavá?
Zde stojí Ježíš před vámi
a ruce Svě vám podává.“

A jak ta slova zaslechli,
ku zemi klesá katů roj,
jim dokázala Boží moc,
že v nerovný se dali boj.

A tak i nyní rota zlá
chce lapit Krista v síť své,
a Církev, Jeho svatou choť,
v své podnoží uvéstí chce.

Aj, koho hledáš, roto zlá?
Však v krátkce již tvůj klesne voj,
a Boží moc to dokáže,
že v nerovný se pouštíš boj.

4.

„Tak mluvíš s knězem velikým?“
Dí vojín, bludem zaujat,
a v svaté líce udeřil
Ježíše divý, lýtý kat.

„Ó, tak se tážeš rozohněn,
jest člověk to, neb obluda?

Či satan v těle jeho dlí
a ruku k ráně pozvedá?"

Netaž se tak, spíš rozvažuj:
jak často zdviháš rámě své?
jak často Pána bijou v tvář
přečetní *tvou* hříchové?

5.

„Co svědků ještě potřebí?
On rouhal se; co vám se zdá?“
A všichni odpovídají,
že kříže smrt podstoupit má.

Jen trhej, knězi, roucho své,
zaslech jsi strašné rouhání,
však nikoliv z úst Kristových,
z tvých vyšlo Bohu spílání.

Však, veleknězi židovský,
poslední nejsi Kaifáš,
a Kaifášů urputných
svět jistě dosti čítá náš.

Kdy slova slyší pravdivá,
v ďábelský hned se staví šik,
a jim že ukřivděno jest,
pekelný jejich hlásá ryk.

Tak jako onen Kaifáš,
tak mnohý nyní trhá šat,
dí, křivdit jen že Církev zná,
a on je přec ten pravý kat.

6.

Na Petra nehleď, hříšníče,
že třikrát zapřel Krista již,
a nemysli, že hříchy své
tím pokleskem snad omluvíš.

Kdy kohout zapěl po druhé
a zvěstoval, že přijde den,
na Petra Pán kdy pohleděl,
tu plakal hoře, vyšel ven.

I tobě křtopění již
oznámilo milosti den,
i tebe hlas ten Boží zve,
by setřásl již hříchu sen.

I na tebe Pán pohlíží
tím svatým zrakem milosti,
a ústa Jeho slibují,
že hříchů tebe oprostí.

Aj, pověz mi, když sledovat
jsi uměl Petra v rouhání,

proč sledovat jej neumíš
v posvátném také pokání?

7.

„Ach, nevinnou,“ tak Jidáš dí,
„jsem spravedlivou zradil krev.“
„Co nám po tom? však sám ty viz!“
mu odpovídá soudců řev.

Nedej se, milý křesťane,
nedej se svést z Božích cest,
ó jistě věř, že jednou sám
svých hříchů tíží budeš nést.

„Ach, nevinnou jsem zradil krev,“
snad budeš jednou bédovat,
než chladně pak: „co mně po tom?“
ti odpoví tvé duše kat.

8.

„Což může ona pravda být?“
hrdý se táže soudcův hlas,
však odpovědi neslyší,
neví, že pravdy přišel čas.

A slyš ty řeči chlubitivé,
jak nyní světem volají:
že pravdu, vědu, osvětu
o překot všichni hledají.

Aby ji našel, každý se,
seč síly jeho, namahá,
a tam, kde ona v skutku je,
tam pravdu nikdo nehledá.

„Já pravda jsem!“ dí Kristus Pán,
a svět, ač Jeho slyší hlas,
od Něho pryč se obrací,
nechce, by vzešel pravdy čas.

9.

„Kdo z nich má být propuštěn?
Zdaž Ježíš Kristus, král ten váš,
neb s Ním jenž stojí před vámi,
zlý buřič, vrah ten Barabáš?“

A divým vztekem rozlícen
lid v jedno hlas spojuje svůj:
„Jen Barabáše vydej nám,
Ježíše ale ukřižuj!“

A taž se nyní ve světě:
Co chcete, pravdu nebo hřích?
A svět ten, vášní zaslepen
si ještě z pravdy ztropí smích.

Co nám jest hřích? my hledáme
vždy především jen prospěch svůj;
a ctnost a pravda? co s ní teď?
tu, Piláte, jen ukřižuj!

10.

Tvé srdce hněvem plápolá,
že Spasitel je bičován,
a na hlavě a tváři Svě
že ostrým trnem pobodán.

Máš pravdu! jenom zlosti své,
co možno, plápolati dej,
a rozjitrěným slovem již
záhubu katům přisahej.

Však tážeš se, kdo katem tím,
jenž k ráně ruku pozvedal,
pak nahleď jenom v srdce své,
tvůj hřích Jej nejvíce bičoval.

11.

Když třikrát k zemi srazila
Ježíše dřeva velká tíž,
nutili židé Šimona,
aby mu pomoh' nésti kříž.

A tak i ty, ač zapudil
bys milerád kříž od svých cest,
jsi nucen Otcem nebeským,
a přece jen ho musíš nést.

Ó, proč se spouzíš, bratře můj?
ó nes jej s tichou radostí,
a věz, že tvůj tě jednou kříž
v nebeském ráji uhostí.

12.

Ač na kříži pní v bolesti,
přec Jeho svatá ústa dí:
„Ach Otče, Otče, odpusť jim,
co činí, oni nevědí.“

A ty, co pravíš, křesfane,
kdy bratr tvůj tě urazí,
zda ona slova Ježíše
tvou krutou pomstu zarazí?

Ty odpuštění nechceš znát,
a pravici mu nepodáš?
ó pak ti radím, přeměň si,
můj milý bratře, Otčenáš.

A reč pak: „Odpusť, Otče náš,
čím zhřešil snad můj nerozum,

jakož i já jsem doposud
svým neodpustil vinníkům.“

13.

Ó Ježíši, ó Pane můj,
ach nedbej již na hříchy mé,
ač jsem Tě velmi urazil,
dopřej mi přec milosti Svě.

Až k poslednímu vzdechnutí
se napne moje hříšná hrud',
te promluv slovo milostné:
„Dnes ještě se mnou v ráji buď!“

14.

„Ach Bože můj, ach Bože můj,
proč jsi mne nyní opustil?
proč dovolil jsi, taký žal
by v srdci mém se uhostil?“

A dí Mu Otec nebeský:
„Žal v srdci Tvém se uhostil,
protože člověk hříchem svým
Mne, Boha svého, opustil.“

15.

Dokonáno dílo lidské zloby,
rány kruté Tělo Krista zdobí,
On, Jenž svět tak velmi miloval,
Jenž mu žehnal, pravdu zvěstoval,
nevděk plný zkouší světa zlého,
slyš jak svaté volají rty Jeho:
Dokonáno jest!

Spása světa již jest dokonána,
praotcům jež dávno slibována,
všeho světa snímá hříchů tíž
vztýčený ten na Golgatě kříž;
k vykoupení svatá Krev se roní,
proto Kristus Svou již hlavu kloní:
Dokonáno jest.

Jednou já i skončím žití svoje,
skončím světa trudnobolné boje;
dej, ó milosrdný Pane náš,
až mne k svému soudu povoláš,
až mi doba nastane již nová,
abych právem pronést mohl slova:
Dokonáno jest.

Ant. Vřeštěl.

Podobenství Otce Bonaventury.

12. Kajicník u papeže.

Muž vysokého stavu a při tom veliký
hříšník umínil si, že se dá na pokání. Za

tím účelem odebral se do Říma, a chtěl ku své útěše papeži samému se zpovídati. Papež ho vyslechl, a vzdělal se jeho zevrubným vyznáním, jeho živou lítostí, jeho velkomyslným předsevzetím. Když mu ale chtěl pokání uložit, nemohl kajicník žádného přijmouti; žádné nebylo dle jeho chuti. Postiti se! K tomu neměl síly. Čísti, modliti se? K tomu neměl času. Skutky kající vykonávati? Tomu nerozuměl. Tráviti život o samotě, putovati někam? Byl příliš zaneprázdněn. Bdíti, na tvrdé zemi spáti? Zdraví jeho mu to nedovolovalo. A pak ještě jeden důvod všeobecný, jež neudal — byl muž urozený! Co tedy měl muž tak vznešeného stavu činiti? Papež mu daroval zlatý prsten, na němž bylo napsáno: „*Memento mori!*“ *Pomni, že umřeš!* Uložil mu za pokání, aby tento prsten nosil na prstu a aby ona dvě na něm vyrytá slova denně aspoň jednou přečetl.

Šlechtic odešel velmi spokojen jsa a šťastně si přeje k tak lehkému pokání. Avšak toto přitáhlo všechna ostatní za sebou. Zpomínka na smrt vnikla tak silně a šťastně do jeho vnitra, že mu bylo jasno, kterak to s ním smrtelným člověkem stojí, a že sám k sobě pravil: „Ach, poněvadž mi jest jednou umřít, co mám jiného ve světě dělati, ne-li připravovati se k šťastné smrti? K čemu bych tak příliš zdraví svého šetřil, kteréž smrt dojista zničí? K čemu bych šetřil tělo, kteréž v zemi spráchniví?“ Po takovémto rozjímání byl mu každý druh pokání snadný. V každém se cvičil a setrval v té horlivosti až do smrti, kteráž byla vzácná před Bohem, příkladná lidem a plná útěchy pro něho.

Ó, kýchbychom slovíčko: „*Umru!*“ do-
bře uvážili! Kýchbychom se řídili dle nau-
čení, plynoucího ze slov: „*Musím umřít!*“
Kýchbychom dbali na pokynutí, jaké v slo-
vech těchto obsaženo jest!

Ostatně není třeba, bys těchto hrozných
slov se lekal. Učiň napřed náležitá opatření,
a věc sama pak tě jistě nepoleká!

13. Nít života.

Naše věčnost závisí na naší smrti; naše
smrt na našem životě; a náš život visí jen
na nitce. Tato nit jest velmi slabá; snadno
se přetrhne, přestřihne, spálí. Nit tato končí
v době, kdy nejméně toho očekáváme;
mnohdy v době, kdy míníme, že jest nej-
silnější, a mnohdy i skrze prostředky, jimiž
ji sesílití chceme, jak to na smutném konci
Don Karlosa, krále Navarského viděti mů-

žeme. Saad znáte ten příběh; ale i kdo jej
zná, diví a děsí se vždy, když jej opět slyší.

Tento král, rozstonav se následkem
svých prostopášností, tázal se lékařů svých
o radu, a tito nařídili mu, by tělo své dal
ovinouti prostěradlem v líhu namočeným,
a aby po čtyřiaadvacet hodin v prostěradle
tomto dobře zaobalen vytrval. Osoba, kteréž
král to uložil, chtěla, když byla prostěradlo
na těle králově zcela zašila, vzíti nůžky a
nit přestřihnouti; nemohouc je ale ihned
nalezti, dopustila se té nepozornosti, že nit
chtěla přepáliti na světle jí při tom svítí-
cím. Nit tato byvši též líhem napuštěna
vzňala se a oheň sdělil se též prostěradlu,
kteréž ihned plamenem počalo hořeti. Jaký
pokřik v celém paláci! Jak teskné sem
tam běhání! Co se vše neučinilo, aby oheň
byl uhašen a král při životě zachován! Než
vše nadarmo. Král shořel za živá, dříve než
možno bylo přispěti mu ku pomoci. Jaká
to smrt! Jaký to život! Jaká to věčnost!

14. Nemoudrý pocestný.

Pocestného lesem se ubírajícího zočila
lítá lvice, kteráž ihned jala se jej proná-
sledovati, by ho pohltila. Rvala strašně, tak
že se to horami a lesy rozlehalo. Strach
před ní dodal mu síly, tak že s největší
rychlostí prchal, a zvíře daleko za sebou
nechal. Jedva byl ale tomuto nebezpečí u-
nikl rychlostí, již mu strach dodával, upadl
v jiné. Rychlým útekem svým dospěl ku
kraji propasti. Již jest pozdě; země ustupuje;
poděšen roztahuje ruce, by se chytil
toho, co by mu nejdříve se namátlo. A
vskutku jest při pádu svém tak šťasten, že
se uchopil větve, na kteréž se zadržel, a
kteráž jej chrání před pádem do propasti,
v níž by dojista se rozdrtil. V tomto ač
trudném postavení přece jest rád, že zá-
hubě své aspoň na několik okamžiků ušel.
Neznal ale ještě všechna nebezpečí, která
jej ohrožovala. Než podívav se lépe na
stromek, který jej ještě na hoře udržoval,
užřel dvě veliké horní krysy, jednu bílou
a jednu černou, kteréž ustavičně na koře-
nech jeho hlodaly, tak že již málo scházelo,
a stromek musel se vyvrátiti. Podívav se
též dolů do propasti, vidí tam strašného
ostrovida s jiskrnými očima a rozevřenou
tlamou, jenž toliko pád stromku očekával,
aby pohltil kořist, kteráž mu kyaula. Nyní
pohlíží na onu stranu srázu, kde stromek
kořeny své měl, a ejhle, vidí tu čtyry velké
hady, natahující se, by jej kousli. „Ó Bo-
že“ počal volati a vzdychati, „jakých ne-

bezpečí musel jsem se dočkati, a jakým nestvůrák musím býti za kořist! Což není pro mne prostředku, odtud uniknouti a těmto šelmám utéci?“ To pověděv zpozoroval, jak s několika listů stromku trochu medu kapalo. Izachytl několik kapek. Okusiv je shledal je býti divotvorné sladkosti a byl tím všecek posilněn. Bylo to občerstvení, jež mu nebe seslalo, aby ho použil, všechny síly své sebral, a pomocí tohoto stromu aneb jiného, jenž by se snad byl naleztí dal, propasti této uniknouti hleděl; a to tím více, jelikož lvice, jejíž řvaní již neslyšel, se byla v lese ztratila. Než, kdo by tomu uvěřil? Místo co měl myslet na své vysvobození, vystoupil výše na stromek a učiniv si zde trochu pohodlí, počal se obíratí jen sbíráním medu a okoušením jeho zákázonosné sladkosti. Ano pustil se i do sbírání zásoby, kteráž mu měla na dlouhý čas vystačiti. Filo tím, co se ještě mnohým dětským záměrům pro budoucnost oddával, praskl stromek byv již dosti ohlodán, vyvrátil se a sřítíl se i s člověkem, kteréhož nesl, do hlubiny, kde ještě propastí drápy své natáhl a tlamu rozevřel, aby neopatrného pocestného na vždy pohltit.

Ó nesmyslní lidé! Poznejte se alespoň v tomto obraze, a změnte, dokud čas jest, své převrácené chování, byste ušly zkáze, kteráž nevyhnutelně následovati bude. Či se nechcete nikdy odtrhnouti od bláznovství jen okamžik trvajícím rozkoše, kteráž jest příčinou, že zapomináte na věčné blaho své a stáváte se kořistí věčných muk? Smrt pronásleduje vás hned od narození, jako zuřivá lvice. Slychali jste její řvaní, a ne jednou již poděsilo vás pomýšlení na smrt. Země, po které putujete, jest jícen vše pohlcující, v jehož hlubině se skrývá peklo s věčností. Jediná podpora pád váš zadržující jest život vašeho těla; ale tělo toto ustavičně jest ohroženo, i částkami těmi, z nichž složeno jest; neboť jelikož se tyto vespolek směšují a spolu bojují, proměňují se konečně samy v jed, jenž tělu záhubným a zákázonosným se stává.

Trvání toho těla jest doby obmezené, již nelze vám prodloužiti a doba tato stále se zmenšuje a takřka ohlodává, až onen okamžik přijde, kdy tento křehký strom padne, a pádem svým vás do prohlubně věčnosti strhne.

Což není prostředku, jímž by se to velké neštěstí dalo zameziti? Ba jest, beze vši pochybnosti; a jediná starost, kterouž se pro celý život máte zanášeti, jest, byste se ho nechybili. Ježíš Kristus nabízí vám

svůj kříž, co strom života, jenž jediné vás vysvoboditi může; přivíňte se k němu, a ujdete všem nepřatelům svým! Bojte se medu, který vám svět nabízí! Jest sice darem nebe, ale bojte se, aby sladkost jeho srdce vaše neopojila, a nebyla příčinou, byste zapoměli na nebezpečí, které vás ohrožují! Užijte z něho jen tolik, co by stačilo k zachování sil, byste mohli činiti pokání, dávati almužnu, dobré skutky konati, peklu ujíti a život věčný si zasloužiti!

15. Dvořanínové v nemilosti.

Jsou události, které takový dojem činí na duši, že nelze uvěřiti, co způsobiti mohou, když nejsme v témž postavení co ti, kteří je zažili.

Filip II., král španělský, viděl kdysi, když mši sv. obcoval, dva dvořaníny, kteří po celý čas nejsvětější oběti spolu rozmlouvali. Vycházeje z kaple řekl jim král: „Vy tak mši sv. obcujete? Ať vás na svém dvoře již nevidím!“ Toto jediné slovo projelo oba jako blesk. Jeden zemřel dva dny na to, a druhý se zbláznil. Jak ale bude, až z úst krále věčnosti zavzná: „Pryč ode mne, zlořečení, do ohně věčného?“

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra bude slaviti J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup 64. narozeniny své (nar. 6. dubna 1809). — Pozejtří 7. t. m. bude J. Eminence v 8 h. ráno u díletí v domácí kapli seminářské nižší svěcení alumnům III. roku, k nimž u večer před tím řeč učiní.

— Pořádek služeb Božích ve sv. témdni u *Všech Svatých* na hradě: Ve *středu* o 4. h. odp. počnou tam církevní hodinky či tmavé jitřní (Matutinum tenebrarum). Na zelený *čtvrtek* v 8 h. tichá mše sv., při kteréž Tělo Páně podávati se bude cí. k. úřadům, v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinál), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva i lidu, přenešení sv. hostií na oltář sv. Prokopa; mytí nohou 13 chudých starců, a latinské kázání; odpoledne o 4. h. jitřní. — Na velký *pátek* v 8 hod. české kázání, v 9 hod. sv. obřady, pašie, přímluvy, libání sv. kříže, mše „prae-sanctificatorium“, přenešení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní (Matutinum); návštěva Božího hrobu. — Na bílou *sobotu* o půl 9. svěcení nového světa, paškálu, a v kapli sv. Václava křestní vody, pak u *Všech Svatých*

zpívaná mše svatá; odpoledne v 5 hodin slavnost Vzkříšení Páně. Všecky tyto sv. obřady — vyjímaje svěcení svíce a vody — vykonává Jeho Eminence nejdůstojnější p. kardinál, jenž též v neděli velikonoční u Všech Svatých bude sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnutí spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Pořádek služeb Božích ve svatém témdni v c. k. *dvorní kapli* na hradě: Ve *středu* o půl 5. odp. tmavé jitřní (Matutinum); ve *čtvrtek* ráno v 9 h.: zpívaná mše sv., přijímání, průvod, odp. o $\frac{1}{2}$ 5. jitřní; na *velký pátek*: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady; odp. o půl 5. jitřní, v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere,“ požehnutí s ostatkem sv. kříže. Na *bílou sobotu*: v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, proroctví, zpívaná mše sv.

— Slavnost *Vzkříšení* (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na *bílou sobotu* odp. o 4. h.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří a na Karlově. — O půl 5. h. u sv. Josefa na Novém městě a u Voršilek. — V 5 h. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Jindřicha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u Všech Svatých, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 h. na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křižovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Vošanech a v Bubenči. — O půl 7. h. u sv. Kajetana na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Jako za minulých let, budou se i letos ve sv. témdni konati duchovní přednášky či *konference* výhradně pro pány a sice od 6. dubna jazykem českým v kostele sv. Františka (u Křižovníků), a německým od 7. dubna v zrcadlové (gymnasialní) kapli v Klementině vždy v 7 h. u večer.

— Na stavbu nového chrámu na *Smíchově* darovali J. Vel. císař Ferdinand a císařovna Maria Anna 30.000 zl.

— Z *Budějovic*. Otázky pro pastoraální konference roku 1873 jsou tyto: 1. Jak by se za nynějších poměrů správa duchovní zvláště v městech upravití měla, aby se rozmahajícmu bezvěří dle možnosti předešlo? — 2. Co mají při novém upravení škol duchovní správce sami činiti a

co křesťanským rodičům na srdce klásti, aby se křesťanské odchování dítek pojištělo? 3. Kterými zásadami má se kněz řídit, když se ten smutný pád přihodí, že církevní a státní předpisy si odporují?

Z Říma. Mezinárodní deputace, kteráž 7. března od sv. Otce přijata byla, podala jemu následující adresu: Sv. Otče! Když hlavní město Tvých států vzato a nepřátely obsazeno bylo, tvrdili původcové tohoto hanebného skutku, že bažili pouze po Tvém světském království, a že za čest si to pokládají budou, šetřiti co nejuctivěji Tvé duchovní moci a církve, jakož i chrániti svobodné vykonávání Tvého panství nad dušemi Tobě svěřenými. — Tato pokrytecká ujišťování mohla jenom ty klamati, kteříž oklamání býti chtěli, a v skutku již v krátkém čase museli spozorovati, že onino domnělí obhájcové cti jsou vězniteli, domnělí ochrancové hanebnými utiskovateli. — Od toho času neustáli jsme, svých hlasů pozdvihovati a své vlády upozorňovati na to, že sjednocení Italie jen zástěrou jest k podrobení církve, že ona bezpráví, kteráž činěna byla Tvému trůnu, každého se týkají, kterýž zákonitě úřad zastává, a že útoky, kteréž lstivě a s dábelskou zlobou proti Tvé neodvislosti naměřeny jsou, hrozí neodvislosti všech. — Jak často již od té doby Tvoji pronásledovníci potvrdili svým bezectným jednáním naše předpovídání a naše obavy! Avšak nyní myslí o novém ještě smělejší činu; na samo srdce církve chystají se nyní svou rouhavou ruku vložit. Duchovní řády totiž, nevyčerpatelné to školy svatých apoštolův, učitelův církve, ona posvátná místa, kdež je udržován plamen lásky, horlivosti a vědy, ony přední prameny, z nichž sv. krev Kristova čistší a teplejší plyne, aby probíhala tělem církve, jejíž vznešenou hlavou Ty jsi, — mohou konečně porovnaný býti s tímto ušlechtilým sídlem života, jež srdcem se jmenuje. Ony tvoří zároveň kolem Tvého posvátného trůnu sbor neohrožených obhájcův, ony jsou mocným sloupem, kterýž nese chrám Páně. — V tom všem leží ta tajná příčina, proč nenávisť všude proti nim se rozněcuje. Než s nepřátely, kteříž zároveň i proti Tobě i proti duchovním řádům bojují, není možno žádué smíření. Války proti takovým protivníkům není se báti, míru však s nimi dlužno se zřící. Ovšem zajisté by si přáli a velmi šťastnými by byli, kdyby mohli s Tebou nějaké nevěrné narovnání uzavřítí, toužebně si žádají, by znenáhla jakési dorozumění a shodnutí mlčky se sta-

lo, jakýs systém obapolného trpění; doufají, že čas a umlčení Tebe tam přivedou, že přijmeš jejich „modus vivendi.“ Avšak takové srozumění mezi lupičem a oloupeným, mezi zbojníkem a obětí, nic jiného nebude a bohudík ani nemůže býti, než přelud. Prostý přirozený rozum nám to ukazuje, Tvůj neunavňý hlas, sv. Otče, nás o tom poučuje. Tvé volání nikdy neustálo se pozdvihovati, se vždy rostoucí rozhodností při každém novém útoku utlačitelův, a světu nedovolilo ani okamžik domnívati se, žeby nejvyšší pastýř se srozuměl s ukrutným vlkem, kterýž pustoší jeho stádo. — Nikoli, nikoli! Petr, jenž v Tvé osobě dosud dále žije, vždy dokáže proti Herodesovi svou hrdinskou statečnost. Z plna srdce jásají a blahoslaví Tvoje dívky Tvou hrdinnost a k Bohu volají, aby v té míře své pomoci Tobě propůjčil, v jakéž se množí stále nebezpečenství a prudkosti boje přibývá. Neklamou-li všechny známky času, blíží se tento boj k svému konci. Míra Tvých pronásledovníkův brzo se dovrší, a Bůh, jehož spravedlnost znenáhla sice, ale za to tím jistěji přikvačí, připravuje jim v blízké budoucnosti trest zrádcův, od spoluměnných zrazenu býti. —

Pokud lidské oko budoucnost odkryti dovede, spěcháme nevyhnutelně vstříc strašným zkouškám, než pozorujeme je bez bázně. Důvěřujíce v božskou milost, rozníceni jsouce Tvým hrdinným příkladem, sneseme je bez slabosti a s Tvou Svatostí zvítězíme. Budiž přesvědčen, sv. Otče, že opustila-li Tebe Evropa úřední tak hanebně, katolický lid tím spíše za svoji povinnost uznává, kolem Tebe se seřaditi. Odpadnutí jeho politických hlav ukládá mu povinnost, na místě nich čestná místa u Tvého vězení zaujati. Tam stojí láskou naplněn, tam setrvává věrněji než kdykoli jindy. Již svítá mezi duchy. Věřící pochopují den ode dne více, jakou nadpřirozenou moudrostí osvícen jsi byl, když jsi zničil učení nepravá, otrávená zrna obilí, z nichž všecko neštěstí Evropy a celého světa vzešlo, svým anathematem. I na dále budou syllabus a paměťhodná encyclica, jenž jej provázela, v očích pravých katolíkův svíce v tmě bouře, prapor blaha, kterýž hájen býti musí, nechceme-li zahynouti. — Právě tyto naděje a obavy, kteréž hýbají srdcem pravých dítek církve, nás povzbudily, sv. Otče, sem přijíti, abychom se k Tvým nohám vrhnuli a slavné svědectví vydali o ošklivosti, již nás naplňuje nový attentát, kterýž zde v nejbližší přítomnosti Tvé sv. apošt. Stolic

proti řádům, neohroženým to obhájčům církve, se připravuje. Pomoci našich hlasů nebude se jim nedostávati, Tvé jsou jisti; a jestliže celá křesťanská rodina, otec a děti, své modlitby k Bohu vysílají budou, pak jistě vyslyší je Bůh a jeho hněv již déle otáletí nebude, potrestati vinníky, pomstíti nevěstu Kristovu a svého zástupce.

Sv. Otec odpověděl:

City, jež v této právě čtené adrese vyjádřeny jsou, vyžadují mé vděčnosti. Pravdy v ní vyřčené jsou pravdy, poněkud sice trpké, ale jsou přece pravdy. Abych něco na to odpověděl, použiju slov prvního náměstka Ježíše Krista, slov sv. Petra. Tento kníže apoštolský obrátil se na rozličná místa, k rozličným národům; on psal těm, kteří jsou v Pontu, v Galácii, v Bithynii, v Asii a těm všem psal jeden jediný list. Vy též, při této příležitosti, znova představujete závěrek listu sv. Petra, ovšem jakožto jiní národové, co jiné národnosti, jinými jazyky. A pročez přijímám vaše slova a pravím s apoštolem: Gratia vobis et pax multiplicetur. Milost Boží zdobí povzduše vaše a pokoj Ježíše Krista obohacuje vaše srdce: gratia vobis et pax multiplicetur.

Též i já vím, pokračoval apoštol dále, že pokoj ten navždy trvati nemůže, že pokoj vždy provázen bude osočováním a pronásledováním, jakž u samého božského Mistra to bylo, o němž psáno jest: Prophetaverunt prophetae passionem Christi et glorias posteriores. Proto i my doufati musíme, že my všickni, jenž díl jsme měli v strastech a těžkostech, já s Vámi, a Vy se mnou a všickni ti, které zastupujete, jednou zpívati budeme Hosanna a velebiti milosrdenství Boží a slávu církve Ježíše Krista. Toť byla víra sv. Petra, to má naši vírou býti. Víra, toť byla ta významná známka knížete apoštolského, a ta učila jej, když božský Spasitel se ho tázal, co lidé o něm myslí, říci: Ty jsi Kristus, Syn Boha živého; a zjednala mu odpověď, která blahoslaví jej: Beatus es Simon Bar Jona, quia caro et sanguis non revelavit tibi: Blahoslavený jsi, ne že tělo a krev vyznání mého božství v ústa ti vložily, ale že tobě je dal věčný Otec můj, jenž jest v nebesích; non quia caro et sanguis revelavit tibi, sed Pater meus, qui in coelis est.

Z toho vznikl řád, že Petr základem jest církve. Pravdat, že Kristus Pán základem, že úhelným jest kamenem, na němž spočívá velebný tento chrám; ale Ježíš Kristus chtěl náměstka svého s Sebou spojití a dotknutím se obou těchto kamenů obdržel apoštol Petr část moci Ježíše Kri-

sta a ctnostmi Ježíše Krista drahocenně se ozdobil. Quae mihi sunt potestate propria, haec tibi sunt participatione communia, pravím slovy sv. papeže Lva. Na tom kameni tedy založena jest církev; majestátně vypíná se a velebností svou pronikající oblaky, dosahuje až k nebi a slyší tam ty zvuky, které až dosud se rozléhají: quodcumquesolveris super terram, erit solutum et in coelis et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in coelis. (Cožkoliv svážeš na zemi atd.) Toť jsou slova, která zběsilé výkřiky pekla rozmnožila a k věrolomným, nevědným skutkům syny pekla pohánějí, kteří zde na světě žijí a ničeho bez hrůzy od této nejvyšší moci, kterou Bůh náměstku svému udělil, snést nemohou. A co toho následek? Oni útokem ženou proti základu této církve. Pronásledovali ji tyrané sekerou a kolem; pronásledovali ji bludáři lžemi a nepravým učením, pronásledují ji nevěřící svou bezbožností; pronásledují ji některé vlády, vydírajíce církví statky a tupíce sluhý její, vyhánějíce řeholníky ze zátíší jejich a nevěstám Kristovým vypuzováním z klášterů slzí vynucují; pronásledují ji tajné spolky všemožným způsobem, a nad to pronásledují ji též sami někteří katolíci, kteří myslí, že mohou s jedné i s druhé strany všecko spojití, kteří myslí, že zřeknutí se nějakého práva zbloudilé nazpět k nám přivede, kteří takto zapomínají výroku Ježíše Krista: Nemo potest duobus dominis servire. (Nikdo nemůže dvěma pány sloužiti). Cíl, který si někteří vůdcové společnosti vytkli, jest výhradně ten: Oni by chtěli, aby duchovenstvo dle jejich způsobu se vychovávalo; oni by chtěli blavně všem vládám jakýsi papiismus a byzantinský caesarismus zjednatí. To ale nikdy a nikdy uskutečniti se nemůže. Neboť, jako byzantinský caesarismus v směšnost upadl, a Bůh chtěl, aby rukou nevěrců zničen byl, tak snad . . . já nevím, jaké jsou záměry a úradky Boží, ale zkušenost z minulosti posiluje a utvrzuje mne v té naději i do budoucnosti. Než co zatím činiti máme? Totéž, co Vy činíte. Já dojat jsem Vaší vytrvalostí a Vaší odvahou; Vy ode mne čerpáte sílu, a já, zřejmě se přiznávám, čerpám sílu z Vás. Vzhůru tedy, do boje! Ať nikdy mezi vůdci a pastýři duší ani jednoho se nenalézá, jenž by, co zatím Jidáš se trápí a na vše strany se obrací, aby Ježíše Krista a jeho církev potlačil, výčitky božského Vykupitele zasloužil: Non potuistis una hora vigilare mecum. O, kéž všickni bdějí, jako největší část

již bdí; ať bdějí, jako strážcové na věžích, aby vypátrali pohyby nepřátelské, aby je zadržeti, přemoci a potlačiti mohli, aby konečně rozhodného vítězství se jim dostati mohlo. To jest přání, které duši mou udržuje, toť ta milost, za kterou milosrdného Boha prosím.

O, věčný duši našich pastýři, propůjč, aby, kdož na zemi Tě zastupují, vždy dechem milosti Tvé a Tvého světla proniknutí byli. Udrž nás vždy v úzkém spojení v bojích proti našim protivníkům; svornost to bude, která všechny překážky a všecken přemůže odpor. Gregem tuum, Pastor aeternae, non deseras, sed per B. B. Apostolos tuos continua protectione custodias. Chraň, o můj Ježíši, skrze nástupce apoštolův a skrze duchovenstvo stádo, jež Bůh Tobě a mně odevzdal, aby ono pod ustavičnou Tvou ochranou nepřátele přemahati, a vítězství dobytí mohlo nade všemi, jenž denně je pronásledují. Doufejmež tedy, že tato svornost, toto vnitřní spojení věřících s duchovenstvem, duchovenstva s biskupy, biskupy s nejvyšším knězem, pevně upraví voje, jež ničeho strachovati se nemusí při vši zuřivé sběsilosti svých protivníkův.

Můj Bože, žehnej tato naše myšlení, žehnej tyto drahé mé syny, kteří čestný mně vijí věnec, žehnej jejich rodiny a ať navráťvše se do své země, rodinám svým a zemím hojného přinesou požehnání, jež by je sílilo proti všem útokům pekla. Žehnej je po celý krátký běh života lidského, aby vždy tohoto okamžiku, tohoto požehnání pamětlivi byli. Žehnej je v hodinu smrti, aby poroučejíce duše své v ruce Tvé, hodni byli Tebe na věky chváliti a velebiti. Benedictio Dei etc.

Paběrky.

12. Vznešenost církve svaté.

(Vyňatek z listu Ganganelli-bo, později papeže Klementa XIV., poslaného ctih. P. Caldani-mu, mnichu z řádu sv. Františka.)

Nemohou nám dějiny poskytnouti předmětu vznešenějšího než založení církve a vítězství její nad zpupností a vášněmi. Jak rozsáhlé pole jest to, pohlízíme-li na ně očima víry! Divadlo přírody samé není hodno pozornosti naší, přirovnáme-li je pohledu na svaté ono shromáždění, jehož lesk a ctnosti hvězd světlo zatemňují. Byl jsem vícekrát vyzván napsati theologické pojednání o předmětu tomto — předmětu zajiště krásném a plodném, bádání našeho a obdivu hodném — vždy však velikostí před-

mětu překvapen, upustil jsem od úmyslu svého, kdykoli první obrysy pracovati jsem počal. Pozorují-li, že Bůh sám to jest, jenž církev založil, aby druhé nebe prvého jasněji utvořil; Bůh, jenž vsí slávou a čistotou ji obdařil, aby byla svíce hořící po všecka století, ve všech země končinách, tu cítím, že opouští mne všecka mysl a já mohu jen díky činiti za to Pánu a velebiti jej. My teprve tehdy poznáme církev úplně, až budeme v lůně Božím, na němž ona závisí a k němuž co jedinému a nejvyššímu dobru vše její snažení se nese. Svět jest závoj, jenž nám pohled její zastírá, závoj ten musí být odstraněn, abychom spatřiti mohli božskou tuto církev ve vsí kráse její a v celém jejím objemu. Jak veliké množství mocných slovem i skutkem bude mezi Adamem a posledním z vyvolených, který uzavře tajemný kruh, v němž duchové nebesí a blažení nalezati se budou! To v pravdě ono nescíslné množství, o němž řeč je v apokalypsi, kterou v radostném opojení, jež vypsatí se nedá, patřil apoštol. —

Církev tato, sama v sobě nekonečná, bytuje v srdci každého spravedlivého, láskou, která úzce jej pojí se všemi obyvateli nebes i země, ano i s těmi, kteří nespatriili dosud světla a působením nekonečného milosrdenství jednou Spasiteli náležeti mají. Neboť v tom právě záleží obcování vyvolených, že ti, kteří již zesnuli, i s těmi kteří dosud se nenarodili, jeden tvoří celek, jehož části od sebe odloučeny býti nemohou. Částčky zlata, při vsí své přitažlivosti nesouvisí spolu tak úzce, jako s Bohem spojení jsou přátelé jeho, kterých nic oddělití a rozloučení nemůže. Často se zalíbením obíral jsem se čtením spisů starých bohomluvců, nedbaje formy zastaralé a nalezal jsem v nich myšlenky obsahující nejvznešenější náhledy o církvi a náboženství. Zdá se, že věc méně váhy trátí, nepřiblíží-li se příliš úzkostlivě k čistotě mluvy: vznešenost myšlének často vzrůstá, ana slova uhlazenosti ztrácejí. Proto bývají otcové církevní tak vznešení, mluví-li o mravech a dogmatu. Mluva jich zdá se býti prostá všeho lidského a netřeba zajisté se diviti, jestliže, co věčné jest, pomíjející a okamžité v sebe pojímá.

K sepsání výborného pojednání o církvi potřebí jest celého života muže, a to muže veliké pobožnosti a učenosti. Tak mnohé zázraky, tak mnohá tajemství, tak mnohé krásy ducha se naskytají, že těžko jest spojití je všechny v jeden celek předmětu důstojný. Vše, co člověka oslňuje,

ztrácí svůj lesk, jedná-li se o slovo Boží a skutky jeho nevýslovné, jichž výsledkem jest církev; neboť tato nabyla dokonalosti a důstojnosti své v jeskyni Betlemské a na kříži. Počátku jejího hledati dlužno na počátku světa: dech Tvůrce, jenž prvního člověka oživil, byl první zárodek církve, která od Adama na Abele a tak v srdce všech spravedlivých až na konec časů přecházejíc a ve styku se nalezajíc s národy všech věků a zemí přece nikdy poskvrou nijakou zatemněna nebyla.

Neřesti jež ji obkličují, oblehají ji, aniž by se jí dotýkaly. Ona kráčí po zlém, jímž svět jest naplněn, a hříšníci v jejím lůně krásu a ctihodnost její jen zvyšují.

Apokalypsa jest dol zlatý a diamantový pro toho, který by klíč měl k ní a o církvi jednati by chtěl; avšak kniha ta posvátným šerem jest pokryta, které teprv na konci věků se vyjasní. Apoštolové a otcové církevní tajemný tento závoj poněkud zúžili, přece však jen tak málo, že veliké práce jest potřebí, abychom celé její nebeské jasnosti postihli. Posvátná hrůza, jež při čtení nás pojímá, jest nám jistě zárukou, že zde nejvznešenější tajemství uzavřena jsou a že v budoucím životě, jenž nám usouzen jest, něco v pravdě vznešeného a obzvláštního nám zjeveno bude.

Lidé těla a krve, kteří víry nemají, nemohou se o tom přesvědčiti, že církev, kterou dle zevnější stránky posuzují, něco tak podivuhodného jest. A přece zaujímá všechny věci viditelné i neviditelné a svět právě k tomu jest stvořen, aby počet jejích dítek rozmnožoval. Představuji si ji co strom, jehož koruna nebes se dotýká, jehož kořeny v hlubinách propastí se ztrácejí, na nějž všechny bouře dorážejí, aniž by jím pohnouti, tím méně jej vyvrátiti mohly. Šest tisíc let již jest tomu, co bez přestání trvá, nebo tolik času uplynulo v úmluvě staré a nové a v jejím stínu žili a působili nejen apoštolové, nýbrž i patriarchové, otcové a proroci, k vlastnímu blahu a k spáse duší nescíslných, jež v pokore učení jich následovaly,

Na pohled nic není slabšího než církev, jejíž hlavou i údy jsou lidé křehcí, zmítaní všelikými vášněmi; ona, jež nemá jiných zbraní, jiné moci, než slova Kristova: „Jdouce učte všechny národy . . . a aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Zároveň ale nic není silnějšího než ona uvnitř, neboť neustále řízena a osvěcována jest Duchem sv. a Bůh sám jest nepřemožitelnou její ochranou. On pozdvihuje ruky své všemohoucí, když církev pomoci potřebuje

a v největších strastech jest lesk její nejjasnější. Ona má v mystickém smyslu vše, co celý svět hmotný obsahuje: božský plamen ve středu, jenž neustále ji oživuje, slunce, které v nejtemnější noci ji osvětluje, úrodnost, tak že sladké vždy ovoce vydává, zde na světě i pro věčnost, rosu podivu hodnou, jež ji občerstvuje, ona má konečně své diamanty, perly, kovy, své byliny a květiny. Její svátosti přirovnati se mohou proudům, její modlitby líbezné vůni kadidla, její dobré skutky chutnému ovoci a její sluhové blahodárným hvězdám, které uprostřed bouří a nebezpečí života nás vedou a nám svítí.

Mezi skutky Božími jest taková souvislost a taký soulad, že co v světě tělesno, vše na duševné se vztahuje, co neviditelné s neviditelným ve spojení jest: a tak vše jeden tvoří celek, jenž slávu Boží stále zvyšuje a nekonečnou velebnost a dobrotu zvěštuje.

Ano církev jest vesmírem mým. Ona jest tak stará, tak dle času rozsáhlá, tak vše obsahující, že ztrácím se v nesmírnosti její. Ona jest, jež vše spojuje ze všech století a míst jeden jediný bod tvoří; ona jest, jež u víře, naději a lásce sjednocuje, jediného takřka vyvoleného tvoří; nebo pozorujeme-li dokonalou onu sjednocenost, jež mezi všemi jejími údy panuje, tu možno zajisté říci, že jediný člověk semodlí a koná.

Každý, kdo od církve jest odloučen, má zvláštní náhledy o náboženství. Každá sekta má zvláštní své názory. V svatém ale shromáždění, které tvoří vyvolení, jest jedna jen víra, jedna spása, jeden křest.

To jest ono stanovisko, jež každý zvoliti musí, kdo církev vyobraziti chce, jakou jest; onu církev, která na zemi pod viditelnou hlavou bojuje, již Spasitel právomocí svou obdařil; onu církev, jež v ohni očistcovém trpí spravedlivý trest Boží; onu církev, která u vítězoslávě v nebi dlí v lůně milosrdenství a pravé slávy. Šl.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 5. (dubnový čili velikonoční) přináší duch. řeči na ned. II—VI. postní, na velký pátek, na slavnost vzkříšení Páně, pondělí velikonoční, na ned. I. po Velikonoci a na slavnost sv. Vojtěcha.

— „*O svatém přijímání*.“ Poučení v stručných odpovědích zvlášť pro přistupující, ponejprvé ku stolu Páně. Podává František Bezloja, kooperátor v Dřevohosticích. V Praze 1873, Cyrillo-Methodějská kněhtiskárna. Nákladem vlastním. Str. 16. — Týž spisovatel

vydal tamtéž nákladem svým ještě jeden spis: „*Památka*, kterou svému milému žákovi... podává... otec duchovní.“ Str. 15. Obsahuje básničky.

— „*Processionale Pragense sive ordo ministerii sacri, servandus in processionibus, aliisque solemnioribus functionibus peragendis*.“ Auctoritate et jussu Eminentissimi Domini Cardinalis et Archiepiscopi Pragensis, nec non ceterorum Reverendissimorum Dominorum Antistitem provinciae Pragensis. In usum cleri ejusdem Provinciae Pragensis approbatum et editum. Ratisbonae. Ex officina Friderici Pustet. 1872. — K doclení žádoucí a potřebné jednoty ve vykonávání průvodů a jiných slavnostných funkcí viděl se nejdůstojnější metropolita Český ve spojení s nejdůst. episkopatem české církevní provincie pohnuta, výše dotčenou obřadní knihu co vzor a pravidlo na světlo vydati. Cena její smí se zaplatiti z místního zádušního jmění. „*Manuale Rituum*“ s českými a německými promluvami a modlitbami k upotřebení duchovních správců tiskne se v nové tiskárně Cyrillo-Methodějské v Praze a co nejdříve na světlo vyjde.

— „*Katechismus*“ náboženství katolického pro školy obecné.“ Sepsal Antonín Skočdopole, profesor bohosloví pastýřského a katechetiky na bohosloveckém ústavě v Budějovicích. Vydání druhé. Nákladem spisovatelovým. V komisi u L. A. Stropka v Č. Budějovicích. Tiskem Al. Landfrasa syna v Jindřichově Hradci. Str. 213. Vydán s svolením nejdůst. bisk. ordinariatu v Budějovicích.

— „*Besedy pro mládež*.“ XLIV. „*Dítky z hor*.“ Pravdivá událost z francouzské revoluce. Pro dospělejší mládež a přátele její upravil Emanuel Kolíha. S obrázkem. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knapka v Karlíně. Str. 99.

— (Oprava.) Spis v „*Liter. oznam*.“ čís. 8. str. 127. na 3. místě ohlášený, jest plod nekalé fantasmie a záští.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Frant. Kunz, jubil. kněz, kn. arcib. notář, farář na odpoč. v Chebu, 13. března nar. tamtéž 14. dubna 1793, vysv. 15. srp. 1817.)

Vyznamenání jsou:

p. Ant. Burian, k. arcib. notář, vikar. tajemník a farář v Prčici, jmenován prozat. k. arb. vikářem střídnicí Votického;
p. Vavřinec Hafenrichter, prof. náboženství na niž. třídách c. k. gymnasia na Malé straně v Praze, jmenován arcib. notářem;
p. Vác. Světlík, katecheta na něm. dívčí škole

Malostranské v Praze, obdržel expositori-um canon.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Jiří *Matějovic*, far. v Hobšovicích, za děk-
kana na Smečně;
- p. Frant. *Kareš*, admin. za far. na Volšanech;
- p. Frant. *Hraběta*, starší kaplan na Smečně,
za faráře do Družce;
- p. Klement *Markrab*, kapl. z Kvílic do Smečna;
- p. Vác. *Mach*, kapl. z Vildšteinu do Lau-
terbachu;
- p. Frant. *Sojka*, kapl. z Lauterbachu do
Rataj;
- p. Jan *Pecánek*, kapl. z Velvar do Nížboru;
- p. Frant. *Hejl*, admin. ve StřebSKU, za proz.
kapl. do Kvílic;
- p. Vojt. *Dvořák*, admin. v Rousinově, nazpět
za kapl. do Velkého Újezda;
- p. Frant. *Pech*, kapl. v Čisté, za admin. do
Rousinova.

Uprázdňená místa.

Arnoštovice, fara na Voticku, od 14. března.
Místo 2. správce duch. v trestnici u sv. *Vác-
lava* v Praze, od 19. března.

Tisovd, fara patron. p. Alfreda kníž. z Win-
dischgrætz, od 25. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef *Aron*, farář v Brandýse nad Orlicí,
dne 28. března (nar. v Litomyšli 19. srp.
1802, vysv. 24. srp. 1826).

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. *Fojt*, koop. ve Svratce, za kaplana
I. v Opatově;
- p. Josef *Váško*, z Chroustovic, za koop. ve
Svratce;
- p. Josef *Purm*, z Branné, za II. kapl. ve
Dvoře Králové;
- p. Jan *Macháček*, z Petrovic, za kapl. a
admin. in spir. v Dohaličkách;
- p. Alois *Stemberk*, z Dohaliček, za kapl. v
Petrovicích.

Uprázdňené místo.

Brandejs nad Orlicí, fara patronátu Žambe-
reckého p. Parishe, do 8. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli :

- p. Jan *Kundrát*, b. notář, farář v Klenči, 11.
března (nar. v Merklíně 28. ledna 1810,
vysv. 23. července 1833);
- p. Frant. *Veselý*, farář v Nemanicích, 23.
března (nar. ve Vydří 15. ún. 1832, vysv.
26. července 1857);
- p. Tom. *Bayerl*, farář ve Fürstenbutu, 27.
března (nar. 13. pros. 1820, vysv. 24.
června 1848).

Vyznamenání jsou :

- p. Vác. *Vorel*, vikar, tajemník a děkan v

Bechyňi, jmenován b. vikářem střídnictví
Bechyňského (na místě p. Mat. *Mikoty*,
jenž toho úřadu se vzdal) a spolu b. kon-
sist. radou;

- p. Josef *Bumba*, farář v Kamenném Újezdě
a bisk. notář, jmenován tajemníkem b. vi-
kar. úřadu Hlubockého.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. *Čapko*, farář v Schönaui, za faráře
v Zelnavě a jmenován spolu tajemníkem vi-
kar. Planského;
- p. Jan *Stěch*, farář v Citolibech (diec. Lito-
měř.) za faráře v Bílé Hůrce;
- p. Vojtěch *Vaněk*, 2. duch. správce v trestnici
u sv. Václava v Praze, za faráře ve Čkyni;
- p. Vojtěch *Kary*, kapl. v Polné, za admin. v
Schönaui;
- p. Vác. *Těma*, kaplan za admin. v Klenči;
- p. Jos. *Vejevoda*, koop. za admin. v Nema-
nicích;
- p. Augt. *Vondrovic*, farář v Zamlekově, za fa-
ráře v Hradešicích;
- p. Frant. *Horčic*, farář v Sutomi (diec. Lito-
měř.), za faráře v Dolní Lukavici;
- p. Frant. *Wildmann*, katech. a říd. v Karda-
šově Řečici, za faráře v Slavkovicích;
- p. Kašpar *Hopfinger*, koop. v Neugebäu, za
faráře v Pohnání;
- p. Karel *Lavička*, koop. v Unterreichensteini,
za kapl. do Staňkova.

Uprázdňená místa :

Kleneč, fara patr. hrab Stadion, do 26. dubna.
Schönaui, fara patr. nábož. fondu, do 27. dubna.
Nemanice (Wassersuppen), fara patr. hr. Sta-
dion, do 4. května.
Fürstenhut, fara patr. kníž. Schwarzenberga,
do 6. května.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou :

- p. Ant. *Friedland*, prvofarář v Srbské Ka-
menici, vyznamenán titulem děkana (a ni-
koliv propůjčením collare canon., jak omy-
lem do č. 9. psáno bylo);
 - p. Ant. *Grötschel*, farář ve Verneřicích,
 - p. Adolf *Holfeld*, farář v Merbolticích, a
 - p. Josef *Renner*, farář v Chožově, obdrželi
collare canonicorum.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou :
- p. Frant. *Rychter*, kapl. v Třebivlicích, za
administ. do Sutomi;
 - p. Ferdinand *Kohlert*, koop. v Boleboři, za
koop. do Saniperku.

Důst. duch. arcid. Pražské: D. 27. března ze-
snul v 81. roce věku svého p. Jan Exner, majitel
domu, druhdy po šedesát let mistr krejčovský v k.
arcib. semináři.

Oprava. V čele předešlého čísla, má stát
„V Praze dne 25. března 1873.“

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

vk. arc. seminář
č. 190-I.

Expeditce:

v kněhkupectví

B. STYBLA

na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedodala čísla

klamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectv

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského,

řeč

*o sobě samém, když se byl z kraje domů
vrátil po bouři Maximem stropené.*

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Za doby arianského císaře Valensa byla víra katol. v Cařhradě tak potlačena, že za úkazem císařským katolíkům veškery chrámy odňaty a kacířům postoupeny byly. Co ještě zbývalo pravověrného lidu, to okrálo teprva po smrti právě jmenovaného panovníka. (378. Viz o míru. I. pozn. . . .) Ale i tu byla nesnáž nemalá, odkud horlivých a pravověrných kazatelů slova Božího vzíti, ano kněžstvo bylo buď k bludářům zjevně přestoupilo, anebo aspoň přenosné víry se sřeklo? V té nesnázi obrátili se věřící Cařhradští k Řehoři Nazianskému, jenž tehdaž jsa sice za biskupa města Sasimy vysvěcen, aniž by byl kdy v město to uveden, v Seleucii meškal k zdokonalení svých studií. Když i někteří z okolních biskupů prosbu věřícího lidu podporovali, dal se Řehoř přemluvit a odebral se do sídla císařského, spolu pak i sídla bludářství. První dojem příchozího kazatele nebyl k jeho prospěchu. Přepjaté měšťanstvo východního Říma očekávalo muže rekovné postavy, líčených způsobů, dvorného se chování, a místo toho spatřili muže malého, přísnou kázní a nemocí sklíčeného, v oděvu až příliš sprostém ba chudíčkém, pololisého, jenž i dále v celém svém životě a chování spíše sprostého mnicha nežli biskupa představoval.

Avšak tím větší bylo jeho působení.

Uhostiv se v jednom domě u svých příbuzných (viz pozn. 61) a zřídív si tam svatostan, shromáždžoval vůkol sebe skrovné z počátku stádečko katolíků k slyšení slova Božího a svatým službám, které se však denně množilo. Sláva mocného a učeného kazatele rozhlásila se netoliko po městě, ale po celé říši římské, tak že i slavní učenci k němu přicházeli, aby se v učení pravém a vědách dotvrdili, k. p. Evagrius z Pontu, sv. Hieronym z Palestiny, ač jsa skoro padesátník byl málo mladší nežli Řehoř. Mezi těmi přišel také kýsi Egyptan, jmenem *Maximus*. Ten zahrávaje si na přísného mudrce kynického (viz pozn. 11.) a dělaje, jako by pro přesnost víry horlil, ba vydávaje se za vyznavače, že byl pro víru na poušť vyhostěn — co se mu však za příčinou zločinu stalo —; získal si lásku a důvěru sv. Řehoře, an ho netoliko do domu pojal, ale i za stolem svým živil, i řeč k jeho chvále činil. Ale brzo se člověk ten osvědčil býti lhářem a ošmetným podvodníkem. Získav k své straně Petra, patriarchu alexandrinského (viz pozn. 64.) usiloval o to, aby si uchvátil arcibiskupský prestol cařhradský a tajně se na biskupství vysvětití dal v domě jednoho divadelního herce, když byl z chrámu od lidu vyhnán. Ano se to právě dělo, byl Řehoř churav, a utekl se na jeden venkovský dvorec, až by ta bouře přešla. Když pak byl Maximus k rozkazu zbožného císaře Theodosia z města vypuzen, navrátil se Řehoř opět k svému chrámu a smřil se s Petrem alexandrinským, jenž byl též ošmetnost Maximovu poznal. Při návratu svém tedy činil svatý kazatel k lidu tuto řeč, v kteréž nejprve líčí, s jakou láskou a bázní spolu po nich toužil; pak na nich počet z víry i mravů jich žádá, okazuje,

že víra bez skutků jest mrtva; dále živě před očí jím staví obraz pravého křesťanského mudrce a sebe s ním porovnává a konečně s modlitbou k nejsvětější Trojici řeč svou zavírá.

I. Toužil jsem po vás, synáčkové! a zajisté touž měrou toužili jste i vy po mne. Toho přesvědčení mám, a bych měl i přísahou to stvrditi, učinil bych to užívaje slova apoštola: „*Na vaší slávu, bratři, kterouž mám v Kristu Ježíši Pánu našem!*“¹⁾ Tu přísahu zajisté mám z vnuknutí Ducha svatého, an mne pohnul, abych šel k vám a připravil Pánu lid výborný.²⁾ Považte, prosím, jakou věrou to činím; neboť dokazuji vám netoliko lásku svou, ale i o vaší přesvědčen jsem. A to není nic divného. Neboť kdo jsou nadšeni jedním Duchem, mají i jednu mysl, a kdo jednu mysl, i jednu víru. Neboť co kdo sám nezkusil, sotva druhému uvěří; kdo však sám něco zkusil, ochotněji přisvědčí, jsa téměř svědkem nevidomým nevidomého citu, ale maje v sobě zvláštní zrcadlo tvárnosti srdce cizího. Protož nebyl jsem s to, abych déle vzdálen byl od vás, ačkoliv bych dosti příčiny měl mrzeti se a truchliti nad tím, co se stalo; i nemluvíím toliko o tom, co se vůbec v městech děje: shony, povyky, sbory, divadla, kvasy, násilí, tu svědci tu svedeni; tu škůdci tu poškození, tu zarmucující tu zarmoucení, plačící, plesající, svatebníci, pohrobující, vychvalující, rouhači — spousta vši zloby, horoucnost vši nádhery, jedno v druhé náhle převrácené a měnící se jako proudění Euripu; ale ty bouře a nepořádky, jež se staly vůkol těchto velebných a posvátných míst, tohoto svatého oltáře a stolu,³⁾ nad kterýmiž já jsem se domníval plnomocenství míti a býti oprávněn přibližovati

se jim, ačkoliv vždy se bázní chvěje, aby se nedělo nehodně, jako strniště k ohni, nemohouce ohně snést.

II. Ostatně navracím se k vám spěchaje žádným násilím donucen, jakož jsem byl násilně zahnán, ale velmi ochotně, rychlým krokem, jak se říká, poháněn Duchem svatým, jako po vodě, která vzhůru násilím toliko, dolů pak sama svou vahou rychle se běře. Zajisté se rovná jediný den celému věku u těch, kteří po něčem dychtivě touží. Tak se mi naopak děje, nežli bylo praotci Jakubovi, an čtrnácte let Syrskému Labanovi za dvě jeho dcer sloužiti si neobtěžoval. „*Bylť pak mu všechny dny, dí písmo, jako den jediný, poněvadž miloval je.*“⁴⁾ Snad proto, že stále před očima míval, po čem toužil, nebo že každá nesnáze bývá snadná milujícímu, ačkoliv prodlení každé mrzuté jest.⁵⁾ Tak čeho snadno dosíci lze, po tom nebývá touha valná, jak dí kdosi dávno před námi.⁶⁾ Tak i já dokavade jsem tu byl, neznamenal jsem sílu toho citu, když pak jsem se odloučil od vás, poznal jsem, jak sladkým toužebná láska bývá násilníkem; což nic není nového. Neboť když pastýř pohřešuje telce od stáda zbloudilého, nebo ovčák jedinkou z desíti oveček, ana se ztratila, anebo ptáče na krátko opustí své hnízdo, tu se stává, že onino vezmouce si píšťaly na vyhlídky vystupují a toužebně pískají a volají pobloudilé, jako by tyto jim rozuměly, a když hlasu jejich slyší, více se radují, nežli z těch, o něž jim žádné péče nebylo; toto pak se třepetajíc k hnízdu přilétá a na třepetající se mladátko usednouc je křidelkoma ukrývá: oč pak milejším mají býti pravému pastýři ovečky jeho rozumné, pro které byl již mnohé nebezpečí podstou-

¹⁾ I. Kor. 15, 31. ²⁾ V. Mojž. 7, 6. ³⁾ Naráží sv. kazatel na bouře, kteréž nedávno byl stropil Maximus (viz úvod), pak vůbec na těžký úřad vrchnopastýřský, kterýž byl nerad na se přijal, a důstojnost s tolikým nebezpečím spojenou a veřejné závisti vydanou. (XV.—XVIII.)

⁴⁾ I. Mojž. 28, 26. ⁵⁾ „Strasti milujícím nejsou obtížné; neboť co milujeme, to buď nemá nesnáze do sebe, a nebo má-li, i ta milá bývá.“ Sv. Aug. ⁶⁾ Naráží na slovo Pliniovo, listy VIII. 20. „Ochabuje všeliká touha, když do-
sažení jest na snadě.“

pil, když zajisté i toto sloužívá k většímu roznění lásky?

III. Tak já se obávám krutých vlků, aby znamenajíce temnosti naší nerozsápali stádce naše učením svým loupeživým a násilným; znajíť zajisté dob bouřlivých použití, ⁷⁾ nemohouce přemoci zjevně. — Obávám se pak i loupežníkův a zlodějův, aby nepřeskočivše do ovčince buď nestoudně neschápali anebo lstně neukradli, aby pak mohli porážeti a zabíjeti a zahubiti, ⁸⁾ shromažďující loupeže, a vraždíce a šírajíce duše, jak dí prorok. ⁹⁾ — Obávám se pak i o zadní dvířka ovčince, aby nikterý z těch, kteří včera ještě a předevěřem naši byli, nevyslídil si je, když by nebyly zavřeny, jimi jako hlavními nevešel, úklady nám nestrojil. ¹⁰⁾ Neboť mnohé a rozmanité lsti zná ten, kdo o takového cosi usiluje, a nikdo není tak umělým strůjcem podvodu jako jest protivník náš, jsa zchytralým ošemetníkem. — Obávám se pak i psů, kteří úsilně se za pastýře vtírají, a — holý nesmysl! — nijaké vlastnosti k pastýřskému úřadu nemajíce, leč že si byli hlavu oholili, prvé neslušně si vlasů hledíce: ⁵⁾ ti ani psy nezůstali býti ani se pastýři nestali, neumějíce leč rozsápati, rozpláseti, hubiti práce jiných. Jest zajisté vždy snadněji zahubiti nežli shromážditi; a pracně se i člověk rodí, jak dí Job, ¹²⁾ i loď robí i dům staví, ale zabíti, zrušiti, zapáliti — to dokáže kdo chce. Pročž ani nyní nebudte hrdí, kdo stádu psy za představené jsou postavili, psy, kteří nejsou s to, aby jedinou ovci jmenovali, kterou by byli přivedli anebo zachovali. Jestliže stádo v postrach uvrhují, i toto malá jest bouře, toť skrovná nemoc, to dokáže i jedna jediná šelma útokem svým. Ustaňtež tedy, kdo

se svou vlastní hanbou chvastají a konec učiníce své nešlechtnosti, klanějte se, možná-li, Hospodinu, padnouce a kvílíce před Ním, Tvůrcem svým, a přidruzte se k stádcí Jeho, kdožkoli jsou nepozbyli rozumu na prasto.

IV. To mne činí tím pastýřem božácným a opatrným, a proto se mi prozřetelnost za nedbalost pokládá. Ne-jsemť já zajisté náky z těch pastýřů, kteří sice mléko jedí a vlnou se odívají a tučné ovce zabíjejí, ¹²⁾ a práci týrají a prodávají i řkouce: „*Požehnán budiž Hospodin! i zbohatli jsme!*“ ¹⁴⁾ kteří pasou sebe, nikoliv pak ovce, pamatujete-li slov prorokových, jimiž na špatné pastýře láje; ale jsem spíše jeden z těch, jenž se svatým Pavlem říci mohou: „Kdo jest nemocen, abych i já nestonal? Kdo se uráží, aby spolu mne nepojímala horlivost, nebo péče? Neboť nic nevyhledávám vašich věcí, ale vás!“ ¹⁵⁾ a opět: „Osmáhlý jsem vedrem denním a skřehlý mrazem nočním!“ ¹⁶⁾ slova pastýře a praotce onoho jehož ovce znamenány jsou ¹⁷⁾ a péčí jeho u jeslí oněch se rozplodily. Tak tedy a proto že vy tak smýšlíte, já k vám se navrátil; když pak jsem se navrátil, učinme s sebou počet o tom, co jsme mezi tím řádného učinili. Dobře zajisté víme, že netoliko za každé slovo a za každý skutek, ale i za každou příhodnou dobu, ba i za sebe nepatrnější a okamžitou chvíli bude se od nás účtů žádati. Nuže vyložte mi působení vaše, a já pak pološím před vámi, co jsem soukromí trvaje sám u sebe rozjímal.

V. Jakou pak tedy úvahu o věcech vznešených, přijavše ji ode mne, zachovali jste v srdcích svých a nebo sami od sebe pojali jste, buď o Bohu anebo jiných článcích víry, jak jsem vám již mnohé z nich a často vyložil?

⁷⁾ Naráží na nesvorné brojení věřících vespolek.

⁸⁾ Jan 10, 10. ⁹⁾ Ezech. 22, 25. ¹⁰⁾ Tím naráží na stoupence Maximovy. ¹¹⁾ Tím míní hlavně *Maxima*, an se vydával za filosofa kynického, jež tak sluli od řeckého slova *κύνων* (pes) pro svou sprostotu, či vlastně nečistotu, drzost a nestydatost tak zvaní. (Psavci?) ¹²⁾ Job. V, 7.

¹³⁾ Ezech. 34, 3. ¹⁴⁾ Zach. 11, 5. ¹⁵⁾ II. Kor. 11, 29. a 12, 14. ¹⁶⁾ I. Mojž. 31, 40. ¹⁷⁾ tamž 30, 32.

Netoliko zálohy žádám já od vás, ale i úroků; netoliko hrůvny svěřené, ale i zisku z ní:¹⁸⁾ ať nikoho není, jenž by byl uschoval a zahrabal, co se mu svěřilo, a nad to ještě snad krivě obviňuje věřitele, jakoby byl přísný a cizího žádostiv. Jakým činem chvalitebným můžete se prokázati, buď tajným, tak že o něm ani vlastní naše levice neví,¹⁹⁾ anebo zjevným, tak aby světlo vaše svítilo před očima lidí;²⁰⁾ aby pak se z ovoce okázal strom²¹⁾ a z učeníků poznal se mistr i řekl pak mnohý pozorovatel nás, (jsouť zajisté mnozí, jedni z dobré vůle, jiní z zvědavosti!) že Bůh jest skutečně uprostřed nás²²⁾ a že se netoliko právě o něm káže, ale že se mu i horlivě slouží? Neboť jakože bez víry není skutku záslužného, (neboť jsou mnozí, jenž z chlouby dobře činí a z pouhé povahy ctnostnými jsou;) tak i víra bez skutků mrtva jest.²³⁾ I ať vás nesvádí marnými řeči nikdo z těch, kteří ochotně všechněm ve všem svolují za jednu. toliko věc, aby bezbožné jejich bludy u víře přijali, a tak špatné zboží za špatnou cenu zahazují. Dokažte tedy skutky víru svou, úrodu své země; dokažte, zdali jsme u vás nesili nadarmo, a jestli u vás snopek, jenž by silnou mouku vydal, hoden v stodole uloženu býti, abychom dále u vás tím horlivěji pracovali. Kdož medle vydal užitek stý? kdož šedesátý? kdož aspoň třicátý? Anebo kdož jest, jenž počna s zrnem třicátým (neboť i ten pořádek máme ve sv. evangeliu), pokročil k šedesátému a přivedl to konečně až k stému,²⁴⁾ aby tak pokračuje jako Isák²⁵⁾ velikým se stal a postupuje od ctnosti k ctnosti²⁶⁾ a „*stupňově písňe*“²⁷⁾ prozpěvuje postup i vždy v srdci svém choval?

VI. Vyhledávám užitek hojný na počet vás; neboť váš zisk jest, nikoliv můj; a jestliže i můj, jenom proto, že jest váš, poněvadž prospěch od vás ke mně se vrací, jako záře se od zřícadel odráží. Zdali pak nakrmili jste chudé? přijali pocestné? myli nohy svatým?²⁸⁾ zdali pak hověce břichu pomyjitelnému²⁹⁾ (budiž mi dovoleno tak říci!) nalezali jste spolu i pochoutku v přikázáních Božích? Nenít zajisté, nenít ani lahůdky lepší ani trvanlivější nad onu těm, kteří jí užiti chtějí. Zdali pak jste i těm, kteří oltáři slouží a svědomitě pracují, (dovolte, ať i o tom dím) dle své možnosti prázdně působili, aby beze vši roztržitosti horlivěji u oltáře dlíti mohli, a majíce účast na tom, co vaše jest, vám na vzájem ze svého sdíleli? Hanba zajisté, abychom to žádali my a vy nedávali. Nenapomínám však k tomu, aby se tak dělo mně; (neboť mně by zajisté lépe bylo, abych umřel, nežli aby sláva má zhynula³⁰⁾ a já pozbyl odměnu za hlásání Evangelia, vezma již zde odplatu svou. Hlásání Evangelia jest nutno, chvála pak naše z toho, že to činíme darmo;³¹⁾ ale abyste se naučili dobře činiti Kristu samému, dobře činíce jednomu z maličkých jeho.³²⁾ Neboť jako vše co mám a co jsem já, vyjma hřích, onen učinil pro mne, tak i všecko, co činím já a byť sebe menší bylo, on v sebe pojímá: ať již přístřeší poskytněš nuznému, ať oděvem ho obdaříš, ať vězně navštívíš, ať nemocné potěšíš, ba ať to nejmenší učiníš, číší čerstvé vody toliko ovlažíš jazyk žízní prahnoucího, jak si to žádal od chudého Lazara boháč v ohni mučený, a tím pro labužnictví své trestaný a pro zanedbání Lazara chudého a vředů plného, že pak Lazara tam prosil, ale ničeho neobdržel.³³⁾

¹⁸⁾ Mat. 25, 18. a d. ¹⁹⁾ Mat. 6, 3. ²⁰⁾ tamž 5, 16

²¹⁾ tamž 7, 16. ²²⁾ I. Kor. 14, 25. ²³⁾ Jak. 2, 20.

²⁴⁾ Mat. 13, 8. ²⁵⁾ I. Mojž. 6, 13. ²⁶⁾ Žalm 83,

6—8. ²⁷⁾ Tak sluje 15 žalmů svědčících toli-

kéz stupňům, po nichž se stupovalo do chrá-

mu. Smysl jich směřuje hlavně k putování do

Jerusalema, nebo k návratu z babyl. zajetí;

tajným smyslem vykládají se na postup v dokonalosti až k samému sjednocení se s Bohem v Jerusalemě nebeském.

²⁸⁾ I. Tim. 5, 10. ²⁹⁾ I. Kor. 6, 13. ³⁰⁾ I. Kor. 9, 16.

³¹⁾ tamž. 9, 18. ³²⁾ Mat. 25, 40. ³³⁾ Luk. 16, 24.

VII. To jest tedy to, co od vás žádám, a nebude vám zajisté potřebl zastydět se, když se od vás nyní účtů žádá, aniž pak někdy v den soudný, když se všechny naše činy seberou, dle slov písma, ano dí: „*A já přijdu a seberu všechny vaše úmysly a činy;*“³⁴⁾ a jinde opět: „*Hle, člověk! i čin i odměna jeho s ním jest!*“³⁵⁾ Již pak i já povím vám, co jsem v samotě vyzpytoval; vždyť i Eliáš rád rozjímal na hoře Karmelu³⁶⁾ a Jan na poušti,³⁷⁾ i sám Pán Ježíš³⁸⁾ činy své sice dokonal mezi zástupy lidu, modlitbám pak prázdň a soukromí zhusta věnoval. Což tím velí? Abychom tuším poněkud si prázdň hleděli a bez roztržitosti obcovali s Bohem a na čas odvrátili mysl od toho, co by nás pobuřovalo. Neboť neměl žádné potřeby soukromí (neboť nebylo místa, kam by se zvlášť usebral, jsa Bůh a naplňuje všecko); ale abychom my se učili šetřiti příhodné doby k činům i použití prázdň k povznešení mysli. Jaké jest tedy ovoce soukromí mého? Rád bych zajisté jako dobrý kupec, an odevšad prospěchu si hledí, i z toho vám náké zboží předložil.

(Dokončení.)

Po návratu.

Otče můj! — Tvým dítětem jsem já zase, zbožně opět líbám roucha tvého lemy, a v Tvých rájů věkověčné kráse dyši vznášen lásky perutěmi. K Tobě letím — bídnu zhrdám zemí! Tvým jsem duše nejtajnějším hnutím, Tvým jsem zpěvy, myšlenkami všemi, Tvým jsem citem, slovem, tužbou, povzdechnutím!

A což divu! — vždyť jsem dlouho blondil na rozcestí lichoty a hříchu, vášně had se v srdce moje loudil a rozdmýchav starou duše pýchu kapal jed v mé rozjizvené rány a já mřel bez štítu — bez ochrany.

Tys však lásky Tvoji světlem blahohřivým roztál tvrdou srdce mého kůru,

Tys mne urval cestám bludným, křivým, Tys mne orlem vznesl do azuru nad pozemskou rmut, nad vášně chmuru! A nechť třeba zloba satanova záští dráp v mé srdce ztápí znova, anděl Tvůj mi k boku postavený pravicí mi ukazuje výše nad ty běhy světa, dějů změny, z říše smrti, trudů, slz a pochyb palných, ze zámotů, bludů, hříchů brodu kalných v slávy Tvoji říše!

Otče můj! — Tvým dítětem jsem já zase; ó zda nezhrdneš mnou v-lásce Svoji věčné? zda mne k zdroji lásky blaholéčné vésti budeš světa po zápase? Buď Tvá vůle! — K Tobě duch se sklání v trudu, v míru, v žití, v umírání . . .
Tvým jsem zase! —d—

Podobenství Otce Bonaventury.

16. Oblažený sirotek.

Šlechtic, jmenem Rudolf, byl vdovcem a bez dětí. Vida se již v stáří pokročilejším odebral se na jeden ze svých statků, by tu dobré skutky konal a jen o svou spásu pečoval. Měl ve zvyku jistou hodinu se svými služebníky, kteří polévku, maso, chleb a peníze nesli, jíti ku bráně zámecké, a rozdělával zde sám almužnu mezi chudé sem se dostavivší. Mezi těmito bylo též děvče jedenáctileté, jmenem Marie, kterážto obdrževši almužnu políbila vždy vděčně ruku, z kteréž ji dostávala. Jelikož byla jedinou, jež uznalost svoji na jevo dávala, obrátila na se tím větší pozornost a Rudolf dával ji pak větší almužnu než jiným. Popatřiv na ni bedlivěji shledal ji býti krásnou vzdor hadrům, jimiž byla přiodina. „Ta maličká“, pravil sám k sobě, „musí mít dobré srdce, že mi svou vděčnost dává na jevo; i proukážu ji dobrodiní! Avšak“ — přidal — „musím s ní učiniti malou zkoušku.“ Druhého dne, když se byla Marie jak obyčejně zase dostavila, dal Rudolf všem, kteří s ní byli přišli, jí ale nedal ničeho. Když tu již nikoho nebylo kromě ní, pravil Rudolf: „Nezbylo již ničeho, vše jest rozdáno!“ Maličká přikvapila však nicméně blíže a políbila mu ruku. „Dobře tak“, pravil Rudolf sám u sebe, „avšak uhlídáme zítra!“ Druhého dne opět ji přešel; a když tu kromě ní nikoho již nebylo, dělal se nevrlym, a pravil k ní poněkud ostře: „Nic nezbylo!“ I nyní přistoupila blíže a políbila mu ruku. „V skutku“, pravil, „stojí mne to veliké na-

³⁴⁾ Is. 66, 18. ³⁵⁾ Is. 40, 10. ³⁶⁾ III. Král. 18, 19.

³⁷⁾ Luk. 1, 89. ³⁸⁾ Luk. 5, 16.

mahání, abych to dítě podrobil třetí zkoušce; avšak pakliže v této obstojí, prokážu mu vše dobré.“ Následujícího dne dělo se opět tak; Marjanku přešli, dali jiným; a když tu sama zbyla, pravil Rudolf k ní: „Mé dítě, ničeho tu více není!“ Maličká přistoupila jak obyčejně blíže a políbila mu ruku. Na to řekl jí Rudolf: „Dceruško má, jdi se služebnicky mými do kuchyně; tam ti dají něco k obědu.“ „Pane“ odpověděla dívka, „neprosím tak pro sebe jako spíše pro onu dobrotivou ženu, u které jsem, a kteráž mne vychovala; já bych raději ani neobědvala, nýbrž prosila bych, aby mi místo toho služebníci vaši něco pro ni dali.“ Budiž milé dítě,“ odpověděl Rudolf, „jdi, a najež se; až se najíš, promluví s tebou, a dám ti něco pro tvou dobrou paní.“

Když byla maličká pojedla, sešel též Rudolf do kuchyně, a posadiv se zde, pokynul Marjance, kteráž před dveřmi stála, aby vstoupila. „Marjáanko“, pravil k ní, „co pak jsi as tyto dva poslední dny, když jsem ti nic nedal, o mně myslela?“ „Pane“, odpověděla poněkud váhavě, „poněvadž mi to přikazujete, povím vám to: myslela jsem si, pakli se to děje náhodou, že to jest vůle Boží, a že musím býti trpělivou; pakli to můj milostivý pán Rudolf naschvál tak dělá, že musí při tom míti dobrý úmysl, který mně bude ku prospěchu.“ „Ale“, pokračoval Rudolf, „když jsem druhého dne se stavěl mrzutým, a na tebe se ošpil, co jsi tu myslela?“ „Pane“, odpověděla, „to mě utvrdilo v myšlence, že to milostivý pán schválně tak dělá; byla jsem při tom dobré mysli, a měla jsem dobrou naději.“ „Je-li pak možná, aby takovéto myšlenky dítěti tohoto věku na mysl přišly? Avšak“ dodal, obrátiv se opět k maličké, „což kdybych byl takto po delší čas jednal?“ „Milostivý pane“, odpověděla, „byla bych stále doufala.“ „Jdi, milé dítě“, řekl Rudolf, „dones tvé dobré paní jíst, a řekni jí, že, až se naobědvá, s ní mluviti chci; aby sem přišla, a ty s ní.“

Není třeba, zevrubně vypravovati, co se potom stalo. Pravdivý příběh by tu zdál se býti románem. Dosti! Rudolf dověděl se od této paní, že Marie jest dcerou jednoho mu známého šlechtice, jenž byl ztráten pře, již byli dědicové paní jeho zosnovali, o svůj majetek připraven, hořem zemřel. Rudolf vzal dobrou paní k sobě, dal Marii vychovati jako svoji dceru, provdal ji po několika letech za svého bratrovce a učinil ji svoji dědičkou.

Jak něžný jest tento příběh! Pozdržme se chvilku při něm, abychom se z něho poučili. V dobrotě Rudolfově máme slaby obraz dobroty Boží a jeho úmyslů s námi; a z chování děvčete poznáváme, jak se máme k Bohu chovati.

Bůh nám všem dává všeho dostatek; děkujeme mu! Dává-li někomu více než tobě, děkuj mu a líbej ruku jeho; ukazuje-li se býti přísným k tobě, děkuj mu a líbej ruku jeho. Buď ubezpečen, že při všech utrpeních, kteréž na tebe sesílá, má své úmysly, a že všechny jsou tobě užitečné; líbej ruku jeho!

Svatý Pavel podal nám překrásný nástin duchovního života, poučuje nás, bychom Bohu za vše skrze Pána našeho Ježíše Krista díky vzdávali. Že pramen nebeských darů a milostí pro nás mnohdy téci přestává, toho příčinou jest naše nevděčnost. „Což nevíte“ praví sv. Petr, „že dědictví nebeské ovocem jest vaši trpělivosti?“ Chceš-li tedy tam dospěti, buď vděčným! Vděčností zasloužíš si toho, že bude Bůh tvým otcem, Ježíš Kristus tvým chotěm, a nebe tvým dědictvím.

Večer na horách.

Zde slunce záblesk poslední,
však dole již se šerí,
Ave Maria vzduchem zní
a v každém šepce keří.

Hle, orel vylít ze skalín
a zmizel nad oblaky . . .
nuž vzhůru za ním modlitbou!
a pak — si dřimni taky!

—d—

Návrat z Ameriky.

Obrázek z venkovského života dle hr. Hahnové.

„Nyní musím k nemocnému,“ pravil P. Levin, kanovník ve výslužbě ku své neteři, hraběnce Regině z Vindeku. Pocházel z rodiny hrabat Vindických, pročež trávil dny svého stáří na zámku svých příbuzných, pánů z Vindeku. „Vendl vrátil se před několika dny z Ameriky nemocen, bez ženy a dcer, toliko s třemi chlapci. Vzkázal jsem mu, že ho navštívím.“

„Vendl zase zde?“ divila se Regina, „je-li pak již vyléčen ze svého republikanismu?“

„Vezmi klobouk a doprovod mne. Cestou ti povím, co vím. Bydlí nyní u své sestry.“

Zaměřili ke statku, jenž stál as půl hodiny cesty od zámku na úpatí lesnatého pahorku. Březnové slunko již mírnilo poněkud ostrý vzduch; role se již připravovala k setí lišic se zdaleka přeoranou černou půdou od jasně zelených pažitů a svěžího osení, jež pod sněhem zbujnělo. Skřivani poletovali k modrému blakytu švitořice věčně novou píseň ku chvále Boží a nového jara. Sem tam zašustělo hejno holubů, veslujících křídly ve výši vzduchové, a na kraji v lese tloukla v bezlistém kroví pěnkava. Místem zaštěkal pes, střeže osamělou chatrč, v níž rodiče zanechali děti pod ochranou anděla strážného, když se do práce ubírali; z komínů vystupoval vzhůru kouř ve vzduchu se rozplývá. V celé přírodě rozkládal se lahodný poklid.

Regina vstoupivši se strýčkem do této jare přírody vnímala všechny ty obrazy a ozvěny v duši zbožnou, povzdechla a pravila s myslí veselou:

„Slyšíš, strýčku, jak skřivánek pje: Tobě, tobě, tobě, Pane! budiž čest a chvála; a pěnkava tluče: Jak milý, jak milý jsi mi!“ —

„Ano, milé dítě“ odvětil pohnutým hlasem, „kdo na Boha rád vzpomíná, všady ho nalézá, a kdo z celého srdce po něm touží, všady ho patří.“

Když se pak k Vendlovic statku již blížili, zpomněla si Regina na Vendlovic Růženu, která spolu s otcem vlast svou byla opustila.

„Ale kde pak zůstala Vendlovic Růžena?“ tázala se soustrastně.

„Nevím, uslyšíme to brzy od otce.“

„A jak se obrátil ten nezdárný Vendl?“

„Jako marnotratný syn. Lonského roku mi psal z Nev-Yorku pln zoufalosti o peníze na zpáteční cestu pro sebe a tři syny.“

„To je opovázlivost, vždyť jsi proň již dříve tolik učinil.“

„A přece to nestačilo: málo jsem se zaň modlil! Ale aspoň se vyznal, že se cítí nehodným mé podpory, jelikož mne byl před lety ve své zavilosti proti kněžstvu kamenem poranil. Toto dobrovolné vyznání mne velice dojalo. I postaral jsem se o peníze, a nyní jest — zde.“

Přišli ke statku. Na dvoře se rvali tři otrhaní chlapi s velkým hafanem, který přichozí zočiv chlapce opustil a návštěvu štěkotem oznamoval. Hospodyně přichvátala z kuchyně, pozdravila velebného pána uctivým polibem ruky a Reginu skromnou důvěrností, a slzíc nařkala:

„Ach, můj ubohý bratr! nic nepřinesl

s sebou z cesty své, než holý život, hoře, nemoc a onyno tři chlapce.“ —

„Ale také snad zkroušené srdce: a to je hlavní věc,“ těšil ji Levin. Hospodyně vedla návštěvu do světnice. Tato byla ozdobena obrazy svatých, patrony celé rodiny, křížkem a obrazem matky Boží z Andělské Hory, kropenkou a svěcenou ratolestí olivovou, — ovšem jen ze zimostrazu, — a čistě a přívětivě se vyjímala. Stoly a stoličky byly tak čistě odrhnuty, že se zdály jako leštěné. Pestře malované hodiny na stěně šly volným chodem. U nich visel kalendář. V jednom koutě stála skříň ořechová a v ní rozmanité vzácnosti třemi tabulemi ze skla před dětmi chráněné. Byly v ní prastaré sklenice se zlatým okolkem, pestré talířky, voskový Ježíšek, velikonoční beránek z bílého cukru s vítězným praporem z růžové dykyty; dvě vybledlé kytice, jež kdysi hraběnka Kunhuta z kaple odstranila, a hospodyně na památku si vyžádala; dvě jasnozelené schránky z papíru s korálkami, jež měly děti o prvním sv. přijímání, několik růženců a malovaných svěcených voskovic, památky to z použitých vykonaných; — slovem: radosti i žalosti několika pokolení byly zde vesrozumitelně řeči na památku zapsané. Nic tu nevadilo než že bylo veliké horko ve světnici, jak je rolník miluje, by se právě tak řádně vyhrál, jako se při polní práci mnohdy vymrazí. Přes to však nebyla lenoška u kamen přece prázdná. Seděl na ní muž statné postavy, ale vyzáběl až na kost a kůži, obličej jeho byl neštovicemi rozrytý a červené, oteklé oči zvyšovaly bolestný výraz tváře jeho.

„Vendle! navštívil tě velebný pán s hrab. Reginou!“ pravila k němu vlídně hospodyně.

„Bůh Vám zaplať, velebný pane! Bůh Vám zaplať tisíckrát, co jste mně ubohému učinil! Byť bych vašich dobrodiní i hoden nebyl, prospějí mým ubohým chlapcům; dá Bůh, že Vám budou vděčnější,“ zvolal Vendl chvějícím se hlasem třesa se po celém těle tak, že sotva povstav, by přichozích uvítal, ihned zase sednouti musel. Nicméně chopil přichozí za ruce, líbal a tisknul je vroucně, a jeho hrubý jizvitý obličej vzal na se výraz něžné vděčnosti. Hospodyně stála opodál, časem si utírajíc zarosené oči.

„Ubohý Vendle! Byl jsi nemocen?“ tázala se ho Levin, zasedaje útrpně k němu ke žhavým kamnům. „Povídej pak, jak se ti dařilo v Kalifornii, kam si zlato kopat šel.“

„Dva hroby jsem kopal, jeden pro mrtvou a — druhý pro živého, a nic více!“ odpovídal tázaný přidušeným hlasem, přejev si dlaní oteké oči.

„Děkujeme Pánu Bohu, že jsi se vrátil,“ těšil ho Levin, „a mrtvé poručme jeho milosrdenství. Pak se přičiníme, abys zase se pozdravil a mohl pracovat. Obstarám ti lékaře, léky a víno ku posile, Regina opatří tobě a chlapcům nějaký oděv, a tvá hodná sestra vám popřeje pokrmu a přístřeší, a po jaru budeš zas novým člověkem, — vid’?“

„A jak mne vždy vyblízel Vendl také do té Ameriky!“ žalovala hospodyně, „jsou tam prý pozemky veliké jako celé panství zadarmo, a nemusí se z nich ani halíř daně platit; — princové se prý zasnubují s dívkami selskými, a rolníci si berou princezny — a všickni jsou prý jedno srdce a jedna duše.“

„To mi vše maloval Florentin Hejtman, velebný pane!“ naříkal Vendl. „Na tom si vychoval pan hrabě hada, ano hada i pro mnohé z nás! V těžkých letech se tu kolem plížil, byl zdvořilým a mluvil tak krásně, tak lahodně, že prý nyní svět pokračuje a chudý lid že dostane vrch, jelikož ti, kdož půdu vzdělávají, musí ji dle práva i míti. Tak to prý v Americe, ale nikoli bohužel v Německu, ana tomu šlechta brání, a kněžstvo ji podporuje, napomínajíc chudinu k poslušnosti. Pročež se musí spojit všichni, kteří mají srdce na pravém místě, lásku k osvobození vlasti a smysl pro pokrok, a musí se vůbec přičinit, by nezůstalo Německo za Amerikou a neuvízlo v porobě. A tak to šlo dále. Kdo mu věřil, — byl jsem já, zvláště když při tom prostředníkem byl džbáněk. Byl jsem vždy jak ráčíte vědět nepokojná hlava, domnívaje se, že jsem povolán k něčemu lepšímu, k čemu — to jsem nevěděl. Ale Florentin mne osvětil, — bohužel jen bludičkou. Chtěje si zahrát na svobodomyšlného Ameríkána, nenáviděl jsem šlechtu, panstvo a kněžstvo, pomáhaje proti nim stavět barikády. Ve vzteku svém jsem Vás, velebný pane, udeřil kamenem. toulaje se dědinou, bych vyhledal kamarády, s nimiž bych za vedením Florentina nastoupil pochod na Vindek, bychom tam vyplnili hraběcí zbrojnici. Avšak nedošlo k tomu. Čelo Florentinovo nebylo dosti tvrdé, by před zámek vytrvalo. Nechte se divit, velebný pane, že jsem se Florentinem tak snadno podvésti dal. Když Florentin, ač byl v hraběcím zámku v hedbáví a sametu odchován, a jako hrabě vše-

stranně vzdělán, — přece se svým osudem a celým světem nespokojen byl, není věru divu že povstala i ve mně důmínka, že je na světě všecko převrácené? Slovem, podobal jsem se opilému, jenž zuří, jako by něco uchopiti chtěl, co mu však vězí toliko v mozk, aniž by toho bylo ve skutečnosti.“

„Ach Vendle! kdybys byl mne a svou ubohou ženu poslechl, nebyl bys nikdy do té bídy zabředl“, prohodila hospodyně.

„O vím to, vím, Baruško! Byly jste obě hodné a bobabočné, často jste mně říkávaly: „když tě zlomyslníci lákají, nechoď s nimi;“ s pláčem jste mne prosívaly, abych se zkroutěnou zpovědí a hodným přijímáním k Bohu obrátil; za to jsem vás tupil, vzdoroval jsem Božské milosti a dobrotě, uvrhl ubohou ženu do bídy a nouze, v níž hladem a hořem zahynula bez kněze a svátostí — ztratil jsem Růženu pro čas a pro věčnost, a choré tělo o žebrácké holi a tři hladové chlapce přivedl jsem ti na krk, nevěda v celém šířím světě, kudy kam. Ano, Baruško! „Pán Bůh peče oplatk nevyplácí ale každou sobotu: zamešká-li co shovívavostí, nahradí to přísností.“ To bylo heslem ne-božky matky, pamatuješ se naň ještě? Já je dávno za pomněl. Napadlo mi však, když jsem tam za mořem sklíčen nemocí, slepotou a nešťovicemi, — jako ubohý Lazar na zápraží bohatce — ležel, a od té doby nevyšlo mi z myslí. Ba zajisté! Bůh jest shovívavý, ale spravedlivý odplatitel.“

„Když to nahlížíš, Vendle,“ pravil Levin soustrastně, „buď klidné myslí; víš, že pokáním Bůh ukojen bývá.“

„Vše bych milerád snášel, velebný pane, jen kdyby mne nesoužilo hoře o manželku a Růženu; mně pomátl Florentin hlavu a Růženě srdce.“

Regina posud tiše poslouchala. Teď povstavši pravila: „Vendle, nemohu poslouchat tak truchlé zprávy o tvé dceři; půjdu ven a budu se bavit zatím s chlapci rozmluvou o katechismu.“

„O katechismu?“ divila se hospodyně vycházejíc za ní, „aby nás P. Bůh pomiloval. Chlapci jsou jako divoši, milostivá hraběnko, a znají méně katechismu, než slepec barev.“

(Pokračování.)

DO P I S Y.

V Praze 6. dubna 1873.

(Duchovní cvičení v kn. arcib. semináři.)

Jsou v životě okamžiky, kde člověk více se cítí člověkem; okamžiky, kde krev

ohnivěji žilami koluje, prsa mocněji se dmou, lice nacheť se zardívá, oko jasněji plane, slovem — kde celá bytost člověka ozářená leskem kouzelným povznáší se sebou celé okolí. Sláb jsem vylíčiti stav takový, ale jdi a taž se učence, co cítí, když pravda jím odkrytá uvádí lidstvo na dráhy dosud netušené; jdi a taž se umělce, co cítí, když výtvar obrazotvornosti jeho strhuje diváky v obor nových krás; jdi a taž se lidumila, co cítí, když podaří se snaze jeho vyrvati vlast pohromě již již dorážející. . . . Diš: Všeliká sláva jako květ polní . . . Nuže, jdi a taž se zbožné duše, co cítí, když s nebes trůnu snáší se k ní sám Bůh . . . Zdaž nezvoláš: Pane, dobře jest nám tuto býti . . . Slasť tuto pocítiti dána nám příležitost v právě uplynulém posvátném třídní duchovních cvičení. Hlavní zásluha tohoto úspěchu přísluší důst. p. Ant. Jedkovi, rektoru Redemptoristů v sv. Kajetána v Praze, jenž řečnil k nám v rozjímáních, a důst. pp. představeným, z nichž p. vicerektor dr. František Hrádek mluvil k nám v úvahách a p. spirituál vykládal a modlil se s námi růženec.

Započavše cvičení svá ve středu večer velebným hymnem „Veni Creator Spiritus“ v domácím chrámě odebrali jsme se vi slavném průvodu s velebnou Svátostí do oratoria. Od té doby umkl hovor a rozsáhlé chodby budovy naší zněly jen ozvěnou nadřečeného hymnu, jímž před každým rozjímáním a každou úvahou vyzývali jsme Ducha Sv.

V přípravném rozjímání vyložena 1. velká milost duchovních cvičení, neboť sám Kristus strojí nám v nich nebeské hody, rozum náš osvěcuje a v bezprostředné obcování s Kristem nás uvádějí; 2. nutnost jejich pro zevnější útoky, pro vnitřní křehkost a z ustanovení církve sv.; 3. způsob jejich obdívání s pokorným srdcem, s poklidem zevnitřním a vnitřním a s pilným zpytováním hlavní chyby naší a prostředků proti ní. Rozjímání druhé mělo za předmět povolání kněze: Ono pochází přímo od Boha, tomu nás učí výroky sv. písma (non vos me elegistis, sed ego elegi vos), příklad Kristův (povolává každého apoštola zvlášť), počínání si sv. apoštolů (volba sv. Matěje). Není povoláním vůle buď nábožných, buď chudých, buď pyšných rodičů neb příbuzných. Abychom poznali, je-li povolání naše z Boha, zpytujeme svou intenci, proč kněžím státi se chceme, svatost dosavadního života. S. Trid. žádá non

quamlibet, sed probatam pietatem. Nebudme však malé mysli a utíkejme se na modlitbách k Bohu o radu a nepohrdejme radou moudrých, nábožných a vědou naplněných lidí. Kdo bez povolání v bránu sv. svěcení vstoupí, nedosáhne od Boha gratiam superabundantem, nýbrž jen sufficientem, kteráž ale k vykonávání těžkých povinností kněžských nedostačí; nepovede svěření své dobrou cestou, a připraví sebe i jiné o spásu duše. Třetí rozjímání líčilo zlobu hříchu smrtelného. Člověk v smrtelném hříchu jest nešťasten ohledem minulosti (příčinou ztráty nenahraditelné nevinnosti, ztráty Boha, nebe a času), ohledem přítomnosti příčinou viny pro neposlušnost a nevědeckost naproti Bohu, ohledem budoucnosti příčinou těžkých trestů. Non est pax impiis. Vyměřena jest každému člověku míra milosti a hříchu. Stav takový u kněze jest tím hroznější, protože kněz v smrtelném hříchu, čehokoli se dotkne, smrtelně hřeší. Od hříchu smrtelného odstrašiti nás má smrt, o čemž jednalo rozjímání čtvrté. Strašná jest smrt obyčejná, žádoucí; strašnější smrt neobyčejná, náhlá. Velké jsou bolesti těla, větší jsou bolesti duše hříchem těžkým stížené, zvlášť je-li umírající knězem. Smrt přijde 1. jistě (písmo sv., zkoušenost, hlasy z hrobů: Co jste vy, byli jsme my, a co jsme my, budete vy), 2. brzy. Smrt představuje se s kosou, šípem a hodinami. 3. nenadále. Přirovnává se zloději. Od hříchu smrtelného odvrátiti má nás dále soud, předmět to meditace páté. Líčeny hrozné okolnosti jej sprovázející. Souzení budou všickni lidé ze svých skutků, řečí a myšlenek (corpus delicti). Souditi bude Ježíš Kristus s přísnou spravedlností co Bůh-člověk, co Vykupitel. Zastance nebudeme míti žádného, nýbrž mnoho žalobníků. Rozsudek konečný rozdělí lidstvo ve dva tábory (benedicti — maledicti). Rozjímání šesté líčilo věčnost. Že věčnost jest, to již rozum ač temně poznává: vyrovnání ctnosti a hříchu neděje se zde na zemi, musí býti tedy ještě život jiný. Již i pohané tušili tuto pravdu. (Sud Danaidek, Sisyphos, Tantalus.) Písmo sv. udává nejen, že věčnost jest, nýbrž že i dvojí jest. Věčnost jest ohledem nás domovem naším, ohledem obrazů: kruh, bezedná propast, moře bez břehů a přístavů, dům s nesčíslnými vchody, ale s žádným východem. Ohledně samy sebe: semper — nunquam. Pamatujme si tři pravidla: My jsme pro věčnost stvořeni, my stojíme na okraji věčnosti, ona jest nám bližší než

vzduch i šat, které se dají odstraniti. My jsme však pány věčnosti, ne v tom smyslu, jako bychom mohli ji chtít neb nechtít, nýbrž na nás jest voliti mezi šťastnou a nešťastnou věčností. Rozjímání sedmé: In sacerdotio peccasti, periisti. (Sv. Jan Zlat.) Nesmí se bráti všeobecně. Nejlepší výklad tohoto výroku na Jidášovi a Petrovi. Jidáš byl od Krista povolán, velkým milostmi nadán, dostal též moc divy konati. Dlouhý čas věrně Ježíši Kristu sloužil, vždyť písmo sv. nikde nevypravuje, že by ostatní apoštolové byli se ho kde stranili. Později ale stal se bezbožníkem. Na něm i na sv. Petru vidíme, že ani povolání Boží nechrání nás od hříchů, nejsme-li opatrní. Byl zatvrzelým: vidí Boha svého jako červa u nohou svých, Pán mu přisluhuje tělem i krví svou a přece se nepohnul. Byl drzý: políbením zrazuje Pána svého. Tak i mnohý kněz, byť i od Boha povolán, u bezbožnost zabředne, zatvrdí se: přisluha věcmi sv. mu ovšední. Drzou rukou sahá po věcech sv. — Petr, skála církve, jež Pán přede všemi vyznamenal, též zrazuje, zapírá Krista. Proč zhrěšil Petr, který tolik milosti měl? Z velké sebedůvěry, ochábl v modlitbě (Gethsemani), nemrtvil tělo, nýbrž pro svou choulostivost vydává se v nebezpečí hříchu, by se ohrál. Všimněme si následků těchto hříchů: Jidáš ukazuje na sobě známky pokání: on poznává a lituje svůj hřích, on se vyznává z něho, on nechce nespravedlivého majetku, nýbrž vrací jej; tyto známky jsou falešné, neobsaňují ani naděje, ani lásky, nýbrž jen bázeň a zoufalství. Na Petra pohlédá Pán a on . . . exiit foras et flevit amare. Pán odpouští mu. Zapomněl naň tak, že po svém z mrtvých vstání ženám přikazuje, by Petrovi pověděly o tomto z mrtvých vstání; třikrát ptá se ho: Petře, miluješ mne? a pastýřem ho činí beránkův a ovčí. Vizme lásku, milosrdenství a moc Kristovu. Rozjímání osmé: Maria, matka milosrdenství, pomáhá nám na všech místech, po všech časech a ve všech potřebách. Na všech místech: to dokazuje 1. dějepis, 2. písmo sv.: „Jako spanilá oliva vyvýšena jsem na poli“. Na poli: na místě neuzavřeném, nýbrž veřejném, aby každý měl k ní přístup. Vyvýšena, aby na všechny mohla patřiti a ode všech byla spatřena. Oliva, symbol pokoje. Zachariášův fons patens platí též o Marii Panně. Po všech časech, což opět i dějiny i zkušenost ukazují. Jan Zj. 12, 1. Maria jako lesklý měsíc osvěcuje temnoty hříšníka, jako hvězda

probudivšího se k Bohu hříšníka a jako slunce ozařuje spravedlivého. Ona jest výborna jako slunce, jest středem veškerých ctností. Ve všech potřebách: plyne z předcházejícího. Maria matkou Ježíše Krista, kněz otcem. Svátý jest zvyk, vše počínati s Ave Maria. Rozjímání deváté: Od kněze vyžaduje se, aby studoval v knize utrpení P. N. J. Krista. To mu ukládá Písmo sv. (Nebo k tomu jste povoláni, poněvadž i Kristus trpěl za nás, pozůstaviv vám příklad, abyste následovali šlépějí Jeho. I. P. 2, 21); bohoslovci vykládají slova: „Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis“ nejen o úkonu oběti, nýbrž i o rozjímání utrpení Páně; rozum; Kristus jest náš Vykupitel, kněží pokračují v Jeho díle výkupném, jsou tedy druhové Vykupitelovi. Utrpení Kristovo jest pro rozum nepřeborným zdrojem myšlének. Rozum vidí: kdo trpěl (nejnevinnější, nejsvětější, nejblaženější). 2. co trpěl, trpěl od svého narození až do smrti, ano i po smrti byl mu bok otevřen. Trpěl ode všech, i od své matky, která bolest mu působila, když pod křížem stála. Trpěl na těle i na duši; 3. trpěl pro naše hříchy. Utrpení Páně mocně působí na naši vůli. Vůle naše odríká se hříchů, vůle počíná milovati utrpení, vůle naše cvičí se v Kristových ctnostech. Liší se kněz, který o utrpení Páně často rozjímá, od onoho, který v knize této nečítá. Rozjímání desáté: Bůh úplně sám sobě dostačuje k všestranné blaženosti a nepotřebuje nikoho. Než láska působila, že stvořil anděly a lidi, aby je blažeností svou oblažoval. Byli Bohu za to vděční? Nikoli. Zhrěšil anděl, zhrěšil člověk. Anděla Bůh naprosto zavrhl, ale nad člověkem se smíloval. Kristus prolomil nebesa a sestoupil s nebe. Snad byli nyní lidé vděční? Nikoliv. Na kříž Ho přibíli. Právě strojí hřeby zlomyslnost lidská, když Kristus puzen jsa láskou nejvroucnější tři největší dary v nejsv. Svátosti oltářní člověčenstvu poskytl: 1. dar přítomnosti. Kněz rád dlíti má před nejsv. Svátostí oltářní; 2. dar oběti (oběť chvály: calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo; oběť díků: gratias agamus Domino Deo nostro; oběť smíru: jestliže krev kozlů a býků atd. Hebr. 9, 13—14.; oběť prosby: Christus semper vivit ad interpellandum pro nobis); 3. dar pokrmu. Obraz: matka na pustém ostrově protíná si žílu, by napojila chřadnoucí dítě. Tak Kristus sebe ničí a nám se k požívání dává. Rozjímání jedenácté: Odměna pravých bojovníků Kristových:

očekávají je radosti veškerý, čisté a věčné. Radosti těla i duše, rozumu, vůle a paměti. Rozjímání závěrečné: Pokušení těla, světa a ďábla dorážejí i na spravedlivého. Pamatujeme si tyto tři zásady: Kdo v těle rozsívá, z těla i žití bude porušení. (Gal. 6.) Moudrost tohoto světa jest bláznovstvím před Hospodinem (I. Kor. 1). Dábel jest vrahem a lhářem od počátku. (Jan. 8.) — Tot kostra všech meditací.

V konsideracích položen byl za základ text: Protož slyšte králové a rozumějte: k vám jsou tyto řeči, abyste se naučili moudrosti a nevyypadli. Králové! Ano, na křtu sv. stali jsme se syny a dědici mohutnými krále nebeského, o kterých dí sv. Petr: Ale vy jste rod vyvolený, královské kněžství. Než mimo to má se nám ještě větších milostí a většího dílu v království nebeském dostatí skrze posvěcení na kněžství. A za to nežádá Hospodin jiného, leč moudrost a té nabudeme 1. vědomostmi, 2. nábožností a 3. kázní. Vědy theologické musí pilně studovati kněz i čekatel kněžství, aby sám objem zjevení Božího poznal (quia repulisti scientiam, repellam te, ne fungaris sacerdotio mihi), aby dostáti mohl svému učitelskému úřadu ve škole, na kazatelně, ve zpovědnici a při soukromém vyučování, aby opatřil spásu duše své: studováním odstraní lenost — všech hříchů počátek — a obíraje se s Bohem vždy lépe a lépe Ho poznává. Druhá větev moudrosti jest nábožnost. Pouhá známost theol. věd nedostačí, již proto ne, že nebývá z čistých vždy pohmůtek pěstována. Aliqui scire volunt, ut sciant (všetečnost), aliqui, ut sciantur (marnivost). Nábožnost jeví se v těchto čtyřech částech: v modlitbě, jejíž korunou jest meditace, v častém se zpovídaní, v dětině lásce k nejsv. Svátosti oltářní (vztahující se na oběť: lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus), na přijímání nejsv. Svátosti oltářní i skutečné i duchovní, jež dítí se má cum fide, cum tremore, cum dilectione, (Tomáš, Petr: Pane, odstup, nebo jsem člověk hříšný, Ž. 136, 5—6.), v dětině lásce k Rodičce Boží. Kristus odevzdal matku svou Janovi v ochranu co matku, kněží jsou nástupcové apoštolů, tedy i Maria jest jejich matkou. Maria porodila Ježíše Krista, v rukou kněze rodí se každý den Kristus. Nikdy nebylo slýcháno, že by byla Maria někoho opustila a oslyšela. Třetí větev moudrosti jest kázeň. Má tři momenty: 1. pořádek stanovami ustanovený, jehož zachovávání činí jednotlivce spoko-

jenými, přináší zisk času a vede k Bohu. Přirozená práce, přirozená náklonnost nadpřirozené dojde zásluhy, když vůli svou Bohu obětující vůli jiného podrobujeme. Principu autority musí se kněz přísně držeti. Filii, state in Domino, custodiam habete circa conservationem ordinis et ordo conservabit vos. 2. Svornost. Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi. Víže nás jedna oběť, kterou Kristu přinést chceme, jeden cíl, jedno přesvědčení. 3. Vzdalování se hluku, když udržujeme míru v domácích zábavách a opatrní jsme v chování svém na venek. Laikové jsou přísní soudcové kleriků.

Konečně rozjímám s námi důst. p. spirituál tajemství růžence radostného, bolestného a slavného. Vybízel nás k vroucí úctě Rodičky Boží, kteráž jeví se nejlip modlitbou růžencovou, ji si zamilujeme a mezi lidem rozšiřujeme. V pátek na den sedmi bolestí Rodičky Boží konali jsme společně křížovou cestu a v neděli květnou přijali jsme z rukou důst. p. exercitatora Tělo Páně, jenž po řeči závěrečné obdaril nás růžencem a penízkem, s nímž spojeni jsou plnomocné odpustky. Budtěž jemu, jakož i důst. pp. představeným srdečně díky vysloveny za hody, které nám v těchto dnech ustrojili. Ten ale, kterýž počal v nás dílo dobré, dejž nám i milost dokonání!

KRONIKA.

Z Prahy. Dne 28. a 29. května bude se odbyvati diecesální porada na způsob synody, ku kteréž povolán bude z každého střídnictví k. arcib. vikář a duchovenstvem zvolený zástupce.

— Pobožnost 40 hodinná bude se konati do 16. dubna u sv. Josefa (OO. kapucínů) na Novém městě, od 17—20. u sv. Mikuláše, od 21—24. u Matky Boží před Týnem, od 25—28. u sv. Štěpána.

— V sobotu 19. t. m. budou se slaviti narozeniny J. Velič. císaře *Ferdinanda* (nar. 19. dubna 1793) u Věch Svatých na hradě pontifikální mši svatou s „Te Deum“ v 9 h., v chrámě Matky Boží před Týnem pak v 11 h. — Ve středu 23. t. m. bude se konati církevní památka sv. *Vojtěcha*, bisk. a muč., patrona země České. V kapli sv. Vojtěcha v nádvoří před velechrámem sv. Vítským stojící budou v ten den od 6 h. z rána slouženy tiché mše sv., načež u Věch Svatých bude kázání německé o 1/2 9 h., české pak v 10 h. a v 11 h. pontifikální mše sv. — Ve farním kostele u sv. *Voj-*

těcha v Jirchářích bude v týž den v 10 h. kázání, v 11 h. zpívána mše sv.; a odpoledne v 5 h. nešpory s požehnáním. — Ve čtvrtek 24. t. m. bude se konati výroční pouť u sv. Jiří na hradě tímto pořádkem: Od 5 h. z rána budou tiché mše sv., v 10 h. bude slavná mše sv. a odp. o 4. h. bude kázání a sv. požehnání. — V pátek 25. t. m., v den sv. Marka vyjde prosebný průvod z kostela Všeoh Svatých na hradě po mši sv. v 8 h. ráno do farního chrámu Páně na Strahově.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci březnu 160 chudých v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos celkem 410 osob.

— *Z Budějovic.* (Opětné nařízení u příčině slavnosti narození Jeho císa. král. apoštolského Veličenstva.) Dle dopisu c. k. ministerstva osvěty od 3. února b. r. č. 28. přihodilo se v jedné diecési, že venkovský farář 18. srpna, v den narození Jeho c. a k. apoštolského Veličenstva mši sv. v černé barvě sloužil, a tím se omlouval, že na venkově, kde nižádného c. k. úřadu nestává, obyčejem jest, církevní slavnost dne nejvyššího narození, když den ten v témdni připadá, odbývati v nejbližší příští neděli. Aby se všem neshodnostem předešlo, vidím toho potřebu, naříditi, aby nikda ani v den narození ani v den jmenin Jeho c. a k. apošt. Velič. černá mše svatá sloužena nebyla, jelikož pominouce mlčením jiných příčin, jenom to uvádíme, že v těch dnech při všech i tichých mšech svatých od apoštolské Stolice nařazené modlitby „pro Imperatore et Rege“ konány býti mají, což při mši v černé barvě nejde. Toho budiž podobným způsobem šetráno ve slavný den jmenin Ježího Veličenstva císařovny. Připadají-li fundální mše de Requiem na některý z těchto tří dnů, nechať se na některý jiný svobodný den odloží, aneb dříve odslouží. V místech, kde c. k. úřady své sídlo mají, povinnost jest duchovního pastýře, pokaždé písemné pozvání učiniti. (Ord. List č. 7.)

— (*Renovace v Ševětíně.*) Velební pp. Redemptoristé ze sv. Hory a sice P. Antonín Roller, Vojtěch Lexa a František Hašek započali v Ševětíně, a to již po čtvrtý rok, dne 8. března sv. renovaci, kterouž dne 14. března ukončili. Byly to pravé Boží hody pro osadu. Každý den ráno a odpoledne bylo přípravné kázání, a velební páni od 6 hodin z rána až do 7 hodin večer neunaveně zpovídali, tak že všickni osadníci — vyjmaje některé na železně dráze pracující, vykonal, jak v Boha doufati lze, dobře svoji

sv. velikonoční pobožnost. Pán Bůh také požehnal dílo ctihodných misionářů, čehož mnoho patrných důkazů bylo. Dále dokládá domácí duchovní otec takto: „Co se týká peněžitých výloh, nežádali velební páni, kromě zapravení cesty, nikdy ničeho více, a co jsem na penězích pro jich uhostění vynaložil, nahradil mi už Pán Bůh, a nahrazuje posaváde dobrým zdarem všeho, cokoli podnikám. I seznal jsem, že svatá to pravda, že duchovní pastýř nemůže většího dobrodiní osadníkům svým prokázati, než když jim zaopatří sv. missii.“

Z Vídně. Dne 20. dubna bude slaven sňatek J. císa. Vys. arcivévody Gisely s princem Leopoldem, bratrem krále Bavorského.

Ze Švýcar. (Poslední tři dni Mgra Mermilloda v Ženevě.) Poněvadž biskup Mermillod dosud první obětí jest, jež se stolice své násilím svržena byla, nebude od místa, uvedeme-li některé podrobnosti před jeho zatknutím, při něm a po něm. Okolnosti tyto jsou velmi poučné a útěchy plné. Poučné jsou všem jinozemcům, neboť poznají, že užití pouhého násilí na právo posvěcené, jest smutným jenom vítězstvím Pyrrhových. Již nyní pruský „National Zeitung“ ukazuje na to, že, kdyby snad v Berlíně podobné choutky vzniknouti měly, sesazováním a tresty v biskupství Varminském církvi římské ničím se neškodí a vyznává: „Ve Švýcarsku jsou věci odpůrcům ultramontanismu rozhodně nepříznivy, liberálové a dílem i rada spolková dostali se do slepé uličky. Skoro všude stojí katolické obyvatelstvo za biskupy a za duchovenstvem.“ — Toto poslední jest zajisté utěšitelná stránka nejnovějších událostí jak v Solothurnu tak i v Ženevě. Pod názvem: „Tři poslední dni Mgra Mermilloda v Ženevě“ jedná „La Semaine catholique“ nejprve o sobotě dne 15. února. Týž den shromáždil biskup všechny kněze kantonu, tušil, že nad hlavou jeho bouře zuřiti počne; cítil potřebu toho, aby své kněze ještě jednou vůkol sebe shromáždil, jim rozličná pokynutí a plnomocenství dal a jich potěšil. Na konec této schůze odešel do své kaple a přijímal, sedě na křesle biskupském, slavně obnovené sliby poslušnosti kněžské od svých kněží, z nichž jsou mnozí starší než on. Večer téhož dne rozšířila se pověst, že biskup prchnul a jiní měli za to, že ještě téhož večera zatčen bude. „Promluví zítra,“ pravil Mgr Mermillod k představenému chrámu Matky Boží „při mši sv. v devět hodin. Záhodno jest, aby mne viděli a přesvědčili se, že neznám

strachu!“ — „Tot je dobrá myšlenka“ odvětil představený, „mnohým působíte velikou radost, budete-li mezi velkými službami Božími kázati.“ A skutečně četl biskup v neděli dne 16. února (Sexagesima) při obou mších sv. evangelium „o semeni“ i užil toho podobenství v dvou rozličných výkladech způsobem jednoduchým a stávajícím poměrům zcela přiměřeným. Dojemným způsobem pronesl pravdu, že rovněž tak nelze člověku utvořit chleb duše, neboť tímto jest náboženství, jako mu nelze vytvořit chleb tělesný, jenž v zru obilnín původ svůj má. „Ani všichni lidé,“ pravil, „byť i všechny síly své spojili, nikdy nevytvoří zrna obilního. Bůh sám musel semeno stvořit a lidé mohou je jen vzdělávati a pilnou práci plodným učiniti. Ještě méně jsou lidé s to, aby původ dali náboženství, jehož určením jest, aby bylo duším pokrmem. To jest dílo Boží, dílo Ježíše Krista, a lidé jest, aby je účelivě z rukou těch přijímali, jimž toto nebeské zrna horčičné svěřeno jest. Poněvadž účelem náboženství jest, aby Boha, jenž pánem jest, pojilo slidmi, kteříž služebníci jsou, zajisté těmto nepřisluší, základy a zákony náboženství stanoviti. Povinností jejich jest, aby je od vyššího řádu přijímali. Jak jsou, směšni ti novověci tvůrcové náboženství, shotovující bez Boha a proti Bohu pitvorný obraz církve, jížto si od nich nepřejete.“ — Tyto myšlenky rozprávěl biskup způsobem vlnadným a okouzlił posluchače jarostí mysli své. Úsměv vyloudil četnému posluchačstvu, přeje sobě štěstí, že všem duším náboženská otázka předložena jest, žertovně dokládaje: „Musiliť by Ženevští dlouhou chvíli zmíratí, neměli-li by mluviti o zájmech katolíků. Zaměstnávající se jenom hotovením hodin a draho-kamů, nevěděli by, čím se v salonech a spolecích zabývati. Mezi tím, co kněží sami kázali, stavě se lid, jako by katolictvím pohrdal a poněvadž nyní Bůh událostmi denními učení své rozsívá, povinností jejich jest, aby se tím zanašeli a k vlastnímu prospěchu tomu se učili.“ — Večer téhož dne navštívil biskup shromáždění služebných katolíček. Jedna z nich jemu podala 300 franků, které byly mezi sebou pro kněžstvo ženevské sebraly; — vkrátce na to odezdáno na týž účel přes 10.969 franků a skvěle splnili katolíkové slovo své, že nedají kněžím svým hladověti na stupních oltářů, jež stálostí u víře hájí; se vši laskavostí mluvil biskup k těmto věrným služebným, které se cítily blaženými, že posledními slovy biskupovými počteny byly.

Zatknutí stalo se v pondělí dne 17. února za tři čtvrtě hodiny, mezi 11¹/₂ a 12¹/₄, právě v čas, kdy lid obědvá a málo lidí na ulicích viděti bylo. Četníci vstoupivše do domu, obsadili dveře a nedali nikomu ani vstoupiti ani vyjítí. Zvláštní starost působilo jim, aby se zvony nedalo znamení a proto bdělo „oko zákona“ nad spojením mezi biskupským palácem a kostelem. Kněží v domě meškající přikvapili, tvrdíce, že chtějí biskupa svého provázeti, kamkoli by jemu jítí bylo. Coulin, vstoupiv se svým policejním tajemníkem do světnice biskupovy, pravil jednomu z kněží: „Věřte mně, milý pane, má úloha není náhodná; nadělejte mi nových obtíží, sice — při tom vytáhnul z kapsy píšťalku — dám svým lidem znamení.“ Okolo chrámu Matky Boží stálo mnoho policejních agentův. Mezi tím co rozmlouvali, bilo 12 hodin a zvonilo se „Anděl Páně.“ Biskup pravil ku kněžím: „Pánové, pomodleme se Anděl Páně!“ Všichni poklekli; Coulin chtěl vyjítí na chodbu; „ostaňte, pane Couline,“ pravil biskup, „modlitba neškodí.“ „Naopak,“ pravil Coulin a zůstal. Biskup skončil „Anděl Páně“ rozličnými průpověďmi z litaní o všech Svatých; dvakráte odříkal modlitbu „Pod ochranu Tvou se utíkáme“ na počest Matky Boží a skončil vyzváním sv. Františka Saleského, biskupa ženevského. Povstav tázal se, jaké by byly církevní hodinky zítřejšího dne. Odpověděli jemu, že památka, utrpení Pána našeho Ježíše Krista. — „O jak se mi hodí toto officium,“ odvětil biskup. Nato žádal na Coulinovi chvíli poshovění, jenom co by fialovou kleriku oblekl. Klerikou odín, přečetl zvučným hlasem svůj protest, podepsal se naň a totéž učinilo i devět přítomných svědků. Nato pravil ke Coulinovi: „A nyní, milý pane, musíte užiti násilí, neboť neustoupím leda násilí!“ Bezvolně přiblížil se Coulin k biskupovi, zastavil se a pravil: „Nikoli, to je zbytečné; přicházím s rozkazem, abych Vás zatknul, zde vizte znamení mého plnomocenství; ostatně silen nejsem.“

Kněží poklekli, aby přijali požehnání biskupovo. Na to objal je biskup a dal se na cestu do kostela. Šel zákristií, otevřel dveře a klekl na prahu, všickni kněží za ním. Policejní komisaři nahlížejíce, že se jedná o modlitbu a nikoli o útěk, pooděšli. Pomodliv se zbožně políbil biskup třikráte dlažbu svého kostela a vstal, aby do vozu pohotově stojícího vésti se dal. Na dvůře potkal svého holiče a pravil jemu žertovně: „Příteli, dnes mne nemůžete oholiti, dnes

holí mně vous státní rada.“ Poněvadž biskup se zdráhal odpovědět na otázku, kam by sobě zavezen býti přál, kázal Coulin jeti do Ferney. Když se popejelo, přejel si biskup čelo rukou řka: „Ach! zapomněl jsem na svou matku; bojím se, aby se události jí jináče nevyličily, než jak se skutečně sběhly; to by rozmnožilo její strach a její bolest.“ Na to modlil se se svým duchovním průvodčím Itinerarium, to jest pocestní modlitbu z brevře. Když dostihli francouzskou hranici, tážal se Coulin biskupa, může-li se spolehnouti, že se nevrátí? „Buďte bez starostí“, odvětil biskup, „nevrátím se; vrátím-li se, nebude to dnes.“ Na to pravil k policejnímu agentu: „Prosím Boha, aby skutek, jež jste spáchal, nestal se neštěstím ani pro vás, ani pro mne, ani pro ty, kteříž vás vyslali; Bůh jim odpust a žehnej jim. Vláda ženevská přijímá lidi komunity a dnes biskupa a občana vyhání; má země jest tím zneuctěna a to mne bolí. Nechápu, jak mohou se tolik báti svěcené vody, nemajíce strachu před petrolejem.“ —

Na to šel v průvodu kněží asi 10 minut pěšky do Ferney. Zde přijal jej farář s pláčem; poslední návštěva biskupova v nesnášlivé Ženevě vzdána chrámu Matky Boží a první na pohostinné půdě Francie kostelu ferneyskému. Od těch dob nabylo místo toto jména, známo jsouc dříve pobyttem Voltairovým. Velkolepé a dojemné osvědčení věřících kantonu ženevského, do Ferney putujících, by biskupa svého pozdravili, dalo se hned v prvních dnech; francouzští biskupové podporují vyobcovaného svého bratra a lásku svou jemu osvědčují. Když se ve Ferney pověst rozšířila, že Mermillod byl zatčen, jako zločinec na hranice dopraven a žádá si pohostinství maleho městečka, spěchal každý do kostela a když biskup okolo 6. hodiny do kostela vstoupil, byl tento již přeplněný.

Místo: „Benedictus“, kterýžto zpěv se zpívá, kdykoli biskup do svatyně vstupuje, zpívali „Miserere“ Mermillod vypravoval četnému posluchačstvu podrobnosti svého zatčení a vyvezení; mezi jiným pravil: „Ženeva, poskytnuvši zhářům pařížským jisté útočiště, nechce útulku popřáti svému občanu, poněvadž tento Bohu, Piu IX. a své povinnosti věrným zůstatí chce. Byl jsem ze země vyobcován, kteráž, Bůh jest mi svědkem, jsem jenom dobrodínů prokazoval; stavěl jsem kostely, zakládal školy, zřizoval ústavy dobročinné. To jsou skutky, jichž jsem vinen. Avšak vyhnanství mě bude méně trpké, budu-li žítí ve Fran-

cii, zemi to oddanosti, křesťanské lásky proslavené jiným pro touze příčinu vyobcovaným ctihodným zajatcem Chillonským.“ Po tomto proslavu modlil se ctihodný biskup za Ženevu, za svou vlast, Švýcars, za pohostinnou Francii, za své pronásledovníky. Oči všech naplnily se slzami a každý sobě myslil: Ten, jenž k nám mluví, jest v pravdě nástupcem sv. Františka Saleského, velikého biskupa ženevského.

— (Odpověď nejdůst. biskupa Kašpara Mermillod-a vládě kantonu ženevského.)

Pane presidente! pp. státní radové! Žádáte ode mne, bych do dnešního dne, do soboty (18.) vám oznámil, zda-li při Vaší opozici a opozici spolkové rady povinnosti apoštolského vikáře vykonávati zamýšlím. Mou povinností jest, abych před Bohem, abych před svatou katolickou církví zřetelně odpověděl; mou povinností jest, bych katolickým a protestantským spoluobčanům svým jasné vysvětlení dal. Obviněn, že bych kamenem urážky byl, obžalován, že bych byl původcem odbojných pleťů, odsouzen, nebyv dříve slyšán, obracím se k Vám, pánové, k vám co nejvyšším úředníkům země své, a odvolávám se k Vašemu spravedlivému úsudku s mírností, jakouž mi pouze vážný stav naší země odporučuje. Račtež mi pánové dovoliti, bych Vám postavení apoštolského vikáře vysvětlil a důvody udal, pro které toto církevní zařízení zavedeno bylo.

Apoštolský vikář není ani diplomatický vyslanec sv. Otce, ani biskup, jenž by nějaký biskupský obvod v moci své měl; on jest pouze duchovním vrchním katolíkem od svaté Stolice daným a proto také od této dle její vůle může v každý čas odvolán býti; ustanovení apoštolského vikáře nemůže se tedy nikdy ztotožňovati se zřízením diecése. Jest to nejskromnější správa od církve v oněch zemích použitá, v kterých sotva se trpí, v kterýchž sotva jí dovoleno dobrodíní obecného práva používat. Tak trvá v Štokholmu a Edinburku, tak i trvala po dlouhý čas v Anglii a Holandsku. Svatá Stolica užívá zařízení tohoto i v krajinách, kdež okamžitý spor trvá, a kdež následkem vyjednávání mezi církví a státem usjednání se přibližuje. Tak byli v naší vlasti u sv. Havla, ve velkovévodství Luxemburku, až do posledních let apoštolští vikáři. Vážnost apoštolského vikáře jest jen čistě duchovní. On se obrací jen ku svědomím, jež ho dle svobodné volby mohou přijmouti co misionáře katolické církve.

On nepožaduje ani přízně ani privileji, ano ani platu od státu.

Dovolte mi nyní, pánové, v krátkosti a s vyhrazením vrátiti se k udalostem, které působily toto opatření.

Veřejné právo, jež tvoří základ poměrů mezi církví a státem v kantonu ženevském, spočívá, jak jsme často opětovali, na zaručených smlouvách tvořících naši národnost, a na breve, sv. Stolicí našemu kantonu laskavě uděleném. Proti tomu nebylo žádné smlouvy, žádného konkordátu učiněno. Sv. Stolicе nedotkla se nikdy ani ducha ani textu breve z r. 1819. Přítomnost pomocníka, jež biskup diecése co generálního vikáře ustanovil, nebyla žádným porušením, nýbrž pouhým v platnost uvedením práva velmi jednoduchého, které se v celé katol. církvi uznává. Také jednali po sedm let tehdejší státní radové s generálním vikářem o jmenování kněží a nechali jej spravovati duchovní jeho úřad pod ochranou veřejné svobody. V roce 1871 viděli se katolíci ohroženými ve svých nejpodstatnějších právech, a nepřátelství proti nim přijalo z podnětu všem známého na sebe zřejmý ráz. Na svobodné křesťanské školy, založené a vydržované občany ženevskými, činěny útoky. Náboženské spolky viděly, jak se jim jejich existence a působnost zákonem od 3. února 1872. a dekretem od 29. června téhož roku odňala. Zástupce sv. Stolicе zadal protest proti rušení breve z r. 1819. Ten neměl žádného výsledku, ano zůstal mnoho měsíců bez odpovědi. Na tom nebylo dosti; vláda ženevská použila jednoho článku „Gazette de Lausanne“, oznamujícího založení biskupství Ženevského, aby všechny závazky s generálním vikářem přetrhla, a biskupa diecése přímým nátlakem unavila. Spolková rada, interpelovaná ženevskou vládou, objevila v záležitosti této opatrnou obezřetlost, a odmítla sepsání úřední noty, když dobře poznala, že na pouhé řeči novinářské nic činiti nemůže. Pozdější listiny a propuštění Monsgra Marilleye od 20. října 1872 dosvědčují zřetelně nepravost rozšířených a v novinách poznamenaných zpráv.

Přes tuto opatrnost spolkové rady byla usnešení od 20. září novým skutkem, který porušoval běžné právo přenéstí jurisdikci; tyto nálezy kněze neodvratně sesazují a jemu služné odjímají, anižby mohly jenom jedině vážné stížnosti udati. Ještě více: návrh schismatického zákona byl lidu ohlášén; nyní se nachází v poradách velké rady, která jest většinou protestant-

ská, aniž by bývali papež, nebo biskup a kněží, anebo katolíci v některé otázce o radu tázáni, která hlavně zřízení a dogmata církve katol. se týká. Po tento čas jevila sv. Stolicе největší shovívavost. Spolkový president a Monsg. Agnozzi vyjednávali. Plomocník sv. Stolicе musel předsedovi spolkovému sděliti bolestný dojem, jenž způsoben byl sv. Otci opětovaným rušením ženevským katolíkům zaručených práv a záruk, které jediné přiměly Pia VII. k tomu, že r. 1819 milostivě udělil breve; upozornil na to, že ustanovení pomocného biskupa neznamená utvoření nové diecése a poměry mezi církví a státem pranic nemění, které od šesti let pokojně trvaly, a že k takovýmto zkracováním sv. Stolicе mlčeti nemůže. Na toto vyjednávání následovala nová konference, žádaná od spolku. Odbývala se později, a Monsg. Agnozzi rozbíral tu zásady a jednání sv. Stolicе, a poukazoval ku smírným úmyslům sv. Otce, aby se dosáhlo odstranění sporu, avšak s opatřením všech práv církve a katolíků ženevských. Plnomocník obdržel zvláštní instrukce od Jeho Emence kardinála, státního sekretáře Jeho Svatosti, instrukce, které mu měly sloužiti za základ při nových vyjednáváních, jež od pana spolkového předsedy ochotně přijal; Mons. Agnozzi shledal při panu předsedovi přání, aby se přišlo k rozluštění otázky; pan president vzal instrukce plnomocníka sv. Stolicе u vědomost, a usnešeno se na tom, že o to se svými kolegy a státní radou ženevskou se sdělí, a že Mons. Agnozzi obdrží později úřední odpověď buď psanou notou anebo v nové konferenci. O otázku osobní se na chvíli zavadilo, musela však ustoupiti hlavní otázce, zvláště vzhledem k jistotě, že váhati nebudu, všemu, co by k odklizení sporu vedlo, se podvoliti, aniž by se tím práva církve a zájmy katolíků kompromitovaly. Mons. Agnozzi přišel opět do Bernu za účelem předvídaných vyjednávání, sám doufaje, že se tam sejde s poslanci státní rady ženevské; k velikému však svému žalu dověděl se jednatel sv. Stolicе od pana spolku předsedy, že titi páni ženevské státní rady, dověděvše se o předcházejících poradách a o návrzích učiněných panem Agnozzim ve jménu sv. Stolicе, ničeho slyšeti nechtěli ani o sjednocení, ani o jiných nějakých vyjednáváních. Na tomto úplném odmítnutí státní rady ženevské roztržili se smírlivé pokusy, jež předseda spolku, jakož i sv. Otec učiniti právě zamýšleli. (Dokoně.)

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 5. Obsahuje duch. řeči na den nalezení sv. kříže, na ned. III—VI. po Velikonoci, na den sv. Jana Nep., na tři dny křížové, na slavnost na nebevstoupení Paně, na hod seslání Ducha sv. a na pondělí svatodušní. Osnovy až po ned. IV. po Sv. Duchu.

— „*Gottesdienstliche Orte und Zeiten.*“ Von Edmund Langer, Katechet. der Ursulinerinnen-Mädchenschule in Prag. Mit Gutheissung des Prager F. E. Ordinariats. Im Selbstverlage des Verfassers. Druck von Fr. Pustet in Regensburg 1873. Str. 187. — Stručná a výborná liturgika pro domácnost a zvláště pro školy.

— „*Dějepisný dárek pro mládež českoslovanskou.*“ Sestavil Jan Lodl, učitel a zat. správce školy v Rokycanech. V Praze. Nákladem kněhupectví I. L. Kobra. 1873. Str. 167. — Týmž nákladem: „*Karel Havlíček před porotou Pražskou dne 13. dubna 1849.*“ Vydal J. K. Javor. Str. 45.

— „*Háj.*“ Časopis pro lesníka, myslivce a přítele přírody. Vychází ve třídnedělních lhůtách v sešitech o 2—3 arších v barevné obálce. Majitel a redaktor: J. Doležal, lesník. Spoluredaktoři: K. Schindler, býv. profesor na lesnické škole v Bělé a c. k. akademii v Mariabrunn, pro odbor lesnicko-vědecký. Petr Hobza, profesor přírodních věd na vyš. reálném gymnasiu v Plzni, pro odbor přírodovědecký. Za redakci a vydávání zodpovědný: Ladislav Pospíšil, jehož tiskem *Háj* vychází v Hradci Králové. Dne 12. dubna vydáno číslo 5. ročníku II. Obsahuje: Poměry našeho lesnictví; popisuje Alois K—k. O lesnickém zkušebnictví a dosavadních jeho výsledcích. Dle dra. A. Ebermayera vzdělal P. H. Metrické míry a váhy a jejich upotřebení v lesnictví, píše K. Schindler. Poznámky pro lesníka. Fialka. O lišce; podává D. Dopisy. Směs. Lesní páter, novela od J. D. Brusnice čili brusinky. Zprávy, atd.

— „*Brus jazyka českého,*“ Sepsal profesor J. Javůrek. V Praze 1873. Nákladem Theodora Mourka. Str. 63.

— „*Zábavné bibliotéky,*“ sbírky povídek a románů nejvíce historických, kteráž vychází co příloha a nákladem časopisu „*Škola B. Srdce Paně*“ v Brně, vyšel IV. ročníku 5. sešit, jímž ukončeny jsou povídky Bernarda Wörnera, přeložené Frant. Poimonom: „*Rádost a žalost*“, (str. 257—344). V tisku se nachází: „*Perpetua*“, obraz církve v Africe v 3. století.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K Dědictví sv. Janskému v Praze přistoupili v prvním čtvrtletí 1873.

Z Čech: Frant. Penz a Ant. Přenosil, v huti Preitenšteinské, Františka Kubišтова v Hoření Dobré Vodě, Václav Kořínek a Anna manželka tamtéž, Dorota Hamrova v Ústí nad Orlicí; Eva Milfaitová v Hor. Věžnicích, rod Františka Pečenky v Kornicích; rod Frant. a Marie Neupauerových v H. Věžnicích, Rosalie Milfaitova tamtéž; Kateřina Pešková na Písku u Staré Boleslavi, Marie Milfaitova v Horních Věžnicích, p. Method Neuman, novic řádu kapucínského v Praze.

Z Moravy: rod Frant. Zedeka v Martincích, Josefka Podsedníčkova tamtéž, rod † Josefa Baudila a Anny manž. ve Velk. Senici, Josefka Hrázdilova v Zdětině, Kateřina Vysoudilova v Tvarožné, rod Karla a Marie Šmalcových v Štěbořicích; rod Jiřího a Anny Grečmanových ve Velk. Senici, rod Josefa Zelinky a Kateřiny v Starém Rousínově, František Streit v Drnovicích, Josef Jonáš ve Výškově, Jan Novotný v Lomničce, František Matoušek v Hor. Louče, Marie Ševčíková v Kutách, Teresie Valašková tamtéž; František Srubař v Čeladné, Anežka Gemelkova v Radkovách.

Ze Slezska: Jos. Šobola v Nové vsi u Borova.

Z Uher. Kateřina Gašparikova v Ohaji, rod Jana Vaniče v Šarmíře, p. Ignát Opatřil, praefekt v semeništi Nitranském, Veronika Juhaszova z Velko-Hindic. Všech úřadů koncem roku 1872 bylo 25.195.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenan jest:

- p. Ondřej *Deutsch*, farář v Boru, jmen. os. děk.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Ant. *Křížek*, kapl. v Plasích, za far. v Liblíně;
- p. Ferd. *Kučera*, admin. v Družci, za admin. do Hobšovic.

Upřádněné místo.

Hobšovice, fara patron. J. Excel. p. Jindřicha hrab. Clam-Martince, od 4. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ferd. *Chlumecký*, kněz na odpoč., 5. dubna (nar. v Neveklově 8. července 1842, vysv. 18. listop. 1866).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Karel *Kubašta*, administr. za faráře v Předslavicích;
- p. Karel *Kosobud*, kaplan v Žumberku, za faráře v Soběnově;
- p. Vinc. *Kopáček*, kaplan v Hradešicích, za admin. do Zamlekovy;
- p. Ant. *Podhorský*, koop. v Kvildě, za admin. do Fürstenhutu;
- p. Frant. *Vodička*, koop. v Božejově, za kapl. do Kard. Řečice.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobila čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

*o sobě samém, když se byl z kraje domů
vrátil po bouři Maximem stropené.*

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

(Dokončení.)

VIII. Procházel jsem se tak sám a sám, an se již den k večeru chýlil; místo pak procházky mé bylo nábreží mořské. Mám totiž v obyčeji takto si vždy od svých prací ulehčiti a oddechnouti. Vždyť ani tětíva nevydrží, aby ustavičně byla natažena, ale žádá býti spuštěna s vroubků lučiště, má-li opět natažena býti aniž pak střelci na zmar přijíti, když by ji opět potřeboval. Procházel jsem se tedy a kráčeje pozoroval jsem moře. To však nepůsobilo pohled příjemný, který jindy velemilý bývá, když se totiž za ticha rdí a na břehy se sladce a klidně usmívá. Ale jaké bylo tehdáž? (rád mluvím slovy písma!) „Moře pak se zdvihalo váném velikého větru;“³⁹⁾ některé vlny, jak se rádo při takovém hnutí děje, v dáli se zdvihaly a zponenáhla přehýbaly, pak se opět snížily a na břeh se vylévaly; jiné pak oproti blízkému úskalí se valíce a od něho se odrážejíce ve penu vlnitou a jemnou se rozprýštěly. Při tom

množství drobného kamení, a síti a lastur i ústřic malitkých vynášeno a vyvrhováno, z nichž některé, jak vlny se přirážely a odrážely, opět do moře se spláchly. Skály pak stály jsou pevné, nepohnuté, jako by se jich žádné rány netýkaly, ačkoliv mohutné vlny do nich praly.

IX. Tu znamenal jsem, že mě to k moudrému rozjímání vede (jakož vůbec všecko k sobě potahuji, zvlášť pak, když některé případnosti ducha mého dojmají a rozčilují, jak se mi také teď událo;) a proto neminul jsem pohledu toho tak maním, ale vzal jsem si z úkazu toho naučení. Není-li pak, řku sám k sobě, život náš a všechny lidské příběhy právě vlnobitím mořským? není-li pak i v tom mnoho trpkosti a nestálosti? nejsou-li pak větry všeliká na nás dorážející pokušení a náhlé případy? Toť myslím znamenal i výtečný a podivu hodný pěvec David, an pravil: „Spas mne, Hospodine! poněvadž vystoupily vody až k duši mé!“⁴⁰⁾ a opět: „Vytrhni mne z hlubokosti vodní!“⁴¹⁾ a pak: „Upadl jsem v hlubokosti mořské a bouře pohltila mne.“⁴²⁾ Dále pak z těch, kteří pokušením zatíženi jsou, podobali se mi někteří věcem lehounkým a povětrným, jenž snadno uchvátiti se daly, ani sebe men-

³⁹⁾ Jan 6, 18.

⁴⁰⁾ Žalm 68, 2. ⁴¹⁾ tamž 13. ⁴²⁾ tamž 3.

šímu návalu nemohouce se opřít. Tak oni neokazovali v sobě nižádné síly a statnosti, žádné vážné a rozumné rozvahy, kteráž by se náhlým útokům opřela. Jiní pak byli pravou skalou, hodni zajisté oné skály, na které založeni jsme a kterouž ctíme;⁴³⁾ jenž řídíce se zajisté moudrým a pravým učním a postoupivše nad nízkost sprotého lidu, všecko snášejí myslí pevnou a nepohnutou, těm kteří se takovými věcmi pohnouti dají buď se vysmívajíce, a nebo jich želíce (ono z moudré, toto z lidumilé mysli); oni pak sami za hanbu si pokládají, aby nehodami, dokavade vzdáleny jsou, pohrdali, ba spíše za žádné nehody je nepovažovali; když by pak se jim přiblížily, aby se jimi přemoci a potřítí dali a tak je nepovažovali za pomijitelné ale za stálé; aby tak mimo dobu pokusení mudřecky sice mluvili, v čas potřebný pak velmi nemoudrými se prokazovali. Toť by zajisté nic jinak nebylo, než kdyby se někdo za nejlepšího bojovníka považoval, ale netrval by v závodistě vstoupiti, anebo za výtečného kormidelníka, vypínajícího se ovšem za doby bezvětrí a jasné povětrnosti, ale v čas bouře bázně vesla pouštějícího.

X. Když pak jsem jednou v takové řeči přišel, obrátím se i k druhému podobenství, srovnávajícímu se velmi s nynějšími příhodami. Snad řeknete, že jsem starý plíškač, povím-li vám i toto; ale vypravím je přec, poněvadž i písmo často takových používá k lepšímu vysvětlení. Jest dle bájesloví strom, který byť i naseknutý byl, přec se zelená a tak oceli vzdoruje, a má-li se o věci podivné i podivných slov použití, v smrti žije a po utnutí pouští, po poražení roste. Tak praví bájka dle svého práva, co se jí zlíbí. Já pak tuším že moudrý skladatel tím znamenati chce toto: že kvete za doby útrap a nesnází ctnost, celý rod jiných ze sebe

plodí a protivenstvím každým se oslavuje. Člověk ctnostný a statný ani se zbraní spravedlnosti za doby štěstí nevynáší, aniž se utrpením za doby neštěstí ohnouti dá: ale tentýž v každé době trvá, ba tím více se utvrzuje, nalezen jsa čist jako zlato v ohni. Uvažme to zevrubně. Jest-li urozeným? prokáže se naproti urozenosti i šlechtetnosti mravů, tak že dvojí slávy dojde i rodem i povahou jsa vyznamenán. — Jest-li z nízkého rodu, jako socha pouze hlíněná (rozdíl-li sluší činiti mezi hlinou a hlinou?) nasadí na místo urozenosti šlechtetnost duševní, takovou totiž, kterouž každý pokročíva buď k zlému, buď k dobrému; jinou všelikou šlechtetnost, která se téměř rozsívá a upisuje zanic nebude považovati, jakožto lichou a nepravou.⁴⁴⁾ Jest pak tu šetřiti trojí šlechtetnosti. Jedna má původ svůj s hůry, kterouž jsme rovněž všickni šlechtetní, všickni jsouce dle obrazu Božího stvoření. Druhá zakládá se na původu tělesném, dle kterého pochybují aby kdo šlechtetnějším byl druhého, rodíce se vesměs porušitelnými; třetí pak se rozeznává dle nepravosti a ctnosti, kteréž více méně účastni býváme, jak tuším obraz Boží na sobě buď neporušený zachováváme anebo jej kazíme. Této pak šlechtetnosti nejvíce šetřiti a hleděti si bude člověk opatrný a pravý mudrlec. Čtvrtou pak šlechtetnost, v úpisech a vyhlášeních knížecích záležející, tehdaž uznám a velebiti budu, až se mi dokáže, že krása záleží v pestrých barvách, a pokloním se pak i opici, poněvadž se vyhlásilo, že jest lvem.

XI. Jest-li kdo mladý? Vzmužiz

⁴³⁾ Tím kárá příliš husté a za všelikou i nekalou příčinou dosažené vynášení do stavu šlechtického, jakéž se za celé doby císařství řeckého dělo. Viz i konec tohoto článku: „Čtvrtou šlechtetnost“ atd. Z toho vidno, že nic nového pod sluncem! Krásně odpověděl císař Maxmilian I. člověku bez zásluh o šlechtictví žádajícímu řka: „Bohatým tě mohu učiniti, ale ctnost jediná tě může oslechtiti.“

⁴⁴⁾ I. Kor. 10, 4.

se proti vášním, a ten prospěch hled' získati z mladosti své, aby se nedal přemoci tím, čemu věk ten podléhá, ale osvědčí mužnou rozumnost při kvetoucí síle tělesné, a zajisté větší radosti dosáhneš ze svého vítězství, nežli vítězové v olympských zápasech ověnění; neboť vítězství tvé jest ve společném divadle veškerého oboru zemského, vítězství, jehož nelze koupiti. Uchyluje-li se kdo k stáří? Nestárni duševně! Přijmi rozloučení se z této pozemskosti jakožto nutnou podmínku k svobodě; rád se odeber' k onomu bydlu, kdež není ani nedospělce, ani starce, ale kde jsou všickni duchovně věkem dokonalí. — Dostalo-li se komu krásy? U toho nabývej lesku krása krásou, krása totiž duchovní krásou tělesnou. — Svadl-li květ sám o sobě? Tu seber' se sám v duchu, aniž bys toho znamenal. Nesličná-li jest podoba zevnitřní? Avšak sličný jsi dosti vnitřní krásou jako poupě růžové, které ani rozkvětlé nejsou ani vonné, nicméně i květ i vůni líbeznou obsahuje. „*Sličný podobou nade syny lidskými*“.⁴⁵⁾ Ani nemá kdy po zevnější podobě se ohlédnouti, kdo vnitřnímu člověku pozor svůj věnuje. Zdráv-li jest kdo? Užívej zdraví svého k tomu nejlepšímu: napomínej, žehři, kaž svobodně, bdi, na holé zemi líhej, posti se, kroť tělo, rozjímej věci nadzemské a nebeské, pilně pamatuj na smrt. — Nemocen-li jest? Zápasíš s nemocí; budeš-li potřen, zvítězíš, dosahna totiž toho, že nebudeš mítí potřeby, abys ještě jednou zápasil. — Bohat-li jest kdo? Hleď ať bohatství dobře obrátíš, dávaje z hojnosti své nuzným a pomně, že jsi toliko správcem zboží cizího, aby tak příjemci pomohl, sám pak se Bohu tím více přiblížil nemaje ničehož, mimo kříž a tělo. Nuzen-li jest kdo? Měj za bohatství své Boha a vysmívej se bohatcům, ani ač neustále hrabou neustále nouzi trpí, bažíce po

větším, jakoby neustále pili, aby tím více žíznil.

XII. Lační-li kdo? Buď jist, že se mu pokrmu dostane jako pftactvu nebeskému, ano neseje aniž oře;⁴⁶⁾ s Eliášem se uživí: *V láhvi neubude oleje, aniž v moučné nádobě mouky*;⁴⁷⁾ ona jako zřídlo jím oplývati, tato pak hojně ji roditi bude, aby vdova pohostinná pocty došla, a že jiné krmila, sama pak živena byla. — Žízní-li kdo? Zřídla a potoky poskytujte mu nápoje, nápoje neopojného, dostatečného; a byť i suchem všecko prahlo, nalezne se bystřina, která ho napojí. — Mrzne-li kdo? Tak se i Pavlovi dělo,⁴⁸⁾ ale poněkud toliko. Jest pak i skála místo oděvu jak dosvědčuje Job: „*Nemajíce přístřeší, v skalách se kryjí*“;⁴⁹⁾ — Avšak uvažuj, co dokonalejšího jest. Bude-li kdo potupen, zvítězí, nebude-li tupiti opět. Bude-li pronásledován, snášej trpělivě. Bude-li urouhán, žehnej; bude-li pomluven, mōdli se. Bude-li udeřen v líce pravé, nastaví i druhé, a byť i třetí měl, i to by nastavil, aby tak skutkem tím mocněji naučil-urážejícího jemnosti, co slovem nemohl. Poháněn-li bude? to utrpěl i Kristus; považuj za čest, co můžeš trpěti s ním. A byť se mu i Samaritánů a ďábelníků nadalo,⁵⁰⁾ s Pánem Bohem všecko přijme. Mnoho, přemnoho ještě zbude, byť sebe více trpěl: ocet, žluč, trnová koruna, třtina, plášť červený, kříž, hřeby, lotři spolu ukřižováni, rouhači vůkol chodící. Slušnoť zajisté, aby Bůh měl přednost i množstvím svého utrpení.

XIII. Nic není mocnějšího, nic nepřemožitelnějšího nad pravé křesťanské mudretví. Všecko se poddá dříve, nežli pravý mudřec křesťanský. „*Osel divoký na poušti jest*“, ať s Jobem dím, „*nespoután a svoboděn; posmívá se hluku městskému a křiku poháněcova nic nedbá*. — *Jednorožec jest*

⁴⁵⁾ Žalm 44, 3.

⁴⁶⁾ Mat. 6, 20. ⁴⁷⁾ III. Kral. 17, 9. 14. ⁴⁸⁾ II. Kor. 11, 27. ⁴⁹⁾ Job. 24, 8. ⁵⁰⁾ Jan 8, 48.

*zvíře svéprávné: zdaliž bude chtít sloužit tobě? anebo přivážeš-li ho k jeslům? dá-li pak se připránínouti pode jeho?*⁵¹⁾ Odejme-li se mu všechno, co jest na světě, máť pohotově perutě jako orlovy, povznese se k obydlí Pána svého, k Bohu vzlétne. Ať slovem díím: Toto dvě neodolatelné jest: Bůh a anděl; a přidám třetí, pravý totiž mudrlec křesťanský, ve hmotě jsa duchovní, v těle neobmezený, na zemi nebešťan, v utrpení neporušený, ve všem dříve přemoci se daje mimo velikodušnost, vítězí byť i přemožen jsa nad těmi, kteří se domnívali mocnějšími býti nad něho. Když pak jsem od počátku řeči své mudrce jak náleží křesťanského vylicil, nuže tedy dle vzoru toho své věci povážím, (myslím zajisté, že i já Ducha Božího mám, byť se i zdálo, že v něčem i ranám podlehnu i přemožen budu,) aby ti moji protivníci a nepřátelé, kteří mne poražena naleznou, odpuštění dosáhli aspoň za počínání své, když by ho za úmysl svůj nezasloužili; pak-li by mne statnějším a vítězem nad protivníky moje seznali, buď od své zloby upustili, anebo si jinou cestu k násilnému jednání proti mně vymyslili, (neboť touto pohrdám naprosto!) aby se mimo nespravedlnost nedopouštěli i poštilosti, jakožto lidé, kteří nespravedlivě jednati ani neumějí, byť se sebe více o to zasazovali.

XIV. Nuže což pak jest to, v čemž by mi ublížiti mohli, byť se i na všechno odvážili? Vizmež, v čem člověk člověku bezprávi učiniti může! Nazvou-li mne neumělcem? Moje moudrost jest to jediné, báti se Boha; „*počátek moudrosti jest zajisté bázeň Boží: a konec všeho naučení slyš: Boj se Boha!*“⁵²⁾ Tak praví nejmoudřejší ze všech mudrců Šalomoun; nuže dokažtež, že bázně Boží není ve mně a budtež vítězi: veškerou pak jinou moudrost jsem buď minul, buď dosáhnouti

jí snažím se a naději mám, důvěře se v Ducha svatého, že jí dosáhnou. — Vytýkají-li mi chudobu moji, kteréž si za bohatství vážím? Kéž bych já i tyto své veteše svléci mohl, abych pak nah proběhl ostrým trním tohoto života! Kéž bych i tento těžký oděv ducha co nejdříve odložit mohl, abych pak zaň dostal lehčí!⁵³⁾ — Nazývají-li pak mne vlasti prostým psancem? jak podle o mně soudí, pomlouvační, nehostinní protivníci! Mám-li pak já, milí přátelé, vlast nějakou obmezenou, jemuž jest rovněž vlastní veškerá země jakož i žádná? Ty pak, příteli, nejsi-li sám cizincem a příchozím? Nic já ti nechválím bydliště tvého, myslíš-li takto, abys nepozbyl otčiny pravé, k které směřovati má veškeré zdejší obcování. Nebudeš mi snad vytýkati můj věk a neduživost? Není to všechno přirozeným působením tělesnosti, abys též něco z tajností mých zvěděl, to z části i namáhání duševní působilo, ať se již něco málo pochlubím. Aníž pak ty mi nejsi libým pohledem ve své tučné masitosti. Kéž bys též poněkud vzkvetl v šediny a bledost, abys aspoň jako povážlivý mudrlec vyhlížel!

XV. Což dále? s stolce biskupského mne snad svrhnou? Na který pak jsem já rád nastoupil, buď si nyní, buď prvé? Blahoslavím snad já toho, kdo na něm sedí? Či snad ty mi stolec ten milým činíš, dotíraje se naň tak nehodně? Což? zdali pak vám nezjevily věci nedávno sběhlé mysl moji? Či snad i to nějaká rozkoš byla a vaší lásky důkaz? Prohnaní ošemetníci všech svých nepravostí snadno i do jiných se domýšlejí a o nich je rozhlašují. Což pak můj žal? což pak ta zaklínání, která jsem veřejně učinil sám proti sobě? což pak ty moje slzy, které vás k milosrdenství skoro pohnuly, ačkoliv

⁵¹⁾ Job. 39, 5. a d. ⁵²⁾ Přisl. 1, 7. — Kaz. 12, 13.

⁵³⁾ Tím míní tělo, jsoucí schránkou duše a téměř tížícím její oděvem, nedadouc jí vzletnouti k Bohu.

jste si mě pro můj statný odpor v ne-návisť vzali? O první stolec že mne připraví? kdož pak si ho kdy jsa při zdravém rozumu vysoce vážil? Nyní pak jest vzdalování se ho, jak aspoň já myslím, první známka moudrosti. Pro ten se všecko vůkol nás pozdvihuje a bouří; pro ten nejdalší končiny okresu zemského v podezření a u válce pošetilé a neslavné se nacházejí; pro ten nám nebezpečí hrozí, abychom se nestali poroby lidí, jsouce dědictvím Božím a nepozbyli i tohoto slavného jména svého. Kéž by ani nebylo žádného představenství, žádné přední pocty, žádné pánovité vlády, abychom se jedinou ctností vyznačovali! Ale nyní tu strana brzo pravá, brzo levá, tu brzo v prostředku, brzo výše, brzo níže státi, tu brzo předcházeti, brzo spolu kráčetí,⁵⁴⁾ mnohé a stále nesnáze nám působilo a mnohé v jámu svrhlo i v kraje kozorožců zahnal, a to nejenom sprostých lidí, ale i pastýřů duchovních, kteří jsouce mistry v Izraeli,⁵⁵⁾ v tom se nevyznali.

XVI. Že mne snad od oltáře odstraní? Avšak já znám jiný oltář, jehož pouze obrazem jsou tito viditelní oltářové: oltář, k němuž se nepřiblíží sekyra ani ruka škodná; u něhož není slyšení ani ocele ani jiného kteréhosi z uměleckých a rozmanitých nástrojů.⁵⁶⁾ ale celá práce jest duchovní; rozjímání jsouc stupně, po nichž se k němu vstupuje. U toho já státi budu, u toho budu vzdávati oběti příjemné a zápalné, lepší nežli se posavade vzdávají, a sice lepší o tolik, oč pravda předčí nad stín. O tom myslím že i veliký pěvec David mluví řka: „*I přistoupím k oltáři Hospodinovu, jenž obveseluje duchovní mladost mou.*“⁵⁷⁾ Od toho ol-

táře zajisté mne neodloučí leckdos, komu by tak napadlo. — Z města mne snad vyhostí? Avšak nikoliv zajisté z toho nebeského. O to ať se pokusí protivníci moji, a pak bude válka jejich opravdová; dokavade to nedokáží, střikají na mne a v povětří máchají a sny si pohrávají. — Zbaví mne snad peněz? jakých pak? miní-li že mých, pak by se mohli i domnívati, že mi sejmu perutě, jichž nemám; pak-li úmysl mají na zboží církve, to jest vlastně důvodem celé té války, která se vede. Pro peníze horlil i onen zloděj⁵⁸⁾ a pak Boha prodal — zločin hrozný! — za třidcet stříbrných.⁵⁹⁾ Cena, za kterouž stál zrádce, nikoliv pak zrazený.

XVII. Z domu že mne vyženou? lahůdek stolních že mi ujmou? přátele že mi odvrátí? Ovšemť vidno, že jsem mnohé zanedbáním svým urazil, ač mne zvali, (přiznámť se, nejsem nikoliv nevďěčným!) avšak urazil-li jsem je tím, stalo se více k ušetření, nežli k obtěžování jich.⁶⁰⁾ Příčinou toho bylo to, že mi dům jeden laskavý a zbožný odpočinku popřál, jako Eliseovi dům Sunamitčín,⁶¹⁾ příbuzný mi tělesně, příbuzný duchovně, veskrze přátelský; dům v němž i tento lidu zástup se shromáždil a upevnil, kradmo téměř konaje stíhanou zbožnost nikoliv bez bázně aniž bez nebezpečí. Nahraď mu to Hospodin v den odplaty! Po lahůdkách stolních bažil-li jsem kdys, povstaňtež hrdě proti mně protivníci moji; nebudeť lze proti mně ničehož

⁵⁸⁾ Jan 12, 6. ⁵⁹⁾ Mat. 26, 15. ⁶⁰⁾ Tím naráží sv. řečník, že pozvání mnohých snad i vznesenců nedbal a návštěvy jich neodvítal. Ti ho pak za pyšného považující protivníky jeho se stali. ⁶¹⁾ IV. Král. 4, 8. — To se dí o domě, v kterémž sv. Řehoř přichází do Carhadu 379. od některých svých příbuzných pohostinou přijat a u nich po nějaký čas hospodou byl. Tu se počali katolíci, jsouce ze všech chrámů vyhnáni, shromažďovati na kázání sv. otce, tak že později místo to v nádherný chrám proměněno bylo a „Anastasia“ slulo, t. „Vzkříšení,“ poněvadž tu pravá víra téměř z mrtvých povstala. Kdo by však ta zbožná rodina byla, neví než vševědoucí soudce, který jí za to hodnou odplatu zajisté dáti neopominul.

⁵⁴⁾ Tím kárá hrdopysné a malicherné šetření předností u veřejných slavnostech a průvodch, pro něž si někteří hněv vrchnosti utržili, až i do vyhnanství vypovězení byli do krajín dalekých a hornatých v menší Asii, vlasti kozorožců. ⁵⁵⁾ Jan 3, 10. ⁵⁶⁾ III. Král. 6, 7. ⁵⁷⁾ Žalm 42, 4.

více vytýkati. Z přátel pak zajisté, to vím, někteří mne opustí, ti totiž, kteří ničehož neutrpěli; neboť společné utrpení teprva společnou soustrast působí: jiných pak hrdopýchu již strpěti uvyknul jsem, jsa dosti z husta jimi postrčen a povržen. Neboť mnozí z přátel a bližních mých zjevně *proti mně vystoupili a se mi protivili*; jiní pak *z daleka stáli*.⁶²⁾ a této zajisté noci všickni pohoršili se nade mnou.⁶³⁾ Málem by mne sám Petr⁶⁴⁾ byl zapřel, ba ani nezpláče hoře, aby zhojil své provinění.

XVIII. Já jediný jsem patrně ten drzý odvážlivec, jediný v takových hrůzách dobré naděje, jediný vytrvající smelec, veřejnému urážení vystaven, tajně opovržen, na východ i na západ znám svou bojechtivostí. Ó té pošetilé drzosti! „*Byť se postavili proti mně táborem, nezhrozí se srdce moje: byť povstali proti mně pole, i tu já důvěřím se.*“⁶⁵⁾ Tak vzdálen jsem toho, abych některou z přítomných nesnází za hroznou považoval, že spíše pomina sebe docela, želim těchto strastí původců. Údové nedávno Kristovi, údové mně velectění, byť nyní byli raněni, údové tohoto stádce, kteréž jste zradili prvé, nežli sehnáno bylo! Jak jste rozptýleni a jak jste i jiné rozplašili, jako telcové nevázaní! Jak jste oltář proti oltáři zrobili! jak jste se náhle stali *samotou zpustošenou*!⁶⁶⁾ Jak jste si sami smrtelnou ránu zasadili i mně bolest působili! Jak jste jenom sprostoty pastýřův k rozptýlení stáda zneužití mohli! Neviním pastýřů z jejich nezkušenosti, ale vás z vaší nešlechetnosti. „*Zahynutí tvé Izraeli! kdož ti pomůže?*“⁶⁷⁾ Kde naleznu masti, která by ránu tvou spojila? Jak sevrnu ránu tu

otevřenou? jak ji uvážu? jakými slzami? jakými slovy? jakými modlitbami uléčím tu bolest? či snad tímto spůsobem?

XIX. Trojice nejsvětější, převelená, dokonalá, kterouž náležitě spojujeme a ctíme, tvé působení jest to, tvá sláva! Ty nám račiž tyto od nás tak velmi odloučené bratry opět připojiti, abychom se odloučením jednomyslnosti naučili a ty nám za nesnáze vezdejší odplatila dary nebeskými, neodlučitelnými. Z těchto pak jest nejprvnější a největší, abychom tebou čistěji a dokonaleji jsouce osvíceni poznali, jak táž jsi i jedna i trojí: jak nezplozený otec a zplozený Syn a vycházející Duch svatý jedna jsou přirozenost a tři osobnosti: *Jeden Bůh, kterýž jest nade všechno a skrz všechno a ve všech*;⁶⁸⁾ jehož nelze ani výše postaviti, ani nižé aniž pak rozlučiti; jenž pak dílem již poznán jsi, dílem zkoumán hýváš, budoucně pak jaký skutečně jsi, snad pochopen budeš, aspoň těm, kteří tě náležitě vyhledávali zde ctnostným životem a zbožným rozjímáním, jemuž všechna čest a sláva i mocnost na věky. Amen.

Podobenství Otce Bonaventury.

17. Pomsta slabšího.

Mudre Aristhenes jda klidně ulicí města Thebe v Běotii cítil se pojednou kamenem uhozena. Obrátil se ihned a šel proti muži, jenž byl naň kamenem hodil; vida však, že jest to mladý, silný a odvážlivý chasník, vytáhl malý stříbrný peníz z kapsy a dal mu jej se slovy: „Měj mne omluvena, milý příteli, že ti za službu, kterouž jsi mi právě prokázal, nedávám více; kdybych byl bohatší, odměnil bych se ti lépe. Než“ — přidal — „viz, tu jde před námi pán; pakli mu tu samou službu prokážeš, nelze pochybovati, že ti nejen za sebe ale i za mne jak náleží zaplatí.“ Tento pán byl král sám, slovutný Epaminondas, nejslavnější voják, nejohratnější vojévůdce v celém Řecku. Šel pěšky, dopro-

⁶²⁾ Žalm 37, 12. 13. ⁶³⁾ Mat. 26, 31. ⁶⁴⁾ Buď Petr, biskup Alexandrie, jenž poněkud Maxima podporoval; anebo důvěrný učeník svatého řečníka, jak Eliáš Kretenský se domnívá. Viz Mat. 26, 69. d. ⁶⁵⁾ Žalm 26, 3. ⁶⁶⁾ Žalm 72, 19. ⁶⁷⁾ Ose. 13, 9.

⁶⁸⁾ Efes. 4, 6.

vázen jsa pouze dvěma vojevůdci, do svého paláce, a šest halapartníků šlo před ním. Mladý Boeotčan, navnaděn jsa ziskem, dal se přemluvit. Zvedl kámen ze země, rozběhl se proti pánu, a když mu stál v ráně, uhořel ho kamenem do zad i zůstal stát očekávaje svoji mzdu, kteréž se mu také dostalo. Dva halapartníci popadli ho a nasázevše mu svými halapartnami množství ran, odvedli jej do královského vězení. Náš mudrc postavil se vedle cesty, kudy musel jít. Uzřev jej mladík křičel naň: „Ty šibale, tys mne podvedl! Viz tu krásnou odměnu, kterou mi dávají!“ „Dávají ti odměnu, kterou jsi zasloužil“, odpověděl mudrc. „Opovázlivče, ošidils se sám maje za to, že můžeš bez trestu okolo jdoucí pohaněti, a na počestné lidi, kteří tobě nic neřekli a nic zlého neudělali, kamením házet. Neřekl jsem ti, že ti tento pán za sebe i za mne zaplatí?“ Mladík uznal svou vinu a chtěl mudrce prositi, by se za něho u krále přimluvil. Avšak nedopřáli mu tolik času; odvěkli ho do žaláře, kde byl smrti potrestán.

Všimněme si zde tří věcí.

1) Lsti mudrcovy. Slabý utlačovaný křesťan nemusí ji upotřebiti, jeho záležitost jest již spořádána. Všecko zlé, co se mu činí, činí se jeho králi. Vše, co mu činí zbývá jest, aby měl trpělivost, aby se radoval z odměny slíbené, a aby se za ty, kteří mu příkoří činí, modlil, by se u přímou litostí a dokonalým polepšením vyhnuli přísným trestům, které král věčnosti jim připravil.

2. Hlouposti Boeotčana. Ty domníváš se býti chytřejším než on byl a lichotíš si, že bys byl tak lehkověrně nevlezl do pasti jako on. To věřím, že bys velmožil, muži, jenž by byl sto pomstíti se na tobě, neučinil, co činíš každého dne maličkým a takovým, jichž se báti nemusíš; jsi ale mnohem zpozdilejší než onen hloupý Boeotčan, ješto dobře víš, že vše zlé, všechny nepravosti, všechna utrpení, všechny mrzutosti, které nejmenším z oněch maličkých připravuješ, králi nebes činíš, jenž pravil, že vše to považuje tak, jako by to bylo jemu učiněno.

3. Přísnosti trestu. Zdá-li se ti onen trest býti příliš přísným, pomni, že malá urážka, která králi se stane, velmi velikou jest, a nejpřísnějšího trestu zasluguje. Boj se tedy, uraziti nejmenšího z bratří svých, poněvadž by to bylo tolik, jako uraziti samého krále nebes, jenž má žaláře věčným ohněm dýchající, by tě potrestal. Naproti

tomu se přičiň, bys bratřím svým všemožně byl nápomocným, bys jim jak jen můžeš radost působil, poněvadž král nebeský pravil, že vše dobré, co jim prokážeš, tak chce považovati, jako by se to jemu stalo, a tebe za to věčnou radostí a slávou odměnit.

O jakou mírnost, vlídnost, trpělivost, shovívavost, úslušnost a lásku k bližnímu měla by pravda tato v nás rozvítiti!

18. Lakomec.

V jednom městě žil pověstný lakomec, u něhož se denně vídaly výjevy nejhnusnější. Byl ženat; a žena jeho starala se pečlivě, nenávidíc lakomství, o jeho oděv. Zemřela však nezanechavši mu dítě. Sotva však byla oči zavřela, oddal se tento bídák zcela své náruživosti. Z počátku chtěl veškeré své šatstvo a své nářadí rozprodati; jelikož mu ale nedávali tolik, co žádal, zamkl vše co nebedlivěji, aby to při příležitosti výhodněji prodal, umíniv si, že z toho neupotřebí nižádné věci, aby jí ceny neubral. A v skutku bylo ho viděti běhat městem v obnošené a roztrhané haleně, dřavých punčochách, prochozených střevících, v starém druhdy černém klobouku a s parukou, kterou mu kdysi kobyla s hlavy strhla, majíc ji za seno; kdežto měl doma střeviců, klobouků a paruk na výběr. Zimního času nezměnil nic na svém obleku; odtud často trpěl silným kašlem. Nedomnívejte se ale, že by byl proti němu tužil jakých prostředků; raději chtěl dnem i nocí kašlati, až mu to div prsa neroztrhalo, než by si byl i to nejmenší k ulehčení koupil. Mnohdy byl celý zmrzlý; tu se pak hrál na sluníčku, aneb běhal po schodech k jeho podkrovní světničce vedoucích nahoru i dolů; tím hleděl ušetřiti dříví. Aby též své prádlo ušetřil, nenosil žádné, ač ho měl ve svých skříních plno. Byl hubený, vyzáblý, strašně vychradlý, hladem celý vymořený. Ležel pouze na slámě, aby ušetřil velmi dobrou postel a překrásné příkrývky, kteréž měl. Nikdy se neposadil na své židle boje se, aby je neodřel. Bídny život, jež vedl, působil mu rány a vředy, jimiž mnoho trpěl; on ale nedbal, by se mu zahojily, bylot by to stálo peníze.

Toť zajisté velmi nesmyslné a směšné živobyti. Avšak mnohý, který je odsuzuje, sám snad podobně se chová. Praviš, že muž ten byl veliký blázen, dáváje svému šatstvu a svému nářadí přednost před svým

tělem. A ty pošetilcem nejsi, dávaje svému tělu přednost před duší? Aneb nejsi ty spíše ještě větším bláznem, poněvadž tvá duše u porovnání s tělem nekonečně více platí, nežli tělo u porovnání se vším tím, co k jeho obživě a odění patří?

Ty mi to nevěříš a předstíráš, že duši svou mnohem více miluješ, nežli své tělo. Chci ti dokázati opak toho.

1. Je-li tělo tvé sklíčeño neduhem, aneb poněkud raněño, aneb jen trochu churavě, hned běžíš k lékaři, užíváš léků, podrobuješ se skrovnosti v jídle a pití; odříkáš se dle nařízení leččehož, co ti velmi milé bylo, a podrobuješ se mnohé věci, které jsi se jindy hrozil. Zachovávaš se také tak ku své duši? Běžíš k duchovnímu lékaři, když duše tvá hříchem raněna jest, když neskrocená vášeň ji do těžké nemoci uvrhla? Ach, nenechávaš rány její zastarati a zhoršiti se, nedbaje o jich vyléčení? Nehyne-liž ona celá leta v nejnebezpečnějších nemocech, aniž bys pomyslíl na to, bys nějakých prostředků proti tomu užíval? Nezanedbávaš všech prostředků opatrnosti, jichž potřebí jest, bys zdraví duše si zachoval, aneb po uzdravení jejím před opětým pádem ji uchránil? Ty miluješ tedy tělo své více nežli svou duši!

2. Tělo své živiš velmi pečlivě; nechceš, aby trpělo hlad neb žízeň; ano často ještě se také osvobozuješ od příkazu zdržlivosti a ujmy, aby; ze své tíže a tloušťky ničeho neztratilo; a pranic nejsi znepokojen pro stav, v jakém se duše tvá nedostatkem duchovního pokrmu nalezá. Oloupena o slovo Boží a svátostný chléb nebeský, což by ji udrželo při zdraví a síle, padá do mdloby a ty nemáš s ní outrpnosti! Ty miluješ tedy tělo své více než svou duši!

3. S velkou pozorností opatruješ tělo své pohodlným a krásným oděvem; a zvláště vy marlivé panny a paní, jak vy myslíte na vše, co by krášlilo toto tělo, kteréž co modlu ctíte! Jakých tu výloh, jakých starostí, byste vnaďy jeho zvýšily a vady jeho zakryly, byste jej všemi vynálezy marnosti, všemi titěrkami módy vykrášlily! Co to stojí jen hlavu namahání, trápení a muk, aby se ustavičně jak látka tak úprava ozdoby měnila! Snažíte-li se právě tak, okrášlití svou duši, onen oděv nevinnosti, jímž na křtu sv. oděna byla, zachovati, a k tomu ještě skvostem pokory, počestnosti, lásky, nábožnosti, jedním slovem, všemi křesťanskými ctnostmi ji ozdobiti? Nikoliv,

toho nečiníte. Vy milujete tedy tělo své více nežli svou duši!

4. Kdybys měl k vůli hříšné radosti obětovati tělesný život aneb jeden úd těla — zajisté, že bys takovou obět nepřinesl; avšak ty obětuješ za to život své duše! Ty miluješ tedy tělo své více nežli svou duši!

Návrat z Ameriky.

Obrázek z venkovského života dle hr. *Hahnové*.
(Pokračování.)

„Kde pak ostala Růžena?“ tázal se Levin, jsa s Vendlem samotén. „Snad nezatvrdila srdce svého, vždyť jest tak mladá.“

„K sv. Jiří 19 let, veleb. pane! Od dětinství byla hodná, čilá a učelivá, — ale také pyšná; tyto roudy zdědila po mně: chtěla se vynášet. Matka se nad ní rmoutila, mne to těšilo. Když se tu Florentin potloukal, byla ještě děcko, ale chtěla být vždy naší rozmluvě přítomna chápaíc vše tak jasně a rychle, že mně ledacos vysvětlila, čemu jsem hned nerozuměl, na př. o nadvládě, kteréž žena v té nové době požívati má, o té šlechetné libovolné lásce, která prý každou ženu i dívku oblaží, když dle srdce svého volit bude. Zdá se mi, že již tehdaž po něm toužila. Poněvadž jsem však sledoval své nekalé zájmy, a také nahlížel, že byl Florentin vzdor úsilným řečem příliš hrd., by se místo americké princezny s vesnickou dívkou mlkoval: nevšímal jsem si toho, ale za to staral jsem se tím více o uskutečnění našich nekalých zámyslů, jež mně i dceři měly dopomoci k slávě a důstojnosti. Avšak selhalo nám. Šlechta užila svého *práva*, — jak to nyní nazývám, tehdy jsem říkával *moci* — pilně střílíc do buřičů. Měla tak jednati hned na počátku; měla se vůdců zmocniti a svedených poučiti, že na bariádách marně krev prolévají. Májového povstání v Drážďanech 1849 jsem se ještě zúčastnil, pak jsem se potloukal sem tam, ponechávaje ženě starost o hospodářství, z něhož mi musela každý halír perně vydělaný posílat. V Drážďanech se mi to brzy znechutilo. Právilo se ovšem, že musíme všickni statní mužové do Holštýna proti Dánskému králi. Já však nešel. Vrátil jsem se domů, prodal v tichosti kde co bylo a řekl ženě, že se postěhuju do Ameriky, bychom si tam vyhledali kus ráje. Její nářek mi posud v uších zaznívá. — Hospodářství bylo tak zadlužené, že mi nezbylo ani na cestu. Pan hrabě a Vy, velebný pane! jste nám laskavě při-

spěl ku prosbě mé ženy. Poslal jsem ji k Vám, bylo Vám ji líto. Posléz musela i Baruška dáti, co si za dlouhá leta uspořila, bychom jen odešli. Byla to obtížná cesta, kus očištění. Nejmladší dítě mi zemřelo na lodi, hodná to byla dívka, malá Tereška, 6 let stará, matčina útěcha. Její útlý věk podlehl mořské nemoci, bídě a nepohodlí cesty, dostala zimnici a 9. dne zemřela. Mezi vystěhovalci byl v první kajakutě Florentin, přibyl z Itálie, kdež se byl mezi tím zúčastnil revoluce. Navštěvoval také Terešku, vždyť byl studoval lékařství, a pravil, že proti také hořečce není pomoci. Sotva že byla zemřela, ještě nevychladla, již žádali spolucestující, aby ihned ponořena byla do moře, by se náказа na lodi nerozšířila. Snad by ji tam byli hodili za živa. O ženu se pokoušelo zoufalství. Ach smilujte se, lidé, smilujte se, a opatřte mi kněze, aby pozůstatky mého dítěte aspoň požehnal. Kněze však na lodi nebylo. Mnozí, slyšíce její prosbu o kněze, osopovali se na ni, tupili ji, a jeden dokoná pravil, že by se s kouskem rybi potravu nemuselo dělat tolik hluku. Když neustávala bědovat: „Ustrňte se lidé! vždyť jest to dítě křesťanské, krví Kristovou vykoupené, dítě nevinné, to nelze jen tak ledabylo do moře hodit bez kněžského požehnání!“ — přistoupila k ní Růžena, chopila ji za ruku, a celá uzardělá rozpaky ji domlouvala řkouc: „Matko, nekřičte tak, ti lidé na vás hledí, a diví se co s knězem chcete, vždyť se musím za vás stydět!“ — Ubohá, ztrápená žena upřela na ni vytřeštěný zrak, a — umlkla; vzdychala však, jakoby ji chtělo srdce puknout. Vzala růženec, to nejlepší co mohla dítětu věnovat, růženec svěcený, jež byla dlouhá leta nosila, a tisíckrát se modlila; ten vzavši políbila uctivě, políbila i křížek a Matku Boží, ovinula ho Terezce kolem krku, a křížek na prsou ke košilce jehlou připevnila. Na to ji zaobalila do své nejlepší zástěry a stěžkým srdcem odevzdala lodníkům, kteří ji zahalili opět do kusu staré plachty a přivázali k ouzkému prkénku se železnou kulkou na konci. To vše ubohá matka viděla, já též s chlapci jsem na to patřil; posléz pravila: „Pojďte, děti, pomodlíme se pětkrát Otčenáš a Zdravas M. za naši milou Terešku, aby se dostala brzy do slávy věčné;“ a pokleknuvši s chlapci modlila se hlasitě; jen já zůstal státí ve své vzdorovitosti a urputnosti. Růženka pak s námi ani nešla; schoulila se do kouta tiše plačíc. Mělat srdce cituplné a nikoliv ze

zlomyslnosti, jako spíše z bázně před Florentinem byla k matce tak nešetrně promluvila.

Konečně vyzdvihli lodníci to děsné prkno. Ubohá ztrápená žena vykřikla a padla do těžké mdloby. Já hleděl do moře okem strnulým; — před očima se mně mihala černá kola.“ —

Vendl si oddechl, byl unaven; mnul si křečovitě čelo, a po chvíli pohračoval:

„Zkrátím své vypravování, velebný pane, bych Vás trudnými upomínkami svými dlouho neobtěžoval. Jen 2 roky ztrávil jsem mimo domov, ale mohly by se o tom, co jsem za krátký ten čas zkusil, celé knihy napsat. Již na lodi jsme měli očištec. Ano, tu jsem ještě měl naději. Za mořem však nás očekávalo peklo, tam není žádné naděje více. Přijdou-li tam lidé svobodní, silní, ke práci spůsobili, nebo manželé ještě statní, s dospělými zdravými dětmi — tu si ovšem spojenými silami jakž takž pomohou, a pakli jich i polovic zemře, dodělají se ostatní přece výživy. Ale my! Bylo nás 6, z těch byli 3 chlapci ku práci neschopní, poněvadž čítal nejstarší teprv 12 let; já tam také nešel pracovat, byl bych mohl doma prací živit rodinu; Růžena byla také v tom ohledu choulostiva. Tedy mimo manželku nepracoval z nás nikdo, ale jíst chtělo se nám všem. V námořních velkých městech není docela žádné práce pro vystěhovalce, musí se rychle odebrat do západních krajín, a přinést s sebou nějaký základní kapitál, by si aspoň nejnужnější potřeby k živobytí, hospodářské náčiní a čeho vůbec ku vzdělávání pustin třeba, poříditi mohli. Tak si to zařídili 2 Švábové, otec se synem, hodní to lidé, s nimiž jsme se prvního dne náhodou sešli. Syn se ihned ucházel o Růženu, neboť v Americe jsou ženské vzácné, žádná nezůstane sedět. Růžena však krčila nos a mluvila k němu opovržlivě, že by se jí cesta do Ameriky nevyplatila, kdyby si tu vzala Švábského sedláka; toho mohla prý dostat v Evropě. Zdálo se, že ji Florentin udělal. Již cestou rostla jejich vespolečná náklonnost, tím více však v Americe, kde nám Florentin stále po blízku zůstával, a dosti často nás navštěvoval; přesvědčilt se, že americké princezny v Newyorku tak snadno k dostání nejsou. Čítě se asi hodně osamělým, počínal si Růženy lépe vážit; lichotilo mu, že jevila k němu náklonnost. Dobře se mu sotva vedlo; ukazoval to jeho ošumělý oděv, brzy taky počal Americe spílat, ač tam jeho soudruzi z revo-

luce v počtu dosti četném přibývali. Zil, jak se říká jen tak z ruky Boží, neboť v Americe jsou potraviny velmi drahé; mimo to jeden druhému přispěti tak snadno nemůže, kdyby i chtěl; každý jest nucen, starat se sám o sebe a uchopit se hbitě práce, která se mu právě namane, aby mu ji neurval jiný. Když se Florentin přesvědčil, že se mu lékařství jeho nevyplácí počal mluvit o zlatonosné Kalifornii, chtěje i tam nás zavést. Mně však v tom americkém ráji vzešlo konečně světlo; třel jsem největší nouzi; nevěřil jsem tedy již v jeho zlatoplodnou zemi. Odpověděl jsem mu krátce a zřetelně, a posléz jsem mu zakázal další u nás návštěvy. Odešel. — Druhého dne ráno zmizela s ním i Růžena. Od té doby jsme ji nespatriili.“

„Což jste ji nehledali pomocí úřadů?“
 „O velebný pane! to jest chudším, jakými mi jsme byli, nemožné; neboť ohlásky úřední stojí mnoho peněz. I ten hodný kněz, k němuž moje žena chodívala k sv. zpovědi, a k němuž i nyní vzala outočiště, činil, seč byl, i jiní milosrdní lidé se vynasnažili, aby ji přišli na stopu; ale nikde po ní ani sledu. Žena byla hořem zničena. Hlad, starosti, obtížná, namahavá práce na ni tak nepůsobily jako zármutek pro Růženu. „Vidiš, Vendle!“ domlouvala mi, hledíc na mne vpadlým, prázdným okem, „vidíš, kam člověk přijde, ztratí-li víru. Napřed pohrdala Růžena kněžským poženáním, jehož se ubohé Tereze při smutném pohřbu jejím dostati mělo, nyní jím pohrdá při svém zasnoubení, následujíc jako pohanka muže, který ji v hanbu a bídu uvrhne.“ — Tato výčitka mi srdce probodla, vždyť jsem nevěry dečiny byl příčinou. Tak v bídě a zármutku trávil jsem své dny dále; pak dostali jsme se do služby. Jeden osadník, jenž každoročně o velikonoce 3000 anglických mil dlouhou cestu do Nev-Yorku konal, by své křesťanské povinnosti dostál: žádal pana faráře, by mu doporučil nějakého čeledína. Pan farář, kterýžto bídu naši znal, poukázal jej na mne, spolu mu ale připomenul, že má jakožto vdovec i řádné děvečky zapotřebí. Vzal tedy i mou manželku a na další domluvu i naše tři chlapce. Šli jsme s ním do pustiny. Kdyby mne byl hlad nenutil k jaké koli práci, byl bych se zhroziti musel těch obtíží a lopot, které tu na mne čekaly. Zde ve svém domovu jsem příliš lenil, bych vlastní půdu si sám vzdělával jako rolník samostatný, tam jsem se stal čeledínem rolníka, pomáhaje vzdělávat půdu cizí. Pán

byl dobrý, přál nám sdíleje s námi všecko, nutný byt i prostou stravu; mohli jsme být aspoň živi. Mělo se sdělat kus lesa na role, museli jsme tedy porážet stromy, sekat keře a kopat pářezy. To byla moje práce. Manželka pak obstarávala kuchyni, dobytek a domácnost vůbec. Chlapci nám pomáhali, pásli dobytek, hlídali drůbež a byli k ruce hospodáři. — Stavěli jsme též nový a větší příbytek, neboť starý byl malý a spuchřelý a na polo sesutý. Když byl hotov, zdál se nám jako zámek velkolepý, ač sestával toliko z hrubých neotesaných kmenů procpaných mechem a hlinou. Když jsme se v něm ubytovali, byla již zima. Zatopili jsme si tedy a umdlení denním namáháním položili jsme se na lůžko; na zemi ležela totiž hrubá prkna, pokrytá nevýdělanými kožmi, a na nich nastlano suché listí. U nás má každý nádeník lepšího lůžka. V noci jsem se probudil. Zdálo se mi, jakobych slyšel nějaký temný šramot a bolestné stenání. „Co pak?“ volám ve snách. „Jen spi! sedla jsem si k ohni,“ odpovídá mi žena. Usnul jsem tedy opět. Ráno se probudím, co vidím, velebný pane! Moje manželka leží na zemi ztuhlá, v obličejí zčernalá — mrtvá, a na ohnisku hoví si schoulený had. Nedaleko stál špalek k štipání dříví, i uchopiv ho, mrštím jím vší silou do popele na hada, a rozmáčknuv jej utal jsem mu hlavu. Tak jsem zachránil děti, — ale ubohou nábožnou ženu jsem tím nevzkřísil; bídně zahynula bez kněze a svátostí. Nárek náš byl hrozný, že by se byly skály ustrnuly. Hospodář náš přišel naříkal s námi. Byl citlivý a velice nábožný, jako Irčané vůbec; modlil se dlouho u mrtvol a když jsme ji nuzně pochovali, říkal modlitby nad jejím hrobem, na nějž pak i kříž postavil. Had byl bezpochyby blízko ohniska v díře, a přilákán teplem připlazil se až k uhlí. To se tam často stavá. Žena ho tam snad spatřila; kdyby ho byla nechala, byl by po chvíli snad zase zalezl; takové zmije uštknou jen jsouc drážděny. Jsou tak jedovaté, že uštknutý ihned otéká, zčernalá, umře a rychle se rozpadává. Myslím že ztratila manželka přítomnost ducha, a že chtěla zmiji utlouci obuchem, jež jsme našli u ohniska; a tím ji bezpochyby k uštknutí podráždila. Tak si vysvětluji šramot, jímž jsem se byl probudil. Ještě v smrtelném chrapotu myslala na mne a na děti! „Spi jen!“ pravila. Kdyby mne byla vzbudila, mohly se i děti probudit, a zmije hřmotem tím podrážděná, nás všechny ve tmě zahubit. O

té dobré ženy! Bůh jí dej lehké odpočívání! Mou vinou neužila na světě mnoho dobrého. Hospodář nás ji velice pohřešoval, naříkal, že dům bez hospodyně neobstojí, že se musí oženit. Srdce mi svírala slova ta, proč, — nevím; musel jsem mu přisvědčit.“

„Svěřiv mi hospodářství své odjel, a teprv po 2 měsících se vrátil s mladou hodnou manželkou, a s dvěma svaty, statnými to jonáky, kteří na mne a na chlapce jaksi zamračeně pohlíželi. Za tři dny se rozemohla mladá hospodyně na neštovice velmi povážlivě. Onemocní-li někdo v takové pustině, musí se sám opět pozdravit anebo zemřít; neboť lékaři nejsou na blízku. Ubohá zemřela. Hospodář ji věrně ošetřoval, a tak sám se také nakazil. Onemocněl a zemřel též v hrozných bolestech — ten dobrý muž. Švakrové mi dali pokynutí, že zdědivše nyní statek nepotřebují čeledína s třemi dětmi. Zopatřili mne nejpotřebnějším, bych se mohl vrátit do Nev-Yorku — a tak jsem přišel v loni na podzim zase co bidný chudák k tomu hodnému faráři. Klesaje již pod tíží útrap a provinění, ulehčil jsem srdci zkroušenou životní zповědi, a potom jsme Vám, velebný pane, psali o penize na cestu zpáteční. Než však přišly, dostal jsem neštovice, a všelikou tou bídou seslábl jsem tak, že mne přecházely smysle. Tři měsíce jsem ležel v nemocnici napolo slepý a hluchý, a na všech oudech se chvějící, a tak jsem se, jak mne vidíte, vrátil z toho amerického ráje.“

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Prahy dne 20. dubna 1873.

(„Co jsou Jesuité?“)

Tot nápis knížky právě vydané (viz „Liter. oznam.“) kteráž příjemným slohem předvádí čtenáři úplný obraz zařízení tohoto světodějného řádu na základě autentického zákonníka: Institutum Societatis Jesu. Rozchází se v sedmero částí jednajících o kandidatuře a noviciatu, duchovních exerciciích, slibech, scholastikatu, ústavě řádu, práci v něm a svědectvích o něm. Stůjtež zde některé výňatky. Do řádu přijímají se tělesně zdraví a vlohami vynikající mladíkové a mužové, kteří podrobiti se musí dvouletému přísnému noviciatu, za něhož veškeré studium přestává a jen „praktické studium dokonalosti, zvláště upřímné zapírání sebe, srdnaté zařízení rozených vášní, denní rozhodný boj

proti marné cti a jalovým požitkům, bratrská úcta, důvěrná s Bohem rozmluva na modlitbách, poznání jakéhosi v útrobě ukrytého světa a studium života vnitřního vyplní hodiny rychle plynoucí.“ Nejdůležitější doba noviciatu jsou tak zvané velké exercicie, které trvají asi 30 dní a jsou rozděleny na čtyry části, které se týdně nazývají. Vypsáním jejich vzniku, osudů a celé poslušnosti zavděčil se zajisté p. spisovatel většině čtenářů. Ukončiv noviciat složí novic první slib, jenž v obyčejných slibech chudoby, čistoty a poslušnosti záleží. Následují studie přísné a dlouhé. Trvají devět let: dva roky učí se poesii a rhetorice, tři roky filosofii ve všech odbořech, totiž logice, metafysice, ethice, fysice, mathesi a dějepisu, a čtyři roky theologii zahrnující sv. písmo, orientálné řeči, církevní dějepis, kanonické právo, morálku s uměním pastorálním a dogmatiku. Doba, kde studie se konají, nazývá se v Tovaryšstvu scholastikát, a kdož studie konají, scholastici. Článek „Scholastikát“ jedná o studiu filosofie, jeho důležitosti a významu Aristotelově; dále o scholastické theologii středního věku, o poměru Tovaryšstva Ježíšova ku scholastice, o scholastické theologii našeho věku, její důležitosti, odporu proti ní, o přednostech jejích v ohledu formálním a reálném, o ústavě theologickém v Innsbrucku, o profesorech a knihovnách v Tovaryšstvu. Hlavní předmět theologického studia v Tovaryšstvu jest dogmatika, která se po všecky čtyry roky dvě hodiny denně přednáší, a ještě tři hodiny týdně disputace se konají. Vedle ní se studuje morálka po dva roky, ostatní předměty jsou skoro tak jako na jiných ústavách rozvrženy. V dogmatickém studiu Tovaryšstvo od metody scholastické odtrhnouti se nedalo. Bellarmin, jehož se protestanté více než kteréhokoli jiného theologa báli, při každé příležitosti hájil vedle katolické víry spolu i scholastickou theologii. Petrus Canisius, jenž pro katolickou víru v Čechách, v Uhrách, Polště, Švýcarsku a Němcích tolik byl pracoval a bojoval, s namáháním velkým opět zavedl scholastickou theologii v Ingolstatě, Vídni a v Praze, kde P. Blysemius byl prvním profesorem scholastické theologie na akademii Ferdinandově. Kdož výborné vlohy mají, studují scholastickou theologii šest roků. Konstituce sv. Ignatia neustrnuly na scholastice staré, nýbrž ustavičný ohled berou a bráti prikazují na poměry času a kraje, kde Tovaryšstvo působí.

„Summa theologiae s. Thomae“ slouží za základ přednášek dogmatických. V Čechách vyloučena jest scholastika z theol. studií r. 1776. Scholastika našeho věku dá se zahrnouti v těchto větech: 1. Jest to theologie spekulativná, stojící na základě theologie pozitivní, která filosofii za moudrou v průvodkyni si obrala; 2. ve svém bádání vstupuje v šlépěje Otců v církvi proslavených, aby věhlasně spojila pokrok nových věků s tím, co byli důkladného vzdělali předkové; 3. ve svém studiu jak theolog. tak filosofickém chová synovskou úctu k římskému papeži, jakožto k Božimu v církvi náměstku, odhodlána jsouc podrobiti se výrokům jeho. Ústav v Innsbrucku trvá od 15. let. Při všem nebezpečí čítá letos 236 bohoslovců, z rakouských zemí 88, z cizích krajín 148, světských 146 (z 40 diecézí), řeholných 90 (z 15 klášterů a řádů). Jsou tam theologové z Vlach, Švýcar, Němec, Irska, Čech, Moravy, Polska, Uher, Chorvatska, Ameriky (pět), z Austrálie (jeden). V článku „Ústava řádu“ obsaženo: historický vývoj ústavy, formula vivendi, heslo „ad maiorem Dei gloriam“, pokání v řádu, chudoba, čistota, poslušnost, láska jezuitů k svému řádu, potřebné vlastnosti a práva generala, dozor řádu nad generalem, představení provincií a domů, rozličné stupně mezi jesuity, professi, coadjutores spirituales, frateri. Zájmy politické nikdy nepatřily a nepatří v obor Tovaryšstva Ježíšova. „Vždy a všude plní jesuita povinnosti dobrého občana a věrného poddaného ku vládě své vlasti. Vždy a všude praví všem, slovem i příkladem svým: dávejte císaři, co jest císařovo, a co jest Božího, Bohu.“ Na to pojednává se o úřadě kazatelském, zpovědnickém, o vychovávání mladého věku, mohou-li školy jesuitské býti pro náš věk. Zvláštností na školách jesuitských jest studium filosofie a rozeného práva, což spojeno s disputacemi, a zařízení gymnasií, na nichž horlivost žáků rozněcuje se předstihy a akademii. Mají jeden hlavní předmět a jednoho učitele. Na str. 174. a nn. vyvrací se námitka, že školství Jesuitů bylo na záhubu české řeči a národnosti 1. pro germanisaci, 2. pro nedostatečné vědy, 3. drahé vychování; neb snad 4. že vyváželi peníze do cizích zemí, 5. že hubili práva vlasti a konečně 6. že v nebezpečenství sami pro vlast ničeho nedělali a žáky k tomu nevedili. — K Mariánské kongregaci v Čechách patřivali slavní mužové, ano já se domnívám, di p. spisovatel,

že Mariánská kongregace více přispěla k návratu českého národa v církvi katolickou, nežli jesuité sami. Náboženství, věda, práce, autonomie, čest bývaly směr, jež si Tovaryšstvo u vychování mládeže bylo vytklo. Náboženství bylo jim podmínkou, bez které se vychování ani pomyslit nedá; věda a utužilá práce jim vzdělala muže, autonomie a čest jařila charakter dorůstajícího jinocha. Proto měli dva závody: akademie a kongregace, o nichž str. 180. a nn. Článek „Svědectví o Řádu“ obsahuje výrok Voltairův, astronoma Lalande, Thiersův, jednání protestanta Vratislava z Mitrovic při vpádu pasovském a výňatek z kázání prof. Vydry. — Stručný tento nástin s dostatek svědčí o bohatosti a zajímavosti látky, kteráž obstituje celý vnitřní život Tovaryšstva Ježíšova a bylo by přáti, aby p. spisovatel s tímž úspěchem druhou stránku řádu vylíčil — působnost jeho světovou se zvláštním zřetelem k národu našemu. M.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve středu 30. t. m. započne letošní „Májová pobožnost.“ U sv. Klementa, kdež se již od r. 1850 koná, bude v ten a pak každého dne v měsíci květnu vždy v 7 hodin u večer české kázání a litanie s požehnáním, po němž, jakož i před kázáním zpívají se milé písně Mariánské. Jazykem českým konati se bude tato pobožnost též u sv. Kajetána o 6. hodině a u sv. Ignacia o půl 7. hodině na večer, německým pak v 6 h. odpo. v kostele ctih. panen Voršilek, u Anglických panen a u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 28. dubna u sv. Štěpána, 29., 30. dubna 1. a 2. května u sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně, od 3.—6. května u sv. Jakuba.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál odslouživ v sobotu 19. t. m. pontifikální mši sv. za příčinou narozenin J. Velič. císaře *Ferdinanda*, odejel hned pak do Vídně, by tam v neděli dne 20. t. m. přítomen byl slavnému sňatku arcivévodkyně *Gisely* s bavor. princem Leopoldem. Navrátí se dnes u večer do *Mnichovic*, kdež nastoupí visitační cestu po vikariatu téhož jména (pořádek viz v čís. 9. „Blah.“ na str. 137).

Z Říma. (Slovo sv. Otce k italským biskupům). D. 17. března podali biskupové diecézí s Římem hraničících adresu oddanosti od nejdůstojnějšího biskupa Ti-

volského Monsig. Giglia předčítanou sv. Otcí, jehož odpověď následovně zněla: „Zde kolem zástupce Ježíše Krista jsou shromážděni biskupové oněch diecézí, jež v nejbližším okolí věčného města leží; podávají mu krásné útechy statečnosti, neoblomné odhodlanosti, víry. I v tyto dny žaluplné Bůh hojných milostí nám uděluje; mohli jste za pobytu svého v městě tomto viděti, jak veliká dosud víra obyvatelstva jeho jest, jak se dobré skutky, práce množí, jak hlubokou a živou dosud se láska obyvatelstva tohoto k Bohu a k svaté církvi jeví. Chvalmež Pána, chvalmež jej za vše, co v Římě a na jiných místech Italie, Francie a vůbec všude činí. Všude pozorujeme veliká duševní probuzení a z Říma pravím, ač poměry, v nichž toto město úpí, smutné, truchlivé jsou, vycházejí paprsky osvětlující celý svět. Právě jsem paprsky, mohl jsem též říci, oheň, neb oheň lásky jest to, jenž duše tolika věřících zahřívá. A vy sami nepodalili jste mi důkaz víry mocné, jež tolik bouří ve vašich diecézích vzniklých přestála? Či nepotěšili jste srdce mé, když jste mne zpravili o častém udělování sv. svátostí, o častém navštěvování kostelů, o skutečích lásky vyznačující stádece věřících vám svěšená? Blahorečen povždy budiž Pán! Blahoslaven budiž, an nám tu milost udílí, že k takovému sjednocení srdcí a duší v celé církvi vybízíme; vy, jenž mne obstupujete, vy představujete touž duši, téhož ducha, touž oddanost všech svých bratrů ostatních i z těch nejdolehlejších krajín. Všichni jste v srdci se mnou spojení, všichni nadšeni jste touž svatou rozhodností pro dobro. Jsou mnozí, jak jste sami byli pravili, kteří se domnívají, že by se měla mužům nás řídícím celá nespravedlnost zákonů vyložiti, jež obmýšlejí proti církevním korporacím: ti dobře jednají, neb vždy jest dobře práva se zastati. Ostatně vám proto, že jste to neučinili, žádných výčitek činíti nemohu a sice z příčin od vás mi sdělených a pročež: Non effundas sermonem, ubi non est auditus. (Kde není pozornost, tam nemař řeči.) Zdá se mi, že přiblížily se doby, kdy mocní země žádného sluchu pro věci spravedlnosti nemají: non est auditus. Oni toho neuznávají a přece pokládají se za svědomité zachovávatele spravedlnosti, nazývají se mírnými, a uši jejich jsou uzavřeny všem předstíráním, všem ohlasům práva, pravdy a spravedlnosti. Nerozumějí z této řeči zhola ničemu: non est auditus.

Ze Švýcar. (Řeč bývalého vládní rady Mosarda, protestanta, v příčině biskupa Lachata před vysokou radou Bernskou.) Pánové vysoké rady! Chci mluvit nejenom co přímý a upřímný odpůrce vlády, ale i co hajitel pozitivního křesťanství. Vím sice, že velkého úspěchu nemohu se nadíti v otázce, o níž nyní zvlášť pojednáváme: neboť již v posledním sezení únorovém schválilo 174 členů velké rady písemně a bez předcházejícího rokování dekrety diecesální konference a vlády: důkazem jest mi též pochvala zpravodajů většiny dnes dopoledne uštědřená. Než nechci dotýkati se postavení velké rady; snad budou slova má — a to jest mi útechou — jindy a více oceněna. Křesťanství nastává nyní mnoho tuhých bojů. Nevěra vypověděla jemu válku. Mnozí z nás uznávají jenom vesmír: zcela přirozeno, že upírají křesťanství, Boha a Vykupitele. Jisté tajné spolky hlásají učení toto veřejně. Pohlédte jenom na naše špinavé novinářstvo a shledáte, jak bezbožnost a znemravnělost mezi lid vnikla, ano i děti tupí náboženství a náboženské obřady. Avšak nejnebezpečnější odpůrcové naši jsou, kteří křesťany sebe nazývajíce o Bohu mluví, ale potají lidstvo od křesťanství odtrhnouti se snaží. Byloť proto slyšeti v jistém podobném spolku výčitku proti jednomu z nich namířenou: „Přízeňte se přece zřejmě, že nejste více křesťan!“ Podobně vyčítal nedávno jakýsi svobodomyšlný muž starokatolíkům, když spolek utvořiti chtěli: „Vždyť nejste více katolíky!“ Nezapírám Pána našeho Ježíše Krista, s Ním zvítězí pravda a On uvede pobloudilé zase na pravou cestu. Kéž by se to bez velkých předchozích bojů stalo; ale přece jsem toho mínění, že mezi různými náhledy náboženská svoboda vládnouti má, avšak svoboda tato nemá býti bezuzdností. Na tomto stanovisku se nalezajíce zavedli jsme teprve před čtyřmi roky zvláštní trestní řád na ochranu nynějších vyznání. Co jsou nám platny tyto zákony, jestliže se neplní? Proč tomu nebráníte, milí pánové? Na tuto otázku odpověděti jest mi tak velice na snadě, že odpověď vysloviti se ani neodvažuji.

Obsahovala by i odpověď na otázku, proč ve Švýcarských smutných církevně-politických bojů zmizeti nemůžeme. Jak lze porušený mír opět navrátiti? Snad násilím? snad stíháním biskupů, kněží, laiků? O nikoliv! jenom tím možno mír učiniti, nebudeme-li se dotýkati věcí víry

budeme-li dle své přísahy na ústavu práv a svobody lidu se zastávají a zřízení ústavního a zákonů šetřiti. Jenom toto bych ještě přidal: oddělení církve od státu; blíží se a kvapně přijde a musí přijíti; nemohout v malém státu náboženské třenice mezi dvojím vyznáním a trojí rozličnou řečí dlouhého trvání míti.

Než přejdeme k otázce své zdali jednání vlády ospravedlniti se dá. V tak zvaném pařížském traktátu bylo Pojuří Švýcarům a sice kantonu bernskému postoupeno, avšak se zvláštní zárukou katolického náboženství. Na to bylo mezi Berlinem a novým dílem kantonu zvlášť ustanoveno, že dle tak zvané listiny přivtělovací (smích na lavicích radikální většiny) biskup i kněží bez překážek povinnosti své plniti mohou. Ještě roku 1846 byla záruka římsko-katolického náboženství po tažení dobrovolníků na Lucern za příčinou vypuzení Jesuitů a svržení tamější vlády v nynější naši ústavu přijata. Kdyby se nám reformovaným křivdilo, ihned odvolávali bychom se na tato ustanovení a na tyto články; stejnou měrou má i římsko-katolické náboženství práva na ochranu svého vyznání. Oběma vyznáním jest zaručení poskytnuto.

Avšak jak se plní toto ústavní zaručení? (Rečník líčí dějiny konkordátu biskupského z r. 1828.) Dle tohoto konkordátu volí biskupa jenom senát chrámu a zvoleného dosazuje sv. Otec. O nějakém přímém zúčastnění se diecesálních stavů při volbě není v konkordátu ani zmínky. Ovšem že církev později povolila a obě strany se shodly. Stavové nabyli práva, vyloučení z volby sobě nelibé ucházeče. Avšak nikdy nenabyli práva, zvoleného biskupa sesaditi, byl-li již zvolen. Jest tedy biskup jediné církevním úředníkem. Avšak dnes ráno bylo řečeno, že stává ještě jiného usnešení. Jest to tak zvaná smlouva langenthalská; avšak to jest jenom smlouva biskupských stavů bez církevního schválení. —

Roku 1862 byl pak pan děkan Lachat v Delsbergu dle návrhu Bernských za biskupa zvolen a od papeže potvrzen co jedině duchovní úředník. A nyní títěž Bernští jej sesazují. Dnes ráno tvrdila ovšem vláda, že ho nesesazuje, nýbrž že odvolává státní uznání jeho. Podobné odvolání biskupa jest v dějinách neslycháno. Nad to, co Bernští učinili a učiniti zamýšlejí, jest porušením ústavy. Přijetím ústavy přijal lid a úřady též ony smlouvy i způsob vo-

lení biskupa. Dle náhledu vlády mohl by kanton biskupa tříkrát i čtyřikrát zvoliti i sesaditi a konečně byl by sám úřadem volebním. Ovšem že nabyli biskupští stavové některých práv, avšak každý jenom pro sebe; nejsou osobou morální, sice by musela se při usnešení menšina většine podrobiti. Dnes ráno mluvilo se o solidárnosti biskupských stavů; avšak tomu není tak, sice by musel býti jeden za druhého zodpovědným. Jeť patrné, že se většina komise v náhledech svých zmýlila. Smlouva váže stavy i církev. Uvedu na to příklad zcela blízký, bych ukázal, jaké důslednosti z toho by nám vyplynuly. V katolickém kantonu Freiburgském jsou dvě protestantské obce, Kerzen a Fehrenbahn; v ohledu politickém podřízeny jsou vládě a státu Freiburgskému; avšak Bern co církevní úřad volí dle smlouvy oba reformované faráře a kanton Freiburgský jich potvrzuje. Poměr zcela podobný poměru biskupa solothurnského k bernskému kantonu. Dejme tomu, že by Freiburg své potvrzení odvolal, to jest: že by faráře v Bernu zvolené jednoduše sesadil, připustí to Bern? Zajisté že ne! Můžete vy nyní s biskupem jinak naložiti? Tytéž poměry jako ve Freiburgu má Bern v protestantském okrese Bucheggberském v kantonu solothurnském. Nečiněte tedy jiným, čehož bychom sami nesnesli. — (Dokončení.)

Paběrky.

13. O modlitbě „Anděl Páně.“

Papež Urban II. stanovil na synodě v Klermontu 1095, aby se věřící ráno a u večer na dané zvonem znamením modlili třikrát „Zdravas Maria“, by země sv. výpravami křížovými na přímluvu Marie P. z moci nevěrců vymaněna byla. Účinek této pobožnosti se stal brzy patrným, neboť r. 1098 znamením zvonem k pozdravení andělskému zavedeno i v ležení křesťanských vojsk, a zvoněno netoliko v době ranní a večerní, nýbrž, poněvadž Saraceni z pravidla v poledne útok obnovovali, vyzýváno k modlitbě i v této době. — Zkušenost pak dokázala, že v den, kdy se opomenula v ležení křesťanů modlitba pozdravení andělského, pohyby křížáků zcela se nezdařily, kdežto, když nábožně tato modlitba se vykonala, nepřátelé s porážkou ustoupali. Proto stkvělé vítězství křesťanských zbraní dne 7. února 1098 ochráně přímluvě Marie P. se připisuje.

Během času zvonění k pozdravení andělskému rozličnými papeži a synodami

rozličně se řídilo. Teprve sv. Bonaventura († 1274) přiložil této modlitbě zvláštní váhy a zároveň i vyššího posvěcení tím, že vlévaje věřícím vděčnost a úctu k tajemství vtělení Ježíše Krista k stávajícím 3 „Zdrávas“ známé antifony „Anděl Páně“, „Aj já dívka Páně“ a „Slovo tělem učiněno jest“ připojil. — Tento způsob modlení potvrdil a vřele doporučil papež Jan XXII. r. 1318; když pak, jak více spisovatelů zaznamenalo, zločinec jeden odsouzen byv k upálení v předvečer „Zvěstování Panny Marie“ a do ohně uvržen byv zcela — i bez nejmenší škody na oděvu, ochráněn byl, poněvadž dříve Marii Pannu pozdravením andělským vroucně vzýval: spojil týž papež s modlitbou touto — bullou ode dne 7. máje 1327 odpustky 10 dnů. — Benedikt XIII. udělil podobně dnem 12. prosince 1724 všem, kdož by se nábožně „anděl Páně“ modlili, vždy odpustky 100 dnů, a když by vykonávali modlitbu tu vroucně, po celý měsíc: jednou v měsíci odpustky plnomocné. Benedikt XIV. zařídil, aby se počínajíc od velkonoci až k svatvečeru nejsv. Trojice místo „anděl Páně“ modlila v stoje antifona: „Regina coeli lætare“ — a spojil s modlitbou tou tytéž odpustky.

Mysl zbožná připojila k „Anděl Páně“ ještě jiné různé modlitby, jako na př. chválořeč: „Díky Bohu a Marii“ — na konec každé antifony, k níž jistě odpustky připojil již Klement X., a tuto kratičkou modlitbu přijala některá bratrstva ve své stanovy. Sv. Kajetan († 1547) spoluzakladatel řádu Theatinů zavedl v Neapoli r. 1546 po daném znamení k „anděl Páně“ u večer ještě zvonění umíráčkem, vyzýváje tak věřící k modlitbě za duše v očistci. Jeho návodem modlí se kněží při tomto zvonění umíráčkem žalm „De profundis“, laikové pak „Otče náš“ a „Zdrávas Maria.“ Klement XII. připojil k modlitbě té 14. srpna 1736 a Pius VI. dne 18. března 1781 odpustky 100 dnů, a jednou v roce odpustky plnomocné, když by se připojil i versík: „Odpočinutí věčné dejž jim, Pane.“ Konečně nynější slavně panující papež Pius IX. přidal k „anděl Páně“ — však bez veškerých závazků — následující odevzdání se Bohorodičce: O panovnice má, Tobě se zcela odevzdávám; a na důkaz, že jsem se Tobě v obět dal, zasvěcuji Ti dnes svůj zrak, sluch, ústa, srdce — sebe sama; a poněvadž Tvůj jsem, ó matko dobrá, ochraňuj, ostříhej a opatruj mne jako svůj majetek. Amen. —

S tímto odevzdáním se Marii Panně — když by se připojilo k „Anděl Páně“ — spojil Pius IX. 5. srpna 1851 odpustky 100 dnů, a jednou v měsíci odpustky plnomocné.

Literární oznamovatel.

— *De rationibus festorum Sacratissimi Cordis Jesu et Purissimi Cordis Mariae e fontibus juris canonici erutis libri IV.* — Auctore Nicolao Nilles S. J., sacrae theol. doctore, ss. canonum in c. et r. universitate professore publ. ord., regente convictus theologorum ad S. Nicolai Oeniponte. Editio tertia. Tom I. II 1—2. (XI et 478 in 8°). Oeniponte, libraria academica Wagneriana 1873. — Upozorňujice na zajímavé toto dílo jednající o původu svátků nejsv. Srdce Páně a nejčistšího Srdce P. Marie připomínáme důst. duchovenstvu, že lze tento první díl dostati u p. spisovatele (Innsbruck—Tyrol — Nicolaihaus — Sillgase) za *odsloužení pěti mší sv.* — První vydání spisu tohoto ohlášeno bylo v těchto listech r. 1867 v č. 30. K tomu, co tam o 1. vydání povědíno, podotýkáme, že toto třetí vydání jest nad první i druhé mnohem úplnější a důkladnější. Již druhé vydání valně rozšířeno bylo tím, že v něm mimo pojednání o svátku Srdce P. Ježíše obsažena byla též rozprava o svátku Srdce P. Marie, čehož v 1. vydání nebylo. Třetí pak toto vydání svrchu dle nápisu uvedené ovedeno jest na 2 díly, z nichž každý zahrnuje 2 knihy. Předslav kratičký úvod o pramenech, z nichž čerpal a o způsobu jednání obřadní kongregace římské (str. 1—13.) líčí p. skladatel v oddílu prvním knihy první děje povstání svátku nejsv. Srdce Páně, uvádí všechny žadatele, kteří se kdy o povolení a zavedení toho svátku ucházeli, a vypisuje obsírně, podáváje zevrubný průběh úředního jednání zavedeného v té příčině u obřadní kongregace, jakého vyřízení jednotlivé žádosti od časů Inocence VII. až po dobu nejnovější došly (str. 14—174.) Z vydaných o tom dekretů papežských dovodí p. spisovatel v oddílu druhém, že prvním a hlavním předmětem úcty k nejsv. Srdci Páně jest láska Spasitele našeho, symbolicky „srdcem“ naznačená, druhým pak předmětem že jest tělesné, pravé a živé Srdce P. Ježíše, kteréž jsouc částí Božského Těla Páně, hypostaticky (bytostně) spojeno jest s Božstvím Slova (str. 175—288). Pak uvádí v oddílu třetím dlouhou řadu světců a jiných ctitelů B. Srdce Páně, jichž výroky a spisů v řízení kongregačním užito bylo za důvod a doklad k podaným žádostem (str. 289—368); konečně v oddílu dodatečném rozličné s úctou nejsv. Srdce Páně spřízněné předměty pojednává (str. 368—413).

V druhé knize jedná opět dle původních listin a zápisů obřadní kongregace o povstání svátku Srdce P. Marie, o jehož zavedení již v polovici 17. století usiloval zbožný kněz Jan Eudes, zakladatel jednoty, kněží po něm „Eudisté“ prozvaných; však teprv r. 1855 potvrzeny a těm, kteří za to žádali, od obřadní kongregace povoleny byly zvláštní hodinky církevní a zvláštní mše sv. o nejčistším Srdci Panny Marie (str 413.—454.). K této rozpravě přidáno jest čtení z H. nocturnu zmíněných hodiněk církevních s původním výkladem, pocházejícím od sv. Bernardina Senenského. — Z bohatého obsahu tohoto patrně, že tento spis nejen poučným jest, podávaje příležitost seznámiti se se způsobem jednání a řízení obřadní kongregace římské, ale i zábavným a to pro mnohé historické a životopisné poznámky, které nejednu stránku vnitřního života církevního a úklady jeho protivníků, zejména jansenistů a josefinistů odhalují a objasňují. Druhý díl, jenž letos vyjítí má, obsahovati bude v knize třetí část ascetickou, výbor to rozličných pobožností k oběma nejsv. Srdcům, a v knize čtvrté část literární čili seznam všech spisů a spisovatelů o účtě této jednajících.

— „Co jsou Jesuité? Jejich noviciát, studie, organisace řádu, vláda generála a jejich práce“. Dle authentických listin vypisuje Josef Svoboda. V Praze 1873. Nákladem vlastním. Tiskem Steinhausera a Nováka. Str. 194.

— „Pěkné čtení“ jest název řady vybraných básní výpravných, které tiskem a nákladem Jos. R. Vilímka v Praze na malých aršíkách o 8 str. vycházejíce mají seznamovat i nižší třídy lidu s literaturou básnickou. Posud vydány 4 aršíky.

— „Hlasy katolického spolku tiskového.“ Rok 1873. Číslo 1. „Blahoslavená Anežka Česká, Přemyslovna.“ Od Jana Nep. Jenče, redemtoristy. Str. 72. — Číslo 2.: „Pomni, abys den sváteční světil! čili: Zdali zbohatnem prací v den sváteční?“ Pro náš milý lid napsal Eduard Brynych. Str. 35. Nákladem katol. spolku tiskového v Praze 1873. Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Stark, jubil. kněz, os. děkan, Klinghartský farář na odpoč. v Karlových Varech 11. dubna (nar. tamtéž 6. řj. 1786, vysv. 12. srpna 1810);
- p. Frant. Xav. Preissler, farář v Stochově, 13. dubna (nar. v Třtici 26. pros. 1803, vysv. 20. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Mat. Dušek, admin. za faráře v Budenicích;

- p. Frant. Liska, za prozat. 2. duchov. správce v c. k. zemské trestnici u sv. Václava v Praze;
- p. Josef Slavík, kapl. v Kornouze, za admin. ve Stochově;
- p. Ludvík Zihlarž, kapl. v Buchově, za admin. do Brazce (Pergles);
- p. Josef Wiesner, kaplan ze Star. Sedliště do Buchova;
- p. Alois Klecan, kapl. v Hradešíně, za os. kapl. do Plas.

Upřázdňené místo:

Stochov, fara patron. nábož. matice, od 16. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Mat. Sonnberger, jubil. kněz, bisk. notář, os. děkan, farář na odpoč. v Jindř. Hradci, 10. dub. (nar. v Buděj. 5. ún. 1792, vysv. 8. září 1816).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Hellmann, jubil. kněz, býv. b. vikář a školdozorce, b. notář a kons. rada, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, os. děkan v Doubici, 12. dubna (nar. v Chlumě 1. ledna 1794, vysv. 23. srpna 1818);
- p. Frant. Kühnel, kněz na odpoč. v Bilině, 14. dubna (nar. v Žalosticích 24. května 1841, vysv. 30. června 1864).

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef Kouble, správce vik. úřadu a farář v Osečné, jmenován skuteč. b. vikářem a kons. radou;
- p. Jan Matouš, farář na Všebořsku, obdržel collare can.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Sourek, b. vikář a os. děkan ve Štětí, za děkana v Chorušicích;
- p. Jan Pelant, admin., za faráře v Osenicích;
- p. Frant. Hoffmann, prvofarář v Josefsthale, za faráře v Tannwaldě;
- p. Vilém Rössler, admin., za faráře v Johannesberku;
- p. Josef Benda, admin., za faráře v Dolním Bousově;
- p. Ant. Hübner, koop. v Chříbské, za adm. v Doubici;
- p. Vinc. Brzobohatý, kapl. za admin. v Citolibech;
- p. Alois Langer, koop. v Doubici, za proz. koop. v Chříbské.

Upřázdňená místa:

Citoliby, fara patron. kníž. Schwarzenberga, Doubice, fara patron. náboženské matice, Sutom, fara patron. hrab. Schönborna, do 29. května.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

k *Julianovi, spolužáku svému a výběřčimu
daně v Nazianzu.*

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Po smrti rodičův, otce Řehoře a matky Nony, r. 374. brzo po sobě, toužil Řehoř snažně po samotě, aby se soukromí zbožného života oddati mohl. Týmž časem ustanoven jest za výběřčím daní císařských kýsi *Julian*, rodák a vrstevník i spolužák a dobrý přítel Řehořův a přišel také do Nazianzu. I nemeškal svatý otec prositi ho zvláštním důvěrným dopisem, aby s lidem vůbec, zvlášť pak s chudými a duchovenstvem laskavě a milosrdně zacházel; neboť si za starodávna tací úředníci císařští mnohdy velmi krutě počínali, jsouce k tomu vždy provázeni četou vojska.*) *Julian* pak prokázal se ochotným k prosbám sv. Řehoře pod tou však výminkou, aby též on se mu místo daně nějakou řečí prohlásil. I byla to úloha poněkud obtížná pro sv. kazatele, an si byl jednak z smutku pro zemřelého otce, jednak z pokory mlčení uložil. Ale z lásky k lidu, k duchovenstvu vůbec, zvlášť pak mnichům, a k svému příteli *Julianovi* činil tuto řeč k konci roku 374. na slavnost nějakých svatých mučedníků (snad sv. Štěpána, kdežto církev i všech sv. muč. pamatuje) před anebo po svátku Narození Páně.**)

I. Jaké to násilí, které vzdy z lásky trpím? jaká jest ta moudrost a vědomost má, pro kterou se na mne

v každý svátek útok činí? Já pak zkoumaje a třibě se veskrze nižádně do sebe nenalezám. To jediné, což tuším nic nebude špatného, byť to i mnozí pošetilostí nazývali, do sebe si vědom jsem, že jsem si umínil po celý věk svůj odumřiti světu a žítí v Kristu životem skrytým¹⁾ a státi se jako kupec, za všechno co mám získati si tu drahou perlu,²⁾ vynalože pomiječné a křehké věci na dosažení stálých a nebeských. Taková tržba jest zajisté největší a nejjistější každému rozumnému člověku. A když by to nebylo lze, snažil jsem se k tomu, abych vznešených prestolů ponechal těm, kdožby si jich žádali,³⁾ sám pak trvati jsem hodlal po celý život záčkem a učněm, až bych sladkými prameny učení svatého spláknul učení světské a odporné. Ten jest důvod mé buďsi moudrosti — buď si pošetilosti, a sice první; druhý pak a ten největší slyšte!

II. Když pak jsem nebyl s to, a bych svou řečí řeči jiných zarazil a zdržel tu nynější prudkou horlivost, kterouž se všechno k vyučování jiných nese a plíská o Duchu svatém bez Ducha svatého,⁴⁾ nastoupil jsem za tím

¹⁾ Kolos. 3, 3. ²⁾ Mat. 13, 45. ³⁾ Naráží tím, že ač jsa na biskupa Sasimského vysvěcen, sídla toho ponechal sváricimu se oně Anthimovi. Tak též již byl dříve, jsa žádán za biskupa Cera-rejského, odřekl. ⁴⁾ Rozuměj tím nevčasnou a přílišnou horlivost některých, zvlášť mnichů jenž se v hádky věroučné míchali. Bylot jed-

*) Viz XI. **) Viz V. a XII.

účelem dráhu jinou, lepší jak tuším, a snadnější, abych totiž příkladem své mlčivosti jiné k mlčení přiměl, když by totiž o mně dobře smýšleli, z úcty k mé důstojnosti; když by pak méně dobře, ale přec dle zásluhy mne vážili a tak skromnosti druhu sobě rovna následovali. Ten jest důvod mého mlčení, ten tajný účel mé zdržlivosti.

III. Ale co si počnu? Ten z té, ten z té strany mne potahují a ponoukají i práce mé na soud pohánějí, řeči ode mne nic jinak nežli jako nějaký dluh vymáhajíce a milující mne více nežli já sám sebe miluji. I jsou všickni moudřejší mne, vědouce lépe čas příhodný k řeči a k mlčení; i trvají, že neustanou prvé jako kamenem na ocel křesati na mne výčitkami, až prý jiskra slova v plápolající plamen řeči se vzejme. Někteří pak dorážejí na mne i sliby velepřijemnými, předkládajíce mi veliké odměny za řeči moje, řkouce, že nejprvé prospějí jim samým, přiznávajíce se, že Božím a mých řečí působením dobré ovoce vydají; potom že jimi prospějí při tomto sepsání těmto všem, jenž jsou mým dědictvím otcovským, a tudíž i mým stádem, jimž bych zajisté velmi škodil, kdybych se o jich lepší nezasadil vší silou. Konečně pak ten nejkrásnější důvod k svým řečem uvádějí, že sluší slovy těšiti ty, kteří velmi sklíčení jsou. Ó toho krásného — laskavého zápasu, kterýmž se o mé přemožení zasazují! Ó té chvalitebné štědrosti! Aita! co způsobilo mlčení moje! zajisté že vás tím více roztoužilo po mých řečech. Kéž by i z řeči mé něco takového prospěchu vyšlo, jako je mlčení vydalo.

IV. Když tedy tak jest a vy jste nepřemoženého přemohli a vítězství jste nad mojí moudrostí slavně prohlásili; nuže což mám mluvit k vám, co

by lepší bylo nad mlčení? Nic však méně nic nebudu mluvit chablého a lichotivého, aniž k libůstce lidu strojeného — neboť tak řečně špatně bych se zavděčil milovníkům svým; — ale promluvímu mužně a statně, abyste tím čerstvěji lepšími se stali, obrátíce snaznost svou od věcí tělesných k věcem duchovním, a povznešení jsouce myslí k věcem nebeským. „*Synové lidští! dokaváde potrváte jsouce srdcí obtížených?*“ — tak počnu svou řeč k vám s Davidem velehlásným; *proč milujete marnost a vyhledáváte lest?*“⁵⁾ — za cosi velikého považující život vezdejší a rozkoše a ty skrovné, malicherné počty, tu ponižující vznešenost, to klamné štěstí. Všecko to nenáleží vlastně těm, kdo tím vládnou, ale kdo po tom dychtí: ale jest to vše jako prach, jímž vítr semo tamo pohazuje a zmítá,⁶⁾ nebo jako dým co nevidět se rozprchnoucí⁷⁾ a jako sen klamný i jako stín nestálý:⁸⁾ nic z toho není takové, aby kdo toho nic nemají, nesměli se toho nadíti; aniž pak se ti, kterým se toho dostalo, domnívati smějí, že jim to potrvá.

V. Což neobrátime zraků svých vzhůru k nebesům? nezbystríme se? neprotřeme si oči? nepomníme-li pak, v čem pravé bohatství záleží? v čem skutečná šlechetnost? kdeže jest nezvratná důstojnost? kde neskonalá blaženost? kde pevné to dobro, které by ani se nestratilo, aniž ujmouti se dalo? Zdali pak se nepřičiníme o ně vší snazností a potní prací, jak bychom si je získali? a jest-li jaká rozkoš zde na zemi dovolena, zdali pak to není ta, kochati se nadějí na budoucnost? Nepatříme-li pak k svatým mučovníkům a jiným světcům a světicem, kteří jakýmsi duchovními pouty celou zemi si podmanili, zvlášť pak k těm, jichž slavnou památku konáme? Nač a proč

nou sv. Řehoři zastati se přítele sv. Basilia proti jednemu takovému horlivci, an ho vinil, že by Ducha sv. nejmenoval Bohem.

⁵⁾ Žalm 4. 3. ⁶⁾ Moud. 5, 13. ⁷⁾ Job. 21, 18. ⁸⁾ Sir. 34, 1.

podstoupili oni bolesti a rány, pouta, skřipce, hrůzné ohně, břitké meče, divé šelmy, tmavé žaláře, hlad, propasti, oloupení zboží, okyptění oudů a konečně ukrutné smrtě, všechno tak ochotně, jako by v cizím těle je potkalo? Čím pak tím chtěli býti? Cožpak tím chtěli dosáhnouti? Není-liž pak to všem vám známo, bychť to i mlče pominul? Nuže tedy nepostavíme-li pak se i my v půtku a boj s touž nadějí, za týmž vůdcem a soudcem, proti témuž násilnému ukrutníku, jenž jako dávno tak i nyní duše naše stíhá, náš neviditelný nepřítel a protivník? Zdali pak se nevzmůžeme na tomto světě, jako na nějakém všeobecném závoďišti, byť-nebylo v kruté nějaké bitvě, kteráž by při nejvyšším nebezpečí měla i brzký konec, alespoň v menších každodenních půtkách a zápasích, abychom takto si zasloužili těchž vítězoslavných věnců jako oni, anebo jim nejbližších?

VI. Já napomínám každého, muže i ženu, starce i mladíka, měšťana i vesničana, soukromníka i vladaře, bohatce i chudého, neboť všechny volá tatáž půtka, aby se k ní hotovil a ozbrojil: jeden každý horlivě, neoštidal se, neproděval, neodkládal časem, kteréhož uplyne-li, nabýti znova nemožno: čas zajisté přítomný jest k dílu, budoucí k odplatě. „*Vstaňte půjdem odtud!*“ Tak volá, slyšte! Spasitel sám, nikoliv toliko tehdejší učeníky své, z krajiny Judské je odváděje, ale i všechny své budoucí věrné za sebou jíti povzbuzuje tamo, kam on sám povznešen jest dle zaslíbení svého.⁹⁾ Nuže následujme laskavého Pána svého, odlučme se od žádostí světských, odstraňme se ošmetného světa s knížetem jeho, přidružíme se čistými srdci k svému Stvořiteli, ctíme v sobě obraz jeho, važíme si svého povolání, napravme životů svých! Proč pak se sami snižujeme, jsouce k

vznešeným věcem stvoření? co se držíme věcí viditelných?

(Pokračování.)

Bl. Karel Spinola.*)

V horních Vlaších kvetl v šestnáctém a sedmnáctém století hraběcí rod Spinolů. Mezi muži výbornými, jež Církvi svaté a obci světské dodával, byli zdární biskupové jakož i vznešení úředníci a dvořané německých císařů a španělských králů. Nejvzácnějším pak ovocem na tom kmenu vyspělým nazvati lze Karla, který nedávno za blahoslaveného prohlášen byl. On jest spoluvlastenec pročež i zvláštní náš řečník před Bohem.

Císař Rudolf II., král český, měl na hradě pražském znamenitého dvořana Oktavia Spinolu z rodu hrabat Tasarolců, usedlých v svobodné obci janovské ve Vlaších. Téhož zasloužilého hraběte učinil komořím a nejvyšším podkoním dvoru svého.

Nejmenovaná šlechtice — Česká — urodila v Praze roku 1564 hraběti Oktaviu Spinolovi synáčka Karla, svrchu označené ovoce přeúšlechtilé.

Dle pověsti meškal jest Karliček několik let u svého příbuzenstva ve Španělsku. Do Vlach povolán dán jest na starost uci Filipovi Spinolovi, biskupu nolskému, kardinálovi sv. římské církve.

V městě Nole měli jesuité kolej; k nim chodil i pacholíček Karel Spinola do latinských škol. Buď tehdaž buď dřív událo se, co náš blahoslavenec po mnoha letech v Japonsku přátelům vypravoval: „Byl jsem ještě tuze mlád a hrál jsem s chlapeč, když mne náš dozorce jesuita kněz Bartoloměj Ricci k sobě povolal a mně tohle oznámil: „Budeš údem Tovaryšstva Ježíšova, misionářem v Japonsku, kdež i život složíš za víru Kristovu.“ Věkem prospívaje, zpomínal hrabě Karel Spinola často na řeč jesuity Bartoloměje, rozjímal padoucnost vezdejší blaženosti a slávy, a obdivoval se apoštolskému hrdinství kněze Rudolfa Akvavivy. Tenhle syn vojvody

*) P. Mathiae Tanner, Soc. J., opus: „Societas Jesu usque ad Sanguinis et Vitae profusionem militans;“ Pragae 1675. (Confer Balbini „Bohemia Sancta“ edit. Pragae 1682, pag. 208—209, et Jar. Schaller: „Beschreibung von Prag,“ edit. Prag 1794; I. 194.) — P. Rud. Cornely, S. J. „Leben des sel. Märtyrers Karl Spinola“ . . . Mainz 1868. (Confer P. Joan. Crasset, Soc. J., opus: „Geschichte der Japanesischen Kirch,“ Augspurg 1738.)

adrinského (ve Vlaších) dal se do Tovaryšstva Ježíšova, odplul do Indie a zvěstoval tam učení Kristovo pohanům, od nichž leta 1583 na ostrově salsetanském byl umučen. To všecko hnulo srdcem dvacetiletého hraběte Spinoly, že za přidružení Tovaryšstvu Ježíšovu snažně počal prositi, hodlaje plouti do japonské říše a tam v apoštolském díle, dal-liby Pán Bůh, život za milého Spasitele obyčejem mučovníků obětovati. Od představenstva jezuitského ujištěn jest hodný panie vyslyšením prosby, až sobě u rodičů svolení k tomu dobude; to pak zjednal mu kardinál ujec, zkusiv jeho v té věci nepoddajnost.

Dne 23. prosince 1584 přidružen jest Karel Spinola Jesuitským nováčkům v neapolském městě Nole. Pěstounem nováčků byl tehdy Bartoloměj Ricci, jehož moudrou správou Karel Spinola tolik prospěl, že hned po prvním letě zkoušky řeholní do leccské koleje vypraven jest, aby v jedné školní třídě mládež vyučoval. Tam měl zpovědníka jesuitu Bernardina Realina, s kterýmž se radil, měl-liby za vyslání do Japonska svého jenerála prositi čili mlčky očekávati, až se zlíbí prozřetelnosti Boží naplniti přání srdce jeho? Kněz Realino zpytoval a zkoušel dlouho, měl-liby jinoch od Pána Boha povolání k zámořskému misionářství, a přesvědčil se, žeť panícovo přání Duch Svatý zanítí. Poradiv mlu, aby své toužení zjevil vrchnímu, slíbil, že prosbu jeho svou přímluvou doprovodí. Hnedle potom odjel Spinola do Neapole, města vlaského, študovat v koleji jezuitské.

V Neapoli zastal Karel Alojzia z Gonzagy, k vůli ztavení tam meškajícího. Blaze působil svatý, mladeneč obcováním svým na Spinolu, z čehož tento ještě na sklonku svého živobytí Pána Boha velebil.

Po odbyté dvouleté zkoušce nováčků zavázal se Karel Spinola Tovaryšstvu Ježíšovu prvními řeholními sliby v hod Boží vánoční 1586, načež opět v Neapoli u jesuitů mudrcství študoval. Když pak tu začal krví chrkati, poslán jest z vůle lékařů do Říma, kdež za některý čas chodil do školy ku knězi Klaviovi, vyhlášenému učiteli vyššího počtářství. Ztad jel na rozkaz svého vrchního k vůli zdraví do Milána. Vyhojenec doštudovav mudrcství v koleji brerské, učil mládež v jedné třídě po celý rok. Za let následních študoval bohosloví a učil mládež počtářskému umění, k čemuž měl od Ducha Svatého zvláštní schopnost.

Vědám Spinola mnoho času a pilnosti

věnoval slýchaje, by Japonci sobě učené misionáře oblibovali. Než umění a vědění veliké bylo mu jenom prostředkem, nikoliv cílem; za účel a konec všeho študování kladl větší čest a slávu Boží a spasení svých bližních. Na docilení toho hleděl sám prospěti v ctnostech a trávit život v svatosti; což se mu i podařilo s pomocí Boží. Řeholní spoluhratři vydali o něm po jeho smrti tohle svědectví:

„Bez přítrže s Pánem Bohem přátelsky obcoval; pro Něho i pro svého bližního rád a mnoho pracoval, trpěl a života se opovažoval; všeliké krušné a lopotné dílo horlivě podnikal i statečně dokonával překážek a protivensství nedbaje, jak milítně uznal, žeť se tou prací Bohu zavděčí; v zapírání sebe samého, v přemáhání a umrtvování své žádostivosti nikdy nemdlel; všechny kusy zákona svého řádu zevrub zachovával a naplňoval.“ Patrně, že byl krásným vzorem dokonalého řeholníka podle srdce sv. Ignáce z Loyoly. Terč, k němuž Karel pořád házel, až mu Bohem dopráno uhoditi do něho, líčí nám modlitbička, kterouž v noviciátě i potom den jak den klečmo činil: „Klaním se Tobě, nejsvětější Trojice, Otče, Synu a Duše Svatý, Bože můj a všecko mé! Z toho srdce Tobě děkuju za milost stvoření, vykoupení, svatých svátostí ustanovení, též za tu milost, že jsi mne povolati ráčil do Svého Tovaryšstva; úhrnem děkuju Tobě za veškeré milosti a dobrodiní, jež jsi mně a všem lidem udělil a co den pořád uděluješ. Všechno, což se koli ve mně i mimo nachází, své dnešní a budoucí myšlenky, slova i skutky obětuju Tobě, Bože Otče, ve spolku s nejsvětější krví Syna Tvého na Tvou větší oslavu i na spasení svého bližního. Zbav mne všeho, což se Tobě na mně nelíbí, a daruj mně všecko, v čemž máš zalíbení. Voď mne a proved po cestičce Tobě příjemné, a pro lásku nejláshoslavenější Panny prosím Tebe, rač mně tu milost dáti, abych Tebe nikdy neurazil, ale vždy Tvou svatou vůli plnil. Učiň mne dokonalým podle úmyslu a způsobu Tovaryšstva Ježíšova, by radost moje byla vrchovatá. Uštedřiž srdci mému duchovní útěchy, abych ve všem a všude a vždycky Tebe nalezal a posledně *prostředkem smrti mučnické* k Tobě se dostal. Amen.“ (Pokračování.)

Anděl Páně.

Za lesy slunko zlaté se sklání,
celujíc vřele temena hor;

v růžovém na rtu usmívání
opouští sady, luhy i bor.
Ptactva dozívá veselé pěni,
v hlubinách lesa stromů šelestění;
v korunkách květin větřík jen šepoce,
jako ty vlnky v pohorském potoce.

Slunéčko zašlo za modravé hory,
schoulilo se již za černavé bory;
po zemi klidný večer plyne:
k modlitbě s věží zvonek kyne.
Kyne a v dáli umírá hlas —
velebný chorál — však zavzní zas.
Tmavé lesy, širé pláně
šeptají: Anděl Páně!

Pahorek nízký za vískou strmí,
na něm se statný vznáší dub; —
ač vydán bouří, vichřicí kruté,
ač na něm hlodá času zub,
pyšné přec čelo vypíná stále,
větve rozkládá vždy dál a dále.

Na dubě obraz prostiický
Krista a Boží Rodičky:
na srdce tulí rozmilé kvítko
božská ta Máti, své drahé dítko.
Či se Oň bojí, strachuje, leká?
či snad předvídá, co vše Naň čeká?

U dubu shrbená stařena klečí,
zemdené k obrazu pozvedá oči;
Panně předkládá prosby své vroucí,
na tváři zřítí slzy kanoucí.

Kolem bory, luhy i stráně
šeptají zbožně: Anděl Páně.

„Maria Panno přemocná“
stařenka prosí tise,
„budiž mi stále pomocna,
ó shlédni s nebes výše
na mne, ubohou stařenu,
velkým ať hořem nezhyne!“

„I já kdys' k srdci tulila
jako Ty krásné děťátko;
krutá však válka urvala
od srdce drahé poupátko.“

Od srdce urván v cizinu,
krále by hájil, otčinu; —
dávno, ach, dávno tomu jest;
žádná však posud o něm zvěst!“

„Válka již také skončena,
po zemi pokoj vládne;
o mém však drahém Václavu
nikde, ach, zmínky žádné!“

Stařenka vzdychne z hluboka,
šedivou hlavu sklopí:
„Ach, Václave! ach dítě mé!“
v slzách se oko topí.
Kolem bory, luhy i stráně
šeptají zbožně: Anděl Páně!

„Vyslyš, Panno, přání moje:
jednou kež zřím syna jen,
prvé nežli služku tvoji
věčný ukolébá sen!
Vyslyš prosbu moji vroucí,
Panno mocná, přezádoucí!“

Zemdená opět hlava se kloní;
oči pak vřelé slzy roní.

Po zemi noc tmavá zvolna se plíží.
Cestou k pahorku kroky se blíží:
před dubem stanou. Nazpět pohlédne
stařenka — zkríkne a — bledne.

„Matko!“ „Mé dí . . .“ rtové nedopoví;
v náručí klesá svému Václavovi.
Ještě naposled oko zazáří,
blážený úsměv zřítí na tváři.
„Matko! Matičko!“ — volání marné;
duše již vzlétla v končiny dálné.

Kolem bory, luhy i pláně
šeptají zbožně: Anděl Páně! *J. Ježek.*

Návrat z Ameriky.

Obrázek z venkovského života dle hr. *Hahnové.*

(Dokončení.)

V tom na dvoře strhl se hřmot, a pádné
mužské kroky rozléhaly se v předsíni. Le-
vin přistoupil k oknu, ale v tom dvéře se
rozlétly a do světnice vstoupila hospodyně
celá polekaná volajíc:

„Vendle! tito praví, že našli Růže-
nu uhelným dýmem zadušenou. Pane Bo-
že, což pak nezůstala v Americe?“

Dva úřední sluhové vstoupili za ní do
světnice, i chlapci se přihnali, choulíce se
bázně do kouta, i Regina chvátala k Le-
vinovi a chopila se jeho ruky. Vendl se
nehýbal. Všichni pohlíželi zvědavě na slu-
hy, kteří pozdravivše uctivě Levina pravili
k hospodyně:

„Neplačte, a pojďte s námi; je-li vaše
neť skutečně v Americe, nemohla se ovšem
u nás zadusit. Jelikož ale lidé praví, že to
Vendlova Růžena, která byla před 2 a půl
roky odešla s rodiči do Ameriky: chtěli
jsme se vás pozeptat, zda-li tomu tak.“

„Vendle, neslyšíš?“ zvolala opět hospodyně v úzkostech, „lidé praví, že je tu tvá dcera — ale mrtvá!“

„Jeho dcera?“ tázal se jeden sluha s podivením. „Což se vrátil Vendl také z Ameriky? Jaktěživ bych ho nebyl poznal, vždyť vyhlíží jako jeho dědeček. Vendle, mluvte: mohla by to být vaše dcera?“

„Pán Bůh peče oplatky!“ pravil oslovený temně, rozhlížeje se vůkol s blbým úsměvem.

„I to ještě! — on blázní!“ nařikala hospodyně klesajíc na lavici. Regina přiskočivši uchopila ji a po chvíli přivedla ji opět k životu. Tu ozval se jeden ze sluha, obrátiv se k Levinovi:

„Velebný pane! Račte té ženě domluvit, aby nás doprovodila; vždyť se mohla hospodská od černého vola zmýlit, musíme mít jistotu, je-li to Růžena čili nic.“

„Řekla-li to hospodská od černého vola, že to Vendlovic Růžena, je to jistě ona,“ jistila hospodyně slabým hlasem. „Jest s námi spřízněná; jdeme-li do města, stavíme se vždy u ní. Ta zná Růženu jako vlastní dceru.“ —

Konečně rozhodnuto, že půjdou s nimi nejstarší dva chlapci do sousedního městečka.

V prvním poschodí poštovního domu ležela na posteli v úplném obleku ženská osoba. Okna byla otevřená a dveře zavřené, u nich hlídal úřední sluha. Dole v hospodě se hemžil lid, přetrásaje tu smutnou událost. Když vystupovali chlapci po schodech nahoru, hrnul se lid za nimi; a sotva že přistoupili k posteli, rozléhal se po domě nárek: „Růženko! Ubohá Růženko!“ Nyní bylo zjištěno, že to Vendlovic Růžena.

Soud přijal její chudobný vak cestovní. Bylo v něm ledva nejpotřebnější prádlo a pas před několika dny v Londýně podepsaný.

Den před tím vystoupil tu totiž časné ráno z dostavníku mladý muž s mladou paní. Měli je za Angličany, jelikož mluvili anglicky. Zádali pokoj a snídani. Skoro hodinu živě, ano prudce spolu mluvili. Načež pán odešel nařídív služce v kuchyni, bude-li ta paní v poledne ještě zde, by jí donesla něco k obědu. Paní zůstala; i donešen jí oběd. Ležela na lůžku, a služka pozorovala, že je celá uplakaná. Na večer odešla, a za několik hodin se vrátila; bylo již tma a hodně chladno. Zimou se třesouc dala si zatopit a přinést košík uhlí. Oběd stál na stole nedotknutý. Služka se tázala

má-li přinést večeři. „Nikoli, ale pivo, si ce žízni leknou, mám zimmici,“ odpověděla. Dostavši pivo, poděkovala a zamkla dveře. Ráno v 9 hodin bylo u ní ještě ticho. Starostlivá služka poslouchala, tiše klepala, pokoušeje se, možno-li otevřít. Vše zůstalo ticho. Ve své úzkosti běžela k hospodské, i zavolali zámečníka, by dveře otevřel. Stalo se; avšak běda, pokoj byl plný dýmu; klapka v komínku otočená, a pocestná na lůžku mrtvá. Podle prázdné sklenice ležely na stole dva dvacetníky. Takto skončila Vendlovic Růžena. V koutě u zdi hřbitovní byla tiše pohřbena.

Když se to bylo rozneslo po okolí, vyprávěl sluha ze zámku Vindeckého: že přišla v týž den na večer do zámku jakási ženština, plaše se ohlížejíc; měl ji za žebračku, pročež se jí tázal, hledá-li velebného pána? „Nikoli“ zvolala „kněze nechci, ale hraběnkou Reginu!“ Na jeho odpověď, že ji tu není, zas odešla. — Ještě téměř na zápraží smrti skytalo jí milosrdenství Boží milost a smíření skrze kněze, jenž by ji byl tělesně i duševně zachránil. Zamítla ho, — hledajíc podpory lidské, a nenalezši ji, zhynula na těle i na duši. —

Florentin zmizel. S veselou myslí odešel do Švýcar. Což byl pro ni dosti učinil? Zdaž nepřivedl ji zpět ku prahu otcovskému vyrav ji v Newyorku bídě a sdíleje s ní v Londýně svou chudobu? Či byl jí více povinen. Vždyť to byla její vůle, její vášeň, která ji s ním svedla. Že ji nebude milovat věčně, mohla předvídat.

Tak a podobně hleděl svědce ten ohlušit hlas svědomí, které ho hnětlo co červ hlodající. Hruza ho jímala, povážil-li, že má být zodpovědným za své zásady a jejich následky pro sebe i pro jiné, a přece stál na svém, že jsou pravé, a že na jejich rozšíření a provedení se zakládá blaho lidstva. Byl blažen, vida, že Růžena potlačivši stydlivost, pro něho byla rodiče opustila, — že pro něho nejtěžší práce konala, obmezujíc se na to nejpotřebnější, že s ním do Londýna šla a i zde ke každé práci ochotna byla, by se uživila a jemu obtížnou nebyla, ba někdy mu i přispěti mohla. Tato jeho blaženost změnila se ale brzy v zuřivou nenávist k ní, poněvadž mu byla břemenem svou obětovností a láskou, kterou pohrdal. Co si měla počít nešťastnice? Srdce lidské musí milovat, k tomu je stvořeno, to jest jeho nejvyšší pozemský i Božský zákon. Ale ta nešťastná spustila se lásky k Bohu a přilnula ke tvoru tím vroucněji, jelikož neměla jiného

předmětu, a to nazývala láskou. S vytrvalostí, jaká v jiných poměrech byla by nejkrásnější ctností, snášela Florentinovo příkré jednání, chladné opovržení, výbuchy hněvu, a výčitky, že mu jest obtížnou. Ráda by se byla stala neviditelnou, by mu nebyla v cestě, a veškeré útrapy snášela proto, by ji u sebe toliko trpěl, ji nezavrhl.

Na konci zimy sehnal několik zlatých a pravil: „Teď pojedem!“ Neopovážila se tázat kam? Dojel s ní až k onomu městečku, tu ji poradil, by se odebrala ke svým příbuzným aneb si jinde výživu hledala, tu se prý jejich cesta na vždy dělí. Prosila a plakala, on hrozil a zuřil. Pravila, že si vezme život, zasmál se — a odešel.

Ubohý Vendl si stále opakoval: „Pán Bůh peče oplátky.“

Myšlénka ta byla mu již dávno tkvěla v hloubi duše a neopustila jej ani tehdy, když duševní činnost jeho, všelikými útrapami ochabla poslední krutou ránou jasněho vědomí potratila. Dobrá sestra dopřála mu ochotně místa v lenošce u kamen, — a v letě na lavičce pod hruškou v zahradě, kde včelky čile poletovaly. Sedával stále zamýšlen, nestaral se o nic, nemluvil s nikým. Chlapce mu vychovávala sestra právě tak rádně a mravně, jako syna vlastního, který ji na podzim vítanou, počestnou nevěstu do domu přivedl. Regina navštěvovala s Levinem častěji statek a jeho obyvatele. Jak mile je Vendl spatřil, říkával hlasem povznešeným: „Pán Bůh peče oplátky!“ *Žilák.*

DO P I S Y.

Z Prahy dne 30. dubna 1873.

(Odkud hrozí státům záhuba?)

Po celé čáře vzplanul za dnů našich boj proti náboženským společnostem. Vše, tisk i živé slovo v parlamentech, kuje zbraň, chystá šiky, počíná útok. A co jest medle příčinou toho neobyčejného rozčilení, toho chvatu a strachu? — „Trůnům i národům hrozí nebezpečí!“ To jest odpověď těch, kteří vládnou státními stroji, kteří podnět i heslo dali k výpravě. — Neopíráme — i my voláme: „nebezpečí hrozí trůnům a národům, podvrácení všemu řádu — u brány táboří již Hannibal! Než, kdo jest Hannibalem Římů našich; kdo, jenž podvrátiti chce trůny a rozkotati říše? — Jsou to snad Jesuité a jim podobní řeholníci, kteří brevírem svým šiky va-

še potříti zamýšlejí? Aneb jsou to milosrdné sestry a jiné řeholnice, které pojaly zrádný úmysl ze zátiší klauzury své růžencem ovládati svět? — Čekáte-li touto brannou nepřítele, vězte, že vás překvapí jinou. U Kan viděli jste šiky jeho, v tu stranu obraťte svou pozornost. Či se nerozbřesklo v hlavách vašich, když v záru zplnula Paříž, když toky krve občanské barvily břehy Sekvany? — Nevnikl v sluch váš ortel, jaký pronešen byl v popeli a sutinách pařížských nad trůny dědičnými a jim věrnými národy? Nepochopili jste předehtu strašného dramatu, které očekává lidstvo a veškeren řád? — Nepozorovali jste tehdy tábor nepřátelský; ó pak nyní se rozhlédněte z cimbuří bašt svých po říších a poznáte jej. Sledujte ducha a smýšlení lidu a ten vyzradí vám nepřítele vlasti. Nahledněte do škol a stopujte zásady, jaké se zde budoucím občanům vštěpují. Pozorujte směr, kterým kráčí věda, která tvoří duševní kapitál lidu; nezapomeňte ale i dělníkův, kteří tvoří hmotný kapitál země. Pozastavte se při veřejném tisku; uvažte jeho velemoc, zároveň ale i jeho prodajnost a znemravnělost. — Užasněte nad tím, jak všeliká autorita ve všech třídách lidstva nohama se šlape. Zděsta se před znemravnělostí, která jako rak šíří veškerou vrstvy společenské, která zastřeně a na způsob dobrého mravu sejeví ve vyšších vrstvách, sprostě a v hrozné své nahotě u lidu obecného. — Odpovězte na otázku, odkud vše to pochodí, i nalezli jste bránu, kterou ohrožuje Hannibal století devatenácté. — Marně překročujete prahe řeholí, marně hledáte v jejich stanovách odstavec státu nebezpečný. Řehole náboženské zbudovány jsou na autoritě; tou vzrostly, tou vzkvétaly, tou i žijou. Ony uznávají vrchnost na nebi i na zemi; vždyť týž zákon, který jim velí věřiti v autoritu na nebi a jí poslušnu býti, prikazuje jim uznávati a poslušnu býti též autoritě na zemi. Ne po náboženských, ale po jiných řeholích pátrejte, které protivně oněm sliby činí. Nelekejte se nepatrného počtu náboženských řeholí a nevyrušujte z posvátného ticha skrovný hlouček řeholníků; ale děste se více tajných spolků, z jichž členů sestaviti lze celé pluky. Do jejich stanov nahledněte možno-li a uvažte, nejsou-li nebezpečnými státu, trůnům a národům. Aneb se srovnává s vaším zákonodárstvím čelný odstavec jejich stanov, který popírá všechnu vrchnost, který praví, že první podmínkou blaženého a šťast-

ného života jest „nevážiti si cti, života, náboženství, vládařů a kněží?“ Utrvuje vládu vaši a řád společenský zásada, která dí, že zákon jest pouhým výmyslem vládařů a kněží; že jest tyranem a úzdou, jakou vládařové sebe a vládu svou udržují? Může obstát trůn, stát, společenský život mezi občany, kteří podobným slibem se zavazují k poslušnosti? — A při všem tom vy mlčíte! Vy táhnete do boje proti náboženským společnostem.

Pohledněte na odstavec druhý statut těchto tajných řeholí, jak umíráčkem odzvoniti se chystají všemu majetku, ne svému ale cizímu, který mimo spolek jejich jest. Jen popatřte, jak se tito tajní bratři zavazují uchvacovati kapitál způsobem všemožným, aby jej pak ve prospěch spolku využítkovali. Aneb se srovnává s zákonodárstvím komunismus, který praví, že způsobem jakým koliv z majetníků se mají státi nemající? Či není v zákonech vašich odstavec, který by chránil nedotknutelnost jmění? A při všem tom vy mlčíte! Vy se chystáte k boji proti náboženským společnostem! — Pohledněte dále v řeholi tajných společností: „Čest není nic, jest výmyslem kněží a vládařův, kteří, aby snadněji vládli, učinili toto vnaidlo pro zubožený a lehkověrný lid.“ Protož hlásají, že cti si vážití zpozdlé jest, a že každý žiti a řídití se má dle naruživostí a chťův svých. To jest stručně mravouka jejich. Ta aby ve světě slovem i skutkem se hlásala, jest slib třetí, jímž se bratři tajných společností zavazují. A může obstát za takového učení řád společenský? Sledují-li se tyto zásady tajných spolků, které s nepatrnou odchylkou všem společny jsou, uzří se děsný obraz v pozadí ne příliš od nás vzdáleném, na němž vyrýsován jest účel, ku kterému jednotlivé tajné ty spolky, ač různou, přece přímou se berou cestou. Nechtě honosí aneb spíše se ukrývá spolek pod jmenem Illuminátů, neb svobodných zedníků, neb internacionaly, přece účel má jeden: „Odstranění vši vlády světské i kněžské. Jediné vládnouti má otec v rodině a rozum po světě.“ A účelu toho aby dosáhly, vrhly sítě své mezi veškerý vrstvy lidstva a národů. Oni dovedou členům svým získati slovo jak v nízkých tak i vysokých školách, oni zřízení své vtírají v úřady i ty nejvyšší, oni i v parlamentě mají zástupce své četné. Kapitálu těchto tajných spolků, který převyšuje jmění všech jiných, kořistí se prodějný tisk i učí svět věro- a mravouce je-

jich. Ony to jsou, které rozdmýchují nepokoje a bouře po zemích, které podporují četné stávký. — A odtud pochodí znemravnělost strašná, odtud úpadek vši autority — tu táboří Hannibal. „Ano hrozí nebezpečí státu, hrozí národům“ opětuje v parlamentech, než nedejte se svěsti tajným vojem Hannibalovcův, který mezi vámi sedí a s vámi rokuje. Ten jest, jenž vám ukazuje bránu jinou, kterou neohrožuje nepřítel, ten chce šiky vaše jinde zaměstnati, aby nepřítel nepozorovaně a tím jistěji vás pohubil. — Zbraň pak, kterou do boje si chystati máte, musí býti přiměřena oné, s kterou nepřítel na vás táhne. Zbraň vítěznou vám poskytnouti může jediné církev. Té sejměte pouta, v jaké jste ji ukovali a ona sestaví i vycvičí vám šiky, které zvítězí, vás i vaše národy zachrání. — Neučiníte-li tak a církev-li dále jařmiti budete, marné bude vaše volání „státům a národům hrozí nebezpečí;“ marné bude vaše namáhání, aby zákonům a vrchnosti poslušnost se zjedнала. Vězte, že kdo není poslušen prvního přikázání Božího, že nebude i čtvrtého, které zní: „Podřízen a poslušen buď všeliké vrchnosti.“ Hotovíte-li se církev dále pronásledovati, bojujete proti svému jedinému společníci, který ze záhuby vás vyrvati může; již již počínáte šíje své sklánět před Hannibalem — Římy vaše budou vyvráceny!

S.

Z Lovčic u Chlumce 21. dubna 1873.

(Nová duch. správa. Svěcení kříž. cesty.)

Bude tomu právě rok, co veřejné listy české přinesly překvapující zprávu, že obce Lovčice, Lišice a Slibovice u Chlumce nad Cidlinou od církve katolické odpadly — a hle, já jsem dnes s to z těchže osad zprávy pro každého upřímného katolíka potěšitelné zvěstovati. Dříve však chci tu lonskou zprávu novinářskou trochu objasniti, aby každý zvěděl, co na ní pravdy bylo. Pravda bylo, že 56 katol. osadníků (z Lovčic 39, z Lišic 17, ze Slibovic žádný) nejvíce to otcův rodin čili hospodářů v květnu minulého roku u c. kr. okresního hejtmanství v Novém Bydžově, jak to ty nové interkonfessionální zákony žádají, písemně ohlásilo: „že od církve katolické odstupují a bez vyznání (confessionslos) zůstávají.“ Učinili to ovšem v největším rozčilení na radu jistého advokáta v Kolíně v tom domnění, že pak nebudou muset přispívat na stavbu farního chrámu Páně v Lužci, jenž již r. 1866 shořel a teprv r. 1872 se opět stavěti počal; my-

sleli si totiž, že se jim, co se toho příspěvků na farní chrám Lužecký týká, děje krivda, neboť mají v Lovčicích svůj vlastní, prostranný a velmi přívětivý kostel, nebyli před tím nikdy k příspěvkům nějakým na opravy farního chrámu Lužeckého potahováni a pak se nemohou pro přílišnou vzdálenost a nesmírně bídnou cestu do farního chrámu Páně dostat; konečně pak vícekrát již žádali o vlastní faru a žádost jejich nebyla nikdy vyplněna. Ačkoliv tedy neodpadly celé tři obce, jak tenkrát noviny ohlašovaly, nýbrž toliko někteří občané ze dvou pouze osad, bylo to přece jen veliké, nebezpečné pohnutí myslí a církvi sv. na škodu. Proto uchopil se celé té neblahé záležitosti veledůstojný p. vikár Novobydžovský, kan. Fr. Fiala s celou horlivostí a slíbil, když se většina odpadlých opět k církvi katol. vrátila, a když se důst. p. farář Lužecký Fr. Čančara s obětovností vši chvály hodnou skoro všech příjmů od chrámu Páně Lovčického mu příslušících zřekl, že se u nejd. bisk. konsistoře v Hradci Králové zasadí o to, aby prozatím, než by se samostatná fara v Lovčicích zřídila, při chrámu Páně sv. Bartoloměje v Lovčicích tak zvaná *expositura* ustanovena byla. Slib svůj pak splnil veledůstojný p. vikár věrně. Dne 16. září m. r. právě na slavnost Jména nejbl. Rod. Boží byl samým veled. p. vikářem kněz Vinc. Krátký, dosavadní katecheta škol Novobydžovských, co nově ustanovený expositní kaplan do Lovčic slavným způsobem uveden, osadníkům představen a prozatím v najatém od obce bytu uhostěn, z čehož byla ve všech obcích radost nemalá.

Při té příležitosti pak byla veled. p. vikářem posvěcena nová pěkná socha Rodičky Boží, kterou jeden zbožný osadník svým nákladem na návsí postaviti dal. Byl to tenkrát — 16. září m. r. — pro Lovčice slavný, nezapomenutelný den! A neméně slavným dnem byla květná neděle roku letošního pro osadu zdejší. Světla se totiž ten den odpoledne v chrámu Páně Lovčickém důstojným p. P. Maximiliánem, kvardiánem kapucinského kláštera Kolínského, u přítomnosti více vzácných duchovních hostů nová křížová cesta.

Po krátké úvodní řeči místního exposity o původu a účelu křížové cesty započal důst. p. světitel posvátný obřad přípravnými modlitbami u hl. oltáře, načež pak od jednoho obrazu k druhému se ubíraje nejprve vždy příslušný žalm střídavě

s přítomným duchovenstvem se modlil, pak každý obraz zvlášť církevním způsobem žehnal a konečně u každého obrazu hned přiměřenou pobožnost vykonal; celá pak slavnost ukončena byla požehnáním s nejsv. Svátostí oltární. Obrazy křížové cesty jsou 3' dlouhé a 2' široké a velmi krásné, takéž rámy vkusné. Jest to umělecké dílo akademického malíře pražského p. Karla Maixnera, jenž si tím trvalý pomník v našem kostelíčku postavil, znalci se alespoň vyjádřili, že se málo který vesnický kostel takovou křížovou cestou honositi může. Stála i s rámy přes 450 zl. r. č. a to se vše zapravilo z dobrovolných příspěvků osadníků Lovčických, Lišických a Šlibovických (pouze obec Lovčická přidala 50 zl. z obecní pokladny), z čehož vysvítá, že osadníci zdejší rádi přispívají ku zvelebení svého vlastního chrámu Páně. Ze zádušního jmění pak pořídily se nedávno 3 nové ornáty, pluvíál bílé barvy, nebesa, velum, nový Boží hrob, kalich a jiné menší věci, tak že nyní kostel Lovčický alespoň nejnutnějšími věcmi opatřen jest. Při tom může každý pozorovati, že se od té doby, co zde zvláštní duchovní správa zřízena jest, náboženská horlivost osadníků vzrůstá! Dej Bůh — aby bylo čím dál — tím líp! X.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup vydal svolání diecesální synody, kteráž v Praze slavena bude 28. a 29. května tohoto od založení biskupství v Praze 900tého leta a po 10 letech od první za jeho panování slavené synody. Na synodu přijíti může každý, kdož k tomu právo má. Zejména pak povoláni jsou nejdůst. světící biskup a generalní vikár, metrop. kapitola, faráři Pražští světší i duchovní; pozvání zástupcové kollegiatních kapitol, představení řeholí v Praze žijící, doktoři theologie, představení arcib. semináře atd.; povoláni jmenovitě všichni k. arcib. vikáři, a nad to z každého střidnictví jeden farář od ostatních co zástupce většinou hlasů zvolený, z rozsáhlého pak hrabství Kladského dva zástupcové touž měrou zvolení; všem ostatním duchovním k účastenství v synodě povinným neb oprávněným dáno prominutí od této povinnosti. Mimo to chce nejdůst. vrchní pastýř povolati k synodě i některých pp. kaplanů, pročež pp. kaplanům jednotlivých vikariátů na vůli ponecháno, podati v té příčině

vrchnímu pastýři své návrhy. Jelikož již před synodou seznam všech účastníků sestaven býti musí, mají jmena zvolených zástupců do 20. května oznámena býti vd. p. generalnímu vikáři. Kdyby některému p. vikáři nemožno bylo, k synodě se dostavit, budiž zastoupen vikar. tajemníkem, kde však posud žádného není, budiž ještě jeden zástupce duchovenstva zvolen. — Synoda bude zahájena 28. května v 8 h. ráno mši sv. v seminářském kostele u sv. Salvatora, načež hned počnou porady v posluchárnách bohosloveckých. Pro krátkost času nebude tentokráte při mši sv., jako při synodách bývá, společné sv. přijímání, aniž se budou konati společné kněžské hodinky aniž jakékoli jiné synodální slavnosti. Účastníci budou rozděleni ve tři poradní sbory, z nichž jeden rokovati bude o náboženském vychování mládeže, o křest. cvičeních, o farních knihovnách pro lid; druhý o záležitostech manželských, matrikách, pádech zadržených a sv. obřadech; třetí o diecesální matici k podpore nuzného duchovenstva a kněží na odpočinku. — O byt k synodě povolaných pp. vikářů a zástupců či prokurátorů bude postaráno.

— „Májová pobožnost“ u sv. Klementa počala ve středu 30. dubna způsobem slavným a koná se dále za velikého účastenství věřících. Jako za minulých let dostavilo se i letos k počátku pobožnosti četné družiček, alumnové arcib. semináře zapěli opět: „Ave Maria“ a „Zdravas Královno“, největší však oslavou byl účastníky přeplněný chrám a jich dojemný zpěv. Předmětem letošních rozjímání jest: Maria, vzor náš v následování Krista Pána.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 6. května u sv. Jakuba, od 7—10. u sv. Jindřicha, od 11—14. u Všech Svátých na hradě, od 15—18. na Strahově.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci dubnu 161 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů v rubáši a rakvi; letos celkem již 571 osob.

— (Přenešení tří postních dnů v tomto roce.) Na žádost Jeho Eminence, nejdůstojnějšího pana kardinala a metropolitu království Českého dovolil svatý Otec papež Pius IX. dle apoštolského dopisu od 12. března t. r., aby v přítomném roce 1873 zdržení se od masitých pokrmů z pátku 16. května (v den sv. Jana Nepomuckého) přeloženo bylo na středu 14. května, z 15. srpna (svátek na nebe vzeti Panny Marie) na čtvrtek 14. srpna, a z

26. prosince (svátek sv. Štěpána) na sobotu 27. prosince. Což platiti má ve všech diecésích království českého.

— (Sbírka pro pohorelé v Jáchymově.) Strašlivý požár zastihl dne 31. března horní město Jáchymov (Joachimsthal), které skoro celé popelem lehlo. Přes 400 domů zničeno bylo zhoubným živlem úplně, několik osob zahynulo v plamenech, škoda obnáší více jak půl druhého milionu zlatých, 4000 lidí jest bez přístřeší, a z těch jsou dvě třetiny zcela na mizině. Jestli kde, jistě tuto třeba jest pomoci křesťanské lásky, aby ubozí tito bratři nezoufali v nesmírném neštěstí svém. — By se ubohým pohorelým pomohlo, povolilo c. k. místodržitelství výnosem d. d. 2. dubna t. r. sbírku milodarů po celých Čechách.

Z Pruska přinášejí noviny zprávy o rozmanitých úkladech proti Církvi katol. Sem náleží též úřední oznámení, že „katol. polní proboštství“ zrušeno a pořádek katolické vojenské duchovní správy v dřívějším způsobu obnoven bude. Věc se má takto: Dle přání krále, nynějšího císaře Viléma I. od apoštolské Stolicе (breve papeže Pia IX. od 22. května 1868) ustanoveno, že katol. vojenská duchovní správa od všeliké diecesální biskupské jurisdikce neodvislou se stává, a katolické polní proboštství k ordinariátu pouze apoštol. Stolicе podřízenému se povyšuje. K odporučení císařovu byl tento církevní úřad od apošt. Stolicе brevem ze dne 24. červce. 1868 knězi Adolfovi Namszanowskimu svěřen, když byl tento již dříve brevem ze dne 18. červce za biskupa i. p. i. potvrzen. — Jednostranné zrušení katol. polního proboštství bylo by tudíž, vskutku-li se stane, dle své povahy zrušením smlouvy, neslýchaným porušením práva. Ono by bylo útokem na svědomí katolického vojska, bezdůvodným porušením nejsvětějšího práva katolického vojska, kteréž se nemůže připustiti, a nepřimo též urážkou celého katol. obyvatelstva.

Z Paderbornu. (Srdečné přilnutí mladého duchovenstva k biskupu). Dne 28. března uděloval nejdůst. p. biskup Konrád (Martin) 19 alumnům kněžského semináře a 4 Františkánům sv. svěcení na kněžství. Oněch 19 novosvětců podalo na den svěcení nejdůst. vrchnímu pastýři adresu oddanosti. Jsou v ní nejprve líčeny útoky, jimiž se za nynějších dob proti naší sv. Církvi brojí, a dále pak čte se takto: „Ale právě toto, naší Církvi hrozící nebezpečí a láska

k této drahé, tak mnohonásobně sužované matce táhne nás více, než kdy jindy, k našemu Bohem nám danému pastýři, jenž hlasu svého ode dávna s apoštolskou svobodomyšlností za svobodu Církve pozdvihuje, abychom s důvěrou pod jeho řízením svatou věc, již jsme svůj život zasvětili, dle vůle Boží zastávali. Páska lásky a věrnosti mezi biskupy a duchovenstvem, kterou tak zvaný liberalismus snaží se všemi spůsoby roztrhnouti, utužuje se tím pevněji, a újeji spojuje hlavu a údy. Spojení tedy s vámi, nejdůstojnější pane biskupe, vírou a láskou, která silnější jest, než všecko utrpení a sama smrt, vyslovujeme společně netoliko vroucí své účastenství v zármutku, ježž vám stísněný stav Církve působí, nýbrž my jsme též zvláště odhodláni rozhodně s vámi vstoupiti v boj za víru, pravdu a právo, za svobodu a samostatnost Církve, a s křesťanskou mírností odmítnouti všeliké sahání do jejich božských, nezadatných práv, bez nichž by ona svému vznešenému postavení zadost učiniti a duchovní svůj život rozvíjeti nemohla; ano jsme hotovi za tyto nejsvětější statky života v čas potřeby každou, i nejtěžší obět přinést. Ani namáhání a nebezpečí, ani hana a potupa nás neochabí a nezmylí; neboť nepočítajíce na uznanost nebo dík světa, jenž snažení a oběti stavu našeho důstojně oceniti nezná, otužili jsme co služebníci Ukřižovaného svou zmužilost pohledem na odměnu a vítězoslávu nebeskou, ježž nás dle slov apoštola národů, s nímžto trpíme, nemine. — Ale Pán uděliž nám, aby všecko naše mluvení, jednání a bojování naplněno bylo horlivostí ve víře, která by ledová srdce rozpálila, odumřelá oživila, a dejž vládnouti dále svému všemocnému požehnání, jež vy, nejdůstojnější pastýři, s námi vyprositi račte! — Ve vši uctivosti Vaší biskupské Milosti oddaní atd.

Z Říma. Dvě důležité breve, které zaslal sv. Otec dne 10. února spolku německých katolíků do Mohuče, a dne 6. března jednotě sv. Ambrože do Milána, byly zajisté čteny od katolíků s radostným podivením. Výrazy svými, které žádné pochybnosti nepřipouštějí, poukazují patrně na jedno z největších nebezpečí, jaká církev potkati mohou. Nebezpečí to jest svobodomyšlné katolictví. V listu od 6. března praví sv. Otec zjevně, a to nikoli poprvé, že katolíci, kteří se sami zvou svobodomyšlnými, jsou polokacíři, a že jsou mnohem nebezpečnější, než nevěrci zjevní, a sice proto, poněvadž bludu svého veřejně nezastávají než spíše jím se tají. Kato-

líci svobodomyšlní lákají řečí sladkou, kterouž jim láska špatně pochopená vlévá. Neslyšíme jich, že by schvalovali pronásledování církve; než tvrdí, že pro pokoj energicky proti nim nastupovati se nesmí. Zjevní přátelé a rozšiřovatelé lži by byli daleko méně nebezpeční, jak Pius IX. podotýká, kdyby nestávalo polokatolíků, kteří jim bratrsky pravice podávají. Již „bona fides“ těchto polokatolíků věští nebezpečí rozsáhlé, neboť zjednáva důvěru v jejich učení, a snaha jejich pohybovati se v mezích rozhovoru dovoleného jest tím strašnější, ani pod rouškou zdánlivého poddání se učení, jež církev zatracuje, vyznávají a všemožně rozšiřují.

Breve od 6. března podává věrný obraz těchto lidí, kteří s nelibostí se zmiňují o poslušnosti k sv. Stolicí, za to ale rádi ji krití, příliš často z osobivosti ji obviňují, a věrným synům církve se zálibou ultramontanů a jesuitů spílají, a jichž učení konečný cíl jest práv nástupce Krista popírati, a autority papeže nad knížaty a mocnostmi neuznávají.

Pius IX. proukázal srdcím upřímným služby znamenité, že školu tu v pravém světle rázně odhalil. Jak mile promluvila církev, myslili věřící pouze na podrobení se; katolíci svobodomyšlní ale vše přeměnili: „Conciliatio“, tak zní ono čarovné slovo jejich. Žádají smíření za každou cenu. Ano lidé tito, kteří o sobě nikdy nepochybují, a jenom tehdy ostražití jsou, když o pronešení pravého učení se jedná; tito lidé odvažují se raditi k moudrosti, naznačovati pravidla chování se učitelů cítalů, duchovním Otci světa.

Ze Švýcar. (Dokončení.) Přicházím nyní k druhému dílu smlouvy menšiny. Dejme tomu, že by dle náhledu vlády biskup byl bernským úředníkem, poněvadž Bern na důchody jeho přiláčí; avšak tu hleděti musíme k 18. článku ústavy, dle něhož žádný úředník leč soudním nálezem sesazen býti nesmí. Namítá se, že by pan Lachat nebyl pouze bernským úředníkem, nýbrž úředníkem i jiných kantonů; avšak já tvrdím: Chce-li Bern jej sesaditi, musí jej podlé zákona sesaditi t. j. soudním nálezem, sama vláda nazývá jej zemským biskupem bernským. Nechtějí-li ale soudně jej odvolati, přiznávají se, že všickni stavové nejsou jednotnou, morální osobou; a přece řeklo se dnes ráno, že by i to bylo po právu, biskupa za hranice vyvesti. Co se mne týká, já nestavím se na toto stanovisko libovůle a náruživosti. — Nejvíce

se biskupovi vytýká, že pro neomylnost pracoval a hlasoval. Neomylnost není nic nového a souvisí s katolickým náboženstvím; a byť i dogma toto nové bylo, co by mohl biskup namítati, poněvadž jest již stanoveno? Nemá snad rozhodnutí tato uveřejňovati? Pro to zajisté nemůže býti odvolán! Proč pak se držíte jenom biskupa? Sesadte také papeže! (výborně! veselost a hlasy: „Souhlasíme!“) Pánové! nechte mne dále mluvit. Stalo se, že za francouzské revoluce konvent i Boha sesadil; proč by nemohla protestantská vysoká rada bernská papeže sesaditi? Vedle jiných stížností na biskupa odvolávají se na spisek Dr. Aug. Kellera, avšak že ředitel semináře, profesor Kaiser obsah jeho vyvrátil — toho si nevšímají. Ve všech oborech učení, víry a vědy naskytují se přílišnosti. Co tvrdil nedávno francouzský profesor na bernských vysokých školách? Že manželství jest jen obapolné shodnutí a že každá strana vždy bez ohledu na děti může rozvésti se. Tak přednášelo se synům našim, jež na vysoké školy z donucení posíláme. To jsou přílišnosti, jak se ve všech oborech objevují. Komunistický článek víry zní: „Vlastnictví jest krádež.“ Mimo to vytýkalo se biskupu, že podepsal listinu proti špatnému novinařství. Totéž učinili všichni biskupové. Což nesměli to učiniti, již se stanoviska duchovní správy? Vy všichni, pánové, víte, že stává špatného novinařství. —

Snad zašel jsem příliš daleko. Avšak, řekne mi někdo, jedná se o „boj proti ultramontanismu a jesuitismu.“ To jsou hesla, jimiž se vše v politice a v státu zastírá a vymlouvá. Dále se říká: stát musí věděti, kdo jest kuchařem a kdo sklepníkem. Pánové! nevíte ještě, kdo stát jest? Reformované i katolické vyznání jsou ve státu. Ať se utvoří zákony, jak to Bismark a ženevský kanton učinili: avšak Bern napřed udeří, a pak teprve dává zákony. Já souhlasím na příklad se zákony o uzavírání snatků, užívání hřbitovů: avšak dnes je heslem: „Pryč s kněžími!“ Proto i sesazení biskupa. „Kam pak chcete vyhnat ty kněze, do Pruska či do Francie?“ Co státní občané se vždy vrátí, v klerice nebo v kabátě. — Ano — říká se — my jich nevyháníme, my zastavujeme jenom jejich výkony. Avšak, pánové! komu to zasazujete ránu? 65.000 katolíků v Pojuri, občanům kantonu bernského. Kostely jsou zavřeny, služby Boží zastaveny, a vy nutíte katolíky, aby svou pobožnost velko-

noční jinde vykonávali, buď v sousedním Elsassu nebo ve Francii; aneb se jim dovoluje, v nějaké kulně nebo pod širým nebem se modlití. To není ospravedlněno, že katolíci do kostela jíti, mrtvé dle svého obřadu pochovávat i křtiti nesmějí.

To jest násilí! Vláda odváží se příliš daleko! Smilujte se aspoň nad našimi katolickými spoluobčany. To jest moje poslední slovo!“

Dojem řeči této byl patrný; avšak výsledek hlasování byl již napřed rozhodnut; heslo bylo dáno a jeho muselo se dbáti!

— Švýcary krutým utiskováním církve obracují zraky všech katolíků na sebe a všechny katolické noviny věnují jim zvláštní pozornost. Korunou všeho záští jest ustanovení vlády bernské: prozatímné zastavení úředních výkonů všech (97) duchovních v Jurách a návrh na nejvyššího soudního dvoru, aby odvoláni byli. Vysoká rada bernská schválila dne 26. března všechny prostředky vlády ve věcech biskupství tamního a vůči 97 kněží. Jenom málo šlechtických a odvážných protestantů mluvilo ve prospěch nevinně pronásledovaných. Jde-li o katolíky, a zvláště o kněze, přestává u protestantů spravedlnost, a tito staví se nade vše právo. 97 kněží je sesazeno, poněvadž stojí ku svému biskupu! 50.000 katolíků postrádá duchovní správy vinou většiny protestantské vysoké rady! Vše ve jménu svobody! I v Bernu i Solothurně děly se vojenské přípravy pro případ, kdyby se nepokoje udály, aby rychle se vše potlačiti mohlo. Rádi viděli by nepokoje, aby tím příkřeji nastupovati mohli. Však katolíci nemohou (jsou v menšině a bez zbraní) a nechtějí vzpouru způsobiti. Faráři na francouzských hranicích putují se svými osadnicemi do francouzských obcí a tam služby Boží konají. Ustanovení vládní vykonává se ostatně rozličným způsobem. V Pruntrutu jsou všechny výkony vyjma kázání dovoleny. O svátcích velkonočních byla i zpověď dovolena (o těch milostivých ukrutníků!). Nejdále odvážil se místodržitel v Bielu, který si přeje, římským ukrutníkům za časů Diokletianových přirovnánu býti. Tam farář byl nejen sesazen, nýbrž i několik hodin uvězněn. Zakázáno jemu mši sv. (i doma) sloužiti. Všecky věci v kostele byly inventárně sepsány, z nichž mnohé jsou soukromým majetkem farářovým; i tabernakulum otevřeno, na štěstí ale bylo prázdné. V Ženevě byly nové, katolické církvi záhubné zákony hlasováním lidu přijaty. Katolíci nehlasovali;

něco málo spravedlivě smýšlejících protestantů hlasovalo proti. V Solothurně zůstávají zarytými a hromadí nespravedlnost na nespravedlnost. Přes 6000 občanů použilo práva ústavy a žádalo, aby o vládních ustanoveních ve věcech biskupství lid hlasoval. Vysoká rada, dle přání jenom 2000 žadatelů, uzavřela dne 17. března (70 proti 26 hlasům), že žádosti oné vyhověti se nemůže, poněvadž vysoká rada přesvědčena jest, že má většinu lidu na své straně. Avšak bála se zkoušku učiniti. Školní rada města Solothurnu nařídila duchovním, že se ve škole a v kostele ani katechismu, ani jiné učební pomůcky užívati nesmí, v níž by neomylnost papežova se přednášela, čemuž se ani ústně učiti nesmí. Náboženské knihy učebné potřebují schválení školní komise. 1. „Žádný výnos papeže, ani biskupa, ani jiné duchovní vrchnosti, v němž učení o neomylnosti obsaženo, nesmí se v městských kostelích ohlašovati.“ Po několika nedělích nařídila tatáž komise: „2. Výpomocní učitelé, k náboženskému vyučování potřební ustanovují se jenom se srozuměním a schválením školní komise. Kterí až dosud ustanoveni byli, musí před počátkem školního běhu letního schválení školní komise si vymoci.“ 3. „Poněvadž biskupský katechismus, jehož se na obecných školách městských užívá, se stanoviska pedagogického za nevhodnou učební pomůcku uznán býti musí, odstraní se na konci tohoto roku.“ 4. „Jmenovitě nemá školní mládež nucena býti, aby se veřejných průvodů zúčastňovala.“ Radikální Diokletiani nemají dosti na utrpeních nejdůstojnějšího biskupa; každým týdnem přidávají mu nových. Mezi tím, co v biskupském paláci vše inventárně sepisovali, vyhrožovali soudními kroky a trestním soudem pro odkaz slečny Linderové z Basileje, odkázavší 285.714 franků biskupu basilejskému a ve vysoké radě rozdávali anonymní spisek, v němž se biskup viní, jako by celý odkaz sobě a příbuzenstvu přisvojoval. Jaká to urážka pro biskupa, jenž co sprostý šibal a zloděj vylíčen jest! Ti pánové nablížeji horlivě v své vlastní zrcadlo. — V Starrkirch Dullikenách jest kostel prázdný a věrní katolíci jsou nuceni v malém sále bohoslužbu odbývati. Rodiče, kteří nechtějí dětí svých na starokatolickou bohoslužbu posílati, trestají se neustále a mnozí raději v jiných farnostech u přátel a známých na vydržování jich platí. To vše neděje se v Polsku, nýbrž ve Švýcařích! Olteny, ode dávna liberalismem se honosící, chtěly v boji tomto se vyznamenati. Statečný farář Blaesi

sesazen a na místo jeho zvolen starokatolický farář Herzog. Vláda řekla na vše amen a přidala své požehnání. Na odpor kapitoly Schönenwerthské odpovědělo se peticí za zrušení kapitoly, již se bezpochyby vyhoví. Konečně jsou všichni kněží kantonu pro přečtení postního řádu a podepsání adres pokutou 25—100 fr. trestáni. Též kanton Glarus, dosud klidný, v kterém katolíci v malém počtu se nalézají, chce se sporu církevního účastniti. Nejprve má obecné shromáždění, jež se na konci dubna odbývati má, opětou volbu a odvolání duchovenstva ustanoviti. Dne 23. března odbývána schůze (200) radikálních mužů, od od spolkové rady žádajících, „aby se mír vyznání zachovali!“ Téhož dne odbývali starokatolíci schůzi v Svatém Havlu na síni vysoké rady; advokát počínal si co nejvyšší kněz; obětovány hekatomby velikých i malých lží a utrhaní. Nevíme, zaslужuje-li zlomyslnost vůdců více opovržení anebo zaslepenost těch, které vedou, více soucitu! Dne 30. března uzavřela školní obec sv. havelská 570 hlasy proti 177, že v jejich školách neomylnosti papežové učiti se nesmí, ačkoli předcházející neděle všichni duchovní od tohoto kroku s kazatelen zrazovali a kapitulní děkan Egger v samém shromáždění nespravedlivost a nezákonnost věci této důrazně dokázal. Jest obava, že příklad sv. havelský i na jiné obce působiti bude. Zajisté se nikde nepracuje pro a proti starokatolicismu, jako mezi čilými Svatohavly. V krátké době založeny tři menší listy, rozhodně a šťastně katolictví hající; na všech místech tvoří se katolické spolky mužské, kteréž časté schůze odbývají, časem schází se více spolků, v horlivosti se posilňující. Byť tím celek se nezachránil, přece mnoho jednotlivců se zachová a mnoho kolísajících uchová se pádu. V Lucernu utvořil se spolek na podporu pokutovaných kněží a laiků. Vysokomyslní Freiburčané sebrali v málo dnech 4000 franků. Ženevští katolíci sebrali k podobným účelům přes 30.000 fr. Jak již pověděno, poslán jest ode všech 97 duchovních správců katolického Pojuří nový protest vládě bernské; žádný z nich nezpronevěřil se, alebrž každý odmítnul lákání vlády. Musí se tedy na nové násilí připravovati. Z toho patrné, že v krásném Švýcarsku mnoho zlého, mnoho bezpráví, mnoho těžkých hříchů se zpáchalo! Avšak též mnoho dobrého se vykonalo. Dobré bývá zlým probuzeno. O kéž by všichni, kdož o tomto slyší a čtou, zautlačované se modlili,

by všichni v boji vytrvali a nikdo nazahynul, — aby zvláště dorůstající mládež neutrpkla zlým příkladem, jež má před očima — aby Slutovník dny utrpení zkrátil a mládež před nimi zachránil!

Z Francie. „Revue religieuse“ přináší následující vyzvání: Uprostřed osudných ran a nehod Francie, útisků, nepřátelského vpádu a svatokrádežných útokův naproti církvi a její vznešené nejvyšší hlavě, uzavřeli velkodušní Francouzové, pokoriti se pod rukou Boží, kteráž nás trestala, a pomník postaviti, kterýž by budoucímu pokolení svědectví dával o našem pokání a naší naději. Obrátili se k srdci božskému Ježíše Krista, kteréž jest hlavní pobožností našeho století, a rukojemstvím našeho vzkříšení a spolu pramenem největších milostí, a příslibili, v Paříži kostel božskému srdci Ježíšovu zasvěcený vystavěti. Sotva že tato myšlenka v známost přišla, setkala se s všeobecným souhlasem; k spolupůsobení a k zúčastnění se všech v tomto velkolepém díle bylo vyzýváno, a na všech stranách ukazovala se neochotnější pomoc. Národní subskripce k tomuto účelu otevřená vynesla 600 000 franků. Místo, kdež kostel vystaven býti má, již je vyhledáno a v krátkém čase již počnou se klásti základy. Než doposud jest to pouze skromná obětovnost, započatá Piem IX. a nejvyšší hlavou diecése; nad to bylo by třeba, aby Francie orgánem zástupcův suverenní autority k této manifestaci se připojila. Pak by země co společnost nadvládu Boží uznávala a tím způsobem konec učinila svým atheistickým naukám. K tomuto účelu byla zvláštní petice k národnímu shromáždění napsána. Nevíme, zdali národní shromáždění s ní souhlasiti bude, jakž doufati právo máme, a tak uzná, že nad ním nejvyšší zákonodárce stojí a že Tento vliv míti má na jeho politické jednání. V každém případě však myslíme, že katolíci podpisující žádost tu, krásnou, potěšitelnou povinnost konají. Zveme je tedy k podpisování, jakož i k užití svého vlivu, aby dílu tomu velkého rozšíření zjednali. (Následují praktické rady k dosažení co možná hojných podpisův). — Podepsáno je toto vyzvání od „Alazarda“ kněze. Žádost k národnímu shromáždění sama končí slovy: „Žádáme vás, aby páni poslanci k tomuto přání národu se připojili a následující návrh přijali: Souverenní národní shromáždění si přeje, aby Francie ouředně nejsvětějšímu srdci Ježíšovu zasvěcena byla, a aby chrám spolupůsobením všech katolíků v Paříži vystavený památku tohoto se-zasvěcení zvěčnil.“

Z ruského Polska. Dopis z Lublina v jednom haličském listu obsahuje následující smutné události: Odpadlí kněží Popiel a Reszytelowicz vyznamenávají se svou rozhořčeností proti církvi od nich zrazené. Kolem 15. února odbývány ve Varšavě konference mezi odpadlíky od řecko-sjednoceného ritu a několika hodnostáři moskevského schismatu. Zúčastnili se jich ministr vyučování hrabě Tolstoj, co prokurátor Petrohradské synody; generál Bukowski, gouverneur Lublinský, Gromeka, civilní správce Podolský, kněz Popiel, správce diecése Chelmské a prelát Wojčicki. Rokováno o tom, aby na místo katolického řeckého sjednoceného ritu přijat byl ruský schismatický kultus, účel to, kterýž bohužel v nedalekém čase dosažen bude. Usjednotili se, v tomto směru příčinnivě pracovati, a odpadlí kněží z Haliče mají sloužiti co agenti tohoto zámyslu. — Doufají lid násilím k podepsání žádosti na cára donutiti, aby tento jim dovoliti ráčil, navrátiti se do lůna rusko-pravověrné církve. — Jest to totéž jednání, jakéhož svého času v Litevsku a v polsko-ruských provinciích upotřebeno bylo; pronásledování rostlo v též míře, v jakéž se dělo rozšiřování rozkolu. Mezi těmi, kdož jemu za oběť padli, nalézají se farář Orchovský Szulakiewicz, kterýž před dvěma lety s celou svou rodinou do vězení Rodecnického uvržen byl. Nedávno opět byli do vězení uvrženi kněží Szymanski ze Sobiboru, Alexandr Zatkalik z Rozanky, Ant. Zatkalik, Vladisl. Zatkalik, dřívější farář, a Lebowicz z Czerniczyna se svými rodinami. Vůbec vyznamenávají se sjednocení Řekové v Podolii silným odporem. Všem svrchu jmenovaným kněžím byla zakázána oběť mše svaté; co zvláštní milost dovoluje se jim doba dvou měsícův k prodání majetkův.

Z Ruska. (O poměru ruského dvoru k sv. Stolicí). Ujišťuje se, že poměr mezi Ruskem a sv. Stolicí denně lepšího rázu nabývá. Neskoumajíce, kam až sahá nezištnost ruská, a nemluvíce o účelu, jež tato velmoc snad má, poukazujeme jen k sblížení se mezi Francouzskem a Pruskem. Již ale Francouzsko, sblížující se s některou mocností, i přátelské poměry té mocnosti ku sv. Stolicí obnovuje anebo utvrzuje. To tak jest pravda, že, kdyby se Francouzsko a Prusko zítřka dokonale vyrovnalo, jinak by možno nebylo, než že by se kníže Bismark buď svých nepřátelských útokův proti katolíkům vzdáti, anebo svého místa někomu

jinému přenechati musel. Císařovna ruská osvědčila jemný cit, že, jedouc Římem, se ani nezdržela ani nepřijala pocty, jí ráno v 5 hodin na nádraží chystané. Komoří její propustili měšťany, vojína a hudebníky, řkouce, že císařovna spí, ačkoli titíž komoří v témž okamžiku úředního diplomatického agenta petrohradského u sv. Stolice pana Kapnistu u císařovny uvedli. (Týž měl podati císařovně psaní od papeže.) To dokazuje, že Rusko zachovává k Itálii jakousi odměřenost, a potvrzuje, že poměry mezi cářem a papežem mnohem lepší jsou, nežli v předešlém desetiletí. Tolik dle „Journal de Florence.“ K tomu podotýká jeden z římských korrespondentů: Pováží-li se ta neobyčejná uctivost, kterou velkokníže Mikuláš Konstantinovič za svého zdejšího pobytu v předešlém roce papeži prokazoval, jakož i prostřednictvím legačního rady Kapnisty v posledních časech rozmnožené dopisování mezi Vatikánem a tajným kabinetem císařským, jmenování a přesazení mnoha biskupů v Rusku a Polsku v předešlém roce, nebude možno popírat, že poměr mezi kabinetem petrohradským a sv. Stolicí na tom jest, aby vrátil se tam, kde se nacházel za císaře Mikuláše v roce 1836. Vůbec mnoho poukazuje k tomu, že dvory a kabinety evropské jsou toho mínění, aby vyrovnaly, co částečně spolu zavinily, když byly záležitost papežovu opustily. Prozatím může býti katol. svět ujistěn, že sv. Stolica za nic na světě zájmy spravedlnosti, práva a náboženství národů nezradí.

Ze Severní Ameriky. (Jeden americký vrchní soud o právu exkomunikace.) Neškodí, dovědí-li se někdy liberalové, jak Američané o svobodě náboženské soudí. — Vrchní soud ve státě Kentucky vydal 6. února t. r. nález proti jakémus J. V. Lukasovi, jenž od kazatele a starších své sekty z obce byl vyloučen. Když byli starší, jimž vyšetřování svěřeno, případ onen dokonale propátrali a s ostatními staršími a pastorem se poradili, rozhodli: „Jsme nuceni jej (Lukasa) co nepořádného úda církve naznačiti a za souhlasu s učením písem novozákonních společenství církve mu odníti.“ Proti tomuto vyobcování Lukas před světským soudcem žaloval. tvrdě, že jim „do nepřízně, bezectí a opovržení u svých sousedů a jiných dobrých a hodných občanů vůbec přiveden jest.“ Soud odmítl žalobu tuto rozhodnutím důkladně odůvodněným. Bere starší a pastora v ochranu proti obviňování, že by byli jednali z úmyslu zlovolného a utrhačného,

a dovozuje, že podle předpisů v církvi jejich panujících a za platné uznaných jen svou povinnost plní, vylučující Lukasa. Po dlouhém výkladu, který církevní moc v oné obci na základě bible ustavenou za jediný tribunal ve věcech víry a mravů uznává, došel soud k následujícímu nálezu: „Zdali církev v tom, co učinila, pravdu má či nic, nemůže tento soud v tomto případě do jejího oboru blíže sahati, aby v něm vyšetřování zaváděl; nemá moci, aby křivdu appellujícímu, dle udání jeho církvi mu učiněnou odčinil. Byv údem církve, podrobil se sám její církevní moci, a ani tento, aniž který jiný soud na zemi nemůže nad právomocností touto bdíti, neb ji kontrolovati.“

Paběrky.

14. „Pollak“ v Kladském pohoří.

Kdo prošel horské dědiny na západním svahu Kladského a Orlického pohoří, podivil se zajisté, vida obydlí vesměs obrácena okny k západu; málokteré k jihu. I osamělé mlýnky a pily v romantických údolích hledí za rychlým tokem bystrín — k západu. Příčina toho jest zvláštnost tamní povětrnosti. Zdvihává se totiž — zvláště v zimě — z bažinatých roklin (Seefelder) na pomezí Česko-Kladském hustá, chladná mlha, sází se a mrzne v drobounké ostré krupky na vrcholích stromů jehličnatých, které pod tíží se kloníce počínají šumět prouděním vzduchu, — vítr se zmáhá a hučí v jejich korunách, valíc roklemi mlhu do údolí, jenž se po nížinách co šedý příkrov rozstírá. Krátkou na to dobu počne douti ledovým dechem v nepravidelných přestávkách do údolí přinášeje sebou děšť ostrých ledových krupek; po chvíli burácí již bez ustání celou dědinou, skučí kolem oken, vyje v komíně, hromadí závěje, proniká sebe lepší oděv a stavbu a prohání chumáčky ostrých, jemných krupek každou šterbinou. Jest to tak zvaný „Pollak“ čili horský vítr! Někdy bouří jenom několik hodin, často však po celé 2 i 3 dny a noci, v krbu nesmí oheň vyhasnout. Horalé zabývají se v zimě hlavně tkalcovinou a uvyklí na teplo, nevycházejí za takové nepohody ani krok z domu, leč by je důležitá příčina k tomu donutila. Ba pro slabé to docela nemožno, jelikož ledové krupky šlehajíce v tvář dech dusí a zrak zatemňují; i slza na lících tuhne. Padne-li taková nepohoda na neděli, bývají kostely i — hospody prázdné; ač jest horský lid velmi

nábožný a svěcení neděl i svátků bedliv. Jednou bylo na službách Božích ve farním chrámu P. jen 12 mužských; místo velké byla tichá mše sv., odpoledne bylo jich toliko 5 přítomno, dech mrznul téměř na jazyku. Celebranti mívají rozhraté mramorové kuličky v kalichu až do obětování. — Závěje bývají prudkostí větru tak uhnětené, že se přes ně může jeti s nákladem. Běda vozkovi, stihne-li ho „Pollak“ v šírém poli, pak musí vypřáhnout a hledět se dostat s potahem pod nejbližší krov. Ký div, že si hledí lid obydlí proti němu co nejlépe opatřit! Tesaři pokrývající střechy (vůbec) šindelem, podkládají koudel, by zamezili krupkám přístup, okna jsou nejvíce malá, a mechem — dveře domu prkennými předšinci dobře opatřena. Buráci-li Pollak po více dnů, snese se i do vzdálenějších dědin ku straně západní, kdežto nejbližší sousední na východ dědiny nejednou se těší dnu nejkrásnějšímu. Z.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 6. (květnový) přináší kázání na slavnost sv. Jiří, sv. Jana Nepom. a Nanebestoupení Páně, na ned. II.—VI. po Velikonoci, řeč při vysvěcení cukrovaru akciového, o kněžských druhotinách, při svěcení mešní kaply a o štědrém dnu před podělováním chudé mládeže.

— „*Nauka o domácím hospodářství pro školu i dům.*“ Sepsal Josef Štumpf, učitel. V Praze 1873. Nákladatel Theodor Mourek. Str. 176. Týmž nákladem vyšla: „*Květomluva*“ Z národních písní slovanských vybral Rudolf Pokorný. Str. 67 kapes. formátu v barevné obálce.

— „*Besedy pro mládež.*“ XLV: „*Leva Tyček aneb: Založení kláštera Broumovského.*“ Historická povídka pro mládež a přátele její. Vypravuje Ed. Ferd. Schmidlechner. S obrázkem. V Praze 1873. Nákladem kněh. Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 88.

— „*Z Dědictví sv. Janského.*“ Pro nahodilé překážky nemohl letošní podíl, totiž „*Příběhy Nového Zákona*“ posud vydán býti, neboť se poslední archy té knihy teprv dotiskují. Pročež se s vydáním té knihy údům Dědictví sv. Janského započne teprv po svátcích svatoдушních, načež větší zásilky v měsíci srpnu odbývány budou. Důst. duchovenstvo se žádá, aby to údům na osadách svých laskavě oznámilo.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Prokop Ondrák, děkan a čestný měšťan král.

horního města Příbramí, zasloužilý spisovatel český, 3. května (nar. v Praze 13. července 1810, vysv. 3. srpna 1834).

Vyznamenán jest:

p. Vojtěch Pelikán, děkan v Stříbře a správce k. arcib. střídnictví Stříbrského, jmenován skutečným k. arc. vikářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Ondřej Kötler, farář v Brazci, za far. na Andělské Hoře;

P. Thad. Kotzura, ř. premonstr. na Strahově, za administr. v Ouhonicích.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Mat. Panz, farář na odpoč. v Košetčích, 31. března (nar. v Řisutech 29. led. 1795, vysv. 14. srp. 1823).

Vyznamenán jest:

p. Frant. Wanka, kněz na odp. v Č. Prusnici, obdržel collare canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Frant. Krihl, kapl. v Ústí n. Orl., za faráře v Čenkovicích;

p. Sigm. Štepan, admin. za faráře v Kocvírově;

p. Gustav Jelínek, kapl. v Brandýse n. Orl., za admin. fary tamtéž;

p. Josef Vaško, za kapl. v Brandýse n. Orl.;

p. Jos. Šonský, za I. kapl. v Ústí n. Orl.;

p. Jan Slavík, za admin. fary v Luži, odkudž p. Vilém Helvich za kapl. do Skutče se navrátil.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Jos. Vorlíček, jub. kněz, b. notář, os. děkan, farář na odpoč. v Táboře, 19. dubna (nar. v Chejnově 27. pros. 1793, vysv. 22. srpna 1819);

p. Tomáš Buzek, jub. kněz, b. notář, farář na odp. v Mezimostí, 21. dubna (nar. v Soběslavi 12. pros. 1799, vysv. 4. března 1823).

Vyznamenán jest:

p. Frant. Loberschiner, dr. theol., apošt. protonotář, inful. prelát v Krumlově, atd. obdržel komthurský kříž řádu Františka Josefa.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

p. Jakub Farka, admin. v Soběnově, za kapl. v Žumberku.

Uprázdňené místo:

Zamlekov, fara patron. hrab. Taaffe, do 14. května.

Na poptávku, které ze starších ročníků Blahověsta na skladě jsou, odpovídáme: Úplné výtisky z. r. 1869, 1870, 1871 a 1872 v expedici t. listu.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

k Julianovi, spolužáku svému a výběřčímu
daně v Nazianzu.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

VII. Jeden každý vzdávej, seč jest, svým časem Bohu nějaké ovoce z všelikého života způsobu a postavení dle možnosti své a dle míry milosti obdržené, abychom všelikým způsobem ctností všechny tamní příbytky naplnili, tolik vytežíce, co jsme nasili, či at lépe dím, abychom tolik si uložili v sýpkách nebeských, co jsme stěžili. Tak vzdej Bohu ten své zboží, které má, ten opět právě to, že nemá ničeho; ten svou dobrou vůli k dobročinnosti, ten to co z dobré vůle od jiného přijímá; ten své chvalitebné jednání, ten své zbožné rozjímání; ten své včasné řeči, ten své výmluvné mlčení; ten své neklamné učení a život s ním se srovnávající, ten své poslušné a povolné slyšení; ten čisté své a vši marnosti prázdné panenství, ten své vážné a s Bohem spojené manželství; ten své posty vši hrdoosti prosté, ten své hody vši nestřídmé prostopášnosti vzdálené; ten pozornou snázňost v modlitbách a zbožných zpěvích, ten svou péči a obstarávání chudých a nuzných; všickni pak kající slzy, všickni čistý život, všickni povznešení my-

slí a horlivé úsilí po věcech přednějších.¹⁰⁾

VIII. Krásné ovoce jest i sprostost, krocení smíchu, dušení hněvu, mírnost v pohledu, mysl sebraná, ode vši roztržitosti odvrácená. Nic ze všeho, co se Bohu vzdává, byť i sebe menší bylo, byť jinak žádné ceny nemělo, není tak sprosté, co by nepřipustil a nepřijal Bůh, ačkoliv své milosrdenství spravedlivou váhou vážití umí.¹¹⁾ Tak přijímá rozsívání Pavlovo za Pavlovo, zalévání Apollovo,¹²⁾ dva trojníky vdovy,¹³⁾ pokoreni se publikánovo,¹⁴⁾ Mannassovo zkroušené se vyznání.¹⁵⁾ Mojžíš vystavěl na zemi stánek Bohu, obraz příbytku nebeského, a všickni přinášeli, jak jim přikázáno bylo. Ba samovolně dávali ti zlato, ti stříbro, ti drahokamy na náramky; tu ženy některé plátna dvojnásobná, jiné pak červcová a nachová roucha a kůže ovčí barvené; jiní srst koží ku potřebě svatostanu;¹⁶⁾ jiní všickni co každý a každá měli, všickni se skládali, žádný neostal bez daru, ani sebe chudší. A tak i my skládejme k tomuto velebnému stánku Božímu sv. církve, kterýž Hospodin sám založil, žádný člověk, a kterýž záleží z krásných drahokamů ctností, ten méně, ten více, ale všickni vespolek v dílo doko-

¹⁰⁾ Fil. 3, 13. ¹¹⁾ Is. 28, 17. ¹²⁾ I. Kor. 3, 6.

¹³⁾ Luk. 21, 2. ¹⁴⁾ Luk. 18, 13. ¹⁵⁾ II. Par. 33, 12. a d. ¹⁶⁾ II. Mojž. 26, 3. a d. 35, 22. a d.

nalé, v příbytek Kristův, v chrám svatý¹⁷⁾ se spojujíte a sjednocujíte v stavbu duchovní. Avšak nikdy nesložíme tolik, co jsme obdrželi, bychom i všecko snesli; neboť i že jsme, i že Boha známe, i že vůbec jemu něco vzdáti můžeme, od Něho pouze máme. A při tom jest to nejkrásnější, největší milost, že Bůh svou odplatu neměří dle ceny věci obětované, ale dle možnosti a vůle obětujícího.

IX. Nemeškej tedy býti štědrým, ale buď jím ihned, aniž pak veskrze té povinnosti se vzdej, že by nemohl nic drahého dáti; nýbrž seč jsi, uděl hned, k ostatnímu měj dobrou vůli; seč pak nejsi, v tom za odpuštění žádej. Dí zajisté Hospodin: „*Neokaž se s prázdnem před tváří mou!*“¹⁸⁾ Nikdo tedy nebuď s prázdnem a bez ovoce; žádná duše netrvej neúrodná, neplodná. Každý z přítomných zde vydej ovoce Bohu, a své zvláštní: hříšník polepšení, kdo přímo běží vytrvalost, mladík zdrželivost, hlava šedivá opatrnost, bohatec štědrost, chudý vděčnost, vladař mírnost, věritel shovívavost. „*Kněží, oblečte se spravedlností!*“¹⁹⁾ či „*at lépe dím: „oblečme se!*“ Nerozptylujme, nehubme ovce stáda,²⁰⁾ za něž život svůj vydal pastýř dobrý, jenž zná své i znám jest od nich, a volá je jmenem a vede i řídí je²¹⁾ od nevěry k víře, od života tohoto k pokoji nebeskému. Bojme se, aby nepočal soud, jak hrozí písmo, *od nás*;²²⁾ abychom z rukou Páně nepřijali dvojnásobné hříchy,²³⁾ sami nevejdouce k němu, aniž pak dopouštějíte jiným, kteří by vejíti chtěli.²⁴⁾

X. Kdo k ovcím náležíte, neodvažujte se pásti pastýřů, aniž z mezi svých vystupujte; dostačí vám dobře paseným býti. Nesuďte své soudce, nedávejte zákony zákonodárcům; neboť

není Hospodin Bůh nesvornosti a nepořádku, ale Bůh pokoje a dobrého řádu.²⁵⁾ Nechtěj tedy býti hlavou, komu se dostalo býti toliko rukou, nebo nohou, nebo jiným sprostším údem těla; ale každý, v kterémž řádu postaven jest, bratří! setrvej, byť i lepšího byl hoden; čím více svůj milovati bude, tím více slávy dojde, nežli bažením po tom, kterého nemá. Nikdo moha bezpečně následovati, nežádej si s nebezpečím jiných věsti; nikdy se neruš zákon poslušnosti, jímž všecken i nebeský i pozemský řád stává; nečiňme mnohováldou bezvládi! Kdož vědy pěstujete, nedůvěřujte příliš své výmluvnosti, nebuďte příliš a téměř proti rozumu moudří, aniž se zasazujte veskrze a byť i nedobrou cestou bylo, vrchu obdržeti, ale strpte i někdy slavně podlehnouti. Zsvěťte Slovu slova svá, nebuďte vám umění zbrojem k smrti, ale štítem spravedlnosti.

XI. „*Mějte dosti, vojáci, na svém žoldu!*“ aniž pak nad to více žádejte.²⁶⁾ Toto vám se mnou přísně prikazuje Jan, veliký pravdy hlasatel, hlásný předchůdce Slova. Což medle míní slovem „*žoldu*“? Zajisté královský plat a zákonem určené důstojnictvu dary. Což pak nad to jest, či to má býti?²⁷⁾ Já bych sice nerad slova řekl, které by uražením bylo; vy pak, kteří ve vládě postaveni jste, vím že mi rozumíte, bychť i slov šetřil. „*Dejte co jest císařovo císaři, a co Božího Bohu!*“²⁸⁾ tomu clo, tomu bázeň, když pak bázeň pravím, zapovídám vydírání. Což pak tím znamenitého získáme? řekne mi snad někdo. Velmi mnoho zajisté; jenom chcete-li, aspoň za prostřednictvím mým získáte krásné naděje na přednostentství nebeského města, nikoliv pak na vládu nad tímto

¹⁷⁾ Žid. 8, 2. Efes. 2, 21. ¹⁸⁾ II. Mojš. 23, 15.

¹⁹⁾ Žalm 134, 16. ²⁰⁾ Ezech. 34, 5. 6. ²¹⁾ Jan 10, 11. a d. ²²⁾ I. Petr. 4, 17. ²³⁾ Is. 40, 2.

²⁴⁾ Mat. 23, 13.

²⁵⁾ I. Kor. 14, 33. ²⁶⁾ Luk. 3, 14. ²⁷⁾ Naráží na Mat. 5, 37. Dále pak „uražením“ myslí to, že všecko, co nad potřebnosti života vybývá, od zlého ducha jest a k zlému svádí; to však vyřknouti se ostýchá, aby mnohých neurazil. (Niketas.) ²⁸⁾ Mat. 22, 21.

malým, ba nejmenším městečkem, v němž ani přednostensství, ať tak o svém vlastním rodišti se ctí dím, nic není důstojného a slavného. Tamo hledme prvními býti; tamo se ucházejme o slávu; za vezdejší dobročinnost tam odpočinku vyhledávejme v lůně Abrahmově; sudme soudem spravedlivým, vysvobodme nuzného a chudého, smilujme se nad vdovou a sirotkem, vykupujme nevinně na smrt odsouzených, anebo ať nejlevněji dím, nepřispívejme k usmrcení jich, nepovrhujeme tím, kdo nás prosí až i o ty drobtý s stolu našeho padající, ²⁹⁾ nemiňme raněného a malomocného, jenž leží u dveří našich, nehodujme, když jiní lační, nestydme se za žádného spoluslužebníka. Nebudme jako onen nemilosrdný bohatec, ať nehoříme v hrozném plameni a nejsme odloučení nesmírnou propastí od společnosti svatých; ať neprosíme chudého Lazara, aby omočeným prstem ovlažil a občerstvil prahnoucí jazyk náš, konečně ani toho nedosahnouce. Budme dobrotiví, milosrdní, soutrpní; následujme dobrotu Hospodinovu, an slunci svému velí vycházeti nad dobrými i zlými a živí vláhou svou všechny vesměs. ³⁰⁾ Nebažme zbohatnouti chudobou jiných a tak velmi se vzdáliti od podobnosti s Bohem; nemesňujeme poklady své s slzami bližního, jimiž by jako jedem a molem stráveny, či ať slovy písma dím, vyvrženy byly. ³¹⁾ Smíme-li pak býti žádostivější nežli potřeba velí? — Jest i krásné jedno lakomství; dejme něco málo zde, ať zbohatneme tamto! (Dokončení.)

Útěcha.

Svírá-li tě žalost,
bolné utrpení,
pamatuj, ten život
bez bojův že není.

A těch bojův dobou,
každou tesknou chvíli

jasný pohled k výši
nechať tebe slí!'

Vítězný pak *příklad*
tiché oddanosti
k důvěře tě vznese,
sprostí zoufalosti.

Posměváček mnohý,
když jej stihly kříže,
poznal, co mu v slzách
ulehčilo tíže.

Když jej dary světa
všechny opustily,
útěchou jen s *výšín*
se mu nahradily. *Fr. Doucha.*

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Karel Spinola vřel uctivostí a milostí k Pánu Ježíši ve velebné Svátosti oltární. On Jej pod způsobou chleba v chrámě přítomného několikrát za den navštěvoval. Kolikrát mu zpovědník povolil, tolikrát chodil Boží Tělo přijmout. Ani před zřízením na kněžství ani potom neopovážil se přikleknouti k stolu Páně, dokavad mu svědomí nějaký *všední* hřích vyčítalo. Z té příčiny chodil již co řeholní žák několikrát do téhodne k správě Boží, kterýžto obyčej zachovával, dokud na světě putoval. Ze *všedních* vin tak skroušeně se vyznával v zpovědnici, až leckdys pro vzlykot a pláč sotva mluvit mohl. Panenku Marii bez prvotného hříchu počatou miloval láskou synovskou a zvěštoval Její chválu horlivě. Proto mu vrchní ač mladičkému poručili rádi ředitelství Marianského bratrstva v koleji brerské. Obraznost a paměť svou pilně střežil z obavy, žeby se mu do hříšného světa zatoulaly a zkáleny domů vrátily. Jakž ale čistá jeho mysl v samých nebeských věcech se kochala, rovněž tak zvykla ústa jeho jen o duchovních záležitostech rozprávěti s družstvem; byla-li řeč o žádoucnosti mučnické korunky, tehdáž se o tom štěstí rozhovořil s takovou nadšeností, že byl jako u vytržení a sebe chladnějších srdcí plápolem svým zažehal. V zapírání sebe samého cvičil se bez ustání, věda, že mu sic nelze býti apoštolským mužem, ba ani ctnostným křesťanem. Tělo své skrocoval uzdou práce a postu, šleháním a jinačím obyčejem. Když mu z choroby mdlému od představenstva poněkud v tom bráněno, nahrazoval nedostatek

²⁹⁾ Luk. 16, 20. a d. ³⁰⁾ Mat. 5, 45. ³¹⁾ Job. 20, 15.

tělesného mrtvení horlivostí v duchovním sebe mrtvení. Hledal tedy a vítal příležitost, za kterouž by se mu snížení, hany a potupy dostalo, maje na mysli urouhaného Ježíše. S veselou tváří vyslýchá rozkaz řeholního starosty: „Vezmi pytel na záda, a vytloukaje domy žebroň na chudé!“ — Jindy zase: „Jdi, pospěš sloužit nemocným ve špitále!“ Srdce v něm radostí poskočilo, jestliže při vyřizování úkolu tohoto zakusil posměchu a opovržení. Jsa ještě žák řeholní, cvičil se v péči o duše svých bližních. Ledva školní prázdniny nastaly, spěchal s dovolením starostovým do vesnic učit pacholat i dospělého lidu svaté víře a ctnosti. Té práce sobě tuze vážil; neboť v téměř listu, jímž za posláni do Japonska prosil, žádal generála jezuitského, aby mu dovolil až do smrti vyučovati chudého lidu a pacholátek katechismu, pakliby ho neuznal za spůsobna k misii japonské. Podobně jednal v Brěře co ředitel Mariánského bratrstva. Necht v obecných schůzkách svěřené mu mládencečky nadšenou řečí k milování ctnosti rozpaloval, přece mimo to jednoho po druhém k sobě zval, chtěje každému zvláštní mu potřebné rady poskytnouti. Některému pomahal při volení budoucího stavu; jiného upozornil na hříšnou jeho vášeň, kteréž by odpírati třeba bylo; tomuhle vytknul divokou horlivost, kteréž by otěž dobře slušela; onomu navrhl mravní vadu k odklizení; několik z nich cvičil ve vnitřní modlitbě a v zapírání sebe; jiných brávil s sebou do špitálů a ukazoval jim, jak rádi by pro milého Pána Boha ty nejmrzutější skutky křesťanského milosrdenství měli vykonávati. Návod a příklad mladého dozorce potkal se u mnohých z bratrstva s dobrým účinkem.

Na kněžský řád posvěcen jest Karel Spinola l. P. 1594*). Od té chvíle až do skonání svého modlil se klečmo hodiny — codenní sv. úkol duchovenstva.

*) Jeho otec Oktavius nedočkal se toho, usnuv v Pánu dne 15. června 1592. Tělo pohřbeno v hlavním chrámu sv. Víta na hradě pražském; hrobní nápis na sloupu při oltáři sv. Barbory: Octavius Spinola, Genuen. Baro et Ordinis S. Joannis Hierosol. Eques, Grebnicens. Commendator, ob continuam operam fidei meae Augustis. Domui Austriacae jam inde a teneris praestitam a Rudolpho II. R. Imp. Augusto in Camerarium et summam stabuli praefecturae administrationem evectus, vir praeclaris animi dotibus praeditus, Germaniae nationi charus, de suo Hierosol. Ordine ac Patria bene meritis, hic requiescit. Obiit 15. Mens. Junii. A. 1592.

Hned na počátku svého kněžství připomenul vrchním starou prosbu svou za vypravení do Japonska. Zatím než to vyřízeno, působil užitečně na vytknutém mu stanovišti ve vlašském městě Kremoně, kdež jesuité sídla neměli. Tu kázal po kostelích několikrát v každou neděli a v každý svátek. By pak i takoví, kdož do chrámu nechodili, slova Božího zaslechli, počal na trzích a po ulicích učení katolické víry a ctnosti vykládati. Cos takového tam dosavad nebylo vidáno ani slýcháno; mnozí sobě strhli smích z milujícího kněze; když ale v dobrém díle neustával, počali ho ctíti a jeho řeči sobě vážit, až se i valně zarputilých hříšníků na pokání dalo. Zanedbanou mládež kremonskou opatřil řádným v počátcích víry svaté vyučováním. Napřed učil sám pacholat v kostele; pak zřídil mezi vzácnými měšťany bratrstvo, které s povolením biskupovým po několik hodin do téhodne katechismus mužské mládeži vykládalo. Podobný sbor, paniček ujal se chudých děvčat a vyučoval je svatému náboženství; začez ho ještě po mnoha letech kremonské chudinstvo svým největším dobrodincem nazývalo. V tom samém městě stál tehdy panenský klášter, kdež byla řeholní kázeň hrubě zašla. Jeptišky na slib dobrovolné chudoby pramálo dbajíce, měly každá pro sebe důchodek a nakládaly jej načkoliv po libosti. Z toho plemenila se leckterá neplecha ku pohoršení světského sousedstva. K pernému kusu práce užila duchovní vrchnost misionáře Karla, by totiž zpronevěřilou choť chudičkému Ježíši v náruč navrátil. S pomocí Boží přesvědčil kněz Spinola zbloudilé osůbky o svatosti řeholního stavu a zkrušil jim srdce, takže slib chudoby rádně plniti počaly, soukromému majetku výhost davše. Biskup zásluhy jeho uznávaje, poslal mu list děkovací, a založil potom v Kremoně, kdež stolicí měl, jesuitův kolej, aby ovoce Karlovy misie dotrvalo. Tehdáž obdržel týž misionář z Říma od svého generála povolení, aby se do Japonska na misii odebral. S nevýslovnou radostí vrátil se tedy z Kremony do Milána; zde vyvinuv se odporučimou příbuzenstvu spěchal do Janova, odkudžby se mořem doplavil španělského města Barcelony (1594). V Janově bylo mu opět zápasiti s opatrnou starostlivostí některých přátel příbuzných. Chtějíce ho s úmyslu sraziti, hádali se s ním; „Nač hledati v Japonsku, čehož doma míti lze? Čili není ve Vlaších hříšníků nazbyt, kteří návodu k polepšení života potřebují? Me-

zi nimi taky lze rozmahati čest a chválu Boží, a právě domácím slušno dáti přednost a ne cizincům pohanům!“ Odpověděl misionář: „Z Evropy pudí mne láska k sirým duším, nemajícím, kdož by jim cestu do nebe ukázal; pobádá mne toužebnost s nadějí, žeť se mi tam udá obětovati život za viru v Krista Pána; vyháň mne odtud strach, že tu mnohým s přáteli obcováním v lásce k Tovaryšstvu Ježíšovu zvlažním; rád bych též ušel důstojným úřadům, jež mně snad řeholní starostové tu chystají.“ Příbuzenstvo vyprovodilo jej tedy do přístavu. Jedné noci kněz Spinola na korábu ani oka nezamhouřil; buď nedorozuměním buď omylem bylo mu lože vykázano v nejspodnější šalandě mezi plavci a pacholky; této hrubé, nepobožné, rozpustilé čeládce dal se v posrbské řeholní roucho oblečený kněz rodu hraběcího až do rána všeljak týrati, ač sobě slovičkem vážnost a pokoj mohl zjednati. Sotva byl nazejtří koráb vyplul, vrazil do skaliny porouchán jest; i bylo mu vrátiti se do přístavu. Opět příbuzní Karla Spinolu pobízejí, aby u nich ostal: „Nechce tomu Pán Bůh, byste nás opustil, dávaje vám na počátku plavby pohromou znamení, že úmysl váš neschvaluje.“ Dí jim misionář: „Vyslyšel Pán Bůh prosbu mou; On mne připravuje autužuje k lopotnému dílu apoštolskému překážkami!“ — Opravený koráb chystal se podruhé k vyplutí z janovského přístavu; Karel vplul na něm do španělského přístavu pod městem Barcelonou a pustil se odtud pěšky až do Lisabony do města portugalského. Z jara posílalo Portugalsko své kopecké koráby do Indie. Misionář Spinola přišed záhy do města Lisabony, mohl ještě téhož roku s dotčeným loďstvem odplouti; pročež hodlal brzo uviděti Indie, odtamtad pak doplaviti se Japonska. Než Pán Bůh zkoušel do dvou let upřímnost a stálost jeho předsevzetí a ustrojoval ho sobě strastmi k apoštolování a k zasloužení mzdy nebeské.

Léta 1596 ubíralo se osm jesuitských misionářů do říše japonské; mezi nimi přet Vlachů, jenž s Karlem Spinolou do toho slameho korábu vstoupili. Dne 10. dubna vypluli z lisabonského přístavu. Za pohodlného větru ploul koráb mořem atlantským okolo Afriky. Misionářové pečovali o duše plavců, vojáků a ostatních osob. Spinola byl skoro pořád zaměstnán vykládáním katechismu, kázáním, mše svaté sloužením a svátostmi přísluhováním. Láskou obětounu přiklonil sobě srdce lodní čer-

ledi. Když se námořníci (plavci) a vojáci sváрили a již i k púťce zbraň dobývali, skočil mezi protivníky a sjednotil je k přátelskému narovnání. Až do 16. června minul se koráb s nehodou; však nedaleko od předhoří Dobré Nadeje zlomilo se kormidlo (hlavní veslo) výdmou či prudkým větrem trhnutím. Vjel do lidu strach; kdož prvé o smíření s Pánem Bohem nedbal, běžel teď k správě Boží. Jenom někteří dotud otáleli, až zimnice houšť kositi počala, neboť koráb bez kormidla skoro bez přítrže za náramného parna na jednom místě do kolečka se točil. Jednoho dne onemocnělo do čtyř set osob. Mezitím, co měli misionářové na pilno, rokovali v hromadě vojenští důstojníci. Na urobení nového kormidla nebylo pomýšlení pro nedostatek příhodného dřeva i železa; pročež ustrnul s nimi správce korábu na tom, aby se vrátili do Lisabony. Ale podřízené vojsko donutilo jej plouti k Brazílii, kamž se dřív a snáze dostati doufalo. Pak zhotovili lecjakou opaciinu, kterouž se koráb nehrubě řídití dal; ploul příliš zdlouhavě, potravý se kazily, léky docházely. Zimnice tak zle řádila, že sotva deset plavců k službě schopných zbývalo. Taký misionářové ustavičným namaháním zemdleli a onemocněli. Kněz Spinola po několika dnech zotavělý procházel v průvodu spólubratra Jeronyma přijímám „od Andělů“ řadami nemocných, každého těše i obsluhuje. Při tom čase vytrhl je Pán Bůh z hrdla smrti, neboť bez obzvláštní Jeho pomoci byl by se koráb stroskotal. Bloudil totiž podél břehu země brasilské, jež hustá mlha tak zahalovala, žeť správce jeho ani zdání o tom neměl. V tom zahlédli blizounko lodici loupežnickou; pátrajíce bedlivě, byla-liby samotna, uzřeli s hrozným leknutím, že koráb jejich s jedinký dostřel z ručnice vzdálen jsa od břehu letí k němu rozpjatými plachtami. Úsilou dán jest v okamžení korábu jinačí směr; i vploul zvolna do brasilského chobotu či zálivu Všech Svatých pod městem Sv. Salvatora. Uchování tolika životů přičítal Spinola přimluvám kněze Ignáce Azavedy a 39 druhů jeho z Tovaryšstva Ježíšova, kteří v těch samých skoro místech byli do moře hození od kacířů.

Město Sv. Salvatora bylo tehdy hlavou Brazílie od Portugalců opanované, však roku 1580 s korunou španělskou spojené. V tom městě mělo Tovaryšstvo Ježíšovo kolej. Jesuité uslyševše o korábu do Indie vypraveném, však k městu při-

plulém, vyšli rychle a přivítali spolubratry misionáře; pak přežali sami obsluhování nemocných na korábu, aby onino v koleji pookráti mohli. Jesuita kněz Jakub (de Vikariis) brzy tu v Pánu zesnul. Tím pozbyl Spinola podpory silné; jsa teď mezi japonskými misionáři sám jedin ozdravělý, měl na korábu velmi mnoho práce, kterouž od městských jesuitů mermomocí převzal. Vyslýchaje zpověď nemocných, a pomahaje, vyndavat zboží, prodléval a meškal v té prostore, v níž mnozí nemocní dlouho leželi a kteráž dotud vyčištěna býti nemohla. Pročež dostal opět zimnici; ale již po osmi dnech začal jesuitům pomahati v duchovním díle, očekávaje na spravení korábu. Pobývše tu pět měsíců, odpluli misionáři 12. prosince 1596. Plavbu měli z prvu k omrzení zdoluhavou; potřebujice k oplutí předhoří sv. Augustina 40 dní, ježtoby k tomu za příhodného větru tři dni byli dostačili. Na počátku měsíce března 1597 povstala tuhá bouře; koráb dostav štěrbin porouchán jest. Ve dne v noci čerpali z něho vodu, a polehčili mu, část nákladu vyhodivše. Že pak pro bouři a nával vln ani pukliny zaceliti ani koráb po své vůli řídití nemohli, vzešel strach a zmatek obecný. Jenom misionářové, prozřetelnosti Boží jsouce oddáni, podrželi paměť a mysl pokojnou; ti pak za dne i za noci udělovali svátost pokání lidem v opakujících se nehodách pravici trestajícího Pána Boha vidoucím. Kajicnost lidu byla upřímná; kdož se v čas bouře nemohl dostati k svaté zpovědi, přišel po bouři k správě Boží. Dne 25. března t. r. připravil porouchaný koráb do přístavu portorického. (Pokračování.)

Po klekání.

Ve stín svatý Tvého kříže
unavenou hlavu kladu,
co mi, Dárce věčné lásky,
co mi podáš za náhradu?

Celého dne zápas tuhý,
bolů dost a slasti málo,
nadějí i tužeb květy —
vše Ti srdce v obět dalo.

Teď když v snění usychají
slzy žalu na mé tváři,
prosím, Otče, abych procit
v ráje Tvého věčné záři!

—d—

Podobenství Otce Bonaventury.

19. Cesta do nebe.

Státní úředník, jenž, ač hodnostmi a bohatstvím oplýval, přece víru svou zachoval, měl jedné noci přepodivný sen, ježž druhého dne svému důvěrníku, nábožnému knězi, takto vypravoval:

Zdalo se mi, že jsem seděl na malém návrší, kteréž leželo při vchodu cesty do nebe. Odtud mohl jsem pohodlně pozorovati všechny, kteří se touto cestou dali. Bylo jich málo, a dlouhý čas jsem nikoho neviděl tudy jíti, až tu pojednou velký hlomoz zaslechnu. Byl to nádherný vůz, jenž sem přijížděl. Bylo doň šest skvostně přistrojených koní zapraženo, a skupení bohatě přemovaných sloužících stálo vřadu. Majetník tohoto slavného povozu sám seděl v něm. Byl oděn v nádherné roucho státní, s kterým souhlasil všecken ostatní jeho skvost. Jeho kočí a jízdní sluha usilovali zabočiti na silnici do nebe vedoucí, kteráž se jim z dále dosti širokou býti zdála. Dorazivše však ku vchodu této cesty, shledali ji býti tak ouzkou, že poznávali nemožnost vjeti na ni. Pán jejich poněkud jsa krátkozraký neviděl překážku je zdržující a křičel na ně ze vsí síly, by jeli ku předu; jelikož ale při nejlepši vůli nemohli jeho rozkaz vyplniti, skočil z vozu a běžel před koně, aby se sám přesvědčil o příčině zdržování. V tom samém okamžiku objeví se při vchodu cesty stkvoucí se a mečem plamenným ozbrojený anděl, jenž přísně na něho se dívaje takto k němu dí:

„Což nevidíš, že tato cesta jest příliš ouzká, abys ty s celým tímto spřežením po ní se dále dostati mohl? Chceš-li na ni vstoupiti, musíš svůj vůz, své koně, svého kočího, jízdného sluhu a své lokaje poslati nazpět; i bohatý svůj oděv musíš odložit; zabírá mnoho místa, a zachytil by se každým okamžikem na křoví a trní, které na této cestě roste. Já ti místo toho dám obyčejný prostý šat, jenž nebude ti v chůzi překážeti.“

Toto nabídnutí zarazilo vzácného pána. Přemýšlel okamžik, udělal pak andělu hlubokou poklonu, vstoupil opět na svůj povoz a poručil kočímu, aby obrátil. Sledoval jsem ho zrakem, a viděl jsem, jak zabočil na cestu velmi vzdálenou, kteráž byla poseta nesmírným počtem povozů všeho druhu, ku kterým se jeho připojil.

Sotva se mi byl s očí ztratil, uviděl jsem jiného poutníka blížiti se cestě nebe-

ské. Byl to hubený, vyzáblý, velmi chudobně oděný muž. Zajisté, pravil jsem sám k sobě, tomu nebude nikdo stavěti se v cestu. Avšak brzo objevil se anděl, jenž cestu střežil, před ním a oslovil jej s vznešenou vážností:

„Odstup, cesta není dosti široká, by stačila tobě s celým komonstvem tvým!“

„S celým mým komonstvem?“ odpověděl chudobný muž, „co chceš tím říci? vždyť vidíš, že jsem samotný a v stavu prabídném.“

Nyní nastavil mu anděl zrcadlo, jež mělo vlastnost ukazovati dívající se doň tak, jak vnitřně vypadali, to jest, jací vlastně dle žádostí svých byli. Moha se svého stanoviska vše viděti, co v zrcadle se dělo, podivil jsem se nemálo, vida svého chudobného poutníka nádherně oděného uprostřed četného služebnictva, jemuž zpuštěně rozkazovati se zdál. Viděl jsem jej ve velké lesknoucím se nábytkem ozdobené síni, a vůkol viděl jsem v poníženosti státi několik osob, které o jeho přízeň prosily; před vraty pak jej očekával nádherný kočár dle nejnovějšího vkusu.

„Nepoznáváš se tu?“ tázal se anděl přísným hlasem. „Či netrápí se srdce tvé stálou žádostí po bohatství, moci, štěstí a slávě? Nepředstavuješ se své obraznosti častěji tak, jak tě toto zrcadlo ukazuje? Nelibuješ-li sobě v těch pošetilých myšlenkách, a nepřeješ si podtají, aby se tato přání tvá vyplnila?“

Nešťastník vida se tak odhalena utekl, aniž by byl odpověděl, a já jsem se probudil celý jsa poděšen tímto koncem.

Toť, pane, jest můj sen se všemi okolnostmi; uznávám jej za pokynutí dobrotivosti božské, abych způsob svého života změnil. Pravda z mého snu nutně vyplývající jest, že boháč se svými povozy, svou nádhrou, svým četným průvodem na cestu do nebe se vtěsnati nemohou. Víte, že jsem bohat, že mám vůz, koně a četné služebnictvo: musím tedy koně své odstraniti, sluhy své rozpustiti a své jmění mezi chudé rozdělití a sám chudým se státi, chci-li se dostatí do nebe. To jest, co mne znepokojuje; neboť jest to má nejpevnější vůle, přijíti k spáse: ubezpečuji vás ale, že mi tato oběť přichází za těžko.

„Upokojte se“ odpověděl kněz. „Ačkoliv sny obyčejně nejsou leč hry naší obraznosti, na něž nesmíme přílišnou váhu klásti, přece jest váš sen na pohled tak uspořádan, že se ovšem zdá, jako by Bůh byl vás chtěl jím poučiti; ale co vy z něho

uzavíráte, nespočívá zcela na pravdě. Pravé naučení ze sna vašeho plynoucí jest pouze to, že bez chudoby srdce či ducha nelze přijíti do nebe a toť jest učení Ježíše Krista na každé téměř stránce evangelia. Zřící se svých statků, rozdati je chudým a žíti v chudobě, toť pouhá rada, nikoliv ale příkaz: srdcem ale odloučenou býti od bohatství, důstojností a časných výhod, jest přísnou povinností každého učenníka Kristova.“

„Boháč, jenž nejdříve na cestě k nebesům se ukázal, byl proto odehnán, poněvadž anděl poznal v srdci jeho velikou lásku k pomíjejícím statkům, kteréž měl. Byl boháčem v skutku i ze žádosti srdce. Druhý ale byl v skutečnosti chudý, avšak dle žádosti či z chuti bohatý, a proto byl odmrštěn. Abych pak přešel na vás, nezdá se mi býti potřebno, rozvláčně mluvíti o tom, co vás znepokojuje. Vaše urozenost, vaše důstojnost a postavení, jež zaujímáte, vyžaduje jakéhosi lesku a přepychu ve vašem životě; jenom nesmíte srdce své věseti na ty věci, nýbrž vše odstraniti, co se vám zdá býti zbytečným před očima božíma. A o této druhé věci si poněkud porozprávíme. Víme, že jest to těžko, nemilovati darů štěstěny, kteréž nám tak rozmanitých a příjemných požitků poskytují. Libujeme si v nich, lneme k nim náruživě a konečně téměř i neodvratně; proto také pravil Kristus Ježíš: *„Snáz je velbloudu projíti skrze ucho jehelní, nežli bohatému vjíti do království božího.“* (Mr. 10, 25.) Jakkoliv ale obtížné se býti zdá ono zřeknutí se těch věcí v srdci svém, přece jest ho nevyhnutelně potřebí, a nutno jest vám býti úplně volným, odríci se všeho jakkoliv půvabného, co vám postavení vaše poskytuje, kdyby anděl podobný anděli vašeho snu vám tuto oběť co vůli boží zvěstoval.“

Tento výklad upokojil bohatého muže, jenž v skutku byl zbožným poctivcem a za každou cenu věčnou spásu sobě pojistiti chtěl.

20. Pes a had.

Indián vyšel si z chatrče své na lov. Za jeho nepřítomnosti vplížil se do ní náramný had, a zamířil zrovna na kolébku, v níž novorozeňátko spalo. Byl by je dojista zadával, kdyby nebyl velký pes, jenž po dvore běhal, zaslechl šramot, způsobený kolébkou, již had převrátil. Věrný strážce domu běží tam, uzří nestvůru, vrhne se na

ni a zardousí ji po tuhém boji. Ještě byla tlama jeho celá krvavá, když uslyšel pána svého vracejícího se z lovu. Běží mu rychle vstříc, a chce mu neobyčejně živými důkazy radosti dáti na jevo, že mu právě velmi důležitou službu prokázal. Již tím všecek jsa znepokojen, že tlama psova byla krvavá, nachází muž onen při vstoupení svým do chatrče ještě kolébku syna svého převrženou. Ihned jak tyto dvě věci v hlavě své srovnal, usoudil, že pes dítko jeho zardousil; a v prehlé vzteklosti, kteráž se ho zmocnila, vypálil naň svou bambitku a zastřelil ho. Na to přiblížil se kolébce svého syna; a jak se podívil, když ji obrátil a pod ní svého synáčka klidně spáti viděl! Nyní poznával své nespravedlivé jednání. Ale ještě větší výčitky sobě činil, naleznuv několik kroků od kolébky hada; kteréhož jeho pes zardousil. To vida přicházel k poznání, že nešťastný pes dalek toho, vzít dítku život, spíše mu jej zachoval, a nemohl se pro jeho zabití zdržeti slzí.

Tento příklad poučuje nás, 1) abychom nesoudili dle zdání; jinak bychom přechosto se omylili. Dlužnoť dáti si na čas a věci dokonale prozkoumati; tím shledá se, že rychlý úsudek přechosto jest mylný. Jak často již měly úsudky tohoto druhu, jsouce ovocem nerozumné přehálenosti, nejsmutnější následky!

Tento příklad učí nás, 2) abychom první nával zlosti potlačiti hleděli. Každého násilí činí on člověka schopným. Jak trpkou, ale pozdní lítost způsobuje si ten, jenž se oddává výbuchům této slepé náruživosti!

21. Hloupá odpověď.

V jednom velkém městě bylo plno loupežníků a den jak den bylo slyšení o vypleněných domech, o zavražděných osobách. Každý se trásl, a nevěděl ani jakých prostředků by užiti měl, aby žil v bezpečnosti. Přes to však jeden obyvatel těchto děsných novin nic se nelekaže, dnem i nocí svá vrata otevřená nechával. Jeden ze sousedů zpozorovav to, rychle jej na to upozornil mině, že se na to zapomíná; a však tento vytrhl jej z omylu řka, že dobře ví, že vrata jeho nebývají zavřena. „Ale co myslíte?“ odvětil služebvolný soud, „což nevíte, že jest v městě plno loupežníků, kteří každou noc kradou a vraždí?“ — „Vím to.“ — „Jak se můžete jen odvážit, vydat se těmto zločincům tak-

řka v šanc?“ — „Doufám, že ke mně nepřijdou.“ — „Vy doufáte? a na čem zakládáte tuto svou naději?“ — „Což jest pravdě podobno, že by v městě na tisíce domů čítajícím zvlášť na můj měli namířeno?“ — „Každý z obyvatelů okradených a zavražděných měl právo, právě tak doufati; ale zlodějové obrátili se právě a přede všemi jinými na jejich domy. Ti a ti, kteří se v sousedstvu vašem nalezali, byli těmi bídníky se světa sprovození; nemůže vás to samé potkati?“ — „Ovšem; ale já přece spolehám na to, že ke mně nepřijdou.“

Takováto odpověď musí nás právem popuditi proti tomu, kdo ji tak blbě pronáší. Ale žádnou jinou nemohou k svému ospravedlnění dáti, kdož v stavu smrtelného hříchu bez starosti dále žijou.

Tážu se jednoho z těchto hříšníků, řka k němu: „Ty víš, že kdo v smrtelném hříchu zemře, bude zavržen.“ — „To vím.“ — „Kdyby tě překvapila smrt v stavu, v jakém se nalezáš, byl bys na věky ztracen.“ — „Uznávám to.“ — „Jak můžeš tedy jediný den v tomto stavu trvati?“ — „Doufám, že mě smrt nepřekvapí, a že budu míti ještě času, abych z tohoto stavu vyvázl.“ — „Na čem ale můžeš naději tuto založiti?“ — „Jsem mlád.“ — „Každého dne umírají lidé svého stáří.“ — „O tom nepochybují; mně ale nic neschází.“ — „Tisícové umírají, jímž před několika hodinami nic nescházelo.“ — „Pravda; ale to by bylo zvláštní neštěstí, aby mezi všemi mými spoluobčany smrt zvlášť mě si vyhlídla a tak z nenadání mě potkala.“ — „Takové neštěstí přihází se každodenně osobám, kteréž měly právě tolik práva neočekávati toho jako ty. Mnozí z tvých známých, přátel, sousedů zakusili toho.“ — „Máš pravdu; spolehám se ale přece na to, že mne smrt nepřekvapí v stavu, v jakém se nalezám, a že budu míti ještě čas, abych se z něho probral.“

Neni-liž odpověď tato právě tak pošetilá, jako odpověď muže v našem podobství? Neni-liž blbství u tohoto i u onoho totéž?

D O P I S Y.

Z vikariatu Příbramského dne 6. května 1873.
(Pohřeb d. p. děkana Prokopa Ondráka.)

Znáte poutní místo, Svatá Hora zvané? Znáte Příbram, město pod Sv. Horou rozložené? Tam připutoval před 37

roky statný poutník, Bohem hojně nadaný; *Prokop Ondrák* bylo jmeno jeho. Neznal-
 lis jej osobně, zeptej se stářím sehnutého
 kmeta aneb hopkujícího školáčka, zeptej
 se učence na vysoké kathedře aneb hor-
 nika v hlubinách země zaměstnaného, ze-
 ptej se kněze aneb nekneze zdejšího oko-
 li; každý tobě poví, byt rozličnými slovy,
 že perlou byl zdejšího duchovenstva, že
 učeností proslul i pokorou, dobrotou srdce
 že získal si srdce všech. Četl-lis dějiny
 Jungmannova slovníku aneb viděl-lis zá-
 stupy chudých, kteří denně obklopovali
 děkanství Příbramské, viděl-lis slyzy, které
 včera duchovenstvo plakalo i vseecken lid,
 nezazlíš slovu, že převelká, nesnadno na-
 hraditelná ztráta zastihla okolí zdejší. Již
 ho není — dobrého Ondráka! Zaopatřen
 sv. svátostmi, zemřel po krátké nemoci v
 sobotu dne 3. května o 1/2 8 hodině ranní.
 Že truchlivá zvěst tato nerozhlásila se v
 čas a příhodně, pošlou toliko a nikoli
 zvláštními posly, sešlo se v pondělí ráno
 v určitou hodinu jen 29 duchovních ku
 pohřbu milovaného bratra svého. Po cír-
 kevních hodinách v děkanském chrámu,
 přiměřeně a nádherně upraveném, hnul se
 průvod k děkanství, kdež velmi dojemně
 zazněl sbor smutečný kapellou hornickou
 provázený. Rakev, kterou mimo kněžské
 odznaky četné věnce od vděčného služeb-
 nictva, žákovstva, dívčí školy, vyšší dívčí
 školy, horníků, učitelstva, městského za-
 stupitelstva a duchovenstva věnované zdo-
 bily, vyzdvihlo osm kněží světských, na-
 čež v nešení rakeve do chrámu Páně stří-
 dali se Příbramští ostrostřelci, městský
 výbor, měšťané, učitelé, cechové a horníci.
 Pohřební řeč činil d. p. vikář a osobní
 děkan Rožmitalský. Že slova řeči té na
 základě slov nedělního evangelia: „Malič-
 ko, a již neužríte mne, a opět maličko,
 a užríte mne; neb jdu k Otcí“ — nebyla
 hledaná, nýbrž ze srdce upřímného přítele
 a ctitele zvěčnělého vycházející, byl dojem
 jejich úchvatný a všeobecný. Po zpívané
 mši sv. zádušní, při které jakož i při
Salve Příbramští zpěváci osvědčili výteč-
 nost svou, rakev opět od kněží jest vy-
 zdvižena, a nepřehledný průvod, jež vedl
 d. p. Vác. Brož, farář Dobříšský a kníž.
 arcib. vikář Příbramský, ubíral se za hla-
 holu zvonů po náměstí a Pražskou ulici
 ku hřbitovu. Všecky krámy byly uzavřeny.
 Kříže, korouhve, prapory, pochodné a svi-
 ce nebylo lze sečísti; tak na př. napočítá-
 nо v Pražské ulici jen na prvních 24
 domech osmaosmdesáte smutečných pra-

porů, s oken a střech vlajících. Smutek
 byl tak všeobecný, že všude, kudy se prů-
 vod pohřební ubíral, hlasitý pláč se ozý-
 val. Plakali kněz i neknež výtečného bo-
 jovníka za práva církve i národa, plakal
 zasloužilého spisovatele i řečníka, plakal
 upřímného bratra a dobrého pastýře. Ho-
 spodin přijmiž duši jeho na milost a osla-
 viž ji slávou nebeskou, jako Příbram sla-
 vně pohrobila schránku jeho tělesnou.

—a—

Z Hradiště 5. května 1873,
 (Upomínka na pouť.)

Minul posvátný čas postní a zavítala
 radostná doba velikonoční. jenž významně
 do posledních bouří zimních a prvních dnů
 jarních připadá skorem jako předchůdce
 jara nadpřirozeného, které slavností vzkří-
 šení počíná. V této významné době pří-
 rodního i duchovního z mrtvých vstání hle-
 dí zbožní křesťané své povinnosti před Bo-
 hem a svědomím zadost učinit, jedni ve
 svém farním chrámu Páně a druzí na mí-
 stech omilostněných. Nebo v tom jedno-
 tvárném a lopotném žití vezdejším má člo-
 věk časem potřeby zotavení a povzbuzení,
 aby na vezdejší trampoty pozapomněl. On
 chce několik dní požívat pokoje a svobody,
 aby se v tichosti svým nejdrazším a nej-
 světějším citům a zájmům věnoval. Jsou
 to zejména zájmy věčné, poněvadž celého
 člověka s jeho poměry a povinnostmi k
 Bohu i k bližnímu setýkají. Tu opouští na
 krátko domov, a ubírá se i v dešti a blá-
 tě s mnohým sebezapřením na některé mí-
 sto poutnické, kde již půl nebo celý tisíc
 let milionové se modlili a útěchy nalezli,
 na př. na sv. Horu, do Staré Boleslavi,
 na sv. Kopeček, do Svatoňovic, ba i za
 hranice do Vamberku, Varty nebo Marie
 Celli atd. Cestou jde do sebe, rozvažuje
 všecky ty starosti, které ho tíží: břemeno
 hříchů a pošetilostí, hoře a ouzkosti, přá-
 ní, naděje a tužeb. To vše uváživ rozdělu-
 je: hříchy s jejich následky, litostí a do-
 brým předsevzetím pro svátost pokání, a
 prosby a žádosti a tužby pro nejsvět. Svá-
 tost oltární. Potom se opírá o přímluvu
 přátel B. a Marie P., nebo se zavírá do
 pěti ran Kristových a nebo toho tajem-
 ství, k jehož počtu místo poutní jest za-
 svěčeno. V tomto naladění duševním ztráví
 tam jeden nebo dva dny, někdy jen něko-
 lik hodin a vrací se s Bohem smířen, v du-
 ši občerstven a potěšen, pln dobrých před-
 sevzetí — mnohdy na celý život, a jde
 pak opět po své denní práci. V nitru jeho
 otevřelo se jaro nadpřirozené s kvítkem

sv. poklidu a duše vznášejíc se s skríváním k modrému blankytu pje slavné Magnificat!

Ž.

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepom., muč. a hlavního patrona království Českého, koná se tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) v 6 h. ráno u hrobu sv. Jana mše sv. se zpěvem. O půl 9. h. requiem za † údy Dědictví sv. Jana Nep. Odpoledne ve 3 h. budou u Všech Svatých slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 h. u hrobu sv. Jana česká pobožnost a líbání sv. ostatků. Po celý den se zpovídá. Zítřa o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 hod. mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 h. zpívaná ranní, pak tiché mše sv. Od 5 hod. z rána bude se zpovídati po celý den. Poněvadž za příčinou opravy stoličného chrámu sv.-Vítského hlavní loď posud jest uzavřena, bude letos opět u Všech Svatých o půl 9. německé a v 10 h. české kázání, načež tamtéž v 11. hod. J. Emin. nejdůst. p. kardinál sloužití bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kdož svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní hodně přijali. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu sv. Víta. Odpoledne o 3 h. slavnostní nešpory, pak o půl 4. h. bude české kázání u sv. Jiří a německé u Všech Svatých. O 4. hod. povede se uvnitř chrámu sv.-Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí k hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak o půl 5. české zpěvy, a v 5 hodin české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků, konečně v 7 h. pobožnost německá. V sobotu 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 h. z rána do poledne; mše sv. v 6 hod. s českou pobožností bude se konati po celý oktáv; v 7 h. zpívaná mše ranní; o půl 9. h. requiem za † kněze Ant. Hanikýře, zakladatele Dědictví sv.-Janského; odpoledne v 5 h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatků sv. Jana, v 7 h. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. Dne 23. v poslední den oktávu bude sloužena mše sv. za dobrodince velechrámu sv.-Vítského a za údy jednoty k dostavení téhož chrámu. — Na mostě u

sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., něm. pak v 8 h. Dnes, zítřa a v poslední den oktávu (23. května) budou ji odbývati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv.-Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 h. večerní pobožností, kterouž odbývají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv.-Janském náměstí koná se v 8 h. več. pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od Sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pout tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 h. tichá, v 10 hod. zpívaná mše sv., a ve 4 hod. odp. požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohorelcí každodenně večer v 8 hod. a sice v předvečer, v den a pak v oktáv slavnosti při osvětlení celého náměstí Pohoreleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 18. května na Strahově, od 19—22. u sv. Jiří (u Dominikánů), od 23—26. u P. Marie Vítězné (u Karmelitánů) na Malé straně.

— Spolek „k stálému klanění se nejsv. Svátosti a k ozdobování chudých chrámů“ zařídil letos opět výstavu rouch bohoslužebných v ústavu šlechticů na Hradčanech. Výstava otevřena jest od 8. do 18. t. m. vždy od 10—6 hod. Vstupné se nežadá, dárky však pro chudé kostely vděčně se přijímají. — Letos vystaveno 89 rouch mešních, 23 plaviálů, 5 párů dalmatik, mnoho pláštíků na ciborium, jakož i rozličné prádlo kostelní.

— Prosebné průvody o dnech křížových d. 19., 20. a 21. t. m. povedou se na Hradčanech z kostela u Všech Svatých po mši sv. v 8 h. ráno a sice do kostela Panny Marie v Loreť, do kostela ctih. panen Karmelitek a k sv. Jiří.

— Metrop. chrám sv. Víta., na jehož opravě od 12 let se pracuje, bude za příčinou a na oslavu 900letého jubiléa založení biskupství Pražského v měsíci srpnu otevřen a v září službám Božím odevzdán. Již nyní snáší se lešení uvnitř chrámu, dlažba se klade a činí se přípravy k brzkému postavení hlavního oltáře. Zároveň bude v jedné postranní kapli postaven

oltář sv. *Kříže* z kararského mramoru, mistrovské dílo od proslulého sochaře Achtermanna v Římě zhotovené. Jistý dobrodinec zakoupil oltář ten za 30.000 skudů (přes 60.000 zl. r. m.) a daroval velechrámu sv. Vítskému. K slavnosti jubilejní v měsíci září, při kteréž kázati budou dva cizí biskupové, Ketteler, arcibiskup Mohučský, a Jan Valerian Jirsík, biskup Budějovický, zajisté se dostaví mnoho poutníků z blízka i daleka. Povolení plnomocných odpustků pro království České, jichž v tomto jubileu získati lze bude od neděle XIII. do ned. XVIII. po Sv. Duchu, dal sv. Otec Pius IX. svým výnosem (Breve) dd. 27. ledna t. r.

— V Praze zřizuje se „spolek sv. Josefa“, jenž starati se chce o lepší výslužné (pensi) pro světské duchovenstvo v Čechách. Dosud se přihlásilo přes 30 kněží, jak mile jich 60 bude, svolá se valná schůze k volbě správní rady. Přihlášky dějí se u důst. úřadu farního u nejsv. Trojice na Spálené ulici v Praze, č. 88—II, odkudž se i stanovy na požádání ochotně zaslají. Trestí jich jest svépomoc tou měrou, aby kněží, pokud ve službě církevní činní jsou, starali se o přídavek k budoucí nedostatečné pensi své. Přídavek ten má poskytovatí spolek sv. Josefa a sice 100—600 zl. ročně. Dle toho odvádějí poplatky své členové jednoty, jenž jsou buď zakládající, když totiž darují jednotě 100 zl., aneb přispívající, kteří přistupující zaplatí přístupné, vyměřené dle stáří až do 60 let, a pak roční příspěvek a sice 2% z udaného ročního příjmu svého. Kdoby méně než 100 zl., ale více než 20 zl. spolu věnoval, bude zapsán co dobrodinec jednoty. Přejeme, aby dobrodinců hojně se vyskytlo, nepochybující, že členů s dostatek se přihlásí.

Z Vídně. (Řeč J. Emin. kardinála arcibiskupa Vídeňského při *sňatku* Její císař. král. Výsosti arcivévodkyně *Gisely* s princem *Leopoldem* Bavorským d. 20. dubna 1873.

Není dobře býti člověku samotnému. Tak zní slovo Boží, jež poučuje nás jak o výšinách nebeských, tak o hlubinách našeho srdce. Lidé vespolek na sobě závisí nejen, aby život tělesný udrželi a pojistili; k lásce povoláný duch cítí, že stvořen není, aby jen sobě žil; on puze ven z mezí vlastního svého bytí, úctou, dobrotivostí a sdílností uvíjí duševní tu pásku, na níž čest a spása lidské závisí společnosti. Pročež božská moudrost spojení pohlaví, čímž rozmnožuje se, co na člověku

smrtného, za zákon dala i spojení duší. Proto řekl Pán ustanovuje manželství: Člověk opustí otce i matku a přilne k ženě své a budou dva v jednom těle. Svátá jest děti povinnost; ale syn opouští dům otcovský, aby kráčel na dráze vyvoleného svého povolání; dcera loučí se s rodiči, aby vešla v dům chotě svého. Než manželství, jak Bůh je chce, vzdělává povinnost společnosti, která žádných mezí nezná mimo ony života časného, a činí nerozlučný ten svazek pramenem požehnaní a útěchy, poněvadž jím nejen zevnější poměry, nýbrž i srdce se pojí. V manželství, jak Bůh je chce, činí vroucí na vážnosti spočívající láska u těch, kteří ji jsou spojení, všecken bol a všecko blaho společné; krásněji kvete radost, poněvadž zrcadlí se v duši manželově se takřka zdvojnásobňuje, lehčím jest břímě starosti a bolesti, poněvadž věrný druh pomáhá je nésti. Lidský duch má zde vykonati úkol, jenž rozhodným jest pro budoucnost; a však trvalého stánku zde nemá; nedotknut stínem smrti kráčí za hrob a skutky sledují jej. Tímto přesvědčením proniknutí jsou křesťanští manželé a kráčeji ruku v ruce nejen všemi časnými proměnami, nýbrž oni hledají též ruku v ruce cesty k nebesům, k důvěrnému pohlížení k Bohu, před nímž nejvnitřnější útroby naše odkryty jsou, ve dnech dobrých i zlých slovy i příkladem obapolně se posilující. To zároveň nejjistější jest zárukou trvání tohoto spojení srdcí. Náklonnosti lidské jsou měnlivé, nenacházejí-li v svědomí pevný kotvový základ; city lidské jsou kvítka, jež snadno svaďte nejsouc oroseno rosou nebeskou.

Povinnosti, jež manželství důstojnost a důležitost dávají, sahají až za obor života snoubenců. Duch, jenž v společném jejich životě vládne, vtiskuje rodině znamení; rodina vychovává říši Boží dítky a státu občany. Pročež u krbu domácího jest dílna osudův národů, má tam též býti štěpnice křesť. života a křesťanských snah. Bůh svěruje rodičům duši, za kterouž jednorozený Syn obět smrti podstoupil, duši, jež jsoucnost svou obdržela, aby jednou v kůry andělské se dostala. Bůh vyvoluje rodiče za své zástupce, aby bděli nad zrůstajícím dědicem zaslíbení s otcovskou pečlivostí a s mateřskou něžností. Bůh všem lidem blízko jest se svou milostí a nikdo nepohřešuje bez své viny pomoci s hůry, kteréž k vyplnění povinností svých potřebuje; ale poněvadž pohlavní svazek pro

čas i pro věčnost vykoupenců jeho tak velikou má důležitost, vzlaštne o něj se postaral božský Vykupitel. Aby manželská láska silou svědomité věrnosti ustavičně svěží a povždy činnou zůstala, vřadil manželství do počtu sedmi Svátostí. Duch Boží, duši milý to host, kteráž ochotně jej přijímá, sklání se k manželům a nabízí jim pomocných svých milostí, aby vědomí povinnosti jejich nedřímalo a se nekolísalo, aby city, o něž obapolně se sdílejí, byly čisty, pevné a povznešeny. Tak okamžik ten, jemuž Vaše král. Výsost a Vaše císař. Výsost nyní již tak blízejste, jest radostný; neboť potěšitelné naděje jím se vyplní; on jest ale veledůležitý a svatý: neboť spojuje veledůležitý a svatý svazek. Nejvyšší Milosrdný propůjč Vám, abyste svazek duševní bez nejmenšího uvolnění zachovali a srdce svá sobě obapolně s nezkalenou vždy důvěrou upřímná udrželi! Nad vroucí oddaností Vaší, s kterouž jeden v druhém žije, svět jako hvězda z vyšších krajin křesť. cit povinnosti a zažehou každou mlhu, kteráž by vzejít chtěla. Ne často dostává se člověku příležitosti, bližnímu ve věcech, jež již samy sebou velkými se ukazují, službu prokázati; ale často se přihází, že z malých věcí velké se stávají. Manželům denně naskýtají se příležitosti, v malém dokázati ryzou, dokonlou lásku a nad každou vítanou neb nevítanou udalostí zářící jiskru sdílnosti rozprostříti. Čím úžeji manželé spojení jsou, tím škodlivěji mohou zdánlivé maličkosti v štěstí života jejich působiti. Požehnaná a bohumilá jest tudíž ona sebevláda, jež každé příležitosti ku klamu předejde, ona trvalá moc něžnosti, která každé hnutí rozmaru, každé okamžité rozčilení lásky manželské podvoluje. Touto bude svazek manželský jako strom, který mrazem a žádnou bouří nedotknut povždy se zelená a povždy ovoce nese. Dítka, jenž Bůh takovému sňatku udělí, stanou se dědici ctností svých vznešených rodičů a budou šlechtiti vysoké to postavení, k němuž řízením Božím povoláni jsou.

Ty pak Duše svatý, Utěšiteli, Dárce milosti, Světlo duší, posvět sňatek tento, jenž děje se před tváří církve sv., a oslav zalíbení své na těch, jenž důvěrně a toužebně srdce svá Ti otvírají! Amen. Tak se staň!

Z Mnichova. (Hnutí dělníků a jeho „liberální oprávnění.“) Červené strašidlo se blíží a obrovské nestvůře se podobajíc zjevuje se brzy zde, brzy onde a kyjem zdviženým brozebně se hotoví k ráně pádné a nynější

společnost lidskou. Ze všech stran zaznívá návěští smutné: Stávka dělníků neustává, čelo se stává stále nepořádnější, záci jsou denně nevázanější a vzdorovitější, tovaryši všelikých dílen přepjatější, jednání poddaných se denně více vzpouzí zákonům, množství vojska jest nesnesitelné — slovem veskeré svazky společenské se blíží k úplnému rozpadnutí. Ano i naši páni liberálové, kteří před rokem ještě úsklebně šavli řinčeli, když jim někdo hnutí socialismu v zrcadle předložil, nahlízejí dnes, že se věci nemají právě nejlépe. Na jedno však pánové ti přece nepomýšlejí, totiž: že oni a jen oni dráhu urovnali a posud rovnají revoluci, která jako na vlnách unese i je i díla jejich. — Pracující třída se stala zákyní liberalismu nejučenlivější, a v tom spočívá se stanoviska principu liberálního vnitřní oprávněnost hnutí socialismu. — Liberalismus povstává proti Bohu, liberální vlády se opírají církvi, zemské a školní rady jsou proti náboženství, mládež bohoslužby vzdalující, tvůrčové zákonů jednají proti všemu právu i božskému i lidskému, liberální spolky povstávají proti přikázání Božím i církevním, ministerstvo vědy a vojenství proti jurisdikci papeže a biskupů, proti článkům víry křesťanské a proti jmění církve. Proč by za takých okolností dělníci i čelo, záci, vojáci i poddaní nenásledovali příkladů tak skvělých? — A když se jim odjímá násilně vše: víra, mravy, slavení bohoslužby, přijímání svátostí, smýšlení křesťanské a všeliký cit pro povinnosti vyšší: proč by nespláceli za rovné rovným, proč by nemnožili požadavky své, aneb proč by se nedělili o výtěžek s majiteli, kteří jim práci dávají, aby si uchystali již zde na zemi onu blaženost, o kterouž se bezohledně olupují pro život příští a která se jim i směšnou býti hlásá. Může-liž se stanoviska liberálního cos proti tomu se namítati? Co jednomu oprávněným, to spravedlivým slove druhému.

Mnichov a jiná místa honosí se nyní učiteli, kteří tupí církev a křesťanství, Božství Kristova upírají, křesť sv. co „úskok“ vyhlásují, a víru v život zahrobní považují za „nemravnost.“ Jsou dále školní radové, jichž pedagogická pokročilost s jmenem „Ježíš“ a „Zdrávas Maria“ v modlitbách se snést nemůže, a ti se pokusili již se vši opravdivostí o to, aby se odstranilo pozdravení andělské a jméno Ježíš ze škol navštěvovaných téměř jen od žáků rodičů katolických. Liberální magistrát o tom ví a jest s tím srozuměn; liberální obecní výbor máje židy v čele ví o tom též a jest s tím ro-

vněž srozuměn, a ti „ultramontáni,“ kteří ve sboru pouze sedí, nemají ani tolik odvahy, aby proti takovým útokům aspoň slova pronesli. Vědomí to chová iliberální vláda; než i ta lnouc k pravidlu: „Qui tacet, consentire videtur“ zdá se býti s tím srozuměna. Konečně i pan „von Lutz“ o tom musí také vědět; než jeho úplná spokojenost s magistrátními novotami ve školách a s vzdělavateli mládeže liberální nepřipouští pochybnosti nižádné. Nuž dobře; avšak jakého ovoce lze očekávat z takých privilegiovaných škol nevěry? Jestli že se štípí nauky bezbožnosti již v útlá srdce dítek, jestli že mládež odchovává se k neposlušnosti Boha: jak možno někdy stěžovati si, až tato „vzdělaná“ mládež zbraně a petroleje se uchopí, aby liberalismu vládnímu a občanům pocítiti dala trestu zaslouženého? — Dle učení a příkladu svobodomyslných mají dělníci právo úplné.

V pondělí velikonoční zdobilo veškeré rohy ulic vídeňských nárkupné provolání mistrů krejčovských k jejich tovaryšům, v němž zjevně vyznávají, že podmínky posledně stanovené jejich „existenci“ zničí. — Jsou to titěz mistři, kteří při každé volbě počtem svým výbor tvoří, liberálním křiklounům proti „klerikálům“ přizvukují, nyní ale, kdy tovaryši oslavených jejich příkladů následují, bědují veřejně.

V Mannheimu se udála tyto dny pivní šarvátka. „Lůza“ se zbouřila proti liberálním sládkům. A kdož jsou titěz? — Titěz, jenž před několika lety tuto „lůzu“ proti katolíkům popouzeli. Tehdy nezakročilo vojsko, a to jest zcela pochopitelné; neboť tehdy již volno bylo pod ochranou liberálních zákonů a za přítomnosti strážbebezpečnosti drze upíratí ve veřejných schůzích přítomnost Boží a tak přímo základ podkopáváti veškerého společenského pořádku. Pokud dělníci ve svých hromadách bouří pouze proti „kněžourům,“ jesuitům, biskupům a papežům, pokud obtěžují toliko Boha a učení Krista potupují, při tom ale liberální Excellence v pychu žití nechávají: potud neplesá nad těmito „vzdělanými a uvědomělými“ pány dělníky nikdo více, než svobodomyslná vláda a kněžím nepřátelské měšťanstvo. Obrátí-li se ale páni dělníci se zbraní, již v ruce sám liberalismus jim vložil, proti liberalismu, ano — potom jest to cos jiného! Pak jsou ihned dělníci „lůzou“ a „rotou,“ která se musí krotit bodáky a zadovkami. — Kde jest logika? — Platí-li beznáboženské náhledy ministerstva vědy — vrchního to patriarchy liberálního pohanství — v podko-

pání víry katolické a pořádku křesťanského: — proč by neměly oprávněny býti bezvládní náhledy davů pracujících a jejich snaha o republiku dělnictva? — „Rovné právo všem“ — tak volati budou liberalismu panujcímu! —

Toto liberální heslo ke zboření práva církve a národů jest zároveň heslem dělníků proti liberálnímu měšťáctvu. A mocí tohoto pádného hesla zničí kapitál a majetek důkladněji, než shtal liberalismus majetek církve, školy, bohoslužby a svěcení dnů svátečních. — Tato vzpoura dělníků a jejich nasycitné zvyšování mzdy a krácení doby pracovní jest toliko počátkem úplného dělení majetku, a jako liberální vlády na roveň postavily kaťolíkům starokatolíky, židy, různé sekty a neznabohy: tak hnutí to rovnost uvede mezi fabrikanty, mistry, pány i dělníky; zcela dle hesla: „Rovné právo všem!“

Z Říma. Pronásledování křesťanů v Japonsku vzbuzuje soustrast po celém katolickém světě. Všude slyšeti lze hlasy nevole, která způsobena netečností francouzského vyslanectva. Nebude tudíž nemístné, zmíníme-li se o řeči, ve které sv. Otec deputacím z rozličných národů sdělil svoji starost a péči, kterou má o pronásledované dítky své. „Zuří nyní,“ pravil sv. Otec k shromážděným, „ukrutné pronásledování v Japonsku. Povědomo jest vám, že se zde našly po třech stoletích církevní osady, o nichž se nevědělo. A ty jsou nyní pronásledovány. Podivno jest, že křesťané svou víru dovedou po celá století zachovati, aniž by se jim od jinůd pomoci a posily dostávalo, než-li z milosti křtu svatého.“ — „I zde jsou svobodní zedníci činní,“ pravil dále sv. Otec, „a což nejhoršího jest — vlivem svým u vlády.“ Jistý biskup pohnut jsa bolestí, jaká se na sv. Oci jevila, když vyličoval pronásledování, pravil k němu opíraje se o nejnovější zprávy francouzských listů takto: „Výnosy proti křesťanům čelící jsou odvolány a jak se zdá budou křesťané osvobozeni.“ Neodpověděl sv. Otec a chmury zármutku a starosti neustoupily z tváře jeho. Mnohé ukonejší podobné výpovědi úředních listů; neupokojí ale srdce otcovské, když se jedná o mučennictví vlastních jeho dítek. Důvěrné ujišťování francouzských listů jest klamem i uvedeme některé příčiny, proč takto smýšlíme. Zprávy francouzských listů plny jsou vytáček a pouhého ujišťování. Mluví se, že rozdíl mezi náboženstvím křesťanským a náboženstvím zákonitě trestuhodným (Dgíd tchjñ

t. j. klamným učením) ještě není stanoven. Čemuž ale smutný obraz pronásledování odporuje. Vyjednávání francouzského vyslanectva s vládou japonskou jest řada zdvořilých frází; nejeví se ale ani stopy upřímnosti a odhodlanosti. V domově svém žádal dále též vyslanec, aby mohl „s mírností a pomalu“ vyjednávati, jako by se mu zdálo, že jedná přenáhleně; ač on sám to jest, který o neustálém pronásledování křesťanů zvěstuje. Zatím, co vláda francouzská mírnost a netečnost za zásadu při osvobozování japonských křesťanů si stanovila, hynou mnozí křesťané v žalářích a život jejich, který v osvoboditele doufal, již na mnoze vyhasl. Tu musíme se připojiti k hlasu Florentinského listu: „Až přijde osvobození, nechť se předčítá spráchnivělým hnátům a ony z mrtvých povstanou.“ Veliký díl v pronásledování má ministr Ivacoura, který nyní po Evropě cestuje a u všech dvorů dosti okázale vítán bývá. — Vláda japonská pochopila stanovisko Evropy. Křesťanské ženy i panny prodávají se v otroctví a v zhanobení; výtěžek slouží k zapravování výdajů, které Japonci Evropanům dlužní jsou. — Toho dočkali jsme se v století 19.

— (Slova sv. Otce o poutích). Jeden kat. spolek v Římě ustanovil se nedávno na tom, že pouť vykoná do Assissi k hrobu sv. Františka, zakladatele řádu Františkánského. Účastníci vyprosili sobě svolení a požehnání sv. Otce. Při té příležitosti odpověděl papež poučením, jež všem užitečno jest, kdož by pouť konati chtěli. Sv. Otec pravil: Svou poutí chcete vš m lidem dokázati, že se nikterak při slově křesťan nezačervenáte, spíše že pravými jste křesťany, a protož touž cestou že kráčetí chcete, kterou Ježíš Kr. sám Vám ukázal. A co činil Ježíš Kr., když o to se jednalo, aby před obličejem nepřátel Božství Svě vyznal? Ni okamžiku neváhal. Tázali se Ho: Jsi-li Ty Syn Boží? On přímo odpověděl: Jsem. Ježíš Kr. věděl, co státi Ho bude vyznání to. On věděl, že křížem obtížen na horu Kalvarii bude muset vstoupiti a přece odpověděl: Jsem. Neváhal ani okamžiku; On vyznává se tím, čím jest. On učinil to, aby poučil nás, že v takových případech první ctností křesťana jest odvahy a aby na to nás upomenul. Lidé mohou sice tělo zabít, ale té nejmenší moci nemají na duši naši. Oni mohou nás časného pobytu zbaviti, ale nikterak nemohou s naším věčným spasením si pohrávat. Jistě, jak očekáváte, hotov jsem, žehnati pouti

Vaší do Assissi. Víte, že v Starém Zákoně poutníci byli, kteří archu umluvy na ramenou a trouby v ústech město Jericho obcházeli; víte též, jak hradby městské a za nimi skryté síly nepřátelské se rozpadávaly. Nuž dobře! přeji Vám, mé dítky, podobné vítězoslávy. Kéž byste po celou svou pouť troubami modlitby ozbrojeni jsouce a archu lásky nesouce, kéž byste pravím, potěšení měli, voje protivníkův rozptýliti a pevnost křesťanstva osvoboditi! tu pevnost, o níž psáno jest: Brány pekelné nepřemohou jí. Věřte jistě, že Bůh bez Svě nejvyšší prozřetelnosti důstojné příčiny nepůsobí záznaky milosti ni u prostřed bezbožnosti a zkaženosti, kteráž všude za nynější doby panuje. Vše slouží k vyplnění nejsvětějších Jeho záměrů, i sám bezbožník, sám zlosyn; neboť řekl: Potřebí jest, aby pohoršení přišlo. Nicméně jsou přece řídká ta obřázení zvláštním znamením našeho věku, což hlubokým božské moudrosti musí býti tajemstvím; totéž tajemství, jež učinilo, že zlý lotr po boku Ježíše Kr. umíraje nepohnut zůstal a nekajicně zemřel. — Pak požeňnal sv. Otec všechny přítomné.

Z Italie. (Řehoř VII.) Dne 22. minulého měsíce bylo tomu 800 let, co tři dni po smrti Alexandra II. po Římě se ozývalo: „Svatý Petr volí svým nástupcem Hildebranda!“ Řehořem VII. zval se náměstek Kristův, muž to stojící co obrovský mezník věku před námi a před dějinami. Přítomná doba jest nad jinou způsobila, by nás na velikého papeže tohoto pamatovala. V posledním svém svolání ku křesťanstvu praví mezi jiným sv. Řehoř takto: „Panovníci národů spojili se u velkém počtu proti Kristu a jeho apoštolu Petrovi, by zničili náboženství křesťanské. Co na apoštolskou Stolicí povýšen jsem byl, snažil jsem se vždy, by církev byla svobodná, čistá a pravověřící. Avšak toto se ďáblu nelíbilo i ozbrojil proti nám všechny své otroky, že církev římská stíhána byla, čehož od časů Konstantiových viděti nebylo.“ Nenapadá-liž nám při tem, že slova tato, nikoliv na dobu před 800 lety, nýbrž k nynějším časům na vlas se hodí? A za našich dnů spikli se proti stoličce Petrově; i za našich dnů ozbrojuje ďábel všechny své otroky, by církvi a křesťanství smrtelnou ránu zasadil a i za našich dnů — bychom přirovnání doplnili — sídlí nástupce apoštolův ve věčném Římě, hledící, jako předchůdce jeho Řehoř, církev čistou, svobodnou a pravověrnou zachovati a proto i on, jako Řehoř VII. zběsilou rotou Jindřicha IV. ve vlastním paláci, od

pochopů piemontského uchvatitele v zajetí držen jest. Avšak jako lid naskrze k Řehoři VII. věrně stál, a věci, pro niž tento trpěl a bojoval, ku konečnému vítězství pomohl: tak i vznešenému nástupci jeho Piovi, rovnou neohrožeností a silou veslo církve řídícímu, stoletá slavnost vyvolení Hildebrandova do-
svědčí, že k němu touže věrností lneme, co otcové naši k Řehořovi VII. Též výsledek nynějšího boje bude zajisté týž, jaký před 800 lety a mimo to doufáme, že to jediné, čehož sv. Řehoři nebylo dopráno vědět, totiž vítězství církve, nynějšímu nástupci Petrovu popráno bude, by je na vlastní oči za živa užírl. Co v jedenáctém století a později na své vyvinutí mnoho času potřebovalo, vyplňuje se nyní mnohem rychleji. Osení, Řehořem svatým zaseté, teprve po dlouhém času za Innocence III. dozrálo; nyní stačí slabounké otřesení, aby vítězství rozhodlo, jež Pius IX. připravuje a na němž slovem i skutkem i vznešenou oddaností úsilovně pracuje. „Quod semper dilexi justitiam et odio habui iniquitatem, propterea morior in exilio. (Poněvadž jsem vždy miloval spravedlivost a křivdy nenáviděl, proto umírám u vyhnanství.) — To jsou slova umírajícího Řehoře VII. První věta hodí se k nynějšímu jeho nástupci; i Pius IX. miluje spravedlivost a nenávidí křivdy: avšak Všemohoucí, na Něhož se důvěrně obracíme, nepřipustí, by druhá věta vyplnění svého došla. Nikoli u vyhnanství, nýbrž mezi svými věrnými, v paláci svých předchůdců, svobodně vládná svými zeměmi, odeberě se Pius ku svému nebeskému Otcovi. Toť naše naděje, naše pevná víra!

— (Smýšlení liberálních vlád a jich ministrů.) V italském sněmu promluvil ku konci března ministr zevnějších záležitostí Visconti Venosta následujícím způsobem: Není potřebí klerikalův tak vážně si všimati, ani ve Francii, ani v Itálii. (Velmi dobře! na pravici.) Politického shromáždění jest to nedůstojno, o ně se starati. Všecky jich hrozby obmezují se na to, že mluví o prstu Božím. Tento prst, pánové, nedělá mně žádného strachu (smích.) Nestarám se, jest-li Bůh či nic, mám jiných věcí na starosti. Nikoli jemu nejsem povinen zodpovídati se ze svých skutkův, nýbrž svému svědomí, rozumu, veřejnému mínění, dějepisu (pochvala). Chcete vědět, pánové, co mně útechy přináší při zastávání namahavého úřadu, jež mně král svěřil? Jest to vědomí, že všecky mocnosti v Evropě táž pravidla sledují, jako my. Neobírají se s Bohem. Diplomaté nevyslovují nikdy jména

tohoto. Vyslovil-li by je někdo, museli bychom se zasmáti. Dnešní diplomacie nepřipravuje se k prvnímu přijímání. (Veselost.) Důležitější věci nám na srdci leží: mír, válka, veřejný pořádek, obchod, průmysl, rovnováha, spolčování se. To vše spočívá na našich ramenou. Mnoho věru od našich sil by se požadovalo, kdybychom se měli ještě o otázky jiného hypotetického světa, kterýž nikdo neviděl, starati. Kdežto všechny mocnosti tímto smýšlením jsou prochnuty, nechávají se přece marnou bázni stran výsledku a konce římské otázky strašiti. Než římská otázka jest rozluštěna; již od 29. září 1870 v Římě meškáme, a z úst slavných slyšeli jste slovo: zde zůstaneme. Zdaž mocnosti, kteréž papeži se žádným diplomatickým protestem k pomoci nepřispěly, pokud ještě na trůně seděl, dosadí jej nyní? Pánové, opakuji to, tato ouzko-
stlivost jest Vás nedůstojna. Jediné nebezpečí, jež vidím na obzoru vystupovati, jest socialismus.

— (Slova sv. Kateřiny Sienské o lásce k církvi a její viditelné hlavě.) Sv. Kateřina Sienská, jejíž památka 30. dubna v církvi se koná, psala obyvatelům Florencie takto: „Proti Kristu bojujeme, bojujeme-li proti nástupci Jeho. Ano, z lásky k ukřižovanému Spasiteli musíme se pro církev sv. nadchnouti. Pospěte nevěstě této, v krvi Beránka obmyté, ku pomoci, a vizte, jak velice jí celý svět, křesťané a nevěřící ubližují. Víte, že láska v okamžiku nouze a potřeby se osvědčuje. Církev má zapotřebí vás a vy zase církve. Ona potřebuje vaší lidské a vy její božské podpory. Čím více ji podporujete, tím většího dílu dostane se vám v milosti Boží, v ohni Dacha sv., jež v ní jsou. O přesladká nevěsto, krví Kristovou vykoupená! Ty jsi tak dokonálá, že úd, od Tebe oddělený, božského ovoce ani obdržeti ani okusiti nemůže. Proto musíme my všichni, vy, já a všichni tvořové, ji milovati a jí vždy sloužiti; nejvíce ale za časů utiskování jejího.“ — „Jaká jest povinnost naší úcty a dětiné lásky? Povinností jest jak slovy tak i skutky jemu (sv. Otcovi) pomáhati, tak jako děti, otce svého milující; povinností, bezpráví jemu způsobená za osobní považovati a jej ze všech sil svých před nájezdy nepřátelskými hájiti.“ —

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek II. Obsah: Písmo a tradice; podává Josef Dudych, farář v Pertholticích. Otázka

dělnická; pokračuje Mat. Procházka, prof. gymn. v Brně. Zpráva. o domnělém spise sv. Cyrilla apoštola Slovanského (Hanus Vlček). Protonotáři apoštolští, papežští komoři a preláti. V Kronice: Co se děje na oslavu 900letého jubilea? Spůsob recitování „officii Defunctorum.“ V Literárním oznamovateli posouzeno 12 spisů. Literární listy: I. Česká theologická literatura, píše Tomáš Novák. Návěští o jednotě sv. Josefa. Svazek III. vyjde 26. června.

— „Kazatelé slovanští.“ Sešit 6. obsahuje kázání na hod nejsv. Trojice Boží, na slavnost Božího Těla, na ned. I.—IV. po Sv. Duchu, na den sv. Jana Křtitele a sv. apoštolů Petra a Pavla; osnovy na den týchž sv. apoštolů, na den Navštívení Marie P. a na ned. V—IX. po Sv. Duchu.

— „Pohřební písně a sbory s jednou duchou hudbou.“ Vydal František Gregora, ředitel kůru v Písku. V Praze 1873. Nakladatel Fr. A. Urbánek na Vodičkově ulici č. 11. n. v Praze. Obsahuje na 61 str. 24 písně s nápěvy.

— „Nová knihovna mládeže.“ Pořádá Jos. Beran. Ročníku I. sv. 1.: „Pohádky národní.“ Ze sbírek národních pohádek pro českou mládež vybral Jan K. Hraše, ředitel městských a obecných škol v Náchodě, S 2 pův. obrázky. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. V Praze 1873. Str. 75.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vojtěch *Hulička*, jubil. kněz, Nechvalický farář na odpoč. v Hodušíně (diec. Budějov.), 27. dubna (nar. v Štěpánově 18. dub. 1786, vysv. 17. srp. 1812);
- P. Theodor Jan *Weymann*, jubil. kněz ř. prem. v Teplé, 1. května, (nar. v Stodě 27. listop. 1793, vysv. 11. února 1819);
- p. Pantaleon *Neumann*, b. notář Kralohradecký, farář v Chlumíně, spisovatel, 5. května (nar. ve Volaněch 26. července 1810, vysv. 28. srpna 1833);
- p. Augustin *Tausenau*, farář ve Verměřicích, 5. května, (nar. v Praze 12. dub. 1817, vysv. 1. srpna 1841);
- p. Frant. *Wild*, farář v Chotětově, 7. května (nar. v Strašicích 8. dub. 1804, vysv. 15. března 1834).

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Viktorín*, farář ve Velkém Újezdě a vikar. tajemník, jmenován správcem vikariátu Křivoklatského;
- p. Vojtěch *Weber*, farář v Kladsku, obdržel expósitorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Ječmen*, kaplan ve Sv. Poli, za adm. do Verměřic;
- p. Frant. *Smetana*, kaplan ve Vepřku, za administr. do Chlomsína.

Uprázdňená místa:

- Brazec*, fara patron. p. Herm. hrab. Černína z Chudenic, od 4. května.
- Verměřice*, fara patron. nábož. matice, od 13. května.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Riha*, z Pouchova za kooper. k nemocnému p. faráři v Plotišti, a
- p. Frant. *Klus*, z Červ. Janovic za kaplana v Bykání.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hecht*, kněz diec. Buděj. ná odp. v Adnestu v Solnohradsku, 22. dubna (nar. ve Velešíně 20. srp. 1798, vysv. 12. srpna 1825);
- p. Matěj *Pimplerle*, jubil. kněz, os. děkan, b. notář, farář na odp. v Písku, 9. května (kdež nar. 23. ún. 1792, vysv. 12. srp. 1814).

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Černý*, děkan na Mělnice, jmenován bisk. notářem;
- p. Jan *Šourek*, děkan v Chorušicích, jmenován bisk. vikářem střídnictví Mělnického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ignat *Haase*, farář v Dubnici, za faráře v Mímoni;
- p. Vinc. *Rameš*, kapl. v Libuni, za admin. in spir. & temp. tamtéž;
- p. Josef *Passig*, kapl. Novosedlech, za admin. in spir. & temp. v Zinnwaldě,
- p. Alois *Langer*, koop. v Doubici, za prozat. kapl. v Novosedlech;
- p. Josef *Schiffner*, kooper. v Gruntě, za administ. do Doubice (místo p. Ant. *Hübnera*, jenž churaví);
- p. Josef *Turek*, prozat. za skuteč. kaplana v Turnově;
- p. Josef *Richter*, kaplan za kooper. v Mikulášovicích.

Uprázdňené fary:

Josefsthal, patr. náboženské matice, a *Štětí*, patr. knížete Jiřího z Lobkovic, do 19. června.

Na poptávku, které ze starších ročníků Blahověsta na skladě jsou, odpovídáme: Úplné výtisky z r. 1869, 1870, 1871 a 1872 v expedici t. listu.

➡ Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplác se
v expedici
a u všech řádných
kněhkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského,

řeč

k Julianovi, spolužáku svému a výběřčimu
daně v Nazianzu.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

XII. Tato napomenutí tedy buďtež společně řečena všechněm, netoliko vládařům; neboť společných léků užítí sluší v společném neduhu. Ty však, vládaři, jenž ustanoven jsi, abys naše daně sepsal, učiň to spravedlivě; hled' soupis ten provéstí tak, abys pečliv byl, neřku mých řečí, na nichž buď nic anebomálo záleží, jsoucím jenom tak pro libost a příjemnost uším, ale k mému lidu měj svědomitý a laskavý ohled, šetře při tom když nic jiného, alespoň tu svatou dobu, v kteréž i Spasitel náš za příležitosti obecného sepsání se narodil. „Vyšleť rozkaz,“ dí písmo, „od císaře Augusta, aby sepsán byl veškeren svět:“ i sepisovalo se. „Vstoupil pak i Jozef do Betlema s Marií zasnoubenou sobě manželkou, aby se zápsati dal, poněvadž byl z domu a čeledi Davidovy.“³²⁾ A tehdaž narodil se Spasitel; ký div! Pán a tvůrce všehomíra v sprosté a chatrné chýžce. Ustrňme se nad tím tajemstvím! Oslavujme tajemství jeho narození. Nyní se radují andělé, nyní žasnou nad nebeským leskem pastýři! nyní

hvězda od východu v ústřety běží k světlu velikému a nepostihlému! nyní mudrcové se klanějí a dary vzdávají a poznávají krále všehomíra a dle hvězdy krásně doznávají krále nebeského! nyní i Herodes zuří a dítky vražditi káže a pro toho, jenž nás z poroby osvobodit přišel, zabijí ty, kteří osvobození potřebují.³³⁾ Ale my přidružme se k těm, kteří se mu klanějí a vzdávejme tomu, jenž pro nás tak se ponížil, až i tělo naše na se vzal, neřku ani kadidla, ani zlata, ni myrhy, (prvního jakožto Bohu, druhého jakožto králi, třetí pak jakožto člověku, anť smrti naší zkusiti ráčil); ale vzdávejme mu pravím dary tajemné, všechno co patřiti lze, převyšující, že totiž nic nevezmeme, nic se bohatstvím nad chudinu vynášeti nedeme, že pro tvor žádnému tvorů neublízíme.

XII. S Kristem spisuješ, s Kristem daň vybíráš, s Hlavou odhaduješ, s Slovem účtuješ. Kristus se ti nyní narodil, jest Bůh a člověkem se stává a s člověkem obcuje. Co to všechno znamená? Tím vším zajisté napomenutí dává všem, kteří v ta tajemství věří, že Bůh všechny veliké a důležité události provází a řídí. Tak aby ty k uctivosti pohnul, kteří sepsání prikazují, proto i mezi sepsáním na zemi při-

³²⁾ Luk. 2, 1. a d.

³³⁾ Mat. 2, 1. a d.

chází a s lidmi obcuje; aby pak nás i v služebnosti naší potěšil a srdce naše k zákonu naklonil, (neboť ani to se nesmí přehlédnouti!) sám dvě drachmy daně platí a netoliko za sebe samého, ale i za Petra nejdůstojnějšího z učeníků.³⁴⁾ Neboť pro nás se vtělil a podobu sluby na se vzal³⁵⁾ a za ty, kteří se byli zákonu protivili, na smrt veden jest.³⁶⁾ To učinil Spasitel náš, ač moha, jsa Bůh, pouhou vůlí nás spasiti, když i vesmír pouhým slovem stvořil; ale větší věci podstoupil, aby nás jednak zahanbil jednak napomenul a k následování pohnul, k milosrdenství totiž a k stejné vespolek účtě.³⁷⁾ Což pak my tedy, učenci Kristovi, mistra pokorného a laskavého, jenž se nám tak mnohými službami zavděčil? Nebudeme následovati milosrdenství Hospodinova? neprokážeme se dobročinnými spoluslužebníky svým, abychom si téhož zasloužili u Krista, an nám odměří touž měrou, kterouž my měřiti budeme?³⁸⁾ nebudeme hleděti vykoupiti duši svých laskavou tichostí? Dosti již tísní služebnost bytosti svobodné a nesmírný ten rozdíl mezi týmž a týmž prachem, když ten porobem jest, ten vládcem; ten daně ukládá, ten platí; těm bezprávně a násilně jednati lze, ti pak stále co báti se a zápasiti mají, aby nebyli potlačeni: a ten osud jest jednemu a témuž obrazu, ač všickni vesměs jsou dědici téhož života věčného, a za všechny Kristus umřel. Dosti té tísně svobodníkům; nepřitěžuj se nijak tomu jhu a tomu trestu za náš prvotní hřích.

XIV. Kéž by za své vzala všeliká nepravost a první její zárodek i ten, který, ano my jsme spali, rozsil koukole³⁹⁾, zlý nepřítel náš, od něhož

původ svůj vzalo všechno zlé, zakládajíc se v zanedbání dobrého nic jinak, nežli tma jest odejmutí světla! To nám způsobil onen osudný strom, ono trpké požití, ten závistivý had a ta neposlušnost, podrobivši nás trestu tomu, že žijeme v potu tváří.⁴⁰⁾ Tudíž jsem já nah a nečist, poznávaje nahotu svou koženým oděvem se odívám a z ráje vyvržen jsem i zemi navrácen, odkud vzat jsem, a to jest mi na místě rozkoše, že poznávám nepravosti své; a tudíž za malou rozkoš odsouzen jsem k neustálému zármutku a boji proti tomu, který se nešlechetně v srdce mé vloudil a mne zakázaným požitím podvedl. Ta jest odměna za můj hřích; tudíž pochází, že s bolestmi se rodím i živ jsem i umírám. Odtud pochází nouze, z nouze lakota, z lakoty boje, z bojů daně,⁴¹⁾ nad něž není krutějšího soudu Božího. Ale my aspoň vynasnažme se, abychom pokutu takovou, které sami jsme podrobeni, nestěžovali a jiným zle nečinili. K vespolečné lásce nás povzbuzuje Bůh, ač nás tresce.

XV. Buď pak i jiné sepsání a jiný soudce, leč bys nebyl jak živ slyšel o knize života a o knize těch, kteří nebudou spaseni. Tam budeme či jsme již všickni zapsáni, každý dle toho jak život svůj zde dokonal. Tam neplatí ani bohatství více, ani chudoba méně, ani přízeň, ani hněv, aniž cosi z toho všeho, čímž spravedlnost zde porušení trpívá. Tam jsme všickni zapsáni prstem Božím, a otevře se nám kniha ta v den zjevení Jeho. Malý i veliký jsou tam, pán se služebníkem svým,⁴²⁾ tak se Šalomounem pravím, i král s poddaným, účtovní s účtovaným, i vznešenost na blízku.⁴³⁾ Co by však urazilo, zamlčím, jen to řku: jak sami zapisujeme, tak zapsáni budeme. Takové zapsání si učin tím mi-

³⁴⁾ Mat. 17, 26. ³⁵⁾ Filip 2, 7. ³⁶⁾ Is. 53, 5.

³⁷⁾ Tato slova, poněkud temná, vykládá Niketas takto: „Proto se Kristus vtělil, aby povahu naši na se vezma a nic jinak než jako my nehodám vezdejším se podrobě, pohnul nás laskavými býti k bližním.“ ³⁸⁾ Luk. 6, 38. ³⁹⁾ Mat. 13, 25.

⁴⁰⁾ I. Mojž. 3, 19. ⁴¹⁾ jiné čtení: „z bojů vraždy.“ ⁴²⁾ Job. 3, 19. ⁴³⁾ buď „která jest na blízku,“ (vladaře přítomného mině poukázáním možná že sv. kazatel slovo to vysvětlil) anebo: „veskerá ta vezdejší sláva.“

lostivější, čím dobrotivějším a laskavějším se nám prokážeš.

XXI. Co tomu říkáš? co píšeš, rozmilý příteli a druhu! jenž jsi se mnou týmiž učiteli týmž vědám učen byl? ačkoliv mne Bůh na vyšší (ostýchám se zajisté říci těžší) stupeň postavil, že vladaře tomu učití mám. O rozmilý rodáku vlasti zbožné! ó svatých rodičů svatý plozenče! ó rodiči dítek světlejších! jak medle přijímáš nyní slova má? Dáš-li pak se poněkud uprositi? či tě mám delší řeči téměř zařikávati? Já pak nic se nedomýšlím, ale dobře vím, že moje řeči dávno srdce tvé dojímají; abych toho žádný jiný důvod neměl, důvěřím v umění tvé, které tě vždy k ctnosti vedlo, ať jsi vládcem byl, ať poddaným; touž vlastností se zajisté liší muži moudří od lidu sprostého. Já pak ještě něco přidám k tomu, co jsem řekl. Ty jsi již sice svou odměnu za mou řeč, ať si jest, jaká jest, splatil; má však řeč v dar ti přivádí — chudé, celý totiž sbor kněží sbor mnichů, jenž nižádným poutem nejsou připoutáni k věcem vezdejší a jediné jmění mají — svá těla, ba ani ta veskrze; nic nemají, co by dali císaři, věnující všecko Bohu: modlitby, zpěvy, bdění, slzy, zboží, jehož rukama uchvátiti nelze, umíratí světu, žítí Kristu, tělo mrtviti, duši od těla vybaviti. Těch šetře a dopřeje jim býti čistým služebníků Božím a účastníků tajemství Jeho, zkoumatelům věcí nebeských; — tyto prvotiny našeho kmene, hrad a slávu víry naší, tyto drahé perly, tyto sloupy našeho chrámu, jehož základem a rožním kamenem jest Kristus, toho krásného sboru míním — církve: tím bys zajisté i jim samým i sobě i nám nejlépe prospěl. I tobě bych já rád tento náš poklad přál, nežli sílu zlata a stříbra, které nyní jsou, za krátký pak čas nebudou.

XVII. Tu máte tedy k svým službám řeč mou, byť i nebyla dle naděje vaší, jest dle schopnosti mé. Vy pak

dejte mi za odměnu služby mé něco většího: ochotnou poslušnost. Abyste pak mimo jiné i toho dosáhli, méně bažiti po řeči mé, hleďte k sobě ve spolek povzbuzující jedni druhých k lásce a dobrým skutkům,⁴⁴⁾ abyste pak tam dobrotivě zapsáni byli a vesele provázeli krále všehomíra, což se dostane jen zapsaným u Něho; tam pak vzdávati budeme Bohu obět pochvalnou jednu a touž Otci i Synu i Duchu svatému patřící a opěvující slávu a velebnost Boha našeho, poněvadž Jemu náleží sláva a chvála a klanění se na věky věkův. Amen.

Pastýřský list

biskupů Švýcarských
duchovenstvu a věřícím

ohledně významu dobrého a špatného tisku.

Všeobecný boj, jenž vypukl za těchto dnů proti církvi Boží, nemá nás ani překvapiti, aniž přespříliš polekati. Co nyní církev trpěti musí, shoduje se zcela s obrazem, jak jej ohledně budoucích její osudů sám její božský zakladatel nastínil. Jako vždycky, tak i nyní čistí a tříbí dnové zkoušky syny církve, a již v temnu strastí poznati lze působení ruky vyšší, kteráž nad církví bdí a ji ochraňuje. Nesmíme proto klesati v radostné naději, že Pán ani v nynější tísni neopustí církve své, a že v pravý čas opět mír jí připraví a pokoj. Avšak vyhlídka na konečné vítězství neopravňuje nás, abychom nečinně s rukama založenýma k přítomnému boji přihlíželi. Vítězství pravdy ovšem jisto jest, avšak Vy své a svých spasení s bázní a s třesením konati musíte. (Filip. 2, 12). Království Boží na zemi bude a musí trvati, poněvadž to Pán přislíbil; kdo však a jak mnozí k němu náležeti budou, toť částečně záleží též na nich a na jejich přičinění. Proto musí k pevné důvěře v Boha a neklamná jeho zaslíbení připojena býti též živá horlivost pro věc dobrou. Neprátele církve tlukou v pravdě dosti hrmotně na brány, tak že probudit se mohou všickni, kdož dosud dřímou. Oni po drahně let skrývali záměry své za vábnými hesly,

⁴⁴⁾ Žid. 10, 40.

jako jest *svoboda, pokrok, vzdělanost* a způsobem tím oklamali a doposud klamou mnohé. Mlhy těchto klamů počínají se již trhati, a nikdo rozumný nemůže déle trvati v pochybnosti, kam as čelí boj ten proti církvi. Tu jedná se o to, aby pokolení lidské odtrženo bylo ode vsí nadlidské vážnosti, od víry v Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, od víry v jeho učení a jeho svátosti; tu jde o to, aby lidé od světa neviditelného a od nebe odvráceni a zcela a výhradně jen na své přirozené poznání, na svou přirozenou sílu, na svou přirozenou bytnost a vezdejší blaho obmezeni byli. A poněvadž katolická církev tu stojí co sloup a utvrzení pravdy (1. Tim. 3, 15.) a nedopustí, aby jen jediné zrnko z pokladu zjevení Božího na zmar přišlo, proto obětí jest tak obecného pronásledování, jak nyní děje se před očima našima; proto můžeme opět se žalmistou zvolati: Proč se zbouřili národové, a lidé proč smyslili marné věci? Postavili se králové země, a knížata sešla se v jedno proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho. (Z. 2, 1. 2.)*

Pokoušeti se o to, aby Ježíš Kristus, kterýž sedí na pravici Boží, (Kol. 3, 1.) s trůnu svržen, aneb církev, jižto ani brány pekelné nepřemohou, (Mat. 16, 18) vyhlazena byla, to by pro lidi smrtelné bylo počináním opravdu šíleným. Avšak díky církve svěstí k odpadlictví, vyrvati jim víru v Krista ze srdce, toť ovšem věci jest možnou; a proto se srdcem zkormouceným hledíme na ta veliká nebezpečnosti, kterým tisícové z vás jsou vydáni. Již pak na jedno takovéto nebezpečí obzvláště poukázati hodláme, — a to pro Vás v sobě chovají noviny beznáboženské a proticírkevní. Listy tyto nabyly v boji proti církvi důležitosti tak neobyčejné, že neodbytnou povinnost pastýřskou konáme, když s několika slovy výstrahy a otcovského napomenutí k Vám se obracíme. Tu pak není třeba nám, denní politiky si všimati, tu dostačí, když nejpřednější povinnosti křesťanské Vám připomeneme a ona vážná naučení opakovati budeme, kteráž dávali apoštolové již prvním křesťanům.

Tak svatý apoštol Jan psal jedné křesťanské matce a dítkám její: Žádný, kdož odstupuje a nezůstává v učení Kristovu, nemá Boha. Přichází-li kdo k vám a nepřináší-li toho učení, nepřijímete ho do domu, aniž ho pozdravujete, Nebo kdo ho pozdravuje, má spolek s jeho zlými skutky.

(2. Jan. 9, 11.) Pakliže učenník lásky tak zdánlivě přísný rozkaz dal, musel zajisté k tomu míti dobré příčiny; a i nyní jest na čase, tentýž rozkaz klásti na srdce věřícím všem, zvláště pak rodičům, učitelům a představeným veškerým. Zapovídá-li apoštol obcovati s těmi, kdož učení Kristova nepřinášejí, týká se slovo jeho patrně též listů a spisů, které učení toho nejen nepřinášejí, nýbrž proti němu a proti církvi, kteráž je hlásá, s rozkácenou náruživostí bojují. O nich z příčin daleko důležitějších platí zákaz apoštolský: Nepřijímejte jich do domu! Ano, rozmilí bratři, a Vy otcové a matky, učitelové a představení, nepřijímejte jich do domu!

Zdá se to skoro býti podivným, že cos takového teprv zapovídati se musí. Panuje-li někde nákažlivá nemoc, tu každý úzkostlivě se stará, aby sebe a svých milých nákazy uchránil. Vypukne-li válka, jak bedlivě zabraňuje se každý přístup nepříteli, že týž každou píď země teprv vydobýti musí. A v oboru duchovním nemělo by se taktéž díti? Neměli by ti, kdož Kristu co Synu Božímu se klaní, církve jako matku v uctivosti mají a učení její za slova života pokládají, s ošklivostí a hrůzou odvracet se od jedu nevěry a nepřátelům církve své přístupu nedopouštěti? Nepřijímejte jich do domu! Slovo toto apoštolské lze považovati za zákon přírody, jelikož samo sebou se rozumí. Co však děje se ve skutečnosti? Hlava rodiny předplati na list proticírkevní; týž přichází denně do domu, vykládá se veřejně, rodina a čeleď mají volný k němu přístup. A co jest v něm ke čtení? Dnes tupí se tam kněží a řeholníci pohoršlivými, avšak vymyšlenými kousky, zítra ohřívá se stokrátě již vyvrácena lež, pak následuje zpotvořené vyličení katolických článků víry a katolických ústavů, a posměšné zlehčování svatých tajemství, a často vše dohromady v jedné směsici čtenářům se předkládá. Tu pravdivé vyvrácení falešných ponětí a zpráv místa nikdy nenajde. K tisku připojuje se feuilleton aneb zábavná příloha, které přechásto jedem novověké necudnosti tak napuštěny bývají, že duše čisté málo kdy je čisti mohou, anižby se neposkvřily. Konec pak obsahu listu přiměřený, tvořivají pohoršlivá oznámení. Může křesťanský otec trpět list takový?! Smí držeti noviny, které, byť i jen tu a tam, domácím jeho ku pohoršení jsou? Se svatým Janem pravíme: Nepřijímejte jich do domu! Kdyby nějaký neznaboh aneb svůdník vetřel se do domu

*) Z „Ordin. L. Králohrad. diec.“ 1873 č. 16.

Vašeho, jistě že varovali byste domácí své před ním. Kterak tedy můžete dovoliti přístup k sobě němému tomuto svůdci, který mnohem častěji a skrytěji za svými záměry se plíží? Pohoršení zůstává pohoršením, a kdo je zavínil, musí se z něho zodpovídati. Proto zabraňte mu přístup do domu! Sic jinak již ortel nad Vámi byl by vynešen v přísném slovu apoštolově: Jestliže kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru, a jest horší než nevěřící. (1. Tim. 5, 8.)

Apoštol však nechce toliko, abychom ty, kdož v učení Kristovu nezůstávají, od dítek a podrizených svých vzdalovali, on praví zcela obecně: Přichází-li kdo k vám, a nepřináší-li toho učení, nepřijímejte ho do domu, aniž ho pozdravujte. Nebo kdo ho pozdravuje, má spolek s jeho zlými skutky. Kdo tedy list drží církvi nepřátelský, spolek má s jeho zlými skutky. On podporuje jej svým předplacením; platí válečnou daň nepřátelům církve své, aby tím více dařilo se dílo jejich; pomáhá prostředně v boji proti církvi, co zároveň snad listy dobré, které se jí ujímají, nouzi tříti nechává, a jim i té nejmenší podpory krutě odpirá. Avšak hmotným tímto společenstvím není slovo apoštolské ještě vyčerpáno. „Kdo ho pozdravuje, má spolek s jeho zlými skutky!“ Cizinci, kterýž by denně do Vašeho domu přicházel, aby matku Vaši zlehčoval a tupil, okazali byste nepochybně dvěře; novinám ale, které každodenně svatou matku Vaši, katolickou církev, tupí a na ni hanu kydají, těm nejen otvíráte dvěře, ty nejen čtete, nýbrž nad to za jejich nestydatost ještě draze platíte. Není-liž to spolek mítí s jejich zlými skutky? Avšak společenství se zlým ve věci této sahá ještě dále. Nejen dětem, ale i dospělým jest čtení špatných kněh a listů na škodu. I zde platí přísloví: Rci mně, s kým obcuješ, a já povím tobě, kým jsi. Jako železo rozpálí se v ohni a vystydne v sněhu, tak nestejně působí též rozmanité dojmy na rozum a srdce člověka. Kdo každodenně o svatém náboženství a o církvi lháti a je tupiti slyší, ten s nutností přirozenou bývalou vroucnost a statečnost víry své potratí; jeho duši povede se při nejmenším asi jako jeho tělu, kdyby po delší čas špatným pokrmem se živil aneb v nezdravém vzduchu trávil musel. Obědvě, duše i tělo, upadnou v nemoc ne-li prudkou, jistě v chorobu zdlouhavou. Proto nepřijímejte jich do domu, sic budete mítí spolek s jejich zlými skutky. Anebo máte

snad příčiny, žeby jste dbáti nemuseli tohoto napomenutí apoštolova?

Aj tu mnohý se omlouvá, řka: „Já musím noviny, tyto držeti k vůli svému obchodu, bez těch mnohých návštěví a obchodních zpráv, jaké tam nalezám, nemohu se obejít.“ Možná, že listy proticírkevní v tom ohledu lépe obslouženy bývají. Avšak tu můžete velmi mnoho napravit sami. Budete-li jen dobré listy držeti a svá návštěví v nich uveřejňovati, budou pak i ony s to, vyhověti této potřebě Vaši. Obvyčejně bývá podobná řeč více předstírkou, než skutečným důvodem, že drží se listy takové. A kdyby tomu ani tak nebylo; nesmí přece křesťan pro časný zisk nikdy něco činiti, co by na škodu bylo spasení duše jeho a jeho přináležejících. Vzpomeňte si jen, co pro víru druhdy trpěli svatí mučéníci, a zastyďte se před nimi. Vzpomeňte si na slova božského Spasitele: Hleďte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno. (Mat. 6, 33.)

Jestliže to Pán Vašeho života, Vašeho zdraví, Vašich časných statků, kterýž takto mluví; a pakliže z důvodů rozumu a svědomí nějakého zdánlivého prospěchu se zreknete, nebude vám to nikdy k opravdové škodě; neboť budete-li hledati nejprv království Božího, splní všemohoucí a věrný Pán a Bůh Váš slovo své a darem přidá Vám vše ostatní. — Praví se dále: „Musím přece též vědět, co odpůrcové praví. Vím, co o věci souditi mám. Mně neuškodí řeči jejich, a tak dále.“ — Co odpůrcové mluví, vědět třeba jest toliko těm, kdož povolání a povinnost mají, pravdu a právo proti lži a bludu bráti v ochranu. Jinak věta tato naprosto lichá jest. Anebo bylo to snad dobře, že Eva, jižto přikázání Boží povědomo bylo, též mínění hada o něm vyslechla? Radili by jste svému dítěti, aby vedlé Vaši výstrahy také na slova svůdce ohled vzalo a potom se rozhodlo? To bylo by počínání nerozumné a bez svědomí. Zásada falešná zůstane falešnou a škodlivou, když ji i sami na sebe obrátíte. Také i vás učil Kristus modliti se: Neuvoď nás v pokušení (Mat. 6, 13.) — a proto chraňte se té opovázlivosti, sami sebe uváděti v pokušení.

Ten onen namítá však: „Znám náboženství své a vím, jak o věci smýšleti mám.“ To ale již zlým jest znamením, když někdo takovou důvěru k sobě samému dává na jevo. Tak nemluví duše svaté a bohabojné,

tak pronáší se dlě časté smutné zkušenosti holý sebeklam. Špatný list již sám sebou jest pokušelem a svůdcem, a kdo jej denně do domu svého přijímá a s ním se zabývá, ten v nebezpečí vydává víru svou i spasení své; neboť doposud platí nevyvrácený výrok mudrce starozákonního: Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm. (Sir. 3, 27.)

Anebo jest snad skutečně mnoho těch, kteří i hned vědí, jakby o těchto útocích na víru a církev souditi měli? Dnes přináší se nějaká pomluva, na niž teprv po několika týdnech následuje opravení, jehož však dotýčný list ani nepřijme; zítra lidí se zase některý článek víry způsobem tak překrouceným, že k důkladnému vyvrácení obšírných učených výkladů bývá potřebl. Tu právem se dí, že blázen jedinou větou více tvrditi dovede, než velký mudrce rozsáhlou knihou dokázati může. Totéž lze říci i o lživém tisku, kterýž s neobyčejnou drzostí pravdu poličkuje a vše, co svatého jest, do bláta strhuje. A nyní se tážeme: Kolikasi z vás může a chce na to obětovati čas a práci, aby důkladným zkoumáním každé námitky, která církvi na úkor se činí, její lichost zcela prohlédli? To bývá jen zřídka a u málo kterých. Ve všech jiných případech zůstává věc aspoň nejasnou, nařknutí ponechává se bez rozhodnutí, a v srdci zbývá osten pochybnosti, kterýž náboženské přesvědčení ohlodává. A kdyby i čtenář víru měl dostatečně pevnou, žeby veškeré útoky jakožto lži seznati dovedl, nezůstane přece beze škody. Kdo knihy oplzlé každodenně čítá, toho obrazotvornost, byť i obsah pokládal za pouhý výmysl, přece jen se pokazí. Nejinak povede se tomu, kdo denně duši svou baví utrhaním a rouháním se všemu, což svatého jest.

Proto, rozmilí bratří, zapřísaháme Vás skrze Vaše a milých Vašich spasení, aby jste vystříhali se listů, kteréž proti náboženství a církvi bojují; neboť o těch naprosto platí výstraha apoštolova: „Přichází-li kdo k vám a nepřináší-li toho učení, nepřijímejte ho do domu, aniž ho pozdravujte. Nebo kdo ho pozdravuje, má spolek s jeho zlými skutky.“

Pakli výstražná slova naše ještě nepostačují, nuže tedy patřte na stav nynějšího světa. Ejhle, jak nápadně změnil se za málo desíletí! Kdo uvrhnul nevěru, ježto druhdy strašila v několika jen učených hlavách, mezi lid obecný? Kdo lid ten oloupil o naději v život nebeský, že nyní blaženost svou výhradně hledá zde na zemi, a že požívavost a prostopášnost

co morová rána na všechny strany se šíří? Kdo zlomil moc svědomí v srdcích, moc práva ve státě, pořádek ve společnosti, že zločin páchá se za zločinem, že rád občanský a mír mezi národy jediným dnem podvráceny býti mohou a že národové pod břemeny, jež ozbrojený řád uvnitř a ozbrojený mír zevnitř jim ukládají, téměř klesají? To všecko hlavně zavinil tisk protikřesťanský.

V některých velkých městech evropských chrlí denně četná, drazé zakoupená pera jed a žluč na všecko, co slove křesťanským. Na sta listů a plátků činí to za nimi, a tak vniká jed každodenně do statisíc rodin, aby miliony duší jím se otravovaly. Takto pracuje obromný stroj denního tisku proti křesťanství ve službě nevěry, tak vede se válka proti církvi, tak vpravují se nepozorovaně zkázonosné zásady mezi lid; a muselo by se to téměř divem nazvati, kdyby působení této úžasné moci nevykazovalo se výsledky, jaké se objevují před očima našima. Chcete nyní i Vy, rozmilí bratří, do domu svého co svůdce přijmouti proticírkevní list, aby na Vás i na Vašich dítkách dílo podobné zkázy dokonal? Odvrátte toto neštěstí od rodin svých, neberte na sebe tuto odpovědnost, ušetřte matku svou Církev a nás, otce a pastýře své, tohoto zármutku, a přijde-li kdo k Vám a nepřinese učení Kristova, nepřijímejte ho do domu!

Jako statků pozemských, tak i pocitů lidského ducha může buď dobře anebo zle se užívat. Rozmnožování slova pomocí tisku církvi velice prospělo a šíření a hájení pravdy, poučení a vzdělávání věřících nad míru usnadnilo. Avšak, bohužel, že až posud synové tohoto světa opatrnější jsou v pokolení svém, nežli synové světla. (Luk. 16, 8.) Svět církvi nepřátelský dosti jasně nahlíží, jaké důležitosti tisk má pro bořivé jeho záměry, a proto nešetří ani práce, ani obětí, aby co nejvydatněji ho k účelům svým užil. S velikou bolestí srdcí svých musíme to vysloviti, že přemnozí věřící doposud tohoto žalostného úkazu sobě nevšímají, a dobrý tisk, ač velikou věc Boží, církve a obecného řádu hájí, bez žádoucí podpory nechávají. Apoštol Páně píše: Nechat se také i naši uči dobrými skutky předčiti k věcem potřebným, aby nebyli neužiteční. (Tit. 3, 14.) Ano, dejž to dobrotivý a milosrdný Bůh, aby všickni, kdož *našimi* se zovou, se učili skutky dobré konati k věcem potřebným, aby se učili oběti přinášeti pro dobrou věc, a byť to teprv

o hodině jedenácté bylo. Vzpomeňte si na to, co o zkáze špatných časopisů svrchu pověděno bylo. S prospěchem stejným mohou také listy dobré působiti pro věc dobrou. Listy dobré přicházejí do příbytků co apoštolové pravdy, obhájcové práva a podpory církve proti lži a pomluvě. Nezvěstují-li vždy věci předrážděným uším příjemných, nelichotí-li náruživostem, mají za to však moc pravdy na straně své a připravují v nesčíslných rodinách ohledně náboženství a mravnosti utěšenou budoucnost.

Vy pak kněží a duchovní pastýřové, jež co spoluprávníci Pán postavil Nám po boku, z vlastní zkušenosti víte, co v oboru působení Vašeho mohou listy dobré aneb špatné. Jakého užítku bude moci míti kázání Vaše, pakliže špatný časopis vykládá v rodinách každodenně pravý opak učení Vašeho, a vážnost Vaši podkopává? S jak větším výsledkem však pracovati budete, když slova Vaše ustavičně v listu dobrém co ozvěna opakovati se budou? Neustávejte o tento sice trnovitý, avšak na nejvšednější díl pastýřského svého úřadu bedlivě pečovati, a dle napomenutí apoštolského nabízejte v čas i ne v čas, trestejte, prostě, žehrete ve vši trpělivosti a učení. (II. Tim, 4, 2.)

A vy, otcové a matky křesťanské, víte zajisté, že jednou účetskládati budete Pánu za duše, kteréž Vám byl svěřil. Nemusíme teprv připomínati Vám, jak příliš těžkou stala se za přítomných časů zodpovědnost tato, a jak nyní nesnadno jest, dítky vychovávat pro Boha a království nebeské. I ohledně vychovávání dítek nastaly časy úplně jiné, a jen s nevšední pečlivostí a všemožným namáháním lze cíle šťastně dojíti. Nedopouštějte, aby dorůstající synové a dcery Vaše němým svůdnictvím bezbožného listu před očima Vašima v zkázu upadli, nýbrž pečujte o to, aby jen to, co poučuje a vzdělává, ve víře a ctnosti sílí, dítky a podřízení v domě Vašem viděti, slyšeti a čísti mohli.

Vy údové katolické církve všickni, jimž víra v Krista, plaho církve a spása nesmrtelných duší leží na srdci, nebudte lhostejní k listům, které církev a víru Vaši, tyto nejvyšší statky života Vašeho statečně zastupují. U Vás snad není pravidelné čtení novin nezbytnou potřebou; dovolují-li však poměry Vaše, že je přece odbíratí můžete, sdílejte je jiným ke čtení. Takto udíleti budete věci dobré almužnou dvojitou; peněz váš podporovati bude list dobrý, a dobrý list bude opět

dobře působiti na sousedy Vaše, a malá obět Vaše nezůstane bez odplaty u Boha. Svá oznámení a návštěji vkládejte do listů jen dobrých, a snažte se ve svém okolí nových účastníkůjím získati. Přistupte k jednotě sv. Františka Saleského, která podporování dobrého tisku vytkla si za účel, o níž Vaši správcové duchovní potřebného vysvětlení Vám udělí. Podporujte všickni, jak Vám to jen možno, listy ony, které mluví za právo a spravedlnost, k náboženství, křesťanství a církvi s uctivostí ještě se chovají a jich se ujmají. Kdo ohledně tisku lhostejný jest, ten zajisté ani nepochopil vážný význam nynějšího času, aniž místa v srdci má pro víru a církev svou, v jejíž světle kráčí životem, a od níž v hodině smrti poslední útěchy očekává.

Časové tyto, rozmlíli bratři, plní jsou nebezpečí; neboť již působí tajemství nepravosti se vši mocí a divy a lživými zázraky, jichž dle předpovědění apoštola Páně duch zlý užívá k svedení těch, kteří zhytnou, protože nepřijali lásku pravdy, aby spaseni byli, ale více věřili lži, než pravdě. A odsouzeni budou všickni, kteříž neuvěřili pravdě, ale povolili nepravosti. Myť pak máme co děkovati Bohu vždycky z Vás, bratři od Boha milovaní, že vyvolil Vás Bůh k spasení a posvěcení ducha a u víře pravdy. Protož, bratři milí, stůjte a zachovávejte ustanovení, kterýmž jste se naučili od církve, kteráž jest sloup a utvrzení pravdy. Sám pak Pán náš Ježíš Kristus, a Bůh i Otec náš, kterýž zamiloval nás a dal nám potěšení věčné a naději dobrou z milosti, potěšuj srdci Vašich a utvrdiž Vás v každém skutku i řeči dobré! (II. Thes. 2, 7—16.)

Dáno v měsíci prosinci 1872.

† Josef Petr, biskup Sionský. — † Štěpán, biskup Lausanský. — † Mikuláš František, biskup Churský. — † Karel Jan, biskup Svato-Havelský. — † Eugenius, biskup Basilejský. — † Štěpán, biskup Belemský, opat u sv. Mauricia. — † Kašpar, biskup Hebronský v Genevě. — † Kašpar, biskup Antipatrisský, světicí biskup v Churu.

Můj stánek.

Červánky již na nebesku planou,
v spánku blahém všecko spočívá;
▼ háji se jen slávik ozývá,
jemní větéřkové libě vanou.

Rozkošť vše dýše Bohem danou:
blahostí cit každým zachvívá,

v přírodě kdo právě prodlívá;
z mého oka ale — slzy kanou!

Vzhůru pne se teskný zrak můj směle
výš a výše v ony končiny,
stan kde stkví se mého Spasitele.
Tam jen lidstva domov jediný:
*Tam po strastech žití sířé srdce moje
najde rajských slastí nezkalené zdroje!*
J. J.

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Ostrov Portoriko objeven jest r. 1493 od nálezce Ameriky, od Kolumba v moři atlantském, a již r. 1510 založili tam Španělové osadu. Když kněz Spinola k ostrovu přistál, bylo na něm mimo hlavní město Sv. Jana mnoho městeček a vsí Španěly, Portugalci a černochoy (mouřeniny) obydlených. Na tomhle ostrově pracoval dotčasný kněz pět měsíců. V hlavním městě Sv. Jana nad přístavem měli stolicí svou biskup a vladař. S biskupovým svolením počali připuliti misionáři pravověrcům ve Sv. Janě svátostmi přisluhovati. Zpovědnice, v nichž seděli, byly na každý den od kajicníků obkličeny, neboť dělo se v pašijový svatý týden. Jakmile nastaly Velikonoce, přejali jesuitští misionáři i kázatelský úřad po městě. Karel Spinola vyučoval španělským jazykem katechismu v stoličném chrámě i na ulicích. Těmto výkladům obcovalo vedle mládeže množství dospělých osob, zvláště vladař s muži vojenského stavu. Když byli jesuité v hlavním městě hotovi, poprosil je biskup, aby podobnou misii celický ostrov obnovili, a sice proto, žeby v mnohých osadách dušníci z nedostatku duchovenstva velikonoční zpověď vykonati a velebnou svátost Otčar-ní přijmouti nemohli. Jesuita Aleksander Ferrati navštívil s portorickým knězem cukrinných sadů v okolí hlavního města, kdež mouřeninům otrokům podstatné kusy katolické víry s velkou trpělivostí a láskou vykládal. Ubozí nevolníci za dne do práce zapřažení obraceli částku noci na to, aby misionářské cvičení slyšeti a svatou zpověď vykonati mohli. Kněz Karel Spinola vyslán jest s druhem svým Jeronymem od Andělů do městeček a vesnic. Na té misii zkusil dost odporných věcí pro milého Pána Ježíše, užil však i rozkoše duchovní, což sám v písemní zprávě takhle líčí: „Ostrov jest hornatý; přemnohými

řekami a potoky prorvaný, Padesáti řekami bylot nám s hrubým životů nebezpečenstvím koňmo přebřisti. Když jsme se jednoho dne tou samou řekou po jednkrátě brodili, strhl proud koně mého, i byl jsem rád, že mně bylo lze na vysedlou skalinu vyniknouti a tím sebe zachrániti. Leckdys přívalem lijáků hnali se takřka nové řeky prudce voznicemi; tehďáž musili jsme po celé dny sečkati, ažby voda opadla; nocleh měli jsme pod širým nebem na mokré zemi. Pro posilnění nebylo na venkově leč planých fiků a mléka; v městečkách dostali jsme předce aspoň někdy chleba i masa. Napřed navštívili jsme městys Kramo na polední straně ostrova. Když se roznesla pověst o dvou duchovních nepovědomého řádu přišedších nahradit nemocného osadního kněze (faráře), stal se od ostrovanů do pěti hodin cesty vzdáli valný shon do Krama. Běloši a černoši strojili se správou Boží na Boží hod Svato-dušní. Za těch desíti dnů našeho u nich pobytu nedbali pranic na nedostatek potřebných tělu věcí ani na kterékoli nepohodlí, jsouce se vším dobře spokojeni, jen když mši svatou a slovo Boží slyšeti jakož také s dítkami svými a s otroky křesťanského evičení zúčastněti mohli. Užitek naší práce byl z daru Božího arcit hojný. Brzo naučili se hlavním kusům pravdy Bohem zjevené a podmínkám hodného přijmutí svátosti pokání; jenom některé rozjímání o posledních věcech člověka postačilo hnouti jejich srdcem k dokonalé života nápravě. Žet se opravdu polepšili zjevno učiněno jest smířením-se protivníků, též navrácením anebo nahrazením křivě dobytého zboží. Přispěl mně Pán Bůh, tak že svých pověr potupili. Mým návodem slibili svůj kostel vykrášliti, náradím posvátným s dostatek opatřiti, a ročně na potřeby jeho určitou hromádku peněz obětovati. Zde jsem z milosti Boží poprvé dušičku křtem svatým do lůna Církve uvedl. Žehnáním a slzami lidu provázení odešli jsme do vesničky Bukanasu, a poslouživše tam obci jako v Kramu, odebrali jsme se do města, jemuž domácí Nová Salamanka říkají. Tu počal jsem v hod nejsv. Trojice Boží kázati o svátosti pokání. Vůkolní lid chvátal do města, druh druha pobízejce: „Sama Boží prozřetelnost dopustila bouři zahnat koráb k Ostrovu na spasení naše!“ V hod Božího Těla přijalo množství věřících velebnou Svátost. Pak jsem opět kázal o hříchu a jeho účincích, též o posledních věcech člověka . . . v čemž mně Pán

Bůh patrně pomahal. Aniž bych se byl hrubě na kázání připravoval, hrnuly se ke mně ty nejjadrnější a nejpronikavější myšlenky; posluchačové ucítili zvláštní chuť a lásku k ctnosti, kterouž potom dobrými skutky prokazovali. Ženštiny zase dbaly o cudnost a počestnost, muži o pobožnost. Byloť i těch hojně, kdož se káli zjevně. Noc jak noc putovali muži v dlouhaté řadě ulicemi, nahlas se modlíce a obnažený hřbet mrskajíce. Tu noc před svátkem sv. Barnabáše vedl jsem lid v slušném pořádku po městě na uprosení Hospodina Boha, by nám hříchy odpustiti a setrvalost ve víře i ctnosti darovati ráčil. Všechna obec městská zúčastnila se kajícího průvodu. Bez mála všickni mužští šli bosí, z nichž mnozí se přitom do krve bičovali. Mezi ženskými byly takové, kteréž, majíce obličej hustě zastřený, nad kolenou se šoupaly; jiné pak hlasitě nad hříšností svou bědujíce, za prominutí dávného pohoršení žebronily. Však nejmocněji srdcem hýbalo žalné dítek nevinných úpění: „Slituj se, ó Ježíši, slituj se!“ Když jsem tu pobožnost v kostele zakončiti měl modlitbou k ukřižovanému Pánu Ježíši, nemohl jsem samým pláčem ani mluvit; lid pak vzlykaje sliboval stálost v dobrém předsevzetí a opětoval mrskání hřbetu svého. Jeronymovi, tovaryši svému, poručil jsem, aby katechismus vykládal; on vykonal úkol s užítkem mládeže i černochů a mnohých osob rodu vznešeného. Misionářské cvičení odbyvalo se tu po celý měsíc; šli tedy mnozí zase k svatě zpovědi, a shledáno u nich, že se od dobrého úmyslu za ten čas neuchýlili. Slibovali setrvání v ctnosti, jen kdyby prý kdosi z duchovenstva každého roku k nim zašel a jim spasitelnou pravdu připomnul. Ztad putovali jsme do Arcibá; když pak jsme i tu svou práci mnoho dobrého způsobili, vrátili jsme se do města Sv. Jana.“ Z přílišného namáhání pochvácení jsou oba misionáři prudkou zimnicí; a ta zdlouha odcházela, poněvadž na ostrově příhodných léků nebylo.

Štěrbinatý koráb byl zacelen a k odplavení přistrojen; že však u všech misionářů ztratil úvěrek, rozdělili se tito a vstoupili na dvě skrovnější lodě. Karel Spinola a Jeronym vyplouli z přístavu na rychlé některým kusem ozbrojené lodi 21. srpna 1597. Ale novým cvičením chtěl Pán Bůh posly své zkusiti v trpělivosti a utvrditi ve srovnalosti s přesvatou vůlí svou, čehož tuze třeba k dobrému počínku apoštolského díla mezi pohany. Tehdáž válčilo Anglicko se

Španělskem. Příslušenstvím španělské koruny bylo tehdáž (od roku 1580) Portugalsko. Na loď, v níž se vezl Karel i Spinola s Jeronymem, uderil dne 17. října t. r. 1597 správce lodě anglické a vzal ji po dvou hodinách. Pustivše se do kořistění, ponechali vítězové misionářům jenom ten oblek na těle; knihy, spisy a posvátné penízky z části vzebrali, z části do moře vyhodili. Nazejtří přivedeni jsou misionáři na anglickou loď. Její správce otázal se jich, kdo že jsou a odkud? Když Spinola odpověděl: „Jsme vlaští jesuité,“ počal na ně laskavěti; vytknuv jim za příbytek kotec vedle pokojíka svého, lecdys je navštívil, někdy jim posloužil a dovolil přecházeti na zajatou loď a tam posluhovat nemocným katolíkům; mimo to rozkázal svým vojákům a plavcům, aby nakořistěné věci jesuitům vrátili. Misionáři dostali nazpátek spisů a posvátných penízků. Zvítězivši loď přistála k městu Yarmoutu v Angličanech dne 4. listopadu t. r. 1597, zkad nazejtří odvezl její správce osoby zajaté do Atopsony na svou usedlost. Knězi Karlovi a jeho druhu Jeronymu od Andělů dopřál prostornější volnosti než ostatním zajatcům, věda, že jsou příslušníci vlaského národu, nikoli španělské koruny. Misionáři směli některým katolickým rodinám v sousedstvu skrytě Bohu sloužícím platných duchovních službiček prokazovati; rovněž i návštěvy krevních přátel nadlodníka vítěze, protestanta, zjevně přijímali, jichžto bludy pak za rozprávku seč byli umořiti hleděli. Avšak jejich pilnou prosbu za výhost do Londýna, odkud by se do Lisabonu přeplavili, oslýchal týž nadlodník dlouho, máje úzkost, že by ho snad z křivdy jim příslušníkům vlaské země učiněné obvinění anebo kdesi v Angliku ostali a katolickou víru rozhlašovali. Naposledy svoliv přece, převlekl je do světských šatů, aby snáz vyvázli z království. Dne 5. prosince vstoupivše na loď při městě Yarmoutě, doplavili se misionáři po některé nehodě lisabonského přístavu na počátku ledna 1598.

Oba misionáři hodlali příštího měsíce dubna zase s loďstvem do Indie, odamtud pak do Japonska plouti; avšak se zmýlili. Starosta jezuitských klášterů v krajině portugalské (provinciál) zdral se jim cos takového dovoliti, leč by jenerál řádu sám posvědčil; tehdáž se to ale dlouho vléklo, než dotaz z Lisabony do Říma a odpověď zpátky docházela. Kněz Karel Spinola bál se, že mezi tím jeho pokrevensko na jezuitského jenerála v Římě prosbou dokročovati bude, aby ho na misii za moře

neposílal. Pročež přispíšiv sobě, psal sám svému jenerálu do Říma; žadoně, aby mu v odplutí na misii mezi pohany nevadil s tímhle dokladem: „Svým od Boha povoláním k zámořskému misionářství jsem právě zhola ujistěn; aniž o tom pochybuju, že mně Hospodin, bude-li třeba, křídla zavěsí, abych se tam dostal, kamž mne od mnoha let výrazně volá. Znaje svou nehodnost k děláni této vinice Páně s muži slovuťnými a výbornými, stydím se v skutku sám za sebe; ale přece mám naději, žeť se ohněm jejich lásky studené srdce rozpálí k misionářské horlivosti, až hleděti budu na toliké krásné příklady. Dovolí-li Pán Bůh, abych pro Něho drobátko popracoval, bude On z toho všecku čest mítí, poněvadž Jemu Samému lze jest učiniti mne bídáka k práci spůsobna.“ Oslyšel tedy jesuitský jenerál Klaudius Akvaviva Spinolovců prosbu a dovolil, aby kněz Karel před odplutím do Indie slavný řeholní slib učinil a jeho druh Jeronym od Andělů aby na kněžství posvěcen byl. Psaní jenerálovo doručeno jest portugalskému provinciálovi až po vyplutí loďstva lisabonského; za kteroužto příčinou bylo oběma misionářům až do jara posečkati. Tak to líbezně Boží prozřetelnost zařídila; neboť vypukl mor v Lisaboně, a jesuité z tamější koleje s polovice onemocněli; pročež přišla vhod městské obci přítomnost jesuitů Karla a Jeronyma, kteří také brzo nakaženým lidem po domech sloužili a v kostele svátosti udělovat pomahali. Touž milosrdnou bližních obsluhou zaměstnávali se tam bezmála celý ten rok 1598 a první měsíce roku následního. Kupecké koráby portugalské chystaly se opět do Indie. Pro strach holandského nepřátelského loďstva ustanovila jest rada indických záležitostí přidati kupeckým korábům na obranu sedm lodí válečných. Ale kde shledati a nabrati kněžstva pro tolik plavců a vojáků? Mnozí kněží stítíli se loďstva toho z obavy moru dotčeného; ale Tovaryšstvo Ježíšovo vybralo ze sebe osmnáct kněží, aby provodili loďstvo do Indie. Sbor ten rozmnožen kněžími k zámořské misii odhodlanými, Karlem Spinolou a Jeronymem od Andělů. (Pokračování.)

Sedmikrása.

Naposledy v spánku
ukládáš se v chvění,
chladný kolem vánek
v mrtvolu tě mění.

Nejdřív však na jaře
dítětkám skytáš vínky,
slunečka když záře
zlatí tvé tvářinky.

Podobně chudoba
pozdě chodí spátí,
ještě noční doba
a již musí vstátí.

Často ulehává
v mrazové podušky,
vichr kolem lkává,
Eolovy družky.

Bůh však pokojného
spánku chudým přeje,
chránívá je zlého,
láskou Svou je hřeje.

Fr. Al. Lhotka.

Podobenství Otce Bonaventury.

22. Opice.

Bufalmaco, znamenitý vlaský malíř, měl na žádost biskupa z Arezzo v jeho sídelním chrámu vyhotoviti znamenitější malbu na obmítce. Pracovav pilně již několik dní na tomto díle, uzřel jednoho jitra vše, co byl zhotovil, čarami všech barev a směrů hrozně zohyzděno. Každý si pomyslí, jak se asi uzřev tuto mazanici, rozlobil. Hned měl podezření, že některý ze závištníků jeho tajně se do chrámu vplížil, aby mu tento kousek vyvedl, a stěžoval si hoře na tuto podlost. Bylo mu slíbeno, že se kostel před uzavíráním dveří dobře prohledá, aby se zjistilo, že nikdo tam se neschoval v úmyslu mu uškoditi. Po této příповідi odebral se, když byl po celý den na opravě toho, co pokaženo bylo, pracoval, opět klidně domů. Jaké ale bylo druhého dne ustrnutí jeho a mrzutost, když svou malbu právě tak zohavenou viděl, jako den před tím. Byl jist, že lidé chrám opatrující s nepřátely jeho srozuměni a tudíž jeho nejhanebnější zrádcové jsou. Vyliv si na nich svou zlost odhodlal se skryti se v chrámu a noc tam ztráviti, aby vinníky při skutku dopadl.

Úmysl svůj provedl; jsa dobře ozbrojen a odhodlán k činu, jenž měl postačiti, by nepřítel svého podlého jednání pykal, položil se do zálohy. Tak probděl celou noc, aniž by byl koho spatřil; a když již den svítati počal, chtěl se již odebrati domů, an tu pojednou zaslechl šramot. Zdvohnásobnil svoji pozornost; pozoruje vše; zírání očima

svýma po šramotu; čeká, že se objeví jeden z těch, které má v podezření, a hotoví se, že jej jak náleží přivítá. V skutku vidí blížiti se svému dílu malíře; ale byl to malíř nového druhu. Bylť to velká opice z blízkého domu, kteráž uviděvši několikráte Bufalmacona malovati, malířství si oblíbila a časně ráno přicházela, by své nové vlohy na malbách svého mistra zkoušela. Přicházela oknem, kteréž obyčejně bývalo otevřeno, do kostela, vystoupila na lešení malířovo, vzala štětec, omočila jej v barvách a užívala ho brzo pravou brzo levou rukou. Právě chtěla opět práci svou započítí, a dále dílo Bufalmacovo hyzditi; avšak tento jí to překazil, a odehnal ji křikem a hrozbami.

Tato opice představuje nám zcela přirozeně mnohé tak zvané filosofy, tyto právě opičáky božství. Prozkoumavše svět, jež obývají, chtějí také se pokusiti o sestavení podobného světa. „Dle všeho,“ — tak rozumují — „jest k tomu třeba pouze hmoty a hnutí.“ Vzali tudíž hmotu a hnutí dle svých důmněnek, právě tak jako opice štětcem vládla a barvy po svém rozumu míchala, sestavili svět, jenž se pravému asi tak podobá, jako se podobala mazanice opičina malbě malířově. Na štěstí pracují tito umělí dělníci pouze v myšlenkách, a nemohou své vlohy na skutečném světě zkoušeti, jako to opice na díle Bufalmacově činila. Bůh ví, jak by jej svými hákovatými prášky slunečními, svými organickými atomy, svým zevnějším svlažováním a m. j. v. sestavili; a jakou zmatenici by nám způsobili na místě tohoto předivného díla, jehožto částky takou moudrostí spojeny jsou, a kde tak krásný pořádek, tak dokonalá harmonie panuje! Tito nerozumní stavitelé by byli nejlépe potrestáni, kdyby byli odsouzeni k obývání jednoho z jejich světů.

23. Derviš.

Dervišové jsou mahomedánští mniši, jichž v Persii a Indii, kde se žebríce toulají, jest značný počet. Jeden takovýto derviš ubíral se jednou hlavním městem perským. Když tam přišel, již se setmívalo. Na nocleh šel srdnatě do paláce královského, a posadiv se v koutku síně, ve které strážníci byli, vyndal svou malou zásobu potravy z kapsy a chtěl právě povečeřeti, ani ho někteří královští důstojníci zpozorovali a jej se tázali, co tu dělá, a jak se sem mohl vedrati? „Čož nejsem v hospodě?“

odpověděl. Důstojníci, takovou odpověď jsouce uraženi, odpověděli mu nadávkami a hrozbami. Někteří dokonce šli a zvěstovali králi hrubou řeč toho bídíka. Kníže kázal jej zavolati. Vida jej před sebou, pravil s nevolí: „Jsi velice drzý, že palác můj máš za hospodu!“ Derviš odpověděl zcela beze strachu: „Dovol mi, jasný kníže, jednu poníženou otázku: Kdo obýval tento palác před tebou?“ — „„Král, otec můj.““ — „A před ním?“ — „„Král, děd můj.““ — „A před tímto dědem?“ — „„Král, můj praděd.““ — „A před tímto pradědem?“ — „Král, můj prapraděd.“ — „Nezmýlil jsem se tedy. Dům, jímž tolik osob za sebou projde, jest hospoda.“

Obraťme odpověď tuto na sebe, a napravme své smýšlení! Kdo z nás necítil by se uražena, kdyby se mu řeklo, že jeho dům jest hospodou? A přece to pravda. Kolik osob prošlo domem, jež obýváme! Dnes jsme ještě v něm, zítra již tu nejsme, jiní zaujmou naše místo. Jmeno „hospoda“ hodí se tudíž na naše obydlí, a sebe máme považovati co hosty, kteří se v nich kratší neb delší dobu zdržují. — Tento dům, pravíš, jest mé dědictví po mém otci; to jest, otec tvůj tímto domem prošel. Ty také jím jen projdeš. Tudíž jsi také ty jako on jenom hostem, pocestným. Tot myšlenka sv. Augustina: „Tento dům zanechal mi můj otec, t. j. tvůj otec jím jen prošel. Tak také ty jen projdeš. Tudíž jsi jen host!“

Skřivánek.

Opět u nás milý
zpěvavý skřivánek
pěje ze vsí síly
radostných zpěvůnek.

Aj jak k nebi vzhůru
u zpěvu se nese,
země mine kůru,
křídélkama třese.

Jako duše vděčná,
která Boha chválí,
prosba jak srdečná
v nebes plyne dále:

Tak i, pěvče, tvoje
hlásky zpěvné znějí,
zvěsty nesou dvoje,
vděčnost a naději!

Fr. Al. Lhotka.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude o hodech svatodušních udělovati svátost *břimování*: v sobotu 31. t. m. u sv. Klementa na Starém městě študujícím vysokých a středních škol zdejších a sice v 8 hodin Čechům a v 10 hod. Němcům; ostatním pak věřícím u sv. Mikuláše na Malé straně v touž sobotu a v neděli svatodušní o 4. hod. odpolední, v pondělí pak a v úterý svatodušní vždy v 9 h. ráno a ve 4. hod. odpoledne.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 26. května u P. Marie Vítězné, od 27—30. u sv. Petra na Poříčí, 31. května a od 1—3. června u sv. Salvatora v semináři, kdež bude každodenně v 6. h. u večer též kázání; od 4—7. u sv. Haštala.

— V sobotu 31. t. m. ukončí se slavným pozhánáním a chvalozpěvem sv. Ambrože letošní *Májová pobožnost* u sv. Klementa na Starém městě.

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení sv. břimování ve vikariatu *Černokosteleckém*. V pondělí 16. června v *Mukařově* kázání, mše sv., břimování, visitace, zkouška z náboženství ve škole. Rovněž i dne 17. v *Černém Kostelci*, 18. v *Konojedech*, 19. ve *Volešci*, 20. v *Černém Kostelci*, kdež bude v 8. hod. mše sv. a zkouška z náboženství; 21. v *Krutech* v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z náboženství ve škole, jakož i 22. v *Uhřetěch Janovicích*, kdež bude (v neděli) odpoledne též křest. cvičení a pozhánání. Podobně dne 23. ve *Vavřinci*, 24. v *Ratajích*, 25. v *Oužicích*, 26. v *Sázavě*, 28. v *Skalici*, 29. v *Koceraďech*, kdež bude (v neděli) odpoledne též křest. cvičení a pozhánání. Dne 30. v *Ondřejově* a 1. července v *Hrušicích*, odkudž návrat do Prahy.

— Na poslední cestě J. Eminence p. kardinála v střídnictví *Mnichovickém* bylo *břimovanců* 5206, a sice: v *Mnichovicích* 324, v *Ričanech* 542, v *Uhřetěch* 439, v *Kolodějích* 263, v *Česlicích* 360, v *Jazlovicích* 184, v *Popovicích* 246, v *Pyšeli* 580, v *Popovicích* 400, v *Kostelci na Křížkách* 431, v *Zlatníkách* 403, v *Jičanech* 404 a v *Jílovém* 530.

Z Němec. (Nastávající vypuzení dalších náboženských společností z německé říše.) Výbor spolkové rady právního oboru podal již zprávu o otázce „které řády a řádům podobné společnosti jsou příbuzny řádu *Tovaryšstva Ježíšova*“. Magd. Ztg. nastiňuje tuto zprávu takto:

„Zpráva vytyká, že nejpatrnější princip k posouzení této otázky vzat býti může jenom z účelu, jenž základem tohoto zákona jest. Řád jesuitů jest z území říše německé vyloučen, poněvadž jeho směr a působnost uznána jest za nebezpečnou státu, t. j. takovou, která s podmínkami a účelem státu se nesrovnává. V jisté míře by všeobecné kritérium, nebezpečnost státu, muselo potkati většinu nynějších řádů, ježto dle náhledu osvědčených (ovšem starokatolických, nebo protestantsky smýšlejících) kanonistů duchovního společenstva směrem v katolické hierarchii převládajícím a z myšlenky řádu *Tovaryšstva Ježíšova* vzatým více nebo méně uchváčena jsou. (Velmi správně!) Tolikéž jisto jest, že mnohá z nich, a právě ta, která ne tak ukolení náboženských potřeb svých údů odloučením se od světa na zřeteli mají, jako spíše praktické záměry na venek sledují, středověké zřízení odložila, a podobu přijala, která řádu jesuitů v podstatném nápodobena jest. Jelikož však účelem zákona nebylo zrušiti náboženské řády vůbec (jak toho litovati!), jako spíše rozdíl činiti mezi řády jesuitům příbuznými, proto se prvéjšími rozumějí jenom ty, které dle své organizace, svých směrů a působnosti s jesuity na stejném stupni nebezpečnosti pro stát stojí, anebo aspoň za znamenité jich pomocníky považovati se musejí. Kdyby se pojem ten ještě více zúžil a za „příbuzné“ jenom ty řády a řádům podobné kongregace se uznati chtěly, které co filiální instituty od jesuitů založeny, anebo pod jejich bezprostředním řízením postaveny jsou, byly by zákony o „řádech“ bezvýznamné, poněvadž by v tomto smyslu žádný z nynějších řádů do této kategorie nepatřil a z „kongregací“ — pod tímto názvem rozumí církevní mluva náboženské spolky, jichž údové prostý (neslavný) slib složili — by se sem čítal jen spolek *Sacré Coeur* a *Mariánské kongregace*.

Tato věc jest tak známa, že by byl zákon ony společnosti výslovně jmenoval, pokud by účelem jeho bylo takové omezení. Užil-li místo toho všeobecného pojmenování, spočívá v tom důvod, že ne pouze vnější poměr původu nebo sbratření, nýbrž vnitřní poměr duševního příbuzenství; tedy i společenství směru, organizace a působnost má rozhodovati. (Vzor „logiky“!)

Proto bude nezbytným, aby se poměr jednotlivých řádů, a řádům podobných kongregací ve spolkovém území k podo-

tknutému zákonu objasnil — charakteristické vlastnosti jesuitů, pokud v nich státu nebezpečné působení spočívá, v krátkosti připomenouti. K oněm známkám jesuitů patří:

1) Jejich směry, které jak známo, čelí ku zřízení všeobecné duchovní nadvlády,

2) Sestavení a vnitřní zřízení řádu, které shodují se s oněmi směry a na jednotném vývoji a nejtuzší centralisaci spočívají.

3) Obor působnosti řádu, která se vztahuje na celou, v provincie rozdělenou zemi.

Dle tohoto výměru uznává výbor Redemptoristy, Lazaristy, kongregaci sv. Ducha a společnost sv. Srdce Ježíšova za kongregace jesuitům příbuzné. Oškolských sestrách, které vrchní předseda Elsas Lotrinků do téže kategorie vřadil, které bavorská a velkovévodská hessenská vláda za příbuzné jesuitům neprohlásila, nemá výbor ještě bližšího vysvětlení, a proto se konečný o nich úsudek musí odložit.

Přehledy o řádech v Prusku, podané král. pruskou vládou, která nyní ve smyslu zákona říšského ze 4. července 1872 17 mužských a 50 ženských řádů a řádům podobných kongregací za příbuzné jesuitům neuznává, dávají prozatím podnět ku přání, aby podle stejného vzorce a se stejnou podrobností podány byly přehledy s připojenými statutami i od vlád jiných spolkových států, v jichž území se řády a řádům podobné kongregace nalézají. Teprve potom bude se moci výbor vysloviti o postavení těchto řádů k říšskému zákonu. (Tedy není žádný řád ujištěn).

Zpráva dospěla k návrhu: spolková rada račiž co do dalšího provedení říšského zákona ze 4. července 1872 o řádu Tovaryšstva Ježíšova uznati: 1) aby následující společnost:

Kongregace Redemptoristů (Congregatio sacerdotum sub titulo Sanctissimi Redemptoris);

Kongregace Lazaristů (Congregatio Missionis);

Kongregace kněží sv. Ducha (Congregatio Sancti Spiritus sub titulo immaculati cordis B. Virginis Mariae);

Společnost sv. Srdce Ježíšova (Société du Sacré coeur de Jesus) ve smyslu podotknutého zákona říšského za příbuzné řádu Tovaryšstva Ježíšova uznány byly, a dle toho aby předpisů obsažených v oznámení z 5. července 1872 o provedení zákona proti řádu Tovaryšstva Ježíšova se užilo i při jmenovaných společnostech v té míře, že se mají usedlosti těchto společností nejdéle v šesti měsících ode dne o-

hlášení tohoto uzavření zrušiti; 2) spolkové vlády, jakož i v Elsas Lotrinkách říšský kancléř požádání budte, aby podle přehledu král. pruskou vládou sestaveného, poslali na spolkovou radu bližší sdělení o řádech a řádům podobných kongregacích, jež v jejich územích se nalézají, a dosud jmenovány nebyly, s připojením řádových pravidel a statut.“

— (Poslání ú hrobu sv. Bonifacia ve Fuldě shromážděných vrchních pastýřů k důst. duchovenstvu a všem věřícím jich diecésí.) — Víte, draží v Pánu, v jaké postavení církve J. Krista, jako téměř v celém světě, tak zvláště v naší vlasti božským řízením přišla. — Co nejdříve řada zákonův má vydána býti, kteréž v odporu stojí v podstatných částkách s ústavou Bohem danou a svobodou církve. Jakmile tyto zákony sněmu předloženy byly, uznali jsme za svatou povinnost svého biskupského pastýřského úřadu jak před trůnem tak i před oběma sněmovnami hlasitě a rozhodně proti nim svého hlasu pozdvihnouti. Však ani Vás, ctění spolubratři a draží diecéšané, nebylo tajno, jakby při uskutečňování takových zákonů odtržení biskupův od nejvyšší viditelné hlavy veškeré katol. církve, odtržení kleru a lidu od svého řádného biskupa, nutně následovalo odtržení církve a naší vlasti od církve Bohačlověka a Vykupitele světa veškerou zemi obsahující, úplné zničení od Boha daného uspořádání církve. Toto jasné a pravé poznání stavu věcí a starostlivost pochodící z toho poznání dali jste na jevo adresami a deputacemi, ústně i písemně před svými biskupy. S tímto oznámením spojili jste vůči těžkým nebezpečnostem, kteráž v nejbližším čase hrozí církvi a jejím pastýřům, svaté ujištění, že vždy, ať již budoucnost cokoli přinese, stále věrně při sv. Otcích, společném učitelích a pastýřích všech křesťanův, a při nás svých řádných biskupech státi budete a že, jako jste účastníci našich těžkých strastí a starostí, tak i věrnými účastníky bojův a utrpení budete. Tato svobodná a radostná, tato tklivá a unášející ujišťování Vaší víry a Vaší věrné přítulnosti k církvi, slouží nám v zármutku nynějšího času a u prostřed hrožících bouřných známek budoucnosti k největší radosti k nebláženější útěše. Shromáždění jsouce u hrobu sv. Bonifacia k vážné poradě posíláme Vám všem z pohnutého srdce společné díky za tato velmi četná osvědčování Vaší věrnosti. Zachováme je co drahou pamínku na velmi ohroženou, věčně paměti-

hodnou dobu církve. Držíme se jich jako rukojemství Vaší nezlomné věrnosti a Vás všechny zapřisaháme v lásce Kristově, abyste za všelikých poměrů věrně vytrvali ve svém smýšlení a skutkem své dané slovo potvrdili. Boží milost k tomuse Vám nebude nedostávat. On, kterýž dobrý skutek započal, jistě jej i dokoná až do dne Kr. Ježíše. — Ony předlohy nemají dosud moci zákona; než přijdiž si cokoli, my s Boží milostí v našich listech vyřčené zásady, kteréž nejsou naše, nýbrž celého křesťanstva a věčné spravedlnosti, stále a jednomyslně budeme hájiti a svou povinnost pastýřskou tak plniti, abychom v hodině své smrti před soudnou stolicí božského Pastýře, jenž nás byl poslal, a kterýž svůj život za své vydal, nebyli jakožto nájemníci zavrženi. — Pamětlivi jsouce apoštolského slova, že Duch sv. ustanovil biskupy za správce církve Boží, již svou krví vykoupil, že tedy naši nezlomnou povinností jest, následovati tohoto ustanovení Ducha sv., nebudeme směti co se týče vedení a spravování nám svěřených církví ničeho připustiti, co jest proti ustanovením katol. víry a proti božským právům církevním.

Vy však, draží spolupracovníci a diecéšané, pevně toho se držte, že jen ten jest řádným biskupem, kterýž co takový od sv. Otce a apošt. Stolic, tohoto pramene církevní jednoty a círk. moci úřední, poslán jest a kterýž vytrvá ve spojení s apošt. Stolicí. Rovněž budete moci vždy jen ty za řádné duchovní pastýře uznávati, kteříž od řádných biskupů za schopné a hodné tohoto úřadu uznáni a od biskupů tímto úřadem obdařeni a posláni budou, a kteříž ve spojení s biskupy zůstanou. Každý jiný byl by vetřelcem. — Dle zařízení, kteréž Bůh své církvi pro všechny časy dal, nemůže nikomu ustanovením světské vrchnosti právo propůjčeno býti, dle něhož by, ač náleží církvi, v církevních věcech od nálezu duchovního na světskou moc apellovati mohl. Spíše spočívá na takovém Božím pořádku odporující jednání trest exkomunikace, kteráž z takového se odvolání sama od sebe nastupuje. My následující trvalého obyčeje církve, rozhodnutí ve všech pochybných případech se týkajících otázkách vložíme v ruce sv. Otce, jež Kristus za nejvyššího pastýře své církve ustanovil, a v jehož obcování a poddanosti s Boží milostí vždy setrváváme. Než i své povinnosti k světské vrchnosti, k občanské moci a otčině s nezlomnou věrností a svědomitostí nadále plniti budeme, nikdy nezapomínajíce, že ni-

koli boj a rozkol, nýbrž mír a svornost poměr jest, jakýž Boží vůle mezi oběma od něho ku blahu lidské společnosti ustanovenými mocmi trvati má. — K hájení nezadatelné svobody církve a statků křesťanstva doporučujeme Vám mimo věrnou přichylnost k církvi, svobodné vyznávání pravdy, trvalou trpělivost, obzvláště, jak již často jsme učinili, modlitbu, ano nejpokornější a nejoddanější modlitbu k našemu Bohu a Spasiteli, kterýž jediná naše naděje a pomoc jest. Neboť od oněch dnův, kdy Konstantin Velký se stal křesťanem a 300letému pronásledování církve až dosud pohanskou státní mocí konec učinil, sotva kdy byla doba, kdežto církev na celém světě vši lidské pomoci zbavena a takovými nebezpečími ohrožena byla, jako právě nyní. A při tom nemáme pouze před očima okamžité strasti, nýbrž i co nám v budoucnosti hrozí. Když církev Kristova své pravé svobody oloupena jest, když veřejný život, tisk a literatura takřka jenom nevěrou a zlehčováním nebo nenávistí proti křesťanství a církvi dýchají, když mládež ve škole křesťanství odcizená a v takové i vědě se vzdělává, když nátlakem takovéhoto poměru klerus více a více vymírá aneb duchem časovým naplněn jest a zkažen: pak musí křesťanská víra, křesťanská láska a svornost, křesťanský mrav i tam se sřítiti a zmizeti, kdež až dosud tak pevně stály, v našem dobrém katolickém lidu. A pak nic více nezadrží záhubu a spoustu, na niž jen s hrůzou mysliti můžeme. Žádného poznání, žádné víry, ni lásky bychom neměli; napomenutí a výstrah našeho božského Spasitele úplně bychom zapomnuli, kdybychom v tomto těžkém a strastném čase k modlitbě svoje útočiště nebrali a k Vám všem ve jménu Ježíše nevolali: Modlete se, modlete se vespolek všickni, modlete se bez přestání! — Pozdravení a požehnání v Pánu! — Ve Fuldě o svátku sv. Athanasia 2. máje 1873. (Podpisy).

Z Říma. (V příčině ústavu „St. Maria all anima“ v Římě.) Stanovy Římského hned na sklonku 14. století zřízeného ústavu „St. Maria all anima“, jakž totiž ustanovením Jeho Svatosti papeže Pia IX. od 15. března 1859 změněny byly, podáváme tuto u výtahu:

Ústav S. Maria dell' anima vzal původ od našeho Karla IV. otce vlasti a spolu císaře německého, a určen byl co pohostinný dům pro všechny poutníky žezlu jeho podrobené. Úloha jeho jest obstarávání služeb

Božích ve vedlejších kostele, přijímání chudých poutníků a opatření potřebné jim podpory. 2. Toliko ti poutníci mohou býti do domu přijati, jenž se mohou vykázati doporučujícím listem svého biskupa aneb faráře. 3. Ústav stojí pod ochranou Jeho apoštolského Veličenstva císaře Rakouského, kterýž ředitele jeho jmenuje. 4. Protektorem jeho jest jeden od Svatého Otce k tomu zřízený kardinál, jenž spolu bdí nad správou jmění a majetku téhož ústavu. 5. Domácí hospodářství svěřeno jest pod předsednictvím ředitele 5 až 7 kněží. 6. Řediteli přináležejí přijímání a propouštění domácích služebnictva, bdění nad zřízenými tam kleriky a domácí kázní. 7. Toho času jsou tam 4 kaplani, jelikož nynější příjmy většího počtu nedovolují. Přijímání a propouštění bývají od kardinála protektora. Služba jejich trvá dvě leta, a zvolení bývají ze všech diecésí, kteréž druhdy náležely pod korunu našeho císaře a krále Karla IV., a sice pokaždé jeden z rakouských a jeden z diecésí nerakouských, a sice v následujícím pořádku: Solnohrad, Praha, Vídeň, Olomúc, Gorica, Brixen, Brno, Budějovice, Krka, Králové Hradec, Lublaň, Lavant, Litoměřice, Linec, Sv. Hypolyt, Sekav, Trident, Terst. Diecése mimo Rakouska: Kolín, Mnichov, Bamberg, Frýburg, Augsburg, Vratislava, Eichstädt, Fulda, Hildesheim, Limburg, Mohuč, Münster, Osnabruck, Paderborn, Pasov, Řezno, Rottenburg, Špýr, Trýr, Würzburg, Luxemburg, Sasko. Letos případně pořádek na Solnohrad a Frýburg. Konkurs se po každé uveřejní. 8. Jak mile příjmy zlepšeny budou, zřízen bude konvikt pro kněží, kteréž by biskupové nadřečených diecésí chtěli do Říma odeslati, aby se tam oddali theologickým studiím, zejména církevnímu právu a se vycvičili v úřadování římských tribunálů.

Literární oznamovatel.

— *Z Dědictví sv. Prokopa.* Starosta Dědictví sv. Prokopa, vys. důst. p. probošt Štule za pobytu svého v Římě vymohl u sv. Otce Pia IX. úřad téhož Dědictví, nyní i budoucím, plnomocné odpustky v hodině smrti, kdyžby skroušenou zpověď vykonal a vel. Svátost přijali, aneb pokud by toho nemohli, kdyžby aspoň nejsv. jméno Ježíš ústy kajicně vzývali aneb nejsouce s to, srdcem pokorně tak učinili. — Dotyčná listina (Breve) bude připojena k nejbližší příštímu podílu, jímž bude co dar jubilejní historicko-kritický životopis arcibiskupa Antonína Brusa z Mohelnice.

Kniha tato (číslo XI.) počne se vydávati ku konci měsíce července. Do té doby mají všichni účastníci povinné vklady zaslati: Pokladně Dědictví sv. Prokopa v k. arcib. semináři v Praze č. 190 — I. — K Dědictví sv. Prokopa přistoupili dále pp.: Bábek Ant., kooper. v Tuřanech n. Mor.; Hlasivec Jan, kooper. v Podolí u Prahy; Šilberský Josef, kooper. v Opatovicích n. Mor.; Vaňátko Alfred, bohoslovec v Brně; Dvořák Frant., rolník v Bořitově; Králík Libor, tovaryš v Brně; Macháček Jan, rolník v Jiřikovcích n. Mor.

— *„Fršbky Nového Zákona* a jim připojené nábožné rozjímání pro lid křesťanský.“ Nákladem Dědictví Svatojanského. V Praze 1873. Podíl údů na rok 1873. Číslo 58. Na skladě Jaroslava Pospíšila v Praze, Ed. Hölzla v Olomouci a K. Vinikra v Brně. Str. 329. S obrázky z bible vydané nákladem K. Bellmanna v Praze. — Ze zpráv k této pěkné knize připojených dovidáme se, že Dědictví Svatojanské mělo na konci roku 1872 údů 25195, mezi nimiž bylo rodů 5254, škol, obcí, knihoven a bratrstev 1095, údů stavu duchovního 2663. Během r. 1872 zemřelo 259 údů.

— *„Zpráva Jednoty* pro dostavění velechrámu sv.-Vítského za čas od 1. ledna 1871 do 31. prosince 1872.“ Nákladem Jednoty. V Praze 1873. Z kněhtiskárny Cyrillo-Methoděské. Str. 16. Byla rozdávana ve valné schůzi d. 17. t. m. odbývané v radnici Staroměstské u přítomnosti J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa. V té schůzi potvrzen za stavitele velechrámu architekt Josef Moker. Polychromace chrámu odložena, protože za příčinou 900letého jubilea chrám od 15. srpna otevřen býti musí. Při kladení dlažby bude přihlíženo k tomu, aby velechrám sv. Vítský plynem osvětlen býti mohl, jak J. Em. p. kardinál ustanovil. První kaple, jenž nynější chrám s budoucím, novou stavbou, bude spojovati, bude nazvána kaplí Thunovskou na oslavu nezapomenutelného předsedy † Frant. hrab. Thuna, jehož jméno po návrh. p. probošta Štulce vede † kan. Pešiny, rytíře z Čechorodů, zapsáno bude co zakladatele. Konečně vznešena žádost k jednatelům a členům o hojnější sbírky, ježto velkými výlohami na opravu a stavbu jmění spolkové se značně umenšilo, tak že koncem r. 1872 zbývalo jen 36033 zl. 79 kr.; byloť v tom roce vydáno 66.655 zl. 31 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jiří Putzlocher, farář v Neuhauslu, 22. května, (nar. v Haesseldorfu 19. července 1832, vysv. 2. srpna 1857).

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- P. Theodorik *Hladík*, ř. premonstr. na Strahově, kooper. v Milevsku (diec. Budějovické), za far. v Šárce-Nebošicích;
 p. Eduard *Osvald*, farář v Skalici, za faráře v Popovičkách;
 p. Frant. *Lehečka*, kapl. v Předměřicích, za administr. do Chotětova;
 p. Ant. *Maděra*, starší kaplan, za administr. v Příbrami;
 p. Jan *Hlasivec*, koop. v Podole u Prahy, za kapl. v Nižboru (místo p. Jana *Pecánka*, jenž zůstal kapl. ve Velvarech);
 p. Frant. *Veselý*, supl. za skuteč. uč. náboženství na c. k. akad. gymnasium na Starém městě v Praze.

V hrabství Kladském :

- p. Hugo *Schloms*, I. kapl. v Kladsku, za faráře ve Vizerově;
 p. Augustin *Staude*, I. kapl. v Neurode, za faráře v Königswalde;
 p. Bruno *Schloms*, kaplan z Rosenthalu do Kladska;
 p. Alois *Scholz*, kapl. z Ullersdorfu do Rosenthalu;
 p. Arnošt *Mandel*, dr. theol., kapl. z Königshainu do Ullersdorfu;
 p. Petr *Herden*, kapl. z Ludwigsdorfu do Altwilmsdorfu;
 p. Frant. *Tschoepe*, kapl. z Vizerova (Rückers) do Neurode.

Uprázdňená místa :

- Chotětov*, fara patron. J. cis. Vys. p. arcivévody Ludvíka Toskánského, od 14. května;
Příbram, děkanství, patron. král. horního města Příbrami, od 14. května;
Chlomín, fara patron. p. Rudolfa hrab. Chotka, od 21. května.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Frant. *Knob*, farář Sopotský, za faráře v Borové u Polné;
 p. Augustin *Jelínek*, far. Krucemburský, za far. v Příblavě;
 p. Josef *Šimek*, far. Vojnoměstec, za far. v Pohledu (Frauenthal), a
 p. Václav *Oliva*, katecheta v N. Pace, za lokalistu ve Smrčné (Simmersdorf).

Uprázdňená místa :

- Beneficia patronátu hraběnky Klam Gallasové :
Sopoty a Krucemburk do 25. června, a
Vojnův Městec do 1. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli :

- p. Josef *Picker*, farář v Díně, bisk. notář, 12. května (nar. v Soběslavi 4. září 1804, vysv. 25. července 1832);
 p. Josef *Stürzl*, býv. farář v Záblatí, na odp.

v Prachaticích 16. května (nar. 12. března 1806, vysv. 25. července 1831);

- p. Josef *Zátka*, inful. probošt, konsist. rada, bisk. vikář atd. v Jindřichově Hradci, 20. května (nar. ve Velešíně 13. srpna 1809, vysv. 13. května 1835).

Vyznamenán jest :

- p. Vác. *Bayer*, farář ve Vimberku, jmenován os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Alois *Strassberger*, realní farní administr. u Sv. Anny, za far. ve Všerubech;
 p. Jos. *Rožďal*, kapl. za administr. v Díně;
 p. Řehoř *Králík*, kapl. v Lodheřově, za koop. v Novém Etinku;
 p. Jan *Sazma*, býv. admin. v Pohnání, za kapl. v Lodheřově;
 p. Frant. *Holub*, býv. admin. v Čkyni, za proz. kooper. v Pivoňce;
 P. Daniel *Metyš*, ř. premonstr. na Strahově, za kooper. v Milevsku.

Uprázdňené místo :

- Realní farní administratura u sv. *Anny* (Tanaberg), patron. hrab. Stadion, do 24. červ.

Provolání a prosba.

Jak vůbec povědomo, navštíveno jest starobylé horní město Jáchimov 31. března t. r. zhoubným požárem. Při tomto požáru lehl popelem též nejkrásnější pomník téhož města : jeho velebný, památný, velkolepý, chrám Páně se všemi uměleckými skvosty, s veškerým náčiním a nářadím, tak sice, že po požáru se nedostávalo ani věcí k slavení služeb Božích nevyhnutelně potřebných. Ačkoliv obětmi šlechtických dobrodinců ku pomoci přispěno, tak že služby Boží v sešlém, pro osadu však bez mála 7000 duší čítající příliš malém kostele špitálním a hřbitovním konati se mohou, schází přece k důstojnému slavení služeb Božích ještě mnoho, velmi mnoho, ba téměř všecko. Obec městská, kteréž spolu patronátní právo přísluší, požárem tímto sama velice schudlá, není s to, aby v této nouzi pomohla. Jediný prostředek, schudlým a v pravdě ubohým osadníkům zjednati té útechy, aby v brzkou opět mohli se modliti ve svém chrámu Páně, jest obětovnost a dobročinnost šlechtických a zbožných duší. K nim tedy vznášíme prosbu o laskavé dárky pro vyhořelý kostel. Všeříké dárky na penězích, posvátná roucha, kostelní náčiní a nářadí vděčně přijme děkanství úřad v Jáchimově, jemuž aby hojně zaslány byly, tímto žádáme.

V Jáchimově v Českém Rudohoří v květnu 1873.

Řehoř *Lindner*, děkan. Jan *Porkert*, purkmistr.

Milodary pro dotčený kostel uveřejní a ochotně zašle též red. t. listu.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

proti Arianům a o sobě samém.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Jestliže kdy „zloba kacířská“ nad církví katolickou vrch obdržela, tak že dle lidského náhledu málo scházelo, aby tato nebyla onou potlačena; dostalo se toho Arianům za panování císaře Valenta v Cařihradě ba po celé východní části římské říše. Hned prvním rokem svého panování (364) odňal císař Valens katolíkům všechny chrámy, vyhostil pravověrné biskupy a pronásledoval kněžstvo až na smrt, podporován jsa v té své zuřivosti od úřednictva jak úlisného tak ukrutného. Za jeho času podobalo se, že víra katolická v zápasu svém skoro již padesátiletém podlehně ošemetné zlobě kacířské. Ale Bůh, jenž svou církev zkouší sice ale neopouští, přispěl jí po všech strastech ku pomoci. Roku 378 vzal krutý a líný Valens v boji proti Gothům za své,* Gratian pak obdržev po otci Valentinianovi I. vládu nad celou říší, dal svým poddaným svobodu víry a pojav pak r. 379 Theodosia I. za spoluvládcu, východní část říše s Cařihradem mu postoupil. Za tohoto důležitého obratu věcí na východě směl i sv. Řehoř směleji proti protivníkům svým vystoupiti. I činil tuto řeč, jak ze slov jeho souditi lze, r. 380 někdy z jara. Neboť ještě Gothové své nepřátelské útoky na říši činí (II); katolíkům nejsou ještě navraceni

chrámové cařihradští; stádce pravověrných jest ještě skrovné (XV.), což se vše změnilo teprv 26. listopadu 380, když Theodosius vydal úkaz, že se všickni poddaní mají oddati a držeti té víry, kterouž vynášejí papež římský Damasus a patriarcha alexandránský Petr, — víry katolické.

I. Kdež jsou nyní ti lidé, kteří mi chudobu vytýkají a bohatstvím se vypínají? kteří dle množství církev určují a skrovným stádcem pohrdají?¹⁾ kteří bytost Božskou odměňují²⁾ a lid odvažují? kteří písku se klanějí a světla nebeská zavrhuji? kteří skořepiny v poklad sbírají a perly ležeti nechávají? Nevědí zajisté, že čím více nad hvězdy, písek a nad stkvělé drahokamy obyčejné kamení počtem, tím více též ony leskem a cenou nad těmito oběma předčí. Opět se vzpouzíš? opět se zbrotíš? opět urážíš? Jest-li pak víra nějaká nová? Poslověj maličko s svými hrozbami, ať promluví. Nebudu urážeti, ale dokazovati, nic hroziti, ale kárati; nic raniti, ale hojiti. Považuješ-li pak i to za uražení? ó té hrdopýchy! I nyní a zde ponížeš v poddanost toho, jenž se ti svou důstojností rovná?³⁾ Není-li tak,

¹⁾ To čelí proti hrdému mínění Arianů, kteří proto se za pravou církev vydávali, že jsou paujícími. ²⁾ Dle učení Arianův byl by Duch svatý „veliký,“ Syn Boží „větší,“ Otec pak „největší.“ ³⁾ Z toho vidno, že na mysl má i biskupa arianského, tehdáž Eudoxia, a na jeho útržky mu odpověditi mluví; pak i vůbec sbor kacířů, vzdořně se vypínajících.

*) Viz řeč II. o mřu. Pozn. 1. Na str. 50, 2. sloupec.

nuže poslyš svobodné slovo moje; vždyť i bratr bratra kárá, jsa od něho zkrácen.

II. Nuže chceš-li, promluví k tobě, jako Bůh druhdy oslovil vzdorný a tvrdošijný lid Israelský, řka: *Lide můj! co jsem ti učinil, v čem jsem ti ublížil, anebo čím tě urazil?*³⁾ Ba spíše mluvíti budu k tobě o tom, jak ty proti mně nespravedlivě a násilně jednáš. Zle proti sobě této přítomné doby používáme; svornost jednomyslnou různými náhledy zrušivše brojíme proti sobě skoro hůře, nežli válečníci proti nám cizáci, jež roztržka naše v učení o nejsv. Trojici v jedno spojila. Ba chováme se v tom ohledu proti sobě nelidštěji a krutěji, jelikož nevraždíme se vespolek jsouce cizáci cizáky, různomluvní různomluvné (což bývá někdy skrovnou útěchou v podobných strastech), ale jsouce jednoho rodu přec jedni druhé hubíme a potíráme; ba chceš-li, řku takto: že údy jsouce jednoho těla kazíme se vespolek.⁴⁾ Avšak ani to, ač tak jest, není nejhorší, ale to, že jedni druhých škodu sobě za prospěch pokládáme. Nuže když tak se chováme a víru svou dle doby řídíme, srovnajme své vespolečné okoličnosti: postav ty mně svého krále, já pak tobě postavím svého; ty svého Achaba,⁵⁾ já pak svého Josia;⁶⁾ vylož ty mně svou laskavost, já pak tobě vyložím svou drzost. Avšak spíše tvoji drzost mnohé již knihy a různí jazykové rozhlašují, i budoucí časy památku její zachovají, tuším nesmrtelnou, jakoby na památném sloupu vyryti byli činové tvoji; svou pak ti sám v této řeči okáži.

III. Rci tedy: Jaké pak zástupy

krutostí rozsápané jsem já proti tobě poštval? jaké pak řady ozbrojencův? jakého vojevodu hněvem zuřícího a krutějšího svých pánů,⁷⁾ nikoliv křesťana, ale cizáka, jenž svou rodnou, drzou bezbožnost proti nám za milou obět svým běsům považoval. Kdy pak jsem se toho odvážil, abych na zbožný, v modlitbách rukou k Bohu vzpínající sbor věřícího lidu byl útok učinil? kdy pak jsem které pění žalmů hlasem polnic udusil? Kdy pak jsem nejsvětější krev s krví vražednou smísil? Zdali pak jsem kdys duchovní povzdechy kvílením umírajících přehlušil, slzy kající slzami truchlících zaplavil? Který pak dům modlitby učinil jsem pohřebišťem? Které pak bohoslužebné a sprostýma rukama nedotknutelné nádoby vydal jsem rukám nešlechtníkův, jako Nabuzardanu,⁸⁾ královskému kuchaři, anebo Baltazaru,⁹⁾ jenž bezbožně jich k prostopášným hodům užíval, ale také hodného trestu si za svou zběsilost utržil? „*Milení oltářové*,“ jak je božské písmo zůve,¹⁰⁾ jsou nyní poškrvnění, pohrzeni! Které pak naše nestoudné chlapčisko svými hanebnými řečmi a posuňky vám se posmívalo? či spíše, kterého pak šaška já jsem kdys použil, abych vznešenému a božskému tajemství se vysmíval?¹¹⁾ Ó toho slavného učiliště a toho slavného slavných mužů stolce a odpočinku, na němž se již tolik zbožných velekněží v řízení tajemství nebeských vystříдалo! Kterýž pak pohanský řečník odvážil se kdys tu vystoupiti a prostorekým jazykem svatá tajemství křesťanská tupiti? Ó cudná čistota panenská, nesnesoucí ani pohledu mužů vážných, zdali pak tebe někdo

³⁾ Mich. 6, 6. ⁴⁾ Zvítězivše nad Valentem u Adrianopoli (378), usadili se Gothové v zemích dobytých a řádili nepřátelsky, až Theodosius I. po mnohých marně svedených bojích s nimi o mír uhodil, je v říši pojal i v vojsko vřadil. Ze pak svrchu dí: „jež Trojice v jedno spojila“ má ten rozum: „Co my se o to učení sváříme, hubí nás spojení nepřátelé, a my se ze škody jedni druhých radujeme.“ ⁵⁾ Rozumí dle povahy Valensa, jenž Arianům přál. ⁶⁾ Theodosia — dle podobnosti jména i dle povahy.

⁷⁾ t. císařů arianských; tím se rozumí Palladius, správce Egypta, jenž po smrti sv. Athanasia (372) v Alexandrii ba po celé zemi proti katolíkům krutě zuřil. (Theod. IV. 22.) ⁸⁾ IV. Král. 25, 11. ⁹⁾ Dan. 5, 3. ¹⁰⁾ Ose. 8, 11. ¹¹⁾ O tom se zmiňuje Petr, patriarcha Alexandr., ve svém listu. — (Theod. IV. 22.) Vůbec se uvedené od sv. kazatele výtky zakládají na skutečných událostech, ač je poněkud řečnický pronáší.

z nás tak zneuctil a zhanobil, že by tě byl až do těch nejskrytějších částí tělesných vystavil na hříšný a sodomského plamene hodný pohled očím nestoudným? Nic neřku o vraždách, daleko snesitelnějších takové hanebnosti!

IV. Jaké pak šelmy jsme my pouštěli na těla svatých,¹²⁾ jakož to zpáchali ti, kteří vyzuvše se veskrze ze vši lidkosti, jediné to za hřích nám pokládají, že nechceme přisvědčiti jejich bezbožným bludům aniž se poskvrniti jejich obcováním, jehož se tak varujeme, jako jedu hadího, poněvadž se jím neškodí jenom tělu, ale i duše se téměř až na dno otravují? Komu pak jsme za zlé pokládali pohřbení těl, jichž byly i šelmy ušetřily? a sice za jaké provinění jest nám to pokládáno? Ovšem za hodno jiného divadla, jiných šelem. — Kterých pak biskupů těla věkem sešlá drápy železnými rozsápána byla před očima žakovstva jejich, ano nemohlo nic pomoci, leč slzeti? která těla s Kristem byla vyvýšena a statností nad muky zvítězila a svatou svou krví lid svůj pokropila, konečně pak na smrt odvedena aby s Kristem byla ukřižována, pohřbena, oslavena, s Kristem, jenž takovými mukami a obětmi slavně svět přemohl. Které kněze zahubili vespolek protivní živlové, oheň a voda, když vystaveni byli za nový maják na moři plujícím, shoříce spolu s lodí, na kteréž byli vypluli?¹³⁾ Kdož pak (ať již o větší části našich nehod pomlčím) od vladařů samých z krutosti obviněn byl, ačkoliv se mu jinak k službám v těch věcech propůjčili? Nebo bytí byli i vášní jeho poslouchali,

přec krutost jeho v nenávisti měli; k onomu je nutila doba, toto pak byl náhled rozumu; onoho byla původem nepravost císařova, toho pak příčinou lidský soucit proti zákonům, dle kterýchž jim souditi bylo.

V. Anebo abychom o starších věcech se zmínili (pochází od též chásky;) či pak ruky svatého některého buď živého buď mrtvého jsem klamně utnul, abych takto utrhačně víru jiných zlehčoval?¹⁴⁾ Či pak vyhostění jsem za dobrodiní pokládal, ani sborů svatých mudrců nešetře, abych z nich obyvatele vyháněl? ba naproti tomu, zdali pak jsem je já učinil mučeníky, ani se ochotně pro ctnost smrti byli podrobili? kterým pak až na kost a kůži umrtněným starcům nastražil jsem nevěstky já,¹⁵⁾ jemuž se necudnost v řeči vytýká? Které pak zbožné a z vlasti vyhostěné muže vydal jsem kdys v ruce nešlechtníků, aby jako divoké šelmy uzavírání byli v temné skrýše a odloučení jsouce od sebe (což při tom smutném divadle nejtrudnější jest) hladem a žízni moření byli, krmí skrovnou míru úzkými škulinami dostávající anizby patřili svých v strastech souduhů? A jaké muže? „*Jichž zajisté nebyl hoden svět!*“¹⁶⁾ Tak oslavujete víru vy? tak vy pohostinu přijímáte? Toho vy větší části ani nevíte; toť vel-

¹⁴⁾ Naráží na křivé obžalování Ariánů proti sv. Athanasiovi, že kněze Arsenia zavraždil a utatě jeho ruky ke kouzelnictví užívá — na důkaz toho mrtvou jakousi ruku ukazující. Ale Arsenius sám, lítost citě shromážděným biskupům v Tyru se dostavil. 335. (Viz řeč XXI. 15. Karlik, životy Květen 444. Bílý 461.)

¹⁵⁾ Totéž nastraženo bylo na Athanasia od Ariánů, jako by byl násilí učinil ženě, která jej hospodou přijala. Ale proti žalobnici vystoupil Timotheus kněz a vydává se za Athanasia řekl: „Tedy já jsem ti násilí učinil, že-
no?“ — Přisvědčivši žena dokázala, že ani Athanasia nezná, a tak sama i ošemetnost jeho protivníkův okázala i jeho ospravedlnila.

¹⁶⁾ Tím naráží na pronásledování mnichův a pustošení klášterův, o čemž Sokrates doslovně říká: Toho času velmi soužení byli mniši a kláštery jich pleny a vybíjeny (IV. 22). Tím posledním však zvlášť na osud Pavla, patriarchy carhradského, jenž byl před Řehořem myslí.

¹²⁾ Obyčej zápasních her s divými zvířaty přešel z Říma západního v Řím východní, ba i v mnohá větší venkovská města, Antiochii a j.

¹³⁾ Sokrates vypravuje, že 80 kněží, z nichž znamenitější byli Urban, Theodor a Menedem, na rozkaz Valentína od náměstka Modesta na loď naloženo a na širém moři i s lodí spáleno bylo. (VI. 16.) — Případ podobný vypravuje též sv. kazatel v XXV. řeči, č. 10. o jednom toliko knězi.

mi přtrozeně, neboť jest takových trdných příkladů veliký počet jakož i v páchání jich drzost nesmírná: ale kdo trpí, mívá lepší paměť. Avšak pročdále o tom mluvím? Vždyť někteří se krutějšími prokázali, nežli jim doba přála, jako divocí vepři, ani čím pevnější hradbou bývají sevření, tím násilněji prorážejí.¹⁷⁾ Žádám si na vás včerejší oběti kmeta-onoho, otce Abrahamova, kteréhož jste, an právě z vyhnanství se vracel, kamením přivítali o pravém polední, ve středu města.¹⁸⁾ My pak jsme i vražedníky, není-li to příliš řečeno, prosbami svými od usouzené jim smrti vysvobodili. „Pro kterou z těch přčin mám ti milostiv býti?“¹⁹⁾ dí někde v písmě Bůh. Co z toho všeho chváliti, či spíše pro který z těch činů vás věncem oslaviti mám? (Prokračování.)

Úvahy o člověku.

(Od kněze Ganganelli-ho, potomního papeže Klementa XIV.).

S rozmanitých stanovisk pozorovati lze člověka; on spojuje v sobě tak mnohé protivy, že brzy jeví se nám bytostí zcela nebeskou, brzy tvorem zcela pozemským. Duši svou působem velmi čestným a vroucím nese se k Tvůrci svému, tělem svým však působem velmi citelným a snižujícím souvisí s nicotou. V oné spatřiti lze nejjasnější den, v tomto čirou noc, jejíž temnota oslepuje. Z této různosti stanovisk pochází, že člověk, jak Lucretius si jej představuje, není onen Cartesiův člověk, kterého líčí Spinoza, zcela jiný jest, než jak Pascal ho pojímá, a že, chceme-li ho dle dobrých i zlých vlastností vyličiti, k náboženství utéci se musíme, abychom poznali, co jsme.

Křesťanství, jež vzdorujíc prudkému návalu nevěry vždy v rovnováze udržeti se dovedlo, ukazuje nám člověka na půdě

zemské, spolu však v lůně Božím, v dvojím středu, odkud totiž vyšel a kam vrátiti se má. Pohled, jež nemluvně k nebesům vysílá, slzy, které z očí se mu vyřínají, stejným časem dokazují božskou i zemskou povahu jeho původu. Jestliže duše jeho, květině podobná, zvolna a téměř nepozorovaně se rozvíjí, pochází od tud, že uzavřena jest v tělo, které jen zdoluhavého pokroku schopno jest. Avšak přichází okamžik, v kterém rozum prokmitá: a hle, jiskra rozněcuje požár, aneb jasné, blahodárné světlo, dle působu vedení a dle předmětů, na něž pozornost ducha se obrací. Mluvíím o vychování, o vášních, o smyslech, které více méně živě v člověka působí. Opanují-li jej věci smyslné, stává se nešťastným míčem svého okolí; ovládají však ho zájmy vyšší, duchovní, jest svým vlastním králem a rozum jeho svítí v pokojném lesku. Pak má Boha stále na očích a tvorové nejsou jemu ničím, leč statky pomíjejícími, jichž sice užívá, avšak tak, že zdá se, jako by jich ani neužíval.

Spůsob vychování, podnebí, dojmy, které na člověka působí, předměty, které jej obkličují, vše to jsou formy, které směr člověka určují; Ind není Evropanem, chovanec Aristotelův jiný jest než chovanec Newtonův; podstata jest táž, avšak zevnější vytvoření se jest rozličné, tak že úplná různost myšlení a pojmání se objevuje.

Musíme to tudíž za dobrodiní prozřetelnosti považovati, že zrodili jsme se pod vládou, která opravuje myšlenky naše, v lůně rodiny, která základy moudrosti nám vštěpuje. Každý člověk však, nechť kde-koli se narodil, má povinnosti k Bohu, k bližnímu, k vlasti a musí snažiti se poznati pravdy, aby nesetrval v bludném náboženství, aneb pověře v obět neupadl. Je-li prostým občanem, musí nad to snažiti se prací a vlohami společnosti státi se užitečným; náleží-li mezi třídy vyšší, jest povinností jeho, pilností, dobročinností, aneb udatností složití daň veškerenstvu. Kdo trojím tímto způsobem ji skládá, jest v pravdě velikým a zasluhuje pomníku. Člověk téměř ustavičně žije v zemi nepřátelské, i když sám s sebou žije: krev, která v něm vře, obraznost, která ho unáší, přání a žádosti, které proti sobě bojují, vášně, jež se v něm probuzují, vedou ustavičně vnitřní boj, jehož následky často zhoubné jsou. Žijeme-li dle rozumu svého, bojujeme po celý život proti sobě: neboť oba člo-

¹⁷⁾ Kárá tím drzou krutost Arianů, jež ani za Theodosia neustali od brojení proti katolíkům.

¹⁸⁾ Eliáš Kretský to na Eusebia Samosatského vykládá, jež vracel se z vyhnanství od adriánské ženy cihlou s střechy puštěnou zabít jest; umíraje prosil a zapřisahal svých přátel, aby ženu tu k trestu nepoháněli. Viz dále a čl. XIII. ¹⁹⁾ Jer. 5, 7.

věkové v nás, člověk totiž nebeský a pozemský, zápasí vždy spolu a nikdy příměří neuzavírají, pokud rozum osvětlený a srdce upřímné vůdcem jich. Tudiž vzbuzuje člověk podivení, aneb soustrast, dle toho, jak jedná. Protivy jeho a nesrovnalosti jsou bez počtu. Duše, duch, rozum, vůle přirovnati se mohou čtyřem živlům, a z jich stálých srážek povstávají bouře a sopky, které obraz Tvůrce zohavují, kdežto, čím více kdo dary člověka zkouší, tím větší velebnosti a vznešenosti na něm nalézá, že nutně za výron božské moudrosti považovati jej musí. Drží-li člověk vášně své na uzdě a pouze rozumné svobody jim dovoluje, zasluhuje úcty, jakou prokazujeme ctnosti, a tu teprve objevuje se nám pravým pánem přírody. Stavů rozličné, jestliže rozumné člověk je volí, poskytují tolikéž prostředků k dokonalosti: avšak na dobré volbě záleží vše, sic jinak porušíme soulad, jaký u tvorů rozumných býti musí. Ovšem klame se často člověk, smyslností byv zaveden, o svém úkolu a povolání: odtud pochází nesrovnalost, která nespokojeným jej činí, ano i rodiny a celé říše ničí. Tak stává se, že zřídka člověk s pravého stanoviska pozorován bývá: mnohý domnívá se pozorovati ho, avšak spatřuje směsici náklonností a mínění, jakých pochytil dílem ve čtení, dílem v zábavě. Často i způsob vzdělání mnozí jen tuto nesrovnalost, ano dobrých vlastností a zvláštností jemu se ujímá a bytost zcela jiná z něho se vytváří.

Sv. Augustin pravil, že člověk, pozorujeme-li bytost a rozličné jeho poměry, jest záhadou, kterou velmi nesnadno jest rozluštit. Stále sobě nepodoben, odvrhuje štetec právě v tom okamžiku, kdy strojí se vyličiti nám obraz svůj. Následkem závislosti na těle pozemském a porušitelném jsou myšlenky jeho v stejném rozčilení jako krev, již se podobají svou plyností. Jen Bůh může tak úzce, jako v případě tomto, nerozdílnou duši s hmotou ze samých částek se skládající, ducha nesmrtelného s tělem určeným k rozpadnutí, a, abych krátce to řekl, myšlenky s pocity, idey s vlákny, city s čidly spojit. Třeba nám tedy jen v sebe samy se ponořiti, abychom spatřili div každodenně se obnovující: avšak spatříme hroznou propast, jestliže neujmá prvního místa Bůh. Každý z nás má vystavěti Jemu trůn v srdci svém: neděje-li se to, stává se člověk směsicí bez pořádku a souladu. Duše obdařená smysly podobá se králi, kolem něhož stojí stráž

jeho. Nechá-li jedna z těchto stráží se přemoci, neubrání-li se neřestí, které o nadvládu usilují, jest bezvládí toho následkem.

Tím se též dá vysvětliti, že tolik jest lidí zkažených a všech vyšších snah prostých. Lidé takoví snaží se zničiti zárodek nesmrtelnosti a o duši se nestarajíce, pouští úplně uzdu vášním svým. Probudí-li se pak červ svědomí, tento věrný napominatel, snaží se vašeň zapuditi jej, a vyličuje duševní tuto mohutnost, kterou právem nazývati můžeme zdrojem myšlének, úsudků a citů, co výtvar obraznosti. Člověk klame se, jestliže tak podivuhodné účinky připisuje nehybné hmotě svého těla, snaže se vysvětliti je ostroší žluče aneb rychlým během krve: pouze z duchovní bytosti mohou duchovní hnutí vycházeti. Nechtť pokusí se někdo o to a spojí nejjemnější částí vzduchu a ohně a pohybuje smíšeniny své způsobem jakýmkoli: ani jediného úsudku z toho neutvoří. Plamen, sebe stkvělejší a pronikavější, žádné idey ze sebe vyžáříti nemůže — jak možno tedy říci, že myšlenka, která jedním mžikem vesmír objímá a pozoruje, která letem nejrychlejším k nejvyšší bytosti se vznáší, která ani postavy, ani tvaru ani barvy nemá, avšak tělu mocně vládne a poslušnost si zjednává, jak možno říci, že myšlenka ta částí těla jest? Jest snad Bohu nesnadněji stvořiti ducha než tělo? A proč by nemohl On, jenž nekonečně mocným jest, stvořiti bytosti pouze duchovní? A proč, jestliže myšlenka skutečně duchovní jest, proč nebyla by i duše, v níž myšlenky se zrozuji, duchovní? Zde v pravdě možno říci s Horácem: „Muži udatní není udatných a dobrých jsou potomky, ani nestatečné holubice zplozují divocí orlové.“

Abý uskutečnil ideu vznešeného Tvůrce, musil člověk zároveň pozemským i duchovním býti: bez těla nebyl by mohl obstáti v hmotném světě jemu určeném, bez duše nebyl by sto, aby poznal Boha. Takovým způsobem jest podivuhodně složená bytost jeho živlům podřízena a zároveň nad vesmír celý vznešena. Bytost tato pěstuje vědy k účelům rozmanitým, užitečným i zábavným, a s největším prospěchem užívá jich k opravení a rozšíření náhledů svých a k nekonečnému poznání Boha. Bez člověka byla by země pouští, aneb lépe hrobem; ona potřebuje jeho rukou, aby vzdělávána byla, jeho společnosti, aby byla obydlena; právem pohlíží na něj co svého pána a vládce a poskytuje jemu co takému nejlepších darů svých.

Avšak člověk tento, jehož poslušna jest země, všude na cestách svých zanechává šlépějí svých zločinů a bludů: každá stopa potřísněna jest krví, kterou prolila nenávisť, zaslepenost, láska aneb ctižádost. Ctnosti objevují se na světě jen jako blesk v mracích. Převrácenost člověka překročila již všechny meze. K větším ještě přestupkům zavedla jej zahálka nežli zloba: pokušení ke zlu množí se u nečinného do nekonečna.

Jsem dalek toho, abych se domníval, že úplný obraz člověka jsem nakreslil: avšak dosti přece jsem řekl, abych podporoval náhled pravější o něm, a abych dovodil, že člověk vším jest, pokud s Bohem spojen jest, ničím, jestliže od něho se odvrátil. Rozum není-li veden náboženstvím, rovná se bludičkám nočním, které kmitají jen, aby zavedly nás k propasti. Století naše velmi smutných toho příkladův nám podává, ano přes všecken pokrok duševní a vědomosti, jimiž se honosí, Boha opouštětí se zdá, aby honilo se za přeludy obraznosti. Celý svět měl by povstati proti bludu tak zhoubnému. Avšak jméno mudřec u lidí, kteří z nesmrtnosti duše aneb ze jsoucnosti Boží záhadu činí, sype písek do očí množství, které na nejhorší sofisty pohlíží co na orakulum. Necht ponoří se člověk v hlubiny duše své a táže se svého srdce, svého svědomí, svých schopností o radu a nalezne v nich nejlepší důvody v prospěch svého náboženství: avšak za tím účelem třeba, aby spoutal smysly své, které klamou hlásajíce mu smyslnost a snahu po rozkoších velebíce. Jest neštěstím člověka, že má moc vznést se k trůnu Božímu, rozmlouvati s Bohem, sebe nesmrtným učiniti vědami, aneb zásluh sobě dobytí dobrými skutky — a pak drahocenné tyto květy v sobě zničit. A přece větší část lidí neváží sobě vlastní velikosti a kazí své srdce honíc se za věcmi pomíjejícími a ducha svého věcmi bezcennými snižujíc. Ano i nejvznešenější vědy nejsou důstojny ducha našeho, nevztahují-li se na Boha, svůj původ a konečný cíl.

Vše toto zlo pochází však odtud, že člověk nezná dostatečně důstojnosti duše své, neboť často marniv bývá tím, co v pravdě jej snižuje a již od narození svého temnou skvrnou viny jest stížen. Teprve smrtí končí se klam: v okamžiku rozloučení pozná konečně, jak povznést se měl nad předměty smyslné. Avšak smrt upomíná nás na pooblouzení naše, když již kdy není se polepšiti. Domníváme se, že dosud jsme na počátku žití svého a již čeká nás otevřený hrob: ano již jednou nohou v něm stojíce

činíme ještě plány pro budoucnost. Nelze sobě ani představit, jak rychle plyne čas mezi oběma konci, narozením a smrtí. Přirovnávám jej blesku, který na okamžik oku našemu se zakmitnuv ihned zase v mraku se skrývá. Život člověka podobá se dni: jeho narození podobá se šeru jitřnímu, jeho věk dětinský rannímu sítání, věk mužný polední, večeru stáří. Potom mizí vše kolem něho: věčná noc zahaluje jej, není-li naplněn světlem nestvořeným, jež původem jest blaženosti spravedlivých. Toho měl by člověk stále pamětliv býti, a chce-li býti, čím býti má, musí stále na paměti míti smrt, která v rukou drží popelnici, v níž pokolení minulá jsou jen hrstkou popele. To jest ono divadlo, na něž mudrcové křesťanští ukazovati mají. Na tomto světě není člověk ničím leč stínem; chceme-li jinou představu o něm si utvořiti, musíme pozorovati život jeho na věčnosti. Tam zaskví se jasněji, než sama obloha, tamtéž ze země v lůno Boží vyzdvižen zamění pomíjející život pozemský za život božský a věčný. I jak tedy lze nediviti se tomu, že člověk, k tak velikým věcem stvořený, necítí v sobě touhy poznati věcí těch, a že s nejnižšími předměty ve spojení vchází, an kyne jemu svět jiný, kde s božstvím spojen býti má?

Mudrcové neuvažují člověka v tom okamžiku, kdy na zemi v nic se rozpadá, aby na věčnosti vším se stal. Všecky jejich úvahy ustávají u hrobu, a duše, o níž bychom domnívati se měli, že nesmrtnost její ihned myšlenky unášeti musí, když vprostila se z vazeb ji tísnících, zdá se, že již jsoucnosti nemá pro ně, poněvadž jí již nevzpomínají. Vím, že strach smrti člověku nevysvětlitelnou jest směsicí, dokud v tomto slzavém údolí dlí, a jsem přesvědčen, že ačkoli věrou dobře poučení jsme o předmětu tom, u vchodu do věčnosti v radostném zánícení se octneme. Avšak mudřec milující pravdu měl by pozorovati duši i v oné propasti, v které mizí rozum lidský, a kterou jen tehdy budeme moci úplně pochopiti, až ji spatříme. U každé bytosti, jež na onen svět odchází, můžeme s jistotou tvrditi, že v témž okamžiku duševní síly její nadpřirozenými mohutnostmi obdařeny bývají, jimiž aneb věčnou blaženost, aneb věčnou bídu způsobem nevýslovným pocítují. Člověk odchází na onen svět, právě jako na tento přišel, nevěda kam. Avšak jakmile obvyklý obzor tohoto světa zmizel před očima jeho, objevuje se jemu jiný, zcela různý, tak že v nejvyšším udivení se zastavuje. Můžeme sebe více věnovati se vědám a pomocí ná-

boženství k nejvyšší bytosti se povznesti, náš život nynější přece vlastně jest životem těla; tak velice ovládají nás smysly a potřeby. Život věčný však jest životem duše. Tam octne se takřka ve svém životu, kde nebude jí překážeti hmota tělesná, která působení její obmezuje, a nebude musiti stále zabývatí se věcmi pozemskými a bdíti nad vášněmi.

Kdo tedy úplně člověka pochopiti chce, musí spojití přítomnost i budoucnost, nebe i zemi, poněvadž oběma náleží. Nebo jestliže neprovázíme jeho na onen svět za hrobem, spatřujeme pouze jeho stín. Tam jest očekáván, tam krásný a skvoucí se co fénix z plamene povstane, tam pochopí, že není stvořen, aby živořil, nýbrž aby žil v lůně Nejvyššího. Kdyby člověk, dokud na zemi jest, často na mysl uvažoval stav, v němž nalezati se bude při smrti, zajisté ustal by zlepšovati, jak se domnívá, bytí své zde na zemi, hově náklonnostem svým: ano on přál by si, aby častěji mluvilo se jemu o blaženém okamžiku onom, kdy zmizí meze dělící jej od věčné slávy. Smrt, od níž většina lidstva s nelibostí se odvrací, jest nejšťastnějším okamžikem člověka, který dle zákonů náboženstvím stanovených povinnosti své plnil. Představuji si člověka takého v okamžiku smrti jako slunce které hustými mraky dosud zastřené náhle v plném lesku se objeví.

Tak bude u člověka: nebo útrapy života a útoky vášní jsou ony mraky, které zahalují nás a nedopouštějí, abychom spatřili velikost svou a skvělé své mohutnosti duševní. Proto nedivím se, byla-li smrt stálým předmětem úvah mudrců křesťanských. Pozorujeme-li ji s pravého stanoviska, poskytuje člověku útěchy a velikosti. Poněvadž však obyčejně jen dle hrůzy hrobu t. j. dle poměru smrti k tělu soudíme, poskytuje nám ovšem pohledu nejsmutnějšího. To také na mysl máje pravil sv. Karel Boromejský, že smrt touž měrou jest přítelkyní duše, jako přítelkyní těla, a že kdo jí sobě nepřaje nezná vlastního prospěchu. —

Jak bychom mohli též nenáviděti onoho okamžiku, který blažeností a štěstím nás naplní? Tělo jest křehkou stavbou, jež nutně ku zkáze své spěje, aby duše cíle svého dosáhla. Ono podobá se podporám, jichž užívá stavitel při stavění, a které opět se odstraňují, jeli dílo u konce. Nedá se upříti, že svědomí výčitky nám činí, jestliže smrti příliš se bojíme. Máme báti se jí pro nevyzpytatelné rady Boží: avšak Bůh jest milosrdenství samo a nechce smrti hříšníka a

ujišťuje nás, že zapomene urážek našich, byt i počet jich rovnal se písku mořskému, jestliže jen úplně a se srdcem upřímným k němu se navrátíme. V očích víry není smrt zničením člověka, nýbrž druhým stvořením, jež podivuhodnější jest prvního. Nebo místo bády, která obkličuje nás při narození, kráčíme v okamžiku smrti vstříci oněm rozkošším a statkům, jichž nespatriilo oko smrtelné a jichž nelze pochopiti rozumem lidským.

Šl.

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Na skonání měsíce března 1599 vyplulo loďstvo z lisabonského přístavu. Zase tedy načal kněz Karel Spinola misionářskou pouť do japonské říše, kamž do šesti tisíců mořských mil dálky počítali. V korábu sloužil Spinola lidu s velikou láskou, tolik se přitom namahaje, až ulehl poražen zimnicí. Stonal dlouho, v indickém městě Goi ještě tak hrubě, že mizela naděje uzdravení. On pak zvěděv o korábu k plavení do Japonska přistrojeném, pustil se na něm na moře, v pomoc Boží doufaje. Plavba od Goy až k ostrovu Malaka řečenému trvala 65 dní; na břeh vystoupil 30. června 1600. Odpočinuv sobě v městě Malace osm dní, plavil se k městu Makao. Vyšel z korábu měsíce listopadu t. r. 1600.

Město Makao patřilo již tehdyž Portugalcům pod vrchní správou čínských císařů. Tam měli jesuité kolej, v němž všickni do Číny a do Japonska vypravení misionářové počátkům jazyka jakož i obyčejům národů v těch pohanských vlastech obývajících se učili. Karel Spinola hleděl si toho pilně, čehož mu bylo třeba uměti a věděti za příčinou japonské misie. Mimo to sloužil Portugalcům s kazatelny, ve zpovědnici, v žalářích a ve špitálech; taky dohlížel k stavění nového kostela. Makaovské koleje starosta uznamenal horoucnou téhož kněze Karla milost k ukřižovanému Vykupiteli, poručil mu konati s lidem pobožnost ke cti přehořkého umučení Pána Ježíše. V postě na každý pátek s večera shromáždil se pobožný lid v chrámě; po kázání byl posvátný průvod po městě v ten způsob, že nejpěknějšími ulicemi obnašeny jsou nástroje umučení Páně. Tuhle pobožnost slavili jesuité v Indii od padesáti let s užitkem duší znamenitým; neboť spočívalo na ní požehnání Boží: hříšníků množství dalo se na pokání a mnozí z vůkolního pohanstva oblibili a při-

jali křesťanskou víru. Také náš blahoslavenec přispěl k rozmnožení cti a chvály Boží a ku spasení duší prostředkem svrchu vyložené pobožnosti.

Léta Páně 1602 na počátku měsíce května vploul do přístavu nangasackého v říši japonské koráb požehnaný, veza misionáře Karla Spinolu.

Japonsko skládá se ze čtyř velikých a z množství malých ostrovů. V říši této bydlí teď asi 37 milionů lidí, skoro vesměs pohanů. Svátý František Xaverský připlaviv se roku 1549 z Indie, zvěstoval Japoncům blahé učení Kristovo, a činil v jejich vlasti divů a zázraků pravdě Boží na svědectví. Po něm ujali se apoštolského díla v Japonsku jeho řeholní bratři z Tovaryšstva Ježíšova. Císařové Japonští zprvu blahověstům v práci nepřekáželi; ba některá knížata či vladařové a náměstkové císařští v rozličných krajinách uvěřivše, přijali křest svatý. Od roku 1560 zakládáno a stavěno v Japonsku mnoho kostelů, škol, špitálů a jiných domů lásky křesťanské. Modlární sem tam spustly; popové pohanstva majíce úzkost o tučnou živnost, nářklí misionáře jesuity u císaře, že prý nic dobrého neobmýšlejí, leč aby japonskou říši Evropanům v loupež vydali. Uvěřiv sokům křestanstva, rozkázal císař Tajkosama roku 1588 do sedmdesáti kostelů zbořit; mimo to vypověděl z říše své jesuity, kteří tam dotud sami dělali vinici Páně. Bylo však u dvora císařského několik na víru křesťanskou obrácených knížat, jenž tak dlouho císaře uprošovali, až dovolil misionářům ostati v Japonsku; leč tak, aby zjevně, veřejně náboženství křesťanskému nevyučovali ani služby Boží slavili. Když potom r. 1593 františkánové a za nimi brzo dominikánové a Augustiniáni do Japonska vešli a bez ostýchání svaté evangelium veřejně hlásali, též na mši svatou slavně zvoniti dávali, žňalo se nové pronásledování křestanů, z nichž mnozí jsou umučeni. Ale přece se víra svatá v Japonsku rozmáhala; neboť jen roku 1599 obrátili a pokřtili Jesuité 70.000 Japonců, mezi těmito i velevzácných dvořanů císařských.

As tak vypadala vinice Páně v říši japonské, když se tam kněz Karel Spinola objevil. Představení poslali jej do Arimy. Tam byl seminář, v němž jesuité odchovávali kněžstva i zvláštních učitelů náboženství stavu světského z japonské mládeže. Těmto světským učitelům náboženství (nekněžím) říkali „katechetové“ a „katechistové.“ Z téhož semináře nejhodnější mládežnickové vybíráni jsou a přidružováni bra-

trstvu Panny Marie, a ti pak svou horlivou nábožností a příkladným životem ostatní chovance k následování podpalovali. Správa téhož bratrstva Mariánského poručena jest teď knězi Spinolovi, horoucnému ctiteli Rodičky Boží a moudrému vůdci mládeže, jakýmž druhdy v Breře shledán byl. Karel Spinola, maje tam nejlepší pohodlí ke cviku v řeči japonské mezi domácí mládeží, uměl po roce tak dobře a hbitě japonsky mluvit, že mu vrchní již směli svěřiti úřad misionářský v Japoncích. Poslán jest tedy roku 1603 do města Arie, v němž 8000 lidí bydlelo. K obci městské příslušeli venkovští křestané japonci, vůkol různé obývající. S náramnou pilností a obětivostí pečoval Spinola o drahé duše osady své jak vyučováním tak nemocných navštěvováním i svátostmi posluhováním. Často se stalo, když vyřídív kdesi pastýřskou povinnost, zdaleka domů se vrátil, že tu již na něho kdosi čekal s důležitou a pilnou prosbou; on pak cestou a službou všechen utrmácený, nevyspalý, hladový hned se pustil na cestu několik mil dalekou, aby nezmeškal. Pro záповěď veřejné služby Boží bylo misionářům málokdy možná sezvati obec křesťanskou. Z té příčiny chodil taky kněz Spinola po domích a chalupách; navštěvuje rodinu po rodině, učil dítky počátkům svatého náboženství, tvrdil dospělce v přesné víře a ponoukal je k milování a ostříhání zákona Kristova. Propéči o věčnou blaženost svých ovčiček nezapomínal na jejich vezdejší potřebnost; svým ústům utrhuje a žebraje u zámožných Japonců i portugalských kupců, sbíral pomoc i donášel nuzáctvu. Pohanů s očí nespouštěje, dělal seč byl, aby je příklonil a získal Kristu Pánu. I poželhal Duch Svátý jeho snažné, pracovitě lásce; za času zvěstování pravdy křesťanské nepohodlného ba protivného obrátil a pokřtil týž misionář Spinola dle spolehlivého svědectví přes pět tisíc Japonců z pohanstva. Jeho horlivosti družila opatrnost. Kdysi vracel se z návštěvy venkovského neduživce; užřev zdaleka lidu pod širým nebem a uslyšev, by tam umíralo dětátko pohanské naschvál pohozené, namočil šátek do vody, a přišed k dítěti, dotknul se týmž mokrým šátkem hlavy jeho, jakoby mu dával obkladek lékařský, a vyždmul vodu, říkáje při tom slova, jímž se svátost křtu rozdává. Mimo tušení pohanů na to hledících bylo dětátko blaze okřtěno, načež za chvíli umřelo. Věc vypravuje křtitel sám ve psaní řeholním spolu-bratřím do Portugalska poslaném a vyjadřuje radost svou z toho níže kladenými slovy:

„Byť mě milý Pán Bůh za všechny moje minulé i budoucí práce a svízele nížádné jiné mzdy nedal, přece myslím, že mě již tím samým přehojně zaplatil, dopřáv mi toho, abych tuto dušičku pro věčnou blaženost zachoval.“ (Pokračování.)

Poutníci.

1.

Ký zpěv se v dáli rozléhá,
že srdce mile jímá?
zdaž sbor to pěje andělův,
an lidstvo klidně dřímá?

To poutníkův jsou zástupy,
tam spějí k Matce Páně;
ach, každé srdce bolest má,
lék hledá bolné ráně.

A Matka Páně zázračná
hle, tamo divy činí;
již mnohé srdce zkusilo,
a mnohé zkouší nyní.

S obrazu mile usmívá
se na ně oko její;
a poutníci hle proudy slz
radosti před ní lejí.

Ó zdrávas, zdrávas královno,
Ty matko milosrdná;
Ty živote, Ty sladkosti,
Ty naděj naše věrná.

Hle, vyhnání my synové
a dcery matky Evy,
jen u tebe my pomoci
chcem hledat bez úlevy.

K nám obrať milé oči své
a Ježíše nám svého
po tomto putování zde
nám ukaž přemilého.

Hle, k tobě vroucně voláme,
Ty matko milostivá,
Tě ve svých křížích vzýváme,
Ty sladká, přívětivá.“

A matka Páně milostně
s oltáře na ně zírá,
a divem prchá každý bol,
jenž nádra věrná svírá.

A potěšen a posílněn
zpět poutník domů spěje,

neb Matka Boží zázračná
všem balsám v rány leje. —

2.

A v řadě zbožných přemnohé
též chudá žena kráčí
na rukou dítěto ubohé,
lic bolná slza máčí.

Již dlouho dítěto krutý bol
uzamknul víčka drahá,
a marné léky kol a kol,
a marná všecka snaha.

A dlouho máť již nezřela
v ta očka, to své nebe;
a bázeň nádra sevřela,
že víc neuzří sebe.

K studánce spěchá pečlivá,
kde obraz Matky Páně;
již dítěto očka umývá,
mu líbá vlásky, skráně.

A ejhle, dítěto prozřelo,
a první zření jeho
na obraze tom utkvělo,
na dárci zraku svého.

A líjíc slzy radosti
již matka ve prach klesá; —
umlkly vzdechy žalosti,
a srdce těchou plesá.

Ó dík, ó dík Ti převroucí,
buď navždy, Panno svatá,
to dítěto, láskou horoucí
Ti dávaj' nádra žnatá

Ó přijmi, přijmi ode mne
mé všecko, to mé robě,
jež tuto v lásce přejemné
já navždy dávám Tobě.“

A nazpět s dítětem blažená
hle, chudá žena spěchá,
již duše navždy ztišena,
ji bolest navždy nechá.

A dítěto roste, dospívá,
je z něho panna sličná;
máť dobrá, vždycky bedlivá
jest stráž mu ustavičná.

A když u pannu dospělo
je v řeholi tam vede,
by ubohým tam sloužilo,
až budou líce bledé.

A dítě slouží s radostí,
s trpícím slzy roní;
až srdce samo v zbožnosti
se ve hrob navždy sklóní.

B. Hakl.

D O P I S Y.

Z Přelouče dne 28. května 1873.

(O spisku p. Alfonse Štastného, rolníka z Padařova).

Domnívá-li se rolník Padařovský, že svými brožurkami učiní nějakou epochu, aneb že se stane novým reformatorem, za nimž tisícové se pohnou, aby jej jmenovali svým novým, tím pravým mesiášem, tedy mu musím říci, že se zmýlil, že přišel příliš brzy anebo pozdě s takovým lákadlem pro náš lid. — Nebylo by snad zbytečno, kdyby páni spolubratři, pracující zvláště na venkově ve správě duchovní, a majíce příležitost ustavičně stýkati se s lidem podali zprávy o tom, jak asi podobné brožurky vůbec v jejich krajinách působí, zdaž je vůbec lid tam zná a co o nich soudí.

Navštívil jsem v měsíci lednu t. r. naši milou Prahu, když právě oznamovalo jedno kněhkupectví vyjití druhé brožurky Alfonse Štastného. Sem tam se mnohý zastavil, jiný vešel a koupil, tu i tam nějaký vtíp prohozen. Nejprve nemohl jsem se ubrániti jakémus bolnému pocitu, uvažuje, jak se tisku, tohoto velkolepého vynálezu ducha lidského, užívá na mnoze k podrývání toho, co člověku má býti nejdražším, co jej činí právě člověkem — totiž sv. víry, sv. náboženství. Však ihned mně zase napadlo, že věc nezakládající se na pravdě, nýbrž plynoucí z pouhé zášti a přepjatosti, nemůže mítí žádného trvalého účinku, a zároveň ustanovil jsem se na tom tím opatrněji bdíti nad svěřenými dušemi. I u nás objevily se brožurky, však upřímně řečeno, nepřinesly spisovatelskému talentu páně Alfonsovu žádných vavřínů; vyjma jednoho a druhého, ostatní obecnost o Alfonsovi Štastném ani nezvědělo. Nebyl tudíž Alfons Štastný u nás šťasten. Domnívám se, že na mnohých místech stalo se podobně. Rád čítám dopisy Jana Brázdy v „Čechu,“ v nichž se vtipným způsobem vyvracují liché fráse brožurky, o níž spisovatel domnívá se, že snad bude platiti za vzor moderní filosofii. Pan Štastný domnívá se, že snad napsal cos nového, však on toliko ohřívá to, co někteří rozumáři ve Francii a jinde před sto lety uvařili. Nechci však tím rolníka Pada-

řovského s nimistavěti v jednu řadu, toho asi on sám by ve své skromnosti ani nedopustil: toliko podotýkám, že mnohý chtěje se státi protináboženským svým smýšlením znamenitou veličinou, mnoho píše a mluví, ač srdce jeho s tím nesouhlasí a souhlasiti nemůže, jelikož člověk ideu či vlohu náboženskou, Bohem samým mu v nádra vloženu, nikdy na dobro ze srdce svého vyrvati nedovede.

Nebude snad zbytečno v krátkosti sobě připomenouti, co bylo hlavní příčinou tak veliké skleslosti náboženského života v Evropě, jejíž následky jeví se v plné míře až posavád.

Jest to nezdравé ovoce tak zvané reformace. Reformátorové zavrhnuvše božskou autoritu ve věcech víry, ustanovili rozum lidský pravidlem víry. Následek toho byl mylné domnění, že každý má právo vlastního přemýšlování ve věcech víry, a každý domníval se mítí takového práva. Tak povstala nová věda, povrchní to filosofie, jejíž stoupenci nazývali se „silnými duchy,“ racionalisty a p. V Anglii nejprve počalo blýskati světélko této nové osvěty, poněvadž náboženství „panenskou“ královnou Alžbětou uvedené nemohlo upokojiti duchy myslivé, a hledati pravdu v učení katolickém, tomu přičila se hrmost anglická.

Odtud přešel mor ten duchovní do Francie, kdež právě tím časem pod poručenstvím nemravného vévody z Orleanu, neznabožství a porušnost mravů počaly se rozlézati jako rak ve všech vrstvách společenských. Počátek učiněn hugenotem Baylem, který, popíraje všecko zjevené náboženství, tvrdil, společnost lidská že i bez náboženství obstáti může.

(V tom ohledu postoupil rolník z Padařova mnohem dále, jelikož tvrdí, že náboženství jest lidstvu na škodu.)

Brzy utvořena celá strana, která pod vůdcovstvím Voltairovým za cíl sobě vytkla úplné vyhlazení křesťanství. Spojenci jeho byli hlavně d' Alembert, který podrýval víru tajně, Diderot, který naopak zase svým neznabožstvím veřejně se honosil, Damilaville, jehož Voltaire sám nazývá „nepřítelem Boha.“ Tito a celá řada jejich stoupenců známi jsou pod jménem encyklopedistů, kteří vedle mnohých dobrých věcí ono neznabožské smýšlení co zvláštní osvětu v dalekých kruzích rozšiřovali.

Žádný snad nejevil takovou zášť proti náboženství jako Diderot, který v přepja-

tosti své takto se vyjádřil: Přál bych si, kdybych mohl posledního krále střevy posledního kněze uskrtiti; a přece známe z života jeho událost dokazující, že totéž náboženství, jež tak nenáviděl, zároveň ctil. Jednou, tak vypravuje člen akademie francouzské Beauzée, šel jsem k Diderotovi umluviti se s ním o článku, ježž ode mne pro encyklopedii žádal. Bez ohlášení vstoupím k němu, a nalezl jsem jej, an si od své dcerušky dával odříkávati katechismus. Propustiv po chvíli dcerušku, smál se mému udivení nad touto scénou a pravil: „Na jakém pak jiném základě mohu vychovati dítě své, aby bylo tím, čím býti má: poslušnou dcerou, hodnou chotí a matkou? Kde nalézti mravouky, chceme-li býti upřímnými, která by se rovnala mravouce náboženské?“

Když jednou d'Alembert a Condorcet u Voltaire na návštěvě jsouce, dle svého způsobu rouhavými řeči baviti se počali, přerušil Voltaire hovor jejich následujícími slovy: Sečkejtež, až odejdou moji sluhové; neb nechci býti dnes v noci zavražděn. Tentýž Voltaire pravil jindy: Jest to k velikému prospěchu lidí, aby byla nějaká vyšší bytost, kteráž by ztrestala to, čemu lidská spravedlnost zabrániti nemůže. Nechtěl bych ničeho míti s neznabožským knížetem, jehož prospěch by toho vyžadoval, aby se [mne zbavil; jist jsem, že bych dlouho nežil. Rovněž bych, jsa panovníkem, nechtěl kolem sebe míti neznabožské dvořany: obávaje se, že mne otráví, musel bych denně pro jistotu proti jedu užívati. Jest tudíž i pro panovníka i pro národy nutno, aby idea vyšší bytosti co tvůrce, zachovatele, odplatitele a mstitele hluboko v srdce každého člověka se vkořenila.

Se stanoviska čistě rozumového k tomu přinucení dávají nejznámější filosofové ve svých spisech proti vůli četná svědectví o víře v nejvyšší bytost, Descartes, Bayle, Voltaire, Rousseau, Diderot, Holbach, Buffon atd. atd. a — rolník z Pardařova, ten se nerozpakuje směle rukavici hoditi veškerému zjevení Božímu, odporučuje své brožurky našemu lidu co jediný lék, který jej vyléčiti může z neblahého jeho stavu. Ručím za to, že tomu sám nevěří, co napsal a jak to napsal, a že jej, jak se podobá, vedla k tomu jen osobní nelibost k některému duchovnímu, který mu v něčem nemožném a nedovoleném vyhověti nemohl. Chlubě se ustavičně svým vlastenectvím neohlíží se na to,

jakou nevýslovnou bídu uvrhl by na národ, kdyby jeho přepjaté náhledy se usku-tečniti měly. Však to se bohdá nestane; ručit nám za to ten, který vysílaje učňů svých do veškerého světa a k budoucímu boji jich posiluje, pravil: „Já s vámi jsem až do skonání světa.“

Lid náš uvěří spíše těm, kteří jsouce ustanoveni za strážce ohně sv. víry Kristovy, učí vážiti si sv. náboženství, dokazující mu, že náboženství člověka nejvíce šlechtí a blaží. Ono zajisté pozdvihuje člověka nad nízkost pozemskou a vede ho k tomu, aby přemýšlel o vznešeném určení, totiž o budoucím spojení svém s bytostí nejdokonalejší. Náboženství smíruje člověka s bídami časovými, ukazujíc na jich původ a příčinu, a radíc mu prostředky, kterak by je lehčeji snášeti mohl. Ono pojí svatou láskou bratrskou všechny národy, všechna pokolení, posvěcuje zákony, podporuje říše a pojišťuje národům pokoj a mír.

Z toho snadno pochopiti lze beznadějně utrpení člověka, který dal výhost všemu náboženství, že pokoje nikde nalézt nemůže, až konečně zoufalosti v náruč se vrhne a bidně zahyne. K,

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrtek (12. t. m.) o slavnosti *Božího Těla* bude J. Emin. nejd. p. kardinál arcibiskup sloužiti u Věch Svatých na hradě v 7 h. ráno zpívanou mši sv., po kteréž povede slavný průvod ku čtyřem oltářům na Hradčanském náměstí a udělí po „Te Deum“ v kostele Věch Svatých požehnání s nejsv. Svátostí. — V neděli (15. t. m.) povede J. Emin. p. kardinál slavný průvod Božího Těla na Malé straně a odebere se na generální visitaci do vikariatu Černokosteleckého, kdež od 16. června do 2. července birmovati bude pořádkem v čís. 14. „Blah.“ na str. 236 udaným. — V červenci birmovati bude ve vikariátě Rokycanském.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 7. června u sv. Haštala, od 8—11. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 12—15. na Malostranském hřbitově v Košířích.

— „*Májová pobožnost*“ u sv. Klementa ukončena v sobotu 31. května za přehojného účastenství způsobem rovněž tak slavným jako byl počátek její. Pobožnost tuto konali vel. kněží: Brusák, Dorovín, Ekert, Janda, Janků, Honejsek,

Hrádek, Kabát, Knobloch, Kořan, Krásil, Plzák, Růžička, Šrdínko, Víšek a Zelenka.

— *Vyšší svěcení* bude se udělovati v Praze v měsíci červenci a sice dne 9. podjáhenství, 11. jáhenství a 13. kněžství.

— O slavnosti nejsv. Trojice, v neděli 8. t. m. bude Jeho Emin, nejdůst. p. kardinál ve farním chrámu Páně u nejsv. Trojice, na Spálené ulici v 8. hod. ráno sloužiti mši sv. — Porádek služeb Božích v témž chrámu Páně o slavnosti nejsv. Trojice jest: V sobotu dne 7. t. m. budou ve 4 hod. nešpory požehnáním. V neděli dne 8. června v 6 hod. ranní služby Boží, v 8. hod. mše sv. Jeho Eminence, v 9 h. matura, v 10 české kázání a v 11 slavné služby Boží; odpoledne ve 4 hodiny české kázání, po něm nešpory s požehnáním a „Te Deum.“

— K diecéšní *synodě* sešlo se 152 kněží z arcidiecése Pražské, mezi nimiž 4 byli z hrabství Kladského. Ve středu 28. května zahájena jest synoda v 8 h. ráno mši sv. v seminářském chrámu sv. Salvatora, již sloužil J. Emin. nejdůst. p. kardinál a při níž alumnové arcib. semináře vokální mši provedli. Po té shromáždili se účastníci v theol. posluchárně č. I., kdež J. Em. nejdůst. p. kardinál měl synodální řeč. Po přečtení dekretů na synodu se vztahujících a po prohlášení, že soudci synodálními jsou J. M. nejdůst. p. biskup a generalní vikář dr. Prucha a pp. kan. Jandourek a Bernard, promotorem synody kan. dr. Tersch a notářem prof. dr. Borový, složili shromáždění vyznání víry a roztrženi jsou ve 3 poradní sbory. V I. odboru, kdež byl předsedou kan. Albert Küffer z Asmannville, místopředsedou kan. Ant. Hora a notářem Kouřimský děkan Ant. Dlask, rokováno dle tištěných předloh o náboženském vyučování mládeže, o křest. cvičeních a farních knihovnách. V II. odboru byl předsedou kan. dr. Tersch, místopředsedou kan. a far. Heinrich, notářem dr. Hrádek a rokováno o manželství, matrikách, liturgii a kázni. V III. odboru byl předsedou kan. Frind, místopředsedou kan. Kulda, notářem dr. Knobloch a rokováno o diecéšní matici ku podpoře chudého duchovenstva a o jednotě sv. Josefa ku podpoře kněží na výslužbě. Porady odborů trvaly do půl 1. hod., načež o 1. h. byl společný oběd v refektáři arcib. semináře. O 3 h. odpoledne byla pak valná schůze všech odborů, v níž to, na čem se který odbor usnesl, všemi ostatními přijato a J. Emin. vrchním pastýřem potvrzeno

a za synodální statut prohlášeno bylo. Návrhy nové, které v předlohách vytištěny nebyly, podal nejdůst. p. světící biskup a generalní vikář tři a sice o účtě bl. Jana Sarkandra a Anežky České a o jednotě k stálému ctění nejsv. Svátosti a ozdobování chudých chrámů Páně. Po odpolední valné schůzi rozešli se poradníci do bytů svých na nocleh, 10 členů bylo v arcib. paláci, 20 u pp. kanovníků, 11 v semináři, ostatní po klášterích a farách. Podobně dělo se i na zejttí 29. května. Ve valné schůzi (generální kongregaci) téhož dne odpoledne prohlášeny úchvaly synodální za předsednictví J. Eminence a u přítomnosti gener. vikáře biskupa Pruchy a metrop. kapitoly. Dle řádu církevního ustanovení za svědky synodální (testes synodales) d. pp.: kan. Heinrich, farář u M. B. před Týnem v Praze, Karel Růžička, arciděkan Plzeňský, Karel Hyna, kap. děkan Staroboleslavský, a k. arcib. vikáři: Fr. Auerhann, Fr. Hafenrichter a Fr. Kroner. Pro hrabství Kladské arciděkan Fr. Brand a far. Nitschke. Examinatory žadatelů o fary zvoleni synodou pp: kanovníci Jandourek, Tersch a Schwarz, profesori theol. dr. Mayer a dr. Borový, a ze semináře rektor Šrdínko a vicerektor Hrádek. Pro hrabství Kladské: arciděkan Brand a tři faráři. Všichni složili pak hned náležitou přísahu, načež J. Em. p. kardinál měl řeč na rozloučenou, po které jemu nejd. p. biskup jménem shromážděných vřelé díky vzdal. Po té prohlásil J. Eminence synodu za skončenou a sestoupil s valným shromážděním do chrámu Páně, kdež bylo „Te Deum“ a uděleno požehnání s nejsv. Svátostí. Dokládáme, že úchvaly synody asi za měsíc tiskem vyjdou.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci květnu 173 chudé v Pražských nemocnicích zemřelé křesťany, celkem letos již 744 osoby.

— Z *Hradce Králové*. Co zástupce J. Excel. zdejšího p. biskupa bude udělovati svátost birmování ve vikaritě Jičinském a Kopiclinském nejdůst. p. vojenský biskup Vídeňský dr. Dominik Mayer, a sice dne 9. června v Soběšicích, 10. v Lužanech spolu s Chotěm, 11. 12. a 13. Jičíně, 14. v Radimi, 15. v Oubislavicích, 16. a 17. v Bělohradě, 18. v Pecce, 19. ve Velké Borovici, 20., 21. a 22. v Nové Pace s Levinem, 23. v Nové Vsi, 24., 25. a 26. v Lomnici, 27. v Libštátě, 28. v Železnici, 29. v Ostružně se Samšinou, 30. na Velíši s Popovicemi, 1. července tamtéž 2. v

Slatině s Nemyčevsi, 3. v Kopidlně, 4. ve Vrsčích s Chotěšicemi, 5. a 6. ve Veselí s Hradištěm, 7. v Žlunicích, 8. v Kněžicích s Dymokury, 9. v Králově Městci s Běronicemi, odkudž se navrátí do Hradce Králové.

— *Z Budějovic.* Osady, na nichžto v měsíci červnu a červenci t. r. konati se bude biskupská generální visitace spolu s udělováním svátosti sv. birmování, takto se ustanovují: Ševětín dne 21. června; Bukovsko dne 22. června; Bošilec s Hamrem dne 23. června; Tučapy s Dírnou dne 24. června; Choustník s Budislavou dne 25. června; Myškovice dne 26. června; Veselí dne 28. června; Lomnice se Slovenicemi dne 29. června; Novosedly s Mlákou dne 30. června; Stráž dne 1. července; Lutová s Chlumcem a se Sv. Máří Majdalenou dne 2. července; Suchdol s Jilovicemi dne 4. července; Třeboň s Mladošovicemi dne 5. července; Liš ov se Stěpanovicemi dne 7. července.

— Svatá missie v Jistebnici počala dne 15. března t. r. a ukončila se dnem 25. března. Líčiti a vyprávěti chod jednotlivých kázání veleb. pánů missionářů a horlivost a lásku jejich, s jakouž sloužili osadníkům, vypisovati, toho není třeba, an vše to známo jest, ale poukázati k všeobecnému výsledku sv. missie této nebude od místa. Jest pravda, byly i zde od lidí jinak hodných a nábožných všeliké předsudky proti sv. missii, než ty padly hned kázáním prvním, když byl vyložen účel, za jakým missionáři přišli a když napřed oznámeno, že toliko přísné pravdy chtějí se držeti a aby odpůrcové sv. missie poslouchali pilně, a kdyby něco nepravého slyšeli, aby veřejně ihned proti kazatelům vystoupili. Takovým způsobem zabráněno všelikému podezřívání pánů missionářů, a lid věřící rozhodl se úplně pro sv. missii, několik pak těch odpadlíků a jejich náhončích stáli zcela zaraženi a osamotněli. Radost pak a spokojenost, jaká rozhostila se brzy po osadě, není k vypsání. Každý den po ten celý čas již časné z rána spěchali veškerí obyvatelé, všickni bez rozdílu stavu a vzdělání do chrámu Páně, a naplněn byl kostel až do tmavé noci. Nikde se nic nepracovalo, byly to hody, dlouhé duševní hody pro celou osadu. Patrný výsledek milosti Boží bylo viděti z toho, že při procesi se sv. křížem missionářským dne 24. března účastnil se nesmírný počet lidstva, jaký snad nikdo v Jistebnici ne-

pamatuje, as na 6000 lidí čítající. Den na to při procesi s nejsvětější Svátostí bylo viděti rovně tak četný pobožný zástup lidu. Konečně poznamenáno budiž, že komunikantů bylo až na 36 a 37 set. Všeobecnému přání a žádosti lidu, aby podobná slavnost co nejdřív opět v Jistebnici zařizena býti mohla, vyhověno bude, jelikož už postaráno, že za rok opět v postě bude renovace. (Ord. L.)

Z Němce. (Stručný nástin osudů církve kat. v Němcích v 19. století.) Smutné následky revoluce francouzské zvláště v ohledu církevním, učili katolici v Německu v celém rozsahu, neboť po zloupění církevních statkův následovalo hned zrušení zevnějšího organismu církve, zničení její autonomie a tím poškození a zeslabení kat. víry a života. — Když mnozí dědiční knížata následkem francouzských válek a mírů ztráty utrpěli, přemýšleli státníci o náhradě z bohatého majetku katol. církve. Tak v míru Lünewillském (1801) a ustanovením říšských poslanců v Řezně (Reichsdeputations-Hauptschluss 1803) byla církv. knížectví a kláštery dílem Francií odstoupeny, aneb v náhradu oněch knížat za ztráty na levém břehu Rýnu sekularisovány. Nyní zmizela tři duchovní volební knížectví Mohuč, Kolín a Trier, rovněž i říšská knížecí biskupství Solnohrad, Lüttich, Pasov, Trient, Brixen, Kostnice, Bamberg, Freisingen, Eichstädt, Würzburg, Münster, Hildesheim, Paderborn a Osnabrück a veliký počet kníž. opatství a klášterův. Jelikož tato území svá knížata katolická ztratila, a dílem protestantským, dílem katol. panovníkům připadla, kteříž opanování byli osvětou 18. století anebo Napoleonskou státní všemohoucností: byla katol. církev při úplném zbavení ochrany, v svém právu velmi ohrožena. Na obnovení zrušeného zevnějšího organismu zřízením nových biskupství dlouho se nemyslílo, a když Pius VII. (1800—23) se o to staral, protivil se císař Napoleon. Ani po opětném dobytí německých zemí na levém břehu Rýnu nevyplnil Vídeňský kongress ve spolkovém zákonu (Bundesacte) ze dne 8. června 1815 a ve Vídeňském usnešení (Wiener Schlussacte) ze dne 16. května 1820 vzbuzené naděje katol. církve, tak že Pius VII. musil protestovati proti usnešením ku škodě katol. církve směřujícím.

Nyní byly přinuceny jednotlivé státy s papeži Piem VII. a Leonem XII. (1823—29) v úmluvy vejíti. Počátek učinilo Bavorsko, a po dlouhých vyjednáváních uza-

vřen konkordát (1817), dle něhož byla arcibiskupství Mnichov-Freisinskému podřízena biskupství Augsburg, Řezno a Pasov; arcibiskupství Bamberskému pak biskupství Würzburgské, Eichstädtské a Špýrské. Obtíž u provádění tohoto konkordátu pro nesrovnalost jeho s náboženským ediktem snažil se král Maxmilián odstraniti vyjádřením v Tegernsee 15. září 1821: že přísaha, kteráž se má na ústavu skládati, se vztahuje pouze na poměry občanské. Nicméně ještě v prvním čase panování krále Ludvíka I. (od r. 1825) objevilo sem mnoho bureaukratismu a nedůvěry ku katol. církvi. Než Ludvík I. následuje svého katol. smýšlení dal obnoviti velechrámy Řezenský, Bamberský a Špýrský, 4 hlavní spůsoby církevního slohu stavebního ve své residenci vzdělati; mimo to podporoval i křesťanské vědy, převzal protektorát misijnářského spolku (Ludwigs-Missionsverein 1839) a s mnohými obětmi snažil se dostáti jeho účelu. — Příkladem Bavornásledovalo Prusko, přijavši bullu opisnou „de salute animarum“ (1821): touto bullou byla nedávno zřízená biskupství Cáchy a Corvey zrušena, zato Kolínské povýšené na arcibiskupství sesufragany Trierským, Monastýrským a Paderbornským; rovněž Poznán spojena jsouc s Hnězdnem stala se arcibiskupstvím, jemuž biskupství Chlumské (Kulm) podřízeno jest, kdežto knížecí biskupství Vratislavské a biskupství Ermlandské měla zůstatí vyjmuta (exemt). — Vnitřní záležitosti katol. církve hledělo Prusko při zrůstání své moci upravití znenáhla protestantským způsobem. Než vrazilo, takřka již u cíle se nalézajíc, u arcibiskupův kolínského Klem. Augusta von Droste a Poznaňského Martina Dunina v příčině smíšeného manželství na silný odpor (1837). Pročež po smrti Bedřicha Viléma III. zabořil jeho syn Bedřich Vilém IV. (1840—61) na dráhu práva a důvěry, připovědi v ohledu svobodného obcování s Římem a volnější správy katol. církvi učiniv, jakéž teprve později od katol. Bavorska a Rakouska povoleny byly. Od Viléma IV. 15. pros. 1848 přijatá ústava zaručovala v člancích 12, 13 a 15 svobodné spravování evangelické a katol. církve a vykonávání jich práv. Když Šleswik Holštýn Prusku připadl (1866), mohla tam kat. církev svobodněji se vyvinovati, kdež ještě nedávno sotva trpěna byla; spolu i vzájemně působení na Dánsko se jeví, kdež od r. 1848 v Kodani samostatná katol. fara se nalézá. — Jaké boje nyní postoupiti

jest kat. církvi v Prusku, známo jest z denních listů. — V Hannoversku byly církevní poměry uspořádány bullou „Impensa rom. pontificum“ z 25. břez. 1824, kteráž teprve r. 1828 a to jen částečně s obnovením biskupství Hildesheimského k svému uskutečnění přišla, kdežto založení biskupství Osnabruckého až do r. 1858 se protáhlo. Přece však požívala kat. církev již před r. 1848 v Hannoversku vícesvobody než v jiných německých státech. — Württemberg, Badensko, Chur-Hessensko, Hessen-Darmstadt, Nassavsko a Frankfurt na Mohanu vyjednávaly společně s Římem a přišlo to bullami „provida sollersque (16. srp. 1821) a „Ad dominici gregis custodiam“ (11. dub. 1827) k založení provincie vrchnorýnské v arcibiskupství Freiburském (Breisgau) sbiskupstvím Rottenburským pro Württemberg, Mohučským a Fuldenským pro oboje Hessensko, Limburským pro Nasavsko a Frankobrod. Avšak spojené vlády tak zv. pragmatikou v 39 paragrafech ze 30. ledna 1830 hned obmezily smlouvy ty nápadným způsobem, dohlížely na všeliké jednání katol. církve placetem, moci policejní a traplivými byrokratickými rozkazy tak, že poměry této provincie „co nejdále od normy církevního práva se odchýlily.“ Tak se dá vysvětliti, že ve Württembersku, zvláště ale v Badensku takměř nepřetržité boje se nalézaly — mezi bisk. ordinariáty a vládami, k čemuž v Badensku pak ještě při smrti velkovévody Leopolda (24. dub. 1852) přišlo vyzvání, aby slavná mše sv. se sloužila za duši protestantského zeměpána, kteráž od arcibiskupa Hermanna von Vicari nemohla povolena býti. Tento svolal následujícího roku své suffragány ke společné poradě do Freiburgu, kdež sestaven pamětný spis (18. červ. 1853), kterýž vzkládal na dotyčné vlády prosbu: „aby biskupům povoleno bylo, co církev dle učení a nařízení svého božského Zakladatele vůbec potřebuje, co dříve v Německu právně držela, a co svrchu jmenované dvě bully určité vyhražují.“

Odpor, jakýž od vlád proti tomu povstal, dostoupil v Badensku té výše, že arcibiskup Hermann zajat byl. Avšak Badensko a Württembersko počaly nyní přece s Římem vyjednávat, kteréž vyjednávání dovedlo toto k smlouvě z 22. července 1857, ono pak ku konvenci ze dne 28. června 1859. Než již r. 1860 v Badensku, a r. 1861 ve Württembersku byly tyto tak pracně dobyté úmluvy od komor zavrženy, a na to postavení a práva katol. církve s ohledem na podstatu papežských konvencí „spůsobem konstituč-

ním“ upravena jsou. Kdežto ve Württemberku katol. církev pokoje požívala, povstaly v Badensku brzo velké rozepře stran výstředních vládních ustanovení o školách a katolických nadáních. Nato zemřel těžce zkoušený, ale neohrožený arcibiskup Hermann v 96. roce věku svého (3. dub. 1868), slaviv krátce před tím své 25leté jubileum co metropolita porýnské církevní provincie. —

Z Anglie. (Vzkříšení církve katolické. Puseysmus. Wiseman. Newman. Ritualismus.) Prorocké slovo duchaplného biskupa Bossueta za dob nejvyššího rozhorčení a rozčilení anglikánské církve proti katolické: „Národ (anglický) jinak tak moudrý v stavu takém nezůstane; vážnost, kterouž chová k sv. otcům a jeho ustavičná vědychtivá bádání o starobylosti církevní, opět přivedou jej zpět k učení prvních křesť. století,“ počíná se za nejnovější doby vyplňovati. O něm též jeden vysoce vážený anglický duchovní nedávné minulosti krátce před svou smrtí předpověděl: Spolehněte se na to, přijde den, kdy pohřbené nyní vznešené učení na světlo opět se dostane, a účinky budou pak nesmírné. Z vrstevníkův nejvíce k tomu přispěli Mikuláš Wiseman a Jan Jindřich Newman.

Vedle politicko-náboženského repealního hnutí za vůdcovství Daniele O'Connella, jež zprvu zamýšlelo snesitelnější poměry pro utlačované irské katolíky, ale i na Anglii vliv mělo, jiné ještě se zde upravovalo ve světě theologických učenců, jež nazváno bylo Puseysmus neb Tractarianismus. Toto druhé hnutí vyšlo, jako větru váním, od mužů rozličného stavu a z rozličných míst, nejprve od hodnostářů anglické církve Dr. Hooka a Churtona; k těmto přidali se Parceval, zástupce toryův, venkovský farář Keble, Palmer z Irska, Dr. Pusey, jenž vrátil se z universit německých, A. T. exeget Dodsworth, Oakeley a Newman. V Oxfordu našlo konečně středisko a další rozšiřování.

Aby též v anglikánské církvi povstaly vady z nejistoty učení, a ze slabé discipliny odstraniti mohli, věnovali se jmenovaní mužové na základě článku 34. symbolické své knihy s nadšením studiu starobylosti církevní a sv. otcův, nejprve co se týče učení o ospravedlnění a večeri Páně.

Ovoce toho studia byly roku 1833 vyšlé traktáty (tracts for the times), v nichž poslušnost apoštolská za jediné prostřednictví Ducha sv., a církevní podání za pramen víry mimo sv. písmo uznány byly a k zachování božského zjevení za nevyhnutelné prohlášeny. Zůstali-li spisovatelé traktátův

39 článkům anglikánské církve, již za pravý střed mezi katolicismem a protestantismem měli, po delší dobu věrnými, stal se v 90. traktátu od Newmana r. 1841 obrat. On pokusil se církev anglikánskou za část veliké kat. církve dokázati a těch 39 článků s katolickým učením v souhlas přivést. Když nyní biskupové proti pokračování traktátů se postavili, musil se obzvláště farář Newman při chrámě P. Marie v Oxfordě kroku toho uleknouti. On vzdal se r. 1843 své fary a odebral se do zátíší. Při skládání knihy o rozvoji učení přemohl blud, že anglikanismus větví jest jedné pravé církve, a vrátil se k římské církvi, složiv v ruce resurekcionisty P. Dominika kat. vyznání víry (8. list. 1845). Jeho následovalo velké množství z kleru a z aristokracie a počet konvertitů dobrého jmena a vysokého společenského i církevního postavení vzrostl až do této doby na 867, mezi nimi 243 anglikánských duchovních. Jediné Dr. Pusey, ačkoliv přítel svého Newmana pro článek 90. veřejně byl hájil, anglikánskou církev neopustil. On vězeti zůstal u vnitřním odporu: „Musí se dokázati, že možno jest, v srdci katolíkem, a zevně protestantem býti; anglikánská církev musí protestantismu zbavena býti, než dítka její nesmí ji opustiti.“ Tak nemohla se státi jemu anglikánská církev jako Newmanovi mostem k církvi kat. Poslednějšího pozval nyní Dr. Wiseman, do jehož vikariátu Oxford patřil, do kat. kolegia Oscottského, načež poslav jej do Říma dal mu pak místo v Birminghamu. R. 1847 vstoupil Newman do řádu oratoriánů a působil dle ducha zakladatelova pro církev anglickou, zřídil (1850) a krátký čas též vedl kat. universitu v Dublině, a zamýšlel též kat. kollegium v Oxfordu zaříditi.

V tomto hnutí značný podíl měl Wiseman, jenž 2. srpna 1802 z kat. rodiny Irské v Seville se narodil, léta dětinství svého ve vlasti své v Irsku strávil a v Cuthbertově kollegium Urhavském vědeckého nabytí vzdělání. Když se k duchovnímu stavu rozhodl, šel r. 1818 do Říma, aby s pěti jinými jinochy tamější anglickou kolej, kteráž skorem po celý lidský věk spustlá byla, opět oživil. Zde prodlal as 22 let a zjednal si všestranné vzdělání, jehož potom tak skvělým způsobem užil. Mocny byly nejprve svěží polemicko-apologetické spisy svou přesvědčivou silou a povážlivou mírností, kteréž jako rektor anglické koleje v Římě sepsal, jakož i spolupůsobení jeho při „Dublin review.“ Obzvláště oblíbeny a v širších kruzích rozšiřovány byly přednášky „O spojení výsledků

bádání se zjevným náboženstvím," pak o hlavních rozeznávacích známkách protestantsko-anglikánského a kat. náboženství, jakož i o nejvznešenějších učeních a obřadech církve kat. (Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Roč. X. svazek 7. (červnový) obsahuje duch. řeči na neděli a pondělí Svatodušní, na slavnost sv. Norberta, nejsv. Trojice Boží, Božího Těla a sv. Jana Křtitele; na neděli II., III. a IV. po Sv. Duchu.

— „Zábavná bibliotéka.“ Ročníku IV. sešit 6., 7. a 8.: „*Perpetua aneb mučnice v Africe* ve třetím století po Kristu.“ Dle Praxmarera podal a vysvětlivky připojil A. M. T. Nákladem časopisu „Škola B. Srdece Páně.“ V Brně (dříve v Rajhradě) 1873. Str. 240.

— „*Gratulant pro českou mládež*.“ Hojná sbírka přání rodičům, příbuzným a jiným osobám k novému roku, jmeninám, narozeninám a jiným příležitostem. Zároveň řeči školní, slova památní a nápisy náhrobní. Vydělal J. T. a J. V. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Str. 286. — Tamtéž vydán pěkný barvotiskový obrázek s podpisem: „To číte na mou památku“ co upomínka na sv. přijímání.

— „*Život chudoby a bohatství*.“ Sociální román. Překladem Jana VI. Kurtína. Nákladem Jana Bednáře, starosty a rolníka v Štěpánově. V komisi kněhupectví Vladimíra Žákovského v Olomouci 1873. Sešit 3 a 4. (Str. 129—256).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. Pech, admin. za faráře v Rousínově;
- p. Frant. Hoppe, křiž., za proz. administr. v Borotičích;
- p. Vilém Haensel, far. na odp., za admin. v Chlumíně, (omylem byl co admin. udán p. Fr. Smetana, kapl. Vepřecký);
- p. Jan Heindl, kapl. v Přimdě, za admin. do Neubäuslu;
- p. Jan Šucha, kapl. z Tuklat do Škrámníků;
- p. Vác. Sedláček, kapl. v Sázavě, za admin. do Skalice;
- p. Vác. Brabec, kapl. v Měděnci, za prozat. kapl. v Svatoboru (Zwetbau);
- p. Bartol. Přidalík, proz. koop. v Maršovcích, za výpom. kapl. do Popovic.

Upřázdňená místa:

Neuhäusel, fara patron. p. Filipa hrab. Kolovrata Krakovského, od 27. května.
Skalice, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteinu, od 21. května.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Selisko, farář v Zdoňově a Broumovský b. vik. tajemník, titulem děkana. Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Jos. Sturma, far. Železnický, za děkana v Jičíně;
- p. Pav. Padour, adm., za far. v Chotěšicích,
- p. Jan Bis, far. Telecký, za far. v Kostelní Lhotě;
- p. Gust. Jelínek, adm. v Brandýse n. Orl, za far. tamtéž;
- p. Ant. Čížinský, z Chotěborek, za adm. fary v Jerické;
- p. Ant. Kupka, adm. Smrženský, za adm. v Teleci;
- p. Václ. Kuřil, z Pecky za adm. fary v Železnici;
- p. Frant. Dittrich, adm. Kostelníhotský, za I. kapl. na Pecce;
- p. Kar. Weidenhoffer, z Borové za adm. v Sopotech.

Upřázdňená místa:

Železnice, patronátu města Jičína, do 7. července;

Jeřice, patr. kníž. Paara, do 8. července;

Teleci, patr. nábož. matice, do 10. července.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Matoušek, I. kaplan za administr. proboštství v Jindř. Hradci.
- p. Jos. Lang, kaplan v Bitozevsi (diec. Litoměř.), za far. ve Fürstenhutu;
- p. Jos. Vondroušek, far. v Maxbergu, za far. v Klenči;
- p. Jan Šmrha, kapl. v Nové Kdyni, za far. v Nemanicích.

Upřázdňená místa:

Dírná, fara patron. hrab. Vratislava, do 1. července.

Jindřichův Hradec, proboštství, patron. J. císař. král. Velič., do 15. července.

Těchnice, fara patron. fondu nábož., opět se vypisuje do 1. července.

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta v Praze: od údů sv. Vítské jednoty v Ústí n. Orl. 15 zl.

Pro sv. Otce: dp. Ant. Černický, farář na Chlumu 3 zl. r. m. a 1 zl. ve stříbře.

Jednotě sv. Josefa: dp. Jiří Bier, děkan v Manetíně, 100 zl. co zakladatel.

Na „Máj. pob.“ u sv. Klementa: Nejmenovaný z Prahy 5 zl.

Na posvátná roucha pro pohořelý chrám v Jáchymově: z Jilemnice 18 zl. a dp. Fr. Krihl, far. v Čenkovicích, 1 zl.

❧ Příští číslo bude se vydávati 14. t. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedodaná čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech rádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

proti Arianům a o sobě samém.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

(Pokračování.)

VI. Když tedy nepravostí tvých tolik a takových jest, nuže vyčítej mi nyní i moje bezpráví, abych buď ustál od zloby své anebo aspoň se zastyděl. Jak velmi si přeji, abych nehřešil, ale není-li jinak možná, rád se, poklesnu-li, opět napravím; tať druhá třída mužů rozumných. Nebo bychinebyl takový spravedlivec,²⁰⁾ an na počátku řeči viní sebe sám; rád přec se od jiného napravití dám. „Z malého městečka že pocházím,“ vytýká semi, „ba ani z městečka, ale z krajiny pusté, nevlídné, nelidné.“ Avšak, můj rozmilý! to já vlastně trpím, jest-li to něco zlého, původcem pak toho nikoliv nejsem; a jestli že to snáším nerad, jest to, — přiznávám! — bídné dosti; pak-li rád, za moudrost mi to plať. Jest-li pak to skutečně cosi nepravého? Leč bychom tak dobře mohli štiky kárati, že nežije na suché zemi; anebo koně, že nebydlí v moři, anebo úhoře že jest obojživelník. „My pak máme,“ dí se dále, „město ohražené, divadla, závodistiště, paláce, krásné a veliké loubí, a tuto k

neuvěření podivnou stavbu, vodovod tento dílem podzemní dílem ve výši vyvedený,²¹⁾ tento památní sloup,²²⁾ tržiště bohaté, lidem jako moře se vlnícím naplněné, a sbor mužů šlechtných a slovůtných.“

VII. Proč bych tu neuvedl i příhodnou polohu města, tu s jedné strany moře, tu s druhé země, jakoby vespolek obě o ně zápasily, či má býti, když obě toto sídlo císařské svými dary obohacují?²³⁾ To jest tedy to bezpráví ode mne spáchané, že vy jste vznešení a šlechtní, já pak sprostý a z sprostého rodu pocházejí? V tom vám krivdí mnozí ba všickni, nad nimiž předčíte. Zdali pak já proto hrdla odsouzen býti zasluhuji, že jsem žádného města nezaložil, žádného zděmi neobehnal, že se nemohu chlubit ani dostihy koňskými, ani zápasními hrami, ani lovy, a podobnými pošetilostmi, ani rozkošnými a nádhernými lázněmi, ani stavbami pestrým mramorem vykládanými, ani malbami, ani mosaickými pracemi, stkvělostí svou přírodě se rovnající-

²¹⁾ Slavný vodovod, jenž celou řeku nesmírnými trubami do města přes hory doly vedl. ²²⁾ Vítězoslavný sloup Konstantinův, na jehož vrcholu socha téhož císaře v postavě jezdce stála. ²³⁾ Naráží na výběžek země do moře pod jmenem „rohu“ podnes znamenitý. Vůbec znamenají, že rozkošnou a pohodlnou polohou jest Carhrad první město na světě, po něm prý Neapol druhé, třetí Rio Janesiro, a čtvrté — naše zlatá Praha. —

mi?²⁴⁾ Mořem jsem nás ovšem neobklíčil, aniž pohodu ročních počasí způsobil — to jsi patrně dovedl ty, nový uměle! — abychom tak co nejpríjemněji a nejbezpečněji žili. K tomu si přidej, ráčí-li se, i jiné obvinění, žalobníče, řka: „*Mé jest stříbro a mé jest zlato!*“²⁵⁾ slov Božích k tomu použije. Já pak ani se nepyšním poklady, jimž vzdávati srdce svého jsoucím nestálým, zákon nás zakazuje;²⁶⁾ aniž rozpočítám důchody na roky a na dni, aniž se honosím přílišným stolováním a labužnickým hověním nenasytnému břichu. Nevychvaluji nijak nic z toho všeho, co prošeďsi hrdlem stejné cti, či spíše stejné necti a stejného opovržení nabývá, nýbrž tak prostě a skrovně živ jsem, téměř skoro jako zvěř, ana život svůj tráví beze všech strojených příprav.²⁷⁾

VIII. Zda-li pak mi nevyčítáš i můj vetchý oděv a tvárnost nedosti upravenou a uhlazenou, když se jak vidím, i tím vypínají někteří, jinak malého ducha jsouce? Což? zdali pak samé hlavy ponecháš a nebudeš se posmívati i tomu, čemu se pacholíci na Eliseovi vysmívali? Co dále těm se stalo, pomínu. Což pak potom? Nebudeš mne viniti z nevzdělanosti a že řeč má jest drsná a hrubá? Kam pak to postavíš, že nejsem přívětivý ani žertovný, jenž by obveseloval a vyražel spolčníky své; že se na tržišti nepotloukám, aniž s každým na potkání mluvím, jak a co mi napadne, tak že bych se i svou štěbetavostí mnohým obtížným stal; že pak ani nenavštěvuji toho nového Jeruzalema, domu Zeuxipova,²⁸⁾ aniž obcházejím dům od

domu slídě po lahůdkách břichopasných, ale nejvíce doma trvám, jakož přísný potměšilec s sebou se tiše obíraje, jakožto s upřímným svého jednání soudcem, a že tudíž spíše zasluhuji pro svou ničemnost spoutánu a uvězněnu býti? Jak pak mi to prominouti můžeš, aniž bys mi to vytýkal? Jak jsi milý a lakavý!

IX. Já pak jsem takový starověrec a mudrák, že se domnívám, že jestiž jedna obloha nebeská tatáž obecná všem, obecný oběh i slunce i měsíce, obecný řád a postavení hvězd, obecná rovnost a prospěšnost dní i nocí; a tak i dále společné střídání se počasí a dešťů a žní i živitelné moci vzduchové; společně všem též přivážejí řeky bohatství své hojné a obecné; tak i trvám, že jedna a táž jest země všem matkou i hrobem, z níž pojati jsme a v kterouž se navrátíme, nižádné přednosti jedni před druhými nemajíce; nad to pak máme všickni společně týž rozum a zákon, tytéž proroky, totéž utrpení Kristovo, kterýmž jsme z novu stvoření všickni, nikoliv pak ten ano, ten nic; všickni též účast máme v provinění praotce Adama, podvedeni jsouce lstí hada a hříchem smrti propadlí nebeským pak Adamem opět vykoupeni jsouce a spaseni, povznešeni k stromu života, s něhož jsme vypadli stromem pohanění.

X. Mne pak klamala i ta malá Arimathea,²⁹⁾ otčina velikého proroka Samuele, kteráž mu nijak nebyla k necti, aniž pak sama sebou, ale jím se oslavila; neboť ačkoliv onen z ní pocházel, nic mu to nebylo překážkou, že byl Bohu vzdán již před narozením a hoden se stal viděti a věštiti věci budoucí, ba nejenom to, ale pomazal a zasvětil i krále i nejvyšší kněze a soudil vznešence z velikých měst. O Saulovi pak slyším, že jda hledat oslic otcových, království si nalezl;³⁰⁾ a Da-

²⁴⁾ Eliáš Kretský to vykládá na roucha zlatem a stříbrem protkaná, a drahokamy a perlami vyšívaná. Viz dole X. „roucho přes noc zlatem a stříbrem protkané.“ ²⁵⁾ Agg. 2, 9.

²⁶⁾ Žalm 6, 11. ²⁷⁾ Tak též se vyjadřuje sv. Jeronym list o Paulinovi. ²⁸⁾ Tím se rozumí buď nádherná konfína, kdež se milovníci koňských dostihů scházeli a mezi jiným i řeční náboženskými se vyraželi, pročez to i úsměšně sv. otec „novým Jeruzalemem“ zůve; jiní opět slavné lázně Zeuxipovy míní.

²⁹⁾ I. Král. 1, 1. a d. ³⁰⁾ Tamž. 9, 3. a d.

vid sám od stád ovčích pojat jest, aby řídil a vládl lidem Israelským.³¹⁾ Což pak Amos? nebyl-li pak pastýřem stád kozích, louskaje plané fíky, a přec se mu úřad prorocký svěřil.³²⁾ I jak bych směl minouti Josefa, jenž byv otrokem, živitelem se stal celého Egypta a otcem tisíc tisíců potomstva zaslíbeného Abrahamovi?³³⁾ Abraham pak sám, zdaliž nebyl cizinec?³⁴⁾ A Mojžíš, nebyl-li pak ten prvé pohozen, pak ustanovitel zákona, vůdce do země zaslíbené, o němž tak veliké divy se vypravují?³⁵⁾ Klamal mne pak i Karmel, na němž Eliáš v ohnivém voze odnesen jest;³⁶⁾ klamal mne i sprostý kožený šat Elišeův, kterýž způsobil více nežli roucho hedbávné přes moc zlatem utkané.³⁷⁾ Klamala mne i poušť Janova, bydlisté toho největšího mezi rozenci z žen lidských,³⁸⁾ s prostým jeho pokrmem, pasem, rouchem. Odvážil jsem se za těmi příklady i sám, nalezna Boha spomocníka sprostoty své. Postav mne na roveň s Betlemem, povrhni mnou jako jeslemi, pro kteréž ty Boha zapíraje, není divu, když potom i kazatelem jeho pohrdáš. Uvedu pak ti i rybáře, i ty chudé, jimž evangelium se zvěstuje, jenž tím právě předností nabyli před mnohými bohatci. Zdali pak potom ustaneš vynášeti se velikostí města? zdali pak potom uctivosti dopřeješ samotě, kterouž jsi co sprostou pohrdal? Nedím že se zlato z písku vybírá, aniž že drahokamy jsou částky, jež sprosté kamení vydává; k čemuž kdybych pak i všecko připojil, co v městech nehezke jest, brzo by se řeklo, že svobody řečnické šeredně zneužívám.

XI. Ale cizinec přesporní jest kazatel tento, řekne mi snad některý přílišný a tělesný obmezenec. Avšak nebyli-li pak apoštolové cizinci v tolikých

městech a národech, do kterých se rozdělili, aby na všechny strany rozhlásilo se evangelium, aby nikdež žádný koutek nezůstal neosvícen tím trojprameným světlem³⁹⁾ a skryt pravdě, která měla zapuditi noc nevědomosti u těch, kteří v temnu a stínu smrti seděli? Slyš Pavla, an dí: „*Jako my posláni jsme mezi národy, tak i vy mezi Židy.*“⁴⁰⁾ Budiž tedy Petrova země židovská; což by bylo Pavlu do národů? Lukášovi do Achajska, Ondřejovi do Epiru, Janovi do Efezu, Tomáši do Indie, Markovi do Italie? což pak zajisté všem jiným abych každého zvlášť neuváděl, do těch, k kterým se odebrali? Tak tedy buď i 'ony kářej, nebo i mně poshověj, anebo dokaž, že předstíraje, jakobych pravé učení hájil, pošetile ti utrham. Když pak jsem posud skromně o tom s tebou rozmlouval, nuže promluvím o témž dále vznešeněji. (Dokončení).

Ztracený ráj.

„Na čelo křížek udělej
mi, matko, nežli půjdu v dál“ —
tak hoch své matce v rozchodu
se slzou v oku přimlouval.

„Na čelo, ústa, na prsa
ten svatý, matko, připni štít,
bych nekles' v boji, ale zdráv
zas k tobě moh' se navrátit!“

Hoch křížek vzal a odešel,
zmizela chatrč — dětství ráj. —
Svět šířý tak, tak daleký,
jak mnohou slyšel o něm báj.

A užřel více krásy v něm,
než z jara květů v lučině,
že zapomněl — ach zapomněl
té prosté chaty v otcině.

Ty světa vlny měnivé
jej skolébaly v spánek tak,

³¹⁾ Tamž. 16, 11. a d. ³²⁾ Amos. 1, 1. ³³⁾ I. Mojž. 38, 36. a 41, 56. ³⁴⁾ tamž. 12, 1 a d. ³⁵⁾ II. Mojž. 2, 3. — 3, 10. a d. ³⁶⁾ IV. Král 2, 11. ³⁷⁾ tamž 14. ³⁸⁾ Mat. 11, 11.

³⁹⁾ Jako se ho na hod Boží velikonoční světí a užívá, a značí se tím nejsvětější Trojice. ⁴⁰⁾ Gal. 2, 9. ⁴¹⁾ Známé že za příčinou nevolnictví mnozí z rodné své země jinam násilně přestěhováni byli.

že zapomněl — ach zapomněl
na chatrč, matku, svatý znak.

Až když se ze sna probudil
zřel, svět že jenom lichá báj,
tu divý srdcem projel bol,
an zpomněl na svůj dětství ráj.

Odhodil pouta ledová,
matku i chatrč hledat šel,
leč ráje dětství milého —
již nenašel — ach nenašel!

Vojt. Pakosta.

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Popracovav dvě leta (1604 a 1605) v Arijí, dostal kněz Karel Spinola od Jesuitského provinciala rozkaz odebrati se do Meaka a tam konati úřad služebníka domácích spolubratří v slavné koleji jesuitské. Meako jest staré hlavní město císařství japonského, v němž asi 700.000 lidí přebývá. Zde sídlil a sídlí Mikado či Dairi Sama, potomek starých císařů, jež byl nejvyšší vojenský velitel o světskou panovnickou moc připravil. Dairi Sama, jež asi 30 milionů japonských modlárů za nejvyššího popa svého uznává, polepšuje knížatům znaky (erby), prostředkuje mezi nimi přátelská narovnání, a vyhlídá i určuje některým mužům po jejich smrti stolec mezi bůžky japonskými. K jídlu a k pití potřebuje pokaždé nového nádobí; a to se hned rozbije, když pojedl a popil. Bradu, vlasy a nehty nesmějí mu za dne stříhati; to se musí státi v noci, když spí. S dvanácti ženami se peleší. Krom ženin, dětí, dvoránů a poslů světského panovníka (císaře) neuzří ho nikdo tváří v tvář; ale jednou do roka o jisté slavnosti ukáže lidu aspoň paty, procházeje se na hradě svém po kryté chodbě, jež podlaha jest k vůli tomu naschvál sem tam provrtána neb mřížkována. Vnově ustanovený služebník bratrský Karel Spinola počal úřadovati v koleji meacké. Služebníku bratrskému (ministroví) náleželo z povinnosti nad domácími řeholními spolubratry pilně bdíti, aby pravidla a stanovy svatého řádu svědomitě zachovávali a plnili. K tomuhle úřadu se kněz Karel výborně hodil jakožto příkladný řeholník a bratrstva milovník. Uřadoval pak sedm let (1605—1611) s takovým prospěchem, že s ním představení a podřízení bratří dobře byli spokojeni. Za ten všecken čas nikdo sobě naň nestýskal, nébrž všickni svědectví dobré mu vydávajíce, chválili jeho

vřídlost a milostnou trpělivost, ježto se ostýchá zarmoutiti koho posupným slovíčkem. Jsa laskav na druhy, nevlí na sebe. Dokud byl zdráv, trestal tělo své noc jak noc důtkami; skorem ustavičně nosil zíněnou košili; tak skrovňounce a pod měrou jedl a pil, že se život jeho prodloužilému postu podobal. Některý druh japonského ovoce jest přechutný; kněz Karel odepřel sobě té pochoutky za několik let, až mu vrchní poručil jísti toho ovoce. Předivná milost Boží k lidstvu hříšnému tanula mu pořád na mysli; samou útrpností s Pánem ukřižovaným a vděčností k témuž Spasiteli kanuly mu z očí slze po lících, kdykoli Beránka Božího na oltáři obětoval. Jeho apoštolská horlivost nikdá se úzkostí nezachvěla. Stěžovalo sobě několik Japonců u císaře na Portugalce, že prý jim v Meaku křivdu učinili. Rozlícený panovník dal hnedle jeden portugalský koráb vyloupati a lid jeho uvězniti. Tehdáž proslýchalo se o rozkazu císařově, aby všickni v Japonsku usedlí a neusedlí Evropané jak světského tak duchovního stavu byli zabiti. Mnozí misionářové radili k útěku; ale Spinola rozdmýchal svou řeč v srdci spolubratrů plamen zmužilosti, že potom na cos takového ani nepomyslili. Obstarav domácí věci, vynakládal ostatek času na pasení ovčiček nedávno do ovčince Kristova uvedených. Vídali ho často sedícího ve zpovědnici; čím valnější byl dav zpovídaců, tím větší měl radost. Za tou příčinou říkával: „Nížádný kupec nebude se hněvati na veliký shon lidí, jenž se mu do kotce pro zboží hrou, výdělek hojný nese; my pak bychom se snad horšili nad tím, udá-li se nám získati a zachrániti dušičku pro nebe?“ Tuze dbal o sbor katechetů, jichž správu byl přejal, stav se služebníkem bratrským. Oni měli taky ten úkol, chudobným vnově na křesťanskou víru obráceným Japoncům almužnu donášeti, nuzných churavců navštěvovati, a od smrti vysvobozovati takových dítek, jež chudí Japonci z pohanstva dle starožitého práva i obyčeje na břehy řek vykládali, aby tam pošly. Svrchu řečené katechety podněcoval Spinola k horlivosti svým vlastním příkladem; sám donášel potrav chudinstvu do chatrčí a koutů; Bohu pak samému povědomo, kolik pohanských dítek od ukrutných rodičů vyložených při vezdejší živobyti zachoval a křtem svatým k věčnému životu zplodil v Kristu. Dítka takové měly pro sebe dům neb špitál, kdež se jim kojíček (kojných), chův a všemožného opatření dostávalo z křesťanstva. (Pokračování.)

Lidské srdce.

Větrík jemný krajem od východu vane,
na peruti jeho krásná večernice —
za ní bílá luna na blankytu vzplane,
hvězdiček drobounekých budíc na tisíce.

Vážném ve chorálu na klekání zvoní,
k odpočinku lůžko příroda si chystá;
topoly své hlavy k spánku vážně kloní,
ve větvičkách ptáče hledá sobě místa.

Bublavý potůček roní vřelé slzy, —
den že opět jeden do hrobu se sklání,
žít jenž sotva počav, skonat již tak brzy —
stříbrolisté bříze šepce svoje lkání.

Vůkol svaté ticho jako v chladném hrobě;
ztichl květin šepot, nikde ani hlásku,
příroda již celá podřimnula sobě,
ba i v háji slavík zapomněl na lásku.

Jen v tom lidském srdci bouře stále víří,
bol se neutiší, touha neumírá;
marně v světě hledá, svět je neusmíří:
proto snad tak rádo ku hvězdám pozírá?!

J. Ježek.

Podobenství Otce Bonaventury.

24. Stížnosti Kretanů u Joviše.

Kretané stěžovali si jednoho dne Joviši, jak to velmi potupné a mrzuté pro ně, že ačkoliv mu jejich ostrov byl kolébkou, a on sám po dráhný čas mezi nimi žil, jim žádné zvláštní výsady neudělil, kteráž by je před ostatními národy země vyznamenávala; i prosili ho tedy, aby jim nějaké přednosti povolil, kteráž by důstojna byla jeho velikosti, dobroty a náklonnosti, již k nim chová.

Jupiter odeslal k nim Merkura, by jim vyřídil, aby sami si jen žádali, co chtějí, že jim povolí. Připojil dokonce, kdyby první i druhá prosba nevypadla dle jejich přání, že jim dovoluje i třetí. Tu byli Kretané velmi spokojeni.

První prosba, kterou k němu vynesli, zněla, aby obyvatelé Krety po celý život svůj byli zbaveni práce, namáhání, všeho utrpení a nepokoje, jedním slovem, všeho zla. Merkur odpověděl jménem Joviše, že prosba jejich jest přemrštěna, tato výminka že jest výsadou nebe, kteráž zemi povolena býti nemůže; aby tedy přikročili k druhé prosbě.

Druhá prosba zněla, aby jim bylo alespoň povoleno, vyměnit si vespolek své

svízele a stížnosti. Jupiter jim to dovolil, a Merkur ustanovil místo, na které všichni výměny žádostiví odebrati se měli, oznamuje jim zároveň, že tento trh započne v den, který jim určí a trvati bude po osm dní. Hned zabalil každý svá souzení a trápení a odebral se na určené místo. Chudí vidouce, že i bohatí se tam dostavili k výměně, obklopili je doufajíce, že s nimi měnice dobře pochodí; prohledavše ale jejich balíky a vidouce v nich trapné jejich sevření, všelikerou jejich žárlivost, bázeň a j, nechťeli z toho ničeho a odešli. Boháči, kteří byli často chváľivali přednosti prostředního stavu, uzřevše na trhu lid méně zámožný běželi k němu, aby s ním měnili; avšak prohledavše jeho zavazadla a vidouce tu jeho střidmost, sporivost a t. d. nechťeli měniti a odstranili se. Na celém trhu bylo vidět jen takých, kteří přicházeli a odcházeli, se dívali a prohlíželi, nikoho ale, jenž by byl měnil. Osm dní docházelo, a každý zase odešel tak jak byl přišel.

Kretané vidouce, že i tato druhá prosba pro ně špatně dopadla, a že jim jen jednu ještě přednésti volno, shromáždili se, aby se ustanovili na třetí, kteráž by byla mírnější nežli první, ale také rozumnější a možnější nežli druhá.

Třetí prosba, ku kteréž se odhodlali, byla, aby část jejich svízelů a prací nepřevyšovala část jejich radostí a výhod: aby nebyli více nešťastní nežli šťastní; slovem, aby souhrn dobra a souhrn zla pro ně byl stejný. Merkur přišed zvěštoval jim, že Jupiter tuto třetí prosbu rád vyplní, a že jim nejen povolí, oč prosí, nýbrž že jim ještě více dáti chce, totiž, aby u nich souhrn dobra byl dvakrát tak velký jako souhrn zla. Toto prohlášení přijato bylo s velikým jásotem a ustavičným provoláváním: „*At žije Jupiter! At žije Merkur!*“ Když bylo opět ticho, ujal se Merkur slova a pravil: „Ti, kteří si v osudu svém přejí nějaké změny, necht si udělají dvě zavazadla; do jednoho ať vloží veškeré příjemnosti, kterých užívají, do druhého nepříjemnosti, jež snášeti musí; a s nimi se dostaví na toto místo v ten a ten den; já sem přijdu a budu je vážiti. Nebude-li souhrn dobra dvakrát tak veliký jako vše zlé dohromady, rozmnožím dobré aneb ujmu zlého, abych obé přivedl do poměru, jaký Jupiter vám povoluje. Avšak musím také, kdyby zlé neobnášelo polovici dobra, rozmnožiti zlo aneb ubrati dobra, aby poměr pravý byl k místu přiveden; toť sprá-

vedlivo.“ Všickni zvolali: „Tot spravedlivo!“ A každý ubíral se domů, aby si svá zavazadla připravil.

V určený den dostavil se každý se svýma dvěma zavazadly na místě naznačeném. Ani osmero králů Kretských nescházelo. Merkur spozorovav, že každý nesl jeden velký a jeden malý balík, a také dobře věda, co to znamená, jal se k nim mluvit takto: „Pánové, nebylo by rozumné, vážití vaše zavazadla, a nevěděti, co v nich jest; neboť kdyby snad ještě někdo požíval nějakého štěstí, kteréž do zavazadla nevloží, musel bych je dříve, než je vážití počnu, tam dáti. Kdyby ale naopak někdo ve svém zavazadle měl jen domnělá zla aneb taková, jež si sám dobrovolně způsobuje, musel bych je vyndati; neboť zlo pouze domnělé aneb takové, jež kdo miluje, nebudu co skutečné vážití.“ Tento návrh byl bez odporu a bez reptání přijat. Nic však méně některým způsobil přece trochu nepokoje.

První, jenž se k váze dostavil, byl král Gortynský. Merkur otevřel jeho malý balíček a shledal, že tam nevloží svou neodvislost od každého jiného člověka na zemi a dal ji tam. Nevložil tam také neobyčejné zdraví, jehož požíval, a Merkur dal je tam. Přidal k tomu ještě několik jiných výhod, na které král zapomněl, a zavázal to. Pak rozvázal balík s trápením a nalezl v něm: 1. Nepokoj ohledně spůsobivosti velitelův jeho vojska. „Domnělé aneb dobrovolné zlo,“ zvolal Merkur. „Vol lépe, aneb vel sám;“ a vzal to pryč. 2. Nedůvěra ve věrnost správců financí. „Též domnělá aneb dobrovolná,“ pravil Merkur a vzal to pryč s dodatkem: „Snaž se, bys spolehlivých lidí si vyvolil a jejich účty prozkoumal; povinnost tato zahrnuta jest v balíku trápení panovnických, kteréž si bedlivě byl do zavazadla svého vložil.“ 3. Strach před tím, co lid o vládě řekne. „Opět domnělé aneb dobrovolné zlo,“ opakoval Merkur. „Hleď, bys jednal právě; lid to uzná a bude o tobě mluvit jen dobré věci; aneb i kdyby někdo špatně o tom mluvil, nepotřebuješ se o to starati.“ Vyňav tedy tuto věc a ještě několik jiných podobných, zavázal opět balík a vážil jej. Balík žalostí nevážil ani čtvrtý díl balíku radostí. Merkur nechtěl s králem příliš tvrdě naložiti; přidal do zavazadla žalostí pouze čtvrtodenní zimnici na dvě leta. Zimnice popadla krále na místě; i odešel s ní,

Ostatní králové vidouce, jak byl Mer-

kur onoho krále porovnal a balíčky jeho prozkoumal, dali svá zavazadla opět naložiti a odtáhli pryč.

Druhý, jenž se představoval, byl šlechtic nejpřednějšího stavu. Merkur otevřel malý balíček radostí a shledal, že zapomenuto v něm na výhodu, jen krále míti nad sebou; na čest, pocházející od hr diny, o kterém přece často rozprávěl; na rozkoš, míti krásné a zdarilé dívky. Vložil tudíž tyto tři výhody a ještě některé jiné do balíčku a zavřel ho. Otevřel balík útrap, a našel: 1. Nepokoj ohledně věrnosti své manželky. „Vrtochy,“ odpověděl Merkur, a vyňal to ven. 2. Ztráta důležité pře. „Svévolnost,“ pravil Merkur, „proč pak jsi se do ní pouštěl spolehaje se pouze na své jméno a věda, že právo není na tvé straně?“ 3. Mrzutost, že při hře vždy nešťastným jest. „Svévolnost,“ pravil Merkur; „buď hraj lépe aneb vůbec ani nehraj.“ 4. Mrzutost, býti u všech svých manů v nenávisti. „Buď se toho jen domýšlíš aneb jsi tím sám vinen! Odlož své chyby a budou tě milovati!“ Vyloučiv tyto věci zavázal Merkur to ostatní a vážil. Balík útrap nevážil ani šestý díl balíku radostí. Aby to uvedl do rovnováhy, připojil Merkur k tomu náhlou smrt jeho nejstaršího syna. Šlechtic obdržel ještě na též místě zprávu o tom, načež se vrátil domů. Ostatní šlechta lépe se poradila, odtáhnuvši odtud.

Třetí, jenž se dostavil, byl kupec. Merkur otevřel menší balíček a pohřešil v něm radost, že kupec své jmění ve čtyrech bez mála letech trojnásobně byl rozmnožil; radost, že jméno své prodloužil a mu šlechtické zakončení dal; rozkoš, že co do velikosti svých komnat, co do nádhery svého služebnictva, co do skvostnosti svého nářadí a přepychu své tabule knížeti se vyrovná. Připojil tedy tyto tři věci ještě k tomu, zavázal balík a otevřel druhý. Vyňal z něho opovrhování jeho paní, kteráž byla rozená šlechtice. „Proč pak,“ pravil Merkur „jsi takovou sobě vzal?“ — Marnotratnost jeho syna. „Proč jsi jej špatně vychoval?“ — Štěstí souseda jeho. „Proč neraduješ se s ním?“ — Vypůjčování si a opovrhlivé odstrkování se strany šlechty: „Proč se mezi ni pleteš?“ — Stáří. „O to patří do malého balíčku“ pravil Merkur a strčil je tam. Když bylo vše váženo, neměl balík utrpení ani osmý díl balíku radostí. Merkur připojil k prvnímu ještě ztrátu jedné lodi, která od Sidonu připlouti měla,

a po každých šesti měsících záchvat dny. Kupec uslyšel ihned o ztrátě své lodi a jelikož i dna jej v tutéž chvíli popadla, vstoupil do svého vozu a odjel.

Když byl tento třetí odbyt, nedostal se již nikdo. Každý vzal svůj ranec a spokojen jsa s tím, co měl, odešel, nechtěje se zkoušce podrobiti.

Od té doby již neznepokojovali Kretané Joviše a byli tiši. Budmež také tací! Neboť smyslenka tato na nás se vztahuje, a vytýká nám troji chybu:

1. Naši pýchu Zapomínáme, že jsme lidé, svízeli a útrapám podrobeni; že jsme na zemi, místě to práce a bolesti; že jsme hříšníci, dlužníci božské spravedlnosti. Teprv v nebi budeme všeho zlého prosti; chceme-li to, hledme toužiti jen po nebi; pracujme k tomu, bychom si nebe zasloužili a dokažme toho, by i svízele naše nám k tomu pomohly!

2. Naši nespravedlnost k jiným. Domýšlíme se, že trpíme více než jiní. Jak koliv ale trpíme, přece jiní snad mnohem více trpí než my. Nezávidíme nikomu! Nezanášejme se příliš svými nehodami, a myslíme více na to, jak bychom pomohli bidám bratří našich!

3. Naši nevděčnost k Bohu. Mluvíme jen o svých bolestech, a nemyslíme na dobrodiní, jimiž nás Bůh obsypává. Ony zvětšujeme. Jak nevděční jsme! Jak velice toho zasluhujeme, by nás Bůh trestal! Použijme alespoň jeho trestů a poníže se pod rukou, která nás tresce. Budme spokojeni se svým osudem a děkujme Bohu za všechno!

25. Vášně v podobenství.

Při oblehání města užívá se často zvláštní vojenské lsti, by se dříve dospělo k cíli. Zosnují se v nepřátelském městě tajná dorozumění; bývají vždy věrolomných a odrodilých měšťanů dosti, kteří se stávají zrádci vlasti. Zlomyslníci tito jsou hned pohotoví, vstoupiti s nepřítelem v tajné spojení, zpravití jej o stavu pevnosti a síle posádky a umluví se s ním o prostředcích, jimiž by město jim padlo do rukou. Zle to pak stojí s pevností tou měrou vnitř i z venčí zároveň napadenou, nevypátrá-li velitel zrádce, by je uvěznil, řetězy a okovyspoutal a tak veškeré jejich spojení s nepřítelem nemožné učinil i všeliká s ním umluvená opatření zmařil. Naše srdce podobá se takovéto od děsných nepřátel oblehané pevnosti. Pokušitel, svět

a tělo neustále naň doráží, a jest tím více se obávati, že se jim podaří zmocniti se ho, jelikož tajnými spojenci v pevnosti samé jsou podporováni. Naše vášně jsou zrádcové, kteří se vnějšími nepřátely spojení jsou, by jim srdce naše vydaly. Avšak rozum, jenž v pevnosti velitelem jest, může moudrou opatrností neblahým následkům toho spiknutí předejiti, když vnitřní nepřátele vypátrá, řetězy je spoutá a vši svobody je zbaví, by zrádné spojení jejich s nepřátely zevnějšími přestalo. Podaří-li se mu to, bude pevnost zachráněna.

* * *

Má-li obratný vozka mladé, rychlé, nezkroceně koně řídit, hledí otěže vždy z tuha natažené držeti, aby mohl všechny jejich pohyby opanovati a je dle libosti řídit. Zamešká-li to ale, omrzí-li ho to, bojovati proti divoké síle, která se stále chce bouřiti, a povolí-li otěžím, pak mu koně úprkem uběhnou, nic není s to, je udržeti; dělají zběsilé skoky na všechny strany, neznají ni pravidla ni cíle, skácou přes všechno, co jim jest v cestě, a slepě trčí úprkem ku zdi aneb sřítí se do propasti i s vozem; jež vlekou za sebou a s nešťastníky, kteří se na něm nalezají.

Naše vášně podobají se ve své divoké nezkroceně síle těmto mladým koním, a dlužno tudíž je bez ustání držeti na uzdě a krotiti. Zapomeneme-li se jen okamžik, a přestaneme-li potřebné síly napínati, bychom je opanovali — jsme ztraceni; neodolatelně strhnou nás do nejhnusnějších nepravostí, do propasti neřestí, a ani rozum ani náboženství, ani ctimilovnost, aniž vlastní náš prospěch není s to, jejich slepé divokosti položití meze, které by nemohly překročiti.

* * *

Hravé dítky přijdouce ku krásné louce pasou oči své na pestrobarevných květinách. Jež tak krásně na zelené půdě se vyjímají. Přistoupivše blíže počínají si sedati na měkký trávník a trhají květiny na kytky; než sotva se byly takto chvílek poradovaly, ucítily pojednou uštknutí mnohých hadů, kteří mezi květinami ukryti byli.

I naše vášně svádějí nás lákavým, lesklým zevnějškem; příslibují nám nejkrásnější radosti a požívání úplného blaha, pakli se jim oddáme. Učiníme-li to ale, musíme brzo vnitřním nepokojem, trapnými výčitkami svědomí a ošklivostí i omrzlostí pykati klamných radostí, jež jsme z počátku při nich pocítili.

Lakomství svádí nás představou bohatství, jež si shromažďujeme; pokladů zlata, jež sbíráme; než žádost po zisku a bázeň před ztrátou, jež dnem i nocí lakomého soužejí, činí z něho při všem jeho bohatství nejnešťastnějšího člověka.

Mstivý nezná sladší rozkoše, nežli pomstít se na svém nepříteli; jedva ale nasytil svou vášeň, již se srdce jeho úzkostí a hrůzou naplňuje, a duše jeho výčitkami svědomí se trápí, kteréž mu život činí nesnesitelným.

Zkušenost učí, že při všech ostatních vášních se člověk takéž oklamává.

* * *

Není-li řeka vysokými břehy hražena, snadno vystupuje a po dědinách se rozlévá všude vše pustošíc. K zamezení takového neštěstí stavějí se hráze, jež návalu vod vzdorují a jim vystoupiti brání. Tím se stává řeka, kteráž by jinak takovou škodu způsobila, vřkolní krajině velmi užitečnou, a udržuje národy, skrze kteréž pluje, u vespolném výhodném spojení. Avšak hráze tyto nutno neustále v dobrém stavu udržovati; neboť jakmile na některém místě jsou chatrné aneb nedostatečně pevné, proráží je voda, kteráž neustále na své břehy bije a je podmilá, a zatápí na novo celou krajinu.

Vy hříšníci, jenž v duši své spoustu nezřízené vášně pocítujete, popilte si, vynaložte vše, co by záhubu tuto zameziti mohlo. Hráze, jež proti zuřivým vlnám zbudovati máte, jsou: modlitba, rozjímání a mrštení sebe, přijímání sv. svátostí a jiné dobré skutky všeho druhu. Zkrocena a do pravých mezí uvedena stane se pak divoká nyní a záhubná vášeň ve vás zuřící vydatným prostředkem k posvěcení vaší duše. Avšak nutno jest, byste v oněch cvičeních, která pořádek do vnitra vašeho uvedla, s vytrvalou věrností pokračovali. Kdybyste toho opomenuli, dostala by se vášeň opět na vrch, a uvrhla by vás do oné bídý nazpět, které jste sotva byli unikli.

* * *

Homer vypravuje ve své básni o cestách Odysseových, kterak tento, přiraziv k ostrovu, na němž panovala pověstná čarodějnice Kirke, se musel dožiti té mrzuté události, že soudruhové jeho byli v podoby zvířat nižšího druhu proměněni, a že on sám této snižující proměně ujití mohl jen silou jakési byliny, kterouž byl od Merkura obdržel.

I tato báje podává nám vhodný obraz vášní. V nich skryta jest zlá kouzelná moc,

člověka snižující, a jej se zvířaty, kteráž puze jsouce slepým pudem zvířecí své choutky ukojiti hledí, na roveň stavící. Pouze užíváním rozumu, tohoto božského daru, kterýž drahocennou bylinou, jež Odysseovi k ochraně byla, se vypodobňuje, jest nám možno ujití takovému snížení.

DOPISY.

Z Prahy dne 4. června 1873.

(Hlas ve prospěch bisk. seminářů.)

Za novějších dob tu a tam ve světě vyrvali školy rodině a kněžstvu proti všemu právu. Na doklad posledních slov nebudeme uváděti svědectví katolíků, snad by se zdálo, že jsou stranická; uvedeme jenom slova slovutného státníka Guizota, protestanta: „Na vyučování veřejné nemá stát sám práva; jsou práva at nedím vyšší, avšak zajisté starší než jeho práva. Jsou to především práva rodiny. Dítka náležejí rodině dříve nežli státu. Stát má právo, aby vyučování nařídil, ve svých ústavech je vedl a nad ním bděl; avšak nemá práva, libovolně a o sobě rodinám bez jich svolení aneb dokonce proti jejich přání vyučování dítek vnucovati.“ Podobně mají i bisk. semináře padnouti v obět svrchovanosti státu; vždyť píše se, že ústavy tyto jsou za našich časů neprospěšné, zbytečné, ať se tedy honem zruší a kněžstvo dle moderních, liberálních zásad vychovává. Pohleďtež ale, jak o věci té rozpisuje se výtečná brožura: „Zur Reform der theol. Studien in Österreich. Graz 1873.“ Str. 134.

Vytýká se, že semináře, zřízeny jsouce na sněmu tridentském pro tehdejší poměry, za našich časů vědeckého, mravního a společenského vzdělání neposkytují, jehož pokročilý věk náš na knězi a na duchovním správci žádá. — Pravda, že se politické, společenské a průmyslné poměry od 16. století valně změnily; avšak morální poměry, srdce lidské, jeho náklonnosti a náruživosti nezměnily se. Proto musí trvati i ona opatření, jež církve na základě staleté zkušenosti učinila, by totiž služb svých ostříhala od mravní náказы v letech, kdy pokušení nejsilnější dorážejí, vůle nejslabší a rozum bez zkušenosti jest. Proto chválí Döllinger anglická kollegia, poněvadž „tisícům otců a matek ušetří mnoho nocí bezsenných, hlubokého žalu a trapné úzkosti.“ — Dupanloup praví, že i „společným živobytím vzrůstá se láska k učení a víra. Máme ve Francii od dvou

století semináře (zásluhou sv. Františka Saleského a Vincentia z Pauly) dobře zařízené a správně vedené, to jest milosti velikou, a nešťastny jsou země, které seminářů postrádají.“ Semináře nebyly v 16. století po prvé v život uvedeny, jsouť rozvojem dalším prorockých škol starého zákona: co druhdy vědomostem a mravností dobře posloužilo, zavedlo se pak v podobě nové a sice tím, že sněm tříd, hledě na nebezpečnoství ohrožující věk mladický a na nutnost časného vedení k životu mravnému a nábožnému, ústavy pro chlapce od 12 let též zavedl, maje zřetel především na chudší žáky. Jsme sněmu tříd, díky zavázání, že předpisy svými po 300 let vzdělanější, mravnější a zbožnější kněžstvo vypěstoval, lepší než kněžstvo za reformace, které nedbalostí a nevěrností rozkol nesmírně podporovalo.

Užitek seminářů uznává se též tím, že se nyní učitelské semináře zavádějí a zřízení jejich se chválí. I mezi protestanty ozývají se vážné hlasy (Dr. Rothe), aby se zavedly semináře pro kazatele, poněvadž by zbožnost a vědecké vzdělání podporovaly. Z týchž důvodů má Buss za to, že kollegia pro světské studující jsou za našich časů nutnější, nežli jindy, poněvadž nyní mladíci nedospělí na vysoké učení přicházejí; mladíci ti, praví, jsou v onom věku, kdy mladistvá samostatnost rozvíjeti se má a oni dobré, zušlechťující společnosti potřebují; nepodávají-li se jim této, naskytne se jim svůdná a zavádějící. Tím více platí příčiny tyto o čekatelích katolického kněžství, poněvadž jim těžší povinnosti nastávají a větších nebezpečí obávají se musí. Hergenröther tvrdí, že právě za našich časů chlapecké semináře tím potřebnější jsou, poněvadž se rodina o domácí zbožnost již tak bedlivě nestará, jako dříve a špatné noviny, hochům přístupné, škodlivější než jindy působí.

Namítá se dále, že semináře nejsou s to, aby vychovávaly řádné charaktery a působilé duchovní správce, kteří by potřebám nynější doby rozuměli a požadavkům časovým vyhovovali; naproti tomu že studie universitní budí mužnou samostatnost, vychovávají charaktery, muže praktické, kteří umějí s lidmi obcovati. Kdo takto mluví, stojí na stanovisku protikatolickém a s takovým nelze o věci této se dohodnouti. Semináře mají za svou nejvyšší úlohu, by z chovanců svých zbožné katolíky a kněze vychovaly. Zakazují chovancům svým navštěvování hostinců, plesů a

divadel, čemuž vysoké školy četné příležitosti poskytují. Ptáme se, je-li toho ku vzdělání ducha a charakteru tak nevyhnutelně potřebí, sluší-li se na mladíka, jenž se duchovnímu stavu věnovatichce, a je-li vůbec dovoleno, aby čekatel duchovního stavu, jenž se k životu zdržlivému a Bohu oddanému zavazuje, v taková nebezpečí se vydával? Svět nepřeje si duchovních po světácku smýšlejících; žádá na nich ctnost neporušenou a život souhlasící s vírou, již hlásají. Duchovním zábavy a světa milovným pohrdají lidé sebe lehkomyšlnější. Kéž všickni uznají, že církev služby své již záhy k ctnostem a mravům vede, jichž svět později na nich žádati bude a jichž, byť i jen částečný jenom nedostatek, co nejprísneji kárá. Musel by člověk býti slepý, by neuznával, že aspoň ohledem na ctnost, mrav a zbožnost vychovávání v dobré správě, přednost dání se musí před živobytím na vysokých školách, s mravním nebezpečím a mnohými nevýhodami spojeným.

Ohledně charakteru a praktické působlosti jsem přesvědčen, že živobyti a obcování s jinými obojímu velice napomáhá. Avšak příliš povrchně bylo by tvrditi, že již ta okolnost, že se studuje na vysokých školách důležitým prostředkem vzděláváním jest, aneb že by se charakteru a praktické působlosti v povolání jiným způsobem nabyti nemohlo. Základ charakteru a působlosti pro povolání nespočívá na věcech zevnějších; nikoli, nevázanost a mnohostranná rozržitost nevyhovávají charakter, nýbrž osamotnělost, pořádek, přemáhání sebe a poslušnost dle učení křesťanských, ba i pohanských mudrců pevný charakter a trvalé ctnosti utvořují. V míře svrchované platí to zvláště o duchovních, jichž povoláním jest, aby náboženský a nadpřirozený život u sebe i u jiných budili. Kristus vzdělával učenníky své, odděluje jich od světa a vychoval zmužilé charaktery, kteří stálostí svou celý svět přemohli a tak prakticky je vyučil, že každému vyhověti mohli. Veliké charaktery, nejpraktičtější mužové vychovávali se nejen v seminářích, ale i v nejtišší osamotlosti klášterní; právě na vysokých školách pěstovali se tuze malé charaktery a největší puntíkáři. Na proti předsudkům těmto upozorním jenom na tu okolnost, že vychovávání mládeže v ústavech vychovatelích velké ceny do sebe má pro každé povolání, jež mnohem méně, než stav kněžský, sporádaného života žádá;

že mnozí rodičů syny své v podobných ústavech vychovávají dávají; že stát důstojníky své v ústavech kadetních vychovává; že skoro všickni pedagogové vzdělávání v učitelských seminářích přednost dávají. Nač tedy semináři vyčítati, co se jinde chváli?

Zajisté vzdělávati musí mladého bohoslovce více, že konaje své studie žije se 60—100 spolužáky, za týmž účelem spějícími; obcuje důvěrně se svými učiteli a představenými, bez starostí o výživu, zvykaje bohumilému životu křesťanskému, nežli kdyby žil u prostřed hluku a rozrůžnosti, všelikými starostmi jsa skličěn. Vychovávání v semináři zaručuje nám, že nepovolání do stavu duchovního nevstupují; neboť představení jsou s to, aby povolání chovance svého v pravdě posoudili a chovanec sám poznává vážnost a přísnost duchovního stavu a povinnosti jeho; povinností představených jest, aby v nepovolání působili, by se tito k jinému stavu obrátili. Nezřídká vypadá to zcela jinak u těch, kteří mimo seminář na vysokých školách bohosloví studují. Uvykli jsouce živobytí, jaké vedou ostatní studující, mnohdy ani na sobě neznamenaají, že se jim nedostává pravého povolání k stavu duchovnímu. Skončili-li tříleté studium bohosloví, jest těžko jim samým, by se pro jiný stav rozhodli a i představeným semináře, by jich nepřijímali.

Namítá-li se, že se svobodné volení stavu zamezuje v semináři, jest to zcela nepravdivé, vždyť chovanci vystoupiti mohou, kdykoli by se jim zlíbilo a nejsou nuceni, by vysvětliti se dali; biskupové vědí dobře, co jim jediný kněz, jenž bez povolání jest, starostí a nesnází působí; nač by tedy k sv. svěcením někoho nutili?

Nepodal jsem tuto vše, co by o věci této psáti se dalo; chtěl jsem toliko některé námitky a předsudky vyvrátiti a smýšleni církve projevit. Zajisté že církev toliko náleží rozhodovati, jaké vychování katolickému duchovenstvu by nejvíce prospívalo; stát není oprávněn, by o věci této sám rozhodoval. Církev pak katolická dává rozhodně přednost vychovávání v seminářích. V ten smysl vyjádřil se poslední všeobecný sněm a všichni katoličtí učenci se jednohlasně v týž rozum vyslovili, že věřící katolik nemůže o věci této býti v pochybnostech.

P.

Z Předního Ovence 5. června 1873.

(Svěcení kříže v Bubnech. Křest israelitky.)

Dne 25. května t. r. konala se v obci

Malých Bubnech blíže Prahy slavnost posvěcení kříže a sice na levém břehu řeky Vltavy blíže železničního mostu státní dráhy. Bylo to ve výroční den loňské strastiplné pohromy, která zastihla mnohé krajiny naší drahé vlasti, mnoho životů lidských sobě vyžádala, a velké spousty učinila na obydlích lidských, na polích, lukách, zahradách, a též v hlavním městě naší vlasti důkazy své zhouby u obou kamenných mostů zanechala. Ohromné práce a velkých výloh bylo potřebí, aby nahromaděné dříví, nářadí, nábytek a jiné předměty odstraněny byly. — Mnoho neděl to trvalo, než odstraněna byla ta ohromná barikáda, která bránila volnému toku rozpuštěné řeky. Vynášeno i s nebezpečím života, rovnáno na levém břehu, a mezi jinými připravenými předměty nalezl se též pevný, zdravý, dubový kříž, který když po učiněném ohlášení k němu se žádná obec nepřihlásila, nově obarven a na vyzdřeném podstavci vzdělaném tu, kam až voda dosahovala, postaven byl. Zásahu o to získal si obecní radní p. Jindřich Lipš. Právě ve výroční den oné smutné události byl tento kříž církevně posvěcen, a úctě věřících odevzdán. Toho dne sešlo se více počestných spolků, jmenovitě spolek „Vltavan“ pražský, spolek „Svatopluk“ z Buben, živnostenský spolek, čtenářská beseda, a spolek „Václav“ z Holešovic, spolek vysloužilců Radecký, školní mládež s pány učiteli, obecní zastupitelstvo, výpomocné komité, osadníci domáci a četné zástupy zbožného lidu na hřbitově a v kostele Malo-Bubeneckém, kde po 9. hodině sloužena byla zpívaná mše sv. od p. faráře Ant. Malce. Po mši sv. bral se průvod z chrámu Páně od výboru k tomu zřízeného seřazen k místu, kde onen církevní výkon se odbývali měl. Tu vystoupil p. farář na povýšené místo u samého kříže a počal mluvit k lidu shromážděnému této slavnosti přiměřenou řečí, poukávav na kříž postavený, že jako Božským řízením připnul sem na břeh Vltavy, aby stále pamatoval na ubohé životy, které ve vlnách zhybnuly. Pak posvěcen byl kříž dle předpisů církevních, a konána modlitba za ty ubohé, jenž před rokem o život přišli. Ku konci pak jedna z družiček díky vzdala p. Lipšovi a výboru bubeneckému za postavení té památky. — Tato slavnost byla patrným důkazem, že nevyhynula a Bůh dá nevyhyne pravá katolická víra a úcta k svatému kříži. V neděli pak na to, o slavnosti Svatodušní konán jiný obřad duchovní ve farním chrámu

Páně Ovineckém. Udělen totiž křest israelitce Marii Mautnerové, která již po delší čas tou myšlénkou se zanášela, státi se křestankou. I dostalo se jí toho z milosti Boží, a jejímu přání vyhověno na hod Boží Svatodušní, když dříve od místního p. kooperatora Ant. Hermana v pravdách sv. víry katolické byla vycvičena, a povolení k tomuto výkonu posvátnému došlo. Před velkými službami Božími v přeplněném chrámu Páně udělen jí křest svatý od p. faráře, načež pak při mši sv. přistoupila k sv. přijímání.

Jako osvítil Duch sv. apoštoly a tehdejší na víru obrácené křesťany, ať osvítil i ji, aby zůstala ve víře pevná, a dle svatě víry žila až do ukončení života vezdejšího.

A. M.

Z Hředel u Žebráka 6. června 1873.

Dne 25. května m. m. odbývána u nás slavnost svěcení obrazu „Nejsvět. Trojice.“ Hned záhy odpoledne shromažďovaly se davy lidí do naší odlehlé vsíky, a počet jich vzrostl až na několik tisíc, tak že celé návsí jakoby poseto bylo, a časté rány z moždířů zvěstovaly, že jindy tak nepatrná víska ve sváteční ruch se přiodila. O 3. hodině ubíral se shromážděný lid od školní budovy ku kříži na návsí. V předu kráčela školní mládež, nesouc kostelní korouhve, za touto hornická hudba, pak družičky v počtu as 30, od 4 až do 16 roků stáří, mezi nimi i ona dívka, anaž zázračným téměř způsobem od velmi blízké smrti zachráněna byla, nesouc věnec k okrase téhož obrazu. Za těmito ubíral se v. p. kaplan F. Klíma ze Žebráka, za ním pak obecní zastupitelstvo, a konečně ostatní nepřehledný dav sešlých se hostí. U kříže vytknul vp. F. Klíma účel slavnosti přiměřenou modlitbou. Od toho kříže hnul se průvod k druhému, nad školou stojícímu kříži, velebné „Tisíckrát pozdravujem tebe,“ propěvuje. U tohoto kříže vykonána kajicná modlitba, po kteréž průvod ku škole se odebral. Na školním stavení, na straně východní ve zdi zadělán jest obraz „Nejsvětější Trojice,“ a blíže něho zhotoveno bylo řečníště, vkusně zelením okrášlené, na němž týž duchovní dojemnou řeč přednesl, vysvětliv význam slavnosti a hlavně zvláštní okolnosti památného toho dne, kterýmž Hředlečané pomník vděčnosti k Bohu a nehynoucí památku sobě zbudovali a založili. Po této řeči zapěla se slavnostní kantáta, následovala litanie o Nejsvětější Trojici, s přiměřenými modlitbami za živé i za mrtvé, pak přednesen byl dvojzpěv slavno-

stní, a konečně chvalozpěv sv. Ambrože, kterýmž slavnost se skončila. I o pořádek bylo postaráno, ješto horníci hředelští v parádním rouše po stranách družiček a duchovního kráčeli.

F. H., říd. učitel.

Od Sedlčan, 6. června 1873.

(První sv. přijímání školní mládeže.)

Zdárny kněz jest požehnáním pro osadu. Tato slova osvědčila se i u nás. Uvedu jen jednu slavnost na důkaz, co zdárny syn církve a vlasti vykonati může v krajině chudé a v poměrech ne dosti příznivých. Osada naše v Tábořském kraji, ač po dlouhý čas ve spánku pohřížena byla, poněmáhle počíná se uslechťovati a zvelebovati. Důkazem patrným toho byla slavnost prvního sv. přijímání, jež 1. červ. t. r. na hod Boží Svatodušní se dalo. Po dosti namahavé 4 nedělní přípravě, jak v domácích škole, jež 3 třídy čítá, tak i ve filiálních 2 školách, kam náš vel. p. kaplan docházel, by děti náležitě připravil k prvnímu sv. přijímání, dočkaly se nejen děti naše, nýbrž i celá osada dne, jakéhož nikdy nebylo u nás. — O 7. hodině ráno vyšel z kostela slavný průvod do školy, odkud 37 šťastných dětí ubíralo se k Spasiteli svému, jenž jest přítelem maličkých. Ačkoliv počasi příznivé nebylo, shromáždil se přece veliký zástup lidí i z jiných osad a z plna srdce prozpěvoval při průvodu do kostela: „Pochválen budiž od nás Kristus Ježíš.“ Po příchodu do kostela lidem přeplněného, vystoupil horlivý náš p. kaplan na kazatelnu a již proslovem „Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské,“ získal sobě srdce nás všech. Řeč jeho byla přerušována hlasitým pláčem jak nás rodičů tak i přítomných lidí a především našich malých dětí. Po krásném kázání bylo obnovení křestního slibu, při němž jsme se všichni na kolenou hlasitě Věřím v Boha modlili. Potom následovala mše svatá, při které dívky naše poprvé přistupovaly k stolu Páně. Bylo jich 20 dívek a 17 hochů; dívky byly všechny bíle oblečeny. Po té uvedl je p. kaplan do fary, kdež jim byl dříve snídání dal vystrojit a kdež je náš p. farář uvítal. Každé dítě setrvalo tu až do sv. požehnání, po němž pěkným obrazem každé na památku poděleno bylo. — Budeš se tázati, čtenáři milý, odkud vše to zapraviti se mohlo, an u nás má pan kaplan jenom 42 zl. ? — Láska k chudým to vykonala. Z krejcarových sbírek mimo vše se ošatilo 14 nejchudších dětí, a tak připraven dítkám

den památný, a celé osadě den radostný. Bůh žehnej vel. pánu, tot jedině dík náš, a zachovej jej dlouho mezi námi; vždyť zdárný kněz jest požehnáním osady a ztráta jeho zármutkem pro ni. Než i právě vědomí lásky k vlasti naší probouzí se v dědině, a pěstuje se v Besedě naší, nově zřízené, kde též oslavena památka Kopernikova přednáškou naším milým p. kaplanem konanou. Jan Železník, rolník.

KRONIKA.

Z Prahy. Průvod Božského Těla povede dnes na *Novém městě* J. Emin. nejdůst. p. kardinál, v ostatních městech Pražských starší pp. kanovníci metrop. kapitoly Pražské.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. června u sv. Ignáce, od 20—23. u Milosrdných sester pod Petřínem, od 24—27. u sv. Havla.

— Dnes budou ve farních chrámech Pražských při slavných službách Božích prohlášena jmena kandidátů hodnosti kněžské, jakož i po venkově v rodišti a domově světců.

— Zítřejší bude se slaviti výroční památka zvolení papeže Pia IX. (r. 1846), v sobotu pak 21. t. m. v den sv. Aloisia výroční památka korunovace jeho. Za tou příčinou budou v neděli III. po sv. Duchu (22. t. m.) všude slavné služby Boží konány.

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení sv. biřmování ve vikariatu *Rokycanském*. V neděli 6. července v *Radnicích* v 8 hod. kázání, mše sv., biřmování odrostlých; ve 12 hod. mše sv., kázání a biřmování školní mládeže; v 6 hod. odpoledne sv. požehnání, visitace a průvod na hřbitov. — Dne 7. v *Horním Stupně* v 8 hod. kázání, mše sv., biřmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. Rovněž i dne 8. ve *Velkých Lohovicích*, 9. ve *Zvíkoci* a 10. v *Řešohlavech*. Dne 11. v *Radnicích* o 1/2 8. mše sv., pak dopoledne i odpoledne zkouška z náboženství ve škole. — Dne 12. ve *Voseku* v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Dne 13. v *Rokycanech* v 8 h. kázání, mše sv., biřmování odrostlých. Odpoledne: křesťanské cvičení a sv. požehnání v kostele, pak zkouška z nábož. ve škole. Dne 14. v *Rokycanech* v 8 h. kázání, mše sv. a biřmování školní mládeže. Odpoledne zkouška z náboženství ve škole. — Dne 15. v *Dýšíně* v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole.

le. Rovněž i dne 16. v *Mirošově* a 17. v *Skorici*. — Dne 18. v kapli P. Marie na *višku* v 8 h. mše sv. a křesťanské cvičení pro mládež z *Klabavy* a *Litohlav*; odpoledne zkouška z nábož. ve škole *Rokycanské*. Dne 19. v *Rokycanech* v 8. h. mše sv. v kostele na hřbitově a průvod. — Dne 20. v *Stáhlavech* v 8 hod. kázání, mše sv., biřmování; odpoledne: křesť. cvičení, požehnání, visitace a zkouška z náboženství ve škole. — Dne 21. v *Stěnovicích* v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Rovněž i dne 22. v *Prusínech*, 23. v *Chváleonicích*, 24. v *Těnovicích*, 26. v *Čížkově*, jakož i 27. v *Spáleném Poříčí*, kdež bude (v neděli) odpoledne též křesť. cvičení a požehnání. Dne 28. v *Mešně* a 29. v *Nových Mitrovicích* v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole.

— Obvyklá „slavnost budoucího vzkříšení z mrtvých“ bude se konati na hřbitovech *Volšanských* v neděli 22. června tímto pořádkem: Dopoledne bude o 7. h. mše sv. s požehnáním v kostele, v 8 h. české kázání (vp. Mašek) na IV. hřbitově, německé (vp. Janků) na II. hřbitově; v 9 h. slavná mše sv. (vd. p. kan. Küffer z Asmansville) v kostele a tiché u oltářů na II. a IV. hřbitově, jakož i o půl 10. na I. za všecky v Pánu zesnulé dobrodince této pobožnosti. Po slavné mši sv. bude průvod ke čtyřem oltářům na hřbitovech za zpěvu písně o nesmrtelnosti. Po vykonaných tam modlitbách a po návratu do kostela bude na ukončení dopolední pobožnosti slavné „Tě Bože chválíme.“ Odpoledne bude o 4. h. slavný průvod po veškerých hřbitovech se čtvrtým zastavením; v 5 hod. kázání české (vp. Kořan) na IV. a německé (vp. Zenefels) na II. hřbitově, v 6 h. litanie a „Te Deum“ v kostele, jakož i na II. hřbitově. K této slavnosti dostaví se sbor městských granátníků s hudbou. Nastane-li nepříznivě počasí, bude tato slavnost odložena na neděli nejbližší příští.

Z Pruska. Episkopát pruský podal státnímu ministerstvu ohrazení tohoto znění: Vysoké státní ministerstvo! Odvolávající se k pamětnému spisu ze dne 20. září m. r. a k společné své žádosti ze dne 30. ledna t. r. jsme my nižepsaní arcibiskupové a biskupové k hlubokému svému žalu nuceni vysloviti ve vší účtě vysokému státnímu ministerstvu, že nikdy pomáhati nemůžeme a nebudeme k provedení 15. května prohlášených zákonů. Zákony tyto porušu-

práva a svobody, které Církvi dle božského zařízení náležejí, upírají zcela zásady, dle níž již od času Konstantina V. křesťanství národové poměr mezi církví a státem uspořádaný poznali, zásady, která v státu a církvi dvě rozličné Bohem ustanovené moci uznává, které při rozmanitém styku a spletení poměrů v upravování hranic práv svých k tomu odkázány jsou, aby jednostranně nejednaly a nikdy o své újmě meze a hranice nestanovily, nýbrž aby o zamýšlených opatřeních a opravách vzájemně se dohodly. Církev nemůže uznati zásadu pohanského státu, že stát jest prazdrojem práva a že církev jen ta práva má, jež zákonodárství a ústava státní jí postoupí, aby nezapřela tím zároveň božství Kristova a božského Jeho učení a založení, aby tím zároveň nevydala křesťanství samo libovůli lidské. Uznání těchto zákonů bylo by tedy zavržení božského původu křesťanství, poněvadž by přiřklo státu bezvýminečně právo upravovati zákony veškerou činnost křesťanského života. Takové uznání bylo by ale též vzdání se všech jiných historických a pozitivních práv církve v Prusku, poněvadž by zákonodárství všechny bez výminky dle své vůle jednostranně zrušiti mohlo. Nemůžeme též ani oněm jednotlivým ustanovením vzpomnutých zákonů, jež církev rozličným státům přiřkla, z téhož důvodu vyhověti, leč bychom uznali oprávněnost státu jednostranně o církv. věcech rozhodovati. (Podpisy.)

Z Říma. (Co si má katolík mysliti o potlačování církevních řádů v Římě. Odpovídá Pius IX.) Nyní rokují v Římě poslanci italského parlamentu o osnově zákona „o zrušení církevních řádů“ v Římě a provincii římské. Záhodno proto jest katolíkům na paměť uvéstí slavné vyjádření sv. Otce obsažené v dopisu ku kardinálovi Antonellimu z d. 16. června 1872. Tuto podáváme ve formě katechismu obsažená tam vysvětlení náměstka Kristova co odpověď: Co jsou církevní řády v Římě? Jako jest Řím středem křesťanstva, tak jsou domy řádů, které tam od staletí stojí, středem všech dotyčných řádů a kongregací, které po katol. světě rozšířeny jsou. — Jak povstaly konventy v Římě? Jsou to semináře, které neunavným namáháním biskupů římských založeny, velikomyslností zbožných, také cizozemských dárců nadány a nejvyšší autoritou papežskou, která život, vedení a radu jim udílí, spořádány byly. — Co má potlačování církevních řádů v Římě znamenati? Církevní řády v Římě potlačovati, anebo jejich existenci libovolně omezovati znamená

nejen po svobodě a neodvislosti papeže římského sahati, nýbrž tím se mu odnímá jeden z nejdůležitějších a nejpůsobnějších prostředků k řízení celé církve. — Proč chtějí církevní řády v Římě potlačiti? Aby Naši autoritu co hlavy církve zvrátili, Naši vážnost snížili, vykonávání Našeho vznešeného povolání okovy spoutali, a konečně zřízení této apoštolské stolice staletí trvajících zrušili. — Kam cílí toto potlačování? Není to nic jiného, než pokračování onoho neblahého plánu bořivého, jež ode dne násilného obsazení Říma k Naši škodě, a však více ještě ke škodě Našeho vysokého apoštolského úřadu sledují, v jehož prospěch že Nám „dědictví sv. Petra“ odejmouti chtějí, úsměšně hlásali. — Proti komu jest namířeno tímto potlačováním? Potlačování církevních řádů v Římě jest zjevná nespravedlnost k mužům o společnost zasloužilým, a útok na právo mezinárodní celého katolicismu. — Může se po takových útocích mluvíti ještě o sjednocení? Nikoli, nemůžeme se skloniti před útoky na církev, před osobováním si jejích posvátných práv, před nepatřičným mícháním se civilní moci do církevních záležitostí. Jsme připraveni na větší ještě strasti, a když toho potřeba bude, raději krev svou proliti, než nevyplniti některou z povinností, které Nám nejvyšší Náš úřad apoštolský ukládá. A zákon zaručení? Každé poznámky o tom, co v Římě se děje, stranou nechavše, chtějí Evropu přesvědčiti o moci a působnosti tohoto zákona, a to právě jest nejvýmluvnějším důvodem k dokázání jeho špatnosti a slabosti.

Ze Švýcar. (Basilejský biskup Eugenius Lachat.)

O biskupu Eugeniovi z Basileje podávají katolické noviny následující zprávy: Eugenius Lachat, biskup v Basileji a Solothurnu, narodil se 14. října 1819 v Montanovu v bernském okrese Kruntrutu z chudých rodičů křesťanských. Študoval v Besançonu pod dohlídkou staršího bratra svého Františka, jenž později Möhlerovu Symboliku na francouzský jazyk převedl a vydáním spisu sv. Tomáše Aquinského: „Summa Theologiae“ chvalného jmena si zjednal. Eugen Lachat skončil studia theologická v Albano nedaleko Říma, kdež výteční mužové ústav pro vychovávání mladých kněží zřídili. Dne 24. září byv s povolením Řehoře XVI. na kněžství posvěcen působil co misionář v Neapolsku a papežském území. Pro své důkladné vědomosti a výmluvnost svou byl od biskupa štrasburského převorem kongregace kněží v Elsasku ustanoven,

roku 1850 byl od předchůdce svého v Solothurnu farářem v Grandfontaine v kantonu bernském jmenován; odtud vycházel do katolických okresů a kázával zde často pět až šestkrát denně. Roku 1855 stal se farářem a děkanem v Delsbergu a odtud povolán jest na biskupskou stolicí basilejsko-solothurnskou dne 26. února 1863. Při odchodu jeho z Delsbergu bylo město slavnostně osvětleno a nesčetné davy shromáždily se před farou, by jemu své blahopřání projevily a s ním se rozloučily. Poslední jeho slova k osadníkům všemi mocně hnula, což svědčí o vážnosti a lásce, kteréž se u nich těšil. Vedle četných povinností svého stavu převedl kázání proslaveného P. Ventury na jazyk francouzský.

— (Postavení církve katolické.) Švýcarsko stálo za dřívějších časů častěji s Besanconem, částečně s Mohuči a Kostnicí, částečně s Milánem ve spojení. Francouzskými válkami změnily se také zde politické i církevní poměry znamenitě. Mediační akta Napoleonova (1803) spojila nejrůznorodější částky země nehistorickým a nepřirozeným utvořením nových kantonů, zvláště Aargauského se sv. Havelským a Thurgavským, a položila tak základ k trvalým rozbrojům o vyznání. Teprve po obtížných a dlouhých vyjednáváních vlád kantonálních s papežem Piem VII. a Lvem XII. stalo se usjednání bullou „Inter praecipua nostri Apostolatus munia (Květen 1828.“ Avšak i toto muselo ještě za Pia VIII. se upravit. Následkem dalších vyjednávání (1841 a 1845) jest 900.000 katolíků švýcarských vedle 1,300.000 protestantů v šest biskupství rozděleno: 1. Biskupství Basilejské se sídlem v Solothurnu pro Lucern, Zug, Aargau, Thurgau, Basilej, Curich, Bern-Jura; 2. Lausanne-Ženevské pro Frýburk, Ženevu, Waadt, Neuenburg, Bern až k Aarě; 3. Sionské (Sitten) v kantonu Walliském; 4. Chur pro Uri, Švyc, Unterwalden, Glarus, Bündten, Appenzell, Šaffhúsy; 5. Sv. Havelské; 6. nesamostatné biskupství v italském Tessinu, podřízené biskupství v Como a arcibiskupovi Milánskému. Nemajíce arcibiskupa jsou švýcarští biskupové poddáni apoštolskému nuntiovi v Lucernu. —

Četná pronásledování katol. církve v Německu soustředila se od revoluce 1830 a 1831 ve Švýcarsku k fanatickému pronásledování a bořivé zuřivosti proti ní, o čemž *Hurter* pojednal v obsáhlé *Chronique scandaleuse* (die Befeindung der kathol. Kirche in der Schweiz, Schaffhausen 1842).

Tyranskou libovůlí byly proti písemně stvrzenému právu v §. 12. švýcarského spolkového usnešení (7. srpna 1815) veškeré mužské kláštery v Aargausku zrušeny; na to padl v r. 1862 též klášter Rheinauský pod Šaffhúsami v kantonu Curišském. Proti Jesuitům v Lucernu připuštěným zorganizována nejprve tažení dobrovolníků (1845), ale když byli odrazení vymstili se štváči na prostém obchodníku, ale mužném katol. řečníku Josefu Leuovi z Ebersoll, jenž byl úkladně zavražděn. Ano radikalisté podněcovali k válce proti zvláštnímu spolku katolíků, v níž tento podlehl (listop. 1847). Těžké náhrady válečné, zrušení 40 klášterů, skrácení náboženské svobody bylo osudem kat. Švýcarska; bisk. Lausanne-Ženevský byl poslán do vyhnanství (26. ř. 1848).

Tento nátlak vzbudil však ještě mocnější odpor, jenž rychle vedl k utěšenému vývoji života katol. ve vědách, umění, v dobročinných spolcích všeho druhu, zvláště v spolčování. V novějším čase působili zvláště blahodárně vedle starobylého benediktinského kláštera v Maria Einsiedeln biskupové *Greith* Sv. Havelský, *Mermilod* Lausanne-Ženevský a u lidu oblíbený kapucín P. Theodosius († 1865).

Z Anglie. (Dokončení.) Když Oxfordské hnutí se sesílilo a církev kat. v Anglii se rozšiřovala, jmenoval již pap. Řehoř XVI. při zdvojení 4 apošt. vikářů též Dr. Wiesemana (1840). V tomto postavení obrátil první svou péči k velikému učelišti kat. v Oscotu u Birminghamu, čímž vděčnost mnoha set lidí si získal, kteří pod vedením jeho nejlepšího vychování svého část obdrželi. Pak hleděl katolíky anglické při rozličných příležitostech přesvědčiti, že mají nejen v kat. dogmata věřit, a příkázání círk. plnit, ale i obřady její zachovávat. Obzvláště důrazně doporučuje to v pastýřském listu svém (1849). Když kat. církev v Anglii vnitř utvrzena a zevně rozšířena byla, obnovil opět Pius IX. k žádosti apošt. vikářů biskupskou hierarchii v Anglii s 12 biskupy pod arcibiskupem Westminsterským, za kteréhož Wisemana potvrdil, *po 300 letech*,

Při novém tomto zařízení církevní vlády pozdvihla se rychle stará nenávisť proti katolíkům. Vznikla bouře s nevážnou sběsilostí. Sarkasmu, hanobení, satiry nejpodlejšího způsobu, theologických a juristických rozprav plných vtipů, smělé a bezohledné deklamace, zelotických a lstivých dokazování ve veřejných řečích a listech se užívalo, ano i chatry k výstupům,

pod heslem „No Popery,“ pobuřováno. Ano i samo ministerstvo provedlo v parlamentě osnovu o titulech, rouchu a klášterích, dle níž biskupům zapovězeno bylo, titul některého města anglického míti, duchovním a mnichům veřejně v duchovních choditích šatech, kláštery přísně měly býti prohlédávány, zdali nezákonných cest ku vstoupení do řádu se neužívalo. Než nyní vystoupil bez bázně a v sebevědomí apoštolské své hodnosti kardinál Wieseman s manifestem k národu anglickému, oznámil docela ve svém stoličném chrámu obhajovací kázání, ačkoliv Mr. Reynolds na sněmu se vyjádřil: Protipapežská agitace také dostoupila výše, že se divím, že kardinál jen v obrazu a ne osobně spálen nebyl. Přece přemohl kardinál strašnou tu bouři v krátkém čase; nyní teprve četnější nastávala vyznání víry kat. R. 1851 od 33. angl. duchovních, mezi nimiž Manning, jeden z nejčelnějších mužů anglického kleru, jakéž i Henry a Robert Wilberforce, bratří biskupa Samuele Wilberforce z Oxfordu. Rovněž vystoupil kardinál bráně a háje proti útokům rakouský konkordát.

K uspořádání této provincie povolal Wieseman již 1852 synodu provinciální do Oscottu, a dvakráte za činného svého žití ještě ji obnovil. Svými četnými řeči před velkým obecenstvem o rozličných věcech jako: o styku mezi vědou a uměním; o poměrech anglických a o Shakespeareovi, obzvláště svým neporovnatelným vypsáním pronásledování církve v prvních časech křesťanstva ve „Fabiola“ byl Wiseman ještě oblíbenějším spisovatelem v Anglii, než v zahraničních zemích. Když pak Newman dílo „Callista“ stejného směru s Fabioulou vydal, oba najednou dali podnět k spisům populárním, ježto katolický život staré a nové doby názorným činí a předsudky proti katolickým zřízením a osobám vysvětlují, mezi nimiž se obzvláště Spencer-Northeotes (římské katakomby), Maguir (Řím a papežové), Lady Fullerton a j. významovali. Z otců Oratoria, kteří nejvíce jsou konvertité, obzvláště superior Faber četné spisy asketické vydal, které v Anglii a v jiných zemích jak velikého uznání tak brze i překladatelů našly a mnoho způsobily požehnání. Na základě spojené činnosti tak mnoha znamenitých sil mohl kardinál Wisemann na druhém katolickém kongresu v Mechelnu v stkvělé přednášce „o stavu katolíků v Anglii“ s radostí veliké ty pokroky ohlašovati, které katolicismus v Anglii učinil. A když u-

míraje ještě o sobě řekl: Jiným tolik dobrého činiti jsem nechal, co chtěli, a nikdy nikomu jsem nepřekážel v tom, čemuž i Bůh požehnal, viděl též rád, že proti příliš výstředným směrem od konvertity Warda řízenému „Dublin review,“ Sir Acton svobodomyšlnější: „Hom and foreign review“ postavil, mezi nimiž týdeník Tablet střední ujímal postavení. K dalšímu týdeníku Weekly register přidružila se z počátku r. 1867 ještě Westminster gazett, kteráž méně na denní otázky než na rozpravné články o poměrech církve a státu, na recenze knih a korespondence z jiných zemí důraz klade.

Když po statečném zástupci O' Connellově v hájení práv Irska Smith O' Brienn († 1864) brzy též kard. Wieseman smrtí následoval († 15. února 1865), ztratila církev kat. jednoho z vědecky nejvzdělanějších, nejméně činných a nejzasloužilejších biskupů doby nynější, v němž se klasické a theologicko-kanonické vzdělání s pevností, vlídností a moudrostí co nejkrásněji spojovalo,

Nových nadějí pro katolickou církev vzbudilo opět z Oxfordu vyšlé a Dr. Puseyem podporované hnutí Ritualismu, dle něhož zlepšení náboženských a společenských poměrů jediné z opětného přijetí v 16. století protestantismem zavržených starocírkevních obřadů, rouch a zařízení se očekávalo. Svým „Eirenikon“ znova oživil Pusey snahy anglikánský rítus s ritem staré církve srovnati. Obzvláště na uznání zpovědi co svátosti s vyznáním jednotlivých hříchů Puseyem a Mr. Humblem se usilovalo. Jako poslednější v opětném zavedení ušní zpovědi nejmocnější prostředek k zamezení vražd dětí vidí, poznal v ní Pusey blahý účinek u smutných habituelních hříchů mládeže. Teprve zpovědi vzdělala se v lepší údy společnosti. Mimo to jsou Ritualisté ještě věřeli obhájcové klášterního života. Celé dílo missionářské církve římskokat., praví Mr. Makenzie Wallcot, došlo zapírajícími se missionáři cíle. Nezdár vlastního našeho systému, jenž pokouší se všechno to světským vykonati duchovenstvem, nejlepší vydává svědectví, že celek ten nové potřebuje organizace. Obrácení celé Evropy skrze mnichy dokazuje, jakých výsledků spojené spolupůsobení docíliti může. Pro to též doporučuje Dr. Meadow k ošetřování nemocných důrazně zavedení ženských náboženských společností. Náboženský směr, jehož na místo Wisemanovo

zvolený arcibiskup Manning se drží, to-
muto hnutí s prospěchem jde vstříc.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští*.“ Sešit 7. ob-
sahuje kázání na den sv. Cyrilla a Methoda,
navštívení a nanebevzetí bl. P. Marie, na ned.
V.—X. po sv. Duchu; osnovy na ned. X.—
XIV. po sv. Duchu, na slavnost na nebe-
vzetí blahosl. P. Marie a sv. andělů strážných.

— „*Příručná kniha bohosloví pastýř-
ského*.“ Sepsal Antonín Skočdopole, kandidát
doktorátu v bohosloví, profesor pastorálky a
katechetiky na bohosloveckém ústavě v Budě-
jovicích, bisk. notář. Sešit 2. Nákladem spiso-
vatelovým. V Budějovicích 1873. V komisi
kněhkupce A. L. Stropka. Str. 161 — 320.

— „*Zeměpis* pro 3., 4. a 5. třídu o-
becných a občanských škol v Čechách.“ Od
Jana V. Poklopa. Sedmé, opravené vydání s
15 vyobrazeními. Schválen v mnohých jedno-
tách učitelských. V Praze 1873. Nakladatel
kněhkupectví I. L. Kober. Str. 103.

— „*Besedy pro mládež*.“ Sešit XLVI.
obsahuje: „*Závět*.“ Povídka pro mládež od
R. Barona. Přeložil P. J. Šulc. S obrázkem.
Str. 72. — Sešit XLVII: „*Čechové ve Svaté
zemi*“, aneb: Založení kláštera na Zderaze.
Povídka z dob bojů křížáckých pro dospělejší
mládež napsal Josef Mikuláš Boleslavský. S
obrázkem. Str. 83. V Praze 1873. Nákladem
kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Die Geschichte der Bischöfe und
Erzbischöfe von Prag*, zur 900jährigen Ju-
belfeier der Errichtung des Prager Bisthums
verfasst und dem Liebesfonde zur Unterstützung
bedürftiger Priester gewidmet von Ant. Frind,
Metropolitan-Domcapitular bei S. Veit, a. o.
Mitglieder der k. böhmischen Gesellschaft der
Wissenschaften. Selbstverlag des Verfassers.
Prag 1873. In Comission der k. k. Universi-
tätsbuchhandlung J. C. Calve. S. 319.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Kremer*, farář ve Pcherách, a
 - p. Mat. *Petráš*, farář v Kolči, obdrželi expo-
sitorium canonicale;
 - P. Alois *May*, podpřevor ř. Maltezskeho, jme-
nován arcib. notářem.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Frant. *Bohata*, far. v Červ. Újezdě, za far.
v Arnoštovicích;
 - p. Frant. *Lhotka*, admin. v Arnoštovicích, za
admin. do Červ. Újezda.

Upřázdnené místo:

Červený Újezd, fara patron. p. dr. Maurice Li-
kavce, od 11. června.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Kotrbelec*, za admin. fary v Krucem-
burku, a
- p. Jan *Janků*, admin. Pohledský, za adm. fa-
ry ve Vojnově Městci.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Sedláček*, jubil. kněz, b. notář, os. dě-
kan v Loukově, 17. května (nar. v Turno-
vě 10. dub. 1792, vysv. 24. srpna 1822);
- p. Frant. *Kramář*, farář ve Všejanech, 7. čer-
vna (nar. v Jiřetíně 29. řij. 1809, vysv. 3.
srp. 1836).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Koubel*, b. vikář, far. v Osečné, a
- p. Ant. *Černý*, farář v Kruhu, obdrželi col-
lare can.;
- p. Vác. *Ahne*, lokalista v Deštné, a
- p. Ant. *Pěč*, lokal. v Oknech, jmenování os.
faráři.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ed. *Demus*, admin. za děkana v Teplici;
- p. Frant. Telleš, far. v Krnsku, za faráře v
Skalsku;
- p. Vilém *Seifert*, far. v Holanech, za děkana v
České Lípě;
- p. Jiří *Röhm*, adm. v Mimoni, za adm. v
Dubnici;
- p. Frant. *Šoreys*, kaplan za admin. v Lou-
kově;
- p. Jan *Stuchlík*, kapl. v Lysé, za proz. koop.
v Mladé.

Upřázdnená místa:

Dubnice, fara, patr. hrab. Hartiga,
Krnsko dolní, fara, patr. hr. Ed. Šporka, a
Loukov, fara, patr. knížete Rohana, do 10.
července.

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv.
Vita v Praze: dp. Josef Možíš, far. z Vrano-
va, 2. zl.

Na posvátná roucha pro pohořelý kostel
v Jáchymově: p. J. K. 1 zl., vp. L. 5 zl.

Pro spolek sv. Josefa: dp. farář F. T.
v K. 1/5 losu z roku 1860 v nominální ceně
100 zl.

Oprava. V řadě kazatelů při máj. pobož-
nosti u sv. Klementa v č. 16. na str. 252
vypuštěn nedopatřením při sazbě vp. K. *Řehák*.

Příštím číslem skončí se I. půlletí „*Bla-
hověsta*.“ Činíme pozvání ku předplacení na
půlletí druhé podotýkajíce, že i půlletí první
dosud na skladě jest, jakož i úplné výtisky z
r. 1869 — 1872. — Zasláné nám povídky:
„*Hosanna a Ukřižuj*“, i „*Na Samotách*“ u-
veřejníme co nejdříve.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdínko.**

Předplác se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně čini národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

proti Arianům a o sobě samém.

Z řeckého přeložil a vysvětlil **J. N. F. Desolda.**

(Dokončení.)

XII. Všem vznešencům jedna náleží vlast, milý příteli, nebeský totiž Jeruzalem, k němuž obcování naše směřovati má. Všickni jsou jednoho rodu, a sice chceš-li původu nižšího šetřiti — prach; pakli k vyššímu hledíš, dech Boží, jehož jsme účastni a jehož zachovati se nám přikazuje a s nímž někdy předstoupiti mi bude před soudce a počet vydati z urozenosti a obrazu Božího. Každý tedy jest urozeným, kdo ctností a chvalitebným následováním původního obrazu šlechtnost zachová; neurozený pak, kdo nepravostí obraz ten zprzní a sebe ku podobě hadí sníží. Tyto pak pozemské vlasti a rody tohoto života a dočasného stánku našeho já dávno považuji za hříčky. Neboť otčina všeliká, kterou kdo získal, ať samovolně ať po násilí,⁴¹⁾ v každé jsme všickni cizinci a podruzi, bychomť si sebe více jmeny zahrávali. A rod se považuje za šlechtný, buď který od dávna již bohatstvím vládne, anebo nyní teprva se nadýmá; za sprostého pak platí, kdo od chudých rodičů pochází, kteří buď neštěstím anebo svou vinou schudli. Neboť jak může nebeská

býti ta šlechtnost, která nyní buď jest, buď hyne? tomu se odepírá, tomu se upisuje? Tak já o tom smýšlím. I rád ti ponechávám pyšniti se náhrobníky a bájkami; já pak přičiním se, seč budu abych se očistil a uchoval všeho bludu, abych urozenost svou buď zachoval, buď opět si získal.

XIII. Tak tedy a proto já malý a z sprosté vlasti pocházející přišel jsem k vám a to nikoliv rád ani samovolně, jako mnozí, kteří se nyní na místa představených dotírají, ale povolán jsa a donucen i provázen bázní a poslušen Ducha svatého. Nepravdu-li dím, rád se podrobuji i delšímu vyšetřování a žádného žalobníka nechci přesvědčiti, že by se klamal, nýbrž rád se podrobím těm, kteří z neschopnosti duševní mne obviňují. Když pak jsem přišel a to se žádnou skrovnou mocí (ať se již také s něčím nerozumně⁴²⁾ pochlubím!) kterého pak nenasytu jsem si vzal za vzor? Jak pak jsem příhodné té doby hleděl horlivě využiti, ačkoliv před sebou maje příklady takové, při kterýchž by i jinak nesnadno a řídko bylo nebyti zlým? O které pak chrámy jsem se s vámi hádal? O které pak příjmy? ačkoliv na jedné straně u vás jich byl nadbytek nad potřebu, na druhé pak u mne — nouze?

⁴¹⁾ II. Kor. 11, 17,

Který pak opovržený úkaz císařský jsem pronásledoval? Kterým pak vládčům jsem lichotil k vaší škodě? Kterých pak drzost jsem donášel a udával? Ale co proti mně se doneslo a udalo, co toho bylo! Tehdáž pak já říkával: „*Pane, nepokládej jím toho za hřích!*“⁴³⁾ (vhod mi totiž napadla ta slova Štěpánova!) A tak i nyní se modlím: „*Zlořeči nám, my pak žehnáme; pronásledují nás, my pak trpíme; rouhají se nám, my pak se modlíme.*“⁴⁴⁾

XIV. Vytýká-li se mi, že bezpráví pokojně trpím,⁴⁵⁾ přejte mi štěstí k takové nepravosti mé, neboť snesl jsem bezpráví i od jiných; i vzdávám díky Bohu, že pro tichost si na mne stěžujete, jako by pošetilostí byla. Neboť počítám takto, vyššími počty ovšem nežli vy činíváte. Kolikátá pak část jsou bezpráví mnou utrpená proti uplávání a ranám Kristovým, pro něhož a skrze něhož ta nebezpečí podstupuji? Všecka ta bezpráví já za nic nepovažuji proti jediné trnové koruně, která vítěze našeho o jeho vítěznou korunu oloupila,⁴⁶⁾ z čehož pak znamenám, že i mne Spasitel těžkostmi tohoto života jako nějakou trnovou korunou ověňuje; za nic všechno to nepovažuji, proti třtině, kterou spuchřelá moc nešlechetníka zlomena jest, proti žluči, octu, jimiž ta naše trpká pochoutka vyléčena jest; za nic to všechno nepovažuji, proti jediné v mukách prokázané tichosti. Jsa Kristus políbením vrazen,⁴⁷⁾ kárá sic, ale nebije; jsa náhle jat vytýká to sic, ale následuje; a bys i v horlivosti Malchovi ucho uťal, napomene tě a ucho uzdraví;⁴⁸⁾ a byť kdo i v spodním

oděvu v útěk se dal,⁴⁹⁾ zastíní ho; bys i jako na Sodomu horoucího ohně žádal⁵⁰⁾ na jeho katany, nesešle ho; a byť i lotr pro zločiny své s ním ukřižován byl, smiluje se nad ním a do ráje ho pro tichou trpělivost uvede.⁵¹⁾ Kdo dobrotiv jest, buď dobrotiv veskrze, jako Kristus v utrpení svém, jehož bychom si zajisté málo vážili, neodpouštějíce sami bližním svým malých urážek, ač se byl Bůh sám za nás na smrt vydal.

XV. Mimo to jsem i takto soudil i nyní soudím, a vizte, zdali jest tak pravda, jakož jsem i často k vám mluvil. Oni nepřátelé naši mají domy, my pak hosta; oni chrámy, my pak Boha a k tomu i to, že jsme živými chrámy Boha živého, oběti duší nadané, zápalné oběti rozumné, oběti dokonalé, Božství účastní z milosti velebné, nejsvětější Trojice. Oni protivníci naši mají zástupy lidu, my andělů, oni drzost, víru my; oni hrozby, my modlitby; oni svobodu k ranění, my k trpění; oni zlato a stříbro, my čisté učení. Vystavils si dům o dvou i tří patrech — znamenej slova písma! — dům provětravý s rozšířenými okny;⁵²⁾ ale to všechno nic nepřevyší víry mé ani nebes, k nimž se nesu. Moje-li stádece skrovné? avšak neubírá se přes strmé srázy. Ovčinec můj ovšem těsný, ale nepřístupný vlkům, nedostižitelný loupežníkům, aniž pak lze přeskočiti hradby jeho zlodějům a nepřátelům. Spatřím jej, to vím zajisté, an se rozšíří; mnohé posavadní vlky mezi své ovce, ba snad i mezi pastýře počítati budu. To mi věští dobrý pastýř můj, pro něhož já život svůj dám za ovce své.⁵³⁾ Není mi k bázni můj skrovný ovčinec, lzeť jej snadno přehlédnouti; tak poznám i své a svoji poznají mne; titíž poznají i Boha, i od něho poznání budou.⁵⁴⁾

⁴³⁾ Sk. 7, 59. ⁴⁴⁾ I. Kor. 4, 12. ⁴⁵⁾ Tak vytýkali i katolíci sv. otci, že dosahna přízně u Theodosia císaře, nemstil se nad svými protivníky. Tak vykládá Eliáš Kretský. ⁴⁶⁾ Umučením a smrtí zvítězil Kristus nad ďáblem, jenž byl člověka k hříchu sveda přemohl, a tak téměř svou korunou trnovou ďábla o vítězný věnec oloupil. — Eliáš Kret. ⁴⁷⁾ Mat. 26, 49. ⁴⁸⁾ Jan 18, 10.

⁴⁹⁾ Mar. 14, 51. 52. ⁵⁰⁾ Luk. 9, 54. ⁵¹⁾ Tamž. 23, 43. ⁵²⁾ Jer. 22, 14. ⁵³⁾ Jan 10, 11. ⁵⁴⁾ tamž. 14.

„*Ovce moje slyší hlasu mého!*“⁵⁵⁾ hlas ten já mám od věstců Božích, tomu jsem se naučil od svatých otcův, tomu jsem vyučoval po všecky doby stejně, nic se dle nich neměně, a tak učiti budu i dále; s ním jsem se narodil, s ním i tento svět opustím.

XVI. Ty já volám jmenem (neboť nejsou beze jména, jakož ani hvězdy nebeské, sečteny a pojmenovány jsouce⁵⁶⁾) a jdou za mnou a já uvádím je k vodám oběerstvujícím;⁵⁷⁾ jdou pak i za každým takovým pastýřem, jehož hlasu jak rády slyší, vizte sami. Za cizím pak nejdou, ale utíkají od něho, poněvadž rozumně rozeznávají hlasu pravého a nepravého. Straní se Valentinova rozdělování jednoho Boha ve dva, nevěrice v jiného leč svého dobrotivého Stvořitele všehomíra; i jeho Propasti a Tichosti i báječných Aionův, co vše skrze ně věčné propasti a mlčení hodno jest. Straní se Markionova ze živlů a počtů slátaného boha; i Montanova hanebného, zženštilého ducha; i Manesova hmoty a temnoty; i Novatovy chvastavé pošetilsti a ústní toliko čistoty; i Sabelliova rozlučování a slučování a (bych tak řekl) pohlcování, an totiž tři v jedno pojímá, ale v třech osobnostech jednu bytnost nepřipouští; i Ariovy a stoupencův rozličnosti bytností a téhož obnoveného židovství ano Božství pouze na Nezplozeného Otce obmezuje; i Fotinova pozemského pouze Krista, z Marie teprv svůj původ majícího. Ony pak samy klaněti se budou Otcí i Synu i Duchu svatému, Božství jednomu; Bohu Otcí, Bohu Synu, Bohu — ať se však nehoršíš! — Duchu svatému: jednu přirozenost ve třech zvláštních osobnostech, rozumných, dokonalých, samostatných, počtem sice ale nikoliv Božskou bytností rozdílných.

XVII. Toto učení dovol mi, kdokoliv mi podnes hrozí: k jinému pak znejte se, kdo chcete. Nelze Otcí od-

loučenému býti od Syna, ani Synu od Ducha svatého; odloučení by pak byli kdyby povstali časem a stvoření byli; neboť nikdy není a nebude, co stvořeno jest, Bohem. Pojem pak dokonalosti dle rozumu mého ujmy netrpí. „*Jeden Pán, jedna víra, jeden křest.*“⁵⁸⁾ Jestliže se mi ten zmaří, k komu pak půjdu po druhé? Co na to díte, vy, kteří opravujete křest a opět křestíte?⁵⁹⁾ Může-li pak býti cosi duchovního bez Ducha? Zda-li pak má účast na Duchu svatém, kdo Ducha svatého nectí? Zda-li pak ho ctí, kdo se křestí jako na jméno tvora a spoluslužebníka? Není tak, není! mluv si co mluv. Nebudu ti nevěrným, Otče bezpůvodný; nebudu ti nevěrným jednorozené Slovo, nebudu ti nevěrným, Duše svatý. Vím, ke komu jsem se přiznal, koho jsem se odřekl, ke komu jsem se přidružil. Nelze mi, abych nauče se učení věrnému, nevěře potom se přiučoval; abych vyznaje pravdu, obrátil se ke lži; abych sstoupna k zdokonalení, nedokonalý vystoupil; abych křestiti se daje k životu, ve vodě zemřel, jako nedochůdčata v porodu, při samém narození hned i smrti podlehající. Co činíš, prohlašuje mne v jednom okamžiku bláženým a bídným, osvěceným a světla zbaveným, Boha účastným a od Boha opuštěným, abych tak i veškerou naději na novorození pozbyl jako v bouři? Řku krátce: Pamatuj na své vyznání! V čím jmenu jsi pokřtěn? — Ve jmenu Otce! — Dobře! dále pak? nebo toto by židovsky znělo. — Ve jmenu Syna! — Dobře; to již není židovsky, ale není ještě úplně. — Ve jmenu Ducha svatého! — Výborně! Avšak nedostačuje ještě toto tré, či jest ještě nějaké jméno společné? — Ovšem že společné. — Které? — Zajiště že ve jménu Boha. — V toto

⁵⁸⁾ Efes. 4, 5. ⁵⁹⁾ Tím kárá Eunomiány, ani křestili: „Ve jménu Boha *nestvořeného*, ve jménu Syna *stvořeného*, ve jménu Ducha *od stvořeného Syna stvořeného*.“

⁵⁵⁾ tamž. 27. ⁵⁶⁾ tamž. 3. ⁵⁷⁾ Žalm 22, 2.

společné jmeno věř a dále životem prospěšně kráčeš a kraluj,⁶⁰⁾ až přejdeš odtud v věčnou, nebeskou blaženost. Ta pak záleží, jak já aspoň myslím, v úplném pochopení a poznání všeho toho; k této pak přejí kéž bychom se dostali my všickni, v Kristu, Pánu a Bohu svém, jemuž sláva a mocnost s Otcem bezpůvodným a s oživujícím Duchem svatým nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

Poklid a čin.

Ne duše *poklid* jen, též duše *čin*!
To heslo neoblomně ocelovým
v své čilé srdce zapiš vyrytím,
bys, těže hřivnou v úděl svěšenou,
vždy člověčenstva množil poklady! —

Ty pravíš: „Duše, která pro ten svět
jest *příliš dobrá*, uvaruj se vzácná,
s ním stýkati se; skrytá uchraniž
se před popudem k úrodnému *činu*,
a (v ústup vroucné pouze náklonnosti
k šlechtným *úmyslům* se ustraní)
mějž ona, stále osamotnělá,
jen samozornost za směr života!“ —
Zda výrok stačí mysli, aby, *tvorná*,
dostála daným s výše úlohám?
zda tím se k blahu zřídí světa běh?
zamíří k spáse, k závad odklonám?
všech nedostatků zlých choroba? — —
Nechť jiným věstcům „krásnou“ slove duše,
jež, plachá, v každém skutku určitěm
hned obává se nebezpečí příkrých
rušebné poskvrny, a v rozhodě
hned každé strachuje se podvratu
svých „čistých“ pocitů: — však „veliká“
ta duše jest, jež *podnětu* a *krokův*
podstupných neodmítá od sebe
pro úzkost, že by samosvojný svět
(ten „matný, lichý, lehký, lákavý“,
ten „ošemetný, zhoubný, plný zkázy“)
ji vpléstí mohl ve „svých zámot“ vřít.

Pochybné ceny je *klid* utroby,
jež domnívá se nezávanou
k podílům *svého času* úlohám.
Spocívá etherický sebeklam
v myslénce snivé, nesestupovat
k *životným* stezkám, k hybných dějův drahám,
by stopu tklivou nepoprášila.
Co „nadsvětová“ bytost člověčenstvu

spomůže, která, toužíc potrvat
jen v „samostatě světa neslužebné“,
se v nadvětrných vznáší končinách,
však spanilého ruchu neznajíc,
jenž by ji vázal k *obecnosti zdarům*?
Ran četných pozemskosti nezhojí,
kdo ostýchá se jejich dotknutí,
kdo, choulostivým jektem odražen,
se uhýbá, je ohledat, je skoumat,
obvázat, o pomoc kdež volají,
i lásky rukou spěti k výhoji. — —
A zdali na vrcholku stojí ctnost,
jež (sebe chráníc vazby závorou)
jen hoví *poklidu* a, schoulena
i srdce trafic tlukotné, se zdráhá
zasáhat blahomocně v světa stroj;
či ona ctnost, jež pružná, daleká
prahlosti pouhé, *čistou* (u prostřed
plného světa hnutí) uchovává
svobodné vůle *květnou ozdobu*
a ve šlechtných činův obvodu
svou velkou statná vidouc úlohu,
vysévá *klíčové* lidmilenstva *símé*
ku zlaté žatvě klasův bohatých? —

Kde ku podnikům volá *doby hlas*,
(Tvé ducha dary upomínaje
i pudě vůli, aby přikročila
okráslit oltář kvítím lásky *dějně*
a zhojnit člověčenstva *výtěžek*):
družného neodmítej výzvu, straně
v tajemný nečinnosti útulek;
leč napraženým *pažím* zasahuj
v mohutné časových kol prameny,
by blažen světa chod spěl ku předu.
Co volnou hrstí snažný *zaseješ*
Na výslunných těch nivách, svaženo
z kroupky štedré ponebeské rosy,
kypícím zrůstem na kmen dospěje,
v jehožto zelenosti spočine
Tvá duše „nejkrásnějším *poklidem*!“

Fr. Doucha.

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

V Meaku rozestřel Spinola síť apoštol-
skou na zadrnutí velkých ryb. Zřídív to-
tíž školu, otevřel ji s prohláškou, že v ní
na všelijaké divy světa výklad činiti bude.
Po takovém proudu přihnal se mnoho zna-
menitých a slavných žáků z pohanstva.
Kněz Karel vykládaje jim obíhání a kolí-
sání hvězd, též jiné divné zjevy v přírodě
povznášel posluchače od tvora k Tvůrci
všemohoucímu, Jenž cožkoli stvořil i do-
brotivě zachovává i velemoudře a líbezně

⁶⁰⁾ Žalm 44, 5.

pořádá. Drahně mudráků, boháčů, též úředníků ba i dvorů císařských počalo z milosti Boží v hvězdáрске škole Spinolově pravdu Kristem Pánem zjevenou chápati; pak se dali soukromí důkladně svatému náboženství vyučiti a pokřtiti. Blaze působil na obecný lid příklad s hůry; jenom v roce 1611 přijalo v hlavním městě Meaku osm tisíc věkem dospělých osob svátost křtu. Týž misionář vycházel taky do podměstí posilovat novotných křesťanů ve svaté víře a přísluhovat jim svátostmi; leckdy zabočil i k pohanům zvěstovat jim blahé učení Páně; a dílu jeho žehnal Bůh jako dříve v městě Ariji.

Léta 1611 ustanoven jest Karel Spinola zásobitelem jesuitské misie v Japonsku. Pro snadnější spojení s Evropou stěhoval se tedy do přímořského města Nangazak. Mnohý zástup chudých pokřtěných Japonců a sbor katechistů provázel Otce svého několik mil vzdáli na rozloučenou.

Nangazaky jsou město říšské veliké, v němž nyní asi 80.000 lidí přebývá. Léta 1607 skládala se obec městská ze samých křesťanů; korunou její byl biskup Ludvík Cerkveria z Tovaryšstva Ježíšova, jenž zde měl stolicí svou. Před dvěma lety rozložil obecný lid pravověřící na patero, poručiv každý dílec jednomu osadnímu knězi či faráři k spravování; tito kněží byli již z Japonstva vybráni. Za nejpěknější osadní kostel kladli chrám bl. Panny Marie, Dotčený biskup Ludvík slavil r. 1605 v Nangazakách poprvé hod Božího Těla, nesa v průvodu zpěvu a hudby městem Velebnou Svátost pod nebesy. Potom l. 1611 založil a vyzdvihl tamže bratrstvo Velebné Svátosti; každého měsíce sešli se údové bratrstva tohoto na velkou mši svatou a přijímali Pána Boha pod způsobou chleba. Ve dne navštěvovali Nangazačané několikrát Velebnou Svátost v kostelích, v noci klaněli se a modlili u vrat zamčených chrámů. Tehdáž pokoušel rozpustilý mladík pannu z pohanstva nedávno pokřtěnou k smilství; ona pak uhasila smrdutý plamen jeho chtivosti touhle odpovědí: „Kterak bych směla poskvřniti těla svého, ježto jsem přijala Boží Tělo!“ V tu dobu měli jesuité v Nangazakách kolej, dům pro své řeholní nováčky s kostelem, dům milosrdenství a špitál pro nemocné, V témž městě bydlel obyčejně japonský provinciál Tovaryšstva Ježíšova, dědičný správce japonského biskupství, kdykoliv biskupská stolice uprázdněla. Starší pobožná bratrstva byla tam

dvě, totiž ku poctivosti nejsvětějšího jména Ježíš a bl. Panny Marie.

Dědin anebo stálých důchodů v japonské říši Tovaryšstvo Ježíšovo nemělo; jesuitští misionáři a k nim příslušní ústavové stáli tam pomocí evropských a japonských křesťanů. Měl tedy zásobitel jesuitské misie japonské z almužen či darů křesťanské lásky spolubratřím, mužům apoštolským, potřebných věcí dodávati, též o zachování a upravování kostelů, kaplí, škol, špitálů jesuitských pečovati. Kněz Spinola vykonával úřad ten s velikou láskou a opatrností. Jak svědomitý otec pečuje o svou rodinu, tak staral se on ve dne v noci o spolubratry misionáře, aby měli všeho s dostatek, čehož opravdu potřebovali. On vyhledal vždycky prostředek ku spomožení jim a posvátným ústavům. Misionářové trudné starosti za příčinou hmotných potřeb sprostění mohli všechnu mysl a celé srdce obracet i a obětovati k dílu na vinici Páně. Však byl kněz Karel rovněž sportivým úředníkem, klada odpor všelikému at sebe skrovnějšímu vydání na zbytečné věci, čímž by slib svaté chudoby úraz bral a řeholní kázeň ochabla.

Již z počátku Spinolova důchodnického a zásobitelského úřadování stahovala a sbírala se mračna nad křesťanstvem japonským k vychrlení bouře zkázonosné. Po smrti císaře Tajkosamy, protivníka Kristova († 1598), uchvátil poručník nezletilého císařovice panovníči berlu a nazval sebe císařem Dajfusamou. Zprvu přál katolickým misionářům svobody v štěpování a ošetřování vinice Páně v říši japonské, chtěje sobě přikloniti domácího lidu křesťanského valem přibývajícího. Když pak urvač stolice císařské již za to měl, že ho nikdo s ní nesežene, počal Církev svatou pronásledovati. K tomu jej podpalovala holandských kupců, kalvinců, kramářská lakota a závist, též katolické víry nenávisť. Obmýšlejíce Portugalců a Španělů, horlivých katolíků, z obchodu s Japonstvem vytisknouti, sami pak z něho bohatnouti, sočili na ně u císaře a namkli jich lhouce: „Španělský král poslal sem misionáře na to, aby mu získali přízeň částky národa tvého, s kterouž by se vojsko španělské spojilo na podvrácení tvého panství.“ Po-dezřivý uchvatitel císařské důstojnosti začal se báti o svou loupež. Umínil tedy křesťanské duchovenstvo z říše japonské vyhnati a jejich stádo — asi milion duší — k zapření Krista Pána donutiti. Protivenství křesťanstva zdviženo ku konci léta

1611. Císař obnoviv starý skoro zaniklý zákon říšský, kterýmž bylo japonské šlechtě zapovězeno vyznávat křesťanskou víru, rozkázal vyšetřiti, kolik by se křesťanů při jeho dvoře nacházelo? Z nalezených vybráno jenom čtrnácte, však znamenitých předních dvořanů, kteřížto nechtějíce zraditi Krista Pána, odsouzeni jsou k vyhnanství. Tenhle trestrovnal se v Japonsku skoro k samé smrti. Všechny statky jim pobrány, takže z nejbohatších pánů ostali holí žebráci; s odsouzceni vyhnaný jsou zároveň jejich manželky, dívky a ostatní přátelstvo; vojenská stráž hnala je na určené místo, vyhýbajíc se městům a vesnicím; nikdo jim nesměl almužnu dáti; vyhnanci byli a zůstávali jako na smrt odsouzení, jimž císař kdykoli se mu zlíbilo na hrdlo sáhnouti směl. Po příkladu velkého panovníka počali také někteří jeho náměstkové, vladaři neb knížata v údělech svých a krajinách křesťanstvo sužovati; tehdyž do čtyř set bohatstvím oplývajících urozených pánů, že zpohaněti nechtěli, i s rodinami a s přátelstvem z domů a z dědin vyhánáno; poněvadž je vojsko neprovázelo, brali je křesťané pod svůj krov a činili jim pomoc s opovážením hrdla svého.

Tato bouře řádila zprvu jenom v arimském, surangském a jeddonském knížetství; ale roku 1614 zahrnula všechnu říši japonskou. Neboť byl císař Dajfusama rozkázal, aby veškeré duchovenstvo evropské a japonské bylo z říše vyklizeno, kostely a kaply aby byly zkaženy, obecný pak lid křesťanský aby nucen byl k zapření své víry. Tot všudy po Japonsku misionářů, katechistů i seminaristů schytáno a do Nangazak dopraveno, pak dne 27. října 1614 odtud na třech chatrných lodích dílem do Manily města (příslušného ku koruně španělské), dílem do Makao zavezeno. Jesuitů odvezeno devadesát, mezi nimiž se 45 kněží nacházelo. Sotva že bylo duchovenstvo odlpulo, vyloupali a spálili pohané kostely a kaply v Nangazakách, z nichž ale den či dva dni před tím posvěcení Boží sluhové ostatky svatých a těla umučených vybrali a v bezpečném místě schovali. Mezi těmi, kdož s povolením řeholních představených proti záповědi císařské v Japonsku ostali, bylo s knězem Karlem Spinolou dohromady osmáct kněží a devět bratrů služebných, vesměs jesuitů, též mnoho seminaristů a katechistů. Již před touhle žalostnou proměnou zesnul v Pánu pravým hořem nad záhubou své osady biskup Ludvík r. 1614.

Nový pastýř osady Jakub Valens připloul teprv l. 1618 tajně do Japonska. Jeho jenerálním vikářem stal se jesuitský v Japonsku provincial Valentin Karavajal. Ten co vůbec známý nesměje se vydati v patrné nebezpečnosti ostana v Japonsku, odlpoul taky r. 1614 s vypovězeným duchovenstvem; ale dřív ustanovil ještě v japonské říši náměstkem svým v úřadu provincialním jakož i v jenerálním vikářství — kdyby stolice biskupská uprázdnila — jesuitu kněze Jeronyma Rodrigueze; Karla Spinolu však jmenoval vikářem v Nangazakách, aby sbíral svědectví o boji a vítězství japonských mučeníků. Náš blahoslavenec učiniv tak, poslal úřední zápisy do Evropy. Po roce připloul kněz Karavajal přestrojen zase do Japonska.

Misionář Spinola, jenž v zásobitelském úřadu ponechán jest, vězel v patrném životě nebezpečnosti, protože z povinnosti své pořádse všemi misionáři jesuitskými buď ústně buď písemně obcovati a jednati musel. Aby tedy od křesťanů, jenž ho z veliké lásky u sebe kryli a přechovávali, hrozné soužení odvrátil, bydlel brzo tu brzo tam v domnění, že úřední drábové tak snadno skryší a schránu jeho nevyšlídějí. Za dne býval v sedniče své samotén; v noci vycházel ven posluhovat věřícím svátostmi. V domě křesťana některého sloužil v neděli dvakrát a ve svátek taky dvakrát mši svatou, na kterouž katolíci opatrně docházeli. V tak protivné a hrdelné době předce několik pohanů k svaté víře obrátil a okřtil!

Dajfusama, jenž po Tajkosamovi (od Dairi Šamy mezi válečnými bůžky uvelebeném) císařoval, umřel 8. března 1616. Ukřutenstvím přestihl jej syn a dědic stolice císařské Ksogunsama. On zapověděl na sklonku t. r. 1616 měšťanům nangazackým a všem svým poddaným přimouti do domu duchovního z křesťanstva; kdož by záповědi nedbal, že s ženou a s dětmi, jakož také s pěti sousedy v pravo a pěti sousedy v levo od domu jeho na hrdle trestán bude. V den 22. května 1617 stati jsou dle rozkazu jeho dva řeholní kněží misionáři, františkán Petr od Nanebevstoupení a Jan Machado z Tovařystva Ježíšova. Kněz Spinola psal o tom do Říma svému jeneralovi Muciovi Viteleschi. V svém listu blahoslaví Tovařystvo Ježíšovo z nového mučeníka, i podotýká: „Blaze mně očitému svědku jeho přeslavné smrti! Také já byl bych

tehďáž vzal mučnickou palmu, kdyby mně hrubá nemoc nebyla překážela navštíviti dvě vsi křesťanské; neboť tam by mne byli jistotně úřední slidičové postihli a zajali. Žeť jsem se dosavád s tak velkým štěstím minul, tím jest bohužel jenom hříšnost moje vinna; však přece doufám, že mne dobrotivý Bůh týmž štěstím omilostní. Zatím, jakž mohu, pracuju mezi tuzemci a usiluju je zmúžití k statečnému setrvání v tuhé zkoušce, jakouž na ně Hospodin dopustil. Já pak hotov jsem všelikého dne obětovati život za Toho, Jenž za mne Svou krev do poslední krůpěje proliti ráčil. Poněvadž příčinou zásobitelské povinnosti osobu svou tak jako jiní misionářové tajiti a skrývati nemohu, tot mne snad hnedle stíhači vypátrají a na smrt odvléknu. Bohdejž!“ Tušení a přání brzy se mu jevilo. —

Tehďáž apoštolovalo v Japonsku zase třicet kněží jesuitů, a ti v letech 1616 a 1617 pokřtili 2900 dospělých osob z pohanstva. Krutý císař Ksongusama uslyšev, že v Nangazakách několik misionářů ostalo a těch že nedávno přibýlo dovozem z měst Makao a Manily, poslal do Nangazak čerstvého vladaře, rozkázav mu přísně bez odtahu všechny řeholníky vyhledati a zajmouti. Gonruku, nový vladař nangazacký poléčil hned na křesťanstvo. Jeho návodem roztroušena jest po městě křivá zpráva: „Vojáci nebudou se na misionáře do křesťanských domů dobývati; vladař dá na ně číhati venku, protože již k vůli těm vyznavačům víry Kristovy bez toho pořád v koutku civěti nemohou.“ Zapověděl tedy provinciál Karlu Spinolovi vycházeti z úkrytu, poručiv zaopatřování nemocných jinému misionáři. Dle rozkazu vězel Spinola za několik neděl ustavičně v domku Portugalce Dominika Giorgi. Na dva dni, nežli zajat jest, odevzdal po mši svaté svému katechistu kostelní nádobi a své účty k doručení provincialovi, též svatých obrázků pro řeholní spolubratry a některé křesťany stavu světského. Když katechetovi bílou čapku svou japonského kroje na památku podával, zdráhal se onen vzíti ji, vece: „Vždyť bez toho Velebnost Vaši jakožto štědrého dobrodince svého pořád na mysli míti musím; a mimo to kyne mi naděje, že s Vašností zároveň jat a zabit budu.“ Dí mu kněz Spinola: „Ovšem stane se, co Bůh ráčí; ty však buď tím ujistěn, že tě nic protivného nepotká!“

(Pokračování.)

Církev Páně.

Jak safir se skvěje
nebeská ta báně,
po ní slunce pluje
zlatíc bory, pláně.

Objeví se mraky,
slunéčko se kalí;
co se dříve skvělo,
v temnotu se halí.

Přízene se bouře,
vichr zaburácí —
kdo nestojí pevně
ve propast se kácí.

Vichr brzy ztichne,
mraky již se ztrácí —
v krásším lesku slunce
na blankyt se vrací.

Mnohá bouře přišla
již na Církev Páně,
často zatemněny
její lesklé báně.

Bouře brzy ztichly,
obloha zas jasná;
v krásnější však září
stkví se Církev spasná.

J. J.

Podobenství Otce Bonaventury.

26. Blázen a hodiny.

Člověku jednomu napadlo kdysi, aby své hodiny na dobro rozebral; načež je opět sestaviti chtěl, jak původně byly. Vizmež, jak si při tom počínal. Začal tím, že kolečka, ústrojí, řetízky, ručičky, nýtky, hřideličky, lehátka, pera všeho druhu dobře promíchal; postaviv pak škatuli na stůl, vřázel do ní všechny tyto rozličné kousky na zdařbůh, jak mu právě do ruky přišly. Konečně přestav házeti díval se, zdali nyní vše dobře sestaveno jest a zdali hodiny jdou. Shledal, že se tak nestalo. Ale nedivil se pranic, že se mu to ponejprv nepodařilo, nýbrž začal práci svou znovu; a místo aby házel kus po kusu, házel nyní více kusů najednou, buď dva aneb tři i více; ba hodil i hrst najednou. Tyto rozličné pokusy ale nebyly prospěšnější než první; našel v škatuli vždy tutéž směsici, a ani stínu souladu a pohybu. Nicméně však ho ta věc neomrzela, nýbrž on pokračoval v tomto podivném

zaměstnání po celý den, měně své házení tisícovým způsobem; avšak nemohl nikdy toho docílit, aby jen jeden kousek byl do pravé polohy dostal; aneb když to i jednou náhodou se stalo, přivedl to následující hod opět z pořádku a na jinou stranu.

Čtenáři! ty pravíš sám u sebe: *Muž tento byl blázen!* Úsudek tvůj jest pravý; ano, člověk ten byl pomatený. Jelikož ale jeho šílenost byla tichá, an nikomu neublížoval, nedala jej rodina jeho zavřít, nýbrž on žil doma na svobodě. Soudíš-li ale, že tento muž rozumu pozbyl, chtěje tím, že všechny částky do škatule házel, hodiny své opět sestavit, a každý kus na své pravé místo dostati: co teprv musíme mysliti o tak zvaných filosofech, kteří tvrdí, že celý svět, nebe, země, slunce, hvězdy, oběžnice, živlové, traviny, stromy, ovoce, květiny, kovy, drahokamy, řeky, moře, zvířata i naše duše pouhým setkáním se částek hmoty se utvořily; že tyto částky bez ladu a skladu náhodou v pohyb uvedené a sem tam se honící konečně tím, že do sebe vzáily a na sobě viseti zůstaly, se byly seřadily v tak krásném pořádku, v jakém nyní je nalézáme: a že tyto pravidelné oběhy hvězd, toto stálé střídání se dobročinných, tato plodnost země a zvířat by měly býti výplodem šťastné náhody a ovocem šťastného okamžiku, v němž veškeré hmoty dokonale, tak jak toho k utvoření všech těchto divů třeba jest, v pořádek se uvedly? Co si musíš mysleti o těchto tak zvaných mudrcích? Nezdají se ti býti tisíckráte nesmyslnější, nežli onen muž s hodinami? Ano, bláznovství jejich předčí nad bláznovství jeho tolikrát, kolikrát předčí stvoření světa nad sestavení hodin.

Což pak — budeš se mne snad tázati — jsou v skutku lidé tak zpozdilí, že by takové myšlenky mohli mít? Ach! jest jich skoro až příliš mnoho. Jen jednoho ti uvedu, jenž se vyjádřil o věci té těmito slovy: „Pomni, že, byť i možnost, svět náhodou utvořiti, byla velmi malá, přece množství hodů nekonečné jest, t. j. že nesnadnost takové události nekonečným množstvím hodů se překoná.“

Hle tento mudrc pevně věří, že v nekonečnosti pohybů hmoty se musí nalézati sloučenina svět tvořící. Právě tak rád bych řekl, že, kdyby člověk při hodinách místo aby jeden den vynaložil k případnému házení kusů do škatule, toto cvičení do nekonečna provozoval, jednoho dne by

přece se dožil radosti, že by jeho hodiny do prvotního stavu zpět uvedeny byly a správně čas ukazovaly. Jaký to nesmysl!

Avšak tyto hlubocí mudrcové nevísmají si jedné podstatné věci. Dejme tomu, že by totiž možno bylo, aby se mezi nekonečným množstvím sloučenin nalézala ona, jež nám rozličné částky světa před oči staví; dejme tomu, že když byl jeden hod hmoty tuto sloučeninu utvořil, jiný hod ji opět zničil, přece to by nestačilo, utvořiti svět taký, jaký jest; neboť ve světě nejen že jsou rozliční druhové tvorů určitým způsobem seřazení, nýbrž jsou tu i stálé zákony, udržující tento pořádek; zákony, řídící oběh hvězd, řídící vzrůst bylin; zákony, řídící rody bytostí duši obdařených a t. d. Není-liž ale úplně zřejmo a jasno, že z pouhých náhodilých sloučenin hmoty nikdy nemůže se nějaký zákon vyvinouti?

27. Tigranes a Berenike.

Kyros, král perský, vyhrál velkou bitvu, v níž Tigranes, král armenský, se svou manželkou Berenikou zajat byl. Spatřiv tyto vzácné zajatce vítěz a jednak obdivuje se kráse Bereniky a jednak věda, jak ji Tigranes miluje, pravil ku králi: „Co bys mi dal, Tigranesi, kdybych Bereniku propustil na svobodu?“ „Pane,“ odpověděl král, „svou říši, svou krev, a svůj život bych za to dal.“ „Toť opravdu veliká láska“ odpověděl Kyros, „a já chválím tvoji velkomyslnost.“

Brzo na to uzavřen mír, a král Tigranes opět jest ve svých zemích usazen. Jednoho dne bavě se s královnou Berenikou o samotě, tážal se jí, co si myslí o říši perské, o velebnosti krále Kyra, o lesku jeho dvora, o počtu jeho dvořaninů, o bohatství jeho paláce. Berenike odpověděla: „Odpusť pane můj, ničeho jsem neviděla; měla jsem oči jen pro toho, jenž život svůj nabízel za mé osvobození.“ „Ach, drahá moje Bereniko,“ zvolal král objímaje ji, „jak hodná jsi ty mé lásky, a jak šťastným cítím se já ve své lásce, že se mohu s tebou o království dělit!“

Příběh tento dojmá a těší mne již sám sebou; ale když jej obrátím na krále nebes a duši věřící, zároveň zahanbuje mě i naplňuje důvěrou a zmužilostí. Obrát jej sám na sebe, chceš-li, dle následujících čtyř článků. Uvaž

1. první slovo krále Tigranesa a velkomyslnost jeho lásky. Nejen že se Je-

žít Kristus nabízí, umřítí za nás, nýbrž on skutečně za nás umřel, aby nás vysvobodil nikoliv od časného, nýbrž od věčného zajetí, od věčného tretu, od věčné smrti, a aby nám zároveň získal život věčný a království věčné. Umřel nikoliv za chot, jež by byla lásky jeho hodna bývala, nýbrž aby ji hříchem zohyzděnou opět učinil milování, to jest, lásky své hodnou, jelikož jen jeho hněv zasluhovala. Ó, jaká to láska! Málo to Tigranesa stálo, vykřknouti slovo, jež lásku jeho k Berenice dokazujíc, jemu u Kyra a všech dvořaninů sloužilo ke cti; co ale to stálo Krista Ježíše, aby nám lásku svou dokázal! Hanu a potupu zakoušel, když nám lásku svou na jevo dával!

2. Dojem, jež na srdce Bereniky učinilo ono slovo královského chotě. Byla jím všecka unešena, uchválena; cítila veškerou vroucnost, něžnost, celou cenu tak velkomyslné lásky, a všechnu čest, která se jí tím veřejným osvědčením stala. O, čím více měl by tě pohnouti pohled na kříž! Jaká to láska! Jaká něžnost! Jaká velkomyslnost! A pro tebe jaké to štěstí a jaká to čest!

3. Uznalost Bereniky. Berenike byla tímto slovem královského chotě svého tak dojata, že naň nezapomněla po celý čas, co dlela na dvoře perského krále; neustále jím se zanášela; žádná jiná myšlenka nepřišla jí na mysl, žádná jiná náklonnost nepohnula srdcem jejím, žádný jiný předmět nedotkl se smyslu jejích. Nechtěla ničeho viděti, ničeho slyšeti, aby se nedala odvesti od lásky, která byla jejím štěstím, její slávou. O, jak mě to pokoruje! Šťastné jsou duše, které mezi sebou a světem neproniknutelnou zeď zbudovaly, aby se o samotě jediné láskou a křížem Spasitele svého obíraly!

4. Štěstí Bereniky v odpovědi, kterouž královskému chotí svému dala. Jak sladké, jak čestné bylo to pro ni, že mohla toto slovo říci! Jaké to štěstí pro věřící duši, která při východu z tohoto světa bude moci říci králi nebes: „Pane, na světě, z kteréhož přicházím, ničeho jsem neviděl; měl jsem oči jen pro toho, jenž svůj život dal za mě vykopení; jen jeho jsem miloval, jen na něho jsem myslel, jen pro něho jsem působil.“ Jakou láskou, jakou blažeností odměnil král věčnosti takovouto věrnost v říši lásky a blaženosti věčné!

28. Dědič.

Mladý venkovan, jemuž nescházelo

ctižádosti ni rozumu, opustil svůj domov a hledal své štěstí v hlavním městě. Našel vhodných příležitostí dosti; uměl jich použiti, a pilností a pracovitostí vyšinul se znenáhla k místům, jež mu k znamenitému jmění dopomohla. Užíval nadbytku, ovoce to namáhání svého, v klidném odpočinku, ana tu pojednou smrt přetrhla běh jeho štěstí. Prvé než zemřel, učinil poslední pořizení, a jelikož nebyl ženat, ustanovil za dědice všeho jmění svého strýce, nejbližšího to příbuzného, jenž v tétěz vsi, z které on pocházel, velmi bídně co rolník se živil. Vykonavatelem poslední své vůle jmenoval muže, o jehož rozšafnosti úplně byl přesvědčen. Tento odebral se do vsi, v kteréž zmíněný dědic bydlel, a ptal se po něm. Dostal za odpověď, že jest uvězněn v blízkém městě, jelikož nemohl zaplatiti daně. Šel bez prodlení za ním. Nalezl jej v nejbídnějším stavu. Aniž by mu byl vysvětlil příčinu svého příchodu, oznámil mu pouze, že přišel, aby mu zjednal svobodu. V skutku zapravil hned jeho dluh a vyvedl jej ze žaláře. Dobromyslný rolník ani nevěděl, kterak by se mu za to poděkovati měl. „Chci“ odpověděl onen, „ještě více pro tebe učiniti; musíš ale jíti se mnou!“ Vstoupili oba do kočáru a jeli do Paříže. Když tam přibyli, zjednal mu nejprvé nový, panský oblek; pak jej zavedl do nádherného domu; prošel s ním veškeré komnaty; upozornil jej na bohatství a krásu domácího nářadí a ozdob všeho druhu, čemuž on se velice obdivoval; otevřel mu skříně plné zlata a stříbra; okázal mu tobolek plnou kupních listů a směnek; konečně mu dal klíče domu do ruky a pravil: „Toto vše jest tvoje!“

Představme si, možno-li, udivení tohoto člověka, a dojem, jež rozdíl mezi nynějším jeho stavem a dřívějším naň učinil. Palác místo žaláře; nesmírné bohatství místo nejhroznější chudoby — jaká to podivná změna! A jaká radost, jaká rozkoš musela se zmocniti tohoto člověka!

Slabý to obraz toho, co zažijeme, až opustivše tento svět bohďa do nebe přijati budeme — dostane-li se nám totiž toho štěstí. Co jest v skutku vše i to nejkrásnější, nejslavnější, nejpůvabnější na světě u porovnání s oným přebýváním, jehož příjemnost nekonečně zvýšena jest přítomností nejvyšší bytosti, kteráž se tu jeví v plném lesku své velebnosti, a kteráž na veškerou svou velebnost patřiti dává, aby své věrné sluhy spůsobem sebe důstojným a hodným odměnila! Ano, jest nekonečně

menší rozdíl mezi nejstrašnějším žalářem a palácem, jenž oplývá vším, co příroda a umění divného a dokonalého utvořit s to jest, nežli mezi tímže palácem a příbytkem, jejž Bůh svým vyvoleným připravil. Jak nám pak bude, až do onoho božského místa uvedeni jsouce spatříme se obklopeny tolika krásami, nádherami, nevyslovitelnými divy, a pán dobroty nám řekne: „Vše to jest vaše! Užívejte toho se mnou po celou věčnost!“

DO PIS Y.

Z Prčice, v červnu 1873.

(Poutník Maria-Cellenský. — Instalace.)

V zdejšímu okolí událo se v málo týdnech za sebou nápadně mnoho náhlých úmrtí. Soused jakýs dovezl mrvu na pole, klesl pojednou k zemi a byl mrtev; jiný ubíral se pozdě v noci domů z hostince a byl ráno nalezen poblíž svého příbytku zabít; vozká podnapilý spadl s vozu a byl okamžitě mrtev. Avšak tyto případy nevzbudily takovou pozornost a sdílnost obecnstva, jako náhlé úmrtí Jana Křt. Maška, mistra pokrývače a rolníka z Liběnic na osadě Střezmířské. A proč? — V jakém stavu se duše všech těchto ubožáků na věčnost ubíraly, toť ovšem jen Bohu povědomo; avšak nicméně přece všichni, kdož posledního znali, soudili, že smrt jeho byla šťastná, jelikož sám Bůh dal na jevo, že se mu život tohoto muže líbil. Byl zesnulý horlivým, neunaveným vůdcem poutníků do Celly Panny Marie. Prál si vždy, by tam aspoň tolikráte doputovati mohl, kolik měl Pán Ježíš let; a v skutku již jedenatřicetkrát byl v Celle P. Marie čerpal duchovní útěchy a posily. Chystal se právě podvaatřicáté věstiprůvod, když zjedнан byl, aby opravil střechu kláštera zdejších Milosrdných sester. I prosil, by posečkáno bylo s prací tou, až by se z poutě vrátil, v čemž mu ovšem poshověno. Druhého dne na to — bylať slavnost Nanebevstoupení Páně — odebral se do chrámu Páně do Chýžsky, hlavně za tím účelem, aby se umluvil s tamními poutníky stran odchodu. Vrátiv se domů, stěžoval si, že mu není dobře a za tři hodiny na to — usnul tiše v Pánu. — Ovšem jest náhlá a nenadálá smrt zlo, za jehož odvrácení se v litanii o Všech Svatých modlíme; avšak u nebožtíka nebyla nenadálá. Muž takovou horlivostí v pobožnostech vynikající, jenž nikoliv z výdělkářství, jak se bohužel mnohdy děje, ale z pouhé lásky

a úcty k Rodičce Boží každoročně tak obtížnou a dalekou pouť konal (mělť zesnulý při svém výnosném řemesle ještě dvacet korců polí), jenž nemaje vlastních dětí chudých příbuzných se otcovsky ujal, je zbožně vychoval, řemeslům vyučiti dal a slušně zaopatřil, — jenž v otčině své bratrstvo sv. růžence zavedl a pro svou rozšafnost, spravedlnost a nábožnost vůbec znám a vážen byl, jenž se právě na dalekou pouť chystal, aby tam jako vždy sv. svátosti přijal, ačkoli teprv nedávno své velikonoční povinnosti zadost učinil; jenž vždy si prál, aby mu Rodička Boží vyprosila milost, by na té pouti i svou vzdější pouť dokonal; muž ten nebyl na smrt nepřipraven; byla proň sice náhlá, ale nikoliv nenadálá. A proto sotva asi mýlejí se, kdo za to mají, že neobyčejný den jeho úmrtí a pohřbu jest důkazem, že se Bohu život horlivého ctitele a poutníka Marianského líbil. Na den Nanebevstoupení Páně odebrala se duše jeho na věčnost, a v sobotu na to, o svátku Panny Marie, Pomocnice křesťanů, byl doprovázen k hrobu — právě v onen den, kdy každoročně vycházívá s procesím Prčickým do Celly P. Marie. Vyšel si i nyní z otčiny své na pouť, pouť dalekou, z níž nikdy více se nevrátí — avšak putoval zajisté opět k Rodičce Boží, kteráž horlivému ctiteli svému milost šťastné smrti u Boha dojista vyprosila. Neboť není možno, aby kdo Matku ctí a miluje, Syna nenáviděl; kdo ale miluje Syna Božího, o tom dí On sám: „Kdo miluje mne, milován bude od Otce mého, i jáť budu jej milovati, a zjevím jemu samého sebe.“ (Jan 14, 21.) —

Dne 19. června byl slavně co farář Arnoštovický instalován důst. p. František Bohata, dosavadní farář v Červeném Ujezdě. Osadníci se svými obecními zastupiteli v čele uvítali velmi slavně a srdečně nového svého duchovního správce. Na domech a s věže vlály prápory, četné banderium jelo mu vstříc, a při příjezdu zahřměly rány z hmoždírů a zavzněla slavnostní hudba. Průvod věřících s družičkami, korohvemi i svítilnami šel mu za vedení vd. p. Antonína Buriana, správce Votického vikariátu, k. a. notáře a faráře v Prčici, pak p. d. J. Krčeka, faráře Sedleckého a dosavadního administrátora Arnoštovického vel. p. Al. Lhotky vstříc, by jej přímo do chrámu Páně uvedli. Zde vystoupil vd. p. vikář na kazatelnu a vytknul v jadrné řeči povinnosti duchovního správce k osadě a svému ducho-

vnímu pastýři, načež vykonány jsou veškeré předepsané instalační obřady. — Jest to snad první případ, kde se slavné uvedení nového duchovního správce dle přání nejnovější synody pražské hned při jeho prvním příchodu do osady vykonalo; a že tento způsob jest ten nejlepší a nejprůměrnější, uznal i lid sám, jelikož, ač byl pouze všední den a počasí velmi deštivé, přece nesčíslné množství lidu se ku slavnosti té sešlo. — S nemenší slávou doprovázen byl ještě téhož dne dosavadní p. administrátor na své nové působišť do Cerveného Ujezda. J. B—k.

V Přelouči dne 19. června 1873.

(Rozšiřování protest. biblí.)

Před nedávnem chodil zde dům od domu člověk s velikou zásobou protestantských biblí, a usilovně vnucoval je každému za nepatrnou cenu, vysvětluje, že církev katolická nepřeje katolíkům písmo, že jim biblí zakazuje čísti, jim ji takřka z ruky bere, aby se z ní poučiti nemohli. I přišel ke mně jeden horlivý katolík a celou věc sdělil, jakož i způsob, jakým dotíravce odbyl. Já pak umínil sobě, že hned v příštím odpoledním křesťanském cvičení k věřícím o tom promluví, a věc jim rádně vysvětlím. Zde podávám stručný výťah toho.

Katolická církev nazývá biblí neb písmem svatým sbírku spisů nebo kněh dílem před Kristem, dílem po Kristu zvláštním přispěním Ducha sv. od nábožných mužů sepsaných. Za tou příčinou chová církev velikou úctu k těmto spisům a vylučuje každého co kacíře z církve, kdož by je za knihy Božského původu neuznával; to se děje i každému, kdož by některou za kanonickou uznanou knihu zavrhoval, jak učinil Lutr s listem sv. Jakuba a se všemi těmi místy písma, které mu v novém jeho učení překážely.

Aby ale písmo sv. bylo povždy pravou nezkalenou studnicí sv. víry naší, nesmějí se vody její kaziti, a nesmí se jim nějaká jiná chuť dávat. Za tou příčinou nemůže býti dovoleno, aby jedenkaždý biblí svatou mohl dle libosti své vykládati, neb takým způsobem by se zajisté stalo, že by mnohý, jen na svůj vlastní rozum se spoléhaje, své výmysly za pravé učení vydával, a žeby konečně povstalo tolik věr, kolik hlav a rozumů. Za tou příčinou se nemůže také katolíkům žádný jiný překlad písem svatých odporučiti leč od církve schválený. Neschválí se pak žádný překlad leč ten, jenž souhlasí s původním

hebrejským a řeckým textem, v němž knihy od spisovatelů písma sv. psány jsou, a dále jenž souhlasí s nejlepším latinským překladem, tak zvanou vulgátou. Kdo čte takou biblí, může ujistěn býti, že dostal do ruky právě a úplné písmo svaté.

Aby pravý smysl svatého učení nemohl v pochybnost přijíti, o to se postaral sám zakladatel nebeského učení odevzdávaje moc vykládati písmo církvi učící.

Jako psané zákony lidské právě se vykládají zákonodárcem samým, podobně tak i písmo sv. toliko od těch má býti vykládáno, s nimiž Kristus ustavičně býti přislíbil, a jinž to zřejmě pravil: „Vám dáno jest znáti tajemství království Božího.“ Kdo se nedrží smyslu výkladu této jediné a pravé učitelkyně božské pravdy, ten zajisté pochybí, jakž to dokazují tak zvaní reformatorové 16. století, jenž opustivše pravého výkladu církve z přímé cesty zašli a v nesčíslné bludy uběhli. Následek přirozený toho byl, že i mezi sebou se rozpadli, jedni druhým nepravé výklady vytýkali a vespolek se poráželi.

Co učinili Dr. Pavel z Heidelbergu, Dr. Strauss, co Feuerbach a Bauer z bible, této posvátné studnice sv. víry! Domnívajíce se býti bojovníky za svobodu a vědu, zanedbali úplně historický ráz Božského zjevení a vykládali na nejvýše nedůstojným způsobem, domnívajíce se, že obsah bible osvěcenějším rozumem zlepšen býti může. A kam vede samolibý výklad písma, vidíme v následující události. V Londýně disputovali dva učenci. Jeden uváděl biblí dle kontextu, jiný vytrhoval jednotlivé věty, jak je právě potřeboval. „Pane, tak se bible zneužívá,“ pravil první. „Biblě se může užívatí svobodně.“ „Dobře,“ pravil první, „tomu-li tak, pak vám dokážu z bible, že se musíte oběsiti. Čteme totiž na jednom místě: Jidáš odešel a osídl se oběsil; a na jiném: Jdi a učiň též.“

Námítka, že církev katolická svým věřícím biblí z rukou odnímá, jest lichá. Vždyť ji podává již tomu útlému dítěti v stručném a zajímavém výťahu; první vyučování náboženské děje se na základě bible.

A nevykládá se evangelium každou neděli, každý svátek? Jakou úctu chová církev k písmu sv., vysvítá z toho, že kněz knihu sv. evangelium libá, okurkuje, že lid stojí písmo sv. poslouchá. Co pak se týče prodávaců neb roznášeců biblí, kteří se chtějí zváti misionáři, uvádím zde slova výtečného konvertity Marchalla, který ve

svém díle „Křesťanské misie“ takto píše: „Porovnej nekatolické misie s katolickými. — Porovnej nekatolické misionáře s apoštoly neb s misionáři našimi, těmito dědici horlivosti a utrpení apoštolů. A co činí nekatolíci v tom ohledu pro svou víru? Viš, v čem se liší? To vysvětluje sv. misionář František svým působením. Kdykoliv v „Otčenáši“ pronášel slova „přijď království Tvé,“ vždy ustál a vroucně Boha prosil, aby víra katolická zde na světě více se rozmáhala. Však on sám ruku k dílu přiložil. S křížem v ruce opouští svou vlast, chvátá, aby svět Kristu a církvi jeho vydobyl, aby národy u vznešenou svobodu synů Božích uvedl. František sám dva a padesát říší obrátil, sám na milion lidí pokřtil.“ Co sv. František Xaverský jedinou biblí milion duší obrátil, nemůže milionem *samotných* biblí ani jediná duše získána býti. Bible jest svíce, která však sama nehoří, nýbrž církví katolickou rozsvícena býti musí. Protestanté založili v předešlém i v tomto století tak zvané biblické společnosti, jmenovitě v Londýně (1804), které mají nyní asi 700 výpomocných spolků, biblí do všech řečí a nářečí překládají a několik milionů exemplářů ve všech dílech světa prodávají. Na to se věnuje ročně milion tolarů. Za tou příčinou praví týž Marshall: „Jejich misionáři jsou prodáváči biblí.“ K.

Z Pouchova u Hradce Králové 20. června 1873.

(Pastýřská konference.)

Dne 9. června odbyvala se na faře Pouchovské duchovenská porada kněží vikariátu Kralohradeckého. Po vyzvání Ducha Sv. a po mši sv. ubírali se kněží do fary, kde vys. d. p. kanovník a bisk. vikář Kralohradecký Leod. Vacek, předseda naší konference, nejdřív nám přečetl několik důležitých, spasitelných napomenutí nebožtíka arcibiskupa Lvovského Pištěka o duchu církevním. 1. Katolický kněz musí býti muž modlitby. Sv. Pavel napomíná všechny věřící: „Bez přestání se modlete“ (1. k Tess. 5, 17.) Ta slova platí zvláště kněžím církve sv. „Prosím pak přede vším, aby činěny byly prosby, modlitby, žádosti, díky činění za všechny lidi, za krále, i za všechny, kteříž jsou ve vysokých úradech postaveni, abychom pokojný a tichý život vedli, ve vši pobožnosti a čistotě. Nebo to dobré jest a vzácné před Spasitelem naším Bohem, kterýž chce, aby všickni lidé spaseni byli, a ku poznání pravdy přišli.“ (1. Tim. 2, 1—4.) — 2. Kněz musí v duchu

Kristově pracovati, ve spojení s Kristem zůstávati. „Zůstaňtež ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmenu: tak ani vy, leč zůstanete ve mně.“ (Jan. 15, 4.) — 3. Kněz musí si své důstojnosti, již ve svátosti svěcení kněžstva nabyt, vždycky náležitě vážiti. Co na tom, že někteří lidé kněze netí a v něm služebníka Kristova a rozdače tajemství Božích viděti nechťejí? „Nedívejte se, jestliže vás svět nenávidí.“ (I. sv. Jana 3, 13.) „Nezanedbávej milosti, kteráž jest v tobě, kteráž ti dána jest skrze prorocví, se vzkládáním rukou kněžských“ (1. Tim. 4, 14.) — 4. Kněz má s dobrými kněžími rád obcovati a 5. ducha světského se varovati. „Nepřirovnávejte se tomuto světu, ale napravte se v novotě smyslu svého, abyste zkusili, která jest vůle Boží dobrá a libezná a dokonálá.“ (Řím. 12, 2.) Pak se počalo jednati o důležité otázce: Kterak lze školní mládež přivesti k nábožnému účastenství ve službách Božích? Snadná pomoc. Kde jest opravdově katolický učitel, ten jistě poznává, že bez modlitby, bez služeb Božích žádného dobrého vychování u školní mládeže docíliti nelze, tudý předchází sám dítkám dobrým příkladem, vede je se vši chutí a radostí do kostela, věda dobře, že kostel jest první a škola druhé místo, kde si děti navykati mají Boha ctíti a Jemu se klaněti. Všedního dne jde tedy svědomitý učitel se svými svěřenci na služby Boží a pečuje o to, aby se děti slušně a uctivě chovaly v domě Božím. V neděli a ve svátek jsou školní děti nyní jenom v moci a rukou rodičů svých. Jsou-li tito nábožní a milovníci svatého pořádku, tu zajisté jdou sami i jejich děti do kostela a nábožně se chovají při službách Božích. Též by prospělo, kdyby některý zachovalý nábožný soused v chrámu Páně při službách Božích na školní děti pozor dával a všemu neslušnému chování se některých, jak to obyčejně bývá, bujnějších chlapců, se vši otcovskou opatrností a slušností zabráňoval. Co jiného tedy zbývá, než že musí kněz v dobrém dorozumění s pány učiteli býti, aby mládež od Boha a od katolických rodičů sobě svěřenou do kostela pilně vodili a v bázni Boží udržovali. Kde není té bázně Boží a křesťanské kázně, tam není žádného opravdového vychování. Umění všech umění jest vychovávatí děti pro Boha a pro nebe, praví sv. Jan Zlatoústý. Dvanáctiletý Ježíš konal dalekou, obtížnou cestu se svým pěstounem Jose-

fem a s Rodičkou svojí, Pannon Marií do Jerusalema, aby přítomen byl při slavnosti, jež se v chrámě konati měla. Tu se modlil vroucně ku svému Otci nebeskému. Po třech dnech nalezli Jej v chrámě, kdež seděl mezi zákonníky, jich poslouchal a se otazoval tak, že se všickni divili rozumu a odpovědém jeho. Chrám — škola. V chrámě Jerusalemském objevili se první zářící paprskové vědomosti a moudrosti Syna Božího, Ježíše Krista. Na svaté rodině mají rodiče nejkrásnější příklad, že jejich děti nábožnou modlitbou, nábožným účastenstvím ve službách Božích Ducha Sv. vroucně vzývati mají, by jejich rozum osvěcoval a vůli jejich k dobrému povzbuzoval. V kázáních, při křesťanských cvičeních, i při každé jiné vhodné příležitosti, při zaopatřování nemocných musí kněz napominati, nabádati, aby rodiče a jejich děti služby Boží pilně navštěvovali, neděle a svátky patřičně světili, v chrámu Páně vždy slušně, uctivě a nábožně se chovali.

Druhou otázku: Která zákonitá ustanovení platí vzhledem na uzavírání sňatků osob vojenských? zodpovídal úplně důst. p. Josef Lexa, farář z Nového Hradce Králové. Po té šli jsme na náš hřbitov, a tu každý zasílal v duchu svém vroucnou modlitbu za v Pánu zesnulé své milé. Zvláště u jednoho hrobu jsme všichni něco déle potrváli. Odpočívá tam zasloužilý kněz. Stane se zajisté, že přispěním přátel, vděčných žáků, slušný pomník ukazovati bude místo odpočínutí po mnohých prácích, jež byl za svého kněžského působení zde na zemi vykonal vys. d. p. profesor theol. dr. Josef Gabriel.

Fr. Říha.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 29. t. m. v slavný den sv. apoštolů Petra a Pavla bude se konati výroční pouť na *Vyšehradě* a u sv. *Petra* na Poříčí. V kolleg. chrámu Páně na *Vyšehradě* budou v sobotu před slavností o 3. hod. odp. slavné nešpory, v neděli pak o slavnosti bude v 9 h. zpívaná ranní mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná pontifikální mše sv.; o 4. h. odp. kázání a v 5 h. nešpory. — Ve farním chrámě u sv. *Petra* na Poříčí budou v sobotu před slavností o 4. h. odp. nešpory, v neděli pak o slavnosti bude v 9 h. zpívaná mše sv., v 10 h. kázání a v 11 h. slavná mše sv., odpoledne o 4 h. budou nešpory a v 6 h. požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se

konati do 27. června u sv. Havla, od 28—30. června a 1. července na Volšanech.

— V pátek 4. července bude se slaviti u Všech Svatých na hradě výroční památka sv. *Prokopa*, patrona vlasti. V 8 h. bude zpívaná mše sv., v 9 hod. kázání, v 10 h. pontifikální mše sv., odpoledne v 5 hod. nešpory. — V sobotu 5. července bude se slaviti výroční památka sv. *Cyrilla a Methoděje*, patronů vlasti, v chrámě týchž světců v Karlíně.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navštívil v neděli 8. t. m. seminář, kdež byl na nešporách a pak na rozloučenou promluvil kalumnům IV. roku, jimž vyšší svěcení udělovati bude J. M. světící p. biskup Karel Fr. Prucha, o čemž v příštím čísle.

— *Břimovanců* v Praze o minulých hodech Svatodušních bylo 3129, a sice studujících (u sv. Klementa) 586, ostatních věřících (u sv. Mikuláše na Malé straně) 2543, mezi nimiž bylo 200 vojáků.

— Do k. arcib. semináře bude na příští školní rok přijato kandidátů tolik, kolik se způsobilých přihlásí. Lhůta k podávání žádostí trvá do 31. srpna. Mimo vysvědčení maturitní a jiná, žádá se též průkaz, byl-li žadatel k vojsku odveden.

— Stanovy spolku sv. *Josefa*, kterýž za účel si vytknul, vzájemně podporovati kněze deficienty, byly úředně potvrzeny, synodou pražskou za dnů 28. a 29. května schváleny a spolek doporučen. Jeho Eminence nejdůstojnější arcipastýř sám stal se zakladatelem spolku znamenitým darem 1000 zl., a od té doby nových pět údů zakládajících ku spolku se přihlásilo. Počet pak údů přispívajících, kteříž skutečně již své příspěvky složili, obnášel 22. června dva a sedmdesát, tak že prozatimní výbor na tom se usnesl, aby dne 15. července o 11. hodině ranní první valná hromada se odbývala, ku kteréžto hromadě propůjčena jest místnost v poslůchárně bohoslovecké číslo IV. v I. patře (v Klementinu). Pisemního pozvání v těchto dnech dojista již všem údům, kteříž buď údy zakládajícími jsou, buď příspěvky zaplatili, se dostalo, a bude jim zároveň sloužiti co legitimace, aby porady zúčastniti se mohli; neb dle §. 14. zákona z dne 15. listopadu 1867 o spolecích a shromážděních jen takovíto skuteční údové v rokování a uzavírání podíl bráti mohou. — Program schůze jest: 1. Předloží se stanovy v obou jazycích zemských. 2. Zvolí se správní rada. 3. Ustanoví se instrukce pro správní radu. — Do správní rady mohou dle §. 21 stanov voliti i nepřítomní členové, pakli svůj volební lístek

zašlou předsedovi spolku (posud dást. farnímu úřadu u nejsv. Trojice v Praze 80 — II). Připomíná se ale také §. 23. stanov, dle něhož vyžaduje se přítomnost nejméně 20 členů, má-li hromada platně uzavírat. Konečně se upozorňuje, že každý, kdo od výboru spolkového kvitanci za zaslání peníze neb vysvětlení jakés franko obdržeti chce, známku poštovní svému psaní přiložiti má.

— *Z Litoměřic.* J. M. nejdůst. p. biskup bude udělovati svátost břimování ve vikariatu Libereckém, odkudž se 4. července do sídla svého navrátí, načež d. 13., 16. a 19. července udělovati bude vyšší svěcení 19 alumnům bisk. semináře a 1 kleriku ř. kapucinského.

— *Z Budějovic.* J. Exc. nejdůst. p. biskup Jan Valerian vykoná svěcení kněžstva d. 11., 13. a 15. července. Vysvěceno bude 24 alumnů bisk. semináře, 2 klerikové ř. cisterciáckého z Vyššího Brodu a 1 ř. servitského z Nových Hradů.

Z Pruska. (Pruské zákony na utlačení církve.) Jelikož pokusy utlačovací v Prusku proti katolické církvi zákonitě jsou upraveny, jest záhodno, blíže je rozebrati, a to tím spíše, an celý svět cítí, že tato velká náboženská bouře též sousední říše zachvátí. — Jsou to především čtyři círk. zákony, jimiž svoboda utlačena a caesaropapismu síly dodáno býti má. — Názvy zákonů jsou následující:

Zákon o vzdělání a dosazení duchovních, zákon o církevní disciplinární moci a o zřízení král. soudu pro círk. záležitosti, zákon o mezích práva k užití církevních trestů a kázně; zákon ohledně vystoupení z církve. — Již názvy zákonů, aspoň prvních tří, naznačují míchání se státu v cizí obor a ukazují k násilnému potlačení dosavadních právních poměrů. Avšak ani nejzvrhlejší obraznost nemohla by k tomuto systému raditi, jakýž se nám v oněch 85 paragrafech objevuje. — Krátké rozebrání zákonů ospravedlní tento ostrý výraz. Vůbec nesmí duchovní úřad svěřen býti než Němcí. Ani poněkud není naznačeno, jak k papeži se chovati a výkladu budoucích dnův úplně po ruce stojí schismatický pokus. — Aby duchovním někdo státi se mohl, musí studovati na státní universitě a podrobiti se vědecké státní zkoušce. Semináře všecky padnou, kdyby tak ministr kultu ustanovil. — Studující na universitě nesmějí náležeti žádnému semináři. Chlapecké semináře a konvikty trvají až do vymření a zůstávají, pokud ještě jsou, pod státní dohlídkou. — Církvi

jest každý podstatný vliv na vychování služebníkův jejich v kořenu odňat. Otázkou jest, zdali v Prusku vůbec ještě to dojde k ordinacím. Prostředky ku podpoře chudých chlapcův odpadávají; ničemnost života studentského nynější doby požádá mnohou obět; ohromné požadavky na theologa, kterýž současně takřka studiím dvou fakult věnovati se má, nával ještě více se slabí; přisnost zkušebné komise mnohé od duchovního stavu odpudí. Biskup jest nyní i na milost komise zkušebné, kterou stát ustanovuje, co do neomysltův odkázán. — Stát provází od nynějška duchovního po celý jeho život. Nenejapně vyjádřil se nedávno vládní list „Nordd. allg. Ztg.“: „Budoucí klerus bude vládě poddán, jako vojsko, jako armáda! Nejenom že státní moc směř jeho ducha a smýšlení vykazuje, ona provází kněze i v jeho praktickém životě. — Biskup musí pro každé dosazení duchovního jakési potvrzení dáti vystaviti si od světského nejvyššího předsedy, kterýž může proti každému usazení biskupskému odpor klásti. Opět tu záleží na vůli vlády, má-li biskup sužován býti čili nic. Je-li toho právě potřeba, může biskup pro každé usazení s nejvyšším předsedou před soudem k tomu účelu sestaveným se přiti sebe děle, konečně přece ho to omrzí, a k zachování pokoje úřadu povolí. Bude-li se zpěčovati biskup a neobsadí-li místo, které již obsazeno, avšak vládou opět vyklizeno bylo, pak jej peněžitě pokuty, jak se domnívají, již obloží.

Z Francie. (Církev kat. za Napoleona III.) Žádná země katolická nemá takového množství církevních ústavů, náboženských kongregací jako Francie. Politické hnutí, jež odtud r. 1848 vyšlo, působilo i na církve. Nejprve zrušila republika za předsednictví Napoleonova novým zákonem o vyučování dne 27. března 1850 monopol university a povolila svobodu vyučování. Bylo to zásluhou ministra Falloux-a, přítele hraběte Montalemberta. Když předseda republiky co Napoleon III. císařství obnovil, nezrušil sice „organických článkův“ život církevní příliš zužujících, ale v životě církvi více volnosti udělil. Památný Pantheon v Paříži jest vrácen svému prvotnímu účelu, a stal se co kostel sv. Jenovefy opět zalíbeným stánkem pobožnosti. Mimo to obnovoval Napoleon staré a stavěl nové chrámy (chrám sv. Klotildy v Paříži, podnikl rozsáhlé opravy v Notre Dame, v St. Denys, Remesí, Tours-u, Amiens-u, Chartres-u atd.), založil nová biskupství ve

Francii a Alžíru a staral se o náboženské potřeby vojska. Naproti tomu stala se ochrana Piu IX. r. 1849 propůjčená r. 1860 velmi obojetnou a skončila s odchodem vojska francouzského 1866. Teď teprve vzpamatovala se „strana Univers-u,“ jež se císaři byla úplně naklonila, ana liberální strana vedená Montalembertem, Lenormandem, Cochinem a jinými se od něho hned z počátku vzdalovala. Toto se stalo ještě určitěji od strany katolickolegitimní, kterou vedli Poujoulat, Capefigue, Laurentie, a hlavně Berryer. — Francii takto politicky i nábožensky přeměněné věnoval Pius IX. mnohé allokuce, encykliky a listy apoštolské. V allokuci z 11. září 1848 jevil soustrast nad smrtí arcibiskupa Dionysa d'Affre, jenž v nejtěžším boji spěchal na barikády, aby pokoj zjednal, při tom však chrvát nalezl. V breve z 21. března 1853 chválil papež francouzské biskupy za jich oddanost k stoličce apoštolské, za jejich horlivost v odbývání provinciálních synod, a za obnovení římské liturgie v diecésích. Bullou „Ubi primum“ povýšeno biskupství Renneské na arcibiskupství. Znova zřízena byla biskupství Laval-ské a Réunion-ské, a když Alžír dostalo se 1866 arcibiskupa, podřízena mu byla biskupství Oranské a Constantinské. Dosažením Nizzy a Savojska přišlo k Francii arcibiskupství Chambery a vyňaté biskupství v Nizze, tak že čítala Francie 17 provincií církevních s 36 milliony katolíkův. Veškerá sídla biskupská mají horlivé pastýře, gallikanism jejich pak mizel čím dál tím více; jím po straně působí horlivé duchovenstvo, jež i u lidu stojí u veliké vážnosti. Mimo to působí velmi mnoho Bohu zasvěcených osob obojího pohlaví v klášterích. Kromě ženských klášterů jsou tu Benediktini, Dominikáni, Jesuité, Kapucíni, Kartusiáni a Trappisté. Ještě četnější jsou náboženské kongregace; z těch jsou některé i od státu uznány jako Lazaristé, Sulpiciáni a bratří křesťanského vyučování. Roku 1854 navštěvovalo 243,699 žáků školy bratří křesťanského vyučování; 77,600 žáků školy ostatních kongregací. Panenských klášterů mělo r. 1860 Francouzsko 2972, jež jsou zákonem uznány. Z těchto věnovalo se 553 vyučování, 302 ošetřování nemocných, 2101 obojímu zároveň, 16 rozjímání a uctění nejsvětější Svátosti. Skoro 2 třetiny děvčat celé země vychovávají se v panenských klášterích a toto vychování dává základ rodinnému životu křesťanskému ve Francii. Největší zásluhy o vyučování získali si

dámy du Sacré-coeur, Augustiánky a Voršilky.

Velmi blahodárně k zachování mravů křesťanských působí spolek sv. Vincence z Pauly, jež ve všech i menších místech má své konference. S dobrým výsledkem potkává se činnost spolku sv. Františka Regis, jenž si úlohu vytkl, občanské i náboženské poměry těch porádati, kteří žijí v divokém manželství, dítky jejich legitimovati, v porodnici povržené jim vraceti, a tak celou rodinu s církví a se společností občanskou smiřovati. Nejdolejší jsou v nynějším čase četné kongregace a spolky k pěstování lásky křesťanské. Tu vynikají hlavně Milosrdné sestry sv. Karla Boromejského a sv. Vincence z Pauly, jež jsou všude pohotově bídu mírniti. Ve válkách na Krimu, v Itálii, v Mexiku a jinde hrdinsky si počínaly. Sestry sv. Karla Boromejského mnoho dobrého chudým Němcům v Paříži prokázaly. Bratří Ducha sv. spravují trestnice; bratří sv. Gabriela vyučují hluchoněmé; sestry sv. Pavla v Paříži vyučují slepé dítky, ač samy skoro všechny slepé jsou. Nově založená kongregace bratří sv. Vincence ujímá se siroteků a pečuje o vyplnění povinností náboženských v neděli a ve svátek.

Spolek založený od biskupa Jansona, pod jménem „sv. dětství“ pečuje o pohozené děti v Cině dávaje je křtíti a křesťanské vychování jim skýtaje; spolek pak založený baronem Couchy „školy východu“ ujímá se mládeže v muhamedánských krajinách. S těmito výjevy života katolického, s těmito průkazy lásky milosrdné, kterými hlavně Paříž vyniká, stojí v odporu výstřednosti více nežli v kterékoli jiné zemi se objevující. Francie jest stejně velká v dobrém i ve zlém; a jako Hettlinger s velikou vřelostí prvé ličil, tak se těší frivolní románopisci z druhého a neunavují v odhalování tajností moderního Babylona v obrazech lákavých způsobem věru kynickým.

A jako se církevní spolky ve Francii co nejkrásněji rozvíjely, tak vycházela z katolické země této podpora nejbohatší k obrácení národů pohanských. K Lyonskému spolku missijnímu (od r. 1822) přispívá Francie každoročně na 4 milliony, vysílá ale také četnější missionáře nad ostatní země Evropy do zámořských krajin.

Literární oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Ročníku X. svazek 8. (červencový) přináší kázání na sláv-

nost sv. ap. Petra a Pavla, sv. Cyrilla a Metoděje, navštívení P. Marie a na ned. V — VIII. po Sv. Duchu.

— „*Cizinci o štědrém večeru.*“ Vánoční dramatická hra pro děti se zpěvy ve třech jednáních od P. Josefa Baara, katechety v Písku. K písni této hry nápěvy i hudba od Josefa Soukupa, ředitele v Písku. V Praze 1874. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 64. Partitura zvlášť.

— „*Besedy pro mládež.*“ XLVIII.: „*Ze života zvířat.*“ Sto článků o podivuhodných vlastnostech, duševních schopnostech rozličných domácích i cizokrajných zvířat a o jejich poměrech k člověku, s mnohými zajímavými anekdotami. Z rozličných pramenů domácích i cizojazyčných sestavil Václ. Hornov. Sešit 1. S obrázkem. V Praze 1873. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně, Str. 94.

— „*Posel od Čerchova*“ nazývá setýdenník pro zájmy politické, obecné, spolkové, jenž vychází každou sobotu v Domažlicích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Prokop *Votěra*, farář v Hradci, 10. června (nar. v Praze 11. květ. 1829, vysv. 2. června 1852).

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Ultman*, k. arcib. vikář Žlutický a farář v Zalmanově;
- p. Pavel *Zahálka*, k. arcib. vikář Kralovický a farář v Královicích;
- p. Filip *Zimmermann*, k. arcib. vikář Prosecký a farář v Libeznicích, titulem konsist. radů;
- p. Josef *Melcher*, farář v Stradišti;
- p. Alois *Otto*, farář v Brložci;
- p. Křištof *Ernst*, farář v Kozlově;
- p. Ant. *Jank*, farář v Štědré, a
- p. Frant. *Siegel*, far. v Nečtině, obdrželi expositorium canonicale;
- p. Ant. *Brehm*, far. v Chýši, jmenován tajemníkem vikar. Žlutického;
- p. Ant. *Koehler*, kněz na odp. v Chlumu, jmenován os. farářem;
- p. Jan *Šedivec*, fund. kaplan v Plasích, obdržel farní synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Mat. *Choděra*, k. arcib. vikář, farář v Uh. Janovicích, za faráře v Tuklatech;
- p. Arnold *Mokříž*, kaplan na Smečně, za faráře v Hobšovicích;
- p. Frant. *Herzog*, kapl. v Plzni, za adm. do Hradce.

Upřádněné místo:

Hradec (Hradzen), fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 16. června.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Buděšinský*, jub. kněz, os. farář na odp. ve Volyni 15. června (nar. tamtéž 11. listop. 1792, vysv. 15. srp. 1819).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Tom. *Leyrer*, far. Vítěšovický, za faráře v Šenavě;
- p. Petr *Němec*, far. v Nicově, za far. v Myslivě;
- p. Frant. *Patřil*, farář v Jeřicích (diec. Kralohrad.), za far. v Drahově;
- p. Aug. *Kohout*, admin. z Mysliva do Nicova;
- p. Jos. *Vejevoda*, admin. z Nemanic do Maxbergu.

Upřádněná místa:

Nicov, fara patron. hrab. Wallise, do 5. červce.

Maxberg, fara patr. hrab. Stadionu do 15. črvce.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václav *Kavalír*, farář v Přichovicích, 12. června (nar. v Bousově 15. července 1802, vysv. 2. září 1829);
- p. Frant. *Moysel*, os. děkan v Rochlici, druhdy bisk. vikář a školdozorce, konsist. rada, 16. června (nar. v Rosenthalu 19. listop. 1811, vysv. 3. srpna 1835);
- p. Jos. *Hochmann*, os. děkan ve Vetlí, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, 18. června (nar. v Načeradci 27. února 1804, vysv. 20. srpna 1827).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Antonín *Dolenský*, kapl. za admin. ve Všejaněch;
- p. Vác. *Tesař*, admin. v Skalsku, za admin. v Dolním Krnsku;
- p. Vojtěch *Melzer*, kaplan za admin. v Holanech;
- p. Ant. *Jiroš*, kapl. za admin. v Přichovicích;
- p. Frant. *Dačourek*, kapl. za admin. ve Vetlí;
- p. Josef *Ivanov*, kapl. za zámeckého kapl. v Teplici;
- p. Frant. *Portych*, kapl. za koop. ve Mšeně.

Upřádněná místa:

Všejanya, fara patr. kníž. Hugona Thurn-Taxisa, *Přichovice*, fara patr. kníž. Kamila Rohana, *Rochlice*, fara patr. hraběte Clam-Gallasa, *Vetlá*, fara patron. kníž. Morice Lobkovicě, *Holany*, fara patr. hraběte Albrechta Kounice, do 31. července.

Tímto číslem skončilo se I. půlletí „*Blahověsta*.“ Číníme pozvání ku předlacení na půlletí druhé podotýkajíce, že i půlletí I. posud v expedici na skladě jest, jakož i úplné výtisky z r. 1869 — 1872. — 42 celoročních předplatitelů zaslali jenom po 3 zl. a rovněž tak 19 předplatitelů na půl roku jenom 1 zl. 55 kr.; prosíme, aby co schází, doplatili. — O „zvonech u sv. Mikuláše“ přistě.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedocházejte čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Řeč při oddávkách.

Podal Jos. B. Podstránský.

Rozmilí v Kristu shromáždění snoubenci a svatebčané! Dostalo se mi čestného pozvání, abych manželskému snatku, který zde před obličejem Božím chcete uzavřítí, jakožto služebník Církve sv. místo domácího pana faráře udělil stvrzení a požehnání.

Znáte již povinnosti manželského stavu, ježto dnes na se vezmete. Jsou zajiště velmi obtížné; avšak abyste je mohli plnit, k tomu v svátosti stavu manželského pomoci a milosti Boží obdržíte. Jen na tom bude záležeti, abyste s tou milostí také věrně působili; pak manželství vaše bude šťastné a spokojené. A totéž srdečné přání vaše. Proto chci vám na cestu, kterou budete tímto životem v manželství konati, dáti v krátce některá pokynutí.

Když Bůh prvního člověka stvořil, pravil: „Není člověku dobře samotnému“ i dal Adamovi spomocnici, Evu, ježto byla tělo z těla jeho; i tak úzké bylo jejich spojení, že byli jedna duše, jedno srdce. Tak Bůh sám v ráji manželství ustanovil, jež Kristus za svátost povýšil. Bůh chtěl, aby manželé v úzkém svazku pospolu žili, jeden druhého břemena nesli, radosti a žalosti spolu sdíleli a trpkosti života si oslazovali. Avšak lidé mnohdy sami ničí,

co Bůh v dobrotě a lásce jim podává sami šlapají kvítí, ježto jim Bůh nasázel na cestě života. Mnohdy manželé sami bývají vinni, když libá páska, kterou je Bůh spojil, stává se těžkým řetězem; přívětivá budova manželského štěstí se sřítí, když se základní sloupy neb pilíře podkopají.

Tyto pak sloupy, na nichž manželské štěstí a požehnání spočívá, jsou: Bázeň Boží, jejížto základ jest víra; trpělivost, ježto spočívá na křesťanské naději a přívětivost neb vlídnost, v nížto záleží láska.

1. *První sloup manželského štěstí jest víra*, ježto jeví se bohabojným životem. „Kdo má víru, bojí se Hospodina a ostříhá přikázání Boží.“ „Víra jest největší dar nebes, nad zlato, stříbro a všeliké statky.“ (Sv. Augustin.) Křesťan bohabojný vystříhá se hříchů, ježto bývají příčinou mnohé bídy a nespokojenosti. Křesťan bohabojný hledí Bohu se zalíbiti životem ctnostným. On přičiňuje se věda, že Bůh jen přičinlivým žehná; je strýdmý a šetrný s tím, co Bůh popřívá, je spokojen, ani v chudobě a nouzi nerepce věda, že bohabojnému i chudoba je k prospěchu. On má na paměti slova starého Tobiáše: „Synu, mnoho dobrého míti budeme, jestliže báti se budeme Boha, jestliže odstoupíme od všelikého hříchu a budeme-li dobře činiti.“ (4,

23.) — A co sv. Pavel píše k Timotheovi: „Pobožnost ke všemu jest užitečná, má zalíbení nynějšího i budoucího života.“ — „Bázeň Páně přináší pokoj, užitek, zdraví.“ (Sirach.) „Bázeň Hospodina přidá dnů.“ (Příslloví.) „Bázeň Páně jest jako ráj, požehnání.“ (Sirach.) Nezapomínejte tedy, milí snoubenci, že jste křesťané, věřící Církve katolické, že tehda vám Bůh bude žehnati, budete-li se ho báti, jemu sloužiti, Jej milovati a příkázání jeho zachovávat. Jako dva stromové srostlí stájte ve víře a ozdobujte srdce svá křesťanskými ctnostmi. Jako jedněmi ústy Boha chvalte, velejte, za všechna dobrodiní děkujte a za nové dary prostě. Bohu pospolu služte a tak ruku v ruce k nebi krácejte. Andělé budou modlitbu vaši Bohu předkládati a Bůh, jenž svých věrných neopouští, dá vám ku pracem síly, v pochybnostech poskytne vám rady, v souženích útěchy, v nebezpečenstvích těla i duše vás bude chránit a na cestě života vám bude žehnat. Tak víra, pobožnost, bohabojnost bude prvním sloupem manželského štěstí.

2. Než stává se, jak píše sv. Pavel, že právě ti, kteří pobožně žijí v Kristu, protivensství trpěti musí a proto za druhé připomínám, že sv. *trpělivost, založená na křesťanské naději, jest druhý sloup manželského štěstí*. Růže, jež potěšuje oko a lahodí čichu, brzo odkvétá, a zelené věnce, ježto dnes zdobí hlavy vaše, brzo uvadnou. V přírodě střídají se dnové jasní s pochmurnými, a tak to bude i v manželství vašem. Země není ráj, život pozemský není nebe. V takových trudných dobách bude vám třeba trpělivosti a oddanosti do vůle Boží. Postavte se s Marií, či raději klekněte pod kříž volající: „Buď vůle Tvá“, a modlete se s Kristem: „Otče, odejmi tento hořký kalich, odejmi soužení od nás, ale ne jak my chceme, ale jak Ty chceš. Buď

vůle Tvá!“ — A Pán, kterýž své věrné zkouší, ale neopouští, pomůže, že se opět na obloze života vyjasní neb alespoň poskytne vám síly a trpělivosti, byste kříž svůj snáze mohli nésti v naději, že nejsou rovná utrpení budoucí slávě na věčnosti. Tak trpělivost založená na křesťanské naději jest druhý sloup šťastného manželství.

3. *Třetí konečně sloup manželského štěstí jest láska.* — Láska manželská nemá, nesmí nikdy ustydnouti, aby manželství bylo spokojené, šťastné. A láska vaše, milí snoubenci, neuvadne, stále bude kvést, budete-li se milovati ne pro krásu těla, ale pro ctnost a dobré vlastnosti. Všecka krása jako tráva; ale dobré, šlechetné srdce stále nové obnoze vydává, totiž všeliké ctnosti. Proto dobří manželé nikdy nestárnou a byť i hlavy sešedivěly, láska stále manžele omlazuje. — Proto, milí snoubenci, co manželé sebe vespolek upřímně milujte, jeden druhého neopouštějte, vše dobré i zlé až do smrti spolu snášejte, v lásce setrvejte.

Vy tedy, *panno nevěsto*, přičiňte se, byste svému vyvolenému vždy jevila lásku svou tichostí, povolností, svou stydlivostí a nezměnnou věrností, svou domáckostí a pečlivostí.

Vy pak, *pane ženichu*, ve všem jednání dokazujte, že lásce své choti rozumíte, a láskou za lásku jí splácejte, zvláště pak radostí svých toliko v kruhu domácnosti své vyhledávejte. Tak v lásce vzděláte sobě oba třetí sloup manželského štěstí.

Tot jsem chtěl, milí snoubenci, vám na srdce vložit, než spojím ruce vaše ve jméno Církve. Vy pak pamatujte na upřímnou radu mou, budujte sobě manželské štěstí na třech pevných sloupech, jež jsou víra, naděje a láska. Pak jako sobě dnes podáte ruce u oltáře Páně, jedenkrát i spokojeně je sobě budete podávati na loži

smrtném v té naději, že se shledáte v radostné věčnosti. Amen.

Ten mocný Duch.

Rozestřel míru perutě
ten všehomíra mocný Duch
a objal zem i širý svět
v hvězdnaté báně polokruh.
I zmiklo stromů šumění,
i ptactvo v písni ustalo,
jak by je sladké objetí
na nádrech matky uspalo.

Již ani světlo nekmitá
z chatrče nízké v údolí,
již zdřimnul král i žebrák spí —
a bída více nebolí.

A zas to lesem zachvělo,
jak by vše projel žití ruch —
zavanul velkou perutí
ten všehomíra mocný Duch!

Vojt. Pakosta.

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

V den sv. Lucie 14. prosince 1618 mnil Karel Spinola na radu starostlivých přátel dosavadní schránu svou opustiti a jiné útočiště zvoliti; že pak domácí ho pilně prosili, aby jim z rána svátost pokání udělil a Boží Tělo podal, ostal u nich na noc. Než v tu samou noc rozvrátili drábové Gonrukovi dvěře u domku, v němž Dominik Giorgi kněze Karla skrýval, a jali bratra služebného jesuitu Ambrože Fernandezu. Když pak již odcházeli, otevřel jeden dráb dvěře do vedlejšího pokojíka, kdež host Spinola bydlel. Ten vida sebe nalezena poklekl, a poděkovav Pánu Bohu vyšel proti drábům. Kterížto provaz na krk mu hodivše, svázali mu ruce a nohy, až se mu provazy do masa zadřely, načež ho i s řeholním spolubratrem Ambrožem a s hospodářem Dominikem do paláce vladařského odvlékli. Noc a den stáli zajatci pod širým nebem na dvoře v paláci za tuhé, prudké zimy. Tam rozhřešoval Spinola sluhů a vojáků Gonrukových svátostně a napomínal je k stálosti ve víře křesťanské. Pomocí jejich svlékl roucho kroje japonského a oblékl se v kutnici rádu svého. Zatím přivlečení jsou na týž dvůr dva dominikánové, kteří byli nedávno Japonska doplavili. S nimi společně vyslýchán jest misionář Spinola úradně.

Vladař, zapsav sobě vyznavačů jméno, vlast, stav i stáří, promluvil na Spinolu, jedinkého z přítomných řeholníků, jenž dobře japonsky uměl: „Toho nepochopuju, kterak smíte tvrditi, že jste přišli donést život Japoncům? Zdaliž jich právě vašim způsobem nepřišlo mnoho o život?“

Spinola: „Smrtný život tento zajde rychle se vším statkem, aniž zasluhuje slouti životem. Opravdovým životem jest jenom život duše nesmrtelné, jehož jináč leč prostředkem našeho svatého náboženství dosíci a dochovati nelze. Nediv se tedy vida, an tvoji spoluvlastenci, kdož koliv ten poklad našli, svůj časný život za rádi dávají. Vždyť smrt těla kladou za branku do bydlá věčné blaženosti! Po tomhle štěstí sám od mnoha let bažím; že pak jsem se k tomu cíli tvým přičiněním tolik zbližil, za to děkuju tobě z celého srdce, aniž ustanu prositi Pána Boha, by tobě dotčené dobrodiní odměnil tou milostí, abys prohlédna rozeznal světlo pravdy.“

Vladař: „Jak jsi to navlékl, že se podařilo tobě ostati v Japonsku, a u koho z křesťanů jsi bydlel?“

Spinola: „Snadná byla věc, ostati v Japonsku; svých hostivitů že nevyzradím, tohot se dovtipíš!“

Vladař: „Věduce, že Japonec všeliký přijma misionáře pod svůj krov sobě i rodině smrt utrží, kterak medle mohli jste spolukřesťanů v tak hrozné nebezpečnství strhnouti?“

Spinola: „Kam nás nezvou, tam se netřeme. Pakli nás pravověrci za poskytnutí útěchy ze svatého náboženství prosí, toť ani my neváháme jim k užítku život svůj vydati v nebezpečnství.“

Vladař: „Ale císař pán vás zde v Japonsku nechce míti; proč tedy jeho zápovědi nedbáte, nobrž i jeho poddanstva k neposlušnosti svádíte?“

Spinola: „Někdo z předních dvoranů poslal by tobě rozkaz k vyřízení a císař též, ale rozkaz poněkud jináč; zda bys císařův rozkaz nevyplnil dokonale, dvoranův pak jen potud, pokudžby sedal s volí a vážností císařovou srovnati? Z uctivosti k císaři pánu svlékli jsme my misionářové kutnici řeholní a ustoupili z veřejnosti zvěstovat svatou víru svou skrytě a soukromě. Však ostali jsme v říši vaší, poněvadž tomu Pán Bůh chce, bychom tu rozplozovali křesťanské náboženství, majíce za to, že víc sluší poslouchati Boha, byt i s opovážením životů.“

Vladař: Slyšíte-li jeho vyhlanou výmluvu?"

Spinola: „Nelhu říka, že máme Boha více poslouchati než člověka; jest to zákon věčný, jehož ani změnití ani zrušení nelze! Taký nám křivdíte, říkájice, že jsme přišli opanovat vlastní vaší. Cos takového obmýšlejice, byli bysme hleděli získati přízeň císaře a dvorstva lahodným učením a pravidlem života pohodlným, k ostříhání snadným; při čemž by nám bylo volno buď rozkošně žíti buď dle příkladu vašich popů na oko sice mrtviti těl svých, za to však skrytě všem bujným hověti žádostem. Nuže pověz, slyšel-lis kdy cos takového o misionářích evropských?" — Místo odpovědi zeptal se vladař dominikánů, kdy a na které lodi připlouli? Tlumač jejich kněz Karel Spinola odpověděl za ně: „Loď jmenovati nebudeme, nechťice koho v nebezpečenství uvrhnouti; vploula před některým měsícem do přístavu.“

Vladař: „Měli jste radši doma zůstatí a tam o své spasení pečovati; nebylot třeba vám sem se plaviti a nás tu znepokojovati!“

Spinola: „Řeholníci bez pozvání nikam se nederou. Někteří křesťané nás sice pro strach smrti pod střechem nepřijímají, ale ostatní kladou to za milost jim prokázanou, jestliže sobě u nich útočiště obereme, ba měli by sebe za omilostněnější, kdyby je za to vrchnost uvěznila i popravila. My tedy tím vinni nejsme, že několik hostitelů našich pro svou křesťanskou víru vezdejší škodu vzalo. Kdyby nás zde nikdo v potřebách své duše byl k sobě nezval anebo nám krovu nedopřál, byli bysme již dávno odtud odešli anebo v úředních vašich ramenách uvízli. Kromě toho neuspokojí se upřímný milovník obstaráváním své vlastní duše, aby spasena byla; neboť láska celé srdce opanovavši pudí člověka k tomu, aby všechny své bližní téhož štěstí zúčastnil a jim nebe zjednal. Proto se tito (dominikánové) též my misionáři z otčiny a z rodiny sami vyhostili, což bylo na světě nejdražšího zadali, nepohodlí a nesnáze tak daleké cesty pranic nedbali, ano i toho hrdla rádi se opovážili, aby tobě a vlastencům tvým pravého Boha zvěstovati a cestu do bydlá věčné blaženosti ukázati mohli.“ Tehdáž pocítil a zkusil kněz Karel pravdu slov Páně: „Před vladaře i před krále voděni budete pro mne na svědectví jim a národům. Když pak vás vydají, nepřemýšlejte, kterak aneb co byste mluvili; neboť dáno vám bude v tu

hodinu, co budete míti mluviti; neboť nejste vy, jenž mluvíte, ale Duch Otce vašeho, jenž mluví ve vás.“ (Mat. X. 18—20.)

Z rozkazu vladařova přijel do Nangazak vůdce vojenské osádky z Omury dopravit zajatých křesťanů do žaláře opodál teď jmenovaného města. Když se to po Nangazakách rozhlásilo, začal se lid křesťanský na tržišti a ulicemi hemžiti, aby se rozzěhnal s vyznavači Kristovými. Velitel omurské osádky boje se jitrění, dal zajatce po moři odvezti. Kráčeli tedy vyznavačové k přístavu; byliť jsou kněz Karel Spinola s bratrem sluhou Fernandezem, dva dominikánové a tři Japonci. Šel druh za druhem, veden jsa od svého drába na provaze uprostřed vojenské stráže. Mnozí křesťané dotlačili se vyznavačů, prosili je klečmo za požehnání, dotýkali se jejich šatů a loučili se s nimi; zavzněl pláč a nárek! Spinola byl jejich duchovním otcem po šest let, chtěl tedy k nim naposled učiniti řeč; ale vojáci nutkali k pochodu, tak že on leda některým slovíčkem těch oněch potěšiti mohl. Nazejtří k večeru spatřili svůj žalář, kdež několik vyznavačů chradlo. Jím ohlásil se zástup příchozích zpíváním žalmů. Spinola pozdravil vězně, kteří ho znali a vítali, průpovědi sv. Klementa papeže: „Nikoli v odměnu zásluh mých posílá mne Bůh k vám, bych korun vašich zúčastněl!“ V tom okamžení bylo mu blaže, jakoby do ráje vcházel. V listu, jež 20. února 1619 pro řeholního spolubratra kněze Jana Porru v žaláři složil, ozývá se jásot srdce jeho z uvěznění: „Předce tedy jsem již zatknut, o velikém shonu lidí jako loupežník svázaný ulicemi hnán a do žaláře uvržen! Teď žiju zde spokojen, vesel a Bohu povděčen z tak vzácné milosti. Žádám tuze Velebnosti, račtež se mnou z téhož dobrodiní Pána Boha hodně pochváliti a spolu poprositi za to, po čemž, jak dobře víte, zdávna bažím. Bych pak i nebyl hoden prolíti krev za víru svou, přece alespoň toho štěstí užil jsem, trpěti pohánění pro jméno Ježíš. Buď vůle Boží přesvatá; v ní naleznou pokoj dokonalejší!“

Blízko přístavu omurského vystupuje do moře pahrбек (okřídli) odevšad víchřicem dostupný. Na něm stála chatrě pod střechem doškovou 30 stop zdělí a 15 stop zšíří, kolím ohrazená. V té věželi zpočátku vyznavačové. Bouda byla na shrknutí; pročež nařídil velitel omurské osádky zavesti vězně do nejbližší vsi a tam je hlídati, až stará chalupa sbořena a na jejím místě nová bytelná pro ně zbudována byla.

Měsíce července 1619 převedeni jsou křesťané a zavřeni ve vsi do starého sklepu bez oken. Byloť v něm parno, dušno, puchovito; věznové potravu skoro zkaženou dostávajíce, bez mála všichni hrubě onemocněli, však tu přece víc žalmů než onde z veselého srdce Hospodinu zpívali, děkující Jemu, že jim dopřál potrpěním osvědčiti lásku. Po osmnácti dnech stála na okřídli podotknutém nová budka jen 20 stop dlouhá, 14 stop široká, kteréž Spinola říkal „posada,“ neboť její slaměnou střechu podpírala mříže urobená z bambusových druh od druhu opodál do země zatlučených kolů; vedle dvířek okénko, coby misku s pokrmem prostrčil. Zvenčí byl okolek prázdný asi sáh široký ponechán; za ním čnělo dvojnásobné oplaňování, před kterýmž bydlela stráž s náčelníkem; a to všechno zavírala vysoká ohrada. Do toho vězení převáděni jsou 7. srpna 1619 vyznavači, zpívající žalmy. (Pokračování.)

„Hosanna“ a „Ukřižuj!“

Obrázek ze života kaplanského v nejnovější době
od Václava Černého.

1. Pod lípou.

O Černé Vsi trvám neviš, milý čtenáři; na mapě ji arci nenalezneš! Půjdeš-li však přímo proti onomu úhlu milé vlasti naší, jenž se s Moravou a se Slezskem stýká, Černé Vsi minouti se nemůžeš.

Černá Ves jest osada přes hodinu cesty dlouhá. Ležít nedaleko tak zvané „polské silnice,“ po které z Hradce Králové přes Olomouc do Krakova se jezdívalo, dokud železnice nebývalo, v hlubokém údolí, jímž se vine pětúček vlévající se do jednoho z čelnějších přítoků hlavní řeky české. U prostřed Černé Vsi jest dosti úhledný kostel nedávno obílený a věž novou střechou jehlancovou a pozlaceným křížem opatřená. V pravo od kostela stojí starobylá fara se dvěma zahrádkami před okny. Pod hřbitovní na polo rozvalenou zdí vidíš školu, v levo kupecký dům a v pravo hostinec. Stavení ta jsou o jednom poschodí, a tvoří s farou a kostelem malé takřka náměstí, v jehož středu mohutná věkovitá lípa velebně trní a svou košatou korunou kamenný kříž zrakům příchozích zakrývá.

Na prostranství tomto bylo před několika lety za krásného odpůldne letního neobyčejně živo. Neděle nebyla, aby lidé jdouce z kostela pod lípou trochu si po-

stáli a neviděvše se po celý týden pohovořili o hospodářství aneb o běžných novínách a událostech. Nad to mají Černověští právě největší žně; na poli plné ruce práce, aby se Boží požehnáníčko za sucha dostalo pod střechu a přec mladí i starí, malí a velcí, ženy i mužové pádí ke kostelu. Co tu as chtějí? Že nepřišli sem chytat lelky, je patrné. K čemu tedy takovýto shon?

I Černověští hudebníci, a ti bez platu tak snadno někam nejdou, stojí tu s nástroji pod paždí kolem kostelních bubnů. A pan učitel, bělovlasý stařeček, pobíhá semo tamo jako na drátkách, všady něco pořádaje a nařizuje a zvláště dítky školní vedle cesty do řad rozestavuje.

Majíť také postavenou bránu z chvoji, na níž kostelník upevňuje právě nápis: „Vítáme Vás!“

Koho asi čekají do Černé Vsi?

Vždyť i ta belhavá výměnice vytáhla z domu paty, a šourá se dosti bídně ke kostelu, ač v něm už po deset neděl pro churavost nebyla.

Po stráni nad Černou Vsí přicházejí právě dva mužové. Jsou patrně z města. Lišit se už krojem svým nápadně od vesničanův, a po jejich způsobech dalo by se souditi, že jsou páni od péra.

Menší z nich je človíček obtloustlý v letech prostředních, je v obličeji zarostlý, na nose má zlaté brejle, v ústech doutník; nadutě si vykračuje a bičíkem po chvilkách ve vzduchu šlehá, od svého druhu nechává si říkati „pane doktore,“ ač se nemůže vykázati, kdy anebo kde na doktorství povýšen byl. Mohlť ovšem doktorem býti stálť nebožtíka otce peněz dost. Otec jeho měl pěkné hospodářství a to prasklo na studie mladého Brávala, který několi-krát propadnuv nemohl to přivésti dále, než na písaře u advokáta.

Druhý příchozí, Mudroch jmenem, je o dobrou hlavu větší nežli Brával. Jest to vyzábělý suchan; pod nosem má kníry, oko vyhaslé a líce vpadlé. Vyhlíží jako by cvrčky jidal, libry masa by na něm nevyřezal. Jest to tajemník okresního zastupitelstva a nerozdílný přítel Brávalův, s nímž si vyšel na návštěvu k Černoveskému představenému.

I jim je nápadný shon Černoveských, jež se stráně velmi dobře pozorovati mohli. Rádi by příčinu jeho zvěděli od hochů, kteří je právě předběhli, volají na ně, ale hoši pádí úprkem, jakoby jim hlavy hořely.

Když konečně došli belhající výměnice, otázal se jí Brával:

„Matko, co to tu dnes máte, že je celá ves na nohou?“

„I pro pána krále“ dí stařena, „kterakpak nemá býti celá ves na nohou, když má přijít nový velebný pán?“

„Což umřel zdejší p. farář?“ diví se Mudroch, „vždyť nebylo ničeho slyšeti.“

„I neumřel,“ opravuje výměnice, „Pán Bůh rač chránit! Nového pana kaplana čekáme.“

„Ah tak!“ — prohodil Mudroch uštěpačně. „K vůli kaplanovi tedy splasila se celá ves! V městě by se nikdo ani nehnul, třeba se přistěhovalo deset černých najednou.“

Takovou řeč slyšíc výměnice, nemálo se rozpálila nevoli a proto pravidla:

„No to jsou už poslední křesťané, kteří si svého duchovního nevšímají.“

„Jaký má býti křesťan,“ osopil se Brával, „tomu vy, zpozdlíla stařeno, rozumíte jako koza petřeli.“

„Inu rozumím anebo nerozumím,“ odplatila mu stará vetu za vetu, „ale to vím, že si v městě proto kněží nevšímají, poněvadž se po těch věcech shánějí, které jim kněží zakazují.“

„Držte za zuby“ obořil se na ni Mudroch „a to si zapíšte za ucho, že v městě už nejsou lidé tak pošetilí, aby se domnívali, že pána boha vítají, když nového kněze dostali.“ A obrátiv se k soudruhu, pravil: „Pojďmež raději, abychom se dověděli, proč zdejší jinak osvícený představený tuto komedii s kněžourem trpí.“

I šli dále, výměnice si již nevšímajíce. Této však nechce se potupná řeč těch neznámých lidí vykouriti z hlavy a sotva pod lípu došla, vypravovala s nemalým rozhořčením ženám ji obstupujícím, jací prý lutriáni jsou u představeného v hospodě.

Pod lípou je už bez mála celá osada shromážděna. Ale kaplana nemohou sedochkat. Pan učitel poslal hochy na kopec, aby se podívali, jede-li už kočár s vozy, jež obec pro kaplana dle starého zvyku poslala; ale hoši dosud nedávají vědět, žeby byli něco pozorovali.

„Jen aby jich nepotkalo nějaké neštěstí,“ praví učitel starostlivě k sousedům.

„Neštěstí se neobávám,“ míní Bríza, „spíše se zdržel velebníčeku pana vikáře v městě.“

„A z města mají co jeti dobrou hodinu,“ připomíná Kůna, „a s nábytkem třeba jeti pozorně.“

„To se ještě notně načekáme,“ dí netr-pělivě Bríza.

„Však nemusíme čekat,“ odpovídá představený, „k čemu dělat takové ranty s kaplanem; byl jsem hned proti všemu vítání, když to pan učitel začal shánět.“

Taková řeč představeného před nejčelnějšími sousedy bodla jako meč starického učitele. I jal se hájiti takto: Vímt, že kaplan není farář. Ale sluší-li uvítati faráře, sluší trvám i kaplana uctivě přimouti. Kaplan jako farář jsou sluhové Boží, oba přísluňují věřícím sv. svátostmi a ústy obou mluví k nám Pán Ježíš. A tudy mám za povinnost všech věrných a o spasení své bedlivých křesťanů, aby etili ty, které k nim Církev vysílá. Jaké bychom byly ovečky stáda Kristova, kdybychom si neměli ani všimnouti duchovního pastýře svého, když k nám poprvé zavítá.

„S panem učitelem souhlasím úplně,“ praví Bríza. „Přijdu-li já anebo má žena anebo někdo jiný z našich domácích do ovčína, všechny ovečky se po nás ohlížejí, hlavu k nám zvedají a hlasem svým i nás vítají, vědouce, že jim dobře činíme.“

„No, rozumíte Brízo, k hloupým ov-cím přirovnávejte sebe, ale nikoliv nás pokročilé občany,“ osopuje se Vršatý, starší radní a přítel představeného.

„Nechte hádky,“ zarazil představený Vršatého, vida že Bríza jako pivoňka zčervenal. „Já pouze dím, že je pan učitel ještě ze starého vydání. Nyní se smýšlí i mezi učitelstvem už trochu jinak o účtě ku kněžstvu.“

„Nevěděl bych,“ vece učitel mírným, ale důrazným hlasem, „proč by neměli všickni a obzvláště učitelové smýšleti o účtě ku kněžstvu jako já. Nebudou-li lidé vážiti kněží, kteří nás učí věcem nobeským, kterak budou ctíti ty, kteří učí věcem ceny pomíjející?“

„Komu čest tomu čest,“ dí Kůna, „a kněžský stav jí zasluhuje na prvním místě. Nectí-li kdo úředníků, nezavděčí se zajisté zeměpánu, pohrdá-li kdo služebníky Božími, zaslíbení Božího tuším nedojde.“

„Ba věru že nedojde,“ dokládá radostně učitel, vida, že má zastanců, „praví sám Božský Spasitel: „Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá: kdo pak mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.“ (Luk 10, 16.)

„Já však pravím,“ vskočil Vršatý učitelovi do řeči, „že za našich časův kněz platí tolik, jako každý jiný člověk, a zasluhuje-li který z kněží vážnosti, vydobyl, si ji pouze svou učeností anebo svým ná-

rodním smýšlením. Ultramontanů a Jezovitů máme až po krk!“

„Kdybyste netlachač,“ odvětil učitel. „Jezovitu jste jistě jakživ neviděl, a co znamená slovo ultramontan, trvám, ani nevíte. Mluvíte jako slepý o barvách.“

„Na to bych se podíval,“ dí rozhněvaně Vršatý, „nevím-li já, co je ultramontan a jezovita, vědí to jiní. Sluch i zrak by vám zašel, kdyby jste četli a slyšeli, co já sem o těch kněžourech četl a slyšel.“

„Tomu se pranic nedivte, sousedé,“ dí učitel k okolostojícím, „takoví lidé, kteří o kněžích špatně mluví, nejsou věru praví katolíci, a co nepřátelé naši na úkor nám píšou a mluví, toho si věrný katolický křesťan nevšimne, věda, že zášť pravdu nemluví a zloba nás upřímně hladití nebude.“

„Známe už ty ptáčky po zpěvu, pane učiteli,“ vece Bríza. „Takoví lidé, jako Kozinecký mlynář a advokátův písař Brával, tiť asi kloudně o kněžích nepromluví, je-li pravda Vršatý?“

„Nechte vy jich na pokoji,“ dí zlostně představený, „za panem Brávalem nedovedete ani koukat.“

„A Kozineckému mlynáři nejste hoden, abyste řemínků u obuvi rozvázal,“ dokládá Vršatý.

„Arci, arcí; jeden je protestant a druhý neznaboh; s těmi já o závod nepoběhnu,“ odsekl Bríza.

„Ať protestant anebo neznaboh, tot člověku osvicenému lhostejno, jen když nejsou zpátečníci a zatemnělci,“ praví představený a Vršatý mu přizvukuje, říká:

„Mně je milejší třeba mohamedán, jen když mbehalamutí lid a drží se osvěty a pokroku.“

„Rád vám věřím,“ dí trpce učitel, „že byste to nejraději viděl, kdyby se poměry naše zaměnili daly za mohamedánské. Tot ten vrch vaší osvěty, na nějž se s Brávalem a jemu podobnými kvítky z čertovy zahrádky derete.“

Hádka tato byla by snad ještě déle trvala, kdyby jí nebyl udělal konec křik hochův na stráni: „Už jedou! už jedou!“

Učitel odkvapil k hudebníkům a všech ostatních zraky obrátily se ku stráni, kudy vede cesta, po níž musel očekávaný kněz přijeti. Pouze představený s Vršatým se vytratili jako rtůf, nechťice býti svědky z celé duše jim odporného uvítání kněze.

Na hochy na stráni je podívaná. Jeden křičí co mu hrdlo stačí, druhý skáče a do výšky čepici vyhazuje, dva horem

pádem, div že hlavu nesrazí, pádí se stráně k lípě se zprávou, že tady už co nevidět budou.

V tom padne rána z hmoždíře, pak druhá, třetí. Na věži začali zvonit. Lidé přestali na hlas hovořit; pan učitel se postavil se šmitcem v ruce mezi hudebníky. Tu vystrkují koně nad strání hlavy, učitel pohnul šmitcem a zvučné intrády s vířením bubnů vítají v odkrytém kočáře příjždějícího kněze novosvěcence, který ne-očekávaným tímto výjevem velice překvapen neví, má-li radostí plakati aneb se smáti. Nevědělť chudas, že po „Hosanna“ často přichází „Ukřižuj!“

2. Kvítka z čertovy zahrádky.

V hostinci u představeného sedí Kozinecký mlynář, Brával a Mudroch za konšelským stolem.

Konšelský stůl zná každé dítě v obci. A jak by neznali! Vždyť konšelský stůl jest nejdůležitější věcí v hospodě, ano takřka v celé obci! Obecní hromady, porady výborové, volby, soudy a svatby, ba všechny ostatní důležité události v Černé Vsi nemohou se odbyvati bez konšelského stolu. Proto také stojí stůl ten na nejprůhodnějším, ano nejpřednějším místě v „šenkovně.“ Od toho stolu přehlídnouti lze celou světnici. A světnice ta je prostranná a v ní leckterý zajímavý předmět. Zrovna naproti stolu konšelskému od dveří na pravo je stolice se skříní, na níž všeho druhu sklenice na pivo i kořalku, s plechovými mázy rozestaveny jsou. Místnost ta je pouze pro hospodského určena, který zde hostům pivo nalévá i peníze přijímá, aneb na černé tabuli na zdi připevněné si zaznamenává, kdo co vypil, jak se říká, na křídě.

Vedle tabule visí na druhé stěně police s přihrádkami a s hřeby na sklenice. Naproti té polici je vysoká pekařská pec, kolem níž vidíš zídku, na níž o muzice sedávají šařeny, odkudž se soudnou stolicí nazývá. Na „půdě“ čili „za kamny“ leží kupa pytlů, na nichž děti hospodského se povalují. Vedle pece jsou kachlová černá kamna s měděncem a s troubami, na nichž hromada otepí a buková louč se suší. Kolem kamen jsou bidélka na sušení prádla. Mezi kamny a konšelským stolem je pekařský vál, na němž hospodský, jsa zároveň pekařem, své těsto vyvaluje, a aby se o ždíbec na některé peciválce nepřidal, na vážkách odvažuje. Nesmíme také zapomenouti na dlouhou úzkou tabuli, naproti

kamnům u druhé stěny stojící. Za tuto tabuli sedají pouze chalupníci a sedláci, kteří nejsou ve výboru. Výbori a vzácní páni, jako naši tři známí, mají místo za konšelským stolem.

Když jsme se tak po světnici u představeného ohlídlí, poslechněmež, o čem páni z města tak horlivě rozmlouvají.

Tepají nemilosrdně počínání Černoveských. Mlynář, když uslyšel zvonění, střelbu a hudbu, divže z kůže nevyskočil.

Kozinecký mlynář, jak jsme již slyšeli, je protestant, a jako mnozí jeho souvěrci až vášnivý protestant. Katolický kněz je mu solí v očích, a kde se mu jen naskytne příležitost vyjíždí si na katolíky, plisně jich nauku i obřady, přezdíváje jim papeženců, modlářů, ultramontanů a jak jinak nás odpůrcové dle své do nebe vynášené osvícenosti, vzdělanosti, snášlivosti a lásky k bližnímu, obyčejně zovou. S Vršatým byl jedna ruka a představený u něho mlel. Uslyšev ráno od mleců Černoveských, co se u nich strojí, umínil si stůj co stůj, že uvítání kaplana v Černé Vsi překazí. Proto je dnes u představeného v hospodě, a hoří zlostí, že se mu úmysl nepodařil. Na jeho naléhání šel představený s Vršatým mezi sousedy pod lípu, aby je zvrátili od čekání na kaplana. Ale víme, jak pořídili.

Když představený s Vršatým vstoupili do světnice, ulekli se nemálo vzácné návštěvy Brávalovy a Mudrochovy, tušíce, že dojdou notného výsměchu pro zatmělost obce. Bývali by nevím co za to dali, kdyby byli páni z města jinou dobou jich navštívili.

A skutečně Brával s Mudrochem začali jich dobíratí, neboť volal advokátův písař Vršatému vstříc: „No to jste v Černé Vsi pěkní osvícenci. Ani v Kocourkově by nedokázali takového nesmyslu na ostudu celého vzdělaného světa.“

„Kam pak jste dal rozum, pane představený,“ křičí Mudroch. „Vy, taková osvěcená hlava obce trpíte ten skándál. Kdyby se to dostalo do novin, měli byste hanbu po celé Evropě.“

„Pánové, činite nám krivdu,“ brání se představený. „Nechť řekne soused Vršatý, s jakou jsme pochoďili, chtěje ty pitomce přinutit, aby se rozešli.“

„Byli bychom se s nimi dostali pomalu do rvačky, kdyby zvonění, střelba a intrády nebyly ukončily naši hádku,“ dí Vršatý na Břízu jsa dopálen.

„Však právě to zvonění, tu střelbu a hudbu mohli jste zamezit,“ praví mlynář.

„Pane, to u nás nejde, jako u vás. Obec naše nemá co mluvit do zvonů, to patří faráři, a učitel si nedá do svých not také foukat,“ dí představený potěšen, že alespoň někudy vyklouzne z nemilých nesnází.

„To má představený pravdu,“ dotvrdil Brával. „U katolíků se nesmí každý míchat do věcí k bohoslužbě určených, jako u protestantův.“

„A proti učiteli také ničeho nezmůžeme. Máť k sobě skoro celou ves, a kam on jde, tam jdou za ním všickni jako ovce za beranem,“ dí Vršatý.

„To je ovšem smutné,“ vece Mudroch, „a proto nedospějete ve zdejší osadě k osvětě, dokud budou na lid působiti pošetilci, jako je váš učitel a většina těch kněžourů.“

„To já také povídám,“ praví mlynář. „Zdejší lid učitelem v temnosti udržovaný je nejméně o sto let ve vzdělanosti pozadu.“

„Ale prosím, pánové, radte, jak tomu pomoci,“ promluvil Vršatý.

„Na vás jest, pánové, abyste si pomohli. My zlomili jsme vaz jiným kosům, kteří jinak než my zpívati chtěli. I vy způsobíte za nedlouho, že si učitele a kněží sotva stará bába všimne,“ tvrdí Brával.

„No, ten prostředek bych rád slyšel,“ diví se představený.

„Bloudkové,“ praví mlynář, „počínajte si, jako sobě všady jinde počínají našinci. Lid zdejší drží se dosud pevně víry a kněží, a proto není přístupen osvícenému smýšlení, protože je stále udržován ve tmách pověry a nevdělanosti.“

„Až nebudou Černoveští věřiti v peklo, a až budou mít kněze za lháře, kteří je balamutí, pak se věru nebudou ani kněžím zpovídati ani jim rucelíbat,“ poučuje Mudroch.

„A o tu hloupou víru a úctu ke kněžím musíte lid zdejší připravit,“ rozkazuje Brával.

„Ale jak,“ táže se zvědavě Vršatý. „Co jsem já se už namluvil podobných řečí zdejším sousedům, ale jako bych prach do větru házel.“

„Pouhými slovy nepořídíte ničeho, nemáte-li na potvrzení svých náhledů po ruce novin a knih,“ jistí mlynář.

„Jen kde takových kněh nabratí,“ dí představený.

„O ty je hej,“ směje se Mudroch. „Celé kupy vám jich pošlu, bude-li libo.“

Teď se skoro jiného netiskne, než samé náboženství nepřátelské knihy.“

„Zastavte kterého koliv roznášeče kněh, a dá vám na výběr spisů, plných pepných trumfů na středověkou pošetilost náboženskou,“ ujišťuje mlynář. „U mne bývávají takoví dohazovači knih na noclehu, kdykoliv do naší krajiny přijdou.“

„Ale že v naší obci žádného nevidívám,“ diví se představený.

„Tady by toho pořídil,“ dí Mudroch. „Dokud věci se mají jako dosud, musí spěchati, aby proběhl, nechce-li, aby naň protivníci osvěty pošťovali celou ves.“

„A jak to navlékneme, aby zdejší lid přece takových kněh a novin do rukou dostal?“ pátrá Vršatý.

„Zcela jednoduše,“ dí mlynář. „Já vám budu noviny posílat po mlecích.“

„A já po zdejších lidech z trhu se vracějících pošlu vám knihy tak, aby je mohli čísti,“ praví Brával.

„Výborně, pánové, tak to půjde,“ jása Mudroch. „Lidé dostavše takové věci do rukou nezdrží se, aby do nich nenaehlédli. Budou čísti, aniž by jich kdo donucoval. A kapka často-li na kámen padá, jednou přece důlek v něm udělá, praví latináři.“

Tak a podobně radí se tato kvítka z čertovy zahrádky o rozšiřování „osvěty“ v Černé Vsi až pozdě do noci. Konečně pořádně malvazem hospodského jsouce osvicení, rozcházejí se v blahé naději ve zdar svých snah a úmyslů.

(Pokračování.)

Zbožný lovec.

Když z rána zlatá dennice
na obzor vypluje
a prvním vřelým polibkem
hor téměř celuje;
v polích se ptáče rozpěje
a libě ševlí:
tu srdce mé se rozchvěje
a Tvůrce velebí.

Když za večera za horou
již mizí slunka zář,
a hvězdičky se objeví
i bleďá luno tvář; —
když ptactva zpěv již umlká,
jen ještě v dáli slavík lká:
tu zvolna kráčím do boru
a zbožnost plní útrobu.

Tebe ctíti v každé době,
dokud nespočinu v hrobě:
toť mou, Pane! vůlí jest,
Tobě vždycky — chvála, čest!

J. J.

DOPISY.

Z Prahy 24. června 1873.

(Zvony u sv. Mikuláše na Malé straně v Praze.)

Během věkův utrpěly zvony na věži chrámu sv. Mikuláše v míře takové, že z pěti na velké zvonici zavěšených čtyry byly pukly. Po dlouholetém žehráni na křapání, došlo konečně k žádoucímu jich přelití.

S přivolením duchovní i světské vrchnosti, přičiněním horlivého osadníka a spolu městského raddy p. Jindřicha Leglera, bylo dne 5. dubna 1872 všech pět zvonů, z nichž čtyry prasklé, a jediný toliko celý, s věže hlavní na náměstí spuštěno.

První, asi 40 centů těžký, Nejsv. Trojici a ku cti sv. Mikuláše posvěcený, měl v koruně nápis z jedné strany: Daniel Tapineus fecit me; z druhé strany: Daniel & Venceslaus Orius, fratres; pod tímto: Johannes Tapineus, syn zvonářův.

Koruna sama obroubena byla vypuklými soškami 12 sv. apoštolů, mezi jednotlivými umístěn vždy jeden článek apoštolského vyznání víry; mezi 1. a 12. apoštolem byla pak slova Páně: Jděte po všecken svět a kažte evangelium všemu stvoření. Kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude; kdož neuvěří, zatracen bude.

U prostřed zvonů z jedné strany byl obraz Ukřižovaného Pána s Marií Pannou a sv. Janem, pod křížem stojícími; doleji po levém boku Ukřižovaného klečely s rukama ku kříži prosebně sepiatýma dvě osoby ženské, z nichžto jméno jedné: Dorothea Skálová, druhé pak Anna Bečzwárzka, (nepochybně dvě dobrodějky přednější).

U prostřed zvonu z druhé strany byl obraz sv. Mikuláše, a z obou stran tohoto nápis: Leta Páně 1604 od purgmistra a raddy, y všecka obec Menšího Města pražského daly jsou tento zvon k cti a chvále Nejsvětější Trojice svatě udělati, tak aby lid křesťanský slyšice zvuk a hlas téhož zvonu, srdce své ku Pánu Bohu všemohoucímu obraceli, z hříchu pokání činili, a na hodinu smrti své pamatovali. Jest slyt v domu, jenž sluje od starodávna

„u Petržilků,“ z toho buď Pánu Bohu čest a chvála.

Na samém okraji zvonu byl nápis: 1604 † Curavit fieri Melchior Ories, vir consularis. — Andreas Altmann.

Istam Campanam fabricavit Concio, carne Quam proprio saturam sanguine Christus alit.

(Tento zvon zhotovila Obec, jižto — Tělem sytou — vlastní Krví Kristus živí.)

Památný to dojistá dystichon, na dobu tu, kde Kališníci v držení měli původní kostel sv. Mikuláše (od roku 1420 až do roku 1622), zřejmě poukazující.

Druhý zvon, asi 22 centů těžký, Paně Marii zasvěcený, měl hned v koruně dvěma řadama kolem táhnoucí se nápis latinský:

A Nativitate Jesu Christi Anno Domini Millesimo quatuor centesimo nonagesimo octavo (1498) Campana fusa est per magistrum Egydium, canulatorem Novæ Civitatis, ad Laudem Dei Omnipotentis. Veni Pater omnium, et da nobis pacem omnibus fidelibus, qui credunt in Te. — Ex hoc laus Deo.

U prostřed zvonu bez okrasy zcela hladkého byl vypouklý obraz Panny Marie s Ježíškem na rukou.

Třetí zvon asi 6 centů těžký, ku cti sv. Václava posvěcený, měl na koruně německý nápis kolem se táhnoucí: Martin Hilliger gos mich Anno Domini MDCII. (1602), u prostřed pak zvonu zcela hladkého byl z jedné strany obraz sv. Václava, co rytíře, v brnění a s praporem v ruce, z druhé strany obraz Ukřižovaného s Pannou Marií a se sv. Janem podle kříže stojícími.

Čtvrtý zvon asi 2 centy těžký, beze vší okrasy, bez nápisu i obrazu zcela hladký, od zvoníků: „Ježíš Maria“ neb „Křížek“ zvaný, jímžto po slavném klekání večerním dáváno znamení k modlitbě za duše v očistci.

(Tyto čtyry zvony byly vesměs prasklé, a přelity tak, že z dvou posledních těchto, z třetího a čtvrtého totiž, jest jeden toliko, s přidáním nové zvonoviny, asi jedenáct centů vážící, a sv. Václavu zasvěcený.)

Pátý zvon konečně, jediný to celý zachovaný, a ku cti sv. Mikuláše posvěcený, má u prostřed hladkého pole z jedné strany obraz sv. Mikuláše, s nápisem po obou stranách: Pro čest a chválu věčného Pána Boha. Pan Purkmistr a Radka, y všecka Obec Menšího Města pražského k svatému Mikuláši tento zvon

Brikcimu, zvonáři, z Cymberku, v Novém Městě pražském, dali jsou udělati, aby lid křestianský, majíc sobě zvuku téhož zvonu v známost uvedeného, k slovu Božímu, k modlitbám svatým a k chválení Jména Božího se od práci hmotných odprázdňovali a scházeli. Stalo se Leta Páně 1576. Z druhé strany znak Menšího města pražského. Koruna zvonu obroubena jest pásmem vypuklin, po třetí vždy se opakujících, k nerozeznání. Na čtyrech hranách okraje jsou symboly, jak se zdá, čtyř kardinálních ctností.

Šestý zvon, asi cent vážící (od Schallera Beschreibung Prags 2. Band, Seite 20. pod číslem 5. uvedený) zavěšen jest na menší zvonici, a jmenuje se *umíráček*; jest beze vší ozdoby, a nese nápis německý: Hans Rosenlecher hat mich gegossen 1628; pochází tudíž již z časů, kde původního chrámu sv. Mikuláše dostalo se Jesuitům, kteříž jej na tomtéž místě v nynější (rozšířenější) prostornější způsobě přestavili.

Přelítí čtyř prasklých zvonů na tři svěřeno Anně Bellmannově, pozůstalé dcery chvalně známého zvonáře Karla Bellmanna, na Novém Městě pražském, v široké ulici, v domě u Sedmi Mečů zvaném, a práce nákladem 2386 zl. 10 kr. r. m. za práci zvonářskou, nákladem pak 861 zl. 45 kr. r. m. Ondřeji Vaněčkoví za práci tesařskou, konečně 580 zl. 13 kr. za koupené dříví dubové, celkem tudíž 3827 zl. 68 kr. r. m. šťastně ku konci přivedena v první polovici dubna 1873 poctivým werkmištem Františkem Sedlmayerem, kterýž dokonav dílo toto, brzy na to ulehl, a dokonat též pouf vezdejší, neboť již dne 13. dubna 1873 na souchotě v Pánu zesnul, při jehož pohřbu a vynášení mrtvoly z domu, dne 15. dubna 1873 na tyto jím přelité zvony ponejprv, ovšem improvizovaným způsobem, hranou jemu vyzváněno bylo. Bylo to poslední dílo Sedlmayerova.

Přelítý zvon první, 40 centnýřů těžký, má v koruně a na dolejších okraji obyčejnou okrasu listovou, prostředek jest zcela hladký, a z jedné strany vypouklý obraz Nejsvětější Trojice, a hned podle tohoto obraz sv. Mikuláše, a pod oběma český nápis: Zvon tento přelít jest ku cti a chvále nejsvětější Trojice nákladem záduší a péči obce Pražské jakožto patrona kostela sv. Mikuláše léta Páně MDCCCLXXII ve zvonářské dílně Anny, dcery Karla Bellmanna v novém městě Pražském; z

druhé protější strany jest znak měst pražských, a pod tímto nápis český: Léta Páně MDCIV byl slit tento zvon nákladem obce Menšího města Pražského ku kostelu sv. Mikuláše v témže městě Danielem Tapineem, zvonářem v Novém městě Pražském.

Druhý zvon, asi 21 centů těžký, v koruně a na okraji prvním i třetímu podobný, má z jedné strany vypouklý obraz Marie Panny Nepoškvrněné, s podpisem: Zvon tento přelit jest ku cti a chvále nepoškvrněného Početí Panny Marie nákladem záduší a péči obce Pražské, jakožto patrona kostela sv. Mikuláše, leta Páně MDCCCLXXII ve zvonářské dílně Anny, dcery Karla Bellmanna v Novém městě Pražském; z protější strany jest znak měst pražských s podpisem českým: Léta Páně MCCCXCVIII byl slit tento zvon od mistra Jiljího, konváře v Novém Městě Pražském.

Třetí posléze, ze dvou slitý, asi 11 centů těžký, má z jedné strany obraz sv. Václava s podpisem: Zvon tento přelit jest ku cti a chvále sv. Václava nákladem záduší a péči obce Pražské jakožto patrona kostela sv. Mikuláše leta Páně MDCCCLXXII ve zvonářské dílně Anny, dcery Karla Bellmanna v Novém městě Pražském; z protější strany znak měst pražských s podpisem českým: Léta Páně MDCII byl slit tento zvon Martinem Hilgerem, zvonářem.

Právě v oktávni den Božího Těla, dne 19. června 1873 přikročeno k posvěcení zvonů nově přelitých. O 9. hodině ranní dostavil se do dílny Bellmannovy, v malý chrámeček proměněné, všemožné kvitím ozdobené, světicí p. biskup Karel František Prucha, prelát školastik, při improvizovaném hlaholu zvonů na svěcení čekajících, uvítán panem purkmistrem J. Hulešem, panem raddou Jindřichem Leglerem, a ještě dvěma pány, u přítomnosti dvou asistentů, pp. Františka Razáka a Edvarda Švehly, kaplanů to mikulášských a šesti pp. akolythů, jakož i valného zástupu věřících, jal se žehnati zvonům od země vyvýšeným a růžemi ověnceným dle obřadu předepsaného, a sice první na počest Nejsvětější Trojice a sv. Mikuláše, druhý ku cti a chvále Nepoškvrněného Početí Panny Marie, a třetí ku cti a chvále sv. Václava, a ukončiv celý posvátný výkon kratičkou ale srdečnou promluvou jak k lidu přítomnému, tak k zástupcům města tuto přítomným zvlášť, při hlaholu

zvonů improvizovaném opustil dílnu zvonářskou doprovázen blahopřáním a díkem všech přítomných.

Odpoledne na to vytaženy jsou všechny čtyry zvony, tři přelité a čtvrtý zachovaný a poněkud očištěný, na místo patřičně k zavěšení, bez všeliké nehody a bez úrazu. Ponejprv jimi vyzváněno v svatvečer sv. ap. Petra a Pavla. *F. R.*

KRONIKA.

Z Prahy. Vyšší svěcení udělovati bude J. M. světicí p. biskup a sice ve středu 9. července podjahanství, v pátek 11. t. m. jahanství a v neděli 13. t. m. kněžství vždy v 8 h. ráno v kolleg. chrámě u Věch Svatých na hradě. U večer před každým svěcením bude míti nejdůst. p. biskup k svěcencům řeč vždy v 6 h. v kapli seminářské. Dá-li Pán Bůh, bude na kněžství posvěceno 31 alumnů arcib. semináře, 3 klerikové řádu Maltežského, 3 ř. křižovníckého, 4 ř. premonstr. na Strahově, 4 ř. premonstr. z Teplé, 3 ř. benedikt. z Břevnova a 2 Augustiniáni. Úhrnem přibude tedy 50 nových kněží, z nichž někteří v Praze sloužiti budou první mši sv. a udíleti obvyklé při primiciích požehnání a sice hned v pondělí 14. t. m. v seminářském kostele u sv. Salvatora jeden v 6 h. a jeden v 7 h. ráno; téhož dne u sv. Ignáce jeden v 6 a jeden v 7 hodin; na Vyšehradě 1 v 8 h., na Skalce 1 v 8 h., u Albětinek 2 v 9 h., u nejsv. Trojice na Spálené ulici 1 v 8 h., u sv. Jindřicha 1 v 8 h., u Šedých sester (sv. Bartoloměje) 1 v 8 h., u sv. Ducha 1 v 7 h., u Milosrdných sester pod Petřínem 1 v 6 a 1 v 8 h., u Anglič. panen 1 v 8 h.; v úterý 15. t. m. u sv. Salvatora 1 v 6 h., a ostatní po venkově.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 5. července u Anglických panen na Malé straně, od 6—9. v Emausích, od 10—13. u sv. Jiří na Hradčanech, od 14.—17. u Voršílek.

— Ve farním chrámu Páně *Karlinském* koná se církevní památka sv. *Cyrylla a Methoděje* od dneška slavností osmidení. Zítra, v neděli, 6. t. m. (o pouti) budou v 6 h. ranní služby Boží, v 9 h. slavná mše sv., v 10 h. kázání, v 11 h. tichá mše sv., odp. o 4. hod. kázání a v 5 h. české nešpory.

— Zítra bude v semin. kostele u sv. Salvatora o 11 hod. svěcení *praporu* zlatníků a stříbrníků pražských a po té slavná mše sv.

— Vel. kněží, d. 16. července 1848 v Praze na kněžství posvěcení, sejdou se 15. t. m. v k. arcib. semináři, aby d. 16. společnou pobožností oslavili památku 25-letého kněžství svého.

— V úterý 15. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jindřicha na Novém městě tímto pořádkem: V 6 a 8 h. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní, po té něm. kázání, v 11 h. pontif. mše sv., odp. o 4 h. bude české kázání, pak nešpory s pozhnáním.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 148 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos již 892 osoby.

— *Bířmovanců v střidnictví Černokosteleckém*, kdež J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup od 16. června do 2. července bířmoval, bylo 5746, a sice: v Mukařově 331, v Černém Kostelci 785, v Konojedech 456, ve Volešci 221, v Kru-tech 303, v Uhlířských Janovicích 745, ve Vavřinci 291, v Ratajích 394, v Oužicích 367, v Sázavě 643, v Skalici 209, v Koceradech 234, v Ondřejově 466 a v Hrusicích 301. — Od 6—30. t. m. bude J. Em. bířmovati ve vik. *Rokycanském*.

— *Vlašská kaple v Praze*. Letos slaví vlašská kongregace památku třístaletého trvání svého. Zmatky, jež v 15. a 16. století zemí italskou zmítaly, pohnuly mnohé bohaté rodiny italské vystěhovati se, z nichž některé usadily se v hlavním městě našeho království. Dne 15. srpna 1573 sestoupili se Vlaši, v Praze se zdržující, ve zvláštní kongregaci a založili na Malé straně na patě Petřina špitál pro nemocné všelikých vyznání náboženských, na Starém městě kapli, kterouž dne 9. srpna 1600 sv. Římské církve kardinál arcibiskup Spinelli posvětil. Jméni společnosti, z počátku nemalé, zmenšilo se za rozličných udalostí osudných tou měrou, že konečně kongregace r. 1789 pozbyla všeho jmění. Tím stalo se, že nynější vlašský sirotčinec, zřízený r. 1804 na místě starého špitálu, odkázán jest na štědrost obyvatelstva tohoto hlavního města Prahy. Nelze ale z názvu domnívati se, že sirotčinec zřízen jest jenom pro samé Vlasy, neboť ze všech 23 chovancův jest jenom jeden Vlach, ostatní jsou Češi. — Nuže, k vůli svrchu dotčené slavnosti 300letého trvání kongregace vlašské usnesli se úřadové této kongregace opraviti vlašskou kapli ve velké Karlově ulici, kteráž stavba oprav velice potřebovala. Kaple vystavěna jest

v krásném slohu renesančním. — K tomu cíli otázaní o radu historický malíř Sequens a ozdobní malíři Krieger a Stöhr. Náklad na opravu vypočten na 12000 zl. Poněvadž řečená kongregace nemá tolik peněz, aby mohla sama vésti náklad, bude žádati obyvatelstvo pražské o laskavé přispění. Část nákladu hodlá zapraviti z výnosu spisu „Historie vlašské kongregace,“ jež vyjde dne 15. srpna t. r., t. j. v den slavnostní.

— *Z Litoměřic*. Za příčinou ochravnění nejdůst. p. biskupa odročena jest ohlášená visitační cesta a bířmování v Libereckém vikariátu.

Ze Solnohradu odeslána adresa biskupů tétož provincie nejdůst. p. Eug. Lachatovi, biskupu Basilejskému. V úvodu podotýká kníže arcibiskup Solnohradský, že jež veškerí nejdůst. sufragánové provincie čestným úřadem poctili, aby i jejich jménem nejhlubší soustrast vyjevil Jeho biskupské Milosti, za příčinou nejnovějších politování hodných udalostí, načež adresa dí doslovně: Přijmiz Vaše biskupská Milost jménem nás všech projevení nejhlubší bolesti, kterou s Vaší Milostí sdílíme nad neslýchanými útlaky katolíků, jichž jevištěm stalo se tak zvané svobodné Švýcarsko, ze jména staroslavná diecése Basilej-Solothurnská, a které výborného vrchního pastýře a svědomitého klerus za kořist si obraly. Ale račte přijmouti také netajené vyjádření naší pochvaly a jednomyslného souhlasu k opatřením, která Jste učiniti ráčil, aby Vaší biskupské péči svěřené katolické zájmy před křiklavým porušením jak přirozeného, tak umluveného práva ochráněny byly. Učinil Jste tak s úplnou oddaností ku své pastýřské péči, jakož i s úplným sebe zapřením, které upomíná na nejkrásnější vzory katolické obětovnosti. Statečný klerus, který k Milosti Vaší vzorně stojí, sdílí nehynoucí zásluhu, kterou Vaše biskupská Milost zjednala si pravou péči pastýřskou a zářícím příkladem o věřící své diecése, o nás a o všechny, jejichž záležitost společná s církví jest. — Přijmi Vaše biskupská Milost za to nejvřelejší od nás dík, a může-li co přispěti toto naše účastenství k útěše, kterou čerpati ráčíte ze svědomitého plnění Svých povinností, prosíme, aby ráčil Jste ujištěn býti, že další průběh Vaší přebítné záležitosti vroucí modlitbou provázeti budeme, a šťastný a slavný výsledek Milosti Vaší i soubojovníkům od Pána vyprositi neopomeneme „ut cum apparue-

rit Princeps pastorum, percipiat is immarcescibilem gloriæ coronam.“ (Podpisť 8.)

Z Pruska. (Zákony na utlačení církve. Pokr.) Jako se zákonní ustanovení strany vzdělání a dosazení duchovních každému katolíku protiviti musí: tak nemile dotýká se ho i zákon o disciplinární moci církevní. Nejen, že se stát o to dostatečně postaral, aby jen „národní“ (ve smyslu pruském) kněží odchovávaní byli, on touží především po bezpečnosti před všelikými možnými i nemožnými „vrtochy“ toho neb onoho hodnostáře církevního nejvíce ale před církevním vrchnictvím nynějších biskupů pravověrných. Proto napíná stát pruský všechny síly, aby jenom vyšší dohled na veškerou církevní moc disciplinární do svých rukou dostal, aby tak do základu „národního církevnictví“ poslední kámen zasaditi mohl. Proto má disciplinární moc jenom německá církevní vrchnost vykonávati, a žádá jiná; censury papežské pozbyvají od nynějška v Prusku platnosti své úplná a to cestou zákonní. Tímto zákonem jeví se nám i biskupova moc disciplinární tak *sužena a sevřena*, že nám podstata její pod rukama takřka mizí a toliko stín z ní zůstává. Tu již není řeči o nějakém řízení kanonickém, ale o řízení král. pruském. Biskup stává se zákonem tím státním *návladním* ministrovým, jeho soud soudem podrízeným, od něhož k vyšší instanci, k instanci státní *odvolání* diti se může. A nikdo netáže se po tom, zdali stát o věcech církevních soud vésti může — vždyť domnívá se býti papežskou kurií církve, před níž potom všeliké církevní záležitosti jako v poslední instanci rozhodnuty býti mohou. Zákony ty neprojevují toliko falešný smysl vrchnictva státního nad církví, ale ony jsou takřka vtěleným výrazem věty Heglovy: „Stát jest přítomný bůh.“ Prusko neuspokojí se pouze církev zcela ignorovati, ono chce z ní učiniti bezvolný stroj, s nímž dle chuti se točiti, jehož dle možnosti upotřebiti lze.

To vysvítá ze zákonů těch a kdo více k jádru jejich přihlédně, ještě více v přesvědčení tom utvrzen býti musí. Ony působí veliký a náhlý převrat v dosavadních náhledech křesťanských; vzdělávání, dosazování duchovních a disciplinární moc nemohou a nesmí býti privilestkem státu, ale ony jsou od zakladatele křesťanství podstatným privilestkem církve.

Kristus neučinil posláním apoštolů svých závislým na některé moci světské. Tot jasné jako slunce!

Z Nizozemí. (Postavení církve katol.)

V Belgii kardinál Frankenberg z Malína (Mecheln, Malines) na odpor se postavil provedení josefinských zásad o všeobecném semináři pro kněze neohrožené a s prospěchem. Naproti tomu zase francouzská revoluce a despotismus Napoleona I. všemožně rozšiřovaly zde necírkevní smýšlení. Nové boje připravovalo kat. Belgicku spojení s ponejvíce reformovaným Holandskem v království Nizozemské. (16. března 1815). Králem Vilémem I. v konstituci 15. července 1815 udělená svoboda církvi 18. byla již v mnohých člancích, více pak stranickou holandskou vládou s odstrkováním katolíkův porušena. Brzo dospělo to k veřejnému pronásledování. Biskup Broglie z Gentu byl vypovězen (1817), mnoho duchovních sesazen aneb uvězněno; dekretem ze dne 9. a 11. března 1818 zrušeny byly všechny náboženské společnosti mužské jak ženské, které prý ku všeobecnému dobru neprosplývaly, rozjímavý jen trávice život. Varující hlas knížete Metternicha na sjezdu v Cáchách ke králi Vilému I. „Buďte-li Vaše Milost se svými kat. poddanými dále tak jak až posud zacházeti, ztratí je,“ zůstal bez výsledku. Pronásledování trvalo dále a roku 1825 bylo ještě větší. Nyní byla kat. učiliště zrušena, a pro posluchače bohosloví všech diecesí, dle vzoru všeobecných seminářů Josefa II. filosofická koleje v Lovani zřízena (1825). Poněvadž mimo zlehčování církve a biskupů též zemského jazyka, mravů a práv se nešetřilo, přišlo k odtržení Belgicka od Holandska (1830), při čemž kněžstvo neutrálně se chovalo.

Když arcibiskup Malinský, František Antonín kníže Meanský, v nové ústavě svobodu vyučování a spolčování se provedl, vyvinovalo se přísné katolické církevnictví v liberálním rouše. Brzo vznikly též mnohé mužské i ženské kláštery pro rozličné potřeby zemské; pravidelnými dobrovolnými příspěvky mohla svobodná kat. universita založena a otevřena býti nejprve v Malínu, pak v Lovani (1. prosince 1835), jež v brzkou veliké se těšila návštěvy a nyní vydává vážný vědecký časopis „Revue catholique.“ Spolek k rozšiřování dobrých knih a misie řeholníků po městech a obcích podněcovaly kat. život, obzvláště velikou obětovnost pro zámořské misie mezi pohany. Pokus pro nemravnost sesazeného abbéa Helsena, zaraziti katolicko-apostolskou církev zůstal přes nesmírné úsilí svobodných zedníků bez výsledku. († 1842 smířen s kat. Církví).

Proti dalšímu rozšiřování a utvrzování se katolicismu počali svobodní zedníci nyní s takou nenávistí a násilím rádit, že mezi rokováním o zákonu dobročinnosti opětně k pouličním výstupům a k sboření mnohých klášterů došlo, vážení kněží a řeholníci nectně byli tupeni a soudně pronásledováni. Čtyřtisíce svobodných zedníků založili dokonce spolek „Solidaires“, kteří se zavázali, že nepřipustí ani k vlastnímu smrtelnému loži, ani k někomu z přívrženců duchovního. Účelem jejich jest: Zničení katolicismu, ano i křesťanských ideí, jak přísaha jejich zní: Králův a náboženských blouznivců co metly světa nenáviděti. Výstředně bořivému tisku svobodných zedníků na odpor se staví dobře spravovaná publicistická činnost katolíkův, jakož i v komorách svobodomyslné straně vždy konservativná církevní naproti stojí. Nového podnětu dostalo se nábožensko-církevnímu životu v Belgii sjezdem katolíků v Malině 1863, jenž nejen vynikající katolíky spřízněných zemí románských Francie, Španělska, a Portugalska, ale i z Anglie a Německa přivábil.

Mimo arcibiskupství v Malině jsou ještě sídla biskupská: Namur, Gent, Lüttich, Tournay a Brugge.

V Holandsku nemohly ani nesmírné zášti Calvinistův, ani jednotu církve ohrožující Jansenismus v Utrechtu, Harlemu a v Deventeru, ani opatření vládní kat. církev potlačit. Již r. 1840 napočítalo se mezi 2,860,450 obyvateli 1,100,616 katolíků. Až do nejnovější doby byla t. zv. holandská misie na 7 arcikněžských okresů rozdělena a apoštolskými vikáři spravována.

Králem Vilémem I. pro spojené r. 1815 Nizozemí uzavřená smlouva (1827) nemohla k vůli ostré reakci Calvinistův provedena býti a ani násilné odtržení Belgie nevymohlo kat. církvi žádoucí svobody. Než přece rostl počet společností náboženských i zde.

Nového rozkvětu nabyly kat. život, když papež Pius IX. r. 1853 církevní hierarchii opět zavedl, čímž katolíkům dostalo se arcibiskupství v Utrechtu, hlavním to sídle Jansenistů, s podřízenými biskupstvími v Harlemu, Herzogbuschu, Bredě a Ruremondu. Již dříve v konstituci z r. 1848. dosažené svobody vyznání s potomním svobodomyslným zákonem školským užili katolíci k rozšíření řeholních ústavů a k obrácení činnosti jejich i pro školy. Nyní byla též publicistická činnost katolíků ve

spisech populárních, v denních listech a v národních kalendářích obsáhlejší a větší.

Rovněž pokrok ukazuje se též ve velkovévodství Lucemburském, kdež apošt. provikář církevní správu vede, když biskup Laurent r. 1847 byl vypuzen.

Ze Španělska. (Církev kat. v 19. století). Ve Španělsku začaly boje, když Ferdinand VII. po svém návratu zřízení kortesů z r. 1814 odstranil, a dřívější stav obnovil. Boje, které z toho povstaly mezi apoštolskými a liberály, přivedly vrhnutí vojska francouzského, jež od lidu pozdraveno bylo co osvoboditel ode jha svobodných zedníků (1823).

K novým vzpourám podnět dalo zavedení Ferdinandem poslušnosti starokastilské místo salické ve prospěch třetí jeho choti Marie Kristiny a její dcery Isabelly, která nyní po smrti krále (29. září 1833) teprvé 3 roky majíc za královnu co Isabella II. zvolena byla. Matka její Kristina vedla vládu a hledala pro sebe podporu ve vládě konstituční. Brzo na to vzniklo povstání v baskických provinciích a v Aragonii ve prospěch Dona Carlosa, bratra Ferdinandova, jenž co Karel V. prohlášen byl. Válka občanská, která odtud povstala a stát i církev spustošila, skončila se teprvé smlouvou v Bergare (31. srpna 1839) ve prospěch strany konstituční pro Kristinu a nejvyššího jejího vojevůdce Espartero. Mezi válkou byla církev neslýchaně spustošena; čtená biskupství a katedrální chrámy a 300 klášterů bylo zrušeno; poklady věd a umění rozmetány, načež pak konstituce z r. 1837 prohlásila: národ se zavazuje jenom bohoslužbu a kněze církve katol., k níž se Španělské přiznávají, vydržovati. Brzo bylo ve Španělsku a provinciích 22 biskupství uprázdněných.

Když na to zářijové vzbouření 1840 královnu Kristinu vyhnalo a vládu na Espartero provisorně vneslo, byl papežský nuntius pro domluvu nad spáchaným násilím ze země vypovězen. Když byl Řehoř XVI. nad takovouto křivdou hlasu svého pozdvihl, nazvala to vláda španělská vypovězením války (30. červce. 1841) a přetřhla hned všecko s Římem spojení. Biskupové od vlády jmenovaní byli násilně dosazeni, a kteří ji odporovali, se svých stolic vyhnáni. Nyní vyzýval pap. Řehoř všechny věřící k veřejným modlitbám za těžce potlačované Španělsko. Ministerstvo však bylo po krátké době svrženo, Espartero ze země vypovězen, za to Isabella II.

plnoletou prohlášena a k vládě povolána (říjen 1843). Vyhnaní biskupové směli se vrátiti; r. 1840 zrušený soud „Rota de la nuntiatura apostolica“ opět byl otevřen.

Po dlouhém vyjednávání domnívala se královna Isabella, že může kortesům 15. pros. 1848 oznámiti: poměry Španělska k Piu IX. že jsou opět urovnány, a mohla také 4. dubna 1860 prohlásiti konkordát již r. 1851 uzavřený, načež bylo bullou „In celsissima“ zřízení biskupství Victoria dovoleno 26. září 1861. Pak bylo ještě dovoleno biskupství Madridské a Cindadrealské i sestává tedy církevní rozdělení Španělska z provincie Burgoské se 6 suffragány, Compostelské s 5, Granadské, Saragosské, Valencijské a Valladolidské po 5; Sevillské jen se 4, Tarragonské s 7 a Toledské se 6 suffragány. Se sídly biskupskými na ostrovech Balaerských a Kanárských, v záp. Indii a na Filipinách čítá Španělsko teď 58 biskupství.

Uplných mužských klášterů trpí ve Španělsku liberalismus právě tak málo, jako v Portugalsku. Mají však Piaristé, Lazaristé, Oratoriáni, Augustiniáni, Dominikáni, Františkáni a Jesuité četné kongregace. Za to však jest počet ženských klášterů mnohem větší, a množí se, kdežto mužských řádů ubývá.

Paběrky.

15. Prach jsi, a v prach se obrátíš!

Znamenití přírodopytci byli přinuceni uznati, že kosmogonie biblická úplně souhlasí s nejnovějšími nezvratnými výzkumy přírodovědy. Slova výše položená, vzatá z I. Mojž. 3, 19. nejsou ovšem pronešena ve mluvě lučby, avšak přece s ní dle smyslu v úplném jsou souhlasu. „Čtvero prvků našeho tělesného žití“ — píše dr. Klencke ve svém díle „Die physische Lebenskunst“ (Leipzig 1864 str. 126) „praobyčejné jsou látky. Kyslík nestojí nás pranic, když jej vdycháme; jest velmi dotíravou věcí, když naše víno, naše mléko a naše pivo zkyslí aneb náš skvoucí čestný kord rezem poskví; vodík jest také taková všední věc, proti jejíž dotíravosti se často opatřiti musíme; uhlík, tento pecivál, jenž nás špinou a sazemi maže; dusík, před nímž prcháme, kde jej větríme, a jenž ve spojení s jinými prvky velmi nepřijemně páchnoucí plyny plodí — to jsou ty obyčejné látky, z nichž sestáváme, jež vzrůstu nám dávají, z nichž ani jedna v „chlebě našem vezdejším“

scházeti nesmí, nemáme-li, živořiti, chřadnouti a bídně zahynouti.“

J. B—k.

17. Zakuklený Jesuita.

V jedné vesnici ve Vestfálsku vypo-máhal o svátcích vánočních tamnímu faráři kapucín, jenž jest trochu podoben Jesuitovi P. Str...ovi v tamnější krajině známému. Několik ouzkostlivých dušinek mělo jej skutečně za onoho Jesuitu; i běželi k úřadu a oznamovali celi ulekani, že Jesuita P. Str. za kapucína se přestrojiv káže. Slavný úřad dostal též husí kůži, a odeslal ihned komisaře do fary, jenž zakukleného Jesuitu zde šťastně napadl. Farář podtají se kochal v strachu, jaký měl čacký pan komisař před Jesuitu a aby mu dodal mysli, začal sám: „Račte si jen toho pána pořádně prohlédnouti. Tento vous jeho jest, jak vidíte, skoro stopu dlouhý. Jelikož vous tento od 1. prosince, kdy Jesuité naši krajinu opustiti museli, nemohl tak narůst, a jelikož Jesuité, jak známo, před tím žádných vousů nenosili, musí tento vous býti falešný.“ Poslušný sluha poslušného sluhu knížete Bismarka škubal a tahal vousy kapucínovy, poznal ale konečně, že vous není přilepený nýbrž přirozený, a odjel s nepořízenou, odkud byl přišel.

(St. Josephsbl.)

Literární oznamovatel.

— „Antonín Brus z Mohelnice, arcibiskup Pražský.“ Historicko-kritický životopis počtený cenou fakulty theologické na cis. kr. universitě Karolo-Ferdinandské. Na oslavu 900letého jubilea diecése Pražské sepsal dr. Klement Borový, cis. král. řádný profesor církv. práva na vysokých školách Pražských. Nákladem *Dědictví sv. Prokopa*. Číslo XI. (Za rok 1873.) Tiskem kn. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse v Praze 1873. Obsahuje v sličné úpravě na 324 str. předmluvu, úvod (mezivlád od r. 1421—1560), životopis ve dvou hlavních částích a sice: Arcibiskup Pražský na sněmu Tridentském (r. 1562 a 1563) a velepastýřské působení Antonína z Mohelnice v arcidiecési od r. 1564—1580. Dodatek obsahuje listiny důležitější posud neuvěřené. K tomuto podílu přidáno (str. 317—320) apoštolské Breve, jímžto všem členům, spisovatelům a dobrodincům Dědictví sv. Prokopa v Praze uděluje se plnomocné odpustky v hodinu smrti, o čemž jsme v „Blah.“ č. 15. na str. 239 zprávu dali; na str. 321—324 vytištěny nové stanovy dotčeného Dědictví. — Kniha se vydává u Štýbla,

— „*Katechismus čili Výklad katolického náboženství pro národní školy.*“ V Praze 1873. V komisi Karla Bellmanna. Str. 138. Co v arcidiecési Pražské od mnohých let slibováno, leží tuto před námi, nový pokus katechismu, jenž vyniká stručností a tím, že od posavadního katechismu neliší se v soustavě ani co do hlavních dílů ani co do podrobného rozvrhu a seřazení jednotlivých částí nauky křesťanské. Po našem zdání neschází tomuto pokusu než vytříbení, a ještě vydavatelstvo v předmluvě vznáší k pp. katechetům a všem duch. přátelům mládeže snažnou žádost, aby návrhy k opravám a k dodatkům naznačili a nejdůst. k. arcib. konsistoři v Praze zaslali si neobtěžovali, radíme, aby se to dělo tou měrou, by nikdo pak neměl již čeho namítati. Tak doděláme se konečně jediného katechismu ve všech obecných školách. Již pak žádáme sami, aby úvod na str. 73. „O Božích příkazích“ zněl takto: Nestačí k spasení, aby člověk toliko srdcem věřil, co Bůh zjevil: on musí také vírou svou skutky osvědčovati (místo: osvědčiti), to jest činiti, co Bůh přikazuje, velí (místo: přikázal). Dále budiž na str. 93. výměr pomluvy a na cti utrhaní v souhlas uveden s jinými českými katechismy. Na str. 5. budiž v textu (Ž. 13, 1.) slovo „nesmyslný“ nahrazeno slovem: „nerozumný.“ Tisk jest hoden pochvaly.

— „*Svatého Františka Saleského, biskupa ženevského, Bohumila čili Navedení k zbožnému životu.*“ Dle úplného vydání pařížského znova na český jazyk přeložil a potřebnými modlitbami opatřil Jan Nep. František *Desolda*, kapitulár a kněz řádu premonstrátského v Teplé, kníž. arcibiskupa pražského notář, profesor řeči klasických na cis. král. gymnasiu plzeňském, spisovatel modlitebních kněh: *Kytice rajská*, *Manna*, *Svatyně Sionská*, *Tomáše Kemp. Zlatá knížka*, *Svatost oltářní*, *Svatý Alois*. Nakladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. S pěkným obrázkem sv. Františka Saleského, str. XVI (nástin života sv. Fr. Sal.) a 581 mimo obsah. Na str. 489—581 jsou modlitby. Úprava sličná.

— Dne 16. července t. r. bude tomu sto let, co v Hudlicích u Berouna narodil se jeden z nejpřednějších spisovatelů a vzdělavatelů národa českého, věhlasný *Josef Jungmann*. Stoletá památka tato bude oslavena v Praze d. 12. a 13. t. m. průvodem s pochodněmi a položením základního kamene jeho pomníku, v Hudlicích pak d. 19. a 20. slavnostní řečí a mši sv., odhalením pomníku atd.; podobně i po celé vlasti. Za tou příčinou vydáno více příležitostných spisků, obrazů a j. Připomínáme: „*Fotografické Album.*“ Nakladatel Fr. A.

Urbanek v Praze. Č. 32. přináší fotografické poprsí Jos. Jungmanna, jeho náhrobek na Volsanech, pomník v Praze a rodný domek v Hudlicích. — Dále spisek: „*Josef Jungmann.*“ Životopisný nástin od Jos. Kouby, ředitele průmyslo-hospodářské a vyšší dívčí školy v Karlíně. S podobiznou a programem slavnosti v Praze, obsahujícím též slova obou kantát a proslov k slavnostnímu představení. V Praze 1873. Tiskem a nákladem Jos. R. Vilímka. Str. 24.

— „*Život chudoby a bohatství.*“ Sociální román, seš. 5. (str. 257—320) nelze nám schváliti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Černý, farář v Popovicích, 26. června (nar. v Praze 25. srp. 1823, vysv. 16. července 1848);
- P. Augustin Fr. Pecher, převor ř. premonstr. v Teplé, k. arcib. notář, 25. června (nar. v Planě 18. srpna 1801, vysv. 14. srpna 1826).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jan Roškot, farář v Krásné Hoře, za faráře v Nechvalicích;
- p. Jan Suppan, kapl. za admin. v Uh. Janovicích;
- p. Jan Vachulka, kapl. v Slaném, za fund. kapl. na Smečně;
- p. Martin Kabát, kapl. ve Pcherách, za proz. kapl. do Slaného;
- p. Ferd. Kučera, adm. v Hobšovicích, za proz. kapl. do Pcher;
- p. Bartoloměj Přidalík, výp. kaplan, za admin. v Popovicích;
- p. Felix Bica, za proz. kaplana do Družce.

Uprázdňená místa:

- Uhlířské Janovice, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteina; od 22. června.
- Popovice, fara patron. p. Zdeňka hrab. ze Sternberka, od 2. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Mat. Emmer, b. notář, farář na odpoč. 15. června (nar. v Žirovnici 3. února 1803, vysv. 28. srpna 1826).

Milodary. Na posvátná roucha pro pohřbený kostel v Jáchymově: dp. Em. Urban, děkan v Brozanech, 10. zl.

Tímto číslem počalo II. půletí „*Blahověsta.*“ Činíme uctivé pozvání ku předplacení podotýkající, že i půletí I. na skladě jest, jakož i úplné výtisky z r. 1869—1872.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditio:
v kněžství
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
kněží

Celoročně 3 zl.
polov. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3 zl. 50kr.
polov. 1 zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

proti nářknutí, jako by byl po stolci arcibiskupském v Konstantinopoli toužil.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

Úvod.

Bylť sice svatý Řehoř již na biskupství posvěcen a to pro církev Sasimskou, města Kappadockého. Ale pro spor s biskupem Anthimem stolec ten nikdy nenaštoupil, nýbrž taká byla pokora jeho, že raději se v samotu odebral a dále v ctnosti a zbožnosti se cvičil. Taki když byl (379) do Carhradu od některých biskupů a věřících povolán, nepočínal si jako biskup, ale shromáždě skrovné zbytky pravověrných katolíků vůkol sebe, kázáním je ve víře utvrditi, pochybující a sklamané opět získati hleděl. (VI.) Tak se po smrti ariánského císaře Valenta (378) za příčinou dané svobody víry od Gratiana počet katolíků v Carhradě co den množil, až pak Theodosius, jsa za spoluvládce obrán a nahlížeje bezpráví, které se katolíkům odnětím jich chrámů stalo, jím je všechny opět navrátit. (26. listopadu 380.)* Tu sám císař do chrámu sv. Sofie po boku Řehoře slavně vstoupil a téhož dne k snažným prosbám lidu sv. kazatele, až zpěčujícího se, na stolec arcibiskupský dosadil. (viz X. této řeči.) Pokora jeho násilně jest přemohena. Ale co jedni se z toho radovali, že pravda katolická konečně tak zvítězila a že v biskupu tak učeném a horlivém i svatém tak mocné podpory našla, počali jiní

proti novému pastýři brojiti, vyčítajíce mu marnou ctižádost, pokrytství, nestatečnost. Proti těmto provádí sv. kazatel v této řeči svou obranu, napomínaje konečně pravověrné své, aby takových řečí nic nedbajíce Boha a pravé víry i ctnosti se neodvrátne drželi. — Doba, kdy tuto řeč činil, připadá na první dny po svém nastolení v Carhradě, tedy v začátek měsíce prosince r. 380.

I. Divímť se já, čím že jest to že tak po mých řečech dychtíte a co vás tak přemohla má mluva, cizácká a slabá snad, nic nemajíc do sebe líbezného, tak že skoro se mi zdá, že vás pojal ten cit, jako bývá u magnetu k odpilkám. Neboť závisíte jednak na mně a potom dále pospolu jeden druhého se držíce, všickni pak i se mnou od Boha, od něhož všechno závisí a k němuž opět všechno směřuje.¹⁾ Ó toho přepodivného řetězu, jež Duch svatý z článků nerozlučitelných spojuje! Toho pak příčinu já nevím, nic nejsem jiných moudřejší, jak si vědom jsem, leč by mi kdo právě za moudrost pokládal to moje vědění, že nejsem moudrý, ba pramoudrosti velmi vzdálen, čehož se nikoliv nenachází u nynějších mudrců, kteří se za moudré pokládají; jest zajisté velesnadno domnívati se něčím býti nic nejsoucím²⁾, ale toliko domněním nadutému. Nebylť jsem já, jenž jsem vám pravověrné učení hlásal,

*) Viz řeč proti Arianům. Úvod.

¹⁾ I. Kor. 8, 6. ²⁾ Gal. 6, 3.

jehož se vy přísně držíte, ale kráčel jsem za šlépějemi jiných a též za vašimi; pravdu pravím! Vyť jste vyučenci Alexandra, toho výtečného, toho velikého a statného obhájce a hlasatele Trojice nejsvětější, který slovem i skutkem bezbožnost od vás vyhostil. Pamatujete zajisté apoštolské ty modlitby, která toho vůdce bezbožnosti usmrtila na místě výmětku hodném, aby tak pohana pohanouse potrestala, a nespravedlivé usmrcení duší ohavnou smrtí se pomstilo.³⁾

II. Nebylo tedy zřídlo nové, které jsem já vám ze skály vyvedl jako Mojžíš je okázal v krajině vyprahlé a bezvodné lidu z Egypta utíkajícímu⁴⁾; ale jsem toliko skrytou a zasypanou studnici vody živé otevřel jako sluhové slavného onoho Isáka; a netoliko nově vykopal, ale i zaneřádnou od Filistýnských vyčistil.⁵⁾ Avšak nikoliv nejsem jeden z těch uhlazených pochlebníkův, jenž bych si uměl lichocením přízeň ukrásti, jak to na mnohých vidím, kteří se nyní k duchovnímu stavu hlásají, kteří naši prostou a nelíčenou zbožnost strojenou učinili, a nějaký nový způsob světského se chování s trhu do svatyně uvedli, a jakýmsi divadelním uměním naše jinak skrytá tajemství nalíčili, tak že smím-li se toho slova odvážiti, hnedle dvě jsou jeviště, tak od sebe rozdílná, že jedno jest všem přístupné, druhé toliko některým; jedno k smíchu, druhé vážné, jedno divadelním, druhé duchovním zváti lze. Vy

jste svědky a Bůh, díme⁶⁾ s sv. apoštolem, že já na tom žádného nemám podílu, ale spíše výčitek neohebnosti a sprostoty nežli lichometnosti a podobné úslužnosti zasluhuji, jenž i k těm, kteří mi příliš oddáni jsou, mnohdy se drzejším býti prokazují, zdá-li se mi totiž, že se čehosi nenáležitěho dopouštějí. A to dokázal nedávný váš čin, když jste vy, ač jsouce pouze lid světský, horlivostí a prudkostí překypjící mne přes všecko mé volání a kvílení na tento stolec povznegli, kterýž já proto nevím, mám-li nazvati násilnickým či velepastýřským; avšak povznegli jste přec ač z lásky ke mně nezákonně jednajíce. Tuf pak jsem se na některé přílišné horlivce tak rozmrzel, že mne ihned opustili lásku v nenávisť obrátivše; neboť já nehledívám k tomu, jak bych prospěch získal sobě, ale více jak bych prospěl jiným.

III. Která jest tedy příčina takové touhy a žádosti po mne a po řečech mých, zdali pak vy sami to zjeviti a okázati a svou mysl vyznati chcete, či se to má mnou ohlásiti, jakož i v jiných věcech za mluvčího rádi mne užíváte? — I jest mi důkazem toto vaše mlčení, že vysvětlení toho na mne vzdáváte. Nuže tedy slyšte a hleďte, nejsem-li já špatný v takových věcech hadač. Mně se hlavně zdá, že když jste mne jednou povolali, že nyní chcete svou horlivostí volení své téměř potvrditi, a proto hledíte si své kořisti. Vždyť i sama přirozenost člověka k tomu má, aby cokoliv jeho jest, buď si statek, buď si plod, buď si řeč, toho si hleděl a jako svého rozeňátka ochotnou laskavostí šetřil. Druhá pak příčina jest, že nic na mně si nevážíte tak, jako že nejsem doskočným a dotíravým, aniž milovníkem divadel a slavností, ale ústupným a mírným, a byt i bylo v společnosti, přec soukro-

³⁾ Celé to místo čelí k podivnému, náhlému zahynutí Aria. Když byli stoupenci jeho na císaři Konstantinovi to vymohli, že měl Arius opět do církve přijat býti, hotovili se k tomu, aby se to co neokázaleji stalo. I zřídili za tím úmyslem slavný průvod vedoucí si svého Aria. Biskup Alexandr, muž svatý, nemoha si jinak pomoci, k Bohu vroucně za odvrácení takového pohoršení se modlil. Tu náhle, ano se průvod s Ariem již k chrámu blížil, puzen byl Arius broznými bolestmi v životě odebrati se na místo tajné, odkud když se dlouho nevracel, šlo se za ním a on nalezen tam mrtev. (336.) Toho pamětníci mohli snadno na živě býti, když sv. Řehoř tuto řeč činil. Viz úvod. ⁴⁾ II. Mojž. 17, 6. ⁵⁾ I. Mojž. 26, 18.

⁶⁾ I. Tes. 2, 10.

mým a prostým; i bych zkrátka řekl, mudřecky si počínajícím. Avšak toto mé mudřecké chování není umělecky a strojně navyklé, ale přirozené a prostě cvičené. Neboť já se neukrývám proto, abych byl vyhledáván, aniž abych větší cti dosáhl; jako někteří okamžikem se v nějaké podobě objevující, ihned se skrývají; ale to bych rád svou skrytou tichostí dokázal, že se všelikeho představenstva štítím a nic si nežádám takových důstojností. Třetí pak příčina jest tato: vidouce vy co mi trpěti jest i vně od zjevných nepřátel i vnitř od tajných úkladníků, a přesvědčení jsouce, že jest, jak praví Daniel,⁷⁾ vyšla nepravost o starších babylonských, o nichž se zdálo, že soudí lid israelský, tuť si stěžujete a stýskáte a nevědouce jak stísněnému pomoci, hledíte mu především prokázati soustrast; tak pak soustrast s úctou spojena působí — lásku. To jest celé tajemství té vaší uctivosti ke mně.

IV. Když pak se proti mně brojí právě pro mé řeči a pro ten přílišný a nenáviděný jazyk můj, kterýž jsem já nejprve pomocí světských řečí vybrousil, potom pak božskými ušlechtil, osladiv téměř tu trpkou a nepitelnou Marru dřevem života,⁸⁾ dojata jest srdce vaše citem šlechetným, zamilovali jste si to, proč se proti mne brojí. Proč pak jsem se zajisté nevěnoval té plané učenosti? té suchopárné a pozemské? proč vida že ji lid tak rád pěstuje, obral jsem si docela jiné a cizorodé umění, a opřel jsem se jazykům protivníkův? měl jsem drze všeho rozumování se straniti, nevědomost věrou zváti, (kterou bych byl zajisté, věrte mi, zamiloval, jako sprostý rybář, zvláště když to i mnohým za výmluvu nevědomosti platí) kdyby se mi bylo dostalo místo daru výmlvnosti mocnosti zázra-

kův.⁹⁾ Kéž by závist všechna vyhynula mezi lidmi, ta zimnice všech, kterých se chytíla, ten jed šírající každého, kdo jím jatý jest, ta jediná *nejnespravedlivější a nejspravedlivější vášeň*: ono totiž, poněvadž proti každému dobru čelí: toto pak, že sama šírá toho, kdo se jí oddá. Ale nesmím těm klnouti, kteří mne prvé chválili,¹⁰⁾ neboť sami nevěděli, na jaký konec chvála jich vyjde; neboť by byli zajisté trochu hany připojili, aby závist udusili.

V. Ta i *Lucifera*¹¹⁾ v temnosti svrhla, an byl pro to padl, že se hrdostí vypínal; neboť ač byl nejbliže Bohu nechěl to strpěti, aby Bohem neslul. Ta *Adama* z ráje vyhnala, přelstěného a svedeného ženou; uvěřit, že by mu Bůh záviděl, zakázav mu požití se stromu poznání dobrého a zlého. Ta *Kaina* učinila bratrovrahem, an nesnesl, že bratrova oběť byla Bohu milejší. Ta i celý svět vodou zatopila, i *Sodomity* ohněm pohubila. Ta pohltila *Dathana s Abironem*, vzpouzející se proti Mojžíšovi, *Marii* pak malomocenstvím ranila, že jenom proti bratru reptala. Ta poskvrnila zemi krví prorokův a *Salomouna*, největšího mudrce, ženám podmanila. Ta *Jidáše* zrádcem učinila, an skrovný počet stříbrných ukradna osidlem se oběsil; ta učinila *Herodesa* vražedníkem nevinátek, *Piláta* vrahem Krista Pána. Ta vašeň rozmetla a rozptýlila *národ Israelský*, tak že se posavade nemůže zmociti z hříchu svého. Ta i nám vzbudila krutovládce odpadlíka, po němž i nyní mnohé zpále-

⁹⁾ Tímto kárá sv. kazatel ty kněze, kteří buď vědomí si jsou své slabosti, aneb obávající se protivníkův, učení katolické proti bludařům buď nic anebo nedostatečně hájili; při tom trvající, že prostá — *rybářská* víra, dostačí; mocnosti zázrakův dovoláváje se hledí k sv. apoštolům, jako by řekl: „Kdybych měl dar zázraků, působil bych a porážel své protivníky zázraky; ale nemaje leč daru výmlvnosti, té používám, seč jsem.“ ¹⁰⁾ Těmi se rozumějí někteří kněží, kteří byvše z prvu sv. otcí oddáni, později ho opustili. ¹¹⁾ *Svĕtloňoš*, první z padlých andělův, tím názvem opačný pojem „temnosti“ nápadnější jest.

⁷⁾ Dan. 13, 5. ⁸⁾ II. Mojž. 15, 23.

niště trvá, ač požáru jsme byli uni-
kli.¹²⁾ Ta i krásné tělo svaté církve
ruší, jednotlivé údy v rozličné snahy
a odporné boje rozdělujíc. Ta nám i
druhého *Jeroboama*¹³⁾ vzbudila, syna
hříchu, a jazyk nám váže; neboť ne-
nese on oslavelínejsv. Trojice, osvětlují-
cí celé Božstvo a dodávající nám, pra-
vým jejím hlásným, úcty. Zdá-li pak
se vám, že takto učíte toliko ničemné
věci mluvíme? zda-li pak řeč má do-
sti právě příčiny vaší lásky ke mně
vylíčila? O tom tedy jak jsem řekl
smýšlím. (Dokončení.)

S Bohem!

Přišla doba činů; na vinici volá
dělníky své věrné světů Pán,
pahorek i padol zas by urovnán —
plodnou roli stala mýtina se holá.

Nekyne snad pracovským zpola —
syny věrné, sluby s duší, tělem,
již by pracovali v žití celém
na vinici pilně, Pán ten volá.

Bratři drazí! v dálné končiny
odcházíte na vinici Páně;
mnohý z Vás snad samojediný
v cizí zcela dlíti bude straně.
Neklad v bázně ruce lině v klín:
„S Bohem počni, způle hotov čin!“

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Karel Spinola kleknuv políbil zem před
šat'avou, a vstav překročil práh, zpívaje 14.
verš ze 131. žalmu: „Toť jest odpočívání
mé na věky věků; tu přebývati budu, neb
jsem zvolil je.“ Tám živořil náš blahosla-
venec přes tři leta, zprvu se 16, pak s 22,
posledně s 32 vyznavači. Těsný žalár byl
pravou mučírnu. Záchod měli uvnitř, pro-
čež nemohl nikdo nádobu své duše prázd-
nití leč s vědomím ostatních; v letě pralo
slunce do posady takřka celinký den; neměli

hrubě, do čehož by se převlékli; potem a
špinou nalíhlo se jim do hadrů hmyzu, jenž
je ve dne v noci trýznil až bylo tělo samá
opuchlina, samý vřed a rána, zkažený vzduch,
morový puch dusil ubožáky. Hůř jim bylo
v zimě, na úvětří, když liják člověčincem
podlahu zatápěl, když se na polonaháčky
sníh chumelil, kdy mrzlo a houni odepřeno.
K jídlu měli po některé lžíci černé, studené,
vodou spařené rejže, div hladem nepošli.
Nangazačtí křesťané zasílali jim sice něčeho
k snědku i prádla i oděvu; ale tito dárko-
vé ostali strážným pohanům za nehem.
Jesuita Ambroz Fernandez, jenž po muče-
nictví tuze dychtil, umoren jest brzy v té
mučírně; zesnul v Pánu 7. ledna 1620
Kněz Spinola, jenž ho svátostmi zaopatřo-
val, ustříhl mu z uctivosti kučeru a přidru-
žil ji svatým ostatkům, jež v schránce na
krku zavěšené nosil. On sám několikrát hu-
bě stonal; jednou trýpila ho prudká zimnice
sto dní napořád; jindy od 12. září do 3.
listopadu, ale příštího dne na sv. Karla Bo-
romejského — kdy svůj svátek slavil —
ozdravěl náhle, aniž by byl léku užíval.
Však již i svátostmi na vykročení z toho
světa opatřeného dožil Pán Bůh — mu-
čeníctví! Hořkost žaláře oslazoval sobě roz-
jímáním muk Páně; ale nejhojnější útěchy a
posily v tom nacházel, že mohl skoro den
jak den mši svatou buď sloužiti buď slyše-
ti, čehož na počátku nebylo lze. Žalár po-
svěcen byl již přítomností několika kněží
vyznavců. Láska křesťanů nangazackých a
zásobitele misionářů jesuitských opatrovala
a zasílala jim všecko, bez čehož nejsvětější
obět konati nemožno. Strážným horlivosti
modlářské ubylo, jak mile jim v měsících
přibylo; nebránili tedy nikomu ani v dodá-
vání ani v přijímání svrchu napověděných
věcí. Radost svou z toho vyjádřil Spinola
jesuitovi knězi Vicirovi v dopisu takhle:
„Tím učiněn jest mně žalár tento rájem;“
a jenerálu svému napsal o tom: „Prozře-
telnost Boží ráčila to milostně zjednati,
že máme pořád s dostatek, čehož jest třeba
k obětování mše svaté. Svátý chleba ten du-
ši i tělu síly dodává; toto nebeské víno tak
mé srdce rozpaluje, žeť všecko dosavadní
trápení nejenom za nic nevážím, noprž že
bych i sebe větší muku s radostí trpěl a
život svůj tisíckrát obětoval za Toho, Jenž
se mi v té Velebné Svátosti tak laskavě,
tak štědře oddává!“ Z té studánky nabíral
kněz Karel divnou horlivost v kajicném se-
be zapírání a mrtvení.

Když dřívější pohanskou stráž nová vy-
střídala, byli mezi hlídači vězňů i křesťané.

¹²⁾ Tím Juliána míní. ¹³⁾ To jde na *Eudoxia*,
arianského biskupa tehdejší v Carhradě.

Pohody uchopili se nangazačtí pravověrci a zásobitel misie jesuitské. Poněvadž i vůdce strážných oko zambouril, doručovány jsou vyznavačům zásilky rozličných dárků. Tehdy psal Spinola řečenému spolubratrovi zásobiteli: „Neposlejtež mně ničeho ku polehčení nouze a bídy, a namluvtež křesťanů na tu samou věc.“ Ale onen prosby jeho nedbal, ani křesťané nangazačtí, jenž kněze Spinolu dosaváde svým Otcem nazývali. Což tedy koliv Karlovi bylo darem doručeno, hned to spoluvěznům rozdál.

Za vládou stráží přišla škaredá, jejíž vůdce byl zpohaněl. Ten s vězni krutě nakládal v tom domnění, že je trápením přinutí k zrazení Krista Pána. Teď byl kněz Karel zase jak náleží vesel a Bohu z toho povděčen, že se vrátila příležitost k objevení Mu lásky radostným snášením protivenství. Jak dřív, tak nyní nosil na nahém těle zíněnou košili. Řeč Karla Spinoly byla skoro všem uvězněným vyznavačům velevzácná. Života pořádek, jakýž on jim a sobě k ostříhání v žaláři navrhl, zachovávali svědomitě. Nad týmž pořádkem bděl každého téhodne jeden z kněží. Vězňové strávili z rána hodinu zbožným rozjímáním, pak sloužili aneb slyšeli mši svatou; po ní modlili se hodinky a růženec, ostatek času až do obědky věnovali spasitelnému čtení. Po obědě hovořili o svatých věcech; říkali nebo pěli nešpor; četli cos pobožného; odbývali jitřní též hodinky o bl. Panně Marii. Po hubené večeři dokonali úkol dne zpytováním svědomí a zmrskáním sebe důtkami. Všechn sbor Spinola horlivostí přepanošoval. Jeho příkladný život měl takový účinek, že ho spoluvězni Japonci křesťané poprosili, aby je Tovaryšstvu Ježíšovu přiloučiti ráčil. S povolením svého provinciála vyslyšel prosbu sedmi Japonců, a ti pod jeho správou odbyli sobě zkoušku řeholních nováčků a učinili prosté sliby jesuitského řádu tam v žaláři. Ba, někteří z pohanů střehoucích vyznavače Kristovy, vyslechše učení Spinolovo a uzřevše jeho svaté obcování, chopili se podané jim milosti Boží a přijali svátost křtu hned jak stráž byla vystřídána.

Chce-li laskavec jesuitů mysl a srdce Karla Spinoly zřetelně poznati, nechat čte kusy dvou psaní, jež skládal. Dne 28. února 1621 napsal týž misionář list k doručení bratrovi Maksovi, jenž se po smrti hraběte Augustina stal pánem hrabství tasarolského a tím i vládou či hlavou rodu Spinolského. V psaní svém vypravuje kněz Karel, proč, kdy a kde byl jat a uvězněn; mnoho-li pro milého Krista zkusil, kterak s o-

smi řeholníky a s patnácti katechety a bratry služebníky v žaláři Pánu Bohu slouží. Pak zjevuje mu své myšlenky, city a žádosti: „Cítím se blažena velmi, naleznuv tady, co mne sem vši silou táhlo. Štěstí toho vážím sobě nad lesk všech pozemských důstojenství, arcíř z práva; poněvadž i sv. Pavel větší zalíbení měl v okovách svých než v hodnosti apoštolské. Tím mne Hospodin bez zásluh mých ráčil omilostniti, mne posledního a zhola nehodného sluhu svého vyvoliv Sobě před mnohými spolubratry, ač ctností prosluli a na této vinici Páně vele-slavných věcí pořídili. Tak rozjímaje, studem se pyřím; ale těší mne průpověď apoštola národů, že totiž takové štěstí není založeno na tom, kdo chce, ani na tom, kdo běží, ale na Bohu, Jenž se smilovává (Řím. IX. 16.). Ano, často vidáme, že koruna mučenička znamenitým světcům jakkoli za ni prosvětim byla odepřena, hříšníkům však podána, aby všickni vyznali, žeť ona není účinek našeho zasloužení, leč pouhý dar Boha, otce milostivého! Tuhle věc chtěl jsem tobě a tebou ostatním údům našeho rodu proto oznámiti, abyste měli radost z oblažení svého pokrevence, který pro Pána Boha zajat uvězněn a na smrt uložen jest. Poděkujtež tedy z toho srdce Pánu Bohu za milost mně prokázanou a dejte namůj úmysl mnoho mší svatých sloužití, abych ještě větší, po níž bažím, milost vezma, ze žaláře na stěnadla neb na hranici vyveden byl. Číby snad tím našemu roduslávy nepřibýlo, kteréž byste sobě vážiti museli nad všechno své hrabství, bohatství a důstojenství? Věru neposvětí-li kdo těchhle věcí pobožným obcováním, věrným zákona Božího ostříháním a štědrým milosrdenstvím, budou jemu leda příčkou a závadou na pouti k poslednímu cíli! Rád bych vám také připomenul pominutelnost vezdejšího věku a jistotu smrti, kteráž leckdy náhle lidi z pokladů vysazuje, ponechávaje jim jenom zásluh ctností dobytých; rovněž upozorňuju vás na hojnou mzdu, složenou všem, kdož pro Hospodina pracují a trpí. Takové rozjímání hýbalo srdcem mnohých velmožů, až bohatstvím a důstojenstvím, ba žezly a korunami pomítnuvše do klášterů i na poušť utekli a tam u chudického a trpícího Spasitele nouzi a všeliké bídě rádi zvykali. O moji milí! okus-tež sladkost rozkoše, jakouž Hospodin oblažuje sluhu své pro Něho trpící, a zvíte, jak daremné, jak ošemetné jsou radosti, jež chlubný svět slibuje; neboť duše ač světáckým kocháním nabubřelá zůstane lačnou, nemohouc leč samým Bohem nasycena býti.

Aspoň já, ačkoliv jenom novotný učeník Páně, cítím z milosti Boží při všem trápení v těsném žaláři tak lahodnou v srdci útěchu, že již teď sebe za hojně odměněna pokládám. Byť mně bylo ještě mnoho let v tom vězení hynouti, přece by se mně to jen okamžením býti zdálo. Tak prudká jest žádost má trpěti pro Toho, Jenž snášení vezdejších otrap tak štědře splácí a krížek nesoucím nadlehčuje. Mezi rozličnými neduhy, jimiž mne Pán Bůh navštívit ráčil, mořila mne tuhá zimnice sto dní napořád; neměl jsem ani lékařské pomoci ani stravy příhodné; všickni též já mysleli, že umru. Ale dokud mne ta nemoc trápila, oplývalo srdce moje blahostí přesladkou, jakéž jsem dříve nikdy neokusil. Opojen rozkoší jásal jsem, jakobych byl již práh ráje překročil. Odměňuje-li Pán Bůh své služby takhle na zemi, jaká bude radost a slast, kterouž jim v nebi chystá? O, moji milí! služme rádi a věrně tak dobrotivému a milostnému Pánu, zápolme statečně s náruživostmi a své tělo v služebnost ducha podrobujeme. Vždyť víme, žeť s Kristem zde potrpíce, s Ním též na věky tam kralovati budeme. Bratrovce Ferdinanda i Aleksandra i ostatní příbuzné srdečně pozdravuju a naposledy s nimi se loučím; neboť cítím, že jsa všecken vysílen sotva ještě tak dlouho živ budu, bych opět psáti mohl. Den jak den při mši svaté modlitbou na ně na všechny pamatuju a slibuju i potom na ně pamatovati, až mne Bůh přijme do nebeského Jeruzalema. S Pánem Bohem! Na shledanou v nebi! Ze žaláře omurského 28. února 1621. Karel, vězeň pro víru.“ (Pokračování.)

„Hosanna“ a „Ukřižuj!“

Obrázek ze života kaplanského v nejnovější době od Václava Černého.

(Pokračování.)

3. Tmář.

Poznali jsme dvě veliká světla v Černé Vsi, představeného a Vršatého. Oba chtějí ochotně pomáhati, by sousedé jejich o nejdražší poklad, o sv. víru oloupeni byli. Žel Bohu, že za našich časů sluje největším osvícencem ten, kdo sám jsa špatným nebo neuvědomělým katolíkem, se snaží i jiných o víru připravit hanobením církve a tupením náboženství. Ano mnozí jsouce rozumu obmezeného a bez hlubšího vzdělání, jen proto nazváni jsou osvícenými, že se posmívají tomu, co jiným je svaté a drahé, opičice

se za takovými, kteří polovičatého vzdělání nabyvše je tupením víry dovršiti usilují.

Již pak posvěťme si také na tmáře, zpátečníky a neuvědomělce, jichž nejzdárnějšími vzory jsou prý dle slov Vršatého starý učitel a nový kaplan Černoveský.

Kdo jest tedy Černoveský kaplan?

Nebudeme šířiti slov opřeďelém jeho životě. Tak jak v Černé Vsi žije, dokazuje, že jest knězem plným nejušlechtilejších snah a svaté horlivosti pro vše dobré, krásné a pravdivé, jenž pro čest a slávu Boží usilovně pracuje, člověk z míry dobrý, ke každému vlídný, vždy účinný, a co možná ústupný, zkrátka kněz podle srdce Páně, který za svou nejvyšší povinnost si obral hlásati nejen ústy, ale i skutky lásku k Bohu a k bližnímu. — Jeť pravda, osvícencem, pokročilem a svobodomyslníkem dle vkusu věku nynějšího není. Z celého srdce jest proti domnělému pokroku, který se zakládá na tom, že všechno starobylé, po předcích zděděné jest prý špatné a pošelilé, zasluhující, aby zvráceno a zničeno bylo. Náhledy jeho nesrovnávají se s náhledy toho pokroku, jenž chce vše převraceti, neuměje, nemoha anebo nechťe něčím kloudnějším toho nahraditi. Hnusí se mu osvěta taková, která vše božské a svaté podřívá a podkopává, víru a ctnost křesťanskou mezi staré haraburdí počítá a do bláta zašlapává. Takový pokrok, taková osvěta nepřítel náboženství, kteří jsouce opásáni zástěrou nejhrubší smyslnosti a v rukou držíce lžíci plnou pokrytství, lži a nenávisti proti církvi katolické, staleté vymoženosti a ušlechtilé výtvoře ducha lidského petrolejem upalují a proudy krve lidské udušují; — ano takový pokrok osvícenců podobných pařížským hnusí se mu z celé duše, byť jej náš věk lahodnějšími slovy hlásal a sebe pěknějšími barvami líčil. Že takovému obelhávání neuvědomělého lidu, pocházejícímu od ziskuchtivých spisovatelů, nedoučených vědátorů a nesvědomitých náčelníků, vsady odpírá a je nemilosrdně bičuje, proto je v očích Vršatého „tmářem.“

Toho pokroku, jehož docíliti chce kaplan Černoveský, Vršatý si ovšem všímáti nechce anebo neumí. Kaplanovým nejvřelejším přáním jest, aby na osadě Černoveské duševní i hmotné blaho se vždy více zmáhalo, a tak aby Černoveští blahé budoucnosti kráčeli v ústřety. K témuž pokroku pracuje s p. arářem ze všech sil, všemožných chápaje se prostředkův poctivých. Na kazatelně, ve zpovědnici a v soukromných rozmluvách snaží se, aby co sva-

tého jest, též jeho ovečkám vždy svatým ostalo; proto hlásá horlivě pravdy sv. náboženství a hájí jich proti všelikým bludům co nejhorlivěji, a zavádí na osady obyčeje, jimiž se víra a zbožnost vzbuzuje a utvrzuje, nedbaje na útržky a úsměšky, že růženeckář jest. Víť, že co světu se bláznivým býti zdá, u Boha moudrým jest. Jde mu nejvíce o to, aby nejhorší neduh naší doby, vlažnost a netečnost náboženskou, zamezil a vypudil, neohlížeje se na to, že ho Vršatý se sobě rovnými za Jezovitu a ultramontána rozkřikují. Tak přímo kráčí za svým povoláním, nestaraje se o to, jak o něm svět soudí aneb mluví.

Takový jest Černoveský kaplan.

S ním souhlasí úplně staříčkový učitel. Víť z vlastní zkušenosti, kam přivádí vlažnost náboženská. Na vlastní oči viděl žalostnou zkázu a záhubu nejen jednotlivců, ale i celých rodin. Vypravuje často o tom a o onom, jenž přestal dbáti na příkázání Boží pouštěje svým náruživostem a nezřízeným choutkám uzdu, kam přišel. Jeden se zastřelil, druhý přišel do vězení, třetí promrhav celé jmění octl se i s rodinou na žebrácké holi, zkrátka takových smutných případů, jichž příčinou byl nekřesťanský život, zná učitel Černoveský mnoho. Je také viděti na jeho žácích, kterak náboženství na člověka působí. Ten, který ve škole už dobře prospíval v náboženství, a k napomínání katechetovu a učitelovu srdce zatvrzelé neměl, je nyní horlivým křesťanem, ctným občanem, starostlivým otcem, věrným a laskavým manželem a rozšafným i šetrným hospodářem. Rozpustilci však a kteří si spásitelného napomínání, varování a mravného vedení nikdy nevšímalí, jací jsou nyní lidé? Jsou to známí v obci buřiči, rváči, opilci, zloději a vůbec ničemové a darebové bez bázně a kázně Boží, třeba na sebe větších statečků usedli byli. Pan učitel neodsuzuje je sám, zná jít i jiní, a kaplan se brzo přesvědčil, že lidem nemajícím pravého základu a vzdělání náboženského vášeň jest zákonem, msta slasti a sobectví nejprvnějším účelem, jimž bez rozpaků obětují zájmy občenné, pravdu i právo. Proto také jsou učitel Černoveskému trnem v očích ti mluvkové, co říkají, že může býti člověk poctivým a rozšafným bez náboženství, ano někdy i rozhněvá se při vši své dobrotě, čte-li aneb slyší-li, že lidé prý pouhou vzdělaností bez bázně před časnými a věčnými tresty Božími po cestě ctnosti a poctivosti kráčetí mohou a mnozí už krácejí. Téhož dne, kdy se do Černé Vsi přistěhoval nový kaplan,

dostal se s novým podučitelem Truhličkou při večeři až téměř do hádky. Truhlička je chytrý jako liška a hladký jak ouhoř. Brzo poznal smýšlení svého principála a měl se s jazykem na pozoru. Vyhýbal se kde mohl náboženské rozmluvě s učitelem. Ale tenkrát se zapoměl. Dožíralo ho nemálo slavné uvítání kaplana, poněvadž si jeho, když přišel do Černé Vsi, nikdo ani nevšímnul. Myslel o sobě, že je právě tak důležitou osobou jako kněz. Jako nemálo mladých učitelův, jenž se domýšlejí, že za dvě léta na ústavě pohltí všecku uženost; tak i Truhlička myslí o sobě, že není v celé Černé Vsi nad něho rozumějšího člověka.

Když totiž po slavném uvítání kaplana starý učitel domů přišel, vyjevil svou spokojenost s kaplanem, který se mu na první setkání byl zalíbil, řka, že šťastná je osada, která hodného duchovního má.

Podučitel ale na to odpověděl se špatně zatajeným záští: „Já myslím, že je šťastnější, dostane-li řádného učitele.“

„Nemyslím,“ dí starý učitel, že bychom my důležitějšími než kněží byli.“

„Ale prosím Vás, pane učiteli, co kněz na osadě zmůže, toho dovedou učitelové též. Vzdělání lidu je to nejdůležitější pro dobro společenské. Ostatních těch, abych přímo řekl, ceremonií není třeba.“

„Tak? — I hle, hle pana Antonína,“ zvolal udivený a zaražený učitel. „Vy tedy myslíte, že svátosti jsou pouhé ceremonie?“

„To nemyslím pouze já, nýbrž celý vzdělaný svět,“ odsekl podučitel.

„Inu záleží-li veškerá vzdělanost toho vašeho vzdělaného světa v drzém upírání věcí posvátných, jichž podstatnost a pravdivost věrohodně jest dokázána, pak vás jen lituji, milý pane Antoníne, že se takového vzdělání držíte. To rozumu vašemu neslouží věru ke cti.“

„Což není také dokázáno,“ hájí se podučitel, „že jsou kněží podvodníci?“

„Rád bych slyšel toho člověka, který by mne o tom výroku vašem, mezi námi řečeno velmi neslušném, přesvědčil.“

„To je velmi snadné. Není-li Boha, ani věčnosti, pak jsou kněží takovými, jakými jsem je nazval a za jaké je má každý osvícenec.“

„Ovšem, soudí-li se takhle o základních pravdách náboženství, nedivím se výrokům vašemu podobným. Leč v tom vězí největší obtíž dokázati, co jste pravil.“

„To je dokázáno! Mužové jako Darvini, Vogt, Renan, Strauss a jiní četní dovedli

výskumy svými na poli přírodovědy a dějepisu, že je svět a člověčenstvo daleko starší než bible udává, jakož i že jiným docela způsobem obé povstalo, než jak kněží kážou.“

„Zdrávi byli, povídali! Všickni tito vaši evangelistové jsou jinými zase učenci na dobro poražení a jich holé domněnky důkladně vyvráceny. Než o to necht se hádají učenci, jakým způsobem všechny viditelné věci povstaly. Já starý a prostý učitel vesnický držím se svého rozumu a hledím vlastníma očima. Kdybych opravdu pocházel z opice, snad bych si počínal jako opice a opičil bych se za jinými, obzvláště za učenými, které i vy zbožňujete. Ale behudík, tak hanebně se nezahodím a pod zvíře nesnížím a proto se za jinými neopíím, byť se nazývali, rozumějte mi dobře, sebe více vzdělanými a učenými.“

„To není snad žádné opičení se, věřím-li vzdělanému a učenému člověku?“ odvětil podučitel uražen.

„To že není opičení se, dělám-li po jiných všechny nesmysly a bláznovské kousky? Takový nějaký učenec udělá svým rozumem kotrmelce a všickni ostatní vám podobní dělají kotrmelce po něm, klopýtne, a klopýtají za ním, probleptne nějaký nesmysl, a jiní krákají po něm. Ano počínají si právě tak, jako onehdy naši žáci pod lípou, když tam provozovali kejklíři své kousky. Bajacco vybral si asi deset hochů, které postavil do řady, nařídil jim, aby dělali po něm totéž, co on bude dělati. A měl jste švandu tu viděti. Kejklíř natáhl pravou ruku, všickni hoši za ním, pak lelou, hoši též, sedl si na bobek, a hoši po něm jeden jak druhý. A diváci mladí i ktaří smáli se a tleskali, až hrůza. Jářku, není ten náš svět na vlas podoben této komedii? Lidé mají pět smyslů. Denně vidí ano i na sobě cítí působnost, moc a dobrotu Boží, a předce říkají, že Boha není, protože ho nevidí. Zdaž nebyl by pošetílým, kdo by tvrditi se jal, že veleb. pána, který včera odtud odejel, nestává, ač mnohou památku po něm vidíme a dlouho ještě viděti budeme?“

„To je všecko pravda, pane učiteli; člověk ovšem nemůže pochopiti, jakby svět a vše co na něm jest mohlo povstati bez původce rozumného, ale přes to je málo těch učenců a vzdělců, kteří by věřili vypravování písma o stvoření světa.“

„A toho nechápete příčiny? Lidé jsou jako ony děti na komedii. Některý učenec, třeba svým bádáním dosti proslulý, udělá

v počtech chybu. Jsa sobě však vědom své učenosti a důkladnosti při počítání, nebdá po chybě, považuje výsledek počtu svého za pravý a ani mu nenapadne, že se zmýlil. Jiní jsouc méně učení nedají si práci s přepočítáváním, nýbrž rozhlašují po světě výsledek bádání svého učitele, a ostatní tleskají jich skokům a rejdlům. Čím však více se skoky ty líbí, čím větší radost mezi diváky, tím méně dbají na slušnost a dovolenost šprýmů ti, kdož komedii onu provozují. — A že by lidské smyslnosti nesmírně lichotilo, kdyby Boha nebylo, toho netřeba dovozovat. A proto pyšný a smyslný duch lidský chtivě se chápe každého stébka, s jehož pomocí by mohl plavati v kaluži lahodících mu rozkoší a slasti nezřízených a nedovolených.“

„Vy ty učence a vzdělance ráčíte považovat za velmi krátkozraké!“

„Těmi také jsou. Není-liž to krátkozrakost, když takoví lidé myslí, že toho nestává, čeho oni pod svůj pitevný nožik dostati, rukou svou dosáhnouti a daleko-či drobnohledem uhlídati nemohou. Než ustaňme raději od takových řečí. Mne ale spoň nynější duch času nepodvrátí v pevné víře ve zjevení Boží. Chci jednou šťastně umřít. Nerad bych vydal jistotu za nejistotu. A jistota je, že náboženství křesťanské je původu nadlidského, tedy božského. O tom mne přesvědčuje jeho povaha, rozšíření se a dosavadní trvání, která se bez pomoci Boží nijak vysvětliti nedá. Je-li to ale patrný div, že trvá dosud náboženství naše tolik od počátku až podnes ošoučované, tupené a podvracované, pak musí býti Bůh, který tento div ustavičně koná před očima odpůrců víry. Kněží by zajisté málo zmohli, kdyby jim nebyl na ruku jich mistr, božský Vykupitel; a tudy jsou kněží v mých očích nástroji Svrchovaného, jsou jeho služebníci a z té příčiny vším právem úcty zasluhují.“

Po těch slovech vstal podučitel od stolu a odešel. Učitel ale věděl, koho má v domě. Nechtěl mu však škoditi a proto se o náhledech jeho nikde nezmiňoval. Podučitel pak se měl na pozor, tak že k podobným rozhovorům mezi ním a principálem již nepřišlo.

Že však vrána k vráně sedá, proto se přidržel podučitel Vršatého, který učitele jinak nepojmenoval, než starým slabochem a tmářem, jenž má o kolečko více a mezi nynější učitelstvo se nehodí. Vršatý podučitele k sobě láká, jeden bez druhého nevychází, a oba půjčují si na vzájem kni-

hy a časopisy, z nichž osvětu čerpají. Téhož smýšlení jako tito dva osvícenci, jest také Bečička, chalupník Otislavský, který dělal mnohá léta ve Vidni co tovaryš, kdež se i o víru připravil a jakousi pýchou nadmul, tak že mermomocí za osvícence se pokládal. Ti a někteří ještě jiní sousedé Černovešti lehkých mravů a zásad drželi tedy k sobě. Vršatý je hlavou jejich. Již pak podívejme se blíže na ty osvětáře Černoveské.

4. Osvětáři.

Divíš se snad, laskavý čtenáři, že rolník jako Vršatý v odlehle osadě takovým náboženským pokažencem státi se mohl?

Toho více bylo příčin. Vršatý má hodný statek, dobře se mu vede a proto zbujněl a zpyšněl. Že je bohatým, je také váženým. Lid bohužel přecasto klaní se zlatému teleti. Vršatý je výborem, byl také představeným, sedí v zastupitelstvu okresním, stýká se velmi často s pány z města a s úředníky; nosí vous pod nosem a na bradě, po městsku se šatí na vzdělance si chce hráti. Ale jaksi se mu to nedává. Dokud mlčí, zdálo by se dle zevnějšku, že v něm něco je, ale jak otevře ústa, viděti hned, že pro rozum daleko nešel. A jaký také div. Do nedávna velmi málo čítal a proto o ničem hlubšího vědomí neměl. Co se však spolčil s Kozineckým mlynářem, s Brávalem a Mudrochem, je chlapík. Lejouť do něho vzdělanost nálevkou. Jiného nedělá, než stále leží v knihách, které mu půjčují, a časopisy nosí všady s sebou. Podučitel mu téměř pravidelně dává hodiny, povídá mu páté přes deváté, co sám ve školách zachytil a co mu odjinud v hlavě uvázlo. Vršatý brzo se zná v dějepisu, v přírodovědě, v počtářství, v měřictví a v ostatních vědách, jimiž vzdělanci rádi se honosí. Nyní se může každému postaviti. Vybrědl z nevzdělanosti, v níž prý vězel vinou kněží, ať za jich vlády školu navštěvoval. Chudák myslí opravdu, že v tom záleží pravá vzdělanost, když z každé vědy něco ví, z celku však ničeho.

Korunu své vzdělanosti posadil na hlavu opíčením se po pánech z města a po zkažených studentech v náhledech náboženských.

Slychává Mudrocha i Brávala o víře potupně mluvití a na kněze si vyjížděti. Dělalí to i jiní páni, podučitel také ho v tom náhledu utvrzuje, že náboženství jest pouze pro sprostý lid, pro děti a staré bá-

by. Má dva bratrance, jeden je právníkem a druhý profesorem. Oba se náboženským obyčejům pošklebují a ty, co na víru drží, za pitomce a pošetilce vyhlašují. Z toho ze všeho nabyl přesvědčení nezvratného, že kdo vzdělanec a osvícenec býti chce, náboženství v nevážnosti míti musí.

Ode dne, kdy se u představeného s mlynářem, Mudrochem a Brávalem uradil na zničení kněžského otroctví v Černé Vsi, je jako zběsilý. Skoro každou neděli je v Kozinci u mlynáře, často mluví s advokátovým písařem a tajemníkem v okresním městě, doma pak není jednoho večera, aby nebyl v některé hospodě aneb v některém statku, kdež se sousedé scházejí. Vykládá tam, co byl od svých známých v městě slyšel aneb čeho se dočetl proti církvi a víře. Lidé ze začátku na něho tuze nedbali. Avšak Vršatý neustál. Brzo uměl jistě námitky proti kněžím a náboženství tak zastávat, že mnohé na svou stranu přitáhl. Nalezl arci také statných odpůrců, to však ho nepomátlo. Má pohotově množství povídaček, průpovědek a frásí, kterými sobě umí vždy z nesnáze pomoci. Nejsouť odpůrcové Vršatého tak vzdělaní, aby planost a lichost námitek nepřátely proti víře činěných mohli prohlédnouti, a proto se mu dobře loví v kalné vodě. Jestli chybá, že lid málo čítá a vyvrácení takových námitek si obyčejně nevšímá. A proto když ukázal Vršatý černé na bílém a tištěné to, co tvrdil, pak umkli i ti nejstatnější odpůrcové jeho. On také říkával: „Což myslíte, že by směli tisknout takové věci, kdyby nebyly pravdivé?“ Přivedl to konečně tak daleko, že se spisy, plné neznabožství a urážek náboženství, s velikou dychtivostí po Černé Vsi četly, poněvadž v rouše zábavném a lákavém velice zvědavost a zálibu ve čtení podněcovaly. Tak podkopává Vršatý už po dlouhý čas sv. náboženství v srdcích obyvatelů Černoveských, v čemž mu Bečička s podučitelem pomáhají.

Nejvyššího však stupně dosáhlo rádění jejich, když se Vršatý předplatil na radu Kozineckého mlynáře na časopis, který nesl na čele svém svobodu, zatím však za účel měl podvracet obzvláště víru katolickou, vyjížděti si na její hlasatele a podrývatí její základy. Vršatý nemohl se ani dočkati, když mělo přijíti nové číslo, a jakmile ho přečetl, již běhal po svých stoupencích, ukazuje jim, co zas znamenitého v listu stojí.

Takové rádění neostalo tajno kaplana.

Ze začátku rozšiřovalo se nakažlivé ono čtení po tajmu. Ale nyní nabyl Vršatý tak pevného přesvědčení o pravosti svého smýšlení a o podlosti kněžstva a jeho učení, že téměř vyzývavě svým časopisem a svými náhledy se honosil.

Kaplana takové nebezpečnosti, zhoubné víře a spasení duší, k nimž poslán byl, aby je na dobré pastvě udržoval, velice hnětlo. Varoval na kázání a kde se dalo věřících před dravými vlky, přicházejícími v rouše beráncím, a vykládal, kterak nevěrci proti víře vystupují, a jsouce náhončími ďáblými, jeho osvědčeného prostředku lži a klamu s nestoudnou drzostí i ve spisech užívají na zkázu víry a mravů, těchto jediných dvou prostředků ku pravé blaženosti časné i věčné.

Ale to vašeň Vršatého tím více dráždilo a rozpalovalo. I neviděl tudíž horlivý duchovní konečně jiné pomoci, než po dobrotě Vršatého přiměti, aby ustál od pocínání jemu i jiným zkázonosného.

Příležitost se mu k tomu brzo nahodila. Sešel se s Vršatým o samotě. Představuje mu živými barvami nebezpečnosti, v něž svou i jiných duší uvádí, prosil ho, aby se odvrátil od cesty, po níž do jisté záhuby přijíti musí a snažil se pobloudilci dokázati bludné jeho náhledy. Ale pochopil jako sedláci u Chlumce. S Vršatým není řeči, stále mele svou, on že ví co dělá, jemu že nemá nikdo co poroučeti, že není žádným kněžským otrokem ani tmářem.

Kaplan by prý jednal rozumněji, kdyby místo všelijakých pověr a výmyslů papežských hlásal lidu náboženství rozumu, totiž dějepís a zeměpis, nauku o zemědělství, lučbu a silozpyt, tím prý lépe by posloužil lidu, než ultramontánským a jezovitským balamucením. To prý je ta jediná pravá osvěta, a té on že se držeti chce povždy.

Když mu kaplan po těchto slovech nemoha se už zdržeti přímo řekl, aby netlachal a nežvanil o tom, čemu nerozumí, byl Vršatý velice uražen a sprostými nadávkami obořil se na kaplana, tak že tento na rychlo musel vzdáliti se bez porřízení.

Od té chvíle má Vršatý na kaplana s kopce. Kde může, hledí ho poškádliti. Za tou také příčinou poslal mu jedno číslo časopisu, o němž jsme se zmínili. Kaplan poznal hned úmysl Vršatého. Místo zlosti musel se útrpně zasmáti, když shledal a četl v listě tom věci, pravdě tak makavě odpor-
né, že je za pravdu pouze lidé, jako Vršatý zaslepení a nevědomí míti mohli. Divil

se, s jakou drzostí jsou články listu toho psány a proto si umínal, že Vršatému protře zrak. Aby viděl jak mnohé listy a nikoliv kněží lid balamutí a za nos vodí, podškrtnal ty nejhrubší lže a nesmysly, udělav k tomu na straně vhodných poznámek a poslal list Vršatému zpět.

Ale dal si, chudas! Vršatý obdržev list popsáný, byl vztekem zrovna pomínulý. Chtěl přímo běžet na toho kněze, který se opovážil zkazit mu číslo časopisu jemu nad zlato vzácnějšího. Ale rozmyslí si to a ostal doma. Poznámky přečetl a dal se do hrozného smíchu, tak že ho přicházející podučitel slyšel až pod okny. Jak podučitel do dveří vstupoval, volal na něho Vršatý s vítězným úšklebkem, aby šel obdivovat kaplákovu moudrost.

Podučitel to přečetl a jaksi se neměl do řeči. Nahlížel, že má kaplan pravdu. Ale Vršatého na sebe posadit nechtěl a proto jeho úmyslu přisvědčil. Musel totiž Vršatému poznámky ty opsati a Vršatý poslal číslo to redakci do Prahy. A nyní se těšil, jakou metlu v Praze na kaplana upletou, za to, že se opovážil neomylný časopis opravovati. Také to už napřed všady vytruboval, že kaplana spaří, až nebude hanou vědět, kde je.

A ejhle v Praze překonali očekávání Vršatého velice; místo metlou uhodili na kaplana palcátem. Vyvrátili snad námitky kaplanovy, dokázali mu snad, že je pošetilý zatemnělec? Nikoli, ač divno nám, že se tak pěkné příležitosti neuchopili. Napsali mu pouze list v listárně redakce obsahu asi tohoto: „Vašimi sprostými nadávkami, kterými náš list ostoužíte a špiníte, ukazujete nejlépe svou duševní malkost a nevzdělanost. Svrchovaný už čas, aby přišel nový Hus, který by mečem sv. pravdy dorážel na otroky satanášovy. Lásku a mír hlásat neumíte, ale surovými slovy kazatelnu zneuctíváte, a z balamucení sprostého lidu tyjete. Avšak my vám posvítíme. Blesků Římských se nebojíme a na cestě nastoupené setrváme. Bůh Vás naprav!“

Každý si pomyslit může, jak synům svobody a světla vstávaly vlasy na hlavách hrůzou nad takovým netvorem, jenž opovážil se spravedlivý hněv jich nejjasnějších světloňošů popuditi. Nejvíce si mnul však radostí ruce Vršatý, když dopis onen přečetl. Ale trochu se v radosti přenáhlil. Brzo pocítil následky svého kroku.

Kaplan totiž o těch novinách mimo s Vršatým nemluvil s nikým z celé vsi, my-

sle, kdyby lid odvracoval od čtení listu toho tím více žeby snad jich zvědavost rozmítíl, a pojednou jest od redakce onoho časopisu obviňován, že ji ostouzí a špiní i kazatelny zneuctívaje. To bylo přílišné, toho lid Černoveský sněsti nemohl.

Mělit kaplana velice rádi, na rukou by jej byli nosili. Ano vsady se jím chlubil, říkájice, že takového kaplana ještě neměli.

A měli věru proč chváliti, a libovati si. Byltě kaplan Černoveský, jak jsme už podotkli, horlivým knězem, ano dělal více, než bylo povinností jeho. Připomeneme jen jediný příklad horlivosti jeho.

Starý učitel Černoveský začal postonávati a byl k vyučování konečně tak neschopen, že jej kaplan, když jiného nebylo, sám musel zastávati. Je tomu už přes rok, co učitel mezi žáky se neukázal. Kaplan tedy vyučuje všem předmětům, ano učí děti takovým věcem, o nichž v Černé Vsi mnozí jaktěživi ani neslyšeli. Přednáší dětem potřebné vědomosti z hospodářství polního, z přírodovědy a ze zeměi dějepisu. Děti chodí velmi rády do školy a prospívají až mílo. To rodičové pozorují a snahu kaplanovu uznávají. Ano když kaplan i před p. vikářem odbyl zkoušku s prospěchem překvapujícím, jsou Černoveští kaplanovi tak nakloněni, že mimo vřelé díky jemu vyslovené i vikáře žádají, aby mu vydobyl slušnou odměnu.

Povázíme-li také, že byl kaplan oblíbeným kazatelem, nebudeme se diviti, když urážka ve veřejném listu, jemu učiněna, dotkla se celé osady co nejbolestněji. K návodu Vršatého dostali z Prahy dotčených čísel s dopisem na kaplana do Černé Vsi několik, tak že hned o tom celá farnost zvěděla.

Strhlo se z toho nemalé pobouření myslí. I ustanovili se na tom, že se kaplana zastanou. Dali tedy uveřejnití v novinách ohrazení, v němž nejenom lživost poklesků kaplanovi za vinu kladených jasně ukázali, nýbrž i veřejně způsob života a povahu kaplanovu oznámili. A aby o pravdivosti této obrany nikdo pochybovat nemohl, více než třemi sty podpisy ji potvrdili.

Černoveský kaplan byl tedy slavně očištěn ze lživého a zlomyslného pohanění. (Pokračování.)

Modlitba.

Milý Spasiteli!
Čistá moje víra

modlitby jak plamen!
Žel, Pane! i víře
temnou mohyla!
Sluch co mi nahradí?
zrak co zemlený?
vroucí pocity
v srdci studeném?
Jak as bude žít
duch ten bez srdce?
Kříže i mohyla,
nebe i zemi,
počátku body
i cíl tvoření:
Tvůrce všemocný
pozastřel rouškou,
položil pečeť,
pečeť ta na věky.
Řítkci se v propast
nezruší jí světy,
neroztopí oheň
aniž voda smyje!
Odpusť Spasiteli!
slzu moji hříšné
modlitby večerní:
planet ona ve tmě
vřelou k Tobě láskou!

Z ruského podává J. J.

D O P I S Y.

Od Nepomuku 7. červecu 1873.

(Poutní místo Vrčeň.)

V naší milé vlasti máme mnoho míst sv. patronům zemským zasvěcených, kam od věků náš lid rád putuje, by tu chválil „Hospodina ve Svatých jeho.“ Vyrazíš-li dráhou Fr. Josefa z romantických hvozdů Ždíreckých, překvapí tě v pravo as 1/4 h. od stanice Zelená Hora se starožitným zámekem vévodě rodišti sv. Jana z Nepom. Za starých časů hrnuly se sem zástupy nábožných, k jejichž zotavení měl tamní zámecký hejtman určené obročí, 15 tuším sudů piva a 15 pytlů chlebové mouky. — V levo do lesů rozkládá se pod t. zv. štědrým vrchem farní osada Vrčeň s krásným gotickým chrámem a úpravným na vršku hřbitovem. Ochotný a vldný p. farář Václ. Zelený ti ho milerád otevře a doprovodí tě do lesní kaple k počtě sv. Vojtěcha založené. Dle zbožné pověsti putoval tudy na sklonku 10. století sv. Vojtěch z Bavor do Prahy a k žádosti osadníků dlouhým suchem ztrápených, se tu modliv vyprosil jim živný dešť. Kámen, na němž prý klečel, se tu posud v kapli ukazuje. Ba celou jeho cestu z Bavor lze po kapličkách dobře stopovati. V kapli na

oltáři jest na krásném obrazu představen v ornátu biskupském, pohanská rodina padá mu k nohám, stranou drží mladík veslo a knihu, v popředí leží rozmanité náčiní hospodářské: nové rádllo, rýč, hrabice a p. značíc, že křesťanství zjemnilo a zušlechtilo mravy divých a bojovných národů pohanských upoutavší je na půdu žírnou. Z jara v den a oktávu sv. Vojtěcha okolní lid sem rád putuje, neboť Jan Kamenický — slavík to Úslavský — vodíval sem přes Žďarské lesy mnohá leta četné průvody. Že tu o pouti — když z jara les libou vůni dýše a ptactvo šveholí — četné bývají zástupy, svědčí stálá před kaplí na pláni kazatelna, dole v borku lázně — a prostranná tančírna! Lid okolní jest zbožný, lne k sv. patronům a zvláště k svému sv. krajanu Janu z Nepom. vroucí úctou, ač se jisté národní (!) kněhupectví ještě v XIX. století rozličnými spisky (Lopatka domnělého sv. Jana z Nep.) a jednáními ji podrývati neostýchá, horlíc pod aegidou Husovou proti papežencům, a přece — přece z jejich kapes rádo tyje. w.

Z Kralovic dne 4. července 1873.

(Kostel a pout.)

Náš milý chrám stal se jaksi středem, ku kterémuž srdce věřících z blízkého i dalekého okolí se nesou. Vábí je sem starý zvyk putovati ku Tejnické P. Marii, kteráž ze zrušené svatyně poblíž města přenesena do Kralovic. Z nádherného druhdy sídla přenesena do méně skvostné svatyně, aby zůstala živým důkazem, kam „liberální“ opravy vedou. Tejnice totiž bylo proboštství zřízené od kláštera Plaského. Při něm vystaven nádherný chrám slohu renaissančního; však dříve než dočkal se svého úplného zdokonalení, zrušen od císaře Josefa klášter Cisterciáků v Plasích a spolu s ním i Tejnice. Zavřen chrám, i přestaly velebné zpěvy, duch. otcové se rozešli, a občané Kralovičtí odnesli v slavném průvodu sošku P. Marie do Kralovic, kdež se cti dosud od našeho zbožného lidu. Jak blahodárný (?) účinek mělo ono klášteroborství, dokazují nynější zříceniny Tejnice, neboť při pohledu na ně musí člověka přemoci bol, který každému, ať jest jakého koliv smýšlení, vynutí mnohý příkrý úsudek o původcích vandalismu takového. Drahocenné věci z proboštství z části se rozdaly, z části zmizely. A jak se rozdávaly, patrně z toho, že nejbližší chrám, totiž Kralovický, mnohou citelnou mezerou se vykazati může. Avšak co nepřátelé katolictví ničí, zbožní lidé zase

vystaví a obnoví, a tak se nyní radovat můžeme z nejednoho krásného daru, kterého se našemu chrámu dostalo. Nechci jmenovati nikoho, abych nedotkl se skromnosti jeho, pravím pouze jednoduše: Zaplat P. Bůh! — Při letošní slavnosti kajicné k uctění srdce Páně zažili jsme zase mnoho duchovních radostí. Nával poutníků byl ohromný, počet těch, kteří sv. svátosti přijali, obnášel 4000.

Bylyť to právě „misie“ i dle účastenství i dle povahy kajicníků.

Mnohá po delší dobu nekající neb velkou tíží skormoucená duše odcházela s útechou a výslovnými díky. Zvláště pak povděční jsme duchovním spolubratřím, kteří domácím kněžím nápomocní byli vytrvalým slyšením sv. zpovědi a kázáním někdy i dvakrát denně. Nejlepší odměnou jim zajisté bude vědomí, že získali Srdci Páně srdci mnohých a tak rozohnili lásku, jež nyní značně chábne ve světě. Dejž Bůh stálosti!

Kr.

KRONIKA.

Z Prahy. Svěcení *kněžstva* vykonal J. M. světící p. biskup d. 9., 11. a 13. t. m. vždy v 8 h. ráno v kolleg. chrámě u Všech Svatých na hradě. V neděli 13. t. m. přijal pak díky 46 nových kněží v arcib. residenci a promluvil k nim delší lat. řeči na rozloučenou. Někteří budou později vysvěceni. —

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 17. července u Voršilek, od 18—21. u sv. Ducha, od 22—25. u sv. Tomáše.

— V pátek 25. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jakuba či u Minoritů. V 5 h. ráno bude první mše sv., o půl 7. druhá, a o 7 h. české kázání a v 11 hod. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Slavnost, kteráž v neděli 13. t. m. v Praze uspořádána byla na oslavu stoleté památky zítřejších narozenin Josefa *Jungmanna*, byla velikolepá, nezapomenutelného velducha důstojná. Vypsání průvodu v předvečer i slavnosti samé přinesly již denní listy. Nescházela než mše sv. za zpěvu veskerého shromáždění pod širým nebem.

— Ve čtvrtek dne 3. července bylo ve schůzi zastupitelstva král. hl. města Prahy rokováno též o návrhu městské rady, aby složením 100 zl. založena byla zádušní mše sv. při farním hlavním chrámu

Matky Boží před Týnem za zemřelého purkmistra Pšrossa. Tento slušný návrh městské rady, kteráž se od 9 let vždy o zádušní mši sv. postarala, byl — zamítnut, proto že proti němu povstali dva doktoři práv a z ostatních nikdo ve prospěch návrhu se neozval. Zvláště první z těch dvou řečníků proslavil se otázkou: mohou-li ti, jenž ulici Dominikánskou nazvali třídou Husevou, založiti mešní fundaci, kterouž dále nazval shromážděním starých bab ve výroční den úmrtí. Povstal z toho nemilý spor, v jistých listech vyčleno množství nadávek na ctihodného kněze, jenž odvážil se potupu onu v spravedlivém hněvu veřejně odmítnouti, slovy ovšem ostrými. Konec však bude dobrý. V „Cechu“ (č. 156) učinil p. M. B., zahradník, návrh, aby dobrovolnými příspěvky shledalo se těch 100 zl. na onu fundaci, kterou Praha, přes 150.000 katolíků čítající, založiti si netroufala. A hle ve třech dnech sešlo se přes 60 zl. i doufáme, že návrh městské rady brzo se skuteční.

— *Spolek paní sv. Anny*, který vydržuje ústav pro idioty, rozesílá právě zprávu za rok 1872, z níž vyjímáme, že spolek upustil od stavby nového domu pro tento ústav před Žitnou branou a že koupil za 120.000 zl. na Hradčanech bývalý Sternberský palác. Chovanců měl ústav ku konci prosince m. r. 30, z nichž jest 24 chlapců, 6 děvčat, 23 katolíků, 7 israelitů, 8 z Prahy, 22 z venkova a z těchto 2 z Moravy a 1 ze Slezska, 6 bylo jich opatrováno zcela zdarma, 12 za nižší plat. Z hochů účastní se 16 vyučování literního i učí se částečně jednotlivým řemeslům, jako košíkářství, zahradnictví atd. Ostatní přidržují se k mechanickému a domácímu zaměstnání; všickni ale vedou se k tělesné i duchovní samostatnosti pilným tělocvikem, polybováním na čerstvém vzduchu a častějším koupáním. Dívky přidržují se mimo učení literní i k uklidnosti v domácnosti a k čistotě, jakož i dle míry schopností ku všem praktickým pracím ženským. Vychovávání, vyučování a opatrování obstarávají dozorce ústavu, učitel náboženství, 2 zkušeni učitelové, kteří v ústavu zůstávají a vyučování a vychovávání schovanců na péči mají, 2 ošetřovatelé, z nichž jeden zahradník, 1 domácí paní, resp. domácí matka, 1 vychovatelka pro oddělení dívek, 1 kuchařka s 2 služkami, 1 vrátný. — Koncem roku měl spolek členů skutečných 302, podpo-

rujících 74. Příjmy činily 26.513 zl. 39½ kr. vydání 25.833 zl.

Z Říma. (Některá data z církevní činnosti Pia IX.) Dne 16. června slavil sv. Otec již dvacátý sedmý výroční den vyvolení svého za hlavu Církve; nebude proto od místa v hlavních rysech předvésti působení jeho významné pro dobro církve sv. — Vír politických bouří a celá řada pronásledování, která provázela panování Pia IX., nerušily v ničem činnost jeho obsáhlou na poli církevním. Na opak, ona vždy ěilou a všestrannou se jevila. Již ve své encyklice ku všem patriarchům, primátům, arcibiskupům a biskupům (9. listp. 1846) ukázal přímo a jasně na nedostatky věku našeho, které jediné církev neškodnými učiniti může, budou-li pastýřové bdíti a opatrně si počínati. Aby církevní pols lépe vzdělávati se mohlo, povýšil 13 biskupství na arcibiskupství a z nova zřídil 4 arcibiskupství, 96 biskupství, 15 apoštolských vikariátů, jednu apoštolskou delegaci a 6 apoštolských prefektur. Zvláštní pozornost svou k církvím obřadu východního projevil v četných dekretch. Bullou ze dne 24. října 1850 obnovil Pius IX. v Anglii katolický episkopát na místo dosavadních apoštolských vikariátů a novou bullou ze dne 19. listp. 1850 nařídil dvanácti novým biskupům a arcibiskupovi Westminsterskému, aby zřídili ve svých diecesích katedrální kapitoly. Totéž nařídil 7. března 1853 pro Holandsko. Bullou ze dne 23. července 1847 obnovil Pius IX. právomocnost patriarchy Jerusalemského a zavázal ho k residenci.

Veliké naděje choval Pius IX. ke smlouvám, které učinil s Ruskem 1847, s Toskánskem a Španěly 1851, s Costarikou a Guatemalou 1852, s Rakouskem 1855, s Württemberskem 1857, s Badenskem 1859, s Nikaraguou a St. Salvadorem 1861, než z veliké části nevesly v život a zůstaly bez výsledku. — Též povýšil papež více metropolitů a hodnostářů církevních ve Francii, Španělech, Německu a v Rakousích za kardinály. Tak biskupa Melchiora Diepenbrocka Vratislavského, Jana Geissela arcibiskupa Kolínského, Sommerau-Bekha arcibiskupa Olomouckého, Jana Scitowskyho, rcibiskupa Ostřihomského, Othmara Rauschera, arcibiskupa Vídeňského, Karla Reisacha, arcibiskupa Mnichovského, Jiřího Havlika, arcibiskupa Záhřebského. V Anglii jmenoval kardinály Wisemana, arcibiskupa Westminsterského a v Irsku arcibiskupa Kullen-a.

Když došly Pia IX. zprávy o pronásledování církve v Nové Granadě, v Mexiku, Španělsku, ve Švýcarsku, Rusku, Polsku a jinde, projevil svatý Otec bol svůj v četných allokucích. Boj, který rozdmýchali po Francii Gaume a Univers „má-li se studium pohanských klassiků dále pěstovati,“ rozhodl tím, že se vyslovil pro ně. Poblouzení Günthera ve Vídni, Frohschamra v Mnichově, Ubaghsa v Lovani censuroval a našel všude souhlas; dále odsoudil hlavní bludy věku našeho na poli vědeckém, politickém a společenském, a vybral tyto z různých dekretů ve způsobě 80 thesů pod názvem „Syllabus,“ který rozslal s encyklikou 8. pros. 1864 všem biskupům. V něm odsouzené věty vztahují se 1. na pantheismus, naturalismus a absolutní rationalismus; 2. na mírný rationalismus; 3. na indifferentismus; 4. na socialismus, kommunismus, tajné spolky a biblické společnosti, 5. na bludy ohledně církve a jejích práv, 6. na bludy ohledně společenského postavení státu k církvi; 7. na bludy ohledně filosofické a křesťanské mravouky, 8. na bludy ohledně stavu manželského, 9. na bludy ohledně světské moci papežské; 10. o bludech liberalismu našeho věku.

Vzhledem k liturgii vydal Pius IX. četné předpisy: k ponechání liturgie orientalské (9. listop. 1846); svátek Navštívení bl. Panny Marie povýšil na festum dupl. II. cl. (31. května 1850); dekretem z 18. května 1854 nařídil, aby svátky sv. Timothea, Tita, Polykarpa Smyrnského, Ignacia Antiochenského v celé církvi slavily se ritu duplici minori; sv. Hilaria a sv. Liguoria povýšil mezi učitele církve (1851 a 1871). Za jeho panování bylo více beatifikací a kanonisací než kdy jindy. Vroucně odporoučel všem kněžím hodné slavení nejsvětější Svátosti oltární a biskupům vložil na srdce, aby při svých obřadech přesně se řídili dle pontifikálu (5. listop. 1855 v encyklice „Optime noscitis“ poslané biskupům rakouským.) Bullou „Quod jam pridem“ z 25. října 1863 nařídil a předepsal nové officium a mešní formulář „Concep. immac. B. M. V.“

Čtyřikráte povolal Pius IX. biskupy církve katolické do Říma a hlasu jeho poslechl 8. pros. 1854 přes 200; 9. června 1862 přes 300, 29. června 1867 okolo 500 biskupů a 8. prosince 1869 přes 700 biskupů, kteří se dostavili na sněm Vatikánský.

— Zdraví sv. Otce Pia IX. se polepšilo, tak že se může opět bez opory procházeti po komnatách i v zahradě Vatikánu.

Paběrky.

17. Zrušení řádu Jesuitského.

D. 21. července t. r. bude tomu 100 let, co řád Jesuitů zrušen byl; i nebude od místa, zmíniti se, za jakých okolností se to stalo. Počátek učinili Portugalci, kteří výborně od Jesuitů zorganizovaný stát Paraguay se Španěly za jinou provincii si vyměnili, proti čemuž se ale obyvatelstvo bouřilo. Příčina tohoto nepokoje, jakož i spiknutí proti životu krále Viktora Emanuela byla od zlomyslného ministra Pombala a kanonisty Pereiry na Jesuity uvalována — nikdy ale dokázána. Jesuité byli hned z Portugal vypovězeni a statky jejich pobrány (1759); mnozí členové pronásledovaného řádu byli pak až do smrti krále (1772) ve vězení držáni.

Ve Francii pak byli Jansenisté, encyklopedisté a parlament úhlavními nepřáteli tohoto řádu. Tu jim bylo zavraždění krále Jindřicha IV. Ravaillakem za vinu kladeno, ač k tomu ni jediného důkazu nebylo. Pročež vzali nepřátelé útočiště k pokleskům jednotlivých členů jako Hardonina, Berruyera, Pichona, Escobara a Tamburiniho, aby celý řád v podezření uvedli, ačkoli představení řádu a papež sám takové ničemné podezřívání zatracovali. K onomu účelu pracoval Jansenista Pascal spisem vtípným „Lettres provinciales,“ v němž smyšlenku „morálka Jesuitů“ s vylhaným principem „účel posvěcuje prostředky“ bičuje. Bohužel připojili se k němu též mnozí žárliví Maurinové, zejména Clemencet ve svém pamfletu „Výtah z nebezpečných tvrzení neb vět, kterým Jesuité učili se schvácením představených.“ Při tom zajisté musí býti nápadné, že, ač se o laxismus morálky Jesuitů mnoho deklamovalo, přece velmi zřídka jednotlivým členům něco nemravného dokázáno býti mohlo, naopak mnohá ascetická díla jejich o vznešené mravnosti svědčí.

S těmito nepřáteli spojila se též Pompadour, milostnice Ludvíka XV., ministr Choiseul, zvláště d'Alembert a Voltaire, jenž zcela veřejně propověděl: „Zničme-li Jesuity, budeme míti se „zlopořádným“ snadnou práci.“ Ba i zvláštní pokladnice se zřídila, z níž se vypláceli pamfletáři Jesuitů.

Právě v této všeobecné agitaci učinil bankrot la Valette, generální prokurátor řádu na ostrově Martinique, muž nevšedních schopností k obchodu, jenž na svůj vrub, ba proti výslovnému zákazu představených obchod vedl a lodí měl s nákladem v ceně více milionů, jež mu od Angličanů pobrány byly. Když pak řád za něho platiti se zdráhal, povstala proti němu všeobecná bouře. Parlament odňal jim výsady a zatratil některé již dávno zapomenuté spisy Jesuitů, jako od Mariany, že dovoleno tyrana utratiti, což ostatně i mnozí reformatoři hlásali a to zcela zjevně, jako n. p. Junius Brutus.

Na to prohlásil parlament 6. srpna 1762 řád Jesuitský za státu nebezpečný, a Ludvík XV. dal svolení k jeho zrušení 1764. Ačkoli papež Klement XIII. řádu čestné vysvědčení dal, a jej bullou „Apostolicum“ 1765 potvrdil, zůstalo to bez účinku, zvláště, an starý generál řádu Ricci k žádné modifikaci řádu pohnut býti nemohl a papeži prý řekl: „Jesuité ať ostanou tak, jak jsou, aneb ať raději nejsou.“

Podobný, ba ještě krutější osud stihl Jesuity ve Španělsích (v dubnu 1767) a v Neapolsku, kde ministr Fanucci vládl, v kterémžto díle spříbuznění bourbonští dvorové se podporovali; tito konečně dotírali na následujícího papeže Klementa XIV., aby řád zrušil, k čemuž on konečně svolil a brevem „Dominus ac Redemptor“ 21. července 1773 řád zrušil. Breve toto obsahovalo mnohé obžaloby, z nichž se řád ospravedlniti nemohl, ač si toho mnozí představení žádali. Generál Ricci byl s mnohými assistenty v andělském hradě ve vazbě držán. Umíraje dosvědčoval Ricci že řád nezavdal příčiny k tak krutému s ním nakládání a zrušení. Klement XIV. byl by dobře učinil, kdyby jako Pius IX. r. 1848 Jesuitům byl řekl: „Svět vás nechce, nemůže vás vystáti, vzdalte se od toho pronásledování na život a smrt alespoň na krátký čas; nyní vás nemohu uchrániti.“

Členové řádu Jesuitského odhodlaně většinou krutý tento osud nesli. Návrh Bedřicha II., že je co řád zachová, nepřijali. V Rusku, kde Kateřina II. ono breve prohlásiti zakázala a řád zachovati chtěla, zůstali Jesuité s přívolením následujícího papeže Pia VI. pod viceprovinciálem P. Stanislavem Czerniewiczem, což též Pius VII. potvrdil. Když však též Pius VII. řád obnovil (8. srpna 1814), byl zase z Ruska vypovězen, kde před krátkým ještě časem tolik účastenství měl.

16. Xenie.

Život náš.

Krátký čas je žití, však dlouhý byl by
nám, kdybychom v krátké jej měli hanbě
prožít. —

Klíč k osudu tvému.

V písmu tajemném sic je osud tvůj psán
klíč ti také ale dán, kříž na ni, bys mohl
číst.

Druh tvůj.

Spánek tvůj jediný druh byl, kdy v ko-
lébce spočívals,
tvůj bude druh jediný, v rakvi až dlíti
budeš;

Nejkrutší boj.

Ten boj nejkrutším, vlastní kde je srdce
bojištěm,
stejnýť jest jeho bol, vítěz-li ten či onen.

„Buďte maličci.“

„Buďte maličci“ děl Kristus „a dosáhnete
ráje;“
neb ruce nám krátké do stromu hříchu
budou. —

O rozeninách.

Geniové, zda ptají se v kolébu kladouce
tě „odkud?“
neb umrlčího démonové vozu „kam?“

Příčina vlastní zkázy.

Zdaž by stromům sekera škodivá kdy
ublížiti mohla,
když stromové by sami násady jí nedali?

Náš přístav.

Necht každý i jinam řídil by žití si lo-
dičku
v přístav jen jediný všecky přitáhne je —
smrt. —

V. R. H.

Literární oznamovatel.

* — * „Časopis katol. duchovenstva.“
Svazek 3. Obsah: Řeč obrauná o kněžství;
ze spisů sv. Řehoře Naz. přeložil a vysvětlil
J. N. F. Desolda. Vědecké úryvky od Tom.
Nováka. Otázka dělnická; podává prof. Mat.
Procházka. Písmo a Tradice od far. Jos. Du-
dycha (dokončení). V Kronice: Druhá diece-
sní synoda Pražská; o zvonovině; o jednotě
sv. Josefa; novomodní křesť korvety; seznam
vkladů do Děd. sv. Prokopa. V Liter. ozna-
movateli oznámeno a dílem i posouzeno 6
spisů. Svazek 4. vyjde 23. srpna,

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 8. obsahuje kázání na ned. XI—XV. po Sv. Duchu, na slavnost sv. andělů strážců, narození a jmena bl. Panny Marie, pak osnovy řečí na tyto dvě slavnosti Mariánské, na ned. XV—XIX. po Sv. Duchu a na den posvěcení chrámu Páně.

— „*Rukopis Křdlovédvorský.*“ Nejprvnější ilustrované vydání. Kreslil akademický malíř Josef Scheiwl. Text upravil a úvody opatřil prof. J. Kořínek. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 75.

— „*Grammatika francouzská* pro nižší a střední třídy reálných škol a pro střední třídy reálných gymnasií.“ Sestavil Jak. Škoda, ředitel c. kr. reálného gymnasia v Přerově. V Praze 1874. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. Str. 114.

— „*Mira metrická.*“ Stručné poučení o nových měřích a vahách, jichž užívá se nyní v Rakousku. Sepsal Edvard Stoklas. Třetí, podle spolehlivých pramenův opravené a rozmnožené vydání. Se 6 nejdůležitějšími články ze zákona o metrické míře a váze. V Praze 1873. Nákladem Fr. A. Urbánka. Str. 56. — Tamtéž vyšel: „Prvý katalog kněh, hudebních a uměleckých věcí, které vydal Fr. A. Urbánek, kněhkupec v Praze na Vodičkově ulici č. 11. Str. 46.

— Dp. Karel Kmoch, učitel náboženství u hluchoněmých v Praze, vydal Biblickou dějepřavu Star. i Nov. zákona s mapou Palestiny, Jerusalema a výkladem mše sv. Určena jsouc pro hluchoněmé, záleží se samých známek a obrázků bez slov. Str. 130.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Řehoř Jan Högg, kněz ř. premonstr. v Teplé, os. děkan, 16. května (nar. 21. řij. 1800, vysv. 28. břez. 1825).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Schmid, kapl. v Čelakovicích, za faráře v Lobkovicích;

p. Josef Springer, admin., za faráře v Tisové;

p. Vác. Brzek, kapl. v Jesenicích, za admin. v Krásné Hoře;

p. Frant. Liska za 2. duch. správce v c. k. zemské trestnici u sv. Václava v Praze.

Uprázdňené místo:

Krásná Hora, fara patron. p. Maurice kněž. Lobkovice, od 9. července.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Jan Kubík, osobní far. na odpoč. v Nechanicích, dne 20. června (nar. v Hradci

Králové 10. břez. 1796, vysv. 24. srp. 1821);

p. Frant. Vlček, farář v Zaloňově (nar. v Zelené Hoře 27. květ. 1816, vysv. 2. srpna 1840).

Vyznamenání jsou:

p. Josef Čížek, far. v Dušejově, titulem b. notáře;

p. Jan Černý, šk. katech. v Humpolci, farinými synodalieři.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef Müller, za adm. v Zaloňově;

p. Josef Hanuš, za kaplana v Koclěřově;

p. Aug. Buchtele, far. Miletský, za far. v Svinčanech.

Uprázdňené místa:

Zaloňov, fara patr. p. H. Waagnera, do 7. srp.;

Miletín, fara patr. hraběnky z Thunů Hoh., do 11. srp.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Tomáš Johánek, čestný kanovník Buděj., jubil. kněz, b. konsist. rada a notář, senior kněžstva diec. Buděj., os. děkan v Bošilci, 3. července (nar. v Milavči 15. květ. 1784, vysv. 15. srp. 1809);

p. Vác. Dušek, jubil. kněz, b. konsist. rada, os. děkan v Hořepníku, 2. července (nar. ve Velkém Záblatí 20. srp. 1790, vysv. 22. srp. 1819);

p. Vác. Pawlovitz, čestný kanovník Buděj., jubil. kněz, arcikněz a b. vikář, konsist. rada, majitel c. k. řádu Františka Josefa, prvofarář v Eisenstrasse, 4. července (nar. 5. řij. 1796, vysv. 24. srp. 1822).

Milodary. Na opravu metrop. chrámu sv. Víta: Novosvěcenci Pražští 100 zl. r. m.; dp. A. Prokeš z Vosečan 1 zl.

Na posvátná roucha pro pohořelý kostel v Jáchymově: dp. Ant. Prokeš 1 zl.

Došla nás od jednoho kněze na odpoč. prosba, bychom vyzvali vel. pp. duchovní bratry, by laskavě rozebrali 60 mší sv. (ad intent. dantis), kteréž do konce září odslouženy býti mají. Pro churavost není s to, je sám odsloužití a věnuje příslušná stipendia v obnosu 12 zl. jednotě sv. Josefa.

Za knihy, jež † gen. vik. dr. Vojt. Hron daroval letošním novosvěcencům, bude slouženo 153 mší sv.

V Pánu zesnulý farář Popovický, p. Ant. Černý, odkázal jednomu z letošních novosvěcenců círk. lexikon od Wetzera a Welte na mše sv.

Dp. J. Ž.: Podíl údů Děd. sv. Janského na r. 1873 vydává se od června u Pospíšila, viz „Blah.“ č. 15. str. 239.

Vydává se
k. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 180-L.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
poloř. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
poloř. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Svatého otce, Řehoře Nazianského, řeč

proti nařknutí, jako by byl po stolci arcibiskupském v Konstantinopoli toužil.

Z řeckého přeložil a vysvětlil J. N. F. Desolda.

(Dokončení.)

VI. Nuže ale vida, že někteří se mrzí pro urážky proti mně zpáchané, ba je i za uražení sebe samých považují, rozumujme i o tom krátce. Já zajisté kdybych dosti málo za lidským pouze a podlým smýšlením a touhou po tomto stolci puzen jsa, buď sem byl k vám na tuto důstojnost nastoupil s těmito šedinami, s tímto jak věkem tak chorobou vráskovitým tělem, a tak urážky ty trpěl, styděl bych se zajisté nebes i země, — jak se staří zařikavati obyčej měli,¹⁵⁾ — styděl bych se i tohoto stolce, toho svatého sboru, tohoto posvěceného a nově shromážděného lidu, proti kterému tak četné řady zlých mocností povstávají, aby skoro nežli shromážděn jest se rozptýlil, nežli zrozen jest zahynul, ledva se byl Kristu připodobňovati počal. Styděl bych se svého vlastního snažení a prací i tohoto vetchého oděvu, i své soukromnosti a samoty, v kteréž jsem byl život svůj strávil, svého prostého života i nestrojeného stolu, na němž málo více

bys nalezl, nežli co by ptactvu dostálo.¹⁵⁾ Vizte pak jak se s pravdou srovnáte vy, kteří jste o mně pravili, že jsem požádal choti cizí, vlastní míti nechtě.¹⁶⁾ Mějtež si poklady své i Gabonité; Duch svatý je přec ani k šťípání dříví, ani k donášení vody v chrámu za hodny neuzná, aby k svatoslužbě takovými hanebnostmi i v učení i v životě jsouce poskvrnění přistoupení směli.¹⁷⁾ Jestliže pak jsem přišel, abych učení naše podporoval a ovdovělé za tím bez chotě církvi dle možnosti poručníkem jakýmsi a pěstounem přispěl, a ji tak jinému choti připravil, jenž by i její krásy hodným se prokázal, i královské té dceři více darů ctnosti věnem přinesl; zdali pak buď za svou horlivost chvály, či za podezřením lidským pokárání zasluhuji, maje tak dle vášní jiných souzen býti? Tak tedy, rozmilý příteli! kdybych já buď lodi bouří zmítané pomocné ruky poskytnul, nebo obleženému městu, anebo domu požá-

¹⁵⁾ Naráží sv. kazatel na svůj sprostý stůl, že po poustevnicku toliko vařiva a luštěnin používá, nebo vůbec velmi skrovně žije. ¹⁶⁾ Chotí cizí rozumí sv. kazatel církev carhradskou, svou pak vlastní církev sasimskou, na kterouž biskupské svěcení obdržel. Za prvních církví století zakázáno bylo sídlo biskupské měniti; považováno vůbec za duchovní nerozvížitelný sňatek biskupa s církví. ¹⁷⁾ Tím značí bludaře svého věku vůbec, kteří velikým bohatstvím vládli, a z přízně urozených se těšili; nic však méně v pravé církvi ani nejposlednějšího místa nezasluhují. Viz Josue 9, 22. ad.

¹⁶⁾ V. Mojž. 32, 1.

rem zachvácenému buď loďkami, nebo zástupy vojska, anebo hasícími nástroji tu pomáhal, tu bys mne ty ovšem buď námořním loupežníkem anebo toho města a domu plenítelem nazval, nikoliv pak pečlivým představeným.

VII. Ale tak prý lid nesoudí. A co mně po tom, jenž více, ba jedině o skutečnou pravdu dbám? Neboť dle té buď odsouzen, buď ospravedlněn budu; ta mne buď bídným, buď blaženým učiní. Pouhého zdání jiných nic nedbám více, nežli cizího snu. Nezdáš se býti, člověče, takovým u lidu, díš. Zdá-li pak se lidem závrativým, že země stojí? Zdá-li pak se opilý, že jiní lidé strážliví jsou, či že po hlavách chodí anebo vůkol se točí? Med pak nechutná-li trpce a nezdá-li se takovým býti lidem nemocným a zle se majícím? Ale věci nejsou v skutku tak, jako se některým zdá, zvlášť kteří nějakým neduhem trpí. Prvé tedy dokaž, že zdravého rozumu jsou, kdož mi takové věci namítají, a potom mne napomínej, abych se napravil; anebo odpusť, když neposlechnu, ale déle trvati budu ve svém způsobu. Lidu se ovšem nezdám býti takovým, ale Bohu; a tomu nezdám se toliko, ale jsem vědom zjevně, an všechno ví i prvé nežli se stane,¹⁸⁾ an stvořil srdce naše zvlášť každé,¹⁹⁾ an zná všechny činy, všechna hnutí, všechny myšlenky naše, za kterými skutky naše jdou, jehož nic tajno není, aniž pak tajno býti může, an jinak hledí k činům našim, nežli k nim hledí lidé. *Člověk patří na tvář, ale Hospodin prohlédá srdcem;*²⁰⁾ to slovo písmu slyš a věř mu. Toho má dbáti každý, kdo rozum má, více nežli všech jiných vesměs. Jestliže bys se dvou lidí o též věci tázal, rozumného a nerozumného, zajisté bys se nikomu nezdál býti opatrným, kdybys ponechaje rady rozumného, nerozumného následoval. Tak i

Roboama žádný nechválí, že povrhne radou starších, dle mladších jednal.²¹⁾ Když pak se radíme jednak s Bohem jednak s lidmi, zdali pak dáme přednost radě lidské? Tak zajisté ani ty neučiníš, jestliže mne poslechněš a moudře smýšlíš.

VIII. Ale stydíme prý se pro ty utržky, které ty trpíš! — Ale já se stydím za vás, že se pro to stydíte. Neboť jestliže to spravedlivě trpím, pak by právem bylo, abych já se styděl, nežli vy za mne; a to nikoliv, že pohanění trpím, ale že pohanění zasluhuji; pakli se mi to děje neprávě, zločin padá na ty, kteří mi utrhají, a na ty sluší se vám mrzeti se spíše, nežli na mne, neboť oni vlastně škodu trpí. Kdybys mne, ač bych zlým byl, za sebe lepšího pokládal, co bych měl činiti? Trvati snad raději zlým, abych se ti více líbil? To bych si nijak neradil. A tak i když mne dobře jednajícího pokládáš za zlého, neodstoupím já a nespustím se cesty dobré. Neboť život můj náleží více mně nežli tobě, a rádcem jest mi ve všem rozum a zákon Boží, a ty mne mnohdy odsuzují i bez žalobníka, a naopak byt i mnozí na mne žalovali, ospravedlňují mne titíž mnohdy. A tomu jedinému soudu nelze ujíti, tomu, který jest vnitř nás, a k němu samému hledíce kráčetí máme každý svou cestou přímo. K zdání pak lidskému tak se chovejme: srovnává-li se s svědomím naším, přijmem je; pakli odporuje, poroučejme se mu pěkně, a nic se pravdy pro soud lidský nevzdalujme.

IX. Tak jest to tedy: kdo něčemu jinému k vůli ctnosti dbá, nemá v ní pevného základu. Neboť jak mile ono pomine, ustanet i on od ctnosti, jako kdo pro zisk si plavby hledí, plavby zanechá, jak se mu nedostane zisku. Kdo však ctnost pro ni samu ctí a

¹⁸⁾ Dan. 13, 42. ¹⁹⁾ Žalm 32, 15. ²⁰⁾ I. Král. 16, 7.

²¹⁾ III. Král. 12, 8. a d.

pěstuje, má stálé a pevné smýšlení, poněvadž cosi stálého a pevného miluje. Tak může i poněkud slovo Boží k sobě obrátiti a říci: „*Já tentýž jsem a neměním se!*“²²⁾ Nebude tedy nikdy jinak smýšleti ani kráčet, ani se nevrhne semo tamo dle doby a událostí dnes tak zejtra jinak, brzo tou brzo tou barvou se okazuje, nic jinak nežli jako polypové barvu skalín, na nichž se drží, okazují; ale bude trvati vždy tentýž, stálý mezi nestálými, nezvratný mezi vrtkými věcmi i případy, podoběn tuším skále, která se ranami bouře a vlnobití netoliko nepohne, ale i je tvrdostí svou rozráží. — O tom tedy dosti; neboť nemám kdy déle proti utrhačným jazykům bojovati, vždyť i co jsem řekl, snad již přes míru jest.

X. Již pak mi i k vám buď řeč má, k vám, stádce moje! „*Vy buďte,*“ dí sv. Pavel, „*i sláva má i radost i koruna slavná!*“²³⁾ vy buďtež i ospravedlnění moje proti krivým soudcům mým! Neboť jako stavitelům a malířům, když se od nich účtů žádá, dostačívá poukázati k stavbě nebo k obrazu svému, aby všech nesnází byli sprostěni, neboť skutek mocnější jest slova,²⁴⁾ dí týž sv. apoštol: tak kéž bych i já poukázaje k vám přemohl nade všemi útržkami. Ale jak je překonáme? Nejprvé když vyznání svého v Otce i Syna i Ducha svatého nezvratně a pevně se držeti budete, nic nepřidávajíce, aniž ubírajíce, aniž umenšujíce jednoho Božství, (neboť, co by se v jednom umenšilo, bylo by celého ujmu); kdo však smýšlejí anebo mluví jinak, anebo jednu přirozenost po rozdílné míře rozlučují a rozrušují, ty odbuďte jakožto hlízu církve a otravu pravdy s žádnou jich nenávisť, ale s žalostí nad jich bludem. Druhé pak když i život svůj občanský s pravou věrou svojí srovnáte,

abyste příjemní byli ctností, aniž pak v té které části nedostatku okázali.

XI. Králové! mějte úctu k svému královskému hávu; neboť učení moje i zákonodárcům zákon ustanovuje. Pozorujte, jak veliká důstojnost se vám svěřuje, jak veliké jest vašeho úřadu tajemství! Celý svět jest v područí vašem, malá koruna, malý plášť objímá panství nad ním. Říše nebeská jest jediné Boží, pozemská pak i vaše; buďte všem poddaným svým Bohy, ať tak odvážněji dím. „*Srdce královo v ruce Boha jest,*“²⁵⁾ tak zní písmo, tak věříme. V něm buď moc vaše, ale nikoliv v zlatě a zástupech vojska. — Královští pak úředníci a dvořané! nevyháňejte se příliš svou mocí, aniž pozemské věci za nesmrtelné považujte. Věrní buďte svým králům, hlavně pak a předně Bohu, pro něho pak i všem, kterýmž vzdání a nad nimiž postaveni jste! — Vy pak šlechtici, urozeností se honosíce! přičiňte se, abyste se i šlechtnými mravy stkvěli; nebo řeknu pak nějaké slovo nelibé, ale šlechtné. Bylať by zajisté největší šlechtnost vaše, když by v rodopisech vašich žádná nešlechtnost místa neměla.

XII. Mudrci a filosofové, vážní vousy a pláště, sofisté a učenci, ženouce se za potlesky obecnými! nevím, jak byste moudřími se zváti směli, nemajíce prvního základu moudrosti.²⁶⁾ — Bohatci! slyšte co praví písmo: „*Bohatství-li přibývá, nevěste svých srdcí k němu!*“²⁷⁾ sic vězte, že na věc křehkou a nestálou se spoleháte. Odlehčí dosti málo své lodi, ať snadněji pluješ. Snad právě nepříteli svému ujmeš, jemůž se někdy zboží tvé dostane. — Vy pak, kteří hodům hovoříte, odejměte něco břichu a přidejte duchu! Máte na blízku chudého; přispěte nemocnému; čím ty oplýváš, nechať k

²²⁾ Mal. 3, 6. ²³⁾ I. Thes. 2, 19, 20. ²⁴⁾ Tit. 3, 14.

²⁵⁾ Přísl. 21, 1. ²⁶⁾ Naráží na slovo písmo: „*Počítejte moudrosti bázeň Boží.*“ Žalm 110, 10. ²⁷⁾ Žalm 61, 11.

němu přetýká před tvým přesycením. Proč pak oba stůnête, ty nezázivností, onen hladem? ty opojením, onen vodnatelností? ty sytosť sytostí stíháš, onen slabostí se potácí? Nepřehlédni si svého Lazara zde, ať on tě tamo neučiní boháčem zavrženým!²⁸⁾ Vy pak, slovutní měšťané velikého města! jsouce prvními po prvním městě,²⁹⁾ a snad ani k tomu se snížití nedadouce, okažete se mi býti prvními, ale nikoliv v nešlechtnosti, nýbrž v ctnosti; nikoliv v rozpustilosti, ale v mírnosti. Jak by hanebné bylo, vládnouti městům a podléhati rozkoším; vše jiné moudře a opatrně řídit, a koňské dostihy, divadla, zápasy, lovy tak na mysli mít, jakoby právě v těch věcech život záležel, tak že by město nejpřednější ze všech měst bylo téměř sídlem hrajících, kdežto by témuž více slušelo, býti výtečným vzorem všech i ve všeliké ctnosti! Tímto vším pohrdnouce, kéž byste byli městem Božím v ruce Páně znamenáným³⁰⁾ a konečně spolu s námi se dostali k vznešenému zakladateli měst³¹⁾ slavní slavně k slávě věčné. To vám blahověstím v samém *Kristu*, Pánu našem, jemuž budiž chvála a čest a moc na věky. Amen.

V temné noci.

Byla noc a mraků těžký přívál
jako příkrov ležel nad krajinou,
luny záblesk bojácně se skrýval
tajen mlhy rouškou truchlostinou.

Byla noc — kol klid a odpočinek
zlaté sny své rozděloval spícím,
já jen bděl jsem a bolestí vínek
uplital jsem srdcem zoufajícím.

Co je ten svět a co pravda všaká,
co jest víra — co jest žítí celé?
kdo as potře pekelného draka?
kdy říš vstane Krista — Spasitele?

²⁸⁾ Luk. 16, 20. a d. ²⁹⁾ Carhrad slul *druhým* či *východním Římem*; ale i takto jsouc stálým sídlem panovníkův přednost si osvojoval před tímto, nač i sv. Otec naráží. ³⁰⁾ Is. 49, 16. ³¹⁾ Naráží na žalm: 126, 1.

Kdo ukáže, Bůh že ještě živý
lid svůj střeže lásky pod pavezou,
že v leb hada otravný a lživý
Jeho msty se svaté blesky svezou?

Kdo ukáže, že budeme žítí
až smrt zdrtí těla křehkou svoru,
duše naše k světlu že se vznítí
a zazáří trpytem meteorů?

A jak dlouho — Bůh-li ještě žije —
vrah ten lidstva úkladný a starý
bude lži svých lichotivě zmije
posíláti v Krista sádek jarý?

A jak dlouho než se povyjasní,
než to lidstvo trpící a bédné
pozná, že jsme všickni bratři vlastní
Boha otce, Církve matky jedné?

Byla noc — jen já bděl v dusné sni
k nebi duši v slzách žalu nesa, . . .
přišlo jitro — čím to asi nyní,
že duch můj se raduje a plesá?

—d—

Bl. Karel Spinola.

(Pokračování.)

Léta 1622 poručil císař Ksongunsama Gonrukuovi, nangazackému vladaři, aby jedněch z křesťanů zajatých dal postínat, ostatních za živa upálit. Na upálení odsoudil řeholníky — cizince i japonce. — rovněž misionářů přechovavače, ba i manželky a dítky těch, kdož od tří let pořád zběhlých pro přechování kněze byli popraveni. Kterak Spinola zprávu odsouzení svého přivítal, patrně jest z jeho listu, napsaného 28. srpna 1622 pro spolubratra provinciála: „Včera vrazili k nám zuřivě úřední drábové do žaláře; myslili jsme podle zprávy nás došlé, žeť přicházejí nás pobit aneb do Nangazak zavest; ale hned jsme poznali, že jdou zajatých počítat a zapsat. O šťastné smrti těch z Manily příšlých jsme slyšeli; já myslím, že také my budeme brzo spálení.*) Z milosti Boží ke

*) Jáchim Firaiama, pokřtěný Japonce, vystěhovav se z vlasti, usedl v Manile, v hlavním městě ostrovů filipinských k španělské koruně příslušných. Potom vypraviv korábek, vezl na něm mimo jiné taky dva kněze misionáře do Japonska, Alojze Floresa, belgického dominikána, a Petra Zugnicu, španělského augustiniána, kteří bažili po mučnické koruně. Holanďané tropili tehdež na Tichém moři loupežnictvo; udeřivše na řečený koráb

všemu volní a hotoví těšíme se na tu dobrou hodinku. Věru, jakoby ohromen žasnou nad přestědrou Boží dobrotou, ježto mne člověka chatrného té slavné pouty a milosti hodna činí, abych pro jméno a lásku Hospodina svého život v mukách obětoval! Z tůně úžasu toho vytonouti nemohu leč pomocí Apoštolova výroku, že totiž nestihlá tato milost není účinek lidského chtění a namahání, noprž samého Božího slitování. Dle úsudku mého dána jest mně tahle milost obzvláště Vaší a jiných vel. Otců zásluhou, kteříž jste za mne modlení konali a mši svatou obětovali; pročež doufám, že mne Pán Bůh rovněž Vaším a spolubratrů přispěním na přímluvu bl. Panny a všech svatých z ohledu těla i duše posilní a ustateční, abych co pravý syn Tovaryšstva Ježíšova v poslední púťce zvítězil. Mním, by nás milý Pán Bůh obyčejem prozíratelného pěstouna řeholních nováčků již k poslední hodině připravoval. Od měsíce července nakládají s námi strážcové přísněji, stravu dostáváme špatnější a tuze pod měrou; za posledních měsíců bylo nám vůbec hůř než jindy; ani psaní se k nám nedostaly. Však opravdového utěšení jsme nepohřešovali, majíce na každý den přesníček a vína k obětování Beránka Božího. Ještě jednou Vašnost na rozloučenou pozdravuju a prosím kleče za požehnání i za prominutí všech poklesků zvláště tohoto, že jsem tolik svatých pomůcek za čtyřletého vězení mně k zdokonalení poskytovaných tak špatně užil. Spolubratrstvo v duchu objímám a pilně prosím, aby se mnou Pána Boha z velikého dobrodiní, jež mně prokazuje, velebili, mně pak setrvalost až do konce vyprosili, neboť jsem poslední nemocí seslábnul, až ledva na nohou stojím. Nevěda, budu-li míti ještě příležitost k napsání listů pro kněze jenerála a visitátora; prosím Vašnost, abyste mne v tom sám zastati ráčil. S psaním posílám Vám dva vzácné ostat-

ky, totiž bl. Alojze — jež mně daroval a poslal vel. jenerál náš — s přiloženou ode mne kučerou našeho bratra Fernandezá, též ústřížek z kajícího roucha sv. Ignáce, jež nosil po svém obrácení v Manreze. Přijmětež i obrázky z mého breviáře. Račtež to všechno rozdati řeholním spolubratrům v Japonsku a v Makao na památku. Pán Bůh račiž Velebnost Vaši zachovati a opatrovati; přijme-li mne podle Svě přehojné milosti do nebeského Jeruzaléma, nezapomenu nikdy na velikou lásku, kterouž jste mně vždy prokazovali; rovněž budu pamětliv všech spolubratrů svých v tomto úkrají a ve všem Tovaryšstvu Ježíšovu, jež teď srdce moje vroucněji než kdy jindy miluje. 28 srpna 1622. Karel na smrt odsouzený pro jméno Ježíš.

Nangazacký vladař Gonruku, aby se císaři zavděčil, ustrnul na tom, že za jeden den pět a padesát křesťanů popraviti dá. Vzkázal tedy náčelníkovi omurské osádky vojanské, aby mu poslal do Nangazak ty vězně, kteří v tomhle vladařském sídle byli zajati. Několik vojáků vtrhlo brzy do žaláře omurského; spoutavši zaznamenaných vyznavačů, odvádělo je na břeh mořský. Následníci Kristovi posvátné písně zpívající loučili se s žalářem, kdež sobě čtyry leta zásluh dobývali. Osmi vyznavačů — dvou kněží řádu sv. Františka Seraf. a sv. Dominika a šesti Japonců — ponecháno v žaláři, poněvadž v Nangazakách nebyli zajati. Právě v pátek — 9. září 1622 — odcházelo ze žaláře opácného čtyřnadvacet vyznavačů Kristových na popraviště. Jakož v tento den v žaláři na památku umučení Páně vždycky půst zachovávali, tak se ovšem i v tenhle pátek — v předhodí smrti své mučnické postili. S břehu mořského sestoupili do velkého člunu, obklopeného mnohými lodicemi, na nichž se vezla vojenská stráž. Horlivý misionář Spinola užil plavby k spasení dušiček z průvodu. Rozněcoval k stálosti ve víře ty, kdož by byli mezi strážci křesťané; namlouval pohany na touž víru křesťanskou, a pobízel těch k pokání, kdož se snad vytrhli z ovčince Kristova. V ten rozum mluvil lodníkům a vojákům, načež zakončil řeč vece: „Vám k vůli opustili jsme vlast, pokrevenstvo a všecko, což nám koliv milé bylo a vzácné: vám k vůli vypravili jsme se na pouť dalekou velmi s opovážením životů svých. Posuďte sami a rozeznajte, může-li býti křiva či licha víra ta, pro kterouž jsme všechno i sebe samé obětovali, kterou jsme

v podzimku 1621, vzali jej a odvlékli do nejbližšího přístavu japonského. Správce lode loupežnické zradil a vydal Firajamu s podřízenými 12 plavci a s dotčenými misionáři Gonrukuovi, nangazackému vladaři. Císař odsoudil tyto misionáře a Firajamu, horaucného ctitele sv. Ignáce z Lojoly, na upálení; plavce pak k srubení hlavy. Plavci — křesťané Japonci a údové bratrstva sv. Růžence — mohli zapřením Krista Pána smrti mučnické upláchnouti, ale nechťeli! Všickni svrchu položení umučeni jsou 19. srpna 1622. Nynější Sv. Otec prohlásil je za blahoslavené mučelníky dne 7. července 1867.

vám zvěstovali a jejížto pravdivost krvi svou potvrdit chvátáme?“

Člun přistál k městečku Nangaji, as dvě hodiny cesty od Nangazak. By se pak nangajská věrou slavná obec křesťanská k vyznavačům Kristovým netlačila, poručeno jim sednouti na soumary a pryč jeti. Vojanská stráž skládala se z pěti set mužů kopími a kušemi ozbrojených. Vyznavači jeli druh za druhem; mezi dvěma voják; každý vyznavač měl po boku katana, jenž držel konec provazu na hrdle odsouzenec, v záklíčkováného. Napřed jel misionář Spinola z vůle náčelníka stráže, vědouceho, že mu v žaláři spoluvězeňové přednost dávali. Pod večer téhož dne 9. září přijeli do vsi Ura-kam, kdež i ostali v pusté salaši. Ves byla s půl hodiny cesty vzdálená od popraviště. Posavád vyznavačové na jisto nevěděli k jaké by smrti odsouzeni byli. Ráno dovoleno třem křesťanům pohovořiti s odsouzcem. Bývalý katecheta našeho blahoslavence Karla přiklekl a poprosil ho za požehnání. Spinola požehnav ho, dal mu na památku dárky, jimiž za posledních dní tělo tepal, též svůj růženec, však jen k schování pro nějakou znamení tou křesťanku. Od katechisty zvěděl, že již hranice stojí, na kteréž odsouzení řeholníci upálení budou. Kady vedeni jsou vyznavači Kristovi, všady hemžili se křesťané, chtějíce jich ještě jednou viděti a pozdraviti. Největší shon křesťanů — asi 30.000 osob byl na Svaté Hoře (blíže Nangazak), kdež 5. února 1597 šestadvacet křesťanů pro svatou víru bylo ukřižováno.*)

Na planině od břehu mořského k Svaté Hoře zvolna povystupující stálo rovnou čarou 25 dřevěných kolů; proti této řádce kolů asi sáh opodál strašila dlouhatá hranice dříví; oboje ohrazoval vůkol z tlustých kolů zdělaný plot, do něhož se brankou směrem od Svaté Hory vcházelo. Vedle byla ohrádka pro křesťany, kteří měli býti stínáni. Na okřídli při samém moři měl Sukendaju, vladaře nangazackého náměstek s radou pavlan vysoký, čalouny a koberci ozdobený. Popraviště svíralo vojsko; na břehu mořském stáli kopiníci; pod Svatou Horou střelcové z kuší a z pušek. Když vyznavačové Kristovi z omurského žaláře přibýlí do své ohrady zavedeni jsou,

slyšeno bylo se Svaté Hory bédování katolictva.

Po hodině přicházel od blízounkého města Nangazak jiný sbor Kristových vyznavačů, zpívaje žalmy. V něm bylo dvánáct mužských, třináct ženských a pět pacholat. Z nich čtvero osob na upálení odsouzeno, že řeholníkům krovu a krbu dopráli: ostatních šestadvacet osob k setnutí hlavy odsouzeno, poněvadž byli buď krevní přátelé anebo blízcí sousedé těch křesťanů, kteří již před třemi lety pro přechovávání misionářů umučeni jsou. Dotčených třicet vyznavačů naváděl včera vladař Gonruku k zapření Krista Pána, slibuje jim v odměnu darování života i svobody; ale oni sobě vybrali mučnickou smrt.

Odbor vyznavaček měl korouhevnici — osmdesátiletou vdovu bl. Lucii Freitas, nádobu všeliké ctnosti. Od dětinského věku prospívala obcováním s Pánem Bohem a milováním chudinstva. Když byl její chot Portugalec v Pánu zesnul, zasvětila zbytek života samé modlitbě, postu, čistotě a skutkům milosrdným. Dvěře do jejího domu byly ve dne v noci řeholníkům a misionářům otevřeny, za jejichž hostění dal jí Hospodin palmu mučnické. Zaslechši výrok odsouzení, vyndala křížek s Božím Umučením a zkríkla vesele: „O jak ráda umru pro milého Pána Boha svého!“ V čele spoluodsouzených křesťanek kráčela z Nangazak statně na popraviště, nesouc kříž a začínajíc zpěvmo litanie. Oba sborové vyznavačů pozdravili se vespolek srdečně. (Dokončení.)

„Hosanna“ a „Ukřižuj!“

Obrázek ze života kaplanského v nejnovější době od Václava Černého.

(Pokračování.)

5. Hosanna.

Vida, jak nebezpečný vlk ovečky Černoveské jednu po druhé dáviti chce, chápal se kaplan rozličných prostředků, aby proti náboženské nákaze postavil výdatnou hráz. Vršatý hlavně škodil rozšiřováním špatných spisů a novin a tím, že kolem sebe shromažďoval, jak jsme už podotkli, několik zkaženců. Proto nelenil kaplan a zařídil znenáhla, ač s dosti velikými obtížemi, farní knihovnu pro lid. Aby chut ke čtení podporoval, zarazil v Černé Vsi čtenářskou besedu, v kterýchžto dvou pod-

*) Ukřižováno sedmnáct Japonců, šest františkánů a tři jesuité. Tyto všechny prohlásil papež Urban VIII. r. 1627 za blahoslavené mučedníky; Pius IX. pak vložil je r. 1862 v desky Svatých.

nicích starý učitel dokud žil a jistý nábožný bohatc z Černé Vsi rodilý mu nemálo nápomocni byli. Odebírá sám katolické listy a dává je lidem ku čtení. Snahy jeho daří se mu výborně. Lid uznává jeho v pravdě velikou obětovnost k němu a kráčí směrem kaplanem mu vytknutým. Viděti to na četném shromáždění, které každou neděli u Brízů ve statku se schází. Bríza je kaplanovi celou duší nakloněn a pracuje mu do rukou. Má četné a zámožné příbuzenstvo v Černé Vsi. Kam jde Bríza, tam jdou i jeho přátelé, tam jde takřka celá ves. Bríza má strýce, onoho bohatce bezdětného. Proto už k vůli strýci drží s kaplanem Brízovo příbuzenstvo, vědouce, že by jich příznivce mrzelo a jim na škodu hmotnou bylo, kdyby drželi s Vršatým. Tyto poměry usnadnily kaplanovi působení.

Sousedé Černoveští těšívají se vždy na nedělní schůze v čtenářské besedě u Brízů. Umít kaplan schůze ty učiniti zábavnými a poučnými. A byly věru pěkné a zajímavé věci, o nichž kaplan ve schůzích těch vypravuje, aneb které předčítá. A čem jednává? Obyčejně poví, co se ve světě důležitějšího přihodilo. Vykládá tu aneb jinou otázku politickou aneb náboženskou, o níž se právě ve světě mluví, klada jim na srdce, jak se v ohledu tom chovati mají, aby ani vlasti ani církvi na úkor nejednali. Pak se obyčejně obrací hovor na hospodářství. Kaplan znaje takřka všecky novější a důležitější náhledy a výskumy v oboru hospodářství polního, je nevyčerpatelným rádcem a učitelem rolníků Černoveských. Je-li právě třeba, i o jiných vědomostech lidských posluchačům vypravuje, a tak k jich vzdělání valně pomáhá.

Toto působení kaplanovo spojeno s klidnou, ke každému přívětivou a ochotnou laskavostí nebylo však jedinou příčinou obliby a chvály kaplanovy.

V Černé Vsi měli spustlý chrám Páně. Mnohé věci vyžadovaly důrazně opravy. Tak nebezpečno bylo jíti po kostele pro četné dolíky v dlažbě. I stolice byly tak zpuchřelé a zpráchnivělé, že strach bylo na ně posaditi se. Varhany byly též ve stavu nejsmutnějším. Neměli také žádné křížové cesty, tak že v postě muselo se chodit špatnou cestou do filialního kostela na křížovou cestu. I prádlo kostelní bylo velmi bídné. Báň na věži byla na spadnutí, a z venčí vypadal kostel jako nějaký starý hrad. Hřbitovní zeď kolem kostela

byla do polovičky vystavěna, ostatní pak část ležela v rozvalinách, tak že se Černoveským po celém vůkolu smáli. I umínil si kaplan, že tyto nedostatky musí napravití stůj co stůj.

Zajel si tedy k onomu bohatci, a vyličil mu živými barvami bídný stav svatyně; a pochodil dobře. Doma pak prosil o příspěvky na opravu chrámu. Tak se mu podařilo, že mohl alespoň částečně spraviti věci nejpotřebnější. Novou dlažbu, varhany, roucha bohoslužebná, opravu kostela i novou střechu na věž provedl a spůsobil. Dal také bohatě ozlatiti monstranci, a novou mešní knihu a jiných maličkostí více pořídil.

Tím si zjednal všeobecnou důvěru a úctu a každý mu blahorečil, tak že Vršatý nemohl proti němu ničeho vyříditi, ač ueustával proti němu i po oné obraně všemi občany v novinách uveřejněné, brojiti a zuřiti.

6. Nový Hus.

Vršatému se nepodařila první na kaplana namířená rána, což páliho ho nemálo. Hledal tedy příčiny, kde by se kaplanovi vymstiti mohl.

I umínil si, že bude on sám tím novým Husem, který po zbožném přání pánů z Prahy měl přijíti s mečem sv. pravdy na otroky satanášovy. Vršatý nemusel dlouho čekat na vhodnou příležitost, kde by mohl proti kaplanovi ne sice jako Hus, ale spíše, jako Luther vystoupiti.

Jako všady konána i v Černé Vsi třídní pobožnost za papeže. Proti té pobožnosti vyřítla se jako smečka chrtů celá řada novinářských článků. Vršatý je všecky čte a rozhořčeností div o rozum nepřijde. Misto, co by vzdělanost měla jíti ku předu, je čím dál tím hůře! I v Černé Vsi budou pobožnost tu konati a na papežské vojsko peníze sbírat. S kým se sejde, tomu zrazuje, aby ani krejcaru nedal. Proč, říká, budeme peníze posílat do cizozemska, máme jich sami málo. Proč platit na prolévání lidské krve? Co nám je do papeže; chce-li papež zemi míti, at si platí vojsko ze své kapsy. My nejsme jeho poddani, musíme dost veliké daně platiti naší vládě. Těmi a podobnými tlachy snaží se Vršatý lid odvrátiti od úcastenství v pobožnosti již ohlášené.

Ale pochodil opět špatně. Kaplan vyložil jasnými slovy účel a význam slavnosti tak, že na Vršatovo kázání nikdo ne-

ďbal. Spíše sešla se o slavnosti taková síla lidí, jako o největších svátcích. Bylyť tehdy od papežské Stolicе povoleny odpustky, a proto bylo lidí u zpovědnic od božího rána až do poledne natlačeno. Vršatý přišel schválně do kostela na podívanou, kterak působily jeho výklady. Byl na kruchtě, a když viděl, jak šmahem lidé dávají i šestáky kostelníkovi na talíř, s nímž chodil po kostele, zlostí zrovna zsinál, a kostelníka, když i na kůr přišel, div že se schodů neshodil. Rukama se rozháněl a lál na papeže, biskupy a kněze po celou mši sv., tak že přítomní na kůru lidé, vyjmeme-li podučitele a několik jemu podobných, velmi se na Vršatého horšili.

Měl sebou právě dva ostré články proti víře a církvi katolické. I hořel nedočkálostí, až bude po kostele. Jak mile přišlo k poslednímu evangelium, běžel dolů a čekal na hřbitově přede dveřmi kostelními, až se lid vyhrnul. Drže noviny s těmi články v rukou, vyzýval hlasitě lidi, aby šli jeho poslechnout do hospody, tam že jim udělá jinačí kázání než měli v kostele; takové kázání, jež v hospodě uslyší, jaktěživi prý neslyšeli.

A skutečně chlubitivě toto hulákání působilo, že valná síla lidí šla za ním do hospody, většinou arcí jen z pouhé zvědavosti.

Vršatý uvelebil se s Bečičkou za konšelským stolem, rozložil noviny před sebou, zakroutil si vous pod nosem a jal se mluvití páté přes deváté proti dnešní slavnosti, o kněžském balamucení a odírání, jak to už vůbec ve zvyku měl, a lépe než "Otčenáš" z paměti uměl. Také pravil, že by právě před kostelem na faře a že prý kněžím dal, co se do nich vešlo, tak že nevěděli ani, či jsou, a farář že se ho bojí co čert kříže. A aby si nemysleli, že mluví na jalovo, ať poslechnou, jakou svatou pravdu zde v novinách tištěnou jim přečte. Dokládal se svatými slovy, že on je věrný katolický křesťan, a ti, co články ty píší, že jsou rovněž dobří křesťané, ale že prý už není možná pochopit, co ten nynější papež od Jezovitů obalamucený dělá za hlouposti. Nyní spustil celý proud nadávek a útržek na papeže a na Jezovity, ti že prý celou víru pokazili. Však prý jim mnozí kněží sami nevěří, pouze někteří přemrstěnci. Ano ví prý najisto, že i kněží do těchto novin píšou.

Tak a podobně pokázav, četl skoro totéž, ovšem že stručněji a trochu uhlazeněji z novin. Lidé by na Vršatovy řeči

mnoho byli nedali, ačkoliv mu huba jela, jako dryáčníkovi, ale ty noviny vrtaly jim mozkem. Mysleliť, že je všecko zlato, co se třeptí. Zvláště je másla lícená zbožnost a litostivost, s jakou oplákávali pisatelé článků těch záhubu a zkázu církve, papežem a jeho pomocníky zaviněnou.

Mnohý začal se už viklati ve svém přesvědčení a novinám Vršatovým věriti.

Jiní slyšíce takové zbožné čtení sňali čepice s hlav a poslouchali, jako by se evangelium předčítalo.

Vršatý byl patrně spokojen se svým pokusem. Meč sv. pravdy nemilosrdně tepal otroky satanášovy. Ale nenadál se, že rány, které jiným rozdával, jeho samého poraní ano zničí.

Kaplan totiž za tepla zvěděl o všem, co se v hospodě dělo, a co Vršatý mluvil i četl.

Takové veřejné pohoršení v osadě vyžadovalo dle domnění kaplanova rázného zakročení. P. farář s náhledem kaplanovým souhlasil a co činiti chce, schválil.

Dopídiv se tudy článků, které Vršatý v hospodě předčítal, vypracoval vyvrácení útržků, lží a hany v nich na církev a náboženství obsažených. Hned následující neděli vystoupil po ranní na kazatelnu a začal svou obranu přednášet ovšem jak už důležitost věci samé žádala, s náležitou důrazností, avšak z mezí slušnosti nevybřednuv, držel se přísně stanoviska objektivního, beze všeho stráníctví a osobních narážek. Tato jeho řeč potkala se se žádoucím ano neočekávaným úspěchem. Porazil Vršatého i s novinami na dobro. A co ani nechtěl, lid na Vršatého velmi se rozhorlil, a více jeho řeči si nevšímal. Ano i ti, kteří už značně v sítích svůdnictví zapleteni byli, slyšíce, v jakém nebezpečení a klamu vězí, opustili Vršatého, tak že ostal obmezen na své původní přívržence. Napomáhalo k tomu také nemálo, že p. farář v příští neděli předčítal z Blahověsta důkladné vyvrácení jednoho z článků od Vršatého předčítaných.

Vršatý si hleděl ulehčití uveřejněním dopisu v jistých listech, které sice všeliké útoky na kněžstvo a církev přijímají, nikoliv ale obranu, kdež vytýkal kaplanovi, že když ještě lidé byli u přijímání, kázati začal a že na kazatelně v pravém slova smyslu zuřil. Ale byla to lež, jakož i, že prý kostelník při sbírce na papeže lidem talíř pod nos strkal, tak že musel každý dáti poslední šesták, co s sebou na sůl měl. Také uváděl jednotlivá slova z ká-

zaní kaplanova, jako na ukázkou sprosté jeho mluvy. Ale takových slov kaplan ani nepronesl v tom smyslu, jak je uváděl Vršatý, kterýž je vytrhl jednotlivě ze souvislosti řeči. Za odpověď chtěl z počátku kaplan dáti na důkaz celou svou řeč otisknouti, ale tehdy nebylo polit. časopisu, který by ji byl uveřejnil. Mimo to věda, že svědomitě vykonal svou povinnost a před těmi, o něž kaplanovi nejvíce šlo, že mu Vršatý nepoctivým tímto jednáním jen posloužil, mlčel a tak půtkám v novinách s nepřítelem, jemuž každá zbraň je vhod, učinil konec.

Tak přestál kaplan jednu bouři, ale neměl dlouho pokoje.

7. Obloha se kalí.

Kaplanovi v Černé Vsi se dosud dosti dobře vede. Lidé by ho takřka na rukou nosili. Půtkou s Vršatým v celku neutrpěl. Stojít při něm Bříza s celým příbuzenstvem; a poněvadž jsou tito prvními osobami v obci, nemůže mu ani představený, ač Vršatého důvěrný přítel, nějakých nesnází způsobit. Ale co starý učitel je v Pánu, začíná se v Černé vsi jaksi všecko hatiti a nad hlavou kaplanovou bouře vystupovati. Kaplan nedomýšleje se, že by záhubné hromobití jej stihnouti mohlo, jaksi sobě mraků na obloze Černoveské nevšiml a trochu neopatrně jim v ústrety vycházel.

V Černé Vsi uprázdnila se škola úmrtím učitelovým a poněvadž nejvýnosnější byla v celém okresu, dalo se očekávati, že do Černé Vsi za učitele nepovedou nikoho v řetězích. A v skutku hlásilo se učitelů několik, mezi nimiž také učitel Židlický Kvítek, muž široko daleko svou výtečností proslulý. Po právu a spravedlnosti dalo se očekávati, že si Černoveští občané jiného za učitele nebudou přát, než Kvítka, jenž jest na slovo vzatý hudebník a pedagog a človíček k pomilování. Každý, kdo Kvítka zná, musí jej chtít nechtě ctíti, ano i jeho soudruhové projevíli mu svou úctu a důvěru tím, že jej zvolili za svého zástupce do okresní školní rady. Když ucházející o školu Černoveskou slyšeli, že žádá také Kvítek, šmahem ustoupili až na jednoho. A kdo troufá si s ním pustiti se v zápas? Jest to Truhlička, bývalý podučitel Černoveský a dobrý přítel Vršatého. Nyní je podučitelem v Rybníku, kamž přesazen byl jako z trestu. Víme o něm, jakých je zásad nábožen-

ských, a v ohledu mravním na něm mnoho dobrého také není. Je větroplach. Škola mu nevoní, ale za zástěrkami jako zběsilý se honí. Kdyby se vyznal tak ve vyučování a v hudbě, jako v lichocení a mámení, sloužilo by mu to ku pochvalě; že je však jako motýl, poletující z jednoho kvítka na druhý, to mu ke cti neslouží, třeba se na takové soukromé vady za nynějšího řízení škol příliš přísně nehledělo. V Černé Vsi alespoň mají mu takové chování za zlé. Na děti je hrubý, ano surový a málo se u něho naučí. Jestli také lehkomyšlný a marnotratný, a že více propije, než služba dovoluje, má prý dluhů jako kvítí.

Nač se tedy spoléhá Truhlička, že si troufá s Kvítkem v žádosti o Černoveskou školu zápolit? Vždyť i okresní hejtman má ho plné oči. Co měl s ním již nesnázi po čas jeho učitelování!

Na hejtmana a na školní radu okresní Truhlička se málo ohlíží. Stavít své zámky na příbuzenstvo své milenky v Černé Vsi. Hubcova Sabina je do Truhličky zamilována až po uši. Sabina jest jediná dcera Břízovy sestry a dědička hospody s několika měricemi polí. Byla v jistém městě na němčině, kdež zpanštila. Přišedší domů byla ustavičně u své sestřenice, průmyslové učitelky, kdež se s Truhličkou často vídala a seznámila. On znal ji sobě nakloniti tak, že by byla pro něho život dala. O poměru tom dcery své nevěděli Hubcovi dlouho. Když to vyšlo na jevo, byl oheň na střeše. Truhlička je chudý jako myš v kostele, kterak se může opovážiti pomyslet na tak bohaté děvče, které má vyhlídku na jinačí štěstí? Sabinka má zakázáno, mluvit s Truhličkou. Ale láska nedá si poroučeti. Nemohou-li spolu mluvit veřejně, děje se to tajně. I to bylo prozrazeno. Rodiče Sabiny nevědí si už jiné rady, než že podučitele žalují u p. vikáře. Ale ani důtky a domluva, které se Truhličkově od vikáře dostalo, ani ustavičná váda i citelný trest, jehož Sabinka od rodičů zakoušela, nemohly milujících od sebe odtrhnouti a odloučiti.

Museli tedy konečně povoliti rodiče a tvrdé hlavičce dceřině ustoupiti. Teď byl Truhlička na koni. Brzo svým lichocením a svou úlisností dovedl si i matku Sabinčinu nakloniti, že mu přála neméně než dcera, tak že konečně Truhličku šatily, živily i peníze zakládaly.

Truhlička sprátelil se pomalu také s Břízou a s ostatními příbuznými Hubcovými a na ně se spoléhá, že mu na Čer-

noveskou školu pomohou. A nepočítal nadarmo. Matka Sabinčina hučela svým bratrům a bratrancům a švagrům neustále do uší, vychvaluje Truhličkovu dobrotu a laskavost, a jaké by to bylo štěstí pro Sabinu, kdyby se stala paní učitelovou; ano bratrovi Brízovi přislíbila, že mu dá hospodu z polovičky zadarmo, prorazí-li s učitelem Truhličkou při volbě.

Bríza je jinak poctivec, ale má mnoho dětí. A který otec nehledí svých dětí dobře zaopatřit? Sliby sestřiny lákaly ho mocně, aby působil pro Truhličku, ač mu tak dalece nakloněn nebyl, aby mu byl tu výnosnou školu a k tomu v domácí obci přál. Věděl, že v něm mnoho není a že by bylo záhubou pro mládež a tudy i pro jeho děti, kdyby se státi měl v Černé Vsi učitelem.

Radil se s kaplanem, co v tom ohledu má dělati. O hospodě neřekl mu ovšem ničeho. Kaplan se vyjádřil rozhodně proti Truhličkoví. Byloť by křiklavou nespravedlností naproti Kvítkovi, proslulému v celém vůkolí učiteli. Praví, že se je báti zákazonského Truhličkova působení v ohledu nábožensko-mravném, což při zásadách jeho najisto se očekávati dá. Vykládal vůbec potřebu a výhodu učitele vynikajícího katolickým smýšlením, osvědčeného ve škole i v kostele a vzorného v chování se jak v domácnosti tak i mezi lidem, kterých vlastností že Kvítek v plné míře má, ukazoval.

Kaplanova náchylnost ke Kvítkovi však Brízovi nebyla po chuti. Uznával sice pravdivost kaplanových důvodův, ale přece nechtěl dopřát školu Černoveskou Kvítkovi. Ano kaplan ani netušil, že mluvě pro Kvítku sám sobě škodí a kyselost v srdci Brízově proti sobě plodí.

Vida tedy, že Bríza od té rozmluvy jaksi se ho vzdaluje a s celým svým příbuzenstvem pro Truhličku působí, nešel k němu již, ač u Brízů dříve mívával svou Prahu. Mrzelot ho, že Bríza pohrdnul dobře míněnou radou. Ale i Brízovi příbuzní měli na kaplana svrchu, vidouce, ano dobře cítíce, že se jim kaplan vyhýbá k vůli nespravedlivému jich se chování.

Tak se víc a více stahovaly mraky nad hlavou kaplanovou. Bývalé „Hosanna“ v ústech Brízovců nyní umiklo, a sem tam tajné slovo nevole proti kaplanovi vyklouzlo.

(Dokončení.)

DOPISY.

V Praze 20. července 1873.

(25leté jubileum kněžské.)

Po pětadvaceti letech sešli se vel. kněží dne 16. července 1848 vysvěcení v k. arcib. semináři, aby slavili čtvrtstoleté jubileum kněžství svého. Shromáždili se 15. t. m. se všech stran v domě, z něhož za veliké bouře před 25 lety na všechny strany se rozešli a že mnohé bouře přestáli, v službě církve sv. se namáhali, bylo na nich viděti. Let přibýlo, za to ale síly a pružnosti, některým i vlasů a zubů ubylo. V arcib. semináři bylo vše připraveno dle přání jejich. Vyžádati si, aby po 25 letech prožili opět den v semináři. Bydleli tedy v museum a spali v ložnici IV. roku jako před vysvěcením svým před 25 lety. K večerní a ranní modlitbě volal je hlas zvonku k společné modlitbě, jakož i do kostela a do jídelny, kdež seděli u stolu v abecedním pořádku jako alumnové. Spiritualem jejich v den jubilea byl bývalý spolužák P. Jos. Svoboda, kněz Tov. Jež., po jehož rozjímání vykonali sv. zpověď u kněží, jenž v semináři zpovídávají. Pak byla v 8 h. mše sv., již sloužil nejstarší z nich, p. far. Vyšín, jenž ostatním podal Tělo Páně. Po té měl nejmladší, p. far. Landrok, sloužiti zádušní mši sv. za spolubratry v Pánu zesnulé; poněvadž ale oba celebranti by byli Češi, vzdal se této funkce ve prospěch spolubratří něm. jazyka, z nichž p. farář Brehm tuto úlohu vykonal a na vzájem modlitby za zemřelé po mši sv. latíně vykonal. Při každé mši sv. dva z ostatních kněží co akolyté přisluhovali, nepřijavše nabídnuté služby alumnův, z nichž dva za to se pomstili službou varhaníka a kalkanta při zádušní mši sv., při kteréž d. pp. jubilanti zpívali k hlasu varhan: Dies irae a na konec: Animas fidelium. Což připomínáme na důkaz bratrské lásky a úslužnosti, kterouž se slavnost vyznačovala. Že jubilanti mocně byli dojati, netřeba připomínati. Největší dojem na ně i na přítomné učinilo společné sv. přijímání: oni slzíce přijímali a přítomní se slzami v očích se dívali. — Po snídani dali se na památku fotografovat v jednom skupení. Od několika let vešlo to v obyčej u našich novosvěcenců. Na takových skupeních musí se bohužel po letech pod jednotlivými podobiznami dělati křížky s přídavkem, kdy ten onen zemřel. Tím více bude tedy dotčený obraz kněžím 25letým stálou upomínkou na smrt. Někteří z nich

v minulém 25letí zemřeli a kolik jich nastávající 25letí přečká? Oněch vzpomínáno při zádušní mši sv., jakož i při společném obědě, když čteny byly tklivé dopisy těch, jenž přijíti nemohli: jeden jesti v Sasku, jiný až v Americe. Při obědě čten byl též pozdrav býv. spirituala, nynějšího světicího p. biskupa, jenž později sám se dostavil. Vděčně vzpomínáno J. Em. vrchního pastýře, býv. představených a dobrodinců. Jednomu spolubratru, jenž co chudý farář nedávno zemřel, složili pp. jubilanti bez mála 30 zl. na slušný náhrobek. Mimo to věnoval jeden z nich z vděčnosti za své 25leté kněžství 25 zl. diecesální matici. Rychle uplynul den seminářského života po 25 letech, i nastalo loučení s tím vědomím, že se na tomto světě v témž počtu již nikdy nesejdou. — Spřáním, aby jim Bůh zdraví popřál na mnohá léta, klade me sem s vynecháním titulů, jež Catalogus Cleri obsahuje, jmena těch, jenž k slavnosti se shromáždili. Jsouť dpp.: Brehm, Choděra, Fischer, Hackenschmied, Hingst, Jünger, Košák, Landrock, Otmann, Reschuh, Smělý, Stryal, Světlík, Svoboda, Šebánek, Turek, Viktorin, Vyšín a kříž. P. Cerha a P. Kordík.

Z Těchonice dne 20. července 1873.

(Kříž od čeledína.)

Bývají chvíle v žití kněze, kde klesá jeho mysl a odvaha, kde zdává se mu, že marně pracuje a se namáhá. Slyší-li že tu i tam mezi osadníky přetrásaly se lehkovážně nejdůležitější svaté pravdy, vidí-li, jak ne jeden z jakési okázalosti povinnosti své křesťanské neplní, poznává-li, že mnohý již zklamal důvěru jeho: zajisté mnohou chvíli prosedí v trudných myšlenkách a viděl jsem staré kněze, že se jim v takových případech i oko slzami zalilo. Avšak nebývají často podobné chvíle. Bůh posiluje své bojovníky. Těžkomyslnost prchá před vědomím, že přec ještě jádro lidu našeho je zdravé, věrné Bohu a tím ovšem také věrné jeho náboženství. Osvědčujet nám ne jednou věřící lid zbožnou a něžnou svou mysl v takové míře, že sami tím býváme povzbuzeni, že blaženost naplňuje nás, srdce se šíří, my jsme plní odvahy a nadšení a pak zdává se nám všecka práce lehká, náš úřad převděčný a nad jiné milý. Podobné blaženosti okoušel duchovní správcové osady Těchonické v neděli VII. po sv. Duchu. Světil nový, velký kamenný kříž, zrovna v čele chrámu postavený. Kříž ovšem světívá se častěji, avšak tentokrát dal pěkný, bohatý kříž postaviti mladý

chasník — čeledín. Ušetřil si v dlouhé službě peníze a obětoval je, jak nápis kříží svědčí, ke cti a chvále Boží. Mladému čeledínu arcit těž lidé domlouvali, by šetřil si peněz na stará léta, avšak co odpověděl svému faráři? „Velebný pane, řekl, chce mít svou radost, v karty nehraju, u muzik neutratím a takovou radost, jako tento kříž, snad by mi nic nespůsobilo. A Pán Bůh také na mne nezapomene.“ Je to úkaz dojemný v našem čase, kde i praktický materialismus denně stává se všeobecnějším. Dobrý lid sešel se k svěcení v počtu neočekávaném a slova, jež k němu při svěcení promluvil domácí duchovní, zajisté přijímal do srdce otevřeného. Panujet u nás zbožnost vroucí, nelíčená a mohu tvrdit, že i všeobecná. Zlý a záhubný proud času málo se nás dotekl a málo mezi námi pořídil. Dejž Bůh, aby i dále tak zůstalo!

M.

Z Písečné, 20. července 1873.

(Pout do Filippsdorfu. Návrat.)

Dle dávného přání příputoval jsem šťastně v milé společnosti děkana Hněvčevského p. Josefa Justa do Filippsdorfu, abychom tam přemilostné Matce Syna Božího své letošní 33leté kněžství obětovali a o další ochranu Boží prosili. Filippsdorf jest utěšené místočko, plné tajemných milostí, odkud žádný bez zvláštního potěšení neodchází. Poutníků tam každoročně bývá na 100,000. Není dne, aby tam nepřibýlo nějaké procesí, a nebo aby tam nepřišel některý kněz. My jsme tam přibýli na sv. Prokopa a strávili tam dva dny, totiž den sv. Cyrilla a Methuda, a neděli Navštívení Panny Marie. Zároveň tam byl den před tím též z Hradecké diecése p. děkan Meziříčský, který tam zůstal po 9 dní, a na neděli tam přibyl kněz ze Saské Lužice, řádu cisterciáckého.

Pravou duchovní rozkoší jsme oplývali, když jsme v kapli Rodičky Boží po oba dny sloužili mši sv.; i zplesal duch náš v Bohu a Marii. Kaple jest zlatou malbou ozdobena, v byzantském slohu, dle nákresu p. profesora z Nüllu. Od kostela vede do ní 12 stupňů; oltář nachází se nad místem zjevení. Oltářní stůl netvoří tumbu, ale jest v popředí otevřen, aby přístupno bylo místo zjevení pro ty, jenž je zbožně polbiti, naň věci k dotýkání klásti chtějí. Jest přikryto čtverhranou, bílou mramorovou deskou v pozlaceném rámci, a po celý den bývá tam, jak jsme viděli, plno věcí, kteréž tam zbožní poutníci kladou; tak obleky, plátna, nádoby s vodou, růžence, obrazy a t. d.

Skvostný jest kalich, který jistý kněz Čech z Vídně sem daroval, v ceně 600 zl. Jest emailovanými obrazy a drahokamy vykládaný. Nad oltářem se nalezá socha „zjevení se Marie,“ z kararského mramoru, ve Vestfalském Münsteru pracovaná, dar to od paní hraběnky Karoliny Raczynské, rodem kněžny Oettingen-Wallersteinové. Bohoslužebná roucha jsou slušná a čistá. — Domek, v němž se zjevení stalo, a kterýž tam, kde nynější kaple jest, stával, jest podél kaple odnesen, ve vzdálenosti, co by se asi s vozem mezi kaplí a domem projelo, a u domu hruška, vyznačující místo omilostněné. Po oba dny jsme shledali jak v kapli, tak i v domku plno modlících se ctitelů Mariánských, jenž sem přicházejí, aby si ve svých duchovních i tělesných potřebách na přímluvu Panny Marie od Boha pomoci vyprosili, a příkladná zajisté a dojemná jest pobožnost všech přítomných. Hrabě, žebrák, kněz, čeledín, paní, všecko klečí v hlubokém zanícení na kolenou a prosí Matku Páně o mocnou přímluvu u Jejího Božského Syna. Žádný se o žádného nestará, každý si hledí svého, žádný žádnému nepřekáží. Po celý pak Boží den, jak v kapli, tak i v domě hoří po 8 až 12 a více voskovicích, a niž kdy jest nedostatek, každou chvíli přinášejí věřící svíce, tak že jest vždycky hojnost. A tak prý jest po celý rok. Od rána od 4 hodin až do 10. hodiny, kdy jsme šli spat, bylo viděti světlo a vcházející i vycházející lidi, tak že jsme se domyslili, že i v noci kapla a domek nejsou prázny. A v skutku, jak nám bylo řečeno, málo kdy bývá noc bez zbožných navštěvovatelů. V kapli posud lavice nejsou, však jich ani potřeby nebude, máloť jest těch, jenž na přinesených sem několika stolicích sedí, každý v zbožném úchvatu ponořen na kolenou klečí: aspoň se lavicemi místo nezouží. Právě jsme tam byli, anž jistá žena přišla se třemi svědky hlásit, že přichází sem od Jičína, farnosti Velíšské, aby poděkovala za své ozdravení po 5/6 leté těžké nemoci na přímluvu Panny Marie Filipsdorfské, kněžny — ona tak zvanou novenu — devítník — konala. V domku, který obrazy svatých a věnci přeplněn jest, se zpovídává, a tam i my vykonali svou sv. zpověď.

Škoda, že posud pro tolik tisíc sem putujících Čechů není o duchovní potřeby postaráno. Český duchovní, který zde byl u Milosrdných sester umřel; nynější kněz jest Čech, ale churavý a tak nevyhoví; a protož radím českým poutníkům, aby kteří sem putovati chtějí, sv. zpověď doma vykonali.

Podle kaple staví se kostel velikých rozměrů, v románském slohu, jak jej výkresy ukazují. Tu můžeme říci, že jsme se radovali nad solidností, nad poctivostí práce té. Stavba vyhnána jest až do polou okna, a letos má přijít až pod krov, t. j. až na roveň, a dospěla by výše, kdyby v poblížkém Sasku nestavěla se fabrika a kdyby kněz František Storch zároveň v Georgsvaldu nestavěl špitál, jehož výlohy rozvrženy jsou na 16,000 zl. kteréž od nejmenované štědré dobroditelky pojištěné má. Povšimli jsme si též příkladného, uctivého se chování řemeslníků a přidavačů, jenž svým pracováním žádného v ničem ani nevyváželi, aniž komu překáželi, zachovávající sv. tichost, tak že každý bez roztržitosti svou pobožnost konati mohl.

Navštívili jsme i klášterík Milosrdných sester Filipsdorfských, viděli jejich ušlechtilou kapli sv. Josefa, knihovnu jistého zemřelého kněze, kterouž tam zanechal a slušný příbytek tamnějšího kněze. Byli jsme i ve škole, a viděli čilost žáků a žákyň, jakož i prospěch jejich. V srdci zplakali jsme nad osočovateli, jenž nerozumějí prospěchu, jakého člověčenstvu poskytují Milosrdné sestry.

O kostele se ve Filipsdorfu mluví, že ho staví nebe. A není jinak, když se povází, že prostavěl kněz František Storch, jenž celý oučet vede, 70.000 zl., aniž byl komu řekl o halfě, ty přišly samy. Pouze základy, jenž zde obtíž velikou působily, stály 30.000 zl. Od 1. ledna letošního roku až do konce června sešlo se mu přes 7000 zl. Tak n. p. poslal 5. svazček své letošní brožury do Berlína, a dostal za ni 50 tolarů. — Do roka ho dochází 1000 psaní ve Filipsdorfské záležitosti.

Hospodou jsme byli u Diesnerů, kde jsme dostali pohodlný byt a slušnou obsluhu za levný peníz.

Na to v neděli, v den navštívení Panny Marie, před polednem jsme se rozřehnali s místeckem rozkošným, milostným, navštívili ještě v Georgsvaldě jiný klášterík, též Milosrdných sester, kde jest představenou vel. matka Magdalena Rosalie Hohlfeldova rodem z Georgsvaldu, kteráž v Kartouzích bývala, viděli tam sličnou kapli nejsv. srdce P. Ježíše, pak pěkný příbytek jejich kněze. Po té jsme ještě vešli do kostela na velkou mši sv. a ušli kostel plný lidí, ač tam již byly 3 mše sv. I zplesali jsme nad tak valným shromážděním zbožných ctitelů Božích, a shledali, že Georgsvaldské posud neoslepila osvěta nynějších pokročilců, jenž

obraz Boží vyměňují za němou tvář opice. Ovšem že zas zůstaly krčiny v tu dobu prázny, neboť dvěma pánům sloužití nelze. Že to nábožná kollatura, o tom svědectví jsme nabyli v pátek, jak jsme na noc do Georgsvaldu přišli. Sotva jsme si v 8 hod večer po cestě na hospodě pooddechli slyšíme zvonit. I tížeme se, co to bude, a odpověděno nám: Pobožnost k srdci Pána Ježíše, kteráž se zde každý první pátek v měsíci koná. I šli jsme do kostela a — jaké to překvapení — kostel plný, jako ve svátek. Po požehnání konal lid křížovou cestu. Mimo to katol. pol. jednota zde dobrého semena nasila, které vydá užitek stý. Za zvláštní vyznamenání jsme si kladli, že nás d. p. vikář a děkan pozval k sobě a v poledne přátelsky vyčastoval.

Na to jsme nastoupili zpáteční cestu, jedouce poštou do Rumburku. Přijedše s ranním večerem šli jsme hledat kostel a právě jsme jej našli otevřený: bylť křest, ale vejduce tam — zhrozili jsme se. Žádný nemajetný kostel chudické filiální vesnice není v tak smutném stavu, jako kostel v Rumburku. Navštívili jsme i klášterní kostel Františkánský a procházejíce ambity, kteréž hojně od lidí navštívěny byly, tážali jsme se jednoho nám vstříc příslého kněze na příčinu sešlosti kostela farního. Ten pokrčil rameny, řka: Scházejí prostředky. Šli jsme na hospodu svou, a vyjádřili se o nesličnosti kostela. I řečeno nám, že se bude snad nový kostel stavět a na jiném místě. Jest-li tomu tak, jest již vrchovatý čas, by se stavěl, aby Rumburk, jénž vznesenou budovu školní má, také důstojným chrámem se vyznamenal, což tím jistěji lze očekávati, an se zdá, že v Rumburku panuje zbožný duch, čehož důkaz jsme našli na valném procesí, kteréž se s knězem z blízkého poutnického místa vracelo za hlaholu pěkných zvonů, a pak že u večer čistě pozlacená socha Panny Marie na náměstí 8 lampami osvětlena byla.

Na cestě z Rumburku po železnici nemohli jsme se dosti nasytití malebností obzoru kuželovitých hor, až jsme se octli v Bakově, kde jsme dál chtěli a měli platit do Horek. Přisedše ke kase, žádali jsme lístek; ale nemile byli jsme překvapeni slyšíce osudná slova: Kein Anschluss! Byli jsme v koncích a na písčíně. Naradu toho pána u kasy, abychom pospíšili do města, zjednali sobě, možno-li hned příležitost a přičinili se dorazit do 3 hodin odpoledne do Turnova, jali jsme se hned se svými svrchníky a vaky v poled-

ním vedru pospíchatí s mužem, který se nám za průvodčího nabídl a příležitost zjednatí slíbil, do města Bakova, $\frac{1}{2}$ hodiny od nádraží vzdáleného. Na cestě blíž města pozdravovaly nás dítky po katolicku, z čehož jsme soudili, že v Bakově jsou uvědoměli katolíci a škola tamna půdě náboženské založena. Přisedše do města, nevyřídili jsme na prvním místě ničeho. Na druhém místě pak jistý lidumilný měšťánin ihned zapráhl a nás do Turnova dovésti dal, kam jsme šťastně před 3. hodinou ještě přibyli, tak že jsme nejen nezmeškali, ale ještě restauraci se občerstviti mohli, neb jsme od Božího rána ničeho nepožili. V Horkách na nás čekal náš milý kolega d. p. Adolf Breyer, farář v Sejřích, s pohodlnou příležitostí, která nás přes Hostinné do jeho fary dovezla, kde jsme v upřímném přátelství 8. července u přítomnosti vys. d. p. Leodegara Vacka, kanovníka Hradeckého strávili, připomínajíce sobě v ten den 8. rok svého 25letého jubilea kněžského. Z Hradce jsem dne 11. července opět se navrátil domů, kterýžto návrat mi oslavili milým překvapením moji milí osadníci tak, že mi vyšli na $\frac{1}{4}$ hodiny v procesí vstříc.

Kratší cesta do Filippsdorfu jest, jakou jsme se i tam brali, z Turnova na Liberec a na Žitavu. V horních Rederovicích, v Sasku, přestává další železničné spojení a my musili použiti pošty. Než jak jsme se zarazili, když u kasy chtíce platiti rakouskými bankovkami, slyšeli jsme, že se nepřijímají. Na štěstí měl můj soudruh stříbro, i vyplatil poštu stříbrem a tak jsme se dostali do Hrabacíc (Ebersbach) a odtud, anož dále povoz nešel, milou $\frac{1}{2}$ hodinovou procházkou do Georgsvaldu. Svému průvodčímu, poštovskému, evangelikovi, jsme se zmínili, že mají v Hrabacích pěkný kostel. Odvětil nám: ano, kostel jest pěkný, ale žádný tam nejde. Tomu jsme se podivili, že jak zde, tak i v Gersdorfu, blíž Filippsdorfu, v evangelických to modlitebnicích, ráno a v poledne a snad i večir zvoní. — Ba oni vyzváněli i v sobotu před nedělí. — Nemohli jsme se nikde dopátrati příčiny, proč zvoní, anť to docela s jejich vyznáním se nesrovnává.

V tom, co jsem dopsal tuto zprávu, přicházejí naši poutníci z Vamberce. I jdu jim, jak obyčej jest, vstříc. Než jak jsem byl překvapen, vida nadobyčejný zástup. Poutníků bylo k 200, a těch co přišli na uvítanou, k 300. I byl náš Boží chrámeček plný. To mne dojalo tak, že jsem měl k

ním promluvu, a pověděl jim, co o Vambercích vím. Mimo to, co jest rovněž něco nového, ne 2 svíce, jako jindy, ale 25 panen přineslo 25 voskovic stužkami barvy bílé a červené ozdobených, jimiž přinesly chrámu obět, z čehož jsem se zaraďoval. J. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou 900leté jubilejní slavnosti biskupství Pražského vydali nejdůst. pp. biskupové čeští společný pastýřský list, kterýž dle doslechu čten bude v neděli 17. srpna.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26—29. července u sv. Markety v Břevnově, 30., 31. t. m. 1. a 2. srpna u sv. Kajetána, od 3—6. srpna u sv. Gottharda v Předním Ovocí či Bubenči.

— (Cirk. slavnosti.) Zítřa 26. t. m. bude se slaviti církevní památka sv. Anny. U školních sester v kapli sv. Anny bude v 8 h. sloužititichou mší sv. J. M. nejdůst. p. biskup, v 10 h. pak bude tam zpívána mše sv. V kapli sv. Anny v klášteře Minoritském u sv. Jakuba bude zítřa v 5 h. ráno tichá mše sv., v 6 h. zpívána, pak české kázání, v 9 tichá mše sv., a v 5 h. odp. požehnání. — Ve čtvrtek 31. t. m. bude se slaviti pouť u sv. Ignaci na Karlovu náměstí; v 10 h. bude kázání, v 11 zpívána mše sv. — V sobotu 2. srpna bude se konati slavnost *porciunkule* t. j. plnomoceňných odpustků ve všech kostelích řehole sv. Františka, v Praze tedy u OO. kapucínů na Hradčanech i na Novém městě, u Františkánů, Alžbětinek a u Sedých sester (u sv. Bartoloměje). V týž den slaví se památka sv. *Alfonsa* u Redemptoristů (u sv. Kajetána); v pondělí pak 4. srpna sv. *Dominika* u sv. Jiljí či u Dominikánů, kdež bude v 9 h. kázání a v 10 h. zpívána mše sv., a v úterý 5. srpna pouť u P. Marie Sněžné či u Františkánů, kdež bude též v 9 h. kázání a v 10 h. zpívána mše sv.

— Komitét k uspořádání slavnosti jubilejní vydal tato dvě provolání:

I. Čechové, katolíci! Věrní ctitelé sv. Václava i Vojtěcha! Rok 1873 jest památný v dějinách vlasti naší. Království České slaví 900leté jubileum založení biskupství Pražského (r. 973). Doba naše vůbec tím se vyznačuje, že ctí památku slavných a o vlast zasloužilých mužův, že vděčně zpomíná důležitých okamžení oněch, kde národ českoslovanský důležitých událostí světových činem se účastnil. I zdaž nesluší vzdávati Bohu díky svrchované za velké to dobro-

diní víry křesťanské, jehož se nám blahou zvěstí sv. bratří Soluňských Cyrilla a Methodia dostalo, oné víry, kteráž obzvláště péčí sv. biskupův Wolfganga a Vojtěcha do srdcí praotecův našich byla vštípena? Ejhle! stánek Hospodinův jest připraven; chrám sv. Vítský, budova tato věkovitá, slavné bohoslužbě opět vrácena; hrob sv. Jana Nepomuckého, kaple sv. Václavská i sv. Vojtěšská přístupny jsou zbožným poutníkům všem, kteříž před posvátnými ostatky Patronův Českých stesky své vylíti a vřelé prosby k nebesům vyslati zamýšlejí. Dva jubilejní roky, 1863 (příchod sv. Cyrilla i Methodia) a 1869 (úmrtí sv. Cyrilla) konali jsme v přátelském sbratření se soukmenovci Moravany na Velehradě; letos pak činíme pozvání Moravanům, aby naše jubileum s námi v Čechách společně oslavili. K uvítání bratří Moravanův, k utužení svatého úvazku víry a lásky vespolečné chystejtež se Čechové, katolíci! na den sv. Václava do drahé naší Prahy. — Budeť se s přívolením Jeho Eminence nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského dne 28. září 1873 konati slavný průvod z chrámu Karlínského, zasvěceného patronům Moravským ss. Cyrillu a Methoději, do velechrámu sv. Patronův Českých, Víta, Václava, Vojtěcha a Jana z Nepomuku. Při této slavnosti osvědčíme před celým světem, jak drahá nám jest víra otcův našich, již jsme po tisíc let věrně zachovali přes velké bouře a nebezpečí, jimiž drahocenný poklad tento začasť býval ohrožován.

II. Katolíci! Moravané! Deset let uplynulo od té doby, když jste slavili věčně památný den příchodu bratří Soluňských, sv. Cyrilla i Methodia na luhy Moravské; a před čtyřmi lety zase konali jste památku smrti sv. Cyrilla. V obojím jubileu tisícletém, r. 1863 i 1869 přišli jsme my Čechové na Velehrad, abychom s Vámi společně za dar víry od apoštolů našich přijaté, Bohu blahořečili. Letošního roku 1873 my na vzájem od Vás žádáme, abyste nám podali důkaz bratrské lásky své, an my 900 leté jubileum založení biskupství Pražského (973) konáme. Cyrill a Methoděj jsou apoštoly nám společnými; oniť Moravany i Čechy stejnou dobou oblažili světlem víry Kristovy. Ale i později ještě trvalo úzké to spojení obou zemí; bylať Morava po celé téměř jedno století (973—1063) svěřena ku správě biskupům Pražským a zůstala i na potom déle než 700 let (1063—1777) s biskupstvím Olomúckým ku církevní provincii České přikázána a metropolitovi Praž-

skému přidělena. Poutá-li nás tudíž tisíciletá historie k Vám, drazí bratři Moravané, a spojuje-li nás co nejúžeji mohutný svazek jedné víry, dokažme, seč jest bratrská svornost a co může vřít láskou oživená. Na den svatého Václava, patrona a dědice naší země, zveme Vás přátelsky sem do Prahy k skvělé slavnostináboženské. S přivolením Jeho Eminence p. kardinála arcibiskupa Pražského bude se dne 28. září 1873 konati slavný průvod z chrámu Karlínského, zasvěceného patronům Moravským sv. Cyrillu a Methoději, do velechrámu sv. patronův Českých Víta, Václava, Vojtěcha a Jana z Nepomuku. — Nad těmi hroby posvátnými přátelsky si podáme ruku, poutníci ze všech krajů a oslavující Hospodina ač jazykem rozličným, přece srdcem, duchem jedním, vyjádříme jasně, kterak výhradně Kristova víra a láska spojuje a rovná trvale všechny národy. Osvědčená zbožná mysl Moravanův slouží nám za důkaz a rukojemství, že se v naději nesklameme, když i k této slavnosti sv. Václavské Vašeho vřelého účastenství se dovoláváme; tím spíše, jelikož zajisté i Vaše to jest přání, abyste nápomocni byli k oslavě svatyně, kdež vedle slavného Karla, otce vlasti, i jiní společní panovníci naši za blaho Moravy se modlívali a nyní zde v Pánu odpočívají, odkud biskupové i arcibiskupové naši ve správu Moravské církve zasáhali. Na shledanou v Praze — v den sv. Václava!

Poznámka: Kdožkoli slavnosti výš zmíněné zúčastnit se hodlá, račť vědomost o tom laskavě podati slavnostnímu komitétu v Praze, liliová ulice č. 221—I.

— (Delegace cizího kněze telegramem k oddání snoubenců se zapovídá.) V diecési Sekovské zapovězeno výnosem biskupským, aby vlastní farář obou snoubenců aneb jednoho z nich, vůbec ten, kdo k oddání právo má, dal jinému knězi dovolení k oddávkám cestou telegrafickou. Neboť dle předpisů církevních má se udělit dovolení to buď ústně anebo listinou, kteráž se má zapsati do matriky a uložiti v archivu. Za listinu však nelze považovati telegram, jenž může býti třeba podvržený a vůbec nemůže poskytnouti jistoty, že zplnomocnění bylo telegramu podáno skutečně příslušným správcem duchovním. Dle toho jest se i u nás řídit z nařízení k. arcib. konsistoře.

— Prozatímní správní výbor kasy diecesální vykázal d. 26. května potřebným duchovním 2550 zl. z peněz, kteréž věnovány byly za tím účelem, by se ihned

rozdaly. Dostalot 10 kněží po 100 zl. a 30 po 50 zl. V této částce jest zahrnut dar J. Em. nejduš. p. arcibiskupa, jenž činí 2000 zl.

— *Z Hradce Králové.* Na kněžství vysvěcení jsou dne 20. července všichni alumnové IV. r., vyjma jednoho za příčinou vojenství; pak člen řádu servitského v Králíkách p. Michael Bláha.

— *Z Budějovic.* J. Excel. nejduš. p. biskup odjel do lázní teplických u Trenčína v Uhrách, odkudž ku konci srpna se navrátí.

— *Z Litoměřic.* J. M. nejduš. p. biskup udělil svátost biřmování ve vikariátu Libereckém, načež v Litoměřicích vykonal svěcení kněžstva.

Z Francie. Francouzsko neštěstím skličeno rozpomenulo se, že před dvěma sty lety pokorná služebnice Boží Maria Alacoque stala se z vyššího vnuknutí a rozkazu zakladatelkou pobožnosti k božskému Srdci Páně, že ač pobožnost tuto Ludvík XIV. zanedbával, později Ludvík XVI. království své srdci Páně zasvětili chtěl, i přichází nyní v svatém zánícení, aby se samo témuž nejsv. srdci zasvětilo. Od 1. června spěchají zástupové zbožných poutníků do Paray le Monial, přicházejí od severu i jihu s vlajicemi prapory, aby se před schránou bl. Marie Alacoque zaslíbili a obětovali. Nejvíce poutníků přibýlo však o slavnosti, první pátek po oktávě Božího Těla, 20. června. Bylot jich 30.000. Od 8 hodin z rána stáli kolem kaple Navštívení a u farního chrámu, z něhož pozděj průvodem se šlo. 130 korouhví vlálo v povětří nad hlavami věřících, v jichž řadách se nacházeli tři franc. generálové. Mezi těmito byl hrdina Patayský, generálde Sonis, jenž v čele 300 pap. zuavů, opřen o rámě generála Charette-a krácel vedle praporu národního zasvěcení. Nelze vypsati zbožnou nadšenost, kteráž ovládala zástupy. Písně, jejichž konec zněl: Srdce Ježíšovo, zachraň Francii, přerušovány byly voláním: Ať žije Francie a Pius IX.! Ne-daleko Paray byla pod širým nebem sloužena mše sv., při níž věřící Miserere a jiné církevní písně zpívali, O 1. hod. bralo se druhé procesí zahradou kláštera Navštívení, načež proslulý P. Felix na louce kázání měl. Poutníci stáli těsně kol kolem, přece však panoval všude vzorný pořádek.

Literární oznamovatel.

— „Besedy pro mládež.“ XLIX.: „Ze života zvířat.“ Sto článků atd. (viz č,

18, str. 288). Sešit 2. Dodatek: Obrazy z přírody. S obrázkem, str. 93. — L.: „*Utrpením k blaženosti*.“ Povídka pro mládež i dospělé. Od W. Herchenbacha. Přeložil P. J. Šulc. S obrázkem. Str. 119. V Praze 1874. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Včelař*.“ Časopis věnovaný zájmům a pokroku českého včelařství. Č. 7. a 8. Vydáno 10. července.

— „*Die Aufhebung der Gesellschaft Jesu 1773*.“ Veranlasst durch eine in Aussicht gestellte „Jubelfeier der Aufhebung des Jesuitenordens.“ Linz 1873. Verlag der Ebenhöch'schen Buchhandlung (Heinrich Korb). S. 43. — Krátce a dobře podáno v tomto spisku, co v jiných velkých a učených dílech napsáno o této časové otázce.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Gottfried Vác. *Böckl*, ř. premonstr. v Teplé, vysl. ředitel a prof. c. k. gymnasia v Plzni, na odp. v Dobřanech, 12. července (nar. v Plané 23. květ. 1807, vysv. 15. března 1832).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. *Vojáček*, katecheta na hlavní škole a real. gymnasiu v Příbrami, za děkana tamtéž;
p. Vác. *Hronek*, dr., farář v Svémyslicích, za faráře v Chotětově.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Saw*, jubil. kněz, os. farář na odpoč. v Broumově (nar. tamtéž 17. ledna 1793, vysv. 24. srp. 1816);
p. Ignac *Chlumecký*, farář v Pravoníně, 20. červce, (nar. v Neveklově 24. dub. 1829, vysv. 31. červce. 1855).

Vyznamenán jest:

- p. Inoc. *Jelínek*, farář v Habřích, titulem děkana.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václ. *Pišl* za adm. fary v Miletíně;
p. Jos. *Matoušek*, defic., pro služby B. v Trpíně.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Honorius *Koretzký*, vikář kláš. Minorit. v Krumlově, b. notář, 13. červce. (nar. v Jihlavě 10. června 1804, vysvěcen 6. září 1829).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Hausmann*, b. notář, vikar. tajemník, farář v Dešenicích, jmenován konsistor.

radou a bisk. vikářem střídnictví Dešenického;

- p. Jan *Nováček*, far. v Stráži, titulem děkana;
p. Frant. *Toušek*, děkan v Třeboni, a
p. Jan *Schebele*, farář v Suchdole, jmenován jsou bisk. notáři;
p. Frant. *Pinter*, farní administr. v Ševětíně,
p. Jan *Vožický*, farář v Tučapech,
p. Damian *Šimůnek*, farář v Choustníku,
p. Josef *Hytha*, farář v Budislavi,
p. Tomáš *Starý*, farář ve Veselí,
p. Matěj *Myška*, farář v Slovenicích,
p. Filip *Váňa*, farář v Novosedlech,
p. Frant. *Veselý*, Novosedlský far. na odpoč.,
p. Jos. *Budweiser*, farář v Lutové, a
p. Vác. *Putschögel*, farář v Štěpanovicích, obdrželi expositorium canonicale;
P. Leo Vojt. *Schneedorfer*, kněz ř. cisterc., bibliotekář ve Vyšším Brodě, povýšen 19. t. m. v Praze za doktora theologie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vinc. *Kopdč*, admin. v Zamlekově, za kapl. do Myslíva;
p. Jos. *Křížek*, kapl. v Loučimi, za admin. v Eisenstrasse;
p. Jos. *Mařík*, kapl. za adm. v Bošlci;
p. Jos. *Příbil*, kapl. v Čestvicích, vstoupil na prozat. odpočinek.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Kunrat *Kutscher*, farář v Českém Chvojně, 11. července (nar. v Jabloni 11. dubna 1811, vysv. 8. srpna 1836).

Vyznamenáni jsou:

- p. Vác. *Knížek*, farář v Dolním Einsiedlu, obdržel collare canon.;
p. Frant. *Peche*, kapl. v Ehrenbergu, právo synodalií.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Kašpárek*, špital. beneficiat v Čížové (Buděj. dioc.) za faráře v Štětí;
p. Ant. *Allscher*, farář v Gersdorfu, za far. v Doubici;
p. Ant. *Schindler*, farář v Malměřicích, za faráře v Žihlicích;
p. Ant. *Neumann*, kapl. za adm. v Rochlici;
p. Jos. *Tiersch*, kapl. v Liběšicích, za kapl. v Údlici;
p. Jos. *Bartoniček*, koop. v Hlavici, za koop. v Světlé.

Z 60 intencí v čís. 20. „Blah.“ na str. 320. nabídnutých uvolili se odsloužiti vpp.: Jos. Zbejval 15, Ant. Prokeš 10, Vác. Slanský 5. Zbývá 30 int.

Na mešní fundaci za purkmistra Pražského Pšrossa sešlo se úhrnem již 106 zl. 67 kr. r. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.
Nedodaná čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Jubileum.

BISKUPOVĚ

cirkevní provincie České

vzkazují všem milým věřícím svých diecézí
pozdravení a požehnání ve jmenu Páně.

Rozmilí v Kristu! Dnes oznamujeme Vám devítistileté jubileum založení prvního biskupství ve vlasti naší.

Roku 973 vyžádal sobě v Římě milost tuto vojvoda náš Boleslav Pobožný prostřednictvím své za blahoslavenou ctěné sestry Mlady, aby dokonal vítězství křesťanství nad starým pohanstvem v Čechách. Bylať tuto víra křesťanská ovšem již déle než po celé století známa, a téměř již sto roků horlivě starala se knížata našich zemí o rozšíření pravdy nebeské; mimo to již také naši svatí krajané — Ludmila a Václav — shlíželi s nebe a vyžadovali požehnání Boží na svatou církev ve vlasti své, kterouž byli mučnickou krví svou zúrodnili. Avšak tenkrát přece ještě nepodařilo se staré pohanství v posledních skrýších překonati a je ze srdcí, z obyčejů a mravů všeho lidu nadobro vypuditi. Neprospívalať ve směru tom sebe lepší vůle vzdálených biskupů Řezenských, jenž toho času naši zemi k biskupství svému počítali; neprospívalať ani horlivá pečlivost o spasení duší, kterou skvěl se nejvznešenější z velekněží Řezenských, svatý Volfgang: pokud přílišná vzdálenost biskupského stolce přímé zakročování jen zřídka možným činila, a krom toho rozličnost jazykův prospěšnému působení překážela. Odtud také pochodila zbožná žádost všech věřících v zemi naší, aby měli vlastní biskupství své; odtud pochodily snažné prosby knížete zemského u trůnu Otce křesťanstva v Římě; odtud pak konečně povstalo hlasité plesání, jímžto právě před devíti sty lety kníže a národ pozdravili a uvítali naplnění svého nejvroucnějšího přání.

I nesklamali se v naději své! Neunavně procházel náš první biskup Dětmár nové biskupství své, a přivodil tisíce Čechův k víře křesťanské a ku pravému obcování křesťanskému. Po něm procestoval pln sv. nadšenosti svatý Vojtěch všechny blízké i vzdálené župy naší země, a kdekoliv mohl, z kořene vyvracoval starou modloslužbu. Horliví nástupcové pak kráčeli v šlépějích jeho, a tím způsobem konečně docílono dokonalé vítězství křesťanství nad pohanstvím ve vlasti naší. Všude vznášely se nábožné

modlitby ve jmenu Ježíše Krista k nebesům; veliké množství křesťanských kostelů, jichž více bylo než za dnů našich, krásilo širošírou zemi; mnoho klášterů, více než za dob našich, zdobilo hory a doly naše. Velicí i malí, boháči i chudobní jako o závod konali skutky zbožnosti, lásky a milosrdenství. V pozeňnaném stínu kříže Kristova ujal se dobrý mrav, dařila se práce míru a pokoje, zkvétalo umění, zvelebovaly se vědy — a krásná naše země zaskvěla se leskem a slávou.

Letos slavíme devítistyletou památku tohoto nejkrásnějšího a nad míru blahodějného vítězství, jehož nižádným způsobem zhola pominouti nesmíme. Vždyť pak z vítězství toho právem radují se i ty země blízké a vzdálené, kteréž druhdy také náležely ku Pražskému biskupství — družná Morava, Slezsko a valné kraje Uherska i Polska: tím větší příčiny radovati se vděčně má tedy naše země Česká, kteráž tenkrát ve vlastním lůně svém spatřila zřízení nového stolce biskupského, jejíž podnes co sídlo arcibiskupské jmenuje svým. Ačkoliv pak nyní více biskupství v zemi naší máme: přece všechna biskupství ta cítí se býti dcerami jedné, společné církve mateřské, pročež nechtějí nikterak scházeti při její slavnosti jubilejní.

Budtež tedy horlivými účastníky a účastnicemi této překrásné a přeradostné slavnosti. Vy synové a dcery vlasti naší! Budtež účastníky a účastnicemi radosti té alespoň v duchu a vzdávejte společně se svými vrchními pastýři nejvroucnější díky Králi králův, jenž tehdy naši milou vlast z temnosti a ze stavu bezútěšného vysvoboditi, a v oblažující společenství svaté Církve Svě přijmouti ráčil. Čerpejte také z pokladu milostí, jichž Vám tato jubilejní slavnost podává; neboť vězte, že Svätý Otec **Pius IX. k naší prosbě k této posvátné slavnosti propůjčiti ráčil plnomocných odpustků.**

O nechať u této příležitosti vnikne do srdcí Vašich otcovská prosba naše! Prosbu tu i Svätý Otec náš svým apoštolským listem na srdce nám klade. Budtež vděční za nesmírné dobrodiní víry křesťanské, jehož se národu našemu dostalo, a zasvěťte se této víře s horlivostí obnovenou!

Prosba ta zajisté velice vhodná jest, neboť bohužel musíme se srdcem zarmouceným vyznati: Staré pohanství ovšem od devíti set roků šťastně překonáno jest; ale právě za dnů našich povstává pohanství nové, kteréž i naši zemi a náš národ ohrožuje, a rádo by i Vás, rozmilí, ve svá zhoubná tenata zapředlo.

Nové pohanství zajisté spatřujeme u těch, kteří srdcem i životem svým odvracují se od Církve svaté, kteráž byla naše praotce za syny své přijala a naši vlast po celé tisíciletí nejbohatšími poklady nebeského i pozemského blaha a požehnání obsypávala. Za našich dnů odvracují se lidé od Církve Kristovy v rodině, kterouž o posvěcení připraviti usilují — ve vychování mládeže, u kteréž pěstounku nebeskou, za všech časů tak skvěle osvědčenou, zavrhuji. Odvracují se od Církve Kristovy v pěstování věd, kdežto jediné spolehlivou vůdkyni nebeskou odmítají — na poli umění, kdežto se nejhlavnější ochránitelka již nectí — ve všech oborech veřejného života, kdežto nejvěrnější přítelkyni lidu a nejistější strážkyni státův již znáti nechtějí. Odvracují se od Církve Kristovy v jejím učení, kteréž zamítá se, v její svátostech, jimiž pohrdají, v její ústavách, kteréž bourají, v její služebnících, kteréž pronásledují. Takovým způsobem odvracují se lidé za našich dnů od Církve jako bezcitné, nevďčné dítě od pečlivé matky, jen aby již déle jejím poučováním a napomínáním obtěžování a v záměrech svých zdržování nebyli.

Nic jiného to není, než nové pohanství, když lidé za našeho věku na to se odvažují, aby Ježíše Krista, Pána našeho, jako druhdy katané při umučení Jej obklopující, z vlastního roucha důstojnosti nebeské a poslání Božského svlékali; a za to Mu z nouze všední plášť moudrosti člověcké na ramena zavěšují a dokonce snad také trnovou korunu potupy na hlavu vtačují. A za kterou jinou příčinou počínají sobě tak, leč proto, poněvadž, jako druhdy za starého pohanství, z nesmírné pýchy stydí se ukřižovanému Spasiteli se klaněti; za kterou jinou příčinou, pravíme, leč proto, poněvadž sladké jho Kristovo již déle nésti nechtějí, a poněvadž napřed Slunce jasné svítící zatemniti musejí, aby blázkavé světýlko vlastní moudrosti lesknouti se viděli!

Či to něco jiného než nové pohanství, když někteří již ani o věčném, trojjediném Bohu ničeho věděti nechtějí, a Jej také již ctíti nevolí jako Stvořitele a Pána nebes i země, jen aby sklíčující bázni před budoucím soudem a před věčnou odplatou vymknouti se mohli?

Či to něco jiného než nové pohanství, pakli za dnů našich neschází ani takových

lidí, kteří, ač se poněkud vzdělanými býti domnívají, přece za svůj čestný původ z ruky Boží se hanbí a raději mezi divokou zvěří lesní praotce svého vyhledávají, a to jen proto, aby konečně jako zvířata na žádnou vznešenější pravdu a o žádný vyšší zákon dbáti nemuseli?

Či to něco jiného, než nové pohanství, když lidé tu onde na místo pravého, neskonalého Boha nové modly staví, před nimi kolena svá sklánějí a jim krvavé i nekrvavé oběti přinášejí? Nejvýše stojí zlatá mamona, ku kteréž se tisícové a tisícové s chvatem slepým a v potu krvavém hrnou, aby se jí klaněli a před ní v prachu se plazili, jako by za duň našich skutečně již nebylo nic vznešenějšího a šlechtetnějšího na světě tomto. Zlaté mamoně po boku stojí modla požívavosti a dychtivosti po zábavě, kteráž jako stará modla Moloch vlastní své ctitele požírá. Modle té obětují lidé ztřeštění a šílení svůj čas a své jmění, své tělo a svou duši, svou nevinnost a spásu, a krom toho ještě svou spokojenost a štěstí rodiny své, blahobyt obce a budoucnost vlasti. Aby však do třetice nic nescházelo, vystavují sobě lidé také modlu svobody — nikoli však svobody oprávněné, svobody pravé a v pravdě oblažující, nýbrž modlu surové nevázanosti, kteráž na žádnou pravomocnost, a zejména na svrchovanost Božskou nedbá, a žádného zákona sobě neváží, nelahodí-li vlastním choutkám; kteráž také žádných povinností nezná mimo povinnosti, jichžto veřejná moc vynucuje.

O rozmilí synové a dcery v Pánu, tot jest nové pohanství za doby naší! Pohanství starému šťastně unikli jste od devíti set roků, má-li nyní pohanství nové pohltni Vás?

Neznamenáte-li, co zlého za lubem má nové toto pohanství? Jeho liší proroci, nemajíce sami potřebného světla v tisícerych pochybnostech vlastního srdce svého a na tisícerych bludných cestách života, rádi by i Vás o světlo nebeské oloupili, aby jim Váš jasný pohled k nebesům nebyl ustavičnou výtkou a předhůzkou. Nemajíce sami útěchy v potřebách a útrapách životních, nepřejí ani Vám útěchy, aby aspoň ve velikém množství stejnou bídou sklíčených jakéhos upokojení došli. Sami sevření jsouce na způsob otroků hanebnými okovy hříchů, rádi by i Vás z ráje mravní svobody vyhnali, abyste přestali býti před světem a před jejich vlastním svědomím jich stálými žalobníky. Nemajíce sami žádné naděje na život věčný, rádi by i Vám oblažující naději tu z duší vyrvali, aby konečně za všeobecné beznadějnosti nabyli aspoň zmužilosti k zoufání.

Od nebe chce Vás toto nové pohanství odloučit, aby prý Vás, jakož se chlubí, zemi navrátilo — ale zemi takové, na kteréž brzy nebude nížádné lásky manžela s manželkou spojující, dítky k srdci rodičů poutají, z chudobných a bohatých, z nízkých a vznešených bratry a sestry činící. Nové pohanství chce Vás navrátiti zemi, na kteréž brzy nebude nížádné lásky, kteráž i nepřátelům dobře činí, která se za blaho a spásu bližních svých obětuje, lásky, kteráž s Kristem na zemi přišla, a kteráž ovšem prchá a mizí tam, kde lidé Krista zapírají.

Nové pohanství chce Vás navrátiti zemi, ale zemi takové, na kteréž brzy pražádné ctnosti více nebude; neboť bez Boha jest zapírání a obětování sebe toliko směšnou pošetilostí, anebo nejvýše odrůdou marnivosti, jížto druhdy za starých věků některý vážný mudrc schopen byl, nikoliv ale nenasytní světáci věku našeho.

Nové pohanství chce Vás navrátiti zemi, ovšem ale zemi takové, kteráž brzy žádného zákona a žádného pořádku uznávati nebude; neboť s věrou usne také svědomí, a potom každý zákon má jen potud platnost, pokud sahá oko a moc zákonodárce; za touto hranicí však platí jenom neomezené sobectví, kteráž kruté a beze všeho ohledu na právo a štěstí jiných, ba i přes krev a přes život jiných žene se za osobním účelem svým.

Liší proroci nového pohanství slibují Vám ovšem zlaté hory a doly; ale i kdyby se jich někdo dodělal: stane-li se spokojeným a šťastným, pokud nosí nenasytné srdce v prsou svých? A jak málo jest těch, kteříž za všeobecné honby světácké dodělají se kořisti slibované? Avšak i v případě tom, čím bohatšími stávají se jedni: tím nuznějšími a bídnějšími jsou druzí; čím pyšnějšími jedni: tím závistivějšími druzí; čím nemilosrdnějšími jedni: tím nenávidlivějšími jsou druzí — schází-li jim všechněm usmiřující a potěšující láska.

Liší proroci nového pohanství slibují Vám veselý život, jako by život v závrativé rozkoši býti mohl životem šťastným. A kdyby byl: pak opět jenom těch několik

domněle šťastných uchvátí si ho, a Vám za to postoupí mozolnou práci a tesklivou starost o chléb vezdejší: a práce i starost ta tím více tíží a svírá člověka, čím méně ji pohled živé víry k nebesům usnadňuje.

Konečně pak slibují Vám líší proroci nového pohanství také pokojné a bezstarostné skonání. Ale jak strašné bude ošálencův těch procitnutí z klamu! Vždyť tím, že nevěří, nikdo ani soudnou stolicí Boží nepodvrátí, ani nebe a peklo nerozboří! A když pak přijde hodina poslední: pak postačí jediná myšlénka: „A což, je-li tomu přece tak,“ aby nebohého člověka umírajícího uvrhla do propasti nejhroznější zoufalosti. A není tomu skutečně jinak! Vševedoucí, všemohoucí a nejvyšší spravedlivý Bůh očekává nás všechny před soudnou stolicí Svou. Tam zmizí každá pochybnost o tom, že na tomto světě jest pouhé toliko putování, a tam na věčnosti pravý domov náš; že na tomto světě se pouze rozsvívá, a tam na věčnosti že se kliditi bude; že na tomto světě jest boj, a tam na věčnosti vítězná koruna. Pak bude také každému věcí zjevnou, že skutečně „není v žádném jiném spasení leč v Kristu ukřižovaném, a že není jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom měli spasení býti než jméno Ježíš.“

Pročež, rozmilí v Kristu, prosíme a zapřisaháme Vás, nedejte se svoditi za těchto zlých časů! Nedejte sobě lichými proroky nového pohanství vyrvati drahocennou a oblažující víru, kteráž před devíti sty lety ve vlasti naší nad pohanstvem starým tak slavně byla zvítězila! Děkujte Božskému Vykupiteli, že předky a otce naše i nás ve Svou říši milosti přijal, kterouž na zemi byl založil a v kteréž žije a kraluje. Osvědčte svoji vděčnost tím, že si této milosti vysoce vážíte budete a dle sil svých pomáhati budete k rozšiřování říše Kristovy. Což státi se může tím způsobem, když podporovati budete sv. misie v těch zemích, kde vyslancové církve křesťanskou víru s namáháním nevýslovným teprv vstěpují, aneb v zemích těch, kde víra katolická s velikými překážkami se setkává a všemožně utlačována jest. Vděčnými můžete dále osvědčiti se, když si chrámů svých co příbytků svého Vykupitele vážíte, a k ozdobě jejich s láskyplnou štědrostí přispíváte budete. Vděčnými prokážete se konečně, když se rozhodně odvrátíte ode všech podniků, spisů a listů, které nejsvětějšímu Vykupiteli našemu a církvi, Jeho krví štípené, odpírají a protívují se. Milujte svatou katolickou církev svoji, jako ji i Syn Boží miluje, a neustávejte v horlivosti u víře od ní hlásané, a v účastenství na díle, kterémuž se věnuje. Použijte raději této slavnosti jubilejní a tohoto milostivého léta k tomu, abyste vedle napomenutí našeho Svatého Otce Pia IX. znova a s horlivostí oživenou víře svaté oddali se. Před oltářem Boha živého učinite slib svatosvatý, že víru tu, za kterouž sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Vojtěch, sv. Benedikt s bratřími a sv. Jan Nepomucký podstoupili smrt mučnickou, a kterouž sv. Cyrill a Methoděj, sv. Volfgang, sv. Prokop a sv. Anežka tak radostivě a statně vyznávali, že tuto neocenitelnou, oblažující víru katolickou věrně v srdcích svých zachováte, že ji veřejně v obcování svém vyznávají, zmužilými skutky osvědčovatí, a i při smrti své důvěrně a s dobrou nadějí k ní vinouti se budete! Srdcem i ústy volejmež nyní i vždycky: „Jesu Kriste, Tobě živi jsme, Jesu Kriste, Tobě umíráme, Jesu Kriste, Tvými jsme za živobytí i ve smrti.“ Amen.

Dáno dne 1. srpna 1873.

Bedřich, kardinal a arcibiskup Pražský.

Karel, biskup Kralohradecký.

Jan Valerian, biskup Budějovický.

Augustin, biskup Litoměřický.

Ohlášení plnomocných odpustků.

Jeho Svatost, papež Pius IX., ráčil apoštolským listem dne 27. ledna 1873 plnomocné odpustky propůjčiti všem věřícím, kteříž za příčinou devítistiletého jubilea založení prvního biskupství v Čechách během vytknuté jubilejní doby od 13. do 18. neděle po Svatém Duchu, t. j. ode dne 31. srpna až do 5. října, i tento den v to počítaje, v arcidiecési Pražské a ve všech ostatních diecésích Českých svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní hodně přijmou, a na úmysl Svatého Otce za zvelebení církve katolické, za svornost knížat křesťanských a za vyhlazení všelikých bludů

nábožně se pomodlí, a krom toho pobožnosti vrchními pastýři nařízené vykonají. Těchto odpustků mohou přímluvou věřících i duše zemřelých účastnými se státi.

Tudíž nařizujeme pro arcidiecési Naši, aby věřící, kteříž dle ustanovení Svátého Otce jubilejních odpustků účastnými státi se chtějí, mimo to za doby od 31. srpna do 5. října třikrát svůj farní kostel za tím zvláštním účelem navštívili, by se tam k získání plnomocných odpustků nábožně pomodlili pokaždé na dotčený úmysl sv. Otce pětkrát „Otčenáš“ a pětkrát „Zdravas Maria“ a jednou „Věřím v Boha.“

V Praze a v nejbližším okolí platí návštěva chrámu svato-Vítského za návštěvu vlastního kostela farního.

Věřící, kteříž pro nemoc nebo pro jinou nepřemožnou překážku vedle předpisu svůj farní chrám navštívit nemohou, přece plnomocných odpustků nabytí mohou, vykonají-li za to jiný, zpovědníkem stanovený dobrý skutek, k čemuž dávám plnomocenství všem zpovědníkům.

V Praze, dne 1. srpna 1873.

Bedřich.

kardinal a arcibiskup.

Nařízení o provedení.

Jest mi uloženo, abych v příčině vrchnopastýřských sdělení svrchu položených oznámil velebnému duchovenstvu diecésnímu též následující přání a nařízení Jeho Eminence, jimiž se mu řídití bude :

1. K slavnému zahájení jubilea budiž při všech kostelích farních i klášterních v arcidiecési dne 30. srpna večer a dne 31. srpna ráno zvoněno po celou hodinu.

2. Důstojné kapitoly kollegiatní zdejší, představení klášterů a faráři Pražští zvou se, aby přítomni byli prvním slavným službám Božím v chrámu metropolitním dne 31. srpna, i aby za tím účelem dostavili se o půl 9. hodině ráno v residenci arcibiskupské, odkudž má se shromážděné kněžstvo brátv průvodu do velechrámu. Cestou modliti se bude kněžstvo patero žalmů, jež uvedeny jsou v „Praeparatio od Missam.“ Za nepříznivého počasí muselo by sejítí s průvodu, a duchovenstvo shromáždilo by se bezprostředně ve velechrámu. Podobně zvou se řečené kapitoly kollegiatní, představení klášterů a faráři Pražští, aby dne 1. září v 9 hodin ráno obcovali v chrámě sv. Vítském slavným zádušním službám Božím, jež konati bude J. Eminence za všechny v Pánu zesnulé vrchní pastýře, kněze a věřící provincie církevní, jakož i konečně posledním slavným službám Božím za doby jubilejní, kteréž konány budou dne 5. října ve velechrámu.

3. Dne 7. září odpoledne budiž veden slavný průvod všech farních osad Malé Strany se Smíchovem do velechrámu. Dotýční pp. faráři se shromážděte se svými farníky s prapory kostelními v čele v chrámu sv. Mikuláše, odkudž pak o 3. hodině odpolední vyjde společný slavný průvod do velechrámu. Dne 14. září uspořádán budiž podobným způsobem odpolední průvod farních osad Starého Města s Karlínem a 21. září odpolední průvod farních osad Nového Města s Vyšehradem, tak aby onen ve 3 hodiny z chrámu P. Matky Boží před Týnem, tento dne 21. září touž hodinou z chrámu P. u Marie P. Sněžné vyšel. Průvody tyto vedeny budtež podobně, jako první do velechrámu, kdež za příčinou těchto tří průvodů bude vždy české kázání a pak požehnání, kterýmž průvod prosební pokaždé se ukončí.

4. Ve vikariátech venkovských po arcidiecési konež se v čase jubilea v každém chrámu farním v neděli, již dotýčný pan farář ustanoví, slavně odpolední pobožnost od 3 do 6 hodin před vystavenou velebnou Svátostí, i zůstavuje se pánům farářům na vůli, aby buďto před touto pobožností anebo po ní měli zvláštní kázání, této pobožnosti přiměřené, anebo aby dle okolností ranní kázání nedělní přeložili na odpoledne a spojili je se slavnou touto pobožností.

V jinou neděli, kterou ustanoví tolikéž dotýční páni faráři, uspořádán budiž při každém farním chrámu vikariátů venkovských průvod odpolední tím způsobem, jakým se konává o dnech křížových, i zůstavuje se pánům farářům, aby buďto před průvodem

prosebným anebo po něm k věřícím přiměřeně promluvili a měli požehnání buďto v chrámu farním anebo v onom filialním, do něhož snad průvod bude veden.

5. Dne 5. října připojiž se ve všech farních a klášterních kostelích po arcidiecési obvyklému požehnání odpolednímu slavné „Te Deum laudamus,“ a ukončiž se slavnost jubilejní zvoněním po celou hodinu u večer.

6. Poněvadž pak J. Eminence nejdůstojnější arcipastýř náš důvěruje horlivé péči milovaného duchovenstva svého světského i řeholního o spásu duší, a poněvadž se naděje, že zvláště všickni duchovní správci vděčně a věrně použijí vítané příležitosti nastávající slavnosti jubilejní k posvěcení svému vlastnímu i duší péči jejich svěřených, i že veškerí kněží světští i řeholní, k slyšení zpovědi oprávnění, s kněžstvem v duchovní správě postaveným se spojivše, horlivě a obětovně k tomu budou spolupůsobiti, aby měli věřící s dostatek času i příležitosti přijmouti hodně svátost pokání a plnomocných jubilejních odpustků účastnýmise státi: udílí se všem z povědníkům vrchopastýřské plnomocenství, rozhrěšovati po čas jubilea ode všech pádů zadržovaných.

Z kníž. arcib. general. vikariatu.

V Praze, dne 1. srpna 1873.

Karel František Prucha,
biskup Joppenský, generalní vikář.

Bl. Karel Spinola.

(Dokončení.)

K srubení hlavy odsouzené osoby zavedeny jsou do menší obory a postaveny proti hranici; avšak pětadvacet vyznavačů přivázáno ve větší oboře ke kolům tenkými provazci tak volňounce, aby se mohl, kdož by chtěl, snadno vazby sprostiti, a brankou v hranici naschvál ponechanou vyklouznouti; kdož by tak učinil, byl by vůbec za zpohanělce považován. Blízounko u pavlanu vladařova náměstka stáli ke kolům přivázání čtyři obyvatelé nangazačtí — tři mužští a vdova Lucie Freitas. Vedle ní misionář Spinola s řeholnictvem z omurského žaláře postaven. Kterýžto pokleknuv u kolu svého, děkoval Pánu Bohu, a objav políbil to dřevo, na němž oběť svou dokonati měl. Vedle stáli tři dominikáni, jesuita kněz Šebesta Kimura, jiných šest dominikánů a františkánů a pět řeholních jesuitských žáků v žaláři omurském skrze Karla Spinolu zřízených. Vedle přivázání jsou tři Japonci, novotní řeholníci nejmenovaného řádu. U posledních dvou kolů stáli jesuitský žák Spinolou v žaláři zřízený a bratr sluha z řádu kazatelského. Zbylí čtyři řeholníci z nedostatku kolů státi jsou v menší oboře; mezi těmito byl Jan Ciongoku, Japonec, sedmý Spinolou v žaláři zřízený žák jesuitský.

Katané čekali již na kynuti Suken-dajnovo k popravování odsouzenců. Tehdy načal ke kolu přivázaný kněz Spinola stý

šestnáctý žalm: „Chvalte Hospodina všickni národové,“ a tovaryši zpívali s ním. Byl pak jejich zpěv tuze velebný, sluchu i srdci přeladný; pročež mělo za to vůkol stojící křesťanstvo, že andělé svým budoucím v nebi sousedům pomahají chválit Hospodina. Když žalm dozpívali, promluvil kněz Spinola k vladařovu náměstku a k jeho rádcům: „Z naší radosti vůči mučnické smrti snadno vyrozumíte, lezou-li řeholníci do Japonska opanovat říše, čili přicházejí vodit vás do nebe brankou křesťanského náboženství. Pokorný křesťan poездеjších pokladech a korunách nebaží, ale šlape po nich pro milost Hospodina svého. My arcif po spasení vašich duší dychtíme, čehož jen pravého, živého Boha poznáním a zákona Jeho ostříháním dobytí lze, jakož vám to již křesťané zjevili. Brzo šťastně z daru Božího dorazíme k cíli své pouti, očekávající po kratoučné muče slávu věčnou. Ale běda vám, jenž se úprkem ženete cestou vedoucí k věčnému zahynutí. Necht nás množství ubijete; předce mimo vaše nadání dostanou později Japoncové ve své vlasti návštěvu od křesťanských blahozvěstců, nesoucích jim klenot přesné víry svaté, a ty sem právě umučení naše přivábí! Ba, za každinkého z nás umučených povstane z Boží prozřetelnosti sto čerstvých, srdnatých a statečných rozséváčů slova Božího, kteří sebe za přestátné míti budou, udá-li se jim krev i život obětovati pro Krista Pána. Jenž v poslední púťce bojovníků Svých posiluje a zmužuje jako i nás, což právě

teď vám samým v oči kůle.“ Pak oslovil týž misionář Portugalců; učiniv zmínku o marnosti světa, též o blaženosti upřímných služebníků Božích, líčil jim krásu dokonalosti křesťanské a tuhle nevěstu jim namlouval. Posléz učil pohanů, by oheň vyznavačům Kristovým chystaný byl sotva stínem věčného ohně, do něhož zatvrzeli nevěrci a hříšníci po smrti budou uvrženi; pak zakončil řeč takto: „Uzříte-li koho z nás, jenž by mukou zmožen bolest na jevo dával, nedivtež se tomu; nejsme z kamene! Jsouce z masa, cítíme bolest jako vy; aniž lze nám z vlastní své síly muk snést; však na Pána Boha spoleháme, s Jehož pomocí až do konce setrvávající pravdivost víry vám zvěstované obětováním svého života potvrdíme!“

Sukendajna kynul; katané počali mečem stínati vyznavače Kristovy v ohradce proti hranici v řadě klečící. Mezi nimi byla jest Izabela Fernandez, vdova po bl. Dominikovi Giorgi, Portugaleci, údu bratrstva sv. Růžence, jenž pro přechovávání misionáře Karla Spinoly 1619 za živa upálen byl. Za touž příčinou měla teď Izabela s čtyřletým svým Ignáckem státa býti. An se kat blíží, volá vdovička ctná na kněze Spinolu a pozdravuje ho na rozloučenou. Kterýž poznav ji teď a pozdraviv, ptá se jí: „Kde máte Ignácka? kam se poděl?“ — Klečícího Ignácka neviděl vyznavač pro hranici. Vzkřikla vesele Izabela: „Mám ho s sebou!“ a vyzdvihl synáčka v nejhezčí sváteční šatíčky oblečeného, ukázala mu misionáře, řkouc: „Ejhle, velebný Otec Spinola, jenž tě ve vodě a v Duchu Svatém zplodil Kristu, pozdrav ho a popros za požehnání!“ Pachole sepulo ručičky nábožně. Maje ruce ke kolu přivázané povzněl Spinola oči k nebesům a spustiv jich na chlapečka, vyřknul nad ním slov žehnacích. Všechno to vidoucích křesťanů polily slze. Izabelina hlava pozemi se kulí; synáček pokojně skříživ ručičky, skloňuje šíji a nastavuje ráně. Máchnul kat mečem; hlavička srubena; dušička letí do nebe, okrášlená věnečkem nevinnosti a palmovou letorůstkou mučeníctví!

Hlavy stačených křesťanů katanstvem nakoleny, po čemž mu veleno, aby hranici zapálilo. Ze Svaté Hory vznášela se modlitba křesťanů volajících k Pánu Bohu, aby zvláště tomuto druhému vyznavačův sboru ráčil dáti sílu a setrvalost. Nastrojena byla naň ukrutná trýzeň! Stálat hranice od kolů hodně daleko, jsouc nakupena z dřev do polu syrových; jen u jednoho

konce oheň zanícen, aby se plamen pomalu rozplazoval; katanům poručeno hned přihášeti, pakli by prudce a vysoce vyřázel. Všechno tedy pohanský vladař chytře navlekl, aby těla vyznavačů nikoliv rychle spálena, noprž pražena a pomalu pečena byla. Mukám neodolali dva Japonci, nejménovaného řádu novotní řeholníci z omurského žaláře. Roztrhše vazbu, prchli od kolů do třetice; pomítnuvše výstrahou družstva, běželi k pavlanu Sukendajnovu, křičíce „Amida,“ aby vzýváním japonské modly život zachránili; než vladařův náměstek dal je do třetice hnáti zpět do ohně, až co zrádcové Krista Pána bídne zahynuli.* Zpronevěřilci tito bývali v omurském žaláři urputní a svěhlaví, jenž se vůbec schválenému pořádku pobožných cvičení vyznavačů zprotivovali, ani svého řeholního starosty ani kněze Spinoly varovného hlasu nedbajíce. Spinola jim pohrozil Božím trestem. Taký jejich soused, Japonec, člověk obecný či světský, utekl od kolu svého, však modlu nevzýval; zpamatovav se, vrátil se ku kolu a dokončil v plamenu. Ani tenhle nebyl připočten mučovníkům.

Kněz Karel Spinola pořád vyznavače podněcoval k setrvání ve víře, naději a lásce. Stařenku Lucii Freitas rozhřešil svátostně, neboť ho za to poprosila. Od mnoha let modlivala se Pánu Bohu, aby jí dal v přítomnosti kněze umříti. Posledně stál Spinola pohroužen v rozjímání, hledě vzhůru k nebesům; oč že na mysli přemítal muky Pána Ježíše a podával Mu sebe v oběť zápalnou! Půl druhé hodiny trvalo jeho mučení. Potom k němu vítr jisker zavál; oděv lehounký se žnal, a hned byl vyznavač plamenem jakoby plachtou obestřen; sklesnuv na kolena, vypustil po chvíli duši, zúčastněn mučnické koruny, za kterouž byl tolik let Pána Boha prosil. Událo se dne 10. září l. P. 1622.

Mezi vyznavači mučen byl nejdéle jesuita kněz Šebesta Kimura; trápil se tři hodiny dle svědectví Japonců křesťanů, kteří vzali s sebou z domova sutky či sypací hodinky.

Pohanský úřad nechal ostatky mučovníků tři dni na popravišti; křesťanstvu nebylo lze jich dobytí. Japonce Lev za vojáka převlečený přimísil se strážci a scho-

*) Modla Amida měla podobu lidského těla s mnohými roztaženými rameny; na krku dřepěla psi hlava.

val tajně ruku jednoho mučenika; všimli si toho pohané, jali a uvěznili ho, jenž brzy potom i s chotí svou v Omure byl umučen. Posléz ostatky těch mučeničů a mučenic do hluboké jámy hozeny a tam na prach spáleny; popel do pytlů sebrán a v moři rozsypan.

Příštím rokem 1623 v den 4. prosince upálen jest za živa s padesáti křesťany v druhém hlavním městě Jeddo pod hradem císařským kněz Jeronym od Andělů, někdy pomocník bl. Karla Spinoly. On byl také sloup Církve v Japonsku. Vniknův až do končin říše na východ a na sever, vyučil a pokřtil mnoho tisíc Japonců a založil obce křesťanské v krajinách, kamž prvé nikdo z misionářů evropských ani nohou nepáchnul. Poslední dvě leta pracoval pořád v městě Jeddo, v němž přes milion lidu bydlí. Tam ho již každý znal; úřad po něm slídl; z města již nemohl vyvážnouti. Všickni domácí, mezi nimiž by nalezen byl, jakož i obyvatelé dvaceti vedlejších domů měli býti na smrt odsouzeni. Takovou pohromu aby od tolika křesťanů odvrátil, vydal se sám v ruce pohanského práva.

Svatý Otec, římský papež Pius IX. prohlásil dne sedmého července l. P. tisícího osmistého šedesátého sedmého dvěstě a pět vyznavačů, kteří z roka 1616 do roka 1632 v Japonsku za svatou víru katolickou život obětovali, za blahoslavené mučeniky. Mezi nimi jest s bl. Karlem Spinolou dohromady 33 jesuitů, 20 dominikánů, 18 františkánů a pět augustiniánů bosáků. — Bl. Karle, vlastenče náš, pros za nás Boha!

„Hosanna“ a „Ukřižuj!“

Obrázek ze života kaplanského v nejnovější době
od Václava Černého.

(Pokračování.)

8. Padni oko nebo zub.

Čas volby učitele Černoveského se blíží. V Černé Vsi jsou dvě strany. Větší část občanstva přeje Kvítkovi, uznávajíc jeho výtečné vlastnosti. Menší část jde s Brízou a s představeným, kteří se zasazují vši mocí o Truhličku.

Zvláště představený je pro Truhličku zaujat z celé duše a sice na vzdor kaplanovi. Na tohoto nevráží už několik let; domýšlí se, že má právo na jeho peníze, a že kaplan musí, co dostane u něho utratit. Odtud strašnou měl na kaplana zlost,

dělaje mu vzdory, kde a jak mohl, pomlouvou a láním sobě ulehčuje.

Kaplan si však hledí svého úřadu a působení, nedbaje na představeného, třeba si myslel, že je první osobou v obci a že se mu musí k vůli bohatství každý klaněti. Ano tak daleko se opovážil ve zpupnosti své, že na kaplana pokřikoval, když si ho tento nevíšmal. Byla to tedy voda na představeného mlýn, když slyšel, že se kaplan s Brízou a jeho přátely rozkmotřil proto, že chtí Truhličku za učitele.

Ač představený s Hubcovými z chlebičkářství ve vlasech si býval; ihned se s nimi smířil, jak se začalo jednati o nového učitele. Ano i proto byl pro Truhličku, poněvadž jsa sám zkažený a nepřítel náboženství Truhličku spíše si přál za souseda než Kvítka. Byltě představenému Kvítek protivný už ze školní rady, kdež také zasedal. Dostali se už dříve, než škola Černoveská se uprázdnila, s Kvítkem do křížku. Představený totiž, který sice uměl na křidu pivo dávat i a jsa spolu pekařem spálené mrzáky z pece vytahovati, avšak školním věcem jako koza petrželi rozuměl, předce chtěl vždy ve školní radě dělati návrhy, s nimiž Kvítek souhlasiti nemohl. Odpor Kvítkův proti leccakémuž žvanění považoval za osobní urážku a proto Kvítkovi nepřál, ano zanevřel naň. Konečně prý také Hubcová, jak se po vsi šeptalo, s Truhličkou představenému hory doly slibovala, prorazí-li s ním při volbě; a tomu představený odolati nemohl; tat jedna z nejslabších jeho stránek. Přišed do Černé Vsi téměř bez groše, lakotěním a hrabivostí svou na nejzámožnějšího občana z celé vsi se povzněl.

Ale jak to navléci, aby prorazili s Truhličkou? Kvítek je oblíben u okresn. hejtmána a ostatních úřů rady školní. Pouze představený Černoveský a Vidlický měšťanosta jsou jeho nepřátely. Ano hejtmán rukou dáním Kvítkovi slíbil, že bude pro něho, a ostatní mu přízniví úřodové rady školní jej též vybízejí, aby jen chutě žádal o školu Černoveskou, tu že mu nikdo nevezme.

Maje tudy poloviční jistotu zažádal ač už bylo slyšeti, že se Truhličkovu přátelé zuby nehty chtí držeti, vychloubajíc se, že musí proraziti, padni oko nebo zub. Černoveský představený s Vršatým a s ostatními spojenci jsou chlapíci; překážek oni tak snadno se neleknu, a před zájcem na útěk se nedají. Navléknou to tak, že by v tom byl čas, aby se stalo kapla-

noví po vůli, a ne jim. Po mnohých poradách u Hubců při skvělých hostinách obývaných uznali otcové, o blaho budoucích pokolení v Černoveské obci starostlivi za věc nejprospěšnější, když seženou terno, v němž by Truhlička byl nejzasloužilejším kandidátem na školu jejich. A o čem se uradili snadno také provedli. Vyzvali Černoveského podučitele a sousedního učitele, aby jen žádali, že školu Černoveskou bezpochyby nikdo jiný nedostane než oni. Chudasové šli na lep a uvázli na vějičce nejřednějšími výbory jim nastrčené.

Nyní je hej, Truhličku dají na první místo, o Kvítkovi nezmíní se ani slovem, ale za to výslovně podotknou, že Truhličku si žádá celá obec jako jeden muž, a jiného že ani nechťejí, ty dva že staví do terna, jen aby se vyhovělo zákonu.

Ale jak získati pro Truhličku celý výbor z osmnácti hlav sestávající? Staré jest pořekadlo: kolik děr, tolik syslů, kolik hlav, tolik smyslů. Jsouť mezi nimi ovšem mnozí mudrlanti, ale co nezmůže na světě zlatá masť, byť jen v papírkách zabalená! A ostatní se podá prosbami a hrozbami.

Bříza s Truhličkou běhají od jednoho výbora k druhému, prosí, hrozí a slibují. U Hubců má každý výbor za darmo napítí i najedení, jak mnoho se mu líbí. Hubcová každého hladí, každému lichotí, každého prosí úpěnlivě, aby té školy jejímu děvčeti dopřál, že jim za to do nejdelší smrti budou vděční.

I ovládlo tedy celým výborem mínění, že by bylo pošetilé, dát školu cizímu, když ji mohou dáti domácí dcerce.

V den volby sešli se všickni výborové k představenému. Bříza na každého se libě usmívá, každému tiskne ruku a ještě jednou za svého nastávajícího strýce slovo ztrácí.

Představený nalévá každému sklenici piva nečekaje, zdali si piva přeje čili nic, a když se ten neb onen nad tím pozastavuje, ukazuje na Břízu a dí, aby se o plat nestarali, o to že už postaráno, spíše aby pili dle libosti. Mimo to přináší představená sama každému vepřovinu s jelity a jatrnícemi; zabílit u Hubců dva kusy, proč by tedy pánům sousedům neudělali masopust; mají jim poslat něco domů, anebo jim to předložit ve společnosti, to je jedno.

Co takto páni výborové hodují, napsal obecní písař protokol o volbě; když byl

hotov, přečetl jej hodužícím výborům, kteří buď s plnými ústy poslouchali, aneb s chutí dále jedli, jsouce odhodláni na vše přisvědčiti, cokoliv se bude na nich žádati.

V protokolu se pravilo, že si celá obec Truhličku přeje, poněvadž mnoho let blahodárně v Černé Vsi působil a všeobecné obluby a náklonnosti svým bezúhonným chováním si vydobyl. Ty dva ostatní že pouze staví Truhličkovi po boku, aby se nezdálo, že si chtějí snad předpisovati aneb zákona přestupovati. Avšak že jest nejvroucnější přání a jednohlasná vůle všech v nejhlubší poslušnosti podepsaných výborů, aby slavná školní rada okresní volbu p. Truhličky za učitele Černoveského schválila, a zemské školní radě k potvrzení milostivě zaslala.

Listina šla od výbora k výboru! každý odložil nůž nebo vidličku a vzav poslušně péro, podepsal ji. Ano i dva radní, mužové nezištní a spravedliví, podepsali ten protokol, ač proti nesprávnému jednání doma pak horlili. Ale u představeného neměli dosti potřebné odvahy. Vidouce že šmahem všickni Truhličku za učitele schvalují, báli se, žeby na sebe celý výbor poštvali, a s představeným, jehož dlužníky byli, žeby neobstáli.

Tak jest Truhlička zvolen za učitele v Černé Vsi jednohlasně.

9. Po radosti žalost.

Jak mile poslední výbor s podpisem svým hotov byl, spustila před hospodou hudba, a hlučné rány z hmoždířů na kopcínad hospodou postavených ohlašovaly Černoveským radostný ten okamžik.

Veselí a radosti toho dne nebylo konce v domě Hubcové i Břízové.

Hubcová se těšila, jak jí to bude slušet, až co stará paníučitelová ve škole bude si hovět na odpočinku. Sabinka zase radostí plakala, že se z ní paní učitelová stala a slastí div do mdlob nepadla, když si pomyslí, kterak jí nyní budou říkati „paní učitelová.“ Ano už sobě ustanovila, že jí děvčeka musí říkat jemnostpaní a o to že se postará, aby jí děti a žebráci na potkání ruce lžali. Nábytek, jaký si dá dělat, nemá ani v městě paní hraběnka; také si zjedná hedbávné šaty a zlaté šperky jí beztoho Truhlička už dávno slíbil.

U Břízů ~~není~~ nikoho doma. Děti odběhly do hospody k tetce, pozvala je na

jatrnice. Tam také Bříza s manželkou sedí u stolu, a radost oběma z očí září.

„Vidíš ženo, přece jsem udělal dobře, že jsem kaplana neuposlechl. Co bychom teď z toho měli, kdyby byl Kvítek zvolen za učitele?“

„To by tak scházelo,“ dí vášnivě Břízová, „aby tu měl býti Kvítek, to bych se raději na místě z Černé Vsi vystěhovala.“

„Ale nevím, nevím, bude-li dělat Truhlička dobrotu.“

„O to se nepotřebujeme starat; děti naše beztoho už brzy vyjdou ze školy; a pak jsme tím alespoň zaopatřili jedno dítě.“

„Ba pro toho hochu jsem to hlavně dělal. Takovou hospodu bychom mu jinak nepořídili, jako je sestřina. A s představeným jsme už také o tom mluvili, že bychom ty veselky mohli odbyti najednou.“

„Ale kde vezmeme tolik peněz na jednou? Svatba a výprava dcery bude stát hromadu peněz. Ten hoch představeného ale od ní upustit nechce.“

„Ba, to děvče šlakovité také s celou duší na něm visí. Ale mně tato svatba tuze se nelíbí. Hoch je lehké zboží.“

„Vím to, ale co si počneš. Děvče ani hoch jinak nedá. Ať si tedy má, čeho se jí chce. Však sedne do teplého.“

„To právě jest příčinou, že nejsem proti tomu, aby si vzal představeného syn naši dceru. Představený má peněz, jako želez. Zaplatí našemu chlapci hospodu a já nemusím holce také přílišné věno dát, abych ji zbyl s krku.“

„Jen aby tu vaši volbu u okresu potvrdili.“

„Inu, já myslím, že nebudou jednat proti celé obci. Navlékli jsme to tak, že takřka okresní školní rada je nucena, zvoliti Truhličku.“

„Dejž to Pán Bůh. Bylo by to nás všech štěstí. Ať už je Truhlička trochu lehké zboží, co nám do toho, jen když my budeme mít děti zaopatřené. Kaplanovi ono se to povídá, když dětí nemá a o ně se starati nemusí.“

Břízová majíc vždy poslední slovo, vstala a odešla k Hubcovům, aby jim přála štěstí.

Tam bylo už několik žen, buď manželék výborů aneb známých Hubcových, které jedna přes druhou se k Sabine lihotily a jedna víc než druhá Truhličku velebily, jak je to hodný a roztomilý človíček, jak umí šprýmovat a veselým být; ano tvrdí, že by ani kraj světa, takového člověka povedeného nenalezla, kdyby ho svi-

tilnou hledala. Mluví o přípravě ku svatbě. Dlouho s tím odkládali beztoho nebudou. Pan učitel potřebuje hospodyně; kde není ženské ruky, tam je hotová poušť. Ptají se na peřiny, na kanafasy, na plátno a šerku.

Hubcová je vede do pokojíka, otvírá truhly plné pláten a prádla všeho druhu, a Sabinka se chlubí svými šaty a vypravuje, jaký si dá dělat nábytek, a jaké bude mít nádobí.

Musely se posaditi za stůl, přinesla se káva, rosolka a víno. Ženské se upejpají, ale konečně si přece říci dají a pijou. Přichází Břízová, mluví se o tom, kdo bude v hospodě, až Hubcovic se do školy odstěhují. Břízová se netají, nýbrž chlubí se, že budou tři svatby najednou, ale prosí, aby to dále nepovídaly. Jak mile se rozešly, jedna kmotra sdělila, co právě slyšela, druhé pod přísnou výminkou, aby to nikomu neříkala; tato opět podobně to pověděla jiné, až toho byla plná ves.

O všem tom věděl i Kvítek, věděla i celá okresní školní rada, i musí se jí vzdáti ta čest, že jednala spravedlivě, řídíc se schopnostmi a vlastnostmi žadatelů a nikoliv libovůlí některých sobeckých občanů Černoveských.

Terno zastupitelstvem Černoveským jí předložené zayrhla a Kvítka většinou hlasů za učitele v Černé Vsi zvolila. Hejtman a inspektor s ostatními údy okresní školní rady škádlili představeného, vysmívajíce se slavnostem Černoveským.

Představený seděl při volbě jako na řeřavém uhlí, a vedle něho měšťanosta Vidlický, jako zmoklá slepiče. Konečně si vzal hejtman představeného Černoveského stranou a dal mu, co se do něho vešlo, za jednání jeho nepoctivé a hnusné.

Slova hejtmanova ležela představenému, jehož pýcha takto na nejvýš uražena byla, jako centový kámen v žaludku. I přísahal strašnou pomstu kaplanovi, neboť, jak staré přísloví dí, na kněze se všecko sjeze. I Bříza a jeho společníci, čekající v městě okresním na výsledek volby, srovnávali se s představeným v náhledu, že šmejdy a rejdy jejich nikdo jiný než kaplan hejtmanovi neodhalil. Ač neměli ani nejmenší příčiny k tomuto podezření, nic na plat, jim by nevymluvil nikdo, že jich kaplan neprozradil. Říkalť, že Truhlička nebude učitelem v Černé Vsi, a počínání jejich se smál, a tudy příčinou potvrzení Kvítka za učitele nemohl býti nikdo jiný, než zloprověsný škůdce pokoje domácího, jak kaplana líbil představený Černoveský nazývat.

Tak se zkazila Truhličkovi a jeho straně radost, a z jásání nastal nárek a pláč i proklínání, ovšem lidí úplně nevinných. Sabinka div to neodstonala a představený s Brízou div že o rozum nepřišli.

10. Ukřížuj!

Kaplanovi bylo nyní krušno. Představený s Brízou škodili mu jakkoliv mohli. Užili pomluv těch nejnesmyslnějších a nejpodlejších, mluvíce jako zběsilí proti němu, co jim slina na jazyk přinesla. Ano bratr Brízův opiv se veřejně kaplanovi před farou nadával, a s představeným se umlouval, aby kaplana z fary vyházeli. Tak daleko zapomínali se ve svém slepém záští a ve své vášnivosti. Že by kaplan byl bezvinný, nerozvážil nikdo. Že se jim směje celé vokolí a že každý o tom uštěpačně výpravuje, kterak Černoveští školu chtěli dát vlastně holce, a že v Černé Vsi nosí představenstvo sukně, a jak si tam postaví ženská hlavu, a třeba byla jen svéhlavé děvče, že jsou slavní výboři i s představeným hned v koncích a horem pádem se musejí vládě zástěry poddati: o tom všem nechťi vědětí ničeho. Avšak to byl pouze počátek protivenství, jichž kaplan nevinně musel trpět. Mělo zajisté přijít hůře.

Brával napískal představenému, že mohou volbu okresní rady školní zvrátiti, pakli že se ohradí proti ní a ohrazení to na zemskou školní radu zašlou.

To byla voda na mlýn Truhličkových stoupencův. I hned svolali celý výbor, a oč tu jde, vysvětlili. Napsali ohrazení plné lži a klamu a chtěli, aby je všickni výboři podepsali. Ale tenkrát nepochodili, jako poprvé. Dva radní postavili si hlavu, a že nepodepíšou, veřejně prohlásili. Všecko přemlouvání a prošení nespomohlo. Právili, že jsou spokojeni s volbou okresní školní rady. Kdyby byla zvolila Truhličku, že by ničeho nenamítali, a když zvolen je Kvítek, že se nehněvají. Konečně se sebrali, a oba z hospody odešli.

Avšak pokoje přec neměli. Báliť se, že by onen protest, jak složen byl, snadno mohl volbu Kvítkovu zvrátiti. Pro Kvítku však byli oba z celé duše a jen k vůli dobré vůli s ostatními výbory dali se dříve uprositi k podepsání volby Truhličkovy.

I nevěděli si rady ani pomoci. Zrovna tak bylo i valné většině občanův Černoveských. Z Kvítkovy volby se radovali a aby zvrácena nebyla, obávali se. Co si počítí?

I napadlo jim, že „pan páter“ bude

nejlépe vědětí, co mají dělati. Kaplan se ovšem smál počínání příbuzných Truhličkovy nevěsty a pochyboval, že by hlavou prorazili zeď; avšak nechtěl se do záležitostí občanských nijak pléstí. Obával se větších ještě mrzutostí, než jakých mu již zakoušetí bylo. Po dlouhém prošení konečně dal si říci a poradil Černoveským pod zárukou mlčenlivosti, aby se ohradili proti jednání představenstva, a každého, kdoby chtěl, na to ohrazení by podepsati se nechali. S radostí chopili se toho prostředku přívrženci Kvítkovi a na spis kaplanem složený a jinou rukou přepsaný sháněly se podpisy. Černoveští podpisovali sňahem, tak že za jediný den přes 300 podpisů se sešlo.

O tom, co se proti představenstvu kuje, dověděl se Hubčín švagr. I počíhal si u Hubců na člověka, který listinu k podpisování roznášel, a když šel kolem, vyrazil na něho, podpisy s listinou mu z náprsní kapsy mocí vydral, a ku představenému donesl.

Když představený spis onen přečetl, div že zlostí nevyletěl z kůže. Takového zahanbení od celé osady mělo se jemu a jeho stoupencům dostatí před úřadem, to bylo pro něho něco hrozného. Řádl jako smyslů zbavený a strašnou mstu kaplanovi přísahal, který dlouholeté jeho libovládě v Černé Vsi tak hroznou ránu zasaditi se opovážil. Že spis ten jediné z péra kaplanova pocházetí může, o tom nepochyboval, avšak neměl na to důkazů. A těch chtěl mítí; avšak kterak se jich dopídití?

Ráno druhého dne poslal serbusa pro chalupníka, jemuž spis včera byl odebrán, že se má hned dostavití k panu představenému.

Představený, radní a čtyři výborové z Brízova příbuzenstva sedí v hospodě za konselským stolem radíce se, jak by nejlépe z chalupníka dostali, kdo onen spis skládal.

Dvěře se otevrou a chalupník se jimi hrne, jako by neměl jaksí chuť báti se. Ale počkej chlapíku, brzo zkrotneš!

Představený změřil přísným okem před soud pohnaného zločince, vzal do ruky na stole ležící papír a zhurta takto se jal mluvit: „Přistupte blíže! Znáte tento spis?“ „Bodejť bych neznal,“ odvětlí neohroženě tázaný. „Včera mi ho tuhle pan výbor jako nějaký uličník vyrval z kapsy.“

„Držte za zuby,“ rozkřikl se starosta, maje už sto chutí udeřiti drzého mluvčího přes ústa; „pan výbor dělal pouze svou povinnost, zameziv vám, nerozvážlivý člověče, bouření a popuzování lidu proti stávající

vrchnosti. Víte, jak strašného zločinu jste se dopustil."

"Nevíráno," diví se chalupník, "jakého bych se byl mohl dopustit zločinu? Pravdu zastávati, tuším, není zločinem. A hájiti spravedlnost a odkrýti lež a podvod, nemůže občanstvu nikdo zakazovati. Však jsme tímto spisem ničeho více nechtěli dosáhnouti."

"Tak?" — dí táhlým hlasem představený. "My vám ale ukážeme, zač je toho loket, vzpírati se proti zákonitě platnému usnešení zastupitelstva obecního. Občanstvo nemá právo do usnešení svého zastupitelstva se míchat, za to jsme my odpovědni zákonům. Kdo se tedy opírá zastupitelstvu, je buřič, a na takové ptáky jsou ještě klece. Cvoku," poroučí obecnímu písaři, "přečtete paragraf z trestního zákoníku na tento zločin určený."

Cvok s nemalou vážností ouřední vzal do ruky knihu na stole už přichystanou, byl to starý kancionál po babičce představeného a četl za hrobového ticha zdlouha hlubokým hlasem, jak následuje: „§. 187. Kdoby se brojením, osočováním, tupením aneb dokonce bouřením občanstva proti stávajícím ouřadům provinil, aneb jednotlivé jich členy v lehkost a opovržení k vůli vykonávání jich povinností uváděl slovy neb kterým koliv jiným způsobem, aneb kdo by se proti úřednímu jich usnešení zpouzel a jiných buď ústně neb písmem sváděl, jest vinen zločinem rušení veřejného pokoje a patřičné úcty a poddanosti k vrchnosti a budiž trestán těžkým žalářem od jednoho až do desíti let zostřeným postem každého týhodne třikráte."

Cvok dočetl, výboři jako mramorové sochy sedí a upřeně hledí na chalupníka, jemůž mráz šel po kostích a na celém těle naskočila husí kůže. Sklopil oči a stojí tu jako odsouzenec pod šibenicí.

Na to představený čekal. S vítěznou tváří promluvil k provinilci: "Slyšel jste nyní co může následovati. Můžeme vás i vaši rodinu uvaliti do hrozného neštěstí. Ale jsme lidé svoji. Neradi bychom to nechali dojíti na nejhorší. My víme, že jste se pálil pouze za jiné, kteří vás nastrčili tam, kde si sami nechtěli prsty popáliti. Proto povíte-li nám, kdo tento hanebný spis složil, zapomeneme na vše a budeme zase dobří sousedé."

Chalupník věděl, že kaplan pouze pod zaručením mlčenlivosti k složení spisu toho se dal pohnouti a proto nechtěl jaksi s barvou ven.

"No, nechcete-li povědět, co na vás chceme vědět, můžete odejít. Však toho budete pykati, a jinde zajisté mluvit budete ochotněji."

"Inu, jářku, povídám, slavné představenstvo, já, jak pravím," koktá chalupník, "já nejsem ničím vinen, dali mně to, abych to roznášel, a nevěděl jsem, že to je tak hrozný hřích. Myslel jsem, že by pan páter něco protizákonného a trestuhodného neudělal."

"Tedy pan páter," vyrazil ze sebe představený, "to zpunktoval?"

"Inu, když jsem už napověděl," dí váhavě chalupník, "ano pan kaplan to sepsal."

Měli, co chtěli. Ihned se sepsal o tom protokol a chalupník ho podepsal.

Ale co si vezmou na kaplanovi? Ve spisu tom nebylo nic, leč svatá pravda mírnými slovy vylíčená, jakého smýšlení jsou Černovesští o jednání představenstva. Spis mluvil ve prospěch volby školní radou vykonané, a káral zpouzení se některých straníků a sobíků Černoveských moc v rukou svých majících. Co mohou kaplanovi udělat? A přece udělali.

První útok na kaplana učinila Sabinčina matka, která jako vzteklice si na kaplana vylítla, když druhého dne s p. farářem šel kolem její hospody pro mrtvé tělo. Že ho nepoctila, netřeba povídati. Křičela, nadávala, co jí huba stačila, ano mezi jiným pravila, že když ho mužští z fary nevyházejí, ona s ženskými jej chvoštaty z Černé Vsi vyžene.

Kaplan ovšem hleděl, aby se uklidil. Že mu odpůrcové jeho nemohli přijíti na jméno, a že těch nejhorších věcí na něho vymýšleli a každému povídali, s kým se sešli, uvěřil ten, kdo zná slepou vášeň sprostého lidu.

Kaplan si však nestýskal. Nejsa si ničeho zlého vědom, těšil se slovy Spasitelovými: "Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost: nebo jejich jest království nebeské. Blahoslavení jste, když vám zlořečiti a protivenství činíti, a všechno zlé o vás lhouce mluvit budou, pro mne."

Nedovoleno nám blíže povědět, jakých prostředků proti kaplanovi užito. Jedním slovem, co zloba, nepoctivost a nesvědomitost vymysleti, sestrojiti a podniknouti může, toho se odvážili nepřátelé Černoveského kaplana, až jej konečně po mnohém namáhání z Černé Vsi vypudili.

Odstěhoval se bez hluku, bez slávy. Ti, co při jeho příchodu volali "Hosanna," byli rádi, že se uskutečnilo jich volání:

„Ukřižuj.“ Ale přátelé práva a pravdy upřímně plakali a ubohého kněze ode všech opuštěného litovali.

Ale Bůh mu nedal zahynouti a jako se ho až dosud ujímá, ujme se ho zajisté i budoucně.

D O P I S Y.

Z Hradiště 1. srpna 1873.

(Výlet na výstavu a Severník.)

Před dvaceti lety putovali zástupové ze všech končin světa do Londýna do skleněného paláce pod starými duby v Hyde-parku, v němž trůnila bohyně průmyslu — světová výstava. Před několika roky putovalo rovněž po zemi i vodě do světového města Paříže na výstavu světovou. I Vídeň se jí letos honosí, a její výstava vyniká rozsáhlostí nad obě předešlé. Měla by nad ně předčít také valným počtem cizinců. Bylo to sice přáním pořadatelů; ale člověk míní a Bůh mění, na něhož při jejím zahájení ani slovem zpomenu to nebylo, vše holdovalo toliko materiální bohyni „průmyslu.“ Což divu, že se tu osvědčila slova žalmisty: „Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej.“ Již uplynuly 3 měsíce od slavného otevření výstavy, posud ledacos nedoděláno, sem tam se povalují věci bez ladu a skladu. S hladovou chtivostí očekávání tisícové, milionové návštěvovatelů, avšak posud přicházejí nejvíce jen po stech shlednouti to „požehnání míru“ v metropoli Dunajské; tak že ač ceny potravín a bytů značně klesly, a vstupné velké není, i dráhy ceny snížily — předce se naděje obyvatelů Vídeňských — z jara tak růžové — posud nevyplnily. Veliká to výhoda pro příchozí, jelikož rozsáhlá výstava vyžaduje delšího času, abys veškeré předměty a výrobky ze všech vzdělaných zemí tuto nahromaděné přehledl, na mysli urovnal a jakýs přehled sobě utvořit mohl o výrobcích od nejprostšího až do nejdokonalějšího ve vkusném pořádku tu sestavených. Krátký pobyt nikterak nepostačí, abys nabyt aspoň v tom neb onom oboru toho ohromného rozvoje průmyslu jasněho ponětí. I církevní umění tu důstojně zastoupeno ve zvláštní budově, zvláště vynikají 3 velebné oltáře bohatou okrasou a zvůně varhany hlasem dojemným. Odchází obírá se každý některým předmětem, a co si domů přineseš, bude ti milou upomínkou na tu pestrou směr, z níž tvůj oblíbený předmět jako trosky z moře světového vyniká. — Při tom neopomeneš učiniti výlet na blízký

Severník (Simmering). Sednuv si do vozu po levé straně pokocháš se v romanticko-krásných dědinách, svěžích oudolích, půvabných letohrádkách a tichých samotách kolem Payersbachu daleko do hor se bělajících. A jaká to čarokrásná podívaná s vrchu Severníku při západu slunce! Červánky ztrácejí pomalu barvitost, ana přechází ze zlatého lesku do ohnivého červená, potom do bledého modra rozplývají se posléz v čistý zamodralý vzduch halící celou oblohu, a toliko na západě smíšený s jemně zažloutlým nádechem. Posvátné ticho se rozkládá po horách rušené jenom cinkotem zvonků bravu, ke stájím se ubírajícího, nebo vzdáleným hučením parního stroje. Z údolí se ozývá hlas večerního zvonku k modlitbě zvoucí, a v šedé dálce k jihozápadu počíná velebné záření hor. Mrtvé vrcholy ledovců poleje totiž náhle růžové světlo, a mezi nebem a zemí vzplane čarokrásné osvětlení, tak, že ty nebetyčné vrcholy nad temnou hlubinou a pod modravou oblohou řadu planoucích růží tvoří. Tento velebný svit trvá několik minut, po tom bledne, stíny rostou, toliko na nejvyšším vršku hoří ještě světélko — jenom jiskra, jako svatojanská muška, konečně uhasne i ta — a se sladkobolným pocitem ubíráš se ke stanici vyznávaje se žalmistou Páně: „Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha, den dni vypravuje slovo to, a noc noci oznamuje to umění!“ (Ž. 18). J. Ž.

K R O N I K A.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navrátil se po ukončené ve vikariatu Rokycanském visitaci a po vykonaném v Třeboni d. 1. srpna pohřbu J. O. kněžny Eleonory ze Schwarzenbergu dne 2. t. m. k večeru do Prahy, kdež téhož dne u Všech Svatých zádušní mše sv. za v Pánu zesnulou kněžnu slouženy byly. — O slavnosti Nanebevzetí bl. P. Marie 15. t. m., v den to nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850), bude J. Em. sloužiti pontifikální mši sv. v chrámě Matky Boží před Týnem v 9 h. ráno.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup odjede zítra ráno do Lukavice u Přestic, kdež ve čtvrtek 7. t. m. udělí podjahanství, v neděli 10. t. m. jahanství a v úterý 12. t. m. kněžství ct. p. Frant. hraběti *Schönbornovi*, jenž bohosloví v Římě a v Inšpruku študoval a o slavnosti Nanebevzetí P. Marie v Přesticích své kněžské pr-

totiny slaviti bude. Do Prahy navrátí se J. E. k. p. kardinal ve středu 13. t. m.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 6. srpna v Bubenči, od 7—10. u kapucínů na Hradčanech, od 11—14. u sv. Františka (u křižovníků), od 15—18. u Alžbětinek.

— V neděli 10. t. m. připadá církevní památka sv. Vavřince, mučeníka. V ten den slaví se pouť v kostele téhož světce na Petříně, i budou tam slouženy v 7, 8 a 9 h. tiché mše sv., v 10 h. bude české kázání, v 11 h. slavná mše sv. Odpoledne o 3 h. budou litanie s požehnáním.

— Vlašská kongregace zdejší bude slaviti od 14. do 18. srpna slavnost *třistiletého* trvání svého a sice ve vkusně obnovené vlašské kapli ve velké Karlově ulici vždy od 8 do 12 h. dopoledne a v sirotčím ústavu vlašské kongregace pod Petřínem v svrchu jmenované dni vždy po 12. h. odpolední.

— *Bířmovanců* ve vikariatu *Rokycanském* bylo 10,164 a sice: v Radnicích 1041, v Horním Stupně 1001, ve Velkých Lohovicích 362, ve Zvíkovci 341, v Řešohlavech 163, ve Voseku 553, v Rokycanech 1289, v Dýšině 777, v Mirošově 741, v Skořici 535, v Štáhlavech 306, v Stěnovicích 271, v Prusinech 358, v Chválenicích 584, v Těnovicích 513, v Čížkově 420, v Spáleném Poříčí 416, v Mešně 216 a v Nových Mitrovicích 277.

— *Z Prachatic.* (Sv. misie a pobožnost duchovních.) Od 14. do 28. dubna t. r. konali velební pp. Redemtoristé ze sv. Hory P. Ant. Roller co superior, Vojt. Lexa a Frant. Šťovíček v Prachaticích sv. misii a sice napřed pro Němce a pak pro Čechy. Předsudky proti sv. misiím zmizely hned při prvním vystoupení vel. pp. misionářů, a postup misie učinil z největších nepřátel misie její přátele a velebitelé. Ač osadníci dle jazyka byli rozdělení, přec byl prostranný chrám městský při všech kázáních téměř plný. Nejvíce dojaly jak obyčejnější kázání Mariánské, o sv. kříži a o nejsvětější Svátosti. 5200 počítáno komunikantů. Na konci misie nesena nejsv. Svátost v slavném, v pravdě vítězoslavném průvodu na hřbitov do kostela sv. ap. Petra a Pavla, c. k. ostroštelci městští činili špalír, a nesčíslné množství věřících doprovázelo svého Boha. — Dojemné bylo poděkování, kteréž deputace městského zastupitelstva, jakož i osadníků vyslovila vel. pp. misionářům i svému duchovnímu pastýři za duchovní hody dnů předešlých. — S plácem se lid loučil s tě-

mi, jenž svou horlivostí a obětováním svých sil a takřka života svého k duchovnímu znovuzrození osady Prachatické nápomocni byli. — Mezi sv. misií konal i duchovenstvo svou pobožnost, v den sv. Vojtěcha, biskupa a patrona českého, 19 duchovních vůkolních i domácích účastnilo se pobožnosti. Vel. p. superior měl při ní dojmavou řeč a důstojný pan jubilant M. Roswald, děkan Netolický, měl zpívanou mši sv.

Z Vídně. J. Emin. p. kardinal arcibiskup Rauscher bude slaviti 21. t. m. 50leté jubileum kněžství svého. (J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup Pražský konal 25. července památku 40letého kněžství. Byl vysvěcen 25. července 1833).

Z Tyrolska. Bývalý františkán Michelangelo Nascimbini ze diecése Veronské sbírá po Tyrolsku příspěvky co misionář, nemaje k tomu povolení ani od biskupa, ani od vlády světské. Chce prý se vydati přes Solnohrad, Linec a Vídeň též do Prahy, aby tu sbíral — pro sebe. Takových návštěv přichází nyní mnoho. Radíme, aby od každého sběratele, ať již jaký koliv šat má, žádán byl průkaz, že k sbírkám právo má.

— *V Solnohradě* zemřel 27. července světití biskup dr. Rupert Mayr.

Z Bavor. Po příkladu německé říše došlo nyní i v Bavořích na vyhánění Redemtoristů, jako dříve Jesuity vyháněli. Bavorská vláda nařídila, aby Redemtoristé činnost svou dnem 4. července zastavili, jenom ve Starých Etinkách dána jim lhůta do 1. listopadu t. r. V klášteře Redemtoristů ve Vilsbiburgu objevil se 21. června král. vládní komisař bavorský s přísným rozkazem, aby duch. otcové veškerých funkcí, i sloužení tiché mše sv. zanechali a do 1. listopadu klášter opustili. Byli nejvíce v kostele, sedíce v zpovědnicích, což bylo posledním jejich úkonem v nové říši německé. Museli ze zpovědnic ihned se vzdáliti za hořkého pláče přítomného lidu. Rovněž tak dělo se u Redemtoristů v Niderachdorfu, kamž 21. června komise se dostavila. Vel. otcové museli podpisy svými slíbiti 1) že 1. listopadu odejdou, 2) že již nebudou konati žádné misie ani exercicie, 3) že nebudou zpovídati ani vel. Svátost podávati, 4) že nebudou kázati, 5) ani nemocných ani škol navštěvovati, 6) že budou jen tichou mši sv. sloužiti aniž by při ní evangelium po německu předčítali; konečně že nebudou svěcenou vodu rozdávat. Nad tím truchlí a trne celé okolí. — V Mnichovských listech vede se náрек na nemravnost mládeže za ny-

nější doby. Nedávno stihali tam 16letého mladíka pro krádež a našli jej o půlnoci v obydlí jeho milenky stejného s ním stáří. Otázkou úředníka: má-li již také milenkou, byl uražen i odpověděl, aby svou pokročilost dokázal, toť že se rozumí, to že duch času přináší s sebou. Jiný 14letý chlapec z vážené rodiny na venkově ukradl doma značnou část peněz a prohrál ji ve společnosti nekalých ženských. Vizme, kam vede duch času! A pak se páni, jimž nad mravností bdíti jest, diví, že při posledním odvodu shledáno neobvykle mnoho neschopných k službě vojenské! — Liberalní listy naříkaly na to, že o slavnosti Božího Těla mezi katolickými vojiny i někteří protestantští vřadách stáli a čest vzdávali museli, ale toho si ani nepovšimly, že v Prusku katolické vojsko komandováno bylo na starokatolické služby Boží vyobcovaného kněze. — Nedaleko Deggendorfu udál se následující případ. V Niederalteichu kouleli jednou odpoledne synkové v kuželky, aby tu nad Thundorfem vystupovaly hrozivé mraky. I přišel hospodský a radil hráčům, aby nechajíce hry raději do domu vešli a se modlili. I což, zvolal jeden, ti tam nahoře též koulejí. Sotva to vyřknul, sklesl, bleskem jsa zabit. Ostatní se pouze polekali. —

— *Z Mnichova.* Valný sjezd (23.) katol. jednot v Německu bude se konati od 1. do 4. září t. r. v Mnichově. Přihlášky mají se zasílati p. hraběti Preysingovi do Mnichova, Prannerstrasse Nr. 25.

Z Říma. Sv. Otec přijal 20. července adresu podepsanou od 200 německých umělců, kteří mu díky vzdávají za ochranu, kterou vždy prokazoval pěkným uměním. Sv. Otec děkoval umělcům vřelými slovy a udělil jim pozhnání. — Prefekt v Ankoně zakázal poutě do Loretto a na jiná místa ze zdravotních ohledů. Za touž příčinou vydal podobný zákaz i prefekt v Perugii.

Ze Švýcar. Spolková rada zavrhlá tři rekursy, které jí za příčinou vyhnání biskupa Mermilloda podány byly.

Z Francie. Návrh, aby na výšině *Montmartre* chrám vystavěn a správě arcibiskupa Pařížského odevzdán byl, přijat jest v parlamentě 336 hlasy proti 146 po tuhém odporu levice. Naproti tomu zamítnut jiný návrh, totiž aby při svěcení základního kamene národní shromáždění deputací zastoupeno bylo, proto že prý bez toho dosti po slanců z dobré vůle k tomu se dostaví. Kostel bude věnován a zasvěcen nejsv. srdci Pána Ježíše.

— Nynější prezident republiky francouzské *Mac Mahon* obnovil kapitolu v St. Denisu, kterouž Napoleon I. v únoru 1806 založil na místě býv. opatství. Bude záležitosti z primata (*primicerius*), jenž skutečným biskupem býti může, z 12 biskupů, kteří pro stáří správy diecése svých vzdání se museli, a z 12 kanovníků, kteří nejméně 10 let vyšší duch. úřady zastávali. Biskupové budou dostávat 10.000 a kanovníci 4000 franků služného.

Literární oznamovatel.

— *„Scriptum super Apoclypsim cum imaginibus* (Wenceslai Doctoris).“ Codex Bibliothecae Capituli semper fidelis Metropolitani Pragensis, arte phototypica editus a s. f. Capitulo Metropolitano (redactore A. Frind), expressit H. Eckert, Praeae 1873. Na sklade v c. k. universitním kněhupectví J. G. Calveho (O. Beyer) v Praze. Světlopisné vydání vzácného tohoto rukopisu metropolitní kapituly Pražské podává táž metrop. kapitula co slavnostní dárek k 900letému jubileum založení biskupství Pražského. Čistý výnos věnován jest na opravu velehrámu sv.-Vítského.

— „Hlasy katolického spolku tiskového.“ Rok 1873. Č. 3.: „*Vino a ocet v jednom sudě.*“ Dodatek k slavnosti Koperníkově. Od J., však se dovítit E. Str. 32. — Č. 4.: „*Fanny Pittarová,* čili šťastný návrat do Církve katolické.“ Vzdělal K. Konrad. Str. 56. Nákladem katol. spolku tiskového v Praze 1873. Tiskem k. arcib. kněhtiskárny.

— „*Řeč,* kterou o slavnosti stého dne narození Josefa *Jungmanna* dne 12. července 1873 v Praze u veliké síni Besedy měšťanské měl Václav Zelený.“ Nakladatel: Theodor Mourek. V Praze 1873. Str. 13.

— „*Škola, rodina a církev.*“ Dle výtečného spisu E. Fischerova vzděláno pro náš lid českoslovanský. V Třebíči 1873. Nákladem kněhupectví J. F. Kubeše. Str. 62. Obsah. O povinnostech rodičů: Rodiče mají dítky připravovati ku škole; se školou spolupůsobiti; pečovati o to, aby dítky i po vystoupení ze školy se dále vzdělávaly. O povinnostech obce vzhledem ku škole. O tělocviku. O vychování domácím. O církvi a velikolepém jejím působení. O pobožnosti domácí. O dobrém čtení. O divadle. Děti v cizině. Rodiče na smrtelném lůžku. O císaři a vlasti. O vrchnostech. Šlechta. Učitelstvo. Měšťané a řemeslníci. Dělnictvo. Vojsko. Které spolky odporoučíme.

— „*Spisy pro mládež.*“ Č. 6.: „*Zmařené úklady,* aneb: Co může upřímný přítel.“ Povídka pro mládež dospělejší. Dle německého vypravuje Jakub Křečan, národní učitel, S 9.

brázkem. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Str. 248.

— „Besedy pro mládež.“ Čís. LI.: „*Povídky a báchorky pro mládež.*“ Napsal Lud. Unger, učitel. S obrázkem. Str. 86. — Č. LII.: „*Králov miláček*, aneb: Důvěra v Boha neklame.“ Povídka z dob sedmileté války. Pro mládež a přátele její dle W. O. z Hornů volně vypravuje E. F. Schmidlechner. S obrázkem. Str. 83. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1874. — Tamtéž: „*Upomínka na slavnost Jungmannovu v Praze dne 12. a 13. července 1873.*“ S připojením řeči dr. Frant. Lad. Riegra. Podává Ed. Ferd. Schmidlechner. S vyobrazením pomníku Jungmannova. Str. 52. — „*Bosko a jeho karetní kejkle.*“ S přídavkem počtářských a jiných obveselení. Kruhům společenským věnuje E. H. Druhé vydání. Str. 121. „*Div. ochotník.*“ Nové sbírky svaz. 64 a 65.

— „Zábavná bibliotéka.“ Ročníku IV. sešit 9. a 10.: „*Kandrci.*“ Obraz z kroniky maloměstské od Wolodého Ski by. Z polského přeložil K. H. Podchlumský. V Brně 1873. Nákladem časopisu „Škola B. S. P.“ Str. 215.

— „*Roční zpráva c. k. akademického gymnasia v Praze.*“ Vydaná od ředitele ústavu Tomáše Bílka na konci školního roku 1873. Nákladem vlastním. Tiskem Jos. R. Vilímka. Str. 64. Obsah: Tovaryšstvo Ježíšovo a působení jeho v zemích království Českého vůbec a v kollegium Pražském u sv. Klementa zvláště. Doba I. (r. 1556—1618). Sepsal ředitel gymnasia. Školní zprávy od téhož. — O Jesuitech vydal též Pražský prof. Kelle spis: „*Die Jesuitengymnasien in Oesterreich,*“ jímž pověsti své velice uškodil. Nejen že uváděje ústavy Jesuitů *Repni* položil do Čech, alebrž i slabým znalcem latiny se ukázal v chybném překladu. Nicméně jest spis jeho drahocenný, stojí každá stránka přes 2 kr. a jest pracně sestaven, hledat p. profesor co pilná včelka bývalé žáky Jesuitů po Praze, jichž se na knihy a způsob vyučování bedlivě vyptával.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Timotheus Jan *Neisch*, ř. kapuc., něm. kazatel u sv. Josefa v Praze, 2. června (nar. v Jindř. Hradci 31. břez. 1812, vysv. 5. srpna 1838);
- P. Alfons Jan *Wotzel*, ř. kapuc. v Praze, 15. července, (nar. v Č. Lípě 22. květ. 1806, vysv. 3. srpna 1834).

Vyznamenán jest:

- p. Petr *Matiak*, farář v Krátech, jmenován prozat. arcib. vikářem okresu Černokosteckého.

Ve správě duchovní ustanoven jest:

- p. Jan *Heindl*, admin. za faráře v Neuhauslu.

Upřádněné místo:

- Svěmyslice*, fara patron. p. Ludvíka velkovévodý Toskánského, od 28. července.

V biskupství Kralohradeckém.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Karel *Pablásko* za kaplana v Bělé u Ném. Brodu;
- p. Ang. *Pilař*, zám. kapl. V. Jenikovský, za adm. fary v Pravoníně.

Upřádněné místo:

- Pravonín*, fara patronátu p. Kulichova, do 31. srpna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Zikmund *Pohl*, kněz na odpoc. v Praze, 18. července (nar. ve Vimberku 10. květ. 1828, vysv. 2. listop. 1851);
- p. Josef *Příbil*, kněz na odp., 23. července (nar. v Malé Turně 26. ún. 1845, vysv. 16. července 1871).
- p. Vác. *Zloch*, kaplan v Jiníně, 20. června (nar. v Drachkově 17. květ. 1834, vysv. 17. červce 1859);
- p. Alois *Bramberger*, farář v Děpolticích, 26. července (nar. v Horní Planě 4. června 1824, vysv. 24. června 1848).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Lemberger*, farář v Kydlinech, jmenován 2. tajemníkem bisk. vikar. úř. Klatovského.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Lang*, kaplan v Bitozevsi (diec. Litoměř.), za faráře do Fürstenhutu;
- p. Vác. *Polák*, kapl. v Ném. Rychnově, za faráře v Rehbergu;
- p. Vác. *Vlček*, kapl. v Tachlovicích (arcid. Pražské), za faráře v Zamlekově;
- p. Frant. *Zachar*, kapl. v Dubném, za far. v Dobré Vodě;
- p. Frant. *Hodan*, kapl. v Horčicích, za kapl. v Nové Kdyni;
- p. Vojt. *Thaller*, kapl. v Kájově, za administr. ve Vitěšovicích;
- p. Frant. *Bodlák*, kapl. za admin. v Hořepníku.

Upřádněná místa:

- Vitěšovice*, fara patron. nábož. fondu, do 1. září.
- Hořepník*, fara patron. p. Jos. Fistoriusa, do 1. září.
- Bošilec*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 4. září.
- Eisenstrass*, fara patron. nábož. fondu, do 8. září.

❧ Příští číslo bude se vydávati 14. t. m.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Reč po květnové povodni r. 1872.

„Pokořte se pod mocnou rukou
Boží . . . všelikou péči svou
uvrhne na něj, neb on má
péči o vás.“ I. Petr. 5, 6. 7.

Den 25. května b. r. zůstane smutně památným v dějinách pohrom vlastní naší. Černá mračna visí na nebi jako pohřební příkrov, víchř burácí, mračna hučí, blesky se kmitají, rachotí hrom — a v tom, jako by moře viselo na nebi — strhnou se mraky i valí se spousta vod krajinami západních a severozápadních Čech!

Černá noc přikvapila k velikému neštěstí obyvatelů potopených krajin; černá noc zahálila pláštěm tmy ty nejstrašnější výjevy. Ničehož nevidět, ale slyšet toliko ze sterých úst úpěnlivé volání: „Pane, zachovej nás, hyneme!“ — slyšet zoufalé výkřiky tonoucích, jenž s vlnami a se smrtí zápolí! Vycházející slunce nového dne osvětluje spoustu způsobenou vodami. Okem bolestně zaroseným uziš zpusťované role, luka a zahrady, uziš plavati nabubřelé mrtvoly, uziš bídne ostatky lidských příbytků, uziš rozchvácený nábytek i majetek. Když opadly vody, vrací se nešťastníci, kteří téměř zázrakem při životě byli zachováni, do bývalých sídel svých. Nastojte však, mnohý z nich ani stopy nenalezá po svém někdejších obydlí; mnohý ztratil netoliko veškeren

majetek svůj, ztratil též všechny své drahé příbuzné i stojí nad rumem ráje svého ode všech opuštěný, načisto ožebračený nemaje ani, kam by hlavy své sklonil! Šťastný ještě ten, o kom s básníkem říci možná:

„Moc odňala mu voda zlá,
však útěchy mu přálo nebe:
své milé sčítá kolem sebe
a hle, své milé všechny má!“

Zajisté, př. dr., srdce puká nad spoustou, jakouž vyvolala nedávná povodeň; toť divadlo strašlivé příliš, že nelze ani slovy vylíčiti. Leč i na tomto hrůzoděsném úkazu přírody osvědčuje se pravda, že Bůh nedopouští na člověčenstvo nic tak zlého, aby to zároveň nemělo svou dobrou stránku. O tom přesvědčíme se, když uvážíme pravdy, které nám hlásá děsná povodeň.

1. Povodeň káže nám úžasnou zhoubností, silou a prudkostí svou: „Pokořte se pod mocnou rukou Boží;“ neboť Bůh jediný jest Pán, stvořitel a zachovatel všeho míra — my pak proti Němu jsme tvorové bídni, nuzní a slabí, bídne jsou naše podniky a činy, nejsou-li provázeny milostí Boží a nikdo z nás nemůže říci ani „Pán Ježíš“ jedině v Duchu svatém!

Jak mnohý vida letos na jaře mnohoslibné osení činil si krásné naděje, smělé plány: i dopadl se svými nadějemi následkem povodně hůře než ona žena, která nesouc do města na

prodej mléko vypočítávala si, co všechno pořídí z peněz utržených; zatím samou radostí skákajíc pustila nádobu a s nádobou rozbila všechny své naděje! Jak mnohý vida letos mnohoslibné osení přičítal nadutě všecken zdar samému sobě, své práci a na nejvýš mrvě a přírodě, na Boha držitele veškerenstva ani nezpomena: i poučila ho krutá povodeň, že ani ten, kdo sází, ani ten, kdo zalívá, jest něco: ale jediný *ten*, který dává vznik a vzrůst. Pročež pokojme se pod mocnou rukou Boží v dobách zdaru a štěstí, aby Bůh nedal nám cítiti, že *jest*, a nepokořil pýchu nevěry dopuštěním dnů strasti a hrůzy!

2. Povodeň káže nám dále, abychem „všelikou péči svou uvrhovali na Pána.“ Mnozí lidé mají tu nešťastnou povahu, že si připouštěvají zbytečné, přílišné starosti o budoucnost, že lekájí se každého divného snu, že z bázně před neštěstím stávají se až pověřivými, ač třeba svědomitě plní povinnosti povolání svého. Aj, toť slabost ducha, před níž varuje nás Kristus Pán řka: „Nepečujte příliš o život svůj,“ „nepečujte příliš o zejtřejší den.“ (Mat. 6.) Neboť nebude-li Bůh pečovati o nás: vši starostí svou ničehož nevystaráme. Plňme tudíž věrně povinnosti své, starejme se vždy rozumně, ostatní pak péči svou uvrhněme na Pána; neb On má péči o nás, On nedá zahynout svým, On dopouští, ale neopouští!

3. Povodeň káže nám i tu pravdu: „*Chudoba cti netratí, nezpyšněte, kdož jste bohatí!*“ Mnohý zámožný člověk ano bohatec utekl před vodou polonahý i navrátil se k zbořeninám domu svého co hotový žebrák. Tak srovnala voda boháče i chudého, jako je jednou srovná smrt a hrob. Proto, př. dr., nepečujte příliš o tělo, ale mnohem více o duši svou! Nepečujte příliš o statky pozemské, nepovažujme je za cíl, ale pouze za prostředek k dosažení věčného cíle! Mnohem více pečujmež o stat-

ky duchovní, jakož jsou: umění, pravá vzdělanost přede vším pak: víra, naděje a láska k Bohu i k bližním, dobré jméno, ctnost, skutkové dobří; toť jsou statky, kterých nevyrvе nám ani nejkrutší povodeň, ani oheň, ani zloděj ani smrt. Těch tedy statků sobě shromazďujeme vedle příkazu Kristova, a budeme míti poklad v nebi!

4. Povodeň, která tolik lidí ožebračila a nešťastnými učinila, vzbuzuje v nás soustrast a lásku k poškozeným spolubratrům, zvláště pomníme-li na slovo: „dnes mně, zítra tobě.“ A zajisté, př. dr., kdo čte aneb slyší o hrůzných spoustách způsobených sběhlou povodní a nepoložil by jakého sebe menšího daru ve prospěch ubohých poškozených na oltář lásky: toho srdce muselo na dobro ztupět a zkamenět! Trvám tudíž, že i v člověku jindy necitelném probudí se tentokráte cit lidskosti a že dá nějaký ten příspěvek. Tak dopuštěním povodně podal nám Hospodin příležitost, abychem osvědčili lásku svou k bližnímu, kteráž bez toho v době naší silně vychází z myslí.

5. Povodeň káže nám: „*Buďte připraveni; nebo v kterou hodinu se nenadějete, Syn člověka přijde;*“ (Luk. 12, 40.) buďte připraveni na smrt, jelikož nevíte, kde, kdy a jak umřete! Aj bouře veliká shlukla se na nebi — a mnohý pokojně lehl, usnul i spal nemaje ani zdání, že ještě té noci nalezne hrob svůj ve vlnách studených aneb že vlnami daleko byv zanešen pochován bude v krajině neznámé.

6. Konečně hlásá nám povodeň hlasem volajícího na poušti: „*Čiňte pokání! obmývejte duši od všeliké nepravosti svatou vodou kajicnosti, abyste nebyli od Boha povodní trestáni!*“ Přisáhl sice Hospodin po všeobecné potopě, že „nikoli více nebude zahubeno všeliké tělo vodami potopy“ (Gen. 9, 11.): nicméně může nás Bůh trestati potopou částečnou, jakouž byla nedá-

vná povodeň. Pročež žijme co praví křesťané, co vyznavači a následovníci Kristovi! Vzávejme spomocníci křesťanů bl. P. Marii, vzávejme ji zpěvy, prosbami, průvody, aby na přímluvu její odvrátil od nás Bůh metly svého spravedlivého hněvu, které jsme zasloužili pro hříchy naše! Tu mi ale někdo namítne: Bůh nejvýš dobrý nic zlého nechce svým tvorům, proto tu celou povodeň spáchala vlastně *příroda*. Tomu odpovídám: Člověk zdravého rozumu musí uznati, že bez původce nic nemůže povstati a býti a že bez Boha nebylo by přírody. Ano, Bůh to jest, který stvořil přírodu (všecko co jest) a dal jí věkostalé zákony; On jediný co zákonodárce může též dopustiti odchylku od těchto zákonů. Bůh může, ať tak dím, popustiti toliko jedinou z nitek, na nichž drží Jeho všemocná ruka naši zeměkouli a ostatní tělesa nebeská — a zahlazena bude tvář země, zahynou na zemi všichni tvorové! Dále víme dobře, že Bůh nic zlého nechce svým tvorům, nicméně dopouští, aby nás potkalo zlé; nebrání válkám, nebrání stržení mračen, dopouští hlad a mor: buď aby lidstvo potrestal a polepšil, buď aby spravedlivé zkoušel a v ctnosti utužil, slovem, aby časné zlo k prospěchu věčnému obrátil.

Pročež, př. dr., odvrhnuce pyšnou nevěru, opovázlivou v sebe důvěru, přílišné pečování a lakotnou samolásku zachovejme v srdci svém přísné kázání minulé povodně, zvláště pak pamětlivi budme slov sv. Petra: „Pokořte se pod mocnou rukou Boží, aby vás povýšil v čas navštívení, všelikou péči svou uvrhnuce na něj, neb on má péči o vás. Jemu sláva a panování na věky věků.“ Amen.

J. V. Smělý.

Svatý Dominik.

Jeť krásná bohulibá pravdy služba
a vůle na všelikou obět hotova;
jeť slávy hodná svaté lásky tužba,

by širo světy vládla pravda Kristova;
a hoden důků jest a slavné paměti,
kdož vezdy hotov ku všeliké oběti,
jen po vítězství pravdy svaté plana tužbou,
svůj život světi blahoplné lásky službou.

A taký lásky sluha, věrný Kristův bohatýr,
pro bratry hotov život v službě lásky dáti,
blud stíhaje a šalbu, aby mezi bratry mír
a láska nedušená zlobou mohla pláti,
byl — *svatý Dominik*.

A tento světec, lásky sluha, poznáv záhy,
čím bludy Albigencův berou znik,
vždy hleděl po Kristovu
i příkladu i slovu

vést bludce na blaživé pravdy dráhy:
On ctností příkladem a pravdy slovem
sám o zákoně kázal věčně novém:

i kázat učil slovem, činem
o zřídle spásy o jediném,
o věčné lásky blahé říši,
kde vládnou pokorní a tiší,
kde pravda svítí, Kristem zjevená,
kde milost hojí srdce raněná,
kde svým se jeví Otec Bůh
a živ je Boží Syn a svatý Duch.

A za takým to dílem bludné bratry hledaje
kněz Páně Dominik pouť konal z kraje do kraje;

šat chudý na těle,
mír duše na čele,
svit lásky ve zraku,
a tváře bez mraku,
a ruka bez hole,
bez mošny, kabele,
a nohy nekryté,
byť v svatém úkole
po cestě trnité
mu bylo kráčetí:
toť možná viděti

na chodci svatém, kdež se octnul na své pouti,
by bludným bratrům nedal bludy zahynouti

I došel takto na svojí té pouti Boží kněz
kdys do kraje, kde hory vysoké a čirý les
mu brání jíti, kam ho svatá pudí touha —
a vřelé lásce rovinou je cesta dlouhá.

Tu hledá světec přímé stezky přes ty hory.

I vizte — muž tu jemu na úsluhu skory
sám nabízí se; že chce, znaje ta bezcestí,
jej do záhoří po chodníku jistém vésti.

Vděk bylo světci žádoucí to nabídnutí.

a tovaryše milo v pochod rychlý nutí.

I jdouce došli v hory — do hustého lesa;

A tu se chodník trať, skály pod nebesa
vždy výše strou se, půda vždy víc kamenitá,
vždy chtivěji se hloží vsady sukně chytá,
vždy smělej ostrý bodlák nohu bodá bosou,
vždy hojněji červenou se mechy barví rosou,

již světec, nedbaje nic na hloh, na bodláčí,
svě šlepěje a rychlé kroky ticho značí. —
Druh jeho silák, noby maje kůži kryté,
prv smělo stoupal na té půdě kamenité,
a slibuje, že skoro vyjdou z toho skalí
a dál že choďník bude líbý nad úvaly.
I jdou a drou se: čím dál hůře se to kráčí,
a čím dál světec stopy více krví máčí;
leč jak by bolu nebylo a nepohodlí
hned píšeň píše, hned se ticho Bohu modlí.
Druh silák vesel z prvu — a smích jemu pustý
plál zrakem divým, potměšilými hrál ústy;
on ve krupějích, jimiž svatý stopy kropil,
své oči divě s úsklebačnou tváří topil;
on, jak by chábnul chůzí, váhá v pozdálce
a čeká chtivě, až mu světec zazlořečí.
Než svatý jen se modlí a milostně píše
dál po kamení a bodláčí pouští spěje.
A na to dlouho patře silák hlavu kloní
i krotne — tichne — z očí se mu slzy roní
a prsa dmou se mocněj — živěj srdce tluče
cít duší bouří, krok se chvěje, noha ruče
tam již ho nese, kdež před ním svatý kráčí
a jak by neznal bolu, krví stopy máčí. —

A hle vizte, co se děje!

Jaká stala se tu změna.

Silák uklek na kolena

a líbaje světci stopy,

proudem, an se z očí leje,

ubodané nohy kropí,

a bolestným citem jatý

volá — úpí: „Otče svatý,

ach, slituj se nad zlosynem,

an zášť lítou v sobě kojil

a úkladným dnešním činem

jistou záhubu ti strojil.

Já tě bídník, štvaný bludem,

zmoženého bolným trudem

na té poušti hodlal skolit.

Já mně vraždou sebe spasit,

chtěl tu drahou krev tvou prolit

a tvůj život na vždy shasit.

Ale teď již lásku znaje,

jakovou tvá duše plaje,

i jak umíš kříž svůj nésti;

terak zná to i v bolesti

duše tvoje tichá, čistá

Boha ctít a slavit Krista

a z tmy bludův ze osudné

vychácti bratry bludné . . .

já tě znaje, sluho Boží,

kladu se ti u podnoží

a dřív tady nepovstanu,

leč mne přijmeš pod ochranu

a mou duši vrátíš Pánu.

Víra tvá buď vírou mojí,

láska tvá mé rány zhojí,

paučí mne státi v boji

s šalbou bludův, s hříchův rojí. — “

A světec bludného zdvih mílo syna,

jej vřele k srdci tiskna do náručí vina,

žít Bohu duši učí — láskou svatou pláti

a srdcem, slovem, činem víru vyznávati.

Václav Štulec.

Ganganelli, potomní papež Klement XIV.

Jest tomu právě sto let, co na stolici sv. Petra v době velmi povážlivé a nebezpečné zasedal papež Klement XIV. Rozličné a na mnoze zcela opáčně posuzován byl muž tento od spisovatelů a málo jest mužů v dějinách, jimž tolik chvály s jedné, spolu však tolik hany s druhé strany by se bylo dostalo. A přece málo jest těch mezi posuzovateli těmito, kteří postihli pravé jeho povahy a kteří náležitě oceniti dovedli účely a pohnutky, jimiž řídil se v těžkém postavení svém. Jedni nemajíce pravých názorů o podstatě a povinnostech papežství následkem toho špatně též soudili o jednotlivých činech papeže tohoto, druzí nedbajíce vážných poměrů, za jakých Klement XIV. na stolici sv. Petra zasedl a se stanoviska své doby jej posuzující taktéž ke krivým úsudkům o něm přijíti musili. Než ne tak z poměrů zevnějších a činů, na něž na mnoze působily události a zápletky politické, lze poznati povahu a smýšlení jeho; mnohem jistější a věrnější obraz všeho toho dávají nám listy jeho, jichž veliké množství se dochovalo a v nichž jako v zrcadle jasně objevuje se nám vznešená jeho povaha, jeho náklonnosti, jeho názory filosofické a náboženské. K těmto především pozornost obrátiti dlužno. V listech těchto vane duch, jenž se zvláštní jemností myšlenky pojímal a tvořil, mysl nadšená pro vše dobré a krásné, srdce ryzé, plné soucitu a vroucí lásky. Podáváme v následujícím nástin názorů a myšlének papeže tohoto, čerpaný z listů jeho zachovaných, jak vylíčil jej německý překladatel listů těch v důkladné předmluvě své.*)

Jako Ganganelli od Aristotela veden byl ku Platonu, právě tak vedl jej sv. Tomáš Aquinský a Duns Scotus k otcům církevním a písmům sv. Proroky a Otce jmenoval svými každodenními společníky. Nauky, jež obsažena v písmech sv. a od těchto otců a sněmů církevních vyložena jest, vždy držeti se dlužno; sv. Athanasius, sv. Am-

*) Ganganelli — Papst Clemens XIV. — Seine Briefe u. seine Zeit. Vom Verfasser der Römischen Briefe. 1847.

brož, sv. Augustin jsou nejlepšími vůdci světa: zvláště poslední jevil se jemu vždy vznešeněji, čím důkladněji s ním se zabýval. On jest všeobecným učitelem, jenž duchem svým všechny vědy objal, a od každé v stejné míře přízní zahrnut byl; ač mnoho chvály se mu dostalo, přece nikdy, jak zaslouží, oceněn nebyl. K tomuto a k otcům sv. vůbec, jakož i k sv. písmům dlužno věsti jinochy, kteří studiu bohosloví se věnovali; škola tato zajisté nikdy na rozcestí jich nepřivede; ona naučí je vždy jen hodným způsobem mluvit o křesťanství. Čím hlouběji kdo ponoří se do spisů těchto, tím snáze porozumí jim; on sám přiznává se, že všecku vědomost svoji děkuje sv. otcům, zejména sv. Augustinovi. Právě tak jsou mezi apoštoly Jan a Pavel nevyčerpatelnými zdroji všeho vědění. Každé slovo, které o Spasiteli praví, jest jasným světlem, rovně hlubokým jako vznešeným. Sv. Pavel v jistém smyslu představuje celý sbor apoštolů; u něho v krásném souladu spojují se duch, horlivost a láska, jako snad u žádného smrtelníka; jeho chválou jest chvála víry. Takovýmto způsobem spojiv nauku apoštolů s onou otců, sněmů církevních a ústního podání a onu touto vysvětluje, utvořil sobě Ganganelli svou soustavu theologickou, stále při tom na myslí máje nutnou souvislost zákona starého s novým. Jako v křesťanství spatřoval podstatu a vrchol vši filosofie, právě tak spatřoval v náboženství výron božské bytosti, v zjevení, jež vložil v srdce prvního člověka. Jako jediné náboženství křesťanské vychovati mohlo ctitele v duchu a v pravdě, nastoupila též církev na místo synagogy, skutečnost na místo stínu. Církev byla mu vším: jednotou, jakou působuje u víře, naději a lásce lidstva, tvoří takřka jediného jen vyvoleného v modlení a konání; vždy mocná slovem i skutkem nalezla též vždy výdatné podpory a zůstala vždy čistou vylučující odpůrce zkázou jí hroící. — Jako Bůh slovem a duchem založil církev, poznáme ji teprve tehdy úplně, až v lůně Božím nalezení se budeme. Duch však církve v jejím viditelném objevení se na zemi nemůže býti jiný, nežli duch Ježíše Krista samého, duch trpělivosti, mírnosti, pokoje, pokory, sebezapírání, síly a pravdy.

V listech apoštola Pavla a v evangeliu Janově nalezá se hlavní trest názorů, jež o tajemstvích víry, o vtělení, předurčení a milosti věřiti máme. V pokusech tajemství tato vysvětliti dlužno zachovávatí meze: velická chyba mnohých theologů záleží v tom, že vše vysvětliti chtějí, any v nábo-

ženství mnohé věci jsou nevysvětlitelné a nedotknutelné, při nichž nejméně důkazů mathematických užiti možno. Všecky pravdy theologické jsou podstatou svou a následkem vnitřní své souvislosti jen jednou pravdou: z části však pokryty jsou tajemným závojem. Víra přichází na pomoc, víra dle slov apoštola Pavla jest důkazem věcí, jichž rozumem úplně postihnouti nemůžeme, a blahoslavení jsou, praví Pán, kteří neviděli a přece uvěřili. Avšak bádavost lidská v nenasytné touze své po hlubším poznání často octla se na bezcestí. Mnozí zastávající svobodu lidské vůle upírali všemocné působení milosti Boží; a naopak mnozí stavíce příliš v popředí neocenitelný tento dar milosti, jehož účastnými se stáváme beze vsí zásluhy, zrušili pojem svobody: zdroj to sporů nekonečných, které pod záminkou hájení věci Boží lásku zničují. Ústní podání, které působení a nutnost milosti učí, učí spolu, že člověk vždy s to jest, aby jí odporoval. Kdyby vždy pravé nauky sv. Augustina o tomto předmětu se bylo hledělo, byla by i milost Kristova v povinné účté zůstala, i svoboda lidské vůle byla by zůstala nedotknuta.

Studia theologická tak velice poutají ducha lidského, že jim ostatní vědy ustoupiti musí. Theologie jest pravé světlo duchovní a stezka vyvolených. Ona nejen vzdělává ducha mládeže, nýbrž jej i osvěcuje a k onomu povznáší, jenž plností a zdrojem jest všeho pravého světla. Spůsob vyučování měnil se dle povahy času a potřeb: od formy kladné záhy přešlo se k syllogismu; scholastika má své přednosti i vady; theologie však, aby jasnou a určitou byla, nepotřebuje, leč prostého výkladu a odůvodnění. Treba očistiti ji od množství domněnek a ode všeho zbytečného, jímž zohavil ji způsob vyučování středověkého, aby lze bylo spatřiti vznešenost její vše převyšující. U prostřed všech pochybností a temnosti, jakou svět nás obkličuje, jediný jen prostředek se nám poskytuje, abychom pravé cesty poznali: světlo totiž zjevení. Náboženství křesťanské právě jako každá pravda podobá se obloze, která sice časem zatemněna bývá, jejíž paprsky však nikdy neuhasnou. To musí theologie vždy na paměti míti. Na nauce její především záleží: domýšlivých, nevědomých a polovzdělaných více musí se náboženství obávatí než nepřítel; nebo přemnoho zkázy a neštěstí způsobilo již svědomí špatně vycvičené a pobožnost nevědomá. Nepřítelé však jsou rozličného druhu, přími i tajní. Deismus ne-

pozorovaně vede k ateismu, kdežto z pověry snadno upadá člověk v nevěru. Co zvláštní zjev své doby zaznamenává ještě Ganganelli, že nikdy ještě nebylo tak málo víry, a že nikdy tolik o náboženství se nemluvalo.

Pravého však ducha křesťanství zná jen ten, kdo lásku v srdci chová. Neboť křesťanství jest jen výronem lásky božské, oné lásky, která na kříži i rouhačům odpouští, která všechny lidi bez rozdílu objímá, která nechce smrti hříšníka, nýbrž polepšení jeho. Jen kde láska jest, lze docílití nejlepšího ovoce náboženství. Duch Kristův není duch vládychtivosti a tvrdosti: přehnanou horlivostí žádný bloudící nazpět přiveden nebývá. Prudká a zaslepená horlivost, jež pronásleduje všechny odpůrce své, zasluhuje, aby pokárána byla. Kdo církev oprávdou miluje, neuzavírá nikdy míru s bludem a netečností, avšak nedá se též uchvátiti vášní a nenávistí proti pobloudilým.

To jest učení evangelia: v jednání církve, v listech sv. otců, zvláště v listech sv. Augustina, nalézá se hojně důkazů, kteréž zřejmě nám ukazují, že dlužno zachovati lásku, že tato nejčistším jest prostředkem, přivesti nazpět odpadlé k jednotě a tudíž k pravdě. Jako pravá pobožnost v lásce záleží, bez níž vše naše konání nic k spáse nám neprospívá, právě tak nepravá pobožnost vzdálena jest lásky. Po všechny časy dosti bylo Fariseů a až na konec světa nebude se jich nedostávat: místo aby vystavěli Pánu chrám, zřizují hroby zbilené a uspávají věřící zevnějšími pobožnostmi. Proti tomu, jakož i proti přílišné úctě svatých a proti pověřivé úctě sv. ostatků, třeba, aby působilo duchovenstvo, zachovávajíc učení sněmu Tridentského. Před pokrytci bez přestání varoval Spasitel a apoštolové.

Nechť k mystice jest u Ganganelliho zvláštním zjevem, máme-li na mysli poetickou jeho povahu. Nechť tato jeví se i v úsudku jednom o apokalypse a čtení kněh sv. Terezie, kdežto knihy Muratoriho a podobné beze vší námitky odporoučí. — Přece však nepozorovaně octnul se v říši této vyšší mystiky křesťanské, an v myšlénkách a v roztoužení zalétal na hory posvátné ke kolébce člověčenstva.

O kněžství, úřadu biskupském a o papežství měl názory nejvznešenější. Kněžství jest světlem božské moudrosti na zemi. Důstojnost biskupská vyžaduje veliké úcty ode všech, nechť již přihlížíme k jejímu původu skrze Ježíše Krista, aneb k

jejím podivuhodným účinkům. Avšak jako vznešený jest úřad tento, právě tak vážné jsou jeho povinnosti, které vyličil apoštol Pavel. Opovázlivostí však jest to, jestliže kdo nerozvážlivě odsuzuje náměstka Kristova: „nedotýkejte se pomazaných mých, aniž horšete se nad proroky mými,“ praví písmo sv. A Řím jest a zůstane středem pravdy a jednoty. Zodpovědnost zpovědníka jest nejvyšší: bez potřeby a bez jistoty o svém povolání nemá nikdo k tomuto důležitému úřadu se vtírati: běda tomu, kdo při tom má vedlejší účely světské. Neméně vážné jsou povinnosti misionáře, jestliže skutečně stará se o pravý prospěch a šíření se víry. Stav a život řeholní vybízí k mnohým úvahám. Onen náhled, dle kterého nejvyšší úlohou člověka jest, aby v mystickém rozjímání strávil život svůj, na modlitbách a v zpěvech očekáváje příchod moudrosti a posvěcení, a aby veškerou činnost svou bez působení na člověčenstvo obmezil na úzký tento obor pozorování sebe sama: náhled ten nebyl náhled Ganganelliho. Ne že by nebyl dovedl oceniti důstojnosti a krásy života rozjímavého; duch modlitby nahraňuje vše — jak by mohl kdo umdleti, jestliže s Bohem se zabývá? Nejsou to však slova modlitby, v čem záleží zásluha modlitby. Jemu jest práce bohoslužbou — pracovati jest modlití se — práce, jak novější jeden spisovatel krásně praví, uvádí člověka v jakýsi soulad, práce jest oheň očišťující, v němž všecken jed v posvátném plameni se spaluje. Proto přednost dává řádům, v nichž činný život Marty spojuje se s rozjímavým životem Marie; proto nepřál si rozmnožení řádů pouze kontemplativních, ač velice je ctil, a ač ve všech ústavech klášterních jedinou jen velikou rodinu spatřoval. Proto byl též proti přemrštěné přísnosti řeholí; proto varoval též co nejdůtklivěji před volbou stavu řeholního bez předcházejícího povolání. Řehole stává se peklem nespokojenému: kdo však miluje samotu, studium a modlitbu, nalezne v ní nejčistší blaženosti. Duchovní řády, pokud věrnými zůstávají účelu, k jakému založeny byly, pokud dobývají sobě zásluh o člověčenstvo, pokud žijí dle ducha a ne dle písmeny svých sv. zakladatelů, pokud odřikají se světa a se všemi duchovními zdržují se všeho zakročování ve věci světské: takové řády nalezají v něm nadšeného chvalořečníka a horlivého ochránce proti útokům století.

Se vznešenými názory jeho o náboženství, jeho služebnících a povinnostech jejich, názory to, které povznášely jej nad věci vedlejší a méně závažné, souhlasí i náhledy jeho o křesťanské výmluvnosti, jejíž zdroj spatřuje v písmech sv. a v sv. otcích, o křesťanském vychování, o souhlasu věd a umění. Vědy přírodní bez poznání Boha, k němuž nutně vedou, jsou zavřenou knihou a důkladné jich pěstování zřejmě ukazuje, že příroda bez Boha není ničím, právě jako působením jeho vše činnost a život obdrží; matematika, která soudnost naši ostří, jest nevyhnutelně potřebna k studiím filosofickým a razí cestu k pozorování zdroje světla; básnictví ustanoveno jest, aby opěvalo chválu Nejvyššího a toliko jako jemný nástroj rukou nesvatou bývá rozladěno; hudba vyjadřuje úplný soulad, jaký panuje mezi nebem a zemí. Tento soulad, který jest hlavním rysem v povaze Ganganelliho, spatřuje ve všech skutečích Božích: z podivuhodné souvislosti mezi všemi částmi vesmíru a z úplného souhlasu mezi duchem, srdcem, pocity a smysly plynou mravní naše povinnosti a ona velká kniha, z níž všemu tomu se učíme, jest láska Boží. Cokoli na světě tělesného, vše vztahuje se na duchovní; cokoli jest viditelné, jest v souvislosti s neviditelným, aby utvořil se onen celek, z něhož září nekonečná vznešenost a dobrotivost Boží.

Ve svém nitru snažil se zachovati soulad a klid; pravidlo a pořádek, jak praví, jsou k tomu nutně potřebny; kde není pravidla, není pokoje; pokoj jest výsledkem pořádku, jaký panuje mezi duchem a smysly a který nedá jemu vykročiti z mezí povinností. Duše vznešeného muže tohoto stejně zaujata byla pro krásu umění a přírody, jako přístupna byla všem pocitům vznešeným. Duch taký musil přijíti k pevnému přesvědčení, že Pán jedno jen evangelium zjevil celému světu, velikým i malíčkým. Šl.

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešňáka.

I.

Uhodí-li tuhá zima, napadne-li mnoho sněhu, přitrhnou-li tuhé mrazy, bývá na Samotách mrtvo — učiněná poušť. Jinak ovšem v létě.

Ležít Samoty v krajině dosti rozmanité, lesy velmi bohaté, na silnici ku Praze. Po-

něvadž tudy dráha ještě nejde, bývá silnice pocestnými a povozy dosti oživena. Jezdí tady dostavník a pošta, vozkové vyvázejí zboží z Prahy na venek a zase jiný náklad do Prahy.

Samoty záležejí vlastně jen z dvou stavení na pravo od silnice, když se jede ku Praze, ležících: hospody s rozsáhlým dvorem a nízkého domku se zahrádkou a kusem pole. Obyvatelé té krajiny čítají k nim však též několik chalup na levé straně silnice po různu roztroušených a odtud snad i pojmenování „Samoty.“

Hlavním stavením a tak řka středem Samot jest ovšem hospoda. Tu lze ustavičně viděti vozy náležející vozkům, kteří tu buď jen koně krmí, nebo přenocují. Jsou téměř nuceni, ať přijedou kdykoliv, z té neb oné strany, aby na Samotách v hospodě zastavili. Neboť opodál, z jedné i druhé strany vypíná se příkrý vrch asi půl hodiny dlouhý. Mají-li vozkové náklad, musí koně obrokem posilniti, aby dobře vyjeli.

Majitelem hospody na Samotách jest jistý Nožička. Však málokterý z vůkolních obyvatelů jeho příjmení zná, neboť po domě se tam říká „u Koníčků,“ což i na černé tabuli namalovaný bílý kůň naznačuje. Lidé domácí jakož i přespolní vozkové přenášejí jméno domu i na majitele a říkají mu též Koníček. Budeme ho též tak jmenovati.

Koníček jsa jediným synem zdědil hospodu po otci, oženil se a ujal se obchodu i hospodářství. Má jediného syna Josefa, který byl delší čas v městě, vyučil se tam řeznictví a nyní jest doma u rodičů, neboť bude nástupcem otcovým.

Koníček požívá po celém vůkolí jména co řádný a rozsáhlý muž. Jde-li do blízkého městečka do kostela, co zřídka v neděli a ve svátek opomine, každý se na něho vlídně usmívá, pozdravuje, vznešenější sousedé a tak zvaná městská honorace jej počítají do svého středu. I hosté a vozkové jsou s ním zcela spokojeni. Vozkové jej znají od mnohých let a říkají, že se na Samoty vždy těší. Mívají u něho všemožné pohodlí. Usednou ve světnici a o koně jest již postaráno.

Vozkové si obyčejně rádi dobře pojedí, než i v tom ohledu vyhoví Koníčkově svou kuchyní úplně jich požadavkům. Jsou-li chůzi při voze unaveni, dostanou i teplou vodu na nohy. Večer se jim přinese sláma, rozloží se po podlaze, pod ní do hlav se položí několik židlic, aby se jim hlava nesvezla. Dá jim i několik polštářů a na při-

krytí teplé houně. Tak bývá na Samotách u Koníčků.

Podívejme se o dům dále.

Ten malý, úhledný domek, asi sto kroků od hospody ležící se zahrádkou a kusem pole náleží zedník Janotovi. Říká se tam „u košináře.“ Janota v letě provozuje zednictví, v zimě ale zabývá se pletením košin a košíků. I žena a dcera Marie chodí s ním v letě do práce, aby se uživil. Košíky kupují vozkové, s košíky dojíždí do města na trhy.

Před lety býval tento domek kovárnou, neboť otec Janotův byl na Samotách kovářem. Měl chudák smutný osud. Pracoval vždy do úpadu, nalopotil se ubožák dost a dost. Posloužil každému ochotně a spravedlivě. Vozkové nedávali koně u jiného kováře kovati, aniž co ze železa na voze opravovati, než u starého Janoty. Nemuselo-li to nutně býti hned, čekali vždy až pojedou na Samoty.

Bylo to právě na jaře, na Samotách počínal již táti snít, když jednoho dne přivedl blízký mlynář okovati mladého koně. „Dejte pozor, Blažeji,“ napomínal mlynář Janotu, „to zvíře je plaché, aby se nestalo žádné nestěsti.“ — „Nemějte starosti, měl jsem více takových hříbat pod rukou,“ odvětil Janota netuše nic zlého a měl se k práci. Právě počal přibíjeti první podkovu na zadní noze, již mu mlynář držel, an tu kůň sebou trhl, zarehtal prudce a vyhodil oběma kopyty, z nichž levé zasáhlo sehnutého Janotu do spánku, tak že se bez sebe k zemi potácel. Všecky pokusy, aby jej vzkřísili, byly marné, byl mrtev.

Zedník Janota byl tehdy ještě malý hoch. Nevěděl a nerozuměl, jakou ztrátu utrpěl. Doprovodil otce s matkou ku hrobu, plakal, poněvadž viděl plakati matku i ostatní. Když se vyplakal, byl jako všecky děti zase dobré mysli jakoby se nebylo nic stalo. Až když povyrostil a přišel k rozumu, ukazovala mu matka častěji s pláčem místo, kde starý Janota ducha vypustil. Janota se vždy při slovech matčiných zamyslí, jako by se na něco rozpomínal; celá událost tanula mu na mysli jako sen. Modlil se sám, modlil se s matkou za lehké odpočinutí ubohého otce.

Nezapomněl na to místo a na otce ani když matka zemřela. Když se vyučil zednictvím a mohl si sám již něco vydělat, dal na téměř místě postaviti otci železný kříž na kamenném podstavci s přiměřeným nápisem, jenž tam posud stojí.

Lidé, kteří jsou zvyklí šlechetné jednání

blízného křivě posuzovati a ze závisti i oslovovati, i tento šlechetný skutek synovské lásky nenechali na pokoji. Nejedni spílali Janotovi pošetilců a chlubných plic, že si mohl za ty peníze koupiti raději nový kabát a nechoditi v režné kazajce.

Janota je nechal mluvit, mysle si, že lidem ústa zacpati nelze. Moře nevyvážíš, hory nepřenesáš a lidí nepředěláš.

Postavení kříže u domku Janotova zavadlo příčinu, že mezi ním a Koníčkem jakási rozhořčenost počátek vzala.

Zvěděv totiž Koníček o zámyslu Janotově měl ho k tomu, aby kříž postavil naproti jeho statku podlé silnice. V tom nechtěl Janota býti Koníčkovi po vůli, ne snad proto, že by mu kříže neprál, nýbrž že by kříž takto nedostál účelu, za jakým ho chtěl postaviti. Koníček viděl, že s Janotou nic nepořídí; jedno slovo dalo druhé a rozhořčenost byla hotova.

„Postavte si kříž kam chcete,“ řekl konečně Koníček pohrdavě, „k tomu vašemu baráku se hodí jako pěst na oko.“ Janota mlčel, provedl svůj úmysl a nechoval proti svému sousedu ni nejmenší zášť. Koníček ale na to zapomenouti nechtěl.

Brzy naskytla se nová příčina, rozhořčenost obou sousedů ještě více rozdmýchati.

Koníčků Josef se vrátil z ciziny. V městě si uvykl lehkému životu. Začal docházeti k Janotovým a chtěl si udělati s Marií známost. Otec Janota byl povážlivý muž. Viděl, že to Josef s Marií nemíní upřímně, že bude při ženění hleděti výše a proto své dceři všecky schůzky s Josefem zapověděl. Mariě ráda uposlechla. Pro tuto záповěď pojal i Josef zášť proti rodině Janotově a zvláště proti Marii. Nemohl jí přijíti na jméno; říkal, aby si ji dali za sklo, že je popelka, košina a košatína.

Janota věděl o všem, mlčel a trpěl. Myslí, že může přijíti chvíle, kde i jej bude rodina Koníčkova potřebovat. Snad se té chvíle dočká. —

II.

Nastala neobyčejně krutá zima. Sněhu bylo již po kolena a pořád ještě padal. Prudké větry zavály silnice i cesty a nakupily spousty sněhu s výší domů.

I silnice na Samotách byla sněhem na několik stop zaváta a jen dle vysokých topolů bylo rozeznati její směr. Janota sotva že postačil každé ráno sníh odha-

zovati, aby udržel východ z domu a aby mu nezavál okna. Pracoval nyní pilně o svém zimním řemesle: pletl košiny a košíky rozličného druhu.

Po několik dní nebylo na silnici ani živé duše spatřiti. Ni jediný vozka neodvážil se za takového počasí na cestu se vydati.

Bylo po ránu, přestalo váti.

Koniček jest nevrlý nemaje žádného zaměstnání. Přechází netrpělivě po světnici a časem vyhlíží z okna, objeví-li se přece nějaký povoz. Zahledl cizince. Nebude to asi host přesporní, neboť nepřichází po silnici. Kdo to asi je? Má čepici a plášť a hmoždí se v závěších, aby se dostal na silnici. Jde mu to těžko. Mnohdy zapadne až po pás do sněhu, namáhá a pachtí se znova, aby se dostal na lepší cestu. Směřuje k hospodě a již se dostal na silnici. Koniček otírá zapocené okno a napíná zrak, aby rozeznal, kdo to je. Není již daleko, i poznal ho — je to Bárta.

„Co pak zde chce ten pobuda?“ zahuhlal nevrle Koniček pro sebe, jako by byl ve svém očekávání trpce zklamán. Obrátil se od okna a přechází opět po světnici.

Bárta, jež Koniček z okna uzel, byl již několik let po celé krajině znám co tulák a lenoch. Ztratil záhy rodiče asnad ani nechodil do školy. Ujal se ho šafář na panském dvoře a vzal jej do služby, aby pásł ovce; dostával za to z počátku stravu a šaty. Když sesílil a dospěl, že mohl těžší práci zastati, stal se ve dvoře čeledínem. Tu již ovšem nepracoval za stravu, nýbrž dostával i mzdu jako ostatní čeládka. Bárta za krátký čas se zmohl tak, že to bylo všem nápadné. Pořídil si nový plášť, chodil ve vysokých botách a stavěl se ve všem na roveň se selskými syny. Čeledínové, kteří již mnoho let ve dvoře sloužili a dosti sporiivi byli, nemohli ho dostihnouti. Mnozí se tomu divili a nevěděli si to vysvětlit, jiní potřásali potutelně hlavou a říkali, že to má u Bártu „svůj háček.“ A ono to skutečně háček mělo.

Háček ten byl žid Aron, k němuž Bárta kradmo odnášel panské obilí, a ten za ně dával sukno a jiné látky na šaty ano i peníze. Ale všeho do času. — Šafář přišel krádeži na stopu, háček přetal tím, že Bártu na místě vyhnal a žida udal, že kradené věci přijímá.

Po té se potloukal Bárta několik neděl po vůkolí. Nikdo ho nechtěl do služby

vzíti, neboť každý věděl, za jakou příčinou musel ze dvora a proto se ho každý bál jako ohně. Vypomáhal tu a tam za stravu mlátit u sedláků. Mnoho se mu to ovšem nelíbilo; pohřešoval pohodlí, jaké si mohl udělati při práci ve dvoře a zvláště Aronův sáček, z něhož ustavičně kapalo. Bylo však na zimu, jíst se chtělo a pod širým nebem přenocovati nemohl.

Než i práce u sedláků brzy došla a Bárta byl bez přístřeší. Kdo ještě mláčením měl, vymlouval se, že to obdělá s domácimi lidmi, jen aby se Bártu zbavili.

Koniček neměl právě žádného čeledína ke koním. Vozkové přijížděli a byli zvyklí, aby jim domácí čeledín koně pokrmil a obstaral. Přišel Bárta, nabízel se a prosil, aby ho Koniček podržel aspoň přes zimu. Koniček, ač nerad, vzal Bártu do služby.

Nějaký čas dělal Bárta dobrotu. Brzy ale počal provozovati své nekalé řemeslo, jemuž si uvyl ve dvoře. Vozkům se ztrácel oves i seno; koně nebyli nakrmeni a pytle prázdný. Koničkovi se sesychalo na půdě nejen žito ale i ječmen a oves. Podezření padlo na Bártu, krádež se mu dokázala a musel Koničkův dům opustiti. Od té doby stálé služby nedostal a zase vede život toulavý, jako když musel ze dvora. Lidé se ho straní, považují jej za lenocha, a tudíž i za zloděje. Běda tomu, kdo se s ním spolčí.

Koniček přecházejí po světnici přeletl v duchu celý tento život Bártův, jsa zvědav, co ho asi k němu vede.

„Dej Pánbůh“ — pozdravoval Bárta s čepicí v ruce nasměle na Konička pohlížeje, jakoby čekal, jak asi bude přijat.

„Kady pak se to v takovém nečase potloukáš?“

„Je zle, pantáto. Tuhá zima, nemám službu, trpím hroznou bídu. I zpomněl jsem si na vás; myslil jsem si: pantáto Koničku nebude přec tak tvrdého srdce, aby ti nepomohl, proto jsem se k vám vydal. — Nechci nic za darmo. Mám zde železa na tchoře, které jsem si ve dvoře pořídil, neboť nám tam ti škůdcové silně docházeli na drůbež. Letos je tuhá zima, nedám za to nic, že vás bude ta slotá také obtěžovati. Pozoroval jsem zde též často, když silně zamrzlo, stopy k seníku.“

„I jdi mi k šípku s tvými železy! — nepotřebuju jich. Tys byl sám pořádný tchoř; na tebe bylo třeba naličiti železa,

abys si v nich byl utrhl ty dlouhé prsty“ — odbyval Koníček Bártu jaksi žertovně.

To dodalo Bártovi myslí. Necítil se slovy Koníčkovými pranic uraženým; záměry jeho šly dále a tudíž nedbal žádné hany ni potupy. Chtěl Koníčka samého do těch želez polapiti.

„Vždyť jest to maličkost, pantáto; co dáte, to vezmu; statek to stát nebude. Nějaký ten bochníček chleba a několik krejcarů. Stojí za to, dáte-li jimi třeba něco okovati. Podívejte se jen, co je na nich železa“ — při tom sáhl Bártu pod plášť a vytáhl železná oka, jaká se líčí na zvěř.

Koníček neměl právě žádného zaměstnání a proto s Bártou dále vyjednával. Vzal železa do ruky, prohlédl si je a napjal. Namáhá se, aby je spustil, jde mu to však těžko a nemůže toho dovésti.

„Klid se mi s tvými železy, vždyť ani nespouštějí, to by se musel tchoř notně namahat, aby ho chytila.“

„Dejte je sem, pantáto,“ poučuje Bártu. „Ó ty spouštějí lehounce, že si ani lepších nemůžete přát. Takto se to dělá: — sem se uváže nějaký ten laskavec, tchoř trhne — a bác! — už vězí.“ Při těch slovech Bártu železa spustil, že se to po světnici rozlehlo, i pohlížel vítězně na Koníčka. Železa jsou výborná, pantáto, to mi věřte. Kdybych nepotřeboval, nedal bych je ani nejlepšimu příteli. Má-li ale člověk bídu, vlezte do všeho, jako ta ubohá zvěř, když si nemůže pod sněhem ničeho vyhrabat.“ Při těch slovech Bártu již zase napínal, aby svůj pokus se železy opakoval a Koníčka přesvědčil o jich hodnotě.

„Napněte jen takto, sem uvažte třeba kus sena a neprijde-li tchoř, může do nich zablouditi na př. zajíček — a taková kořist není též k zahození.“ Poslední slova pronesl Bártu bojácným a nasmělým hlasem a ohlížel se opatrně po světnici, aby je snad někdo nezaslechl.

Koníček se zamyslel a neodpovídal, jako člověk, když není rozhodnut na chvíli se zamlčí, aby pronesl konečně: ano, nebo ne.

„Co ti tedy za ně dám?“

„Jak se líbí, pantáto; řekl jsem: co dáte, to vezmu.“

„To ti ale povídám, Bártu,“ mluvil Koníček přísným hlasem, odnášeje železa do komory, „byl by již jednou čas, abys počal trochu jiný život a neobtěžoval ustavičně lidi. Železa od tebe vezmu, ač je nepotřebuju, — dám jimi z jara něco okovat. Co

ti dám, považuj za almužnu, neboť mám s tebou útrpnost. Mohl bys se již za takový tulácký život stydět. Jsi mladý, zdravý, silný chlap, — skály bys mohl lámat. Kdybys dělal dobrotu, nemusel bys takovou nouzi trpět. Takto se tě ale každý bojí a straní — prstem na tebe lidé ukazují.“

„Rád bych pracoval,“ přetrhl Bártu Koníčkovu horlivost, „jen kdyby mě někdo vzal do služby.“ —

„Pokud neobrátníš a nezačneš jinou, nevezme tě nikdo. Kdybys byl pořádný člověk, mohl bys býti po dnes u mne.“

„Však bych si dal nyní pozor, pantáto. Kdyby to bylo možné, šel bych zase nejraději k vám. Takový život, jaký vedu, mne už taky dopaluje.“

„Naprav jej, záleží to jen na tobě. Až uslyším, že jsi pořádný čeledín, a ne tulák, najdeš pod mou střechou vždy místo.“

Koníček otevřel skříni, v níž stály sklenice a plechové nádoby, vzal odsud bochník chleba a počítal na ruce peníze.

„Zde máš chleb a peníze, pamatuj si ale dobře, co jsem ti dnes řekl.“

Bártu děkoval a byl ke všemu povolený, co Koníček nařizoval. Chleb schoval pod plášť, peníze zastrčil do kapsy u vesty a měl se k odchodu.

„Počkej ještě,“ volal Koníček, „kam pak máš namířeno?“

„Chci do Zálesí — slyšel jsem, že u Tůmů nemají ještě vymláčeno.“ —

Koníček změřil Bártu od hlavy k patě, podíval se mu přísně do očí jako by slovům jeho nedůvěřoval. Chtěl ještě něco namítati, myšlenka však, že Bártu snad přece mluví pravdu a bude si již hleděti práce, jej jaksi usmířila. Šel opět ku skříni a nallil z jedné láhve, v níž byla kořalka, do malé sklenky pro Bártu.

„Zde — vypij to a zajež kouskem chleba, abys někde nezůstal v sněhu.“ Šel do kuchyně a přinesl mu i polévku. Bártu pojedl a vypil, děkoval znova, pozdravil a odešel.

Nešel rovnou cestou ze dvora. Obešel pozorně senník, a pohlížel na nově napa-daný sněh tak opatrně, jako by něco hledal. Spokojen vyšel na silnici. Několikrát se ještě po Samotách ohledl, jestli se za ním od Koníčků někdo nedívá, nešel do Zálesí, nýbrž — k Aronovi. Po cestě pořád něco pro sebe huhlal, louskal prsty a spokojeně se usmíval jako by byl něco chytře navlekl.

(Pokračování.)

Jitro.

Tajemné šero probouzí se ze sna,
uniká mlha, údol ještě sní;
v růžovém lesku jitřenka se vznesla,
v dáli se hory v záři rumění. —

Slunečko vzešlo, z dolu mizí sen —
od jihu jemně vlažný větřík věje;
nad krajem kráčí milokrásný den,
ve polích ptáče Tvůrci díky píše. *

V tom s věží zavzní zbožné na klekání,
v modlitbě všel tvor se Tvůrci klaní;
modlitbu vroucí šepce krajina:

Zdravas Maria!

Večer.

Za hory slunečko zvolna zachází,
do moře věčnosti noří se den;
po trávě rosička perly své sází —
s hory se plíží již vábivý sen.

Ticho tajemné plyne krajinou! —
Dolínou potáček hravý jen šumí,
hory se rdějí růžovou tkaninou,
v borku si kmeny spřádají dумы.

V tom s věží zní to ku klekání,
ticho, velebné: —; v boru, na pláni
modlitbu opět šepce krajina:

Zdravas Maria!

J. J.

DO P I S Y.

Od Českého Brodu 4. srpna 1873.

(Pout do Staré Boleslavi.)

V sobotu před slavností Navštívení Panny Marie oznamovala záhy ráno hudba a zpěv, že se vydalo procesí Černokostelecké na pout do Staré Boleslavi. Prozpěvující písně Mariánské blížili se zbožní poutníci obojího pohlaví v počtu četném a provázeni 11 hudebníky v stejnokroji, k Tismicům, kdež vždy v Mariánském chrámu bývají, a poutníci z okolních obcí k nim se připojují. Jako každoročně očekával je i letos d. p. farář Bedřich Hingst, avšak letos překvapil je i zvláštní laskavostí; nebo vida před sebou četný zástup, vystoupil na kazatelnu, a dojemnými od srdce k srdci mluvenými slovy, vysvětlil význam poutí a poučil, jak se při poutích chovati máme. Povzbudiv poutníky k větší horlivosti, vyprovodil je až na hranice obce, kamž jim opět v neděli vstříc vyšel a po odpoledních

službách Božích zase za obec doprovodil. Jak blahodárně působila sobotní řeč d. p. faráře na poutníky, a jaký vděk ochota a laskavost jeho si zasloužila, okázalo se při tomto doprovázení; neb všickni hrnuli se k němu a vřelými slovy děkovali za lásku jim prokázanou, přejíce aby jej Bůh na dlouhá léta zachoval a milostí svou slítili ráčil.

Tou dobou, kdy Černokostelecké procesí z Boleslavi k Tismicům se vracelo, dostavilo se sem též procesí Českobrodské, vedeno jsouc vel. p. Fr. Vojáčkem, který ze zvláštní ochoty též týden před tím do Boleslavi a druhý den zase do Chotouně procesí provázel, i byla to radost patřit na to množství věrných katolíků, jež chrám Páně pojmuti nemohl; i přál bych těm, jimž víra naše je trnem v oku, aby se přesvědčili, že přes veškeré jejich namahání chcem a budem se vždy k církvi a k duchovenstvu věrně a upřímně hlásiti.

Čestné zmínky zasluhuje též literátský spolek Českobrodský, jenž takřka všech průvodů v plném počtu se zúčastňuje a výborným zpěvem i vzorným pořádkem k zbožnosti napomáhá, začož mu k další jeho činnosti tím směrem přejeme: Zdař Bůh!

J. Svoboda.

Ze Žluníc u Nového Bydžova 5. srpna 1873.

(O zpěvu církevním.)

Hudbě a zpěvu chrámovému ne-li ve větších městech, aspoň ve vesnicích hrozí strašná budoucnost. Staré učitelstvo hudby a zpěvu znalé a služeb Božích milovné odchází a mladé o hudbu a zpěv nedbalé, nekřesťanské, liberální posílá se nám do škol venkovských. Takový nového rázu učitel nebude předně ani umět hudbu, poněvadž se hudbě na ústavech přípravných nyní nepatrná péče věnuje; za druhé služeb Božích a kostela bojí se, mládež školní v kostelním zpěvu a snad v žádném necvičí, mimořádného nic pro zpěv chrámový nečiní; lid náš ač zpěvný nemaje cviku ni popudu stane se ku zpěvu lhostejným, ano ztupne, a stane se dost brzo; že budou jako již nyní ve větších městech varhany hučet samy. A což až umlknou? Co potom? čím oslavíme svátky? co bude vábit lid do chrámu? Nastane duchovním nová těžká povinnost cvičit mládež a lid v písních kostelních. Má-li kněz sluch a železnou vytrvalost, a je-li nápěv lehký, dokáže mnoho sám i bez učitele.

Což ale o hodech Božích, o velkých svátcích; lid uvykl na figurální hudbu; bývá na vesnicích dosti špatná, skoro hospodská, ale lid přece jakž takž byl po-

vzbuzen, ví, že byl veliký svátek. A jsou časy blízko, kde figurální hudba na mnohých místech nemožnou se stane; musí se nahraditi písní; nesmí se však ustavičně zpívati „Bože před Tvou velebností.“ O slavnostech musí býti píseň zvláštní, slavnosti přiměřená. A v tom ohledu chybujeme se, dle mého ovšem nerozhodujícího náhledu, již nyní velmi na mnohých farnostech. O sv. Duše, o Božím těle atd. ano i o Velkonocích neuslyšíte leckdes při mši sv. než n. p. „Před Tebou se klaníme.“ — Tak se lid, bez toho vlašný, tím více uspává.

Jindy se pozoruje *druhá* vada, zpívá se totiž při mši sv. píseň *nemešná*. Jest zřejmý rozkaz pr. synody provinc., aby se při mši sv. zpěv lidu shodoval s úkony kněze, a jen jako z nouze dovoluje se i nemešní píseň s výslovným ale nařízením, aby aspoň kolem pozdvihování pělo se něco sv. úkonu přiměřeného z jiné písně. (Invigilent praeterea — animarum pastores — ut cantus ex mente Ecclesiae solemnitati, quae celebratur, et officio, quod agitur, ad amussim conveniat. Quod si populus sub Sacrificio Missae canit, saltem intra canonem nonnisi cantica adhibeantur, quorum tenor sacrae actioni respondeat.)

Nenalezne se však mnoho kostelů, kde se toho předpisu šetří. Počne se n. p. nemešní „Tisíkrát pozdravujem Tebe,“ a zpívá se až do konce, na mši sv. se neběře ohledu žádného. O vánocích na p. zpívá lid „Poslouchajte křesťané!“ vánoce se oslavily, ale mnohý zvláště v náboženství méně vycvičený katolík, krom nějakého kříže, který dost zmodrchaně učinil, na mši sv. ani nepomněl. Přiči-li se ale nemešní píseň duchu boboslužby katolické při tiché mši sv., pozorujeme a cítíme to tím více při mši sv. zpívané; kněz zapěje „Gloria“ a na to lid „Přispěj nám také ó Matko naše“ a nebo o Vánocích „v chlévě Ho porodila“ a o andělském zpěvu ani zmínky. Kněz si vede svou a lid, jako knězem z písně své vytržen pokračuje dále bez ohledu na kněze.

Svatojanský kancionál obsahuje mešní písně, ale ne na *všecky čelnější* slavnosti, ku př. O Božím Těle, o Jmenu Ježíš, o Nanebevstoupení Páně atd., a za druhé nápěvy těch písní mešních jsou lidu zcela nové. — Maje zřetel k tomu, že potřebujeme pro budoucnost, zanikne-li někde figurální hudba, více *mešních* písní pro svátky, a bude-li místy kněz sám učit mládež i lid zpěvu kostelnímu, že bude potřebovat nápěvy *zná-*

mější a lehké, sepsal jsem více mešních písní na celý rok církevní a na mnoze dle nápěvů lidu z písní nemešních známých. Mám za to, že odsouzen nebudu, jeť to práce lidu prospěšná, aby mohl sledovat služby Boží.

Hleděl jsem zachovati metrum, hledal jsem slušné výrazy, ale přílišného básnění, což ani neumím, jsem se vystříhal. Psal jsem *pro lid*. Ne triviálně a sprostě, a ne v slohu lidu zcela nepřístupném. — Dovoleno-li bude, zašlu příhodně na připadající slavnost některou mešní píseň. Dojdou-li písně ty oblíbené, vydal bych je s některými z kancionálu svatojanského v jednom svažku.

Ed. Brynych.

V Přeci dne 10. srpna 1873.

(Ze života církevního.)

Tak zvaní osvícenci, kteří nejsou vlastně leč jen polovzdělanci, rádi poukazují k tomu, že prý žádný vzdělaný člověk nevěří tomu, čemu církev katolická učí. Nejnovější však doba, objevila nám řady mužů vysoce postavených a velevzdělaných, kteří zjevně, neohroženě a srdnatě hájí pravdy naší sv. víry buď v spolecích neb jednotlivě, buď veřejně neb soukromě. Máme muže stavu světského, kteří ne jinak než jako bohoslovci úplně se vyznají ve vědách theologických, jmenovitě v obraně katolického náboženství. Pisatel těchto řádků dostal se nedávno do rukou rukopis psaný od laika, jenž u výtahu podává — Möhlerovu Symboliku a mnohé vzácné výpisky ze slovatných spisovatelů theologických; a laik ten jest — státní důstojník. Spis svůj odeslal k uvážení jednomu vyššímu c. k. úředníku. — Že náš bodrý lid věrně se drží víry sv. vzdor nedalekému Padařovu, toho vidáme zde důkazů dosti. Zbožné paní udržují s nevšední obětavostí několik ve vůkolí se nalezajících, lidu velmi milých a vzácných, namnoze prastarých kaplí v pěkném stavu; jmenovitě jest to kaple Rodičky Boží se sv. patrony proti moru, sv. Šebastianem, sv. Rochem a sv. Rosalií u Přice se nalezající, která se těší z něžné péče dvou paní a z uctivosti všech osadníků, kteří by mohli mnoho podivného vyprávěti o účincích pobožnosti k těmto světcům zvláště v čas nakažlivých nemocí. I o okrasu farního chrámu Páně starají se nábožné duše, z nichž vedle urozené sl. z rytířského rodu Eisensteinů jmenovati sluší pí. Boučkovou z Přestavlk, která letos k pouti obdařila oltář P. Marie vkusným baldachinem a novými květinami. A tak i v

těchto trudných dobách přece zažije správe duchovní mnohých radostí uprostřed oveček svých, radostí to, kteréž mu jsou hojnou náhradou za bídnou mzdu, jakou neuznalý svět mu za jeho práci podává

J. B—k.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup posvětil včera vkusně obnovenou *vlašskou* kapli v Karlově ulici, kdež na oslavu třistaleté památky založení a posvěcení (1573) bude od 14—18. vždy v 10 h. zpívaná mše sv. — Za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána, bude J. Eminence sloužiti v pondělí 18. t. m. u Všechn Svatých na hradě v 9 h. ráno pontifikální mši sv. s chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 15—18. srpna u Alžbětinek, od 19—22. u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 23—26. na Karlově.

— Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem koná se tímto pořádkem: Dnes v slavný den *Nanebevzetí P. Marie* bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 h. zpívaná ranní (matúra), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude sloužiti slavnou pontifikální mši sv. J. Em. p. kardinal arcibiskup, jenž dnes slaví výroční den nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850); v 10 h. bude slavnostné kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne ve 4 h. budou slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše bl. P. Marie bez poskvrny počaté a posléze v chrámu Páně požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý oktáv bude na každý den v 10 h. zpívaná mše sv., odpoledne pak o 4 h. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání. V pátek dne 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o 4. hod. odp. a chvalozpěvem „Te Deum.“ — V pondělí 18. t. m. bude v témž chrámu za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána sloužena zpívaná mše sv. v 11 hod.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červenci 157 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů v rakvi a rubáši; letos celkem již 1049 osob.

Z Německa. V Prusku byli bohoslovci k vojsku sice odváděni, avšak výnosem vojenského ministerstva ze dne 13. ledna 1870 bylo jim zaručeno, že na ně všemožný ohled brán bude, pokud se študiím theologickým věnují a jakmile kdo na

podjahanství bude vysvěcen, že vojenské povinnosti prost bude, což se i věrně zachovávalo. Nyní však dodán všem bohoslovcům v Poznańsku přípis, v němž se jim známo činí, že vláda bohoslovcům řečené výhody více neposkytne, jelikož tamnější seminář neuznává. Byť i tedy vysvěcení byli, vojenské služby sprostěni nebudou. Tím je chce přimět k vystoupení z ústavu a zároveň odstrašiti studujících, aby do ústavu nevstupovali. Tím způsobem nastane ovšem nedostatek duchovenstva a církvi zasadí se hluboká rána.

— Jako v Itálii zakazují nyní i v Německu veřejné průvody církevní. Procesí jsou prý zdraví nad míru škodlivá, rozšiřují se jimi nakažlivé nemoce, k př. neštovice a cholera. Dobrá, ale což, když se pořádají výlety, slavnosti, k nimž tisíce lidu se dostaví, když celé noci prohřívá, tím se zdraví neškodí, tím se nemoc nerozšíří? Kdo chce bít, hůl si k tomu vždy najde. V pruském Slezsku zakázáno jednomu světskému knězi úřadem sloužiti mši svatou. A proč? Nemůže prý se vykázati, že tak vzdělán jest, jak toho nové zákony státní žádají. Mohlo by se ovšem namítati, že to věc světského biskupa, aby se napřed přesvědčil, má-li svěcenec potřebné vlastnosti a vědomosti, ale coby prospěla námitka proti násilí?

Z Říma. Sv. Otec jmenoval v konsistoři d. 25. července odbývané 22 biskupů a sice pro Itálii 5, pro Francii 5, pro Uhersko (Szathmar a Jager) 2, pro Irsko 1, pro Australii 3 a 6 in part. inf. — Město Beluno i s krásným velechrámem svým stroskotáno jest zemětřesením. Sv. Otec zaslal hned poškozeným 3000 lir, ač sám z almužen věřících žije.

Z Ruska ozývá se nárek židovských novinářů nad tím, že Rusko ze země vypovídá židy. Je to nárek a bédování týchž lidí, kteří jásalí, když z Německa vypuzeno 200 jesuitů jen proto, že jesuité jsou. Věc se má takto: V městě Kievě usadilo se mimo židovskou čtvrť asi 2950 židů, mezi nimiž bylo 79 kupců první třídy a 80 studentů, ostatní byli menší obchodníci a řemeslníci. Vláda jim rozkázala, aby se vystěhovali, kterýžto rozkaz vykonán jest s velikou přísností. Jen 150 židům dáno dovolení, aby se v jistých částích města usadili, 130 bylo postrkem vyhnáno, 300 dán rozkaz, aby město a okolí jeho opustili a 2370 židů nečekali na vypovězení, nýbrž odešli dobrovolně.

— Prastarý klášter Dominikánský v městečku Nešviči byl zrušen, proto že

prý byl střediskem protivládních agitací. Duchovní, počtem 19, byli prozatím do Grodna vypovězeni a tam v bývalém klášteře Františkánském ubytováni, tak že jsou od všelikého styku s obyvatelstvem naprosto odloučeni. — V kraji Mozyrském zrušila vláda opět šest římsko-katolických farností a farníky jinam přidělila.

Z Jerusalema. Nástupcem patriarchy Valergy jest Monsignor Vincenza Bracco. Narozen 14. září 1835 v Torazzo, diecése Albengské, byl r. 1850 do Jerusalema poslán. Byl rektorem semináře a od r. 1865 světícím biskupem a generálním vikářem. Jmenování jeho patriarchou uvítáno od katolíků s velikou radostí. Proslul ctností a učeností, i bude bohdá na mnohá léta důstojným pastýřem církve Jerusalemské.

Z Ameriky roznesly se polit. listy nad míru příznivé zprávy o pokroku církve katolické. Naproti tomu uveřejnil „Salzb. Kirchtg.“ číslíce na doklad, že tam sice mnoho světla, ale též mnoho stínu se nalezá. Spojené státy severo-americké čítají nyní asi 40 milionů duší, mezi těmi jest asi 25 milionů nekrtěných a jenom asi 7 milionů katolíků, z nichž dobrá polovice jazykem anglickým mluví, ostatní pak buď německy, neb francouzsky, španělsky, česky, polsky, indicky, holandsky, portugalsky, italsky atd. Za takových poměrů jest úloha duchovenstva (asi 4500 kněží) náramně těžká, ač 7 arcibiskupství a 7 apošt. vikariátů mimo 5 opatství se čítá, což velikým pokrokem a rozkvětem býti se zdá. — Státní školy v Cincinnati navštěvuje 23.000, katolické školy 21.000 dítek; 4000 katol. dítek chodí posud do státních škol, usiluje se však, aby i tyto v katol. školách místa našly. V některých diecésích nedovoluje se přistupovati k sv. svátostem těm rodičům, kteří dítek svých v státních školách ponechávají, ač několikrát napomenuti byli, aby je do katol. škol posílali. — V New-Yorku bylo v katol. kostelích o nejsv. Trojici t. r. sebráno 30.000 dolarů pro sv. Otee.

Paběrky.

19. Duch času.

(Úryvek ze spisu „Regina“ od Hahn-Hahnové.)

V každé společnosti jsou nyní židé; a proč nabývají tam přístupu? O jednom se říká: „že jest velmi bohatý,“ o druhém: „že má výtečné vlohy hudební, básnické“ a t. d. Ale peníze a vlohy neopravňují

člověka, aby se stal členem salonní společnosti, nýbrž urozenost a dobrý mrav, a ty nelze koupiti ani ostrovtípem získati. Tak se do ní vtírají docela nepřislušné osoby, nutíce společnost k směšnému přepychu a k blouznivému zbožňování duchaplných a ostrovtípných mužů. A proč? — Aby zápolili se židy. Svět jest nejvšší pošetilý; má-li takový lid přístupu do vybraných kruhů, bude brzy žádati o úplnou rovnost občanskou a se šlechtickými rodinami vcházeti bude ve spolky . . . Židé za naší doby podobají se propuštěncům starého Říma; sotva že vyvázli propuštěnci této z poroby, mstili se, poněvadž nikde nenašli domova, dílem nevědomky, dílem s úmyslem za ukrutnost, kteráž je dříve hnětla, a za tu polovičatou nynější přízeň, která jejich probudilá ctižádosti nestačila, podkopávajíc ústavu založenou na základech pro ně nepříznivých. Jejich úkladný důmysl a chytrost, již tisícové prostředky a cesty k cíli svému vynalezali, jejich nevázaná dychtivost po úradech a hodnostech, jejich vlohy, které se tu snadno vyvíjely, kde se na rozvin mravních předností přísně nehledělo, padly jako těžké závaží znemravnělosti na váhu klesajícího Říma, urychlující jeho záhuby. Tak mi přicházejí za naší doby Židé, tyto propuštěnci osvěty, kteráž jim postoupila mnohých práv, udělívši jim jakousi stejnorodost aniž by je však jiným na roveň stavěla, poněvadž co jinověrci nijak sloučení nejsou s věroukou křesťanské minulosti. Jejich věrouka vštěpuje jim nenávisť proti nám, ne tak proti jednotlivcům, jako spíše proti našemu křesťanskému učení. Nejsme totiž ctitelé Boha, jehož byli ukřižovali, a v tomto křižování dle síly pokračují, hledíce světlo víry v Ukřižovaného uhasiti. V písemnictví a v novinářství, v krásném umění a ve vědách vládnou Židé, kteří dílem vtípem a vlohami svými, dílem drzou nevědomostí, každý svým způsobem víru Kristovu osočují, hanobí, slovem ji zničiti se snaží.

Nevystupují co učitelové víry; své protikřesťanské náhledy o světě halí v pestré roucho, utkané z obraznosti, a lid, který se nerad v důkladné ohledávání jádra pouští, díví se všemu, co jest zajímavé, nové a překvapující, nezkoumaje, zda-li se tyto náhledy zakládají na pravdě čili nic, a tak časem svým s nimi souhlasí. Jako druhdy Voltair, zahaliv nejhrubší lže a drzé pomluvy v krásná a vtipná slova, ohromného došel souhlasu, a mnohých

priznivečů jen proto nabyli, poněvadž by se mnozí byli hanbili, kdyby takového ducha neobdivovali, o němž se domnívali, že pro právo a pravdu horlí, rovněž tak jest tomu za naší doby u mnohých Voltairů malého vydání, kteří ovšem všichni Židy nejsou, ale s nimi proti křesťanům společně bojují. V tom spočívá síla mnohých osvícenců našeho věku, že jsou vtipní as v té míře, kteráž pro nynější povrchní svět dostačuje.

Svět v užším smyslu domnívá se mít práva svrchovaného, a míní, že víra křesťanská omezena býti musí na chrámy a kaple, určené pro neuvědomělé, nevzdělané a pošetilé lidi obojího pohlaví, a kdo překročí práh salonů, že musí zabřednout do zbožňování pozemských bytostí, a jejich řádem t. j. požadavky sobectví a vášni se řídit, které mu k uskutečnění jeho nároků a choutek nápomahají.

Svět se klaní na mnoze věcem stvořeným, a sice papírovým ostrůvkům — číslicemi i potíštěným. Stojí-li na nich jednička, jest počta malá. Desítka vymáhá počtu desetkrát větší, stovka stokrát větší, a tisícovka již počtu nesmírnou. Kdyby toliko jeden balíček takových tisícovkou znamenáných ostrůvků na hoře Andělské, kde ctí se Matka Boží, ležel, a rozhlásilo se, že ten ho dostane, kdo po čtyrech tu horu sleze: to by byl shon! Ni náledí, ni déšť, ni sníh ni třicet stupňů horka — nic by nezdrželo tyto lidi, by se po rukou i nohou lezouce svého bůžka zmocnili. Avšak vrchole pouťných stupňů na kolenou dosáhnout, při tom nábožně se modlit, a v této dětině lásee Spasiteli se kořit: toť v očích těchto osvícenců největší pošetilostí. Ano kupony, důchody a bankovky jsou modly světa, vždyť přispívají k užívání jeho blaha, a v tom dle převládajícího mínění záleží štěstí a cíl pokolení lidského.

Takovým zbožňováním věcí vezdejších mizí láska křesťanská, na níž se zakládal komunismus prvních křesťanů, jenž slavili vítězství křesťanství nad materialismem a přepychem pohanským tím, že se dobrovolně vzdali toho, co světským rozkošem hoví, a chudobu sobě zvolili, ana pro Boha choutkami smyslnými a nadutou hrdostí pohrdá. Chudí a nuzní, opuštění a nemocní brali podíl na jmění a statcích bohatších, a tak se vyplnila ta ohromná propast mezi chudobou a přepychem, která se za naší doby vždy více a více rozevírá, ješto jedni chtivě berou, chtějí násilně svého cíle dojít, kdežto druzí neradi dávají a povolují.

Nikdy nebylo tolik nářku, jako za naší doby, poněvadž po celých osmnácte věků shon po radostech, blahobytu a hmotných požitcích, ještě nikdy tak nezobecněl, jako právě za našich dnů, kdež podporován jest rozmnoženými prostředky vzdělanosti, špekulace a obchodního spojení. Tu se všichni domýšlejí, že se musí každý zúčastniti každé zábavy, a nářikají nemohou-li na všem bráti podíl. Tyto zklamané naděje marnivosti, samolásky a hrdosti zotročují lid, který nedojde poklidu, dokud nenalezne, čeho jen náboženství poskytnouti může, totiž: útěchy v utrpení. — Proud času provází strašlivá známka naší doby, již každý, kdo má oči k vidění, poznati může, totiž: lícoměrná *uhlazenost* (místo pravé vzdělanosti), která odpadnutí od Boha a církve co slavný čin vychvaluje, a ku ctění materialismu pobádá. Mnoho číst a mnoho psát, jest osvěta, míti mnoho železnic a bursovních pletek, jest — pokrok, navštěvovat často opery a balety, a v přehnaném přepychu otupovat mravní cit, a mozek ochabovat, jest — vzdělanost. Úkolem těchto tří slov jest, opatřit lidstvu největší požitek celého blaha vezdejšího, které jest prastarým a pevným názorem křesťanského lidstva o Bohu posrd omezen. Jindy se v bouřlivých časech nezapomínalo tak na Boha, jako spíše na jeho přikázání, ale nyní ve víru rozpoutaných vášní se právě o Boha nikdo nestará. Zločiny bývaly druhdy snad hrubší, avšak zajisté nikoli tak podlé. Zavilá snaha, věčného Boha s trůnu sv. Trojice strhnouti, rád světový zvrátiti, lidstvo z jeho lidskosti vyzouti, a na místo vtěleného Boha postaviti boha obrazností jednotlivců utvořeného a v člověku viděti vyvinutého potomka opice, který se jen větším mozkiem od zvířat liší — a toto vše provésti chladně, úsklebně, slovem i tiskem, a rozhlašovati, že to a jen to jest ryzí pravda — tato ohromná lež jest charakteristickou známkou naší doby.

Nikdy nebyl snad svět tak pohroužen v žití rozmařilém, jako právě nyní. Jeho heslem jest dobýti (jakýmkoli způsobem) — a užívati bohatství. Kruté to heslo, jež rozvoj vnitřního člověka dusí, smyslné potřeby až do nekonečna zvyšuje a duševní neukájí. Pod tímto hladkým, lesklým náterem vzdělanosti skrývá se mělký rozum, slabá povaha, kalné mravní uvědomění a nejasný smysl pro zájmy slavné. V nejhlubším nitru svém postrádá svět *pravdy*, veškerou chloubou o vzdělání, o umění a osvětě, o blahu obecném a o pokroku —

šklebí se nepřehledná prázdnota. — Tot známky duchu času; nemaje pravdy bude bezbranným, přikvačí-li převrat, a ten přikvačí, jelikož nemožno, aby taková převrátka lidstvo trvale ovládala. Lidstvo jí musí být prosto, potom je *pravda* osvobodí!

Literární oznamovatel.

— „*Cestopisná bibliotéka*“ Sv. II. „*Videň a okolí.*“ Popisuje Karel Adámek. Nákladem kněhkupece Fr. A. Urbánka. V Praze 1874. Str. 191 mimo obsah a věcný rejstřík. — Přichozím do Vídně našincům poslouží dobře co průvodce po městě a okolí.

— „*Nová knihovna mládeže.*“ Sbirka spisův poučných a zábavných pro naši milou mládež. Pořádá Jos. Beran. Roč. I. svazek 5.: „*Deklamovánky,*“ čili sbírka básniček ku přednášení pro menší dítky obojího pohlaví. Sestavili K. Urlich a M. Weinfurt, učitelé v Praze. Druhé, rozmnožené vydání. Nakladatel Fr. A. Urbánek. V Praze 1873. Str. 93.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Stoeher*, kaplan v Ludwigsdorfu (v Kladsku) 22. července (nar. 19. listop. 1823, vysv. 1. července 1854).

Vyznamenání jsou:

p. Josef *Votěra*, arcib. notář, farář v Petrovicích, jmenován os. děkanem;
p. Jos. *Schwan*, os. děkan v Sedlci (Zettlitz), stal se k. arcib. notářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Karel *Burian*, duch. správce v c. k. zemské trestnici v Praze, za faráře ve Verměřicích;
p. Ludvík *Zehlarz*, admin. za faráře v Brazci (Pergles);
p. Jos. *Sašek*, kaplan v St. Boleslavi, za admin. do Svémyslic;
P. Šebastian *Čapka*, ř. minorit., za real. administr. u sv. Jakuba v Praze;
p. Vác. *Füssl*, kooper. v Kladruzech, stal se učít. náb. na c. k. real. gymn. ve Stříbře.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jos. *Vejvoda*, admin. za faráře v Maxbergu;
p. Jos. *Hanzlovský*, kaplan v Sedlci, za špital. kaplana v Čížové.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Tütze*, děkan na odpoč. v Č. Lípě, jmenován arciděkanem;
p. Filip *Čermák*, farář v Liběchově, jmenován osobním děkanem;
p. Felix *Heller*, zámecký kaplan v Stranově, obdržel collare canonic.;

p. Frant. *Lode*, kněz na odpoč. v Georgswalde, jmenován osobním farářem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vác. *Brandejský*, farář v Domousicích, za faráře v Citolibech;
p. Jiří *Röhn*, adm. za faráře v Dubnici;
p. Vác. *Ričák*, katecheta na měšťanské škole v Klatovech, za faráře v Sutomi;
p. Karel *Zimmermann*, kaplan v Chlumě, za admin. v Českém Chvojně;
p. Jan *Christof*, admin. v Žihlích, za adm. v Malměřicích;
p. Josef *Schiffner*, admin. v Doubici, za adm. v Gersdorfu;
p. Josef *Lehmann*, koop. v Zlatníkách, za prozat. kapl. v Novosedlech (Neundorf);
p. Josef *Lukas*, 2. kapl. v Borku, za kapl. v Bitozevsi;
p. Adolf *Rudolf*, kapl. v Ústí n. L., za kapl. v Teplicích;
p. Florian *Iser*, kapl. v Bořislavi, za kapl. v Liběšicích;
p. Frant. *Stalla*, koop. v Církvici, za kapl. v Radoušově;
p. Karel *Ducke*, koop. v Rychnově (oušť. vik.) za 2. kapl. v Bilině;
p. Josef *Schiffner*, rekonvalescent, za koop. v Rychnově (oušť. vik.);
p. Josef *Tschörch*, kapl. v Rychnově (libereck. vik.) za koop. v Křížanech a na jeho místo p. Josef *Kretschmer*, prozat. koop. v Křížanech;
p. Vác. *Kettner*, kapl. v Markvarticích (kamen. vik.) za proz. kapl. ve Warnsdorfu;
p. Vác. *Burgemeister*, proz. koop. v Jabloni, za koop. v Kunnersdorfu;
p. Jos. *Beránek*, kapl. v Semilech, za prozat. koop. v Pasekách.

Novosvěcenci:

p. Josef *Doležel*, za kapl. v Třebivlicích;
p. Ant. *Dornaus*, za kapl. v Ústí n. L.;
p. Vácslav *Frost*, za 2. kapl. v Mimoní;
p. Frant. *Höfner*, za výpomoc. kněze v Kalku;
p. Frant. *Jina*, za prozat. kapl. v Semilech;
p. Ant. *Lippert*, za koop. v Novosedlici (Weiss-Kirchlitz).
p. Josef *Löbel*, za koop. v Církvici;
p. Anton *Richter*, za koop. v Johannesbergu;
p. Karel *Rihl*, za 2. kapl. v Duchcově;
p. Vácslav *Sitta*, za kapl. v Gruntě;
p. Augustin *Steiner*, za koop. v Sunšperku;
p. Jan *Šnejdárk*, za kapl. ve Mšeně;
p. Vácslav *Španíhel*, za kapl. v Lounech.

Upřádněné fary:

České Chvojno, patr. dědiců p. Ant. Balleho;
Gersdorf, patr. náboženské matice;
Malměřice, patr. hraběte Jaromíra Černína, do 11. září.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedites:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v městci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl.50kr.
polor. 1zl.75kr.

Čtvrtletní
předplácení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Jubileum.

Církevní slavnosti,

které za příčinou

900-letého jubilea založení biskupství Pražského
od 30. srpna až do 5. října 1873 v Praze
konány budou.

1. Dne 30. srpna v 9 hodin ráno bude v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě slavné posvěcení *hlavního oltáře*, jakož i druhého nově zřízeného *oltáře sv. kříže*.

2. Dne 30. srpna u večer a 31. srpna ráno bude na oslavu počátku jubilejní slavnosti při všech farních a klášterních chrámech po *celou hodinu vyzváno*.

3. V neděli 31. srpna v 9 hodin dopol. půjde (za příznivé povětrnosti) duchovenstvo průvodem z arcibiskupské residence do velechrámu sv. Vítského, kdež pak bude slavnostní kázání české, pontifikální mše svatá, a po té slavnostní kázání německé.

Odpoledne o 4. hodině budou tamtéž slavné nešpory.

4. V pondělí 1. září v 9 hodin dopol. bude ve velechrámě slavná *zádušní mše svatá* za všechny v Pánu zesnulé biskupy, kněze a věřící církevní provincie České.

5. V neděli 7. září v 9 hodin dopol. bude ve velechrámě slavnostní kázání české, pak pontifikální mše svatá a po té slavnostní kázání německé.

Odpoledne o 3. hodině povede se z kostela u sv. Mikuláše na Malé straně společný slavný průvod všech farních osad *Malé strany se Smíchovem* do velechrámu, kdež pak bude české kázání a požehnání, jímžto prosebný průvod se ukončí.

O slavnosti Narození Marie Panny, t. j. 8. září budou ve velechrámě sv.-Vítském obyčejné služby Boží, totiž v 9 hodin kázání české, pak velká mše svatá a po té kázání německé. Odpoledne o 3. hodině nešpory.

6. V neděli 14. září v 9 hodin dopol. bude ve velechrámě slavnostní kázání české, pak pontifikální mše svatá, a po té slavnostní kázání německé.

Odpoledne o 3. hodině povede se z *kostela Matky Boží před Týnem* společný slavný průvod veškerých farních osad *Starého města s Karlínem* do velechrámu na hradě, kdež pak bude české kázání a požehnání.

7. V neděli 21. září v 9 hodin dopol. bude ve velechrámě slavnostní kázání české, pak pontifikální mše svatá, a po té slavnostní kázání německé.

Odpoledne o 3. hodině povede se z *kostela Panny Marie Sněžné* společný slavný průvod farních osad *Nového města s Vyšehradem* do velechrámu, kdež pak bude české kázání a požehnání.

8. V neděli 28. září, v kterýžto den spolu se světi svátek našeho zemského patrona, svatého Václava, sejdou se poutníci z Čech a Moravy v *kostele sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně*, odkudž o půl 8. hodině ráno slavné procesí do velechrámu na hrad se povede. Ve velechrámě bude pak slavná pontifikální mše svatá, a zároveň budou před velechrámem na třetím hradním nádvoří mše sv. slouženy u postavených tam oltářů.

Po ukončené pontifikální mši svaté bude ve *velechrámě* slavnostní kázání německé a zároveň na *třetím hradním nádvoří* kázání české a opodál kázání německé.

Za nepříznivé povětrnosti, kdyžby sloužení mše svaté, jakož i jedno i druhé kázání na zmíněném nádvoří král. hradu nemožno bylo, shromáždili by se poutníci a věřící *jazyka českého* v *kostele u sv. Jiří*, poutníci pak a věřící *jazyka německého* v *kostele u Věch Svatých*, kdežto by zároveň s dotčenými svrchu službami Božími ve velechrámě slouženy byly mše svaté a napotom kázáno a sice *česky* u sv. Jiří, a *německy* u Věch Svatých.

Odpoledne o 4. hod. slavné nešpory ve velechrámě.

9. Ve středu 1. října bude způsobem slavným položen *základní kámen* k dostavění velechrámu Pražského. Tato slavnost počne v 9 hodin dopol. mší svatou ve velechrámě, po kteréž před týmž chrámem položení základního kamene se vykoná, načež v chrámě *chvalozpěv sv. Ambrože* následovati bude.

10. V neděli 5. října v 9 hodin dopol. bude ve velechrámě slavnostní kázání české, pak pontifikální mše svatá a slavnostní kázání německé.

Odpoledne o 4. hodině slavné nešpory a „*Te Deum laudamus*.“

11. V tentýž poslední den jubilejní bude též ve všech farních a klášterních kostelích hlavního města a celé arcidiecése Pražské po obvyklém *odpoledním požehnání* slavné „*Te Deum laudamus*“ konáno a jubilejní slavnost u večer *zvoněním po celou hodinu* skončena.

12. Každou z nadřečených 6 neděl zahrnutých v době jubilejní bude též starobylý kostel u sv. *Jiří* na Hradčanech, v kterémž zakladatel Pražského biskupství, vévoda *Boleslav Nábožný*, a jeho sestra *Milada*, svým prostřednictvím o zřízení téhož biskupství velice zasloužila a za blahoslavenou ctěná, hrobky své mají, návštěvě věřících otevřen, i budou tam každou z

těchto šesti neděl v 9 a v 11 hodin mše svatá a odpoledne v 6 hodin vždy svaté požehnání.

Dne 16. září, o slavnosti sv. *Ludmily*, kteráž rovněž v kostele sv. Jiří svou hrobku má, budou tamtéž od 6. do 10. hodin dopol. každou hodinu mše svatá, v 10 hodin slavná zpívaná mše svatá, odpoledne pak ve 4 hodiny české kázání a potom slavné požehnání.

V Praze, 15. srpna 1873.

Bedřich,

kardinal a arcibiskup.

Sv. Klára.

Jeť smutno v Itálii: všude strach a křik
se od dědiny ku dědině deře,
an Bedřich císař, zpohanilý panovník
sám proti Církvi vojnu zdvih a ve svůj šik
i Saraceny a sběr lítou beře,
vše hrázou hyne — páni nepáni se třesou —
a roty Bedřichovy všude zkázu nesou.

A roty Saracenů za těch časů zlých
se na lup do Assisi města řítí;
kde kteří mohli, prchli z měst a bytů svých
a v slujích, na vysokých horách, po lesích
se každý hledí před žádavou krýti:
máť město Assisi své bašty, věže, brány
leč Saraceni mní se být již všeho pány.

Než před městem, hle, slavný klášter jest a chrám,
kde Klára v řadě svatém slouží Pánu,
a jakož král ji věčné lásky milo učí sám,
tak sestry milé ku nebeským výšinám
též učí ze pozemských brát se stanů;
i jak ten chrám a klášter Saraceni shlédli
ryk a radostný křik ty roty lité zvedly.

A roty divoké se řítí poskokem
tam, kde se před nimi pnou k nebi věže,
kde kříž se leskne na vrcholi vysokém,
a po kraji tom dalekém a širokém
všem hlásá: „Pán že věrné svoje střeže:“
již roty zevšad obemknuly stánky Páně
a na útok se strojí k uzamčené bráně.

Jeť brána pevná — vysoká je ohrada;
a v chrámu panny před oltářem klečí,
i úpí k Bohu, an vše slovem ovládá
a láskou svojí běhy světů pořádá,
by o dědictví svoje měl tu péči.
Než co se panny modlí: Saraceni lítí
se na ohrady derou — na bránu se řítí.

A panny v svatyni se modlí: „Pane, dnes
jak vezdy uchovej nás divých šelem,
ať z útrob našich může znít dík a ples,

že darmo nespěly Tvé služby do nebe
a za nás že jsi ved boj s nepřitelem!“ —
Tak pěly panny: a hlas v celém zazněl chrámě:
„Aj s vámi jsem a moje uchová vás rámě!“

V tom vrazi slezli zeď — ryk divoký a hluk
se náhle roznes' — otrás' širým dvorem,
a před branou to rachotí jak bouře huk,
a do vrat zavřených bije na sta ruk
a stěžeje se chvějí pod toporem;
již praská závora — již rozemkly se dveře,
a branou hluk se valí krvelačné sběře.

A vizte z chrámu ze velebné svatyně
aj panny pannu na stolici nesou;
jeť chorá Klára to, a přede co rekyně
tvář sinou, jasný zrak pne k nebes výšině,
ač ruce spjaté zdvižené se třesou,
a panna svatá nese v svátostnici zlaté
ven ze svatyně Tělo Páně svatosvaté.

„A slyš a viz těch panen kterak pěje sbor
„*O salutaris hostia*“ jim z duše vane
a vrahům v ústřety jdou směle na úkor,
an pomocí svou Pán jim kyne s věčných hor
dle zámělu své, věrným věrně dané.
Již panny stanuly a všecky padly nice
„*Da robur, fer auxilium*“ ještě zpívající.

Než vizte, co se děje — strňte, žasněte!
Hluk Saracenů ztichl a sběr ta lita
vše vážne jako druhdy skály zakleté,
a krvelačný vrah se léká dítěte,
strach dává ho a duši jeho zmítá:
tak strnou — a zas jakby běsi běsa hnali,
se branou náhle valí — na útěk se dali.

A panen sbor se vrací zase v Boží chrám —
vše Pánu nebes vroucí pějí chvály,
an mocí svojí davy vrahů potřel sám
i jasno znáti dal všem světa končinám,
jak proti nebi peklo marno valí;
již ve svatyni jsou — Klára Tělo svatosvaté
již staví zase na trůn v svátostnici zlaté.

A panny všechny s Klárou, chorou světici,
se chotí svému Kristu znova světi,
a celé město slaví Boží pravici,
jež okamžikem zaplašila vichřici,
a od úpadu kryla věrné děti.
Věst blaha od dědiny k dědině se valí
a v radost všude změnily se strach a žaly.
Václav Štulc.

Podobenství Otce Bonaventury.

29. Podivní hosté.

Jest země, v které členové jisté společnosti zavázáni jsou, v jistých lhůtách dávati veřejné hostiny. Každý, na koho řada dojde, častuje druhé dle možnosti, a nával hostů jest tím větší, čím proslavenější jest nádhernost a štědrost hostitelova. Co ale jest prapodivné, hosté nedotýkají se žádného pokrmu, který se jim předkládá. Zabývají se pouze tím, že sestavení jídel kritickým okem zkoumají; dávají pozor, kolikrát se na stůl nese, to jest kolikrát se nová řada jídel předkládá, a z kolikera pokrmů každá taková řada sestává; dále zkoumají úpravu omáček, jemnější neb sprostší výběr druhů masa, vína, ostatních nápojů a t. d., větší neb menší nádhery v pamlskách a ozdobné jich uspořádání. Pán hostiny vše dělí a nabízí každému hostu, co, jak ví, pro něho nejlépe se hodí. Většina však hostů ničeho nechce přijmouti, a častěji řkou sami k sobě: tato krmě tomu neb onomu lépe bude svědčeti nežli mně. Málo kdo bere si něco na talíř z toho, co se předkládá, avšak ani ten nedotkne se toho; má dost na tom, pozorně znamenati, zda-li hostitel půvabně krájí, aneb něco nabízí, hostinu dobře řídí a jemně i štědře pohostiti umí. Když byly veškeré pokrmy znenáhla již na stůl přišly, povstane domácí pán a všichni hosté odcházejí vyměňující si vespolek své náhledy o hodech, jimž právě přítomni byli. Jedni chválí, druzí haní; jedni jsou u vytržení, jiní velmi nespokojení, ostatní jdou střední cestou. Někdy, avšak přece jen velmi zřídka souhlasí všichni ve chvále aneb haně svého hostitele. Snadno se dá pochopiti, že takovéto hostiny nejsou dle toho, aby hosté ztůčněli. A v skutku jsou při vši hojnosti takovýchto líčených hodů všichni obyvatelé této země velmi hubení, vyzábli a mdlí; živořice znenáhla hynou.

Čtenáři! připadá ti za těžko uvěřiti, že by mohla na světě býti zem, kde tak prapodivný obyčej panuje? — Nuže slyš!

Tvá vlast sama jest ta země, a ty sám jeden z těch hostů, kteří se ti tak podivnými bývají zdají!

Ty vš, že sluhové náboženství úřadem vázání jsou, lámati věřícím chleb slova Božího, a jim v poučných a vzdělavacích řečích duchovní pokrm-skytati, jehož potřebují. Čím více vloh, čím větší výmluvnost má ten, jenž takovýto úřad zastává, s tím větší horlivostí bývá slyšán. Avšak kterak zachovávají se ti, jenž poslouchají řeči duchovní, které na našich kazatelkách se přednášejí? Zkoumají kritickým duchem, zdali si řečník učinil dobrý rozvrh, a jak jej provedl; zdali předmět dostatečně probral; zdali uváděl důkazy pádné, zdali sloh jeho řeči byl správný a uhlazený; zdali naučení jeho jsou nová, aneb zdali snad neohrívá věci již stokrát slyšené; zdali jeví v rozboru svém bystrost, v obrazech bohatost, v provedení statečnost, v myšlenkách hlubokost, v obratech rozmanitost, v pohybech ohnivost. Ti, kteří nejsou schopni úsudku o těchto věcech, dávají si pozor, zdali postava jeho jest zajímavá, paměť šťastná, posunek ušlechtilý a vlnavý, hlas silný a zvukný a výřečnost vznešená i lahodná.

Tu máte vše to, co posluchače při kázání zajímá. Ostatně ale nevybere si skoro nikdo ničehož pro sebe, nýbrž každý obrací slova trefná na jiné, a i když jednotlivci vnitř uznají, že jistá pokárání jich samých se týkají, když v mnohém vyličení sami sebe poznávají, jsou to přece jen rozvahy jednoho okamžiku, kteréž brzo beze všeho výsledku se ztrácejí, a tím způsobem nikdo nemá z kázání užítku. Ukončil-li kazatel svou řeč odcházejí posluchači a vyměňují si vespolek své poznámky o jeho přednášce a jeho osobnosti. Každý buď chválí buď haní dle stupně svého duševního pohnutí, a to jest jediný výsledek úřadu kazatelského. Za to nalezájí se duše všech těch křesťanů v stavu oné skleslosti a mdloby, již nedostatek duchovního pokrmu nutně s sebou přináší, a jímž neschopnými se stávají pracovati na svém spasení; z toho můžeme si řídkost víry a všech z ní pochodících ctností mezi námi snadno vysvětliti.

30. Nevděčník.

Loď bouří hnána ztroskotala se před samým přístavem, chtějí právě přiraziti k zemi. Bohatý měšťan, hluboce jsa dojat množstvím nešťastníků, kteří ve vlnách s neodvratnou smrtí zápasili, skočil do člunu

a spěchal jsem s nebezpečím vlastního života ku pomoci. Jeho horlivost dodala mu síly, s kterouž se pustil v boj s rozzuřenými vlnami v každém okamžiku jej pohltil hrozícími. Konečně po nesmírném namáhání dostal se k místu, kde loď se ztroskotala. Blíží se jednomu z nešťastníků větrem a vlnami sem tam zmítaných a přes sílu bouře podařilo se mu, jeho se uchopiti a do člunu jej dostat! Rád by byl ještě jiným tutéž službu prokázal; avšak moře bylo tak rozvzteklé, že šlechtitý úmysl jeho nedal se vykonati a on ku svému zármutku přinucen byl se dívati, kterak celé ostatní mužstvo lodní od vln pohlceno bylo. Vrátil se tedy s tou jedinou kořistí, již smrti vyrvati mohl, ku břehu zpět a byl v přístavu přivítán blahopřáním nesčíslného množství strachujícího se o jeho život a obdivujícího jeho zmužilost a velkodušnost. Přispívá nešťastníku, jehož byl zachránil, vším ku pomoci, čeho mu zapotřebí jest; obsypává jej důkazy lásky a nahraňuje mu čestným dobrodiním jeho ztrátu.

Jaké city dává tento člověk svému vysvoboditeli na jevo? Nepochybuješ, že bez přestání obdivuje a velebí s nadšením rekovný jeho skutek; že nemůže naleztí slov, jimiž by dostatečně vyjádřil mu díky, kterými srdce jeho naplněno jest. Chyba lávky! Místo aby srdnatému muži poděkoval za to, co proň byl vykonal, nezdá se mu to býti v pořádku, že také pro ostatní to samé neučinil, a táže se ho, výtku mu čině, proč nevysvobodil také všechny ostatní jeho soudruhy. „Nevděčníci!“ pravil kdosi, jenž slova jeho zaslechl, „což tě zbavuje záhuba ostatních povinností, kterou k zakladateli své spásy máš? Polituj smutný osud svých soudruhů; avšak neštěstí jejich má ti býti novou pohnutkou, abys tím více své štěstí ocenil a tím vděčněji se k onomu choval, jemuž za ně děkovati máš!“

Syvobodovci našeho století, poznejte svůj obraz v tomto podobství! Denně jest slyšeti vás rozumovati a se tázati, proč Bůh tolik národů v temnotách nevěry a v neznalosti křesťanského náboženství nechává; proč dopouští, že tolik národů kráčí v zaslíbeném bludařství; proč tolik lidí bez křtu svatého aneb v smrtelném hříchu umírá? Vy chcete prozřetelnost božskou souditi, chcete, aby se vám zodpovídala? Nevděčníci! kterak se můžete osmělití chtít Pána svého souditi a k odpovídání pohaněti? Nejste-li mu spíše nejživější vděčností zavázáni, že vám před tolik jinými dal přednost, aby vás v lůně své svaté církve vychoval, křtem

svatým omyl a k novému životu povolal i četnými milostmi svými obdařoval? Čím více vám rovných jeho milostí a přízně postrádá, tím dražší musí vám tato milost býti; a nemusíte-liž tím více se zavázanými cítiti k onomu, jenž vám spíše než jiným se milostivým prokázati ráčil?

31. Chudý svou vinou.

Muž, jenž v největší bídě byl upadl, chodil od domu k domu a prosil své spoluobčany o almužnu. Tisíckrát byl odmrštěn, nežli nějaký malý peníz obdržel, a přes vše běhání, trmácení se a dotírání nemohl ani tolik sehnati, aby život svůj obhájiti mohl. Pohnut jsa jeho bídou, zavolal ho kdosi do domu a pravil mu: „Znám velmi bohatého muže a při tom velmi štědrého, jehož velkomyslnost se jeho bohatství vyrovná; vyhledej ho, představ mu svou bídu, pros jej o slitování, a buď jist, že tě nejen laskavě uvítá, ale i svou štědrostí ti zjedná příležitost, bys mohl ostatek svého života spokojeně trávit. Co ti tuto rádím, to se již na přecetných chudých, kteří k němu se utekli, pravdou býti osvědčilo.“

Kdo by mohl pochybovati, že se náš žebrák hned tázal po jmenu a obydlí tohoto obdivuhodného dobrodince, aby tam pospíšil a jej o milosrdenství žádal? — Avšak on nic takového neučinil. On chtěl raději i nadále trojník po trojníku s velkým namáháním si ku denní své obživě vyžebřavati, nežli se obrátiti na bohatého, velkomyslného muže, jenž by byl najednou jeho bídě pomohl.

Horšíte se na tohoto ubožáka a pravíte, že zasluhuje toho, aby snášel bídu. Horšíte se tedy sami na sebe; neboť vás on představuje, a jeho jednání jest věrný obraz jednání vašeho. Není-liž vás denně vídati, jak se žebrotou zneuctíváte, žádající od tvorů statky, radosti a požitky světské, kteréž vám často odeprou a drazé prodají, a kteréž nikdy nepostačí, aby vás nasýtily? A přece to jen na vás záleží, přistoupení k nesmírně bohatému, nekonečně vlídnému Bohu, jenž by vám všechny pravé statky najednou dal, a veškeré vaše přání najednou a pro vždy by vyplnil.

32. Nápoj sladký a hořký.

Malý chlapec dostal se do špižírny. Pln touhy po mlskách, kteréž tu uloženy byly, ohlížel se kolem. Co mu nejdříve do očí padlo, byly dvě jasnou tekutinou napl-

něné nádoby. Chopil se první; avšak jedva byl okusil, otrásl se, zkrivil ústa a postavil rychle nádobu na místo; odstrašila jej totiž chuť pelyňku, jímž kraj nádoby natřen byl, aby se škodlivý hmyz do nádoby nedostal. Měl mu tedy obsah druhé nádoby nahraditi — jak doufal —; i nasadil ji rychle k ústům. Zde našel jeho jazyček většího upokojení. Kraj této nádoby byl natřen medem, a proto byly první kapky, které vsál, tak sladké, že nemohl odolati pokušení, vyprázdniti láhev jedním tahem až na dno. Ach, byl to jed, jenž tak libě chutnal! Hospodyně jej byla nalíčila, aby se zbavila zvířátek zásoby její kazících; i učinil životu nebohého chlapce, jenž své neopatrnosti a mlsnosti trpce pykati musel, v několika hodinách konec.

Vy jinoši a vy panny, jenž v horoucí nárůživosti dychtivě radosti tohoto života užívati chcete, vy přecasto se podobáte tomuto děcku. Hořkým zdá se vám býti první zapření sebe, v němž se na dráze ctnosti a nábožnosti cvičiti musíte. Ostražitost ohledně všech náklonností srdce, pokora, sebezapírání, sebrání mysle, ustavičnost modlitby, přísné plnění povinností, odříkání se nádhery a marnosti tohoto světa, čeho všeho k pobožnému životu jest potřebí, to se mladistvé lehkomyšlnosti nechce líbiti. S ošklivostí se od toho odvracíte; netušíte ale, jak se tím nesmírně sladkého míru a požitů nebeské blaženosti zbavujete, kteráž v tom skryta jest a vám hojně nahraňuje za hořkou chuť prvního pokusu a za obtížnost, která na počátku se vyskytá, vás odměňuje.

Odvrátivše se od Boha, obracíte se k světu, jenž vás přátelsky vítá. Sladké radosti a rozkoše, které vám nabízí, lákají vás mocně k němu. Slibuje vám hory a doly — úplné vyplnění všech vašich tužeb. Než běda vám, věříte-li jeho lživému slovu, přisáháte-li k jeho praporu! Kalich radosti, který vám nabízí, jest pouhý jed, a pravému životu duši vašich učiní konec.

33. Dva bratři.

Dva bratři žili v téměř městě, měli ale velmi rozdílný osud. Jeden byl pletichami svých soků vyloučen z více výhodných míst, jichž byl hoden, a žil v skrytosti. Jeho nepatrné jmění utrpělo smutnými pohromami škodu. Jeho nesličná postava odvracela každého od něho, a zavadala příčinu k štiplavým úsměškům. Avšak veškeré tyto nepříjemnosti činily na něho nepatrný dojem a

nerušily jeho veselou mysl, poněvadž když do domu svého vkročil, v něm pečlivou a milovanou choť, milování hodné a jej celující dítky, věrnou a pilnou čeleď našel, a všichni se snažili, jemu se zalíbiti a co možná největších radostí mu připravit.

Druhý bratr požíval ve světě největší vážnosti. Byl bohat, a velmi si na tom zakládal. Jeho vědomostem a vlohám všichni se obdivovali. Jeho krásná postava a jeho zdvořilé chování každého mu naklonily, a každé podniknutí se mu zdařilo. Avšak vše to nečinilo jej šťastným, protože kdykoliv přišel domů, našel zde urputnou, žárlivou, zlostnou, svéhlavou ženu, nevdecné a neposlušné děti, surové a hrubé služebnictvo, což mu ztrpčovalo život a kalilo veškeré radosti, jichž mohl, když byl vzdálen domácího kruhu, požívat.

Tito dva bratři jsou obrazem dobrého a zlého člověka. Dobrý může býti přírodou špatně obdařen, osudem zmítán, od lidí opovrhován a zrazen; avšak svědomí dobrého svědomí poskytuje mu útěchu za všechno, a dává mu i ve víru neštěstí počítovati pravé rozkoše. Zlý člověk ale může míti nejsvůdnějších vloh, bohatství, cti, vnější uhlazenosti; může si tisícero radovánek zaopatřiti, a všechna přání svá si vyplniti — štěstí jeho jest přece jen zdánlivé, poněvadž mu výčitky svědomí všechny radosti kazí. Pakli ale zlý člověk i tenkrát když všechno se na něho jen usmívá, ve vnitru svém má trýzeň, která mu nedovoluje býti šťastným — jak smutné teprv musí býti jeho postavení, pakli ho prozřetelnost vydá v šanc nehodám a neštěstí, které zasluhuje! Kde nalezne útěchy?

„Ovšem,“ praví znamenitý spisovatel, „že všechny nepřijemné události nás zvenčí potkávající nás opět jen na nás vráží. Jest nám tudíž klidného útulku potřebí, kam bychom se uteci mohli. Avšak jen lůno ctnosti jest sto, nám takového útulku poskytnouti. Všechna shovívavost samolásky nezabraňuje, bychom si aspoň část toho vyčítili, co si vytýkati musíme.“

„Měj dobré svědomí“ praví nábožný spisovatel knihy „O následování Krista,“ „a budeš míti vždy radost! Dobré svědomí jest sto unestí mnoho břemen, a jest uprostřed soužení vždy veselé. Ale svědomí zlé jest vždy plno bázně a nepokoje. Zlí lidé nemají nikdy pravých radostí, a nepožívají nížádného vnitřního pokoje. A i když se tím chlubí, nevěř jim; neboť „bezbožnému není pokoj.““ praví Hospodin.

Památka na druhotiny,

jež vys. důst. p. Jos. Hlaváček, tajný J. S. Pia IX. komorní pán, čestn. kanovník Staro-Boleslavský, záslužně bývalý k. a. Brandýsský střídník a okresní školdozorce, rytíř řádu Frant. Josefa, atd., děkan ve Vínově v srpnu 1873 slavil.

Na výšině v kraji rajském
stříbrovlasý stojí kmet;
vidí zde, co zvelebila
činnost jeho — řadou let:
dílo velké vykonáno,
zdarem nebes pozhánáno.

Dálné nivy, s klasův zlatem,
ruka jeho pěstila;
sady, schránka plodův sladkých,
k budoucnosti štěpila:
ó té srdci blahé chvíle,
ovoce té spatřit pile!

* * *

Tak i ty, náš kmete vážný,
stánek na té výši máš:
na dědinu zvelebenou
s ukojením pohlídáš;
zde svou hřivnu hojných činů
v ruce kladeš Hospodinu.

Sluha Páně, lidu přítel,
věrný syn své otčiny,
rozséval jsi blaha sítě
v rodné srdci hlubiny:
vděčná paměť věnce vine,
jichžto cena nepomine.

V památnou kdež dobu vůkol
kyne tobě sláva čest,
v osvědčení úcty, lásky
přijmi našich srdcí zvěst:
„Dlouho mezi námi blahý
ještě trvej, bratřím drahý!“

Fr. Doucha.

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešnáka.

(Pokračování.)

III.

Bárta byl s Aronem posud ve spojení.

Obilí mu ovšem přinášeti nemohl, ale Aronovi na tom záleželo, aby s ním jednou mohl vésti staré šmejdy a proto mu nyní hleděl dopomoci přede vším ke službě.

„Budeme se pak míti oba dobře,“ říkal žid, podněcuje a vybízí Bártu, aby jednal dle jeho rady. Za nástroj si vyhlídli hospodského na Samotách.

Bárta vypravoval totiž jednou Aronovi, jak by se dalo na Samotách lehce a výnosně pytláčiti, a spílal si sám hlupců, že pokud tam byl, tak vhodné příležitosti neužíval. Zající prý za tuhé zimy dobíhají až na senník. Kdyby byl na Samotách, zařídil by si to chytřeji. Myslivců netřeba se báti, neboť na hospodu nebudou míti nikdy podezření, spíše na okolní chalupy. Aron byl řečí Bártovou zcela unešen a měl na sta plánů v hlavě.

„Což by se nedalo nějak navléci, aby přišel Bárta zase na Samoty?“ — vyzvídal žid.

„To půjde ztěžka.“ —

„Mám dobrý nápad! Je tam blíže hospody chalupa, nemohl by se tam Bárta nějak přitlačit? Ten domkář je dle všeho chuděra, nějaký ten desetník byl by mu také dobrý.“ —

„To je košinář, s tím není radno něco začít,“ odbyl Bárta žida co nejrozhodněji. „Zdá se mi k tomu příliš neobratným a skoro až hloupým, mohl by mne přivést do chládku.“

„Dá se tedy zase ke Koníčkovi!“ vytasil se žid hned zase s novým nápadem.

„Ten mne nevezme!“

„Vezme! — musíme ho ale dříve vzítí drobet do prádla. Musíme ho nejprv učiniti na zvěř co k jeho domu zabíhá pozorným. Musíme mu pak nechat něco lapit — a tím se časem navnadi tak, že bude náruživým pytlákem. Ty se mu nabídněš za náhončího a pomocníka; já budu odbírat od vás kůže, maso a co bude k prodeji a — budeme se pak míti oba dobře!“

Po té následovalo ještě důkladné ponaučení o tom, jakým způsobem Koníčka do prádla vezmou, jak se žid vyjádřil. Konec všeho byl, že Aron odevzdal Bártovi železa a vyslal ho ku Koníčkovi, aby zkusil své štěstí. Jak tam pochodil už víme. Bárta byl již zase u Arona, aby ho zpravil o výsledku své výpravy, an Koníček ještě časem vyhlížel z okna, jestli nikdo nepřijíždí; nebylo však daleko široko ani živé duše spatřiti. Myslel zase na Bártu. I při obědě zavedl o něm hovor, a mezi jiným se též zmínil, že od něho koupil železa na tchoře. Koníčkovou to netěšilo a pravila, že je mohl Bárta někde odciziti, a kdo takové věci kupuje, že podporuje zloděje a stává se účastným

krádeže. Za to ale syn Josef byl tomu velice rád, že otec železa koupil.

„Něco podobného jsme měli už dávno v domě mítí,“ pravil, když matka odešla do kuchyně. „Každé ráno pozoruju nyní, co tak silně mrzne, u senníku a u kůlny stopy po zvěři. Musíme to již dnes zkusiti, co se dá se železy dělat.“

Když přišla Koničková ku stolu již se o tom nemluvalo.

K večeru začalo silně mrznouti. Koniček byl zase sám ve světnici. Seděl za stolem a přemýšlel, o čem ale nelze na vlas uhodnouti. Po nějaké chvíli se zdvihl, jak by se byl na něčem ustanovil a šel do komory. Hledal železa; kam je ale ráno položil, tam je nenašel. Rozhlíží se po komoře — a hle, v tmavém koutě sedí na truhle Josef, má železa před sebou a zkouší je, jestli lehce spouští. Zkusili to oba, železa spouštěly lehce. Oba měli ze želez radost a byli žádostivi prvního naličení, ač jeden před druhým tuto radost tajil a lhostejným se stavěl.

„Dnes bude silný mráz, naličím, něco se může lapiti,“ pravil Josef k otci bera železa pod kabát a odcházeje z komory.

„Jednou to zkusiti můžeme,“ prohodil Koniček suše; jako by mu na takových malichernostech mnoho nezáleželo. —

Na zadní části Koničkova statku vypíná se příkrý vrch, na jehož temeni počiná hustý daleko široko se táhnoucí les. Na patě samého vrchu stojí senník, tak že možno s vrchu rovnou nohou k jeho dvírkám přijíti. Pod senníkem nacházejí se chlívy, do nichž se jde ze dvora. Zajíci za tuhé zimy zabíhali skutečně z lesa až k dvírkám senníku sbírajíce po sněhu sem roztroušené kousky sena. Josef upevnil železa u dvířek senníku, napjal je a vložil do nich kus sena. Nemělť úmyslu naličiti na tchoře, nýbrž na — zajíce.

Časně ráno ještě za tmy vykradl se tiše z domu, aby se podíval, zdali přes noc nic se nechytilo. Jako člověk, jenž má špatné svědomí, plížil se Josef kol kůlny k senníku. Najednou se zastavil a trhl sebou, jako by se byl něčeho ulekl. Čeho pak, vždyť zde nikdo není! A přec — u želez stojí černá postava. Snad jej někdo viděl, když léčku kladl? Mohl by to býti košinář, myslí Josef a ustoupil za roh kůlny, aby sám neviděl, mohl nemilého dobrodruha pozorovati. Ten však již i sám spozoroval, že mu někdo na blízku, v sněhu chrupající kročeje Josefa vyzradily. Uleknul se též.

„Je zde někdo?“

Josefovi spadl kámen ze srdce. Není to hlas košinářův, aniž nějakého cizince, nýbrž hlas otcův. Koniček se též nemohl rána dočkati a přivstal si ještě dříve než Josef.

„To jsem já!“ odpoví Josef, vyjde ze svého úkrytu a již stojí před otcem, jenž drží v pravé ruce rádného zajíce, kterého právě z želez byl vytáhl.

„Tys mne notně polekal, čumile, myslil jsem, že to někdo cizí,“ oddechl si Koniček. „Tu hleď! — laplo ho to čtveráka, rádný to chlapík!“ — Při těch slovech zdvihl Koniček zajíce za běhy, jako by jej potěžkával.

První lov se podařil; otec i syn nemálo se tomu raduje. Ač se jeden před druhým tají a skryvá, má přec jeden i druhý na sta plánů v hlavě, jak pilně budou pytláčení provozovat. Svědomí se ovšem mocně ozývá, že to nemá býti, a že zajíc, jež domů nesou, jest věc kradená, leč Koniček ten hlas v sobě tlumí a hledí jej udusiti i v synovi.

Jen Koničková se zarazila, když ji manžel v kuchyni zajíce odevzdával. Slyšela včera o Bártovi, o železech, lekla se, že se snad manžel dopustil krádeže. Chtěla věděti, odkud zajíce má? Nestalo se to ještě nikdy, aby jí byl nějakého přinesl, obstarala a koupila jej vždy sama, když přišly svátky, nebo nějaká slavnost.

Koniček ji odbyl, že nemusí všecko věděti, aby se jen starala o kuchyni a zajíce dobře upravila, a aby ji zastrašil a dalším jejím otázkám se vyhnul, doložil jaksi pánovitě, že on musí tak jako tak vše, co do kuchyně přijde, sám platit. Když se ale ještě jednou ptala a zřejmě mu řekla, že jej snad upytláčil, tu spustil Koniček plnou hubou. Řekl, že dělá hraběnku, že chce aby platil vždy hotovými, že by musel mítí dle jejího vydání panské důchody. Aby se jen podívala, kolik vozků nyní přijíždí a co od nich utrží, že musí čeledína na darmo živit — a tak jí toho vyzpíval a vyčetl celou litani.

Koničková z řeči manželovy čím dál tím určitěji poznávala, že její podezření není liché a aby jeho námitky vyvrátila, poukázala mu na jiné lidi, kteří ani tolik nemají jako oni a přec poctivě se živí a za příklad uvedla mu košináře Janotu; leč tu byl teprv oheň na střeše. Zmínkou o Janotovi se starý drak zášti v Koničkovi znova pobouřil.

„Jen mě nedopaluj!“ rozpráhl se man-

žel zlosti soptě. „S takovým nuzákem, jenž leží celou zimu za pecí a jí brambory, se měřit nebudu. Chci mít pořádnou stravu, jak se na člověka sluší.“

„Treba chudě a skrovně, jen když poctivě,“ doložila ještě mírně manželka. Hospodský však sotva již její poslední slova zaslechl, zabručel něco jako o spřeží a o holotě, bouchnul dveřmi, že se to po celém domě rozlehlo a zmizel z kuchyně.

Koníčková se zarazila a hleděla za rozhněvaným manželem. Takový výstup nebyl u nich častý. Dala se po chvíli zase do práce, časem ale stírala zástěrou slzy, jenž jí kanuly po tvářích.

Otec a syn byli po pytlacení jako posedlí. Večer nalíčili zase a ráno našli zase žádanou kořist — rádného zajíce. Bártu by byli v tom okamžení radostí obejmuli. Již se i dorozuměli, že mají oba zálibu v pytlacení a jeden před druhým se s tím neskrývá. Josef otce všemožně podporuje a zastává. Vstane někdy i o půl noci, aby se podíval k železům. Najde-li zajíce, napne ještě jednou, aby se přes noc chytili dva. Často se to podaří.

Koníčková ví o všem; spíná ruce, prosí, domlouvá, hrozí tresty, jež je stihnou a stihnouti musí, jestli tomu myslivci přijdou na stopu a celá záležitost se dostane k soudu. Ale nic na plat. Jiskra vášně jednou se vznávší roste čím dál tím více a žid Aron a Bárta ji ze svého úkrytu rozdmychují.

IV.

Hospoda na Samotách stala se pravou pytláckou peleší. Koníček se poslední čas o své posavadní zaměstnání nestará, ať kdo přijede nebo ne, všemu jedno. Čeledína, jenž obstarával vozkům koně, docela ze služby propustil. Když ale vozkové byli nespokojeni a chtěli mít člověka, jenž by jim vypřáhl koně a pokrmil, vzal Koníček zase do služby — Bártu. Nečinil to tak k vůli vozkům, jako k vůli sobě, aby jej v pytlacení podporoval. Svěřil se mu se vším a Bárta jej v pytlacení ještě více zaslavil.

Zima již dávno minula, sníh slezl, se železy se nedalo nic více dělati. Jednou odpoledne se vydal Bárta na cestu, a večer přinesl tři ručnice, aby měl prý každý svou. Koníček, ač sám ručnice zaplatil, mnoho se po tom nepidil, odkud je Bárta má; byl tomu rád, že je tak rychle obstaral. Od té doby začalo se pytlacení provozovati ve větších rozměrech.

Mysl Koníčkova téká jen po lese a po polích, aby hodně zvěře ukořistil, o tom přemýšlí dnem i nocí. Pytlacení počalo se mu stávati náruživostí. Syn a Bárta jsou mu pravou rukou, ba mnohdy dovedou i více než on.

Všickni tři vycházejí večer, ano i za noci do lesa na číhanou a vracejí se mnohdy až k ránu. Zameškané spaní si nahrazují za dne. Střílejí nejenom zajíce, nýbrž i velkou zvěř.

Kdo se oddal slepě nějaké náruživosti, ten se neleká žádných překážek, jež se mu v cestu staví. Byť i zřejmě viděl, že spěchá vstříc své záhubě, nasazuje vše, jen aby chťiče své ukojil. Takový člověk hyne na duši i na těle.

Nejinak má se to s hospodským na Samotách od té doby, co se náruživě oddal pytlacení. V kostele ho není viděti ani o velký svátek. Je-li svátek nebo neděle, ustrojí se sice do svátečních šatů, na služby Boží ale nejde. Čeká obyčejně až lidé přejdou a na silnici a polních cestách, kudy se lidé do chrámu ubírají, není živé duše spatřiti. Pak vyjde do polí a ohlíží se opatrně na vše strany, jestli ho nikdo nepozoruje — máť namířeno do lesa. Sejde-li se náhodou ještě s některým známým, je všecek ulekán a zaražen — říká, že si jde prohlédnouti osení a jestli se mu neděje škoda na lukách a pastvinách. Tak klame a šálí jiné, nejvíce ale sebe.

U lesa v poli má nalíčeno na koroptve, a u panské obory, asi půl hodiny od hospody vzdálené, na bažanty. Najde-li žádanou kořist, ukryje ji v lese a večer pro ni buď sám, nebo Josef dojde. Myslí-li, že nikoho nepotká, jako v neděli mezi službami Božími, tu ji vezme hned za dne a klikatými cestami, jako podloudník unáší ji k Samotám.

Sklame-li jej naděje v kýženou kořist, bývá mrzut a počíná si jako rozervanec. Obětí Koníčkovy zlosti stává se obyčejně jeho žena.

Od té doby, co se muž této ohavné náruživosti oddal, musí od něho mnoho příkoří zkouseti — jest pravá trpitelka. Nesmí si nikomu postěžovati, co ji hněte a trápí. Vyzrazením hnusné krádeže mužovy přivedla by celou rodinu v hanbu. Koníček se sice před ženou skrývá a tají, jak může. Nešťastník! má i syna k tomu, aby matce vše nevyzrazoval, říká, že nemusí o všem věděti, ženské že jsou klepny. Koníčková ví však o všem. Prosí opět a opět, hrozí, zapřísahá muže i syna ukazujíc na zhoubné

následky, jež se již dostavily a ještě dostaví, jestli se v čas nezpamatují a neobratí. Vidí patrně, že manžel i syn hynou na duši. Předstírá jak i obchod jejich klesá a hyne a půjde-li to tak dále, že se zadluží a hospodu budou muset prodat. Koníčeková má úplnou pravdu v tom, co muži a synovi vytýká.

Hospodářství u Koníčků se poslední čas skutečně zanedbává a obchod jde jak se říká od desíti k pěti. Vozkové vidouce, že jde na Samotách poslední čas vše místo na líc na rub, a bojíce se Bártý, jež už znají, podivně tuto změnu přetrásají a kdo nutně nemusí, na Samotách ani nezastaví.

Přes to všecko si ale vášní zaslepený Koníček ustavičně lichotí a nechá si lichotiti od Bártý i od syna, že pytlacení vynáší více, než hospodářství i s hospodou dohromady. Tuto klamnou důminku vštípil Koníčkovi do hlavy Aron, aby se mu pytlacení lépe zalíbilo a on mohl z něho více těžiti. Koníček šel na lep.

Nedlouho totiž po tom, když Koníček několik zajíců do želez lapil, dostavil se Aron na hospodu s otázkou: je-li něco na prodej? Hospodský mu nabídl zaječiny. Aron se staví, jako by se mu kdo ví jak líbily a podává hospodskému dvakrát tolik, než zač kůže stojí, s tou však podmínkou, aby je přenechával vždy jemu. Dohodli se. Koníček má radost, že tak dobře prodal, Bártu mu na oko pochlebuje, že i žida dovede napálit. Aron přichází častěji a kupuje nejen kůže, nýbrž i zvěř, která se na Samotách upytlačí, a prodává ji do města.

Žid platil z počátku dobře. Ale čím více zvěře dostával, tím více se ošíval, že mu obchod nevynáší, že by musel prodělati — a platí čím dál tím méně. Koníček se židovi opřel, řekl, aby měl přec svědomí a platil jako z počátku, ale žid se mu dal do očí do smíchu.

„Nebuďte bláhový,“ řekl, „vezměte co dám a buďte spokojen. Můžete býti rád, že vám zvěř odebírá a že — mlčím. Je-li vám to málo, prodejte si zvěř komu chcete, já ji nemusím mít. Pak za vás ale nestojím — myslivci jsou slídilové. Rok, dvě leta mezi čtyry stěnami nejsou pro nikoho hezké vyhlídky. Rozmyslete si to, tatíku! Zaslechl jsem tu a tam již všelicos. Pokud mohu, vymlouvám a držím vše pod pokličkou.“

Aron věděl dobře, proč takto mluvil: blížil se podzim a tu doufal od Koníčka nejvíce vytěžiti.

Koníčkovi bylo najednou, jako by bylo

před ním z čista jasna uhořelo. Chápal zcela dobře dosah slov Aronových. Svěřil se mu před nějakým časem, odkud zvěř má. Žid se tenkrát stavěl, jako by mu na tom nic nezáleželo, nyní se ale Koníček přesvědčil o jiném. Slova: „že mlčím“ — „rok, dvě leta mezi čtyry stěnami“ — vyburcovala jej ze zlohubné náruživosti, již se už zcela oddal, a jako strašný ohlas hučela mu ještě v hlavě, když byl Aron již dávno dům jeho opustil. Koníček byl zničen. Hlava mu šla kolem, nohy se počaly pod ním chvěti, byl by málem sklesl k zemi. Zasedl za velký zelený stůl u okna a opřel hlavu o dlaně. — (Pokračování.)

O blahoslavené Miladě.

Že též u pleti slabé se zdravý
rozum najde a moudrá porada,
jenž by šlechtila i mužské hlavy,
dokazuje svatá Milada;
ta slynoucí osvětou v tom věku,
kdež byl vzácný úkaz učenec,
zdíla zprávu, za niž věčných vděků
povinen jí každý vlastenec.

Ještě Čechy biskupa nemajíce
pod Řezeňskou berlu patřily,
synové té země za hranice
pro posvěcení si chodili.
Těžce nesa to Boleslav prvý,
by byl biskup v Praze, se snaží,
Řím však odpírá; neboť že krví
bratra zhyzděn, naňho nevraží.

Co však zavinila lita stráž, že
to již napravil kajicný duch,
bratrobijec tak vyplácí dluh,
že svatou zas v rod uvádí kázeň.
Syn jeho Boleslav pro dobrotu
srdce vůbec Nábožný sluje,
Milada pak ušlechtná ctností
Boha ctí a bližních miluje.

Co se tedy nezdařilo otci,
dovést usiluje zbožný syn;
neboť ví, že osedí na stolci
pevně, o oltář-li podepřín;
ale komu tak povážné zprávy
poručí, kdo půjde k papeži
a zjedná to u všech křesťan hlavy,
ať Čech svého biskupa obdrží?

Vtipná sestra v duchu svém obádá
jeho pěst a dí k Boleslavu:
„Bratře! dej, prosím, mi výpravu.“
„Kam hodláš, Milado?“ „Já bych ráda
„do věčna tam města k svatu otci,

„kamž už zdávna jsem zatoužila,
„zvláštní péče mi leží na srdci,
„již by ráda mu doporučila.“

Tu její řeč uslyše ustrnuje
brat Boleslav a nic neříká;
když pak rozmysliv se považuje,
jak ona moudrostí vyniká,
za boží pokynutí to klada
všecku žádost svou jí vyjeví,
úvěrný list s plno-mocí dáda
s četným průvodem jí vypraví.

I když před papežem stane kněžna
ruku polibivši Janovi
uctivě skloní s' a v slova něžná
takto rozvážlivě promluví:
„Otče svatý! již teď od století
„v lůnu církve Čechové sedí,
„a své matky se co věrné děti
„nadržíc i krev pro ni cedí.

„Žádný lid snad s obětmi takými
„tak velebné svatyně nestaví,
„a tak vroucně s obřady svatými
„hlasonosně Boha neslaví.
„Kdo však nám má světit naše chrámy,
„kdo boží sluhý a svatý kříž,
„když vlastního biskupa nemáme?
„do Bavor pak nemalá potíž.

„Nic nedím, že synové té země
„jsou našeho jazyka neznalí;
„jakž porozumí pak naše plémě
„těm, jichž oni by nám přislali?
„každý národ s rodným svým se těší
„svémuž domácímu biskupu;
„hodní jsou pastýře svého Česi,
„by měli ním k Bohu přístupu.

„Ejhle! brat můj, vévoda, svat otče!
„šle mne k Tobě, Tvou služebnici,
„aby ráčil, Kristův následovce,
„biskupskou nám zříditi stolicí!
„Mám však, Otče! ještě jednu tužbu
„zbožnou, ač Svatost Tvá povolí,
„chci zavesti panny v boží službu
„pod svatého Beneše řeholí.

„Ustavím je, kde Vratislav v Praze,
„děd můj, chrám svatu Jiřímu zdíl;
„o jich výživu nebudeť nesnáze,
„v úděl dám jim panský svůj podíl.
„Když, svat otče! tak splníš to dvoje,
„bude tvé památce žehnáno,
„poznáš nás co věrné dívky svoje,
„a všech srdce budeť oddáno.“

I když takto vážně je dořekla
úvěrný svůj list podávajíc
stolce jeho ku stupni přiklekla
za požehnání ho žádajíc:
tu papež Jan nemoha odolati
výmluvnosti děvy rozmilé
dav jí požehnání káže vstáti,
a podáním berly té chvíle
ustanovená tu abatýši
svato-jírskou kněžna Milada,
Čechovi pak dána v svaté říši
biskupa vlastního vysada.

Do Prahy přišedší děva milá
ode všeho lidu i od brata,
ana tak vše zdárně pořídila,
s nevymluvným plesem přijata.
Byl tu poutník ku hrobu svatého
Václava z Děvína přibylý,
Dětmar, zbožný mnich; jej za prvního
biskupa lidé si zvolili.
Milada pak co pravá dcera
Beneše svatého vši svou péči
stavbě svato-jírska kláštera
věnovala s snažnou samo-děčí,
a v pověsti svatosti skonavši
od všech od zbožných oželená
slávy nebes korunu přijavši
v stříbrněl tam rakvi složena.
Složil Jan Wlček.

D O P I S Y.

Od Přeštic 18. srpna 1873.

(Kněžské prvotiny p. hrab. Schönborna.)

Město Přeštica v Plzeňsku bylo dne 15. t. m. svědkem slavnosti vzácné. Jeden z vys. uroz. pánů hrabat ze Schoenbornu, ct. p. hr. František uvázal se v to vznešené dědictví, které podává vyvolenci nebeskou přízeň spojenou s pozemským sebezapřením, aby věděl a poznal, že tato přízeň jest dar pocházející od Otce světél. Co věrný ctitel Matky P. vyvolil si k slavení svých prvotin svátek na nebevzetí bl. P. Marie, jejížto počtě děk. chrám P. v Přešticích jest zasvěcen. Jest to chrám důstojný od OO. Benediktinů nákladně zbudovaný a prostranný, že by i s každým biskupským závodit mohl. Jeho hlavní oltář nákladem hrab. p. primicianta ozdobený zářil v lesku květin a četných voskovic. Téměř celá příroda se skvěla v rouchu svatebním, nebe se usmívalo z modrého blankytu v lesku slunečním. Z poblížkého hrab. sídla v Lukavici zavítal o 10. hod. slavný průvod do děk. chrámu P. s mnoha vznešenými hostmi okolní šlechty a valným davem lidu domácího i přespól-

ního. Po žalmech a modlitbách kráčel vp. primiciant v rouchu skvoucím k oltáři Páně. —

Tajemná a vznešená to slavnost! na zemi se slaví a nebesům patří. Posvěcení, obět, předmět i povolání, vše jest milostné, nebeské, týkající se člověka nadpřirozeného. Mládenec tu kráčí k oltáři, zanícen láskou k Bohu a tajemnou obětí, kterou jeho čistá, posvěcená ruka co pokorný nástroj přináší, tu počíná obět jeho úplného odevzdání, tu, kde se libá vůně nejsv. krve Kr. P. k trůnu B. vznáší, tu vystupuje i z čistého srdce vonný zápal nadpřirozené líbeznosti a krásy. Stoupaje k oltáři míní to s Bohem upřímně a Bůh s ním, jelikož si ho v hluku světském vyvolil a posvětil, za to má on svět posvěcený Bohu navrátit řídě se slovy písma sv.: „Co na hoře jest, mějte na mysli, nikoli co jest dole.“ Pročež se béře k oltáři jako beránek obětní, aby se svou obětí na vždy se pohroužil v obět Boha svého, aby pozemské za nebeské vyměnil vešel do říše milostí, jichž kněz lidu vymáhá pokračuje tak v díle spásy co zástupce a spolupracovník Boží. U oltáře stojí o několik stupňů povýšen nad lidem na znamení, že se denně modlí při mši sv. „vzhůru srdce!“ — Vzhůru se povznes ty mé blažené srdce a táhni za sebou všechny, kteří na tě co svého duchovního vůdce hledí, vzhůru k Bohu, jenž tě k Sobě milostivě postavil, abys zaníceno plamenem jeho obětí jiné rozněcovalo, a jednou při žni obecné s bohatými ctnostmi vešlo do věčnosti, provázeno srdci láskou planoucími, která jsi bylo lásce Božské získalo! Ba v pravdě! — Není slavnosti významnější, vznešenější a velkolepější nad slavnost kněžských prvotín, jelikož se člověk nikde neobjeví v takové ideální proměně, nikde se nedobere takové výše jasného Tábora a nikde mu nekyne za naší doby tak jistě zahrada Olivetská, jako ve stavu duchovním! Milovat duše, které Kristus miloval, sloužit těm, jimž on sloužil: to přináší utrpení, které on podstoupil.

Ponořen v pokorné vzývání Boha, odloučen od lomu světa a rozdílen milostmi, jež se v něm a vůkol něho řinuly, slavil vp. primiciant tajemství B. S posvátnou zbožností a vzorným pohnutím posluhovali mu assistenti veled. pp. Frant. Příkosický, b. vikář Lukavický a Josef Pekárek, děkan Preštický, oba zkušení a vytržení dělníci na vinici Páně; zajisté, že prosili Pána, aby nový p. bratr jejich byl také věrným sluhou církve Kristovy. — Obět nejsv. byla

ukončena. Načež počal nábožný obyčej, dle něhož si zbožní věřící novosvěcencem dávají žehnat, vážíce k tomu cflí mnohdy cestu dalekou. Přiklekli nejdřív rodiče a příbuzní, potom kněží a ostatní věřící, a on klada jim ruce na hlavu — kněžím na ramena — žehnal jim ve jmenu Boha trojjediného. Nábožný a krásný to zajisté obyčej plynoucí z vroucí úcty k nejsvět. Tělu Páně! A pročby hojně nežehnaly ty ruce, jež byly tak šťastné, že žehnajíce vykonaly poprvé proměnu spásonosnou! —

Po ukončení slavnosti církevní odebral se průvod nazpět do zámku Lukavického, a mnohý dělník na vinici Páně oživiv upomínku na své dávné prvotiny tázal se v duchu: „Čím odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi? Kalich spásení vezmu: a jméno Hospodinovo vzývati budu. On jest podíl dědictví mého!“

KRONIKA.

Z Prahy. K zprávě v čele t. listu o církevních slavnostech v nastávající době jubilejní dokládáme, že první neděli jubilejní, t. j. 31. t. m. v chrámě sv. Vítkém kázati bude česky nejdůst. p. biskup Budějovický *Jirstk*, německy pak p. biskup Mohučský *Ketteler*.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 26. srpna na Karlově, od 27—30. u sv. Bartoloměje na Starém městě, 31. srpna a od 1. do 3. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž včera o půl 8. h. ráno sloužil mši sv. u sv. Bartoloměje v konviktské ulici, kdež pouť se konala, zůstane po celou dobu jubilejní v Praze.

— J. Veličenství císa. Ferdinand a císa. Maria Anna věnovali italské kongregaci za příčinou její výroční 300leté památky na opravu *kaple* po 1000 zl.

Z Moravy. Na poslední rouhavý spis Padařovského rolníka Alfonse Štastného sepsal slovatný archivář Brandl v Brně odpověď, kteráž se již tiskne a co nevidět vyjde co brošura asi tříarchová. Dle „Hlasu“ dostane se v ní Padařovskému mudrci poučení, na kteréž zajisté do smrti pamatovati bude a kteréž mu také chuť zažene k dalším podobným spiskům.

Z Německa. Provádění pověstných zákonů církevních má v zápětí vždy ostřejší spor mezi církví a státem. Arcibiskup Poznaňský, Měčislav Ledochovski ustanovil kněze Arudta proboštem ve Filehne, aniž by

se byl ptal příslušného přednosty kraje. Za to pohnán byl 8. srpna před krajský soud, aby se z toho zodpovídal. Nedostavil se, nýbrž oznámil písemně, že z ustanovení církevních vládě účet klásti nebude. Soud ustanovil, aby arcibiskup souzen byl bez slyšení, čili „in contumaciam“. — Starokatolíci zvolili si dr. Reinkense za svého biskupa. Nový biskup dlouho hledal a nenalezl nikoho, kdo by ho posvětil, až se konečně nad ním ustrnul jansenistický, od Říma odloučený biskup Heykamp Deventerský, jenž ubohý sám nemá kněží, nýbrž nejvýše 6000 věřících. Dle světitele dán novému biskupu název „holandsko-katolický“. Svěcení vykonáno v Roterodamě. Ač nový biskup nemá vlastní diecése, vydal přece hned pastýřský list, v němž za přední povinnost biskupa pokládá, aby se podrobil moci státní. Který biskup toho neučiní, páše prý zrádu na svém úradě!

— **Z Mnichova.** Valný sjezd katolických jednot německých, který v Mnichově 1. září zahájen býti měl, odročen za příčinou nepříznivých poměrů zdravotních na dobu neurčitou.

Z Říma. J. Sv. papež Pius IX. jmenoval kardinala Petra de Silvestri, nar. v Rovigo 13. února 1803 a za kardinála povýšeného 15. března 1858, kardinálem-biskupem Sabinským. Kardinál Silvestri býval auditorem sv. kurie pro Rakousko, kterýžto úřad nyní Msgr. Nardi zastává. — Italská vláda pokračuje v zrušování klášterů. Ženské kláštery „Regina Coeli,“ usv. Vavřince in Parisperna a u sv. Kateřiny blíže Funnari dostaly rozkaz, ve 24 hodinách vystěhovati se. Ubohé panny našly již útočiště v klášterích jiných. Tři sta takovouto měrou vyhnanych jeptíšek nalezá se v papežském hradě Castel-Gandolfo. Ač tato budova velká jest, nemá přece pro tolik sborů potřebných místností a ubohé jeptišky jsou nuceny na chodbách v jakž takž upravených celách bydleti. — Mimo to žádá vláda ode všech ostatních klášterů následující seznamy: 1. popis domu, počet světnic atd. 2. Udání nemovitého jmění. 3. Movité jmění mimo kostel a sakristii. 4. Mnoho-li peněz, t. j. které bankovky, státní úpisy dlužní, obligace atd. klášter má. 5. Seznam výloh k účelům bohoslužebným, na výslužby a podobné vydaje. 6. Ke klášteru náležící kostel a sakristie. 7. Posvátné nádoby a předměty umělecké. 8. Knihovny, rukopisy atd. 9. Podrobný seznam všech duchovních toho řádu.

Z Itálie. Věhlasný hvězdář, P. Secchi

z Tov. Jež., jenž učeností svou po celém světě proslul a svými vynálezy na pařížské výstavě všeobecný obdiv vzbudil, chtěl v Římě na jednom ústavě mívati výklady o hvězdářství, k nimž by i hosté přístup měli. Dle předpisů žádal o povolení u vlády, kteráž odpověděla, poněvadž je P. Secchi jesuita, aby dříve složil předepsanou zkoušku, on, jemuž po zmocnění se Říma od tétéž vlády nabízena učitelská stolice na universitě římské. Tehdáž jí skromný učenec nepřijal a nyní považují za žáka toho, jemu! učitelskou stolicí nabízeli. Jakse časy měníž

Ve Španělsku krvavou revolucí rozrytém opakují se hnusné výjevy z dob revoluce francouzské. V Barceloně zmocnili se povstalci chrámů, kostel sv. Moniky zneuctěn tím, že na oltář postavili sochu republiky u prostřed dvou soch svatých, jimž dány na hlavu frygické čapky a do úst dýmky. Tři republikáni v obleku kněžském nápodobili sv. přijímání způsobem, kterýž pero vypsati se zdráhá. Lehké ženštiny a jiní přítomní klečíce přijímali, co jim podáváno pokrmu a lihoviny všelijak se při tom pitvořice. Mezitím hrála hudba dělostřelců střídavě s varhanami politické a necudné písně. Touto cestou nedojde nešťastná země žádoucího pokoje.

Z Turecka. Bosenští křesťané, nemo-houce snéstí krutého pronásledování, uprchli přes hranice do Rakouska a přišli do Vídně žádat o pomoc naši vládu a zástupce mocí, které se zaručily za pařížskou smlouvu z r. 1856. Podali jim pamětný spis o svém utrpení. Vyslanec Anglický odpověděl prý Boshanům, kteří mu pamětný spis podali: „Mé zprávy znějí o tom jinak.“ Nejvlídněji byli přijati u našeho císaře pána.

Z Japonska. (Konec pronásledování.) V březnu t. r. vydán jest rozkaz, jímž konec učiněn krutému pronásledování křesťanů, které od tří let trvalo. V dubnu byli posud uvěznění vyznavači ze žalářů svých propuštěni a směli se do svých namnoze vzdálených dědin navrátiti. Počet těchto křesťanských vyznavačů, kteří dlouho v žalářích upěli, jest veliký. Tak na př. propuštěno od 7. do 27. dubna na svobodu z vězení 52 křesťanů v provincii Kichonské, 87 v Biugo, 39 v Alki, 102 v Nagato, 284 v Satsma, 107 v Ovari. Značný to zajisté počet a ještě nedošly zprávy z přemnohých krajin. Zdá se však, že to není konec pronásledování, nýbrž jakési vynucené příměří. Na Evropě záleží, aby po chvilkovém odpočinku nenastal opět krutý boj, nýbrž konečný mír.

Paběrky.

20. Upomínky Sázavské.

Božetěch, poslední opat obřadu slovanského v klášteře sázavském, obdivován od vrstevníkův co výborný malíř a sochař, vynikal i duchem i neobyčejnou ctižádostí nad jiné lidi věku svého; máje veliké známosti a výmluvnost nevšední ukazoval na sobě spůsoby jemné a štědrosti i vlídnosti ke všem lidem, ale také někdy hrdost, náruživost a nevždy bezúhonně se chování. V krásomě bylo jeho největší zalíbení, an netoliko maloval, ale obrazy také v dřevě řezal, v kamenu tesal nebo na soustruhu točil; vystavěv nově u větším slohu klášter a kostel svůj i náležitá k nim jiná stavení, ozdobil je a nadal hojně vším, čeho potřebí bylo; při tom však zdá se, že jakkoli dobře hospodařil, na vezdejší potřeby bratří svých bral menší ohled, nežli slušelo.

U krále Vratislava požíval větší přízně nade všechny jiné preláty zemské, tak že popudil i biskupa Kosmasa k žárlivosti. Jednou u veliký svátek, sáhnuv do úřadu biskupova, postavil Vratislavovi králi korunu na hlavu i rozhněval se Kosmas o to tak velice, že Božetěcha chtěl i s opatstvím sсадiti. Teprv když mnozí páni čeští za něho se snažně přimlouvali, uložil mu, mocí sv. poslušenství tu neobyčejnou pokutu, aby vydlabav ze dřeva krucifix osobní své velikosti, zanesl jej na vlastních ramenou do Říma i složil tam v kostele sv. Petra. — Opat Božetěch kajicně splnil vše, jak mu rozkázáno bylo.

Břetislav II. vyzdvihl ku konci r. 1096 mnichy slovanské ku žádosti Řehoře VII. a dne 3. ledna 1097 byl již probošt Břevnovský latinského obřadu Děthart dle žádosti biskupa Kosmasa k opatství jmenován a dne 8. března t. r. k důstojnosti opatské vysvěcen.

21. Královna česká.

Ku konci XI. století za panování Vratislava II. a ještě více za panování synů jeho umělectví české dosáhlo stupně dokonalosti překvapující a tehdež v Evropě široko daleko nevidaný.

O způsobě pak a slohu v počátcích krásomysli české nacházíme souvěké i věrohodné svědectví v životopisu Altmann-a biskupa pasovského, zakladatele kláštera Chotěvického (Göttweih) v Rakousích.

Vypravuje se, že když r. 1081 se v úvahu bralo, kterému nejprve svatému by klášter chotěvický pod ochranu doporučiti se měl a každý z klášterníků dle zbožné

mysli své i náklonnosti rozličně radil a biskup Altmann již chtěl světit kostel tamnější — přihodilo se, že přišel posel od knížete českých, nesa dar vzácný, obraz Marie Panny „řeckým dílem až ku podivu krásně vyvedený.“

(Imago B. Virg. Mariae graeco opere mirabiliter expressa, merito in eadem ecclesia adhuc conservata et perpetuo conservanda.*)

Není tedy žádné pochybnosti, že přestavování krásomysli ve klášteře slovanském, jenž i cyrilské literatury bedliv byl a toto svědectví o byzantském obraze českého původu, jsou věci, kterých jednu od druhé dělit nelze a spolu dokazují, jak liché, bezdůvodné jest mínění, žeby všechna uma i vzdělanost bezprostředně i výhradně z Německa ku Slovanstvu byla se šířila.

Pavel Bezděkovský.

22. Proč rozšířilo se protestantství tak rychle?

[Universalgeschichte der christl. Kirche v. Dr. Joh. Alzog.]

Na tuto otázku odpovídají protestanté velmi jednostranně, ano porovnávají rychlé rozšíření se protestantství s prvním rozšířením křesťanství. Avšak věc ta má se jinaké.

Již před Lutherem žalovaly sněmy církevní na neřesti, kteréž pustošily církev a snažily se, by je vyhubily. Když tedy povstal Luther s jinými biskupy, dobře smýšlejícími, proti neřestem a proti zneužívání odpustků, bylo jeho počínání od mnohých vítáno, tím více, že na začátku se tvářil, jako by učil v smyslu církve katolické a pouze dbal o vykořenění neřestí a napravení kázně. Kdyby hned z počátku byl zavrhl učení církve, jak to později učinil, nebyli by se mnozí odtrhli od církve katolické.

Abyste nové učení kacířské vyznavačů našlo, používal Luther sám a jeho přívrženci každého prostředku; zvláště zpotvořovali bez důvodů učení církve katolické a své vlastní lichým a klamným způsobem odůvodňovali. I učili, že mše sv. jest modloslužba a že katolíci ctíce památku svatých jsou modloslužebníci; kalvinisté francouzští praví ve svém vyznání víry takto: z církve římské zmizela čistá, božská pravda, její svátosti jsou nepravé, v ní nalezají se pověry a modloslužby. A takto si počínaje psal Luther s takovou jistotou, že ti, kteří jeho učení přijali, nemohli ani pochybovati o pravdě jeho učení.

*) Vita b. Altm. episc. Patav.

Musíme též vyznati, že ohnivé a protestonárodní spisy Lutherovy a Zwinglioovy obsahovaly mimo učení převrácená a nepravá mnohé věci pravé, krásné a důkladné, a že Melanchthon, Calvin a Beza klamali klassickým vzděláním. Zvláště postarali se Luther a jeho přívrženci o rychlé rozšíření svých učení tím, že vyučovali mládež a lid více, než to činili mnozí kněží katoličtí a že zavedli katechismy dříve než katolíci. Dále lahodilo lidu zavedení řeči mateřské při všech službách Božích a podávání svátosti oltární pod obojí; neboť nejsa poučen dostatečně od kněží neznalid příčiny, proč při službách Božích užívá se mimo řeč mateřskou i řeči latinské, církevní, nevěděl, proč uděluje církev svátost oltární pod jednou způsobou, aniž by krívdila přijímajícím.

Tím, že Luther lidu podával novou bibli a jemu uděloval právo samostatně písmo sv. vykládati, veliké obliby došel u lidu; kněží církve římské osvojili si, jak sám praví a učení své o kněžství odůvodňuje, právo, písmo sv. čísti, poněvadž poznali, že udělivše toto právo všem zbaveni by byli všech výsad kněžství a že by všickni duchovním se rovnali. Učením jeho o vůli otrocké nepůsobily lidu hříchy žádného nepokoje; a pakli působily, napomáhalo lidu učení o víře, která prý sama ospravedlňuje. Obtížná zpověď a půst, kterýchž Luther ve svém učení netrpěl, nebyla nikomu postrachem, jestliže kdo v hříších se brodil a tělesným žádostem hověl.

Spojiv se s humanisty, odpůrci scholastiků, značně rozmnožil a sesílil svou stranu; neboť scholastikové překročivše meze vědeckého bádání, vši vážnosti pozbyli, kdežto štúdium humanistické kvetlo. Nemálo přispělo k rychlému rozšíření protestantství nejasné, nevčasné a tuze horlivé počínání si jeho odpůrců, disputace lipská a příliš horlivé uskutečnění bully vyobcovací.

Prekonán jsa Luther důvody svých protivníků a chtěje důsledným býti bořil vše, což mu překáželo; mimo jiné věci zničil coelibát a sliby klášterní řka, že tyto věci čelí proti zákonu Božímu a od ďábla v církev uvedeny jsou. I svlékli mnozí kněží a mnichové svůj šat řídíce se příkladem nového proroka a přešli k jeho straně.

Působil též tehdejší stav společenský. Toto působení líčí Friedrich von Raumer (Geschichte Europas seit d. Ende des 15. Jahrh.) takto: „Nepředložené zavrhnování církevní autority muselo se opakovati v životě společenském. Jestliže se nedbalo

na slovo papežovo, jak mohly vyplněny býti nároky farářovy? Jestliže reformování nešetrně jednali s vladaři, jak se můžeme diviti, že i lůza je následovala? Mohli-li sedlák o věcech nebeských rozhodovati, neměl rozhodovati i o věcech světských? Jestliže neplatily sliby dobrovolně učiněné, proč by mělo nevolnictví trvati? Toto vše vyplývalo přímo z učení Lutherova; ano Luther sám těmto výsledkům učil prohlašuje svobodu dítkám božím. A že nebyly to plané výsledky, dokazuje vzbouření se sedláků. Proto praví Villers, chvalořečník reformanců, takto: „lid dychtivě chopil se reformace, ne jakoby náhle změnili své smýšlení, svých mínění se vzdali, o pravdě a moci nového učení se přesvědčili, nýbrž prohlašování svobody přimělo je k tomu, že přijali nové učení“. A sám Melanchthon takto se vyjádřil: „tito lidé, kteří svobodě zvykli a jho biskupů odvrhli, netrpí, by jho staré jim se uložilo; nedbají mnoho o učení a náboženství, nýbrž o svobodu.“

Avšak i knížata chopili se reformace; jim bylo odtržení se od církve velmi vítanou příležitostí odtrhnouti se od císaře římského, krále německého, domu rakouského, jenž porobou hrozil, jak se domnívali, Evropě a činně hájil církev římskou (Schillers Gesch. des 30j. Krieges, Menzels neue Geschichte der Deutschen). K tomuto kroku vybízel je Luther přikazuje jim, by zrušili statky církevní, a podáváje jim vládu nad církví. I vzbudila se v knížatech přílišná dychtivost po jmění, která brzo zprotvívala se Lutherovi tak, že vida nouzi služebníků evangelia proklínal knížata a šlechtice, kteří ukradené statky pro sebe podrželi. O této věci soudil Bedřich Veliký takto: Luther a Calvin nebyli výtečníci, rozšiřovali své učení tak, jako působí méně nadaní vyslanci, když činí skvělé výminky.

Chtíce tedy těchto výhod se domoci, upotřebili moci své světské, by reformaci rozšířili. Tak to učinil v Genfu senát, a v ostatním Švýcarsku rada každého kantonu; v Holandsku stavy, v Dánsku, Švédsku, Anglii a Škotsku král a parlament; nedovoili, by katolíci své služby Boží konali a jestliže je konali, byli trestáni na statech i na hrdle. To nezapírají sami protestantští dějepiscové: na pr. Jurieu a Menzel. Takovéto rozšiřování není protestantům ke cti, jakož i to, že knížata reformující neskvěli se mravným životem, na př. chlipný Jindřich VIII., a landkrabě Filip, nevěřící a lehkovážný Albrecht Pruský, ukrutný Christier II. a Gustav Wasa.

Literární oznamovatel.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný.*“
(Malý slovník naučný.) Redaktor Jakub Malý.
Dílu I. sešit 2. Nákladem kněhkupectví I. L.
Kobra v Praze, 1874. Str. 65—128.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Tomáš *Blažek*, Lohovický farář na odpoč.
v Rokycanech, 10. srpna (nar. v Hradišti
11. led. 1793, vysv. 12. srpna 1823).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. *Hlaváček*, č. kanovník Staroboleslav-
ský, pap. komoří, os. děkan ve Vnoři,
atd. obdržel rytířský kříž řádu Františka
Josefa, jakož i
- p. Jos. *Schwan*, arcib. notář a os. děkan v
Sedlci (Zettlitz).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Slavík*, far. v Malkovicích, za far.
v Stochově;
- p. Frant. *Freclík*, far. Novodvorský (diec.
Kralohrad.), za faráře v Chlumíně;
- p. Jan *Urbánek*, 2. kapl. v Kouřimi, za 3.
kapl. v Staré Boleslavi;
- p. Vác. *Wolf*, farář v Haberspirku, vstoupil
na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Haberspírk, fara patron. dr. Mladýho, c. k.
notáře v Chebu, od 13. srpna.

Místo 3. duch. správce v zemské *trestnici* u
sv. Václava v Praze, od 13. srpna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Jelínek*, kněz jubil., čestný děkan a
farář v Pecece, dne 11. srpna (nar. v Ja-
roměři 28. září 1796, vysv. 1. listopadu
1820);
- p. Ant. *Slavík*, farář v Sebranicích, dne 14.
srpna (nar. v Litomyšli 30. ledna 1808,
vysv. 25. červce. 1832);
- p. Ant. *Huschka*, kněz jub., osob. farář na
odpoč. v Lanškrouně, dne 18. srpna (nar.
ve Květně dne 9. červce. 1789, vysv. 22.
června 1814).

Vyznamenáni jsou:

za příčinou 50letého kněžství dne 24. srpna t. r.

- p. Josef *Franke*, čest. děkan a farář ve For-
stu, titulem konsist. rady a od císaře, pána
zlatým záslužným křížem s korunou;
- p. Jan *Havelka*, čest. děkan a farář v Jese-
nicích, titulem konsist. rady;
- p. Karel *Šindelář*, bisk. notář, býv. řiditel
gymnasia N. Brod. zlatým zasl. křížem s
kor. vyznamenáný, převor praemonstr. v
Želivě, též titulem konsist. rady;

- p. Jan *Egermann*, farář v Č. Hermanicích,
titulem děkana;
- p. Jan *Jančura*, farář Sobčický na odpoč. v
Hořicích, titulem děkana;
- p. Václav *Sováč*, farář v Čibuzi, též titulem
děkana.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Erben*, řid. a katech. na obě. ško-
lách Jičínských, za far. v Chlebích;
- p. Josef *Vondráček*, far. Jetřichovský, za far.
v Karli;
- p. Edvard *Pelhrimovský* ryt. z Greifenfelsu
za skut. zámeckého kapl. v Náchodě;
- p. Josef *Beran*, učít. v ústavě hluchoněmých
v Praze a diecesán hradecký, za vycho-
vatele v rodině p. J. S. Skřejšovského;
- p. Josef *Kofránek*, kapl. Všečtarský, za ka-
plana v Krucemburku;
- p. Frant. *Říha*, koop. Pouchovský, za kapl.
ve Všečtarech;
- p. Karel *Kotrbelec*, neom., za zat. koop. v
Pouchově;
- p. Jan *Kobr*, neom., za II. kapl. v Chrasti;
- p. Alois *Konvalinka*, neom., za koop. v
Žumberku;
- p. Jan *Pfeffer*, koop. Žumberecký, za koop.
v Oubislavicích;
- p. Frant. *Mikeš*, kapl. Černíkovský, za kapl.
v Holicích;
- p. Václav *Frynta*, kapl. Holohlavský, za
kaplana v Černilově;
- p. Ign. *Wagenknecht*, neom., za II. kapl. v
Holohlavech; a
- p. Ferd. *Zajíček*, neom., za zat. II. kapl. v
Kopidlně.

Uprázdňené fary:

- Pecka*, fara patronátu kníž. Trautmannsdorfa,
do 23. září;
- Sebranice*, fara patr. kníž. z Thurnů-Taxisů,
do 26. září;
- Dittersdorf* (Jetřichov), fara téhož patr., do
29. září.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jest:

- p. Jos. *Zollpriester*, kaplan v Strážově, za
admin. v Děpolicích.

Uprázdňené místo:

Děpoltice, fara patron. nábož. fondu, do 20. září.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Vác. *Reiss*, b. vikář a děkan v Čusi, jme-
nován čest. kanovníkem kathedr. kapitoly
Litoměřické;
- p. Vác. *Erind*, bisk. tajemník a prof. theol.,
povýšen ve Vídni za dr. theologie.
- Ve správě duchovní ustanovení jsou:
- p. Jan *Pavla*, probošt v Roudnici (areid.
Pražské), za faráře ve Vetlí.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 796—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplatí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

Celoročně 3 zl.
poloř. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
poloř. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Řeč

*o devítistiletém jubileu založení bi-
skupství v Praze,*

již dne 31. srpna v chrámu P. Zlonickém
činil kněz Fr. Kraus, kaplan.

„Aj kámen tento bude vám na svědectví,
že slyšel všechna slova Hospodinova,
kteráž mluvil vám.“ Josue 24, 27.

Když Israelité po dlouhém puto-
vání na poušti konečně dostali se do
země zaslíbené a zvítězivše nad okol-
ními obyvateli pevně se usadili v zemi
té, tu volal lid oblažený vítězstvím:
„Odstup to od nás, abychom opustili
Hospodina a sloužili bohům cizím. Ho-
spodin Bůh náš, jemu samému sloužiti
a přikázání jeho zachovávatí budeme.“
Vzal tedy Josue kámen veliký a po-
stavil jej pod dubem, kterýž byl u
svatyně Hospodinovy a řekl ke všemu
lidu: „Aj kámen tento bude vám na
svědectví, že slyšel všechna slova Ho-
spodinova, kteráž mluvil vám, abyste
snad potom nechtěli upíratí a lháti
Hospodinu Bohu svému.“ — N., jako
v zemi zaslíbené v době pradávnej, po-
staven jest i v naší vlasti před více
než 900 lety kámen veliký, o němž to
řící mohl ten, kterýž ho postavil, kra-
janům svým: „Aj kámen tento bude
vám na svědectví, že jste věrnost a
poslušnost slíbili Hospodinu, bude vám
na svědectví, že vyvolivše si Hospodi-

na za díl dědictví svého odřekli jste
se bohům cizím, že slavný jste složili
slib: Hospodin Bůh náš, jemu samému
sloužiti a přikázání jeho zachovávatí
budeme. A tento kámen památný jest
ona budova věkovitá, ku kteréž zá-
klady položil sv. Václav, kterouž do-
stavěl bratr jeho Boleslav, na jejímž
místě otec vlasti Karel IV. stavěl chrám
nový, jenž během času mnohých utr-
pěl pohrom, avšak nyní opět jest obno-
ven a ku bohoslužbě připraven; kámen
tento památný jest onen stánek Ho-
spodinův, v němž uloženy jsou posvá-
tné ostatky sv. patronů českých — je-
stít to chrám sv. Víta na hradě Praž-
ském. Chrám tento velepamátným jest
nejen tím, že svědkem byl oné doby,
v nížto křesťanství počalo se ujímati
ve vlasti naší, chrám ten velepamátným
jest zvláště proto, že se stal chrámem
biskupským, prvním kostelem v zemi
a tudíž Praha hlavním sídlem církve
české. Letos jest tomu právě 900 let,
co založeno bylo v Praze biskupství,
co povýšen jest kostel sv. Víta za první
svatyni v celé zemi. — Ctíme-li v K.
shr. a oslavujeme-li památku mužů,
kteří o vlast velikých si vydobyli zá-
sluh, nesmíme zapomenouti na ony dů-
ležité události, kterými celý národ náš
se proslavil. A taková důležitá událost,
kteráž celému národu jest ku cti a
slávě, jest upevnění víry křesťanské v

naši vlasti, jest založení biskupství v Čechách. Na památku této události oznámili nejdůst. biskupové čeští slavnost jubilejní, na památku této události konají se nyní zvláště v chrámě sv. Vítském a konati se budou po celý čas jubilejní pobožnosti a slavnosti církevní, k nimž přicházeti budou poutníci z blízka i z daleka. I my sešli jsme se dnes, bychom klaníce se Kristu Pánu ukrytému v nejsv. Svátosti konali radostnou památku tuto, bychom přivlastnili si vzácných oněch milostí, kterých poskytuje nám posv. doba jubilejní. V tomto spasitelném úmyslu chtěje Lásky Vaše potvrditi, vyložím v řeči své

1. proč založení biskupství v Čechách bylo událostí památnou,

2. kterak 900letou památku tohoto založení oslaviti máme.

I.

Známo jest nám, že kníže Boleslav, aby se dostal na trůn, v Boleslavi zavraždil svého bratra Václava. Známo jest nám, že tentýž kníže později kajícím životem, horlivostí pro věc Boží hleděl smýti a smířiti těžkou vinu svou. První jeho skutek byl, že dal právě dostavený chrám sv. Víta posvětit a uložil v něm ostatky zvěčnělého bratra Václava a že pomýšlel na založení zvláštního biskupství v Čechách. Tohoto bylo nutně potřebí, *měla-li pravda Boží nad pohanstvím nejen zvítěziti, ale i vsrdci národa se ujmouti*. Mnozí sice přijavše víru křesťanskou ukázali životem svým, že znají povinnosti, jež tato víra jim ukládá a přinášeli ovoce bohumilých ctností křesťanských — avšak nedělo se tak všude. Staré pohanské modly byly sice zříceny, ale stará pověra na mnoze ještě nevyhynula, nové učení se sice přijalo, — ale dle něho nepořádal se život nový. Ještě na mnohých místech přinášely se krvavé oběti bohům, ještě pochovávaní byli

mrtví v posvátných hájích a nad hroby jejich pohanské se odbývaly obřady; ještě považována byla žena za otrokyni, manželství za rozlučitelné a sňatky mezi nejbližšími příbuznými a mnohoženství nezřídka se vyskytaly; ještě mstili se mnozí dle staropohanského způsobu do krve na těch, kteří jim neb přátelům jejich byli ublížili; otroctví ještě trvalo v zemi a mnoho dítek křesťanských co zboží nějaké odváženo do zemí cizích; hadači, čarodějnice a kouzelníci co zbytek pohanského kněžstva potloukali se po zemi. Toto vše mohlo se zabrániti a napravití jen tehdaž, kdyby na místo cizích kněží bylo vstoupilo duchovenstvo domácí a co hlava jeho velepastýř, jenž znal potřeby národa svého, jemuž možno bylo procestovati zemi, smluviti se s lidem v řeči mateřské a všude konati velepastýřský úřad svůj. To také dobře nahlížel Boleslav. On věděl, že bez pastýře rozprchne se stádo, on věděl, že nepodaří se vypuditi zlořádů pohanských, dokud země nebude míti svého velepastýře. A proto již započal jednati o založení zvláštního biskupství v Čechách. Než jako druhdy král David poskvrniv se krví nesměl stavěti domu Hospodinova, nýbrž ponechatí dílo to synu svému, podobně nebylo popráno ani Boleslavovi, jenž Davida v hříchu i v pokání následoval, nebylo mu popráno vystavěti chrám duchovní, založiti biskupství v Praze. Smrt donutila ho, aby zůstavil uskučnění svého nejvroucnějšího přání synu, jenž nebyl se krví poskvrnil.

Umřel Boleslav 15. července 967. Po něm následoval syn Boleslav II. příjímím Pobožný a tento všemožně se přičinil, by vyplnil poslední vůli otce. Avšak zaříditi biskupství v zemi nebylo věcí snadnou. Čechy tehdaž příslušely v církevním ohledu k biskupství Řezenskému a tamnější biskupové nechtěli vlast naši propustiti z duchov-

ního poslušenství a bez jejich svolení nesměla po právu zřízena býti v Čechách biskupská stolice. Teprve r. 972, když sv. Wolfgang dosedl na biskupskou stolicí v Řezně a když Boleslava sestra Milada osobně se odebrala do Říma, by zde sv. Otci přednesla přání zvěčného otce a prosbu bratru, nastala naděje, že vyplněno bude, čeho tak toužebně žádáno. Sv. Wolfgang ochotně svolil k biskupství českému a sám listinu zakládací složil, začez odměnili ho předkové naši poctou nejvyšší, přijavše ho po smrti mezi sv. patrony zemské. Milada mezi tím vrátila se z Říma domů, avšak ne co dcera knížecí, nýbrž co řeholnice, přijavši jméno Maria, a přinesla sebou svolení sv. Otce k zařízení biskupství. — Takým způsobem se stalo, že kníže Boleslav II. l. P. 973 o čase velikonočním svou i otce svého i celého národa nejvroucnější touhu v skutek uvedl, zřídív biskupskou stolicí v Praze. Co první biskup zvolen byl za nesmírné radosti a slávy mnich Dětmar, muž výmluvný a vzdělaný, jenž dlouhá leta v Čechách bydliv jazyku zemskému důkladně se naučil a přízni knížete i lidu se těšil. Za chrám biskupský prohlášen jest listem z Říma „chrám svatých mučeníků Víta a Václava“ a nově svěcený biskup dosazen byl u přítomnosti knížete, kněžstva a lidu na stolicí biskupskou u hlavního oltáře v kostele sv. Víta. Kněžstvo zpívalo při tom: „Tě Bože chválíme,“ a lid se modlil „krleš“ či „kyrie elejson“ a trávil pak celý den u veselosti a plesání.

Dětmar stav se biskupem jal se cestovati po 8 let v zemi, kázal všude pln svaté horlivosti, uvedl tisíce křtem sv. k víře křesťanské, světil kostely nové, jichž zbožný Boleslav sám dvacet vystavěl. Svou neunaveností v obracení pohanů, svou touhou po ušlechťení křesťanského života, dal Dětmar krásný příklad všem budoucím

velepastýřům země. Jemu pak následoval sv. biskup a patron naší vlasti Vojtěch, největší to chloub a ozdoba biskupské stolice v Čechách, jehož apoštolské práce, jehož smrt mučnická nám všem jest povědoma. —

Tak vyhověno jest nejdůtklivější za tehdejší doby potřebě vsí zemi. *Vlast naše dostala svého vlastního velepastýře, obrácení národa bylo dokonalé, setrvání jeho při víře křesťanské pojištěné a země sama nabyla v církevním ohledu své samostatnosti.* Tímto skutkem, založením biskupství v Praze, ukončen jest onen dlouholetý boj, jež podstoupiti musela v Čechách pravda Boží proti pohanstvu a vítězství její na věky jest utvrzeno. A proto radostnou, důležitou, velepamátnou udalostí bylo pro předky naše založení biskupského sídla v Praze.

Nám pak N., kteří po devíti stech let konáme památku důležité udalosti této, neméně přísluší, bychom sdíleli radost předků svých, bychomr zdali Bohu vroucí díky za sv. da vvíry své, kteráž péči prvních biskupů českých vštípena byla v srdce našich praotců. Jako předkům našim starobylý biskupský chrám Víta byl kamenem na svědectví, že vzdavše se bohů cizích věrnost a poslušnost slíbili Bohu svému, volá i k nám obnovený tento nejslavnější chrám: Aj kámen tento budiž vám na svědectví, že i vy jste slíbili věrnost a poslušnost Hospodinu, že jste hodní synové předků svých, že jste vroucí ctitelé svatých patronů země české, jejichž kosti uloženy jsou ve svatyni této. A kterak tuto věrnost a poslušnost osvědčiti, kterak devítistyletou památku založení biskupství, upevnění sv. víry ve vlasti naší oslaviti máme, o tom promluví v díle

II.

Vzácná za našeho věku, zřídka kdy vídána jestiž ona slavnost, když

manželé po padesáti letech slaví svou zlatou svatbu, slaví padesátileté jubileum svého manželství. Padesát let, půl století! Jak dlouhá to doba v životě lidském, jak mnoho změn, jak mnoho v ní dnů radostných i žalostných! A když dočkají se manželé šťastně doby té, když po padesáti letech klečí kmet shrbený se staříčkou manželkou svou před tímže oltářem, před nímžto o půl století dříve jí slíbil a od toho času zachoval věrnost a lásku, když klečí zde spolu před oltářem obklopeni syny, dcerami a vnuky svými, co asi se děje v srdci staříčkových těchto manželů? A co pocítují děti jejich a mám na zřeteli děti zdárné, co asi pocítují děti takové, když patří na rodiče své, jimž Bůh prodloužil věku a popřál oslavit padesátileté jubileum? Zajisté vděčnost k Hospodinu, toť ten cit, který ovládá srdce rodičů i dítek. Vděčnost se strany rodičů, že dočkali se radosti a odměny na svých dítkách, vděčnost ze strany dítek, že mohou nyní odsloužit se rodičům za všechnu péči a starostlivost jejich, že mohou jim na sklonku života připravit zasloužený odpočinek. A ku vděčnosti druží se v srdci dítek láska a úcta k rodičům; hodný syn, hodná dcera jistě tím více milovati a ctíti bude šediny rodičů svých, čím více to poznává, že za nedlouho jeden po druhém skloní hlavu svou k odpočinku věčnému. Padesátileté jubileum rodičů, toť tedy pro dítky slavnost *vděčnosti k Hospodinu*, slavnost *lásky a úcty k rodičům*.

A hle, v K. shr., letos slaví devítistileté jubileum matka nás všech, naše církev česká, ona děkuje letos Bohu, že po devět set let ji zachoval uprostřed tolikera svízeli a zmatků, že jí dal síly a zdaru, že žehnal pracím a podnikům jejím. Před devíti sty lety zasnoubila se tato neposkvrněná nevěsta a choť Krista Pána, slíbila mu

věrnost a poslušnost a tam v původním chrámě sv. Vítském slyšel Hospodin sliby její, tam ozývala se slavná přísaha: Hospodin Bůh náš, jemu samému sloužiti a přikázání jeho zachovávat budeme. A na témže místě, jenom že v chrámě novém slaví letos tato choť Kristova, tato matka naše své devítistileté jubileum, letos slavně si připomíná své sliby a přísahy, které před věky činila Hospodinu, letos raduje se matka naše, že doposud neochábala mladistvá, neumorná síla její — a jaké as city ozývají se v srdci synů a dcer jejich?

Mát ona bohužel nevďčné potomky, o nichž užiti může slova písma: „Syny jsem vychovala a oni pohrdli mnou“ (Isaiáš), máť syny, kteří zapomínají na to, že krev svatováclavská proudí v těle jejich, kteří stydíce se za matku svou nesdílí letos radost její ano kteří brojí proti slavnostem na památku devítistiletého jubilea. Než nechci takovou zpomínkou kaliti radost doby této. Vždyť Bohu dík má tato matka naše a to mnohem více synů a dcer vděčných, kteří upřímně se hlásí k matce své, kteří rádi přijímají její požehnání mateřské, kteří vroucí díky vzdávají Bohu za to, že jsou synové a dcery matky takové. A k těmto vděčným synům a dcerám sv. církve nechť patříme i my, dr. př. Vděčnost zajisté krásná jest ctnost a čím větší dar, jež jsme od někoho přijali, tím více k díkům cítíme se zavázáni. Již pak nás není tajno, že nejvzácnější mezi dary, které nám Bůh udělil, jest naše víra křesťanská, kterou sv. Cyril a Metoděj z Velehradu počali hlásati praotcům našim. Ve jmenu těch pokolení, kteráž z této víry po věky čerpala poučení a útěchu svou, ve jmenu těch pokolení, po nichžto i my jsme zdědili dar víry nebeské, děkujeme v této posvátné době jubilejní Bohu, že otce naše i nás přijal do své říše milosti. Vděčně zpo-

mínejme i na své první představené a biskupy, kteří horlivostí svou upevnili a rozšířili ve vlasti naší víru katolickou. Děkujíce Bohu za to vše, mějme spolu na paměti slova, jež nám hlásá chrám sv. Vítký: „Aj kámen budiž vám na svědectví, že jste věrnost a poslušnost slíbili Hospodinu.“ Tím zajisté nejlépe osvědčíme Bohu vděčnost svou v této sv. době, *když neustaneme v poslušnosti a věrnosti Kristu Pánu a sv. Církvi*, když ji milovati budeme, tak jak Syn Boží ji miluje, když ničím se nedáme odvrátit od horlivosti u víře, od ní hlásané.

Avšak hodný syn nepřestává toliko na tom, čím matce své jest povinen, co ona mu přikazuje, on koná ochotně i to, čeho matka jeho si jen přeje. Přeje pak si v této době naše sv. matka, bychom užívali milostí, kterých nyní hojněji nám udílí, bychom ku spáse duší svých *účastnými se stali plnomocných odpustků*. Proto kdo touží vyplniti toto přání matky své, komu drahá jest spása duše, nechť neopomene vykonati předepsanou pobožnost ku dosažení plnomocných odpustků, nechť neopomene utéci se k nestíhlému pokladu zásluh jednorozeného Syna Božího a všech Svatých jeho, aby se naše slabost a nedostatečnost není, hojností jeho nahrazeno bylo.

Tímto způsobem tedy, d. p., použijme doby jubilejní. Použijme jí k tomu, bychom vedle napomenutí sv. Otce Pia IX. „znova a s horlivostí oživenou víře sv. se oddali,“ bychom na jevo dali svou vděčnost Bohu, svou lásku a úctu k matce své, sv. Církvi. Učiňme, jak vybízí nás pastýřský list nejdůst. biskupů našich, učiňme slib svatosvatý, „že víru tu, za kterouž sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Vojtěch, sv. Benedikt s bratřími a sv. Jan Nepomucký podstoupili smrt mučnickou, kterou sv. Cyril a Metoděj, sv. Volfgang, sv. Prokop a sv. Anežka tak

radostivě vyznávali, že tuto neoceníitelnou oblažující víru katolickou věrně v srdcích svých zachováme; že ji veřejně v obcování svém vyznávají, zmúžilými skutky osvědčovati a i při smrti své důvěrně a s dobrou nadějí k ní se vinouti budeme.“ A setrváme-li při tomto slibu, učiněném v době posvátné, slaviti budeme jednou utěšenější, radostnější slavnost jubilejní v nebesích, neboť náš život, naše hroby, každý kámen padající na rakev naši bude na svědectví, že sme netoliko slíbili, ale zachovali věrnost a poslušnost Hospodinu. Amen.

Sv. Františka.

Z Říma Františka kdys — vdova, řeholnice — s sestřičkami vyšla sobě na vinice.

Vyšly z rána Františka i její družky zasnoubenky Páně, chudé chudých služky.

Vyšly sobě sbírat suchých ratolestí, trní, hloží a olivového klestí.

A to klestí, hloží, trní nasbírané v snopky váží panny Pánu věnované.

A ty snopky zase na hromádky kladou, jednu vedle druhé a vše jistou řadou.

Než čím dále sestry od města se dál, slunečko tím více svými žáry pálí.

I ač slunko pálí, ač je silně praží, sestry na své práci tím se více snaží.

Františka jim svatou plní svojí svítí, a svou láskou v každé družce lásku nítí.

Leč ta láska Františčina jasno vidí, jak též snadno chábne mdlobou každý z lidí.

A tak láskou k sestrám v útlé duši jatá pod olivu na oddech máť kyne svatá.

Sestrám kyne, pod olivovým by krovem usedly si a okrály Božím slovem.

Sestry unavené sedly pod olivou a chtěly by žízeň hasit vodou živou.

Než kde na samotě vody vzíti,
an studánky v okol nikde není zřítí?

A jak pustá země — pusto vše je všady:
holé olivy a suché vinohrady.

Sestry ticho nesou žízeň, jež je moří,
a s tajenou mdlobou před Bohem se koří.

Leč Erantiška svatá za vše družky cítí,
a chtěla by pro ně občerstvení míti.

A že na zemi ho není; s vroucí duší
tam ho hledá, kde vždy pomoc hledat sluší.

„Jesu můj,“ tak ticho vzdychá, „hleď své roby
osvěžit a zbavit žízně té a mdloby!“

Chceš-li, můžeš po své lásce neskonale
kázat révě a ta hrozny dá mi zralé.“ —

A hle vizte, jedva světice to děla,
již se před ní réva plna hroznů chvěla.

Hrozny svěží na té jedné révě kynou,
kdežto jaro jedva vzešlo nad krajinou.

A světice k nebi vděčným okem zírá,
s révy suché milo svěží hrozny sbírá.

I je hroznů svěžích, co je sester tady
na sbírání klestí mezi vinohrady.

Tož světice každé po hroznu též dala:
aby každá, jak Pán sladký, rovně znala.

I jdou panny, osvěžené hrozny těmi,
po svém díle zase dále vinicemi.

A kdy nasbíraly suchých ratolestí,
do města si nesou hloží to i klestí.

Snopky na ramenou nesou navázané
Františka i družky Bohu věnované.

Václav Štulc.

Mše svatá

(se stanoviska liturgického).

Dle Dr. J. Friedricha podává B. Haki.

Mše svatá (missa) č. oběť nového zákona jest střediskem církevního a vrcholem křesťanského života vůbec, ješto v ní a skrze ni křesťan s Pánem a Spasitelem svým, Ježíšem Kristem, co nejúžeji se spojuje. Jest naplněním toho, co Pán a Sp. náš svým apoštolům a učeníkům rozkázal, když při poslední večeři beránka velikonočního s

nimi byl pojedl; neboť dle vypravování sv. evangelistů: Matouše (26. 26—28), Marka (14, 22—24), Lukáše (22, 19. 20), a dle ap. P. sv. Pavla (1. Kor. 11, 23—25) „vzal chléb do svatých rukou svých. žehnal, lámal a dával učeníkům svým řka: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé, kteréž za vás vydáno bude. Tak vzal i kalich, když po-večeřel řka: Píte z toho všickni, neb tot jest krev má nového zákona, kteráž za vás a za mnohé vylita bude na odpustění hříchů; to číňte na mou památku.“

Že Ježíš Kristus chtěl, aby tento posvátný úkon se opakoval a v církvi jeho obnovoval, vysvítá ze slov jeho u sv. Jana 6, 54—58.: „Ale Ježíš řekl jim: Amen, amen pravím vám: nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já vzkřísím jej v den nejposlednější. Nebo tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mě přebývá a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, tak i ten kdo jí mne, živ bude pro mne.“

Dle tohoto poučení a návodu Páně trvali první křesťané (dle sk. ap. 2, 42.) v učení apoštolském a v sdílnosti lámání chleba a na modlitbách; a sv. Pavel táže se Korintských (I, 10, 16.); „Kalich požehnání, kterýž žehnáme, zdaliž není společenství krve Kristovy? a chléb, kterýž lámeme, zdaliž není oúčastenství těla Páně?“

Pročež není žádné tak zvané církve a nebo křesťanského vyznání, kteréžby se nevynasnažovalo, aby těmto slovům Páně zadost činilo, a kteréžby ve věci té nejvyšší a nejslavnější úkon svého náboženského života neuznávalo, ať již smýšlení anebo víra jest jakákoliv.

Bohužel, že v písmě sv. není zaznamenán způsob, dle něhož sv. apoštolové nejdůležitější tento děj a obřad konali. Avšak ze slov, jimiž zde onde ku věci poukazují, dosti vysvítá, že v podstatě anebo v hlavních částech tak si počínali, jak se v nejstarších liturgiích, jež se nám dochovaly, líčí a vypisuje. „Trvali“ (tak čteme ve sk. apošt.) „v učení apoštolském a v sdílnosti lámání chleba a na modlitbách.“ A hned na to (sk. ap. 2, 46. 47.) dále praví se: „A na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě, a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce, chválíce Boha.“ Lámání chleba čili večeři Páně předcházely původně tak zvané *agapy* č. *hody lásky* (od *ἀγάπη*, miluji), jichž všickni se

účastníci, bohatí i chudí, ještě tito od oněch častování jsou. Avšak brzy se hodův těchto nadužívalo, tak že apošt. P. sv. Pavel nucena se býti viděl, Korintské proto káráti takto jim píše (1. Kor. 11, 20.): „Když pak se vespolek scházíte, jižť (to) není, večeři Páně jísti; nebo jedenkaždý bere nejprv večeři svou k jedení; a jeden zajisté lační, druhý pak jest opilý (t. j. hojně jídlem a pitím nasycený). Zdalíž nemáte domů k jídlu a pití? čili církev boží potupujete a zahanbujete ty, kteříž nemají? což vám dím? mám-li vás chváliti? V tom nechválím.“ Toto spojení hodův lásky s večeří Páně bylo tak úzké, že hody ty až do počátku 2. století zvláštní část Bohoslužby tvořily. Teprv od 2. stol. počínajíc večeře Páně od hodův lásky oddělena jest a s předčítáním písma, výkladem a kázáním spojena; atím, jak patrně, mešní liturgie v základních částech svých, jak je až doposud máme, počátek svůj vzala. Agapy od těch dob zvlášť t. j. pro sebe odbyvány jsou; modlitbou počínáno i dokonáváno; požíváno pokrmů a nápojů střídme, mluveno jako před tváří boží a zpíváno chvalozpěvy ke cti a chvále Boha Hospodina. Avšak ve 4. stol. upustila církev od těchto hodův lásky dokonce. Toto rozdělení hodův lásky a večeře Páně, pak spojení večeře Páně s kázáním a výklady písma obráží se v jednotlivých nám zachovaných liturgiích ještě tím, že buď obsahují jediné slavení večeře Páně, tedy že hned po kázání příslušnými modlitbami počínají, anebo zároveň též obřady slova Božího vypisují.

Večeři Páně předcházelo hlásání a poslouchání slova Božího, a tato část služeb Božích, poněvadž i nekřtění, kteří teprv ku přestupu na víru křest. se přihlásili, tak zvaní *katechumeni*, se jí účastniti směli, nazývala se *mše katechumenův* (*missa catechumenorum*).¹⁾ Tato missa katechumenorum srovnává se s naší mší až ku Credo, a záležela druhdy v předčítání písma svatého jak starého, tak nového zákona; čtení samo vykonával obyčejně *předčítatel* čili *lektor*, druhý to stupeň duchovních osob svěcení nižšího. Vstoupil obyčejně na *ambonu* č. *kazatelnu*, vyvýšené to místo před mříží (*canelli*), t. j. před tím přepažením, jež dělilo kněžstvo od lidu, presbyterium od lodi²⁾.

¹⁾ Kázání (slovo Boží) směli poslouchati i nevěřící; avšak jakmile modlitby počaly, musili se vzdáliti; proto diakon na konec řeči (výkladu neb kázání) volal: *Nikdo z nevěřících* (totiž: nezůstávej zde, neb nebudíš přítomen).

²⁾ t. j. ta mříž, k níž přiklekají věřící, jdouce ke stolu Páně.

Počal biblickým pozdravem k lidu: „*Pokoj vám* (*pax vobis*)“ a shromáždění odpovědělo: „*I s duchem tvým* (*et cum spiritu tuo*).“ Když jáhen byl lid napomenul, aby slovo Boží pozorně poslouchal, počal lektor. Mezi jednotlivými částmi však, jež předčítány byly, zpíváno žalmů. Částky ze sv. evangelii předčítal nejvíce diakon (jáhen); úctu před slovem Božím dával lid na jevo tím, že povstal, což až dosud se činí; na východě rozžihány i svíce, na znamení svaté radosti¹⁾ a světla učení Kristova; proto při slavné mši až dosud, když se čte evangelium, po stranách hořící svíce se drží.

Když naznačené částky písma přečteny byly, povstal biskup, aby měl k lidu řeč; jen zřídka kdy zastoupil ho kněz; biskup zůstal obyčejně na místě svém. Řeč sama (ať kázání anebo výklad, homilie), kterouž předcházela tichá modlitba a pozdravení lidu, bývala v počátku velmi krátká a prostá, beze vsí okrasy řečnické, jižto schválně se vyhýbáno, a přiléhala smyslem svým ku částem písma přečteným, buď co výklad, anebo povzbuzení neb napomenutí lidu. Když řeč byla ukončena, žádal jáhen hlasitě nekřesťany (a první třídu katechumenův, kteří jenom kázání přítomni býti směli), aby se vzdálili. Když se to stalo, následovaly modlitby za (ostatní) katechumeny, načež i tito propuštění jsou. Pok modleno se též za posedlé (*ενοχοι*), a i ti propuštění jsou; posléze i za ty, kteří (veřejně) pokání činili musili.²⁾ I tito musili se konečně vzdáliti, poněvadž pokání (t. j. trest, zadostučinění) v tom záleželo, že vyloučení byli od stolu Páně, a právě kajicností svou a horlivostí v konání kajících skutkův teprv dokázati musili, že stolu Páně hodni jsou. Tím ukončena mše katechumenův č. nevěřících t. j. nepokřtěných, a počala *mše věřících* (*missa fidelium*), poněvadž jen pokřtěným dovoleno bylo, jí obcovati a přítomnu býti. (Dokončení.)

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešnáka.

(Pokračování.)

V.

I nejzarytějšímu náruživci dostaví se někdy okamžik, kde celý jeho predešlý

¹⁾ Guericke, Lehrbuch der christl. Archäologie. str. 250.

²⁾ To byli ti praví kajícíci, třetího stupně veřejného pokání, tak zvaní *kleťci* (prostrati, *ὑποπρωσις*).

život jako ohromný balvan na něho se svali a jej tížiti počne; kde strašná propast, k níž úprkem se hnal, svůj strašný jícen před ním otevře, okamžik, kde osudné: „buď ku předu“ — a octneš se v této propasti — nebo: „zpět“ — a jsi zachráněn, jakýsi neznámý hlas k němu volá.

Takový okamžik dostavil se i Koníčkovi. Byl si toho zcela určitě vědom, nad jakou nebezpečnou propastí se to octnul. Různé myšlenky rojily se mu v hlavě a zdálo se, jako by jedna s druhou zápasila, aby dostala vrch.

Zanechá pytláčení, zřekne se ohavné náruživosti, k níž byl tak mrzkým způsobem sveden. Počne býti zase pořádným člověkem, bude si hleděti obchodu a hospodářství, časem se na všechno zapomene a vše se vrátí zase v staré koleje. Tu však mu přišla na mysl postava Aronova, slova: „že mlčím“ — „rok, dvě leta mezi čtyřmi stěnami“ — jej znovu zarazila. Nesmí pytláčení nechati, aby jej žid u soudu neudal. Bude tedy pokračovati, ať si to vynáší málo, nebo nic, jen když bude mít při tom svou kratochvíli. Jak to může ale dlouho trvati? „Lidé si všelicos šeptají“ — „myšlivci jsou slídilové“ — řekl žid. Dovedl si představit, jaký osud jej očekává, přijde-li se všemu na stopu a bude-li zapleten ve vyšetřování. Nebyl tu sám, byl tu i syn Josef a manželka, jichž hanba a záhuba se k jeho odsouzení družily.

Zpomínka na manželku, již poslední čas mnohou trpkou chvílí svým chováním připravil; byla by jej málem rozplakala. Přiznal se upřímně, že výčitky a prosby její nebyly plané; nyní teprv dovedl oceniti její upřímné srdce v míře, jako snad nikdy před tím. Ji bude nyní po vůli, ona jej bude podporovat, přetrhne vše. Tato myšlenka zvítězila. Hospodský povstal a zamířil k manželce, nemohl ji však po celém domě najíti.

Koníčková nenacházejíc sluchu ni u syna ni u manželky a nemajíc si komu postěžovati, hledala útěchu u Boha a u cizích lidí. Rodina Janotovic stala se jí poslední čas pravým útulkem, zde se vždycky ze své sklíčenosti poněkud zotavila. Nemohla sice zřejmě vyjeviti, co ji souží, postěžovala a ulehčila si ale přec. Vymlouvala svou sklíčenost tím, že obchod jejich poslední čas vázne, z muže že se stal divný člověk, a na synu, jediném dítěti, že se asi také nedočká velkých ra-

ností. Janota i s manželkou a dcerou ji všemožně těšili, aby jen nepozbývala myslí, že se časem zase všechno napraví a k dobrému obrátí.

Zvláště Marie byla v této příčině její kleslé mysli pravým andělem strážným. Mluvila tak rozumně, že se Koníčková mnohdy až divila, kde se to v té holce beře a chtějí nechtějí její slova co hojivý balsám do duše ssála.

Mnohdy, mluvilo-li se o lhostejných věcech, zmínil se Janota i o všelichem, co v městě nebo okolí slyšel vypravovati. Ztráci prý se v lesích mnoho zvěře, vypravoval mu ten neb onen; myslivci slídí ustavičně po pytlácích a jsou prý jim již na stopě. Při takovém vypravování bodlo vždy Koníčkovou srdce a bylo jí jako by se jednalo o její vlastní život. Hleděla vše zamluviti, řeč o jiném předmětu začíti. I dnes, an ji manžel po domě hledal, přišel Janota s takovou novinou z města.

Pytláci prý se zdržují na Samotách. Má jich býti celá banda. Myslivci prý číhají na všech stranách, učiní na ně lov a lapí-li jen jediného, musí všechny ostatní vyzraditi. Koníčková nemůže již déle takové řeči sněsti. Zdvihla se a odchází, vymlouvajíc se, že má doma mnoho práce.

Koníček přecházel po kuchyni očekávaje manželku. Vnitřní nepokoj a rozervanost jasně se zračily v jeho tváři. Byl neobyčejně bled. Koníčková se ho až lekla. V prvním okamžení nemyslíla jinak, než že je už vše vyřazeno a že bude manžel muset u soudu vše udati. Chtěla jej již osloviti, on ale začal sám dříve.

„Chci se s tebou o něčem poraditi,“ začal.

Koníčková v duchu zaplesala. Takovou řeč již dlouho z úst mužových nezaslechla.

„O čem pak? Mluv! Jak pak to jen vyhlížíš, vždyť jsi na smrt bled.“

„Aron je šibal, nesmí mi do domu — Bártu na místě ze služby vypovím a — pytláčení se odřeknu. Odstraním li osoby, které mě k tak ohavnému řemeslu svedly, bude zase vše dobře. S Josefem to vyjdnám sám, nesmí se mi na ručnici ani podívat. Budu si hleděti obchodu a hospodářství a časem se na všechno zapomene.“

Koníčková nechtěla věřiti sluchu. Myslíla, že si z ní muž tropí smích, uváděje její vlastní slova, jimiž ho chtěla uvést na dobrou cestu, již se vzdal. Hlas však a tváření se Koníčkovo, jimiž tato slova

pronesl, daly uzavíratí, že to myslí opravdu. Nevěděla, co má v tom okamžení počti. Chtěla muži padnouti kol šíje, aby mu svou radost projevila. Chtěla mu vše na jednou vypověditi, co již dávno u Janotů slyšela, co si lidé vypravují, aby tím lépe utvrdil předsevzetí, které jako blesk vyniklo v jeho hlavě. Nebyla však toho ni onoho schopna; radostí se dala do pláče.

„Ach Bože! tedy přec nebyly marné mé prosby a vzdechy, tys mě vyslyšel! — O nezamítej jen toho vnučutí, jež ti sám tvůj sv. anděl strážný dal, abys ještě v čas unikl záhubě, která tobě a nám všem hrozí. Co zamýšlíš učiniti, učini hned! Co na mně jest, budu tě dále podporovati modlitbou, radou i skutkem. Josefovi domluví sama, vím že mne spíše uposlechne než tebe. Jenom kdybys se byl tak nezapletl s Bártou; ten je všeho schopen. S tím tě očekává nejpernější kousek práce. Nepozbývej však myslí, vystup rozhodně, co muž, přetrhni vše a učini všemu konec. Ach Bože! jak se těším, že se zase spokojenost a Boží požehnání, jehož jsme tak dlouho pohřešovali, do našeho domu vrátí!“

Koničková nemohla pro pláč domluvíti, muž před ní stál jako kamenná socha.

„Nač pak takové hořekování a bědování? Vždyť jsem pánem v domě a mohu proti svým lidem rázně zakročiti. — Bártu mi musí okamžitě z domu!“

Vůle byla u Konička dobrá, k jejímu provedení ale, ač se stavěl, byl příliš slab. Manželka měla pravdu, že bude mít s Bártou perný kousek práce.

Když totiž Koniček Bártovi rozhodně oznámil, aby se mu na místě z domu klidil, dal se mu tento zplna hrdla do smíchu. A ke všemu předložil mu Bártu tak pichlavou otázku, že jej projela jako slova Aronova.

„Kam pak mám jíti? Snad nechcete, abych se dal k myslivci Oborovi za mládence? Musel bych se vykázat, kde jsem dříve co myslivecký sloužil. Pantáto, z toho nebude nic. Buďte raději pěkně zticha; nač pak léztí pánům do rukou, když to nemusí býti. Dokud jsem u vás, mlčím jako skála — nikdo nás nevyčenechá. Takto ale jak myslíte — kdo ví jak by to dopadlo.“

Koniček porozuměl dobře, kam Bártu mřít. Nedal se však zastrašiti. Nažene Bártovi strachu, že udá-li jej, udá spolu i sebe a bude též trestán. Bártu se ale všemu vysmál.

„Co pak je o mě,“ pravil, „bude mi právě vhod, když dostanu v žaláři byt a

stravu, bez toho musel bych se bídně potloukati po vsích. O mě nemějte žádných starostí, a Aron ten se vylže ze všeho. Židé mají hubu jak šalamaj. Začne u pánů německy, a vy budete v pytlí. Ostatně lehká výmluva! On s námi nepytláčil, nýbrž jen kupoval, co jsme mu přinesli; řekne, že se neptal, odkud to máme. Dle všeho zůstanete v pasti jen vy a váš syn Josef.“

Koniček nevěděl, co má v tom okamžení počti. Nemohl se ani hnouti; tak silně vězel v pasti, již mu Aron s Bártou nalíčili. Počal Bártovi vyčítati, že on jest vinen jeho nesnází a snad i neštěstí, jež na něho čeká. Bártu ho ale odbýval zcela lhostejně: že ho k pytlacení nenutil, že to provozoval sám dříve, než k němu na hospodu přišel, železa že mu prodal natchoře.

Koniček se mu nemohl vymknouti, byl zničen, zdrcen.

Bártu ještě téhož dne zpravil o všem Arona. (Pokračování.)

D O P I S Y.

V Praze 1. září 1873.

(O 900letém jubileum. Dopis I.)

Více slavností viděla Praha za posledních let v lůně svém, k nimž shromáždili se tisícové z širých končin zemí českých a jež velkolepostí svou poutaly na se zraky ciziny. Opět nová započala zde slavnost, jež důstojně řadí se k předešlým, ano hlubokým významem a vážným předmětem svým daleko ony předstihuje. Devět set let jest tomu, co založením biskupského stolce v hlavním městě mocné tehdaž říše české dovršeno bylo vznešené dílo horlivých věrovestců kříže Kristova a dokonán úplný obrat v dějinách našich, obrat od temnot pohanských ku světlu kříže svět ovládajícího. Víra křesťanská zvítězila úplně v požehnaných nivách vlasti české a pod ochranou a štítem jejím skvětalo i umění a obecný blahobyt. I který upřímný vlastimil nevzpomínal by vděčné doby té a dobrodiní, jež událo se národu českému obrácením na víru křesťanskou a zařízením vlastní, neodvislé církve české, ano toto neposlední spolu jest příčinou jeho zachování a zvelebení. Zvláště za nynější doby, kdy tak zvaní osvícenci tohoto století vší silou o tom pracují, aby zbožný lid o nejdražší majetek jeho oloupili, aby vyvrátil víru oblažující ze srdcí jeho, a když nákaza tato, jak se zdá, hluboké počíná zapouštěti kořeny i v milém národě našem, právě nyní potřebí jest dů-

stojným způsobem osvědčiti, že nalezá se u nás hojně mužů, kteří váží sobě dědictví nejdražšího, zanechaného nám od zbožných předků, víry sv. krvi mučovníků a patronů Českých zpečetěné, třeba osvědčiti, že jsou ještě mužové, kteří hotovi jsou vše obětovati a všemožně o to se přičiniti, aby bránili církev katolickou před útoky nezaslouženými a nespravedlivými, jimiž zloba a vášeň lidská na ni stále doráží, dlužno zároveň s pohnutou myslí a vděčným srdcem díky vzdáti Pánu nebes za milost neocenitelnou, že po celých devět století přese všechny bouře a strasti, jež národu českému již již zahynutím hrozily, zachoval církev a národ český v stálém a bezprostředním spojení s církví katolickou a tak všechny zbožné věřící vlasti naší účastnými činil všech pramenů milostí, jakými církev sv. člověka oblažuje. I který Čech katolík, uváděje sobě vše toto na mysl, mohl by zůstatí chladným a nepohnutým při pamětní slavnosti nejdůležitější této udalosti z doby nově založené a utěšeně kvétající církve české, udalosti, jež jak rozhodnou měrou působila v život a rozvoj národa českého. I netřeba zajisté šířiti více slov o významu slavnosti této a vybízeti k hojnému účastenství, ana památka udalosti také, jakou jest založení biskupského stolce Pražského, výmluvně sama mluví k srdci každého upřímného vlastimila a katolika. Lze se tudíž nadíti, že neopominou zbožní krajané naši vyhověti přání nejdůstojnějších vrchních svých pastýřů, jakož i účastnými se státi neocenitelné milosti, plnomocných totiž odpustků, jež sv. Otec Pius IX. uděliti ráčil všem těm, kteří by dle úmyslu jeho účastnili se slavnosti této.

Přikročující ku zprávě o prvním slavnostním dni památného jubilea obmezíme se na nástin věcí důležitějších. Den před slavností v sobotu 30. srpna zavítal jeho Eminence nejdůstojnější pan kardinál o deváté hodině ranní do metropolitního chrámu sv. Víta, aby vykonal vysvěcení nového hlavního oltáře. U vchodu před kaplí sv. Vojtěcha očekávalo jej duchovenstvo a kapitola metrop. chrámu sv. Víta a pak deputace jednoty pro dostavení téhož chrámu, jejíž místopředseda, pan baron Margelik, příležitostnou řečí jeho Eminenci oslovil. Po krátké laskavé odpovědi odebral se jeho Eminence v průvodu duchovenstva do chrámu a hned přikročil k posvátným obřadům svěcení oltáře a po ukončení jich sloužil na témž oltáři tichou mší sv. Touž dobou svě-

til nejdůstojnější pan biskup Karel Fr. Prucha nový oltář v kapli Martinické mistrně Achtermannem v Římě z mramoru provedený a štědrou rukou vys. důst. p. probošta dr. Adolfa Würfla metropolitnímu chrámu darovaný. S velikým účastenstvím provázel četné shromážděný lid významné obřady tyto a nelícenou radostí těšil se každý, že opět po dlouhém uzavření otevřen byl velechrám sv. Víta slavné bohoslužbě. Opět vítaly příchozího štíhlé mohutné tvary jeho k nebesům se vznášející, opět velkolepostí a umělým provedením každé částky v obnovené kráse povznášely mysl a vybízely k obdivu. Zejmena nový hlavní oltář, jehož četné štíhlé věžičky jako prsty ruky zdvižené v říši nadhvězdnou mysl unášeti se zdají, svou něžností i umělostí výborně k celku se hodící, zůstane zajisté povždy jednou z největších okras velechrámu. —

S večerem téhož dne, jakož i následujícího jitra zahlaholily zvony všech farních i klášterních chrámů, oznamující počátek slavnosti. Množství obyvatelstva pražského vycházelo na blízké výšiny nad městem, aby poslechlo čarovný souhlas všech zvonů města stověžatého. V neděli 31. srpna o půl 9. hodině scházelo se již množství duchovenstva řeholního i světského v arcibiskupském paláci v určitých místnostech, odkud měl ubíratí se slavný průvod do velechrámu sv. Víta.

Průvod sám začal s udeřením deváté hodiny za hojného účastenství lidu a sice v témž pořádku, v jakém bývá v den Božího Těla. Jeho Eminenci nejdůstojnějšího p. kardinála provázel vznešený host, Jeho Excellence p. biskup budějovický Jan Valerián Jirsík, který hned po příchodu do chrámu vstoupil na kazatelnu a jazykem českým kázal na slova žalmu 148, 12. „Mládenci i panny, starší s mladšími, chválu vzdávejte jmenu Hospodinovu.“ Předmětem výtečné řeči jeho dvoudílné bylo: 1. že církev česká po všechna století od založení svého stála pod zvláštní mocnou ochranou Boží a 2. že jako až posavad i povždy v budoucnosti ochráně Boží těšiti se bude. Vyličiv krátce dějiny obrácení národa českého na víru Kristovu probíral pak jednotlivé doby důležitější z dějin církve české; zejména déle prodléval při utrpeních a pronásledováních, jež často zakoušeti musili věrní vyznavači víry Kristovy v Čechách, a kterým dojísta byla by podlehnouti musila konečně církev česká, kdyby vyšší rámě nebylo vždy zachytilo rány záhubou jí hrozící. Výmluvnými slovy líčil utěšené květy

vypučevší uprostřed strastí a utrpení těchto na bohatém stromě církve české, mučenky totiž a světce i světice Boží, kteří svatým životem svým a krví svou posvětili zemi českou. Mezi jiným upozornil též na zvláštní onu shodu, že jako čítá stolice biskupství pražského 27 biskupů od svého založení, rovněž také počet arcibiskupů že spravoval stolec ten od doby povýšení jeho na arcibiskupství. Na to mluvil nejdůstojnější řečník v druhém díle řeči své o nebezpečném v církvi katolické nepřátelském proudu nynějšího světa; než i v tomto nejnebezpečnějším boji zmužile hledí budoucnosti vstříc odvolávaje se na slova Spasitele: „Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa,“ a „Ty jsi Petr a na této skále vyzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.“

Na to sloužil J. Eminence nejdůst. p. kardinál slavné pontifikální služby Boží za četné assistance a po ukončení jich mluvil k lidu jazykem německým druhý vznešený host, J. M. svob. pán Keteller, biskup mohučský, na slova apoštolského vyznání „Věřím v sv. církev obecnou.“ Předsлав řeči své stručný nástin starších dějin církve české, v němž mimo jiné připomenul též poměr církve české k biskupství Řezenskému a arcibiskupství Mohučskému, odpovídal na otázku: Odkud to, že církev česká po devět století byla zachována, a jaká toho příčina, že církev katolická po 18 věků ještě trvá, ač bouře nejstrašnější od první doby vzniku jejího na ni dorážely. Proto trvá církev česká, odpověděl nejdůstojnější řečník na otázku tuto, poněvadž co věrná dcera spojena jest s církví římskou, s hlavou církve katolické a poněvadž tato církev katolická má zaslíbení Kristovo, že s ní bude až do skonání světa. Církev sv. podobá se arše Noemově, plující nad vodami, nad bouřemi tohoto světa, aniž by obávati se musila, že jimi bude uchválena. Církev sv. jest říše lásky, ale lásky spočívající na základech pravdy. Církev sv. jest to, jež po všechny věky v lůně svém chová nejdůmyslnější myslitele a nejvýtečnější syny lidstva. Ona podobá se slunci; jako tomuto žádná lidská moc uškoditi nemůže, právě tak nemožno jest, aby církev sv. škody trpěla útoky zloby lidské, ana vysoko povýšena jest nad vše pozemské. Čtvero útoků vypočítává pak, iež dějí se proti církvi: 1. útoky hrubého násilí, 2. bludařství, 3. vášní lidských a 4. bludařství doby nejnovější, kdy lidé všechny božské zákony snaží se podrobiti modle všemocného státu. Trojí pak prosbu před-

kládá posluchačům svým, totiž aby díky činili Bohu za milosti prokázané církvi české po celých 9 století, aby zachovali víru zděděnou po předcích a aby vždy na paměti měli hluboké pravdy vyznání apoštolského. Ohnivou touto řečí dojata jako jedněmi ústy modlilo se shromáždění hlasitě s nejdůstojnějším řečníkem apoštolské vyznání víry. Odpoledne odbýval J. Eminence nejdůstojnější p. kardinál slavné pontifikální nešpory, v pondělí pak za přítomnosti obou vznešených hostů a velikého množství duchovenstva pražského pontifikální requiem za všechny zemřelé biskupy, kněží a věřící církevní provincie české. Š.

Z Jesenice u Č. Skalice, 1. září 1873.

(50leté kněžské jubileum, Obnova chrámu.)

Na více místech diecése kralohradecké slavena byla v neděli 12. po Sv. Duchu, na níž spolu letos památka sv. Bartoloměje připadla, kněžská jubilea. Mezi jinými slavil je též důst. p. Jan Ev. Havelka, os. děkan a farář v *Jesenici*. Příslavnosti té bylo tolik radostných okamžiků, že jsem nucen zprávu o ní učiniti. V předvečer přijeli vzácní hosté, vys. důst. p. gener. vikář Jan Nep. Rais se svým ceremonářem vp. Hamplem z Hradce Králové, proslulý archeolog a miláček lidu v okolí Novo-Městském p. děk Rojek z Budyně, a nejdůvěrnější přítel pana jubilanta p. děkan Branžovský z Chotusic.

Z večera oznamovala střelba budoucí slavnost a hudba Jesenická učinila krásné zastaveníčko před farou. Tu již ve tmě přiblížila se záře světlá vycházející z pestrých lampiónův a z transparentu slavnostního na voze postaveného, s nimiž přišli rodáci páne jubilantovi, totiž zpěvácký spolek „Oreš“ s praporem z Třebechovic, poctit svého staříčkého rodáka.

Po 2 písních schvalně k tomu dni upravených a vysloveném vzletném přání od starosty spolku toho p. Augustina Mrhy z Třebechovic osvětlil bengálský oheň významný transparent a skupení zpěváků a velikého množství lidu.

Když se byli hosté ráno v neděli sešli, vyzval nejdůst. p. gen. vikář s přecetnou assistencí pana jubilanta, aby ho do chrámu Páně k první oběti nejsvětější v druhém padesátiletí doprovodil. Velmi hluboký dojem způsobila na všechny účastníky řeč p. gen. vikáře, kdež také připomenul, jak před 50 lety v tu chvíli 21 novosvětců spolu se svým panem biskupem poprvé obět mše sv. přinášeli, kdežto nyní již ani třetina jich konati nebude druhotiny kněžské.

Po obřadu jubilárním posvětil p. gen. vikář nový oltářík se soškou sv. Jana Nep. řezanou od akad. p. Jos. Hudce z Třebechovic a polychromaticky provedenou od akad. malíře p. Jos. Šichana v Novém Městě nad Met., kterýžto oltářík nahoře krásným novým obrazem Rodičky Boží (mal. od p. Ignáce Müllera v Rychnově u Liberce), jejíž velikým ctitelem byl sv. Jan, jest ozdoben.

Oltářík ten jest poslední dílo obnovy, kterou bylo duchovenstvo Jesenické z dobrovolných almužen mezi kollátorníky sbíraných dokonalo.

Veliká věc se stala v chrámě tom, který nyní od r. 1864, kdež byl hlavní oltář nový postaven, pak od r. 1870 všecko ostatní buď zcela nové, jako oltáře, křížovou cestu, korouhve, bratrské obrazy atd. anebo nádherně obnovené má.

Po svěcení tom následovalo kázání slavnostní, kteréž bývaly první kaplan veld. p. jubilanta v. p. Ig. Budina, kaplan z Třebechovic, velmi dojemně přednesl. Při mši sv. na choru mši Horákovu do D moll provedli mistrně pp. učitelové z vůkolí, tak že v provedení tom nedalo se více očekávat. Po příští do fary přednesl panu jubilantovi své a nejd. p. biskupa blahopřání p. kapit. děkan Rais, kdež mu spolu sdělil, že jmenován jest za četné zásluhy své „čestným konsistorním radou“, a náležitý dekret mu odevzdal. I zastupitelstva všech 4 přifařených obcí jmenovala svého pana děkana „čestným občanem“, kteréhož jmenování diplomy mu v ten den odevzdala. Spolu pak dala zastupitelstva obcí: Městec-Veselické a Roztocké i vel. p. V. Uhlíři, os. kaplan v Jesenici, „čestné občanství“. Mimo to podali své blahopřání velmi ozdobně tištěná: vikariátní kněžstvo Opočenské a p. děkan Chaloupka ze Slavoňova, který velmi zdařilým chronografem prání své přednesl. Při hostině, která po tři dny trvala, bylo hostů nemálo, tak v den první v neděli přes 60, většinou duchovenstvo a učitelstvo, v pondělí přes 30, mezi nimiž představenstva farnosti Jesenické a v úterý manželky představených a sousedky. Takovou slavnost radostnou a upřímnou Jesenice nepamatuje, ačkoliv před 20 roky zde p. děkan Hotýš sekundici slavil. O.

Z Hořic, 27. srpna 1873.

(Socha sv. Gotharda na vrchu sv. Gothardském.)

Na východní straně města Hořic vypíná se mírný vrch, od pradávna zvaný vrch sv. Gotharda. Pod tím jménem jest i v historii znám. Stojí na něm kostelík ke cti

téhož svatého, kolem něhož na návrší hřbitov se rozkládá, odkud rozkošná vyhlídka, zvláště na jih a východ se šíří. Kdy účta sv. Gotharda na tom vrchu počala, není známo, musí ale zajisté velmi stará býti. Kostelík nynější pochází z předešlého století, o němž jakož i o vrchu budoucně více napíši. — Avšak pod vrchem tím, na jižním svahu, vedle vozní cesty, stojí též kamenná socha sv. Gotharda. Mezi lidem známa byla pod jménem: sv. *Gothard Bílý*. Já, čta životopis téhož svatého, myslil jsem, že mu v církevní mluvě přikládán bývá týž přívlastek pro jeho lásku k čistotě, že miloval velice čistotu a ozdobnost ve všem, zvláště v okrášlování domů Božích, a že u věci té za patrona a přímluvce se zvláště vzývá, a to tím spíše, ješto socha ona nikoli bílá, ale černá byla. Dověděl jsem se však od starších lidí, že ta socha skutečně jedenkrátě bílá, totiž bíle natřená byla, a že lid sám si to epitheton přidal, aby rozeznával ji od obrazu sv. Gotharda v kostelíčku na vrchu.

I mile překvapilo mne, když as před 2 měsíci dvě paní (sousedky) Hořické přišly na faru a prohlásili se býti ochotnými ku sbírání příspěvků na obnovení sochy té, řkouce že již s mnohými paničkami mluvily, kteréž je vyzvaly, aby jen přišly, že rády něčím přispějí; a odůvodnily jednání své ještě tím, že prý, když se vrch sv. Gotharda zdobí ke cti Žižkovi, neslušno jest, že se na sochu sv. Gotharda zapomíná, k němuž Hořičtí od pradávna zvláštní účtu chovali, a kterýž vždy za patrona a zvláštního ochránce města Hořic pokládán a vzýván byl, a dle něhož i rodičové synům svým rádi jméno Gothard na křtu sv. dávali, (jak toho matriky křestní dosvědčují). Upřímně jsem zaradoval se nad smýšlením takovým, schválil jednání jejich, a vyhotovil listinu k zaznamenávání příspěvků, a za několik hodin bylo téměř 40 zl. r. m. pohromadě. Známý a nadějný sochař p. Antonín Myslivec uvázal se hned v práci tu a v krátkém čase ji dohotovil; sochu nejprv celou očistil a opravil; nalezl též v zadu letopočet, už málo znalý, 1577; tedy za 4 roky bude 300 let stará. Zdá se, že socha ta původně snad na vrchu v kapli neb kostelíčku stávala, poněvadž vzadu jen hrubě otesaná jest. Avšak když byla očištěna a opravena, bíle natřena a semotam (na přiměřených částích) pozlácena, vidělo se, jak krásná jest to socha, pěkná stará práce, kteráž zasluhuje vším spůsobem, aby uchována byla. Na přední straně na podstavci připevněn na mramorové bílé tabuli zlatem krásně a docela správně,

a ozdobně vyrytý tento nápis (bylat dříve úplně bez nápisu):

Sv. Gothard Bilý,

opat a biskup. Žil od r. 960—1038.

a pod tím tyto verše:

Horlivý byl vůdce bratří,

Věrný pastýř duší svých;

S nebes slávy na nás patří,

S místa světcův blažených.

Buď i nám zde věrným vůdcem,

Rád tě vzývá tento lid,

Nedej vlasti zhoubným škůdcem

Ani městu uškodit.

Postavena r. 1577. Obnovena 1873.

Dole kolem upraven drn a dány kamenné schody. S potěšením patří nyní každé oko na pěknou sochu tu, dříve opuštěnou, nyní k novému jako životu probuzenou. Bůh budiž odplatitelem šlechetným dárkyním, jakož i těm, kdož laskavě ruku k dílu položili; nebudeť zajisté na věčnosti zapomenuto šlechetné dílo jejich. — Dne 20. července odpol. odbýváno slavné processí k soše té, kdež místní farář promluvil o účtě obrazů a soch vůbec v katol církvi, zvláště sv. Gotharda v městě Hořicích, a vypravil pozorňe poslouchajícím zástupům životopis jeho, načež socha posvěcena a pobožnost sv. litanie při ní vykonána, po kteréžto průvod do chrámu Páně se navrátil. B. H.

Z Turnovska d. 26. srpna 1873.

(Schůze kněží po 25 letech)

Nikdy pravda slov žalmisty: „Hle jak dobré to jest a jak utěšené, když bratři přebývají pospolu“ (ž. 132.) tak živě na mysli mi netanula, jako za schůze, kterou jsme bratři kněží, r. 1848. v Litoměřicích vysvěcení, d. 19., 20. a 21. srpna v místnostech pacholeckého semináře v Bohusudově měli. Dobré to bylo, po 25 letech se sejíti, společnou modlitbou, rozjímáním vhodných pravd a přijetím sv. svátostí milost, jež vzkládáním rukou bisk. dána byla nám, v sobě vzbuditi; dobré to bylo a spasitelné, duchovnímu cvičení pod vedením muže v oboru tom velezkušného se podrobiti, ducha svého v minulost pohroužiti, Bohu, jenž až po tu dobu milostivě pomahal, v pokorě díků vzdáti, a Jej upěnlivě prositi, aby nás, vetché třtiny i budoucné milostí svou nepouštěl, a nám darů a dobrodiní svých udělovati nepřestával. Vysoce ctihodný rektor družstva Ježíšova v koleji Bohusudovské, P. Vikt. Kulas, způsobem při řečích konferenčních obvyklým v úhledně upravené kapli seminářské pojednával o důstojnosti kněžské, o nutnosti, by kněz podobenství

Boží na sobě jeviti a stále zdokonalovati se snažil; o povinnosti modlitby vůbec a svědomitého konání církevních hodinek zvláště; o přípravě ke mši svaté a důkčinění po mši svaté; o vroucnosti, s jakou mši svatou sloužiti třeba a o významu hostie; o hrozných následcích hříchu kněžského, na-proti tomu pak o blahém užitku, jakým působení kněze horlivého odměněno bývá — předmětech to věru nad jiné důležitých, a uvážení hodných. Nemoha pro obmezenost místa obsah všech mistrných pojednání podati, podám pouze trest onoho, v němžto hřích kněze v následcích svých naznačen. Důstojný exercitator porovnal hřích kněze s hříchem Adama, s hříchem zavrženců, s hříchem padlých andělů. Tak jako hřích prvního člověka v následcích svých strašný byl, tak i hřích kněze nejen jemu samému na ujmu a k záhubě jest, ale i celé jeho domácnosti, celému okolí, celé osadě, ano celé církvi bolné zasazuje rány. Vae mundo a scandalis! Hříšný kněz těžké okovy si kuje, jichž mnohdy po celý věk svůj nositi musí. Kněz hříšný odsouzen k slepotě, hluchotě, němotě. On nesmí o hříchu svém hlasu povznésti na kazatelně, on musí mlčením pominouti hřích svému rovný v zpovědnici, on mlčeti musí o hříchu, jež sám páše, v úřadování soukromém; kněz hříšný nemůže chybující kárati, hřešící trestati, jeho hlavně vinou hyne bázeň Boží v mládeži, mravní kázeň u mladého lidu, sporádanost v rodinách, mrav obecný. Jeho vinou příkázání Boží a církevní drze se přestupují, služba Boží zanedbává, počet svátostí přijímajících řídne, všemu zlému brána do kořan se otvírá. Maje býti pastýřem, stává se vlkem stáda, vrahem duší sobě svěřených, samochtě řídí loď osady své k úskalím, aby se stroskotala. Na jeho vrub hlavně padá všeliká metla, kterou Bůh okolí jeho stíhá neb na ně dopouští, stává se pravým satanem, adversarius dei, an živ jest Bohu na úkor. Proto i všechno zlé, pod jehož tíží církev úpí, více méně od nás samých a hříchů našich pochází, perditio ex te! Grandis ruina! — U přirovnání hříchu kněze s hříchem zavrženců dovedil pan exercitator, kterak kněz zpronevěřilý vzdor úsilí jinž svědomí své ukojiti, ukolébati, přehlušiti hledí, hlodajícího červa trapných výčitek stále v sobě znamená, vzdor hodnostem, jimiž snad vyznamenán, vzdor účtě a vážnosti, která stavu a úřadu jeho se děje, stále na mukách bývá, a v útrobach svých peklo skrývá. A jak jinak? Byltě z tisíců vyvolen, aby královstvím Božím na zemi vládl, království

Boží slovem a příkladem svým zmahal, lid k Bohu vedl, lid ušlechtoval, v škole Kristově ctnostem vyučoval, proti hříchu a nepravosti a království ďábla bojoval, lid ku poznání a ku pokání vedl, a takto o časné i věčné blaho se staral, a aj, on není pouze sluhou neužitečným, on sluhou záhubným. Maje býti přítelem a pomocníkem Syna Božího, stává se jeho nepřítelem, jeho zrádcem, líbá jej a zrazuje. Zrazuje svou hodnost, žije v hrůzné svatokrádeži. Každá v hříchu sloužená mše sv., každá v hříchu posluhovaná svátost, není leč svatokrádeží. Kněz odpovědným ministrem v říši Boží, aj čehož se nadíti může, až jej jednou Bůh k zodpovídání se k soudné stoličce své povolá? Přivolá mne: Služebníče věrný atd.? Kněz má býti živoucí archou Boží, anto hříchem se stává živoucím žalářem, v němžto Syn Boží opět a opět mučen a křižován bývá. Věru kněz zpronevěřilý peklo steré zavíná. — Porovnáváje hřích kněze s hříchem andělů, podotkl velectihodný pan cvičitel, kterak i hřích kněze jako hřích padlých andělů, jak i zkušenost nasvědčuje, nenapravitelným bývá, jelikož bývá z těch, jež se zovou hříchové proti Duchu svatému. Hřešivá namnoze úmyslně na milosrdenství Boží; pravdám, jež důkladně poznati a všestranně skoumati příležitost měl a jež lidu hlásá, jednáním a konáním svým odprá, kněžské povinnosti své leda bylo a s nechutí odbývá, svátost pokání častěji a s náležitou přípravou přijímati zanedbává, nedím nekřesťanský ale i nekřesťanský život vede, v životě nekajicném trvá, duchovní hrdosti a jiným vášním se podává, cum ad ima pervenerit, despiciat omnia. Proto i kajicnost jeho na smrtelném loži bývá pochybná, — grandis ruina. — Rozeznáváje život trojí, *zvířecí* totiž, kde povaha zvířecí převládá, zvíře člověka jako na uzdě má a ovládá, život *lidský*, život to spořádaného křesťana a život *andělský*, život to vroucí lásky k Bohu a věrného, ochotného plnění příkázání Božích, dovodil důstojný exercitator, že pro kněze život obyčejných bytí i spořádaných křesťanů nepostačuje, alebrž ctností andělských třeba, an s anděly stejného určení má. Jeť poslem Božím, jenž lidu pravdy Bohem zjevené zvěstuje. Jeť služebníkem Kristovým, služebníkem Božím spolu a též jako anděl služebníkem a strážným duchem těch, jenž jednou obdrží dědictví spasení. Jako anděl, tak i kněz modlitby lidské Bohu přednáší, lidstvo k dobrému pobádáti, zlého varovati má, jako anděl, tak i kněz nad dušemi sobě svěřenými bdíti, duše svěřených svých k trů-

nu Božímu provoditi má. Jelikož však i kněz drahý poklad v hlíněné nádobě má, i kněz dvojí zákon a osten těla znamená, třeba mu stále bedlivosti, stálého přemáhání sebe samého, aby bujný oř smyslnosti ho neovládal, alebrž na krátké uzdě držán byl. O knězi hlavně platí: In tantum proficies, in quantum sibi vim intuleris. Pročež srdečnými a dojemnými slovy důst. p. exercitator k tužení a mrtvení se nabádal, a sice jak tělesnému tak duchovnímu. Tělesným mrtvením nazval vytrvalou, horlivou a účinnou snahu, všeho se varovat, co nás k zlému dráždí, panouká, hřích v zapětí mívá, zvlášť rozmařilosti, nestřídmosti v jídle a pití, maření času. Duchovním mrtvením jmenoval stálý, ostražitý boj proti všelikému hříchu, aby takto kněz v slovu i v skutku byl sluhou věrným, a jiným cestu k nebesům ukazuje, jiným káže, sám zavržen nebyl.

Než nejen dobré ale i utěšené to bylo po dlouhém čase, ano při většině po celých 25 letech opět se viděti, ondy a nyní porovnat, zkušenosti a útrapy své důvěrně projevit, v sladkých upomínkách na výjevy seminářského života se obveseliti, láskou bratrů pookřáti, srdci svému uvolnit. Proto mžikem mýjela doba blahé pospolitosti, a doba tklivého rozchodu proti nadání záhy přikvapila. Dobrému otci Augustinu Pavlu, jenž nám k schůzi naší ústy bratra Demla pozhnal, vyslovili jsme vroucí za to dík, a obnovili slib uctivosti a poslušnosti. Bůh ho oživuj, aby pod bříměm úřadu velepastýřského v době nad jiné vážné svěží sílu zachoval. — Členům velectihodného družstva Ježíšova, jenž uslužnou a obětovnou láskou svou pobyt v Bohusudově nám oblažili, buďž dík srdečný. Památka na dny Bohusudovské ostane nám v pozhnutí. Bratřím posléz přivolávám: Na shledanou — na věčnost, kamž dříve neb pozděj soudce Bůh (Bohusudov) nás povolá. Kéžbychom napotom shromážděni byli tam, kde Kristus kraluje, a v slávě své Maria září! K.

KRONIKA.

Z Prahy. K zprávě v čle č. 24. o církevních slavnostech této jubilejní doby dokládáme, že druhou neděli jubilejní, t. j. 7. září v chrámě sv. Vítském kázati bude v 9 h. ráno česky vd. p. probošt Vyšehradský Vác. Štulc, načež pontifikální mši sv. sloužiti bude J. M. nejdůst. p. biskup *Litoměřický* Augustin Pavel Vahala, po té kázati bude německy J. M. nejdůst. p. biskup *Řezenský* Ignac ze Senestrey. Odpoledne

po příchodu slavného průvodu z kostela u sv. Mikuláše kázati bude v chrámě sv.-Vitském česky vd. p. kanovník Vyšehradský Fr. Kočí. — Třetí neděli jubilejní, t. j. 14. t. m. kázati bude ráno česky vd. p. kanovník Vyšehradský B. M. Kulda, německy pak vd. p. probošt kapitoly sv.-Vítské dr. Adolf Würfel, odpoledne po příchodu průvodu z chrámu M. B. před Týnem česky vd. p. kanovník Vyšehradský Jos. Ehrenberger.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 7. září u Karmelitek či Barnabitek na Hradčanech, od 8—11. u nejsv. Trojice v Podskalí, od 12—15. u sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně.

— Dne 8. září, v den *Narození P. Marie*, koná se ve farním chrámu Páně svatoštěpánském na hořejším Novém městě Pražském druhá výroční chrámová slavnost, kteráž trvá po celý týden. Započne v neděli na den sv. andělů strážných nešporami ve 3 h. a požehnáním v 6 hodin. Na den *Narození P. Marie* jsou ráno v 6 h. a 8 h. mše sv.; v 9 h. matura či zpívaná mše sv., v 10 h. kázání (české), v 11 slavné velké služby Boží a zároveň malá mše sv. u oltáře P. Marie; ve 3 hod. nešpory, a v 6 h. požehnání. V ostatní dny v týdnu bude vždy v 6, 8 a 11 h. mše sv., v 9 h. velká mše sv., ve 4 h. nešpory a v 6 h. požehnání. V sobotu se pak slavnost skončí v 5 h. nešporami a „Te Deum.“

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci srpnu 148 chudých v Praze zemřelých křesťanů; celkem letos již 1197 osob.

Paběrky.

23. Smrt nespravedlivého. Kriminály. Pracovny.

Kterak se nejlépe zlosynové vychovávají, to viděti lze na nezdárném synáčkovi, o kterém tuto krátce se zmíniti míním. Podotýkám jen, že podávám obrázek ze života — pro život. Otec tohoto nezdárného synáčka, jenž byl povolání takového, že měl nejen své, ale i jiné dívky kárat, — neboť byl učitelem, — nedohlížel dosti ani na dítko své, až bez bázně a kázně dozrál mladý zlodějík tak, že trestu veřejnému podléhal. Ale i tyto tresty nedovedly již hoča napraviti, ano zdálo se, jakoby se jimi tužil, až přišel do kriminálu.

Než po návratu z kriminálu poznalo se, jak kriminály člověka vzdělávají. Vypravoval o takových kouskách, o jakých před tím neměl ani zdání, a o kterých by se byl

jaktěživ nedověděl, kdyby se byl do kriminálu nedostal. Vyjádřil se bez obalu, že již při svém řemesle zůstane, jemuž se byl naučil, a chlubil se, doma že se nikdy tak dobře ani mítí nemůže, jako se měl v kriminále: postel čistou, chleba dobře vypečeného až nazbyt, takové knedlíky, jež prý mu ani doma nedovedou udělat; také masa by si prý doma opatřiti nemohl, a tam ho přece dostane, a mimo to užije v kriminále tepla a všeho pohodlí s důstatek; a *tělesného trestu*, jehož se jediné bál, toho se prý nemá co bát, když se jen v čas přizná; protož prý soudcům povídal vždy vše tak, jak to chtěli, a dobře prý vždycky pochodil. Tak se stal z malého darebáka — velký.

V létě potuloval a povaloval se obyčejně v obilí, neb v podezřelých staveních, kde ukradenou drůbeží se živil, na zimu pak se sám hlásil u soudu, aby přes zimu měl kde být.

Když byl nějaký čas tento způsob života vedl, zbaven byl pojednou smyslů, tak že chodě se potácel jako omámený. Poslední tři dni, když přiblížila se hodina smrti, zůstal ležeti ve stodole blíž plotu, v koutě. Byla mu tam dána hůně, aby se měl čím přikrýt neb na čem ležet, on pak hůni odkopal. Křičel po celé tři dni, až hrůza. Kněz navštěvoval ho pílň, mysle, že se mu snad předce poštěstí, zastihnouti jej při zdravém rozumu, a smířiti jej s Pánem Bohem. Než marně. I umřel bez Boha, zahynuv v pravém smyslu slova — za plotem.

Z toho jde, že kriminály veliké opravy vyžadují. Nejprůhodnější bylo by pro takové nekárance — kdyby se kriminály daly proměnit v *nevolné pracovny*, aby si svou výživu jeden každý vydělati musel, pak kdyby nikdo dříve na svobodu propuštěn nebyl, dokud by se nenapravit; kdo by však opět do kriminálu se vrátil, kdyby trestán byl žalářem doživotním, aby netrápil a nesužoval více poctivé lidi, jenž musí v noci hlídat, aby uchránili to, co si byli ve dne v potu tváře vydělali. Jak zkušenost učí, ničím se tak neposlouží tulákům, jako tělesnou prací; neboť jsouce beze cti, ze žaláře si nic nedělají, nechávajíce se tam jen krmit na útraty státní. Mimo to zjednejte lidu práci, aby každý měl z čeho živ býti, vraťte jim pokud možno, kolovraty a stavy, a přestane proletářství.

J. Št. K.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 9. obsahuje kázání na ned. XVI.—XX. po Sv,

Duchu, na den sv. Václava, povýšení sv. kříže, na slavnost sv. růžence bl. P. Marie a na den posvěcení chrámu; osnovy na ned. XX.—XXIV. po Sv. Duchu, I. a II. adventní a na den Všech Svátých a věrných dušiček.

— „*Učení katolického náboženství.*“ Sepsal Jan Ev. Hulakovský, katecheta a gymn. učitel při c. k. reálném gymnasiu v Třeboni. Druhé vydání nově spořádané pro prvou třídu škol středních, pro měšťanské a vyšší dívčí školy. Schválena nejdůst. bisk. Ordinariatem Budějovickým. V Praze, 1874. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. Str. 117.

— „*Kritická úvaha*“ o pojednání Alfonsa Štastného „Ježíš a jeho poměr ku křesťanství,“ kterou sepsal V. Brandl. Nákladem vlastním. V Brně, 1873. Tiskem akciové moravské knihtiskárny. Str. 49. Jest to spis, na kterýž upozorněno v předešlém čísle na str. 380 v „Kronice“ z Moravy. Politování hodný Alfons Štastný věru se nenadál, že tak vážný učenec padným kladivem kritiky klamně pavučiny jeho nevěry rozdrtí, aby do nich toulavé mušky nelapal.

— „Komenský.“ Sběrka spisů pro mládež. Tiskem a nákladem kněhtiskárny Kramáře a Procházky v Olomouci. Svazek 3. Obsah: „*Přátelství a pomsta.*“ Povídka pro mládež dospělejší od R. Barona. Přel. P. J. Šulc. Str. 78. — Svazek 4. Obsah: „*Ezop a jeho bájky.*“ Ku prospěchu naší mládeže sepsal J. Kramář. Str. 88. — Tamtéž vyšel: „*Zákon,*“ daný dne 9. dubna 1873 pro království a země předlitavské mocnářství rakouského, o *společnostech výdělkových a hospodárných,* jenž vešel v platnost dne 1. července 1873. Str. 30.

— „Zábavná bibliotéka.“ Ročníku IV. seš. 11. a 12. obsahuje: „*Posvátné nádoby.*“ Z francouzského jazyka od E. B. přeložila Johanna K. Nákladem časopisu „Škola B. S. P.“ V Brně 1873. Str. 100.

— „Počet obnovy farního chrámu Páně v Jesenici.“ Přídavek. Podává Vác. Uhlíř, os. kaplan v Jesenici. Čistý výtěžek bude věnován na nový oltářík sv. Jana Nep. V Novém Městě n. M. Tiskem Bohdana Böhma. Nákladem vlastním. Str. 28.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jiří Pfannenstill, farář v Kinšperku, 21. srpna (nar. 20. listopadu 1807, vysv. 3. srpna 1834).

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Mich. Mareš, koop. za admin. v Kinšperku;

p. Jan Vlk, kapl. a katech. v Plané (Plan),

stal se prozat. učít. v ústavu hluchoněmých v Praze;

p. Frant. Kreisinger, far. v Klobukách, za faráře v Hradcích;

p. Karel Hrdina, kapl. v Peruci, za admin. do Klobuk;

p. Josef Horák, býv. vychovatel, za kaplana do Čelakovic;

p. Vinc. Vaněček, 1. kaplan v Kouřimi, za 2. kapl. na Smíchově;

p. Jan Beneš, kapl. ve Vserubech, za kapl. v Michli;

p. Mich. Beneš, kapl. v Petrovicích u Sedlčan, za kapl. do Vršovic;

p. Jos. Kyselka, katecheta v Stříbře, za 2. kooper. u sv. Havla v Praze;

p. Ignac Zahradka, kapl. v Schönfeldu, za kapl. do Tachlovic;

p. Prokop Čužna, za prozat. 3. duch. správce v c. k. zemské trestnici u sv. Václava v Praze;

p. Frant. Sojka, kapl. v Ratajích, za os. kapl. v Hořelici;

p. Frant. Havlíček za kapl. v Čisté;

p. Vác. Brabec, kapl. v Svatoboru (Zwetban), za kapl. v Kouřimi;

p. Jos. Vsetečka, křiž., za kapl. u sv. Františka v Praze;

p. Jos. Zwittlinger, křiž., za kapl. u sv. Bartoloměje v Chebu;

p. Ant. Turba, křiž., za kapl. do Král. Chlumy;

p. Konst. Beránek, prem., za kapl. na Strahově.

Uprázdňené místo:

Kinšperk, fara patron. dr. Karla Nonnera, c. k. notáře v Chebu, od 27. srpna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Josef Schierl, farář v Bruneřově, 18. srp. (nar. v Kunicích 9. července 1802, vysv. 4. září 1826).

Vyznamenani jsou:

p. Frant. Schubert, bisk. vikář v Georgswaldě, a

p. Jan Pruša, bisk. vikář v Bezdězi, jmenování čestnými kanovníky kapitoly Litoměřické;

p. Frant. Görner, arcijáhen v Polici, jmenován vikar. tajem. v českolipském okrese;

p. Josef Gründig, farář v Lužici, obdržel collare canonic.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Jos. Bartoníček, koop. za admin. in spir. v Světlé;

p. Josef Rummer, kapl. za adm. v Bruneřově;

p. Jos. Lukas, 2. kapl. v Borku, místo do Bitozevsí, za II. kapl. v Údlíci;

p. Eduard Schwaab zůstane kooperátorem v Novosedlici;

p. Ant. Lippert, neom. místo do Novosedlice, za II. kapl. v Borku.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Řeč k snoubencům před oddavkami.

(Podává Karel L. Řehák.)

Křesť. snoubenci! Přišli jste na posvátné toto místo, byste před Bohem, přede mnou, i před přátely svými co svědky slíbili sobě vzájemnou lásku a věrnost manželskou až do smrti, byste zde upoutali osud svůj jeden k osudu druhého, a v čem srdce se bylashodla, i ruku na to si podali ku svazku, který nikdo více rozvázat nesmí, ne moc duchovní, tím méně jiná; nebo „co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!“

Táži se ale, kterak se to stalo, že daleko míst, kde stály kolébky vaše, daleko míst, kde uplynuli vám sladci dnové hravého dětství — zde uzavříti obmyslíte svazek manželský? — Lidé, kteří nějakou událost vysvětliti sobě nedovedou, říkávají, že se stala náhodou. Křesťan náhodou nezná; on zná jen řízení — Prozřetelnosti Boží! Předraží, nestalo se náhodou, že spolu zde nyní stojíte co snoubenci, ale Bůh to byl, který řídil kroky života vašeho, by sešly se cesty vaše zde, odkudž byste potom dráhou společnou, jeden druhého bríměi radost nesouce, ubírali se ku bráně věčnosti!

Co Bůh usoudil vám v životě tomto, kdo prvé k cíli života tohoto dospěje: to ovšem nevíme, ani neprospělo by vám tajemnou roušku odkry-

ti, kterou nejvyšší moudrý Bůh ukryl nám smrtelníkům budoucnost naši. Snad růže radosti ohrazeny budou trny žalosti; snad do kalicha života vleje Hospodin pelyněk hořkosti. Protivenství přichází každému v tomto slzavém údolí, ano přijíti musí; nebo jako zlato v ohni, tak člověk skrze protivenství od skvrn očišťován bývá; a kdybyjiná cesta k nebi vedla, kromě cesty kříže, dojistá tuto milejší cestu byl by dobrotitivý Pastýř duší našich, — Kristus Ježíš, nám okázal; ale on řekl: „Kdo chceš být mým učeníkem, vezmi kříž svůj a následuj mne!“

Nechť se tedy děje cokoli; tolik vezte, že Bůh sice dopouští, ale neopouští, a že jako spojil dráhy vaše v jedno, v nevyskoumatelné moudrosti své také i společné kroky vaše řídití bude, a od úrazu život váš zachová, pak-li jen vy se ho nespustíte, příkázanými Jeho nepohrdnete, v štěstí nezhrdnete, ale za dobré díky činiti, v nehodách pak v Boha důvěrovati budete; nebo „kdo v Boha doufá, zahanben nebude na věky“ slibuje Pán.

Vaši přátelé přejí vám štěstí ke dni dnešnímu; já s přáními jejich spojuji přání svá, a nejsvětější obět za ně Bohu vykonám; modliti se budu dle vůle církve svaté, aby dobrotitivý Bůh žehnati ráčil sňatku vašemu, byste vzájemně k dobrému se povzbuzovali,

Bohu skrze milost Jeho vždy milejšími se stávali byste založili bohobojnou, křesťanskou rodinu k oslavě Vykupitele Syna Božího, ku potěše milé vlasti i otčiny, k radosti a podpoře svého stáří, a viděli potomky své šťastné a ctnostné až do třetího i čtvrtého pokolení. Boha prosit budu, by uvinul věnec kolem srdcí vašich, a v tom věnci by vždy pučela růže nezkalené věrnosti, zelená rozmarina naděje v Boha, slavnostní palma, která znamená vzájemnou uctivost a lásku jednoho k druhému, a k vítězství vede, a nezabudka, kteráž nedala by vám zapomenout na sliby zde učiněné!

Vás pak, kteréž přišli jste podílu bráti na slavném dnu snoubenců těchto, vybízím, byste modlitby své co vonný dým s obětí mou k nebesům vysílali, aby i Bůh s nebes výše snoubencům těmto požehnání potvrdil; kteréž já nyní ve jmenu Jeho jim udělití obmýšlím. Prvé však, milí snoubenci! od vás žádám sliby vaše. Pane ženichu atd.

O sv. Ludmile.

Laudate Dominum in Sanctis ejus.
Zalm 150, 1.

Nade stokem Labe a Vltavy,
kde lid střed české země býti praví,
hrad zdávna se proslavený vypíná
ne teprvé od štípení tu vina
tebou, náš otče, Karle! neb tu byl
sám nebes král si vinici založil,
jemuž já na počest teď píseň pěju¹⁾
zasáhna v harfu staro-slavných dějů.

Nad pouští, ještoť odvěčné dle rady
měla se proměnit v rajske sady,
kde se zrozcem svým, jenž zpravovat
měl národy vše svým železným prutem,
rodička, panna měla se přechovat
za dnů dvě stě, tisíc a šedesát,
a tvým, Čechu, měla kdys býti bytem²⁾.
Od východu se rozednívalo,
a světlo kříže zpět potískalo

pekelných do slují pohanstva můry,
tak jako před sebou do jeskyní
půlnoční stíny a příšerné chmůry
milá ta denní záře prohoní.

Ale nečistí démoni, zlí běsi
nemyslí hostiti se ze Bšovan¹⁾
tu, kdežto hodlají si věčný stan,
ano věkovitě je chrání lesy.
Nestává tak půvabna návodu
mužům i na dobrou i na zlou stranu
k účtě pravého Boha i balvanů
jak od pobožna, ženska národu.
Věděl to pohan i vědí to řasí;
a protož ostavíce mužské chasy
ukládají o srdce Ludmily,
by je svým ohavenstvím zméždili.²⁾
Milo-duchá ta dcera Slavibora,
choť Bořivoje, jenž nyní dvoří
vyhnán jsa z vlasti u Moravska dvora,
divným i doma skřítkům se koří,
chodí po hájích, a jak naučena
ode Krivy³⁾ prosto-duchá ta žena
klaní se Didile a Heykalu,⁴⁾
a vzdává hlaso-nosnou pochvalu,
tož obět pod drva kladouc, jim nosí,
a by drahý choť jí se vrátil, prosí.

Ale hluší jsou bůžkové a němí
a jakž spasí ji, když sebe nestačí?
I Slavibor, když Kramola vře v zemi
i s Ludmilou je v těžkém rozpací.
Což ale náhle v duši jí zasvítá,
když s Boha a Jezu-Krista známostí
drahý choť s blaho-věsty k ní zavítá,
nebes tu mír se v srdci rozhostí.

On Methudějem okřtěn na Moravě
i ji i syny Kristu přidělí;
z tad řine, lide český! — važ to právě —
zdroj spásy na celé tvé následí.
Hleď na ten oblak převelebných předků,
jenž jdouce za Ježíšem vévodů
bojovali boj dobrý až k posledku,
a již s ním věčných oslavují hodů.

* * *

Mnohé však trní Lidmilinu hlavu,
prvé než věnčena jest, zbodalo,
nebo když Bořivoj zašel je v návu⁵⁾
i starší syn Spitihněv, dostalo

¹⁾ Tak, a bezpochyby od beshů nazván byl od prvních křesťanů Melník a to okolí. Svatým Otcům, jako Augustinovi (o městě Božím), jsou pohanští bohové běsi a řasí.

²⁾ zméžditi, zhamizditi, fascinari a prophanare.

³⁾ Krive (srův. indic. Guru) pohanský obětník.

⁴⁾ O těchto bozích nebozích píše Václ. Hájek.

⁵⁾ Když umřel.

¹⁾ dle pror. Iz. V. 1.

²⁾ dle Zjev. sv. Jana XII. 6., kteréžto položení jistý, nepřeslední vykladač apokalypse na Českou zemi slyší.

Vratislavu se panství. Ten, ač víru,
jsa dobrotiv a zbožný, pěstoval,
ale pohýřil, an si Drahomíru,
Lutickou kněžnu, za manželku vzal.

Hrdá ta lže-křesťanka dala dvoje
mu synů, Václava a Boleslava;
on o prvence při ženě se boje
milé své matce v péč ho oddává.
Ta vñoučka mila milujíc srdečně
štěpí doň símě ctnosti a umění;
a srdce to, co dobrá půda, vděčně
steré vynáší ovoce z nasení.

Dokud žije Vratislav, žije i v míru
o svou a vnuka spásu pečlivá
svatá ta vdova; ale Drahomíru,
jak oči ty se zavrou, zuřivá
posedne zášť; neboť se obává,
by snad z rukou jí vládu nevyrvála
pěstůň nedospělého Václava,
i stíhá tu, již sama pohněvala.

Tak, ejhle, zavilé je lidské srdce,
že koho urazí, nenávidí,¹⁾
a pomsty za křivdu obávajíc se²⁾
zlost zlostí hojiti se nestydí.
Ješitné Drahomířiny jsou strachy;
neb Ludmila, již jediné blaží
Boží království, po panství své snachy,
znajíc, jaké to rabství, nebaží.

I vzkáže jí: „Milá! při tobě vládá,
buď úplná; po ní nic netoužím;
povol jen, ať, kde bych srdečně ráda,
milému Pánu mému dosloužím.“
Tak míru jsouc milovna ustupuje
mníc na Tetíně zůstat v pokoji;
než zlost zapeklitá pronásleduje
ji i v tu skrýš a zahladit strojí.

Majíc návštěi Ludmila, že sejde
z toho světa mučedlnou smrtí,
trvá v modlitbě až večer nadejde,
kde jako na holubičku dva chrti
Tuma a Kuman, na Tetín vrazilše
a brány bradu ztlukše sekerou
vše východy oděnci obsadivše
na milo-duchou se kněžnu vederou.

Poznavši svěťice oba zbůjníky
dobrodiní, kteréž jim činila,
zpomíná, a, neznámy-li jim díky,
ať ale řkou, v čem komu ublížila.

Zlé svědomí odpovědít jim brání,
v krutosti srdce hloub se zaryjí,
vytáhše z lože a tepouc do skrání
o kámen, kde klekávala, bijí.

Nadarmo žádá, by jí hlavu stali,
nezná litosti srdce padouší,
nadarmo, by k modlitbě chvíle přáli,
jejím tu závojem ji zardousí.

Když, co se stalo, přezví Drahomíra,
velí dům, kde se vražda spáchala,
(tak mní udobřit Boha bludná vřra)
přestavět v chrám svatého Michala.

Svat Václav rozpomenuv se na blahý
život své báby, a vida jak se šíří
o ní ctná pověst zázraky, do Prahy
tělo to neporušené z Tetína
přenesti káže v chrám svatého Jiří
a toť tu podnes v uctivosti hřebí,
oslavená pak duše Lidmilina
co strážný duch nad českou vlastí bdí.
Jan Vlček.

Mše svatá

(se stanoviska liturgického).

Dle Dr. J. Friedricha podává B. Haki.

(Dokončení.)

Nejstarší a zevrubnější popsání obou
těchto částí křesťanské bohoslužby, jak mše
katechumenův, tak mše věřících, nalezá se
v první, as r. 140 ku císaři M. A. Antoni-
novi Piovi řízené apologii *mučeníka sv.*
Justina.

„Když jsme takto,“ praví v kapit. 65.
o mši věřících, nového věřícího, kterýž k
učení našemu přistoupil, křtem byli očistili:
vedeme jej do shromáždění bratří, abychom
tu nejenom za sebe a bratra nově obráče-
ného, ale i za všechny všude věřící společně
a horlivě se modlili, abychom, ješto jsme
pravdu poznali, i té milosti hodni se stali,
věrnými následníky učení a zachovávateři
příkázání Božských nalezenu býti, abychom
spasení věčného dosáhli. Po ukončené mo-
dlitbě pozdravujeme sebe na vzájem polí-
bením. Pak se přinese představenému (bi-
skupovi) chléb a číše s vodou a vínem. Ten-
to vezme věci ty do rukou svých, říká mo-
dlitbu chvály a oslavy Otci všehomíra ve
jmenu Syna a Ducha svatého a obsírnou
modlitbu děkoslovnou za dary, jichž Pán
nás hodnými učiniti ráčil. Když pak mo-
dlitbu a díkůčinění byl ukončil, volá celé

¹⁾ Proprium est naturae hum. odisse quem lac-
seris, praví pohan,

²⁾ jako bratří Egyptsk. Josefa.

shromáždění: Amen. Amen znamená v hebrejském jazyku tolik, jako: staň se. Když byl představený modlitbu ukončil a lid „Amen“ byl vyřkl, podávají jáhnové, (jak je nazýváme) z chleba, vína a vody, nad nimiž modlitba díky říkána byla, každému z přítomných, a donášejí i nepřítomným do domů.“ Kap. 66. „Pokrm tento nazýváme *Eucharistií*, a aby přijal jej, jediné tělem se připouští, kterýž vše za pravé má a všemu věří, čemu učíme, a kterýž onou koupelí (křtem) odpuštění hříchů a znovuzrození byl dosáhl a dle ustanovení Kristova živ jest. Neboť nepožíváme pokrmu toho za obyčejný chléb a obecný nápoj. Jako Ježíš Kristus Spasitel náš slovem Božím tělem se stal a pro spasení naše tělo a krev na se přijal: tak poučení jsme, že onen pokrm, nad nímž díkyčinění, jež jeho vlastní slova obsahuje, říkáno bylo, tělo a krev onoho tělem se stavšho Ježíše jest, jimiž naše tělo a naše krev proměněním se živí. Neboť apoštolové oznamují nám ve svých pamětech, kteréž evangelia se nazývají, že Ježíš Kr. tak činiti jim rozkázal: vzaltě totiž chleba, činil díky a řekl: *To činite na mou památku: totoť jest tělo mé*; a rovněž vzal i kalich, a též díky činil a řekl: *totoť jest krev má*, a podal všem.“ —

Kap. 67: „Od té doby slavíme tu památku stále mezi sebou; a máme-li něco nazbyt podporujeme ty, kteříž nedostatek trpí a tak jsme vždy vespolek jedna rodina. A při všem, co přinášíme (obětujeme), chválíme Stvořitele všech věcí skrze Syna jeho Ježíše Krista a skrze Ducha svatého. V tak zvanou neděli (tak počíná líčiti mši katechumenův, a ještě jedenkrát potom mši věřících), shromáždí se všickni, buď si na venkově, anebo v městě, a tu předčítají se paměti apoštolské a spisy prorokův (t. j. starý a nový zákon), pokud čas stačí. Když pak předčítatel (lektor) byl ukončil, napomíná představený (biskup) lid a povzbuzuje k následování vznešených příkladů a zachovávání přednesených jim pravd. Pak vstaneme všickni a modlíme se. Po ukončené modlitbě přinese se, jak již praveno, chléb, víno a voda. Představený (biskup) koná modlitby a díkyčinění, pokud a jak jen může a lid odpovídá: Amen. Obětované (požehnané) dary rozdávají jáhnové přítomným a donášejí i těm, kteříž přítomni býti nemohli. Ti, kdož mohou a chtějí, každý dle libosti a jak mnoho chce, něco udělí (pro chudé); toto se u představeného (biskupa) shromáždí (t. j. jemu se donese), a tento z darů těch podporuje chudé, nemocné, vdovy a si-

rotky. Ale v neděli odbýváme shromáždění všeobecné, poněvadž to první den jest, v němž Bůh svět stvořil, a poněvadž téhož dne Ježíš Kr., Spasitel náš z mrtvých vstal.“

Od 3. století počínajíce *liturgie* (t. j. mešní formuláře) se sepisovaly. Jsou v rozličných církvích rozličné; ve východních delší, v západních kratší; ale v podstatě ve všech stejné. Máme až dosavad celou řadu takových liturgií, z nichž ovšem asi málo, která v původní podobě své se udržela. Nejstarší a nejpůvodnější jest *aethiopská*.

V podstatě a vůbec byl od 3. století pořádek při večeři Páně (t. j. mši věřících) asi tento: Jáhen počínal (dle konstitucí apoštolských VIII. 9 násl.) první lid napomenuv a připraviv, modlitbou za pokoj a blaho celého světa, církve a biskupa, ano shromáždění klečelo. Pak dal znamení, aby se vstalo. a povzbudil k pozornosti; načež biskup pozdravil církev pozdravením pokoje, na kteréž shromáždění mu odpovědělo. Pak povzbudil jáhen všech ku bratrskému políbení, jež (dítky vyjímaje) duchovní biskupovi, muži mužům, ženy ženám vzájemně dávali. Pak (dle sv. Chrysostoma) se zavřely dveře, a biskupovi anebo knězi se podala voda, aby (dle Cyrilla Jerusál.) pro význam*) ruce si umyl. Pak následovalo významné povolání jáhno, jímž všickni nepokřtění, nevěřící, kacíři, nesmířitelní a pokrytci od večeře Páně se vylučovali, a ti, kdož zůstali, ku čistotě srdce před Pánem se povzbuzovali. Na to se přinášely obětní dary od těch, kdož k večeři Páně přistoupiti chtěli, t. j. chléb a víno, a kladly se na oltář; kněžstvo pak obstoupilo biskupa, kterýž slavnostně oblečen u oltáře stál. Připravující přímluvy tvořily přechod ku vlastní bohoslužbě (večeři Páně č. eucharistii). Obrátiv se k lidu biskup přál jemu milosti Boží a žehnal jej sv. křížem, načež lid jako první mu odpověděl. Biskup: „*Pozdvihněte srdce i ducha*“. Lid: „*Máme pozdvíženy ku Pánu*“. Biskup: „*Děkujeme Pánu*“. Lid: „*Slušné jest a spravedlivé*“. Pak následovala ona obšírná, slavná, všeobecná modlitba děkoslovná, vztahující se k eucharistii, říkána biskupem samotným, kterouž lid trojnásobným. „Svatý, Svátý, Svátý“ ukončil. Načež konala se vlastní oběť čili podstata veškeré bohoslužby, střed to a vrchol, buď biskupem samým, anebo v jeho zastoupení některým knězem, totiž obětovány chléb a víno a říkána konsekrací t. j. modlitba posvěcující, v níž po vykonaném žehnání a díkyčinění,

*) Význam to čistoty vnitřní.

dle všech liturgií, ona slova, jimiž Pán a Sp. náš nejsvět. Svátost oltářní ustanovil, hlavou a podstatou byla; *neboť slovo (Páně) Kristovo působí tuto svátost*, dí sv. Ambrož (de Sacramentis IV. 4.). Při konsecraci lid stál. S konsecrací spojovala se ihned dále jiná modlitba obětovná, při níž konsekrující (biskup nebo kněz) chléb a víno, ale nezakryté, pozdvíhoval a je lidu, tělo a krev Páně, ukazoval. K tomuto celému konsekracnímu úkonu řadily se potom modlitby (přimluvy) za veškerou církev a její služebnictvo, za císaře a krále, za vrchnost a vojsko, za všechny přítomné křesťany, za město a jeho obyvatele, za všechny trpící a pronásledované, za katechumeny a nově pokřtěné, za kajícíky a od zlých duchův posedlé, za nepřítomné členy osady křesťanské, za nepřátele, za všechny mimo církev se nalézající, a posléze za všechny zemřelé, ale v Kristu živé; při tomto posledním začasť jmena uváděna jsou osob v křesťanské osadě (v církvi) zemřelých, zvláště biskupův, jak v dyptichách a v autentických knihách kostelních zaznamenána se nalezala. Shromáždění dotvrzovalo modlitby ty slovem „Amen“. Pak snad ještě říkána jest modlitba Páně (Otče náš), kteráž semotam i dříve ještě odříkávána byla. Načež jahen: „Buďtež pozorní!“ Biskup: „Svaté svatým!“ Shromáždění odpovědělo: „*Jeden jest svatý, jeden Pán, jeden Ježíš Kristus k oslavě Boha Otce velebený na věky. Amen.*“ Pak veliká doxologie: „*Sláva Bohu na výsostech*“ atd., načež následovalo hned rozdávání večeře Páně. Mezitím zpívány žalmy, zvláště žalm 34., a z toho opět verš 9.: „*Okuste a vizte, jak libý jest Hospodin.*“ Dle jiných i jiné Žalmy, na př. ž. 45, 2.: „*Vyneslo srdce mé slovo dobré.*“ . . a malá doxologie: „*Sláva Bohu Otci, i Synu.*“ . . . Potom přistupovali všickni a přijímali, a sice nejprv klerikové, v choru, za mříží (v presbyteriu); po nich asketi, jahenky, panny a vdovy, a posléze všickni ostatní, a mezi těmi zase nejprv dívky, kde totiž zvykem bylo i dívkám podávati večeři Páně. Biskup nebo kněz, někdy (v případě potřeby) též jahen, podával požehnání (posvěcený, předpodstatněný) chléb těmi ne vyprávěcími, nýbrž církevně vyznávajícími a dosvědčujícími slovy: „*Tělo Kristovo*“, načež věřící, an přijímal (i svou víru ve skutečnou přítomnost Ježíše Krista dosvědčuje) odpověděl: „*Amen*“. Jahen podával kalich s těmi slovy: „*Krev Kristova, nápoj života*“. Věřící: „*Amen*“. — V rozličných starých liturgiích nebyla slova, jimiž se velebná svátost udělovala, stejná;

avšak víru ve skutečnou přítomnost těla a krve Páně dosvědčují všechny. Když byli všickni k stolu Páně přistoupi, následovaly na konec hymny a modlitby děkoslovné, konané huď jahnem anebo biskupem samým, načež jahen povzbuzoval, aby klečící přijali požehnání, jež biskup jim udělí. Posléze rozpustil jahen shromáždění slovy: *Jdětež v pokoji!**)

Sirotek.

Je večer chladný, mrazivý;
s hor vítr ostrý ve kraj věje,
že jehličí se v borku chvěje;
měsíce pablesk zářivý
jen někdy z mraků slabě kmitne,
a v čířém šeru pozasvitne
síla je úsměv blaživý.
Ve dáli skví se stříbrem bory;
a ve svém rouše sněhovém
bílým postlány příkrovem
se třeptí pohraničné hory.
A venku mráz, že spánek očí tíží,
že v blahé upadáš polosnění,
až zemdlen odpočineš v zapomnění
a anděl míru víčka tvoje sklíží!

* * *

Nad dolinou pahrbeček
nad chudou se vznáší vískou,
na pahorku kostelíček
pozvedá se s věží nízkou.

Kolem hřbitov rozkládá se,
smutný, i když něžným kvítím
v letní době odívá se,
a se pojí s jarým žitím!

Na hřbitově dívka klečí,
nad hrobem tam slzy roní;
brzy k nebi oko zírá,
brzy hlavu k zemi kloní.

Slza za slzou se line,
perla za perlou se skvěje,
dívka — v hadry zahalena —
zimou jako list se chvěje.

„Matko drahá, slyšíš dceru?
Na tvém chladném klečí hrobě;
lidé lůžka nedopřáli, —
kam má jít v pozdní době?“ —

*) Guericke I. c. str. 302: sqq.

„Matičko má roztomilá,
ty zde dřímáš sladce v hrobě; —
proč své dítě opustila's? —
Vezmi osiřelou k sobě!“

Slza za slzou se line
perla za perlou se skvěje;
dívka v hadry zahalena
zimou jako list se chvěje.

„Shlédni, Panno! s nebes výše
na sirotka ubohého! —
Mocná matko Spasitele,
vyplň vroucí přání jeho!“

„Vezmi, Panno! dítě k sobě,
navrať matee — siré robě;
hladem mru, — ó matko milá!“ —
slzou dívka domluvila . . .

Mdlá se hlava k zemi kloní
k hrobu matky níž a níže;
přestalo snad srdce bítí?
či chce býti matce blíže? —

Ostrý vítr krajem věje
v kotoučích se sype sněh;
vše se krutým mrazem chvěje,
jen ne dívka na hrobích!

J. J.

Podobenství Otce Bonaventury.

34. Sen mnichův.

Mnich jakýsi měl sen, jenž jej velice unavil. Nejen ve spaní byl velice znepokojen, nýbrž procitnul zcela pomaten. Jelikož se mu onen sen v paměť hluboce vstřípl, domýšlel se, že něco znamená, a snažil si jej vysvětliti; avšak kdyby byl svou hlavu na skřípec položil a mučil jak chtěl, nebyl s to, naleztí co by jej bylo uspokojilo. Aby si ze své nesnáze pomohl, odebral se k opatu, vrhl se mu k nohům a prosil o požehnání. Obdržev dovolení posaditi se a mluvití, vyprávěl sen svůj takto:

„Otče můj! zdálo se mi této noci, že mě král povolal na dvůr. Zdali mi tato zvěst způsobila radost čili nie, nemohu vám říci. Toliko se pamatuji, že jsem se pečlivě připravoval, bych se slušně králi představiti mohl. Dal jsem si tedy dělati pěkný hábit a pěkný plášť; yzal jsem bílé punčochy a novou kapuci. Tak jsem byl, jak se zdálo dosti slušně přiodín. Hned byl jsem veden do velké sně, kdež bylo plno pánův a paní. Sotva jsem okamžik tam po-

byl, pozoroval jsem, že nemám žádnou kapuci, což mne naplnilo nejvyšším úžasem a přivedlo mě do velikých rozpaků. Brzo na to viděl jsem, že nohy mé jsou holé. Nemohl jsem pochopiti, kterak jsem v tomto stavu na dvůr se dostal, a neodvážil jsem se ani zůstatí ani odejítí. Konečně spatřil jsem na těle svém místo oděvu jen hadry, jež mě špatně kryly. Rozpacitost má i zahanbení mé každou chvíli rostlo, a já již ani nevěděl kam. Můžete si pomyslití, kterak jsem se uprostřed takové společnosti hanbil; ale muka, kteráž mi takové zahanbení způsobilo, nemůžete si představití, aniž já je mohu vyjádřiti; a já nevěděl si žádné jiné rady než podrobiti se ještě většímu zahanbení, totiž: utéci v tomto obleku skrz sál, pokoje, předsíně, nádvoří paláce na ulici a odtud do kláštera a zavřítí se do své celi. Jakkolivěk jsem se tohoto předsevzetí zhrozil, nicméně jsem se k tomu přec odhodlal. Tu však právě přišel kdosi oznamuje příchod králův, a že ihned do sálu vstoupí. To uslyšev vykřikl jsem strachem hlasitě a — probudil jsem se. Sotva jsem na loži svém dech popadal; ale měl jsem nesmírnou radost, že vše, co mne tak unavilo, nebylo leč sen. Než ale, otče můj, sen tak souvisící a tolika okolnostmi protkaný něco dojistá znamená. Hledal jsem vysvětlení sám v sobě; nemoha je naleztí a ostatně úplně ve všem se podrobuje úsudkům Vaším, přicházím Vašnost o ně prositi.“

„Synu můj,“ odpověděl opat, „nemýlíš se míně, že tento sen něco znamená. Neboť ačkoliv sny obyčejně jen hříčkami jsou obraznosti, přece můžeme z tvého snu velmi užitečné a důkladné naučení si vybrati.“

„My všichni budeme na dvůr krále králův povoláni, a všem nám bude se jednou před ním postaviti. Na základě této pravdy můžeš ze svého snu trojí velmi důležité naučení si vybrati.“

„První týče se bedlivosti, s jakou se máme na onen den připravovati. Pakli tak jsi byl zaměstnán péčí, bys v slušné úpravě představil se králi pozemskému, jakou péčí máš nyní vynaložiti na to, bys očistil duši svou, okrášlil ji všelikými ctnostmi a obohatil ji dobrými skutky všeho druhu věda, že se brzo před krále nebes dostaviti mnsíš!“

„Druhé týká se zahanbení, jehož se dočkají, kdož tuto péči nevynaložili. Jaká to hanba pro řeholníka, ano pro každou křesťanskou duši, o posledním soudu před Ježíše Krista, před celý nebeský dvůr, přede

všechny anděly a svaté, před celý svět v tak neslušném, nahém stavu přijíti!“

„Třetí se týká pokory, která veškeré naše činy provázeti a základem všech ctností našich býti má. Minil jsi, jda ku dvoru, že pěkně jsi oblečen; přišel tam viděls se nahého. O jak se musíme obávat, že co dobrého na nás se býti zdá, před leskem světla božského zmizí, že naše zdánlivé bohatství se okáže býti chudobou, a že domnělá sláva naše ve věčnou hanbu se promění! Tato myšlenka nás však nemá činiti málomyslnými, nýbrž nás udržeti v horlivosti a pokore.“

Mnich zcela potěšen odešel. Horlivost a pokora, jakou po celý ostatní život na jevo dával, byla důkazem, že se dle naučení opatova řídil. Řiďme se též dle něho; neboť týče se nás právě tak, jako onoho mnicha.

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešňáka.

(Pokračování.)

VI.

Myslivci pátrají pilně po pytlácích. Největší podezření padá na Samoty, neboť se v tu stranu nejvíce zvěře ztrácí.

Myslivec Obora zastavil se v hospodě na Samotách. Přišel na sklenici piva, ač se to již dávno nestalo. Koničková z této návštěvy trne, hospodský je ústavičně v rozpacích, bledne, hlas se mu chvěje.

Mluvílo se z počátku o věcech obyčejných. Konečně začal Obora o pytlácích. Na Konička nemá nejmenšího podezření. Důvěrným a přátelským hlasem vyptává se, zdali by nevěděl, kdo tu pytláčení provozuje. Koniček neví nikoho předstíraje, že se o takové věci nestará.

„Snad se to děje ve vašem domě?“ řekl Obora.

Koniček zbledl. Měl ale dosti odvahy, že se rázně opřel, aby tím své rozpaky poněkud zastřel.

„Snad chcete podezřívati mne, pane lesní, to by bylo něco hezkého!“

„Vás ovšem ne“ odvětil Obora, „máte zde však Bártu, toho pobudu, ten je všeho schopen.“

Koniček vymlouvá i Bártu a nedá na něho ničeho dopustit. Nemůže, nesmí ho vyzradit.

„Tedy pytláčí Janota!“ řekl Obora po delším přemýšlení jako na jisto.

V Koničkově se probudila stará zášť proti rodině Janotově. Viděl i nejvhod-

nější vytáčku, již by proud tak choulstivě rozmluvy přetrhl a podezření se sebe strásl. Neodpověděl ani ano, ani ne; usmál se jen, pokynul hlavou a učinil tak významný posuněk, jako by měl Bůh ví co ještě za lubem.

To Oborovi dostačilo. Dále se netázal a Koniček unikl všem nesnázím.

„Však tomu učiníme konec. Prohledám mu co nejdříve dům. Něčemu se přijde přec na stopu, kdybych měl chalupu rub na rub obrátit. Máme-li jednoho, máme všechny; na úřadě ho naučí mluvit,“ řekl Obora rozhorlen nad ohavnou krádeží, jež se po delší čas v lese páše. Po nějaké chvíli odešel.

Že bude Janotovi prohledán dům, to se Koničkoví pranic nechtělo líbit. Činil si předně výčitky, že jest toho sám příčinou, což okamžitě napravit nemohl, a za druhé též proto, že se bál, že by při tom prohledávání mohla i na něho přijíti řada. Bude-li jednou úřední prohledání předsevzato, nebude se bráti na nikoho ohled, vezme se vše šmahem. Má v domě tři ručnice, má i zásobu zaječích a jiných koží, které už po delší čas Aronovi zapíral, poněvadž mu tento poslední čas velmi málo podával. Ty musí především z domu odstraniti. Jak ale? Má s nimi sám jeti do města? Kdo ví co by se za jeho nepřítomnosti mohlo státi? Prohledávání přijde brzy, neočekavaně, překvapí všechny — musí si pospíšiti. Přijdou-li k němu, půjdou hlavně na Bártu a ten by za jeho nepřítomnosti jsa neočekávaně překvapen mohl všechno vyzraditi. Koniček byl v nových nesnázích, svěřil se manželce.

Ta přišla právě od Janotů a vypravovala, že košinář pojede zítra do města, aby svou zásobu košů prodal. Koničkoví přišla moudrá myšlenka: dá kůže Janotovi, aby je v městě odevzdal, kde je sám obvykle prodával.

Koniček kůže opatrně zabalil a poslal s nimi ženu k Janotovi, přísně jí naporučiv, by se ani slovem nezmínila, co balík obsahuje. Má říci, že jest to jeho koží, jež si posílá do správy. Kožešník již tomu bude rozuměti. Až přijede do města, vyzdvihne si peníze u něho sám.

Janota byl ochoten tutou službu sousedovi prokázati; hodí prý balík na káru a ten mu tolik nepřitíží. Přichystal si na cestu již vše odpovědně. Večer má ještě všelicos dodělávat a poopravit, co chce sebou vzíti.

Večer se brzy dostavil; byloť to již

pozdě na podzim. Hustá mlha zastřela Samoty a táhla se po polích k lesům, jako nepřehledné vojsko. Na několik kroků nebylo lze předmětu rozeznati.

Dva muži vykradli se opatrně ze vrat hospody na Samotách a zahruli směrem k lesu. Obá mají ručnice, nemluví ničeho. Pro mlhu by je bylo těžko rozeznati, my je však známe oba. Ten velký silný, zavalitý po pravé straně je Bárta, a druhý menší, štíhlý Koníčekův syn Josef.

Jdou na číhanou —

Bárta vyčínchal srnčí a nedal Josefovi pokoje až svolil, že s ním zase půjde. Dnes je k tomu prý nejpříhodnější večer. Koníčkovi se neřeklo ničeho, byl by jim to snad překazil; domluvil před tím Bártovi a přikázal i synovi, aby ručnici ani nevzal do ruky.

Oba zmizeli v lese.

Dnešní noc nedala i Koníčkovi pokoje. Dlouho sám sebou zápasil. Měl pevný úmysl pytláčení zanechat, jak to i manželce přislíbil. Výhrůžky Aronovy a Bártovy ale jej v tomto předsevzetí zase zviklaly. Zanechá-li pytláčení, vypoví-li Bártu ze služby, nebude-li židovi nic více prodávati, přijde všechno na jevo. Bárta a žid se ze všeho vyklíkuji, jen on sám zůstane v pasti. Učiní lépe, bude-li pytláčiti dále. Slaboch! tak si to sám u sebe vymluvil a ještě téhož večera sebral ručnici, vykradl se zticha ze světnice a vyšel do lesa, právě v tu stranu, kam se Bárta s Josefem ubírali.

Kdož měl větší radost než Bárta, když z čista jasna viděl před sebou státi svého pána s ručnicí. I Josef považoval nyní domluvu otcovu za vylhanou přetváрку. Všickni tři se usmířili a učinili zamýšlený lov.

Již bylo po desáté, vůkol panovala čirá tma, jen v chalupě košinářově kmital sporý kahanec, při němž Janota dodělával svou práci.

V lese padla rána — za chvíli ozvala se druhá. Po chvíli rozhostilo se ticho noční zase po krajině. Netrvalo však dlouho.

Slyšeti pádné kroky — tři muži uhánějí o překot z lesa k Samotám. Bárta vleče střelené srnčí. Koníček a syn jej již předhonili a pádí před ním. Utěk jejich jest zoufalý. V patách jsou jim myslivci s hajným, kteří si dnes na pytláky počíhali. Slyšeli ránu, jsou jim na stopě, jen mlha jim brání, aby je rozeznali a dohonili. Pytláci jsou ztraceni!

Koníček se synem mohli čerstvěji bě-

žeti, neboť ničeho nenesli, a zmizeli už v stavení, tak že myslivci, jenž jsou od nich ještě daleko, pro hustou mlhu je nezahledli. Jen Bárta se plahočí se srnčím, jež nechce opustit a zůstal po zadu. Již dorazil k domku košinářovu. Slyší za sebou blízké kročeje, vidí že mu již nebude možno pronásledovatelům jinak uniknouti, než odhodí-li kořist i ručnici. Učinil tak před košinářovým domkem, ručnicí mrští do pootevřených dveří, srnčí nechal ležeti na práhu a sám uhání do polí. Nedohoní ho žádný, umíť dobře běhati.

Po chvíli vrazili tři muži k Janotovým do světnice — dva myslivci a hajný. Košinář se této neočekávané návštěvy zprvu lekl, pak ale zůstal chladným nejsa si ničeho zlého vědom. Žena však a Marie nařikají a spínají ruce jsouce ze spaní tak nemile vyrušeny a nevědouce, co se děje.

Hajný rozžal ve svítelně, kterou s sebou přinesl, světlo a svítí do síně. Našel srnčí a ručnici. S Janotou zaveden výslech.

„Komu patří ručnice?“

On ji nezná, neměl prý ručnici ani nikdy v ruce.

„Jak se dostala do jeho domu?“

Janota neví.

„Kde byl dnes večer?“

Seděl doma a chystal se na cestu do města, kamž zamýšlí zítra jíti.

„To jest drzá lež!“ pravil Obora.

Počali mu prohledávati dům. Zítra pojede do města? Co má tady na káře? Snad tam dovážel s košíky i upytláčenou zvěř?

Našel se balík s kožešinami. Janota jej nechce dát rozbaliti, že nepatří jemu. Je prý v něm kožích.

Nedbáno jeho proseb a zařikání a balík rozbalen.

„Pěkný to kožích!“ zvolal Obora upíraje na Janotu pichlavý a vítězný pohled; „jen že jste v tom kožichu neměl lézt do vody! Jak pak jste musel dlouho na ten kožích hospodařit? Šlo to rychle, není-liž pravda? Co neodvezlo se do města, zůstalo doma.“

„Tento balík patří Koníčkovi, pane Oboro,“ opřel se Janota s úplným vědomím své nevinny, „dal mi jej, abych mu ho vzal zítra do města, že jest v něm jeho kožích ku správě.“

„I nechte již jednou tak sprostých a lživých výmluv! Mluvil jsem s Koníčkem dříve než s vámi — byl jsem o vás dostatečně zpraven. Nepomůže vám nic — strojte se, půjdete s námi!“

„Kam pak mám ale s vámi jít, pane lesní, já tomu posud nerozumím, co se mnou se děje?“

„Však tomu porozumíte,“ pravil Obora již rozhorlen. „Jste dopaden v pytlacení; nalezena u vás ručnice, srnčí, jež jste dnes střelil a v spěchu odhodil, nalezeny u vás kůže, jež jste po delší čas uschoval. Pytláky odvádíme na úřad — půjdete s námi na úřad! A teď rychle, ať mne nepřejde trpělivost!“

Nyní teprv strhl se u Janotů nářek, jako by byl někdo umřel. Žena lomí rukama, Marie se zavěšuje otci kol krku, že půjde raději s ním. Myslivec obě ženštiny odstrčil stranou.

„Buďte zticha!“ přimlouvá Janota sám ženě i dceři, „půjdu, vždyť jsem nevinný a nevina se musí dokázat.“

Hajný nese srnčí, Janotovi dali nésti naleznou ručnici a odvádějí je za noci ze Samot. Pláč ženy a dcery je doprovází. (Pokračování)

DOPISY.

Z Labské Týnice 7. září 1873.

(Vinc. Brandl a Alf. Štastný.)

Každý tvoří si svůj obrázek o učenci; typy jejich liší se letorou, přirozeností, ale jeden rys, jenž významně povznáší je nad řady jednostranných nedouků, jest jim společen — důstojnost. Lehkovážnost ani fanatismus nemají přístupu k mysli jejich. Není proto divu, že týž duch opravdovosti vane z „Kritické úvahy“ p. Brandlový. Vinc. Brandl a Alf. Štastný! — Archivář a rolník! — Učenec a pamfletář! Což přirozenějšího, než že porážka rolníka z Padařova „vlivem všeho ostatního, co je“ státi se musila.

„P. Alf. Štastný chtěl na základě historické kritiky dokázati, že Ježíš byl člověk jako jiný, že nezaložil křesťanství, že tato víra od sv. Pavla jest založena a tudíž vlastně Pavlinismem slouiti má.“ Které slovo jest zde rozhodující? Historická kritika. A kterak vyhověl Al. Št. úloze historického kritika? P. V. Brandl pronáší o něm tento zdrcující soud: „Musím se zde (str. 48) opět pronést, že p. Alf. Št. o historické kritice ani pojmu nemá, že prameny, na které se odvolává, ani neviděl, že kriteria, podle nichž se přesnost neb lichost pramenů poznává, chápati s to není, že libovolně nové prameny ustanovuje, že na prameny od něho samého zavřené přece se odvolává jakoby je za

podstatně měl, že písmo často mylně překládá a někdy i falšuje, aby mu smysl, který se jemu hodí, podložiti mohl. Vědecké ceny spisek ten žádné nemá; jest to práce nedouka, který ani té zásady kritiky nezná, aby se nekladla protirčení, kterými se ruší to, co dříve tvrzeno bylo.“ Muž poctivec, jenž za heslo si obral „pravdu hlásat jest povinností“ přijímá pravdu, i když tato proti němu vystupuje a mu káže: Rozvažuj o spisovatelské činnosti své, záleží-li ti skutečně na blahu lidu. Budoucnost ukáže, jaký pravdomil jest kand. fil. p. Alf. Štastný.

P. Alf. Štastný čerpal ze spisů Straussových a školy Tubinské, jejímž zakladatelem jest bývalý prof. Tubinské protestantské fakulty Ferd. Christ. Bauer, do jehož šlépějí vstoupili Holtzmann, Weizsäcker, Keim, Scholten, Colani a j. Bauer spisem svým „Kritische Untersuchungen über die kanonischen Evangelien, Tübingen 1847,“ zahájil v protestantském táboře nový směr kritiky evangelií řečený: tendenční, jehož hyperkritická bořivost poněkud zmírněna byla „historickou kritikou.“ Z jak čirého pramene vážil Štastný, dokazuje Hengstenberg, Ullmann, Steudel, Uhlhorn a jmenovitě slovučný Jindřich Ewald, jenž o tomto směru studií novozákonných takto se pronáší: „Škola Strauss-Baurovská nemá na mysli žádné vědy, která by jmeno to zasluhovala, při ní jsou jen předpokládání rozličná, neodůvodněná ale také nedoličitelná, poněvadž škola ta nemá úcty před pravdou a jen se stanoviska domyslů a snah, které naší době lichotí, novou stranu utvořiti chtěla.“

Na tomto základě i od samého mistra semitských studií v Němcích zavrženém sestavil Alf. Št. spisek svůj: „Ježíš a jeho poměr ku křesťanství,“ v němž dle skutečného bádání p. archiváře Brandla blud stihá blud. Seznam hlavních omylů uvéstí jest účelem tohoto dopisu. 1) Důkaz, že Ježíš předpověděl konec světa v tom smyslu, jakoby v nejbližším čase přijíti měl. zůstal nám p. Alf. Št. dlužen — a přece z tvrzení svého rozřešuje důležitou otázku, kdy evangelia sepsána byla. 2) Důkaz, že evangelia nejsou leč snůška povídek, anekdot atd. o jedné osobě, založený na výrazech „za onoho času, i stalo se, v těch pak dnech, tehdy“ boří se podobnými výrazy u Tacita a Polybia, jichž hodnověrnost nade všechnu pochybnost postavena jest. 3) Nemožný jest požadavek p. Št., aby ev-

glia sepsána byla jinověrci, jimiž by bylo záleželo na pravdě. Vždyť jen křesťané mohli psát evglia, právě tak, jako korán sepsán býti mohl jen Muhamedanem. 4.) Chybný jest výklad nadpisů evglií: podlé Mt., Mr., Lk., Jn. v ten smysl, že nynější evglia vznikla dle spisů od Mt., Mr., Lk., Jn. pocházejících. Sr. výraz: Podlé Jirečka znamená slovo Bog světlo. 5) Nepravdivý jest výrok, že sv. Jan evglista v Malé Asii nikdy nebyl, nýbrž že nejspíše záhy jako bratr jeho Jakub byl zahynul. Sr. Irenéus, Polykrates. 6) Prameny o muži „Jan presbyter“ nic mimo jméno, stav a hrob jeho neudávají, a přece tvrdí o něm Št., že byl filosofem, že u vysokém věku do Efezu přišel, že jeho povaha byla laskava a že sepsal čtvrté evglum. Odkud to všechno ví? Spletl si patrně oba Jany. 7) Klam jest, domnívá-li se, že „lóγος“ znamená rozum, ducha, jenž před hmotným světem byl a že příklad bible převáděje „λόγος“ na slovo jest špatný. Evglista užil slova, jež dle náhledu obecného onoho věku Syna božího znamenalo. 8) Velmi naivní jest výtky: „čtvrté evglum jest spisem s jistým účelem již naznačeným.“ Měl anebo mohl Jan psát, aby křesťané nevěřili? 9) Nejpádná jest výtky proti sv. Janu, že synoptiky nekopiroval. 10) Není pravda, že jediný Jan přihlíží k dogmatické části. 11) Není pravda, že celý sleh Janův neodpovídá v nejmenším ani účelu vypravování. 12) Není pravda, že Jan byl žido-křesťanem v tom smyslu, jakoby pohany křest přijavši za méně pravé křesťany považoval, než Židy Krista vyznávající. 13) Není pravda, že synoptikové neviděli v Ježíši nic nežli slíbeného Židům mesiáše. 14) Nerozumná jest výtky, že evglum sv. Jana jde ještě dále nežli Pavel a pohano-křesťané. 15) Není pravda, že synoptikové o vyznamenání Jana, miláčka Páně, nic nevědí. 16) Není pravda, že v egliu sv. Jana nenalezá se prostota ducha, která se jeví u synoptiků. Jest rozdíl mezi Janem a synoptiky co do slohu a vznešenosti řeči, nikoli však co do věrouky.

Dvanácti velkých omylů dopustil se p. Alf. Št. při posouzení čtvrtého evglia — a přece osměluje se popírat jeho pravost.

17) Nepravdivé jest apodiktické tvrzení jeho, že sv. Lukáš nepsal třetí evglum. To tvrditi může, kdo nezná Irenéa, Origena, zlomek Muratoriův. 18) Nepravdivé jest apodiktické tvrzení jeho, že evgl. třetí v Římě sepsáno jest. Dle známých

pramenů nedá se místo na jisto určit. 19) Důkaz apodiktického tvrzení, že třetí evglum shotoveno bylo v době, kde žádný z průvodců Pavlových, tedy ani Lk. žiti nemohl, zůstal nám p. Št. dlužen. A přece ze Skutků apóst. soudíme, že evglum sv. Lk. před r. 63. zhotoveno bylo. 20) Z nevědomosti pramene plyne trojí změna, již se p. Št. dopustil při citování Papii v příčině evglia sv. Marka. 21) Není pravda, že druhé evglum spočívá na původním spisu, nazvaném „příběhy“ sepsaném Markem — poněvadž takového spisu veškera starožitnost křesťanská nezná. 22) Nepochopitelná jest opovázlivost, s kterou p. Alf. Št. zhola vymyšlené věci do citátu Papiova klade. 23) Není pravda, že první evglum spočívá na původním spise „výpovědi“ zvaném a od Mt. sepsaném a na příbězích Markových. Když p. Alf. Št. to všechno tak dobře ví, proč pak nám nepověděl, které části v nynějším evgliu sv. Mr. a Mt. vzaty jsou z „příběhů“ a „výpovědi“? Vykonal by tím jen povinnost kritika. Podlé Alf. Št. Marek se rovná Matoušovi a Matouš Markovi. Kdyby byl důvody historické kritiky nepravost evglia sv. Mt. dokázal, byl by oprávněn, kriticky si je upravit; to však nedokázal, proto dopustil se libovůle čině tak. 24) Není dovoleno histor. kritiku, aby zavrhoval prameny a pak se na ně přece odvolával. Odvolává-li se p. Alf. Št. na evglum sv. Jana, odvolává se podle vlastních slov na pramen „ke skutečnosti zření nemající“, při evgliu sv. Lk. odvolává se na učení, jež podlé jeho náhledu pravdě podobno není; při evgliu sv. Mr. odvolává se na pramen, o němž praví, že z něho nelze poznati učení Ježíšovo. Na evgl. sv. Jana odvolává se sedmkrát, sv. Lk. devatenáctkrát, sv. Mr. čtyřicetkrát.

Není však p. Št. ani při výkladu mnohých a to důležitých míst nic šťastnější. P. Vinc. Brandl vybral nm.: Mt. 5, 43. Zjev. 21, 14.; 1. Kor. 15, 5. Chtěje dokázati, že Kristus nenarodil se v Betlémě, nýbrž v Nazaretě, dopouští se těchto chyb: 1. nerozumí místu z Jn. 7, 41. 42. 2. falšuje písmo Mt. 2, 19—21. 3. špatně překládá slovo patria, 4. přičiňuje do textu slova „nazarejský“, 6. nezná důležité místo z Tacita v Ann. I. 11. o popisu říše. Dále chybně vykládá Mt. 22. 23. 25. Bez důkazu tvrdí, že Josef nebyl z rodu [Davidova, nemá pravdu, když tvrdí, že nohy Ježíši nebyly přibity, za to ale že hnáty spřeráženy, bez důkazu tvrdí, že Je-

žis pochován na popravišti, nezapný jest výrok, že vypravování o posledních okamžicích Ježíšových přispůsobeno jest proctví, z nevědomosti plyne jeho tvrzení, že nikoli Židé, nýbrž jedině Pilát odsoudil Ježíše, z neznalosti poměrů vychází též krivý výrok jeho o poslední večeři.

Nejenom že špatně p. Alf. Št. vykládá, on i špatně překládá (Mt. 5, 12. Mt. 5, 31. Sk. ap. 18, 4. Mr. 6, 4. Mt. 20, 23. Mt. 5, 36. — Mt. 15, 30. 31. Mr. 10, 21.) a místy chybně cituje.

Mnoha chyb dopouští se Alf. Št. o talmudě a jeho poměru k učení Ježíšovu; lživá jest výtka, že Ježíš učením svým podkopával život rodinný; směšný a tehdejších politických stran úplně si nevsímající jest důkaz, že Ježíš nebyl mužem politicky uvědomělým, z vytrženého místa Mt. 6, 23—34. tvrdí, že Ježíš schvaloval nedbalství, dále dť p. Št., že Ježíš byl komunistou v moderním smyslu, že byl odpůrcem společné modlitby, přísaha v křesťanství děje se přý proti učení Ježíšovu atd.

Nezůstává si však p. Alf. Št. ani důsledným; p. V. Brandl uvádí třináct odpovědí: str. 11, 13, 15, 23, 30 (dva), 32, 34, 38, 40, 47 (tři) v „Kritické úvaze.“

Jak velkých poklesků dopustil se v bádání svém p. Alf. Št. a proč oprávněn jest zničující soud p. Brandlův, snadno lze nahlednouti ze seznamu uvedeného. Kdo na takových základech staví, nikdy pravdy se nedobere; kdo nedovede učení Kristovu porozuměti, nelze se tomu diviti, že také bytost a povahu Kristovu pochopiti nemůže. „Sancta sancte tractentur, kdo však o věcech, které s náboženstvím a s nejznamenitějšími zjevy veškeré historie souvisí, psáti se odváží, jako by psal o nevěstkách a lišáckých podvodnicích, ten nemá pojmu o vznešených ideách, ten se rouhá citu, jenž člověčenstvu vrozen jest a velí, aby to, co nad všecku nízkost a sprostotu vyvýšeno jest, s úctou a šetrností připomínáno bylo. Kdo bádáním svým v historii takové pravdy došel jako p. Alf. Št., ten jest od historické vědy právě tak vzdálen jak noc ode dne. Prává věda uslechtuje a povznáší; kdo však podává co výskumy své nepravdu na hrozné nevědomosti vlastní záležitosti a nechutným vtipkovaním a hrubými výrazy opepřenou, ten odstup od svatyně vědy a neprzní jméno její.“

Na konci nemohu leč vysloviti přání: aby naši pp. profesorové bibl. studia „úvody do St. a N. Zákona“ choutkám všech

pp. Štastných přítrž učiniti si neobtěžovali. Žádá toho od nich lid, klerus i povinnost.
J. M.

Ze Žlunice u Nového Bydžova 9. září 1873.
(Jubilejní procesí).

U Lhoty Smidarské stojí pod mohutnými lipami malá, ale v celém vřkolu známá, lidu našemu křesťanskému nejvřš milá kaplička Rodičky Boží. Od jara až do pozdního podzimu nenalezne se lehkou nedělní odpoledne, v které by aspoň několik ctitelů Marianských nehledalo tu pomoc a útěchu u nohou milostivé Královny nebes. O marianských ale svátých putuje lid nás v procesích velmi četných do Lhoty „k Matičce Boží.“ O takovém procesí, které lonského roku na žádost jednoho našeho osadníka co protiváha slavnosti Husovy v Jičíně odbyvané, ze Žlunice se vedlo a výborně se zdařilo, podána byla zpráva do Blahověsta. Letos pak dne 8 září na den Narození Bl. P. Marie připutovalo ke kapličce lhotecké tolik lidu, jako snad nikdy ještě. P. T. pap. prelát, čestný kanovník vyšehradský a děkan smidarský, k jehož kollatuře Lhota patří, vybídnul duchovní v Hlušicích, v Žlunici a ve Vysokém Veselí, by přivedli lid svůj ku kapličce lhotecké, kamž i on sám se svými osadníky přijíti slíbil. U nás na kollatuře Žlunické přijato ohlášení také pouti s radostným souhlasem; vysvětlilo se lidu, že procesí toto bude spolu jubilejním a lid nedal se dlouho vybízeti. Ke druhé hodině odpolední přišlo do farního chrámu procesí četné s družičkami čistě oděnými z Velkých Kozojed, a hned na to procesí z Chroustova nad míru četné. — Vyšlo se tedy za zpěvu milých písní marianských. Po půl druhé hodině dorazilo procesí žlunické vedeno jsouc dvěma duchovními vlastními do Lhoty. Vše se tlačí ku kapličce, ale není možná, neb kol kolem rozestavil se již lid procesí naše dychtivě čekající. Již byli tu oba pp. duchovní ze Smidar, byl tu již veleb. p. kaplan vysokoveselský, byl tu již důst. p. farář hlušický s jedním bohoslovcem, bylo tu lidu množství nescíslné, družiček, hudebníků, korouhvi, kde jen místečka zbylo, vše je obsazeno, silnice, stráně, pole, místo kolem kaple. Na zvláště připravenou tribunu vystoupil žlunický kaplan, aby oslovil zástupy.

V úvodu vyličil, kterak velká část lidu francouzského bezbožnou komunou ze sna probuzená vrhá se k nohám Božím a vrací se k náboženství, kterak velkolepě

poutě k znamenitým místům mariánským ve Francii se zřizují, na nichž nejen prostý lid, ale i vysoce postavení mužové hojného beřou účastenství. Francie probouzí se z lhostejnosti náboženské a nevěry a vrací se k Ježíši Kristu. I u nás ponořena jest velká část obyvatelstva městského v nevěru a v lhostejnost, ano i v chatrče veské vedrala se ospalost a nenávisť náboženství. Za příkladem Francie putující k Matce Boží svolán i lid přítomný k velkolepé pouti této, aby, kdo lhostejným jest, rozechřál se horlivostí náboženskou. Praha bude viděti o sv. Václavu velkolepý průvod na oživení vědomí katolického uspořádaný, i my na venkově probudme se ze sna. A protože kázání zmíněného thema bylo „o lhostejnosti náboženské a sice náboženská lhostejnost připravuje 1. neblahý život, 2. neblahou smrt.“

Maje před sebou posluchače z lidu, hleděl kazatel mluvit „k lidu“, t. j. prostonárodně. V prvním tedy díle vypravoval, kterak syn křesťanských rodičů pečlivě vychovaný do světa odešel. Ze světa piše o svém štěstí, o penězích, o šatství, o veselém životy. Vrací se domů, vše co psal se potvrdilo, neb i zlatem ozdoben jest šťastný syn chudých rodičů. Však ale druhý den zabodnul meč ostrý v srdce matčino, když, ač den Páně jest, o kostel nedbá, ano dříve, pokročilí osvícenci že do kostela nechodí. Na prosby matčiny jde přece; vida staříčkého faráře, jehož býval miláčkem, slyše čísti evangelium, jemuž nevěřil, patře na oltář a svíce hořící, zpomněl na své první přijímání, poznával víc a více, že při svých penězích, šatstvu a zlatu není šťasten; když pak lid zapěl „Tisíckrát pozdravujeme Tebe“, bylo překonáno jeho srdce, on se již dlouho, dlouho nemodlil, dlouho již nezpíval a nyní poznal, že ztrativ ve světě náboženství, ztratil všecko. — Tot obraz nynějšího světa. Svět maje nyní vzácné vynálezy a továrny, paláce, peníze a zlato, nádherný šat, zábavy všeho druhu neposkytuje ctitelům svým přece života blahého, poněvadž nemá náboženství. — Jen Bůh blaží srdce lidské. —

V druhém pak dílu vypravoval kazatel o jízdě na železnici, na níž v první třídě a druhé jedou boháčci, rokuji o politice, ministrech a panovnících, o burse atd.; na třetí třídě lid střední rovněž zabrán jest v hovor o akcích, cukrovařech, o sněmích atd.; na čtvrté pak třídě

oplzlé řeči a zpěvy se rozléhají. Vlak vjel mezi skály stovčným porostlé lesem, k nebesům vzhůru strmicí, a na nejvyšší skále vztýčen obrovský kříž. Nikdo z cestujících kříže si nevšímá, až na jednoho, který vida skály nebetyčné velebí všemohoucnost Boží, a patře na kříž šeptem dí: Ježíši Ukřižovaný, smiluj se nad námi. Však hrůza! nenadále vlak sjíždí skolejí v propast bezednou, a připravuje cestujícím nenadálou a strašnou smrt! —

Tot obraz našeho světa ve věci časné, v rozkoše ohavné ponořeného bez ohledu na Boha a K. J. Jako na rychlovlaku ujíždí smrtelník k věčnosti a přece jen málokterý dbá o náboženství. V lhostejnosti, v nevěře, v hříších překvapí tak mnohého smrt, a smrt taká věru není blaha, není šťastná.

Když tedy lhostejnost náboženská neblaží ani v životě ani v smrti, za kým půjdeme? Za hlasately nevěry nebo za kněžstvem katolickým k Bohu, ku Kr. a k Marii? Zpouti této budiž tedy domů vzato na památku: *Jako katolík chci žít, jako katolík chci umřít.* K vyplnění toho předsevzetí kéž přispívá Matka Boží, k níž zpívá národ český od dávných časů: Maria matko žádoucí; Tys Královna všemohoucí, prosíš za ny, za křesťany, svého Syna, Hospodina. Amen. —

Po tomto kázání vystoupil na tribunu ještě P. T. p. prelát a děkan smíderský. Vylíčil několika slovy vroucnými, že za příčinou vypuknutí cholery v Loučném Hůře slíbil Bohu vésti procesí ku kapličky lhotecké, že pak dnes velké se konají poutě ve Francii a mimo to jubilejní čas jest, vyvolen den dnešní k vyplnění toho slibu.

Vysloveno spolu lidu vřelé přání rozšířiti kapličku lhoteckou, ku kterémuž účelu veled. p. řečník 500 zl. složí představenstvu lhoteckému, kdo by chtěl bez nucení něčím přispěti, nechť na totéž místo dar svůj dodá. — Potom následovala loretanská litanie a návrat domů. Do Žlunic jsme dorazili o 7. hodině, kdež svátostným požehnáním celá slavnost ukončena; hodinu cesty měli pak mnozí do svých vesnic; tuším, že jim není líto ani jediného kroku. Slavnost tato dlouho udrží se v paměti zbožného lidu; dejž Bůh na přímluvu Máteře své, aby účel její, totiž probuzení věřících z smrtonosné netečnosti náboženské k horlivé lásce sv. víry katolické, se dosáhl. — Ku konci ještě nemohu nezmíniti se o milém důkazu náboženské horlivosti mezi lidem ve Velkých

Kozojedech. Od svých duchovních správců ani nejmenšího pokynutí neobdrževše schází sevěřící vedením jistého zbožného osadníka ku sv. kříži na návsi, na němž spolu vyobrazen jest sv. Václav. Před touto sochou miní zpívají po celou dobu jubilejní. Bůh jim žehnej. Kéž by hlasy jejich vyprosily „mír a hojnost v naší zemi;“ kéž by jejich zpěvy pohnut potřel sv. Václav nepřátele náboženství a podrývače blaha našeho lidu! E. B.

Od Kyšperka, 28. srpna 1873.

(Ze života církevního).

V čís. 23. str. 363 těchto listů píše vážený p. dopisovatel z Prčice, že i v těchto trudných dobách zažije správce duchovní mnohých radostí u prostřed oveček svých. A má pravdu. Onehdy přišel ke mně 32letý vdovec, a hlásil se za příčinou zamýšleného sňatku sám ku zkoušce z náboženství, oznamuje zároveň, že nevěsta zkoušku tu v sousední kollatuře odbyvá. Tot zajisté dobré znamení v trudných dobách našich, že se ženich sám přihlásil k předepsané zkoušce ze sv. náboženství, což již málo kdo činí od té doby, co se přestala zasílati vysvědčení z náboženství na úřady, a co duchovní správce nucen jest, ku zkoušce té používatí chvíle, kdy se snoubenci sepisuje protokol, neboť obyčejně přicházejí zasnoubenci se svědky a nezletilí s otci svými přímo k snubnímu protokolu. Se ženichem zbožného srdce snadný katechismus, a tak to bylo i u zpomenu-tého ženicha. — Mimo chodem tázal jsem se jej též na poslední doby života jeho manželky po svátostním jejím zaopatření. Na to mi odpověděl: „Dva dny před smrtí zeptal jsem se jí, jak jí jest? Stonalať na neštovice. Odpověděla: Všecko ve mně hoří; ale co pak to jest u porovnání s bolestí Pána Krista, když bičováno bylo u sloupů rozedrané tělo jeho! Já ji na to upozornil, aby si jen rozjímala umučení Páně, že jí anděl s nebe přinese kalich útěchy, jenž ji v bolestech jejích potěší. Na to ona se ztišila a víc si ani nezasteskla, aniž nařikala. Pak jsem jí připomínal když se smrtí zápasila, aby si ještě říkala svatá slova Ježíš, Maria, Josef a když jsem porozuměl, že již mluvit nemůže, ač ještě slyší, předříkával jsem jí sám svatá slova a modlitby v hodině smrti, až druhého dne tiše a pokojně v mém náručí umřela.“ Mluvili jsme pak o smrti chudých duchem a těch, jenž v Pánu umírají, a pak o smrti učených nevěrců. Odpověděl: „Ano, mnohý se dělá učeným,

ale z náboženství nezná ani základních článků a přece o nich široké a daleké výklady si dovoluje.“ — Hle, kterak má mnohý neučený, prostý člověk zdravý úsudek a náhled! I napsal jsem mu s radostí vysvědčení na sousední faru, kde kopulace odbyvati se měla, jsa přesvědčen, že ženich ten nejen víru ústy vyznává, ale i podle ní žití miní. Připomínám ještě, že přinesl s sebou i voskovici, a to od smrti manželčiny, od 5. června třetí, aby jí světlo věčné svítilo, a mimo to že si i vyžádal, aby v den oddavek i v jeho chrámu Páně, kde ohlášky měl, mše svatá na jeho úmysl sloužena byla.

Hle, kterak se osvědčuje, že chudým evangelium se zvěstuje! Boháči a vůbec synové tohoto světa spilají sice prostým, nezkaženým lidem bláznů, ale odkud to, že mnohý chudšas v životě šťastnější jest, a v hodinu smrti klidněji umírá, než bohatý nespokojenec neb nevěrec novověký? O nezapomínejme nikdy, kterak nás u sv. Mat. 11, 28. 29. zve a napomíná Spasitel, řka: „Pojďtež ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já občerstvím vás. Vezměte jho mé na se a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a na-leznete odpočinutí dušem svým.“

J. Št. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Pokračujíce ve zprávách o církevních slavnostech jubilejních, dokládáme, že čtvrtou nedělí jubilejní, t. j. 21. t. m. v sv. Vítském velechrámu kázati bude ráno česky vd. p. kanovník Mat. Heinrich, farář u M. B. před Týnem, načež sloužena bude pontifikální mše sv., po které J. M. nejdůst. p. biskup Leontopolský Lud. Forwerk, apoštolský vikář pro Sasko a Mišensko německé kázání míti bude. Odpoledne po příchodu průvodu z chrámu M. P. Sněžné činiti bude řeč českou vd. p. kanovník Vyšehradský Mik. Karlach.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. září u sv. Vojtěcha v Jirchářích, od 20—23. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 24—27. u Maltežů na Malé straně.

— Zítřka 16. t. m. v den sv. Ludmily bude se konati výroční památka této mučnice a patronky země České v starobylém kostele u sv. Jiří na hradě, kdež její hrob se nachází, tímto pořádkem: Od 6 h. z rána do 10 budou se střídati

tiché mše sv., v 10 h. bude zpívána mše sv.; odpoledne ve 4 h. bude české kázání, pak litanie a požehnání.

— *Z Hradce Králové.* Ousobský farář, d. p. Josef Hájek, daroval pokladnici svatojanské v Hradci Králové státní obligace 2000 zl. s ustanovením, aby svým časem churaví a potřební kněží z úrokův podporováni byli. Dosta! za to pochvalu.

— *Nejstarší biskup* v Rakouském mocnářství jest zajisté J. Exc. nejdůst. p. Karel Hanl, baron von Kirchtreu, nastoupiv dne 4. t. m. již 92. rok svého stáří. Slabota jeho duševní a tělesná dostoupila již takové míry, že ani svých lidí nezná, svého úsudku nemá, na nic se nepamatuje, a pérem více vládnouti nemůže.

Ze Solnohradu. (XXIV. zpráva o chlapec. semináři „Boromæum“ v Solnohradě za školní rok 1873.) Zpráva počíná jmeny učitelů ústav ten vedoucích a na něm vyučujících. Chovanci cvičí se pilně též v hudbě a od 4. třídy také v těsnopisu. — Učební plán Boromæa jest zcela přispůsoben onomu c. k. gymnasiu. Co se týče učebních prostředků jest tento seminář přestědře nadán. Knihovna čítá 4480 děl v 12009 svazcích; hudební duchovních 940, — světských 340, dohromady 1280. Mimo to má ústav své varhany, fortepiano, housli a jiných nástrojů důstatek.

Dále následuje výkaz všech učebních prostředků, které od r. 1871 přirostly, a od dobrodinců, bývalých žáků tohoto ústavu, darovány byly, tak že ústav, — budiž za to dík všem dobrodincům — *přehojný* počet vyučovacích prostředků pro veškeré obory gymnasiálních studií jak pro učitele tak i pro žáky čítá.

Úřad zpovědníků ochotně zastávali důst. p. katecheta, a jemu po boku velební OO. františkáni a kapucini. — Školní rok se ukončil 20. července slavnými službami Božími na poděkování, den před tím se dalo u přítomnosti nejdůst. pana knížete arcibiskupa Maximiliana Josefa rozdělování cen, při které příležitosti, jak zde obyčejem, dva chovanci V. třídy jeden latinskou, druhý německou řeč měli. Dne 1. října započne nový školní rok slavnými službami Božími a vyzváním Ducha svatého. Nejdůst. p. arcibiskup udává výnosem od r. 1872 č. VI. zevrubně příčiny, proč kandidaty pro učitelské stolice v Boromæum na universitu, a v době nynějšího přechodu i žáky dvou nejvyšších tříd na c. k. gymnasium v Inomosti odeslal. Výlohy veškeré zapravil nejdůst. arcibiskup

sám, a ulehčil tím nemálo celému ústavu. An od roku k roku nouze o kněze tím citelnější se stává, odvolává se nejdůst. arcipastýř na často osvědčenou ochotu svého kněžstva, a povzbuzuje a vyzývá opět a opět, by duchovní veškerou píli a snahu obětovali na vyhledávání a připravování schopných pacholíků ku pojištění dostatečného doplňku duchovenstva, neb bohužel po mnoha let již nehlásí se kandidátů v takém počtu, aby mezi nimi, jakby žádoucí bylo, výběr se státi mohl. Poněvadž ceny veškerých potravin vystoupily, a mnozí chovanci nepatrnou jen částkou ústavu přispívají, žádá nejdůst. arcipastýř, aby i letošního roku *ve všech farních osadách* pilné sbírky pro ústav se konaly, an výhradně jim veškerý užitek z ústavu plyne. Dále ponavrhne, aby se pro chudé schopné pacholiky v jednotlivých obcích dobrodinci sestoupili, kteří by se ku zapravení nějaké nepatrné částky roční zavázali, jak se to již na mnoha místech stalo. Avšak i jinými dárky, a zvláště v závětech má se pilně pamatovati na seminář malých, jak se to během tohoto roku ku velké radosti namnoze stalo.

Výkaz všech dobrodinců a veškerých dárek již jest v tisku a bude v brzkou zaslán. Prosha o hojně příspěvky musí nyní i proto se vysloviti, poněvadž Boromæum úmrtím J. M. císařovny Karoliny Augusty citelnou ztrátu utrpělo, neb J. V. byla ústavu císařskou matkou. V žalu a v zármutku slaveny služby Boží za vznešenou dobroditelku, by jí Pán nebes hojně odměniti ráčil vše, co po 18 let, počínaje rokem 1855, pro ústav dobrotivě učinila. Památka její nevyhyne v srdcích oněch kněží, kteří jen dobročinností zesnulé kněžimi se státi mohli. Umrtím jejím utrpěl ústav ztrátu ročního příspěvku 4309 zl., která všech chovanců citelně by se dotkla, kdyby z jiné strany dobrotivě zmírněna nebyla.

Dne 24. června přišla radostná zvěst, že Jeho Vel. císař pán s pány arciknížaty Karlem Ludvíkem a Ludvíkem Viktorem vyplacení oné částky povoliti ráčil, pod výminkou, aby se každoročně vykazovalo, že chovanci ve študiích dobře prospívali a v mravném chování bezúhonní ostali. Dle nejvyššího rozhodnutí ostane tedy příspěvek ústavu pro chovance, kteří až posud z něho se vydržovali, na tak dlouho, pokud v Boromæum študovati budou, a odpadne pozvolným jejich vystupováním z ústavu. Seminář získá až k době úplného

vyschnutí tohoto pramene v průběhu 6—7 let alespoň času, aby nahraditi mohl jinými prostředky schodek rok rokem vždy větší a větší. —

Nadějní hoši budou vždy v Boromæum přijati, když i žádný aneb pouze nepatrný příspěvek budou moci věnovati. Ústav učení vše, seč bude; avšak mají ti, co skutečně nějaký příspěvek věnují, příspěvek *dle svých poměrů* pojistiti, aby ústav jediný celé brímě nésti nemusel. Chovanci, kteří žádné naděje neposkytují, nemohou se nijakž bezplatně aneb za pouze nepatrný příspěvek podržeti. Na konci školního roku vyslovuje Boromæum své nejsrdečnější díky všem svým četným příznivcům a dobrodincům, kteří ústav buď v úřadě učitelském, aneb co zpovědníci aneb dary aneb jakýmkoli způsobem podporovali, zejména obcím a velebnému duchovenstvu za laskavé roční příspěvky; dobrodincům za jednotlivé větší dary, zejména paní Flossmannové za 1000 zl. v stříbre, důstojnému p. kanovníkovi Pankrazovi za obligaci 1000 zl., nejmenovanému dobrodinci za 500 zl., v Pánu zesnulému p. faráři v Goldeggu Josefovi Gastbergerovi, který ústav za svého dědice povšechného ustanovil; nejdůst. p. opatovi u sv. Petra Dr. Albertovi Eder-ovi; jasnému zakladateli nejdůst. pánu kardinalovi a arcibiskupovi Bedřichovi, knížeti Schwarzenbergovi; nejdůst. arcipastýři Maximilianovi Josefovi za otcovskou péči malé duchovní štěpnici věnovanou. Za veškeré dobrodince konají se každodenně v ústavu modlitby a obětuje se často mše svatá.

„Žeň jest sice hojná, dělníků však málo. Pán na nebesích neodepře *spojeným* silám a šlechetným snahám svého požehnání, aby náš ústav Boromæum povždy štěpnici ostal zaručující důstatečný počet mravných a zbožných kandidátů pro stav kněžský.“ Ta jsou závěreční slova lonského arcipastýřského listu, která zajisté na požehnanou půdu padla a již nyní hojného ovoce přinesla. Ústav čítá v VIII. třídě 8 žáků, v VII. 4, v VI. 13, v V. 21, ve IV. 14, v III. 15, v II. 20, a v I. 20.

H. H.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek 4. Obsah: Svatý Ireneus co svědek nauky neporušené ve II. století (podává dr. Fr. X. Kryštůfek); slovanští malíři a kreslíři v oboru církv. umění zasloužili (Jos. Dobicer, far.); Sv. Řehoře Naz. řeč obranná o kněžství (přel. J. N. F. Desolda); Sv. Wolfgang, bi-

skup Řezenský (Dobicer); pokus církv. hymny o bl. Anežce (P. Vác. Šanda). V Kronice: ohlášky snoubenců, náležejících ad militiam vagam; návrh quoad errorem circa virginitatem sponsae; o zaopatřování nemocných; o magnetismu; o rozvedení od stolu a lože; cesty Prozřetelnosti Božské. Literární Oznamovatel. Literární listy. II. Historie theol. literatury. — Svazek 5. vyjde 18. října.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 9. (srpnový) obsahuje duch. řeči na ned. VIII.—XI. po Sv. Duchu, na slavnost Porciunkula, Proměnění Krista P. a nanebevzetí bl. P. Marie, o pohřbu děkana; svazek 10. (na měsíc září) na ned. XII.—XV. po Sv. Duchu, na slavnost sv. Jiljí opata, sv. Štěpána, krále Uherského, sv. andělů strážných, narození a jmena bl. P. Marie; svazek 11. (říjnový) na ned. XVI.—XXI. po Sv. Duchu, na slavnost sv. Václava, růžencovou a posvěcení chrámu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Rošlapil*, cis. kr. vojenský farář v Praze, k. arcib. notář, 6. září cholerou; (nar. v Kostelci 21. září 1813, vysv. 2. srpna 1840);
- vd. p. Jiří *Sorger*, děkan a prelát metrop. chrámu sv.-Vítského v Praze, království Českého prelát, vysloužilý rada k. arcib. konsistoře, ordin. komisař kláštera Alžbětinek v Praze, atd., 7. září v Karlových Varech mrtvici, kdež dle vůle své i pohřben. (Nar. v Starém Sedlišti 26. pros. 1810, vysv. 3. srpna 1834, byl od 25. května 1852 kanovníkem a od 8. února 1872 děkanem metrop. kapit. Pražské).

Vyznamenání jsou:

- p. Karel *Růžička*, arciděkan v Plzni, jmenován k. arcib. vikářem okresu Plzeňského;
- p. Jan *Eidkum*, os. děkan v Bílém Tuškově, jmenován sekretářem k. arcib. vikariatu Plzeňského;
- p. Jan *Hajek*, farář v Bečově, obdržel expositorium canoniale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Felix *Bíca* za fund. kapl. do Chlumu, odkudž
- p. Ludvík *Šprýsl* za kapl. do Neveklova, odkudž
- p. Josef *Pospíšil* za kapl. do Družce;
- p. Alois *Karas*, kapl. ze Stanovic do Maršovic;
- p. Alex. *Schneider*, k. z Lomnice do Platna;
- p. Jan *Makač*, koop. z Platna do Kvilic, odkudž
- p. Frant. *Hejl* za kapl. do Petrovic u Sedlčan;
- p. Josef *Binder*, k. z Tří Seker do Lomnice (Lanz);
- p. Josef *Schneider*, k. z Chodova do Tří Seker;
- p. Karel *Krehan*, k. z Nejdek do Chodova;

- p. Karel *Lochschmidt*, k. z Žandova do Dou-pova, odkudž
 p. Frant. *Příkop* za os. kapl. do Zlonic;
 p. Vác. *Sedláček*, admin. v Skalici, za kapl. do Mnichovic;
 p. Gerhard *Haasen*, kapl. ze Slavkova do Primdy;
 p. Jos. *Güntner*, k. z Gossengrün do Kladrub;
 p. Jan *Beneš* zůstal kapl. ve Všerubech;
 p. Konrad *Siha*, k. z Oudrče do Chýše, odkudž
 p. Frant. *Honomichl* za kapl. do Dýšiny;
 p. Karel *Schneider*, k. z Schönlinde do Rataj;
 p. Jan *Plzák*, koop. a katech. u sv. Jindřicha v Praze, stal se vychovatelem u p. hrab. Rudolfa Chotka;
 p. Ferd. *Lenz*, kapl. v Dýšině, za koop. a katech. u sv. Jindřicha v Praze.

V ř. premonstr. Teplských.

- P. Hugo Jan *Karlík*, k. arcib. vikář Plzeňský, farář v Dobřanech, stal se převorem kláštera v Teplé;
 P. Stanislav *Škarda* za real. adm. v Dobřanech;
 P. Basil *Čampula* za proz. real. adm. v Zeleni;
 P. Kázimír *Hübner* za kapl. do Úherce;
 P. Norbert *Nadler* za kapl. do Vidčina.

Z novosvěcenů:

- p. Vác. *Fortner* za fund. kapl. do Nejdek;
 p. Jan *Karel* za kapl. do Schoenfeldu;
 p. Josef *Krch* za kooper. do Sázavy;
 p. Josef *Kříž* za kapl. do Arnoštovic;
 p. Mat. *Kubík* za koop. do Niklasbergu;
 p. Gustav *Láska* za koop. do Schoenlindu;
 p. Jan *Marek* za koop. do Litně;
 p. Jan *Matouš* za kooper. do Žandova;
 p. Josef *Mejsnar* za kapl. do Stanovic;
 p. Josef *Moc* za kapl. v Starém Sedliši;
 p. Mat. *Šach* za kapl. a kat. do Plané (Plan);
 p. Jos. *Šindeldř* za kapl. do Svatoboru (Zwetbau);
 p. Frant. *Štědrý* za kapl. do Peruče;
 p. Jan *Štumpf* za kapl. do Ondrče;
 p. Ignac *Švancara* za os. kapl. do Sedlce (Zettlitz);
 p. Josef *Ulč* za 2. kapl. do Rokycan;
 p. Emanuel *Vančura* za kapl. do Divišova;
 p. Jan *Zahálka* za kapl. do Slavkova.

Uprázdňené místo:

Klobuky, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 4. září.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Václav *Částek*, farář v Lužanech, titulem děkana.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Hovorka*, koop. Hnátnický, za II. kapl. v Pecce;
 p. Josef *Plocek*, neom., za koop. v Hnátnicích;

- p. Frant. *Jeřábek*, neom., za II. kapl. v Golčovu Jeníkově;
 p. Frant. *Chejnovský*, neom., za II. kapl. v Něm. Brodě;
 p. Ignác *Zeman*, neom., za II. kaplana v Sloupnici;
 p. Josef *Příbyl*, neom., za kooper. v Slavonově;
 p. Josef *Kašpar*, neom., za kapl. v Nov. Hradech;
 p. Frant. *Michalitschke*, neom., za II. kapl. v Lanškrouně;
 p. Josef *Brož*, neom., za kaplana v Luži;
 p. Ant. *Svoboda*, koop. Slavonovský, za II. koop. v Nové Pace;
 p. Jan *Urban*, kapl. Borohrádecký, za kapl. v Nov. Hrádku;
 p. Emil *Kapoun*, kapl. v Nov. Hradech, za kapl. v Borohrádku;
 p. Ant. *Janáček*, kapl. Lužský, za kapl. v Slapanově;
 p. Frant. *Dittrich*, kapl. za adm. fary v Pecce;
 p. Vinc. *Kvapil*, admin. Chlebský, za koop. v Borovnici;
 p. Frant. *Severa*, kapl. Morašický, za koop. v Bohušíně;
 p. Karel *Macháček*, kapl. Opatovský, za kapl. v Litrbáších;
 p. Jan *Sobola*, neom., za kooper. ve Velké Úpě;
 p. Josef *Holík*, neom., za koop. v Borové;
 p. Frant. *Koblischke*, koop. Úpský, za I. kapl. v Opatově;
 p. Václav *Matzke*, neom., za II. kaplana v Opatově;
 p. Karel *Keppert*, kapl., za admin. fary v Sebranicích;
 p. Josef *Dudek*, neom., za kaplana v Sebranicích;
 p. Ant. v. *Altenburger*, adm. Litrbášský, za adm. fary v Jetřichově;
 P. Dom. *Kozler*, řádu sv. Bened., za koop. v Metličanech;
 p. Jos. *Pospíšil*, neom., za koop. v Plotišti;
 p. Josef *Pečenka*, admin., za far. v Krouně;
 p. Frant. *Beck*, far. Trstěnický za far. v Luži.

Na odpocínutí dán:

- p. Frant. *Priol*, farář v Květné (Blumenau).

Uprázdňená místa:

Květná (Blumenau), fara patr. nábož. fondu, do 12. října;

Nové Dvory, fara patron. hraběte Chotka, do 27. t. m.

Trstěnice, fara patron. kněž. Thurna-Taxise, do 22. října.

Listárna: Do T. a jinam: O byty vede péči slavnostní výbor jubilejní v Praze, Liliiová ulice č. 221—I.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190—I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrťletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přísl. XIV. 24.)

Reč,

již za jubilejní slavnosti biskupství Pražského, dne
14. září 1873, v velechrámu Svatovítském u přítomnosti Jeho Eminencí činil:

Josef Ehrenberger, státní kanovník Vyšehradský.

*„Požehnaný buďž Hospodin,
kterýž nevydal nás v zahy-
nutí.“ Žalm 123, 6.*

Že největší část dnů krále Davidových nebyla, leč tuhý zápas s nepřátely mnohými, kdež nejednou šlo až o bytí či nebytí národa: o tom zajisté první a druhá kniha královská vypravují s dostatek jasně a široce. Od souboje s Goliášem až do pokorenění Jebusejských nebylo krvavým bojům konec, a potom teprv, když opakována jest hora Sion a stánek Hospodinův na ní jest utvrzen: ano, potom teprv nastali v zemi dnové lepší, dnové pokoje a trvalého míru. Tu pak za bydla klidného vzpomíná žalmista na všechna nebezpečení minulá, za Boží pomoci šťastně překonaná, a slovy vroucných díky pěje chválozpěv na počest Hospodinovu, řka: „Požehnaný buďž Hospodin, kterýž nevydal nás v zahynutí.“

Místné a vhodné bylo zajisté takovéto díky činění v ústech krále, kdy říši svoji zřel náležitě utvrzenou a trvání národa zabezpečeným; než vhodnější také, aby těmiž slovy počínala řeč u příležitosti, jakouž skýtá dnešek?

Konámeť dnes jednu část veliké slavnosti jubilejní, kteráž na oči nám staví, žeť tomu právě *devět set* roků, co pokřesťanění národa Českého, založením vlastního biskupství v zemi, stalo se skutkem úplným, skutkem dokonalým. — Čehož tehdy dostalo se otcům našim a v nich všemu potomstvu příštímu, jest takové, že přese všechnu, délkou času přivoděnou změnu poměrů a názorů, mysl nepředpojatou až dotud naplňuje vděkem, naplňuje radostí. Sproštěnu bytí bělma nevidomosti duševní a prohlednouti k poznání nevystihlé lásky Boží, ano poznati Boha a jeho vůli, poznati svůj původ, účel svého bytí a cíl svůj poslední; dále pak vstoupiti v svazek jako rodinný s ostatními národy křesťanskými a účastným se státi všech dobrodiní civilisace a vzdělanosti křesťanské: aj, samá to dobrodiní, samé to milosti, ježto požehnaným vlivem svým veškeré blaho lidské, časné i věčné podmiňovaly, podmiňují a podmiňovati nepřestanou nikdy. Tou také příčinou není národa pod sluncem, jenžby památce svého na víru křesťanskou obrácení nežehnal, a tudíž ani národ Český, v jehož úspěchtilé povaze uznanost a vděčnost co vzácné dva drahokamy od věků se stkví: ano, ani národ Český, u příležitosti devítistileté památky dokonalého pokřesťanění svého, lhostejným

zůstati nemohl, a bohudík také nezůstal, jak samo přechetné shromáždění Vaše utěšený toho podává důkaz.

Než vratmež se k slovům počátečním, jež jsme sobě za heslo položili, k slovům žalmu 123, jimiž korunovaný pěvec král David velebí Hospodina za to, že jej a celý národ zkázy a záhuby od nepřátel uchoval, řka: „Požehnaný budiž Hospodin, kterýž nevydal nás v zahynutí.“ — Po všem všady věru vyhlíží tak, jakoby uvedená slova k slavnosti naší naprosto se nehodila. Konajíce devítisýletou památku pokřesťanění národa svého, konáme bez odporu slavnost posvátného veselí, slavnost mnohé radosti a potěchy, slavnost, kteroužto rovněž slovy písma radostnými a veselými pozdraviti sluší. K čemu tudíž ono žalmistovo: „Požehnaný budiž Hospodin, kterýž nevydal nás v zahynutí?“ —

N! Hledím-li nazpět k oněm dnům starověkosti šedé, kdež prvotně, hlavně přičiněním panujícího domu knížecího, křesťanství u nás jest šířeno, až dospělo tam, že země biskupem jest opatřena; tu, maje svědectví dějepisná na zřeteli, založení biskupství ve vlasti líc a vhodněji pozdraviti neumím, nežli slovy kolikráte již uvedenými, slovy žalmisty řkoucího: „Požehnaný budiž Hospodin, kterýž nevydal nás v zahynutí!“

A kterak dovedu, že pozdrav ten základu a podstaty nepostrádá? Stane se, když Láskám Vaším dějepisně prokáži, že *biskupství v zemi bylo nejplatnějším rukojemstvím národní samostatnosti, národního bytí a trvání.*

Jsa tím jist, že mně rádi poslechnete, počínám ve jmenu Páně.

Pravé pošetilosti a křivdy nejhorší dopouští se, kdo se stanoviska své doby posuzuje věky dávno minulé. Ne vezdy stejně ve světě bývá, každá doba vlastní tvářnost mívá. Ano, každá doba jde svým směrem, každá doba má své

zvláštní náhledy a názory a nese se za ideami, duchem času svého zplozenými: kterýmžto ideám, třeba na úkor spravedlnosti, přináseti oběti se nerozpakuje. A proto neobejde se, aby křivdy neučinil, kdo se stanoviska přítomnosti posuzuje minulost, anož co druhdy unášelo nadšením, po časech, po letech mysl zůstává chladnou.

V desátém století, za jehož poslední třetiny biskupství v Čechách jest založeno, bylo ideou vedoucí šíření křesťanství a shromáždění národů v jednotu víry církve obecné. Ó požehnaná, božská to idea! že ale lidé u provádění záměrů, ideami doby vyvolaných, až podnes vedou sobě bezohledně: nebudiž nám s podivením, že i tehdy, za onoho věku dávno zašlého, k dílu nejvýše záslužnému a spásonosnému mísily se výstřednosti a krajnosti. Obrácení na víru platilo dle běžného tehdejší mínění za zisk, proti němuž ztráta národní samostatnosti, ba ani ztráta národního bytí na váhu nepadala. A proto apoštolování tenkrát nezřídka bohužel také mečem a ohněm.

Národům, za oněch dob ještě pohanským, měli-li bez úrazu samostatnosti a bytí svého zůstati, bylo spásy jedině, kdy víru svatou ochotně přijali, a sprátelivše se s ostatními národy křesťanskými, osten nepřátelství od sebe odvrátili. Blaze pak národům, jimžto dostalo se věrověstů v pravdě apoštolských, kteří bez násilí, v lásce a trpělivosti, usvědčujícím slovem srozumitelným radostné poselství Kristovo hlásali, anož přijmouti víru bylo potom snadné, když rozum i srdce předem jsou získány. Ale běda národům oněm, kteří krvavé skutky obracovatelů svých s učením věčné lásky na mysli sobě srovnati neuměli, a tudíž víru přijmouti trvale se zdražali. Ti vymizeli z tvářnosti země, že dějepis s těží jmena jich věkům příštím dochoval. — Veliký země prostor, od Krkonošů až k moři

Baltickému sahající, a od Labe až za Odru jdoucí, žalostivé té pravdy smutným jest dokladem. Dalekosáhlé ony kraje obývány byly naskrz lidem Slovanským, lidem čilým, snaživým, průmyslným, obchodu i námořnictví znalým. A lid tento, mohutná haluz Slovanstva severního vyhynula navždy, protože v odporu trvala proti křesťanství, nemajíc bohužel věrověstů ducha apoštolského. Za dlouhých bojů, pod záminkou šíření evangelia vedených, potratili Slované severní své samostatnosti a konečně i svého bytí, proměnění byvše v lid jazyka cizého, jenž namnoze ani netuší, že krev Slovanská v žilách jeho proudí, ač Bohem vtisknutý znak, ráz podoby Slované, až dotud na tváři nese.

Osudu smutného, jakémuž podlehl Slované severní, ani národ Český nebyl dalek. U nás ovšem zaseto jest símě pravdy Boží apoštolskou rukou otce Methoděje; avšak požehnané ono nebes símě nebujnělo měrou žádoucnou. A když hlavně piklemi bujného panstva zemského přivoděna jest neblahá událost Tetínská, kdež matka křesťanství v Čechách, Ludmila, smrtí mučennickou skonala, načež ihned pohanství v zemi směle hlavu zvedalo: tehdy věru nescházelo mnoho, že by osud Slovanů severních na Čechy byl přikvačil.

Mocnému sousedu na západě, Německému králi Jindřichovi, jenž po příkladu svých předků bojovný národ Český nikdy se zřetele nespouštěl, neušlo zajisté, jaká změna u věcech víry po osudné události Tetínské u nás nastala, kteréžto změny Jindřich ve svůj prospěch užití neobmeškal. Přes hranice od severu vtrhnul mimo nadání válečně do Čech; vtrhnul tak náhle, že zásek a jiných opatření na obranu nebylo lze učiniti: vtrhnul s mocí takovou, že za pochodu čeliti jemu s prospěchem rovněž lze nebylo, a tudíž se stalo, že vítězný nepřítel teprv u

Prahy se zastavil. — Příčinu tohoto nenadálého mocného vtrhnutí dějepisci jasně a na určito nevyložili dotud, ač dovtípiti se příčiny ony jest dosti snadné, a sice po způsobu, jakýmž sobě počínalo panstvo zemské v Čechách, když mocný a vítězný nepřítel náhle a rychle ku Praze postupoval. Zemské panstvo cítilo, že svými piklemi vyvolalo bouři, kterouž ovšem zažehnati neumělo; proto honem zbavilo Drahomíru vlády a za knížete nastolilo Václava, vědouce dobře, že nepřitele, pod záminkou ochrany křesťanství přišedšího, neukojí nikdo, nežli v pravdě křesťanské utvrzený, výtečný Ludmilin vychovanec a vnuk Václav. A panstvo se neklamalo. Ve Václavovi, na něhož, jak starý dějepisec dří, vložil Bůh milost velikou: ve Václavovi, sotva dvacetiletém, soustředily se příměstí jinocha, moudrost muže, neohroženost reka, ctnota světce: a dojem tudíž na Jindřicha způsobený byl takový, že vítězný nepřítel odešel ze země co přítel.

Mezi chválami, jež přední dějepisec náš o Václavu svatém uvádí, přichází také to, že svatý dědic zemský, šíře křesťanství v národě svém úsilovně, řídil a spravoval se srdcem i rozumem: a sice srdcem křesťana, z přesvědčení věřícího, a rozumem panovníka, zdravé politiky se držícího. Zakoušeje sám na sobě všecken požehnaný, ušlechťující a oblažující vliv božské nauky Kristovy, chtěl Václav opravdu a rozhodně také národ svůj velikého onoho dobrodiní Božího učiniti účastným, a to tím více, jelikož co obezřelý politik věděl, že právě utvrzením křesťanství v zemi přední záminka k útokům výbojným nepříteli z rukou vypadne. Proto snažil se Václav rozhodně, aby veliký svůj záměr, pokřesťanění země ku konci dovedl, a vedle nehynoucího zisku duševního také ostatních časných výhod, jež tehdy z přijetí křesťanství plynuly, národu svému zabezpečil.

Než vzácných výhod časných, jakéž za tehdejška národům z přijetí křesťanství plynuly, jako odůstojňujícího vřadění mezi čeleď národů křesťanských a ochrany svaté stolice, tehdy zajisté mocnější, nežli bychom pomyslili: vzácných výhod těchto docházel národ na víru obrácený potom teprv, kdy biskupem jest opatřen, anož založení biskupství platilo za pečeť pokřesťanění dokonaneého. A vskutku říše, jsoucí diecesí církevní, stála pod opatrováním všeho křesťanstva; národ, mající biskupa, měl mocnou ochranu apoštolské stolice a tudy zároveň nejlepší záruku své samostatnosti, svého národního bytí. — Z takových pak příčin již Václav opravdově pomýšlel na to, aby zemi biskupa dal, ač čeho snažně žádal, nedosáhnul, anož slunce požeňnané vlády jeho zapadlo, dříve nežli na polední bylo dostupilo.

Bujné panstvo zemské, ježto zosnovalo žalostivou událost Tetínskou, vyvolalo podobně také krvavou událost Staroboleslavskou, kdež Václav skončil smrtí mučenníka a Boleslav poskvřen jest vinou bratrovraha. Avšak tehdy páni špatně sobě posloužili, anož ostří zbraně, kterouž proti křesťanství v zemi mířili, proti nim se obrátilo. — Boleslav téměř na místě, nad mrtvolou bratrovou od těžké viny své se spamatoval, a uhodil na cestu kajicnosti upřímné, již hlavně tudíž osvědčil, že vstoupil v šlépěje bratrovy, prováděje rozhodně politiku křesťanskou. Uvažuje pak na mysl, kterak piklemi panstva nejvýtečnější členové domu knížecího žalostivě za své berou a nejlepší záměr panovníčí přichází nazmar, nahlednul Boleslav bez těžkosti, že, nemá-li kníže zůstávati loutkou v rukou velmožských a národ v nebezpečení, nezbytno jest, bujnosti panstva půdy ubrati, to jest: moc panstva téměř neomezenou naproti panovníku na patřičnou míru uvesti. Že věc taková

nešla po dobrém aniž bylo lze, v krátkosti ji odbýti, netřeba povídati. Pročež dlouho zápasil Boleslav s nepřitelem nejhorším, s odbojností a piklenstvím domácím, až posléze, co vítěz a tvůrce ústřední moci panovníčí v Čechách, boj mnoholetý dokonal, neopomenuv mezitím za vhodných příležitostí značné částky někdejší říše Velkomoravské k Čechám připojiti.

Rozprostraniv panství svoje po nynější Moravě, Slovensku, dále pak až po Krakov, a překážek od panstva pokoreného strachovati se nemaje, o to vším úsilím mohutné vůle své počal Boleslav jednati, aby přední na ten čas potřebě národa vyhověl, aby zemi biskupem opatřil. Než smrt jej překvapila, tak že vykonání díla žádoucího synu a dědici svému, Boleslavovi II. zůstavil. A Boleslav II., jinak Pobožný, ježž nejstarší náš chronista Kosmas vynáší chválami neobyčejnými, měl věru cestu na provedení díla, závětem otcovským sobě přikázaného, utěšeně upravenou, jelikož papež i císař Oto rukou pomocných ochotně jemu podávali. Ale i tu ještě překážka se naskytla. — Řezenští biskupové, kteří od nepaměti Čechy k své diecesi potahovali, nejevili se dokonce ochotnými, aby říši tak důležitou z duchovní své právomocnosti propustili, a vedli sobě záporně i pak, kdy papež a císař za Čechy se přimlouvali. Avšak poslední překážka tato zmizela, když na biskupskou stolicí v Řezně dosedl svatý Wolfgang. Muž tento, jenž co pravý apoštol toliko království Božího a spásy lidstva vyhledával, vzdal se ochotně nároku svého, a zakládací listinu biskupství Pražského vlastní svojí rukou zhotovil a sepsal.

Tak dosáhnul národ Český konečně, čehož za tolik let jest kýženo a vyhledáváno. Země učiněna jest diecesí církevní, národ vřaděn jest slavně mezi čeleď národů křesťanských, stoje na-

dále pod opatrováním všeho křesťanstva a pod ochranou apoštolské stolice, máje tudíž zároveň nejplatnější záruku svého bytí, své samostatnosti. A otcové naši dobře věděli, čeho založením biskupství v zemi nabyli; neboť radost po vši vlasti byla nesmírná. Nebudu vyprávěti, kterak biskupu Dětmarovi, když od svěcení zpět se vracel, celá Praha, za nekonečného jásotu, s ostatky svatých daleko za brány městské na uvítanou vstříc chvátala; nebudu uváděti, kterak kníže Boleslav, na osvědčení radosti a vděku vši země, biskupa na komoni sedícího vlastní svou rukou za otěž do dvoru biskupského na Malé straně uváděl; aniž líčiti holdám radostný ples a zvučné chválozpěvy velkých i malých, když biskup na stoličce svou v velehřámu na hradě Pražském dosedal. Toho všeho vypisovati nehodlám; ale jedno mlčením pomínouti nemohu. Volkfanga svatého, jenž apoštolskou svojí dobrotivostí a ochotou založení biskupství Českého usnadnil, zvolili sobě otcové naši za dědice a patrona zemského, vykážavše jemu místa vedle Václava a Vojtěcha. Tak zajisté prokázali otcové naši apoštolskému biskupu Volkfangovi čest nejvyšší, vyhlásivše jej před obličejem všeho křesťanstva za jednoho největších dobrodinců svých. Aj, není-liž skutkem tímto povědino s dostatek zřejmě, že založení biskupství za doby a poměrů tehdejších váženo jest za dobrodiní největší? A jak by nebylo, když *biskupství v zemi*, vedle nehynoucích statků nadpozemských, *podávalo národu zároveň nejplatnější rukojemství samostatnosti a národního bytí?* —

N! Bez předků nebylo by potomstva; a proto potomstvu, byť sebe pozdnějšímu, nesmí, nemůže býti věcí lhostejnou a cizou, což druhdy předkům slavným za ochranný štít samostatnosti a národního bytí posloužilo s platností nepopíratelnou. Tou pak pří-

činou, při sám Bůh! nikdo říci nesmí, že by přítomná slavnost jubilejní potomstva předků dávných, nynějšího národa Českého se netýkala, rázu národního postrádala. Ano, přítomná slavnost jubilejní jest bez odporu slavností národní, ač ovšem spolu slavností církevní, slavností katolickou. A pro tento svůj katolický spoluráz měla by nám slavnost přepamatná býti méně milou? — Či nejsme již plémě Svatováclavské a odkojenci Ludmilini? — Anebo přestali jsme již u většině obromné býti národem katolickým? — Špatné chvále těší se ptáče, ježto vlastní hnízdo své znečišťuje, a cti nehrubé trží, kdož o víru předků, k níž i sám alespoň dle jmena se zná, šeredný svůj jazyk nestoudně otírá a brousí.

Než co činím, chtěje se katolictví jako ujímati? Vždyť celá katolická soustava se svými přežilými řády, se svými zatemnělými a neměnitelnými články víry naprosto se nesnáší s nynější dobou osvícenou, poněvadž volnému bádání vadí a svobodné myšlence překazí. Hrozitánská to fráse, jako věž, jenom že leda, aby se jí rozumný člověk zasmál. Není všechno zlato, co se třpytí, a podobně není všechno volným bádáním a svobodnou myšlenkou, co pod tím fochem se rozhláší a prodává. Vynáší-li kdo přírodu, a přitom jsoucnost všemohoucího nejmoudřejšího přírody tvůrce, zachovatele a správce, jsoucnost Boha popírá; vzdává-li kdo chválu a spravedlivý obdiv odvěkým zákonům přírodním, a přitom věčného neskonaleho Zákonodárce umlčuje a ubíjí; vykládá-li kdo stvoření světa bez Stvořitele, přičítaje vše, co okem spatřujeme, pozvolnému vývinu, jenž všechno tak čiprně vykroutil, že z hovádek až lidí nadělal; aneb mluví-li se nám v nemotorných brožurách, že ničemu věřiti nesluší, co se hrstí popadnouti a držeti nedá, a že tudíž není Boha ani ďábla, nebe ani pekla, po

smrti pak že nebude ničeho, a co člověk na světě užije, to že má: — aj, takovéto a podobné pěkné zboží, to není ovocem volného bádání a svobodné myšlenky. Jsou to liché, plané tlachy, a na ty netřeba, aby je katolická církev odsuzovala. Ony se odsuzují samy, poněvadž srdci i rozumu lidskému se hnusí. — V tom pak bez mála, v nenávisti Boha a zjevené pravdy, vrcholí všechna novověká moderní moudrost. A hle, dáme-li této ubohé moudrosti, co jí patří, totiž kvinde: věru, nic vaditi nebude, abychom věrnými syny a dcerami katolické církve byli a zůstali. Ó, buďtež, buďtež a zůstaňtež jimi. Třeba nás mermomocí vykřikovali za národ Husův a Poděbradův, zůstaňtež my po příkladu svých slavných velikých předků národem Švátováslavským, národem katolickým, nepodceňující nikterak velikého Augustina veliký výrok řkoucí: „Kdo má církev katolickou za matku, bude míti Boha za otce.“ Amen.

O přenešení těla sv. Václava,

knížete a dědice česk., jenž se stalo l. P. 932.

Když mnohé se divy u hrobu dáli
svatá Václava v Boleslavi,
a choří, jenž tam dovezt se dali,
pěšky vraceli se ve zdraví,
Kníže povolav své sluhy káže
tajně tělo bratra vykopat,
na vůz vložit a v noci v Praze
pohřbiti, kdež uctěn Vít je svat.

Mysliť, aby víc se tu nedálo
zázraků, neb aby přičteno
těch, jenž na Vítovli¹⁾ by se stalo
Vítu, kdež jeho hřbí rameno.
Služi páně rozkaz uslyšice,
jak velí, tak se zachovají,
a když vyjde hvězda večernice
tělo Světce z hrobu zdvihají.

Vůně přepochtá z něho vane,
a vše rány vidět zčeléné,
z jedné jen co rosa z růže kane
bratro-bijcem k uchu směřené.

¹⁾ Vítovl vrch Vítův (sravn. st. slov. Bog Jakobl.)

Toť na vůz svatě to tuloviště²⁾
naloživše s pospěchem jedou
pečujíc, jak asi přes řečiště
blízka Labe s vozy přebředou.

Když se rozpačí tak, žádný neví,
kým-to činem přišli ke kraji,
až, že za sebou mají břeh levý
a že přes řeku jsou, shledají.
Odtud přijedou pak k jedné stráni,
kdež volečkové se zastaví;
Rokytnice tu dělá rozhraní
rozlitím podletní záplavy.

Tuť se zas radíce, jak ten jarek
přejedou, pojednou přes vody
jak suchou nohou přešel jim párek
uvidí, beze vši bez škody.
Vzdavše Bohu chválu douží k městu,
před nimž ves Poříčany leží,
a tu mhlou sivou si zmátše cestu
jastří, zda-by užřeli věží.

U vytržení, aniž vědouce
kde jsou, sem tam se ohledají,
až vidí zas, zraku si protrouce
za sebou že Vltavu mají.
„Divové dějt se v tom provodu!“
tak v zhledu na hradské kostely
dí druh k druhu, „již třetí jsme vodu
bez lodi a mostu přejeli!“

V menším městě povoz u šatlavy,
ano slunce z hory vychodí,
zastaví s'; voly svěsíce hlavy
pro živý svět táhnout nerodí;
vovkové si nevědouce rady,
jakkoli trudí s' a pachtějí,
připřehouc volů koní — ze řady
ale nic nikam neprospějí.

Tu k tomu divadlu množství lida
zběhne se a ptá se, co vezou.
„Tajné věci knížete“ odpovídá
vozataj, „sem z Boleslavi jdou.“
„Divno! byť i kamení jste vezli
neb i olovo, tyto volové
snadno by s tím nákladem dolezli;
zde však se hatí vsi smyslové.“

I když na to ptistoupivše k vozu
nazří blíž a pokrov odhalí,
tělo Světce poznajíce zhrozí
hlázně Hospodina pochválí.
Zprávece kostela svatého Víta
nejvyšší kněz, když tak uslyší,

²⁾ tuloviště, tělo mrtvé, trup.

že trup svata dědice sem vítá,
s druhy svými, s díky přispíší.

„Víte,“ vece, — „že svatý ten kníže,
dokud bydlela duše v těle,
vzláště k těm, jichž vazby hněte tíže,
stával za vysvoboditele.
Protož každy z vězení propustit
vězně buď vinné buď bez viny,
an Svatý, jenž zas se k nám tu hostíť,
chceť i po smrti lásky činy.“

Když se stane, ano právě svítá,
o prvním dvou volů záprahu
tělo v kostel tam svatého Vítá
beze vši nesnáze dotěhů.
Věžňové pak Bohu chválu vzdavše
Václavu Svatému děkují,
dva z nich, pohané, se tu přiznavše
k víře, za Svatým též putují.³⁾

Když pak složeno svaté to tělo,
kdež posud hřbí bez porušení,
množství tu jiných divů se dělo,
ni mohou být všichni vyčtení.
Složil Jan Vlček.

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešňáka.

(Pokračování.)

VII.

Koniček strávil se synem velmi trapnou noc. Bárta přenocoval v cihelně v polích. Jak mile nastalo ráno, ba bylo ještě tma, dostavil se na Samotách u svého pána. Všickni již vědí, že myslivci odvedli Janotu na úřad. Vidí, že budou všickni vyzrazení, jsou ztraceni, dostihne je zasloužený trest. Šibal Bárta, který jest celého neštěstí příčinou, chce ještě nyní všemu uklouznouti. Žádá na Koničkovi značnou částku peněz, již-li mu dá, že bude o všem mlčet, ano i s Aronem že to vyjedná, aby mlčel, že to sám na sebe vezme, aby u úřadu vše vylhal.

Koniček ale vystoupil tentokráte, ač již pozdě, rozhodně. Nedá Bártovi ani krejcaru. Hněd se mu má z očí kliditi! On

jest všeho příčinou. On přinesl do domu past, ručnici, vybízel a lákal k pytlacení, stál s Aronem v tajném spojení a dodával mu zvěře více, než Koniček věděl. Ne, on nechce použití žádných lživých výmluv, tím méně za peníze. Vyzná raději před úřadem vše a trest jeho bude mírnější, ježž trpělivě snese, poněvadž si ho zasloužil, že se nechal takovým padouchem, jako je Bárta, svěsti.

Bárta hrozí, nedá-li mu Koniček peníze, ježž žádá, že se pomstí.

„Zač by se chtěl pomstít?“ míní Koniček. „Neprokazoval mu dost dobrodiní? Nevzal jej do domu, když jím každý opovrhoval, když se nevěděl kam vrhnouti? Neujať se ho tenkrát, když by byl musel někde za plotem zmrznouti?“ — To vše Koniček Bártovi předložil. Měl ho i k tomu aby zůstal v jeho domě, na úřad s ním se dostavil a jsvůj trest si přestál. Polepší-li se, že může dále ve službě u něho zůstat.

Bárta má ale zcela opačný záměr. Chce nyní uprchnouti, aby trestu ušel; jedná se mu jen o peníze, které hledí na Koničkovi vytlákat.

Koniček nedal Bártovi ničeho, tento opustil s hrozbami dům. Zmizel — nikdo neví kam.

Hospodský ze Samot jest se synem obelán na úřad a zaveden s nimi výslech. Zná se ke kňžím i ručnici, vyznává vše a neupírá ničeho. Vypravuje, jak byl Bártou k pytlacení sveden a jak do toho strhl i syna.

Posláno od úřadu i pro Bárta, není však po něm nikde ani stopy; zmizel jako by byl do vody padl. Úřad po něm pátrá na všech stranách.

Janota prodel nevinně v žaláři dvě neděle, po mnohém vyslýchání jest za nevinného uznán a propuštěn na svobodu.

Trpěl nevinně, nemůže za nic. Lituje Konička, jenž posud se synem v žaláři dří, lituje a to přede vším jeho hodné manželky. Než i na něho dopustil Bůh vinou Koničkovou těžkou zkoušku. Copřetrpěla po ten čas, co byl v žaláři, jeho upřímná manželka, co se o něho naplakala jeho Marie! Má sice svědomí čisté, než kdo mu a jeho rodině navrátí jeho předešlou dobrou pověst? Lidé obyčejné soudí dle toho, co vidí a co slyší; budou i na něho a jeho rodinu ukazovat, že byl v žaláři pro pytlacení.

Tak přemítal Janota ubíraje se se svěšenou hlavou volným krokem z města

³⁾ Na věčnou památku toho převezení, zvláště pak udaje toho nádivného před šatlavou, o němž jakž tu popsáno, pobožná víra předků vypravuje, uzří posud poutník přibylý do Prahy pěkně vytvořenou malou sošku sv. Václava na sloupu, kterýž stojí na pravé straně přede vchodem do kostela P. Křížovníků s červ. hvězdou proti semináři.

k Samotám. Šel postraními cestami, jako by se chtěl celému světu vyhnouti a schvalně se pozdržoval, aby přišel domů za tmy. Jest již na návrší, má již jen asi půl hodiny na Samoty. Tma obestřela krajinu a ostrý větřík, jaký se obyčejně s večerem dostavuje, zavívá k němu z lesa. Zrychlil nyní kroky a upíná zrak do dálky, zdali by už brzy nespátril světélko, při němž ho snad právě dnes očekávají drahé bytosti? Kýžené světélko mu v dálece zakmitlo. Jest sice ještě daleko, jest ale jasné, pronikavé, že se zdá ozařovat celou krajinu. Ach jest to jen přelud co vidí, či skutečná pravda? Vždyť se stále šíří, roste, zvedá se v ohnivý sloup — celý obzor jest již ozářen. Ach Bože! toť požár! Na Samotách hoří! Janota spráskl ruce a pádí k Samotám.

„Na Samotách hoří!“ — zaznívá ze všech stran a zástupy lidí běží po silnici v tu stranu, kde se záře objevila, aby uchránili majetek bližního před zhoubným živlem. Hospoda Koničkova jest v plameni.

Janota jest mezi prvními, jenž k požáru doráželi. Jest tu i hořekující žena a dcera. Leknutím ani na to nepomýšlejí kde se tu tak najednou mezi nimi vzal. Jim i Koničkové se zdá, že jest to jejich anděl strážný, jenž se najednou viditelně mezi nimi objevil. O pravý to anděl! Vinou toho, jehož majetek v požáru stojí, byl nevině podezříván a uvězněn, přišel u lidí o své dobré jméno, a hle, jak si tu vůči všemu tomu počíná! Ani na to nepomýšlí, že i jeho dům a majetek jest ohrožen, jen když pomůže.

Nikdo se nechce odvážit do světnice, aby něco zachránil, neboť již plamen uchvacuje strop. Janota jest první, jenž vrazil do světnice; vynáší šatstvo, peřiny, zásoby plátna a jiné věci, co se ještě zachrániti dalo. Několik mužů následovalo jeho příkladu. Přičiněním Janotovým zachráněno mnoho, ač svůj život vydal takřka v nebezpečí, neb po několika okamžicích, když již vše vynesl, sřítíl se s ohromným lomozem strop.

K ohni se sběhlo velké množství lidí, dostavily se i stríkačky a po dvou hodinách doutnal již jen sem tam nějaký trám. Kde stála rozsáhlá budova Koničkova, stojí holé odcouzené zdi a hromada popele a rumu. Lidé se rozešli a všickni souhlasí v tom, že byl oheň založen. Hádali se všelijak. Že ale založil Bárta, to nenapa-

dlo nikomu, obává se toho jen Koniček, neboť mu vyhrožoval, že se pomstí.

Koničkova jest na kraji zoufalství. Muž i syn uvězněn, ona v hanbě, bez přístřeší, v největší bídě a nouzi. Avšak nezoufá. I nyní ještě důvěruje v Boha a šlechetné lidi. Co ze zhoubného požáru uchráněno, odnesla buď sama, anebo pomohli jí odnésti Janotovic do jejich domu, ano vzali ji i pod střechu.

Hned druhý den po požáru vydala se na cestu k muž i synovi. Dovoleno jí s nimi mluviti. Bylo to smutné shledání. Koniček uslyšev, že hospoda shořela, myslí, že pobude rozumu. Pláče, běduje a rve si vlasy z hlavy. Oheň nezaložil nikdo jiný než Bárta, zpraví o tom hned úřad, neboť mu vyhrožoval, že se pomstí. Ten je jeho neštěstí příčinou. Byl slaboch, dal se jím svést k pytlacení, k podvodu, krádeži, nyní nese zasloužený trest. Rád by jej sám nesl, jen kdyby v něj byl nestrhl jiný: syna a ženu. I prosí ji Bohem, aby mu odpustila všecko příkoří, které jí poslední čas činil, on napraví vše.

Manželka jej těší a napomíná k trpělivosti a důvěře v Boha. Má jej k tomu, aby se ze všeho vyznal, trest svůj trpělivě snesl, aby tak unikl trestům věčným. Hodina, jenž jim k rozmluvě byla vyměřena, uplynula rychle, všickni tři se s pláčem rozcházejí.

(Dokončení.)

DO P I S Y.

V Praze, 13. září 1873.

(O 900letém jubileum. Dopis H.)

Nový opět lístek vetkáváme ve věnec slavnostních dnů památného jubilea, den 7. září, ozdobený výtečnými řeči dvou osvědčených kazatelů domácích a řečí vznešeného hosta, nejdůstojnějšího biskupa řezenského, Ignáce Senestreje. Kolik tu opět myšlenek hlubokých pronešeno, kolik útoků na zloby nepřátelské obsaženo, kolik srdcí pohnuto a získáno! Co jsou křišťálové kapky rosy, trpytící se co perly drahé v lesku ranního slunce na bujně zeleném koberci lučním, to jsou nám v památných těchto dnech závažná slova ctihodných kmetů, v službě církve sestárých, kteří s posvátného místa velechrámu svatovítského unášejí mysl naši v doby minulé, v doby, kdy poprvé vítězné znamení kříže Kristova vztýčeno bylo na povrchu požehnané vlasti naší. Nejen hlasy kazatelů vlasti naší ozývaly se tu v širých prostorách velechrámu, než i z dalekých

končin připutovali vznešení hosté, vrchní pastýřové církvi dávnými svazky s církví českou spojených, aby opět obnovili a upevnili svazky ty a aby spolu radovali se s bratry téže veliké matky církve katolické.

O deváté hodině zavítal J. Eminenci nejdůst. p. kardinal v průvodu nejdůst. biskupa Litoměřického A. P. Vahaly do chrámu sv. Víta a hned pak vstoupil na kazatelnu proslulý probošt kapitoly vyše-hradské V. Štulec a zvucným, dojemným hlasem svým hlásal lidu četně shromážděnému. Za základ obral sobě slova sv. apoštola Pavla k Timotheovi: „Zachovávej, což ti svěřeno bylo“. Pokladem tímto svěřuým jest víra, pramen všeho blaha a spásy, víra, již platí všechna zaslíbení. Upozorniv na slova předešlých nejdůstoj. řečníků, odůvodňoval, že, abychom zachovali tuto víru, třeba vystříhati se falešných proroků nového pohanstva, jež zbudovalo sobě modly v mamoně a hříšné požívavosti, falešných proroků židovstva odpadlého od víry proroků Bohem nadšených ano i těch, kteří, ač církvi katolickou byli odchováni a v lůně jejím se nalezájí, přece nestydí se blátem lží a podezřívání házeti na matku svou. Napomíná pak, aby všickni následovali víru a život mnohých zbožných králů českých, zejména Karla IV., otce vlasti, jehož hrobka v chrámě sv. Víta se nalezá, a život vrchních pastýřů církve české, zvláště sv. Vojtěcha a ostatních sv. patronů českých.

Na to sloužil pontifikální slavné služby Boží ctihodný v šedinách svých nejdůstojnější biskup Litoměřický A. P. Vahala a po jich ukončení měl delší řeč německou J. M. nejdůstojnější biskup řezenský Ignac Senestrey. Promlouval nejprve o poměru prvotním církve české k církvi řezenské, jejíž vrchní správcové byli zároveň nejvyššími pastýři osad křesťanských v Čechách a která tudíž právem sluje matkou církve české, o zásluhách a působení biskupů řezenských v Čechách. zejména připomíná sv. Volfanga, který byl posledním biskup oběma církvím společný a jehož z obzvláštní úcty a vděčnosti církev česká za svého patrona a ochrance sobě vyvolila a posud ctí. Na to dokazoval, že církev česká jest *apostolská*, ona totiž šířena byla od biskupů řezenských, kteří v nepřetržité posloupnosti odvozují se od sv. Boniface, velkého apoštola německého, tento však měl bezprostřední posláni od apoštolské stolice římské, spočívá tudíž cír-

kev česká na pevném základě apoštolském; ona však i 2) nalezá se v stále *jednotě* v spojení s církví katolickou a její viditelnou hlavou, římským papežem. Tyto dvě pravdy jsou známkami každé pravé církve a jsou zároveň příčinou utěšeného rozvoje a blahého působení církve české. S neunavenou pozorností sledována byla řeč tato nejdůstoj. hosta a on zajisté příjemným vystoupením svým zachoval sobě milou upomínku v srdcích svých posluchačů.

Odpoledne ve tři hodiny byl slavný průvod věřících z far Malostranských a Smíchovské z chrámu sv. Mikuláše do velechrámu sv. Víta. Množství účastníků bylo tak velké, že rozsáhlé prostory velechrámu v pravém smyslu slova byly přeplněny. Účastenství toto lidu pražského jest zajisté nejlepší odpovědí na hanebné a nesmyslné agitace a útržky některých liberálů českých, kteří ač hluboká a významná slova „svobody a lásky k vlasti“ neustále v ústech mají, přece tak daleko se zapominají, že brojí proti oslavování památky, jež byla nejpevnějším kamenem v základech svobody národa českého, a neposlední zajisté příčinou jeho zachování proti návalu ciziny. A že tím vším bylo upevnění náboženství křesťanského v Čechách, dozná zajisté každý muž poctivý, historie české znalý.

Po příchodu J. Eminence, nejdůst. p. kardinala měl k lidu řeč veleudůst. kanovník kapitoly Vyšehradské Fr. Kočí, který slohem prostým a populárním vykládal hmotné i duchovní výhody, jež plynuly vlasti a národu našemu ze založení zvláštního biskupství uprostřed říše české. Pravdivá zajisté byla slova vld. řečníka, jenž těše se z hojného účastenství pronesl na konci řeči své proti těm, kteří pod záminkou, že ulehčítí chtějí lidu od jha a břemene, jaké náboženství křesťanské jemu ukládá, lid od tohoto odvrátiti se snaží: že ulehčují lidu, ale tak jako onen, jenž žebráků poslední podpory, poslední berly odnímá.

Na to modlil se J. Eminence českým jazykem litanie k Panně Marii a udělil pak požehnání nejsvětější Svátosti. Š.

V Praze 15. září 1873.

(O 900letém jubileum. Dopis III.)

Neméně památný byl následující den slavnostní, 14. září. První české kázání téhož dne měl vld. p. Bened. Meth. Kulda, kanovník kapitoly Vyšehradské. Dotknuv se pravdy historií všeobecnou stvrzené, že kdekoli náboženství Kristovo zapustí ko-

řeny, kde vládne Kristus, tam že též panuje osvěta a pravý blahobyt a mír, dokázal pravdu tu i z dějin národa českého a že tudíž památka rozšíření a upevnění náboženství toho každému uvědoměnému Čechu drahou a svatou býtí musí. Dokud národ i panovníci jeho nadchnuti byli zásadami křesťanskými, dokud Kristus byl jediným vládcem srdcí všech obyvatelů země naší, dotud květa země česká a mocně zasahovala v dějiny střední Evropy. Jakmile však panovníci a lid uchýlili se s pravé cesty, sledovaly v zápětí nesvornost, různice a boje, jež zemi naši často na kraj záhuby přivedly. Za doklad uvedl mocnou vládu panovníků českých v skutku křesťanských, sv. Václava, Boleslava II., přijmím Pobožného, Karla IV., otce vlasti, a j. a pravý opak těchto, Drahomíru, Boleslava III., Ryšavého a j.

Rozmlouval pak o záhubném působení bludů proti přesnému učení církevnímu, které na cizí půdě se zrodivše k nám byly přesazeny a brzy pravé učení Kristovo téměř vytlačily. Jen s největšími ztrátami zbavil se zdravý strom národa českého roubů těchto cizích, ve větve jeho vstípených, a již opět přicházejí zahradníci nepoctiví a liší, aby znova zroubili jej a tvářnost jeho proměnili. Novými těmi rouby jsou bludné zásady roztroušené mezi lidem naším, zásady, jež objevily se předešlého století na půdě nešťastné Francie, a jichž následkem byly krvavé výjevy hrůzné revoluce francouzské. O kéž by došla výstražná slova ctěného řečníka náležitého povšimnutí a uvážení, kéž by nezůstala jasná a výmluvná svědectví dějin zapomenuta a neoceněna na zhoubu vlasti naší! —

Na to slouženy byly u přítomnosti J. Emin. nejdůst. p. kardinála pontifikální služby Boží a po nich měl kázání německé vld. p. Dr. Adolf Würfel, probošt kapitoly u sv. Víta. Zmínil se nejprve o horlivém účastenství sousedních národů katolických v slavnosti naší, načež rozebíral povinnosti, jichž zvláště za nynější pozeňnané doby jubilejní pamětliví býtí máme, povinnosti, jež konati máme, aby chom byly hodnými údy Církve katolické. Jsou to zejména 1. víra živá, první to podmínka našeho spasení; 2. láska, jejíž nejkrásnějšími vzory jsou Spasitel sám, jenž miloval svět až k smrti kříže, a blahoslavená Rodička Boží s ním spolu trpící pod křížem; jest to konečně 3. mysl nebeská, toužení po spojení s Kristem,

jediným a nejvyšším naším cílem. Odpoledne ubíralo se na Hradčany veliké množství obyvatelstva pražského po různu i v procesí, jež téhož dne určeno bylo pro Staré město a Karlín z chrámu M. B. před Týnem. Jako předešlé neděle, byly i tenkrát brzy po třetí hodině veškeré prostory velechrámu sv. Víta naplněné. S radostí zaznamenáváme udalost tuto, neboť patrně neochlazuje horlivost katolíků pražských přes všechno namáhání protivníků slavnosti té a neprospívá tudíž ani hanopis pod názvem „Procesí zpátečnictva“ v tiskárně E. Grégra vydaný, který zlomyslnou a škodolibou tendencí a překrucováním dobře charakterisuje nekalé záměry strany té Církvi nepřátelské.

Slavnostní kázání odpolední měl. vld. p. Jos. Ehrenberger, kanovník kapitoly Vyšehradské. O výtečné řeči jeho netřeba na místě tomto se zmiňovati, poněvadž doslovně v čele listu tohoto se nachází.

Po té modlil se J. Emin. nejdůst. p. kardinál jako předešlé neděle litanie k Panně Marii a udělil přítomným pozeňnaní nejsvětější Svátosti. S.

Ve Víně dne 16. září 1873.

(Druhotiny kněžské.)

Naše jindy tiché místo bylo minulou nedělí dne 14. září t. r. ze svého klidu mile vyrušeno. Již den před tím scházeli se lidé ku slavnosti bráně před chrámem, na níž právě z květin chystán nápis: „Bůh Vás zachovej! — J(osef) H(laváček) 50 let ve Víně.“ Domy byly ozdobeny prápory, všude slavnostní ruch a z úst veškerých bylo slyšeti přání, aby nazejtří bylo příznivé počasí. Před farou sestupují důstojní kněží, jež posílá Stará Boleslav, Žlunice a Klapý. V 7. hodinu večerní oznamují zvony chrámové, že zítra nastane Víně den slavný a ohlas ran z hmoždířů tuto zprávu ještě dále roznáší. — Druhý den na to, v neděli d. 14. září jest ve Víně chrámová slavnost (Povýšení sv. Kříže), ale výstřely z hmoždířů časně ráno oznamují, že tentokráte k slavnosti každoročně se opakující přidává se jiná, která za 50 let jednou semo tam přichází. Víněský duchovní správce veledůst. p. Josef Hlaváček po 50 let, po celou dobu svého kněžství pracoval v osadě Víněské, napřed co kaplan, od r. 1829 co farář, později též co školdozorce, vždy ale horlivě a povzněl osadu Víněskou, že nebyla neznáma v arcidiecesi Pražské a že není poslední z farních osad českých. Většinu nynějších osadníků zná, když ještě

byli dítky, nyníjší starší občané byli jeho žáci, rodiče nyníjších dospělých osadníků oddával skrze svátost sv. manželství. Že tedy osadníci Vinořští svého duchovního pastýře ctějí a u zvláštní vážnosti mají, kdož by se tomu divil?!

A památku svého před 50 lety na kněžství vysvěcení a svého 50tiletého ve Vinoři působení slavil vd. p. děkan. č. kanovník Staro-Boleslavský a papežský komoří Josef Hlaváček minulou neděli, d. 14. t. m. K slavnosti té zavítali především důstojní duchovní správce vikariátu Brandýsského, a sice: Brandýsský, Čelakovický, Kostelecký, Předměřický; pp. faráři: Chotětovský, Jirenský, Dřevčický, Kojetický, Hlavnokostelní, beneficiant Andlian z Brandýsa, administrator Svěmyslický: — z vikariátu Proseckého: důst. p. vikář z Líbeznice, pp. faráři Chvalský a Vodolský; — důst. p. děkan z Mělníka a důst. kněz Fr. Doucha. Avšak i naše staroslavné kapitoly poslaly sem zástupce své; zavítal sem vd. p. kanovník A. Hora od sv. Víta, vd. p. probošt V. Štulec z Vyšehradu a vd. p. kanovník-starší J. Berkovec (druhdy kaplan Vinořský), ze St. Boleslavi vd. pan děkan K. Hýna, vd. pp. kanovníci Breischl a Kellner. Veden jsa těmito duchovními bratřími svými ubíral se důstojný jubilant do chrámu Páně, by tam poděkoval P. Bohu za množství milostí, jež za 50 let z rukou Páně přijal. U brány od osadníků vystavěné odevzdán mu od c. k. okresního hejtmána rytířský kříž řádu Františka Josefa, jímž nedávno od našeho nejjasnějšího zeměpána za své zásluhy o církev, školu a chudinu vyznamenán byl.

V chrámu Páně měl u přítomnosti všeho duchovenstva, pana hraběte Otokara Černína a jeho syna hraběte Eugena Černína, c. k. hejtmána, jiných hostů a četně shromážděných osadníků slavnostní kázání vd. p. kanovník Breischl, rodák a dávný přítel oslavencův. Předmět kázání byl tentýž jako před 45 lety, když důst. p. J. Hlaváček na faru Vinořskou instalován byl, a sice „jak má duchovní pastýř sv. kříž povyšovati!“ — „jak jste vy, oslavenče, po 50 let kříž sv. povyšoval a oslavoval? a jak jste to činili vy osadníci?“ Dorem kázání na všechny přítomné byl mocný, úchvatný. Následovala zpívaná mše sv., již jubilant obětoval a po „Te Deum laudamus“ šli jsme v průvodu opět do fary. Osadníci přednášeli pak svá blahopřání a při hostině činěny připitky na J. Sv. Pia IX.; na J. V. císaře a krále našeho,

na J. Em. nejďůst. p. kardinála a p. hraběte Otokara Černína co patrona zdejšího chrámu Páně. —

Přejeme ctihodnému jubilantovi, aby po dlouhou ještě řadu let ovoce svého 50 letého působení patřil a požíval, B.

Z Kozmic, 21. září 1873.

(O 900letém jubelium. Slavný průvod.)

Památka devítistiletá založení biskupství Pražského jeví věru krásné ovoce i na poli náboženském i národním a podává důkaz, terak se i náboženství i národnost velmi krásně pojí a jak národnost náboženstvím podněcována bývá. Lid náš chápe se příležitostí poskytovaných, aby osvědčil před světem smýšlení své katolické i české, on hlásí se tu ku sv. víře své, jež mu zvěstovali svatí bratři Solunští, kteří po celý čas života svého věrně ku stoličce římské stáli; i nechce od ní nijak upustiti. bytby i brošurami p. Štastného, pokusy nerudovskými a jinými výtvoři fanatismu beznáboženského a kultu opičieho sebe více pobádán byl, aby křesťanstvím co pověrou pohrdl. On hlásí se k otcům svým, kteří přičiněním sv. Václava, Dětmara, sv. Vojtěcha opustivše pohanství stali se křesťany a co tací sobě slavného v dějinách vydobyli jmena. Památka založení biskupství předkládá mu v krátkosti celé dějiny národa a vlasti a tak v něm budí, utužuje a rozmnožuje i vědomí národní. Že jistým pánům oslava památky nepřišla vhod, dá se snadno vysvětliti, kdo jen poněkud slova sverhu uvedená uváží. Podávat lid náš na vše strany samé protesty. Pokus padařovského rolníka, vyrvati lidu křesťanství z prsou, ponese právě opáčné ovoce. I na naší osadě pán ten znám, i sem se dostávají brošury jeho, za či peníze, nevím; snad jest ona kněhtiskárna v Mariánské ulici a kněhkupectví ve Ferdinandově třídě tak štědré, že na těch několik bidných grošů nehledí a osvětu lidu z lásky pouhé k němu samému rozšířiti se snaží. Inu každý dle své chutě. Než u nás nevydal květ ten hrozný, ba přinesl pro tyto pány jen trpké trny. Měli jsme tu velmi krásný a velmi čestný průvod čítající skoro na 2000 lidí, který veden byv z Kozmic do Ostředka měl nejen vykonán býti ku oslavě jubilea, ale zároveň měl podati ohražení proti nadávkám padařovského kandidata filosofie, jakých blahosklonně udělil Marii Panně a Spasiteli našemu. Vyšli jsme z Kozmic o druhé hodině odpoledne na den jmena Panny Marie a sotva že jsme překročili hranice obecní, tu již

vítá nás velmi četný průvod z Ostředka. Spojivše se kráčeli jsme k Ostředku, kdež bylo kázání a litanie ku všem svatým. Pak jsme se vrátili plni útěchy a sebevědomí, že jsme smyli se sebe vinu, kterou na národ náš uvrhl kdosi, a tak usmířili Světici nebes upřímnou svou pobožností. Slavný průvod ten ostane na dlouho v paměti všech podílníků a zároveň s ním i příčina jeho. Úcta Rodičky Boží se tak v lidu našem tím více utužila a rozšířila.

H,

KRONIKA.

Program slavnosti

na oslavu

900leté památky založení biskupství pražského dne 28. a 29. září 1873 v Praze.

Dne 28. září.

V předvečer (dne 27.) po klekání devět výstřelů na Žižkově a na střeleckém ostrově. Totéž opakovati se bude dne 28. září o 5. hodině ranní.

O půl 7. hod. ranní shromáždí se všickni venkovští účastníci a přibylá procesí v Karlíně za chrámem a v křižovnické třídě k invalidovně vedoucí, kdež seřadění budou od zvláštních pořadatelů v jednotný průvod dle pořádku níže položeného. Taktéž dostaví se do Karlína zdejší veteránské spolky, spolek „Vltavan“, pořádky živnostenské, spolky dělnické a zpěvácké. Duchovenstvo veškeré shromáždí se taktéž v Karlíně.

K pořádké bráně dostaví se před 8. hodinou všechny měšťanské sbory se svými kapelami, kdež vyčkají příchodu průvodu z Karlína.

Na sv. Josefském náměstí (blíže kapucínů) shromáždí se před 8. hodinou družičky ze všech farností pražských, kdež se k průvodu připojí.

U pražské brány seřadí se v 8. hodin dle návodu pořadatelů všechna procesí z far staroměstských, jakož i ty spolky, které by do Karlína dostaviti se nemohly, a připojí se k hlavnímu průvodu dle pořádku určeného.

Na františkánském náměstí shromáždí se po 8. hodině jednotlivá procesí z Nového města a Vyšehradu, a seřadí se v jediný celek dle udání pořadatelů. Na témž místě připojí se k průvodu též všeliké deputace obcí, měst a okresních zastupitelstev.

Na malostranském náměstí sejdou se o půl 9. hodině všechna procesí z farností malostranských a Smíchova a spořádají se k náležitému připojení.

Tamtéž připojí se šlechta, notability a

deputace katolických jednot, jak českých, tak německých, nemajících sídla svého v Praze.

Průvod vyjde udeřením půl 8. hodiny ranní, což oznámí se střelbou z hmoždířů na Žižkově a na střeleckém ostrově, a půjde takto spořádán:

Porádek, v jakémž průvod se bude ubírat.

V Karlíně: Pořadatelé pp. far. Mašek, Malý, Hanuš, Rožánek, Štr, Šulc, Štáidl, Škach, Bořický, Soudný, Bureš, Arens a j.

1. Škadrona jízdecká pražských ostrostřelců.
2. Hudba.
3. Sbor městských ostrostřelců.
4. Kříž.
5. Korouhve kostelní.
6. Mužská mládež dospělejší.
7. Spolek katolických tovaryšů s korouhví.
8. Pražské pořádky řemeslníků a živnostníků.

Na Poříčí: Pořadatelé pp. Gopolt, Růžička, Petřík a jiní.

9. Dělnické spolky s prapory.
10. Procesí staroměstská.
11. Procesí novoměstská.

U sv. Josefa: Pořadatelé pp. Příhoda, Treger, Šíma a j.

12. Procesí malostranská (vesměs mimo ženy, které se připojí až při konci u ženského pohlaví).

U pražské brány: Pořadatelé pp. Venuš, Štěpánek, Kohout, Popeler, Volf, Saidl a j.

13. Všecka procesí moravská a slezská v jedno uspořádána, jakož i tamní účastníci s vlastními prapory.

14. Katolická jednota pražská s praporem.

15. Venkovské katolické jednoty a muži, pokud se k žádnému spolku nedruží.

U Františkánů: Pořadatelé pp. Em. Petřík, Vacek, Řeřábek, Kettner, Minářský, Knotek.

16. Katolicko-politické jednoty.

17. Katolické besedy.

18. Účastníci z německých krajů.

U sv. Mikuláše: Pořadatelé pp. Krach, Ekert, Brůžek, Bárta, Štolc, Jelínek, Landbauer a j.

19. Sv.-Vítská jednota.

20. Pražští a okolní zpěváčtí spolkové.

21. Hudba městských granátníků.

Četa městských granátníků.

22. Korouhve kostelní.

23. Družičky.

24. Kněžstvo a sice:

a) Řeholníci v řeholním obleku.

b) Světské duchovenstvo v rochetě a biretu.

c) Kapitoly kolegiální v muzzetu a biretu.

d) Kapitoly katedrální taktéž v muzketu a biretu.

e) Akolité.

f) Pontifikant s asistencí.

25. Šlechta, slavnostní komitét, všelici vysocí hodnostáři, profesori.

26. Deputace okr. zastupitelstev i měst a zástupcové spolků venkovských.

27. Četa granátníků městských.

28. Hudba spolku „Vltavan“ a tentýž spolek.

29. Spolky pro vzájemnou podporu.

30. Hudba sboru měšťanské péchoty.

31. Účastnice ženského pohlaví.

32. Hudba. Veteráni.

Pořadatelé očekávají budou spolky a procesí na vykázaných místech. Za odznaky jejich slouží bílé pásky na levé paži s nápisem: „Slavnostní komitét.“

Žádoucné, aby spolkové a pořádky praporek své s sebou vzali.

Kněžstvo půjde vesměs pohromadě, nikoliv při jednotlivých procesích. Kolem něho budou tvořit městští granátníci špalír.

Každý spolek seřadí se na shromážděním po 6 mužích, toliko družičky a duchovenstvo kráčeti budou po dvou. — Po šesti kráčeti budou zejména také ženy.

Slavnostní průvod bude se ubíratí Karlínem, přes Poříč, třídou na Příkopech, ovocnou ulicí, třídou Ferdinandovou, přes nábreží, kamenný most, ulicí mosteckou a ostruhovou k Hradčanům. Při průvodu bude se hrát a zpívatí píseň: „Ejhle, jaková tu záře plyne nad posvátnou pražskou výšinou.“ Němečtí účastníci budou zpívatí: „Grosser Gott, wir loben Dich!“

Jakmile dojde průvod na nábreží, budou ho provázeti hojně výstřely tak dlouho, až přejde kamenný most; též bude průvodu ze všech věží chrámových vyzváněno.

Obrazy a sochy, jež by mimo moravská procesí přinesly venkovské průvody s sebou, zůstanou uloženy v chrámu Páně karlínském, kdež si je k zpáteční cestě dotýčná procesí budou moci vyzvednouti.

Po dostoupení Hradčan projde průvod mimo měšťanské sbory nepřetržitě velehřmem, zpívaje neustále píseň: „Sv. Václave!“ načež vybočí při kapli sv. Václava ven ubíraje se na třetí nádvoří (při soše sv. Jiří). K tomu cíli vytvoří ostrostřelecký sbor přes celý chrám špalír, udržuje volnou ulici, aby se mohl průvod bez překážky kostelem ubíratí.

Ozbrojené měšťanské sbory postaví se se svými kapelami na hradčanském náměstí proti arcibiskupské residenci a oslaví jednotlivé hlavní částky mše sv. střelbou.

Duchovenstvo zaujme místo v chrámu

sámém a sice: Kapitoly veškeré a preláci usadí se v presbytáři; ostatní duchovenstvo v kapli sv. Sigmunda a pod kárem.

Na nádvoří budou slouženy tiché mše sv., při nichž se bude zpívatí: „Ejhle oltář Hospodinův září!“ načež budou konána kázání a sice na třetím nádvoří kázání české, před proboštstvím německé. Po ukončeném kázání vrátí se Jeho Eminenci do své residence, kdež objeví se na balkonu, aby udělil měšťanským sborům apoštolské požehnání, načež budou tyto sbory před nejdůstojnějším arcipastýřem defilovatí. Po té se všecken průvod rozejde.

Odpoledne:

Komitét slavnostní zve všechny účastníky slavnosti, aby přišli sobě prohlédnouti sv. Vítskou chrámovou klenotici, schránky v Loretě, knihovnu strahovskou, sál Vladislavský, německý, španělský, vůbec Hradčany, české museum, na kterýchžto místech očekávají je budou členové komitétu, by jim potřebná vyřízení podali.

29. září.

O 9. hodině ranní bude sloužena pontifik. mše sv. v chrámu seminářském sv. Salvatora, při níž se provozovatí bude za účastenství všech předních hudebních sil města řízením mistra Witta osmihlasová Palestrinova mše „Hodie natus est“ s příhodnými vložkami, s „Tedeum“ od Witta.

Po té odbývatí se bude v seminářském refektáři shromáždění účastníků slavnosti, ku kterých mají volný přístup ti, kdož se dotýnými legitimačními lístky u vchodu do síně pronáží.

O 4. hodině odpolední sejdou se účastníci a hosté k společné hostině na Žofinském ostrově, kde se jim dostane přístupu proti poukázání lístků na banket.

Slavnostní komitét postaral se o ražení pamětního peníze na způsob kříže, jež zvlášť posvěcen jest, o zhotovení významné fotografie a vydání brožurky, v níž stručně jsou vyprávěny děje biskupství pražského a o seřazení čtyř písní k tomuto slavnostnímu průvodu. Vše to lze dostati v kanceláři slavnostního komitétu, Liliová ulice č. 221—I. a v národním kněhupectví p. Em. Petříka v spálené ulici.

Veškerý bližší zprávy lze po celý den obdržeti v kanceláři slavnostního výboru, Liliová ulice č. 221—I.

V Praze, dne 22. září 1873.

Slavnostní komitét,

— V *neděli* dne 28. t. m. budou odpoledne ve 4 hodiny slavné nešpory v metrop. chrámě, které konati bude J. Em. nejd. p. kardinal. Po celý pak oktáv bude v kapli Sv. Václava každodenně v 8 hod. ráno mše sv. při zpěvu s modlitbami v jazyku českém, odpoledne v 5 hod. litanie s požehnáním. —

— Ve *středu* dne 1. října bude v 9 hod. ráno sloužena mše sv. v chrámu sv. Vítském, po které ihned před tímtež chrámem položen bude kámen základní k dalšímu dostavení domu. Slavnost tato ukončena bude chvalozpěvem „Tě Boha chválíme.“ —

— V *sobotu* dne 4. října v den to *jmenovin* J. Vel. císaře pána sloužiti bude v 9 hod. ráno J. Em. nejd. p. kardinal pontifikální mši sv. u sv. Víta. — V chrámu Páně Týnském bude slavná mše sv. v 11 hodin. —

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 28. září — 1 října u sv. Jana Nep. na Skalce, od 2—6. října u sv. Mikuláše na Malé Straně.

— Při *pontifikální mši sv.*, kteroužto dne 29. t. m. o 9. hodině v seminářském chrámě [u sv. Salvatora nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký sloužiti bude, předneseny budou řízením kompozisty Františka Witta následující zpěvy a skladby církevní: Jak mile nejdůst. p. arcibiskup do chrámu vstoupí, vítán bude zpěvem: „Ecce sacerdos“ od Konstantia Porty. Mezi tím, co modliti se bude přípravní modlitby ku mši sv., přednese se žalm: „Credidi propter quod locutus sum“, a sic střídavě verš jeden v chorálu a druhý ve falso bordone dle Viadany. Když počne mše sv., zapěje chor introitus na den sv. Michala (jehožto svátek připadá na den 29. září) v chorálu, pak Kyrie a Gloria z Palestrinovy mše. Na to následovati bude Graduale, kteréž k textu toho dne Frant. Witt složil. Credo vyňato jest opět ze mše Palestrinovy. K obětování přednese se velkolepá kompozice Wittova k textu: „O salutaris hostia“, kterážto se k svátku sv. Michala, bojovníka Božího zajisté výborně hodí. Sanctus vezme se opět ze skladby Palestrinovy. — Po pozdvihování provozována bude skladba Vinc. Ruffi-ho: „Adoramus.“ Pak následovati bude Agnus Dei ze skladby Palestrinovy, a Communio toho dne, přednesené v chorálu. Posléze proveden bude po prvním verši chvalozpěvu Pange lingua, kterýž taktéž zvláštním nápěvem přednesen bude, velebný chvalozpěv Te

Deum od Witta. — František Witt, nyní farář v Schatzhofenu u Landshutu, jest, jak známo, presidentem od církve schválené jednoty sv. Cecilie pro Německo, Rakousko a Švýcarsko; před nedávným časem vyznamenán jest od sv. Otce pro své zásluhy o zvelebení církevního zpěvu titulem „doktora filosofie.“ —

Z Belgie. Když byl císař Napoleon sesadil biskupa M. de Broglie-a a z vlasti vypověděl, zvolil svou svrchovanou mocí nového biskupa pro město Gent. Duchovenstvo však ostalo svému starému biskupu věrno, ani seminaristé neuznávali i po opětných hrozbách pravomocnost biskupa císařem dosazeného. I použil všemocný mocnář nového neslýchaného prostředku: celý seminář za jeho rozkazem byl vyprázdněn, ředitel uvězněn, profesoři sesazeni a alumnové do vojska vřaděni. R. 1813 okolo 15. července táhli počtem 200 dílem do Španěl, dílem do města Weselu. kdež se mnozí z nich dělostřelci stali. Brzy však uhodila hodina osvobození, neb v měsíci květnu r. 1814 Wesel od spojených mocí dobyt jest. Z těchto hrdinů 57 jest nyní na živu, mnozí jsou kanovníky, mnozí faráři, jiní řeholníky. V Belgii se nazývají s úctou „Weselští.“ Ke dni 25. července svolal Gentský biskup veterány tyto, by zbožně oslavili své jubileum, jehož se nejen město Gent nýbrž i celá Belgie účastnila. Všichni vyjma 7, kteří pro churavost dostaviti se nemohli, shromáždili se u svého biskupa. Když biskup při službách Božích v kathedr. chrámu s uchvacující řečí na biskupa a zemřelé Weselské byl vzpomněl, při čemž veškeri stařečkové a takřka všichni shromáždění zaplakali, bral se průvod ku budově seminářské slavnostně ozdobené. Jaké as pocity zmocnily se tu starců, když se spatřili v téže sině, v níž před 50 lety co jinoši požadavkům velemocného vladaře se protivili! Napoleon již dávno na osamělém ostrově ve vyhnanství život dokonat, ti ale, kteří císaři odpor činili, dosáhli cíle svého, stali se kněžími, díky vzdávají Bohu nyní po 50 letech za dar vytrvalosti.

Z Elsaska. V Kolmaru katolické gymnasium v tomto roku bylo zrušeno, čímž nová rána zasazena církvi katolické.

Dojemnou slavností se uzavřel blahotěnný ten ústav. Štrasburský biskup se dostavil sám, by odměny naposled mezi žákovstvo rozdělil, a slavností uzavření gymnasia předsedal.

Měšťanosta kolmarský p. Pairimhof a vynikající členové městské rady, zname-
nitější měšťané s rodinami se stúčastnili
slavnosti závěrečné. Když byl představený
ústavu ředitel Umhang o gymnasiu kato-
lickém historický nástin podal a zásady,
jež ústavu vždy vodítkem byly, vyznačil,
dokázav, kterak křesťanské mravy a věda,
zbožnost a milosrdenství v ústavu vždy
květlý a prospívaly, tak že z úspor žákův
za dobu 21 let, 40000 franků žáky chudi-
ně Kolmarské rozdáno bylo: dojati byli
všichni přítomní, tak že řečníku se zata-
joval hlas a všem slzy po lících kanuly.
Měšťanosta (maire) Pairimhof povstal,
musel však po nějaký čas sečkati, než se
zotavil tak dalece, by mohl jmenem města,
jmenem všech stavů uznání vysloviti, je-
hož si ústav svými prospěchy vědeckými
i mravními byl získal. Ačkoliv mnohé
ostré slovo již již na jazyku bylo, prone-
šeno nebylo přec od nikoho, slavnost skon-
čena důstojně, takže pruský komisař za-
kročiti nemusel bodáky četníkův a vojska,
které pohotově bylo. Francie trpí a mlčí.

Z Turing. (Pokrok k pohanství.) Pro-
test. časopis „Südd. Post“ líčí necírkevní
smýšlení v Turingách asi následovně: Du-
chovní protestantští zvlášť ve vévodství
Gothském kázají před prázdnými lavicemi.
Mužové bývají v neděli již dopoledne v
hospodě aneb v práci; ano i polní práce
odbyvají se jako v obyčejný den, odpůldne
věnuje se výhradně rozkošem a radován-
kám. Při sňatcích spatřiti lze přecasto to-
liko snoubenců bez rodičů a příbuzných,
při křtu sv. nebývá pravidelně otec pří-
tomen, často ani kmotr přivolán, pohřby
odbyvají se leda bylo bez duchovních. Svá-
tost oltární považují protestanté za zby-
tečnou, přijímal-li by nemocný tělo Páně,
vznikla by ihned ve všech domněnka,
že zlého dopustiti se musel. Apoštol-
ské vyznání víry již dávno jest odstra-
něno, v bibli, na které si protestanté
přec tak mnoho zakládají, skorem nikdo
nečítá. Duchovní nepožívají ni nejmenší
úcty, však to se jich pramálo tkne, neb
zůstávají přec osvícenými muži pokroku.
Sem zajisté poslání by měli býti katoličtí
missionáři! Ejhle přání protestantského
časopisu, ovšem že poctivého, kterému se
hnusná mezi protestanty den ode dne více
vynikající nevěra a zvířecnost protiví!
Však katoličtí missionáři pomocí nemo-
hou, když nejvyšší úřady protestantské
Církev katolickou nenávidějí a missio-
náře — Jesuity a Redemptoristy — z

říše dobrých mravů a bázně Boží vy-
hánějí.

Literární oznamovatel.

— „*Poutník*.“ Kalendář pro katolíky
na obyčejný rok 1874. Ročník VI. Vydavate-
lové: Ant. Skočdopole, prof. na bohosl. ústavě
v Budějovicích, a B. M. Kulda, síd. kanovník
Vyšehradský. Tiskem a nákladem Cyrillo-Me-
thudějské kněhtiskárny v Praze. S titulním o-
brazem Mik. Koprnika, vyobrazením blah. Ane-
žky České, Přemyslovny, pěti ilustracemi v textu
a 12 měsíci. Str. 133 mimo kalendář a trhy.
Obsah jest poučný a zábavný. Předvádí se nám
tu bl. Anežka, Jubileum diecése Pražské, Mi-
kuláš Koprník, Nešťastná obec, již nezáleží na
cti (povídka od Fr. Pravdy). Mohly zemře-
lých r. 1873. Nejradostnější a nejsmutnější den
matky (dvě obrazy ze života od Jos. Souhra-
dy), spele křest. matek, Valaši Moravští, Lo-
reto, Assisi a Padova, Album starých obrázků,
žertovná kronika o Jeremiáškově, nynější po-
krok ve včelařství, schránka hospodářka mi-
mo mnohé drobnosti a básně.

— „*Výlet do Solnohradu*.“ Náčrtky
cestopisné Jana Soukopa, konsist. rady, člena
výboru Dědictví sv. Cyrilla a Methodia i Ma-
tice Velehradské, faráře Doubravického na Mo-
ravě. Nákladem vlastním. V Brně 1873 Str. 78.

— „*Rolník nového věku*.“ Vydávají dr.
J. B. Lambl a Karel Lambl. Svazek 44. ob-
sahuje: „*Hlavní zásady a pravidla racionál-
ního hospodářství*.“ Sepsal na základě vědy a
zkušenosti Leopold M. Zeithammer, knížeč
Schwarzenberský správce hospodářský. Nákla-
dem kněhupectví Kobrova. V Praze 1874.
Str. 181.

— „*Dědictví Malických*“ v Hradci
Králové vydá letos na podělenou svým údům
povídka velmi zábavnou a poučnou „Otec a
syn.“ Co do objemu bude nejsilnější a nejná-
kladnější ze všech; za kteroužto příčinou vy-
dání se opozdí, čekání ale dostatečně nahradí.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

J. M. nejdůst. světitel p. biskup Dr. Karel
Fr. Prucha, zvolen za děkana vždy věrně
kapitoly sv.-Vítské v Praze.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

- p. Ant. Lego, kapl. v Minicích, za faráře do
Krásné Hory;
- p. Frant. Schaeferna, farář v Ratajích, za ja-
ráře do Skalce;
- p. Alois Pasovský, kapl. v Berouně, za fa-
ráře v Radošovicích;
- p. Vladimír Pokorný, kapl. v Lošanech, za
koop. do Českého Brodu.

Z novosvěcenců:

- p. Josef *Janků* za kapl. do Michle;
 p. Jan *Chlupáč* za kapl. do Lošan;
 p. Vojtěch *Kroupa* za fund. kapl. do Ledec;
 p. Petr *Marík* za koop. do Stanovic;
 p. Alois *Smetana* za kapl. do Gossengrün.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Šebele*, bisk. notář, farář v Suchdole, 3. září (nar. ve Vlach. Březí 31. pros. 1799, vysv. 24. srpna 1829);
 p. Frant. *Klein*, jubil. kněz, býv. vikář, b. notář, vysl. farář a os. děkan ve Švihově, 10. září (nar. ve Velešíně 4. října 1791, vysv. 8. září 1816).

Vyznamenaní jsou:

- p. Jan *Šavel*, kanovník strážce, stal se kapitolským děkanem;
 p. Jan *Kubiček*, kan. senior, stal se kanovníkem strážcem, a
 p. dr. Jos. *Hais*, čest. kanovník a rektor bisk. kler. semináře stal se kanovníkem kathedr. kapitoly v Budějovicích (nejv. rozhod. d. 7. září);
 p. Jos. *Darílek*, jubil. kněz, farář v Horním Zaboří, bisk. notář atd. jmenován os. děkanem.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Nápravník*, zám. kapl. v Choustníku, za faráře v Dírně;
 p. Vác. *Kuděj*, kaplan v Jarošově, za faráře v Těchnici;
 p. Edmund *Kulich*, ř. prem. na Strahově, farář v Hoďušíně, za faráře ve Velké Chýšce;
 p. Matouš *Švandrlík*, téhož ř., kooper. ve Velké Chýšce, za prozat. far. administr. v Hoďušíně;
 p. Jakub *Bufka*, vikarista, za os. kapl. v Ševětíně;
 p. Jan *Kukla*, kapl. z Star. Města do Černovic;
 p. Jan *Kouba*, kapl. z Kádova do Jičína;
 p. Frant. *Kočer*, adm. v Dobré Vodě, za kapl. v Blsku;
 p. Vác. *Šanda*, kooper. za administr. v Trhanově;
 p. Jan *Šinko*, kapl. za admin. v Suchdole;
 p. Vác. *Tůma*, kapl. v Klenči, za real. far. admin. u Sv. Anny (Tannaberg);
 p. Jak. *Easter*, farář v Trhanově, odebral se na stálý odpočinek.

Z novosvěcenců:

- p. Vác. *Cába* za vikaristu v Budějovicích;
 p. Šimon *Haláček* za kooper. v Rudolfově;
 p. Jan *Hojda*, za kapl. v Klenči;
 p. Frant. *Hostreiter* za koop. v Nemanicích;
 p. Ant. *Kotal* za proz. kooper. v Paračově;
 p. Frant. *Pfeifer* za proz. kapl. v Čestvicích;

- p. Jan *Wallenta* za kapl. v Budějovicích;
 p. Jan *Zeman* za kapl. v Dubném.

Upřádněná místa:

Trhanov, fara patron. p. Stadionu, do 20. října.
Suchdol, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 20. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Freiesleben*, osobní děk., pens. far. v Dubé, kněz jubil. a senior diec. cler. saecul. v Ústí n. L. dne 13. září (nar. v Kamenici 9. listop. 1778, vysv. 24. srpna 1803.);
 p. Alois *Haslinger*, kněz ř. tov. Ježíšova, kazatel v Bohosudově dne 11. září (nar. v Linci 16. prosince 1824, vysv. 27. července 1851);
 p. Eugen Theodorich *Morávek*, kand. profesury, kněz ř. cister. v Oseku, dne 18. září (nar. v Příbrami 19. ledna 1844 prof. 30. září 1866, vysv. 26. ledna 1868).

Vyznamenán jest:

- p. Ignác *Wazel*, osob. děk. v Hořejším Jiřetíně, bisk. vik. tajemník, jmenován správcem bisk. vik. úřadu Bilinského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Josef *Kles*, far. v Žerčicích, za far. ve Všejaněch;
 p. Josef *Němeček*, dvorní kapl. na Sichrově, za faráře v Loukově (turn. vik.);
 p. Frant. *Schuldes*, far. v Klínech, za far. v Josefthalu;
 p. Jan *Vavrouš*, kapl. v Postoloprtech, za admin. v Domousicích;
 p. Václav *Viták*, kapl. v Dobrovici, za adm. v Žerčicích;
 p. Josef *Lukas* zůstane v Borku;
 p. Antonín *Lippert*, neomysta za 2. kapl. v Údlici;
 p. Jos. *Schiffner*, rekonvalescent za prozat. koop. v Jilovém;
 p. Frant. *Hartmann*, neomysta, za 2. kapl. v Dobrovici;
 p. Frant. *Rychtr*, adm. v Sutomi, za kapl. v Postoloprtech;
 p. Josef *Bernat*, neomysta, za kapl. v Dlačkovicích;
 p. Václav *Hauschild*, bisk. vik. v Bilíně, po-děkoval se z vik. úřadu;
 p. Frant. *Nosek*, fund. katecheta a kapl. v Bzí odebral se na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

Bruneřov, patr. hrab. Karla Wolkensteina.
Domaušice, patr. kníž. Jana Rudolfa Švarcenberka.
Žerčice, patr. kníž. Hugona Thurn Taxise do 16. října.

■ Příští číslo výjde 4. října,

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. seminář
č. 190-I.

Expeditio:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na ev. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

Řeč

při zahájení 900leté památky založení
biskupství Pražského,

již měl Jos. V. Smělý, kapl. na S.

„Synové sionští plesejte a vesel-
te se v Hospodinu Bohu va-
šem: nebo dal vám učitele
spravedlnosti.“ Joel 2, 23.

Byl jednou čas, kde prostírala se
černá noc v naší požehnané české vla-
sti — panovala bohoupustá tma a sle-
pota duševní. Již 800 let bylo uply-
nulo od narození Krista P., a ještě se-
děli naši staročeští praotcové v mrá-
kotách bludu a v stínu smrti. Ze světla
zjevení Božího, které rozsvítil Hospo-
din prarodičům v ráji, podrželi staří
Čechové jako jiní národové pohanští
jen ty dva paprsky pravdy, že musí
býti nějaká nejvyšší bytost a že lidská
duše jest nesmrtelná. Bohužel, i tyto
dva paprsky pravdy zaclonila mrákota
bludu, předkové naši pohanští popletli
během času Boha stvořitele výtvořem,
klaněli se nikoli jedinému pravému ži-
vému Bohu, ale velmi mnohým bo-
hům mrtvým, bohům lichým, modlám
lidskon rukou zrobeným. Klaněli se
Perunovi, co bohu nebe a země, co
pánu blesku a hromu; klaněli se Ra-
dihosti, co bohu řemesel, Svantovítovi
co bohu války, Velešovi co bohu zví-
rat; klaněli se Ladě, bohyni lásky,

Živěně, bohyni úrody, Děvaně, bohyni
lesů, klaněli se Moraně, bohyni smrti
Obrazy a sochy lichých těchto bohů
byly postaveny v tak zvaných posvát-
ných hájích, „kamo (dle Rukp. Krá-
lodv.) otčík dáváše krmě (oběti) bohóm,
kamo k něm hlásat (modlit) chodívá-
še.“ Doma pak klaněli se skřítkům
či šotkům, které považovali za strážce
a ochrance domu.

Ó děsná to byla noc, jenž se roz-
prostírala nad českou vlastí ještě v .8.
ano i v 9. století po Kristu!

Do této tmavé noci zasvítla první
záře ze sousedních Bavor. Bavoři po-
znali totiž Kristovo světlo již v po-
lovici 4. století po Kr. přičiněním sv.
Emerana a později snahou sv. Bonifá-
ce, apoštola Němců; i měli svého bi-
skupa ve městě Řezně. Zde bylo r.
845 čtrnácte českých lechů či pánů po-
křtěno za panování knížete českého
Hostivíta. To zavdalo i příčinu, že ná-
ležely Čechy až do založení vlastního
biskupství pod právomocnost biskupa
Řezenského. Noc pomínula, den pak
se přiblížil, když kníže české Bořivoj,
syn Hostivítův, pokřtěn jest na Vele-
hradě moravském od sv. Metoděje l.
P. 873. Hned po návratu Bořivoje
do Čech přijali sv. křest kněžna Lud-
mila, celý dvůr knížecí a většina ná-
rodu počala se hlásiti ku Kristu. Do-
brou tudíž našlo v Čechách půdu sí-

mě Kristova učení, vinice Páně utěšeně rostla a zkvétala i přinesla záhy národu našemu dva vzácné plody: světici Ludmilu a sv. Václava. Nicméně všestrannému šíření se a důkladnému pochopení víry Kristovy v našem národě bránily dvě věci: jednak že *sídlo biskupa v Řezně bylo vzdálené*, jednak že *kněží z Bavor posílání málo se vyznali v jazyku českém*. Leč prozřetelnost Páně pečliva o věčnou spásu českého národa odstranila za nedlouho i tyto překážky. Boleslav II. přímým Pobožný, syn Boleslava Ukrutného, snažnými prosbami toho vymohl na papeži Janu XIII. aby v Praze založena byla vlastní stolice biskupská pro Čechy.

Bylo to před 900 lety l. P. 973, kdy zasedl na stolec biskupský první náš biskup Dětmar, jehož nástupcem byl sv. Vojtěch z rodu Slavníkova.

Dnes, př. dr. za tím účelem jsme se shromáždili, abychom důstojně zahájili i leto milostivé s touto památkou spojené. I kdož jsa pravý Čech a věrný katolík neradoval by se nad udalostí, která národu našemu přinesla pravý pokrok a pojistila pravou osvětu a svobodu Kristovu! Kdož by se netěšil po uplynulých 900 letech památce na tuto událost věčně památnou! I kdož by mi s plesáním nepřizvukoval, zvolám-li s prorokem Joëlem: „Synové čeští i české dcery, plesejte a veselte se v Hospodinu Bohu vašem; nebo dal vám učitele spravedlnosti, dal vám apoštolské biskupy a kněze, kteří hlásali a hlásají vám slova spásy jazykem mateřským!“ Aby pak radost naše byla dokonalá, otevřel panující papež Pius IX. poklad zásluh Krista P. a svatých Jeho, udělil plnomocné odpustky. Těch mohou získati všichni katolíci po čas trvání jubilea, totiž od dnešního dne 31. srpna až do 18. neděle po sv. Duchu čili do 5. října b. r. Abychom, př. dr. důstojně oslavili památku 900 letého biskupství, aby ni-

kdo z nás nadarmo nepřijímal neb i nezanedbal milostí duchovních v nastávající době nám podávaných: budeme dnes rozjímati o tom, *co jsou odpustky a kterak v přítomném milostivém létě dobytí možná odpustků plnomocných*.

1. *Odpustky* znamenají vůbec odpuštění či prominutí nějaké viny neb trestu. *Otec* odpouštíva nezdárnému dítěti vyřknutý trest, přimlouvá-li se za dítě to matka anebo hodný bratr neb sestra. *Panovník* odpouštíva trest smrti zločincovi, prosí-li zaň znamenitá osoba; aby však vyhovělo se spravedlnosti, odsuzují toho provinilce buď k doživotnému buď k mnohaletému žaláři. *Bůh nejlaskavější otec a nejvyšší král* jest zajisté *nejvyšší milosrdný*, aby hříšníkům odpustil a spolu *nejvyšší spravedlivý*, aby dle zasloužení trestal. Odvrátí-li se člověk od Boha, spáchá-li hřích, páchá jej duší i tělem, zasluhuje tedy po právu a spravedlnosti dvojitý trest: trest na duši a trest na těle.

Trest na duši jest *věčný*, jelikož duše nesmrtelná jest. Trest na duši sluje též věčná smrt a záleží v tom, že duše na smrt věčnou odsouzená zůstane na věky odloučena od Boha, zůstane na věky bez Boha, jenž jest jediný pramen pravé blaženosti, zůstane na věky nešťastná, protože v Bohu neodpočívá.

Trest na těle jest *časný*, že tělo trvá jen na čas i musí jej člověk hřešící odbývati aneb zde na světě buď kajícími skutky, buď trpělivým snášením křížů, aneb jej duše provinilá odbývati musí na věčnosti v mukách očištcových. To jest učení naší katolické církve.

Bůh neskonale milosrdný odpouští nám hříchy naše a věčný trest za tyto hříchy pro krvavou smrt svého jednorozeného Syna. Odpuštění hříchu i věčného trestu dosahujeme ve svátosti sv. pokání. V té dal Spasitel náš

apoštolům a řádným jich nástupcům moc odpouštětí hříchů říká: „Přijměte Ducha svatého; kterýmž odpustíte hříchů, odpouštějí se jim; a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.“ (Jan 20.)

Což tedy nejvíce váží — hřích a věčný trest — odpouští nám Bůh ve svátosti pokání, ač naplníme-li veškeré podmínky této svátosti. Jinak ale jest *s trestem časným*. Ten musí každý hřešící přestáti, aby se dosti učinilo přísné spravedlnosti Boží, jednak aby se nemnožila nepravost, kdyby za hřích nikdo něčehož netrpěl. Že Bůh na hříšníka sesílává časný trest již zde na světě, o tom nás poučují zkušenosti života, tomu svědčí i II. kniha královská (kap. 12.). V té se dočítáme, že odpustil Hospodin Davidovi jeho těžký hřích, protože konal přísné pokání, neprominul mu ale časné tresty za ten hřích. Řekl prorok Boží Nathan k Davidovi: „Hospodin promíjí hřích tvůj, neumřeš. Ale syn, kterýž se narodil tobě, umře smrtí.“ I umřel první Davidův syn narozený z Betsaby. Bůh tedy ve své přísné spravedlnosti ponechává nám ponejvíce časné tresty k přetrpění. Nicméně jsa všemohoucí a neskonale milosrdný a hledě na smrt svého Jednorozence *hotov jest prominouti nám i časný trest*, jestliže jsme zvláštní kajcnost na jevo dali a záslužné skutky vykonali. Tak sám Spasitel náš v té pro lidské pokolení nejmilostivější době, když za nás umíral na kříži, odpustil lotru kajícímu na pravici nejen jeho hříchů a věčný trest za ně, ale i časný trest, když děl: „Dnes ještě se mnou budeš v ráji!“ Nemohl by lotr radovati se téhož dne s Kristem v rajske blaženosti, kdyby mu byl neprominul i časné tresty, kteréž by jinak v očistci přestáti musel. Tyť byly, př. dr. první odpustky, které Kristus sám lotru kajícímu udělil. Že pak *tuto moc odpustiti i časné tresty* propůjčil Kristus církvi

své, kdož smí popírat, když na jisto jest postaveno, že dal Pán církvi své mnohem větší moc: odpouštětí hříchů na místě Božím! Dal zajisté Spasitel apoštolům a všem řádným jejich nástupcům moc odpouštětí i časné tresty ve jmenu Božím, když děl: „Cokoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi!“ (Mat. 18, 18.)

Na základě těchto slov, na základě moci od Krista jí propůjčené uděluje naše katolická církev odpustky při zvláštních příležitostech a slavnostech, uděluje odpouštění časných trestů otvírajíc poklad zásluh Krista a jeho svatých. Co jsou tedy odpustky? Z pověděného vysvítá, že *odpustky* nejsou nic jiného, leč *odpuštění časných trestů, které bychom měli po odpuštění hříchů a věčného trestu trpět buď v tomto životě nebo po smrti*. Netřeba dokládati, že odpustků nelze sobě snad koupiti, ale že dlužno a možno jich sobě získati pokáním a bohumilými záslužnými skutky. Jsou pak odpustky dvojí: plnomocné a neplnomocné. *Neplnomocné* slovou ty, jimiž se jen nějaká část časných trestů odpouští. *Plnomocné* slovou ty, jimiž se celý časný trest hříšníku od církve na místě Božím odpouští.

Kdož by, př. dr. nenahlížel, že odpustky ať plnomocné ať částečné jsou každému křesťanu nad míru prospěšné a spasitelné, že jsou ony zvláštní milost duchovní, která nás odústojuje a uschopňuje pro blaženost nebeskou! Dejme tomu, že bychom navštívili veliký žalář, v kterém velmi mnoho vězňů okovy je spoutáno. Všichni jsou odsouzeni k přísným trestům, jedni na 10, druhí na 20 let, jiní do smrti. Král by nás zmocnil oznámiti ve jmenu jeho uvězněným: „Král zkrátí vám dobu vašeho trestu aneb i celý trest odpustí vám, vykonáte-li některé nábožné kající skutky!“ Oč, př. dr., že by

ani jedinký vězeň se nezpěchoval naplnití výminky královny, jen aby dosáhl svobody! Co znamená toto podobenství? Hříchem zajatí vězňové jsme my všichni; neboť „díme-li, že hříchu nemáme, sami se svádíme a není v nás pravdy.“ (I. Jan 1, 8.) Všichni jsme tudíž i dlužníci Boží spravedlnosti. *Žalář časnýsh trestů jest očištec.* Třebas trval očištec jen na čas, přece všechny tresty přítomného života nic nejsou u porovnání s tresty, jež duše v očisti snášeti musí. Tu platí podobenství Kristovo o dlužníkovi, (Mat. 5) jemůž dí: „Nevyjdež odtud (ze žaláře), pokudž posledního penízku nenavrátíš.“ Všem se nám nabízí vysvobození ze žaláře očišcového, odpuštění časných trestů, vykonáme-li jisté podmínky. I kdož by se zdráhal tyto nikoli těžké výminky přijmouti a splniti?

Zajisté, př. dr., uvážíme-li, že naše pokání zhusta bývá nedostatečné, naše zpověď jen ledabylá, naše dostičinění chatrné, uvážíme-li, že i strasti a kříže tohoto života ponejvíce snášíme s netrpělivostí, a že bychom tudíž jednou v očisti museli dodělávati pokání — to-li všecko uvážíme: zdaž nebudeme se ze všech sil přičiňovati, a bychom sobě v této milostivé době získali odpustků plnomocných, abychom naplnili všechny požadavky k dosažení těchto odpustků nevyhnutelně potřebné!

2. I co jest nám konati, abychom si v tomto létě milostivém dobyli plnomocných odpustků?

Předně musíme v tomto čase *vykonati pořádnou sv. zpověď*; neboť odpustka, odpuštění časných trestů nelze dosíci dříve, až když jsme ve svátosti pokání obdrželi odpuštění hříchů a odpuštění věčného trestu.

Dále potřebí *hodně přijmouti velebnou svátost*; neboť jediné pro zásluhy Krista, Jehož živého přijímáme ve svátosti oltářní, jediné pro zásluhy

Kristovy dosahujeme odpuštění hříchů, odpuštění trestu věčného i časného. „Kdo jí chleb tento, živ bude na věky“ (Jan 6, 59.). Dále se ukládá všem, jenž chtějí tentokráte dosáhnouti plnomocných odpustků, *aby mimo povinnost v neděli a ve svátek, tedy ve všední den po třikráte navštívili svůj farní chrám a zde se pomodlili pětkrát „Otče náš“, pětkrát „Zdravas“ a jednou „Věřím v Boha“ na ten úmysl, aby Bůh Církev všeobecnou zvelebil, křesťanská knížata sjednotil a veškery bludy vyhladil. I nemocní, kteří do kostela nemohou, mohou řečených odpustků nabyti, vykonají-li za to jiný dobrý skutek zpovědníkem ustanovený. I za duše zemřelých mohou se tyto odpustky obětovati.*

Slyšeli jste dnes, př. dr., co jsou vlastně odpustky a kterak odpustků plnomocných v tomto milostivém létě získati možná. Nuže, přijměmež všichni tento převzácný dar Boží uctivě a pravověrně co katolíci, uznale a věčně co lidé hříchům a chybám podrobení. Nedbejme na to, že nevěra lecos mluví proti odpustkům najmě, že prý jich druhdy bylo zneužíváno. Co jest tak svatého, ptám se, by toho byl někdo někdy nezneužil a neznesvětil? Právě z toho, že se od nehodných lidí zneužívaly odpustky, právě z toho vysvítá, že dobré jsou a spasitelné. Neboť, jak dí Tertulian, „lidé zneužívají jen co je dobrého a znesvěcují jen co je svatého“. Nedbejme na tlachy lidí, kteří po způsobu starožidovských pokrytců i tuto nevinnou 900letou slavnost, slavnost vším právem církevní i národní neostýchají se porozličně hanobiti, podezřívati a kaceřovati! Ano, nedbejme na tlachy nevěrců: ale radostně i svědomitě vykonejme k prospěchu duší svých, cokoli ukládá nám přítomná doba milosti! Pročež na konec slovy apoštola národů (H. Cor. 6, 1. 2.) prosíme i „napomínáme vás,

abyste milosti Boží nepřijímali na dar-
mo. Neboť praví (Pán): v čas příjem-
ný uslyšel jsem tebe, a v den spasení
spomohl jsem tobě. Aj nyní jest čas
příjemný, aj nyní den spasení!“ Amen.

Nezapadej slunce!

I. *)

Gabaonským přišli trudní dnové:
králů pět se o přestoly bojí,
na kvap tisíc silných paží zbrojí
na zmar těm, kdož vešli v svazky nové.

V tísní Josuovi porobové
kradí do Galgaly posla strojí:
„neodjímej sluhům ruky svojí,
pět nás králů souží, na boj zove!“

„Pán můj vece: dám ti škůdce zmoci,
leč jak zvítězím pod pláštěm noci? —
*Postůj slunce proti Gabaonu,
prodli luno proti Ajalonu!*“
Stojí slunce — blýskají se meče —
zajatých pět králů vítěz vleče.

II.

V chatrči nuzné obraz k zaplakaní:
lampička svitem sporým mihotá,
v ten svit se mísí smrti mrákota —
rodiny otec leží v umírání.

U lože s matkou dítky v bédování:
„ó *nezapadej, slunce života*;
nám k smrti protiví se žebrota,
měj nebe nad chudobou smilování!“

Plápoem jasným lampa mroucí vzplane,
kdy živným olejem se skojila:
z věčného zdroje světél jiskra kane,
a v údech stydlých oheň rozlila.
Vychází ze chmur temných slunce skvoucí:
rodina slá k nebi díky vroucí!

III.

Pod stínem *lípy* roste *rek* a vzkvetá,
Bůh dal mu vlast všech vlastí ozdobu,
lva královského přidal podobu,
že diví se mu národové světa!

Po věky reku sláva věnce spleťá,
jednoty páska plaší porobu:

žel! za živa ho nesou ku hrobu —
zlověstná nesvornost a zrada kletá!

„*O nedej zhasnout slunci dávné slávy*“
úpějí k Pánu živé *oudy* těla
a k prosbám přidruží *vydatný čin*!
Na polo mrtvý pozvedá své hlavy,
radostná zvěst se vlastí rozletěla:
„vstal z mrtvých jediný své matky syn!“

IV.

Pod stínem *kříže* stojí stádo malé
Pastýře krví draze koupené,
zázračně Duchem svatým sflené
šíří se krajem světa dál a dále.

Hluk dravců v krvežízni nebývalé
na ovčinec se Boží přižene:
prolitou krví ovce zbrocené
po pouštích, po lesích jsou rozprchalé.

„Vstaň i povyš nás nad krutými vrahy,
své věrné vyprost z rukou katanů,
ó Jezu, *světlo světa*, *zůstaň s námi!*“
A v odpověď zní Pastýře hlas drahý:
„*krev mučňů* staň se — *símě křestanů*,
neboj se, stádo malé, *já jsem s vámi!*“
Jos. V. Smělý.

Ze světové výstavy Vídeňské.

(O věcech církevních.)

Jeda do Vídně na výstavu, umínil
jsem, že si zvláště všimati budu věcí cír-
kevních. Tentokráte s touhou velikou jsem
k Vídni spěchal, a ač lokomotiva parou
uháněla, přece zdála se mi cesta býti dlou-
hou. Konečně přiblížil se žádoucí okam-
žik, a já západním portálem vstoupil do
ohromné, hlavní výstavní síně. Představo-
val jsem si, musím říci, věc velikou; ale
výstavnost a zevní úprava celé té budovy
jest v pravdě nad očekávání; stojí hez-
kých pár milionů, ale je ovšem něco za
ně; celé takorůžka město jakoby ze země
vyčarováno; jen že bolestné při tom je
to, že ty miliony budeme platiti *my*
a jíti do Vídně a tam utráceti a necháva-
ti Vídeňákům peníze musíme zase jen *my*.

Avšak to stranou a k věci; slíbil jsem,
že si budu všimati přede vším církevních
věcí, jako rouh, náradí kostelního, posvát-
ných nádob, malby a stavby kostelní a
vůbec všeho, co k církevnímu životu a bo-
hoslužbě náleží; každý se hlásí k svému.
I činil jsem tak, a sice svědomitě, pokud

*) Josue, kap. 10.

čas a nohy stačily; třeba však přede vším říci a omluviti se tím, že toho příliš mnoho, a že rozstrkáno po všech koncích, že roztrháno příliš, tak že nelze jest, porovnávat jedno s druhým. Člověk najde něco tu a něco tam zase; tu kus a daleko od toho zase kus, tak že není možná, míti ponětí o celku, přehled všeho a jakýsi snad úplný obraz, byť i jednoho jen odvětví, podati. V takové směsici a při tak ohromném množství věcí, jak nakupeno bylo a jest na Vídeňské výstavě, jest též velmi snadné, že se něco, třeba nejdůležitější, přehlédne, a jinému méně důležitému více pozornosti se věnuje. Nebo věci tu nad míru mnoho a chtěl-li by kdo jíti na jisto a tvrditi, že ničeho nevynechal, ničeho nepřehlédl: musilby neřku-li dny, celé týdny se tu zdržeti.

Přede vším tedy, co se náradí kostelního tkne, uvedu čtenáře docela do zadu výstavy, na východní stranu, kde některé pavilony téměř opuštěny jsou, a kam málo kdo zabloudí. Jest tam rakouská národní škola (kdežto jiné dány do popředí), gymnastika, lesní dům a dřeva, ohromné soudy, některé sedlské domy, jako Sasův ze Sedmihradska a Szecklův, Slováký, horvátský, rumunský, a jiné a mezi tím, poněkud v popředí jest pavillon s nápisem: „*Kirchliche Kunstgewerbe*“, a jiný: „*Pavillon für Glasmalerei*“, t. j. „*pavillon pro církevní umělecké průmyslové výrobky*“, a „*pavillon pro malbu na skle*.“ Člověk by ty věci spíše kdekoli jinde hledal, než v takové společnosti. Ale byl jsem rád, že to tu bylo; myslil jsem, že tu najdu věci pěkně pohromadě a srovnané; ovšem, bylo zde ze všeho; avšak to přece byla jen malá část všeho toho, co roztroušeno po celé výstavě.

1. Přede vším byl zde čistý gotický oltář v miniatuře, s velikou pílí a velikým důmyslem zhotovený od jakéhosi Muntera v Karneidu u Bolzana v Tyrolích; avšak byl gotickými okrasami, ač veskrz v slohu čistém a přesném, až přeplněný, tak že kdyby ve skutečnosti do nějakého velkého gotického chrámu měl zhotoven býti, byl by příliš nákladný, a nevím zdali i krásný; nebo ta přeplněnost okrasami gotickými vadí a škodí celku tak, že hlavní idea pod nimi téměř se udušuje; jak tam na výstavě byl, mohl ovšem od nějakého velmože do privátní kaple zakoupen býti.

Byly v pavilloně tom oltáře tři; druhé dva ve slohu renaissančním, a sice jeden od Ignace Heinze, tuším z Lublaně,

a druhý od Bedřicha Pichlera z Vídně. Oba byly pracovány vkusně, mohly býti ozdobou některé renaissanční chrámové stavby, avšak zvláštního nic jsme na nich nalezli.

Mimo tyto tři oltáře bylo zde i náradí, krásné a skvostné, a sice od Ludvíka Adlera z Vídně, monstrance, kalichy, ciboria, kaditelnice a ložky, svícny a pacifikaly, biskupské berly a vůbec vše, co ku katolické bohoslužbě náleží. Vše to zhotoveno bylo hlavně v gotickém slohu: jmenovitě krásné vzory gotických monstrancí jsme zde viděli. Albert Samassa z Lublaně podal mimo jiné velmi krásné vzorky gotických svícenův. Vůbec třeba říci, že ve všem převládal hlavně sloh gotický; ovšem výrobky to ze severnějších evropských krajín, kde sloh gotický hlavně zavládl; i pokládáme jej ovšem za nejlepší a nejpriměřenější ideám křesťanským, jenže velice jest pracný a velmi mnoho nákladu vyžaduje. Sloh římský anebo renaissanční ovšem více se hodí do ponebí jasnějšího, jižnějšího, kde i mysl rychlejší jest a lehčí a snáze též a dříve roznicena a povznešena bývá.

Z rouch kostelních vynikala v pavilloně zvláště firma Vídeňská Alberta Kostnera et comp.; mělať tu veškeren aparát bohoslužebných rouch biskupských, od mitry počínaje až k sandaliím čili střevícům, velmi nádherný a bohatý, avšak v slohu moderním; vše již od jednoho, tuším uherského biskupa zakoupeno bylo. Mimo tuto firmu byla zde zastoupena též známá firma Vídeňská Karla Giani-ho, kteráž rovněž pochlubila se skvostnými výrobky svými; byli zde obleky bohoslužebné rozličné, jmenovitě biskupské mitry nízké, dle starého způsobu, v slohu gotickém, jak je na obrazech často při starých biskupích nalazáme. Týž Karel Giani měl mimo to v hlavní výstavní síni též veliké množství látek na ornáty a roucha bohoslužebná všeho druhu; tu s potěšením pozorovali jsme, že vkus novější doby přece se čistí a tříbí, nebo všechny látky ty nesly vzorky na sobě vážné, jak v barvách, tak kresbě, jak vůbec bohoslužbě církevní přísluší, a nikoli křiklavé barvy a nevkusnou strakatínu.

Mimo tyto pamatovali jsme si, že v pavilloně tom vystaveny měl věci diocesaní spolek umělecký z Lince (Diocessankunstverein in Linz). Xaver Pendl, sochař v Meráně, měl zde překrásnou Madonu v lidské velikosti, tuším ze dřeva; též Schreiner z Lublaně a jiní. Věci na mnoze již byly zakoupeny.

Mimo tyto věci ve zvláštním pavilloně bylo po celé výstavě roztroušených podobných věcí, rouch a náradí posvátných veliké množství. Jak každá země (říše) pro sebe zastoupena byla, nalezl se tu nějaký vystavovatel takových věcí, ovšem ze zemí křesťanských, a jinde zase jiný. Uvedu zde aspoň některé ještě, jak jsem si zaznamenal. Tak v rotundě stály oltáře dva, jeden gotický, pěkný, vkusnější nad onen prvý, nevím od koho, a jeden renaissanční od Ildeniy Károly z Pešti, se sochami po stranách sv. Petra a Pavla; vedle oltáře prvního stála krásná gotická kazatelna, celá z pískovce, od paty až do vrchu i se schody. Rozměr její byl velice vkusný, okrasami gotickými nebyla nikterak přeplněna, schody i k ní pěkně točitě, tak do menšího gotického kostela by sloužila věru za vzor a okrasu. — Mimo tuto byla ještě jedna kazatelna v rotundě, ze dřeva, ale větší, v slohu římském, práce to řezbářská překrásná, kteráž, jak jsem na ní četl, již v Římě na nějaké výstavě odměnu byla obdržela. Ta byla bez schodů: Ona mohla státi samostatně, tato by musila ke zdi přidělána býti. Od koho ta druhá zhotovena byla, nevím, to na ní nestálo.

Vedle Karla Giani-ho měl vyložena v rakouském oddělení velmi skvostná, nádherná roucha církevní též Ernest Krickl et Schweiger, v slohu moderním, ale velmi drahá; tuším, že cena celého aparátu jednoho ustanovena byla na 12.000 zl. Mimo jiné měl zde také biskupskou mitru orientální, jakéž hlavně v oddělení ruském viděti bylo. — Stálo při skvostném aparátu tom, že zakoupen již od jednoho uherského biskupa. Sešel jsem se právě u těch věcí se dvěma Slováky, kněžími. Neznaje jich, začal jsem po německu; nebo Pán Bůh Čecha neopustí, zpomněl jsem si, jen když trochu německy umí, avšak upozoroval jsem, že jim němčina tuze hbitě nejde; už jsem byl doma, tedy po česku díím: „U vás asi dost peněz; vidím, že všudež jen od uherských biskupův a kapitol drahé věci zakoupeny jsou.“ „Ach, což ti“, pravili, „tiť jsou bohatí, ale fary chudé, aspoň u nás na Slovensku.“ — Stiskli jsme si ruce a rozešli se. —

Ornáty skvostné, pluviály, dalmatiky, prápory církevní, vše velmi bohaté, vyložila též firma Emil Becker et Hoffbauer z Berlína.

Velice mne potěšila a upokojila též výstava věcí kostelních, hlavně prací žen-

ských; byloť tu prádlo kostelní a na oltáře, podušky, vela, antipendia a. t. p. od řeholnic Voršilek z některých klášterů, též z Kutné Hory a z Prahy; měly též ornáty a jiné vzácné věci, s pílí náramnou a vkusně zhotovené, vše práce ruční; nápis měli: „Arbeiten von Dilettantinnen.“

Též se zde (v rakouském oddělení) odporučela pracemi svými rouch církevních známá firma Vídeňská Štěpána Berljaka, rodem Horváta; ten úslužně každému dával tištěnou rekommandaci svou: „Bürger und Paramenten-Fabrikant, Josefstadt, Piaristengasse N. 17.“, a choť jeho „Karolina Berljaková“, „Goldstickerin.“

Co do náradí kostelního a nádob posvátných překrásné a vkusné věci měli Francouzové, (byli tři vedle sebe), jmenovitě jeden, který překrásnou měl velikou monstranci gotickou, mimo tu ještě jiné; kdežto zlatník soused vedle něho měl monstranci rovněž krásnou, avšak v slohu renaissančním, která tak nepadala do oka; byla trochu sražená.

Z Italie hlavně Conti z Videmu měl lampy kostelní, a t. p. Filippo Giussano z Milána látky hedbávné na roucha bohoslužebná a roucha též. André Kreichbauer z Paříže vyložil celý biskupský oblek, mitru, obraz Krista Pána na zlaté půdě, též kasuli, téměř celou zlatou s křížem u prostřed.

Zlatník Hirsch z Němce měl též krásné věci, monstrance, reliquiáře a jiné a jiné věci.

Všeho bylo mnoho, velmi mnoho, ale roztroušeno. Hlavně převládal, jak svrchu již praveno, sloh gotický; že věci ty vše jsou krásné a více méně vkusně, patrně z toho, že jsou to kusy, vybrané pro výstavu a schvalně pro ni zhotovené, a že tedy jsou to nejlepší práce, jakých kdo dokázati mohl; špatných věcí nikdo na výstavu nepošle, zajisté jeň to nejlepší a nejpodarenější.

2. *Pavillon s malbami na skle.* Jest vzadu na výstavišti, jak jsem již svrchu podotkl, na straně východní. Jest vysoký, uvnitř celý temný, aby obrazy tím více prosvítaly; jesti sice dosti firem zastoupeno, avšak mohlo ještě více umístěno býti, nebo svrchní polovice pavillonu téměř prázdná byla.

Z vystavovatelů zastoupeni byli: Rausch a Heilig z Vídně; Jindřich Zurmester z Mnichova; L. Müller z Berlína; J. H. Roth z Norimberka; obrazy tohoto zdály se nám býti nejkrásnější;

kresba výborná, barvy milé a jasné, kompozice veskrz ladná, příjemná. Rovněž F. X. Zettler z Mnichova, též C. Finckh. Hojně zastoupeno v oboru tomto bylo Francouzsko; tu byli Christiana Grangesa dědicové; práce z Clairmontu; Bernard z Lyonu; Lussan a Lefevre z Paříže; též řád Karmelitánů z Mans. Všecky obrazy na skle, jež byly vyvěšeny tu, byly hlavně náboženské, jen málo poměrně bylo světského; umění to hlavně květe na půdě církevní, a jest to hlavně gothika, jižto umění to slouží; nebo maleb na skle, s obrazy svatých anebo scenami z posvátného dějepisu užívá se, jak známo, hlavně při gotických chrámech, poněvadž sloh ten to s sebou nese, aby uvnitř stavení panovalo šero a světlo nepadalo bílé, ostré, ale zmírněné, k čemuž ovšem přispívají malby na skle v oknech, kteréž nesouce na sobě obrazy svatých, tomu šeru chrámovému ještě více posvátnosti dodávají.

Nejlepší ze všech těch obrazů byly dle našeho zdání německé; jevily nejlepší vkus; nejméně dojaly nás práce Müllerovy z Berlína; poměr barev byl příliš ostrý a křiklavý, dojem nemilý. Důkaz, že umění to zkvěta přece jen na katolické půdě; protestantism není půda pro ně. Zpomněl jsem též na našeho Quasta; byl by se mohl, jak jeho práce znám, i nejlepším pracím směle po bok postaviti. Byl zde v pavilloně tom též oltář jeden z pískovce v slohu moderním a krásný hrob Páně od Zbytka v Olomouci.

3. *Sochy a obrazy.* Soch svatých bylo zde též dosti; ale porovnáme-li to, co tam z posvátné skulptury bylo, s tím, co ze světské; bylo toho posvátného velice málo, a ještě to, co bylo, musil návštěvovatel shledávati si na všech koncích a po všech koutech výstavy. Totéž platí o tak zvané „Kunsthalle“ či ohromné síni pro umění; tu vše dohromady smíšeno bylo, světské i nábožné, ano i smyslné. Tohoto posledního jmenovitě byla velká hojnost. Co do malby, tuť ovšem třeba by bylo delšího času a lepšího pera, aby řici se mohlo, která národnost nad kterou předčí v umění tom. Králem v malířství jest tam a snad nyní všude Polák Matejko, tedy Slovan. Jsou to známé jeho dva obrazy: *Unie Lubelská*, a *Štěpán Báthory*, jeden v ceně 50.000 zl. a druhý 40.000 zl. — V obrazárně též sochy, vždy uprostřed sálu umístěny jsou, svatí s nesvatými; krásný jeden kříž, Krista Pána v životní velikosti, vystrčili ven na chodbu. Avšak o tom

by se musilo mnoho psáti. — Milý na mne dojem učinily, ale ne v síni umění nýbrž v hlavní síni výstavní věci dvě, a sice jedna z Dánska, totiž Kristus Pán se 12 apoštoly, skizzy dle znamenitého Thorwaldsona; vystavila firma Bring et Gröndahl z Kodaně; a pak v oddělení Francouzském: večere Páně, v miniatuře, překrásně řezaná ze dřeva.

4. *Missály.* Též missálů jsme si povšímlí; zvláště vkusně vázané našel jsem missály francouzské; a tu měl vystavovatel tu dobrou myšlenku, že vazby z rozličných století sestavil vedle sebe; bylo viděti na nich rozličný vkus a sloh.

5. *Obrázků malých,* jaké se dávají do knížek, vystavila v oddělení švýcarském náramné množství firma Carl Nic. Benzinger z Eisansiedeln ve Švýcarsku; měl též monstrance, kalichy, cifoře a j. avšak hlavním předmětem byly obrázky. Obrázky ty měly hlavně francouzské modlitbičky na druhé straně; důkaz, že nejvíce snad do Francouz odcházejí, ačkoli i k nám u velikém přicházejí množství a tu se prodávají; avšak i tu shledáváme na nich jen modlitbičky francouzské, jakoby firma ta, zasílajíc výrobek svůj do jisté země, nemohla také šetřit jazyka země té, a objednat si český text, což by zajisté mnoho nestálo. Obrázky ty bývají velmi vkusné a něžné; avšak popříti se nemůže, že častokráte mnoho theatrálního na nich se nalézá. Co té věci se tkne, jsme u nás pozadu, a ačkoli za posledních let přece jakýs takýs krok ku předu se stal: nicméně mnoho ještě přáti jest, aby nižší vrstvě lidu i v malých věcech za skrovný peníz vkusných věcí do ruky se dostalo. Z toho odvětví jsme ničehož více neviděli.

6. *Zvony.* Hojně zastoupeny byly zvony; z domácích vynikal Ignac Hilzer et Sohn z Vídeňského Nového Města. Vyvěsil 7 zvonů v postupné velikosti, z nichž největší měl as 60—80 centů. Slyšel jsem, že zvony ty od císaře pána pro votivní chrám zakoupeny jsou. — Jiný vystavovatel byli bratři Poli z Benátek (fratelli de' Poli, fonditori Veneti); ti měli i křtitelnici; tu bylo i mnoho věcí kostelních z pálené hlíny (terra cotta); jmenovitě pěkná socha Rodičky Boží a jiné. — Též měl jeden zvonář Němec vyvěšených zvonů devět (celé zvonění), a v jednom pavilloně, v němž železné zboží vyloženo bylo, byl také jeden veliký zvon železný, a vedle něho hned velikánské dělo. Pravil jsem: „No, ty se k sobě hodí.“ Mimo

to v rotundě byly krásné dva zvony nevelké, se stříbrným zvukem, na něž znamení se dávalo, což po rotundě mile se rozléhalo. Též varhany byly v rotundě, a positivy semotam. — Před hlavní branou v pravo bylo též krásné mausoleum o 6 sloupích bez sarkofágu od Vídeňského sochaře Wasserburga se 4 soškami stězejných ctností v rozích. — Tolik z výstavy o věcech církevních. Těžko o takovém množství psáti. Nejlépe říci: *Pojď a viz!* — *B. Hkl.*

Odpustkový List

Arnošta, prvního arcibiskupa pražského.

„Známo činím všem, kdož tento list budou čísti aneb slyšeti, že já Arnošt, svatého pražského kostela arcibiskup první, mezi hříšnými nejhříšnější, ne v noci, ale ve dne, ne soukromě ani tajně, ale když jsem s jinými stál zjevně, nikoli pomaten smyslem, nobrž ze zdravého rozumu, ne dřímaje, ale bdě, dole psaný div hrozný a mně hořký velmi takový viděl jsem: Když jsem byl v Kladště, do školy chodě při osadním kostele, kterýž křižovníci špitální sv. Jana Jeruzalemského spravují, tu některý den, (za to mám, že bylo v sobotu) když jsem byl při nešpoře stoje mezi jinými žáčky a pacholaty v kůru až do skonání nešpora, když mezi Magnifikat aneb po samém nešpoře kterási antifona (mním že „Zdravas Královno“, čili jiná, toho se nemohu dobře upamatovati) zpívána byla: událo se mi pohleděti na obraz, který stál na velikém oltáři bl. Panny Marije; tot hned a znáhla tvář obrazu velebné Panny a Matky Boží Marije velmi hněvivě se ode mne odvrátila, a tak zadkem neb hřbetem ten obraz se ke mně obrátil. Toho jsem já se velmi ulekl a změnil jsem se na své myslí, a stál jsem jakoby zmámený a hromem omráčený; a že to dlouho netrvalo, zpatoval jsem se některak; i hrozno mně bylo na zadní stranu toho obrazu patřiti, jenž mně se zdál zmazaný, plesnivý a zedraný, ježto té ohyzdy nemohu slovy vyjádřiti. A jsa v tom zármutku a v hořkosti myslí, vzhledl jsem k obrazu a počal jsem té blahoslavené Panny prositi, aby se ráčila nade mnou slitovati a obličej svůj ke mně obrátiti. A tak v té žalosti a úzkosti modlitbu čině, pohleděl jsem na obraz Syna jejího, kteréhož chovala na rukou, chtěje zvědět, zdali jest se taky Ježíš Kristus

ode mne tváří svou odvrátil. I uzřev, že ode mne neodvrátil tváře své, cítil jsem z toho v srdci nějakého potěšení; a tak jsem přece ustavičně trval v modlitbě své, kterouž jsem činil k té slavné Panně, prose, aby ráčila tvář svou ke mně obrátiti. A když jsem v té modlitbě chvíli trval, tot znenáhla a jakoby nerada svůj obličej zase ke mně obrátila, v té tvárnosti, jakž jsem ji prvé, než se na mne rozhoršila, vídal. To když se stalo, krátké učinil jsem poděkování té velebné Panně. Když bylo na kůru pěni dokonáno, odcházal jsem s jinými žáčky do školy, nižádnému nic o tom divu neříkaje, pro veliký stud boje se, abych tak hříšný od nich nebyl seznán; neboť jsem se zevnitř dobrý ukazoval, ale vnitř a soukromě jsem vždycky přehříšný byl jak myšlením tak skutkem, tehdy až dosavad.

Po takovém divu po několika měsících šel jsem z Kladska do Broumova, odtud tři míle, a tam jsem drahně času pobyl, nevzav odpuštění, ani jaké poctivosti učiniv svrchu dotčenému obrazu bl. Panny Marije. Potom šel jsem do Prahy, a odtud jinam i jinam do učení; poslední ke dvoru římskému; a tak dřív než jsem kterého došel svěcení, i později, maje již úrad a obrok kostelní, byl jsem velmi rozpustilý a lehkomyšlný, až dosavad, málo dbaje na ten div hrozný do mnoha let. Posléz rozjimal jsem často sám u sebe, že takový div zatajiti jest nebezpečno, jehož oznámením bych mohl pravověrců k pobožnosti rozpáliti, hrubou hříšnost svou všem vyjevití, tak aby mne jako smrdutého psa hodně v ohavnosti měli.

Z té příčiny vidělo se mi ohlásiti před vámi a před jinými výše psaný hrozný div tímto listem. I prosím a zavazuju vás skrze střeva milosrdenství Božího a skrze skropení krví Pána Jezu Krista, přimluvejte se za mne u Rodičky Boží Marije, skrze kterouž jsem v katolické víře utvrzen, ať ráčí svůj a svého Syna hněv ode mne odvrátiti z Jeho daru, jenž jest požehnán na věky věků. Amen. A poněvadž vedle svědectví Písma svatého Boží skutky zjevovati a velebiti slušno jest, napominám a prosím, to co se jest stalo a svrchu se píše, v kostele pražském a jinde ve všech klášterských i světských kostelích duchovenstvu a všemu lidu věrně ohlásiti, aby známo a patrné bylo vůbec, že ta svatá Marija jest zvláštní ochraňkyně a slitovná řečnice hříšníků vrtících se u víře a mdlých v lásce, kteří se v její milostivou přimlu-

vu snažně poroučeji. Nadto udělujeme těm, kdož by tento list čtli, slyšeli, jiným vypravovali, čtyřiceti dní odpustků.

Psáno skrze mne Arnošta, svatého kostela pražského arcibiskupa nehodného, mýma rukama krví hříšných naplněnýma.“ (Mariale Arnesti. Pragae MDCLI. Appendix.)

Na Samotách.

Povídka od Vojt. Dešnáka.

(Dokončení.)

VIII.

Téhož dne, co byla Koníčková u manžela a syna, byl Bárta úředně zatčen. Zastihli ho u žida Arona. Byl líhovinou opilý tak, že ani nevěděl o sobě a co se s ním děje. Aron si ho předešel kořalkou, aby bude-li zatčen na něho nic nevyzradil. Tulák Bárta se židovi zaručil, že kdyby ho to mělo hlavu státi, ani slovem na něho nevyzradí. Aron mu za to slíbil i peníze, které si u něho, až se vše utiší, byť i to po letech bylo, může vyzdvihnouti. Má prý je jako schované, na úřadě by mu je mohli odejmouti. Aron byl takto kryt. Musel se sice též dostaviti na úřad, nemohli mu ale nic dokázat, neboť Koníček proti němu důkazů nemá a Bárta mlčí jako skála.

S Koníčkem a synem Josefem zaveden konečný výsledek. Otec jest odsouzen na dvě leta a syn na jeden rok do žaláře. Bárta nevyzradil na žida skutečně ničeho. Peníze, jež mu žid slíbil, jej zcela umlčely. Po dlouhých stáních svědků, kteří viděli Bárta ten den, co požár vypukl, na Samotách se potloukati, a kdežto i sám nemohl nic dokázati, že by byl ten večer někde jinde meškal, usvědčen z paličství a odsouzen na 10 let do vězení.

Koníčková muže a syna často navštěvuje. I Janota je navštívil. Koníček neví radostí co dělat, padl mu okolo krku a pláče. Prosí jej, aby mu vše odpustil, čím mu kdy ublížil. Chyboval, měl se za něco více, že měl větší dům a lepší obchod, než on, nechtěl mu ani kříže před domem popráti. Přivedl jej u myslivce v podezření a v hanbu u lidí. Nyní má dost času o tom rozjímati, jak pošetile jednal; napraví vše. Prosí jej, aby neopouštěl jeho manželku.

Janota s ním má útrpnost, spolu však plesá, že neštěstí jej tak obměkčilo. Chce

pro něho všechno učiniti, jen když ví, že staré nepřátelství již mezi nimi pominulo. Nabídl se mu i sám, že začne stavěti zase na jeho domě. Koníček mu dal k tomu potřebné plnomocenství, aby vyzvedl peníze kde má jaké na dluhách, ano i částku peněz, jež měl doma zahospodařenou, manželka k tomu vydala.

Janota vše vypočítal, rozměřil a z jara se dal stavby. Pomáhá i žena a dcera Marie. Vše sám kupuje, vyplácí a pořádá. Hospodari s cizími penězi, jako by to byly jeho vlastní. Za leto postavil celé pořadí k obývání: velkou světnici pro hosti, kuchyni a na druhé straně ještě jednu světnici, která dříve nebyla.

Josef byl na podzim ze žaláře propuštěn. Stavění bylo již tak hotové, že se mohl do něho s matkou odstěhovati. Nechce tomu ani věriti, že by byli kdy vyhořeli. Ale přec tomu tak. Jestli budova nyní mnohem větší, úhlednější a zcela nová. Kdo to vše provedl? Janota, kterého nemohl Josef vystáti, že mu zapověděl známost se svou dcerou. Ano i Marie celé leto při stavbě pracovala, ona které nemohl přijíti ani na jméno. Jak se jim odmění a odslouží? On opovrhoval dříve Marii, nyní bude ona opovrhovati jím, že byl ve vězení. Nebude.

Sešel se s ní hned druhý den po svém návratu. Podala mu přívětivě ruku a počíná si velmi šetrně, aby snad nemyslel, že se mu vysmívá. I Janota jest přítomen a nemá proti tomu ničeho. S Janotou se Josef schází každý den. Buď dochází k němu, nebo Janota přijde sám. Rokuji a radí se o tom, jak další stavbu provedou. Ještě na zimu postavili chlév. Josef započal již zase obchod. Boží požehnání, jež si Koníčková dávno žádala, počíná se na Samotách zase objevovati. Všickni počítají již týdny a dni, kdy vyprší čas, že se i Koníček domů vrátí.

Vyměřený čas uplynul a Koníček jest již zase doma. Dvě leta jest dlouhá doba, tím delší v žaláři. Sestárl a sešel za ten čas náramně.

Než co v domě do ruky vezme, jest jeho svatou povinností, aby se šel poděkovati tomu, jehož přičiněním se stalo, že má zase svůj vlastní krov. Šel s manželkou svou a synem k Janotovým.

Byl příjemný a podzimní večer. Nezůstali ve světnici, vyšli všickni ven a usedli na lávce v zahradě. Janota se dlouho zdráhal říci, jaká má býti odměna, jež mu Koníček dluhuje.

Po dlouhém domlouvání povstal a postavil se před sedadlo, na němž vedle Marie sedí Josef, Koníček a Janotová. Obrátil se ke Koníčkoví: „Viděl jste někdy vlašťovku, která si snáší na hnízdo? Jaké to namáhání a píle, než snese všechna stébla, aby zbudovala ono malé obydlí! A proč se tak namáhá? Nečiní to tak pro sebe, jako spíše pro to, že se stará o svá mláďata, jimž v tomto přístřeší hledí bezpečně bydlo opatřiti. I já nelenil a snášel jsem na váš dům, abychom mohli tyto dvě vlašťovky pod jeho krovem uhostit. Jste-li s tím srozuměn, bude to pro mne největší odměnou.“ Janota složil při těchto slovech ruku Josefovou v ruku své Marie. Takovou odměnu Koníček neočekával. Nemohl radostí promluvit, slza, jež se mu zaleskla v oku, vyslovila vše ostatní.

Co nám zbývá ještě připojiti? Josef a Marie jsou nejšťastnější manželé. Staří žijou spokojeně ve světnici, již Janota k hospodě přistavěl. Na Samotách se neříká více „u Koníčků“ nýbrž „Na nové hospodě.“ Dům košinářů připadne po smrti rodičů mladým manželům. Všichni slouží horlivě Bohu a plní své povinnosti co křesťané. Je-li příjemný večer sedávají všichni na lávce v zahradě, kde se vypíná dříve Janotů nyní jich společný kříž. Mnohdy zalétně starý Koníček v duchu do minulosti a napomíná manžely, aby varovali děti své před každou náruživostí. Náruživost k pytlacení, již neuměl ovládat, jej odcizila Bohu, přivedla sváry mezi ním a manželku, uvrhla jej mezi špatné spolence, učinila jej špatným otcem a byla by jej časné i věčné uvedla na zmar.

Bártovi se po třech letech poštěstilo ze žaláře uprchnouti. Hlásil se u Arona o svůj žold, dostal ale jen — kořalku a sice tolik, co mohl vypít. Vypil až na dno. Jako šílený pustil se za čiré noci do polí, aby uprchl stíhající jej ruce spravedlnosti. Ráno jej našli lidé s opuchlou tváří na hrázi rybníka, byl mrtev. Jaký život, taková smrt. —

DO P I S Y.

V Praze 22. září 1873.

(O 900letém jubileum. Dopis IV.)

Čtvrtý již konali jsme den slavnostní v památném jubileu a přece nijak nebyla unavena horlivost lidu katolického, nijak neochábla pozornost myslí všech. S radostí neličenou spěchá vše poslouchat řečníků věhlasných, kteří jako o závod povznášejí

vážných hlasů svých s posvátného místa velechrámu svatovítského. A třeba snad střídalo se mnohé podobné s podobným, ony jsou zajisté pravdy, na něž nedosti často upozorněno, jež nedosti často na mysl a srdce kladeny býti mohou. A takých za doby naší pohyblivé a nestálé naskytuje se množství. Ký div, že všickni opět a opět výstražně varují lid náš před svůdci loudícími se k němu v rouše beráncím pod vábivou rouškou osvěty a svobody, ký div, že co strážní jeho duchové drží jemu před očima neklamná svědectví dějin, věrný to odlesk jeho náklonností, snažení a osudů, že snaží se vytrhnouti jej od záhuby jemu hrozící, kdyby na dráze svůdci oněmi jemu naznačené kráčet chtěl, že udržující lid v mravu a životě křesťanském, základě to vši budoucnosti národa, s horlivostí a úsilou věrných vlasti synů o tom pracují, aby probuzení a vzkříšení národa českého, hlavně duchovenstva zásluhou způsobené, důstojně dokonali. A hlasy ty nepadají, tak, doufám, můžeme s jistotou tvrditi, na skálu, na půdu neúrodnou, nýbrž od srdcí vycházejíce do srdcí vnikají a budou zajisté trvalou upomínkou v myslích všech účastníků slavnosti té.

První kázání české tohoto dne měl vld. p. M. Heinrich, čestný kanovník kapitoly Vyšehradské a farář u Matky Boží před Týnem. Mnohá již slavili jsme jubilea v minulých letech, při nichž radost byla všeobecná, 25leté jubileum nastolení a 50leté jub. kněžství sv. Otce Pia IX., 100leté jub. vyhlášení sv. Jana za svatého a j., než větší ještě příčinu k radosti a vděčnosti dává nám nynější slavnost jubilea založení biskupství pražského; to bylo základní myšlénkou řeči této. Radovati jest se nám, hledíme-li v minulost i budoucnost. Tolik strasti přetrpěla církev česká a přece vítězně vše překonala; vším úsilím zasadili se nepřátelé Kristovi o to, aby víru jeho ze srdcí českých vyrvali a zejména, aby stolec tento biskupský podvrátili; avšak církev a stolec ten stojí ještě nepodvrácený, blaze působí po krajích českých a nepřátelé jeho jsou ti tam. Chrám sv. Víta a Matky Boží před Týnem mohou vyprávěti o pohromách a strastech těch a ne nadarmo ukazuje se průčelí Týnu a jiné památky chrámů těch. Srdce bolí při vzpomínce, jaká ohavnost děla se na posvátných místech těch za hrůzných časů oněch. I nastávají cirkvi naší boje, snad ještě krutější předešlých; povstávají mužové, kteří namlouvají lidu,

že Kristus není Bohem, že vše, co hlásají kněží jest vymyšlený klam. V spravedlivém hněvu táže se řečník: Jest to mámení lidu, jestli učí jej poctivosti, mravnosti, věrnosti, vrchnost ctíti a spravedlnost konati všem, láskou objímati přitele i nepřitele, milosrdenství všem prokazovati? Než i nad těmito odpůrci zvítězí církev naše, o tom ujišťuje nás dlouhé trvání, které jest nám zárukou, že církev česká jest dílem ne lidským, nýbrž že stojí pod ochranou mocné prozřetelnosti. A za to vše dlužno projevovati díky a vděčnost Pánu nejen slovy, nýbrž i skutky pravé zbožnosti a pokání, k němuž vybízí nás odpustky udělené od sv. Otce Pia IX. a kněmuž mocně povzbuzuje nás prst Boha rozhněvaného, objevující se v mnohých nehodách vlasti naší.

Slavné pontifikální služby Boží téhož dne sloužil vld. p. Rais, děkan kapitoly Kralohradecké, a po nich měl kázání německé nojdůstojnější p. Ludvík Forwerk, biskup Leontopolský a apoštolský vikář pro Sasko, Lužici a Mišensko, země to, jichž dějiny souvisely s osudy koruny české. Promluvil o důstojnosti a těžkosti úřadu apoštolského a o důvěře, jakou udílí služebníkům svým. Důstojnost vznešeného úřadu tohoto plyne již ze slov Páně, jimiž povolal apoštoly za učeníky své: „Pojďte a následujte v pokore, zapírání a lásce; pokorně vyznávejte, že nevyvolili jste mne, nýbrž já vás; v pokore prokazujte jednomu každému i nejnižší služby lásky, jako i já, Pán a Mistr váš, myl jsem nohy vaše.“ Ještě více zřejma jest důstojnost úřadu toho z úkolu apoštolům a jich nástupcům svěřeného. „Jako Otec mne poslal, tak i já posílám vás,“ praví Kristus a opět: „Jdouce učte všechny národy křtíce je“ „Cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ „Vy jste světlo světa,“ kteří svítiti máte světlem víry a mravů, „vy jste solí země,“ kteří zachovati máte zemi od nákazy a porušení. A pohlížíme-li této chvíle na nástupce sv. apoštolů, vrchní pastýře země české po celých těch devět let, tu radovati jest se nám; neboť lze říci, že to byli u velké většině praví následovníci Kristovi, že nejen zářili světlem víry, nýbrž i milosrdenství a lásku prokazovali bližním svým, o čemž svědčí množství učilišť, ústavů a zařízení, z návodu a štědrrou podporou jich ku blahu lidu našeho zde zřízených. — Než úřad ten jest veletěžký. Neřesti a nepravosti šířící se ve světě,

nesrovnalosti mezi majetkem a prací překážející v prokazování lásky křesťanské, nedostatek duchovenstva, to jsou starosti, jež úzkostí naplňují každého svědomitého pastýře vrchního. Nejvíce však sklíčuje jej vědomí vlastních nedostatků a veliká zodpovědnost před soudnou stolicí Boží. Než i v tomto ohledu, pohlížíme-li na biskupy naší země, objevuje se nám četná řada mužů výtečných, kteří úřadu svému plnou měrou dostáli. Sililat je příslibení Kristova, jež důvěru vlévají a útěchou naplňují mysl v úzkostech oněch: „Aj já s vámi jsem až do skonání světa.“ „Ty jsi Petr, a na skále té vystavím církev svou a brány pekelné nepřemohou ji.“ Trojí přání pronáší na konec nejdůst. řečník: „aby Bůh Pia IX. po lelech bojů a strastí popřál let míru a pokoje; aby J. Eminence nejdůstojn. p. kardinal ad multos annos těšil se stále svěžesti sil duševních i tělesných a hojnému ovoci prací svých; konečně, aby obě národnosti statečné země této v míru a v lůně církve katolické pospolu svorně žili.“

Odpoledne určeno bylo procesí farních osad novoměstských a Vyšehradské do chrámu sv. Víta. Netřeba již ani zmiňovati se, že stejné, ne-li větší, bylo opět účastenství jako za neděl předešlých. Asi o čtvrté hodině začal kázati vld. p. Dr. Mikuláš Karlach, kanovník kapitoly Vyšehradské. Přivítav přítomné projevil radost svou, že množství tak veliké sešlo se ve svatyni této staroslavné a že nedalo se svěsti učenci lichými, samozvanými to osvěty širiteli. A přece právě učenci mají všechnu příčinu oslavovati pomátku jubilea tohoto, neboť stolce biskupské byly zřídlem vši osvěty a pravé vzdělanosti a byl tím zejména stolec bisk. v Praze pro národ český. To dosvědčují dějiny národů i těch nejvzdělanějších, přirovnáme-li doby před Kristem a po něm. Řecko zroditi mohlo mudrce a básníky, avšak ani největší mudrc jejich nemohl odvětit na otázku: co jest pravda? A v mravech klesal národ ten čím dál tím hlouběji, u něhož květló otroctví a neřesti přemnohé. A Řím? Řím nebyl světlem, nýbrž bludičkou jen zaváděvši v kal nepravosti. Ano ani Israel před Kristem neměl pravé vzdělanosti, tak že říci se může s prorokem Isaiášem: „Tma pokryla zemi a mrákota národy.“ Sotva však objevil se kříž na zemi, aj jaká to proměna! Apoštolové a věro- věstcové svatí učí tu hrdého Římana pravé pokore, zradného Řeka věrnosti nekla-

mné, zženštělého Peršana čistotě bez poskvrny, národy divoké milosrdenství křesťanskému. Než nebylo dosti na tom, rozšířiti učení Kristovo, třeba bylo je upevniti, opatřiti církvě vrchními pastýři zařízením stolců biskupských. A tažme se dějin, jací to byli mužové zasedající na stolicích těch za prvních století? Kdoby nedivil se velikým těmto obhájcům nového učení, kteří spojovali nejhlubší znalost věcí božských i lidských. Kdo s úctou nevyslovil by jmen jako Eusebia, Řehořů Nazianského a Nissenského, Jana Zlatoústého, Ambrože a velikého Augustina. A muži ti nejen sami slyni největší moudrostí a učeností, nejen sami byli učitelé sobě svěřených, nýbrž zakládali též při stolicích svých školy, z nichž vyvinuly se brzy vysoké školy pod názvem universit.

A nejinak bylo i u nás. Biskupové čeští vykořenili zvyky pohanské, oni upravili právo české na základě učení křesťanského (biskup Šebř), oni povolali do země řehole té doby kvétoucí a jichž zásluhy náležitě oceniti ani nelze. — U sv. Víta založeno učiliště, z něhož vedle jiných slavných mužů vyšel též otec dějepisů českého Kosmas, pokračovatelé jeho Vincenc a František. Skoly ty u sv. Víta květlý až do doby prvního arcibiskupa pražského doma i v cizině Arnošta, z jehož návodu založil Karel universitu pražskou. Pod dozorem biskupů pražských pracovalo duchovenstvo o vzdělání lidu již za doby Karlovy, na 2000 farách, a pracuje tak i nyní na národa roli dědičné šíříc a štěpující pravou vzdělanost a osvětu.

Na to opět modlil se nejdůst. p. kardinal litanie české k Panně Marii a udělil pak požehnání nejsvětější Svátostí. Š.

V Praze na den sv. Václava 1873.

(O 900letém jubileum. Dopis V.)

Přiblížil se den sv. Václava, vrchol celé památné slavnosti jubilejní. Š napnutím očekával den tento každý, blízký i vzdálený, nízký i vznešený; neboť neměla to býti slavnost jedné třídy, jednoho stavu, ba ani ne slavnost jedné země. Slavnost ta nejen radostí a vděčností naplňovala to veliké množství věrných srdcí československých od dalekých temen vrchů moravských až k černým hvozďům české Šumavy, ona dotýkala se spolu celé církve katolické, spojené pod berlou nástupců sv. Petra. Bylat to především a hlavně slavnost církve katolické, vítězství jejího nad všemi překážkami jí v cestu kladenými, a každý uvědomělý katolík po příkladu sv. Otce Pia, kte-

rý vlastnoručním listem nejdůstojnějšímu arcipastýři našemu poslaným projevil vřelé účastenství své k slavnosti této, každý katolík zajisté due toho myslí svou zaletal v metropoli naší, on spolu radoval se s námi, radoval se radostí upřímného bratra nad zachováním země české v lůně církve katolické, nad rozkvětem a blahodárným působením jejím ku spáse lidstva. O jaký tu cit pojímá srdce při vzpomínce, že dostalo se nám milosti býti syny veliké rodiny, že rodina tato celá v památný tento den sv. Václava s něžnou láskou objímala církev českou přejíc jí štěstí k veliké a slavné minulosti a zdar a požehnání Boží k budoucnosti. Vědomí to povznášelo nás, my radovali se upřímně v den ten. Steré upomínky ozývaly se tu najednou v srdci našem, upomínky od prvních dob sedé dávnověkosti až do dnů našich. Objevovaly se nám tu slavné činy a děje významné pro církev a národ český, tanuly nám na myslí osoby slavné v dějinách vlasti naší, osoby ozářené leskem velikých činů svých, ověněné láskou vrstevníků, úctou a obdivem vděčných potomků. Než i chmurné postavy počaly se objevovati na obzoru upomínek našich, neštěstí, útrapy a protivensství, jaká snášeti musila vícekrát církev česká za dlouhého trvání svého, a slza smutku řinula se z oka našeho; avšak slza ta rychle proměnila se v slzu radosti. Vždyť vše to již šťastně překonáno. Vojín třeba četnými ranami posetý přece upřímně raduje se z dokonaného vítězství: i církev česká mnoho zakusila strastí nezasloužených; již již utnutím hrozila lodička její na rozbouraném moři vášní a bludů lidských, již již úzkostlivě ohlíželi se věrní kormidelníci po pomoci a nenalezajíce ji obraceli prosebně zraky své k nebesům. A hle Pán pomohl, zachoval lodičku církve české a s ní spolu národ náš a to mocně povznášelo mysl naši v den svatováclavský, to bylo nám pevným rukojemstvím, že i dále Pán říditi bude lodičku tu a že uvede církev naši a národ náš v blahý přístav trvalého pokoje. —

Než prohledněme si již průběh slavnosti samé; popatřme především na to množství se všech stran blížících se poutníků v krojích nejružnějších. Samé to tváře poctivé, z jichž zraků zírá dobromyslnost a zmužilost a v jichž srdcích zbožnost stále sídlo sobě zbudovala. Zejména síla poutníků moravských v jich dlouhých bílých pláštích poutala na se zraky pozor-

rovatele. Mezi tím co takto Praha přichází se oživovala, ozdobovaly se ulice, když průvod bráti se měl, rouchem slavnostním; věnce, koberce a jiné okrasy zdobily okna, pavlany a četné prápory v barvách papežské, rakouské, moravské a české šumem svým radostně pozdravovaly poutníky. V půl osmé ráno v den slavnostní oznamovaly rány střelné počátek průvodu z chrámu Páně Karlinského.

Průvod vedený nejdůstojnějším p. biskupem světícím K. Pruchou ubíral se odtud k poříčské a prašné bráně, Kolovratskou a Ferdinandskou třídou přes nábreží a most Karlův na Malou stranu a odtud ostruhovou ulicí do chrámu svatovítského. U poříčské a prašné brány, na náměstí františkánském a malostranském ustavičně nové sbory připojovaly se, tak že vzrostl průvod v množství obrovské. Nebudeme ličiti a vypočítati jednotlivé sbory a spolky, jež účastnily se velkolepého průvodu toho, dostačí říci, že nalezaly se v něm všechny stavy, nejvyšší šlechta, duchovenstvo v počtu jindy nevidaném, učencové a vůdcové slavní národa, jichž činy spojeny jsou úzce s dějinami vlasti, živnostenské spolky a venkovanů množství nepřehledné. Všickni jednou myšlenkou nadšeni kráčeli velebnými prostory velechrámu svatovítského a zaujali místa určená v chrámě samém i kolem něho, kdež zřízeny byly oltáře a kazatelny pro tento den. Po čtvrt na jedenáctou přiblížil se první oddíl průvodu před velechrám, jízdný to sbor měšťanů pražských. Zvony zahlaholily radostně, „vítajíce věrné miliony v Hospodinův stánek na hody, pobratřené Kristem národy.“ Ještě nebyl průvod u konce, když ve čtvrt na dvanáctou přijel J. Emin. nejdůstojn. p. kardinal v průvodu vznešeného hosta J. M. nejdůst. p. Bedřicha lantkraběte z Fürstenberků, knížete arcibiskupa olomouckého. Na to sloužil J. Eminence pontifikální slavné služby Boží ve velechrámě a touž dobou slouženy byly mše svaté na nádvoří před chrámem u oltářů tam zřízených. Po té vystoupil na kazatelnu nejdůstoj. arcibiskup olomoucký a jazykem německým hlásal všem přítomným. Mluvil o božském původu církve svaté, o božském jejím zakladateli, o jednoduchých prostředcích, jimiž byla šířena ve všech světa končinách, o pronásledování a útrapách, jaké zakoušeti musila od první doby až po dobu nynější. Uváděl pak na paměť, čeho potřeby jest, abychom zachovali víru svou.

Jest nám držeti se církve katolické a učení jejího, jest nám třeba víru svou veřejně slovy i skutky vyznávat, přikázání církevní pilně a svědomitě zachovávat, dny sváteční světit, posty církevní zachovávat; třeba jest nám zůstávat stále v jednotě s nejvyšší hlavou církve, modlit se za nástupce sv. Petra v jeho starostech; třeba v jednotě trvati s biskupem, svým vrchním pastýřem. Ke všemu tomu ještě jednou výmluvnými slovy vybízel přítomné nejdůstoj. arcipastýř sesterské Moravy. Touž dobou byla dvě kázání česká na nádvoří hradním před velechrámem a jedno kázání německé. Česky kázali veleďúst. p. V. Štulc, probošt kap. Vyšehradské, a host z milé Moravy p. Ignác Vurm. Německy kázal vld. p. A. Frind, kanovník kapitoly u sv. Víta. Po ukončení slavnosti ve velechrámě odebral se J. Eminence se vznešeným hostem svým do paláce svého, kdež před ním u přítomnosti nepřehledného množství deflovaly ozbrojené sbory měšťanské.

Odpoledne zakončil se památný nám všem den tento svatováclavský slavnými pontifikálními nešporami, které měl J. Eminence nejdůstojněji p. kardinal.

Po celý den slavnostní trvalo krásné počasí a slavnost ničím nejsou rušena a znepokojována zdatila se výborně. Trvala, milá upomínka zůstane v mysli všech účastníků slavnosti té a odcházejíce ze středu našeho, všickni zajisté utvrzení u víře a lásce bratrské lásku tuto ponešou do otčiny svým bratrům všem, jimž nebylo možno zavítati v metropoli naší.

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes v poslední neděli jubilejní bude míti v metrop. chrámě sv. Vítském v 9 h. ráno kázání české J. M. nejdůst. světící p. biskup, pak pontifikální mši sv. J. M. nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký a po té kázání německé J. Eminence nejdůst. p. kardinal arcibiskup náš, jenž i odpoledne o 4 h. slavné nešpory vykoná a jubileum chvalozpěvem „Te Deum laudamus“ ukončí. Rovněž tak bude dnes též ve všech farních a klášterních kostelích hlavního města a celé arcidiecése po obvyklém odpoledním požehnání slavné „Te Deum laudamus“ konáno a jubilejní slavnost u večer zvoněním po celou hodinu skončena.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7—11. října u sv. Klementa (v

semináři), od 12—16. u Matky Boží před Týnem.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci září 98 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos celkem již 1295 osob.

Z Hollandska. (Jansenisté moderní.) List „Germania“ doporučuje p. dr. Reinkens-ovi za příležitosti svčení p. profesora na biskupa starokatolíků, by si církev jansenistické v Hollandsku dobře povšíml, aby si utvořil úsudek, jak to asi v jeho novoprotestantské či starokatolické církvi vypadati bude. Pak pokračuje řečený list dále řka: „V biskupství Deventerském není ni jednoho kostela, ni jednoho kněze, ni jednoho věřícího; biskupství Harlemské čítá 8 kněží a 8 kostelů; osiřelé arcibiskupství v Utrechtě čítá 18 kněží.

Počet duší církve jansenistické ve všech biskupstvích obnáší 6000. A tážeme-li se, jaký jest as vnitřní stav církve jansenistické v Hollandsku? Na to odpovídá nyní již zemřelý arcibiskup Loos v listu z r. 1868: „Kdož i jen povrchně stav naší církve poznal, ví, ano cítí, že jest velmi bídný a smutný. Veškeré svazky rodinné i náboženské jsou u nás rozpoutány, vážnost vymizela, právo a zákon Boží šlape se nohama, všude jsme proto vysmívání.“ Kdo má oči k vidění, viz a kdo má uši k slyšení, slyš. I Reinkens bude spolu s patriarchou novoprotestantů prof. Schultem od svých soudruhů vysmán a na pranýř postaven, až jen bohaprázdňá, ano uličnická hra se svčením na biskupství pobude rázu novoty; a dlouho nám čekati nebude, až nový apoštol nevěry a nášlapník Bismarkův státi bude vedle Jana Ronge-a, který ačkoliv dříve na mnoze oslavován byl nyní dodělal. Marňost a vypínavost, která baží po berlí a mitře, budou trpce poníženy, spolehání na pomoc státní a přízeň ministerskou strašně zklamáno. Moc státní se sice neostýchá kořistiti z odpadku, avšak brzo je s opovržením odkopne, až nebude potřebovati pomoci jeho. Za veliké francouzské revoluce vypuzena jest církev ze všech velechrámů a kaplí, a kněží, kteří proti rozkazům Církve katolické na proticírkevní ústavu přísahu složili, roztahovali se pak ovšem na biskupských stolcích a ve všech vyšších církevních úřadech. Avšak když Francouzové viděli nezbytí, uzavřeli po 12 letech rádi s Církví mír, a prohlásili ihned za povinnost vlasteneckou těch,

již Církvi nověnými se stali, přísahu na ústavu složivše, aby se vzdali svých důstojností a důchodů; i vyhnali je z chrámů, jež jim byli dříve odevzdali.

Moudrému napověz.

Z jižní Ameriky. (Pronásledování Církve v republice Venezuele). Osudy republiky té spravuje diktator Guzman Blanco, muž krutý a násilník, který se neštítí hanebných prostředků, jen když cíle svého dosáhnouti může. Poněvadž stejné příčiny mívají stejných následků, pronásleduje Blanco Církev katolickou v Americe z týchž pohnutek jako Bismark v Evropě. Tamější arcibiskup Msgr. Guebara, rozhodný a povinností svým věrný pastýř, tráví již tři leta ve vyhnanství na anglickém ostrově San Trinidad. Předešlého roku učinil kroky, by se mohl navrátiti k svým ovečkám, avšak odmrstěn jest, zamítnuv snižující požadavky, jež se mu kladly za podmínku návratu. Arcibiskup viděl se tedy nucen starati se o potřeby duchovní svých stádců jiným způsobem. Odňal totiž správcí biskupství Guinterovi duchovní právomocnost, a ustanovil 6 generálních vikářů, by v jisté poslušnosti biskupství spravovali, když by předchůdce vládou byl odstraněn. Blanco použil prostředků posledních. Všichni kapitulní vikáři ze země vypuzeni, biskupský seminář zavřen, movitosti seminářské zabaveny, učitelé odstraněni. Výnosem oznamuje diktator, že stát nad vychováním kleriků bdíti bude, poněvadž prý kněžstvo novověkým ideám pokroku není oddáno a zásady jeho se zásadám svobodomyšlného státu protíví. Předseda dále žádá, by studia theologická na universitě se konala, vláda že se o studijní plán postará. Bohužel se podařilo tyranovi, že přemluvil a donutil dva hodnostáře církevní, by přestoupili do jeho táboru. „*Toto všechno tobě dám, jestliže padna budeš mi se klaněti,*“ pravil zlý duch ku Spasiteli.

Biskup zapověděl výnosem kanonickým přednášky theologické na universitě, zadal protest v pastýřském listu s apoštolskou odhodlaností proti výnosu proticírkevnímu, jež vydal diktator. Vrchní pastýř koná svou povinnost, duchovenstvo i věřící stojí věrně při něm, avšak země úpí a sténá pod prutem krutého samovládců Starokatolíků ještě neznají ve Venezuele.

Paběrky.

24. Pravý kajcník.

Jan Ethier, zpovědník králeviče Ferdinandanda Aragonského, v horlivosti své ná-

boženské odebral se do Jerusalema, aby na té druhdy svaté, nyní však mahomedánské půdě víru Kristovu hlásal. Byl však jat a se svým přítelem uvězněn, a když tento zemřel, byl Ethier tak sužován a mučen, že mohamedánskému násilí a tyranství povoliv k islamu přestoupil. Tři leta strávil co odpadlík v mnohém pohodlí, v nitru svém však nosil neustále červa hlodajícího a strach, že věčně zavržen bude. Konečně zvítězil strach z pekla nade vším strachem z pronásledování a mučení, a dospěl k pevnému úmyslu, že se k Bohu obrátí. Psal tudíž velebným otcům františkánům na ostrově Cipru, aby se nad duši jeho smilovali a dva velebné otce mu k vykonání návratu do lůna církve svaté odeslali, a tak přijat ještě pravým pokáním a veřejným vyznáním víry do církve svaté. Lapeň byl pak poznovu od mohamedánů, mučen a trápen, ale nyní již zůstal u víře pevným hotov jsa vše vytrpěti a pro Krista zemříti. Katané jej ukrutně sbilil, rány jeho octem a solí napájeli, a konečně jej šesti hřeby na kříž přibili. Krista následuje zemřel smrtí svatou a odebral se k dobrotivému soudci a odplatiteli svému Kristu Ježíši roku 1373.

Literární oznamovatel.

— „*Pečirkův národní kalendář*“ na obyčejný rok 1874. Ročník sedmnáctý. Redaktor: Václav Štulc. Nákladem Mariany odovělé Pečirkové. Z kněhhtiskárny Cyrillo-Methodějské v Praze. Obsah poskytuje rozmanité poučení a zábavu. Úprava pěkná; vydán ve dvojm formátu, z nichžto větší str. 136 a menší str. 48 mimo trhy obnáší. Titulní obraz „Jungmanův pomník v Praze.“ V kalendáři tom, který čtenářům svým doporučujeme, nalezájí se povídky od kan. Jos. Ehrenbergra a Fr. Pravdy.

— „*Posel z Prahy*.“ Kalendář zábavný a poučný na obyčejný rok 1874. S četnými vyobrazeními. Ročník XIII. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobrova. Str. 89 mimo kalendář, zápisky, rozmanité tabulky a trhy. Titulní obraz představuje Karla IV., an vydal na sněmu zakládací list vysokých škol Pražských dne 7. dubna 1348.

— „*Kalendář Svato-Václavský* na obyčejný rok 1874.“ Ročník II. Vydavatelové: Ant. Skočedopole, prof. na bohosl. ústavě v Budějovicích; B. M. Kulda, sfd. kanovník Vyšehradský. Tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněhhtiskárny v Praze. Str. 85 mimo trhy s ilustracemi a titulním obrázkem: Antonín Martin Slomšek, kníže-biskup Labudský.

— „*Rebusy Humorů*“ (630) pro ukrácení dlouhých večerů sporádal a vydal tiskem a nákladem svým Josef Rich. Vilímek: V Praze 1873.

— „*Besedy pro mládež*.“ LIII.: „*Lichvář*.“ Historická povídka pro mládež dospělejší. Dle Oskara Höckra volně vypravuje Ed. Ferd. Schmidlechner. S obrázkem. Str. 88. — LIV.: „*Útulek na Zvíkově*.“ Dějepisná povídka pro dospělejší mládež a přátele její. Sepsal Václ. Viktorin Paleček, nár. učitel. S obrázkem. Str. 86. Praze 1874. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž vychází: „*Zlaté údolí*.“ Vypravování ze života v pustinách a stepích amerických. Dle G. Ferryho, a J. Hoffmanna pro dospělejší mládež českou upravil J. L. T. S vyobrazeními. Sešit I. Str. 80.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Bauer, dr. theol., prof. bibl. studium Nov. Zák. v Olomouci, jmenován profesorem téhož předmětu na theol. fakultě vysokých škol Pražských.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Trnka, I. kaplan v Uhríněvsi, za faráře v Uhlířských Janovicích;
- p. Frant. Paták, kaplan v Tuklatech, za administr. v Ratajích;
- p. Frant. Vojáček, koop. v Č. Brodě, stal se vychovatelem u p. hrab. Rich. Clam-Martinice;
- p. Frant. Příkop, kapl. v Doupově, stal se katechetou ve Vlašimi;
- p. Václav Hedvík, kaplan v Ledcích, za 2. kapl. do Zlonic;
- p. Ant. Ječmen, kapl. ve Sv. Poli, za kapl. do Tuklat;
- p. Jan Pecánek, kapl. ve Velvarech, za kapl. do Minic.

Z novosvětců:

- p. Jos. Kárka za kapl. ve Sv. Poli u Příbrami;
- p. Frant. Loskot za vychovatele u p. bar. Junker-Bigatto v Svojšíně.

Upřázdňené místo:

- Rataje, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteinů od 24. září.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Em. Kögler, katecheta v Krumlově, za kapl. v Ném. Brodě;
- p. Frant. Příhoda, neom, za kapl. v Soběnově;
- p. Matouš Tancer, neom., za kapl. v Husinci.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedochází čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
kněhkupectví

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přísl. XIV. 24.)

Řeč,

již o 900leté slavnosti založení prvního biskupství v Čechách měl v metropolitním chrámě Svato-Vítském v neděli jména Panny Marie, dne 14. září 1873

B. M. Kulda, sídelní kanovník Vyšehradský.

Obsah: Pravou osvětu a pravý blahobyť zjednáva každému národu, zjednal i národu našemu Kristus, Král člověčenstva, a Jeho Církev.

Z vnuknutí Božího *Isaiáš* prorok předpověděl narození zaslíbeného *Mesiáše* světa těmi slovy: „*Maličký narodí se nám . . . aby kraloval na stolicích Davidově na věky.*“ *Isai* 9, 6. 7. Podobnými slovy zvěstoval anjel *Gabriel* z rozkazu Božího zázračné početí a narození Vykupitele člověčenstva *Marii Panně* říka: „*Kralovati bude v domě Jakobově na věky, a království Jeho nebude konce.*“ *Luk.* 1, 33. Ano, Kristus kraluje v nebi na pravici Otce Svého ve slávě věčné; kraluje v Církvi katolické svrchovaným řízením; kraluje v duši každého věřícího oblažujícími milostmi; kraluje v každém národě do Jeho Církve uvedeném Svou Božskou mocí a ochranou.

U kteréhokoli národu od časův apoštolských zavítal *Kristus*: všude klesla a zmizela tma, nepravost a poroba — všude zaskvěla se blaživá osvěta, ctnost a svoboda.

Kdož za věku našeho ještě nepřiznává a nevyznává, že pravou osvětu

a pravý blahobyť všechněm národům bez rozdílu zjednáva výhradně toliko *Kristus*, Král všeho člověčenstva, a *Jeho svatá Církev katolická*: tent' neví, kdo jest *Kristus* a co jest *člověk*; tent' buď není znatelem dějin světových a národních, nebo není milovníkem pravdy; a kdož domnívá se, že mimo *Krista* a *Církev Jeho* kterýkolvěk národ může opravdově šťasten býti: tent' vězí v nebezpečném bludu.

Pravou osvětu a pravý blahobyť každému národu že může zjednati výhradně toliko *Kristus* a *Církev Jeho*? Arciť! Otázka ta jesti pořád v čele všech otázek časových; otázka ta jmenovitě za dnů našich hýbá národy všemi. Dokladů vážných máte na vybranou. V nešťastné *Francii*, v politování hodné *Itálii*, v nebohém *Španělsku* a v zhrdlém *Německu* obnovený boj bojuje osvěta křesťanská s temnotí nevěreckou, kteráž podřívá blahobyť národův všechněch. Či snad žádostivi jste dokladův *starších*? Popatřte na smutné *Turecko* a na ostatní *zakrnělé* národy nekřesťanské v zemích *východních*!

Pravou osvětu a pravý blahobyť každému národu že může zjednati výhradně toliko *Kristus* a *Církev Jeho*? I národu *našemu Českému*? — Oh, právě tato otázka nyní nejvíce do živého dochází každému, kdož opravdově

miluje vlast svou a národ svůj. Otázku tu mocným hlasem provolává také *900letá slavnost založení prvního biskupství v Čechách*, kteréž vřele účastní se každý vzdělaný Čech.

Jasnou odpověď otázky té dáti může jen *bedlivé a svědomité proskoumání dějin národa našeho*; a proto vyžadují sobě tím napnutější pozornost vaši, čím větší stručnosti šetřiti musím v řeči své, kterouž činiti budu ve jménu Krista, Krále všeho člověčenstva.

Pojednání.

1. *Národa Českého první křesťanský věk. Prvotní zjevení*, kteréž dal Hospodin Bůh lidem o Sobě, Bohu jediném, a o povolání člověka k životu věčnému, zachovalo se ústním podáním u našich pohanských praotců před tisícletím v míře větší nežli u jiných národů pohanských, u kterých divoký lov a smělá výbojnost zlé náruživosti rozpalovala a surovou ukrutnost plodila. Pohanští Slované byli sice udatní a zmužili v hájení svého práva, svého majetku a svobody své, kterouž svrchovaně milovali, ale výbojní nebyli nikdy. Zanašeli se *orbou a řemesly*, a původním pramenem veškeré moci veřejné bylo jim *náboženství a otcovství*. Své zemské a župní sněmy a soudy zasvěcovali a zahajovali *obřady nábožnými*, a *modly*, domnělé ochrance své, brávali s sebou *do bitev*.

Z nedostatku pokračujícího zjevení Božího rozum s hůry neosvěcovaný a živá obrazotvornost našich pohanských předků zabloudila do modloslužby, do hadačství, do pověr a do věštby, kteréžto bludy rostouce čím dál tím jistější záhubu strojily jim.

Zbožnost u Slovanů hluboce zakořeněná, a *pohanské bludy* vzdělanějšímu rozumu se protivící, byly příčinami, že naši praotcové roztoužili se po *věře křesťanské*, když byli o její vznešenosti, a o ctnostech křesťanů za-

slechli: proto *čtrnáctero Českých lechů* čili velmožů z vlastního přesvědčení na víru křesťanskou se obrátilo, a všickni s lidmi svými v *Řezně* křest svatý přijali dne 1. ledna 845; proto slavný kníže Moravský *Rostislav* zvláštním poselstvím vyžádal sobě u *Michaela*, císaře Cařihradského, osvědčené apoštoly Slovanských *Bulharů* a *Chazarů*, aby zjednal národu svému pravou osvětu a pravý blahobyť. Dva rodilí bratři z *Macedonského Solunu*, přední věku toho učenci ve věcech Božských i světských, *sv. Cyril a Methoděj*, připutovali r. 863 na *Velehrad Moravský*; a jsouce dokonale znalí jazykův Slovanských, vynalezli pro Slované zvláštní písmo, po svatém *Cyrylovi* „*cyrillicí*“ zvané, přeložili Písmo svaté a knihy církevní do jazyka Slovanského, a tak nejen literaturu Slovanskou založili a řadu spisovatelův Slovanských co nejdůstojněji započali, ale také Slovanům bránu ku pravé osvětě a ku pravému blahobytu otevřeli, a je před jistou záhubou *zachránili*; neboť že *Čechové* jako *Obo-drité, Lutici, Rataři* a jiní národové Slovanští nebyli násilně vyhubeni a z počtu národů vymazáni, za to pokorně děkovati máme Bohu Kristu, Králi všeho člověčenstva, kterýž praotcům našim poslal *sv. Cyrilla a Methoděje*, „*služebníky věrné a opatrné, aby jim dali pokrm v čas*.“ Mat. 24, 45.

Sv. Methoděj pokřestil i Českého knížete *Bořivoje*, jeho choť, naši milou svatou *Ludmilu*, celý dům knížecí, a za nimi přijala i většina národa Českého křest svatý.

Římský papež *Adrian II.* radoval se radostí nejvyšší viditelné hlavy Církve Kristovy z obrácení Slovanských národů na víru křesťanskou, podřídil krajiny Slovanských knížat *Rostislava, Svatopluka. Kocela* a *Bořivoje* ve věcech církevních přímo *stolici Římské*, a posvětil *Methoděje* na biskupství; a papež *Jan VIII.* r. 874 ku prosbě

Svatopluka, krále Moravského povýšil jej za *arcibiskupa*. Čechy tedy až do smrti *sv. Methoděje* náležely k arcibiskupství Moravsko-Panonskému, a *sv. Methoděj* byl řádným biskupem země České; onť v Čechách konaje cesty biskupské vyučoval, svaté svátosti uděloval, chrámy světil a první kněze křesťanské dosazoval.

Láska Kristova a Jeho církev katolická sjednotila a spojila Slovanské knížata a jejich rozsáhlé země v první říši Velko-Moravské, a zjednalá národům těm, našim praotcům, pravou osvětu a pravý blahobyt. A kdož bohužel podvrátil mohutnou tu říši? Nové výrůstky z kořene pohanského: *nesvornost* synů Svatoplukových a *náběhy* pohanských Maďarů.

U nás v Čechách toho času byli *Spytihněv I.* a *Vratislav I.*, synové *sv. Ludmily*, knížata nábožní, jenž hlavně a nejvíce starali se o rozšíření a upevnění křesťanství v zemi, a takou měrou nejlépe pracovali o dobré budoucnosti národa svého. *Spytihněv* připojil se pro nastalé zmatky na Moravě ve směru církevním k biskupství Řezenskému, a spojení to potrvало 78 roků až do založení prvního biskupství v Čechách r. 973. Zbožnost knížete *Spytihněva I.* hlásá nám kostel Panny Marie před Tejnem, a zbožnost *Vratislava I.* nám připomíná kostel sv. Jiří na hradě tomto.

Spytihněva I. bratr a nástupce *Vratislav I.* zůstavil po sobě r. 926 manželku *Drahomíru* a krom jiných dítek *Václava* svatou *Ludmilou* svatě vychovaného, teprv 18 let starého, a *Boleslava*.

Sv. Ludmila přečkala oba syny své, a stala se nekřesťanskou závistí své snachy *Drahomíry* první mučenicí v Čechách na Tetíně dne 15. září 927. Tělo její později pochováno jest bylo v kostele sv. Jiří.

Když byla nepřítelka řádu křesťan-

ského, *Drahomíra*, Čechy do velkých nesnází uvedla a do nebezpečné války s Němci zapletla, uvázal se ve vládu *sv. Václav*, a moudře zjednal sobě přízeň i podporu krále německého, jížto mu na obranu proti divokým Maďarům bylo potřebí. Pojistiv se na venek dbal nejvíce o *ustálení křesťanství a upevnění řádu církevního*; dal ve všech městech *kostely* stavěti, povolal k nim *kněží* ze všech zemí křesťanských, položil základ k tomuto chrámu *sv. Víta*, a byl vzorem všech křesťanských, a proto i *panovnických* ctností. Avšak pro tyto šlechetné a vznešené snahy učinila jej *pánovitost a odbojnost bratra Boleslava I. druhým mučěníkem Českým* ve Staré Boleslavi 29. srpna 935.

Boleslav I. zmocnil se vlády zemské v Čechách; činil *pokání* za svůj nešlechetný skutek, a dal tělo bratra svého *Václava svatého* napřed v *Boleslavi* čestně pochovati, po třech letech pak do Prahy převéztí a v kostele *Svato-Vítském* slavně uložiti. *Boleslav I.* upevnil v Čechách jednotu a pokoj, Maďarům odejmul Moravu a dnešní Slovensko, a přispěl k tomu, že Maďari netroufali sobě více znepokojovati země křesťanské, ale sami křest svatý přijímajíce počali zařizovati sobě pořádný život národní. Že *Boleslav I.* na štěstí své a na štěstí národa Českého polepšiv se působil v duchu bratra svého *Václava svatého*, v duchu křesťanském; o tom svědčí výtečné vychování, kteréž opatřil dětem svým. Svou dcerou *Dubravkou* za Polského knížete *Měčislava I.* provdanou přivedl i Polsko do lůna Církve katolické: druhá dcera *Milada* jednala osobně s papežem Římským o založení prvního biskupství v Čechách, a stala se první abatyší v panenském klášteře sv. Jiří, kdežto ostatky její v úctě chovají se; jeho syn, *Boleslav II.* zasloužil sobě čestné jmeno „*Pobožný*“; a druhý syn *Strachkvas* zvolen jest byl za biskupa Praž-

ského. *Boleslav I.* byl jeden z nejmohutnějších panovníků, kteréž kdy Čechové měli; zemřel dne 15. července 967.

Za panování *Boleslava II. Pobožného* byly hranice říše České rozsáhlejší nežli kdykoli potom: zahrnovaly v sobě mimo *Čechy* také *Moravu*, celé *Slovensko* v *Uhřích* velikou část *Polska* až podle *Lvov*, *Halič* a *Slezsko*. Dobře toho povšimněte sobě, že největší sláva říše České zjevila se za *Boleslava II. Pobožného*. A proč? Proto že „pobožnost jest ke všemu užitečná, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího.“ I. Tim. 4, 8. — *Boleslav Pobožný* dovršil slávu říše své založením zvláštního biskupství pro *Čechy* a země přidružené, tak že Velkomoravská říše Svatoplukova takorka obnovena byla.

2. *Národ český od založení prvního biskupství.* Víra a Církev Kristova během jednoho století od sv. *Cyrilla* a *Methoděje* až k *Boleslavu Pobožnému* dokořán otevřela národu Českému chrám jediný pravé osvěty křesťanské, učinila jej dvakráte národem velikým a slavným. Avšak tu onde přece ještě pověry a nectnosti pohanské pod popelem doutnající vyšlehovaly; tu onde aspoň skrytě modloslužba provozovala se; proti mnohoženství i později ještě slovem Božím bojovati se musilo. Nenít vůbec věci snadnou odstraniti a vykořeniti staleté zvyky a obyčeje národní, byťby patrně sebe škodnější a záhubnější byly. V *Čechách* tenkrát úloha ta byla tím těžší proto, že biskup *Řezenský*, pod jehož církevní správou říše Česká byla, příliš vzdálen byl; out nemohl vedlé potřeby osobně zakročiti a působiti; nedostatek kněží v *Čechách* byl značný, a i z těch nejedni, přicházejíce z ciziny, neznali dokonale jazyk, povahu, mravy a potřeby národa Českého.

Tyto vady a nedostatky poznával kníže *Boleslav II. Pobožný*, a tudíž

pojal úmysl, zříditi v *Čechách* zvláštní biskupství. Kněžna *Milada*, sestra *Boleslavova*, v *Písmech* svatých náležitě cvičená, pokorná, přívětivá a chudých i opuštěných štedrá dobroditelka, nastoupila pouť do *Říma*, aby papeži *Janu XIII.* dotýcnou prosbu bratra svého přednesla a odůvodnila. Nejvyšší biskup Církve katolické schválil zbožný a pro náš národ veledůležitý úmysl vévody Českého, a zvláštní listinou udělil jemu právo založiti při tomto chrámě sv. *Víta* a *Václava* první biskupství České. Císař *Ota I.* také ochotně podporoval záměr *Boleslavův*, a sv. *Volfgang*, biskup *Řezenský*, muž apoštolský, k jehož biskupství *Čechy* do té doby náležely, i proti vůli kapituly své milerád k tomu svolil, ano i základní listinu prvního biskupství *Pražského* sám složil r. 973., a nové biskupství zdejší podřízeno bylo arcibiskupovi *Mohučskému*.

Za prvního biskupa Českého od knížete *Boleslava II.* navržen a od duchovenstva i lidu jednohlasně zvolen jest byl výmluvný a vzdělaný mnich *Saský Dětmar*, jenž po mnohá léta v *Čechách* přebýval a jazyku Českému dokonale se naučil. *Dětmar*, byv na biskupství posvěcen arcibiskupem *Mohučským*, svou nábožností, činností a moudrostí k utvrzení křesťanství v *Čechách* velice napomáhal, a mnoho nově zbudovaných chrámů posvětil. Devět roků horlivě biskupoval, a přece na smrtelném loži († dne 2. ledna 982) před knězem *Vojtěchem* hořekoval proto, že se mu ještě nepodařilo odvrátiti *Čechy* ode všech pohanských pověr a nespůsobův, a navésti je k životu čistě křesťanskému.

Druhým biskupem *Pražským* byl sv. *Vojtěch* z rodu *Slavníkův*, první *Čech*, jenž na takové důstojenství povýšen byl. *Mohučský* arcibiskup posvětil jej r. 983 na biskupství, a veškeren národ Český s radostí a plesáním

přijal jej. Avšak, ačkoliv byl muž *ducha i srdce ušlechtilého*, u něhož se *pojil jemný a něžný cit s vůlí ráznou a pevnou*, přece *dvakrát* volil z Prahy odejítí a důstojenství svého se vzdáti, poněvadž se potkal jmenovitě mezi bohatými a vysokými *s odporem a s nevděkem*. Konečně stav se hlasatelem víry křesťanské *v cizině* od pohanských *Prusů* dne 23. dubna 997 usmrcen jest byl, a Čechy měly *třetího mučeníka*.

Po svatém Vojtěchovi za biskupa Pražského zvolen byl *Christian Strachkvas*, bratr panujícího knížete *Boleslava Pobožného*; avšak *Strachkvas* před samým svěcením v Mohuči zemřel, a místo něho stal se *třetím* biskupem Pražským mnich *Thiddag*.

Kníže *Boleslav II. Pobožný* zakládaje třetí v Čechách klášter na ostrově řeky Vltavy u *Davě*, dokonalsi požehnaný běh života svého slavného dne 9. února 999, zůstaviv po sobě *říši Českou Králem Kristem a Jeho Církvi katolickou rozmnoženou a zvelebenou*.

Jeho syn a nástupce, *Boleslav III. Ryšavý*, *nespravoval se zákonem Kristovým*; bylť lakomý, ukrutný, mstivý a nepřítel *Církve*, tak že i ctihodný Pražský biskup *Thiddag* několikrát před ním *prchnouti* musil. Poněvadž však mimo Krista a Církev Jeho pro žádný národ není spásy, stal se *Boleslav III.*, kníže nekřesťanský, *hrobařem slávy a moci České*; byv sám dvakrát vyhnán, *ztratil Halič, Moravu a celé Slovensko v Uhřích*, a Čechy zase zůstaly na nejjužší hranice své obmezeny. Co *Boleslav Pobožný* vzdělal, to *Boleslav bezbožný* zkazil a zbořil.

Obnovitelem říše České po *Boleslavovi Ryšavém* stal se vévoda *Břetislav I.*, jenž byl mnoho důkazů *pravé zbožnosti křesťanské* podal; onť *tělo sv.* *Vojtěcha* z *Polského Hnězdna* do Prahy slavně převezl; onť *nynější*

chrám Staro-Boleslavský vystavěl, a *samostatnost země České* založením *vlastního arcibiskupství* pojistiti mínil, čehož ale pro poměry nepříznivé nedosáhl.

Důležitou úlohu tu provedl teprv císař a král *Karel IV.* r. 1344 u papeže *Klementa VI.* a *prvním arcibiskupem* Pražským učiněn jest *slavný Arnošt z Pardubic*. Za panování *Karla IV.* byl v Čechách *věk nejšťastnější*. Onť na radu *jmenovaného arcibiskupa* zřídil *vysoké školy v Praze* r. 1348, které se takovou slávou skvěly, že tisícové jinochův ze sousedních zemí na školách těch hledali vzdělání svého. Když stavové Čeští k žádným obětím pro vysoké školy Pražské skloniti se nechtěli: *katolické duchovenstvo dobrovolnou daň* uložilo sobě, aby učitelové výživu svou míti, a nadace *Karlova* zkvétati mohla. *Arcibiskup Pražský* učiněn jest *kancleřem* vysokých škol Pražských, aby jejich práva a výsady hájil. *Karel IV.* založil *Nové Město Pražské* r. 1360; onť stavěl svatyni tuto, *chrám Svato-Vítský*, svatým Václavem založený; pod jeho ochranou květlý *obchod, průmysl a umění*, a zjednaly zemi *veliké bohatství*. *Karel IV.* zasloužil sobě čestného jmena: „*Otec vlasti*.“ A odkud takové požehnání v Čechách za *Karla IV.*? *Karel IV.* slovem a skutkem oslavoval Krista, Krále člověčenstva a Jeho svatou Církev katolickou, proto Kristus oslavil jej a zjednal národu Českému osvětu a blahobyť!

Národu Českému, již v samém kořeně *nábožnému*, ke cti dosvědčují dějiny, že v jeho lůně nikdy nezplořily se *osobní výmysly bludné*. Po čtyry sta roků po uvedení víry křesťanské v Čechách zůstala Církev svatá bez poskvrny.

Teprv v 13. století přišli z *Německa* blouznivci, a chtěli rozsívati koul mezi pšenici; ale museli ustoupiti zdravému rozumu a neporušenému učení křesťanskému v Čechách.

V 15. století bohužel rozšířilo se v Čechách učení bludné, kteréž *Jan Hus z ciziny*, totiž z *Anglicka*, od *Jana Viklefa*, sobě vypůjčil a na neštěstí do vlasti naší přesadil. Většina lidu Českého odtrhla se tenkrát od jednoty Církve svaté, a právě toho času nastala národu našemu *doba velikého zarmutku a hrozného zkázy*.

V 16. století opět z *Německa* *protestantismus* tak násilně šířen byl v Čechách, že již jenom *třetina obyvatelstva* Církvi katolické věrna zůstala; avšak v století 17. zase téměř celý národ ku pravé víře křesťanské navrátil se.

Na začátku minulého a na začátku tohoto století, za neblahé doby *odnárodňování* v zemích našich, *Církev katolická zachránila národ Český*, an *katolické duchovenstvo* jazyk mateřský ze chrámů a ze škol vypuditi nedalo.

Veškerý dějiny hlásají, list za listem, muž za mužem dovodí pravdu nepopíratelnou, že národu našemu *pravou osvětou a pravým blahobytem zjednával výhradně toliko Kristus a Jeho Církev katolická*. *Podvrátiteli a hubiteli osvěty a blahobytu*, jako v každém národě byli i v národě našem *protivníci Krista a Církve svaté*.

Kristus Pán sám ráčil Církev svou připodobniti „stromu.“ Mat. 13, 32. *I národ náš až do příchodu svatých zahradníků Cyrilla a Methoděje podobal se stromu — ovšem planému*. Svatí bratři Solunští vzavše rouby se stromu *svatého kříže Kristova*, zůslechtili národ náš, a *nejslavnější knížata a nejhorlivější biskupové* pěstovali ho tak pečlivě, že po celé tisícletí vydával ovoce krásné a sladké. Jenom *dvakrát* přišli *zahradníci liší*, jednou z *Anglicka* a podruhé z *Německa*; *sutínali* zdravé větve se stromu národa našeho, a štěpovali na něj *plané rouby osobních výmyslů bludných*. Národ náš ná-

sledkem toho *krvácel, churavěl a chřadl*; ale s pomocí Boží vždy zase zotavil se, *svrhl se sebe rouby cizorodé a záhubné*, a doplnil se novými větvemi šlechtnými.

Za naší doby vtírají se opět *zahradníci liší* s rouby *planými*, tentokrát z *Francouzského* přinešenými. *Plané rouby ty*, ujavše se, před stoletím slavný národ *Francouzský* uvrhly do *neštěstí*, z něhož doposud povstati nemůže.

Lichým zahradníkům naší doby nelíbí se *ovoce na stromě národa našeho katolického*; nelíbí se jim *zbožná víra*, kteráž vyžaduje pokoru; nelíbí se jim *láska k Bohu a k bližnímu*, kteráž jeviti se musí zapíráním sebe a obětavostí; nelíbí se jim *naděje v život věčný*, kteréhož, jsouce bez víry a lásky, se hrozí; nelíbí se jim *bláživá svornost v manželstvu, v rodinách a v národě*, kterouž tvoří duch Kristův; nelíbí se jim *pravá osobní svoboda a spravedlnost*, kteréž není mimo Krista a Jeho svatou Církev.

Tito liší zahradníci jsou národu nebezpeční *zpátečníci a tmáři*; oniž chtějí sřezati s tisícletého stromu národa našeho katolického bujaré větve *pokroku a osvěty*, aby na něm štěpovali rouby *dávného překonaného pohanství*.

Podarí-li se jim práce ta *vražedná*: národ náš s velikými bolestmi bude muset znova škodné cizácké rouby *svrhovati*, a novými křesťanskými větvemi doplňovati se. Anebo dokonce stalo by se národu našemu, co učinil Pán Ježíš *obrazně neúrodnému fíkovému stromu*, na němž byl nalezl toliko *listů*. Pravilť mu: „*Nikdy neroď se z tebe ovoce na věky! I uschl hned fík. ten.*“ Mat. 21, 19.

Ó *nestaně* se tak národu našemu *milovanému*! A *nestane* se mu tak, věrně-li se přidrží *Krista, Krále všeho člověčenstva*, a *Jeho svaté Církve kato-*

lické. „Bděmež a modlemež se, aby-
chom nevešli v pokušení.“ Mat. 26,
41. Jenom když lidé katolíci usnou,
přichází nepřítel, aby nasek kroukole
mezi pšenici. Mat. 13, 25. Maria, je-
jíž jméno slaví se dnes po oboru zem-
ském, a svatí patronové naši nedají
zahynouti nám i budoucím; oni budou
nás mocnou přímluvou svou podporo-
vati, aby v celém národě ozývala se
sláva Kristu, Králi všeho člověčenstva.
Amen.

Lev Veliký u Atily.

Již Akvileja padla: Hunův litých král
král Atila ji vítěznými ztekl vojí,
a na sutiaách krvavý svůj rozbil stan,
i krutou duši bédováním děsným pojí,
jež davům, na něžto tu vsady smrt se šklebí,
se vine z prsou a ubíhá s krví k nebi.

Ach, již je poušť, kde jímá do sta věží val,
a rum je, kdež se druhdy dvory skvěly zlatem;
kde zníval zpěv, již nezní ani nářku žal,
a všudy těla zbitá zvítězilým katem:
jež slávou zářila, již není — Akvileje
kde bývala, duch smrti z hrobů jedno věje!!

Než, nastojte a vizte, kam se valí voj,
an lidohlučnou spálil, sbořil Akvileji!
Zlý Atila král hordy svoje v nový žene boj,
a nad Minciem prápory juž jeho vějí:
a kudy kráčí, sloupy požárův a dýmů
to káží světu, Hunův král co chystá Římu.

A — „Řím“ to heslo jedno — dávné slávy týn
to cíl je, k němuž hejna divočiny mří;
a v suti zahrobit chce krutý pouště syn,
co zdvihli třídou věků velcí bohatýři,
ach rekův těch již není; — již je volná cesta,
jež hordám kyne do daného na plen města.

Leč hle, tu z Říma, hynoucího žádavou,
kdo smí to Atilovi mužným střetít čelem? —
Lev, otec svatý a s ním věrní kněží jdou,
a s úžasným chtí potkat se nepřítelem;
již došli — již jsou v Atilově zlatém stánu,
a jedno křížem čelí Hunův litých pánu.

A před úžasným pánem svatý stojí kmet,
duch síly z ojasněných zrakův jemu září
a čelo vážné, ovinuté pásmy let,
a s klidem ve tváři mu veleba se páří;
jež šedý kmet, a tvář i zrak i každé hnutí,
by důstojnou vzdal jemu čest, Atilu nutí.

I vzdává Lvovi poctu Hunův pyšný král,
a klidným slovem svatého se táže kněze,
zda došel, aby bez boje Řím jemu vzdal
i zda-li Římských bran mu klíče veze;
sic bude Říman moci v popeli a suti
se dívat na úžasně svoje zabynutí.

„Vím, králi mocný“ — velký velebně dí Lev,
„co hrozí z rukou tvých velikému Římu.
Ach na meči tvém zbitých davů mi to káže krev,
a rupy měst, co zašla v popeli a dýmu. —
A přece neřku, bran že našich klíče nesu,
že před tebou a děsnou mocí tvou se třesu.“

„Řím není můj, jež městem, které králů král,
Bůh všemohoucí, dal mně kmetu pod ochranu,
a káže mi, bych vezdy za lid věrně stál,
i chránil národ od zlého i od tyranů. —
A tak tu, králi, z vůle králův krále stojím
i s důvěrou své slovo kladu k nohou tvým.“

„Tvé vůle, mocný králi — ruky tvoje kyn
na zkázu naší nepočtené davy žene;
běs šalby z Římských popelův a rozvalin
trůn liché slávy tobě před očima klene.
Ó běda vévodo a králi velevládný,
nedáš-li výhost šalbě, již běs kuje zrádný!“

Ach, dáš-li dál se vésti běsův šálením,
jímž pýchu štvou a ducha zdřážděného mámi,
svým davům krvolačným v plen vydáš-li Řím —
a ve krvi se brodě, troskotat dáš chrámy:
meč Páně skolí tě a schvátí kletby břímě —
tvé slávy bude konec — hrob tvůj bude
v Římě!“

A jedva slova děsná otec svatý řek',
jež nebes velebou a hromu silou zněla;
král nohou dupnul — z očí vyšlehnul mu
krutý vztek —
a pěstě zdvih a rozježené zpřimil čelo:
než náhle — vizte: — upiav zraky na nebesa,
ztich' — patří dlouho — pěstě klesly —
hlava klesá.

Král hleděv dlouho k zemi, na kolena klek',
a přede kmetem svatým skroušeně se koří:
„Já zřel — Otče! dí, že hroze mi, jsi pra-
vdu řek' —

a Říma tvého Atila král nerozboří.
Vrať otče, do Říma se vrať, a kaž to světu:
král Hunův svatému že ukořil se kmetu.

A já se kořím, an jsem meč a muže zřel —
co živ jsem nedáno mi toho divu zřítí —
muž v oblacích a ohnivý meč v ruce měl,
a slova slyším od úst jeho v duši znítí:

„Slyš, králi, slyš a hrozný broz se bičí světa,
můj meč tě schvátí, neuposlechněš-li kmeta!“

„Vrať, kmete svatý, vrať se a již všudy kaž,
já — Hunů král, — Atila — co zřel
jsem za té chvíle;

kaž, Římu že jsou dány shůry štít a stráž
a všemohoucí vzdorovat že nelze síle!

Ty za mne Boha pros, mé voje zpět se vrátí: —
Řím Atily již nikdy nemá se co báti.“

Václav Štůlč.

Podobenství Otce Bonaventury.

35. Milostná psaníčka.

Flora byla děvče mladistvé, žijící u své starší sestry; obě měly značné jmění, kteréž jim rodičové jejich při smrti zanechali. Flora přenechala starost o své jmění a o domácnost úplně své starší sestře, oddávajíc se jen marnostem a vydobývání srdcí těch, kteří se jí kořili. Hledala v tom čest, viděti kol sebe velký počet ctitelů, kteří přivábeni jsouce jejími vnadami, půvabnostmi jejího ducha, její veselou myslí, pozorností svou jí věnovali. Mimo návštěvy odpovídala každodenně velmi bedlivě na zamilovaná psaníčka, verše, listky. Měla své milovníky za blázny a oni ji. Říkala každému z nich, že mu nad jiné přeje, on že jest jejím jedináčkem; že nikdy jinému ruky své nepodá; a každý jí přísahal, že láskou k ní hoří, ačkoli ani jiskry opravdové náklonnosti k ní nepociťoval. Jelikož nechťela u nich nic jiného leč jen svou marnivost nasytiti, a je vždy v mezích úcty a slušnosti udržeti dovedla, nehledali také oni u ní nic jiného leč jen zábavu a ukrácení chvíle. Nic však méně působilo přece toto zahálčivé a marnivé živobyť mnoho pohoršení, bylo příčinou zlého posuzování, bylo převrácené před lidmi a hříšné před Bohem. Flora to sama cítila; svědomí jí nedalo pokoje a někdy jí celá ta věc nudila. Svěřila svou omrzelost sestře své, kterážto použila její otevřenosti, by jí k pořádnějšímu a více křesťanskému životu napomenula, jsouc jí v tom zároveň výborným příkladem. V takovýchto okamžicích byl by každý Floru měl za zcela změněncu; myslila sama, že se zji-
načila a sestavovala si se sestrou nejkrásnější pořádek nového života. Avšak jediné zamilované psaníčko, kteréž obdržela, a jež ihned zodpovídati si přispíšila, zničilo opět veškerá její dobrá předsevzetí a uvrhlo ji znova do roztržitosti a pletek,

z nichž myslela že již ani jí možno není se vymknouti.

Jednoho dne přišla sestra její s několika družkami vyzývajíc ji, by s nimi šla na kázání. Toto pozvání ji přivedlo do nesnázi; bylať právě zaměstnána odpovídáním na jedno milostné psaníčko. Majíc je ale téměř již ukončené a nechťíc býti k družkám svým nepovolnou šla s nimi chťíc list až po kázání dokončiti a odeslati. Předmětem kazby bylo evangelium o Lazaru a boháči. Kazatel líčil živě tresty pekelné a onen šířící, věčný plamen, jímž boháč za svou zatvrzelost k chudým a za svůj vilný, smyslný život, jakýž vedl, potrestán jest. Vše to dobře se hodilo na mladou Floru, a sestra její očekávala z toho dobrý výsledek, jelikož ale Flora porádě ještě se svým psaním zaměstnána byla, zdálo se jí kázání ač krásné a dojemné přece jen příliš dlouhé býti, a byla jim jen málo pohnuta. (A jelikož jinými myšlenkami se zanášela, nezaslechla vše, co kazatel hlásal. Jmenovitě kde sama věc suchoparnějšího výkladu vyžadovala; neznamenal, že řečník upozorňuje posluchače své na to, co církev sv. o trestech pekelných a jmenovitě ohni věčném učí a co neučí; jen tolik jí živě v paměti utkvělo z celého kázání, že hříšníci v pekle ohněm věčným trápeni budou.)*) Přišedši z chrámu Páně domů, i hned ukončila svůj list; spěchala ale při pečetení a tím stalo se, že jí veliký kus hořícího vosku pečetního ukápl zrovna na ruku, načež hrozně počala křičeti. V prvním návalu zlosti hodila vosk i psaní do ohně. Sestra její přiběhla na pokřik, a jedva ji Flora spatřila, zvolala: „Ach, sestřičko má, co asi jest ten pekelný oheň, když kousek vosku, jenž mi na ruku kápne, tak hrozné bolesti působí? Žádná psaníčka, žádné milovníky více, odříkám se jich na vždy!“ Sestra její měla co dělat, aby se zdržela smíchu; mezi tím však, co trochu balzámu jí na popálené místo přivazovala, pokračovala Flora ve svém kázání. „Ne, sestřičko, nic to není, slyšíme-li pouze o pekelném ohni řečníti; tento hrozný živel musí se jednoho dotknouti,

*) Nestojí v originálu; přidáno proto, aby nepovstalo nedorozumění z porovnání ohně hmotného s ohněm pekelným; neboť jelikož teprv po zmrtvých vstání každá duše tělo své opět obdrží, jsou také teprv po zmrtvých vstání tělesné tresty v pekle možné; co tedy v podobenství o boháči a Lazaru o ohni, žízni a t. d. řečeno, na duchovní smysl vykládati dlužno.
Pozn. překl.

musíme ho pocítiti, abychom si mohli ta hrozná muka představit. Ó, jak by se lidé báli hříchu, kdyby jen něco málo zkusili onoho ohně, jenž je jednou věčně trápití bude!"

Mezi tím, co takto mluvila, přinesl sluha jakýsi lístek. „Vratte se,“ rozkřikla se na něho, „a doneste lístek opět svému pánu. Řekněte mu, že žádných listů a návštěv již nepřijímám; aby přestal mě navštěvovati a hledati; aby raději šel na kázání a dle něho se řídil, tak jako já jsem si to umínila.“ Nebylo ničeho více třeba. Jakmile se milenci Flořini o změně dozvěděli, jaká se s ní stala, obrátili se jinam, a neznepokojovali ji více. Flora pak žila po všechny ostatní dny své právě tak nábožně a příkladně, jako dříve zahálčivě a pohoršlivě. Zemřela po dvanácti letech na to v náručí své sestry, jsouc plna ctností i útechy. Jak by byla zemřela, kdyby se byla nepolepšila?

D O P I S Y.

V Praze dne 5. října 1873.

(O 900letém jubileum, Dopis VI.)

Přiblížila se již ke konci požehnaná pětinedělní doba památného jubilea, doba nezapomenutelná každému zbožnému katolíku českému. Bylo to pravé leto milostivé, jak vhodně krajané naši slavnostní čas tento nazývají, v němž štědrá ruka Páně otevřena byla nad vlastní naší, vysílajíc hojně prameny a zdroje nevyčerpatelné milosti svažující žíznivá srdce zbožných věřících. S radostí bylo pozorovati nám zástupy zbožného lidu našeho, any skličovaly téměř každodenně zpovědnice v chrámech Páně, by účastnily se tak nikdy nevyváženého pokladu zásluh božského Spasitele a svatých jeho, otevřeného nám pečlivou láskou vrchní hlavy sv. církve, Pia IX. O kolik tu srdcí dřímajících dosud v nečinnosti a netečnosti náboženské probuzeno a obráceno k novému životu, kolik tu slibů sv. učiněno a splněno! Ano požehnaná tato doba bude nám povždy jedním z nejvážnějších okamžiků v dějinách církve naší. Ona držíc nám zrcadlo udalostí šťastných a nešťastných národa našeho z dob minulých před očima, bude učiti nás povznášeti zraků svých nad povrch a obor věku přítomného a okem kořícím se věčně prozřetelnosti Boží pozorovati a poznávati moudré její řízení a zasahování v činy a záměry lidské a v přispění její a pomoc vždy dou-

fati a spolehati. Ona bude siliti nás v četných útrapách a strastech na nás se hrnoucích, ona bude nám útechou neklamnou, že jako dosud všecka protivensství, všecky útoky zloby nepřátelské na lodičku církve české šťastně byly odraženy a překonány, i nyní s pomocí Boží dočkáme se úplného vítězství jejího a blahého pak míru a nového rozkvětu. Slavnost tato bude nám takto buditel a pákou nového života, výmluvným a zkušeným učitelem, pevnou útechou, obratem v dějinách církve naší a počátkem k blahému a požehnanému věku jejímu. — Slavnostní řeč českou v poslední tento den jubilejní měl nejdůstoj. p. biskup světicí Dr. K. Prucha. Vzletnými slovy ličil na počátku řeči své význam a působení slavnosti této radostné. Byly to, tak pravil, překrásné, drahé hody Boží, k nimž byli jsme pozváni, abychom zasedali kolem dvou stolů, božskou a sladkou potravou naplněných, abychom u jednoho stolu přijali potravu chleba stolu Božího na posílu víry, abychom u druhého stolu přijali chleb andělský k roznění své lásky. Bylo to jako úrodný dešť, který po celou tu dobu hruhl se vydatně a neustále s nebe na tuto roli, srdce našeho, aby tato svatá země svažena slovem a milostí Boží okrála, aby nového a požehnaného ovoce vydala pro život věčný. Bylo to jako nové evangelium, předrahé a žádoucí poselství Boží, že Bůh nezapomenul na lid svůj a též nezapomene na něj. Byla to jaksi nová smlouva činěná mezi námi a mezi Bohem, jako bychom slyšeli zaslíbení Páně: Aj já budu Bohem tohoto lidu a oni budou lidem mým. Na to vyzýval přítomné, aby vedle slibů, jež jeden každý soukromě učinil, všickni společným slibem zavázali se k dostavení svatyně svatovítské co oběti díkůčinění za všechna dobrodíní Bohem nám povždy, zejména pak za doby tohoto jubilea udělená. Jsme tím povinni i předkům svým i potomkům. Čím byl Israeli Jerusalelem, čím byl ode dáyna katolíkům Řím, tím byl a jest nám Čechům chrám tento, on jest naším Sionem. naším Vatikánem, drahý odkaz otce vlasti Karla IV., kamenný svědek všech udalostí radostných i bolestných země této, schránka nejdražších klenotů a ostatků sv. Chrám ten měl býti velkolepým osvědčením, že církvi katolické náležíme, on měl býti dle původního úmyslu stavbou, jež by neměla sobě rovné. Než pro neštěstí a nehody, jež potkaly zemi, pro požáry, zuřivost a plnění nepřátel zůstal nedostaven a z hrobu volá

Karel IV. a ostatní zbožní předci, aby-
chom dokonali, co oni nemohli. Jsme tím
povinni též potomkům svým, jimž máme
zůstaviti dobrý příklad. Již nyní dlužno
přípravy činiti k tomu, aby potomkové
naši budoucí radostnou slavnost tisícileté
památky nastolení prvního biskupa praž-
ského důstojně konati mohli v dostavené
již velebné svatyni této. Jsme tím povinni
i trojjedinému Bohu, jakož i sobě samým.
Posvátná tato budova je živým svědkem
milosti udělených zemi české! Kdo sečte
ty tisíce kněží, kteří konali zde obět nej-
světější v zápalu své lásky, kdo sečte ty
tisíce a miliony duší vroucích, jež hledaly
a našly zde pomoci Boží, ty zástupy
poutníků, kteří potkávali se zde s milosr-
denstvím Božím u hrobu sv. patronů, kdo
sečte ty tisíce kněží, kteří přijali zde svě-
cení a poslání, kdo sečte všechny ty sv.
modlitby, jež jako dým kadidla po 500 let
vstupovaly vzhůru co příjemná obět Ho-
spodinu! Dostavení tohoto chrámu záro-
veň nejlépe přispěje k dostavení onoho
chrámu vnitřního, kterým jsme my sami
dle slov sv. Pavla: Nevíte, že vy sami
chrámem jste Ducha sv.? Ten zajisté,
který dobrodinci napoví, aby mu postavil
oltář ve svatyni této, aby mu zbudoval
vkusnou kazatelnu a zpovědnici, on též
povzbudí ho, aby nezapomínal na vnitřní
oltář, na zachování víry, on též vnukne
jemu, aby přiklekl ke zpovědnici té, aby
přijetím rozhrěšení přijal do sebe poklad
a zaručení života věčného. Ku konci vý-
tečné řeči této sliboval řečník, že po pří-
kladu doby minulé vzbudí i nyní Hospo-
din dobrodince chrámu tohoto, kteří, seč
budou, budou podporovati podniknutí toto.
Po kázání českém sloužil slavné pontifi-
kální služby Boží J. M. nejdůst. p. Be-
dřich lantkrabě z Fürstenberku, arcibi-
skup Olomoucký.

Poslední řeč v slavnostním tomto čase
pětinedělním měl milovaný ode všech vr-
chní pastýř a otec náš, J. Em. nejdůst.
p. kardinál. Mluvil na slova žalmu 127:
„Požehnejž tobě Hospodin ze Sionu, abys
viděl statky Jerusalema po všechny dny
života svého.“ Vysvětliv význam slov těchto
v zákoně starém i novém promlouval o
milostech a statech duchovních, jakých
podává nám církev sv., duchovní to Sion,
Moria, Jerusalema. Velebí se ono město,
v němž jest dosti obydlí pro mnohé. V
městě Božím, v církvi katolické je místa
dosti pro všechny lidi, kteří ji náležitě
chtějí. Ona dle rozkazu Krista Pána volá

a zve všechny národy, všem hlásá jednu
pravdu ve všech světa jazycích, všechny
učí vše obsahujícímu přikázání lásky bra-
trské a jednoty. Přebývají v tomto městě
a býti jeho údem velikou jistotou jest mi-
lostí. — Město na břehu vystavěné po-
třebuje mostů. I církev katolická učí a
ukazuje nám most, který však nevede na
druhou stranu řeky, nýbrž do daleké vě-
čnosti. Člověk poznává, že jest bytostí
svobodnou, rozumnou, avšak závislou na
bytosti vyšší, on tuší vyšší ještě svět a
vyšší svůj cíl. Než sám vlastním rozumem
nemůže sklenouti propast dělicí jej od
světa onoho, on nemůže sám dosíci cíle
svého. Teprve když Kristus Ježíš v pl-
nosti času přišel na tento svět a přijal
člověčenství naše, tu teprve otevřel nám
bránu do věčnosti učněním a hořkou smrtí
svou. Ano on sám jest tou cestou dle slov
svých: Já jsem cesta, pravda a život. Učení
jeho církvi sv. svěřené a život podle něho,
pokora, odevzdanost do vůle Boží a trpě-
livé snášení všech strastí, to pravým jest
štěstím křesťana. — K blahobytu města
nutně náleží dostatečná zásoba potravin.
Než jaká jest potrava, jež nabízí se nám
v městě Božím, církvi sv., jaký jest pokrm
duše, v čem vůbec záleží život duševní?
Spojení s Bohem, nejdůstojnějším před-
mětem lásky a úcty, to jest život duše, to
i vznešený její cíl, oddělení se však od
něho to její smrt. Hříchem prvotním v
záhubu upadlo člověčenstvo a bylo by na-
vždy smrti propadlo, kdyby Spasitel nebyl
vykonal díla vykoupení, kdyby nebyl pře-
vážil spravedlivého hněvu Božího přeté-
kajícím pramenem zásluh svých. A neo-
cenitelný tento poklad, pramen života du-
chovního, svěřil církvi sv., který ona roz-
dílí všem věřícím pod viditelnými zname-
ními sv. svátostí. Kristus udílí dále se-
dmerý zdroj milostí Ducha sv., ano on
sám sebe za pokrm duším podává, mannu
nebeskou, chleb života. Ó kéž není nikoho
mezi námi, jenž by lehkomyšlným neváže-
ním si neocenitelných darů těch uvodil na
se věčný trest a záhubu! — Ozdobou města
jsou hojně sbírky učených spisů. Než nej-
důležitější a nejstarší kniha jest ona, již
v církvi sv. nalezáme, písmo sv., které
všem otvírá, všem překládá a vysvětluje,
nejstarší to svědectví dějin napsané vede-
ním a vnuknutím Ducha sv. Kniha ta ob-
sahuje nejen nejdůležitější pravdy o Bohu,
ona spolu vypravuje dějiny vznešeného
díla vykoupení. Na základě písmo sv., na
základě učení Kristova množství napsáno

knih od mužů zbožných a učených, jimž se denně učíme, jichž užíváme a dle nichž nejdůležitější záhady života rozlušťujeme. O kéž vážili by si všickni křesťané knih těch a v nich hledali útěchy a rady v nesnázích. — Jinou ozdobou města jsou památky umělecké. Ale kde bylo umění nejvíce chráněno a pěstováno než v církvi svaté. Věrný syn starého zákona divil se svému chrámu nebetyčnému a velebným těm zvukům písní a žalmů patriarchů a proroků a v církvi křesťanské již z prvních století, ač byla pronásledována, zachovaly se vzory podivuhodné výmluvnosti křesťanské a mistrná díla umělecká, skrytá v temných katakombách, důkaz to, že vira to jest, jež k umění povzbuzuje a jemu vznešeného rázu dodává. Avšak ještě jiné památky ukazují nám církev sv., památky, jež nepomíjejí a nepřecházejí v prach, ona předvádí nám životy svatých, vzory to ctností křesťanských. —

Mocným heslem doby novější jest slovo sdružování se a spolčování. Nejblahoplnější však a nejstarší spolky jsou ty, kterým učí nás církev a jež ona sama zakládá. Nejstarší spolek, jenž věčně trvá a od něhož vše pochází, jest nejsvět. Trojice. Jiný spolek jest trojice stvořeného světa: duch, hmota a spojení obou člověk. Jiná jest společnost církve sv. řízené nejvyšší hlavou neviditelnou, nejzázračnějším to spojením božství s člověčenstvím. A na půdě církevní vyrůstá množství jiných spolků, spolek manželství, družstva řeholní, spolky pro pěstování hudby církevní, podporování chudých a j.

K dovršení blaha obce náleží též branná moc, která by chránila pořádek uvnitř a odrážela nájezdy nepřátel. A v městě Božím jací jsou bojovníci a jaká jest jejich zbraň? Předními bojovníky jsou biskupové a kněží a jich zbraní jest meč břítký na dvě strany, slovo Boží, život příkladný a láska křesťanská vše obsahující. Bojovníky v církvi sv. jsou všickni, kteří postaveni jsou na svícen, kteří obdařeni jsou důstojenstvím, učeností, jestli darů těch ke cti Boží užívají. Dobřími bojovníky jsou všickni otcové, matky, učitelové, jestli do útých srdcí dítek vštěpují ušlechtilý mrav a ctnost. Ku konci přál sobě nejdůst. arcipastýř náš, aby Bůh hojnou měrou obdařil zemi českou všemi těmito dary pozemskými, zvláště ale vyššími oněmi milostmi, jichž poskytuje duchovní Jerusalems, církev sv.

Odpoledne měl J. Em. nejdůst. pan

kardinál pontifikální nešpory a po nich slavné *Te Deum laudamus* na poděkování za všechny milosti od Boha v posvátném tomto čase udělené.

U večer zvoněno bylo všemi zvony pražskými a tím slavnost byla ukončena. Bohu buďtež díky!

Š.
Z Hořic, 29. září 1873.

(Procesí k soše sv. Václava na vrchu Svato-Gothardském a ke kapličce Panny Marie Hlohové).

Toužili jsme včera, býti v Praze, záleželi jsme duchem mezi zástupy zbožných poutníků, přáli si účastníci se vítězoslávy, již dostalo se v Praze církvi katolické; avšak i my v Hořicích měli jsme den velice radostný. I my konali průvod, ač ne nádherný, předce rovně radostný a zbožný. —

Stojít na vrchu Svato-Gothardském vedle cesty, kteráž na hřbitov vede, socha sv. Václava. Včera právě, o jubilejní slavnosti 900leté, připadala stoletá památka založení a posvěcení sochy té. Stojí na ní napsáno: *Anno Domini 1773, die 28. Septembris. W. M.* Kdo ji dělal, a kdo založil, neví se; fundace nemá; avšak dověděl jsem se z úst lidu, že dříve kameníci a sochaři v Hořicích mívali od obce skálu zdarma, a že za to ukládáno jim za povinnost, aby zhotovili nějakou sochu a ji někde na přiměřeném místě k okrášení města postavili. Myslí se, že bývalý kameník a sochař Klevektor, v témž poměru k obci jsa, sochu zhotovil a na vrchu sv. Gotharda postavil. Roku pak 1825 kaplan Hořícký, Václav Zahradník, ji složitě, obnoviti a opět postaviti kázal; nebo stojí na podstavci sochy: *Deportata et renovata a P. Wenceslao Zahradník a. D. 1825*; nepochybně že týž p. kaplan proto se nad sochou smíloval, že sám jmeno Václav nesl. A poněvadž letos připadla 100letá památka jejího založení a posvěcení, paní N., již pole náleží, u něhož socha stojí, ji na svůj náklad obnoviti kázala. Nevyhynula účta k sv. patronu našemu, dědici země české! mohl jsi podívat se na procesí včerejší v Hořicích; několik tisíc lidí zúčastnilo se a ti byli samí domáci. Připomenuto v řeči u sochy průvodu a slavnosti v Praze, že i my konáme touž slavnost a památku zde doma, vyložen lidu život sv. Václava, a povzbuzen k stálé a věrné účtě jeho, aby on mohl hlásiti se k nám jedenkrát jako k věrnému dědictví svému. —

Dvě jsou místa u Hořic, ku kterýmž lid zvláštní účtu chová; jest to vrch sv. Gotharda, s kostelíkem téhož jména, hřbi-

tozem a sochou sv. Václava a Gotharda (za posledních časů také se sochou Žižkovou), a *Rodičky Boží Hlohové* t. j. vrch nad Hořicemi k severu s kapličkou *Rodičky Boží*, za kterouž dva stromky hlohové stojí, odtud v ústech lidu: u *Panuy M. Hlohové*. Vedle kapličky té vede cesta do Miletínského a Bělohradského údolí, dále ku Pecce, Pace a do Krkonoš. Vyhlídka odtud je přerokozná; na sever je viděti celé zmíněné údolí, Zvičín a Krkonoše, na jih do polokruhu celou krajinu od Králové Hradce, Bydžov a Chlumece až k Čáslavi a Kolínu, na západ až k Jičínu. — Kapličku tu založili dva rodáci Hoříčtí, známý půlstoletý profesor matematiky na universitě Pražské, „*Ladislav Jos. Jandera*“, jehož jméno v paměti tisíců jeho žáků až dosud žije, a *Jan Jos. Kučera*, měšťan pražský a kralohradecký. Stojitť zajisté na kapli nade dveřmi takto v kameně vytesáno:

Ladisl. Jos. Jandera, Canon. reg. in monte Sion, profess. matheseos in universitate Prag.

Joan. Jos. Kuczera, civis R. Graec. et Prag. ambo Horžicensis cingi fecerunt.

MDCCCXXVI.

Dopustil Bůh r. 1850, že i Hořice navštíveny byly *cholera*; mnoho obětí již byla vyžádala metla ta; ouzkost a sklíčenost ducha byla všeobecná, a pláč a nářek ozývaly se brzy tu, brzy tam nad ztrátou milých a drahých. I ustanoveno se na tom, konati veřejnou pobožnost, slavné procesí, jako na pokání k *Rodičce Boží Hlohové*; žádáno za dovolení, sloužití tam mši sv.; účastenství lidu bylo ohromné; kde kdo jen byl, účastnil se průvodu, přáporů všechny neseny až na horu, zpíváno a modleno se s takovou horlivostí, jako nikdy prvé a nikdy potom; tam bylo kázání a modlitby za odvrácení té metly. — A podivno; od toho dne, tak slyšeli jsme z úst lidu, nejen že nikdo nezemřel, ale ani nikdo se nerozstolal. Od té doby lid převelikou úctu chová ku kapli té a zle by bylo, kdyby procesí na den sv. Václava k místu tomu se nekonalo. A tak i letos, vykonavše pobožnost a 100letou památku u sochy sv. Václava na sv. Gothardě, šli jsme na vrch druhý průvodem ke kapličce P. Marie Hlohové. — Stojícím na vysokém vrchu tom, kterýž panuje veškeré vůkolní krajině, zdá se nám, že i duchem mocně a násilím vzhůru neseni býváme, a to tím více, ješto pobožnost lidu tu bývá upřímná a nelíčená; nebo připo-

míná si dobrodiní, jehož tehdaž (r. 1850 v roce cholery) se mu zde dostalo. Bývalo dříve procesí to vždy na jméno P. Marie; od doby té vždy na sv. Václava. — S průvodem tímto spojili jsme zároveň úmysl milostivého léta, průvod tedy trojnásobný. —

B. Hkl.

Z Hořic 8. října 1873.

(Dodatek k zprávám z výstavy Vídeňské).

Procházaje se na výstavě oddělením anglickým, viděl jsem mezi všelijakými tkaninami suken a jiných látek na konci jedné postranní síně dva *sloupce*, na kterýchž kolem do kola rámy a v nich tištěné spisy zavěšeny byly. Sloupec první náležel jedné učené anglické společnosti, jenž tuším měla účelem, rozšiřovati užitečné spisy ve všech možných jazycích; tu také zavěšeny byly tiskopisy na ukázkou ve všech jazycích, v nichž společnost ta tiskne a spisy vydává. Ze slovanských jazyků zastoupen tu byl český, polský, ruský a slovan- ský; srbského a bulharského tam nebylo. Co bylo z češtiny, byly spisky nepatrné, a jak jsem viděl, samé *protestantské*. Pořádného spisu vědeckého našeho darmo bys byl hledal. — Sloupec druhý náležel *britické a cizozemské biblické společnosti* (*British and Foreign Bible Society*), na němž rovněž vyvěšeny byly bible ve všech možných jazycích; na stole vedle sloupců těch rozloženy byly bible k nahlédnutí; všecko ovšem *protestantské*; oznámení a zpráva o biblické společnosti a jejím působení rovněž v rozličných, zvláště evropských jazycích, již si každý vzít mohl. Česká zněla takto:

„*Britická a cizozemská biblická společnost*. Společnost tato založena jest r. 1804 za účelem rozšiřování slova Božího na celém světě. Více nežli sedm milionů liber sterlinků vydáno od ní za uplynulých 70 roků na překlady, tisk a rozšiřování svatého písma a více nežli 68 milionů biblí, zákonů a částek z jejího skladiště vyšlo, ve více než 200 řečích a nářečích.

Na celém okřslku země sotva najdeš krajinu nějaké rozsáhlosti, kteráž by vplyv této společnosti nebyla pocítila. Netoliko že jednatele, dopisovatele, kolportery a sklady má ve všech částech Evropy, nýbrž zároveň také jest pomocnicí všech velikých misijních společností u nejvzdálenějších národů země. Syrským a Perským, Indiánům a Číňanům, Habešanům a Kafrům, ostrovanům Madagaskaru, Nového Seelandu a jižního moře, Mexikánům a Eskimákům a mnohým jiným národům působením této společnosti poskytnuta možnost, aby v jazycích svých slyšeli veliké věci Boží.

Křesťanští dělníci všech vyznání netoliko laskavě se zvou; aby k společnosti této něčím přispívali, nýbrž také se žádají, aby drahé sňmě slova Božího od ní odebírali. Školy a nemocnice, trestnice a káznice, železniční stanice a hostince, vojska a loďstva mohou vydati svědectví o požehnání, jakého se jim touto společností dostalo. Chudí a nuzní, nemocní, anobř i slepí majíť nároky, jichž společnost nikdy neoslýchá. Politická a sociální hnutí, vystěhování, světové výstavy, války a pohromy zemské bývají pro ni příčinou mimořádného úsilí o rozšiřování slova Božího všemi cestami.

Jakož pak společnost všemožně vydání písma svatého za platně uznaná rozšiřuje, podporuje také zařízení nových překladů poskytováním peněz i kněh, užívajíc při tom vši potřebné opatrnosti k docelení správnosti takového díla. Více nežli dvě stě překladů, buďto celé biblí, buďto některých její částek opatřeno takovýmto způsobem, a jich mnoho v takových řečech, jichž se před tím k spisování ani neužívalo.

Londýnské skladiště samo rozšiřuje průměrně asi pět tisíc svazků denně a rozšiřování z rozličných cizozemských skladišť dohromady bývá ještě větší. Pracujíť pro společnost tiskárny nejenom v Londýně, Oxfordu a Cambridgeu, ale také v Paříži, Brüsselu, Amsterodámě, Berlíně, ve Vídni, v Pešti, v Římě, Madridu, Lissabonu, Kopenhagenu, Stockholmu, v Petrohradě, Cařihradě, Beirutu, Bombayu, Madrasu, v Kalkutě, Shanghaiu, Kapštadu, Sidneyu a na jiných místech činnosti její. Hospodinu samému budiž čest!

Statistické zprávy. Počet překladů celé biblí aneb některých její částek při založení britické a cizozemské biblické společnosti r. 1804. obnášel asi 50, počet překladů do r. 1872. od společnosti zařízených aneb podporovaných obnáší 204.

Počet rozšířených písem svatých: za prvních čtyř roků 81.157, za posledního roku (1872) 2,592.936, všech dohromady od počátku 68,477.031 exempl.

Peněžitý příjem společnosti roku 1872 2,077.207, vydání společnosti roku 1872 2,257.343, vydání od počátku (1804—1872) 80,348.268 zlatých.

Ejhle, jak ohromnými sumami vládne společnost ta, a jak poměrně malý její prospěch! Pravitel Spasitel: *jdouce do veškerého světa učte všechny národy — každé všemu stvoření . . . neřekl: tiskněte bible a rozdávejte!* Více může živé slovo, než mrtvá litera a papír! — B. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup odjel v pátek 10. t. m. u večer do Třeboně a do Vídně, a navrátí se do Prahy k slavnosti Všechny Svatých.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 17—21. října u sv. Štěpána, od 22—26. u sv. Jakuba.

— V kostele ctih. panen Karmelitek na Hradčanech slaví se dnes církevní památka sv. *Teresie* ráno v 10 h. slavnými službami Božími a odpoledne o 4 h. požehnáním. — Zítřa bude se konati výroční pouť u sv. *Havla*. V 6 h. bude první mše sv., v 7 h. ranní, v 8 h. tichá, o půl 10 h. školní mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná zpívaná mše sv.; odp. o půl 5. požehnání.

Z Italie. („*Unità cattolica*“ a císařovna *Maria Anna Karolina Pia*.) Chvalně známý katolický časopis italský „*Unità cattolica*“ vznáší v otevřeném listu ze dne 20. září ku císařovně Marii Anně tuto prosbu: Dovolte, jasná císařovno, bychom my, katolíci Piemontští s pokorným slovem obrátili se k Vám, ozdobě vlasti naší a ratolesti starého domu Savojského. Jste svatě Stolicí tou měrou oddána, že zasluhujete pozdravena býti slovem, kterým Řehoř VII. slavné paměti pramáť Vaši Adelaidu pozdravil: Věrná dcero svatého Petra. Že mluvíme k Vám, ano že pro okamžik ten s to jsme mluvíti k Vám, jest útěchou pro skormoucenou mysl naši, neb Vaše Veličenství upomíná nás i na truchlivé i na radostné dny, dodává nám odhodlanosti pro čas přítomný, naplňuje a kojí nás naději pro časy budoucí. Vznešená Paní! i rodem i náboženstvím poddanou jste náměstka Kristova a osvědčila jste se již slavně co poddaná. Mocný samovládce svrhl r. 1803 Vašeho jasného Otce, Viktora Emanuela I. s přestolu předků Vašich, kterému pak hledati bylo útulek, jejíž nalezl u hlavy křesťanského světa, u papeže Pia VII. v Římě. Před narozením Vaším zakusila jste výhod, kterých poskytuje světská moc papežů zuboženým knížatům.

V tichém zákampí Vatikánu, ku kterému národové křesťanští co ku společné otčině své zbožně pohlížejí, bylo Vám spatřiti dne 19. září 1803 světlo tohoto světa, načež papežem církví Boží jste byla přivtělena. Nenadáli se Vaši jasní rodičové, že narozeniny Vaše jsou zvěstí smut-

ných a závažných udalostí, obléhání Říma a průlomu Porty Pijs (bran římských).

Krásné jméno „Pia“ proto k ostatním jmenům Maria, Anna a Karolina bylo přidáno, aby na paměť uvádělo něžného ale statečného papeže, který vyhnancům královského domu Savojského neohroženě ve svém městě, nedbaje zlých toho následků, přístřeší poprál. Co malému děťátku bylo Vám zakoušeti hněvu a msty samozvaného vladaře, neboť Bonaparte ohlásil vládě papežské své podivení a nejvyšší nelibost, pakli král Sardinský na dále v papežském státu meškati bude. Slechtný Pius VII. nikdy by se byl hanebnému a podlému vyzvání tomu nepodvolil, kdyby Váš vlastní Otec z Říma v měsíci červnu 1804 dobrovolně nebyl odcestoval a do Gaety se odebral, kde sobě nový stánek vyhledal. Učinil tak z něžné lásky ku sv. Otcí, nechtěje zavdati vhodnou příčinu, by bohaprázdná ruka sáhla na území papežské. Dům Savojský toho času byl králi příkladem, by odhodlaně trpěl a trpělivě snášel. Za krátký čas bylo Vám i Gaetu opustiti, a když pevnina nechtěla neb nemohla přístřeší dáti, přijali královu rodinu věrní ostrované Sardinští. Prvých dvanáct let věku Vašeho bylo jeden jediný řetěz zlob a svizelů pro rodinu Vaši, zvlášť spanilomyslného Otce Vašeho, který ani tenkrát se nevzdal naděje v Boží spravedlnost, když Napoleon I. opojen vítězstvím urážlivě za odňatý Piemont v náhradu Jemu podával divochy obývané státy Severní Afriky. Po dlouhém čekání, dlouhých modlitbách a strastech, zavítal kýžený den, kde potlačené právo a nevinnost zvítězily.

Když papež ze zajetí vítězoslavně do Říma se navrátil, navrátil se i královský Otec Váš do vlasti své, přibyl do Piemontu. Tenkrát jste i Vy, vznešená Paní, přišla k nám, byste nás ctnostmi svými vzdělala, byste uctila spolu se sv. Otcem a s Turínany potní roucho Páně, předrahý poklad. Řím, sídlo náměstka Kristova, kde jste se narodila a který jste často navštívila, byl Vám vždy městem drahým, neb jste vždy v svatém městě nalezla Otce laskavého, kterého jste za dvoji příčinou „Svatý Otče“ osloviti mohla, neb křtem sv. byla jste od jednoho z jeho předchůdců do církve Boží přijata. Leo XII. nikdy nepřipustil, by zbožné dcery jeho mimo apoštolský palác bydlely, a přijal Vás s výtečnou máteří a se zbožnou sestrou Va-

ší Kristinou vždy v Quirinale. Když jste se zasnoubila zbožnému chotí Ferdinandu I. a co císařovna do Rakouska se odebrala, s celým srdcem o to jste se zasazovala, by zákony a rozkazy, které v říši rakouské církevním zákonům na úkor byly, hned změněny a zrušeny byly, o čemž svědectví vydati mohou nunciové papežští u Vídeňského dvora: Ostini, Altieri, Viale-Prela. Nadešly doby, ve kterých jste se s jasným chotěm vlády vzdala. Není Vás vznešená císařovno, tajno, co se stalo a co se děje, nechceme rozmnožiti bolest Vaši; v době však, kde se všeobecně praví, že papež jest opuštěn, *mějte nás za hodny odpovědi, že Vy jste ho neopustila a nikdy neopustíte.*

Paběrky.

25. Zkouška svatosti.

Svatý Otec v Římě zaslechnuv, že jistá jeptiška v klášteře N. na venkově divy činí, poslal sv. Filipa Neria, aby tu věc vyšetřil. Svátý Filip proti očekávání papežovu brzy se navrátil, řka: „Svatý Otče, osoba ta nečiní žádných zázraků, a svatá není, neboť se jí nedostává posud nej přednější ctnosti křesťanské, *pokory*. Přišel jsem totiž do kláštera při tom špatném počasí celý umazaný, a dal jsem si ji ve jménu Vaší Svatosti papežské vyvolati a podával jsem jí nohu, aby mi střevice svlékla. Rozhorleně však mi odvětila: „Zač mne máte? já jsem služebnice Páně, a ne kohokoliv, aby ode mne služebné práce požadoval.“ Po té obrátil jsem se, spěchaje s vyřízenou k Vaší Svatosti, domnívám se, že žádné zkoušky více třeba není.“

26. Vzdání otrokyně.

Marie, dcera vznešeného a bohatého měšťana Karthaginského, byla po vydobytí města od vítězných Vandalů rodičům odejmuta a se služkou svou do Syrie v otroctví zavezena. Ačkoliv obě otrokyněmi se staly, bývalá služka přec Marii v účtě měla, jako dříve, práce za ni konala, a mnohou dosti těžkou obět podstoupila, aby Marii stav těžký a žalostný osladila. Šetrnost, úcta a vážnost, kterou služka k bývalé své paní lnula, nezůstala skrytá, nýbrž obrátila pozornost pánů jejích na sebe, kteřížto jati jsouce v srdci svým útrpností a obdivováním darovali oběma svobodu.

27. *Láska manželská.*

Robert, syn Viléma, krále anglického, byl v bitvě šípem jedem napuštěným raněn. Lékaři se vyjádřili, že život jeho nelze jinak uchrániti, leč obětí jiného člověka, který by jed z rány jeho vyssál. Robert však nechtěl připustiti, aby kdo životem svým zachoval život jeho. Když však jednou silně usnul, přiblížila se chot jeho Sibylla, a vyssála šťastně jed z rány manžela. Tento pak brzy ozdravěl; Sibylla však zaplatila manželskou lásku smrtí.

J. H.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 10. obsahuje kázání na ned. XXI.—XXIV. po Sv. Duchu a I. adventní, na den Všech Svatých, věrných Dušiček a sv. Kateřiny; pak osnovy na den neposkvrn. Početí bl. Marie P., na ned. III. a IV. adventní, hod Božího narození, sv. Štěpána, na neděli po narození Páně a na poslední den v roce. Osnovy sebral a upravil Ant. Mužík. K sešitu 12. přiložena bude podobizna biskupa Ant. Slomška.

— „*Besedy pro mládež.*“ LV.: „*Odplata.*“ Povídka pro milou mládež a přátele její od W. O. z Hornů, přeložil František Suchánek, učitel. S obrázkem. „*Když je nouze největší, pomoc Boží nejblíží.*“ Povídka z obecního života. Sepsal Josef Mikuláš Bole-slavský. Str. 94. — LVI.: „*Deklamace* pro dospělejší mládež obojího pohlaví ve vyšších třídách škol národních i ve školách vyšších, jakož i pro zábavu domácí.“ Sestavil a vydal Josef Ferd. Primus, správce dívčí školy v Poličce. S obrázkem. Str. 166. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1874. — Tamtéž: „*Čítanka* pro pátou třídu obecných a občanských škol v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.“ (Prozatím i pro čtvrtou třídu.) Str. 156.

— Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně vyšly školní knihy: „*Dějepis* pro mládež českoslovanskou na obecných a občanských školách.“ Od Jana V. Poklopa, učitele v Praze. Sedmé vydání. Schválen v 15 učitelských jednotách. Str. 110. — „*Dějepis v obrazech* pro školní mládež v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.“ Menší a lacinější vydání „*Dějepisu*“ Jana V. Poklopa. Úkol druhé a třetí třídy obecných škol. Dle 7. vydání. Str. 65. — „*Tvaroznalství, rýsování a měřictví.*“ Pro 3., 4. a 5. třídu obecných a občanských škol napsal Jan Rojický, učitel. Užito metrických měr. Se 40 původními obrázky. Str. 39.

Zápisky Dědictví sv. Janského.

K sv.-Janskému Dědictví v Praze přistou-pili dále ádové:

Z Čech: Rod Josefa Hruzy a Marie manž. v Mikovicích, rod Františka Čejky v Starém Rožmitále, rod Václava Valdmana v Rovné, Vavřinec Pokorný v Dol. Těšově, Josef Hanuš ve Vlastějově, Filip Hrách ve Velk. Javoři, Hynek Tichý v Kojšicích, Marie Vladykova ve Vodňanech, František Lala ve Hvozďanech, Vojtěch Hrdina v Příbrami, Jan Topka v Petrovicích, Anna Končelíkova v Petrovicích, Marie Dragounova v Slaném, Marie Malá ve Velkém Bělči, Vojtěch Hayman v Kladně, Marie Horáčková v Mladé Boleslavi, Jan Otmar v Nové Vsi, Jan Hrdina v Pustinách, Kateřina Slukova v Malčicích, Jan Matějček v Slatině, Frant. Krémář a Frant. Šule, bohoslovci v Král. Hradci, Anna Minářkova v Jedomělicích, František Král ve Včelákové Lhotě, Kateřina Klimova v Mladé Boleslavi.

Z Moravy: Apollonie Ferencova v Němčicích, František Kůnovský v Bělovicích, František Minařík v Oboře, Cyrill Psotka v Tučapech, rod Kateřiny Kunické ve Vračově, rod Františka Krále v Porubě, Anežka Ondrouchova v Chropíně, rod Františka a Josefy Lukovských v Kostelci, rod Tomáše Kubiše v Holici, Marie Tuhá v Střelčicích, Magdalena Hajduškova ve Větrkovcích, rod Františka Kavalce ve Lhenicích, rod Jana Košuta v Nové Vsi, Josefka Pohlídalova v Řepčíně, rod Františka Kyselého v Brodce, rod Vincence Vragy v Havřicích, Teresie Kašlavská v Štěbořicích, Josef Tureček v Svatobořicích, Ignac Žárek v Komárově, Barbora Turečková v Zábřehu, Eva Pavlaskova v Milostivicích, Anežka Koutná v Holici, Anastasie Zmrzlíková v Holici, Antonín Hudeček v Chabíčově, Antonín Barták ve Vlkohři, rod Jana Doležala v Březníku, Anna Kočířikova v Dobručicích.

Z Rakous: Magdalena Kudějova ve Vídni.

Z Uher: Jiří Bernardič v Kerestufě, rody Imricha Kollára, Matěje Augustína a Ladislava Kollára v Páldě.

Osobní věstník duchovenský.**V arcibiskupství Pražském.**

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Krch, jubil. kněz, farář ve Sv. Poli u Příbrami, 3. října (nar. v Hospozíně 21. ledna 1798, vysv. 10. dubna 1823);
- p. Frant. Šindelář, farář v Jilovém, 3. října (nar. v Domašíně 20. srpna 1806, vysv. 3. srpna 1834);
- p. Václav Zikmund, professor na c. k. akad. gymnasiu Starého města v Praze, k. arcib. notář, člen král. české společnosti nauk, výboru Dědictví sv. Prokopa, atd.,

spisovatel český, 5. října (nar. v Štáhla-
vech 1. břez. 1816, vysv. 1. srpna 1841;
pochován za velikého účastenství 8. t. m.
vd. p. proboštem Vác. Štulcem na hřbito-
vě Vyšehradském).

Vyznamenán jest:

- vd. p. Albert *Küffer* rytíř z Asmannsvilly, pre-
lát archidiakon., jmenován jest *generálním*
vikářem v arcidiecési Pražské na místě
nejdůst. p. biskupa Joppenského dra. Karla
Fr. Pruchy, jenž po zvolení svém za dě-
kana metrop. kapitoly důstojnosti generál-
ního vikáře se vzdal.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vojtěch *Ebenstreit*, fundatista Andlav. v
Brandýse n. L., za faráře v Svémyslicích;
p. Mat. *Batha*, neom., za 2. kapl. do Velvar;
p. Ant. *Lór*, neom., za 3. kapl. do Příbrami,
kdež
p. Jos. *Havránek*, kapl., stal se katechetou
real. gymnasia.

Křížovníci:

- P. Jos. *Bergmann* za kapl. do Karlových Varů;
P. Adolf *Matoušek* za kapl. do Králova Chlumu;
P. Vilém *Danz* za kapl. do Tachova;
P. Václav *Černý* za kapl. do Unhoště.

Uprázdňené místo:

Místo *kanovníka* metrop. kapitoly a něm. ka-
zatele u sv. Víta, od 4. října.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Souček*, katech. na c. k. real. gymn.
v Chrudimi, dne 4. října (nar. v Studenci
27. pros. 1838, vysvéc. 25. červc. 1865);
P. Severin Mart. *Koukol*, guardian kláš. ka-
puc. v Chrudimi, 3. října (nar. v Bernar-
tícih 6. října 1806, vysv. 23. led. 1826).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Veselý*, Lomnický koop. a
p. Jan *Macek*, Velišský kaplan, synodaliemi.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vinc. *Mlejnek*, kaplan v Jičíně, za faráře
v Železnici;
p. Ant. *Kupka*, admin., za faráře v Teleci;
p. Ant. *Pičman* (dioc. Bud.) za faráře ve
Velké Jeřici;
p. Ant. *Valenta* za admin. v Nov. Dvořích;
p. Frant. *Bečiška* za admin. ve Květné;
p. Frant. *Krása* za admin. v Trstěnici;
p. Josef *Brož*, neom., za kaplana v Č. Heř-
manicích;
p. Josef *Vlček*, kapl. v Skutči, za kapl. v Luži;
p. Felix *Bárta*, neom., za II. kapl. v Žlebicích;
p. Jos. *Kučera*, kapl. Žlebský, za zat. kate-
chetu na obč. šk. v Poděbradech.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Turner*, dr. a prof. theol., kons. rada

atd., jmenován rektorem bisk. klerik. se-
mináře v Budějovicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vojt. *Thaller*, kapl. v Kájově, za faráře
ve Vitěšovicích;
p. Vác. *Šimánko*, katech. ve Vodňanech, za
česk. kazatele u sv. Anny v Budějovicích;
p. Alois *Klecán*, kapl. v Plasích (arcid. Praž-
ské), za katech. na obč. škole v Klatovech.

Na stálý odpočinek vstoupili:

- p. Jan *Mayer*, děkan v Ném. Rychnově, kdež
p. Em. *Kögler* stal se administr.,
p. Jan *Vodička*, farář v Paračově, kdež
p. Fr. *Fleischhans* stal se administr., a
p. Jos. *Vaňaus*, farář v Sudoměřicích, kdež
p. Jos. *Roždál* stal se administr.;
p. Ant. *Kotal*, neom. za proz. kapl. v Štěkně;
p. Mat. *Vaňous*, kapl. z Sudoměřic do Bechyně.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef *Stanka*, farář dolanský na odpočinku
v Kadani, obdržel collare canonic.;
p. Jan *Reich*, dr., farář v Blatně, jmenován
tajemníkem b. vikar. mosteckého, a
p. Emanuel *Košatecký*, farář v Bezdědici, ta-
jemníkem b. vikariatu doksanského;
p. Josef *Fischer*, kapl. v Rychnově (libereck.
vik.) stal se zámeckým dvorním kaplanem
na Sichrově;
p. Josef *Kopecký*, zámecký kaplan v Mlýnci
(Linz), zámeckým kaplanem ve Vršovicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Václav *Beckert*, farář v Bořejově, za fa-
ráře v Holanech;
p. Eduard *Milde*, kapl. v Hořejším Litvínově,
za administ. v Klínech;
p. Josef *Seliger*, koop. v České Lípě, za
admin. v Bořejově;
p. Berthold *Endler*, admin. v Josefthalu, za
kapl. v Blottendorfu.

Uprázdňená místa:

Bořejov, fara patr. hrab. Albrechta Kounice,
Klín, fara patr. náboženské matice, do 6.
listopadu.

Oprava. V čísle 28. t. listu v řeči jubi-
lejní na str. 433 v 1. sloupci vypuštěno „s“.
Čti: popletli Stvořiteleš výtvořem. V 2. sloupci
téže strany má státi v polovici 7. a nikoli
4. století. Na str. 434, sloupec 1. po slovech
„za tím účelem jsme se shromáždili“ vypuště-
na věta „abychom důstojně zahájili 900letou
památku založení Pražského biskupství.“ Na
str. 436 v 2. slp. místo „odpustka“ čti: „od-
pustků.“

Milodár. Na dostavení metrop. chrámu
sv. Víta: vp. Jan Marek, kooper. v Litni 3
zl. a na pohorelé v Černíkově 2 zl.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 798—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přísl. XIV. 24.)

Reč Jeho Eminence,

nejdůst. p. kardinála arcibiskupa při ukončení 900-
leté památky založení biskupství Pražského v chrá-
mě sv. Vítském dne 5. října 1873.

„Požehnejž tobě Hospodin ze Sionu
a spatřuj dobro Jerusalema po všechny
dny života svého.“ Žalm 127, 5.

Bohumilý život rodinný líčí sv.
pěvec v žalmu 127., vychvaluje blaho-
byt, jakého nabývá se pilnou prací ru-
kou a spořádanou domácností, který
rozmnožuje zbožná, příčinlivá choť a
oslazuje řada pokojných skromných dí-
tek; velebí požehnání, které zaručeno
jest rodině zbožné v přítomnosti i pro
pokolení budoucí a v pevné důvěře v
Boha projevuje blahopřání: „Požehnejž
tobě Hospodin ze Sionu a spatřuj do-
bro Jerusalema po všechny dny života
svého.“

Jaký jest význam tohoto dobroře-
čení?

Nejvyšší místo pahrbkovitého mě-
sta Jerusalema byl vrch Sion, na němž
král David zbudoval hrad svůj, odkudž
on a nástupcové jeho řídili a spravo-
vali vyvolený lid Boží. Na jižních vý-
běžcích hory Sionu rovněž vypíná se
mírné návrší Moria zvané, na němž
Šalomoun jedinému pravému Bohu vla-
stní chrám vystavěl. Věrnému synu ú-
mluvy staré nemohlo zajisté nic větší-
ho požehnání přinášeti, než bydleti na
blízku Sionu, požívati bezpečné ochra-

ny moci královské a zároveň nedaleko
onoho chrámu dlíti, v němž hlásala se
víra v jediného Pána nebes i země,
jakož i způsob a prostředky, s Ním se
smířiti a Jemu sloužiti; v kterém den-
ně a každou hodinu konala se povzná-
šející bohoslužba a nesčíslné upomínky
velikosti, moci a lásky Hospodinovy se
slavily. Nic lepšího nemohlo se přát
zbožnému služebníku úmluvy staré, než
aby po všechny dny života svého viděl
blaho Jerusalema, pojištěnou moc své-
ho krále na Sionu a všechny ty statky
duchovní, jež v míře nadbytné podávaly
se jemu v chrámě blíže Sionu ležícím.
Ten jest smysl blahopřání onoho v zá-
koně starém.

Avšak jest ještě jiný hrad na Si-
onu, než onen vystavěný od Davida,
jiný chrám, než onen Šalamounův, jiný
Jerusalem, než který obkličuje návrší
Sionské a Moria; jest ještě jiná úmlu-
va zákona a předobrazení, jest úmluva
lásky a vyplnění — *úmluva nová*. Si-
on, Moria a Jerusalem úmluvy nové,
to jest viditelná *církev katolická*. Sion,
Moria a Jerusalem byly viditelným před-
obrazením onoho ústavu spásy, jež za-
ložil božský náš Spasitel a Vykupitel,
když viditelným způsobem na zemi dlel
v lidské podobě, v němž dále žije a
působí až na konec světa, skrze který
nám všem milost a pravda se nabízí.

A poněvadž dnešním dnem ukon-

čujeme slavnostní dobu, v níž radostně a vděčně vzpomínali jsme, že země naše již před staletími přijata byla do niv Jerusalema nového a že zřízením vlastního okršku církevního již před devíti sty roků obdrželi jsme pevný Sion, jasnou Moria, tu dle domnění mého sluší se, abychom k sobě vztahovali žehnající výrok žalmu 127., abychom obrátili zrak svůj k dobru Jerusalema, duchovnímu onomu dobru, jehož nalezení můžeme v církvi; pozorujeme dobro to, abychom vždy více jeho si vážili, je milovali, jeho nikdy nezapomínali, nýbrž abychom viděli je a jeho užívali po všecky dny života svého.

I. Velice chválí se město, v němž *místa jest k obývání pro mnohé*, v němž blaženým se cítí domácí i cizí, chudý i bohatý. V Jerusalemě úmluvy nové, v církvi katolické — jest *domov a místo pro všechny*, kteří k ní náležeti chtějí, ona zve k sobě všechny, neboť pravil božský zakladatel její: „*Idouce učte všechny národy*“; a apoštolové jeho proputovali starý svět a kde sami neučili, tam spěchali jich nástupcové; kdekoli později odkryta byla jaká země, tam brzy přišli vyslancové Kristovi, tak že sotva již jest ostrov, který by neznal ještě jména Ježíš, a v zemích dávno obrácených bez počtu nalezá se spolků, v nichž sbírají semilodary bohatých i haléře nejchudších, aby mohli vysílání bytí věrovestcové do zemí nových a nevěřící na víru byli obráceni. Církev podává darů a pokladů svých stejně chudému i bohatci, všem národům, všem zemím, ona není církví národní, která by přednost dávala jednomu kmenu, druhým pak opovrhovala a jej pronásledovala; ve všech jazycích hlásá radostnou zvěst vykoupení, zákon lásky všechny zahrnující; ona ve svém lůně spojuje všechny národy; Jerusalema úmluvy nové — *církev pravým jest městem světovým*, pro všechna pokolení a časy. Náležeti tomu-

to městu světovému veliké zajisté jest dobro!

II. Prostírá-li se město na blízku řeky, aneb leží-li, jako starožitné naše město královské, na obou březích veletoku, jsou *mosty* výhodou drahocennou. Církví katolickou postaven jest nám též most, který však nevede na druhý břeh pozemský, nýbrž na onen svět, do života věčného, nebeského.

Člověk nepředpojatě myslící poznává, že obdařen jest sebevědomím a svobodnou vůlí, povznešen nad přírodu řízenou zákony nutnosti, nahlíží však, že není poslední příčinou svého bytí, nýbrž že závislý jest na bytosti vyšší; on má touhu zalíbiti se této a ničemu více nevzpírá se nitro jeho, než myšlenice, postavit se na odpor Nejvyššímu, Neviditelnému — myšlenice zničení bytí aneb pomínouti; on tuší další své trvání, život za hrobem, avšak nemůže viděti ho a neví, jak by ho dosáhl. Kdo zjevuje druhý břeh a kdo postavil most k němu? *Druhá osoba božská* sama stala se mostem vzavší na se úřad prostředníka. S všemocí a láskou navštívil Syn Boží odcizené, v lůně panny stal se rovným nám všem, vyjma hřích. On vzal na se břímě a vinu, která tíží člověčenstvo, tím že nevinnen jsa dobrovolnou přinesl oběť nejhlubšího poslušnosti a naproti staré vině Adamově postavil zásluhy převažující. On jest ten most do říše milosti a nesmrtelnosti, jakož sám praví: „*Já jsem cesta, pravda a život a nikdo nemůže přijíti k Otci leč skrze mne*.“ Na tento most, toto veliké dobro, máme patřiti okem víry s pokornou poddaností přijímající nauky, které Kristus a Jeho apoštolové hlásali a jež církev Jeho zachovává. Vstupovati máme na tento most pokorně poznávající a litující svých chyb a hříchů a kající se snášející kříž, jehož zasloužili jsme vinou svou, aneb který Bůh klade na nás. Ochoťně máme na mostě, jenž

vede k spasení, zaplatiti clo, které žádá na nás Bůh; pak si všímáme, pak užíváme velikého dobra tohoto.

III. Obyvatelé města jsou spokojeni, jest jim dobře a blaze, jestliže *potravin* všeho druhu v nejhojnější míře a za levné ceny dostati lze. Jaké jsou potraviny, které v městě Sionském úmluvy nové v nejhojnější míře a za nejlevnější cenu se podávají? V čem záleží životní pokrm ducha, co jest pravý vlastní život duše? Při smrti těla odděluje se neviditelná duše od viditelné schránky; odděl-li se však duše od Boha, jest to duchovní smrt; ona určena jest sloužiti prazdroji lásky, s Ním již zde na zemi spojena býti, na Něj patřiti na věky; oddá-li se však hříchu, t. j. postaví-li se Bohu na odpor, již odloučila se, ač nesmrtelná jest, od svého cíle a odloučena od tohoto ztrácí zalíbení Boží, lásku a milost, jest neschopna Boha milovati, ona jest již jako mrtva. Smrti této propadlo celé člověčenstvo — poněvadž tvoří celek úzce spojený — smrtelnou vinou Adamovou a bylo by navždy ztraceno, poněvadž se odloučilo, kdyby věčný Syn věčného Otce nebyl se slitoval a svým vykupitelským dílem nebyl se stal zdrojem a pokrmem života a ztracené milosti a pravdy nám nebyl opět dobyl. A co získal a čeho dobyl, zanechal člověčenstvu ve své viditelné církvi; ona jest, jež chová a udílí milosti díla vykoupění, ona jest městem Božím, v němž nepodává se pokrm a nápoj tělu pomíjejícímu, nýbrž životní pokrm duši měrou nejhojnější. V plné moci a z rozkazu Ježíše Krista udílí církev skrze zevnější, viditelná znamení neviditelnou milost smíření, osvěcení a síly — spojuje odloučené od Boha s Ním ve dnech života časného i pro blaženou věčnost.

V nádvoří starého chrámu Sionského přinášely se oběti co znamení smíření; v chrámě úmluvy nové přiná-

ší se nekrvavá oběť smíření, obnova krvavé oběti na kříži. Sedmiramenný svícen stál ve svatyni co předobrazení sedmera pramenů milosti a života; chleby byly vystaveny na odiv určené za oběť pokojnou a v arše úmluvy chována byla manna co upomínka zázračného nasycení na poušti. V chrámě úmluvy nové podává se pokrm, který Spasitel u večer před svým odchodem dal apoštolům, pokrm, kterým jest On sám, chleb nadpřirozený, plnost milosti, rukojemství života věčného. Všecky tyto prameny života podávají se stejně chudému jako bohatému; nežádá se jiná cena, leč víra, poznání a vyznání viny, leč pokání a láska k Bohu a pravdě, žádná jiná cena, leč odvrácení se od věcí pomíjejících a obrácení se k Nepomíjejícímu, nic, než dětinné přijetí daru Božího.

V Kristu shromáždění! Jsou mnozí, kteří k městu Božímu náležejí a duchovních pramenů života, kterých církev podává, vysoce si váží, často je přijímají, jich dobře užívají a tím duchovní život pro čas vezdejší i pro věčnost nasycují a pojišťují. Mnozí zajiště v těchto posledních nedělích, v tomto čase plném milosti, užili sv. svátostí k svému spasení; mnozí suad opět přijali prameny milosti, které po delší čas jich vzdáleny zůstaly. Avšak bohužel jsou také tací, kteří jen o tělesné, pomíjející pokrmy se starají a pečují, kteří pro rozkoš a radost z časných statků veškerou duševní potřebu, veškerou touhu po duchovním pokrmu ztrácejí, kteří dle těla sebe a svoje šatí, živí a pěstují, duši však svou a dítek a přináležejících svých odvracejí od nadpřirozeného pokrmu, tím ale sebe a svoje zde v duchovních chladnost, bídu a chudobu a pro onen svět ve věčnou žízeň a hlad, ve věčnou smrt uvádějí. Ó kéž není nikdo takový mezi námi!

IV. Za čest a štěstí kladou si to měšťané, jestliže v rodném městě svém

mají *drahocenné sbírky užitečných a učených spisů a knih*. V městě však Božím, v církvi Ježíše Krista *jedna kniha* se chová a každému otvírá, pro každého se překládá, vysvětluje a objasňuje, nejstarší kniha, kterou člověčenstvo zná, psaná vedením a vnuknutím Božím, *Písmo svaté*. Toto obsahuje nejstarší svědectví dějin, nejstarší příkázání, nejmodřejší rady, nejbohatší zkušenosti, vůli Boží a zákon. Ono učí nás znáti Boha samého co otce a vůdce, vychovatele a soudce, a ještě více, ono poučuje nás o velikém ději vykoupení, jeho zvěstování a vyplnění, o poslání Spasitele, Jeho životě, Jeho příkázání a radách, Jeho smrti obětní, Jeho lásce a zaslíbení. Ono obsahuje mnohé, co Ježíš Kristus a apoštolové v Jeho jmeně a z rozkazu Jeho učili a konali. Čemu sice učeno, co ale napsáno nebylo, to zachováno bylo *ústním podáním*, hlásáno a zaznamenáno od sv. otců a učitelů církevních a skrze neomylný úřad učitelský církve vyučující beze změny dochováno. Božské učení Ježíše Krista, které církev k věření předkládá, jest pokladem vědy, jehož plnost moudrosti a užitečnosti ničím překonána býti nemůže; a na tomto pevném základě stojíce bez počtu knih sepsali věrní, zbožní a učení sluhové církve, kteří znali srdce, potřeby a dějiny člověka. Odtud může každý, kdo po pravé moudrosti a etnosti touží, čerpati rozřešení nejdůležitějších záhad, nejlepší poučení, nejdůležitější rady. Než bohužel jsou mnozí, kteří raději po každé jiné vědě touží, než po oné, které učí církev, kteří odvracejí se od každé rady a myšlenky jen proto, že od církve pochází, kteří sebe a své raději s každou rozkoší a lstí světa seznamují, než s tím, čemu učí církev, aby pravdu, pokoj, čistotu a mír upevnila. Bohužel jsou mnozí, kteří den za ztracený považují, v němž neproskoumali denních listů, než ale jednou

jediné slabiky slova Božího poslechnou neb přečtou, nechávají minouti nejen dny a neděle, nýbrž měsíce a leta. Jak může ten, kdo slova církve — tohoto velikého dobra duševního — nedbá, dosíci zde pravdy, víry a na onom světě spojení s Bohem?

V. Světovým stává se město, kvetou-li v něm *umění*; obyvatelé hrdí bývají na svůj majetek a ze všech dílů světa putují cestující do města umění, aby viděli a se učili.

I jest to zajisté velkolepý dar od Boha člověku daný, vyjádřiti, co myslí, ví a cítí, slovem a tonem, stavbou a sloupem, písmem i barvou. Člověku jest dáno, že myšlenku neviditelnou může vyjádřiti, povědět, zachovati, tak že spolučlověk jí rozumí, ji cítí a že tato po všecku budoucnost nezapomenutelnou zůstává. Kde však více váží si umění všeho druhu, kde se více toto pěstuje a rozvíjí, než v ústavu spásy od Boha založeném, v zákoně starém i novém? Zbožný obyvatel neda-leko Sionu po všecky dny života svého mohl patřiti na chrám nebetyčný, zdobený dřívím cedrovým, zlatem a drahokamy; ucho jeho naslouchati mohlo v chrámě zbožným hymnům, žalmům a zpěvům patriarchův a proroků, provázeným zvuky trub a harf, obsahujícím bohatství myšlenek a vzlet citů, jemuž sám nevěrec diviti se musí. Ač byla chudá a pronásledována církev úmluvy nové v prvních stoletích, přece zachovaly se nám z oné doby mnohonásobné poklady svaté výmluvnosti a objevené hrobky a katakomby chovají v sobě malby, které ukazují nám, že nejen zlato a chvála, nýbrž víra smysl umělecký povzbuzuje. Sotva že svobodně mohla rozvinouti církev působení své, rozvinulo se s ní umění. Nejprve vidíme, ana památka v Pánu zesnulých dlátem sochařovým významně zachovává se v kameni a kovu a brzy vztyčovalo umění stavitelské domy Pá-

ně, které sice objemem a výškou nerovnajší se oněm budovám, jež navěšili pohané rukama otroků, za to ale duchem a vkusem díla pohanská převyšují. Sotva minul boj mezi pohanstvím a křesťanstvím a sotva upevnil se pravou věrou pokoj a mrav, ihned umělecká díla pohanstva, jež surovost pobořila, se vyhledávala, oceňovala a užívala, a i umění malířské téměř již zapomenuté se pěstovalo; čarou a barvou vyjádřoval malíř city lásky a úcty, jež choval k Bohu a jeho sluhům, k přátelům svým a dobrodincům. Kdekoli vládla církev mnohými prostředky, věnovala je umění svými dómy nebetyčnými, nejkrásnějšími malbami a sochami.

Avšak krásnější ještě obrazy a zvuky, než ruka a ústa člověka mohou vydati, ukazuje nám církev, obrazy a zvuky, které neblednou, se nerozpadají a nezanikají, jež živě na mysli tanou co podobenství Boží, vůli a myšlenku Boží, Jeho krásu a lásku zde potvrzují a na onom světě věčně se skví. Jsou to *svatí*, kteří jsou nám odleskem věčného světla, které církev ze všech časů, zemí a stavů představuje, mluvíc k nám všem: „co mohl ten a onen, můžeš i ty.“ Ó kéž bychom všickni, kteří na křtu přijali jsme jméno některého svatého, denně patřili na díla a ctnosti, na oběti a sebezapírání svatých, na odměnu, kterou přijali v onom nebeském Sionu, kde již není utrpení, ani bolesti, ani smrti, ani rozloučení! Kéž bychom patřili na tyto živé pomníky a statky po všechny dny života svého.

VI. Jednoho slova užívá se za nové doby často a zvláště vyslovují je ti, kdož čítají se k mužům pokroku a osvěty, — ono zní: *sdružování se* (associace). Rád připouštím, že člověk sám o sobě ničeho znamenitého nevykoná a jen tehdaž úspěchu dosáhne, když spolubratřím svým rukou podá a spojenými silami cíle svého se domá-

há. Proto také, jestliže o zemi, o městu nějakém má se pronést úsudek, obyčejně se tážeme, jaké spolky se tam nalezají, zdali v platnosti jest tam dobré, svobodné právo sdružování se. Opakuji: spolky neobyčejně mnoho vykonávají. Nejstarší však a nejdůležitější a nejpůsobivější spolky jsou ony, jimž učí město Boží, křesťanství, a jež toto zakládá.

Zjevení křesťanské učí nás spolků, který od věků a na věky trvá: Otec jest od věčnosti a zplodil Syna od věčnosti a Duch sv. vychází od Otce i od Syna — nejsvětější Trojice; jeden Bůh ve třech osobách byl od prvopočátku, jest všude a trvá navždy a vše, co jest, skrze tento spolek jest, a nikoli snad zjevem, výronem a vývojem božství, vše, co jest, jest dílem svobodné moci a lásky Boží, z ničeho stvořeno, a stvoření samo jako odlesk hlásá Boha trojjediného.

Bůh stvořil nebe a zemi; na nebi pouhého ducha bez těla a nikoli jednoho, nýbrž spolky svobodných duchů, které jmenujeme devatero kůř andělských a spolkovým zákonem těchto jest uznání Stvořitele, pokora a poslušnost.

Bůh stvořil viditelný svět, spolek nepřehledně veliký. Všecky hvězdy a soustavy světové pohybují se dle jednoho a téhož zákona, přitahují se, kolují však v dráhách sobě vytknutých, v pohyb uvedené rázem, kterým udeřila je na počátku ruka Všemohoucího. Nezměnitelné jsou zákony, dle nichž tělesa přírodní se přitahují a odpuzují, rostou a ubývají; příroda jest spolek řízený zákony nutnosti, neboť není svobodna.

Bůh stvořil člověka; i tento jest spolek, on jest korunou a vrcholem stvoření, v něm spojen jest svobodný duch s přírodou nevolnou v jedné osobě; skrze člověka stává se působení ducha viditelným v přírodě s ním spo-

jené a jemu sloužící a naproti tomu příroda opět v člověku jest oslavena. Jak velkolepý to spolek! I jemu již v ráji dán byl zákon, nikoli však nutný — zákon, který svobodně mohl zachovati aneb přestoupiti. A ještě jeden spolek založil Pán v ráji, spolek manželství, aby prvního zákona společně bylo šetřeno, aneb prostředek spásy se nalezl v pokoleních budoucích.

Když páska poslušnosti, lásky a milosti prvním hříchem byla přetržena a první lidé v den hříchu smrti zemřítí měli, uzavřel Všeslitovník nový spolek, poslati Syna, Vykupitele. Úmluvu učinil Hospodin s patriarchy, s národem vyvoleným, úmluvu zákona, předobrazení a prorocství. V plnosti času přišel Onen, který sám byl spolkem nejzázračnějším, Bůh a člověk v jedné osobě. Skrže Něj vykoupeno bylo člověčenstvo, s Bohem smířeno, spojení kleslých s Bohem možným učiněno. Aby všickni účastnými se stali díla vykoupění, založil spolek viditelné církve, v níž pravda nezkalená se udržuje a milost udílí, onen spolek, který jedno má učení, jedny svátosti, jednu neviditelnou a jednu viditelnou hlavu.

Jako církev jest spolek Bohem založený, právě tak vyrůstají z ní neščíslné spolky k Bohu vedoucí: přede vším manželství svátostné a rodina Bohem posvěcená, základ veškerého života občanského a národního; pročť také ti, kteří na Boha zapomínají a domnívají se, že bez Boha může obstáti právo a pořádek, obyčejně dílo své začínají tím, že snaží se zbaviti manželství důstojnosti svátostné a svazky rodinné zviklati.

Není vznešeného, užitečného snažení v lidské společnosti, pro které by též církev spolků nezakládala.

Pro ty, kteří zalíbili se chtějí Bohu nejen zachováváním Jeho přikázání, nýbrž i plněním rad evangelických, zakládá spolky klášterní, zavazu-

je je k vyšší dokonalosti a zaměstnává je vzděláváním půdy, pěstováním vědy, vyučováním a vychováváním mládeže, obstaráváním chudých a nemocných. Nejen silného muže zve církev ke spolkům, aby v otcovské moudrosti a lásce působil pro svět současný, i pro slabší, avšak jemné a zbožné pokolení ženské zakládá spolky, aby s láskou mateřskou ošetřovány a vyučovány byly útlé dívky, trpící byli sílení, hluboko kleslí pozdvižení. Proto také ti, kteří nemohou snést myšlenky o Bohu a věčnosti, horlivě snaží se vytisknouti kněze se stolice učitelské, ze školy, z veřejného života, aby nebyli národové ve víře sjednocováni a sílení, věda posvěcována, mládež v čistotě a poddanosti utvrzována, aby ve veřejném životě nebylo řeči o jiné moci, než o všemoci státu; — ti, kteří o Bohu, věčnosti a odplatě ničeho věděti nechťejí, netrpí ani nejskromnějších sester řeholních ve škole, aby žádná dívka v kázni a pořádku, žádná žena v zbožnosti aneb tak zvané „přepjatosti“ nevyrostla, — netrpí jich ani u lože nemocného, aby žádný osvícenec znepokojován nebyl upomenutím na soud, nebe a peklo, — ani ve vězení, aby žádný zločinec neutrpěl toho pokoření, býti pod vedením ženy.

Nejen duchovní a řeholní spolky zakládá církev, ona zve též laiky, muže i ženy k jednotám užitečným a dobročinným; tu nalezá se spolek pro hudbu církevní; tam pro cizí, samým sobě zůstavené tovaryše bez domova; pro obrácení bludařů; pro bezpečnost v nebezpečí postavených a kleslých; pro umění křesťanské; pro ozdobu chrámů a rouch posvátných. Samu nynější slavnost naší jubilejní, zdali mohli bychom slaviti ji v tomto starém, cti-hodném domě Božím, zdaž byl by tento očištěn a obnoven beze spolku, v němž bohatí i chudí, umělci i dělníci, přátelé i znalcové umění závodí ve-

spolek, aby uměním Boha oslavili? Byl by pořádek zde při bohoslužbě, kdyby spolek s velkým osobním nepohodlím a obětavostí ho udržovati nechtěl?

Byl-li by však nějaký spolek mezi lidmi možný, zabezpečený a upevněný bez Boha, bez vážnosti před Jeho zákony, bez příkázání: nepokradeš, nezabiješ, nepromluvíš křivého svědectví, milovati budeš bližního svého jako sebe samého, vážit si ho jako obrazu Božího, — může-li spolek nějaký bez tohoto základu prospívati? Velikým dobrem a bohatým zdrojem blahobytu jsou spolky, avšak v Bohu a Jeho církvi.

VII. Co prospějí říši nejkrásnější krajiny a nejúrodnější nivy, hrozí-li jí nebezpečí války od nepřítele vnějšího? Co prospějí říši všechny poklady, nevládne-li udatnou mocí válečnou, by se brániti mohla? Co prospějí městu nejkrásnější obydlí, mosty, obilní sýpky, sbírky a památky umělecké i spolky, hrozí-li vzpoura vše zničení, není-li branné moci aneb věrné obrany městské, která by mocí potlačila nepokoj? Jak může občan pokojný své poctivé zaměstnání, své počestné řemeslo provozovati, nebdí-li a není-li připraven zmužilý a obratný sbor hasičský, aby zamezil neštěstí nepředvídané? Válečná moc, sbory měšťanské a hasičské veliké jsou dobro říše, města.

Věrní synové zákona starého v míru a pokoji žili pod ochranou krále na Sionu, ohrazení zdmi Jerusalema. A kdo jsou bojovníci a obhájcové v městě Božím, v Jerusalemě úmluvy nové, v církvi? — Především biskupové a kněží. A jaké jsou jich zbraně? Dle slov sv. Pavla meč břitký na dvě strany: slovo Boží. Kněží a biskupové jsou povolání, připraveni a posvěceni, aby toto hlásali záhy i pozdě, mladým i starým, vhod i nevhod, co strážci na Sionu, kteří bez ustání volají, učí, na-

pomínají a kárají. Jiné jich zbraně jsou příkladný, bezúhonný život, trpělivost nepřekonatelná, láska nevyčerpatelná a obětovnost.

Nejsou však biskupové a kněží jediní, kteří bojujati a zápasiti mají pro Boha, pro pravdu a mrav. Kdokoli od Boha na svícen jest postaven stavem a jmenem, vědomostmi a nadáním, vyznávej pokorně svou víru a bojuj svým příkladem pro čest Boží, pro pravdu a právo. —

Kdokoli od Boha obdařen jest mocí a bohatstvím, penězi a statky, buď pamětliv, že veškerá moc vychází od Boha a užívati se jí má dle vůle a zákona Božího. — Bojovníkem, hradbou domu Božího budiž každý otec rodiny, vyučuje děti své bázni Boží, čistotě, pilnosti, skromnosti, chrání je od pohoršení a hluku světa a vychovává je co věřící a věrné křesťany nejen pro dům a živnost svou, nýbrž pro blaženost na nebesích. — Strážcem, bojovníkem a obráncem budiž každý učitel, jemuž rodičové děti své svěřují, tím že obohativ sebe všemi vědomostmi a zběhlostí dítkám zároveň vštěpuje, že důležitější než všechny vědomosti a zběhlost jest pravá víra a život křesťanský, jímž každý více bývá povznešen, než učencostí, vážností, penězi a úřadem. — Důležitou bojovnicí jest každá matka křesťanská, která útlý zárodek víry a lásky k Bohu vštěpuje v srdcemalických, která choti, jakož i synům a dcerám dům otcovský činí pramenem nejsladších radostí, která spolek rodiny v chrám zbožnosti přetvořuje, v předsíň církve, cestu do nebes. — Bojovníky jsou mladí křesťané, byť pouhým mlčením a růměncem odpuzovali od sebe a zahanbovali nestydatého. — Bojovníkem jest každý sluha, každá služka, jež věrností, pilností a skromností převyšuje ony, kteří jen pro mzdu slouží, jen sebe

samé a svět v ústech a na zřeteli mají; vítěznými bojovníky jsou tito, jestli sám pán jejich na Boha zapominající říci musí: nejlépe ze všech slouží mně dobrý křesťan, zbožná služka, a jestli konečně vyznati musí: bázeň Boží přece veliké jest dobro, ano jestli i ku křesťanství přilne. — Bojovníkem jest každé zbožné dítě, které nejsou sobě toho ani vědomo láskou svou rodiče z víru světa v lůno domácnosti vábí, které rodiče více oblažuje, než veškeren lesk, zisk a rozkoš pozemská, které za rodiče se modlí modlitbu nebesa pronikající, modlitbu nevinných a maličkých. — Bojovníky, vojíny a strážci jsou nám andělé, jichž ochraně svěřil nás Hospodin, svatí v nebi, kteří jsou nám světlem a za nás se přimlouvají. — Udatné vojsko, věrný voják bezpečným jest rukojemstvím; zmužilý, věřící bojovník veliké jest dobro. —

Devítistoleť slavnost chýlí se ku konci, my nacházíme se na práhu století desátého. Co může přát sobě vrchní pastýř, co musí býti nejvroucnější žádostí srdce mého pastýřského? Nic jiného, než aby Hospodin žehnal stádcí mému ze Sionu, aby vidělo dobro Jerusalema po všecky dny života svého.

Otec lásky a pravdy nechť odvrátí milostí svou předchozí srdce všech zemi naší přináležících od vnaď a šalby světa a k sobě je přivine, aby po ničem více netoužili, než státi se dětmi Jeho a jimi na věky zůstat.

Blaho a radost nechť zavítá do obydlí vašich; avšak nechť obydlena jsou věřícími, věrnými křesťany; nechť navrátí se všickni církvi odcizení v svatyni Sionskou, aby brzy byl *jeden* pastýř a *jedno* stádo.

Přeji vám všem blahobytu poctivě nabytého a obchodu čilého; avšak nikdo nezapomínej vstupovati na most, kterým stal se sám Ježíš

Kristus svou zásluhou a obětí, — nikdo nezapomínej následovati Ježíše přemáháním sebe a sebezapíráním zde na zemi, aby na onom světě s Ním byl oslaven.

Dalek budiž vás hlad a bída, těžké a smutné časy; avšak rozmnožuj se ve vás touha po duchovních zdrojích života, po spojení s Bohem skrze prameny milosti církvi svěřené.

Věda a učenost budiž důkladnější a obecněji pěstována; avšak nechť více ještě ctí se a horlivěji pěstuje věda spásy, vůle Boží, věda, jež vede k patření na Boha.

Umění, jež povznáší člověka nad obyčejnost a jej ušlechťuje; nechť pěstuje a zavádí se ve všecka odvětví života; přede vším ale umění křesťanské, které k účtě Boží slouží a modlitbou se stává; a výše než umělecká díla člověka mají ctíti se díla, jež vytvořilo spoluúčinkování božského Mistra a člověka výborně spolupůsobícího, jsou to svatí, kteří světlem jsou nám a očekávají nás v lesku věčného oslavení.

Nechť rozkvetou spolky nesčíslné, avšak v pravdě, poctivosti a lásce bratrské, takové, jež nebojují proti učení o Bohu trojjediném a Jeho lásce k člověku, které nevzdalují od Boha, nýbrž ulehčují spojení s Bohem skrze církve.

Pokoj budiž zemi naší a všem šlechetným snahám; udatní a obratní obhájcové nechť nikdy nescházejí vlasti; avšak každý budiž hotov bojovati na roli sobě vykázané za církve a mrav křesťanský; každý chopte se štítu víry a meče ducha, kterýmž jest slovo Boží — —, pak dle slov svatého Jana v tajemném zjevení Beránek na hoře Sionu stojící pozná vás všechny v den odplaty co své a uvede vás v nebeský Sion, kde žádné století již se nečítá, do města věčné odplaty. Amen.

Život lidský.

(Z Lenau-a.)

Nestálost samou vidí hledy moje,
ten život náš je trudné putování
a honba pustá světem bez ustání,
až cestou utratíme síly svoje!

By mohl člověk žítí skonav boje
povstati k bujarému podnikání,
jak druhdy mládec bral se v potýkání,
ve smíchu děl by: „pravá fraška to je!“

Leč nese nás *moc tajná* v klidu, v práci
jak džbán ten roztlučení u studnice,
jehožto obsah náhle v zem se ztrácí:
vyprahlých úst již nenapojí více,
byť sebe delší konal k studni pouti,
na střepy stejně má se rozpadnouti.

Jos. V. Smělý.

Cedry na Libanu.

(Die Lamartina z „Voyage en Orient.“)

Šejk*) z Edeny, poslední to obydlené
vesnice na temeni Libanu, byl újcem mého
tumočnicka p. Mazoyer-a. Byv zetěm o
našem příchodu do Tripolis zpraven, se-
stoupil ctihodný šejk nejstarším synem a
četným služebnictvem provázen s pohoří,
navštívil mne v klášteře františkánském a
nabídl mi laskavě své pohostinství v Ede-
nu. Ves tato jest toliko tři hodiny vzdá-
lena cedrů Salomonových a kdyby sníh
pohoří ještě pokrývající snad příliš neva-
dil, mohli bychom odtud navštívit ony
prastaré stromy, z doby mocného krále po-
cházející, o nichž pověst po celém Libanu
koluje. Přijali jsme jeho nabídnutí a ná-
sledující den byl určen k odjezdu.

V pět hodin ráno byli jsme již na
koní. V čele četné karavany jel edenský
šejk, zajímavý stařec, jehož jemné spůso-
by, nenucená zdvořilost a skvostný oděv
nikterak neprozrazovaly arabského náčel-
níka. Jel na klisně, jejíž zlatohnědá srst
a vlající hříva ji hodnou činily, nésti he-
roa Jerusalemského; syn a nejpřednější
jeho služebníci jeli na krásných hřebcích
několik kroků za ním; po tom my a ko-
nečně celý zadní voj. Před branami Tri-
polskými naskytá se překrásná vyhlídka;
zřítí možno břeh dvěma pahorky uzavřené
řeky; nejkrásnější stromy a oranžové lesy
zastiňují pobřeží; mezi stromovím se pro-

cházejících vábí veřejný letohrádek na svou
terasu, balsamovou vůni dýchající; zde
kouřejí a pijí kávu a dychtivě vdychují v
sebe chladný říční vzduch. Světlym v po-
hoří otvorem spatřiti lze odtud as půl
hodiny od města vzdálené moře, krásné
čtyrhramné od Arabů vystavěné věže a
množství lodí. Jeli jsme dále vzdělanou a
olivami posázenou krajinou; na prvním vr-
chu, který z této roviny vyvstává k Li-
banonu přilehá, uprostřed olivového lesa,
potkalo nás velké množství mužů, žen a
dětí; byli to obyvatelé velké vesnice, která
se dotčeným stromovím táhne a edenskému
šejku náleží; zde trávívá zimu, leto v E-
denu; tito Arabové pozdravili uctivě svého
pána, nabízelí nám občerstvení a někteří
z nich vydali se s námi na cestu, aby nám
vedli telata a ovce a byli nám nápomo-
cnými na příkrých stráních pohoří; tak jsme
jeli čtyry hodiny bez přestání, brzy hlu-
bokým údolím, brzy po hřebemě zcela ho-
lých vrchů; stanuli jsme na břehu řeky,
která s výšin edenských stékajíc polo-
roztáté sněhové hroudy s sebou vlekla.
Šejk poručil pro nás pod skalou oheň roz-
dělati. Posnídali jsme a popřáli oddechu
svým koňům; cesta stávala se čím dále
tím strmější přes holé jako uhlazený mra-
mor hladké skály i těžko si představití,
jak se ti arabští ořové nahoru, zvláště ale
dolů dostanou; čtyři Arabové obklíčili ka-
ždého z našich koňů, podpírali jej rukama
i ramenoma, nicméně svalili se přece ně-
kteří na skálu, na štěstí bez velkého úra-
zu. Po této strašné cestě aneb lépe řečeno
po této skoro kolmé zdi přišli jsme po
dvouhodinném namahavém pochodu na
skalní planinu, odkud spatřiti možno velké
údolí a ves Eden, jenž na nejhořejším
konci leží v říši sněhové; nad Edenem
jest toliko ještě nesmírná skalní pyramida:
poslední to výběžek Libanonu; malá ka-
plíčka v rozvalinách věcí jeho týmě;
bouře a počasí hlodají stále na těchto
skalách a odlučují mohutné balvany, které
daleko až do vsi se kutálejí; vúkolní kra-
jina jest jimi poseta i sám šejkův zámek
na všech stranách jest jimi zatarasen.
Tento zámek jemuž jsme se blížili, jest
zcela arabského slohu; terasy sloužící za
střechu i salon, jsou opatřeny cimbuřím;
k sklenutým vratům přilehají dvě vysoká
z kamene upravená sedadla ano i podno-
že vrat jsou všude arabeskami ozdobeny.
Šejk sestoupil první s koně a očekával nás
před svým domem; jeho nejmladší syn v
rukou drže stříbrnou kaditelnici šířil libou

*) Šejk ar. starší, staršina, náčelník arabského kmene.

vůni před našimi koňmi a jeho bratři lili voňavky na náš vlas i šat; velkolepá hostina očekávala nás v sále, kde celé kmeny na velikém krbu plápolaly; nejhledanější vína Libanská a Cíperská, velké množství pečiva tvořilo tuto hostinu. Naši Arabové byli rovněž na dvore skvěle pohostěni; k večeru projeli jsme okolí vesnice; sníh pokrýval ještě z větší části role. Všude zřeli jsme stopy bohaté úpravy a pilného vzdělávání půdy; nejmenší koutek mezi skalami byl porostlý révou aneb ořešim; neschíslní pramének proudil pod našima nohama; umělé stoky rozdělovaly vodu po území; tato úrodná území stála na balvanových terasách. Vlevo spozorovali jsme pod skalním výběžkem klášter a mnoho vesnic, jednu vedle druhé na všech stranách údolí. Šejk vyslal tři Araby k cedrům, zda-li možno sněhem až k nim prodrati se; tiho vrátili se se zprávou, že přístup naprosto nemožný: v úzkém údolí, jímž se bráti jest, leží prý sněhu 14 stop zvýši. Nicméně chtěl jsem co možná nejblíže k cedrům přistoupiti i prosil jsem šejka, aby mi svého syna a několik jezdců za průvodce dal; ženu i karavanu zanechal jsem v Edenu. Poručil jsem osedlati svého nejlepšího koně; s východem slunce byli jsme na cestě; — tři hodiny trval pochod po poli a přes hřebeny hor; přišli jsme na okraj svatého údolí, hluboké to rokle, kam oko se skal sotva dostihne a jež jest ještě uzavřenější než údolí Hammanské. S výše tohoto údolí tam, kde v stálém stoupání hraničí s ledovci, řítí se krásný vodopád, sto stop zvýši a 200—300 sáhů z šíří; celé údolí ozývá se pádem a hukotem řeky; všude je skála pěnou pokryta. V nejzazším údolí zřítí lze dvě velké vesnice, jichž domy sotva od skal řekou rozdělených rozeznati možno; vrchole topolů a morušů podobají se odtud keři, rákosu neb trávě. Do vesnice Bešierý jede se vysekanými do skal cestami a to tak příkrými, že nelze pochopit, kterak lidé po nich kráčet mohou; často také stane se neštěstí; kámen, s hřebenu na němž stojíme hozený, spadne na střechu některé z okolních vesnic, kamž teprv až za hodinu dorazíme. Nad vodopádem a ledovci rozprostírají se nesmírná ledová pole, která jako mlha brzy v modravé barvě se vlní. As ¼ míle dále vlevo v polokruhovém údolí, utvořeném posledními vrchy Libanu, vidíme široký černý pruh země ve sněhu; to jsou ony proslavené cedry; věnčí jako

diadem čelo pohoří. Pohlížeji na rozvětvená velká i četná údolí, jež se do pohoří vtírají; moře a obloha jest jich obzorem. Pobídneme sněhem brodicí se koně k poklusu, abychom co nejdříve a nejbliže lesa dostihli; než v dáli as 500 neb 600 kroků zapadnou koně do sněhu až po plece. Seznávše, že jsme byli Arabové dobře zpraveni a že naděje se vzdáti musíme ony časové a přírodní ostatky rukou se dotknouti: seskočíme s koně a posadíme se na skálu, abychom je pozorovali. Tyto stromy jsou nejslavnějšími přírodními památníky světa. Náboženství, básnictví i dějiny rovněž je posvětily. Písmo sv. oslazuje je na více místech. Jsou to obyčejní obrazové, jichž tak rádi užívají proroci. Salomo chtěl jich upotřebiti za ozdobu chrámu, který jedinému Bohu zřídil, bezpochyby jen pro jich pověst o nádhěře a svatosti, již tito divové z říše rostlinstva již tehdy se honosili. V pravdě jsou to tito; neboť Ezechiel mluví o cedrech Edenských jakožto nejvyšších a nejkrásnějších na Libanu. Arabové všech sekt chovají k těmto stromům jakousi dědičnou úctu. Připisují jim netoliko vegetativní sílu, která jim věčné žití pojišťuje, nýbrž i duši, již známky moudrosti a pohlídání do budoucnosti projevují podobně jako zvířata pudem a člověk rozumem. Předvídají prý doby časové; pohybují svými mocnými větvemi jako údy, rozpínají klouby aneb stahují je, pozvedají větve své k nebesům aneb je sklánějí k zemi dle toho, má-li sníh padati aneb táti. Jsou to božské bytosti v podobě stromů. Daří se jediné v této částce pohoří Libanonu. Kořeny své pouštějí daleko nad obvodem, kde veškerá vegetace již přestává. Vše to buď v obrazotvornosti východních národů obdiv; snad musela sama věda žasnouti. Počet těchto stromů každým stoletím se menší. Cestující napočítali jich kdysi as ke čtyřiceti, později 17, pak 12. Nyní jest jich ještě sedm, jichž podstata vzbuzuje tušení, že pocházejí z biblické dávnověkosti. Okolo těchto starých svědků minulých století, kteří dějiny světa nejlépe znají, kteří kdyby mluvit mohli, o zmizelých říších, náboženstvích a dávno zaniklých národech přemnoho by nám vyprávěli, kolem těchto stromů stojí ještě lesík žlutějších cedrů, jež skupeninu dvou neb tří set keřů tvořiti se zdály. Každého roku v měsíci červnu navštěvují obyvatelé okolních údolí cedry a zde pak pod jich haluzemi sloužena bývá mše sv. Mno-

ho-li vroucích modliteb vyslechli jste již, vy mohutní velikáni! A kde jest krásnější chrám, kde oltář nebi bližší, kde majestátnější, světlejší svatyně Nejvyššího nežli na výšině Libanu a kmenů cedrových, v stínu jich posvátných ratolestí, které tolik pokolení zastínily a ještě zastíňují, pokolení, jež ač jmeno Páně rozličně vyslovují, přece Jej v jeho díle poznávají a v zjevech přírodních ctějí! J. J.

Pomni na konec!

Rozpomeň se, člověče,
při všem počínání,
že se jednou ukončí
tvé zde přebývání!

Co svět světem, nezůstal
nikdo na té zemi:
každý musel rozloučit
se statky se všemi.

Ať je žebrák nebo pán,
každému čas mine,
neúprosným rozkazem
doba smrti kyne.

A ta doba poslední
nastane i tobě,
kde své oudy uložíš
ve vševládném hrobě.

Co tu vezmeš ze světa
toho bohatého?
Rubáš a kus práchnivý
prkna stlučeného!

Skutky jen, co krásně se
kolem čela vinou,
při pozemském loučení
tobě nezahynou.

A ty skutky šlechetné
kameny jsou drahé,
jež se lesknou v koruně
na věčnosti blahé.

Fr. Doucha.

Podobenství Otce Bonaventury.

36. Král Kosmie.

Kosmie slulo hlavní město veliké říše téhož jména. Nedaleko ležel ostrov Aionie. Avšak mezi obyvateli Kosmie a Aionie takové trvalo nepřátelství, že ačkoli Aionští původně byli kolonií Kosmickou, tito dva národové přece nikdy blíže spolu se

nestýkali aniž sprátelili. Ano, když se stalo, že některý Kosmičan bouří byv zahnán, k ostrovu tomuto přistál, zmocnili se ho ihned a vypověděli jej do *skulnatého* či *hadího údolí*, země jméno své mající odtud, že tu nebyly leč skály, lesy, divá zvěř a hrozné množství hadů všeho druhu. Obyvatelé této nešťastné země živili se pouze divokým a hořkým ovocem, měli jen jeskyně za obydlí, a vedli mezi sebou ještě krutější válku, nežli divoká zvířata a hadi proti nim. Jak děsná ale byla tato země a jak nešťastni byli její obyvatelé, právě tak naproti tomu krásná byla ostatní část ostrova, kde obyvatelé v hojnosti, bohatství, míru, svornosti a radostech všeho druhu žili; a tato část ostrova, jež pásmem nepřestupných hor od druhé oddělena byla, nazývala se *šťastným údolím*, nejen proto, že země ta šťastnou byla, nýbrž i proto, že žádný cizinec nebyl sem vpuštěn, jenž nepřistál k ostrovu s velikými dary Štěstěny a skvělým bohatstvím.

V městě Kosmii panoval zvláštní obyčej či zákon, že v jisté krátké lhůtě sbor starších nového krále volil, starého sesadiv. Zvolen byl nový král z cizincův, aby o zákoně senátu ničeho nevěděl; ba i lidu samému nebyl zákon ten znám. Král nakládal po krátký čas svého panování dle své libosti s lidem a jméním říše. Avšak v době, kdy se toho nejméně nadál, vše mu jest odňato; oči jsou mu zavázány a on naložen na člun, v kterém se doploul jediného přístavu, v němž v Aionii k zemi přiraziti možno bylo. Zde se ho ihned zmocnili, a poznavše dle oděvu že jest Kosmičan, a ostatně zcela chud a všeho prost, poslali jej bez průtahu do údolí hadího, aby tam ostatek života svého bídně ztrávil.

Stalo se jednoho roku, že byl cizinec, jmenem *Eumenes*, za krále vyvolen. Tento byl nejen velmi spravedlivý a ctnostný muž, nýbrž i výtečného ducha a výborné moudrosti. Jsa na trůn dosazen, počal přemýšleti o způsobu, kterak se naň dostal. Jmenovitě bylo mu divno, že nikdy neslyšel nikoho mluviti o předchůdci, že nikoho z jeho pozůstalé rodiny neviděl aniž zvěděl, jakou smrtí sešel, ba ani zdali již zemřel a co se s ním stalo. Ptal se často po tom všem; avšak místo odpovědi slyšel jen samé vychvalování své velikosti a moci. Takovéto pochlebování neupokojovalo ho, a utvrzovalo ho ještě více v důmnce, že za tím nějaké tajemství vězeti musí. Ačkoliv tohoto podezření nemohl se sprostiti, vynaložil přece veškeré síly své na to, aby

říši svou dobře spravoval, spravedlnosti všude průchod zjednal, umění a obchod zvelebil, lid podporoval, by jej dobrým a šťastným učinil. Ve válce, kterou vésti přinucen byl, postavil se vojsku svému v čelo, dobyl slavného vítězství a uzavřel mír jak pro vítěze tak pro přemožené výhodný. Jmeno jeho stalo se slavné, lidu milé a ctěné i v cizozemsku. Avšak veškerá sláva tato nezaslepila ho; byl by jediněmu slovu, jež by mu bylo vyjevilo, co jej nepokojovalo, dal přednost přede všemi chválami, jimiž o něm plýtváno. Hledá-li král upřímně pravdu, jest nemožno, aby ji ne našel. Jeden ze senátorův čili starších, ctnostmi Eumenovými jat jsa, pozoroval jeho rozpačitost a vyjevil mu v soukromé rozmluvě, pod pečeti mlčelivosti, zákon státu. Eumenes jej objal, děkoval mu, a aby nikomu neřekl, že mu tajemství toho byl sdělil, jej taktéž žádal.

Nyní pomýšlel král, pln jsa radosti z takového vyjevení, na to, jak by ho použití měl, aby hadímu údolíušel. Brzo naskytla se k tomu příležitost. Bouří byvši zahánána rozbila se loď s Aionskými na břehách Kosmie. Jak mile tato novina ku dvoru se donesla, řečeno jest ihned králi, že tito Aionští jsou nepřátelé říše, s nimiž co takými nakládáno býti má. Avšak král odpověděl: Nešťastní nemají co nepřátelé státu považováni býti, zasluhující spíše soustrasti a pomoci. Poručil, by byli ku dvoru přivedeni, kdež s nimi vlídně zacházel. Na štěstí pro něho byli mnozí z těchto Aionských právě z nejvznešenějších obyvatelů Aionie. Měl s nimi více soukromých rozmluv, a vyjeviv jim, že jest jeho úmysl předsídliti do jejich země, smluvil se s nimi stran prostředků, jakby poklady, jimiž vládnouti mohl, tajně do Aionie dopravil. Když vše již ujednáno bylo, propustil Aionské, obdařil je stkvělé, a poslal králi Aionskému zlatou diamanty posázenou korunu a druhou skoro stejnou královně matce. Po jejich odchodu pomýšlel král na to, jak by, anižby zanedbal péči o svou říši, co možná nejvíce pokladů si nashromáždil, a poslal každého téhodne loď jimi naplněnou do Aionie.

Mezi tím přiblížil se konec jeho panování, a senát čili sbor starších přišel, aby mu to oznámil. Nepodivil se tomu pranic, jelikož to očekával, a se na to byl připravil; bez reptání dal se odstrojiti, oči si zavázati, na loď dopravit a odveztí. Velmoži Aionští, s nimiž byl tak dobře zacházel, očekávali jej v přístavu. Dove-

dli jej ku dvoru, kde mu poklady jeho jsou navraceny, a kde od té doby požíval neustálé přízně královny, přátelství velmožů a úcty lidu. —

Kdybys se byl na místě Eumenesově nalezal, nebyl bys věda to samé, co on věděl, rovněž tak jednal, jako on? Aj, proč tedy tak nejednáš? Nepozoruješ, že Kosmie není nic jiného, nežli tento svět? že Aionie jest věčnost? hadí údolí peklo? a šťastné údolí nebe? V jistém smyslu jsi ty králem na této zemi; jsi alespoň pánem svého srdce a svých činů. Přemýšlej tedy o způsobu, jakým jsi se na tento svět dostal, o cíli a konci, pro který sem dán jsi, o osudu těch, kteří před tebou zde byli a nikdy více se nevrátí! Co má celé toto tajemství a podobenství znamenati? Víš to dobře. Hleď ještě hlouběji v ně vniknouti, a dej se o tom poučiti. Boj se nešťastné věčnosti; žádej sobě věčné blaženosti! Ziskej sobě přátelství v nebi! Pošli tam veškeré své poklady, co nejvíce jen ctností a dobrých skutků můžeš! Příčin se, bys si zasloužil přízně krále i královny, matky jeho, a když se dostaví smrt, aby tě odstrojila, přijmiž ji s vděčností, protože skrze ni dosáhneš království, které žádného nebude mítí konce!

DOPISY.

Z Vyšehradu 20. října 1873.

(Svěcení rozšířeného hřbitova na Vyšehradě.)

Včera dne 19. t. m. o slavnosti „posvěcení chrámů“ posvěcen byl i nově rozšířený hřbitov Vyšehradský. Posvátný úkon vykonán byl odpůldne vys. důst. p. proboštem Vyšehradským Vác. Štůlcem za přítomnosti celé vd. kapitoly a množství lidu věřícího. Po vykonaném svěcení v. d. p. probošt počal třesoucími se pohnutím slovy mluviti k shromážděným:

„Vykonal jsem vedle služby sv. Církve, čehož sobě právě žádala věrná a upřímná láska křesťanských duší. To pole, na kterém do nedávna rostlo obilí a tráva, učiněno jest polem svatým, polem, kam dobré klásti se má zrno lidských těl, v nichž nesmrtelná obývala duše, zrno, jež v den nejposlednější, při zmrtvých vstání, proměněné v klasy pšeničné a oživené milostí Boha Stvořitele a Posvětitelce, pro zásluhy Syna Božího Vykupitele snešeno a shromážděno býti má v stodole věčného království.

Modlitbou sv. Církve zasvěceno jest toto blahoslavené — bohdež všem nám

blahoslavené — pole. Však podle lidského rozumu a soudu jsou to místa, jsou zde na tomto poli hroby připravené tělům mrtvým, tělům našim — pochována na tomto místě mají býti těla naše. — Ó budež by život náš byl tak upraven, aby když pláčem a slzami, úpěním srdcí milujících a modlitbami bratří a sester věřících provázena budou těla naše a zahrabána do hrobu, mohly duše naše radovati se bezpečnou nadějí radostného vzkříšení a blahoslaveného z hrobů povstání. Budež by život náš byl v této chvíli i pro budoucí časy tak upraven, by na nás vyplněno bylo zaslibení Kristem Ježíšem učiněné, vyplněny byly modlitby církve sv., jimiž dnešního dne toto sv. pole posvěceným jest učiněno. Mám v Bohu naději, že nám všem v paměti zůstane tato hodina nynější. Nejsem neznámým na tomto drahém, staroslavém, posvátném Vyšehradě. Trinácte jest tomu let, co mi z milosti a lásky Páně dáno bylo chodivati na tuto svatopetrskou horu. A mezi radostné úkazy, na které dal Bůh dívatí se očím mým, jest jeden, který mi za to ručí, že jsou vůkol posvátné hory Vyšehradské vždy ještě duše věrné, v nichž láska Kristova zapuštěná má kořeny.

A který jest to úkaz, jenž jest mi tak utěšeným svědectvím? Jestli to zjevná láska k nebožtíkům, která Vás, drazí osadníci Vyšehradští, milé a vzácné činí citelným srdcím katolických kněží. S jakou to pílí hned za svítání letního času a při soumraku spěchávají nohy Vaše k sv. Petru na hřbitov, a jak ty ruce synů a dcer, manželů a manželek nosí od řeky do příkré hory vodu, aby zalily kvítí, nasázené na hrobích milých, drahých nebožtíků.

To jedno již, opakuji, což jsem před chvílkou napověděl, jest mi utěšeným znamením, že ve Vás, věrní osadníci Vyšehradští, zakořeněna jest víra a láska Kristova. Však kdyby ve Vás naděje věčného života nebyla, kdybyste víry neměli, že duše nesmrtelná složila nádobu svou do hrobu, kdyby ve Vás láska nežila, jež nikdy neumírá: však by Vás to nepohánělo kvítím osazovati hroby a to kvítí na hrobech zalívati, aby neuschlo, aby neuvadlo.

Buď Vám za to v tento dnešní den vysloveno uznání a s uznáním, které vděčně pronáším, spojuji prosbu. Ty hroby na starém hřbitově zalíváte vodou, zalíváte slzami: ó zalívejte hroby ty kolikrátkoli

blížití se bude k nim Vaše láska, zalívejte je bohumilými modlitbami, za duše svých milých zemřelých. Sázejte na těch hrobech podle kvítí, jež na ně sázíte, dobrá a svatá předsevzetí, jimiž vždy na novo má se zavázati Bohu trojjedinému věrný syn, věrná dcera, aby dosáhli jeho slitování.

Je-li křesťanským srdcím milo dívatí se na Vás, jak ty hroby zdobíte, andělům a nebešťanům, ba Bohu samému bude milo dívatí se na Vás, když bohumilými a svatými předsevzetími ozdobovati bude láska Vaše ty hroby pomíjitelné. Z toho zrna a z těch sazenic, z těch bohumilých úmyslů a předsevzetí zalívaných modlitbami Vaší lásky, z těch urosté Vám bezpečná naděje radostného a blahoslaveného shledání s milenými zesnulými, po krátké pouti vezdejší.

Z těch sazenic a z těch předsevzetí upletou Vám andělé korunu, pod kterou milo a bezpečno bude Vám stanouti před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abyste odměnu vzali za skutky své dobré a radovali se v životě věčném při blaženém shledání s milenými na věky věkův.

A prvé než odejdeme z tohoto posvátného nového hřbitova, kamž bezpochyby všichni jednou do hrobu složití máme těla svá, pomodleme se duchem skroušeným a láskou upřímnou i za ty duše, jichž těla již tu odpočívají i za ty, jež v brzkou tu odpočívati budou.

Na to vykonána modlitba vroucí za mrtvé a slavnost svěcení tím ukončena.

H.

Z Hradce Králové, 20. října 1873.

(Spolek ceciliánský v bisk. semináři.)

U večer 17. t. m. svolal všechny theology zdejšího ústavu bohosloveckého hlas zvonku do musea 4. roku, kdež s povolením nejdůst. pana generálního vikáře a veled. pp. domácích představených vel. p. Vilem Helvich, kaplan Skutečský, oslovil přítomné důraznou řečí mající za účel získání členů nově založenému spolku ceciliánskému. Řečník vracející se právě z Prahy, kdež přednáškou veledůstojného p. Dr. Witta o reformě hudby církevní úplně získán byl, nemohl sice podati nám stanovy spolku nadřčeného, jelikož tytéž posud potvrzeny nejsou; promluvil však o gener. předsedovi vel. p. Lehnerovi, kooper. v Karlíně, o veled. p. vikáři Kyšperekém A. Buchtelovi pro diecési naši, též o výtečném skladateli Křížkovském pro arcib. Olomúcké, co autoritách úspěch spolku ceciliánského zaručujících, — Jsa

diecesán Kralohradecký obrátil se především na alumný zdejšího ústavu doufaje, že získá mnoho mladých sil vznešenému účelu. Naděje pak nezklamala jej; neboť všichni bohoslovci přistoupili k spolku cecilianskému za předsednictví zdejšího prefekta choru a 8 důvěrníků, po 2 z každého roku. — Jakmile dojdou nás stánovy, započne spolek náš slavnými službami Božími činnost svou, započne ji tím úsilovněji uváživ, jak za neblahých nynějších poměrů školských hudba církevní hyne a jak tedy nutno, aby duchovní správcové sami se uchopili věci té. Schůze ukončena svoláním hlučného „Zdař Bůh“ a vysloveno vroucí přání, aby i jiné theol. ústavy po vlastech našich českomoravských přistoupily k společnému dílu! U.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup bude v sobotu o slavnosti *Všech Svatých* sloužiti v metrop. chrámě sv. Vítkém v 11 h. slavnou pontifikální mši sv.; v neděli o 3 h. odp. bude tam konati nešpory a církevní hodinky za zemřelé, v pondělí pak o památce *věrných dušiček* bude tamtéž sloužiti v 9 h. slavnou zádušní mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 27—31. října na Strahově, od 1—5. listopadu u Piaristů.

— Kníž. arcib. *seminář* čítá letos 27 alumnů ve IV. roku, 20 alumnů v III. r., 16 v II. r. a 14 v I. r., úhrnem tedy jenom 77 alumnů, ale vesměs s maturitní zkouškou. — Z tohoto malého počtu patrně, že v několika letech nastane veliký nedostatek duchovenstva.

— *Z Budějovic.* Kněžské exercicie konaly se letos v bisk. semináři od 22. do 26. září. Shromáždilo se k nim 70 kněží. Vedl a řídil se P. Maximilián Klinkovström, kněz Tov. Jež., k všestranné spojojenosti.

Z Pešti. V hlavním městě království uherského, kde se velkolepé stavby každým rokem množí, nalezneš málo a to chudších kostelů. V Leopoldově, krásném a bohatém předměstí, rozkotán nádherný chrám při oblehání r. 1849. Zesnulý arcib. Ostrihomský primas Scitovský položil r. 1851 základní kámen k novému chrámu. Důchody stavební byly ale nepatrné, příspěvky k další stavbě skrovné a když s velikým namáháním kostel téměř dostaven byl, pro neumělost a nezkušenost snad i

podvod nepoctivého stavitele se sesul. Od té doby nalezájí se rozvaliny chrámové uprostřed nádherných budov ve třídě Vavovské. Farní služby Boží konají se v malé kapli pro celé předměstí, které čítá asi 25.000 obyvatelů.

Z Františkova, druhého předměstí pešského, jest věřícím do města choditi na služby Boží, neb i tam před šesti lety chrám tak chatrný byl, že musel býti rozbourán, by se předešlo všelikému neštěstí.

I zde položen základní kámen k nové budově, která také pro nedostatek ani nad základy dostavena není. Služby Boží konají se v domě soukromém. V Terezíně, kde se čítá 50.000 duší, jest toliko jeden farní chrám, který takému množství nedostačuje. I v Josefově panují podobné smutné poměry. Na Starém Městě jest hlavní chrám farní a několik kostelů klášterních. Velkolepé město Pešť čítá 200.000 obyvatelů, a jen 7 nepatrných katolických kostelů!

Z Mnichova. Slovnítný učenec prof. Vilem Reischl, který po šest let na theolog. fakultě mravouce vyučoval, zesnul v Pánu. Na počátku října navštívil Mnichovské sv. pole, poněvadž se roznášela pověst, že Möhlerův hrob má býti prodán a Kleeův hrob že již zaprodán jest. Jedva se navrátil domů, onemocněl zachvácen cholerou, které zhoubné nemoci za krátký čas podlehl. Byl Mnichovan, pocházel z rodičů měšťanských a zbožných. Narodil se r. 1818 a r. 1840 byl na kněžství vysvěcen. Nejprve se věnoval duchovní správě co kaplan a vojenský kazatel v Mnichově. Roku 1845 dosazen na katedru dogmatiky v Ambergu a r. 1851 jmenován prof. církevního práva a dějin církevních na lyceum Řezenském, kde zažil nejblazeňších dnů svého činného života. V literatuře bohoslovecké získal si stálou a vděčnou památku důkladným pře- a výkladem písem sv. Lidu obecnému jest znám nejvíce svými liturgickými a mravoučnými spisy. Týž měl svého času i na pražskou theologickou fakultu povolán býti. Co správce duchovní, neb správy duchovní se nikdy nestranil, těšil se v Mnichově i v Řezně veliké důvěře a lásce.

Literární oznamovatel.

— „*Příručná kniha bohosloví pastýřského.*“ Sepsal Antonín Skočedopole, kandidát doktorátu v bohosloví, profesor pastorálky a katechetiky na bohosloveckém ústavě v Budějovicích, bisk. notář. Sešit 3. a 4. V Bu-

dějovicích 1873. Nákladem spisovatele. V komisi knihkupce A. L. Stropka. Str. 321—640. Koncem t. roku vyjde ještě jeden sešit, k němuž přidán bude alfabertický přehled věcí v knize obsažených.

— „*Malý katechismus* náboženství katolického pro školy obecné.“ Sepsal Antonín Skočedopole, profesor bohosloví pastýřského na bohosloveckém ústavě v Budějovicích. Nákladem spisovatelovým. Tiskem Al. Landfřasa syna v Jindřichově Hradci 1873. Str. 92.

— „*Dárek upřímnosti.*“ Povídky a básně zábavné a poučné. Dorostlejší mládeži vydal František Doucha. Druhé, rozmnožené vydání. Připojeny výkresy. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra, v Praze 1873. Str. 134. — Tamtéž: „*Nauka o větách pro školu a dům.*“ Sestavil Karel Kunz. Sedmé opravené vydání. Str. 117.

— „*Hlasy katol. spolku tiskového.*“ Rok 1873. Č. 5.: „*Čtyři doby v historii české.*“ Na oslavu 900letého jubelia diecése Pražské sepsal dr. Klement Borový. V Praze 1873. Nákladem katol. spolku tiskového. Str. 102. Obsahuje úvod a tyto doby: 1. Prvotné Čechův na víru křesťanskou obrácení. 2. Jakým způsobem Husité jiných na svou víru obraceli. 3. Kterak protestantství se v Čechách rozšířilo. 4. Kterak Čechy po druhé se staly zemí katolickou. — Na obálce čte se oznámení: Veškeri odběratelé „*Hlasů katol. spolku pro r. 1873*“ obdrží za sníženou cenu výtečný spis K. z Bollandenů: „*O červených a černých.*“

— „*Cizinci o štědrém večeru.*“ Vánoční dramatická hra pro děti se zpěvy ve třech jednáních od P. Josefa Baara, katechety v Písku. Zpěvy s průvodem sextetu a sice: 2 houslí, violy, basy, flauty a klarinetu. Složil a pro hudbu upravil Josef Soukup, ředitel v Písku. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1874. Str. 44 (partitura.)

— „*Stručný všeobecný slovník věcný.*“ (Malý slovník naučný.) Redaktor: Jakub Malý, mimoř. člen král. české společnosti nauk. Dílu I. sešit 3. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober. V Praze 1874. Str. 129—192.

— „*Obraz sv. Václava.*“ Slavné paměti císař Karel IV. založil v Římě dům pro české poutníky, kterýž snahou nejdůstojnějšího českého episkopatu opět navrácen jest původnímu svému účelu. Nyní ale potřebí jest, aby tato od „*otce vlasti*“ založená, stará a ctihodná, délkou času ale nemálo spustlá budova byla důstojně a účelu svému přiměřeně obnovena. Aby se potřebné peníze na ukrytí výloh, které obnovení toto bude vyžadovat, snáze sešly, vydalo několik obětovných mužů

obraz sv. Václava dle obrazu, který zdobil druhdy oltář téhož světce v bývalé basilice svatopetrské v Římě, a kterýž tam vypátrán byl od našeho rodáka, nynějšího prorektora ústavu dell' Anima v Římě pana Dr. Karla Jaeniga a kterýž slovutný mistr Führich výtečně okreslil, kojíce se tou nadějí, že se, jeliž jen 40 kr. stojí, a účel při tom krásný jest, nebude nedostávati odběratelů. Důstojné duchovenstvo se žádá, aby neodepřelo spolupůsobení své při rozšíření tohoto obrazu, přihlížejíc k vytknutému účelu.

— „*Slova víry a lásky na hrobech a mezi hroby.*“ Památkou na svěcení rozšířeného hřbitova u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě věrným osadníkům Vyšehradským věnuje Václav Štule, probošt král. kolleg. kapitoly Vyšehradské. S povolením a schválením nejdůst. Ordinariatu arcibiskupského. V Praze 1873. Nákladem vlastním. Str. 48.

— „*Několik slov o náboženství a víře*“ podává František Palacký. Na ukázkou uvádíme několik slov: „*Myšlenka, žeby oslavované založení Pražského biskupství, a s ním celého stavu duchovního v Čechách, již samo v sobě bylo skutkem zpátečnickým, bylaby nesmysl tak křiklavý a nemotorný, že ji rozumnému člověku nižádnému ani přičítati nelze. Vždyť jen hrubý nedouk mohlby nevědět, že veškeren pokrok vzdělanosti a osvěty po mnohá století visel, jako jinde tak i u nás, jediné na církevních ústavech; že cokoliv zjevilo se dělníkům na poli jak naučné literatury i krásoumy, odchováno bylo původně ve školách duchovenstvem zřízených a vedených, a že z lůna církve zrodila se i sama universita Pražská, kterou přece jen převrácení z pouhého zpátečnictví vinití by mohli. . . .*“

Já nezapírám, že v duchovenstvu našem nacházejí se i zpátečníci, ba snad i lidé nemravní, ač já jich neznám: ale poznáv ze života kněžstvo katolické ve všelikých zemích, s potěšením dávám pravdě to svědectví, že nikde nenašel jsem tolik vzdělanosti, osvícenosti a svobodomyšlnosti (ovšem ne ve smyslu proroka Padařovského,) jako u našich kněží v Čechách. . . .“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Ant. Burka, os. děkan a farář v Bezdědicích, jmenován jest nejvyš. rozhodnutím dne 28. září děkanem kolleg. kostela na Karlštejně.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Karel Pittner, kaplan za administrátora v Jilovém;

- p. Frant. *Vávra*, kaplan v Brandýse n. L., stal se beneficiatem Andlianským tamtéž;
 p. Josef *Janda*, kaplan u sv. Haštala v Praze, za kapl. v Brandýse n. L.;
 p. Ferd. *Lenz*, kooper. u sv. Jindřicha, za proz. kapl. u sv. Haštala v Praze;
 p. Jan *Urbánek*, 3. kapl. v Staré Boleslavi, za kapl. v Berouně;
 p. Jan *Scharnagl*, far. v Radošovicích, vstoupil na stálý odpočinek; jakož i
 p. Frant. *Harauš*, farář v Charváteci, a
 p. Martin *Beber*, farář v Mukařově;
 p. Josef *Pachta*, kaplan v Louňovicích, stal se 2. arcib. ceremonářem;
 p. Theodor *Ryska*, kaplan z Čížkova do Plas;
 p. Josef *Brusák*, neom., za kapl. do Čížkova;
 p. Tomáš *Prusík*, neom., za kaplana do Louňovic.

Uprázdňená místa :

- Radošovice* (Reschwitz), fara patron. nábož. mat., od 3. října.
Svaté Pole, fara patron. p. Jos. kníž. z Koloredo-Mannsfeldu, od 10. října.
Jilové, fara patron. městského od 10. října.
Charvátec, fara patr. p. Ferd. kníž. Kinského, od 22. října.
Mukařov, fara patr. nábož. matice, od 22. října.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli :

- p. Václav *Maxian*, jubil. kněz, os. děkan a farář Kostelníhošský na odpoč. v Příbrami, 8. září (nar. v N. Pace 17. led. 1799, vysv. 24. srp. 1822);
 p. Alois *Machačka*, os. děkan a farář v Nové Pace, 13. října (nar. v Oulibicích 13. květ. 1803, vysv. 3. září 1826).

Vyznamenán jest :

- p. Petr *Neděle*, farář v Hlínku, titulem děkana.
 Ve správě duchovní ustanovení jsou :
 p. Frant. *Tondl* za skut. katech. na real. školách v Hradci Králové;
 p. Jos. *Müller*, admin., za faráře v Zálouňově;
 p. Frant. *Kotrbelec*, admin. Krucemburský, za faráře ve Vojnově Městci;
 p. Václav *Kuril* za administr. v Nové Pace;
 p. Eman. *Müller* z Vilimova za zat. expos. ve Větr. Jeníkově;
 p. Ant. *Habiger* ze Starkova za kooper. v Jansdorfu;
 p. Vác. *Křídlo* z Pecky za kapl. v Nové Pace;
 p. Aug. *Dostálek* z N. Paky za kapl. v Jičíně;
 p. Jos. *Novotný* z Bělé za kapl. v Č. Heřmanicích;
 p. Jos. *Brož*, neom., za koop. v Železnici;
 p. Tomáš *Fiala*, neom., za kapl. ve Vilimově;

- p. Jos. *Franz*, neom.; za kapl. v Starkově;
 p. Jos. *Kašpar*, neom., za kapl. v Nov. Hrádku;
 p. Ant. *Machek*, neom., za kooper. ve Zruči;
 p. Jos. *Vacek*, n., za koop. ve Výpachticích.

Uprázdňené místo :

Nová Paka, fara patron. kníž. Trauttmansdorfa-Weinsberga, do 25. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou :

- p. Jan *Raška*, vicerektor kler. semináře, kand. dr. theol. jmenován supl. profesorem bibl. stud. Nov. zák. v Budějovicích;
 p. Ant. *Svoboda*, kand. dr. theol. u sv. Augustina ve Vídni, jmenován vicerektorem klerik. semináře v Budějovicích.

Ve správě duchovní ustanovení jsou :

- p. Prokop *Pablásko*, kaplan v Bechyni, za faráře v Hořepníku;
 p. Karel *Berka*, far. v Litohoři (Brněnské diec.) za faráře v Nicově;
 p. Jak. *Wimmer*, kapl. v Krumlově za uč. nábož. na real. gymnasiu v Brně;
 p. Adolf *Meisetschlaeger*, kapl. v Záblatí, za uč. nábož. na real. škole v Krumlově;
 p. Vác. *Zborník*, kapl. z Křeče do Sedlic;
 p. Jos. *Hejna*, kapl. v Bernardicích, za admin. v Opařanech;
 p. Jan *Fišák*, kapl. z Nové Bystřice do Záblatí;
 p. Jan *Metze*, vikarista katedrál. kostela v Budějovicích, vstoupil na stálý odpočinek;
 p. Raimund *Froyda*, neom., za vikaristu v Budějovicích;
 p. Frant. *Brabec*, neom., za kapl. v Nové Bystřici;
 p. Tomáš *Houška*, neom., za kapl. v Jarošově;
 p. Jos. *Lhotský*, neom., za kapl. v Starém Rožmitále;
 p. Frant. *Martinic*, n., za kapl. v Starém městě;
 p. Jordán *Stutz*, n., za kooper. v Neugebäu;
 P. Alfons *Klampfl*, cisterc. v Vyš. Brodě, za kapl. v Stropnici;
 P. Bernard *Turkovic*, téhož ř., za koop. v Dvořišti dolním;
 P. Kandid *Kern*, téhož ř., za kapl. v Boršově.

Uprázdňená místa :

Německý Rychnov, děkanství patr. kníž. Schwarzenberga, do 18. listopadu.

Paračov, lokalie patron. kníž. Windischgraetze, do 18. listopadu.

Sudoměřice, fara patron. nábož. mat., do 18. list.
Opařany, fara patron. kníž. Paara, do 18. list.

Milodar. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta v Praze : Oféra z Vranova 3 zl.

K číslu tomuto přiložen jest prospekt : „Muster-Predigten von A. Hungari“ 3. Aufl.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Šrdínko.**

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Reč jubilejní,

již dne 21. září 1873 v Lysé n. L. měl farář
Vojtěch Podobský.

„Čím se odplatím Hospodinu za všechno,
co učinil mi?“ Žalm 115, 12.

Neobyčejná jest to zajisté chvíle, v které vstoupil jsem tu před vás N. na toto posvátné místo a neobyčejná jest i příčina, za kterou nyní hodlám mluvit k vám. My stojíme v době jubilejní, t. j. my konáme nyní utěšenou památku před 900 lety založeného prvního biskupství v Čechách, my slavíme zároveň radostnou památku docíleného konečně vítězství křesťanství nad pohanstvím ve vlasti naší. Obyvatelé dávní naší České země oddáni byli pohanství a stížení hnusnými jeho okovy seděli v temnostech a stínu smrti. Oni věřili v jednoho neviditelného boha, vládnoucího nebem i zemí, než vedle něho ctili mnohé smyšlené vyšší bytosti, dobré i zlé a těm oběti zapalovali a obrazům jejich se klaněli. Oni věřili v nesmrtelnost duší, než umřeli-li kdo, poroučeli ho zase bohům podzemským vzdávající jim oběti, by mu milostivi byli. Ach! neutěšený byl to stav pro časnost, beznadějný úplně pro věčnost. — Avšak tu pokynul ten, jenž chce, aby všickni lidé ku poznání pravdy a k spasení přišli, tu pokynul Pán a i národu Českému vzešlo nad mrákotami modloslužby jasné světlo po-

znání pravého Boha. Slavný kníže Čechů Bořivoj přijal od apoštola slovanských národů sv. Metoděje křest a tím otevřena celému národu Českému brána milosti. Jak sv. věrozvěst knížeti na srdce kladl: Tobě Bohem svěřena jest úloha vzácná, abys lid svůj, mráky před ním zapudiv, obrátil k světlu pravému; toběť dáno, abys četný a udatný národ Český veškerým dobrodiním Božského učení Kristova, spásou časnou i věčnou oblažil — tak kníže přísahal a s nadšením se zaručil: „Jako v Boha trojjediného věřím, v jeho neskonale milosrdenství doufám a národ svůj miluji — tak učiním! Dříve než rok s rokem se sejde, k nebi pnouti se budou po předních hradech zemských v Čechách chrámy Hospodiny, aby tam, kde modlářství hnusné tak drahně času brlohu svou mělo, aby tam nevyvratně zakořeněny byly účta a vzývání Boha pravého.“ — Bořivoj vší silou snažil se dostáti danému slovu a přísaze svaté; jeho usilováním šířila se rychle víra křesťanská v té naší milé vlasti, než ještě přece dosti veliká část obyvatelstva setrvala při modloslužbě, ano vzdor neunavené horlivosti nábožných knížat minulo ještě více než jedno století, než víra sv. po vší zemi a ve srdci celého národa opanovala. Toto šťastné vítězství docíleno teprv za panování vojvody Bole-

slava II. s přijímím Pobožného založením zvláštního v Čechách biskupství; neboť jako první biskup Český Dětmar neunavně pracoval a tisíce našich předků k víře křesťanské a k obcování křesťanskému přivedl, a jako druhý biskup a patron náš, sv. Vojtěch, pln svaté nadšenosti, kdekoli mohl, starou modloslužbu z kořene vyvracel, tak horlivě počínali si i nástupcové jejich, až konečně víra křesťanská ve vlasti naší úplné a slavné vybojovala vítězství, a všude vznášely se nábožné modlitby ve jmenu Ježíše Krista k nebesům, až množství křesť. chrámů krásnilo naši zemi, až velcí i malí, bohatí i chudí jako o závod konali skutky zbožnosti, lásky a milosrdenství, až ujal se dobrý mrav, dařila se práce míru a pokoje, zkvétalo umění, zvelebowały se vědy — až krásná naše země zastkvěla se leskem a slávou! — A Rozmilí v Kristu! tohoto nejkrásnějšího a pro náš národ Český nad míru blahodějného vítězství památku a sice 900letou konáme právě nyní. Ó jak přeutěšená a přeradostná to památka! Ó jak bychom neměli tu pozvedati srdce i oči vděčně vzhůru ku Pánu, jenž sám tuto radost duchovní nám připravil! jak by neměl národ Český jedním hlasem volati: „Čím se odplatím Hospodinu za všecko, co učinil mi?“ — M. N., abych srdce vaše k nejvroucnějšímu díkůčinění povzbudil, abych srdce všech vás pravým nadšením pro víru naši sv. roznítil, proto chci nyní o této pravdě s pomocí Boží pojednati a sice: *Bůh ráčil tím nejvýbornějším darem národ Český oblažiti, začož národ Český ty nejvyšší díky Jemu má projevit!* —

V písmě sv. mnohdykrátě jest řeč o vzácných a vznešených darech, které lidé vzájemně sobě dávali. Když na př. patriarcha Jakub vracel se z Haran k bratru svému Esauovi, tu boje se ho velmi, oddělil z těch věcí, kteréž

měl, jemu dary a to dary mnohonásobné a mnohocenné v stádech. (I. Mojž. 32, 13.) — Podobně když Israelští sebrali kořist po Assyrských u města Bethulie, tu všecky věci, které byly Holofernovy, dali Juditě na zlatě a na stříbře, i roucha a drahé kamení a všeliký nábytek. (Judith 15, 14.) — A královna sabejská navštívivši Šalomouna dala jemu 120 hřiven zlata a vonných věcí velmi mnoho i kamení drahého, a písmo sv. dokládá: „Aniž bylo kdy potom přivezeno vonných věcí tak mnoho, jako darovala královna ze Saby králi Šalomounovi.“ (III. Král. 10, 10.) —

Než jakou cenu možno přikládati těmto všem darům naproti oněm, kterými Hospodin časem svým obmýšlel rozličné národy na zemi! Když Hospodin na př. vysvobodil úpící lid israelský z otroctví egyptského, když nedal mu zahynouti na suché poušti, ale vedl a krmil jej mannou nebeskou, když uvedl jej do země zaslíbené tekoucí mlékem a medem — ó jak neskonale vznešenější byli to darové nad ony prvnější! — Když Bůh assyrským obyvatelům města Ninive dlouhou dobu shovával, když konečně hříchy a nepravosti jim promiul — ó jak ještě vznešenější byly to dary nad všecky již uvedené! — A tak když dobrotivý Bůh některému národu dal, by z temnosti světlo zablesklo se jemu (II. Kor. 4, 6.) t. j. když vyvedl ho z bludu a nevěry v světlo pravdy a víry nebeské — ó tu smím říci, že tím nejvýbornějším darem oblažil jej! A právě to stalo se národu našemu. *Ano Bůh ráčil tím nejvýbornějším darem národ Český oblažiti.*

Bůh — jak v úvodu ukázal jsem — poslal před více než 1000 lety sv. věrozvěsty i k národu našemu, povolal i národ náš k víře své, oblažil ho darem nejvýbornějším. A že víra naše v skutku jest ten nejvýbornější dar,

kterým Bůh nás a národ náš oblažil, toho důkazem jest zajisté ono požehnání, které víra ta vůbec přináší, i také národu našemu přinesla. Víra sv. křesťanská přináší 1. to pravé, *nebeské světlo*.

Jasně světlo rozumu, s kterým vyšel člověk z rukou Tvůrce svého, pokalilo se hříchem prvotným a člověk neměl pravého poznání, zůstalo mu jen temné jakési světélko, kteréž udržovalo na dále víru v Boha pravého, až konečně i víra ta rozličnými náruživostmi a pošetilostmi úplně se porušila. I zatměno bylo nemoudré srdce jeho (Řím. 1. 21.) — jak praví sv. Pavel — a rozprostřena byla v něm tma duchovní, kteráž věčnou záhubou hrozila jemu. — Avšak tu Slitovník věčný, jako druhdy při stvoření zaplašil zhoubnou tmou; dal světu víru a tou vzešlo mu podivuhodné světlo. „Lid, kterýž chodil ve tmě, viděl světlo veliké.“ (Is. 9, 2.) — I lid český, i naši předkové — jak praveno — chodili ve tmě a bludu modlářském, než i jim dána od Boha víra, i jim vzešlo světlo veliké. Co vůbec světlo působí, totéž působilo i u národu našeho. Bělmo s očí spadlo lidem a poznali věci, o nichž ani ti největší mudrcové pohanští ni zdání neměli. Kdyby tu sám Spasitel i uprostřed nich byl krácel, byl by také mohl říci jim: „Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte; nebo pravím vám, že mnozí proroci i králové chtěli viděti, co vy vidíte a neviděli.“ (Luk. 10, 23.)

Světlo vzešlé vírou osvítilo jejich rozum, to oko duchovní, osvítilo i jejich srdce. Rozum najednou viděl věci neobyčejné, poznal pravdy neslýchané, pronikl k věcem neviditelným. Oni poznali Boha pravého, poznali jeho vlastnosti a dokonalosti, poznali svůj původ a svou důstojnost, poznali svůj cíl a své povolání pro věčnost. Ano tu osvědčilo se opět, co napsal sv. Bernard: „Jako světlo proráží temnosti,

tak víra i tajemství proniká. Čehož by nenalezla víra? Ona k věcem nepřístupným sahá, neznámé odkrývá, i neobyčejné a podivné chápe, ano v svém lůně poněkud věčnost uzavírá.“ Světlem víry osvíceno bylo i jejich srdce a již neodolatelně táhlo je k Bohu, již víc a více poutalo je k všemu ušlechtilému, již naklonilo je ctnostem a dobrým skutkům. Ano světlo víry, jak dí sv. Jan Zl. — svítilo jim všudy na všech cestách, aby ani v propast hříchu ani v osidla ďáblov nepadali. Jedním slovem může se tedy říci, že národ náš, že otcové naši, obdrževše dar víry, stali se synové světla! — A my měli bychom si toho nevšímati? námi by pravda tato neměla pohnouti? — Ó lide Český, pakli ještě neuhasl světlo té po otcích zděděné, tak blahoplné sv. víry v tobě, otevři oči a pozoruj, otevři ústa a vypravuj, jak dobrotivý Bůh tím nejvýbornějším darem ráčil tebe oblažiti! —

Víra křesťanská přináší 2. pravou, *nebeskou útěchu* a to jest to druhé její požehnání.

Země naše velmi zhusta nazývá se slzavým údolím a toť opět následek hříchu prvotního. Kdyby lidé Bohu byli věrni zůstali, byl by blahý stav rajský stále trval, byla by nebeská útěcha stále blažila je. Bohužel! v tom ohledu stalo se naopak, lidé hříchem odpadli od Boha a od té doby bývá pokolení lidskému každodenně píti z hořkého kalichu utrpení, od té doby nevývratně naplňuje se slovo Sirachovo: „Jho těžké (uloženo) na syny Adamovy ode dne, v němž vyšli z života matky své až do dne pochování do (země) matky všech“ — a jho to vloženo na všechny, „a od toho kterýž sedí na stoličce slavné až do sníženého na zemi a v popeli; od toho, kterýž nosí hyacintový oděv a korunu až do toho, kterýž se odívá plátnem rezným.“ (40, 1.) A po čem ohlíží se tu na všechny strany pokolení

lidské, kráčeje v tom slzavém údolí? — Ó zajisté, ono hledá potěšení, ono touží po nějakém občerstvení! A aj! tím opět oblažuje ho dobrotivý Bůh, tím pravým a výdatným potěšením obveseluje ho sv. víra. Ano víra sv., ó jak potěšuje ukazujíc na prozřetelnost Božskou, poučujíc, že má Otec nebeský péči o nás, že jednotejně pečuje o všechny (Moudr. 6, 8.), že nic nemá v nenávisti z těch věcí, kteréž učinil (11, 25.), že v něm živi jsme a hýbáme se a trváme! (Sk. ap. 17, 18.) — Jak potěšuje ukazujíc na naše vykoupění, připomínajíc, že Kristus dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil sobě lid vzácný (Tit. 2, 14.), že za všechny umřel, aby i kteří živi jsou již ne sami živi byli, ale tomu, kterýž za ně umřel a z mrtvých vstal (II. Kor. 5, 15.) že od té chvíle volá: Neboj se, nebo vykoupil jsem tě a povolal jsem tě jmenem tvým, můj jsi ty! (Is. 43, 1.) — Jak potěšuje víra sv. ukazujíc na blaženost nebeskou, poučujíc, že spravedliví na věky živi budou, že u Pána jest odplata jejich, že přijmou království slavné a korunu ozdobnou (Moudr. 5. 16.), že ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil jim! (I. Kor. 2, 9.) — A M. N. jako tuto velikou útěchu přináší sv. víra pokolení lidskému vůbec, poskytuje ji všem v souženích a bídách postaveným zvlášť. — Ty těší ona, těm ukazuje, kdože zavinil mnohá ta soužení, že byl to hřích; těm dovozuje, že mnohé ty bídy nejsou ku škodě, alebrž ku prospěchu; těm slibuje, že nejsou utrpení jejich rovna té slávě, která se zjeví na nich! (Řím. 8, 18.) — A tuto útěchu nebeskou, kterou víra křesťanská přináší vůbec, tu přinesla dle vůle Boží před 900 lety i národu Českému. Ó šťastné a blahodatiné byly to chvíle! Otcové naši, jenž prvé zmítáni byli bázní mno-

hou, tu před bohy dobrými, tu před běsy zlými, zbavení byli vírou sv. této svírající bázně, víra sv. potěšila je, že všelikou péčí na Boha pravého uvrhnouti, vždy a při všem na jeho nejmoudřejší řízení mohou spolehnouti. — Otcové naši, předkové naši, jenž prvé v modloslužbě beznadějně kráčeli vstříc věčné záhubě, potěšení jsou vírou sv., přesvědčení a ujistění, že Kristus za ně umřel, že ospravedlnění jsou krví jeho, že složena jest jim naděje v nebesích! (Kol. 1. 5.). Čeho se lekal veliký mudrc pohanský Aristoteles, když umíraje volal: V pochybnostech jsem žil, v úzkostech umírám, nevím, kam jdu! — to netrápilo již více je, v utěšené naději volali již i oni: Otče, v ruce tvé poroučíme ducha svého! — N! takto pohlížejíce na syny a dcery národa Českého, jenž před 1000 lety přijali víru křesťanskou — ó zdaž bychom neměli jim víru tu sv. a z ní vyplývající útěchu nebeskou práti? zdaž nemáme s nimi souhlasiti a volati: „Požehnán buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh všelikého potěšení (II. Kor. 1, 3.), že navštívil a tím nejvýbornějším darem oblažil, že nebeskou útěchou víry křesťanské potěšil národ Český, potěšil i nás! — Víra sv., kterouž Bůh dává lidem a kterou dal i národu Českému, i proto zasluhuje nazvána býti tím nejvýbornějším darem, poněvadž přináší 3. pravý nebeský život.

Pravý život vede člověk na zemi tehdaž, když kráčí věrně a neodvratně za vytknutým cílem a aby k němu dospěl, když kráčí dle vůle Boží, zlého se varuje, dobré činí, zásluhy pro nebe si shromažďuje. Toť M. N. teprv můžeme nazvati životem pravým, i životem nebeským. Taký život může kvésti ale toliko tam, kde zakořeněna jest sv. víra křesťanská, neboť ujišťuje sv. Ambrož: „Nikdo zajisté dobře nečiní, víra-li nepředchází. Toť prostředek pr-

vní, toť počátek náboženství i života našeho, srdce ve víře mítí upjaté.“ — Naproti tomu jaký bývá život tam, kde panuje nevěra a modloslužebnost, u pohanských národů? — Apoštol národů, sv. Pavel popisuje život taký strašlivě a velmi křiklavými barvami. (Řím. 1. 28—31.) A zkoumáme-li, jak to za dnů našich vypadá u pohanských národů, jaký vedou život — ó tu k největšímu žalu a zármutku shledáváme, že i u nich ta nejhrůznější spustlost mravů a nejhnusnější panuje ukrutnost. Číňanovi na př. dovoluje jeho pohan-ské náboženství dítky dle libosti zabítí neb jako nějaké zvíře prodati. Indové upalují za živa aneb jinak modlám obětují souvěrce své. — Ó díky Bohu neskonale za ten převýborný dar sv. křesťanské víry! I národ náš milý, i národ náš Český vězel v pohanských bludech a hnusné modloslužbě. Ovšem nedočítáme se ani o tak hrůzných ukrutnostech ani o tak ohavné pokaženosti pohanských předků našich, naopak vychvaluje se u nich na př. mírumilovnost, pohostinnost, pracovitost, vytrvalost ve všech obtížích života — nicméně ale nebyl to život pravý, na základě svatém založený a k spáse v nebesích směřující, nebyl to život nebeský. Ten přinesla otcům našim teprv víra křesťanská. V této víře znovu se zrodívše a všemi potřebnými milostmi podporováni jsouce, vydali za krátkou dobu vůni bohumilých ctností a stkvěli se hojností dobrých skutků, jak toho neklamným důkazem jsou sv. soukmenovci, patronové naši, jimžto ctnosti a dobré skutky perlami se staly pro koruny nebeské. Ano na nich osvědčilo se pravdivé slovo sv. Efrema: „Víra jest počátek všeliké ctnosti, víra jest matka všech dobrých skutků.“ — Víra sv. činí však netoliko život pozemský dobrým, bohumilým jako nebeským, ona v skutku a v pravdě vede do života nebeského. Vždyť ujistil nás o

tom sám Spasitel řka: „Amen, amen pravím vám, že kdo slyší slovo mé a věří tomu, kterýž mne poslal, má život věčný.“ (Jan 5, 24.) Stejně smýšleli a učili sv. apoštolové, tak sv. Pavel: „Kdo k Bohu chce přijíti, musí věriti.“ (Žid. 11, 6.) A stejně konečně mluví i sv. otcové církevní. Sv. Cyrill Alex. praví: „Víra jest jako dveře a cesta k životu, jest návrat od pomíjejícího k nepomíjejícímu.“ A sv. Augustin: „Víra jest, ať tak dím, ona královská silnice vedoucí jediné do království, jehož mocnost žádnou ranou času zviklána nebude, jehož na věčnosti upevnění jsou základové.“

A aj! tento prostředek spasný, tento prostředek k věčné blaženosti dopomáhající, dán byl otcům národa našeho a před 900 lety rozšířil se po širé naší vlasti a tak slavil radostné vítězství. Ó kdo z nás, jenž potomci jsme těch tehdejších oblažených předků, ó kdo z nás by se neradoval a za tento převznešený dar vedoucí k životu nebeskému nejvřelejší díky nevzdal? — Vždyť co dáno otcům, dáno i nám! Nuže vy všickni, kdož jste věrní Čechové, ó slavte s nadšením radostnou a slavnou památku vítězství víry křesťanské, jež dovršeno založením prvního v Čechách biskupství! Slavte s veselím a nadšením věčně památnou tu událost, že Bůh navštívil nás a tím nejvýbornějším darem nás oblažil! —

Avšak co máme N. činiti na oslavu této památky? Co učiníme, čím se odplatíme Hospodinu za všechno, co učinil nám? Vizme příklad a vzor sv. otce Augustina. Ten obrátiv se k víře křesťanské často volal: „Ty jsi mne povolal, Pane! Slovo Tvé: Budiž světlo! rozléhalo se mocně v srdci mém i bylo světlo, mlha zanikla a mrákota, kteráž pokrývala oči mé, se rozešla; uzřev světlo Tvé a poznáv hlas Tvůj zvolal jsem: Hospodine, ty jsi v pravdě Bůh můj, jenž jsi z temnosti a

stínu smrti vyvedl i povolal mne k svému předivnému světlu . . . Tobě Osvětiteli budtež tisícere díky!“ M. N. dle příkladu tohoto máme i my Bohu za dar sv. víry ty nejvřelejší díky projevit. Než jakým asi způsobem? Slyšte.

Víru převznešenou, nebeskou, danou našim praotcům zachovala po více než 900 let neposkvrněnou a neporušenou naše matka, sv. církev a v těchto dnech raduje se z plnosti srdce z tohoto nebeského až dotud uchovaného pokladu. Raduje-li se matka, slušnot, by radost jevily i její dítky. Nuže raduj se národe Český, radujme se my všickni ze sv. víry po otčích zděděné! Ó vždyť ona i nám přinesla to pravé nebeské světlo, bez ní byli bychom tím, čím dotud jsou nešťastní národové pohanští; ona i nám přinesla tu pravou, nebeskou útěchu, bez ní kráčeli bychom i my dotud v jakési otrocké nejistotě a beze vší naděje na to krásné nebe; ona i nám přinesla ten pravý nebeský život, neboť hle! ona učí nás všem bohumilým ctnostem, ona stále pobádá nás k bohumilým skutkům, ona vždy povzbuzuje nás k sbírání zásluh pro blaženost nebeskou. — Ó toť v pravdě poklad nebeský! toť v pravdě dar převýborný! Ó jen ho sobě zachovejme! Sv. otcové církevní volají: Křesťane, všecko dej, jen víru zachovej! I já také nyní volám: Bratře, sestro a deero národa Českého, všecko dej, jen víru zachovej! a zachovej ji celou a pevnou a živou! — Přeskoda ach! mnozí z bratří a sester našich povrhli valně vírou tou sv. a podali se bludnému a záhubnému učení a můžeme o nich říci se sv. Petrem (II. 2, 15): „Jsou jako studnice bez vody a mlhy víchry zbouřené. Lépe by zajisté jim bylo nepoznávati cesty spravedlnosti nežli po poznání zpět se odvrátiti.“ — Mnozí také vrtkaví a nestálí jsou u víře, poddávají se snadno všelikým pochybnostem, poslouchají svůdníků, le-

kají se protivníků; ó ti zapomenuli, že nemají po všelikém větru se klátiti a po každé cestě choditi (Sir. 5, 11.), že mají naopak dobrý boj víry bojovati. (I. Tim. 6, 12.) — A konečně mnoho jest těch, kteří jsou lhostejní a neteční u víře, kteří ji ani ústy nevyznávají ani skutky nedokazují, spíše za ni se stydí. Ó ti na to zapomínají, že co jest strom bez ovoce, toť křesťan bez skutků; ti zapomínávají, že pouhé jméno neprospívá a k spasení nevede! — Ó ti všickni, ó kéžby prohlédli, dokud jest čas! kéžby poznali, co jim jest k spasení, alespoň v tuto dobu milostivou. My alespoň všickni, my dle napomenutí sv. Otce Pia IX. zasvěťme se sv. víře s horlivostí obnovenou, zachovávejme ji vždy čistou a neporušenou! Snažme se růsti v milosti a poznání Pána našeho a Spasitele Ježíše Krista (II. Petr. 3, 18.), slovo Boží bedlivě poslouchejme, i rádi nábožné knihy čítejme, naopak spisů a listů, které nejen Vykupiteli našemu odpírají, ale i naši sv. církev a naši víru potupují, pečlivě se vystříhejme. Víru sv. neohroženě vyznávejme, skutky zmužile osvědčujme a v ní, by přivedla nás do života věčného, s neupřímnější věrností až do konce setrvejme! — M. N. toť první způsob, jakým Bohu za dar sv. víry chceme nejvřelejší díky projevit. Než slyšte dále!

Svatý Bernard napsal: „Šťastný, kdož při každém daru milosti k tomu se vrací, jenž jest plnost všech milostí.“ My nyní v tomto čase milostném rozjímáme právě o tom nejvýbornějším daru, kterým Bůh náš národ i nás olažiti ráčil, ó co sluší se tedy, než abychom jako vždy, obzvláště v této milostné jubilejní době nejvroucněji a nejhorlivěji k Bohu semodlili, Jemu za ten neocenitelný, oblažující dar co nejsrdečněji děkovali!? — Kdybychom tázali se v tom ohledu s korunovaným pěvcem: Čím se odplatíme Hospodinu za

všecko, co učinil nám? — on sám poučil by nás a řekl by opět a opět nám: „Oslavujte Hospodina, neboť jest dobrý a na věky trvá milosrdenství jeho (135. 1.); dobrořečte Hospodinu a nezapomínejte na dobrodiní jeho.“ (102. 2.) Ano bratří, sestry v Kristu! učiníme tak z vděčnosti a dobrořečme Bohu nebeskému a přede všemi živými vyznávejme ho, neb jest učinil s námi milosrdenství své! (Tob. 12. 6.) To přeje si také matka naše, sv. církev. Než ona si přeje zároveň, abychom navštěvující častěji v této milostné době chrámy Páně, čerpali hojně také z onoho pokladu milosti, kterýž nám jest otevřen, t. j. abychom ku posvěcení a spasení duší svých snažili se dosáhnouti plnomocných odpustků. N. ani toho neopomeňme, ale v milostných těchto dnech ku posvěcení duší svých obzvláště pracujme! Podaří-li se nám to, ó pak na novo budeme zavázáni, Bohu za tento milosrdný a spásonosný čas nejvřelejší díky projevit!

Avšak rozhojňující se u víře s důvěrou (Kol. 2. 7.) připojujme zároveň i nejvroucnější prosby, aby Bůh, jenž vírou sv. nás ráčil oblažiti, ve víře té po všechny časy ráčil nás i zachovati. Volejme často a již nyní k Bohu:

„Bože, Otče náš dobrotivý! jenž jsi praotce naše i nás ku poznání pravdy a k jednotě sv. víry povolati ráčil, ó zachovej nás všechny milostí svou, bychom ve víře té věrně setrvali až do konce a jednou účastnými se stali slávy věčné. Amen!“

Náše žití.

Po bouřném moři vetchý koráb letí a prudkým zřívá chvatem hladinu, že víchrem brzy k nebes výši stoupá a brzy klesá v děsnou hlubinu.

I praská stožár, plachta stržená — však maják nikde; hvězdy v hrůzný mrak

se skryly; lodník zří, jak tůň se již již rozvírá — a k nebi pne svůj teskný zrak.

A prudce letí koráb jako šipka po moři, úskalím vždy dál a dál. Již narazil; — jak vzdálen ještě cíle — a jmění, život pohřbil v lůně skal.

* * *

Znáte moře, znáte koráb vetchý i úskalí ve víru života; — patřte k nebi, pokud ještě jasné: pozdě již, kdy koráb troskotá!

J. J.

Posvátné obrázky.

Českých stavů nákladem vydána byla r. 1815 v Praze kniha: „Künstlerlexikon für Böhmen“ — dílo strahovského sborníka, kněze Bohumíra Dlabače. Spisovatel uvádí v té knize dlouhatou řadu stavitelů, zvonařů, varhanářů, hudebníků, sochařů, malířů a ryjců, kteří vlast naši a poněkud i Moravu a Slezsko svým uměním ozdobili. Za účelem vytkneme níž jenom práci těch umělců, kteří v službě Církve katolické obrázky v mědi ryli. Takové rytby konají platnou službu v Božím hospodářství: pohled na ně zplozuje spasitelná rozjímání, skrušuje srdce, utvrzuje víru, rozpaluje vůli k statečnému následování Krista Pána, rozkřešuje tesknost po nebeském domovu. Některá rytina zobrazuje bohumilý život svatého, blahoslaveného aneb domněním svatého člověka; jestliže pak má v provedu též výkladek obrazců, toť uspoří nábožnému divákovi tlustou knihu! Na tom a tamtom obrázku podepsal se ryjec; nepřidal-li sám leta Páně, může vzdělanec odjinud zvědět, když umělec pracoval. Několikým z rozličné doby nám dochovaným vyobrazením osoby věrou a ctností vzácné ovšem lze doložit, že pocta ji činěná nezatuchla. K čemu by se takové — posloupné a světlé — svědectví, zvláště v příčině osob domněním svatých, hodilo, nebude již nikoho z kněžstva tajno. Sdělíme tedy zprávu jenom o rytinách z minulých dvou století, jež vypodobňují několik osob domněním svatých, jakouž jsme buď z Dlabačova díla nabrali buď vlastním rytin shlednutím získali.

HROZNATA († 1217.)

1. Obraz Hroznaty vyryl r. 1728 v mědi Augustin Neuräutтер, ryjec a měšťan pražský † 1749. (Dlabač).

2. Jiný obrázek jeho ryl v Praze ryjec pražský Antonín Birckart † 1748. (Dlabač.)

3. Dle výkresu Eliáše Dallhopffa ryl r. 1760 krásný obraz Hroznaty Josef Klau-ber, jenž se byl r. 1711 v Augsburgu na-rodil. Hroznatu v oděvu řeholních kano-vníků řádu premonstrátského, jenž má bílý hranáček na hlavě, provázejí do nebe andě-ličkové. Pod roztaženými rukama vinou se mu vzhůru palma a lilije pouty svázané. Andělíček v pravo, andělíček v levo drží pásek bílý s nápisem: *Dimisi haereditatem meam; dedi dilectam animam meam in manu inimicorum ejus. Gerem. 12. 7.* — Prostředek obrazu líčí několik udalostí v životě Hroznatově: zjevení se bl. Panny Marie při jeho narození a jindy, když co dítě a pachole v nebezpečení smrtelném vězel; pak i hradní věž, do níž jej úkladem játeho loupežní rytíři němečtí strkají. V dole s obou stran klečící andělíček u-kazuje prstem na kláštery premonstrátské na Teplou a na Chotěšov, jež byl Hro-znata založil. Mezi klášterama znak s pís-meny: *B. HR. F. T. et C.* — Vdole ná-pis: *B. Hroznata de Primatum Bohemiae clariori Stemmata descendens, Ecclesiae Teplensis et Parthenonis Cottieschoviensis Can. et exempti Ord. Præmonst. Fundator piissimus, exanimis natus, sed coelo renatus, Veste Norbertina ad Sedem Pontificiam liliatus, ex odio fidei et foundationum ejus fame necatus, e carcere coelos petiit die 14. Julii 1217. Elias Dollhopff inv. 1760. Klauber Cath. Sc. A. V.* —

ZDISLAVA († 1252.)

1. Birkartem asi r. 1725 v mědi rytý obrázek nadmítá očím paní Zdislavu rouchem řádu sv. Dominika oděnou, kteráž, majíc hlavu ozářenou, levicí dominikánský kostel sv. Vavřince v Jablonném zdržuje, pravicí však peněžnou almužnu rozdává. Vzadu zdvihá se nový chrám dominikánů jablonských s kopulí, o nějž se opírá štít se znakem říš. hrabat Berků z Dubé, z nichžto František Antonín podotčený chrám 18. listopadu 1669 slavně založil, kdež nyní tělo paní Zdislavy odpočívá. Pod obrazem stojí jmeno ryjce a tohle návštějí:

B. ZDISLAVA BERKIANA ORD. S.

DOMINICI.

Quae est veteris Structrix, novi erit nunc Gloria Muri

ZDISLAVA, prodigiis fulgida, larga bonis. Non modo Catholicus fidam hanc, Sed et haeresis infans

Fert Medicam, en miseris non dare nescit opem! —

Posledních dvou řádek výklad máme v knížce: *Schutz- und Gnaden-volles Heiligthum der . . . Stadt Jahbel . . . Cöln . . . An. 1725: Ze Žitavy připutovala l. 1695 do Jablonného do kostela sv. Vavřince žena luteránka i prosila o hedbávi s hrobu paní Zdislavy. Namítnul jí kostelník: „Nač pak? Vždyť jste luteránka a svatých nectíte!“ Di mu žena: „Jen sem s tím; však vím, že to již mému nemocnému dítěti pomohlo!“ Vzavši, odešla. Po malém čase vrátila se zase do Jablonného do chrámu sv. Vavřince a poděkovala kostelníkovi, poněvadž se její nemocné dítě rychle bylo uzdravilo.*

2. Jiný obrázek paní Zdislavy ryl Marek Müller, jenž v Praze z roku 1721 do roka zesnutí svého 1738 pracoval. (Dlabač.) Pod obrázkem nápis: *B. Zdislava e Comitibus de Berka, Ord. S. Dominici, cujus corpus Jablonæ in Ecclesia Ordinis in Bohemia cum magna fidelium veneratione asservatur. Müller sc.*

3. Taky Josef Kommer, ryjec v Kuří Vodě, vyryl obrázek Zdislavy s kostelem dominikánů jablonských. (Dlabač.)

ARNOŠT Z PARDUBIC († 1364.)

Život Jana Arnošta, prvního arcibiskupa pražského, knězem Bohuslavem Balbinem z Tovaryšstva Ježíšova sepsaný a roku 1664 v Praze tlačený okrášlen jest třemi obrazy, jež ryl slavný Matouš Küssel podlé nákresu pražského ryjce Lukáše Síchý.

1. První obraz vypodobňuje veliký oltář bl. Panny Marie s Její dřevěnou soškou v kladském osadním kostele. Pod soškou Rodičky Boží nápis: „*Advocata nostra.*“ U oltáře stojí několik pacholíčků z osadní školy kladské, kteří z listu s notami zpívají „*Salve Regina.*“ Opodál klečí náš Arnoštek; ten zdvihaje rozpjaté ruce a oči vzhůru k soše Panenky Marie, vzdychá z toho srdce: „*Illos tuos misericordes oculos ad nos converte.*“

2. Na druhém obraze vidíme vnitřek hradní kaply pražských arcibiskupů v horním městě Příbrami; s oltáře kyne vlídně dřevěná soška Rodičky Boží, kladské sošce podobná. Kleče a hlavu k sošce zdvihaje, drží Arnošt arcibiskup v levici svou knihu chval Panny Marie otevřenou; na listu čísti lze slovo „*Mariale.*“ Před ním leží na podlaze velekněžský chrámový oděv s křížem a s kloboukem; pod jeho nohami stojí rytířský štít se znamením přední půlky koně s úzdou. Podpis zní: **ARNESTVS A PARDVBICZ, gente Bohemus, ex peril-**

lustrum Malovicziorum stirpe, primus archiepiscopus Pragensis, Legatus Apostolicæ Sedis, S. Rom. Eccl. Cardinalis renunciatus, vir divinis et humanis litteris excultissimus, Legationibus obitis orbi universo notus, animi demissione et tolerantia, munificentia in pauperes, magnificentia et splendore in sacris et profanis, aliisque pontificalibus virtutibus clarus, ideoque ad Sum. Pontificatum aliquando postulatus, Pontificibus charissimus, vivens vivæ vocis oraculo ab iis laudatus et Sanctus appellatus (communis enim Dni Papæ, Cardinalium, Prælatorum, Cleri et populi Romani vox erat: non habere Alemanniam, imo totam Ecclesiam Dei talem Prælatum, qui observaret legem Excelsi), miraculis et prophetiæ dono insignis, quatuor ditissimorum coenobiorum fundator, primus Bmæ Virginis in Sancto Monte cultor et amator, cuius honori doctissimum ac piissimum librum MARIALE composuit. Obiit ex febribus Raudnicii Anno Domini 1364. ult. Junii. Glacii conditur ante effigiem Bmæ Vis, quæ olim, dum puer esset, ab eo vultum averterat. Sepulchrum ejus marmoreum prodigiose rumpitur, ex eoque oleum sudori humano simillimum sæpius stillavit. L. Georgius Ssicha del. Matt. Küssel. f.

3. Na třetím listě zobrazeno jest víko (svrček) mramorového náhrobku velekněze Arnošta z Pardubic. Rytec udělal dvojí vyobrazení; jedno, jak svrček v původní kráse vypadal; druhé v jeho spustlosti roku 1664. První má nápis: „Lapis sepulchralis Ernesti I. Archiepiscopi Pragensis ut olim fuit.“ Víko hrobu zdobí podobizna Arnoštova polovypuklého díla. Velekněz leží, máje pod hlavou jako vycpánku; s ramen mu arcibiskupský plášť splyvá; na hlavě má korunu či biskupskou čepici; v levici drží berlu, pravici žehná; u nohou odpočívá český lev se znakem pánů z Pardubic. — Vedle této rytinky nachází se druhá s nápisem: „Lapis sepulchralis Ernesti I. archiep. Prag. ut nunc est.“ Mramorový obraz Arnošta jest již hrubě porouchán: půl koruny schází; kus podušky a tím i kus berly ten tam; rukou není; český lev má hlavu uraženou aneb odpadlou, která se pod tlapou na nás mračí.

4. Arnošta I. obraz po pás ryl r. 1672 veleplodný pražský umělec G. de Groos. Arnošt má na sobě provodní plášť přezkou posejpatý, že mu vespod arcibiskupský plášť viděti lze; hlavu kryje koruna velekněžská, kterouž krášlí obrázek

Rodičky Boží Ježíška chovající. Viz knihu: Gloria Universitatis Pragensis triginta tribus encomiis orbi divulgata. Pragæ (1672).

5. Život Arnošta I., arcibiskupa praž. zobrazil výborný rytec Bartoloměj Strahovský ve Vratislavi slezské (1721—1757). Podpis: B. Strahovský sculps. Wratislaviæ. (Dlabač).

6. Týž Strahovský ryl obrázek dotčeného arcibiskupa pražského. (Dlabač.)

7. Ten samý rytec vypočetl mramorový olej se potící náhrobek Arnošta I. (Dlabač).

8. On vyryl taky obraz Marie Panny Kladské jakož i náhrobek arcibiskupa Arnošta. (Dlabač.)

FRANTIŠKÁNI V PRAZE UMUČENÍ (1611.)

1. Obraz umučených v Praze františkánů zdělal Baltazar z Westerhouta, rytec pražský 1683—1728 (Dlabač.)

2. Týž ryl vypočetl útok na františkánský klášter na Novém městě pražském. Podpis: B. V. W. sc. (Dlabač).

2. Ztečení kláštera Panny Marie Sněžné a umučení františkánů v něm ryl též Josef Klauber, svrchu zmíněný Augsburský. (Dlabač.)

MELICHAR GRODECKÝ († 1619.)

Dle nákresu Skretova vyryl Küsel při roce 1675 umučení Grodeckého, kněze z Tovaryšstva Ježíšova. Jezuita visí v mučírny za provaz na trámě máje ruce a nohy svázané; katan mu smolnicemi oba boky spaluje. — Viz knihu kněze Matíáše Tannera z Tov. Jež.: „Societas Jesu usque ad sanguinis et vitæ profusionem militans“ Edit. Pragæ 1675.

VAVŘINEC PASOK. MATOUŠ

KRAMER (1642 †.)

Obou umučení ryl do mědi dle nákresu Karla Skrety Matouš Küsel při roce 1675. — V knize Matíáše Tannera: „Soc. Jesu usque ad sanguinis . . . militans“ Edit. Pragæ 1675.

ALBRECHT CHANOVSKÝ († 1643.)

K roku 1660 vyryl nepovědomý umělec podobiznu jesuity kněze Albrechta Chanovského. Hlavu jeho, k níž se s hůry záře proudí, kryje širák; bradu má krátkým vousem zapuštěnou; na zádech nese tlumok. Muž apoštolský modlí se růženec, jež v pravici drží; levice, na níž visí torbice, podpírá tělo poutnickou holí. Podpis: „V. P. Albert, Chanowský, Societatis Jesu.“ V levo při podpisu znak Dlouhovských z Dlouhé Vsi — kotouč —; v

pravo znak Tovaryšstva Ježíšova. Na protějším listu vznášejí se dva anděličkové se znaky právě řečenými nad královnou; tahle má v levici žezlo, v pravici štít s nápisem: „Vita Alberti Chanowský, Societ. Jesu, in Provincia Boëmiæ.“ U pohanu jí sedí český lev, drže levou přední tlapou kus mapy českého království, s vytknutými jmeny měst a osad, v nichž Chanovský apoštoloval. Držadlo mapky poryto nápisem: „Theatrum Laborum.“ — Viz knížku jezuitu kněze Jana Tannera: „Vir Apostolicus, seu, Vita et Virtutes R. P. Alberti Chanowský e Soc. Jesu in Prov. Boëmiæ. Colon. Agripp. 1660.

2. Druhá téhož kněze Chanovského podobizna liší se od první jen tím, žeť on směrem opácním někam putuje. Podpis: „Dwogi ctihodny kněz Pat. Albrecht Chanowský Dlauhoweský z dlahbé Vsi, Rządu Towaryšstwa Geژیšowa.“ Ryl Samuel Dvořák, umělec pražský (1629 — † 1689.) — Nejspíš jest mapka na protějším listě vyrytá dílo téhož Dvořáka. Ozdůbky tytéž jako svrchu na mapce 1., leč že s českými nápisy: „Żiwot Pat. Albrechta Chanowského Dlauhoweského z dlahbé Vsi, Rządu Towaryšstwa Geژیšowa w Czechách“ — a „Pole Apoštolských prací.“

3. V knize Matiaše Tannera: „Societas Jesu, Apostolorum Imitatrix“ v Praze tištěné okrášlen jest stručný Život Albrechta Chanovského pěkným obrázkem, jež při roce 1694 Jiří Kilian dle nákresu J. Heinsche v mědi vyryl. Apoštolský muž, nesa tlumok na zádech a modle se růženec, putuje na západ a blíží se k nějaké dědině, kterouž kostelík s věží označuje. Jdou mu naproti muži a pacholata, z nichž jedno nese korouhvičku. Podpis: „P. Albertus Chanowský, S. J., e vetusta Nobilitate Boëmus, zelo animarum et Apostolicis laboribus toto Boëmiæ regno celebris. Obiit Klatoviae in Boëmia A° 1643. ætat. 62. 16 Maji.“

MARIA ELEKTA OD JEŽIŠE († 1663.)

1. Obraz Marie Elekty od Ježíše vyryl v mědi Jan Doom, jenž v Praze z roku 1644 do roku † 1675 pracoval. Podpis: „V. M. Maria Electa a Jesu Carmelitana discalceata, cujus corpus incorruptum perseverat Pragæ in Boëmia.“ (Dlabáč.)

2. Její podobiznu ryl též Marek Müller, jenž v Praze od r. 1721 do r. † 1738 umění své provozoval. Podpis: „Maria Electa, Ord. Carmelitarum. M. Müller sc.“ (Dlabáč.)

AUGUSTIN STROBACH († 1684.)

Leta Páně 1691 vytlačena jest v Olomúci knížka, kterouž byl Emmanuel De Boye, jezuita kněz, sepsal a takhle nadepsal: „Vita et Obitus V. P. Augustini Strobach.“ Knižku zdobí rytba Janem Tschernigem v Olomúci zhotovena. Zámorský blahověst — buď sv. apoštol Jakub Starší buď sv. František Ksaverský — sedě na obláčku a shlížeje dolů na zemi, ukazuje prstem na nejsv. jméno Ježíš, z Něhož stkvělá záře vyraží. Z té záře spouští se pramen paprsků na misionáře Augustina Strobacha, na něhož s pravé strany divoch Indián palici naprahá. V levo spatříš dva Indiány, z nichž jeden misionáři křížek na stužce visící s prsou stahuje. V pozadí stojí kostelík ja před ním dřevo kříže. Podpis: „V. P. AUGUSTINUS STROBACH, Societatis Jesu.“

2. Týž obrázek, málo čehož změniv, kreslil František Lull a ryl velmi zdatile asi roku 1780 v Praze Jan Balzer. Podpis: „Der Ehrwürdige Priester Augustinus Strobach, gebürtig von Iglau in Markgraffthum Mähren, welcher in die Marianische oder sogenannte Ladronische Insuln gesendet, aldort in der Insul Tinian seine apostolische Arbeiten durch einen kostbaren Marter-Tod für den Nahmen Christi geendiget, ungefähr den 27. August, im Jahr von der Geburt Christi 1684. Franz Lull inv. et dell. Iglavia. Johann Balzer sc. Pra.“

SIMONEK ABELESŮV († 1694.)

1. Jeho podobiznu vyryl Bohumil Heüss, Augsburčan. Ve věnci z růží a kvítí uvitém stojí Šimonek, maje desku s Božím umučením v levici, s kteréž mu visí růženec. Podpis: „SIMON ABELES Catechumenus ex odio Fidei Christianæ a proprio Parente Hebræo occisus Pragæ 21. Febr. 1694. Gottlieb Heüss sculp. A. V.“

2. Obraz nejmenovaného ryjce. V drahé roucho oblečený a skvostným věncem korunovaný Šimonek na oblacích leže vzhůru se vznáší; po oboji straně sklánějí se anděličkové, kynouce mu palmou. Nad ním září oko Páně v trojhranu; okolo nápis: „Omnes unus excitat.“ Od oka Páně vinou se tři proužky blány dotčenou září; jeden přímo k Šimonkovi s nápisem, „Hunc dilexit;“ — druhý v levo k ukrutnému Abelesovi, jenž v žaláři na mříži oběšen visí; na proužku: „Hunc despexit;“ — třetí proužek vlaje k Löblu Kurtzhandlovi, kterýž na popravišti pro spáchanou nad Šimonkem vraždu kolem lámaný svátost křtu

rád běře od kněze jesuity; na proužku napsal: „Hunc respexit.“ Dole však: „Nescit homo, an sit dignus Amore, an Odio. Tunc videbitis. Math. 24.“ — Obá obrazy ozdobují knížku: „Johann Ebelin's Processus Inquisitorius . . . vom Jahre 1694. — Prag. 1728.“

Podobenství Otce Bonaventury.

37. *Krásná Julie.*

Zehudlý šlechtic měl jedinou dceru, jmenem Julii, kteráž pro svou neobyčejnou krásu též *krásnou* nazývána byla. Byla obdařena veškerými dokonalostmi jak těla tak duše i povahy. Vnady její vábily k ní velký počet milovníků; avšak chudoba její odehnala vždy zase všechny její nápadníky. Toliko syn bohatého zemana žádal si ji míti za manželku. Zeman sloul Brechet; avšak syn jeho nazýván byl obyčejně *Černý*; také *Špatný*, aneb *Zlý*. Všechna tato jména hodila se naň naznačující dokonalé vlastnosti jeho těla i duše. Byl malý, zavalitý, měl tenké dovnitř ohnuté nohy, vysoká prsa, široká ramena, přišpičatělou hlavu, snědou pleť, zohyzdlý obličej. Na levé tváři měl dlouhou jizvu od rány, již si byl při rvačce utržil. Neštovice vydlobaly celý jeho obličej, oloupily ho o levé oko, obarvily víčka pravého oka na červenou, a zanechaly na téže straně dlouhou ošklivou strupinu na čele. Povaha tohoto nápadníka souhlasila s jeho postavou. Mladý Brechet byl surovec, hrubíán, zpučník, rváč, lakomec, hrdopýšek, zpupník, hýřil, závistník, opilec a zlojace. Slovem, měl všechny vlastnosti, z nichž jen jedna s to jest muže učiniti opovržení hodným a jeho ženu nešťastnicí. Takový byl ten, jenž Julii chtěl pojmouti za manželku. Když jí otec ponejprv o takovémto sňatku se zmínil, omdlela, tak že jen s velikou prací bylo lze ji opět vzkřísiti. Na to pravil k ní otec: „Dcero má, vezmeš si jej jen tehdy, budeš-li chtít; nechci náklonností tvé činiti násilí a tě proti tvé vůli někomu za manželku dáti. Musíš ale přece pomýšleti na to, abys si opatřila živobytí. Žijeme pouze od malé pense, která po mé smrti přestane; co pak z tebe bude?“ „Otcče můj,“ odpověděla Julie, „raději bych hlady a bídou zemřela, než abych měla dána býti takovéto nestvůře; snad se nade mnou nebe smiluje.“ To pravíc prolévala proud slzí. Otec ji objal odešel, aby své slzy ukryl a pravil odchá-

zeje: „Neobávej se toho, dcero má, o takovémto sňatku nebude již řeči.“

Mezi tím však *Černý* nepochyboval ani dost málo, že Julii obdrží; chlubil se tím všude a všude se také o tom mluvilo. Řeči ty donesly se z lidu k šlechtě, od šlechty k velmožům říše, a dostaly se až ku dvoru. Kralevič, jenž výtečný byl princ, a jemuž za chof nabízela se příbuzná princezna, slyšel vše, co o Julii se vypravovalo; i byl zvědav, ji uzříti. Navštívil ji tedy, a při prvním setkání se s ní byl jat jejími vnadami. Dvořaninové to zpozorovali, a jelikož v zemi té není nouze o hbité jazyky, pravil jeden ku kralevici: „Bylo by škoda, kdyby Julie, jsouc tak krásná, chyby měla, jaké se jí vytýkají.“ „Jaké chyby?“ tázal se princ. „Povídá se, pokračoval dvořanin, „že jest příliš těkává a roztržita, že běhá z domu do domu, a nikdy se doma nepozdrží.“ Jelikož láska vše omlouvá, odpověděl princ: „Tomu se nedivím; Julie nemá ničeho, co by ji doma drželo; vidí tu jen bídu a chudobu; vychází si ven, aby se pobavila, a dlouhou chvíli si ukrátila; v jiných poměrech se zachová jinak.“ Přece ale přemýšlel princ o tom, co se mu povědělo, a vrátiv se k Julii, zpozoroval, že při jeho příchodu doma nebyla. Mezi tím, co ji hledali, bavil se s otcem, a vyjevil mu svůj úmysl, Julii pojmouti za manželku, pakli obстоjí v zkoušce, které ji chce podrobiti. Když Julie přišla, pravil princ: „Julie, právě jsem požádal vašeho otce o vaši ruku; řekl jsem mu ale, že chci ještě dříve vaši lásku podrobiti zkoušce.“ „Pane,“ odpověděla Julie, „nejtuzší zkouška bude mi nejpříjemnější. Jsem hotova vzdorovati ohni i meči, abych vám dokázala svoji vděčnost a něžnou lásku.“ „Není řeči ani o ohni ani o meči,“ odvětil princ, „dvakrát jsem vás navštívil, a nikdy jsem vás doma nenašel. Tať budiž zkouška, které lásku vaši podrobím, ať přijdu-li po třetí, vás zastanu doma. Zastanu-li vás zde, zasnoubím se s vámi v týž den a odvezu vás s sebou ku dvoru; tak jsem to byl s králem otcem svým ujednal; nenaleznu-li vás, odřeknu se vás tentýž den, a pojmu chof jinou.“ „A já, doložil otec, provdám ji tentýž den Brechetovi.“ „Za takovouto cenu,“ pravila Julie, „jest štěstí mé pojištěno; kdybych měla za to celý život svůj doma ztráviti, ráda bych se uvolila nikdy nevycházeti.“ Na to odjel princ a Julie byla velmi spokojena.

Každý se snadno domyslí, že násle-

dujícího dne nevyšla; nevyšla také druhého, třetího, čtvrtého dne; pátého dne opustila dům jen na okamžik, a ihned se zase vrátila; šestého dne vyšla si na půl hodiny, a vrátila se pak zase; sedmého dne vyšla si na celou hodinu, a spěchala pak domů. Když ji osmého dne otec opět viděl vycházeti, pravil k ní: „Dcero má, ty příliš vycházíš! Ty zapomínáš, co princ řekl, a nepomýšlíš na to, že ti tu jde o všecko.“ „Ale, otče můj,“ odpověděla Julie, „princ dnes nepřijde; ostatně ale, kdyby přijít měl, vidíme z domu našeho na silnici daleko, a já jsem děvečky, co jsou nahore, důtklivě napomenula, aby jakmile se vozy princovy v dálí ukážou, mně to hned oznámily; tím způsobem není se čeho obávati.“ „Dcero má,“ odpověděl otec, „nejjistěji bylo by, zůstatí doma; kdo se na jiné spoléhá, kráčí nejistě; a ve věci tak důležité nechtěl bych to ponechatí náhodě.“ Julie nechala jej domluviti, a odešla opět na táčky.

Jedva byla ze dveří venku, spozorovaly děvečky z hořejšího patra vozy princovy; jelikož ale Julii ještě ten okamžik byly viděly, myslely, že neodešla, a neoznámily ničeho. Zatím přibližovaly se vozy; nyní volaly Julii; avšak Julie neodpovídala. Hledaly ji v komoře, v zahradě; Julie nebylo nikdež. Běžely do sousedova domu; ani tu Julie není. Běžely do jiného, a co sem a tam běháno, dostavil se princ, nenalezl Julii doma, i vstoupil opět do svého kočáru a odjel. Julie právě ještě přišla, aby odjíždějící vozy princovy z daleka spatřiti mohla. O, jaký to křik! jaké zoufání! Julie rozrývá si obličej, rve si vlasy s hlavy; čeléd pláče, otec zoufá. „Nešťastnice! Rekl jsem si to jasně. Což směje v záležitosti takové, jaká tato byla, vydávati se v nebezpečí? Přivedeš mne do hrobu; avšak ještě dnes vezmeš si toho, jemuž jsem tě přislíbil.“ „Ano, chci si ho vzítí“ odpověděla Julie, „zasloužila jsem toho. Neučíní mi ani tolik zlého, mnoho-li zasluhuji. Necht hned přijde; já si jej vezmu. Jest mne hoden a já jeho.“ Na místě zavolán byl Brechet, a šlo se pak k notáři a faráři. Svatba se slavila a Brechet odvedl si krásnou Julii do domu svého.

O, politování hodný osude! — Otec zemřel čtyry dny na to hořem; co se Julie dotýče: ta měla času dosti, by svoji zpozditost krvavými oplakávala slzami. Všichni lidé ji litovali, a přece nebylo jinak lze, než vinu přičítati jí samé. I ona

sama sebe odsuzovala. V největším trápení svém zvolala: „Právem jsem toho zasloužila.“ A to jí působilo největší muka. Den po svatbě bylo viděti obličej její zkrvácený od ran, jež od surového Brecheta byla utržila za to, jak pravil, že se nezdála býti veselou a spokojenou s tímto sňatkem. Julie hubeněla den ode dne a nebyla brzo ani k poznání. Každého dne proklínala svůj osud a přála si smrt; avšak smrt nedostavovala se. A co bylo ještě smutnější: brzo stala se muži svému zcela podobnou, právě tak ohyzdnou a šerednou jako on, právě tak zlou, tak nenáviděnou, opovrženou jako on; byli jako zlí duchové a dům jejich podobal se peklu.

Duše křesťanská, krvi Ježíše Krista vykoupená a vodou křtu sv. obmytá, tebe krásná Julie zde představuje. Víš dobře, že ďábel, tato hrozná a ohyzdná obluda, nároky na tebe činí, a že si libuje v myšlence, že osud tvůj s osudem svým spojí, a že trvá na tom, že vám oběma jen jeden vytknut cíl. Myšlénka tato děsí tebe; to není ale všechno; jeť třeba i pravých prostředků se uchopiti, aby se tomu zabránilo. Víš také, že Syn Boží, král nebes a země, tě svou chotí chce mítí, že jest úmysl jeho, jednou tě uvesti do nebe, tam tě korunovati, a dát ti okoušeti radosti své věčné lásky. Přeješ si to snažně, a rád bys již nyní tam byl! Na tom ale není dosti; musíš se také prokázati hodným takovéhoho ženicha a jemu svou lásku tím dáti na jevo, že jeho zákony zachováš a v zkoušce obstojíš, které on tě podrobiti chce. Zkouška tato není příliš přísná; jest jí ale nutně třeba; a On musí tě, až jednou přijde, bý se s tebou zasnoubil, tebe s sebou vzal a korunoval, t. j. při tvé smrti, naleztí doma, t. j. v milosti, v stavu milosti Boží. O, přisvoj si hned onen stav! Neopouštěj ho nikdy! Vynalož vše, bys se v něm udržel! Varuj se všeho, co by tě od něho odvrátili, úmysl tvůj zvíklati, a tě byt jen na okamžik jemu odciziti mohlo. Není dosti na tom, jen začítí, jen nějaký čas pokračovati; jeť třeba vytrvati až do konce, až do hodiny, kdy On se dostaví.

Chraň se přede vším počítati na to, co na smrtelné posteli budeš moci učiniti. Smrt se nehlásí vždycky; často přichází nenadále, aniž bychom ji přicházeti viděli. Ač mnohdy příchod svůj nemocemi a slabostmi oznamuje, přece ji ten, pro něhož přichází, neznamená; a ti, jimž přináleží ji oznámiti, jsou sami často v té věci o-

klamání, aneb ještě častěji nedbají neb bojí se, a velmi často jejich oznámení přichází také pozdě. Počet těch, kteří každodenně bez zpovědi umírají, měl by tě zatrašiti.

Co se však vás dotýče, vy šlechetné duše, věrné nevěsty Krista Ježíše, kteréž již po delší čas v jeho domě a v jeho milosti trváte, a se stálým sebráním myslíte ve spojení s ním se udržujete, nezapomínejte na šťastný osud, jaký vám připraven jest! Zanášejte se nadějemi svými! Dychtěte po okamžiku, kterýž je proměnění ve skutečnost, a pracujte neunaveně k tomu, abyste velikého toho dne hodnými se staly!

DO P I S Y.

Od Šumavy, z okresu Nýrského 31. říj. 1873.

(Milostivé léto; prosba o katechismy; seminář diecesní.)

Svatý čas milostivého léta našel v naší krajině hojného ohlasu, hrnulť se davy lidí věřícího ku zpovědnicím, aby se plnomocných odpustků účastnými staly. Přece však pozorovati bylo u porovnání s dřívějšími hody posvátnými, že více jen pohlaví ženské podílu bralo v této slavnostní době, mužského pohlaví bylo méně a dospělá mládež nedostavila se. Smutný to zajisté úkaz doby nynější, a aby alespoň částečně se pomohlo zlu tomuto čím dále tím více se rozmahajícimu, vyslovujeme dnes prosbu, aby se na chudou mládež nezapomínalo, a aby tato co nejdříve školními knihami totiž katechismy a evangeliemi s důstatek podělena byla. Neb knihy z doby předešlé, kde ještě rok co rok se rozdávaly, jsou již rozedrány, a nových nikdo neposkytuje. Nám alespoň zle se vede v tomto ohledu. Máme četnou chudinu ve škole, a již 4—5 dítek, ba někdy celé lavice na jedinkou knihu jsou poukázány. Jak těžko potom katechetovi žádati, aby dítky na zpaměť se učily, jak těžko veškeré opakování, jak nesnadno i to mechanické čtení, když se knih nedostává, a konečně s jakými obtížemi nyní spojeno vykládání nedělních perikop! I s této strany každému svědomitému katechetovi náramně přitíženo. Protož necht se uzná katechismus v Praze sestavený aneb p. profesorem Skočdopolem sepsaný co nejdříve za školní knihu, a necht se pomýšlí na prostředky, aby se tato kniha levně prodávati a chudé mládeži zdarma dávat mohla. Věc jest velenutná, — jinak lho-

stejnost náboženská mezi mládeží rychle poroste, a smutných následků přinese. —

I v naší (Budějovické) diecési letos málo kandidátů do semináře vstoupilo. Příčiny jsou známe a zjevné (z nichž přední jest branný zákon. Red.). Čeho však nejvíce litovati jest, že studující z krajin německých vesměs raději do Vídně do semináře se hlásí, — než aby jednou zdejší obtížné, chudé a vesměs v horách ležící fary spravovali. Rovněž i rakouské kláštery s otevřeným náručím Čechy k bohosloví se hlásící přijímají, zaopatření lepší než ve světském stavu duchovním zaručující. Z těchto příčin i u nás v krátké době velká nouze o mladší duchovenstvo nastane, a tím veškerá duchovní správa ještě větších škod utrpí. Již nyní se posílají jenom Češi na fary německé. Ti ovšem neradi šťace takové nastupují, a co nejdříve pak o přesazení na česká místa prosí. Mnozí z nich — což následek neblahého učebního plánu na gymnasiích — ani dobře německy neumí, pročť o dobrém kázání a o katechesi zpočátku ani řeči býti nemůže — lid se stává nevrlym a kněz málomyslným, a tím způsobem ovšem žádoucího úspěchu ve správě duchovní nijakž docílití nelze. H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup posvětil v neděli 2. t. m. způsobem slavným novou školu v Žižkově u Prahy.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 11—15. u sv. Víta na hradě.

Z Vídně. Závět císařovny Karoliny Augusty byla i s kodicilly hrabětem Filipem Cavarianym, splnomocněným plnitelem poslední vůle zesnulé císařovny v Londýně otevřena. Císařskému pokladu Vídeňskému odkázala zesnulá svcenou rúži, kterouž od papeže Pia VII. roku 1819 darem dostala. Královské pokladně Mnichovské odkázala zlatý řetěz, který jí poslán byl od papeže Lva VII. r. 1827. V poslední vůli dále nařídila, by za duši její obětováno bylo 5000 mši sv., ku kterémuž účelu 5000 zl. ve stříbře zanechala. Dědicem celého jmění ustanoven jest arcivévoda Karel Ludvík, kterého zesnulá vždy něžně milovala. Napomíná arcivévodu, aby z pozůstalosti pro každé ze svých dítek nějakou památku vyhledal, aby sobě dítky ča-

stěji na svou prababičku vzpomínaly a častěji se jim dokládalo, že otec jejich byl miláčkem prababičky. Dítka arcivévodovy jsou příliš mladé, tak že svou dobroditelku, která jim 80.000 zl. zanechala, nepoznaly. —

Z Vestfalska. Když v diecési Paderbornské kněží v duchovní správě se nedostávalo, povolal biskup do města Bochumu kněží z kongregace nejsv. Vykupitele. Činnost jejich počala v chatrném najatém domě soukromém a směřovala ku spásu nesmrtelných duší. Snášeli trpělivě zimu i horko, žízeň i hlad, nezpěchovali se zápasiti s nouzí. I počali si stavěti chudický klášter, pak přesídlili do polo vystavené budovy a svůj dosavadní byt proměnili v kapli, ve které služby Boží konali a lidu slovo Boží hlásali. Napotom přiložili ruku ku stavbě nádherného chrámu Mariánského, který s pomocí Boží a dobrých lidí ve dvou letech zbudovali. Mnoho jim bylo zakoušeti v novém a vlhkém obydlí, které téměř posledním v Bochumu bylo, tak že několik ctihodných kněží v předčasný hrob skleslo. Nehledali však slávu svou ani pohodlí svého nedbali, nýbrž horlili pro slávu Boží.

Stavba kostela nedospěla ještě tak daleko, by služby Boží konány býti mohly, tu vypukla krvavá francouzská válka, nejlepších světnic klášterních ponecháno raněným, které ctihodní otcové velmi pilně ošetřovali. Při těchto pracích a svízelech nesla se činnost jejich hlavně ku správě duchovní. Co vše podnikali a činili, jen Bohu jest známo. Z lidí pochopí činnost jejich jen člověk, který spatřil tisíce mužů i paní, bohatých i chudých, měšťanů i dělníků, úředníků i řemeslníků, rolníků i vojínů, kteří se do chrámu Redemptoristů jen jen hrnuli, slovům jejich naslouchali a zpovědnice jejich obklopovali. Každoročně konali duchovní cvičení pro muže a ženy, jinochy a panny ve čtyrech odděleních. Sedmkrátě byly tyto exercicie, 265.000 věrných duší křesťanských jich se účastnilo, své hříchy smylo a ku stolu Páně přistoupilo. Tu pojednou vláda pruská vyhnala ubohé do ciziny, ačkoliv skromní byli, v tichosti pracovali, nikdy do vládních záležitostí se nemíchali. Odebrali se daleko za moře, hledajíce útulek v zemi, která každému svobody poprává, hledajíce si novou otčinu, když vlastní otčina je pryč vyháněná. Tak se naplňují slova písem sv. „Z místa na místo honiti budou vás pro jméno mé, ale nebojte se, já jsem přemohl

svět. Pozdvihněte zraků svých, ejhle přibližuje se vykoupení vaše.“ Všichni bratři odebrali se již na místo nového působení svého, jen superior P. Zobel ještě nějaký čas zůstal. Byl pravým otcem svým bratrům, ale neprovází jich na daleké cestě, neb jest již starec věkem sešlý. Jeden z arcivévodů rakouských nabídl mu útulek, který též vděčně přijat jest od starce velezasloužilého. Čím věřicím v Bochumu byl, jaké vážnosti a lásky požíval, to dosvědčuje mimo jiné i odchod jeho. Tisícové a tisícové shromáždili se, by ještě jednou tvář vroucně milovaného starečka spatřili a jemu „s Bohem“ dali. Četná deputace vyslána, by jej v ověněných vozech doprovodila k nádraží. Když šedivý starce do vyhnanství odjížděl, kanuly hojné slzy z očí shromážděných tisíců, mezi nimiž i jinověrci byli, neb se odebíral pryč ten, který sám slzy stíral mnohým z nich, který ač sám chudý chudinu živil, zarmoucených těšil, žádnému nikdy neublížil a jen toho velkého provínění se dopustil, že se stal knězem katolickým. U nádraží nemohl vůz projeti, neb každý z nevidaného množství chtěl naposled štědrou tu ruku polibiti, a s ctihodným starcem se rozloučiti. Asi sto měšťanů doprovázelo vyhnance až do Kolína nad Rýnem. Město Bochum ztratilo mnoho, velmi mnoho; zahrada však, kterou ctihodní otcové pěstovali a štěpovali, bude i za vlády pruské dlouho ještě kvěsti a přinášeti hojného ovoce. Věhlasný biskup Konrad Martin z Paderbornu děkuje vroucně Redemptoristům za veškeré práce, které v diecési jeho podnikali pro spásu nesmrtelných duší. Jako jednou hrdé Atheny své věhlasné a zasloužilé muže do vyhnanství vysílaly, až samy vzaly za své, tak to bude i s každou říší, která nenávidí pravdu Boží a Toho, jenž ji přinesl na tento svět.

Z Ruska. Nejednou želáno a to právem na nepřátelské chování se Ruska k náboženství katolickému. Stručný obsah spisu kněze Martinova, v nejnovější době vyšlého, jenž u veliké míře pozornost katolického světa k sobě obrací, poučuje katolíky, že nenadešel čas a snad že nikdy nezasvitne doba, kde by církev katolická ve veleříši ruské lepším poměrům těšiti se mohla. Zájmy polské a katolické na Rusi jsou totožné, proto hlavně pronásleduje vláda ruská Poláky, že jsou katolíky a že neuznávají hlavu rozkołu za hlavu své církve, ne tak proto, že jsou Poláky.

Kdyby katoličtí synové Polska přijali víru pravoslavnou, snad by se domohli lepšího postavení. Nejednou již tvrzeno, že i v Rusku blaženější doby pro církev nastanou. Z návštěvy carevny a velkoknížete u sv. Otce i z jiných udalostí bylo souzeno, že pronásledování katolíků v Rusku přítrž učiněna bude, však veškeré naděje prokázaly se býti nepodstatnými a přenáhlenými. S jistotou téměř tvrditi lze, že výrok císaře Mikuláše, kterýž roku 1829 učinil, když spojené Řeky potlačil, totiž: „S unity jsme hotovi, dejme se nyní do latiníků,“ jest až do dnešního dne vodítkem a jádrem politiky ruské; znenáhla sice ale nestupně běže se za tím cílem, aby církev katolická v Polsku byla na pravo vyhubena. Když r. 1830 týž císař povstání polské přemohl a se domýšlel, že tím též národnost polská na vždy poražena, zjevně se tehdejší prohlásil: „Nyní mně pouze v cestě stojí „Dominus vobiscum,“ a smýšlení toto zdá se, že převládá v kruzích vládních a rozhodujících. Spůsob pak, jakým Rusko záměry nepřátelské provéstí hodlá, je týž, kterým Prusko a Švýcarsko katolické náboženství pronásledují. Všeliké úsilí a násilí směřuje jak v Prusku tak i v Rusku k oddělení církve od papeže; a jelikož se tomu církev vzpírá, ihned se jí vytýká, že se do politiky míchá, že nechce dáti císařovi co jest císařovo, že není snášlivá, že chce býti s každou vládou na štíru. Z toho odvozují právo, s přísností proti odbějcům katolickým zakročovati. Však na snadě jest, že se ukřižování církve katolické lehko sice ustanoví, ale těžko provádí. Vraždit na netušenou věrnost a oddanost biskupů, duchovenstva i lidu. A protož tajně pracovati se počíná, aby odcizen byl lid kněžstvu, kněžstvo biskupům, biskupové papeži a tak aby biskupové od kněžstva, lidu i papeže opuštění osamotněli. Tam, kde nelze ničeho dosíci násilím, berou útočiště ke lsti a ku podplacení. Tímto způsobem získá se čas, aby půda se podryvala a připravovala. Aby své záměry lépe ukryly, vysílají vlády do Říma jednatele, aby na oko s papežskou stolicí vyjednávali. Katolíci takto v důmínce, že bude pokoj, snadno se ukonejší, stanou se neostražitými, zavrou oči — a mezi tím nepřítel kuje své zrádné dílo. Toť pravý účel těch mnohých vyjednávání se sv. Stolicí. To zamýšlel Bismark, když tvrdil, že si přeje, aby v Berlíně zřízeno bylo papežské vyslanství. A podobně jedná i Rusko, když čas od času vysílá poslance své

do Říma, aby s kardinálem Antonellim vyjednávali. Víť dobře, že ať se snahy jejich podaří nebo ne, času získá pro zdar snah jeho velmi důležitého. Nepodaří-li se dílo vyslanců, pak se hlásá světu, že vláda učinila co mohla, ale veškeré pokusy že zmařila tvrdosíjná nepovinnost římské Stolicе, nyní že vládě nezbyvá, než jednati beze všeho ohledu na Řím. V případě, že by se tomu kterému poslanci podařilo — což ale ovšem nikdy se nestane — získati sv. Otce a odděliti ho od Poláků, pak by tito, odtrženi jsouce od hlavy, přestali býti katolíky, a vláda by je rozvňž tak nechala na pokoji, jako četné německé protestanty, kteří v Rusku tiše a pokojně žijou. Všeliké tedy vyjednávání děje se jen na oko, má býti škraboškou pro krátkozraký svět, aby jen vina na katolické církvi a její nesnášlivosti lpěti zůstala. Že beránek stojící pod vlkem dravci vodu kaliti nemůže, to ovšem každý soudný člověk nahlédne. Skutečně se v Rusku, ať si již vláda rovnou cestou kráčí či oklikami, na ničem jiném nepracuje, o nic jiného neusiluje, než o utlačení církve katolické.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Ročníku X. svazek 12. (listopadový) přináší duch. řeči na ned. XXII.—XXIV. po sv. Duchu, na slavnost Všech Svatých, věrných dušiček, sv. Martina a tyto řeči příležitostně: Význam druhotin kněžských (o slavnosti sv. Šimona a Judy), řeč nad mrtvolou kněze, před udělováním odměn čeledínům v R., při svěcení cukrovaru, před oddavkami, o slavnosti Jos. Jungmanna v Náchodě, k pútníkom do Maria Cellu a do Šaštína sa ubírajícím. — Zároveň vydal vd. p. kan. B. M. Kulda téhož časopisu kazatelského ročníku XI. svazek 1. (prosincový), jehož obsah jest: kázání o kněžských prvotínách p. hraběte Františka ze Schoenbornů, na ned. I.—IV. adventní se životy připadajících světců a světic Božích (sv. Eligia, Ambrože, Christy, Servula), kterýmžto způsobem pokračováno bude, na slavnost neposkvrn. Početí bl. P. Marie, na Boží hod vánoční, sv. Štěpána a neděli po Narození P. (o sv. Tomáši Kanterbury-ském.)

— „*Dvacet písní pro čtyry hlasy*, soprán, alt, tenor a bass.“ Pro školy realné a gymnasia složil Václav Friml. V Praze 1874. Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 43. — Tamtéž téhož: „*Dvacet písní pro tři hlasy*, soprán, alt a bass.“ Str. 26.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Svazek 5. Obsah: Otázka dělnická (podává

prof. Mat. Procházka). Sv. Ireneus co svědek nauky neporušené ve II. století (pod. dr. Fr. X. Kryštáfek). Sv. Řehoře Naz. řeč obranná o kněžství (přel. prof. Desolda). Kronika: Z pastoraální konference vikariátu Dešenického. Literární oznamovatel. — Svazek 6. vyjde 12. prosince.

— „*Učitelský kalendář* na rok 1874.“ Vydán péčí jednoty učitelské Budeč v Praze. Sporádal Josef Balcar, učitel. Ročník IV. Nakladatel Theodor Mourek. V Praze 1874. Stran 79 mimo kalendář a příruční seznam žactva. Na str. 57 v přehledu žactva dle národnosti čteme: „Benešov, městské (gymnasium čítá úhrnem) žáků 69, (mezi nimi) Čechů 2, Němců 67,“ což jest patrný omyl.

— Nakladem „Zlaté knihy“ v Písku vyšly tyto podíly: „*Zlaté listky*.“ Dárek útlověkým dítkám do Zl. knihy zapsaným. Sporádal prof. K. A. Madiera. Číslo XI. Str. 125 mimo správní záležitosti. Obsahuje bájky, drobné povídky, hry a básničky. — „*Zlaté klasy*.“ Dárek dospělejším dívkám do Zl. knihy zapsaným. Sporádal prof. Jan Suda. Č. XI. Str. 142 a správní záležitosti. Obsah: František Ladislav Čelakovský. Dědečkův hněv (napsala Eliška Krásnohorská.) O prádle (Lužická). O kráse v přírodě. Naučení pro život praktický. — Správa „Zl. knihy v Písku“ žádá přátele mládeže, zvláště pak pp. duchovní, učitele a dámy, aby v místech, kde není posud žádného sběratele čili opatrovníka Zl. knihy, netěžkou úlohu opatrovníků na sebe vzítí sobě neobtěžovali.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. dr. Vác. Houška, k. arcib. a konsist. tajemník, jmenován skuteč. konsist. radou.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Brož, kapl. za admin. v Bezdědicích;
p. Jos. Kyselka, koop. u sv. Havla v Praze, stal se učít. nábož. na c. k. českém ústavu pro vzdělání učitelek;
p. Vác. Sedláček, býv. admin. v Skalici, za kapl. v Mnichovicích.

Uprázdňené místo:

Bezdědice, fara patron. p. děkana Karlšteinského, od 4. listopadu.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Augustin Buchtele, os. děkan a farář ve Svinčanech, 1. listop. (nar. v Nedošíně 22. pros. 1803, vysv. 24. srpna 1827).

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

p. Jos. Vlasák, vikar. tajemník, děkan v Týně n. Vlt., jmenován b. konsist. radou

a b. vikářem okresu Vltavotýnského na místo p. Jana Škopka, os. děkana v Zahájí, jenž té důstojnosti se vzdal;

P. Meinhard Gellen, ř. prem. Strahov., děkan v Milevsku, jmenován sekretářem b. vikar. úř. Bechyňského, a

p. Jan Bakula, b. notář, farář v Olešnici, sekretářem b. vikar. úřadu Novohradského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Mich. Tragl, farář v Hůrce, za faráře v Eisenstrasse;

p. Jos. Zach, koop. v Rehbergu, za admin. do Hůrky;

p. Jos. Marík, administrator z Bošilce do Skočic;

p. Ant. Krátký, kaplan z Strmilova do Počatic;

p. Martin Voldřich, kaplan z Bavorova do Vodňan;

p. Jan Ondok, kaplan z Vodňan do Bavorova;

p. Jos. Hladík, neom., za kapl. v Blatné;

p. Mat. Pužej, neom., za kapl. v Krumlově;

p. Jos. Růt, neom., za koop. v Hvožďanech;

p. Frant. Toušek, n., za kapl. v Křeči;

p. Jan Vavrá, n., za kapl. v Strmilově.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Vác. Pavlišta, farář v Bosni, 25. října. (nar. v Žehrově 26. května 1806, vysv. 28. září 1832.)

Vyznamenán jest:

p. Ignát Grumptmann, farář v Boleboří, obdržel collare canonic.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Josef Kouble, farář v Osečné, za faráře v Přichovicích;

p. Frant. Šorejs, kapl. v Loukově, za administ. in spir. et temp. ve Světlé;

p. Jan Bernat, kapl. v Č. Dubě, za admin. v Osečné;

p. Josef Srb, kapl. za administ. v Bosni;

p. Vojtěch Kundt, kapl. v Maffersdorfu, za kapl. v Rychnově (libereck. vik.);

p. Josef Passig, koop. v Cinwaldu, za kapl. v Novosedlech (Neundorf);

p. Josef Lehmann, proz. kapl. v Novosedlech, za 2. kapl. v Radonicích;

p. Josef Bartoníček, koop. ve Světlé, za proz. koop. na Bzí;

p. Josef Čermák, kapl. v Osečné za kapl. v Loukově (turn. vikar.);

p. Josef Schröter, kapl. v Pirkštejně, za proz. kapl. v České Lípě.

Uprázdňená místa:

Boseň, fara patr. hrab. Arnošta Waldšteina.

Osečná, fara patr. knížete Kamila Rohana, do 6. prosince.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedolá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectvích

Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
pol. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Promluva

u hrobu mladé manželky.

Podává Karel L. Řehák.

„Já jsem vzkříšení i život:
kdo věří ve mne, byť i umřel,
živ bude.“ Jan 11, 25.

Stojíme u tmavého hrobu, do něhož mají býti vloženy tělesné pozůstatky mladé manželky. Smrt předčasná vyrvala ji z vroucího objetí truchlícího manžela, milovaných rodičů, i starostlivých přátel, a lůno země přijme ji v chladnou náruč svou. Tvrdé bude lůžko její, v němž čekati má hlasu trouby andělské, zvoucí k radostnému vzkříšení; ale lehké, tak v Boha pevně doufám, bude odpočínutí její! Jako něžná fialinka v skrytu vůni dýše, ukryta zrakům lidským: tak zvěčnělá milovala úkryt milé domácnosti, květouc co ctná panna, i později co manželka v pravdě křesťanská. Kdo ji znal, miloval ji; vaše tak hojné účastenství, kterým z blízka i z daleka poslední čest jste prokázali pomíjející schránce šlechetné duše její, jest mi toho zjevným svědectvím, že vám všem z duše mluvím! A jaký život, taková byla i smrt její; v bolestech nejprudších trpělivost, vzorná a oddannost v Boha nelíčená vyznamenávaly ji, a poslední šepot umírajících rtů jejích byl jako červánek zapadajícího slunka obrácen k Tomu, kterýž skrze kříž a utrpení

povstal k slavnému vzkříšení a vítěznému na nebe vstoupení.

Jako prudký víchř lili láme; jako hladavý červ růži před časem života ujímá: tak prudká nemoc zachvátila tělo její, a podryla před časem život její. Nedlouho tomu, co vinuli ji věnec svatební kolem skrání; a nyní po roce, kdy sotva uschly květy v koruně ji zdobící, stalo se, čeho nikdo se nenadál, že zvald i jarý květ života jejího, aby uložen byl s květinami v přírodě k odpočínutí hrobovému! Uložena má tu býti pýcha rodičů, chloubá manžela, radost milovaných příbuzných v tuto jámu chladnou!

Kdo nevěrec a neznaboh, ten při ztrátě tak veliké nezná mezi hoře svého, jinak ale jedná věřící křesťan. I on cítí bolest v srdci svém nad ztrátou osoby milované, i jeho líce slza smáčí, ale zármutek jeho mírní svatá víra v Toho, kterýž o sobě vyznává: „Já jsem vzkříšení i život: kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.“ Víru tu v slovích i skutcích vyznávala milá zemřelá, a v doufání v milosrdenství Boží, z víry té vyšlém, život svůj pozemský dokončila.

K víře té hlásíme se s radostí i my; a protož tedy nermutiž se příliš srdce Vaše! tělo uloženo bude k odpočínutí, ale duše vrátila se, odkud vyšla, k Otci nebeskému. Semeno, kdyby

nebylo vloženo do země a tam nezpráchnivělo, nevydalo by užitek stonásobný. A tak i u člověka. Kdyby nesvlekl se sebe tělo porušení, a nevydal by je k zpráchnivění v zemi, z kteréž vzato jest, nemohl by požívati radostí nehybnoucích, jež připravil Pán věrným svým tam nad hvězdami; nemohl by obléci tělo oslavené, jež slibuje Bůh všem těm, kteříž v milosti Jeho umírají, řka v Zjevení sv. Jana (14, 13.): „Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají!“

Byť tedy i na krátko tělesně opustila vás milá zemřelá, a vás na věčnost předešla, duchem svým, přímluvou svou u Boha dojistá vždy blízkou vám zůstane, a za krátký čas — a co jest i nejdelší věk člověka, leč krátká hodina po uplynutí svém? — za krátký čas shledáte se opět, abyste se již nerozloučili!

Ale prvé ještě, než uložíme tělo její do tmavého hrobu, v němž by radostného očekávala z mrtvých vstání, slyštež poslední vůli její: Vám, ctný manželi, k nejlaskavější péči odkazuje robě své, závazek upřímné lásky vaší, odkaz svůj nejvzácnější, poklad nejdražší, jež na světě osiřelý zanechává, synka, jehož život vyplatila životem svým. Bdětež nad ním, jemuž nebylo práno, poznati vřelou lásku srdce matěského, s péčí dvojí, aby jednou shledal jste se s ním v blažené věčnosti v náručí matky jeho, vaší manželky milované!

Vám, milé rodiče, ústa, kteráž pro svět tento již umkla, ještě jednou vroucí díky vzdávají ze světů nadzemských za pečlivé křesťanské vychování, jež jste dceri své poskytli, za víru v Ježíše Krista, kteréž jste jí naučili, za naději v Boha, jež v srdce její jste vštíplí, za lásku k Stvořiteli i Vykupiteli, kterouž jste jí znát učili, a kteréžto ctnosti naučily ji, umřítí v Pánu, umřítí ochotně dle vůle Boží, a v důvěře v Jeho božské milosrdenství!

Vám, milí příbuzní, kteříž jste přezřeni upřímnou jí věnovali, v potřebách pomáhali, láskou ji ošetřovali, srdečně volá „zaplať Pán Bůh!“ Vám, přátelé drazí všichni, poručenu činí duši svou, abyste na ni nezapomínali v modlitbách i obětích, aby, co snad z křehkosti a nedokonalosti lidské byla provinila, Bůh nejvyšší milosrdný jí prominouti ráčil, a přijal ji milostivě ve sbor milých vyvolených svých, kteříž po všechny věky slávu s Ním sdílejí.

Předčasný hrob její pak sám výmluvným jesti řečníkem, dávajícím mocnou výstrahu nám všem, kteříž u víru světa tak snadno zapomínáme na věci nejposlednější. Žádný věk, žádné zdraví, žádné léky nejsou nám záštitou před smrtí; nevíme ani dne ani hodiny odchodu svého; jen co kdo dobrého či zlého vykonal v životě svém, to následovati ho bude až za hrob. Protož pamatujíce na nejistý odchod svůj, prokazujme, co komu povinni jsme, vzdávejmež ale i Bohu, co Božího jest, abychom i my jednou s horoucí modlitbou na rtech umírajících z tohoto světa odcházeli, s blahou nadějí v srdci v Toho, kterýž hrůzy smrti odnímá slovy: „Já jsem vzkříšení i život: kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude!“

Za tebe pak, milá sestro v Kristu, dle vůle tvé prositi chceme, aby dobrotivý Bůh popřál ti lehkého odpočinutí, a světlo věčné ať ti svítí. Amen.

Jak smýšlejí ti nenávidění Jezuité o Čechách?

Jako nebyla o nic menší milost, že Pán Ježíš sv. Petra pouhým pohledem k pokání povzbudil, nežli ta, kterouž Pavla byl bleskem a hlasem s nebes k víře přivedl; tak můžeme i za nemenší smilování Boha všemohoucího považovati, že národ náš od bludů pohanských k pravé víře obrátil, i když bez mála na tom bylo, aby toto drahé štěpení víry pravé na roli církve české v bejll bludů zaniklo, že tomu nedopustil, ale národ náš v pravověrnosti

zachoval. Tak zajisté opravdu říci můžeme, že „milosrdenství Hospodinovo to jest, že jsme nezahynuli!“*) Ale komu pak jsme za to k díkům povinni? Po Bohu nejprve slavné a důstojné kapitole Svatovítské a potom zbožnému a Božskou prozřetelností v pravý čas uvedenému řádu kněží „Tovaryšstva Ježíšova.“ Neboť když byl skoro celý národ náš, v Čechách i na Moravě, bludy Husovými i jeho mnohem horšík stoupencův nakvašen, jež se po celé skoro století 15. ani v potokách krve zalítí nedaly; a když pak v století 16. ubozí zaslepení raději k cizáckému kacířství Lutrianstva, Kalvinstva a j. se přidružili, nežli by se byli k pravověrným svým bratřím navrátili: tu slavná kapitola Svatovítská, zůstávši „vždy věrnou“ dcerou církve, sama, ano již po 140 let biskupa v Čechách nebylo, s velikými i nesnáze i náklady o to pečovala, aby se skrovnému stádu pravověrného lidu dostalo učených a řádných správců duchovních, posílajíc schopné a mravné jinochy na vše strany do cizích učilišť, aby tam k svatému úřadu potřebných vědomostí nabývše, potom doma lid věřící vésti a spravovati mohli. Konečně pak se s pomocí krále Ferdinanda I. postarala o to, aby k tomu cíli blahodárně rozkvétající a zvláště v zápasu proti bludům se vzdávající a u výchování mládeže na slovo vzatý řád Tovaryšstva Ježíšova do Čech a právě do Prahy uveden byl. Po náležitém vyjednávání i s papežem, tehdaž Piem IV., i zakladatelem a generalem téhož řádu sv. Ignaciem poslán Kanisius**) s 12 Jesuity do Prahy, kamž přijdouce 21. dubna 1556 v bývalém klášteře dominikánském u sv. Klementa proti křížovníkům se usadili. Učitelské své působení započali 7. července téhož roku, a to netoliko gymnasiální (ve školách latinských), nýbrž libomudré a bohoslovní. Vedle konviktu pro mladíky šlechtické a bohatých měšťanů založeno též semenišť pro mladíky chudší, netoliko učením, ale i všemi potřebami darmo opatřené. Působení jejich bylo tak utěšené, že mnozí i nekatoličtí šlechtici i zámožnější měšťané jim dítky své k výchování svěřili, ba i mnozí židé jich působením na víru obrázení byli. Ale proto i nepřátel jich zuřivost nemálo se roznítla, znamenajících, že bludům jejich činností nových kněží téměř smrtelné rány

se dostává. I použili k brojení proti nim, jak obyčejně, podle zaslepené chátry pouliční. Ta všelikých jmen tichým kněžím nadávala, blátem po nich házela, do chrámů, kde kázali nebo mši sv. sloužili, kamením okny mečila, až i hlasitě vyhrožovali se jim osmělovali, že je s mostu do Vltavy svrhnu. Tak daleko to přišlo, že arcivojvoda Ferdinand králevič sídlem na hradě pražském k uhájení životů jich vojenskou stráží je chrániti dával. Ale jak se při tom protivenství zachovali praví tovaryši Ježíšovi? Slyšme, jak se jeden z nich ve svém psaní k soudruhu vyjadřuje: „Přes všecka protivenství a nátlaky jsou bratři naši tak tiši a odhodlaní, jakoby nižádné nebezpečí jim nehrozilo. — Milostí Boží jsme každý odhodlaní i žádáme si, pod rukama zbloudilců pro víru umřít i tak u věčné stánky přesídliti.“ — Kanisius pak osvědčuje jinověrcům, ani se obávali, že Jezuité hádkami svými o víru nepokoje a bouře stropí, že nepřišli bratři jeho, aby se o víru hádali, nýbrž aby mládež vyučovali a jiné dobré skutky konali. Na svatém zakladateli pak Ignaciovi vymohl ten rozkaz, aby každý kněz T. J. jednou za měsíc obětoval jednu mši svatou na ten úmysl, aby Bůh severní krajiny evropské jmenovitě Německé a Rakouské země bludů sprostiti a ochrániti i v lůno sv. církve svedené národy jich opět uvesti ráčil.*)

Ale jak zvláště blahoslavený Kanisius Čechům sám nakloněn byl i své bratři k stejnému smýšlení měl, dokazuje jeden jeho list, který na sklonku účinného ale i klopotného života svého z Frýburku ve Švýcarsku do pražské koleje T. J. u sv. Klementa psal a jež bez pohnutí čísti nelze. Dá pak: „Budtež mi pozdravení v Kristu Ježíši, ctihodní otcové! Vy všickni, kteří nyní v Praze pospolu vesvaté jednotě žijete, i vy, kteří budoucné bratrskou láskou našeho tovaryšstva tam shromáždění bydletí budete. Z dobrých důvodů připomínám vám, jak máte velebiti dobrotu Boží, jehož laskavým řízením se stalo, že vám katolický císař a král český Ferdinand blažené paměti tuto kolej zříditi a vám takto pevné sídlo v Praze založiti i mne nehodného sluhu svého k vystavění jejímu určiti ráčil. Modlím se k Bohu, jenž jest pramen všeho dobra, aby vám všem, kteří v onom domě bydlíte, dal náležitě a vděčně poznati, jaké nevyslovitelné dobro-

*) Jer. pláč. **) Za blahoslaveného vyhlášen jest od sv. otce Pia IX. 20. listopadu 1864.

*) Ten příkaz zachovává se po dnes.

diní jest to, že máte kolej v hlavním městě české říše, na místě tak vhodně položeném a lidnatém, a to za trudné doby, když přesila bludařů v celé zemi tak hrozně ráčila; tu a tehdaž takovou kolej založiti nebylo zajisté žádné malé dílo. Prosim vás tedy co nejsnažněji, abyste af jsem živ af mrtev (neboť dlouho to se mnou při nemocech mého velikého věku trvati nemůže) vždy s vroucí vděčností pamětlivi byli všech svých příznivcův a přátel, jichž ochranou, dobrotou a štědrostí tato kolej tak šťastně započata, a přes všechny odpory a překážky protivníkův našich, ani prospěšné práce naše závistivými zraky stíhali a všelijak i násilně rušiti sesnažili, dokonána a posud dochována byla. Zvláště pak vzdávejte i vy i kdo po vás přijdou, díky slavnému rakouskému domu a královské rodině, skrze které Bůh naši skrovnou společnost v Rakousku a v Čechách uvesti ráčil, abychom na poli tak rozšířeném, kde již škodlivý koukol bludu rozsetou pšenici pravé víry udusiti hrozil, jakožto noví dělníci statně se osvědčili. Blaho a spása buď rakouským zakladatelům, jichž zbožnosti a nevyvážitelné štědrosti tolik dlužni jsme! Věčně živi buďte v Kristu Pánu všickni, kteří k založení, uvržení, prospěchu toho ústavu slovem — skutkem v tak těžké době tolik přispěli! Avšak nemalými díky jste povinni těm, jichž snažnému orodování v nebesích, tak já pevně věřím! i založení i pevné trvání svého domu co děkovati máte. Pamatujte tedy často a s vděčnými srdci svatého Vojtěcha, prvního apoštola Čechův, svatého knížete a mučenníka sv. Václava, sv. Klementa, svého patrona, sv. Sigmunda, krále Burgundského, i všech svatých, jichž zásluhy se v chrámu pražském od dávných věkův oslavují, a na jichž přímluvu, to mi upřímně věrte! vám i vašim pracem tolik milostivého požehnání od Boha se dostalo a dostává. Konečně vás prosím všechny, kteří spolu u svatého Klimenta bydlíte, af si pilně záležitosti dáte na svěřené vám vinici české církve, ji neunavně vzdělávající a ušlechťující; bezúhonné buď obcování vaše, dávejte vznešené příklady svaté chudoby, stále čistoty, zbožné poslušnosti; netoliko katolíci, ale i nepřátelé a protivníci svaté katolické církve zkuste, osvědčujte, oslavujte vaši trpělivost, vaši snažnost, vaši lásku! Neboť vězte aniž zapomínejte, že jste do Čech povoláni a poslání netoliko, abyste učili a kázali, ale též abyste tu svůj kříž nesli a

všem vesměs obyvatelům té země se zavděčili. Srdce vašetedy plápolejte neustále vroucí horlivostí duchovní, která by vás ustavičně pobízela a poháněla, upřímnou myslí hledati to, co jest Krista Pána, a zbloudilé ovečky uváděti opět v jich vlastní ovčinec, k pravému jich pastýři. Amen! Amen! — Poroučejte milému Pánu Bohu ve svých nejsvětějších obětech vše svaté a ve svých modlitbách starého Kanisia, jenž první základní kámen k vaší koleji položil. Ten byl účel, ten cíl, to snažné přání Čechům, České církvi, České vlasti, od „těch nenáviděných Jezuitů!“ Ale jako všude tak i tu se jim dostalo a dostává té milosti, které jim na Bohu vyprosil svatý jich zakladatel, „aby totiž tovaryšstvo jeho nikdy nebylo bez pronásledování.“ Ale Bohužel! všude kde jsou pronásledování, kde se pře kázky blahému jich působení kladou, hyne víra, hyne zbožnost, hyne mravnost, hyne blaho! Toho důkazem to století od jejich zrušení. Kéž by je svět znal, zajisté by je neměl v nenávisti! I platí podnes, co týž blahoslavený Kanisius v jednom svém listu k sv. Ignaciovi praví: „Co se ti naši nepřátelé natrmácejí, aby nás ohavnými nářky ze cti zloupili, kteréž nesháníme po lidech. Možná že nás brzo ubijou a ztrýzní. Avšak splácejme jim láskou tím hojnější, čím hůře nás ostouzejí! Neboť ačkoliv nás pronásledují, jsouť přece naši bratři; povinni jsme je milovati pro Krista Pána, jenž i za ně krev svou vylíti ráčil. Kdyby nás znali, nehřešili-by proti nám!“

Setrvej.

Kdo cítí v sobě svaté povolání
byť jen jiskrou, nedej udusit.
ten blahý žár, jenž v duši tvou se sklání,
ať srdce pravý svůj nezapře cit.
Nechť svět se sápe na tě jako sup,
od předsevzetí svého neustup
a setrvej!

Snad mnohé boje budeš bojovati
než rozžehnáš se klamným se světem
a mnohá pověst bídná kolovati,
že zrādu pácháš žiti nad květem.
Nechť svět se sápe na tě jako sup,
od přesvědčení svého neustup
a setrvej!

Vždyť zmlknou brzy ústa jejich klamná —
a svět-li nestrhne tě ve svůj vír,
za krátko vyplní se slova slavná:

že v *Kristu* jediný a pravý mfr.
Nechť svět se sápe, na tě jako sup,
od pevné vůle svoji neustup
a setrvej!

Podobenství Otce Bonaventury.

38. *Svatý Václav.*

Často opouštěl sv. Václav, vojvoda český, v noci svůj palác, a šel bosýma nohama ulicemi, by rozličné kostely svého hlavního města navštívil. Ani nejtužší zima nebyla s to, jej od těchto nábožných poutí zdržeti. V chrámu Páně před oltářem, kde víra jeho Spasitele v nejsv. Svátosti křtého zřela, klečel často po celé hodiny, vylévaje z srdce svého proudy horoucích modliteb. Mnohdy připojil se i k oněm světcům, kteří zde hlavní úcty požívali, by s nimi zároveň Boha chválil a jejich přímluvou jsa podporován, za dary prosil. — Jeho jediný věrný průvodčí při nočních těchto vycházkách byl služebník, na jehož mlčenlivost mohl spoolehnoti, a jenž byl téhož smýšlení jako jeho velitel. Jednoho času byla noc velmi studená, sníh umrzlý, a sluhovi mrazem tak ztuhly nohy, ač dobře opatřené, že jimi již ani hýbati nemohl. I stěžoval si knížeti na to, že již není s to, dále jej provázeti. Kníže ač vnitřním zápalem jsa rozehrát nižádné zimy nepocítoval, měl s ním útrpnost, a poručil mu, aby zcela jeho kroků následoval, a do jeho šlépějí v sněhu vytlačených stoupal. Sluha uposlechl, a ihned pocítil v ztuhlých nohách svých příjemné teplo, kteréž se znenáhla celému tělu sdílelo. Ráznými znovuokřídlenými kroky mohl pána svého následovati, kam tohoto nábožnost jeho vedla.

Vy v pravdě obrácení hříšníci, kteří byste rádi spravedlnost božskou pokáním smířili, ale v slabosti své nesnadného přemáhání se a tuhého sebezapírání se lekáte: chcete se naučiti, jak byste cestou kříže zmužile a radostně kráčeti mohli? — Následujte božského mistra svého krok za krokem z Jeruzaléma až na horu Kalvarii; vstupujte do jeho svatou krví zbrocených šlépějí: nebeský zážeh ihned srdce vaše rozpálí a vás uvede v stav, v němž všem zevnějším obtížím snadně budete vzdorovati a všechny nesnáze přemahati.

Toť to neocenitelné tajemství, jímž tolik nábožných mužů a žen se stalo reky a rekyněmi, ani za hříchy své se káli a se všech pozemských pout zprostili mr-

tvením sebe, jakéhož lidská přirozenost se děsí. K těm patří světci jako František, Bruno, Bernard, Jan z Kříže, Petr z Alkantary; světce jako Terezie, Magdalena z Pazzi a mnozí jiní svatí. Nejobtížnější věci byly jim snadné, když v duchu šli za Spasitelem kříž nesoucím na horu Kalvarii, za tím, jenž krví, která z jeho ran tekla, jim cestu naznačil. Zmužile kráčeli po jeho svatých šlépějích, a nová síla oživila je při každém kroku, i procitla v nich láska k utrpení nikdy před tím nepocítěná. Neznali vyšší blaženosti leč obtížení jsouce těžkým křížem kráčeti krok za krokem dle svého přesvatého vzoru, a nepřáli sobě ničeho vroucněji, nežli krev svoji sloučiti s velebení hodnou krví, kterouž svatá křížová cesta svažena byla.

Pan Odolan Pětipeský.

Historická pověst.

I.

Švédové odtáhli od Neprobilic.

Ze dvora a vedlejší tvrže šlehal k podvečernímu nebi hrůzonošný žár. Rudé sloupy, jenž před okamžikem ještě vystupovaly porůznu, osamotnělé, bleskem splývaly v jediný plamen.

Kotouče pošmurného dýmu daleko válely se oužlabinou, kdež ani hlesu živé duše nebylo slyšeti, jedině hukot živlu rozžureného.

Chvillemi zaskučel kdesi pes, zavyl, až hluboko do prsou zarážel se bolestný jeho hlas.

Z pozdálí zazvučely čas od času pronikavé hlaholy zvonů s věží chrámových; ale brzy umlkly. Zaplatili asi lupiči tomu odvažlivci, jenž osmělil se na poplach zvoniti proti nim, volati o pomoc!

Zdálo se, že i to slunce, jež zapadalo za Pozdní nad prameny Kalvodského potoka v černé lesy, zarudlo záplavou, či spíše krví, jenž zase napojila dnes zemi sotva vypráhlou.

Poslední hluk, neveliký, táhl říšskou silnicí. V popředí několik kroků před tlupou jel jezdec, mladý ještě, ve švédském aksamitovém kabátci, se širákem na hlavě, jehož pera pštrosí až na ramena dohoupla se po každém kroku vraníka.

Sotva asi cítil čpavý dým, který až sem ze spáleniště dorážel, sotva asi viděl hrůzožasně jeviště, na němž minulou noc řádili jeho druhové.

Zraky mladého muže zdálo se že ukovány jsou k té půdě utvrdlé, udupané tolika tisíci podkov orů válečných, co klusali tudy dnes, ujeté do mramoru tolika děly, jež vezli tudy včera na Prahu.

Volně poklusával vraník, jemuž pán uzdu popustil.

Sjížděli dolů do údolí za Kvílice, kde vozová cesta křižovala se silnicí.

Náhle pozdvihl hlavu jezdec — velitel, zachytil uvolněné otěže a zarazil. Ani o krok dále nepopojel oddíl, jenž táhl za ním.

Tmavé oko důstojníka švédského v levo zahledělo se, kde hořela neprobílická tvrz, dvůr a celá hoření část dědiny. Tajemný blesk zasvítíl jím, svěží rty těsněji se sevřely a levice pevněji stiskla řemeny. Mladou tváří, již snědý nádech, co uhostil se na ní místo růměnce, přísně-vážného rázu dodával, přeletěl chmurný mrak, chmurnější onoho, jenž tvořil se vysoko pod samým modrem nad viskou planoucí.

Po několika slovech, jež zahovořil k družině, ostřejším klusem hnul se hluk dál, totiko as dvacet zůstalo jich s velitelem, jenž opět se svěšenou hlavou na hrudi, v trudném zadumání beze hnutí jako přirostlý seděl na vraníku, věrném společníku zlých i dobrých dnů.

A když přešel oddíl kolem něho, v levo zabočil s hloučkem do cesty vozové; ale nepoklusával volným klusem, letem havrana jel, když rozepne černé perutě větrem uletaje do nedohledna, a za ním četa vybraná, rváči otužili, jež krví asi vojna pokřtíla a také kdys pochová, z nichž každý tolik jizev na svém těle pod koženou kazajkou měl, kolik let se tím nepokojným světem potlouká.

Starí bitci to byli, chasa nevázaná; však na mladém vůdci svém lpěli tělem i duší, ač mnohý dvakrát tolik roků čítal. Z celého světa byli stlučeni, ale nejvíce ze severu. Všecky přivedla pod švédské prápory touha jediná, život volný, bezuzdný. Když dali se najmouti, neměli jiných záměrů, leda aby rvali se a plenili a zase rvali se a zase plenili. Zkrátka byli to vojáci vojny třicetileté a to dost jasně označuje jejich ráz.

Již jeli Kutrovicemi, ale ani človíčka ve vsi nebylo. Chalupy i zemanský dvůr ležely v zříceninách ode dvou let. Lidé, co ušli Moraně, v dolíku gothardském žili v úkrytu. —

Až na kostel zaletaly v Neprobilicích obarky, šindelová střecha již leckde dout-

nala a dřevěná, nevysoká vížka halila se v bělavý dým.

Opět zavyl odkudsi pes, zaskučel, jako by volal o pomoc. —

„Dolů hoši s koní! Chrám musíme zachránit!“ povel mladý důstojník, sotva že octlí se mezi kostelem a zvonici.

Podivný byl to rozkaz vojínům, jichž druzi zapalovali stánky Páně, když vyloupili je a vykradli do hola. Ale neváhali, bleskem byli dole s orů svých. Dobře že přišli.

Znovu vyvalit se kolem věže čpavý dým a sotva že se rozvalil, jasný plamen vyšlehl a několik hořících šindelů rozprysko se a dopadlo v rachotu na hroby.

„Dukáty zaplatím vám, podari-li se udusit žár!“ zvolal velitel a mžikem byl na žebříku, jenž ležel na hřbitově vedle kostelní zdi.

„Za dukáty pane i horoucí peklo bych chtěl udusit!“ prohodil jakýs Čud a ouhořem vyšinul se vzhůru. Dříve tam byl než velitel, až ku samé vížce se vydrápal vytrhávaje doutnající šindele.

Po celé střeše hemžilo se švédských širáků s vlašicemi chocholy a za nedlouho jediné holé trámy a staré, dubové krovy trčely nad klenbou kostelní. Svatyně byla zachráněna.

I pochválil mladý důstojník lidi své, šel k vraníku, sáhl pod sedlo a plný váček zlatáků podal na rozdělenou jezdcům, jimž trásly se již ruce po čarovném kovu a oči jej takorba hltaly.

Neptali se, proč záleželo pánu na tom, shoří-li v té zemi císařově o jeden kostel méně či víc. Nic nebylo jim po tom; s toutéž ochotou byli by pochodeň hodili na střechu, kdyby byl řekl pán, aby sbořeninu udělali z toho „hnízda modloslužby papeženské.“

Na nejbližších hrobech se usadili po několika se rozdělivše a již kutálely se kostky po rozbitých dveřích hřbitovních. Pevyk a pekelný smích přehlušoval skorem hukotplamenů, co asistopadesátkroků odtud na návrší zuřily.

„Ruku ti urazím, a nebo rozhodím celou hru, jednou-li ještě vrhneš tak,“ zahulákal Čud, co nejhbitěji si na střeše počínal.

„Hubu drž! O dva ošidil jsi mne, dobře vím, jak do rukávu ti vklouzly,“ odsekl mu druh, Švéda, starý chlap se zrzavými vousíky a s vlasy jako štetiny. Na každé tváři měl několik brázd a čelo nad levým okem dosud zavázané.

„At si mne das vezme tu chvíli, pravdu-li mluvíš, ty tluchubo!“ zaklínal se potměšile Čud a znovu rozhodili kostky. „Čtyry, pět — — — osm — — — pojďte sem,“ zajašal a svalovitá pravice několik blýskavých shrábla do opasku.

„Ležet je nech, ty otropo!“ řval Švéda a s pěstěma napřaženými sápal se po domnělém podvodníku; ale hbitě uhnul se mu obratný Čud a mohutné páže jeho do trávy povalily útočníka, jenž ve chvílce přišel o všechny výdělek.

„Odpustím ti to hranáči, vím, že máš dobré srdce. Kdyby tebe nebylo u Lütze-
nu, já s našim králem byl bych šel. Však přijdeme za ním, přijdeme. Říkával, že kde bude on, i jeho děti musí být, v nebi či v pekle a my vlastní jsme jeho krev, s ním přeplovali jsme, ve všech bitvách rváli se — — mlé starý, zapijem to spolu. U mne je mášschované,“ hovořil Čud, když z objetí pustil Švédu zjízveného, druhá dlouholetého, nerozdišného.

„Necháme toho již,“ pokračoval lišák. „Starý Oljenborg — však dobrěs ho znal, u Breitenfeldu jej uložili, — za živý svět by byl nehrál na hřbitově. V nejbližší srůtce prý by sestýdl; a také nikdy jsem ho v té dědině mrtvých neviděl u kostek, až na posled nedaleko bojiště kostel vydrancovali a o kořist se dali ve hru nadnebožtíky. Oljenborgse zapomněl a skutečně ho to zastihlo, i druhy jeho zakopali s ním. Já teprve nyní se na to upamatoval. Ale zapijme brachu to hryzení, láhev ze sklepu žirotínských mám.“

„Šibal jsi ty, prohnáný šibal, o pět dukátů odřels mne, ale nehněvám se na tebe. Kdo ví, kdo je kde po tobě najde!“ odpovídal Švéda a další slova lahodné víno mu nazpět poslalo do hrudi. —

Již se setmívalo: plameny, které rozlévaly se celou dědinou, jenž ležela na svahu, s dostatek ozařovaly jeviště na hřbitově.

Příšerné to byly postavy na těch hrobech v zažloutlých kabátech s bambítkami za pasy a po bocích s meči sáhovými. Divoce vyzíraly hledy jejich zpod objemných širáků a snědými rty vyražel drzý smích, hovor nevázaný. Koně se popásali v hojné trávě blízko břemen — pánů svých. —

Ani zmínky nebylo mezi rotou povykující o mladém veliteli. Sotva že z nebezpečí vyvázl kostel, zmizel, nahoru ku tvrzi odkvapil a od tvrže pustil se k potoku, odkudž opět rozléhalo se úpěnlivé skučení

psa, po několikáté již, co byli Švédové v Neprobilicích.

Pod starou vrbou bez hnutí dlela postava shrbená.

Švédský důstojník stanul; neboť zase zavyl pes a přímo proti němu se rozběhl. Tresavý hluboký hlas nazpět jej povolal. I poslechlo zvíře a se schlípenou hlavou postěkujíc odběhlo pod vrbu a k útoku uchystáno usedlo k nohoumu muži, jenž uzřev cizince schvatem sehnul se jakoby ukrytí chtěl cosi zrakům jeho a mžikem zas vzpřimil se a opřel o spuchřelý kmen.

Plameny právě zasvítily mu do tváře. Stařec byl to: bílé vlasy v neladu splývaly po vysokém čele jeho, rozrytém vráskami, jako pole rozorává oráč po žatvě v brázdy bezpočetné.

Sivé oko bylo téměř obráceno v sloup, na osmáhlé tváři anijediný záhyb se nepohnul, toliko uvadlé rty rozevřely se chvílemi, snad aby vyletěly ven z té hrudi sestarlé povzděchy těžké, hluboké. Či kletbu chtěla ta ústa pronést a slova hrozná na jazyku umírala?

Ve trávě vedle starce ležela ženština houní zahalená. Jedině obličej nebyl zakryt. Tmavohnědé kadeře věnce tvořily kolem čela bělounkého dívky mladinké. Vybledly líce její, jako když slunce vytáhne pestrotu kytice, zbělely, jako když Morana ovane je dechem mrazivým, dechnutím jediným setírá svěžest růměnou. Oka zavřena měla v dřímotě. Bujná zeleň kolem potoka a ta vrba vetchá nad ní ukolébaly ji snad ve spánek šumotem jemným?

Někdy zaleskla se na zmramorovatělé tváři její perlovitá krupě, — slza, s oka starcova, ale neprobudila ji, ani neosvěžila květy, které nedávno asi sklopily hlavin-
ky, aby jich více nezvedly. — Divné jsou ty kvítky, jež Vesna vykouzlivá čarovným prutem na lících dětem svým, věru divné, k nenápodobení; ale jednou-li uschnou, nic je více nepřivede k životu, ani slzy, ty nejvřelejší ne.

Opětný pronikavý štěkot psa z hořkého zadumání vyrušil starého muže. Hněvivě vzplápolaly oči kmetovy, nevyhynul z nich blesk, ani slzy neuhasily v nich žár, pravice po holi těžké, sukovité sáhla, ale mžikem zase ji pustila.

„Zpátky, Ohaři! — Mne nepotřebuješ brániti. Nic mi nevezmou, jen kus života, těch několik málo dní a ty za nic bez toho nebudou stát,“ povídal stařec a zraky jeho zahleděly se na tu mladou

divku, kteráž v tvrdém dřímání ležela ve trávě.

Mrzutě zavrčel Ohař a okanespouštěje s příchozího zas se uložil u nohou stařečkových. —

„V dobrém úmyslu k tobě přicházím, můj meč není potřísněn krví bezbranných,“ vlídně promluvil švédský důstojník, nesměle sice; ale ty zvuky, co vycházely mu rty, svědčily, že nenavykl si řeči zakrývat nitro své a ta ryzá tvář také nezdála se být škraboškou srdce pekelného.

I podíval se na něho kmet zaslechnuv zvuky mateřské, ostře zahleděl se mu v obličej, jakoby čísti tam chtělo to sivé oko starcovo.

„Také jsi z těch, co vrahům cizákům zaprodali meče svého na vlastní matku a bratry pokrevné?“ v dušeném hovoru pronesl kmet a dosud tak ostře díval se důstojníku v tvář.

„Také jsem z nich; ale krivdu činíš mi a všem, co do cizých řad jsme vstoupili, pravíš-li, že zaprodali jsme se a pomáháme ubíjet vás; — ne vás, ale císařské, a celou tuchasu, pro niž vyhnáni jsme byli z otčiny, aby sama mohla se na našich dvorech usadit.“

„Ani jediného z císařských není zde po celém vůkolí. A vidíš ty požáry, vidíš ty rumy dědin, vidíš ten liduprázdný pustý kraj?“ v chvatu zmičném, sotva že dechu mohl pochytit, horlil stařeček a sivé oko jeho zas zalesklo se, ale ne hněvem, krupějemi slz a opět utkvělo na těch liliových lících dívky odpočívající ve trávě.

Oblaky dýmu, co rozvalily se z nitra hořících budov ve tvrzi a ve dvoře, šerem zakryly kraj, že nepovíšl si ji ani mladý muž. —

„To vojna s sebou přináší a bez nás bylo by ještě hůře. My alespoň někde pomůžem a udržíme soldatesku na uzdě. Myslíš ty, že dobře nám je u srdce? Kolikrát já hledal již v běsné seči smrt a ta vyhýbala se mi, jako kdybych že železa byl, nezhubitelný.“

Sotva asi slyšel jeho slov kmet, zase tak bez hnutí s rukama křížem složenými přes prsa o starou vrbu zde opřen stál.

Ostýchal se skorem cizinec z klidu ho vyrušiti. Ve dva začernalé kotouče rozstoupil se dým a středem znovu vyrazily steré plameny, prudčeji a prudčeji vyšlehovaly daleko široko s vířící zhoubným světlem svým.

Stařeček pozvedl hlavu. Opět tak ostře zahleděl se v obličej mladému muži, jenž

polo k němu a polo ku tvrzi byl obrácen, kde v děsném lomozu dolů padaly ohromné trámy rozrážejíce pevná klenutí.

V rum rozpadávalo se starobylé sídlo pánů *Pětipeských*, od několika let obýdli to zprávce pana Bořity Martinice. — Kmet postoupil náhle blíže k švédskému důstojníku a pes zase vzpřimil se, ale na pokynutí kmetovo mžikem ulehl.

„Neznáte již starého Podpěru, pane Odolane? Vy také u nich, u těch vrahů proklatých? Bože můj, jediný, veliký! Proč tak museli jsme se sejíti. Ty stará hlavo, ty zapomináš již a vy oči také potratily jste bystroty. Hynem, — zahynem, dřív než se nadějem! Odpusťte pane, já nezapomněl rodu vašeho a nikdo z Ne-probilic. Ale ten kabátec švédský s tím širákem!“

„Podpěra že jsi ty, — starý Podpěra? Svatý Václave! Což k nepoznání jsem já v té zbroji? Nedávno ještě mi povídali, že ani o mák nezměnila se má tvář a starý Podpěra neznal Odolana, jemuž chůvou byl.“

„Ba že chůvou jsem vám byl. Ale tehdaž a nyní? Vy nic pane nevíte, jaká bída nyní u nás. Ale slýchám-li, že ti naši páni se Švédou drží a se Sasíky a do našich zemí kolikráte za rok vodí je, nedivte se, že již nevidíš ty oči a paměť že ochabuje. Ale včera dobře ještě viděly, včera ty časy pane, a dnes? — Vidíte dítě mé? Jediné, co ze všech zbylo mi. Ubohá Bohunka!“ zabědoval kmet a odhrnul s tváře houni dítěti a z prsou též.

Krví pomáčen byl dívčín šat, čistou, panenskou. Ani nepohnula se, jakoby duše nebylo v ní. Ba že nebylo! „Nejmladší, Podpěro, jediná?“ soustrastně otázel se důstojník.

„Nejmladší, pane, — jediná, co zbyla mi. Žena v spáleništi odpočívá. V noci přepadli nás, nad hlavou zapálili nám krov vilnicí, a jediné dítě mi urvali a ženu pochovali v plamenech. A tu holku ubili, slyšíte, pane? Ubili, však víte, co vám ještě říci chci. Je-li Bůh, a té věře, že žije ten starý Pánbůh spravedlivý, já ani v těch nejtrpčích dnech se neodnaučil, již pro to dítě nevinné musí je strestati a s nimi všechny, co vymyslili takové svízele na ubohý lid. — Mne na živu nechali, abych se trápil.“

Rukama zalomil stařeček nad bílou hlavou a Ohař zavyl u nohou jeho, jakoby rozuměl mu a cítil s ním.

„Opět pravím, nedivte se mi, pane, že nevidím již dobře, že ochabuje paměť

má a že nevrážím na ty pány naše, co takové mstitele za Bílou Horu do našich zemí přivádějí. A myslíte, že jsem já jediný, jemuz tak učinili? Jděte od dědiny k dědině, kudy Švéda táhne a kde zastihl lid, a oni povědí vám toho tolik, že hrůza a mráz obejdou vás a že hodíte jim jejich širák a meč a odejdete daleko, abyste neviděl bídu vlasti své a neslyšel stesky krajanů svých.“

„A že neukryli jste se a nešli za ostatními?“ za hezkou chvíli promluvil pan Odolan.

„Několik nás domů z lesů se vrátilo sklídit trochu toho obilíčka a sklídili jsme. Kam ti druzí poděli se, nevím, od rána skorem sedím již pod tou vrbou, kamž v náruči donesl jsem holku polomrtvou, až k polednímu skonala. — Že nezůstali jsme tam! Se mnou žena šla i Bohunka; nechťeli mne nechat samotného a já musel předce z těch lesů ven, abychom hladu neumřeli. — Mohli jsme tam raději kůru s ostatními hryzat. Bože můj!“ zase zalomil rukama kmet a pes zaskučel, že do kostí ten štěkot pronikal.

„Já jsem se stal katolíkem pane a mnoho nás z Neprobilic. Pravda je to, že dokud byla jedna víra u nás, rájem rozkvétala česká země a potom sopkou učiněna jest. Dvě stě let soptila po přestávkách, zase soptí a až vyhasne, nebude snad Čecha v té zemi druhdy slavené,“ hovořil stařeček. „Zdali jiní v přetvářce vyměnili víru jako kabát se měnívá, na jich vrub to připočteno a Bůh ví, na čí ještě. — Já poctivě smýšlel; jinak bych se byl vystěhoval s Kvilickými. Nikdo by mne byl nepřinutil k výměně, — ku škrabošce. A dosud to myslím poctivě. Jestli nepomohli jsme si tím, za to víra nemůže. Nelituji kroku svého. Snad kříže jsou to na nás, že vybírali jsme si tak a dělili se v učení tolikerá,“ dopověděl Podpěra, jenž v míře nejvrchovatější zakusil křížů těch.

Pan Odolan mlčel a přemítal o těch upřímných slovech dobrého starce. Dlouho mlčel, dlouho přemítal, neslyše hukotu plamenů, nevida úžasného jeviště.

Potom zvedl hlavu, oči upřel na kmeta a toto mu pověděl: „Brzy vrátím se k tobě, zatím čest má a povinnost za nimi volá mne, za těmi vrahy štěstí tvého. Ale nebude již dlouho volati. — Já zašel do rodiště, abych po tolika letech uzel je a že tak je užrím, nenadál jsem se a že starého Podpěru, jediného z těch Neprobilických uvidím a dítě jeho, sestru Izialdy,

ubitě, znectěné těmi, s nimiž já tasil meče na pomstu za vyhnanství: toho nadál jsem se ještě méně. Ale hled, nešel jsem nadarmo, ti divocí Švédové zachránili kostel, v němž dřímá Pětipeských rod od staletí. — Však vrátím se k tobě starče a všecko si povíme vzájemně, ale vrátím se sám, bez druhů. Po té druhé dceři nebudu se tě nyní ptát, Podpěro, až zítra; ale všecko, to ti povídám, musíš mi povědět.“

A ruku podal Podpěrovi mladý muž, bývalý jeho pán, i vzal ji stařec a prudce stiskl ji; ale slova neřekl odcházejícímu, potomku rodu, jemuz sloužil věrně, poctivě tolik let on, otec jeho, i děd a praděd. Vážili si ho ti Pětipeští pro přímou, ry-zou jeho povahu, jakoby jejich byl.

Kolikrát šel za svobodna do Turek na vojnu! A z té poslední vrátil se sám, samojediný z celé čeledě Pětipeských přinesl zprávu do Neprobilic o bitvě kereděšské, že tři Pětipeští zůstali tam a veškerá jich družina.

Pana Odolana, jenž v Kvilicích odpovídá u oltáře a jehož památku posud tam slaví nejmenší zvon, kdykoliv rozhlaholí se ouzlabinou z té staré, začernalé, šindelem kryté zvonice, na rukou chovával a syn téhož jména, — švédský důstojník, — vyrostl, takorka, v jejich chalupě a paní Izialda, babička Odolanova, kmotrou stála dětem jeho. Nejstarší holka po ní se jmenovala. — A od těch dob, co Pětipeští pozbyli statků svých, co Byseň, Neprobilice s Blahoticemi dostaly se do rukou cizích, nevedlo se již tak Podpěrovi a nikomu z Neprobilických. Nedůvěřlivě pohlíželi ti noví držitelé na věrného sluhu starých pánů, zvlášť ten správčík, co usadil se ve tvrzi.

Hřbitovem neprobilickým dosud lomozil pekelný smích a rozléhalo se bohopusté proklínání. To žoldáci povykovali, pohřížení ve vášnivou hru. Hltavě sledovaly zraky jejich kutálení osudných kostek a hltavěji ještě sápalý se nečistě ruce po zlatě blýskavém. Ti, co ani groše neměli již v opasku, hověli si ve trávě.

Jediné slovo z úst pana Odolana do-stačilo a rázem rozhozena byla prkna, bez odkladu vyšinuli se hráči na koně a ve mžiku opouštěli Neprobilice. Jediné koně neradi loučili se s bohatou pastvou, bujnou, svěží trávou; ale bodavé ostruhy pomohly.

Požáry svítily jim na cestu. Důstojník zase jel v předu. Opět něčeho si nevšímal.

„Takovým zbráním že má štěstí sloužití? — Slouží, Odolane, slouží od de-

síti již let, co korunhve švédské vlají po pevnině,“ sám k sobě promlouval Pětipeský. — „Pravdu má tem starý Podpěra, svatou pravdu, že my těm Švédům jen ukazujeme cestu do vlasti své a krásné kraje její že dáváme jim v plen. — Zač? Co učinili dobrého nám, že tak dlouho za ně se rvem? Několikrát porazili císařské, v nívec přivedli sbory jejich jako vítr písek rozprášivše je a pomohlo nám to? Když dost a dost naloupili se v bohatých Čechách, dost a dost nadrancovali: vždy opustili je a vypovězenci s nimi museli volky nevolky a pokaždé budou museti. Meče, co pokáleny jsou krví nevinných, nejsou hodny, aby za vznešenou věc se tasily, nedomohou se cíle svého a domohou-li, kletba na nich spočívá a ta kletba vyrvě jim sladké ovoce, když nejjistějším budou považovati příznivý výsledek. Vojínové, co nešetří člověčských práv, jež zlořečení provází, lupiči se stávají a trest v zápětí sleduje jim. Dilo rukou pokálených hanebnou mrzkostí potkává se s nezdarem, byť buďovali je na mramoru.“ — — —

Na vrchu byla již tlupa. Nové hrůzy jevily se jim zde. Nad Bysní také rozlévalo se požárové jezero, nad Tuřany tolikéž, jedině starý kostelík Panny Marie bez pohromy vyzíral s pahorečku ve vyplněný kraj.

Chudinký byl, nelákal hladovce zlatem a poklady. Z oudolí za Tuřany jiné zas rudozluté sloupky vystupovaly, — ze Studňovsi. Všecky domy kolem Slaného stály v plamenech, po samé hradby vše bylo vypáleno.

Statkům Martinickým nikdy Švéda neopustil, kdykoliv navštívil je a návštěvy ty skoro každým rokem se opakovaly a někdy vícekrát. —

Celá okolní krajina do nedávna patřila Pětipeským a nyní nesměli se k nim hlásiti. Katolíkem se pan Václav Šťastný Pětipeský stal, a předece nevrátili mu je. Za nezletilého syna bratrancova zpravoval prý Neprobílce a také neušly konfiskací. Pan Odolan stal se žebrákem. Osmnáct let bylo mu tehdaž, s Hrobčickými z Pálče opustil vlast s neumořitelnou záští proti uchvatitelům oteckého dědictví a proti ostatním členům rodu svého, co nohy prý násilníkům líbali za to, že dílem odkopnutí byli a dílem podělení chlebovými úřady. „Dobře stalo se jim!“ pravil tehdaž, když dověděl se, že jeho strýc katolík po třetí odmrštěn byl s pokornou suplikací o statky rodu svého. Nikdy od těch dob nemlu-

vil o přátelích svých ve službě císařské a nikdy nehlásil se k nim, ani po jejich osudech nepátral. — —

Nahoře za Lotouši pobodl vraníka, do divokého trysku pustil se a za ním četa švédská v letu nemějším. Snad zapudití chtěl pan Odolan černé chmury, kteréž usedaly mu zase na mladá, dobrá prsa jako když do Pálče jel a s pálečskými pány dál k severu, k těm vrchům zamodralým, do neznámé, zlé ciziny; zas blýskaly se ty zraky jeho temně, hrozivě.

„Těm Švédům však více sloužití nebudu. Marné beztoho jsou snahy naše, oni za vyzvědače v Čechách užívají nás. Nebožtík král jejich kdyby žil, ten dovedl by něco, co by i mně pomohlo; ale Banér, Wrangel, Torstenson? Rváči vyhlášení jsou to, obratní vůdcové, ale nic více,“ zahučel polonahlas, znovu pobodl vraníka a pruději ještě letěla tlupa dále, tak že jen černali se ti jezdci silnicí.

Ani hvězdy nebylo dnes viděti, krvavá záplava zasloula jejich trpyt po celém obzoru. (Pokračování.)

D O P I S Y.

Z Bestviny 8. listopadu 1873.

(O + paní hraběnka Barb. Rothkirch-Panthenová.)

Málokdy zavítá u veřejnost nějaká zvěst z osady naší. Jsme zde jako v koutku zastrčení, vzdáleni od dráhy i od telegrafu. Nemáme žádného zvláštního průmyslu, ani velikých polností, hlavně zde obývá chudina, která se nejvíce živí denní prací při panských dvorech. Letošní sklizeň není dostatečná a tak ne bez strachu hledíme budoucnosti vstříc. Ruka Páně letos citelně nás se dotkla, anaf ta, která jindy co nebeský anděl nám chudým a potřebným pomoci, úlevy a útěchy přinášívala, dne 7. října na věčnost se odebrala. Byla to vysocerozená paní Barbora hraběnka Rothkirch-Panthenová, rozená hraběnka Svéeerts-Šporkova, vdova po bývalém nejvyšším zem. maršálkovi, a později místo-držiteli v Čechách, pánu Karlu hraběti Rothkirch-Panthenovi, majiteli panství Bestviny, Chuchle, Podhořice a Hoješina.

V Pánu zesnulá byla podporovatelkou mnoha dobročinných ústavů a spolků nejen v Praze, ale i jinde. Uvedu jen to, co mi známo a co pro Bestvinu a její okolí dobrého učinila. Bestvinský chrám P. zdobívala prací vlastních rukou. V posledních 4 letech darovala téměř chrámu 4 ornáty, 2 pluvialy, 3 antipendia a 100 zl.

na zřízení křížové cesty. Každoročně šatřovala 12 chudých školních dětí, 6 chlapců a 6 děvčat, od hlavy až do paty; vydržovala průmyslovou školu pro dívky, chudším poskytovala veškeré látky, které spracovaly. Vystavěla a zařídila značným nákladem 20.000 zl. — opatrovnu malíčkových a svěřila ji péči šk. sester, které v ní blahodárně působí. Ač přesvědčen jsem, že školní sestry ani pochvaly, ani odměny lidské nehledají, pracující z ohledů vyšších, předce nespravedlností velikou bylo by neuznati veřejně, jak něžnou a obětavou láskou dívky sobě svěřené vychovávají; a protož každý s radostí zde vyznává, že zemřelá paní hraběnka zařízením opatrovny a svěřením ji šk. sestrám, ten nejskvělejší, zároveň ale i ten nejtrvanlivější pomník již za živa si postavila. Místnosti v opatrovně jsou světlé, prostranné, úhledné a hojně zásobené všelikými předměty a potřebami ku hrám a vyučování dětí vstáří až do 6 roků. Jaké to bývalo těšení se, malých i dospělých, na vánoční svátky. Přijížděla k těmto svátkům do Bestviny, a přiváživala s sebou mnoho dárků. Stromeček v opatrovně býval skvěle osvětlen, ovocem, cukrovím bohatě ověšen. Každé dítě bylo obdarováno, každé dostalo vánočku, ořechy, jablka a hračky, chudší ještě celý nový oblek. Jaká blažená radost zářila jí z očí při tom podělování malíčkových, radovala se s radujícími! A copeněžitých dárků každoročně rozdala chudým, o kterých se mimo obdarovaného nikdo nedověděl, jež viděl a počítal jen Vševědoucí; neboť její největší rozkoší bývalo, v tichosti, beze všeho hluku žítí a také tak v tichosti každému dobře činiti. Sv. evangelisté vypravují o Kristu Pánu, že obcházel všady dobře čině zůstaviv nám příklad k následování a sv. Pavel napsal k Timotheovi: „Bohatým tohoto světa prikazuji, ať nejsou vysokomyslní, ani doufají v nejistém zboží ale v Bohu živém, který nám dává všecky věci hojně ku požívání: ať činí dobře a bohatnou v dobrých skutcích, ať rádi dávají a se sdělují, ať sobě skládají dobrý základ k času budoucímu, aby dosáhli pravého života.“

Tohoto příkladu dobročinného Krista bedlivá a příkazu apoštol. v plném míře poslušná byla zesnulá hraběnka. A proto nebylo divu, když nás telegrafická zpráva o jejím úmrtí došla a hlas umíráčku tuto truchlivosť bestvinským a okolním rozhlásoval, že každý hluboce v srdci dojat byl; neboť všickni bývali jsme svědkové

její šlechetnosti a na mnoze i sami účastni její dobroty.

Nyní již se jí nemůžeme jináče za vše nám prokázané dobré odměniti, nežli upomínkou vděčnosti a zbožnou modlitbou k Bohu, aby jí dal za všecko to dobré, co zde činila, hojnou odplatu tam na věčnosti.

Na ten úmysl byla v chrámu P. bestvinském za zvěnělou sloužena zádušní mše sv., při které chrám P. zbožnými účastníky naplněn byl. Uvili jsme ji při této nejsvět. oběti z vděčnosti věnec z vroucích modliteb našich, a já pevně doufám, že tento z modliteb našich uvitý věnec přijal anděl Páně z rukou našich a položil jej na oltář odplaty věčné. —

Z Bestviny 12. listopadu 1873.

(Svěcení kříže u nové silnice.)

V svatvečer letošní slavnosti posvěcení chrámu P. oznamovala hlučná střelba Bestvině a celému okolí, že se zítra zvláštní slavnost, svěcení kříže u nové silnice konati bude, jak předešlou neděli s kazatelnou oznámeno bylo. V neděli časně ráno rozlehala se opět střelba z moždířů, oznamující, že ten radostný den již nastal. Kříž je z litiny s pozlaceným Kristem Pánem a jest v úhledném kamenném podstavci upevněn a slušnou zahrádkou ohrazen. Kříž tento s veškerým příslušenstvím zřídili podnikatelé stavby nové silnice, zdejší vážení sousedé p. Ant. Lebduška, Frant. Lorenc, Frant. Marek a Jakob Šmíd.

Ačkoli v neděli ráno přišlo a již se za to mělo, že slavnost tato na dnešní den ustanovená, pro nepříznivou povětrnost odložena být musí, předce jakoby samo nebe nám ukázati chtělo, že se z této naší slavnosti raduje, počalo po 9. hodině ráno se vyjasňovati, tak že v 10 hodin, na kterouž slavnost svěcení kříže ustanovena byla, při slunečním jasnu k nemalé radosti jak původců této slavnosti, tak i četných účastníků, domácích i přespolečných, konati se mohla.

V 10 hodin vyšel z chrámu P. četný průvod při zpěvu doprovázeném hudbou, při hlaholu zvonů a střelbě z moždířů ku kříži bohatě ověncenému. Po příchodu ku kříži stanul průvod a místní p. farář Jan Al. Nožička vykonal obřad posvěcení, následovala adorace, a po té vystoupil na kazatelnu tamž vkusně upravenou, věnec a prápory okrášlenou a učinil k shromážděným dojemnou řeč. S napnutostí sledovali jsme vážná slova svého duchovního správce. Zmíniv se pochvalně o katolickém duchu, jakým vedeni byli výše jme-

novaní sousedé bestvínští zřizující nový kříž, přešel na ducha, jakým svedeni jsou— mnozí katolíci v tomto čase, zapírají Krista a nenávidí sv. kříž, toto znamení spasení lidského, vyzval nás četné přítomných k vytrvalosti v boji pod korouhví sv. kříže, a doložil v tomto znamení že jistě zvítězíme.

Vysloviv vřelými slovy díky přítomnému majiteli panství pt. panu baronovi Herzogenbergovi, který pozemek, na němžto tento kříž i se zahrádkou stojí, daroval, jakož i obětavým sousedům, jenž vše na svůj náklad zařídili, ukončil: Věztež, že jste vykonali skutek bohumilý, a osvědčili jste, že jste katolíci, netoliko jmenem, alebrž i skutkem, stůjte tak u víře i na dále, a „Bůh vám to hojně zaplat!“

Po ukončené řeči, vrátil se průvod v tom samém pořádku, jakým přišel, zpět do chrámu P., zde p. farář zpívanou mši sv. při zdařile provedené figuralní hudbě sloužil a ku konci „Te Deum“ zapěl.

Byla to slavnost krásná, velebná, radostná a utkví dlouho v mysli všech účastníků i posloužila jistě nemálo k oslavě Boží a k oživení ducha katol. v zdejší osadě.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navštívil v neděli 9. t. m. arcib. seminář. O 2. h. odp. byl na nešporách v semin. chrámu sv. Salvatora, načež v domácí kapli seminářské promluvil k shromážděným alumnům o slovech žalmu 118.: „Odvrát oči mé, aby neviděly marnosti: na cestě své obživ mne“ a udělil jim požehnání. Pak navštívil též chovance k. arcib. konviktu, jichž jest letos 64 většinou na c. k. gymnasium Novoměstském a z části též na akad. gymnasium Staroměstském.

— Pobožnost 40 hodinná bude se konati od 16—20. listopadu u sv. Jindřicha, od 21—25. u P. Marie Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně.

— O slavnosti sv. Klementa, papeže a muč., v neděli 23. t. m. budou v kostele sv. Klementa na Starém městě tiché mše sv. v 7 a 8 h., v 9 h. mše sv. s písní českou, o půl 10. h. kázání české (akad. služby Boží), o půl 11. h. mše sv. s písní německou a v 11 h. slavná zpívaná mše sv. Odpoledne budou o půl 7. h. slavné nešpory s požehnáním.

— O slavnosti sv. Kateřiny, v úterý

25. t. m. bude v starožitném kostele sv. Kateřiny při budově zemského blázince v 10 h. slavná mše sv. a odpoledne o 3 h. požehnání, ku kterýmžto službám Božím obecnstvu bývá přístup povolen.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci říjnu 79 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos celkem již 1374 osoby. Dne 7. listopadu byly v 7 h. ráno v spolkovém chrámu Páně u sv. Jana Nepom. na Skalce konány slavné zádušní služby Boží za všechny v Pánu zesnulé dobrodince a členy spolku, jakož i za všechny spolkem pochované.

Z Uher. Arcibiskup Kaločský Haynald prohlásil se proti Deakovi, který před nějakým časem myšlenky své o poměru státu k církvi, způsobem pro církev katolickou nepřiznivým vyjádřil. V okamžiku, ve kterém listy uherské, církvi katolické nepřátelské, zuřivě na arcibiskupa dorážejí a blátem po něm házejí, že se opovážil co arcipastýr zájmů církevních hájiti a v době, kde by mlčeti hříchem bylo, hlasu svého pozdvihnouti: v okamžiku tom odpovídá jim arcibiskup způsobem podivuhodným, právě křesťanským. Rozšiřil se zvěst, že arcibiskup veškeré opuštěné sirotky své diecése, kterým rodičové ničeho nezůstavili a kteří žádných příbuzných nemají, jež by se o ně starali, na své vlastní útraty zaopatří a vychová až do té doby, kde by si svými rukama výživu opatřili. Za tím účelem již založil ústav, do kterého povolal řeholní sestry, aby sirotky vyučovali a nad nimi bděli. Zde se budou hoši učiti rozličným řemeslům, děvčata ruční práci a domácímu hospodářství, aby až ústav opustí svého chleba se domoci mohli. I práva přijímali sirotků do ústavu, zřekl se arcibiskup a ponechal je výboru měšťanů Kaločských toliko s tím podotknutím, by se tolik sirotek přijímalo, kolik jich v diecési jeho bude. Arcibiskup dává ze statků „mrtvé ruky“ opuštěným dítkám, nepřátelům jeho kupují si z mozolů poddaných statky, ale jen pro sebe a své dítky.

Z Německa. V hlavním městě Německé říše zapouští novověké pohanství bujně své kořeny. Vládě berlinské nový ten úkaz působí mnoho starostí a i každému povážlivému protestantu tane na mysli, dlouho-li asi mohou lidé bez Boha pospolu žiti. Vládní noviny samy připouštějí a nařikají, že jest Berlín městem křesťanského světa, které poměrně nejméně kostelů čítá. Dle „Církevního oznamovatele

Berlinského,“ které noviny vláda vydává jest v Berlíně 36 kostelů a 22 kaplí; i těchto málo kostelů a kaplí bývá v neděli a ve svátek prázdno a opuštěno, tak že jen 3 proc. obyvatelů Berlinských poněkud, služby Boží navštěvují. Dle řečených novin rozmnožen počet evangelických obyvatelů r. 1870 o 15,500 duší, ale přes to „podivuhodné požehnání, které Bůh svému evangelickému národu v r. 1870 udělil,“ vidí se „Oznamovatel“ nucena o úpadku ctnosti a zbožnosti mluvit. Svobodomyšlný a neodvislý duch Berliňanů již tak pokročil, že r. 1871 ze 655.000 protestantských obyvatelů jen 11.900 tedy ani ne celá dva proc. kostely navštěvovalo. Bylo to r. 1853, když pastor Kuntze v shromáždění církevním ujal se slova řka: Čítáme asi 400.000 obyvatelů Berlinských, kteří do roka ani jednou službám Božím přítomni nejsou, jenom asi 20.000 lidí ještě navštěvují kostel. Roku 1853 nestaralo se tedy 400.000 evangeliků Berlinských o svou nesmrtelnou duši a o svou církev, 20.000 jich ještě věřilo ve věčnost. Za devatenáct let t. j. r. 1872 již 618.000 obyvatelů žijou co pohané a jen 11.900 co křesťané. — Dvorní kazatel Krummacher nazývá zbožnost protestantů Berlinských zevnější, parádní a na mnoze vládní. Úředníci by nešli do kostela, kdyby někdy jako v den narozenin a jmenovin králových jíti nemuseli, bojíce se o svůj chléb a své zaplacení. Potřebám duchovním vyhovuje v Berlíně 50 pastorů, má se tudíž jeden pastýř starati o 12,360 oveček, což ovšem bylo by obtížno ano i nemožno, kdyby neodvislý a svobodomyšlný duch Berliňanů veškerou duchovní správu a péči naprosto neodmítal. Jak neblahé poměry v hlavním městě říše německé v ohledu náboženském panují, jak lhostejní protestanté naproti své církvi jsou, to dosvědčuje mimo jiné i bohaprázdné zpěčování se mnohých rodičů, dáti své novorozené děti pokřtiti. Průměrně jest v každé farnosti, jichž Berlín 28 čítá, 200 nekrtěnátek, tedy přes 5000 dítek, jichž rodiče vláda policejně přinutiti musí, by dali děti své vodou sv. křtu obmyti. Křtenci bývají často již dospělí, tak že před krátkým časem se křtěnec matce z ruky vymknul a pryč od křtu utíkáje volal: „Já nechci pokřtěn býti, vždyť otec pravil, že to pověra.“ Berlinský „Fremdenblatt“ oznamuje každý týden téměř beze změny: „29 novorozených zemřelo beze křtu, 30 dítek přišlo na svět mrtvých.“ Hroznější berlinských jsou po-

měry v Hamburce, neb v Berlíně vláda policejně nutí, aby se děti daly pokřtiti, kdežto v Hamburce od r. 1860 žádný ku sv. křtu nucen býti nesmí. „Kreuzzeitung“ ze dne 11. června 1869 oznamuje, že se r. 1868 v Hamburce narodilo 17,493 dítek, z nichž 7535 dosud pokřtěno nebylo, více tedy než třetina. Budou-li poměry takové trvati déle, vyroste za několik let nové pokolení pohanů. Náboženství protestantské nalezá se v ustavičném úpadku a dospělo již k tomu nízkému stupni, na kterém se Arianismus nalezal, když sv. Basilus výmluvnými slovy jej ličil řka: „Upírají každou křesťanskou pravdu, odporují si v nejdůležitějších článcích víry, nic jim již není svatého, toliko v nenávisti proti katolické církvi jsou jedno.“ — Jaký život, taková i smrt. Již r. 1852 bědoval „Volksblatt“ (8. prosince), že v Berlíně mezi 2353 zemřelými protestanty jen pro 50 požádan byl duchovní, by je na cestě ku hrobu doprovodil. Z 44 pokřtěných (?) protestantů bylo tedy 43 bez modlitby a bez požehnání do země zahrabáno. Dle „církevního Oznamovatele“ zemřelo r. 1869 v Berlíně 23,070 protestantů, a jen 3612 u přítomnosti pastora v zemi položeno, ostatních 19,458 bez přítomnosti duchovního. R. 1870 čítalo se dle téhož listu 24,458 zemřelých, z nichž 21,489 do země zahrabáno a jen 3229 po křesťansku pochováno. „Lid náš,“ dokládá spisovatel Schwabe ve svých „Betrachtungen über die Volksseele in Berlin,“ není již protestantským či evangelickým, nýbrž pohanickým, než což dím pohanickým, ani pohanickým není, jen bohaprázdným bez víry, bez ctnosti a bez dobrých mravů, neuznává žádné vyšší moci, nebojí se žádného jen policie.“ Podobné poměry jako v Berlíně panují v provincii saské. R. 1860 dne 17. a 18. dubna odbývala se v Gnadově (Gnadau) v provincii saské schůzka evangelických duchovních. Tenkrát bylo v provincii 271 far a 314 duchovních. V jednom městě saském bylo 11,000 duší; 3000 z nich, ovšem dospělých, nikdy po celý rok nepřišli do kostela, v jiné osadě navštěvovalo mezi 3,619 protestanty jen 120—150 pravidelně služby Boží; ke stolu Páně jich přistoupilo toliko 776; v jiné osadě žilo 55 oddaných manželů a 41 neoddaných, každé třetí dítě bylo tedy nemanželské.

Frankfurtské listy oznamovaly r. 1871 a 1872 ne jednou, že pastor v Niederradu, vsi to ležící asi půl míle od Frankfurtu,

nemohl slaviti služby Boží, nýbrž domů se mu bylo odebrati za tou příčinou, že žádný z osadníků v kostele nebyl. Sami protestanté praví, že se nedá upříti, nýbrž zjevně jest, že katolíci, ačkoliv Pruskem pronásledováni a utlačováni mnohem zbožnější, ctnostnější a v navštěvování služeb Božích bez odporu pilnější jsou nežli protestanté. Smutné postavení mají duchovní protestantští, kterého jim žádný záviděti nemůže. Kdyby vládou ovšem ze sobeckých pohnutek podporováni nebyli, dávno již by jich nebylo. Proto praví učený Schwabe ve svých již zpomenutých úvahách: „Od tří set let zaznívá a pronásí se opět a opět žaloba, že se národní církev, ve které král neb císař první slovo má, na dlouho ani udržeti nemůže. Člověk nemá k takové církvi ani důvěry, ani lásky, ani vážnosti. Vláda ji podporuje, lid ji opovrhuje právě proto, že ji vláda podporuje. Duchovní se může státi v ní popem neb pastorem, slepým nástrojem a zastancem vlády, nikdy však knězem, jehož heslem jest: Více sluší Boha poslouchati, než lidí!

— Před válkou italskou bylo v Evropě 66 států, po válkách r. 1859 a r. 1866 čítá se jen 18 samostatných států. Plocha povrchní obnáší v Evropě 179,630 čtverečných mil, na které žije 300,900.000 obyvatelů. Dle náboženského vyznání dělí se obyvatelé takto: 1. katolíci římsí čítají 148 milionů duší; 2. protestanté 71 mil.; 3. pravoslavní 70 mil.; 4. židů jest v Evropě 5 milionů, v celém světě 8 milionů.

Dle zemí žije nejvíce *katolíků*: 1. ve Francii, kdež jich počet obnáší 35 $\frac{1}{4}$ milionu; 2. v Rakousku, kdež se čítá 28 milionů katolíků; 3. v Itálii se jich nalezá 26 milionů; 4. v Německu 14 $\frac{1}{2}$ milionu, z nichž na Prusko 7,950.679 připadá; 5. v Španělsku 13 milionů.

Z *protestantů* připadá na Německo 25 milionů, na Anglii 24 mil., na Švédsko a Norvežsko 5 $\frac{1}{2}$ mil., na Rusko 4 mil., na Rakousko 3 $\frac{1}{2}$ mil.

Jméno „protestanté“ jest jméno všechné či hromadné pro veliké množství sekt, které se opět na jednotlivé země roztrídí, jak následuje:

1. v Prusku žije a) Evangeliků 15,614,890, b) Lutheranů 31,669, c) Baptistů 12,792, d) Menonitů 14,644, e) Ochránovských (Herrnhutů) 3,324, f) Irvingianů 2,213, g) Německých katolíků 1,920, h) Rozličných menších sekt 14,611.

2. v Anglii žije 86 rozličných sekt, které čítají úhrnem 24 milionů duší a nejrozmanitějších a nejružnějších náhledů jsou, které stěží již i pod jméno „protestanté“ zahrnouti se dají.

Pravoslavných žije 1. v Rusku 54 milionů, 2. v Turecku 5 mil., 3. v Rumunsku 4 mil., 4. v Rakousku 2 $\frac{1}{2}$ mil.

Židů nalezá se 1. v Rusku 1,700,000, 2. v Uhersku a v Haliči 1,300,000, 3. v zemích rakouských před Litavou 822,000, 4. v Německu 776,000 nejvíce v Poznaňsku, 5. v Anglii 48,000, 6. v Švýcarských 36,000; ostatní po různu v Rumunsku, Valašsku, Turecku a jiných zemích evropských. Počtem jest nejvíce židů v Rakousku, a sice v Haliči, Uhřích a v Dolním Rakousku. Poměrně čítá město Frankfurt nad Mohanem nejvíce židů, kde každý 14. člověk jest žid. Podivuhodný úkaz jest i ten, že se židů poměrně v oněch zemích nejvíce nalezá, kde lid ještě málo vzdělán jest. Což pochopitelné, neb čím méně vzdělán jest lid, tím přístupnější jest opilství, tím snáze stává se obětí lichvy.

Z Bosny. Neblahé byly následky, jaké mělo dobytí říší poloostrova skrze Turky a vytýčení půlměsíce v krajinách těch. Země tyto — prvé kolébka a středislo mužů nejvýtečnějších ve všech duchu lidského oborech a odvětvích, kteří proslavili se na poli církve i státu, vědy i umění — země ty klesly jako bylina žhavým paprskem slunce spálená a staly se jevištěm kruté, tuhé poroby. Po staletí úpěli národové nám pobratření v okovech těch, ale nářky jejich málo sluchu docházely u sousedních říší válkami a nesvorností seslabených. Teprve v nové době, kdy valně pobledla sláva půlměsíce a panství jeho v základech se otárá, musil povolit hrdý moslem a šetřiti aspoň těch nejpřirozenějších práv svých poddaných — a následek toho jest, že opět probouzí se zde život čilejší a že s dobrou nadějí pohlížejí národové ti v lepší budoucnost. Nejdéle však a nejvíce bylo a jest zakoušeti toto utiskování Turků katolickému obyvatelstvu v Bosně a Vojvodině, které, ač na hranicích katolických národů přebývá, odtud přece pramálo podpory nalezá. Než i odtud zaznamenati mám lze zprávy potěšitelné. I zde učiněn počátek slibující hojné ovoce. Především obrácen zřetel k rádnému a všestrannému vychování ženské mládeže, která dosud téměř úplně byla zanedbávána, aby tak základ byl položen k dobru spořádanému, křesťanskému životu ro-

dinému. Příčiněním stolice apoštolské a apoštolských vikářů pro Bosnu a Vojvodinu uvedeny byly sem řeholní sestry, jimž svěřeno vyučování mládeže a obsluha nemocných. R. 1871 přišly 4 sestry řehole sv. Vincence a Paula z mateřského kláštera záhřebského do *Sarajeva*, hlavního města Bosny, a zařídily zde dívčí školu v najatém domě. Návštěva byla přehojná a zkoušky následujícího roku skvěle osvědčily blahé jich působení a zjednaly ctihodným sestrám plného uznání v celé provincii. Nyní působí již 23 sester v zemích těch a sice v *Sarajevu* 6, v *Mostaru* 6, v *Baňaluce* 4, v *Travniku* 4, v *Drvenště* 3. Vše to však jest jen počátek a má-li dosíci se trvalého úspěchu, má-li trvale povznešen býti mravní i hmotný stav dvou těchto zemí, nutně pomýšleti dlužno na zřízení více podobných škol katolických i v jiných menších městech, na zřízení nemocnic a sirotčinců — samá to díla, jichž nevyhnutelně potřebí, která však spolu velikých vyžadují obětí. Než odkud vzíti prostředků národu schudlému staletým utlačováním? Sotva že mohl zapraviti výlohy na ony první počátky, a to ještě jen částečně; neboť ještě na mnoze musí přebývati sestry řeholní v domech najatých, z nichž veliké nájemné platiti se musí. I obracejí se horliví katolíci Bosenští ke všem národům katolickým se snažnou prosbou, by nedali tito zaniknouti vznešenému dílu jejich a štědrou rukou svou pomohli jim v jich nesnazi. Sbírký v našich krajích koná kněz Alois Boroša, čestný komoří papežský. Nadějeme se, že i krajané naši vřele ujmou se národa nám pobratřeného a že i u nás najde se četných dobrodinců a podporovatelů účele tak vznešeného.

Paběrky.

28. Podivné dva případy.

I.

Byl v místě našem daremný člověk, zloděj, jmenem K., který pokládán za vůdce všech těch, kdož pracovati nechtějí, ale jen z mozolů jiných žítí a týti si přejí. Pravilo se na jisto o něm, že okradl kapli Rodičky Boží Hl., nebo nedávno okradena byla kaplička ta a četníci pachatele stíhali. Podivno, právě, když po nějakém čase bylo processí ku kapličce té, na den sv. Václava: týž K. zastřelen byl od četníků z jeho vlastního bytu. Hledali jej totiž četníci v jeho vlastním příbytku, a

když vyskočiv oknem, utíkal, střelen jest právě, když byla u kapličky oné pobožnost a kněz v řeči, již k lidu měl, ohavnost skutku jeho líčil.

II.

Jsou tomu asi 4 léta; byl konec masopustu a byla muzika. Bylo to v D. V., blízké vesnici našeho města. Druhého dne byla popeleční středa. Napili a rozpustili nejen chasníci, ale i sousedé a muži posmívali se popelci. I vyšel jeden ven, vzal sazí z komína, a děláje posunky po knězi, kráčel od jednoho k druhému a udílel popelec. A hle, ještě nebyl u konce s rouhavým obradem svým, vyšlehl náhle vedle hospody oheň, a do rána lehla hospoda a kolik stavení popelem. Ten pak, co nejhůře dělal, a z posvátné věci nejvíce posměch sobě tropil, popálen tak, že za několik hodin zemřel. „Nechtějte se mýlití, Bůh nebývá posmíván.“ — l — l.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 11. obsahuje duch. řeči na ned. II—IV. adventní, na den neposkvr. Početí bl. Marie P., na hod Božího narození (řeči tři), sv. Štěpána, Jana Evang., na ned. po Narození Páně a na poslední den v roce.

— „*Tovaryštva Ježíšova posvátné misie za mořem.*“ I. Missie v Paraguayi. Od Josefa Svobody, kněze téhož řádu. S vyobrazením (Mokobiův) v barvotisku. Čistý výnos věnován jest na katolické missie mezi Jihoslovany. V Praze 1874. Nákladem A. G. Steinhausera. Str. 64 mimo předmluvu. — Koupí tohoto zajímavého spisu naskytuje se příležitost k podporování křesťanů jihoslovanských. Viz: Z Bosny v „Kronice“ t. čísla.

— „*Besedy pro mládež.*“ „*Mikeš Zál*, rytíř loupeživý.“ Historická povídka pro dospělejší mládež a přátele její. Sepsal E. F. Schmidlechner. S obrázkem Str. 77. — LVIII.: „*Major.*“ Obrázek z doby poslední francouzské války. „*Markéta.*“ Pokračování povídky: „*Major.*“ Od Aurelie. Přeložil František Suchánek, učitel. S obrázkem. Str. 78. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1874. — Tamtéž: „*Divadelní ochotník.*“ Nové sbírky svazek 68. a 69.

— „*Rolník nového věku.*“ Svazek 45.: „*Základové lučby rolnické.*“ Co vodítko ku přednáškám o lučbě rolnické na pokračujících školách hospodářských, školách rolnických atd. sestavil Adolf Eckert, učitel nauk přírodních

na hospodářském ústavu v Chrudimi, jednatel hospodářského spolku Chrudimského. S 30 vyzobrazeními a 26 tabulkami. V Praze 1874. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. Str. 218.

— K Dědictví sv. Prokopa přistoupili: pp. Josef Sýkora, kaplan v Nové vsi u Kolína, Tomáš Fabian, c. k. vojenský duchovní v Praze, Jan Marek, kaplan v Litni, Frant. Štědrý, kaplan v Peruci; Jos. Vychodil, Ant. Šnajdár, Frant. Schindler a Frant. Snopek, bohoslovci v Olomouci; Václav Hlavatý, katecheta realných škol v Rakovnici, František Uhlíř, kaplan v Tvarožné n. Mor. a Teresie Kladenská z Kostic n. M.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel Kugler, farář v Neudorfu, 2. listop. (nar. v Stanovicích 8. ún. 1823, vysv. 29. července 1849);
 P. Michael Jan Martinovský, ř. prem. na Strahově v Praze, býv. ředitel vyš. real. škol v Rakovnici, 7. listop. (nar. na Mělníce 12. dub. 1808, vysv. 23. pros. 1837);
 p. Karel Růžička, býv. kaplan Rokycanský, na odpoč. v Radnicích, 7. listop. (nar. v Radnicích 18. pros. 1846, vysv. 10. července 1870).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. Bendelín, farář v Eisersdorfu (v Kladsku) jmenován čest. konsist. radou;
 p. Ant. Conrad, duch. správce v nemocnici v Scheibe (tamtéž), jmen. arcib. notářem;
 p. Adolf Rücker, lokalista v Štítnici dolní (Niederschwedeldorf), a
 p. Vilém Hatscher, kaplan v Mittelwalde, obdrželi synodalie.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Bernard Stára, kapl. v Postupicích, za faráře v Popovicích;
 p. Ant. Prückner, katech. v Sangerbergu, za admin. do Neudorfu;
 p. Ignac Hens, koop. v Toužimi (Theusing), za katech. v Sangerbergu;
 p. Jan Mádl, kapl. z Česlic do Citova;
 p. Jan Mejnar, k. z Stanovic do Toužimi.

Uprázdňené místo:

Neudorf, (v Toužim. vik.), fara patron. p. Alfreda vévody Beaufort-Spontina od 8. listopadu.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Bier, farář v Körberu, dne 27. říj. (nar. v Kocvírově 13. květ. 1830, vysv. 25. čve. 1857);
 p. Eberhard Kallmünzer, čest. kan. v Hradci Kr., b. notář, ředitel voj. konsist. kanceláře a předseda církv. soudu manželského

pro vojsko ve Vídni, 2. listop. (nar. v Kolíně 10. října 1809, vysv. 26. prosince 1832);

- p. Frant. Pokorný, kněz jubil., tit. konsist. rada, býv. bisk. střídník a okr. školdozorce, děkan v Holohlavech, 8. list. (nar. v Bohdanči 13. list. 1787, vysv. 16. srpna 1809).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. Šimek, far. Pohledský, za faráře v Krucemburku;
 p. Jan Janku, admin., za faráře v Sopotech;
 p. Ant. Čížinský za kooper. ve Velké Borovici;
 p. Aug. Žďárský, kapl. Chrastický, za II. kapl. v Pecce;
 p. Josef Zajíc, neom., za kooper. v Levíně;
 p. Josef Šrámek za skut. katech. na měst. a obč. šk. ve Dvoře Králové;
 p. Josef Nedvídek, za zat. katech. na real. šk. a pedag. v Jičíně;
 p. Vác. Kopecký, kapl. v Solopiskách, za zat. katech. na r. gymnasium v Chrudimi;
 p. Josef Bukovský, neom., za zat. katech. obč. školy v Sadské;
 p. Otto Danielis, za zámeckého kapl. v Litoomyšli;
 p. Kar. Weidenhoffer, za admin. v Pohledu (Frauenthal);
 p. Vincenc. Koopil za kaplana v Solopiskách.

Uprázdňená místa:

- Frauenthal (Pohled), fara patronátu hraběnky Clam-Gallasové, do 3. pros.
 Körber, fara patr. knížete z Thurnů a Taxisů, do 9. pros.
 Svinčany, fara patr. hraběte z Thurnů Hohensteinských, do 14. pros.
 Holohlavy, fara patr. barona Liebiga, do 20. pros.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. Vrzák, kanovník kathedr. kapitoly v Budějovicích, jmenován inful. proboštem v Jindř. Hradci;
 p. Raimund Obermüller, farář v Hirsavě, stal se tajemníkem vikariatu Dešenického.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jak. Novotný, dr. theol., kníž. Schwarzenberský domácí kaplan, za faráře v Suchdole;
 p. Jos. Janský, vychovatel, za kapl. v Nepomuku;
 p. Vác. Hanus, jubil. kněz, děkan ve Vodňanech, atd., vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

- Vodňany, děkanství patron. městské obce, do 1. prosince.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 24.)

O lakotě.

„Člověče uhašuj lakomou žízeň;
ne sytá žádost pouhá trýzeň:
v bohatém statku ctnostna konání
tvá duše mívej jedno kochání.“
Jungmann.

Má-li vesmír trvati v řádu svém, nemá-li zřítiti se ve starý chaos (směsici): musí věčné vyměňování sil, ustavičné braní a dávání místa míti; ten jest nezvratný zákon přírody, bez něhož nepotrvá nížádný tvor buďsi živý nebo neživý, ten jest i zákon lásky všemu tvorstvu vrozený.

Nebudou-li vody vydávati par, nebude oblak deštiti na zemi; bez deště ale zhynou rostliny, bez rostlinstva pak neudrží se živočišstvo; nesplatí-li bylina i živočich popelem svým zemi povinné jí clo: přestane vydávati plodiny. Tak najdeme v přírodě braní a dávání jakoby ve věčném proudu.

Je-li příroda vůbec zmíněným zákonem vázána tak, že spočívá na něm bytí i nebytí její: pak by zajisté člověk, koruna tvorův, jenom na vlastní záhubu zpěchoval se zákonu, jemuž ve všech dobách života, všudy i ve všem podléhá. Pravím „na záhubu vlastní;“ neboť nemá-li jiskra žití hned po narození našem zhasnouti, má-li slabé tělo naše sesílit a se vyvinouti, máme-li vším býti, vše konati, všeho dosíci, k čemu stvoření jsme: potřebí nám bratrů

našich; třebať nám ochranného jich ramene, laskavého ošetřování, vůdcovské jejich moudrosti; příklad jejich musí nás k dobrému povzbudit. obcování s nimi nám musí k radosti a výhodě býti; slovem musíme býti oudy velikého těla, které v nejlepším souladu se doplňují a podporují. Ovládá-li přírodu zákon povšechné vzájemnosti a nemožno-li člověku ho pominouti, leda by sám se života opovážil: pak věru s podivením jest, kterak vůči tomu ještě mluvití nám lze o přestupnicích věčného zákona lásky.

Ale přece pohříchu! ne jednoho ale celá hejna nalezneme přestupníků těch v každodenním životě. Sem spadají všichni, kdož ve chtění a jednání svém jenom sebe samy a ukájení chťců svých na myslimají; pročez je vhodným jménem „sobců, egoistů“ vůbec znamenáme; dle rozličných pak směrů chťčových slovou „lakomci, ctižádstiví, závistiví“ atd.

Svatá je pravda, že není, neřesti pod sluncem, která by se neodívala rouchem ovčím, nehalila se pláštěm ctnosti arci jen pozlátkovým; přirozený následek toho jest, že nezřídka od lidí hřích za ctnost, ctnost pak za hřích kladena bývá. Jestli však která ohavnost nejméně poznána bývá a proto nejsnáze se ujímá: je to zajisté onen šeredný zjev egoismu, který zoveme lakomstvím,

Vždyť lakomec sám první jest, jenž modloslužbu svou za bohoslužbu, hříšnou vášen svou za ctnost pokládá; a proto lakomství neduh nezhojitelný, a konec jeho — zahynutí. Z toho průvodno, kterak důležité ba nezbytné jest člověku, ať nedím křesťanu, poznání oné nectnosti v plné ohavě a v smutných následcích jejích.

Jako téměř každá neřest chová v sobě i lakota trojí křivdu a nespravedlnost: křiv jest lakomec sobě samému, bližnímu i Bohu, a v tom právě soustřeďuje se veškeré zlo, jež lakota plodí.

Lakomec křiv jest Bohu; neboť ve prach pohodil obraz a podobenství Boží, k němuž stvořen jest člověk. Obraz a podobenství ono, poněvadž Bůh láska jest, udržeti a ušlechtiti možná toliko plněním věčného zákona lásky. Lakomec ale zákon ten nohama šlape: onť nemiluje ani sebe ani bližního, ježž vidí, a proto ani Boha, jebož nevidí, nemůže milovati; vždyť má on lásku jinou — lásku hříšné mamony; v ní a pro ni celý žije, ji nade všecko miluje. Že pak neuznává a zamítá takto povolání své, podobati se čím dále tím více Bohu službami lásky, potrácí přirozeně již za živa zalíbení Boží a lásku Jeho, ješto samochtě odvrátil se od ní; a to zajisté jest jeden z nejhroznějších následkův lakoty; neboť ztráta ona tak je nenahraditelná, jako lakomec nenapravitelný jest.

Lakomec dále je křiv bližnímu. Ať nic nedím o tom, kterak člověk lakotný uzavíráním peněz v cestu se staví bláhobytu společenskému, kterak hynouti nechává hadem a nouzí ne jednoho z bratrů svých, jemuž by snadno pomoci mohl: on utiskuje řemeslníky, ubohé vdovy a sirotky, on sklízí i tam, kde nerozsíval, tak že peníze jeho nahromaděné jsou plny krve a mozolů chudých. — „Kdo miluje zlato, nebude spravedliv.“ (Sir. 31.) A což teprv zlého natropí lakota, jestliže jí oddání

jsou lidé, kteří ve společnosti lidské důležitá zaujímají místa! Historie všech věkův smutné ale pravdivě podává toho doklady.

Trůny zkácené, kraje kopytem ořů zdeptané a zpustošené, národové zchudlí ne-li dokona vyhlazení: to vše jeví se co dílo lakotných a ctižádostivých vojevůdcův a pohlavarův. Lakota naplodila tedy na tváři země největších zpoust, lakota bývala od jakživa matkou neřestí nejhroznějších, rodičkou tyranův nejlítějších. „Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames!“ (K čemuž ty smrtelníků nenutíš, proklatý zlatohlade!)

Lakomec křiv jest konečně nejvíce sobě samému. „Všecka práce jest pro ústa jeho: ale duše nebude naplněna“ (Kaz. 6, 7.); nebo „těm, kdo po mnohu baží, mnoho schází“ — multa petentibus desunt multa. — Totě pravda, která v plné míře se potvrzuje na lakomci, ačkoli v penězích téměř zahrabán jest, přece jest jenom „nebohým boháčem“ — magnas inter opes inops, jemuž často nedostává se, co nejpotřebnějšího jest k životu, poněvadž si toho dopráti nechce. On nezná nižádného pravého požitku nízabavy ni veselí v životě svém. On prázden jest dále všech posvátných radostí, jaké působí konání dobrých skutků; vždyť nikdy netkla se srdce jeho bolest bližního, nikdy nemáčela slza soustrasti lící jeho. Necitelné jeho srdce, které nikdy splačícími neplakalo, ani s radujícími radovati se nebude a nemůže.

On nehledal nikdy jiného přítele než — zlato, pročež postrádá i přítele věrného, o němž písmo dí, „že nad zlato jest.“ Ontě v zaslepenosti své na kovů studeném chtěl ohrát srdce svoje — a srdce to vystydlo a zocelivělo tak, že neuslyšíš tlukotu jeho, leda kdy zacinká v něm peníz jako v pokladniče, která přestává býti čím

jest, jak mile vyprázdněna jest. Lakomec tedy přítele nemá, přátelství však a vzájemná blahovůle jsou jedním z nejčistších pramenův radosti: patrně, že nelze bude lakomci z pramene toho kdy vážit.

Konečně pak i ten jest neblahý los života lakomcova, že žije v neustálé bázni, aby mu zloději pokladu neodnesli; bázeň ta ni ve snu pokoje mu nedávající činí ho otrokem — „qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam“ (kdo v bázni žije, svoboděn mi nebude nikdy). A v pravdě nemůže člověk lakotný nikdy svobodným slouti; vždyť, co by peníze sloužiti měly jemu, stal se sám jejich otrockým hlídačem podoběn jsa učiněn věčnému cerberovi,*) spoutanému zlatým řetězem.

Tak tedy lakomec vládí bídě truchlivý život plný starosti a bázně, prázdňný pokoje a útěchy, až dovleče se k podzimku života svého. „Ai tělo padavé, vlasy osněžené, ústa holozubá, zraky podkalené; starci se berla v ruce zachvívá, v báni lakomství ale neubývá.“ (Jungm.) A jaký byl život jeho, taková bude i smrt. „Kterýž bydlíš nad vodami mnohými, bohatý v pokladech, přišel konec tvůj, míra přerézání tvého!“ (Jer. 51, 13.) Takto v době poslední hrozně mu zavzná. „Přišel konec tvůj“ hlásati mu budou umírající smyslové, duch jeho však tomu neuvěří, dokaváde schopen bude mysleti — na zlato. To bude i myšlenka jeho poslední, s tou i vypustí duši, aby naplnilo se na něm hrozné slovo: „Umřel bohatec, a pohřben jest v pekle;“ neboť „lakomci královstvím Božím vládnouti nebudou.“ „Tak jest, když sobě kdo shromažďuje poklady, a není bohatý v Bohu.“ (Luk. 12).

O kdož by tu na myslimaje hnušný obraz lakoty se smutnými násled-

ky jejími, uposlechnouti nechtěl varovného hlasu: „Člověče uhašuj lakomou žízeň; nenasytá žádost pouhá trýzeň!“ A kdož by hlasu toho jsa poslušen nezvolil zároveň za pravidlo celého života svého zlaté slovo: „V bohatém statku ctnostna konání tvá duše mívej jedno kochání!“ Ano „bohatý statek ctnostna konání“ to poklady jsou, které ani rez ani mol nekazí, a které zloději nevykopávají aniž kradou — poklady nebeské. Kéž by všichni lidé pokladův těch skládati sobě hleděli!

To ale se nestane, dokavad lidé svědomitě plniti nebudou božský zákon lásky: „Milovati budeš!“ „Dávejte a bude vám dáno!“ Kéž by konečně pokolení lidskému zavítal žádoucí onen den, kde by zákon lásky plněn byl jako v nebi, tak i na zemi! Tehdy zajisté se přiblíží nebesa k zemi a tvář země vyjasněná nebude se podobati více slzavému údolí; tehdy ni dost málo nezhrozí se člověk v poslední den svůj slov: „přišel konec tvůj,“ anobrž vida kolem sebe jen usmívavé tváře bratrův blažených radostně zvolá se Simeonem: „Propust, Pane, služebníka svého v pokoji, nebo viděly oči mé spasení, které jsi připravil před obličejem všech lidí!“ J. V. S—g.

Podobenství Otce Bonaventury.

39. Pravá zdsluha.

Dvěma šlechticům uložil král vyřízení rozličných záležitostí; jednomu skvělé vyslanství, druhému tajné vyjednávání o věci méně důležité. Oba vyřídili rozličnou úlohu svou dokonale. Když byli králi zprávu podali každý zvlášť, představili se mu pak společně, by se mu dvorili; on pak přijal oba se stejnou blahosklonností a dal oběma na jevo stejnou spokojenost. Toto stejné zacházení s oběma mrzelo vyslance; myslel, že důstojnost, v které postaven byl, zvláštního vyžaduje pro něho vyznamenání. Ukryl svou rozhořčenost před králem; avšak přišed domů, vyléval plným hrdlem mrzutost svou před svojí rodinou a svými přátely. Jeden z těchto však vyslechnuv

*) Cerberus t. j. trojhlavý (dle jiných stohlavý) pes v podsvětí či v říši mrtvých, ježto brány, dle báje starých pohanů, štěkotem svým střeží.

jej pokojně pravil k němu s šlechetnou neohrožeností: „Jsem přinucen vyznati, že se velice Vaším žalobám divím; král učinil leč co učiniti povinen byl. Všichni jsme sluhové jeho stejnou měrou; užívá nás dle své libosti ku slávě své a ku blahu státu. V jeho očích není to zásluhou pro nás, že jsme ten neb onen úřad zastávali, nýbrž zásluhu máme jen tehdy, pakli jsme jej horlivě a věrně spravovali; tudíž musí těm, kteří mu stejně dobře sloužili, stejnou spokojenost projevovati, byť i byli úřadové jim svěřeni sebe rozličnější bývali. Ačkoliv tedy Vaše úloha byla slavnější než úloha druha Vašeho, jenž pouhého prostředníka představoval, musel přece král, pakli tento jeho úmysl toutéž horlivostí a bedlivostí vyplnil, jako Vy, jednomu jako druhému stejnou spokojenost dáti na jevo.“

Co rozumný tento muž příteli svému pravil, to praví náboženství nám všem. Všichni lidé jsou stejnou měrou tvorové a služebníci Boží! Jsou tu jen proto, aby plněním jeho rozkazů slávu jeho rozmnožovali. Dle vůle své rozděluje jim rozličné úřady, jež na zemi spravovati mají. Staví jedny na první, jiné na poslední stupeň společnosti, dle úmyslů, jaké s nimi má. Ani důstojnosti ani úřady nemohou nás před jeho očima učiniti velkými neb malými, nýbrž pouze způsob, jakým povinností plníme, které on s postavením oným spojil; a až jednou tento nejvyšší spravedlivý soudce se na stolec svůj posadí a veškeré lidstvo před ním se objeví, pak nebude ni nejmocnější panovník ni nejchudší otrok dle svého časného postavení souzen, nýbrž dle věrnosti, s jakou povinnosti svého stavu plnil. I bude tedy otrok, jenž z úplna úloze svého nižšího stavu dostál, právě tak příznivě od Ježíše Krista přijat, jako král, jenž povinností svého vysokého úřadu plnou měrou vyhověl. To samé říci můžeme s ohledem na hodnostáře, jenž vysoké postavení v církvi zaujímá, u porovnání s jednoduchým venkovským farářem; přijetí jich u spravedlivého soudce říditi se bude dle horlivosti, čistoty úmyslu, svatosti života, jakou při vykonávání úřadu svého na jevo dali, bez ohledu na slávu jednoho a skrytost druhého.

40. Špatný sluha.

Bohatý, mocný pán vyslal jednoho ze služebníků svých do vzdálené krajiny, by tam na jeho půdě budovu postavil, k níž

mu dal nákres se všemi rozměry a sumu peněz k výlohám na takovou stavbu potřebnou. Neurčil mu čas návratu, podotkl ale, že ho nazpět povolá, až se bude moci domnívati, že tu záležitost dojista vyřídil.

Sluha tento přibyv na místo svého určení hledal zábavu svoji v tom, že se projížděl zemí mu neznámou, místo co měl hned pomysleti na provedení svého úkolu. Pozoroval veškery znamenitosti, mravy a obyčeje této země; poučil se o rozličných výrobcích, o stavu průmyslu a obchodu; udělal si známosti, uzavřel buď přátelská buď výhodná spojení s občany, a bral podílu v jejich záležitostech a zábavách. Císem ale mluvil také s některým podnikatelem staveb; učinilo se několik kroků ohledně rozsáhlosti obmyslené budovy; ale přitom také zůstalo. Brzo to byl výlet, brzo obchod, brzo cesta, brzo zase jiná příčina, kteráž našeho muže vždy zdržuje od započetí práce.

Uprostřed tohoto jednání povolal ho pán k sobě. Maje sluhu před sebou, ptal se hned, jak pokročila stavba.

Můžeme si snadno představit, jak byl otázkou tento trestuhodný onen muž popleten. Musel vyznati, že budova není ani započata. Aby se ale omluvil, jal se vykládati jednotlivá dle svého mínění velmi užitečná a čestná jednání, kteráž jej zdržovala od provedení uložené stavby; avšak pán jeho pohledl naň s nevolí a zakřikl jej následujícími slovy:

„Ničemný sluho! Vyslal jsem tě k vůli těmto věcem? Co mi do všeho toho, cos vykonal, když jsi to jediné neučinil, co jsem ti nařídil?“

Jedinou výmluvou nešťastníkovou byla slova: „V skutku jsem chtěl, pane, rozkazy tvé vyplniti, a začal jsem již v tom ohledu činiti potřebné přípravy; avšak tys mne povolal nazpět, když jsem se toho nejméně nadál.“

„Neřekl jsem ti to napřed?“ odpověděl velitel s ještě větší nevolí. „Kdybys byl hned po příchodu svém dílo byl započal, jaks povinen byl, bylo by ti ještě dosti času zbylo. Spoutejte tohoto nedbalého, nevěrného sluhu,“ připojil s hrozným hlasem, „a vrzte jej do žaláře.“

Tento bohatý a mocný pán jest Bůh, a sluha, jež do vzdálené krajiny odeslal, jest každý z nás. Bůh dává nám život posílá nás na tento svět, kde žijeme vzdáleni jsouce od nebe, své pravé vlasti. Stavba, kteráž nám svěřena jest, jest budova naší spásy. Náskres do rukou nám

daný, bychom všechny jeho rozměry dokonale zachovali, jest sv. evangelium, v kterém nám cesta spásy předepsána jest. Sumy peněz nám na výlohy stavby dané jsou milosti, kteréž nám Bůh dle potřeb našich uděluje.

Avšak místo abychom ihned toto důležité dílo započali, trávíme mladost svoji v lenosti, rozmarilosti a radovánkách. Dospělejší věk nastane, provázený jiným zaměstnáním, jež nemá vztahu k naší spásě. Časem však probouzejí se některá dobrá přání v srdci našem, ano my i několik moudrých předsevzetí učiníme; avšak vše to zůstává bez výsledků. Tak ubíhá čas života, a v okamžiku, kdy se toho nejméně nadějeme, volá nás Bůh před svou soudnou stolicí, by požádal od nás počet z uložených prací. Co mu máme odpověditi? Hrozné to postavení! Máme ličiti velké služby, které jsme státu neb obci prokázali, vznešené vědomosti, jež jsme si přisvojili, krásné návrhy, jež jsme učinili aneb kteréž jsme provedli, výhodná zaopatření, jaká jsme svým dítkám zjednali? Bůh nám odpoví: Co mi do všeho toho, cos vykonal, nerozluštiv jedinkou úlohu, pro kterou jsem tě na svět postavil? Máme říci, že jsme skutečně pomýšleli na to, pracovali úsilovně na spasení svém, že nás ale smrt překvapila? Opět odpoví nám Bůh: „Nepřikázal jsem ti, že máš vždy býti připraven?“

Jest nám tedy očekávati, že když nedbalost a nevěrnost sluhů v podoběnství jsme následovali, také týž trest trpěti budeme, že totiž uvržení budeme do žaláře věčné hrůzy.

Tam k výšinám!

Tam k výšinám!

K tránu Otce všehomíra,
klam kde nedlí, žal kde zmírá;
tam kde pravda sídlí jen,
života kde mizí sen;
k výšinám tam vznes svůj zrak,
tvé-li žití kalí mrak!

Tam k výšinám!

Láska věčná kde své stany
zaujala s nebešťany;
Trojjediný s výsosti:
kde zří na tě s milostí
k výšinám tam vznes svůj zrak,
tvé-li žití kalí mrak!

J. J.

Z výletu na Libanon.

Proslulý básník a cestovatel po Orientu A. de Lamartine vypravuje v předmluvě k básním svým epizodu z výletu na Libanon, již tuto u výtahu podáváme: Na zpáteční cestě z tohoto znamenitého výletu (vypravuje Lamartine) zabloudili jsme ve skalních chobotech a nesčíslných hlubokých roklinách, jimiž Libanon kříž na kříž je prorván, i přišli jsme maně na nesmírnou skálu několik tisíc stop vysokou, jež údolí Svatých obklopuje. Žulové její stěny byly tak kolmé, že by ani kamzíci jich nedostoupili a naši Arabové chtěce uzříti dno údolí byli nuceni na zem se položit. Slunce chýlilo se již k západu; my již byli velký kus cesty urazili a k nalezení pravé cesty do Edenu snad by bylo třeba ještě několik hodin. Sestoupí vše s koňů svěřili jsme se zcela veden jednoho vůdce našeho, který na blízku zna skalní schody, jež byli druhdy maronitští mniši vysekali. Šli jsme ještě chvíli na pokraji skalní zdi a po kluzkých schodech přišli jsme na plochu, která od skály jsouc oddělena celý obzor zaujímala.

Údolí nížilo se nejprve přes široké, mírné svahy; potom trochu prudčeji přes pažity porostlé něžnou, žlutavou zelení jako na výšinách Jurského pohoří aneb Alp zřítí možno; množství pěníci se vody táním sněhu povstale, šumělo po zelených stránkách a spojovalo se dole u paty první skalní skupiny v jedinou pěníci vodní spoustu. Nyní nížilo se údolí najednou zcela příkře čtyry až pět set stop, proud řítit se přes ně a pokrýval ve velkém rozměru skálu brzy průsvitným, tekutým závojem, brzy opět se vzpěnil, spadl pak na nesmírné špičaté žulové balvany, jež s temene pohoří se byly svalily, roztrástil se o ně a zazníval jako třeskot věčného hromobití. Jeho pádem povstale vítr zavíval až k nám v lehkých mlhovitých kotoučích mnohobarevnou kouřící pěnu, která sem a tam po údolí poletující jako rosa na krově a skalních výběžcích se usazovala. K severu stávalo se údolí Svatých pořád hlubším a širším; tu spozorovali jsme as dvě míle před sebou dva holé, tmavé vrchy, jež sotva několik sáhů volného prostoru mezi sebou nechavše na sebe spadati se zdály, kdež pak údolí se končilo a se všemi svými zelenými pažity, vysokými vinicemi, topoly, cypřišemi, s řekou zmizelo. Za těmito vrchy, jež ono krásné údolí takorůzka zardousily, pozorovali jsme na obzoru

něco jezeru podobného, barvy blankytné; bylo to syrské moře se svým fantastickým zálivem, jenž vrchy Libanonu jest utvořen. Záliv byl dvacet mil vzdálen, nicméně průzračnost vzduchu působila, že se nám jako pod nohama býti zdál a my zřetelně rozeznati mohli dvě lodě, které kolibajíce se mezi blankytem nebe a moře vzdáleností zmenšené, dvěma labutěm po našem obzoru plovoucím se podobaly. Tento pohled upoutal nás z počátku tak, že jsme na vše ostatní zapomněli; jakmile však první úžas minul a naše oko opět večerní a vodní páru proniknouti mohlo, objevilo se nám divadlo rázu zcela nového. Při každé zátoce řeky, kde pěna a pára trochu volného místa poprály, viděli jsme na šedých skalách maronitské kláštery z hnědočerveného kamene vystavené, jichž kouř vrcholy topolů a cipřiší se proplétal. Kol klášterů byly malé pruhy země, jež skále neb řece urvali, jako naše nejkrásnější zahrady co nejpečlivěji založeny; tu a tam spozorovali jsme též maronity, kteří v černé zahalení jsouce kapuce z pole domů se vraceli. Ten nesl sekeru na ramenou, onen hnal stádo arabských hříbat, jiný opět poháněl bičem spřežení volů.

Většina těchto sídel zbožnosti a píllosti stála se svými kaplemi a poustevnami na nejpřednější výběžku oněch dvou pásem pohoří; jiná byla jako doupatá divé zvěře vysekaná do skály. Od těchto posledních možno bylo spatřiti jen kříž nad vchodem, na němž visel zvon a kam až noha lidská dostoupiti mohla, několik malých posázených pod vchodem teras, kde věkem sešli mniši oddechu hledali. Mnohé z těchto skalních kopulí zdály se nedostupnými; alespoň nebylo lze nějaké stezky k nim vedoucí spozorovati; nicméně stál na každé z nich klášter, kříž, poustevna, dům řeholní a povždy viděli jsme několik poustevníků čtoucích, modlících se aneb jinak zaměstnaných kolem skal a křoví kráčet. V jednom klášteře byla též arabská tiskárna k účelům Maronitův zřízena a stále chodili mniši sem a tam, kteří bílé mokré archy vyvěšovali.

Jen štětec dovedl by malebnou směsici těchto rozličných asylů (útočišť) zobraziti. Každý kámen zdál se býti celou, každá jeskyně obydlím poustevníkovým; každý pramen měl svůj lidskou rukou řízený běh, každý strom choval poustevníka ve svém stínu. Údolí, hora i temeno zdály se mi oživené; vážný, zbožnosti a tichému rozjímání zasvěcený život rozvinul se na

těchto spoustách a posvětil je. Brzy zapadlo slunko za hory. Denní zaměstnání přestalo a černé v údolí zaměstnané postavy navracovaly se k svým jeskyním aneb ke klášterům. Zvony zazněly nyní se všech stran k večerní pobožnosti; jeden mocně a bouřlivě jako víchr, jiné tichým stříbrným hláskem ptačím a opět jiné vydávaly smutné zvuky a bolné vzdechy v tmavou noc a samotu. Všecky si na vzájem odpovídaly a mnohohlasná ozvěna jeskyň a skal opětovala několikráte tisícové zvuky; k tomu šuměl řeky proud, cedry a na sta potoků a vodopádů, jimiž honosí se obě strany pohoří. V tom na okamžik vše utichlo; napotom naplňovaly dojemné, melancholické, vážné zvuky údolí; byl to zpěv žalmů, který stejnou dobou z každého kláštera, z každého chrámu, z každé cely zazníval a v labyrint zvuků se vmísiv jedinému nářku celého údolí, jež oživeným býti se zdálo, se podobal. Po několika minutách stoupal z každého domku a jeskyně oblak kadidla a naplňoval vzduch vůni libeznou. Stáli jsme mlčky u vytržení, jako ony nebeské bytosti, když se ponejprv nad zemí vznášely, již opustiti zamýšlely a právě z ní první zvuky zbožné modlitby zaslechly; seznal jsem moc hlasu lidského i nejmrtvější přírodu oživiti a zároveň jaká bude poesie posledních dnů, až veškeré city lidského srdce vymrou v jeden jediný splynuvše. Poesie bude pak velebnou hymnou! J. J.

Pan Odolan Pětipeský.

Historická pověst.

(Pokračování.)

II.

Druhý den ulevovaly v Neprobílících plameny, umdlévaly znenáhla; vždyť dost se nasopily po celou skoro noc, celý den a zase noc a den.

V nedohledných sloupech vystupoval vzhůru černý dým, jen chvílemi ještě vrazil plamen z doutnajících krovů, ale nové kotouče kouře mžikem ho udusily.

Na hřbitově, na hromadě čerstvé hlíny červenavé seděl stařec s rukama sepjatýma v klín. Kazajku měl šerkovou, spodky plátěné; kulatá čapka vedle ležela. Nedaleko taktéž se červenala kyprá prst.

Dva nové hroby tu přibýly. Oba od rána starý Podpěra kopal, do jednoho že-

nu s dcerou položil a starého Švandu do druhého.

Ženu v spáleništi našel, a Švanda ubitý ležel na prahu zřícené chalupy. Z ostatních nikoho nenalezl, buď že uprchli, aneb plameny strávily je a sesuté stěny zasypaly.

Vedle kmeta u téhož hrobu opřen o hřbitovní zeď stál mladý muž v selském oděvu. Kolem pasu visel mu na řemeně dlouhý meč. Snědá, vážná jeho tvář a hnědý vous pod nosem a na bradě nezdály se souhlasiti se šatem. Sotva asi kdys chodil za pluhem; o tom ruce svědčily, které neutvrdly mozoly a lopotou.

Pan Odolan Pětipeský to byl, k nepoznání se přestrojil; kabátec aksamitový, širák i meč, i koně Švédům vrátil. Dohodil je u Kněževsi v táboře. Vysmál se mu Banér, když pověděl, proč ze služby vystupuje. Do kláštera ho posýlal a nebo někam do poustevny. —

Nikde se nezastavil, až zde v Neproblicích na hřbitově u Podpěry.

„Když uslyšel jsem o falešném volenci, řekl jsem strýci vašemu, pane, jak to dopadne a dopadlo to tak,“ vypravoval kmet. „Tehdáž chyby ty hlavy české náramně a za chyby jejich my posud pykáme a kdo ví, jak dlouho pykati budou ještě potomci!“

Teprve nyní povšimnul si řeči starcovy pan Odolan, hleděl přes ohradu na rumy kolébky své, — na zapadlou slávu rodu svého, co dnes zde dohořela.

„A když přijeli za té bouřlivé noci v únoru s tím vozem krytým a s španělskými dragony pro strýce, také jsem věděl, kam vezou ho a Podpěra také věděl, kam vy všickni půjdete, mohl to předvídati. Rekl vám to a vy nevěřili jste. Ale těžko bylo tehdyž věřiti! — A nám také se vedlo pane bez vás zle, robotníky činili z nás mermomocí, roby po švábském způsobu. Jako se zvíři s námi zacházeli. — Ten máj triadvacátý roku osmnáctého! Na ten nezapomenu. Kolik škůdců našich čekalo naň a uvítalo jej s tajenou radostí a vztekem líceným. A že nenahledli to ti stavové, proto potratili hlav a proto statků pozbavili je a vypověděli ze země a proto v poušť obrací se naše země; že nenahledli to, proto dosud slouží Švédům, dravcům, co tak dlouho všimají si spojence, dokud ho potřebují a potom odkopnou a nebo i rdouší ze samé vděčnosti. Vlkům uběhli a tygrům se dostali do drápů. Štra-

šáky mají být ti čeští páni císařským a jsou jimi, ale na záhubu lidu našemu, který dosud přece váží si jich a dosud hledí k nim co příštím vysvoboditelům; však marně hledí, na věky mohl by hleďtí a nepomohl by mu. Samým sobě nepomohou“ hovořil Podpěra.

„A kam měli jsme tedy jíti? Či všickni na náměstí staroměstské, aby z děl do nás stříleli, jako na jatkách? Ve vojště saském a švédském proto byli jsme, abychom alespoň pomstili se na hubitelích krve naší, cti naší, na zlodějích jmění našeho a, — nestydím se za to, — abychom nemuseli na cizím prahu o sousto chleba žebrať. Slyšíš Podpěro? Aby ti potomci českých bohatýrů nemuseli o sousto chleba na cizím prahu žádati. Hleď, tuto jsou statky moje, jiný tyje, z nich a já potloukám se světem bez vlasti. Či do Prahy jíti mám a říci, aby mi dali nazpět dědictví po otci? Za strýcem bych do bílé věže šel. — Jak tobě bylo by na místě mém? To uvaž a jinak budeš souditi o dosavadním životě mém a ostatních vyobcovanců. Že hodil jsem jim jejich meč a kabátec, to proto učinil jsem, že nechci dále jíti s těmi, jenž ubijejí lid nevinný, bezbranný. Já nebyl ještě v Čechách s nimi; ale sotva že překročil jsem hranice a uviděl hrůzy, jimiž zaplavují nešťastnou zemi jako povodeň, nevěděl jsem, mám-li hlouběji do Čech s nimi táhnouti, — ale když tebe jsem uviděl, tu holku ubitou rukou lotrovskou a uslyšel zprávu tvou, jinam odhodlal jsem se, a víš kam? Ve vlasti nezůstanu, netrpěli by mne zde a k svému se také nemíním hlásiti. Zapřeli Pětipeských krev a kdo ví, zdali by mne chtěli znáti ti úředníci císařští. K Dunaji půjdu s Turky se bit. Opět začínají napadat křesťanské dědiny a zase vodí obyvatele v porobu. To také je dílo Švédů a těch Franků ošemetných. Bude-li těch-tyž služeb prokazovati mi můj meč jako doposud — není švédský tenhle, otec můj nosíval jej, jejich vrátil jsem jim, to jediné zbylo mi po rodičích — mnoho ještě jich pošlu k Mahomedu.“

„S tebou pane půjdu, nikoho zde již nemám. — Jen tebe je mi líto, ty zemi česká! Tobě lépe by bylo, kdybys močalem byla zůstala, pustinou, již obývá jen dravá zvíř. Co narvali se již o tebe a nahmoždili, aby vyhubili děti tvé. Snad nyní podaří se jim a pak jedno bude, která korouhev usadí se na těch rumech, na tom mrtvém lvu.“

Zaszel stařeček; pro otčinu plakal, pro tu umírající vlast.

„Půjdem, starý brachu, půjdem. Nadál jsem se toho do tebe. Ty hroby druhů svých navštívíš; na těch pustých, uher-ských bojištích a já tři Pětipeských, co umřeli tam pro kříž a za krále císaře, jenž pak potomkům jejich odňal statky zděděné. Povím jim to, Podpěro, povím a ty to dosvědčíš. — A nyní o té dceři své mi poviďej. Že umřela, to jsi včera napověděl, ale já více chci slyšeti, slyšíš?“ A za vyschlou, kostnatou ruku uchytil starce, jenž temně odtušil:

„Zde vedle je její hrob. Brzo umřela, když jsi odešel a teprve když umírala, svěřila se mi a matce své. Hodné to bylo dítě, škoda Izialdy; ale dobře je jí pod tou zemí, věř, že lépe než nám.“

I umklk stařeček, zase sepal ruce v klín a modlil se, — kolikátý již asi dnes „Otčenáš!“ Vždy lehčeji bylo mu po těch slovech nebeských.

Po chvíli níže klesla mu hlava na prsa, i usnul unaven, překonán ranami, jež zastihly jej, ale nezlomily.

Dvě noci ani nezdržimnul, dva celé dny neměl jiného v ústech leda trochu nezralého ovoce.

Pan Odolan usedl vedle na zarostlý rov. Před ním černala se v šeru večerním tvrz — rodiště jeho a pod ním v zemi ležela Izialda.

Jako bratr se sestrou vyrostly ty děti a když vyrostly, osud trpký je rozrazil. Tu teprve ucitili, že více byli sobě, než bratr rodné sestře bývá. A pan Odolan po tolika letech na to nezapomněl.

Mladý věk jinošský se všemi radostmi tanul mu na mysli na tom hrobě zeleném a když dále pohleděl do těch mužnějších let, ničeho neviděl, jedině černý, mlhavý mrak, jako ty sloupy dýmu, co pozvolna valily se ze spáleniště. —

Opět bez hvězd bylo dnes nebe, ale po celém jihu růměnilo se. Přes hory, co věncily a dosud věncí hřeben nad oužlabinou kvílicou, zvony hučely sem a divoký ryk; ale daleko bylo to odtud.

Věděl pan Odolan, co to znamená, oči zastřel si rukama, aby neviděl.

III.

V dobách, o nichž vypravuje pověst naše, mocný byl ještě půlměsíc mohamedánský; nad mrtvolami tisíců křesťanů vyklí si jej stavěti Moslemci, nad polá-

manými orly císařských vojsk hrdě vlály bunčuky, — na posměch a výstrahu zároveň západu, jenž nestaraje se o krutého vraha ve vášnivý vír se pohroužil. Druhý bič boží, řekl bych, byli ti padišahové na Evropu, toliko že šlehy jeho zasahovaly namnoze neviných.

Počátkem věku sedmnáctého ustali poněkud Turci v děsivých nájezdech svých. Těžkých vaků zlata bylo potřeby, aby aspoň oddechnouti mohly sobě kraje uher-ské, které ještě zbyly žezlu habsburskému; ale tím hůře vedlo se křesťanům, jenž zahrnuti byli v budínský pašalík a jenž po hraničné čáře bydleli. Těch za dob míru počali si uchvatitelé jejich všimati; věděliť, že již neuniknou jim.

Ostre zavíval vítr podzimkový z Tater a výběžků jejich, co zabíhají hluboko do Uher.

Vábivé kraje severních stolic maďarských kvapem svlékaly se sebe svatební, svěží háv a oblékaly se záduchovým rouchem vdovím.

Teprve nyní mohli viděti poutník, že nuzarí se zde chudý, ubohý lid v chatách polopodzemných. Pestrý květ zakrýval bídu ujařmených venkovanů. Jedině na zámcích zavládal přepych, přebytek, krvavými mozoly vytěžený, — mozoly robotníků, toho lidu chudého v chatách polopodzemných, který v porobu peskou odvlékali Turci.

S výšin, jež jako náspy vinou se kolem Jagru, města stoličného, dva jezdcí poklusalívali k večeru do oužlabiny. Mlčky jeli vedle sebe, ale k městu nezahýbali, pustili se stranou k západu. Za nimi běžel pes.

S vysokých, štíhlých minaretů, s nichž dosud jeden hlásá v Jagru zlé doby hospodaření tureckého, rozlehl se vřeskot mnezzinů, odporný uchu nezvyklému; ale Muhamedáni jako by přimrazení stanou okamžitě slyšice pronikavé zvuky a hledí daleko na jih k hrobu prorokovu.

„Slyšíte, pane? Podívejte se, co je zde těch chrámů tureckých, jimž říkají mešity a těm vysokým věžím minarety. Ty všechny stojí na rumech kostelů našich a když je stavěli, vápno ne vodou z jagerského potoka, ale krví křesťanskou hasili. Dlouho zde Turci vladaří. — Ale patří to těm Uhrům pyšným. Nehodni jsou. Na tom bojišti všecko vám Podpěra pověděl. Viděl jste ty bílé kosti? Z našich to jsou, Turci černé mají pane, věřte mi. Vlci vyhrabali je a nikdo nepohrobil,“ tak vypra-

voval stařec, — neprobílický Podpěra druhu mladšímu.

Ba že viděl pan Odolan ten hrbitov, na němž leželi tři jeho předkové, ubiti, rozsekáni šavlemi spahů, rozboďáni kindžaly janičarskými. V rozhodném okamžiku opustili je Uhři s Němci, celou družinu pana Albrechta, Pětipeského, císařského tisícníka, v šanc vydali ti zrádci.

Odtamtud jel pan Odolan s Podpěrou. Ne bez nesnází dostali se sem, mnoho šarvátek s čaushi tureckými přestáli, leckterémus ustlali na dobro, ale v císařské vojsko pohraničné nevstoupili, kteréž břemenem bylo lidu, utiskovatelem nelepším těch dravců, co z pašalíku přicházeli. Co vydřeli, v kostkách rozházeli, při nichž několikrát je zastihly křivé šavlice osmanské.

Byli to taktéž žoldáci placení, jako ti, co proti Švédům sloužili. Kdykoliv zadržán byl jim žold, lid ho musel platit a perně platit, trojnásobně. Co záleželo těm chlapům najatým na lidu, samí-li vezmou mu či Turci!

Tak skoro všude bylo po hranicích. — Ale dole na Dravě, v župách slovanských jinak to vypadalo. Tam bili se ti hraničáři za ženy, za děti, za rodiče a těch báli se Bisurmani jako vztekly pes vody. Věděli, že handžar hraničarský nezařídí nikdy vzduchem nadarmo, že koule z pušky jejich nikdy nechybí a proto báli se jich. Kdykoliv na dědiny slovanské šli, vždy jako mraků přivalilo se těch Moslemců. —

Prudším klusem uháněli jezdci od města. Dolů měli zaměřeno, tam, kdež pro kříž se bojuje s Turky a za pokoj domoviny.

As míli od města zarazili, koně přivázali ku kmenům a sami ulehli do bujné trávy. Celý den si neodpočinuli a koně již klopýтали mdlobou. — Skrovnou měli večeri, sucharu kus a něco čerstvé vody.

Ostřejší vítr přinesla s sebou noc, i pod pláštěm to cítili; ale oheň z opatrnosti nerozdělali. Ohař k nohous schoulil se jim.

Teskuplně hučely větry s výšin do oudolí; prudším zavanutím zachrastilo to vždy a chumáče lupení v žalném šumotu slétaly dolů se staletých drv a dopola oholené hlavy jejich klátily se hořem nad opadlou krásou svou.

Mdle bleskotaly hvězdy na pošmurném nebi. To vždycky prý tak v jeseni; nechtějí as viděti, jak hyne dole na zemi oka-

mžikem ta krása, která před nedávnem ještě tolik očí okouzlovala vnaďami svými, již vánek nyní otrhává a roznáší do močálů. Vždy napadne prý jim, že týž osud jich čeká, až dolů budou padati na zem a hořeti s ní. A proto prý bleskotají mdle, k uhasnutí. —

Jezdci dřímali, ale nedlouho. Dusot kopyt probudil je a sotva že probudil, záře zaslonila jim oči na okamžik, ale neoslepila. Rázem byli na nohou a šipkami na koních. Ohař ani nezaštěkl.

Kolem nich museli noční výletníci. Bez hluku jeli, tiše jako oblaky plynou po obloze, ale letem ješťrába, jenž uzřev holubičku, bleskem vrhá se po ní s drápy naostřenými. Ničeho nebylo viděti, jediné bílé turbany a bílé pláště, co vlály rozhrnuty a zahalovaly jezdce na nevysokých konících.

„Pane, vím, co je to; za nimi půjdeme. Š námi bude Pán Bůh a s nimi lži-prorok Mohamed.“ Tak pověděl Podpěra mladšímu druhu. A sotva dopověděl, již cválali oba za lupiči, kteří opět vyjeli si z Jagru za hranice. „Se strážemi snad jim odoláme,“ doufal kmet. Sotva postačili jim, větrem uháněli ti Turci, jediné záře pochodní ukazovala stihatelům jejich cestu zkázonosnou.

Nedojeli ještě do vsi, která nejbliže ležela na hranicích, když vyletěly do výše dva sloupy plamenné a rozlehl se divoký ryk a s lomozem výkřiky zoufalé, jaké hýbatí dovedou i srdcem kamenným.

Ve čtvrt hodině dorazili Podpěra s panem Odolanem do dědiny. Vysoko nad hlavami blýskaly se jim široké meče, oba smáčely se již v krvi turčinské před lety, i Pětipeského i Podpěráv. Ve spáleništi našel jej kmet a s sebou vzal opět na pout.

„Kristus! Sem!“ zahřměli oba jezdci, a ani jediný Moslem nehnul s sebou, kterého smrtivá ocel jejich zasáhla.

Však po císařských ani stopy nebylo. Bezstarostně hověly si hlídky, dobré „uherské“ uspalo je v tvrdé dřímání, z něhož šavle turčinské je probudily, však jen na chvílku, a potom uspaly na věky. Ti, co unikli jatagánům, pryč v čirou noc se rozprehli. —

Turků vyrojilo se kolem našich dvou bojovníků, tak že kmitaly se všade jen bílé turbany a pláště a že svištěly jim nad hlavami britké damascenky. Dva Mohamedáni svalili se ještě s koní; ale v témž mžiku pod kopyty orů octli se pan Odolan a Podpěra.

„Allah, — Allah!“ a zavřeštělo to z hrdel bisurmanských a zase rozjeli se Turčini po dědině na loupež. Nikdo již nestavěl se jim do cesty; zajatci leželi s rukama na zad svázanýma vedle nich Ohař prodobnutý.

Podpěrovi z prsou prýštila krev a hlava z modrala udeřením podkovy. Dva Turci s nahými kindžaly střežili je. Pan Odolan pokusil se o roztržení pout; ale ani nehnuly se provazy a mezi samýma očima zableskla se mu ocel hlídačů. —

Když se rozednívalo, vraceli se lupiči do Jagru. Zase tak vřeštěli timnezzinové s minaretů mešit jagerských — pozdravovali nájezdnyky. Hezký hluk jich byl, jeli v obdélném polokruhu, uprostřed vedouce zajaté, skoro samé muže, u sedel ženy měli uvázané s dívkami.

Nejzáze dva čašové popraskovali žilami a šlehy dvěma ubohým platily, kteří upoutání byli řemeny ku koním a oba zas k sobě vespolek. Jeden byl starý, šedivý kmet s hlavou svěšenou, druhý mladý muž, nemnoho přes třicet. Prímě šel, na vzdory tryznitelům, kteří po celou cestu z přepadené dědiny jej mrskali. Mlčky trpěli oba, bědování nevyšlo jim z úst. K většímu ještě vzteku popouzela Turky statečnost křesťanů. Spílali jim, do tváře plivali, za vlasy rvali je, protože odvážili se prý rukou pozdvihnout na „věřící,“ — na „sluhy proroka.“ V Jagru k ajovi vedli je a ten nejhlubší žalář vykázal ubohým za obydlí. „Milost, psi, je to, že na koly nedal jsem vás narazit,“ řekl jim Hasan aga. —

„Se mnou nebude to dlouho trvati, ale vy, pane; — mladého vašeho věku jest mi líto. Kolik hlav tureckých mohla ta páže zrubati! A nyní zavřeli nás zde, abychom umírali pomalu! Však vědí dobře, proč na koly nenarazili nás. Já raději bych těch muk přetrpěl, aspoň bych pokoj měl a dříve bych byl u dětí svých,“ pravil Podpěra v žaláři.

Pan Odolan seděl na slámě levicí hlavu si o koleno podpíraje. Pravá ruka k levé noze byla přikována těžkými železy a upoutána k Podpěrově.

„Stihá nás to, starče, i v cizině; ale nereptám, že šli jsme sem. Jedině toho jsem se nenadál, že tak brzy skončíme. Bože, kdo by to byl řekl, když narodil jsem se, že z rodné země mne vyženou, statky poberou a že umorí mne Turci v žaláři. — Dobře že hniješ ty otče můj a neslyšíš o synu svém, ani o rodu Pětipes-

kých. Ty nesnesl bys toho; to by usmrtilo dobré srdce tvé.“

Podpěra neslyšel pana Odolana, hlava nazpět mu klesla na slámu poloshnilou a stará prsa jeho těžce oddychovala, tíže než tehdy v Neprobilicích.

„Hleď starče, co opustil jsi tu víru otců, jako by trest to na tebe byl!“ polo nahlas řekl pan Odolan. „Děti ztratils, žena ti uhořela a tebe zaneslo to daleko od domova do okovů tureckých. Ale nechť si, nebudu reptati. Zitra kdybych vyvázl od tud, k těm Švédům se nevrátím; avšak k císařským také ne. Ale abych víru — —

„My nic nevíme pane, co soudy Boží jsou. Zlé-li dopuštěno na nás, jako dobré kdyby to bylo, nésti máme kříže, ať již zasloužené, či na zkušeni toliko“ promluvil náhle Podpěra a zase utíchl. Zdálo se, že ze sna mluvil. Opět vyražel z hrudi jeho chrapot nepravdivý.

Pan Odolan nadořekl, zapomněl, co měl na jazyku, výrok kmetův urval mu další řeč.

Hrozné bylo vězení, jež vykázal zajatcům aga jagerský. Díra ve svahu vykopaná byla to, či v samé zemi spíše, beze světla takoruka a při každém výdechu zápach plesniviny usedal na plíce.

„Daurské seraily“ říkali Turci takovým posměšně. Byly to ty nejhorší. Železné povahy musely to být, jež po několik let vydržely v nich. —

Z těch druhých, co do Jagru přivedli z nájezdu, nedělali otroků a otrokyň, do Pešti na trh odvedli ubohé a tam dukáty zaplatili je jim. A děti nedorostlé do Stambulu poslali v dar padišahovi. Tam v nejvzteklejší zuřivce je vycvičili, jichž pouhé jméno již strašilo křesťanský lid. — Pokaždé činili tak, kdykoliv podařil se jim nájezd zákeřnický a v Uhrách často zdařil se jim. —

(Pokračování).

D O P I S Y.

Z Hořic v listopadu 1873.

(Kříže a sochy svatých v Hořicích a kolem Hořic).

Není snad města v Čechách, kdeby tolik křížů a soch se nalézalo, jako v Hořicích; svědčit to zajisté o zbožné druzdy myslí obyvatelův zdejších. Též se ta věc vysvětluje tím, že u Hořic celé to návrší až ke Konecchlumí jest dobrá skála písková, a že od dávných dob, aspoň od několika století mnozí tu se zabývali kamenictvím a sochařstvím. Nyní lomy ty rozděleny jsou a zakoupeny od privátníků; ale

náleží též znamenitá část obcí; jsou rozsáhlé a stojí každému za podívanou. Pracuje v nich několik set lidí, a skály ty jsou hojným pramenem obživy pro chudší lid v Hořicích i ve vřkolu.

Kdo zná dějepis církevní a vkročí do lomů těch, bezděky připadne mu, kterak za doby pronásledování odsuzování bývali křesťané, začasté svatí a znamenití mužové, ku těžkým pracím v lomech skalních (ad lantumia), kterak za Galeria (na začátku 4. stol., v posledním pronásledování) vypichováno jim bylo právě oko a roztrženo levé koleno, a tak zmrzačení posílání do lomů, kdež hladem a nouzí, v bídě té největší, a přetěžkou tou prací hyňuli a umírali. Kdo udá jejich počet? — K těm náležel i sv. Pafnuc, biskup, který tak zohavený na prvním sněmu všeobecném v Nicei r. 325 se objevil. Tehdáž ozývaly se modlitby a nábožný zpěv těch ubohých ve slujích a skalách, nyní jsou to ti nejhrubší a nejsurovější lidé, skalníci (lamači a kameníci); kořalka nepřestává takorůzka vycházeti do úst, a klení vycházeti z úst jejich. —

Z kamenictví vyvinuje se sochařství. Bývalo dříve obyčejem, že kameníci a sochaři Hořičti mívali od obce skálu zdarma, s tím jedině závazkem, že museli nějakou sochu zhotoviti, a někde, kokráslení města, na příhodném místě ji postaviti. Odtud tolik soch v Hořicích a kolem Hořic. Avšak málo která má nadaci, z nížby vydržována býti mohla. Nejznamenitější z nich jsou:

1. Na náměstí krásná socha Neposkvrněného Početí blah. Rodičky Boží na sloupě. Jest to socha, jaké téměř všudež v českých městech na náměstích bývají. Tak v Jičíně, v Králové Hradci, v Hořicích, v Miletíně a j. Pamatují prý sochy ty na mor z předešlého století. Socha sama jest práce pěkná a celá pozlacená. Dole u podstavce rozbíhá se sloup do trojhranu, pamatující na Nejsvět. Trojici jakožto základ naší víry a spásy. Na trojhranu tom v rozích jsou pěkné sochy sv. Petra, Pavla a Jana. Na plochách trojhranného podstavce nalezájí se dosti pěkné barelievy od dovedného sochaře (Hořičana), Josefa Rychtera, kterýž na severozápadní straně se zvětčil nápisem: „Josephus Richtera, patria Horzicensis, sculpsit 1824.“ Socha ta stála dříve níže na rynku v Hořicích, teprv když náměstí, za měšťansty Josefa Rumla, dlážděno bylo: výše na nynější místo přenesena jest. — Barelief 1.

okazuje zvěstování bl. Rod. B. a distichon české:

„S hůry nebes vyjevil bohorodnu tě vyslanec
angel;

Z úvalu béd zemčan své hoře tobě jeví.“

Barelief 2. na straně jižní představuje „Narození Ježíše Krista a má dvouverší toto:

„Sličná svou ctností, svým mocná máti rozencem,
Sláva rodův křehkých, čáky naší opora.“

Barelief pak 3. na straně severozápadní má obraz „Korunování bl. R. B.“ a nad ním tyto dva verše:

Tak se Bohem splácí nevyrovnané zásluhy Panny,
Tak se i nám v srdcích po blahu touha budí.

Na jižní straně pak na sloupě nad podstavcem tento čteme nápis: „Divae Christi Genitrici civium pietas;“ t. j. „Božské Krista Roditelce občanův zbožnost.“ Přeložena r. 1854 za času P. Josefa Ledna, faráře a vikáře a Jos. Rumla, měšťansty.

2. Socha sv. Florianu na kašně; bývá na takových místech, u vody, neb na domích, poněvadž jest patronem ohně, a to proto, že sám utopen byl v Enži as r. 303 po Kr., za Diokleciana císaře, jsa vznešený důstojník u vojště římském, kteráž tu, v tehdejší provincii římské „Norikum“, a sice blíže města Laureacum (nyní Lorch) nad Enží, posádkou leželo. Socha je pěkná a má fundaci u obce, z které nedávno obnovena byla.

Tělo jeho pochováno bylo nejprv u Augustiniánů v Linci, pak přeneseno do Říma, posléze na žádost polského krále Kazimíra 1183 do Krakova a přijat za patrona Polsky. Představuje se co voják, oblečený ve zbroj antickou, lijící z nádoby do plamenů vodu. Světí se 4. máje.

3. Socha sv. Jana Nepom. před čís. d. 16.; vyobrazen tu sv. Jan co almužník, kterak chudému chlapci do nastaveného klobouku almužnu uděluje. Práce to pěkná, kdy, kým socha ta postavena byla, zaznamenáno není; nedace nemá. Na trojhranném podstavci jest nápis v trojím jazyku, latinském, českém a německém; všechny tři nápisy jsou chronografica; znějí:

Z předu: SanCto eLeeMosInarIo De-Vota pLebs eX stIpe ereXIIt; (t. j. svatému almužníku zbožný lid z dobrovolných příspěvků postavil;) což dá právě rok 1729, rok to kanonisace čili prohlášení za svatého sv. Jana Nepomuckého; toho roku tedy některá zbožná duše tuto sochu ku větší oslavě sv. patrona našeho postavila. Český nápis na levé straně zní takto:

„Svatý Jene NepoMVČký,
OChraň nás a V Boha oroDVj za nás.“

Německý pak na straně třetí, tak-
to zní:

Vnsern heLLigen Iohann Von NepoMVČk
Ist Diese Ehren — SavLe gebaVet.

4. Dále kříž v levo na konci ulice
před č. 321. Jest to sloup kulatý a na něm
na hoře křížek s obrazem Krísta Pána;
nápis žádný: proto seneví, kdy, kým kříž
ten založen, má-li fundaci č. nic, ani kdo
jej dělal. Jest snad též původem od
Horických kameníků zdarma. Jediné svr-
chu na železném křížku kolem hlavy zla-
tou literou napsána jsou slova: „Doko-
náno jest.“ (Dokončení).

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kar-
dinal arcibiskup ráčil naříditi, by ve všech
farních kostelích arcidiecése Pražské za
příčinou 25letého jubileum panování Jeho
c. k. ap. Veličenstva císaře a krále *Františka Josefa I.* dne 2. prosince t. r, nebo
v neděli následující slavná mše sv. s chva-
lozpěvem „Te Deum laudamus“ tím spů-
sobem konána byla, jakým lze to každo-
ročně za příčinou narození Jeho Veliče-
nstva stává.

— Zítra v 9 h. ráno bude J. Emin.
nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti v
kostele vojenské posádky zdejší u sv. Voj-
těcha (u pražské brány) zádušní mši sv. za
† polního maršálka Edmunda knížete
Schwarzenberga.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-
nati od 26—30. listopadu u sv. Petra na
Poříčí, od 1—5. prosince v Loretě na
Hradčanech.

— Staročeské zpěvy *rorátní* budou
se od neděle 30. t. m. zpívat po celý ad-
vent na každý den od půl 6. hodiny ráno
v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Pe-
tra na Poříčí, u sv. Haštala, u Matky Bo-
ží před Týnem (v neděli a ve svátek o
půl 7.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích a v
Karlíně u sv. Cyrilla a Metoděje. V se-
minářském chrámu Páně u sv. Salvatora
zpívají je alumnové ve všední dny v 6 h.
a v neděli v 7 h. při zpívané mši sv. —
V témž chrámu Páně bude se od 30. li-
stopadu do 8. prosince konati ráno po ro-
ráte a odpoledne o půl 5. h. pobožnost k
uctění sv. Františka Xaverského u oltáře
téžho světce.

Z Uher. (Statky mrtvé ruky.) Ja-
gerský arcibiskup Samassa, který 26. října

co nově jmenovaný pastýř svých věřících
pozdravil, daroval u této příležitosti chu-
dým a nemocným obyvatelům Jagerským
12.500 zlatých. Dobročinnost a lidumil-
nost páně arcibiskupova učinila velmi dobrý
dojem v celé diecési Jagerské, která čí-
tá skoro 600.000 katolíků. — Michael
Fogarassy, biskup sedmihradský, slavil v
měsíci listopadu své kněžské druhotiny;
šlechtný velekněz daroval po druhotinách
100.000 zl. k účelům školským, aby chu-
dobné dítky zdarma vyučovány i stravo-
vány býti mohly.

Z Říma. Svatý Otec obdržel darem
z ostrova Melity či Malty překrásné zlaté
péro. Posádka na Maltě záleží nejvíce
z katolických Irčanů kterým v anglickém
vojsku služby konati jest. I nemohou tito
věrní katolíci, ačkoliv sami zubožení a chu-
dí nikde zapomenouti na stísněného sv.
Otece. Kanovník Cesare Toggiasco podal
sv. Otci ono krásné péro a doložil, že jest
vřelým přáním vojinů irských, aby sv.
Otec v krátké době tímto pérem katoli-
ckému světu zvěstovati mohl vítězství Cír-
kve a osvobození své z pout, kterými u-
kován jest. Oni vojínové skládali každou
neděli příspěvky z té malé mzdy, která se
jim každého téhodne dává, — neb jak zná-
mo jest anglické vojsko špatně placeno
— i sebrali přes 600 franků a poslali je
co halíř sv. Petrský do Říma kanovníkem
Cesarem s druhou prosbou, by sv. Otec
malým dárkem oddaných synů nezamítnul.
Zajisté potěšila starého dobrého otce lá-
ska a upřímnost věrných a vděčných synů.

— V Evropě žije 148 milionů kato-
líků; v Asii 3 miliony; v Africe 5 mili-
onů; v Americe 42 milionů a v Australii
4 miliony. Uhnem se tedy čítá na celé
zemi 202 miliony katolíků. Paměti hodno
jest, že v Asii, která jest kolébkou kře-
stanství, kde Pán skonál na kříži, kde
sv. apoštolové evangelium hlásali, kde
prvé katolické církve zkvétaly, kde pře-
četní mučeníci pro sv. víru krev cedili.
nyní nejméně katolíků se čítá. I v Au-
stralii, v nejmenším a od nás nejvzdále-
nějším díle světa jest jich o milion více.
Proto též mezi polodivokými národy asi-
atskými vzdělanost ovšem poměrně na nej-
nižším stupni stojí. Utěšeně se rozvíjí a
zkvétá náboženství katolické v Severních
Státech amerických, kde se církvi katoli-
cké poprává svobody a volnosti, že bla-
hodárnou činnost svou jeviti může.

Z Paříže. Známo, že osobním léka-
řem císaře Napoleona III. byl dr. *Nelaton*,

který císaře vědomostmi svými dlouho na živě zachoval a v nebezpečné nemoci i syna jeho Ludvíka zachránil. Slavný lékař požíval všeobecné vážnosti, byl rády mnohých evropských panovníků vyznamenán, a u dvora francouzského vždy ve velké poctivosti chován. Byl dobročinný, poskytoval pomocné ruky chudým, kdy, kde a jak jen mohl, pomáhaje léky i penězy, nad to byl, což mezi lékaři často nebývá, pravým a zbožným katolíkem. Před měsícem upoután byl na lože nemoci, která se mu smrtelnou stala. Příkladný a dojemný byl poslední den života jeho, věděl, že jest mu zemřít. Prosil, aby zvolán byl zpovědník jeho a ačkoliv před krátkým časem sv. svátosti přijal, nicméně chtěl se zase posilniti na dalekou cestu chlebem andělským. Když nejsvětější Tělo Páně přijal, viděti bylo radostný klid na obličej jeho, i děkoval svému zpovědníku a zbožně se loučil se svými. Se slovy: „Přiď ó Pane Ježíši,“ skončil v Pánu, — Byl to učenec v oboru lékařství na slovo vzatý, kterému se sotva který z nynějších lékařů vyrovná. — Noviny „Univers“ oznamují, jaké byly poslední okamžiky *Odilona Barota*, o kterém šla pověst, že jest nevěrcem. Povolali k nemocnému milosrdnou sestru, kterouž nezamítl. Ošetřovala ho pečlivě, modlila se u jeho lůžka za něho, vytrvala celé noci u nemocného trpělivě, ačkoliv to obtížno bylo, ona nemoc byla ošklivá. Poněvadž ho neslyšela nikdy o Bohu mluvit, použila okamžiku, kdy úplně při sobě byl, by jej pozorna učinila, že konec jeho nejistý a hodiny života jeho sečteny. Tázala se, chce-li se smířiti s Bohem, má-li poslati pro kněze. Odpověděl: „Kněze si nepřejí, s Bohem smířiti se nežádám.“ „Jak že, pane, vy odmítáte Boha od sebe, před jehožto obličej za několik minut předstoupíte?“ pravila milosrdná sestra. Nemocný mlčel, zbožná sestra plakala. „Muž“ pravila dále, „tak vzdělaný a v takové míře nadaný a zkušený neměl by v okamžiku posledním pamětliv býti poklesků života svého a Boha, který v krátké době soudcem jeho bude, o milost a smilování prositi?“

Se slzami v očích mluvila dále, a tato prostá řeč, kterou slzy a vzlykání milosrdné sestry provázely, byla nejkrásnější, kterou kdy v životě svém nemocný slyšel. Slyšel mnoho řečí na sněmích, sám byl výtečným řečníkem. Modlitba spravedlivé panny prorazila nebesa. Bůh požehnal slovům jejím, nemocný se obrátil v po-

slední hodině, i počal se po tak drahém čase opět modlití, žádal by kněz přiveden byl a s velikou netrpělivostí příchod jeho očekával. Požádali kněze, který rodině Barotově dobře znám byl, ale bohužel, nalezli ho doma, byl povolán k jinému nemocnému, který v daleké čtvrti města bydlel. Lékař ujišťoval, že nemocný ještě několik hodin na živě ostane. Kněz se dostavil o deváté hodině večer, ale naděje lékařova ukázala se býti klamnou. Při jeho příchodu okázal se slabý úsměv na obličej Odilonově, co známka, že kněze ještě poznal. Od milosrdné sestry dala si dříve vyprávěti podobenství o marnotratném synu. Ličila mu lásku, milosrdenství a shovívavost Svrchovaného a že jest v nebi větší radost nad jediným hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání. Políbil kříž, který mu podala, prolévaje slzy nad hříchy života svého. Kněz jej vyzpovídati nemohl, neb upadl do mdlob, z kterých se již neprobral. — Odilon nebyl nevěrcem ze zásady, jen z nevědomosti, nenáležel do třídy těch, kteří vše, co svatého a vznešeného tupí a haní, chovajice v srdci svém krutou nenávisť proti Ukřižovanému. Cestoval v mladším věku do Egypta a do Palestiny, ano i na Kalvarii se modlil. V Egyptě se mu zalíbilo místo, o kterém zbožná pověst vypravuje, že na něm sv. rodina na útěku odpočívala. Usiloval u místo-krále, by toto místo ohrazeno a před zneuctněním chráněno bylo. Svě soudruhy podělil rozličnými památkami, které ze sv. země domů přinesl. Ve velké uctivosti měl několik listů z hory olivetské, které v schránce nad svou postelí choval a pod kterými i ducha vypustil. — V svobodné a sjednocené Italii chtějí vydati zákon, aby každý trestán byl, kdo by nemocného, o němž se ví, že na Boha a na náboženství mnoho nedbal, upomenul, aby se dal zaopatřiti sv. svátostmi. Bojiti se nevěrci, aby se řady jejich neztenčily a nevymizely.

Z Ameriky. Jedna v pravdě katolická vláda nalezá se nyní — kde? — v Evropě snad? — nikoliv: nýbrž daleko — daleko za mořem v jižní Americe, v republice Ekuadoru.*) Důkladné zprávy od

*) Jest částí bývalého španělského království Kolumbie, 15,000 mil, s vysokými horami, z nichž mnohé sopky ohromné výšky. Hlavní město jest Guito 8800 stop nad hladinou mořskou, a proto ač na rovníku ležíc má po celý rok rajsskou téměř povětrnost, kdež te-

kněží T. J.*) obsahují mimo jiné i poselství t. řeč, kterouž president republiky té letos 10. srpna obecný tamní sněm (kongres) otevřel. Bylať země ta, všim bohatstvím jinak od Boha požehnána a obdařena, od té doby, co se od panování španělského odtrhla (r. 1831), zmítána revolucemi neustálými a téměř na mizinu přivedena. Lid pak konečně nahlížel a uznal, že půjde-li za zásadami moderního liberalismu, vždy hlouběji v bídu upadati bude. I dostalo se mu toho štěstí, že působením moudrého svého presidenta, García Morena, vládu svou si založil pouze a číře na základě víry katolické, úplně přilna k svaté církvi (1869). S jak blahým výsledkem, to nejlépe dokazuje ono poselství, zněhož tu některé částky uvádíme, na důkaz, že politika katolická netoliko možná, ale i jedině prospěšná jest. Práv pak v ní jmenovaný president takto k shromážděným poslancům zemským: „Prvé nežli Vám o kvetoucím stavu naší republiky počet vydám, a spolu návrhy poskytnu, které by k zvýšení téhož blahého stavu prospěly, za povinnost svou uznávám, abych ve jménu též republiky naší Bohu své nejvroucnější díky vzdal. Neboť od něho pochází nám všem tak mnoho dobrého, z kterého se obec naše těšiti může; jemu tedy samému sluší za to naše díky a chvála.“

„Díky především za to, že pod jeho mocnou ochranou panuje ve vlasti naší mír, pocházející z myslí pokojných a z pevného řádu na svobodě založeného, na svobodě ve všem a pro všechny, z níž se toliko zlopášníci vylučují, aby se jim ve zlém překazilo. Za tou příčinou nebyla vláda nucena, aby ty poslední dvě léta, z nichž Vám nyní počet vydávám, kdesi po celé zemi stav obležení prohlásila.“ —

Potom líčí president dobrý poměr své vlády k jiným mocnostem, vypočítá, jak se za čtyry léta příjmy zdvojnásobily, jak mimo vydání přes milion pezos (tolarů) k účelům prospěšným dluhy až na nepatrnou částku se splatily; že tedy není potřebí nových daní ukládati, nýbrž posavadní zmenšiti, a na to zvláště se vyslovuje o školství takto:

„Ve školách elementárních rozmnožil se počet žákův o 60 p. c., plat učitelův se zvýšil, výsledky vyučování jsou veskrze uspokojivé, a v mnohých farnostech nové

školy se vystavěly. Ale to všechno jest jako nic proti tomu, co ještě zbývá, aniž pak dostačuje suma 100,000 pezos, ročně na to ustanovených. — Střední školy, právě tak bídné, povznesy se; vyšší ústavy, vědecké totiž a technické učiliště, zvelebily se příchodem učených a slavných profesorů*) a jsou úplně osazeny. K vyučování v ručních pracech máme ústavy, o nichž jsem Vám v posledním sněmu zprávu dal; jeden pro dívky jest pod vedením duchovních sester Božské prozřetelnosti a úplně svému účelu dostačuje, i druhý pro chlapce vedou školní bratři s dobrým prospěchem; jenom až se do svého domu, kterýž jim stavíme, dostanou! — Krásná hvězdárna bude brzo dostavena.“

„Příčinili jsme pak se o zlepšení a rozmnožení špitálův i jiných ústavů lásky křesťanské. Avšak milosrdné sestry nemohly posavade přijmouti více nežli čtyry špitály a dům nalezenců s útočištěm pro zanedbané dítky. Důvěřím pak, že se co nejdříve počet těchto ctihodných dcer lásky křesťanské rozmnoží, jakož jsem za ně žádal, a že s nimi přijdou i sestry chudých, aby se s nimi v blahém účinkování rozdělily.“

Na to vyčítá do zevrubna, jak mnoho veřejných stavení vyvedeno, silnic i železnic založeno, jak přístavy opraveny a majáky opatřeny byly, jak se úředníkům platy zvýšily, vojsko umenšilo, trestní zákon se ztuhlil i jak o vdovy a sirotky po vojenských důstojnících bylo pečováno. — Potom dále praví:

„Ale tyto všechny naše prospěchy nic by nebyly, kdyby naše republika neprosplávala spolu i v mravnosti, a to v té míře, jak se mravy všude svobodným a spasitelným působením církve katolické zlepšují a ušlechťují. Blahé ovoce to bylo by nepochybně mnohem hojnější, kdybychom měli s důstatek pracovníků na vinici Páně; neboť pak bychom nemuseli toho želeti, že mnohé lidnaté farnosti jsou bez kněží. Nutno tedy jest, abychom našim vele důstojným pp. biskupům přispěli, aby mohli zapraviti cestné těm horlivým duchovním, i světským i řeholním, kteří by sem do správy duchovní vydati se chtěli, jakož i aby mohli plat farářům zvýšiti, poněvadž ne-

ploměr nevystupuje nad 20° ani neklesne pod 12° R. Ale nebezpečno jest zemětřesením.

*) Stimmen aus Maria Laach. 1878. 11. 488.

*) Jsouť vesměs otcové T. J., jimž i hvězdárna odevzdána jest. Mnozí z německé říše „bázně Boží a ušlechtilých mravů“ vyhnání kněží tam se utekli. I tato zpráva pochází od jednoho z nich, P. Wenzla.

možno jednotlivému knězi o 300 pezoz (tolarů) vyjiti.“

„Potom bude nám pečovati o duchovní misie; neboť na východním úbočí pohorí Andesů, na břehu řeky Nago rozšiřuje se mocně pravá vzdělanost s věrou křesťanskou; neunavná apoštolská horlivost otcův T. J. zakládá tam školy a zahání tmy pohanských bludů světlem svatého kříže a chystá těm divým kmenům doby utěšeného blaha. Mám naději, že počet těch horlivých otcův co nevidět vzroste.“

„Dobrý kvetoucí stav našich financí dovoluje nám, že můžeme dostáti povinností, jež jsme na se vzali uzavřeným konkordátem, abychom totiž svaté misie rozšiřovali a dle patronátu obecního chrámu potřebné stavěli, zvláště ty, které byly zemětřesením se sřítily.“

„Ale nade vše jiné upomíná nás svědomí mocným hlasem, abychom svatému otci ku pomoci přispěli; vždyť jest o svůj majetek, o všechny příjmy oloupen! Může se tedy snadno 10 procent desátku kostelního, ježž obec bere, pro něho věnovati. Skrovnýť ovšem ten dar, ale jest nic méně důkazem, že jsme loyální věřící synové, kteří svého svatého otce upřímně a vroucně milujeme.“

„Když se nám tedy toho štěstí dostalo, býti katolíky, buďme jimi docela, zjevně: buďme katolíky i v životě domácím i v politice, dotvrzující pravé své přesvědčení, pravdu svých slov i veřejným skutkem! Nebuď nám dosti, abychom toliko vyvedli to, co navrhuji, ale smažme — zničme v zákonech našich i to nejposlednější písmenko, které by jevilo sebe menší nepřátelství k církvi! neboť lpí v nich semo tamo ještě některý ostatek té zastaralé španělské, všecku svobodu dusící a mořící žárlivosti, již déle trpěti bylo by hanebným vzdorem a bídnou nedůsledností.“

„Jestliže chování naše má býti vůbec a vždycky katolické, čím více za naší trudné doby, kdežto se odevšad proti našemu svatému náboženství hrozně brojí? Nyní, když odpadlíci se všech stran rouhavě i Božství Ježíše Krista popírají; když všechno všude se spolčuje, rotí, bouří proti Bohu a náměstku jeho; když z hluboké propasti ve zmatek uvedené společnosti lidské soptí ničemná zášť a bídná zběsilost proti církvi, jakož bývá při hrozných zemětřeseních, když celá města v ohni a kalu se propadají: nyní pravím nutno jest, abychom se i my dle toho řídili, abychom pevně a statně stáli k své povinnosti, neboť ne-

dbalá nečinnost tu, kde třeba zápasu, jest ohavná zrada! Nuže statně ku předu, jakož na věrné katolíky sluší! nedůvěrujme ve své skrovné síly, ale v ochranu Všemohoucího s hůry. Blažení pak budeme, když jako na odměnu za naši věrnost Bůh i dále vlasti naší blahem požehná; blaženým pak se pokládáti budu i já, když se mi nenávisť, úkorů, potupy od nepřátel Boha našeho dostane za to, že jsem k své víře pevně stál a statně hájil církev svatou, ana jest jediná pevným základem vši řádné společnosti.“

Tak mluvil prezident jiho-americké republiky Ekuadoru, Gabriel Garcia Moreno. Zdali pak se nezdá, jakoby Bůh ráčil chystat útlek pronásledované své církvi tam za mořem v horách Andesských, kamž nyní vypuzení z Evropy hlasatelé slova Božího se utíkají? A.

Literární oznamovatel.

— „De rationibus festorum SS. Cordis Jesu et Purissimi Cordis Mariae... Auctore Nicolao Nilles S. J., sacrae theol. doctore, ss. canonum in c. et r. universitate professore publ. ord., regente convictus theologorum ad S. Nicolai... Editio tertia, Tom. II. II. 3—4 (479—912). Oeniponte, libreria academica Wagneriana 1873.“ — První díl 3. vyd. tohoto spisu ohlášen byl v 12. čísle letošního „Blahověsta“ (str. 191). I tento druhý díl, jehož krámská cena 3 zl. obnáší, lze u p. spisovatele (Innsbruck — Tyrol — Nicolaihaus — Sillgasse) levněji, t. jen za odsouzení pěti mší sv. franco obdržeti. Obsahem svým jest druhý tento díl literární — ascetický. Podává totiž v části první knihy 3. rozličné pobožnosti k nejsv. Srdci Páně, vyňaté dílem z obřadních kněh, misálu to a breviáře, dílem ze spisů o počtě této jednajících a v Římě buď schválených neb vydaných, uvádí četné spůsoby modlení místy ke cti B. S. Páně s povolením biskupským zavedené a v dodatku zmiňuje se o příbuznosti mezi uctěním umučení Páně a mezi uctěním nejsv. Srdce Páně. V části druhé týžž pořádkem vypsány jsou veřejné a soukromé, kostelní i domácí pobožnosti ke cti nejčist. Srdce P. Marie. Kniha čtvrtá obsahuje literaturu o uctě obou nejsv. Srdcí. Měsíčních časopisů obírajících se předmětem ucty této vychází nyní 13 (1 český, 1 polský, 1 francouzský, 1 vlaský, 2 španělské, 1 portugalský, 2 anglické, 2 nizozemské, 1 německý, 1 maďarský), spisů pak o této pobožnosti sepsaných vypočteno a uvedeno jest přes 650, nejvíce ovšem v romanských jazycích vydaných: francouzském, ital-

ském, portugalském, ale též v řeči latinské, anglické, nizozemské, německé, slovanské uveřejněných; mezi nimi vytknuto a hvězdičkou poznamenáno jest 21 takových, které proti uctění tomuto čelí. Ku konci přidány jsou některé doplňky a opravy a posléze připojen abecední seznam znamenitějších osob a věcí v spisu obsažených.

— „Besedy pro mládež.“ LIX.: „*Nalezenec* aneb: Věrní přátelé.“ Poyídka pro mládež dospělejší. Dle Blumenhagena vzdělal E. F. S. S obrázkem. Str. 96. — LX.: „*Včelky*.“ Povídka pro mládež. Napsal Jan Karel Rezáč, učitel. S obrázkem. „*Med a vosk*.“ Příběhy ze života včelařského. Sestavil Josef Mik. Boleslavský, redaktor časopisu „*Včelař*.“ Str. 80. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně, 1874. — Tamtéž vyšel „*Nových divadelních her*“ sešit 38. a 39., a „*Včelaře*“, časopisu věnovaného zájmům a pokroku českého včelařství, číslo 12.

— „*Těsnopisné listy*“ vycházejí redakci Jana O. Pražáka, profesora na československé akademii obchodní v Praze.

— Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze vyjde Goffine-ova *Postilla* v překladu prof. J. Nep. Fr. Desoldy a hned pak Jos. Bol. Podstránského: *Výklad* křesťansko-katolického učení díl IV.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Schmidt*, farář ve Vambeřicích (v Kladsku) 18. listop. (nar. 15. listop. 1802, vysv. 1. břez. 1828.)

Vyznamenán jest:

- p. Bedřich hrabě *Sylvá-Tarouca* potvrzen co kanovník bez prebendy koleg. kapitoly Vyšehradské.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Lhotka*, admin., za faráře v Červeném Újezdě;
p. Vojtěch *Knauer*, za faráře v Grunvaldu (v Kladsku);
p. Ign. *Matějovský*, kapl. z Nov. Benátek do Uhřetěvsi;
p. Jan *Weber*, k. z Mrtníka do Postupic;
p. Frant. *Maurer*, k. z Abertan do Mrtníka;
p. Bart. *Přidalík* za proz. kapl. do Václavic;
p. Frant. *Libovický*, k. z Křečovic do Česlic;
p. Ant. *Pastorek*, neom., za 3. kapl. do Kraslic.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Renat *Mikeš*, kněz řádu milosrdných bratří v Novém Městě n. M., 15. list. (nar. v Suchém Dole 2. pros., 1810 vysv. 5. srp. 1841.)

Vyznamenán jest:

- p. Josef *Čejka*, farář v Ofrkvicí, titulem děkana. Ve správě duchovní ustanovení jsou:
p. Jan *Frocházka*, kapl. za admin. v Holohlavech;
p. Jan *Kopečný*, kapl. za admin. ve Svinčanech;
p. Ant. *Habiger*, koop. v Jansdorfu, za adm. v Körberu;
p. Jan *Severa* za koop. v Cholticích;
p. Ant. *Vejel*, farář v Litěně, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřázdňené místo:

Lično, fara patr. nábož. matice, do 12. ledna 1874.

V biskupství Budějovickém.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Frant. *Müller*, far. v Skočicích, za faráře v Bošilci;
p. Václ. *Švanda*, admin. za far. v Trhanově;
p. Martin *Ticháček*, koop. v Hvoždanech, za kaplana v Kadově;
p. Jan *Dobry*, neom., za kapl. při kostele S. Maria dell' Anima v Římě.

Upřázdňená místa:

Hůrka, fara patron. nábož. fondu, do 16. pros.
Skočice, fara patr. kníž. ze Schwarzenberga, do 17. pros.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Pacák*, kněz na odpočinku v Králově Dvoře, 10. listop. (nar. v Hvězdě 7. dubna 1808, vysv. 3. srpna 1833);
p. Karel *Lauterbach*, farář na odpoč. v Žatci, 30. října (nar. v Libořici 5. listop. 1799, vysv. 5. září 1823).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. *Kretschmer*, kapl. a katech. v Fridlandě, za faráře v Rochlici;
p. Ignat *Stoessl*, katech. v Cvikově, za far. v Českém Chvojně;
p. Jos. *Javůrek*, koop. v Terezně, za faráře v Gersdorfu;
p. Josef *Jahn*, kaplan za proz. katech. ve Fridlandě;
p. Frant. *Jomrick*, koop. v Dittersbachu, za koop. v Raspenavě;
p. Jindřich *Sommer*, koop. v Raspenavě, za 2. kapl. ve Fridlandě;
p. Frant. *Schöbitz*, kapl. v Přisečnici, za admin. v Křištofových Hamrech, kdež
p. Ignat *Ferschel*, farář, na stálý odpočinek se odebral.

Upřázdňené místo:

Křištofovy Hamry, fara patron. nábož. matice, do 25. prosince.

K tomuto číslu přiložen jest: Seznam knih, vydaných nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedito:
v kněžkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádových
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Blahé působení modlitby na kázání.

Veliká klade se váha na vědecké vzdělání duchovních, při čemž hlavně se uvádí, že obzvláště ho potřebí duchovnímu jakožto kazateli. Dalecí jsme toho, bychom si nevážili u křesťanských kazatelů vzdělání jak vědeckého vůbec tak theologického zvláště; vímeť též, že dle křesťanských zásad každý pokrok v dobrém, a tedy i v poznání dobrého velmi jest chvalitebný, i přejeme si jako kdo jiný, by každý kazatel křesťanský nemalou se mohl vykázati zásobou vědomostí. Avšak mluvili se ustavičně pouze o vědě, jako by ona jediným byla lékem našeho malověřného věku, aneb jakoby se vše jiné samo sebou rozumělo, tu veliké a neblahé dopouštějí se jednostranosti. Jednostranost ta pak je tím větší, poněvadž chorobnost našeho věku u víře netoliko v chybách a poklescích rozumu, nýbrž a to hlavně v poklescích vůle a srdce, v světském, tělesném, materialistickém smýšlení aneb v pýše ducha po novotách naprosto bažící základ svůj má. Tomu-li ale tak, platí zde slovo: Contra voluntatem non datur argumentum. (Proti vůli není důvodu).

Ačkoliv tedy velmi jest potěšitelné, když církev mnoho má kazatelů,

ve vědě vynikajících a důkladnou učností honositi se mohoucích, nepostačuje to přece. Církev potřebuje více ještě mužův ducha, jenž dobře znajíce učení katolické a pravou jsouce nadchnuti pobožností, v křesťanském životě co den nové činí pokroky a tak jakožto mužové Boží nebeským požehnáním jsouce ozbrojeni nadpřirozenou silou a mocí řeči mají, překonávající a prorážející ducha světského přirozenými svými vědomostmi se pyšícího. Neníť křesťanství moudrého jakéhos pozemčana dílo, i nemůže tedy ani moudrostí a mocí pouze lidskou v srdce lidská uvedeno a upevněno býti. Poněvadž jest nadpřirozeným dílem Božím a jím na věky též zůstane, musí i křesťanský kazatel s celou duší nadpřirozené zaujítí stanovisko. Tomu-li tak, platí především slovo sv. Bonaventury: „Nemůžeme povznést se nad sebe, leč skrze moc vyšší, povznášející nás.“ Ono marnou ctí a jinými úmysly světskými opovrhování, ona nadpřirozená u víře jistota, nadpřirozená pro čest Boží a spásu bližního horlivost, která již na volbu předmětu rozhodně působí; tajemné božských věcí poznávání, nejsoucí toliko čistě vědecké, srdce chladné a prázdné nechávající, nýbrž i ve vůli i v mysli k sv. lásce, k chválení a velebení Boha mocně povzbuzující, a ona nadpřirozená víry vrončnost, onen zá-

pal pro náboženskou pravdu a plápol sv. lásky, což vše při vypracování předmětu jak jednotlivým částkám tak i celku vyššího dodává posvěcení; ona síla a moc náboženského přesvědčení a onen oheň nadšení, jímž duchovní řečník to, co si byl osvojil, zase lidu podati a k dobrému posluchačův z plného srdce sděliti, myslí jich nadchnouti a je získati má; — ty jsou věci, jichž žádné umění lidské ani věda poskytnouti nemůže, jsoutě to účinky milosti všemohoucího Boha, „v jehož rukou my i řeči naše jsme“ a jenž „spůsobuje, že mluvíme to, co máme a tak, jak máme“ (Aug. de doctr. christ. lib. 4. cap. 15). Jest i proto duchovního života učitelův pevnou a nezvratnou zásadou: „Vědaspásy, má-li jiné roznítiti a rozplameniti, musí vycházeti ze srdce rozníceného a zapáleného ohněm Ducha sv.“ —

Avšak jak lze toho dojíti? Jestif k tomu mimo pilné studování i modlitby a to stálé modlitby nevyhnutelně třeba. „Kdo vyučováním snaží se přesvědčiti o tom, co dobré jest, žádného z těchto tří prostředků nezamítaje, aby totiž poučoval, bavit a dojímal, ten modlí se a toho dbej, aby s rozumem, rádi a poslušně jeho poslouchali.“ (Aug.) Víže se totiž dle řádného chodu božské prozřetelnosti milost Boží na modlitbu (ústní i rozjímavou). I může se tudíž říci o duchovním řečníku: „Sit orator, antequam dictor. Dlužno prvé se modlíti než mluvit“ (Aug. 1. c. cap. 15) aneb dle sv. Bonaventury: Ne forte credat, quod sibi sufficiat lectio sine unctione, speculatio sine devotione, industria sine pietate. (Aby snad nedomníval se že dostačí jemu čtení bez pomazání, bádání bez mysli Bohu oddané, bez zbožnosti). Prvé než o duchovních s lidmi rozmlouváš věcech, rozmlouvej o tom s Bohem v modlitbě z vlastního svého svléknuv se ducha, bys se přioděl Duchem sv. (Sv. Vin-

cenc z Pauly). Pročež žádá sv. Tomáš Villanovský, jeden z nejvýtečnějších kazatelů, na duchovním řečníku mimo svatost života, jímž si dobývá větší vážnosti a mimo plamennou pro čest a slávu Boží horlivost, skrze niž rázně a mocně dovedemluvit, též pokornou modlitbu, jíž božskou si vyprošuje pomoc. Tomu přisvědčující praví učitelé duchovního života: Mužové, ačkoliv velcí znalci bohosloví, potkávají se pro zanedbávání modlitby, obzvláště rozjímavé, s malým výsledkem ve svém úřadě kazatelském. Ať si řeční učeně, uměle a vkusně; ať naskytají se v přednáškách místa, která za vzory řečnictví se kladou a za klasická se vyhlašují; přece v slovech těch krásných od nich hlásaných nespočívá pravé pozhnutí. Podobně tomu dí i sv. Vincenc z Pauly: „Spojují-li duchovní řečníci slova svá s modlitbou, jsou mnohem schopnější, by pohnuli srdcem a duší božskému opět získali Stvořiteli, než kdyby byli velcí lidských věd znalci krásně umějící mluvit.“

Avšak kazatel nemá toliko za sebe se modlit, nýbrž i za ty, k nimž mluví. Všelike kázání, a byť byly myšlenky sebe důmyslnější a vznešenější, kdyby byly důkazy sebe vědeckější, sebe učenější, důkladnější a uspořádanější, byť se jevil v celku sebe větší pokrok vědecký, všecko to učené ústrojí a všechna ta lidská umělost není sama o sobě s to, by nevěřícího víře získala, věřícího pak ve víře upevnila a ustálila. K tomu jestif dle učení církve nevyhnutelně a naprosto milosti Boží třeba. „Nisi intus sit, qui doceat, doctoris lingua exterius in vanum laborat. Není-li uvnitř, který by poučil, zevnitř nadarmo řeč učitelova pracuje.“ (S. Gregor. Magn.) Milosti ale dostává se modlicímu. Ačkoliv jest posaváde theologickou otázkou, zdali modlitba za jiné, ovšem jen tenkrát, když za pravé věci a řádným způsobem prosíme,

blíznímu neomylně prospívá, jestliže sám milosti mu poskytované žádných v cestu neklade překážek, přece kladná odpověď více pro sebe zdá se míti důvodů; pakli ale se sv. Augustinem a sv. Tomášem se upírá, tolik vždy všeobecně za jisté se má, že taková přímluva blíznímu obyčejně prospívá. Proto se modlí církev za nevěřící, by přišli k poznání a k víře, proto za věřící, aby ve víře prospívali a se upevňovali; za hříšníky, aby se obrátili, a za spravedlivé, aby láska jejich se rozmnožila. A proto nás též vyzývá apoštolská Stolice, bychom dílo rozšiřování víry podporovali netoliko hmotnými prostředky, nýbrž i svými modlitbami. Ve smyslu tom praví nábožný i duchaplný Balmes ve svých listech k pochybovači: „Dříve než se nevěřícímu důkazy víry vyloží, třeba za něj se modliti“ — a sv. Augustin: „Abychom duchovního řečníka s pozorností, s radostí a poslušností poslouchali, toho zajisté spíše nábožnou modlitbou než mocí řeči může dosíci; modle se za sebe a za ty, k nimž mluví, budiž nejprve pilen modlitby, potom řeči.“ Taková byla vůbec zásada svatých, apoštolských mužů všech věkův. Sv. Cyrill Jerusalemský vykládaje na př. svým katechumenům učení o vzkříšení těla, prosí zároveň Boha za milost, by všichni jeho posluchači té pravdě božského zjevení uvěřili a v srdcích svých ji zachovali. O sv. Tomáši Villanovském čteme, že nikdy nehlásal slova Božího prvé než vroucně Boha za milost pro své posluchače byl prosil. V též smysl mluví a učí též církevní sněmy. Abychom jeden takto uvedli příklad, napomíná kazatele Pražská synoda provincialní z leta 1860: Necht neopomíjejí vyzývati božského pravdy učitele a utěšitele, jenž jediný má klíče a otevírá, kdykoli chce, a mocen jest, aby slovy svými vnukl věřícím a srdce posluchačů pronikl.

S modlitbou pak spojůž kazatel zvláště rozjímání a uvažování oněch pravd, kteréž přednáseti chce; aby totiž v srdce posluchačův svých hluboko vstúpil křesťanské pravdy, musí sám dříve jimi býti proniknut. V té příčině dí Kolínská synoda provincialní z leta 1860: Co rozumem jsme pojali a v paměti chováme, to rozjímáním necht hluboko v mysli se zakotví, ji dojme a roznítí, poněvadž srdce to jest, jež řečníky výmluvnými činí, a poněvadž nesnadno jiné rozhňuje, kdo sám uvnitř chladný jest. Vypravuje-li nám dějepis o sv. Františku As., že káže zdál se býti zjevem z vyššího světa a že srdce svých posluchačův k svatě rozněcoval lásce, vysvětluje se nám úkaz ten další zprávou, že tento svatý oddán byl modlitbě, především pak rozjímavé. Píšet o něm sv. Bonaventura: „Nedůvěruje se ve vlastní své konání, nýbrž pln jsa důvěry ve vyšší pomoc, obracel všechny své myšlenky k Bohu.“

Aby ale modlitba kazatelova i pro něj i pro věřící tím větší měla úspěchu, má ve stavu posvěcující milosti a pokudž možná ve spojení se mší sv. vykonávána býti. Nemůže-li kazatel před kázáním mši sv. sloužiti, vykonějš co nejpobožnějš duchovní přijímání. Sv. František Sáleský vyjadřuje se o tom takto: „Nekaž duchovní, jestliže dříve neobětoval oběť mše sv. aneb neměl-li alespoň takového úmyslu. Nelze ani uvěřiti, jak strašná dáblu jsou ústa přijavší nejsvětějš Svátost. A jistá též pravda, že se sv. apoštolem Pavlem pak říci může: Žádáte důkazu o Kristu ve mně mluvícím? Máť potom mnohem více jistoty, mnohem více síly, mnohem více světla. A P. Segneri dí: Aby kazatel došel oné božské pomoci, již jako neodolatelnému ramenu vše jest možno působiti, musí si zvyknouti vroucnou modlitbou zvláště v hodině sv. oběti si ji vyprositi. Ko-

nečně připomeniž krásný obyčej církevní, dle něhož kázání veřejným Duchu sv. vyzváním počíná, kazateli, by hluboko se pokoriv ještě v okamžiku, kdy na kazatelnu vstupuje a dříve než mluvit počne, zasebe a za své posluchače nábožně se pomodlil, aby Duch sv., bez něhož by všeliká řeč kazatelova marná byla, k srdcím mluvil. „V samé době již, kdy vstupuje, aby mluvil, prvé než pozdvihne hlasu svého, k Bohu nechť obrátí mysl žízňící, aby projevit mohl, co vsál a čím naplnil duši svou, aby pronesl.“ (Aug.) Poníživ se až k smrti kříže vykoupil vtělený Syn Boží svět pýchou kleslý; protož pevně stůjmež zastupitelé jsoouce Krista Pána k pokorě, ctnost ta ale dýše a žije v stálé horlivosti v modlitbě, schopnými nás činíc božské milosti. Belzebubem pyšného na své vědomosti smýšlení mohl by nejméně ďábel pýchy ovládající věk náš, u víře ochablý, zapuzen býti. Čím pyšnější se náš věk stal, tím pokornější my kněží býti musíme a tím horlivějšími v pokorné modlitbě; čím nesnadnější náš úkol učiněn, tím více musíme se snažiti, bychom vždy více se stávali muži božími. Rozumí se samo sebou, že kdo v pravdě pokorný, i svědomitě svých věcí vykonává a tudíž studium zanedbává, nebude. K liché námitce, že kazateli netřeba zvláštního jakého studium, ještě jej Duch sv. o všem poučuje, odpovídá sv. Augustin: „Kdokoli praví, že nemá se lidem prikazovati, čemu aneb jak by učili, když Duch sv. činí učitele, může i říci že nemáme se též modlití, poněvadž praví Pán: Víť Otec váš, čeho vám potřebí jest, prvé než žádáte od něho.“

(Dle „Augsb. Pastoralbl.“)

Podobenství Otce Bonaventury.

41. Dvě cesty.

Pocestný přišel jednoho dne do velkých nesnází. Dvě cesty naskytly se mu,

aniž by cos mu bylo naznačovalo, kterou by jíti měl. Jedna z těchto cest zdála se býti snadnou a příjemnou; byl to zelený koberec, po obou stranách osázený stromy, jež příjemný chlad tvořily; luka kvítím okrášlená, žirná role a vinice poskytovaly utěšený pohled. Druhá cesta však neměla ničeho do sebe leč co jen odstrašovalo. Byla tmavá, křivá, křovím a trním porostlá, blátivá a na mnohých místech přetržená; již jen pouhý pohled na ni odstrašil každého, kdo na ni vstoupiti chtěl.

Náš pocestný rozhodl se po krátkém přemýšlení pro onu, která mu příjemnější chůzi přislíbovala. Již chtěl na ni vkročit, an tu nějaký neznámý spěšně mu kráčel vstříc a volal: „Nejdi na tuto cestu! Zbloudíš do jista na jejích rozcestích a padneš do rukou loupežníků, kteří se tu zdržují. Druhá cesta tě odstrašuje; pravdať, jest drsná a obtížná, ale dovede tě bezpečně a jistě k cíli, jež jsi sobě vytknul.“

Co učiní náš pocestný? Má tomuto neznámému na slovo a proti vši pravděpodobnosti uvěřiti? Nemusí se obávati, že bude oklamán? V těchto rozpacích soudí takto: „Zpráva tohoto člověka jest buď pravdivá, buď mylná. Je-li mylná, a vkročím-li na zlou cestu, na kterou on mně poukazuje, budu snad přinucen, až se na nepříjemné a nepohodlné cestě unavím, vrátit se zase na staré místo. Větší nebezpečí mně nehrozí. Jest-li ale zpráva jeho pravdivá, a půjdu-li druhou cestou, jdu patrně své záhubě vstříc. Nejjistěji tedy půjdu, když úposlechnu rady tohoto člověka.“ Tato úvaha přiměla ho, že se rozhodl pro cestu, jejížto začátek hrozný býti se zdál, a měl věru příčinu, práti si k této volbě štěstí.

Dvě cesty nabízejí se člověku na jeho pouť, kterouž na zemi konati má, cesta ctnosti a cesta nepravosti. První zdá se býti trnitá, druhá kvítím posetá. V mládí jest ovšem člověk, puzen jsa probouzejícími se vášněmi, více oné cestě nakloněn, která mu nejvíce rozkoše přislubuje; v okamžiku ale, kdy na ni vstoupiti chce, ozve se hlas sv. náboženství a praví mu: „Tato cesta, kteráž tebe tak vábí, končí děsnou propastí, kdež do jista zahyneš; druhá ale vede na překrásné místo, kde úplného štěstí požívati budeš!“

Co má mladistvý člověk činiti? Má se řídit dle pocestného v našem podobenství a takto souditi: „Buďto mě nábožen-

ství klame, aneb mě neklame. Klame-li mě, když po cestě ctnosti kráčím, pak ovšem se budu přemáhati a připravím se o mnohé radosti, jichž bych po krátkou dobu svého žití požívatí mohl; toť všechno, co ztratiti mohu. Neklame-li mne ale náboženství, a jdu-li cestou nepravosti, běžím vstříc propasti, kteráž mě navždy pohltí. Kdybych tedy i oprávněným způsobem pochybovati směl, zdaliž to, čemu mě náboženství učí, jest pravda čili lež, přece by to bylo pro mě nejistější, kráčetí po dráze ctnosti.“

Tak by měl každý moudrý člověk, i v odůvodněné pochybnosti souditi. Čím více tedy máme my hlasu toho uposlechnouti, ježto se vši možnou jistotou víme, že vše, čemu nás sv. náboženství učí, jest pravda sama!

42. Neopatrný.

Boháč chystal se přesídliti do nádherného zámku, kde ostatní dny svého života strávití míní. Od jeho obyčejného sídla až na tento zámek počítaly se na dva dni cesty, a noc musel ztráviti v hostinci, jenž se na půl cestě nalezal; i poslal tedy nějaký čas napřed do onoho hostince stavitele se zedníky, truhláři, zámečníky, zlatníky, čalouníky, sáderníky a t. d. dáda jim rozkaz, aby nejkrásnější pokoj onoho hostince, kde přenocovati měl, vyhledali, jak jen mohou vykrášlili, a jedním slovem, tak pohodlně a příjemně zařídili, jak to jen ona místnost dovoluje. Na to odeslal velký počet služebnictva, za nímž táhla řada vozů s náradím a potravou. Konečně vydal se sám na cestu, a těšil se již na to, jak nádherně bude po příchodu svém ubytován, jak výbornou bude míti obsluhu a večeři, a konečně v jak měkounké posteli a v jak krásně ozdobeném a bohatým nábytkem opatřeném pokoji bude spáti. Druhého dne vydal se dále na cestu, a jelikož cestu svou po poště zrychlil, dorazil k večeru do svého zámku, kde však uvnitř jen holé zdi, žádný nábytek, a pražádnou zásobu nenalezl; tak že byl přinucen, nevečeřeti, a se ku spaní položití na holou zem v pokoji, jenž mu za ložnici sloužil.

Chování tohoto muže zdá se nám býti velmi nerozumné; ale právě tak i my se chováme, a nemůžeme mu nic vytýkati, co by nepadalo také na nás. V skutku jsme zde jen pocestní, konajíce cestu proto, bychom se v sídle věčnosti usadili. Zeme jest pro nás jen hostincem, a náš ži-

vot jen krátkou nocí, kterou nám zde ztráviti jest. Nic však méně zabýváme se pouze opatřením, jež nám tento život co možná nejvíce příjemným učiniti má. K tomu účelu hromadíme bohatství, bažíme po cti, ženeme se po radovánkách, oddáváme se rozmařilosti a vilnosti; a nemyslíme pranic na to, abychom se o to postarali, bychom na onom světě, kamž se odebrati musíme, a kterýž po celou věčnost sídlem naším bude, šťastnými se stali. Jen když se nám na cestě dobře daří — o to, co nás na konci očekává, se nestaráme.

Svatí byli mnohem moudřejší než my. Nahlíželi, že mnohem více na tom záleží, bychom po celou věčnost, nežli po krátký čas tohoto života pozemského šťastnými byli. Byli dalecí toho, zaopatřovati si zde pohodlí a radosti, jaké předmětem našich tužeb bývají; naopak ztrávili dny své v utrpení, chudobě, klopotách. Ale bez omrzení a s neunavnou horlivostí pracovali k tomu, by si v sídle věčnosti úplné zaopatřili štěstí, rozmnožující dobré skutky své a bez přestání vykonávající nejrekovnější ctnosti; a naděje nevýslovné blaženosti, kterou na věky věkův měli požívatí, způsobila, že na kratičké utrpení vezdejšího putování pranic nedbali.

Pan Odolan Pětipeský.

Historická pověst.

(Pokračování.)

IV.

„Sem přiveď mi ty psy! Ztučněli by tam; musíme je čas od času zapřahat;“ horlil Hasan aga jagerský, a otroci až ku kolenům shýbali hlav před vůli agy velmocného a ven do nádvoří odkvapili a nádvořím do temnic schody uzounkými pro pana Odolana a Podpěru.

Turčín vypustiv kotouč dýmu z čibuku odložil jej, ruce položil křížem přes prsa a přecházel pokojem pokrytým čalouny.

Plavé, zapadlé oči divoce blýskaly se v důlkách pod hustým obočím a žluté čelo stahovalo se.

„Trásti se musí přede mnou, jako stéblo, když vítr klátí jím. Tak se musí trást, na kolena padnout, nohu mi polibit, na hlavu-li šlápnu jím. Otroky jsou, témi nejnižšími na dvoře agy jagerského, i budou jimi tím více od nyníjška. Dole darmo chleba by jedli a Hasan aga, jenž

pravým okem jest pašovi budínskému a padišahovi pravou rukou v pašaliku, aby staral se o ně? Vydělat musí si chleba a nebo trávou je budí krmít a ovšem jako dobytek“ — hovořil Turek.

A zase vzal čibuk, napálil a modravé obláčky zahalily ukrutníka jagerského. V kotoučích valil se světlicí dým, jenž vždy tak se valil, nevole-li lomcovala agou velmocným. A tu trásli se i jeho přátelé, i rádcové nejdůvěrnější nebyli jisti, aby žila z desatera řemenů upletená nezavířela jim po zádech. Nikdo neodvážil se slova promluvit, nebyl-li osloven.

Nejrychlejší poslové se zprávami sebe důležitějšími stávali na prahu s hlavou svěšenou, s rukama na prsou složenýma.

Náhle odhodil čibuk a zase tak rychlým krokem přecházel světlicí. Teprve nyní povšiml si, že u dveří stojí Selim, nejvěrnější sluha, jakého ani sultan nemá v celém Stambulu. Až k čalounům uklonil se, sotva že na něm utkvěly zraky pána jeho.

„Tak musí se, Selime, ti daurové uklánět přede mnou a odváželi se na mne pohledět, oči dám jim kindžalem vypíchat a hlavu k nohům připnout řetězem, aby tak potom chodili!“

„Allah veliký dejž, aby všichni ti psi křesťanští chodili s hlavami k nohům ukovanými a jeho prorok jediný ruku ochrannou drž nad rodem jasného agy, pána dobrého, aby po věky kvetly ratolesti jeho a nad těmi náde všemi aby růže jagerská rozlévala blaživou zář.“ Tak Selim pravil s hlavou svěšenou.

„Co mluvíš to? — Či vadnou ratolesti rodu Hasanova a nerozlévá již růže jagerská blaživou zář? Zde za přání máš, že přicházíš na takové myšlenky.“

Bleskem rozvlnila se žila v ruce agově, zahvízdla a na bedra shrbeného sluhy věrného dopadl prudký šleh.

„Veleben buď Allah! Pochválen jeho prorok Muhamed za to, že síly dává pánu mému, aby bít mohl sluhy své, pravdu-li povídají mu.“

„Třeštíš, Selime? — Třeštíš, ty holohlavče? Zlý duch tí to vnuknul, abys pokoušel pána svého, či —“

„Pane, třeští-li otrok tvůj, ubij jej, a nebo dej na kůl narazit. Selim modlit se bude za tebe, abys do edenu přišel a on sám do říší temnoty. — Alejma, růže jagerská, s hlavou svěšenou chodí, se zraky zamáčenými a koralové rty sevřeny jsou bolem nezvěstným.“

Mižel Hasan aga, jedině plavé zraky jeho hněvivě vyhlédaly, jako dvě dýky blýskaly se namířené na Selimovu hrud.

„Od těch dob, co ty dva daury přivedli svázané, vadne růže jagerská, černé oči —“

Pěst agova uzavřela ústa věrného sluhy.

„Pryč s oči mých, ty netvore! Sice hlavu ti srazit dám za tvou zvěst“ — zařval Hasan.

Zas až ku kobercům poklonil se Selim, jehož ještě odkopl aga rozhněvaný a otrok opět chválil Muhameda a po tichu si přál, aby Allah surovci zaplatil a na krvi jeho pokáral jej za pohanění.

Náhle hlavní dveře se rozevřely a několik pochopů zem políbilo před jagerským pánem. Za nimi bez hnutí stáli starci s mladým mužem hrdě vzpřímení, vyzývavě hledíce v plavé oči Bisurmanu.

„Jak že vy psi? Vzdorovat hodláte mi a drze dívat se do očí? Ve tvář naplívám vám.“

A sotva dořekl, již vyvedl to.

„Němá tvář jste vy dauri, robská hólota, na zem přede mnou!“ řičel vzteky Hasan jagerský.

Ani nehnuli se věžňové, bystřeji ještě zadívali se v zažloutlou jeho tvář; však v témž mžiku vrhli se na ně pochopové, k zemi poválili je před pravým okem paší budínského a pravou rukou padišaha v pašaliku uherském.

Ale nekořili se mu, v železech vzpřímili se; pan Odolan pomohl Podpěrovi a zase vzdorně hleděli v malé, plavé oči agovy.

„Však zkrotnete, u brady Muhamedovy zaklínám se, že zkrotnete. Jako plže budete se plazit přede mnou. Sice nejmenoval bych se Hasan aga jagerský. —

Z Čech že jste? Všichni ti podobní jsou vám. Dobře že nedal před lety sluchu poselství vašemu padišah carhradský. S císařem máte co dělat a ještě na nás si vyjíždíte? Však nevyjedete po druhé. — Ale zadarmo jíst také vám nedám. Zasloužit musíte si každé sousto, sice o hlavu budete. — Ven za město povedete je, do pluhu zapráhnete, k tomu robí se narodili. — Pryč s oči mých“ vztekal se Turčín.

Čaušové zase až ke kobercům ukláněli hlav a jatce zase k zemi pováliti museli před ukrutníkem.

Ani nehlesli ubozí. Celé hejno Moslemů vyvalilo se za nimi, aby viděli, jak

budou orat daurové pole agovo. Nevzpírali se, když ku pluhu je vážali, trpěli jako mučeníci před věky trpíváli.

* * *

„Proč jenom trudné hlaholy vyluzuje velitelka má, takové, jimiž v pustinách ženy beduinů děti ukájejí? Smutné jsou, slzy vynucají“ — povídala osmáhlá žena, snědá až dohněda, dívce, jejíž prsty dosud spočívaly na krásně vyzdobené loutně. Pěvanky pěla ke zvukům čarovným, jež daleko odtud pod volným nebem volně země z plna srdce si dítě pouště zahouká nenevčetně ani, že k pláči to je uším nezvyklým.

Alejma, nevšímalá si, co jí otrokyně povídala. Černé oči její zaletaly ven do šíra zahradou na ty výsiny, které v dlouhém kruhu vinou se kolem Jagru, zažloutlé, sesypávající dolů do oudolí všechn ten luzný pel, to uvadlé roucho; či pod ně hleděla, pod ty pahorky zádumčivé, na ten dav lidstva, který v hulákání lomozivém valil se za dvěma muži, jenž byli zapraženi ve pluhu a bití žilami němé tváře nemilosrdněji?

„Poroučí to Allah, káže věřícím prorok jeho, aby hůře zvěře týrali zajatce? Pověz mi Zajido, upřímně řekni Alejmě, po čem táže se tebe“ — prohodila dívka, jako by ze sna byla procitnula.

„Daři jsou to, velitelko má, a oko otce tvého bystré je, moudrá hlava, ví, co velí prorok veliký a co zapovídá. Zajida nic neví velitelko má a řekl-li by Hasan aga otec tvůj, aby hlavu položila na špalek, nebude se ptáti proč, učiní po vůli jeho, aby byla dříve v edenu;“ pověděla dceři agově Zajida otrokyně.

„Jako matka se mnou mluv. Víš, že nepoznala jsem jí, že umřela mi, když v plenkách jsem byla, a že tobě na srdce vložila vychování mé.“

„Vím, všechno vím velitelko má. Ale tam ti daři jsou, vzdorní daři prý a drzí, odvážili se hledět otci tvému do očí.“ —

„Itý Zajido klameš mne? — Všickni kolem klamou Alejmu. — To nechtěl prorok Muhamed, nechce Allah, aby bičem bili věřící v něho ostatních, kteří nepoznali ho, aby trýznili je a muk děsnějších vymýšleli než na zlosyna. A chtěl-li to, nebyl prorokem, lhářem Zajido byl a Alejma přestala by pak v něho věřit a vrhla by se na kolena před tím, jenž odpouštěl všem a i nepřátelům radil dobře

činit. Tys povídala mi o něm Zajido a já tak často myslela na toho Ježíše křesťanského. — Vidiš toho starce tam s tím mladým křesťanem? Hleď jak šlehají je, stařec již padl a ještě nohama dupou po ubohém. Tyrani! A to otec můj velel, ten dobrý otec můj, jenž říkává Alejmě, že s životem jejím pohasli by i jeho dnové? — Nech mne Zajido, já půjdu k němu a budu prositi za ty ubohé, nech Alejmu; nechť dcera agy jagerského, aby kleli otce a zlořečili mu.“

Již pak vznášela se po těžkých dráhách koberečích Alejma; zapomněla přehodit přes líce bělouňký závoj poloprůhledný a zakrýt jím černé, téměř hedbávné vlasy. Ne nadarmo říkali ji růže jagerská a hrdý byl Hasan na dítě své; ani padisah nedal by ji, kdyby ze Stambulu spahy poslal pro ni do svého háremu.

„Jdi dítě prosit, jdi, k tomu jsem tebe vychovala, abys k odpouštění, k milosrdenství přiváděla toho tvrdého otce. Proto tolik vnaď ti dalo nebe, abys zjevem svým v bídách byla lidem potěchou — věznům přímluvkyní. Vždy se Zajida těšila, že přijde čas ten; přišel již, a odolá-li Hasan prosbám rozkvětlé dcery své? — Proto povídala ti pod rouškou té víry islamské otrokyně tvá o Spasiteli, po němž utvářil se pokrytecký prorok váš. Před Ním každý den dvakrát klekám na holá kolena a modlívám se za tebe.“ —

Zase modravými oblaky dýmu zahalen stál u okna aga dívaje se ven za město pod výšinu k potoku, kde orali dvěma křesťany. Spokojeně vyzíraly mu malé plavé oči ze spod hustého obočí a rychle za sebou valily se od úst nové a nové koutče dýmu. Ale náhle trhl sebou, jakoby had jedovatý uštknul jej, odhodil čibuk, a kvapně přecházel světnicí. Zraky jeho zase oheň sálaly a nitro nhěvem kypělo; což na těch bledých rtech bylo viděti, ježto stáhly se okamžikem a zas rozvíraly se.

„Co chce Alejma od otce svého?“ zašeptal tichounce zořiv dítě své; vši silou chtěl překonat bouři, která burácela v něm a ve vztek zběsilý hrozila vypuknout. K nohodu vrhla se mu dcera jeho, jediným pohledem vyčetla ze tváře otci vniterný jeho stav.

„Miláček agy jagerského nepotřebuje na kolena padati před otcem svým. To robí jen a ti psi“ — již zase tiše zašeptal, pozdvihl dívku a na čelo bělouňké, alabastrové polibil ji. „Směle mluv, holu-

bičko má! Otec tvůj vždy dobrým otcem je tobě, i kdyby všem kolem sebe hlavy zurážeti dal.“

„Za křesťany prosit jdu, za ty dva tam, jež zapráhli do pluhu a do krve bijou žilami. Jeden klesl již a oni nohama ještě po něm dupali. To nechceš ty otče, nemůžeš chtít. Jediné pokynutí ruky tvé a zpomoženo bude chudasům.“

„O to že přišla Alejma k otci svému?“ S těží to dořekl aga. Plavé oči jeho utkvěly na dítěti, jež znovu před ním vrhlo se na kolena, divoký blesk vyšlehl jimi, že zachvěla se dívka před tím žárem, jímž planuly zraky otce jejího. Tak nikdy neviděla ho, nevěděla ani, že tak svítiti dovedou ty oči, v nichž hledávala vždy jen lásku a dobrotu; ani to čelo žluté neviděla tak rozbrázděné, ani ty rty tak trásti se hněvem vášnivým.

„Tu ne otec, ale Hasan musel by k tobě mluvit. Slyšíš Alejmo? Hasan jagerský, jehož jmena děsí se ďauri široko daleko a před nímž bijou se v prsa věřící jako před padišahem,“ přerušil Muhamedán ticho hrobové. „Viš, co učinili otci tvému, že dal je tak potrestat a ještě dá? Není tomu konce, není. Přepadli otroky mé, kteří daň povinnou šli vybírat a když ke mně přivedli je, drze dívali se mi do očí jako rovný rovnému, ti psi. Slyšelas to Alejmo? Do posledního dechnutí budu je trestati; odpočinku vždy popřeju a pak počnu zase. Dobře to umí otrokové agy jagerského. — Ten starý pes otce mi pomáhal ubíjet a jeho druh potomkem je těch Čechů, kteří rvali se s námi u Keredeše. A proto splatiti jim to musím a Alejma ví, jak umí otec její oplácet a neví-li, dozví se.“

„Otče můj, říkáš, že slzy mé ranami jsou tobě do srdce. Kolikrát jsi to řekl! Nevinná krev volá o pomstu a ty nechceš, aby sirotkem stala se dcera tvá — jediná. Já nikdy ještě neprosila za zajaté křesťany, až dnes poprvé.“

„A pekel duch ti to našeptal, že jsi šla.“ — zabouril Hasan, ale mžikem ovládl se. „Neodvažuj se více, otec tvůj, dobrý otec, ti to povídá, radí ti to; sice běda bylo by tobě a běda mně.“

Se slzami v těch černých, snivých očích opouštěla Alejma otce svého; otroci po chodbě ukláněli se veliteli své až na dlažbu, neodvážili se pohlédnout do toho obličeje nezahaleného, v tu rajskou Alejminu tvář, po níž ronily se slze poprvé

snad, co dorostla. Teprve když zašla, pozdvihli hlav a uděšení šeptali si cosi.

„Běda tobě Alejmo, mělo-liby pravdou býti, co napověděl mi ten rob. Nejnižšímu z otroků mých dal bych tě za ženu, ne, co to bleptáš Hasane? Kdo dotkl by se jí, té růže jagerské, muky vymyslíl bych naň, že povídali by si o nich po věky, dokud by Jager stál a nad ním svítil půlměsíc. Té dceři mé sám bych posloužil. Dost kindžalů mám, ale na ni vzal bych ten nejskvostnější, jež sám Murat mi poslal za Hatvaň.“

Divoce zachechtal se Moslem, smíchu šilence se to podobalo; pravice hrála si jilcem zlatým a levá ruka ohmatávala bambitku.

„Ale zví-li kdo, že za ďaury prosila Alejma, dcera agy jagerského? Nikdo nesmí toho zvědět. A slyšel-li nás kdo?“

Ven vyrazil Hasan a otrok, jenž ne daleko stál očekávaje rozkazů pána velmocného, mrtev klesl k zemi; neboť kindžalem mrštíł po něm Bisurman. Plaše rozběhli se druzí jako ovce, vrazí-li mezi ně hladový vlk. Nikdo neodvážil se pohlédnout po zteklivci, jenž jako lítý tygr bouřil chodbami.

„Pane, Achmet v krvi se válí a ve dvoře rotí se proti tobě otroci!“ S tou zprávou zlověstnou vběhl Selim do komnaty, ale nedopověděl; kule z bambitky zafíčela, projela prsa otroku a ještě do stěny zaryla se hluboko.

Štědře odměnil se Hasan aga jagerský nejvěrnějšímu z čeledě své, po turecku zaplatil mu. Nezasluhoval jiného podlý poturčenec. Maďar to byl, Turkům pomáhal cestu razit do Jagru; aby zalíbil se jim, i víru svou zaprel a hlavu zrádnou turbanem si ovázal. U Keredeše se bil, nejdříve dal se na útěk, když Turci pana Albrechta zaskočili. Tolik let uplynulo od té bitvy, ale Podpěru předce poznal a o Pětipeském nezmýlil se o mnoho. Myslel, že syn to asi toho Albrechta tisícníka, jenž roztal pašu Cykali-ho, otce Hasanova, i s ořem arabským. Věrně pověděl pánu o jejich původu, dobře poručil je jeho lidskosti teprve přede věirem sotva předvídaje, že sestýdne za to kulí z bambitky pánovy.

Stranou odkopl Hasan poturčence a bleskem byl dole na dvoře mezi otroky, jenž mžikem zapomněli na vzpouru a jako hadi plazili se oulisně po dlažbě před agou rozzuřeným.

„Štěstí vaše; sice každému z vás bych

učinil, co nahoře těm dvěma psům. Dost kouli mám do vašich vzdorných hlav.“

Sotva dýchali otroci na zemi, ani nehýbali se. S pohrdavým úšklebkem odvrátil se od nich aga a pevným krokem vrátil se nahoru do jizby.

* * *

Večer byl již; siunce uschovalo se za hřebeny vinoucí se do nekonečna oudolím jagerským a sotva že ukrylo se zrakům muezzinů, jenž v minaretech nad mešitami již číhali: potříkáte „Allah“ rozlehlo se s výše šerem večerním, a ruce měla složené v ulicích lomoz a znova vyvolávali cos derviši; nebylo rozuměti jim, ale každý pobožný bisurman mumlal za nimi večerní modlitbu.

Sama byla Alejma v komnatě své; poslední zář zaletěla jí na lice s těch vrchů nedalekých. Na pohovce seděla s očima polo zavřenými, ruce měla složené v klínu. Lehké kotouče havraních vlasů v nekladu splývaly jí po hrdle. Zdálo se, že života není v té růži jagerské.

Vřískavé provolávání muezzinů probudilo ji. Kvapem povstala, na prsa složila ruce a za nimi říkala hlasitě: „Allah! — Od věků trvá dobrota tvá, pln milosrdenství jsi k nevěrcům, nízké ostříháš a lásce své dáváš vládnouti i nad otroky a osvobozuješ je z okovů robstva. O ty dobrotivý! Mnoho jest hříchů mých, vzpomínám-li jich, ale větší jest milost tvá. Chválen budiž ty věčný, nikoho nemáš sobě rovného v celé šíři říši své. O Allah, Allah, Allah!“

Dále hulákal muezzin provolává slova nesrozumitelná, ale Alejma se již nemodlila za něj.

„Lžete, každý den lžete vy derviši a kolikrát za den!“ zahorlila dívka. „A všichni ti svámi lhou, kdož říkají modlitbu bez rozumu. Že plný je milosrdenství k nevěrcům, že nízké ostříhá a i nad otroky dává vládnouti lásce své? — Buď svého Boha, či samých sebe obelháváte. Jenom ústy to povídáte opak jsouce Boha milosrdného. Říkáte, že naprosto vyhubiti se mají nevěrci, aby na světě byla toliko víra prorokova, protože prý Allah to chce, a přece je plný milosrdenství? Alejmo, tys také lhala, do dneška ti pravdou byl klam. — Proroka vašeho zříkám se, na věky se ho zříkám.“

„A otec tvůj, velitelko má?“ zašeptal vedle ní kdos urvav jí další řeči proud. Zajida to byla, věrná otrokyně.

Zachvěla se Alejma pomyšlením na otce.

„Ten křesťanský Bůh, o němž tolik jsi mi povídala, síly dá dceři své, já modliti se budu k němu. Neříkalas mi, že ona panna beze skvrny nikoho ještě neoslyšela? S celou duší modliti se bude Alejma k ní; i za něho, za toho křesťana budu se modliti, Zajido. Vyslyší mne ta Maria královna?“

Rukama zakryla si krásnou tvář a na prsa vrhla se té otrokyně, učitelce své, aby nebylo viděti za šera temný nach, jímž zarděla se.

„Uslyší tě Alejmo, uslyší. Vždyť „potěšení zarmoucených“ a „pomocnice křesťanů“ říkáme jí a voláme k ní“ — vysvětlovala Zajida dceři agově.

Obě umlkly. Alejma dosud ležela jí na prsou a z venčí ještě dorážely sem výkřiky muezzinů.

V.

Ostrý vítr váł s pahorků a přivál hustou mlhu. Byla smutná ta dnešní podzimková noc.

Do pozdních hodin zvučely na zadním konci dvora agy jagerského do sadů rozlehlých dojemné hlaholy; ale poslouchaliby kdo jich, nedovedl by se ubrániti bolného pocitu, jenž vkrádal se do prsou s těmi zvuky čarovnými. —

Polomrtvého odvlékli z pole starého Podpěru do žaláře, rozpoutali jej od pana Odolana, ale neoddělili. Do smrti skoro utrýznili ubohého, ale slova stesku nevyntulili z něho.

Sílu Pětipeského však nedovedli pochopové zlomiti.

„Slyšíte venku pane ty zvuky tesklivé?“ mdlým hlasem otázel se Odolana kmet, jehož hlava odpočívala na prsou mladého druha, bývalého pána.

Pan Odolan zakýval hlavou.

„Hodinku mi odehrávají. Ale to nehraje aga ani ti jeho holomci. Bůh odpust jim. — Pane, do rána mne nebude. Cítím to. Pomodlím se na cestu.“

Ruce sepal starců a po tichu modlil se. Hasnoucí zraky jeho hleděly vzhůru k černému stropu, prohlédaly jím, výše viděly, než kde hvězdy za noci svítivají.

„Odejdu již, pane; ale vy vrátíte se do vlasti. Pamatujte na starého Podpěru, že v posledním tažení vám to povídal. K Matičce Tuřanské se utectě s prosbami.“

Již otvíraly se při těch slovech Odo-

DOPISY.

Z Hořic, v listopadu 1873.
(Kříže a sochy Svatých.)
(Dokončení.)

lanovy rty, chtěl cosi namítnouti, ale přemohl se.

„A ta orodováním pomůže vám. Nemohu to déle vykládat, o tom budete mít dost času k přemýšlení. Ale umírajícímu Podpěrovi věřte, že není modloslužbou ta úcta Rodičky Boží.“

Pan Odolan mlčel a stařec také utichl; pravice Pětipeského odpočívala v ruce kmetově.

„Pozdrav Izialdu tam a řekni jí, že Odolan dosud nezapomněl a nezapomene. Až otce mého a matku uvidíš, pověz i jim o synu jejich.“

Zakývnul hlavou starý Podpěra, pevněji stiskl ruku panu Odolanovi, níže svezla se mu bílá hlava, on vzdechl naposled. Duše jeho osvobozená ulétala černou nocí na Boží soud. Té nedovedli Turci v žaláři podzemním udržet. — Děsný lomoz strhl se nahore v nádvoří. Bylo as o půlnoci. Až do podzemí duněl rachot ručnic, dobře bylo dolů slyšeti hrozné proklínání a hluk pekelný. K ránu vše utichlo. Žalárník, jenž vešel k vězni a ohledal železa jeho, brzy se vrátil s dvěma roby, nahoru Podpěru vynesli, nehlubokou jámu na popravisti vykopali a uložili jej v ní.

Panu Odolanovi dali celý den pokoj, až večer se teprve žalárník zase objevil s kusem chleba a vodou.

Ani druhý den nepovolal aga jagerský vzdorného ěaura, aby zase zapřahli jej do pluhu a orali. Marně čekal na pochopy a žalárník, ptal-li se ho po čem, nikdy neodpověděl, ale již ho tak netýrali. (Pokračování.)

Zloba.

Pavouka zřel jsem v lese s velkou pílí nitku po nitce v pevnou sítku sprádat, vlákno ke vláknu přeměle skládat a neustát až dílo došlo k cíli.

Již léčky hotovy; za krátkou chvíli hle! muška v sítku chytře lapena a lovcem dravým tak překvapena napíná marně svoje slabé síly.

Směle pavouk na kořist se vrhá — v tom však vzlétne malé ptáčko, lovec ničí, sítku pevnou trhá.

Tak i zloba mnohé poupátko v světě lapí v svůdnou tkaninu; ničí častěj sebe, nežli — nevinu.

J. J.

5. Na silnici ku Králově Hradci v levo jest kaplička s obrazem 14 sv. pomocníků. Obraz jest již chatrný, ač na žesti (plechu) namalovaný a kaplička sama zanedbána. Záhy rozšířila se úcta 14 sv. pomocníků ve vlasti naší. Vzala počátek v Hoření Francii (v Alsatii, Elsasku), a odtud dále se šířila; kdy do Čech přišla, neví se, jim ke cti mnohé chrámy a kostely zasvěceny jsou; u Hořic jest to kaplička stará; kým založena, kým vystavena, není známo; nalézá se v poli, to as proto, že 14 sv. pomocníků vzýváno bývalo proti nehodám a neštěstím přírodním. Nahore kolem obrazu jest tento nápis: Nákladem Josefa Nešpora, učitele Hořického a jeho syna Jana, kaplana Novopackého. 1828. Nad obrazem v průčelí nalézá se znak hraběnky Strozzi, týž, jako na chorobiněi Hořickém, ježž ona založila. —

Mimo to nalezli jsme 14 sv. pomocníků v Chomuticích na klenutí „al fresco“ od známého malíře (záhy zemřelého) a upřímného národovce Jana Klemense z Králové Hradce; též v Chlumci v starém kostelíčku sv. Trojice na kůru, a jinde.

V katolické církvi slaví se památka těchto svatých 2. svátek svatodušní. Jsou: Sv. Pantaleon, Jiljí (Aegidius), Blažej, Cyriak (ne Didak, jak chybně Nauč. Slov. má), Erazim, Diviš (Dionys), Achác, Krištof, Jiří (Georgios), sv. Markéta, Eustach, Vít, Kateřina a Barbora. Každému z těchto svatých se přičítávala zvláštní moc v jistých nehodách a potřebách života, na př. sv. Blažejí proti bolestem v hrdle atd. Nebyli též všude titěž; tak v Bavorích se ctil sv. Valentin, biskup druhdy Pasovský, v případě pádu dobytka; jinde zase sv. Rochus proti moru a hlíze; ještě jinde (ve Švábsku a ve Švýcarích) sv. Magnus n. Magnoald, ochrance stád atd. Vyobrazují se obyčejně v kruhu; uprostřed J. Kristus, v podobě dítěte dle legendy, jak se poprvé zjevil ve Francii, tam kde úcta 14 sv. pomocníků počátek svůj vzala. Viz dále obsírnější článek o nich v „Časop. katol. duchov.“ r. 1871. str. 241.

6. Na Mohejlíku (kopci to u Hořic na silnici Hradecké k Milovicím) pěkná socha Radostné Rodičky Boží; práce to umělá, jakož i dále na téže silnici socha sv. Vavřince. Zdají se sochy ty z doby Jesuitské; nebo pó bitvě na Bílé Hoře vedli

správu duchovní v Hořicích Jesuité. Celá úprava soch těch svědčí o jejich slohu; ale náleží jistě k sochám nejkrásnějším ve vřkolu. — Kdy a kým sochy ty založeny byly, rovněž se neví; nadace žádné nemají. — Na podstavci Rodičky Boží čte se na přední straně tento chronografický nápis:

Pono e Voto
AnImo DeVoto
TVo honorI
RegIna poLI.
AVE Virgo saCrata,
SaLve spes nostra beata!

S. A. W.

P. T. C. H.

což dá rok 1735. Zní pak po česku: „Kladu, t. j. stavím (tuto sochu) ze slibu, zbožným duchem, ku cti tvé, královno světa! Zdráva budiž, panno svatá, zdráva naděje naše blažená!“

Na jižní straně se čte:

„Tak tebe pozDraWugI,
Genž tebe MILVgI,
CztItaLoWé tWogI.“

A na západě stojí takto:

„BuĎ pozDraWena.

OD WsseCh zWeLebena

O kráLoWno nebeská!“ Což dá 1735.

7. Dále na též silnici k Milovicím krásná socha sv. Vavřince (s. Laurentii). Z předu jest dvoji znak; jeden představuje půl vlka, druhý kohouta; tuším že jest to znak pp. Sosnovců z Vikanova, jichžto potomek baron Antonín z Vikanova až dosud blízké Holovousy v držení má. V zadu stojí pod římsou na podstavci: „Postavena r. 1763, a obnovena r. 1858.“ Od koho nic dále nestojí. Pod barvou znalý jest starý prostinký nápis: R. 1763. — Tento sv. Vavřinec, jahen, jest jedna z nejkrásnějších soch ve vřkolu a vzácná památka sochařského umění z předešlého století.

8. Na cestě k vesnici, Hoření Dobré Vodě, stojí hned u Hořic vedle vozní cesty socha Panny Marie Cellenské; jest z kamene vytesána tak, jak obyčejně Rodička Boží Cellenská se vyobrazuje; v širokém rouchu, s dětátkem Ježíšem na levici, které rovněž v široké roucho oblečeno jest, z něhož jen hlavička mu prohlédá. Na hlavě má korunu, tváře obě jsou příjemné; důkaz to sochaře neumělého; kdo byl, neví se; nezaznamenal svého jména. Avšak, bychom i připustili, že Panna Maria Cellenská v onom řízném rouchu na obrazech (malovaných) představovati se může, (ačkoli i na těch, a v celém tom vyobrazení

aestetického vkusu nebývá); tedy dokonce se nehodí, představovati tak Rodičku Boží z kamene; socha taková, stojící na podstavci 5 neb 6 stop vysokém, dokonce postrádá všelikého aestetického vkusu a umělecké (básnické) illuse, a byť provedení dobré, ano umělé bylo; nebo pochybeno jest již v původním pojmutí celé ideje.

Nápis jest dobré chronographicon:

„HonorI gLorlosae Del genItrIOIs
pIetas CIVIUM posVIt,“ t. j. ke cti
slavné Bohorodice zbožnost občanův
postavila; dá letopočet 1775. — V
zadu napsáno jest: „Obnovil r. 1862
J. Pátý.“ Týž jest řezbář z Pecky.

9. Za zámekem na rohu zámecké zahrady nalézá se veliký, starobylý, kulatý sloup z pískovce, který při zemi z podstavce svého znamenitě k jedné straně pošinut jest, ale předce stojí. Jak se to stalo, není známo. Svrchu jest malý železný kříž. Pod ním jest hlavice sloupu, kteráž má 4 strany; na jedné k severu vyobrazena jest velebná svátost; na dvou, k západu a jihu, Kristus Pán na kříži s nápisem nad hlavou „J. N. R. J.“; a na východní straně jest tento latinský, již málo čitelný nápis:

„Effigiem Chr. dum transis super, adora,
non tamen effigiem, sed quem designat,
adora. Hoc opus erectum est tempore
Capitanei Dni Caroli Rowsski. A. H.“

To jest: „Obraz Kristův, an mimo jdeš, ucti; avšak ne obrazu, ale tomu, jež představuje, se pokloň.“ Sloup tento postaven jest za času panského hejtmána pana Karla Rovského.

10. Za sloupem tímto dál na cestě k Doubravě rovněž sloup s kamenným křížkem svrchu; ale tento jest čtyřhranný. Na podstavci z předu čte se prostý tento poločeský a pololatinový nápis: Renovatum dne 22. Máje. Anno 1798., t. j. obnoven atd. Dále ničehož na něm nestojí. Podobný jest též na cestě od Hořic k Jericím.

11. Sochy na vrchu a kolem vrchu sv. Gotharda. Na jižním svahu u samého města blíže ulice Jaroměřské pěkná soška sv. Josefa na štíhlém sloupě. Kdo a kdy ji dělal a kým postavena byla, o tom ničeho se neví. Nápis nemá. Posledně (as před dvěma roky) obnovena byla známým sochařem Hořickým, p. Josefem Jiríčkem nákladem dobroditelky, paní Reginy Nesvadbové z Hořic.

12. Na též straně trochu dále k vrchu krásná stará socha sv. Gotharda, opata a biskupa. Žil od r. 960 až do r. 1038.

Původně postavena r. 1577.; letos z příspěvků dobrodincův nadějným Hořickým sochařem, p. Antonínem Myslivcem, vkusně opravena. Viz o tom bližší zprávu v těchto listech č. 25. r. 1873.

13. Na straně východní téhož vrchu, na konci ulice Svato-Gothardské, tam kde se dělí cesta na Gothard a k Doubravě, stojí ta nejkrásnější socha v Hořicích, zvaná vůbec „sv. anděl strážce.“ Není to však sv. anděl strážce, ale jest to Kristus Pán, a sice vyobrazený v tom okamžiku, když u „předvídání přehořkého utrpení svého v zahradě Getsemanské omdlévá a k zemi klesá. (Vlachové říkají „lo spasimo di Gesu Cristo“ — „omdlení“). Sv. Lukáš kap. 22, 42—44. píše o věci té takto: „A sám vzdálil se od nich (apoštolů), coby mohl kamenem dohoditi, a poklek na kolena modlil se rka: Otče, chceš-li, přenes kalich tento ode mne; avšak ne má vůle, ale tvá buď. I ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho. A postaven jsa v ouzkosti smrtelné, déle se modlil. I učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zem.“ — V zadu za Kristem Pánem stojí Cherub, v pravici maje kalich utrpení, levicí zadržuje ho. Odtud ta socha u lidu zvaná sv. anděl strážce. Zvláště mistrná jest socha Krista Pána, vyznačena výborně jeho slabost a klesání, tak že ji právem mistrnou, ba nejlepší sochařskou práci v Hořicích nazvati můžeme, zvláště pro tu její přirozenost a umělecký vzlet. Kdo byl znamenitý ten sochař, který ji zhotovil, neví se; ale zdá se téhož původu býti, jako ony krásné sochy Rodičky Boží a Panny Marie na Mohejlíku. Stávala dříve v ulici sv. Gothardské, r. však 1856 na nynější místo přenesena jest; což dosvědčuje nápis z předu, jenž zní: „Přeložena r. 1856 za času P. Jos. Ledna, faráře a vikáře, a p. Josefa Rumla, měšťanosty.“ Na západní straně pak na podstavci čte se: „Obnovena r. 1868. od Barbory Košťálové, bývalé Zemanové.“

14. Na vrchu sv. Gotharda socha sv. Václava. Založena a posvěcena 28. září 1773. Obnovena r. 1825. od Václava Zahradníka, kaplana Hořického; letos pak, právě o stoleté památce její založení, opět obnovena panem Antonínem Myslivcem, sochařem, z dobročinného nákladu též paní Reginy Nesvadbové. Viz o tom zprávu v tomto časopise č. 29. r. 1873.

15. Za kostelem sv. Gotharda, na cestě od hřbitova k Březovicím, jest kaplička, s pěknou, polovypouklou, kamenickou prací, představující putování sv. Josefa a

Matky Páně s dvanáctiletým Ježíšem do Jerusalema. Nápisu ani fundace nemá. V zadu vyryto jméno sochařovo: Josephus Richtera sculpsit. 1832. Nahoře v trojhranu, v průčelí kapličky, jest Boží oko, Prozřetelnost Boží, jež bdí nad cestou putování našeho, zvláště nad mládeží. Práce ta, ač ne výtečná, přece jest slušná, jako všecky práce Josefa Richtery, který až dosud žije v paměti mnohých, jakožto jeden z nejlepších sochařů Hořických.

16. U znamenitých kamenných lomů Hořických stojí krásná veliká socha sv. Josefa, zvaná sv. Josef ve skále. Dle práce a latinského nápisu pochází z též doby a snad z týchž rukou, jako sv. anděl strážce a sochy na Mohejlíku. Vypodobněn tu sv. Josef jako obyčejně s dětátkem na levici a s lilii v pravici. Nápis na přední straně obsahující též letopočet zní takto:

„NVtrItlo FILII DeI a fIDeLI suo
CLiente pro fInaLI gratIa et sanCta
paCe, fIXa, Vt et saCrata pIIIs In ae-
Va statVa servVat.“ t. j. Pěstounu Sy-
na Božího od věrného jeho ctitele
za šťastnou hodinku a svatý pokoj po-
stavena (tato socha), aby posvěcena byv-
ši zbožným na věky (ku povzbuzení)
sloužila.

A pod tím dole: „Přeložena r. 1855 za času P. Jos. Ledna, faráře a vikáře a Jos. Rumla, měšťanosty.“ A vzhdu: „Přeložena l. P. 1858. od Jana Kunce a Hynka Raimana, sousedů Hořických.“ Jak z nápisů patrno, musila socha ta vždy dále pošinuta býti, poněvadž lomy se šířily. Fundace rovněž nemá.

17. Kamenný kříž před farním chrámem Páně. Jako všudež, jest i před Hořickým farním chrámem Páně (Narození Bl. R. B.) kříž; stával prý na témž místě dříve kříž dřevěný; avšak od těch dob, co zbořena byla stará škola, zvaná husitská (vysoké to stavení v gotickém slohu), anebo co zbořena byla stará fara a postavena nová, též tento nový, pěkný, kamenný kříž postaven. Nápis má tento „Pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Vezměte jho mé na sebe a uče se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete odpočinutí dušem svým. Jho mé zajisté jest sladké a břímě mé lehké.“ Mat. II. 28—30. Pod tím pak dole na podstavci: Nadací souseda Josefa Birny a příspěvky dobrodinců. Má nadaci.

18. Kříž u prostřed menšího náměstí Hořického, zvaného v Habru. Jest pěkný

veliký kamenný kříž dobré práce s kameným, nákladným zábradlím vůkol. Nápis má na přední straně ze sv. písma 1. Jan 2, 2: „A on jest slitování za hříchy naše, a netoliko za naše, ale i za všeho světa.“ V zadu pak napsáno jest:

„Tento pomník Kristův postaven jest nákladem Josefa a Barbory, manželů Kněžáckových a posvěcen dne — 1859. rukou důst. p. Josefa Ledna, faráře a bisk. vikáře.“

19. Socha Radostné Rodičky Boží u Hrachovce. Na západní straně od Hořic v tu stranu k Chodovicím jest nedaleko města asi 5 čísel, jenž služí Hrachovec. Tam vedle cesty jest pěkná soška Rodičky Boží Radostné. Z předu jest nápis: „Shlédl na ponížení děvky své; nebo aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové; neboť veliké věci učinil mi ten, jenž mocný jest a jehož jméno svaté jest.“ Luk. 1, 48. 49. Pod tím pak dole: Tato socha obnovena a přeložena r. 1866. Dále nížehož; zdá se práce novější, ačkoli dobrá.

20. Barelief Nejsvět. Trojice na cestě k Miletínu. Zhotoven od známého zručného sochaře Josefa Richtery; nebo vzadu stojí: Jos. Richt. zhotovil 1839.

Z předu u prostřed jest tento nápis:

„Svatý Trojjediný věčný Bože,
Jenž celý svět v svých rukou máš!
Ochraňuj vlast naši v každé době

Od vichru, i všeho, co jen zlého znáš.

Žehnej všem, jenž z tvého radují se uctění

Rádi přispívají k tvému též oslavení!“

Na spodku pomníku pak tato slova: Památka na zuřivou vichřici dne 7. prosince 1868. Obnovena za Hynka Raimana, měšťanosty v Hořicích. —

To sochy svatých a svaté kříže v Hořicích a kolem Hořic. Svědčí jistě o zbožné mysli starých obyvatelů Hořických. Pamětlivi byli slov: „Chvalte Boha a Svatých jeho!“ Boh. Hahl.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinalarcibiskup odebral se za příčinou císařského jubilea do Vídně, odkudž se zítra u večer do Prahy navrátí. O slavnosti neposkvrn. Početí Marie P. bude sloužiti v kapli sv. Václavské v 6. hod. ráno mši sv. (orate) a pak o 11. h. přítomen bude pontifikální mši sv. v metrop. chrámě sv. Vítském.

— Pobožnost 40hodinná bude se

konati od 6—10. prosince u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 11—15. u sv. Apolináře.

— Výroční pouť u sv. Mikuláše na Malé straně započne dnes v 5 h. odp. slavnými nešporami a ukončí se v sobotu 13. t. m. Zítra o výroční slavnosti sv. Mikuláše bude ráno v 6 h. mše sv. s českým kazáním, v 7 h. zpívaná ranní (matura), v 8 h. školní mše sv., v 9 h. slavnostné kazání české a v 10 h. pontifikální mše sv. Po celý oktáv bude každodenně v 8 h. ráno zpívaná mše sv., odpoledne o 3. h. české litanie a v 5 h. nešpory s požehpáním.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora bude pozejtří 7. t. m., v neděli po památce sv. Eligia, patrona zlatníků, v 10 hod. sloužena pontifikální mše sv., při které jako za minulých let na odív budou vystaveny drahocenné relikviáře a jiné památky, darované zlatníkům od Karla IV.

— Vys. důst. metrop. kapitola dá na oslavu 25leté památky nastoupení na trůn císaře Františka Josefa I. postaviti v chrámě sv. Vítském nový celku přiměřený *oltář* a sice v kapli sv. Simona a Judy, v kteréž u příležitosti oprav nalezeny byly tělesné pozůstatky prvního českou korunou ozdobeného panovníka z rodu Habsburského, totiž Rudolfa, syna císaře Albrechta I., jakož i pozůstatky uje jeho Rudolfa, vévody Rakouského, jež opět v té hrobce byly jsou uloženy. —

Z Německa. Základem státu jest rodina, neb stát vyvinul se z rodin a spočívá na rodinách. Patrně tedy, že stát nikdy nesmí dovoliti, by se rodinný život jakýmkoliv způsobem podkopával, neb oťrese-li se základy, sesuje se celá státní budova. Všemohně jest se státu o to zasazovati, by panovaly vždy dobré rodinné poměry. Rodina pak běží vznik svůj z manželství, které křesťanské náboženství za nerozlučitelné a za svátost prohlásilo. Jen tehdy může prospívati rodina, když její původcové — otec a matka — považují svůj sňatek za nerozlučitelný a toho pamětlivi jsou, že sobě slíbili před oltářem berouce samého Boha za svědka, obapolnou lásku, věrnost, snášelivost a trpělivost ve věcech dobrých i zlých. Rodinný život podkopává se manželstvím čili sňatkem občanským, které nyní vládá pruská v celém Německu také mezi katolíky zavěsti hodlá. Neb sňatek manželský, který jen občanskými a ne božskými zákony se zavádí, jest rozlučitelný, a novomanželé mo-

hou jej zrušiti, kdykoliv jim libo. Církev katolická připouští v případech nutných rozvedení od stolu a lože a to jen tenkrát, když toho nejvýš třeba, jako když život jednoho z manželů ohrožen jest, úplného však rozvedení manželů nezná. Časté rozvody jsou známkou znemravnělosti u obého pohlaví. Za Lutherova slova o manželství a panenství stydět by se bylo pohanu, mezi křesťany však ani vyřčena neměla by býti. Není divu, že slova reformatorova trpké ano jedovaté ovoce přinesla. Poněvadž protestantismus a spojená s ním bezbožnost nejvíce v Prusku jsou zakořeněny, jest též na snadě dokázati, jaká spustlost a zdvořilost mravů se z protestantismu vyvinula. V Prusku se čítalo r. 1838, jak statistická data ukazují, 2891 rozvodů, r. 1839 již 2926, roku 1840 ale 3002 rozvody. Od toho pak času rostl počet rozvodů v úžasné míře, tak že mezi sto sňatky manželskými nyní poměrně 30—40 rozvodů v Berlíně se čítá. Manželky rozvedené provdávají se v téměř témdni beze studu za svého svůdce, nevěstky uzavírají sňatek s prostopášnými hejsky ano platí jim, že jmeno nové, jméno řádných manželů u policie udati mohou, by je tato při hanebném jich řemesle netýrala, nýbrž pokoj jim dala. Zlíbí-li se takým a podobným manželům, mohou druhého dne od sebe utéci a znovu se provdati.

Církev katolická učí, že panenství nejen bohumilé jest, ale též možné. Povědoma jest jí slabost přirozenosti lidské, ale ne neznáma též všemohoucnost milosti Boží. Již 18 set let žije, nepřátelé pozorují jej bystrým okem; vědí, že panenství tisíců deť a synů katolických jest nejkrásnější okrasou církve katolické, kterou se protestantismus honositi nemůže. Podarí-li se jim jen jediného mezi tolika tisíců paní nalézt, který se poskvrnil, pak pokrytci jásají do celého světa: „Církev katolická poskvrněna jako my, stala se sestrou naší.“ Nepodarí-li se jim podobného pádu vypátrati, vymyslí si jej a pak světu škodolibě oznamují.

Kde víra katolická zakořeněna, tam též panuje čistota mravů a manželská věrnost. Nepřátelé církvi katolické činí křivdu, odvolávajíc se, by úsudek ten vyvrátili, na nemanželské dítky ve Vídni a v Mnichově. I kdyby se připustilo, že Vídeň a Mnichov jsou města katolická, ačkoli, jak nepřátelům víry katolické dobře povědomo jest, mnoho, přemnoho lidí tam bydlí, kteří nevěrci jsou: nicméně i

Vídeň i Mnichov mohou se měřiti v mravnosti s Berlinem. Byla by to velká neznalost poměrů, chtít uzavírat z počtu nemanželských dítek na mravnost velikých měst. Tisícere prostředky se vymýšlejí a prodávají, kterými se může plod v životě mateřském zničit neb početi zameziti; jsou v Berlíně lékaři, kteří nenavštěvují nemocných, nýbrž jen tímto nekalým řemeslem se zanášejíce za několik tolarů životy lidské ničí, jak mnohá vyšetřování soudní dokazují. Jen na venkově, kde spustlost a nemravnost velkých měst méně známa, dovoleno z počtu nemanželských dítek uzavírat na stupeň mravnosti. Ve velkých městech zdá se býti pravý toho opak. Čím více nemanželských dítek, ačkoli se to zdá býti obecnému mínění odporné, tím menší jest poměrně mravní spustlost, poněvadž pak nepanují horší ještě neřesti. U velkých měst jest měřítkem pro mravnost počet nevěstek.

V Berlíně bylo r. 1869 jen 40.000 nevěstek, v Hamburce 15000, v Londýně, který čítá trikrát tolik obyvatelů než Berlin 60.000, v Paříži dvakrát větší Berlina 9000, ve Vídni 4000, v Mnichově 1600. A přece se narodilo ve Vídni r. 1869 manželských dítek jen 11,580, nemanželských 12,152, tedy o 572 dítek nemanželských více než manželských. V Berlíně však téhož roku jen 16 proc., kdežto ve Vídni přes padesát proc. Jest spustlost, která jest mnohem horší než ta, jenž jest příčinou dítek nemanželských. Pro velká města není tedy snadno určití měřítko mravnosti, tím méně mohou nemanželské dítky, sloužiti za měřítko mravnosti celých národů.

Však jiné poměry panují na venkově, kde nemanželské dítky nemravnost v skutku dokazují. V dědinách meklenburských (ne v městech) bylo r. 1853 více než polovic narozených dítek nemanželských; v 79 vesnicích narodily se jen nemanželské dítky, žádné manželské. Oesterleben vydal v Tubinkách r. 1865 své dílo „Medicinische Statistik“, dle kterého v Meklenburku ze sta narozených bývá 90 nemanželských, poněvadž se poměry rodinné v zemi té od r. 1860 značně zhoršily. „V Tyrolsku, v zemi to ryze katolické, jsou dědiny ano i města, ve kterých za 150 let se ani jedno dítě nemanželské nezrodilo.“ Dle Oesterlebna radí se jednotlivě země dle procent nemanželských dítek následovně: Škotsko má 90 proc. nemanželských dítek, Meklenburk 85 pr., Bavorsko 20 pr., Virtem-

bersko 19.5 pr., Sasko 14.5 pr., Dánsko 11.5, Rakousko 10 pr., Norvežsko a Švédsko 9 pr., Belgie 8 pr., Francie 7.5 pr., Nizozemsko 4 pr., Španěly 0.5 pr., Tyroly 0.3 pr., Irsko 0.2 pr. Že tudíž katolickému Irsku ve mravnosti palma vítězství náleží, o tom žádný pochybovati nemůže, neb uvedená čísla mluví zřejmě. Noviny anglické: „Pall-Mall Gazette“, „Irům nepřátelské, vydávají následující svědectví: „Zločiny proti mravnosti v Irsku téměř neslychány. Zle se daří osobě padlé, ačkoliv Irové se ženami velmi šetrně nakládají. Nastane-li podobné pohoršení v nějaké farnosti, soudí farář. Bud se musí osoba padlá za svůdníka provdati, neb hanbou stížena do Ameriky se vystěhovati. V Irsku jest katolický farář soudcem smířcím, který sporné strany vyslychá, tu k náhradě, onu k ústupkům, obě pak ku smíření vede. Proto soudy naše zbytečné jsou mezi katolíky Irskými.“ Lepšího svědectví se žádnému národu dáti nemůže.

V provinciích pruských čítají: Porýnsko, Vestfalsko a Pozňany nejméně nemanželských dítek, nejvíce Sasko, Slezsko a Branibory.

Vzdělanost novověká ještě jinou neřeší stává se pověstnou, vražděním dítek. Počet krkavčích matek den ode dne úžasně vzrůstá, a přec Bůh sám vložil do srdce matčina lásku k novorozenátku. Opět jsou to města protestantská, kdež nejznámější počet takých nešťastnic žije. Matky takové neposkytují dítkám svým potravy, by hladem znenáhla zemřely. Nemoc ta pak na úmrtních vysvědčeních se nazývá vysilení neb atrofie. Jiné druhy smrti jsou proti tomuto milosrdenství; spravedlnost lidská nesahá tak daleko, by podobné zločiny potrestati mohla. V Londýně a v Berlíně jsou ústavy pro malé dítky, do kterých se ubožátka přijímají za jistý plat, který se hned složití musí a ve kterých se pak hladem morí, až svou nevinnou duši vypustí, by se z nich jak lidé obecně mluví andělé stali. Marg. Waters vdova žijící v Londýně vyznala před soudem, že v čtyřech letech asi 120 dítek, které jí za tím účelem svěřeny byly, hladem umorila. Ve sklepě pohozy a zakopány byly mrtvoly nešťastných těch tvorů. I v Berlíně nepanují lepší poměry, každého dne oznamují noviny, že nalezeny byly mrtvoly dětské na rozličných místech. V protestantských velkých městech není nalezených jako v katolických, ačkoliv prý již

i pruská vláda zamýšlí podobný ústav založiti.

Paběrky.

29. Svatý Jan, almužník.

Svatý Jan, arcibiskup v Alexandrii, pro svou velikou dobročinnost k chudým přijímám almužníka poctěný, nemiloval ničehož skvostného v příbytku svém. Jeho náradí, stůl, oděv, vše bylo velmi chudé. Když se jistý zámožný měšťan nad ním ustrnul, a drahocennou příkrývku na postel mu daroval: svatý Jan se jí přikryl síce první noc, avšak nespál dobře, neboť si z toho dělal svědomí, že drahocenné příkrývky používá, za níž by se mnohým chudým pomoci mohlo. I prodal ji druhého dne, a peníze obětoval chudým. Dárce však, o tom se dověděl, koupil ji poznovu a přinesl arcibiskupovi. Svatý Jan usmívaje se řekl: „Uvidíme, koho z nás toto počínání dříve omrzí!“

30. Hrůza soudu.

Filip II., král španělský, pozoroval jedenkrát při mši svaté, že dva dvořeninové po celou mši spolu hovořili, i řekl jim na cestě: „Vy dva již nikdy nesmíte před oči mé!“ Slova tato rozhněvaného krále tak se jich dotkla, že jeden z nich se utrápiv brzy zemřel, druhý pak z toho se zbláznil. — O jak hrozné bude teprv uslyšeti z úst Spravedlivého soudce: „Odejděte ode mne, zločecí, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům (služebníkům) jeho!“ (Mat. 25, 41.)

Literární oznamovatel.

— „Kazatelé slovanští.“ Sešit 12. obsahuje promluvy a řeči příležitostné: při prvním přijímání dítek, při kněžských prvotinách, při oddavkách (2), nad mrtvým tělem (3), při svěcení nového oltáře, varhan, hřbitova, při nastoupení správy duchovní a na každý den. Přidan abecední ukazovatel celého svazku III., jakož i jeho titul, předmluva a obsah, titul a předmluva „Osnov.“ Tento sešit ozdoben jest podobiznou biskupa Slomšeka. Sešit 1. svazku IV. vyjde po malé přestávce v r. 1874, kdy asi. bude v čas oznámeno.

— *Kritická úvaha o pojednání Alfonse Šťastného „o spasení po smrti“, kterou sepsal V. Brandl. Nákladem vlastním. V Brně 1873. Tiskem akciové moravské kněhtiskárny. Str. 63. — Od té doby, co přestal pověstný Seječek čtenářstvo novin obveselovati svým před-*

povídáním budoucí povětrnosti a zemětřesení, svými radami proti suchu a dešti, výklady o kometách atd., těší se smíškové na výskumy jiného domnělého učence, nyní již pověstného p. Alfonsa Štastného z Padařova, jemuž jedno jest psáti o historii neb dogmatice, o blahobytu neb blaženosti atd., co kdo chce, jen když na něm důvodů a logického myšlení nezádá. Nadáli jsme se, že kritika p. Brandlova o jeho spisu „Ježíš a jeho poměr ku křesťanství“ zažene mu chuť k dalším podobným spiskům; však proti — řekneme — domýšlivosti i bozi marne bojují. Ubohý učenec nechce a snad již nemůže nechati svého spisování; spáchal nové dílo: „o spasení po smrti,“ v němž mimo jiné tvrdí, že není duše a že není Boha, z čehož by ovšem následovalo, že není spasení. Učený archivář V. Brandl uznal za dobré i na tento spisek dáti důkladnou odpověď, ukázati jeho náramnou mělkost a smělému spisovateli dáti tu otcovskou radu, aby studoval. Duchaplná kritika jest zcela objektivní, drtí a odsuzuje důvody nezvratnými, aniž by urážela. Přece však po přečtení těžko jest nepřisvědčiti výroku jinde pronešenému: Sejček I. umřel, i povstal jest mezi námi (v oboru ovšem jiném) Sejček II.

— „*Malá společnost.*“ Kniha na podívanou. Dítěm vydal František Doucha. Celkem 45 listů, mezi nimiž 10 pěkných obrázků, v tuhé obálce. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Sličná tato knížka hodí se za dárek vánoční nebo novoroční milým malíčkým. — Totéž kněhkupectví právě vydalo a rozesílá na požádání seznam spisů zábavných, poučných a obrázkových; hodících se za dary vánoční. — Též získalo a vydá sbírku kázání vd. p. Jos. Ehrenbergra, kanovníka na Vyšehradě.

— Tiskem a nákladem Jos. R. Vilímka v Praze vyšly: „*Národní pohádky*, písně, hry a obyčeje.“ Vydává péčí komise pro sbírání národních pohádek, písní, her a obyčejů literární řečnický spolek Slavia v Praze. Svažeček 2. Str. 63. — „*Pěkné čtení.*“ Výbor básní výpravných, myslí lidu přístupných. Na vytlačení sprostých písní jarmarečních pořádá a vydává Jos. R. Vilímek. Sešit 1. (22 básně.) — „*Souboj.*“ (Le pré aux clercs.) Komická opera ve 3 jednáních. Text od E. Planarda. Český překlad od Em. Züngla. Str. 64.

— „*Besedy pro mládež.*“ LXI.: „*Osudy dělníka Petra.*“ Obraz ze života řemeslnického pro mládež a přátele její. Dle francouzského vždělal F. V. S obrázkem. Str. 114. — LXII.: „*Lovecké příběhy.*“ Zábavné čtení pro mládež dospělejší i pro lid. Dle německého podává Vác. Hornof. S obrázkem. Str. 75. V Praze 1874. Nákladem kněhkupectví

Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž „*Zlaté údolí.*“ Vypravování ze života v pustinách a stepích amerických. Dle G. Ferryho a J. Hoffmanna pro dospělejší mládež českou upravil J. L. T. S vyobrazeními. Sešit 2. (str. 81—144). — „*Obecný zákoník občanský císařství Rakouského*“ atd. Sešit 3.

— „*Karla Ningera historie literatury české.*“ Druhé vydání k potřebám škol upravil, valně rozmnožil a rejstříkem opatřil Petr Koudela, profesor gymnasia Klatovského. V Praze 1874. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 212.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jakub *Pachl*, farář v Jesenicích, za probosťa v Roudnici;
- p. Karel *Pittner*, admin. za faráře v Jilovém;
- p. Frant. *Kubin*, katech. na obč. škole u sv. Jakuba v Praze, za faráře v Malkovicích;
- p. Alexander *Friedrich*, 1. kapl., za admin. ve Vamberčicích;
- p. Prokop *Čužna*, proz., za skuteč. 3. duch. správce v c. k. zemské trestnici u sv. Václava v Praze;
- p. Jan *Zahálka*, kapl. v Slavkově, za kooper. v Jilovém;
- P. Rupert *Fischer*, ř. prem. v Teplé, za výpom. kapl. do Slavkova.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Smíšek*, děkan v Červené Řečici, 26. listopadu (nar. v Dřevíně 12. června 1807, vysv. 25. července 1832).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Mat. *Essl*, kaplan v Sverazu, za faráře v Děpolticích.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Hofrichter*, jubil. kněz, b. konsist. rada a vikar. tajemník, os. děkan v Hodkovicích, 25. listop. (nar. v Rychnově 19. srpna 1793, vysv. 15. srpna 1816).

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Langer*, farář v Homolech, jmenován os. děkanem;
- p. Frant. *Pohnert*, farář v Libochovanech, obdržel collare canonic.;
- p. Frant. *Habl*, far. v Hoř. Lidvínově, jmen. tajemníkem b. vikar. Bilinského.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Jos. *Krehan*, admin. in. spir. v Žaboklikách, za faráře v Malměřicích;
- p. Ant. *Wenzel*, kapl. z Warnsdorfu do Chřibské.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expedito:
v kněkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedostla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Na den Narození Páně.

(Řeč opata Josefa Barbieri-ho.)

Jaká jsou to slova, jež slyším zaznívati s hůry nebes a jež k zemi sestupující se zpěvy andělů se pojí? Veselte se s Jerusalemem a plesejte v něm všickni, kdož jste sloužili jemu srdcem skroušeným. Pojďte a nasycení budete radostí, již prsa jeho překypují, pojďte a rozmnožte lesk vítězoslávy jeho. Neboť hle, řeka pokoje protékati jej bude a od západu i východu, severu i jihu jako bystřina rozvlněná pohrnou se národové do svatyně jeho; na velbloudích a dromedářích z Madian a Efy přinášeny mu budou zlato, kadidlo a myrha. Jerusaleme dříve neplodný a opuštěný shromáždí kolem sebe nesčíslné množství vnuků a synů a vy radovati se budete jako děti, jež laskavá matka bere na klín svůj a je těší. Ó ano! radovati se bude srdce vaše spokojeností neobyčejnou a kosti vaše jako bylina ve zdraví pučeti budou. Pohleďte a pozdvihněte tedy hlav svých, neboť přibližuje se vykoupení vaše, den vyvolený k tajemství spasení našeho. Neohlížejte se na věci staré, když se vše obnovuje a ruka Všemohoucího nový průběh celým stoletím dává. Radostí otřese se poušť, veseliti se bude samota a rozkvete jako lilije; rosou vydají nebesa a oblakové

dštíti budou Spravedlivého, otevře se země a vypučí Spasitele, slávu Libanu a okrasu Karmelu. Vzhůru tedy! povstaň z prachu, setřes okovy s šíje své, vezmi plášť síly a oblec roucho slavnostní, ó Sione, město svaté, město Boží, neboť nebude více ulicemi tvými kráčet Belial, aniž člověk neobřezaný, nečistý, cizinec! Všeliké údolí tvé bude povýšeno a všeliká hora i pahrbek ponížen bude, a budou křivá místa v přímá a drsnatá v cesty rovné. Hosanna, hosanna Svrchovanému, neboť dítě narodilo se nám a syn dán jest nám, onen panovník, jehož jsme hledali, anděl úmluvy, jenž přijíti měl. Panství vloženo bude na ramena jeho, panství, kteréž království celého světa pohltní, samo zůstávajíc na věky. Nazván bude Divný, Rádce, Bůh silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje. Protož sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Ježíš Kr. narodil se, světa vykupitel, očekávání národů a touha pahorků věčných.

Radujme se tudíž, Nej., a v radosti duchovní konejme výroční slavnost narození Ježíše Kr., neboť nesluší se býti smutným v den výroční narození se Života. A jak neměli by se radovati tvorové pozemští, když taková radost pojala duchy nebeské, kteří ohlašovali zemi ono veliké tajemství? Ne, Nejmilejší, nikdo nechtějš býti vyjmut

z tohoto věčného oslavení. Jedna a táž jest nám všem příčina svaté radosti, neboť Ježíš Kr., zhoubce hříchu a smrti, ač nikoho z lidí bez viny nenalezl, přišel, by všechny z viny vyprostil. Raduj se tedy spravedlivý, jemuž dáno dosíci vítězství; raduj se hříšníče, neboť přislíbeno ti odpuštění. Skrze narození Ježíše Kr. znovu zrodilo se pokolení lidské k vlastní hodaosti, znovu zrodilo se k pokoji s Bohem, k pokoji se sebou samým. Odtud počíná ta největší proměna, jaká se kdy mezi lidmi udála; začíná duchovní znovuzrození duší, nová nebesa a nová země. Narození Ježíše Kr. jest slavnost našeho štěstí, slavnost očekávaná po celá čtyry tisíciletí, jest den takové a také důležitosti, že mu co svět světem stojí podobného nebylo aniž kdy bude. Proto jest povinností křesťana slaviti s city zbožné, oddané a vroucí vděčnosti takovéto narozeniny, skrze kteréž ponížením se až k jeslím povznesla se ona Velebnost, před níž se nejenom vládcové pozemští v pokoře sklánějí, ale již se i plukové nebeští v uctivosti klanějí, den před stvořením světa od Boha k našemu posvěcení vyvolený, den k tomu určený, bychom skrze Ježíše Kr. přijati byli za syny jeho. Jestliže slavívají národové se vši nádherou a okázalostí narozeniny knížat svých, jestliže šťastný a radostný ten den ohlašuje zvučná hudba povětrím dál a dál se nesoucí, jestliže my, bychom osvědčili lásku a vděčnost svou, výroční svátek příbuzných svých rádi oslavujeme přáním a žádáním jim všeho zduaru a požehnání, s jakou zbožností máme ctíti a slaviti narození dobrého Ježíše, svého vykupitele, toho, jenž přemoh nepřítele pekelného bránu nebes nám otevřel, nás za bratry a spoludědice přijal a samého božství podílnými a účastnými nás učinil! Ježíš Kr. narodil se v těle, bychom my narodili se s ním v duchu; vzal na se přirozenost

naši, by stupněm učinil se nám, po němž bychom vystoupili k věčnému jeho Otci. Toť jsou city, s jakýmiž tak veliké tajemství slaviti máme. —

Vždy, ó Nejmn., starala se dobrotivost božská rozličnými prostředky a rozličným způsobem o blaho člověka, a mnohé dary prozřetelnosti své ve všech minulých stoletích s laskavou štedrotou nám udílela, ale v plnosti času převyšujíc všechnu obvyklou dobrotivost dovršila je měrou co jen možná bylo největší, když v Ježíši Kr. sestoupilo samo milosrdenství Boží k hříšníkům, sama pravda k pobloudilým ano i život sám k těm, kdož byli zemřeli. Tak velký zázrak přislíben lidem hned na počátku světa a mnohými slovy a skutky po více století naznačován a předpovídan; ale zajisté málo bylo těch, kdož pomocí těchto obrazů povznesli se k zobrazení pravdě, málo, kdož skrze roušku těchto tajemství pronikli k naději spasení, málo bylo těch, kdož patříce na samé vyplnění oněch zaslíbení, znamenali v něm události budoucí. „Otcové naši, ó Pane,“ volá David, „nerozuměli divům tvým aniž pamatovali na množství milosrdenství tvého. Pokoušeli Boha, a hněvali Svatého Israelského;“ pročez dokládá sv. Pavel, že v nemnohých Bůh zalíbení měl. Přece ale Bůh sám přísahu učinil Abrahamovi, že v semeni jeho požehnání budou všichni národové; přísahal Davidovi, že z semene jeho povstane, jenž seděti bude na stoličce jeho a jenž vládnouti bude na věky; předpověděl Izaiášovi, že panna počne a porodí syna, jemuž bude jméno Emmanuel, což znamená Bůh s námi; že vyjde prut z kořene Jesse a květ požehnání vystoupí, prut spravedlnosti a moudrosti, jenž vládnouti bude nad Izraelem a v něhož doufati budou všichni národové; a mnohem dříve přislíbil Jakobovi, že nebude odjata berla od Judy a kníže s beder jeho, doka-

vadž nepřijde, jenž poslán býti má a on bude očekávání národů, skrze nějž ukráceny měly býti týdny Danielovy, aby se skončilo přestoupení, a konec vzal hřích, a shlazená byla nepravost, a přivedena byla spravedlnost věčná, a aby se naplnilo vidění, i proroctví a on pomazán byl Svatý svatých. Ale opatrnost lidu onoho, tvrdá šíje a neobřezané srdce převrátila všechny obrazy mystické o duchovním království Ježíše Kr. ve smysl nízký a pozemský a hustým závojem zastřela oči jejich co spravedlivý trest oné pyšné sebedůvěry (odkudž povstala falešná spravedlnost farizeů, nadutá učenost rabinů a zpupná svrchovanost kněží), tak že nepoznali pravd prorockých, z nichž celý zákon starý sestává a sice tak, že se o něm právem říci může, že choval v sobě život zákona nového, a jak napsal sv. Pavel, že pěstounem byl zákon starý, by uvedl nás k životu novému. Neboť Melchisedech předobrazoval věčné kněžství Ježíše Kr., Abraham vlastnost jeho co otce věřících, Izák jeho oběť, Job jeho pronásledování, Mojžíš úřad jeho prostřednický, Josue slavný jeho příchod do země živých, Josef jeho prodání, žalář, hrob, osvobození, a tak řka slavné z mrtvých vstání a spasení lidu. A had měděný povýšený tam na poušti, na nějž když uštknutí od hadů zlých pohledli, uzdravení byvše jistě ušli smrti, není-li zřejmým zobrazením onoho kříže, na nějž s věrou-li pohlížíme uzdravení býváme od šípů onoho draka neviditelného a smrti věčné unikající do věčného vcházíme života? A není-liž Ježíš Kr. tělem svým pravou schránkou úmluvy nové, archou chovající v sobě zákon Boží, stolem, na němž sebe sama, mannu duší, podává? Není-liž svícem, jenž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět světlem duchovním? Není-liž oltářem pro vonné kadidlo, oltářem pro oběti zápalné, oběti beránka

neposkvrněného? Nám tudíž ponecháno bylo vyplnění velikého zázraku, když Ježíš Kr. podobný učiněn byv nám, by lítost míti mohl nad slabostmi našimi, poznati nám se dal skrze pokoru rovnou všemohoucnosti, ona oběť a onen kněz, jenž jedině usmířiti mohli spravedlnost božskou. Neboť on spojuje v sobě obraz i pravdu úmluv obou, jest dárce úmluvy nové ne již psané na mrtvém mramoru, ale v hloubi srdce, dárce nového křtu, nové oběti, i nového chrámu; on na místo úmluvy nedokonalé, kteráž hrozila, aniž by pomoci mohla, dal zákon dokonalý a plný svobody, jenž vůli účinně podporuje; na místo ducha otroctví, jenž v bázni udržuje, dal ducha synovství, skrze kteréhož voláme k Bohu: Otče, na místo zákona otrockého, který předpisy svými rozmnožoval pouze vinníky, dal zákon otcovský a plný milosti, jež sestoupila, by vysvobodila hříšníky; na místo obětí hmotných a nemohoucích očistiti a obnoviti svědomí, dal beránka neposkvrněného, jenž ostříhá stáda svého, jenž snímá hříchy světa, jenž umírá za všechny, by všechny získal Bohu, by nežili již sami sobě, ale skrze toho, kterýž zemřel pro ně a z mrtvých vstal, který vodou znovuzrození, vnitřním pokropením krví svou, skrze obnovení onoho ducha, ježž Otec věčný na nás vylévá, nás učinil jedno tělo s sebou samým, oučastníky a spoludědici království věčné slávy své. Tak našli jsme my pohané skrze milost Ježíše Kr. onu spravedlnost, již jsme nehledali; a židé, kteří nemoudře ji hledali, nenalezli jí; my olivy divoké vštěpení v olivu dobrou, jejíž větvi zvrhlých a zkažených Bůh neušetřil. My stali jsme se tudíž s Ježíšem Kristem očekáváním spravedlivých starého věku, my, jež božská víra jeho osvětluje, neskončená jeho láska spojuje, naděje nebeské vlasti posilňuje, my služebníci, vojínové, bratři a synové onoho Ježíše, jenž jest

svrchovaný zákonodárce národů, světlo všech pokolení, spasení světa a který prodán byv nás vykoupil, pohaněn byv nás poctil a smrtí svou nám život zjednal.

Než bychom byli pravými a věrnými ctiteli vznešené osoby Ježíše Kr., třeba jest, jak napsal Leo Veliký, abychom nevyhledávali při něm nic nepravého, nic nehodného, tak vzhledem na pravou přirozenost naši jako ohledem na rovnou slávu jeho s Otcem: neboť chceme-li věriti a klaněti se patřičně takovému tajemství, zapuditi musíme z daleka slepotu rozumu lidského a okem věrou osvěceným zaplašiti dým lidské moudrosti, neboť božská jest ta moc, jíž víru dáváme, božské učení jest, jehož následujeme; pravda-li jest, co napsal sv. Jan, vyvolená nádoba Ducha svatého; že na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh že byl Slovo, skrze něž všechny věci učiněny jsou a bez něhož nic učiněno není, což učiněno jest, jest pravda i to, co týž evangelista připojil, že Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi a my viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce plného milosti a pravdy.

Nuže v jedné i druhé přirozenosti je tentýž Syn Boží, kterýž z našeho vzal a vlastního nepozbyl; který v člověku obnovuje člověka neporušitelného zůstává sám v sobě, nebo božství, které mu s Otcem společné jest, nemělo utrpěti nižádné ujmy na všemohoucnosti aniž způsob služebníka porušiti měl vlastnost pána; nejvyšší a věčná bytost, kteráž ráčila se snížití, by spasila pokolení lidské, přenesla nás do slávy své, nepřestavši proto býti tím, čím byla dříve a povždy. Pročež kdykoli Jednorozený Boží vyznává, že menším jest Otce, jemněž přece rovným býti se praví, ukazuje v sobě pravost obou přirozeností, dokazuje podrízenost svou přirozenost lidskou, božskou

pak přirozenost tím, že rovným jest Otcí. Žádá tudíž víra pravá, bychom věřili a vyznávali, že Pán Ježíš Kr. jest Bůh a člověk, Bůh stejné podstaty s Otcem, od něhož před věky zplozen, a člověk stejné podstaty s matkou svou, z níž v čase narozen; pravý Bůh, pravý člověk z duše rozumné a těla lidského sestává; rovný Otcí podle božství, menší Otcem podle člověčenství; který ač Bůh a člověk, přece ne dva ale jeden jest Kristus, ne proměněním jedné přirozenosti v druhou, aniž smíšením obou bytostí, nýbrž jednotou osoby. Pročež jako duše a tělo jeden jest člověk, tak Bůh a člověk jeden jest Kristus.

Svatý apoštol Pavel píše k Židům o Ježíši Kr. počíná následujícími slovy: Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval někdy Bůh otcům skrze proroky; a nejposléze v těchto dnech mluvil nám skrze Syna svého, jež ustanovil dědicem všech věcí a skrze něhož i věky učinil; Ježíš oblesk slávy Otcovy a obraz podstaty božské, který nese všechny věci slovem moci své a kterýž v těle očištění hříchův našich učiniv sedí na pravici velebnosti božské na výsostech. On o tolik vyvýšenější nad anděly, čím slavnější jméno nad ně zdědil. Nebo ku kterému kdy z andělů řekl Bůh: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe, totiž dnes, jež nemá ni počátku ni konce? A komu jinému řečeno bylo, by klaněli se mu andělé, jeho sluhové? Že na počátku založil zemi a že nebesa jsou dílem rukou jeho, ona že sestárnou a jako oděv zvetšejí, on ale že vždy tentýž jest a leta jeho že nepřestanou? a ke komu jako ku Synu svému řekl: Ó Bože, trůn tvůj, berla království tvého na věky věkův? Tak apoštol, který dokládá, že andělé sami přáli si viděti nesmírnost, vysokost a bohatství nevystihlého tajemství Ježíše Kr., v němž přebývala všechna plnost božství tě-

lesně, a kterýž z mrtvých vstav navrátil se do slávy, již měl u Boha dříve nežli svět byl, on prorok všech proroků začátek a konec, pramen a cíl vši dokonalosti. Pročež pokračuje týž apoštol, že Bůh sám divy a zázraky a rozličným mocným působením a udílením Ducha sv. slavně dal svědectví Slovu svému, jež stejné s ním jest podstaty. A Ježíš sám dotvrzuje pravdu tu řka: Já a Otec jedno jsme; kdo vidí mne, vidí Otce mého, neboť on ve mně jest a já v něm. Ježíš Kr. tudíž, by přirozenost naši od staré náказы očistil, napravil narození naše poskvrněné narozením neposkvrněným, smrt smrtí zničil a roztrhnuv na znamení oponu chrámovou otevřel nám bránu života věčného, a svázav knížete tohoto světa jeho vlastními okovy odnesl veškerou zbraň bezbožného onoho království a nad hlavou jeho roztáhl strašný onen úpis našeho zavržení. Takto drahou cenou výkupní, které za nás vyplatit přišel, snal otroctví se šíje naší, znovuzrozením svým změnil původ náš, odkudž dle něho nazváni jsme, a věrou svou ospravedlnil hříšníky. Považ tudíž, ó člověče, a dobře uvaž, jak nesmírně mnoho stál Syna Božího pokoj tvůj s nebem po tolika let oplakávaný. Tobě vyhnanému jednou a vyloučenému z blahých sídel rajských, tobě v dlouhém a bídném vyhnanství bloudícímu a ubohému, tobě v prachu a popeli ležícímu, jehož žádná naděje, že by spásy dočkati se mohl, neposilovala, tobě bylo zázračným se vtělením Slova dáno, že můžeš po dlouhém vyhnanství navrátiti se do náručí Stvořitele, poznati v něm Otce, z otroka státi se svobodným, z cizince vlastním synem jeho; narozenému v těle porušitelném povznést se k duchu neporušitelnosti a skrze milost dosáhnouti toho, co ti dle přirozenosti nenáleželo, státi se nástupcem andělův a podílu bráti s nimi na vě-

čných radostech ve slávě nebeské. Pro toto vše jest Ježíš Kr. nový Adam, který ráčil na se vzíti tělo lidské, bychom účastnými státi se mohli přirozenosti božské. Starý Adam přestoupiv v pýše ducha svého zákon svrchovaný, uvalil na sebe otroctví hříchu: Ježíš Kr. podrobiv se zákonu jako pokorný služebník, navrátil nám svobodu spravedlnosti: onen následuje zlé rady satanovy až k přestoupení zákona zasloužil toho, že všichni potomci jeho upadli v kořist smrti: tento poslušen byv Otce svého až k pohanění a smrti kříže, to zjednal, že všichni v něm oživeni jsme. Onen, ať nic nedím, že andělům cti jejich záviděl, odváživ se nad samého Boha se povznést, pozbyl důstojnosti přirozenosti své vlastní: Ježíš Kr. ale přijav na sebe bídný stav slabostí našich povznesl ji k sídlům nebeským. K Ježíši Kr. pro ponížení jeho povýšenému praveno bylo: Sed na pravici mé, dokavadž nepoložím nepřátel tvých za podnoží noh tvých; starému pak Adamovi kleslému pro pýchu jeho: Prach jsi a v prach se opět navrátíš.

Nuže tyto skutky Ježíše Kr. neprospívají nám pouze prostředkem svátostí, ale i skrze příklad; nechať tedy účta, kterou povinni jsme tajemstvím, prospívá nám k napravení mravů. Marně bychom se chlubili, že křestany slujeme, kdybychom nebyli následovníky Ježíše Kr., jenž se proto cestou nazýval, aby život mistra vzorem byl pro učeníka, a služebník aby vyvolil ono pravidlo ctnosti, jehož přidržoval se pán jeho.

Máme tedy následovati skutky to, čemu se věrou klaníme; neboť to vlastní jest svátostem Ježíše Kr., že i sílu milosti udělují i k činnosti povzbuzují. Odtud to jest, že hned první okamžiky života Syna Božího z panny narozeného a rukou panny vychovaného a zrostlého učí nás duchu zbožnosti, jestliže pobožně se klaníme nízkosti člo-

věka a velebnosti Boha v jedné osobě. Toho, jenž co dítě v kolébce pláče, prohlašují nebe i země za tvůrce svého, a ten, jenž ničím obštížen býti nemůže, přijat v lůno zbožné matky. Ale právě také toto tajemství jest lékem ranám našim, povýšením našemu ponížením. Když lesk nové hvězdy uvedl tři mudrce k Ježíši, neviděli v něm toho, jenž duchům poroučí, ani toho, jenž mrtvé k životu volá a slepým zrak, hluchým sluch, němým řeč opět navrácí, neb jiné skutky podivu hodné mocí svou vykonává: nýbrž dítě ležící v jeslích, tiché a pokojné pod starostlivou péčí laskavé matky své, dítě, v němž nejevila se žádná známka nadlišské jehomoci: tak veliký uzřeli zázrak pokory. Sám pohled tohoto dítěte, jakž Syn Nejvyššího snížiti se nezmátl, předkládal zrakům jejich veliké naučení, vhodné, by všem lidem kázáno bylo a co hlas neprojevil, tomu učil výraz tváře jeho. Neboť úplné vítězství, jakým Ježíš Kr. svět přemohl, pokorou počato a pokorou dovršeno bylo. Rána pýchy naší byla tak hluboká, že k zhojení jejímu třeba bylo snížení se samého Boha. Za tímto účelem nechtěl státi se pouze viditelným, nýbrž i pohrdaným a opovrženým od dětinství svého: za tímto účelem vytrpěl muka, urážky, pronásledování, bičování a smrt kříže, by co Bůh ponížený naučil člověka nevypínati se v pýše. Jej co dítě neminulo snášením útrap, aniž scházela trápenému tichost dítěte. Pročež, Nejmilejší, celé učení křesťanské nezáleží v krásných slovech, v učených ostrovtipných hádkách, aniž v potlesku neb hlučných pochvalách, nýbrž v pravé a rozumné pokoře, v oné pokoře, jakou si Ježíš Kr. od prvního okamžení narození svého nad všelikou jinou moc zamiloval a nás jí podivuhodnými příklady učil. Jestli ona lékem, jenž všechny nemoci hojí, který všelikou pýchu potlačuje, marné

zbytečnosti odstraňuje, zkaženou šfávu napravuje, v zármutku potěšuje, utrpenou škodu nahraňuje, potřebné ctnosti opatruje, v Boha doufá, v Boha důvěřuje a od Boha vše co nejlepšího očekává. Proto jest nám narození Ježíše Kr. školou pokory, pravidlem nevinnosti, vzorem tichosti. A Ježíš Kr. miloval dítky tak, že učenníky, kteří jim přístupu k němu zabráňovali z bázně, aby snad mu nebyly na obtíž, za to káral a tyto milé k sobě volaje na hlavu jejich ruce skládal na znamení ochrany a jim žehnal: takových, řka, jest království nebeské. A v pravdě! kdo jest, jenž máje rozum zdravý a srdce něžné, nepohlížel by se zraky laskavého zalíbení na útlou mládež? Komuž nepohnulo by se srdce při pohledu na tyto přirozené vnady, nevinnou radost, prostou, upřímnou a bezelstnou mysl? A kdo jiný naučil nás představovati si duchy andělské, posly Boží s tváří v rysech a podobě své tak krásně shodnou, jestli že ne tento milý a prostosrdečný věk? Požehnaný tudíž onen obyčej z nejdávnějších věků na nás došlý, dle něhož ve výroční den svatého Narození otcové a matky slavívají slavnost dětského věku, city náboženské s pocity srdce spojující!

Požehnaní oni dárkové, ony zpomínky, jakýmiž těší a obveselují dítky své probuzující v srdci jejich sítě drahocenné a sladké vděčnosti! S jakou radostí přijímají oni maličci a s čím větší radostí připravují rodičové jejich ony dárky lásky! Jak krásnou a spokojenou jeví se v okamžiku tom ona láska rodičův, jež skví se v očích otcových, jež slzami radosti polívá tvář matčinu! Jak rády naslouchají dítky vypravování o dlouhé cestě, již podnikli šťastní oni tři králové vedeni jsouce hvězdou, o darech, kteréž klanějíce se dětátku obětovali, o slávě jejich království, o neobyčejné nádheře jejich komonstva a to vše u bídných a cha-

trných jeslích! Vypravování o tom, jak klaněli se oni tři mužové Ježíši ležícímu na seně, a jež tichá a krotká zvířátka teplým dechem svým předtuhou zahřívala zimou. Jak rády poslouchají, když vypravuje se jim o písních neumělých pastýřů, strážců stád svých, jimž prvním oznámili andělé radost velikou, že narodil se Spasitel. Sladká slova, radostné a milé příběhy, jež vtiskují se v ony duše čisté s živým citem podivení a zbožnosti! Milá slavnost, drahý obyčej, jenž duše nevinné a prostomyslné k tomu pobádá, by spojovaly narození Ježíše Kr. s jedním z nejkrásnějších dnů svého života, slavný svátek Páně se svátkem svým vlastním, slavnost nevinnosti a dětinné vděčnosti se slavností otcovské a mateřské lásky. Ano, Nejmilejší, oslavujme nevinnými radovánkami dny mladosti! Vždyť přechají tak rychle! Kdož ví, jaké bolesti nebudou muset jednou snášeti! Jakou cestou trním a hlozím posetou kráčet! Přispívejme, seč síly naše stačí, k jejich štěstí, zasluhující si službami jim prokazovanými jejich lásku. Láska jest prvním náboženstvím dítek, a láska, již chovají k rodičům, jest známkou a počátkem oné, již chovati budou k Bohu, Otci otcův. Nevinný světe dětství, jak krásný jsi! Jakou radostí naplňuje nás ona jasnost a čistota duše, jež na laskavý a veselý pohled náš mile se zaskví, jako paprsek vycházejícího slunce v kapece ranní rosy. A jak rád zalétá duch náš v doby mládí! Jak živě dojíhá nás čistota svědomí jeho a opravdová prostota srdce ve všech jeho žádostech! Připojme ještě to, že Ježíš Kr. sám chce a sv. Pavel nás učí, bychom navrátili se k dětinné prostotě, bychom nechtěli býti dětmi co do nerozvážnosti, nýbrž dětmi co do zloby. Nežádá, bychom navrátili se k nedokonalým po-

čátkům mládí, nýbrž k prostotě myslí a upřímné lásce bratrské, která nezná lstivé zloby, která rychle zapomíná na utrpené urážky, která netouží po důstojnostech a cti nad všechny jiné, která duchem jest čistá a tělem cudná. Toť jest dětství, jakéhož následovati nám třeba; toť jest dětství, o němž Ježíš Kristus obrátiv se k učenníkům svým pravil: Neobráťte-li se a nebudete-li jako malíci, nevezdete do království nebeského.

Pročež, bych skončil již, narození Ježíše Kr. jest slavností původu našeho, naší velikosti, naší slávy, slavností ukazující nám naši důstojnost a vznešenost. Neboť Syn Boží, jenž tělo naše na sebe vzíti ráčil, jasného nám podal svědectví o ceně, v jakéž jsme u velikého Otce jeho, a o vznešeném postavení, jakéž zaujímáme mezi jeho tvorstvem. A protož, což může býti vznešenějšího, oč bychom usilovati, co vznešenějšího, nač bychom všechny snahy své obracet měli, než kráčet v šlépějích Ježíše Kr., jej si za pravidlo vyvoliti a vzor následováním ctností jeho? To jest ta pravá vznešenost, již se duše naše hodnými státi mají, vznešenost, jež povznáší myšlení naše, jež uslechťuje city naše, jež nás dělí od houfu těch, kdož žijí jako zvířata na zemi upoutaná v zapomenutí onoho nebe, k němuž přece časem obrátiti musí zraky své. To jest ona pravá vznešenost, jež tvoří hrdinu křesťanského, vznešenost, jež nebyvá dosažena zděděním, jměním, pochlebenstvím neb podvodem, nýbrž od samého Boha přichází a získána bývá ctností.

Zpívejme tudíž Hospodinu píseň novou, zvelebujme jeho divy, jeho slávu, nebo v Ježíši Kr. objevil před celým světem spravedlnost svou a až do nejzazších končin země vnesl spasení své. On skrze Ježíše Kr. při-

šel, by roztrhl okovy našeho otroectví, by tělem svým přikryl naši nahotu, by co lékař všemohoucí zhojil rány naše. Dobrý Ježíši, jméno sladkosti nebeské, požehnaný Ježíši, každý jazyk nechť ti dobrořečí. Ty jsi Syn Boha živého, moc a moudrost Boží, zrcadlo Velebnosti neposkvrněné, jemuž dána všeliká moc na nebi i na zemi, v němž složený veškerý poklad vědomostí Boží, jemuž klanějí se andělé, svědectví vydávají proroci, Tys kníže a král země. Slovo tělem učiněné, jenž přišel jsi k nám spravedlivý, tichý a chudý, prostředník mezi Bohem a lidmi, rukojmě lepší úmluvy, obět čistá, jež na každém místě v obětování se přináší, kněz věčný, biskup budoucího dobrého, král a Spasitel náš, přímluvce a orodovník náš u Otce; Tys Ježíš původce a dovršitel víry naší, základní kámen církve, kníže pastýřů, pastýř a biskup duší, který položil duši svou za ovce své; Tys Ježíš, jenž jest cesta, pravda a život osvěcující každého člověka přícházejícího na tento svět; Tys zákonodárce, vzor a poklad náš, jemuž sloužiti jest panovati, jemuž budiž sláva a čest po všecky věky věkův. Ach! dej ó Ježíši, by v ústech našich až již zamykati se budou, a my v posledním tažení ležeti budeme, zaznívalo ještě sladké jméno tvé věštice milosrdenství a odpuštění duším našim. Ach! otevři nám cestu na horu Sion, do města Boha živého, do nebeského Jerusalema, mezi zástupy tisíců a tisíců andělů, do církve prvotin, jež zapsány jsou v knize života. Dej, abychom dosáhnuvše narození tvým z čisté panny toho, že účastným jsi se stal našeho těla, naší smrtelnosti, skrze milosrdenství tvé účastní učinění byli též království milosti tvé, věčné tvé slávy, a byvše prvním příchodem tvým ospravedlnění, povznešení a přijati byli

do radosti úplné a dokonalé svobody.
Amen. *(Z italštiny.)*

Hvězda.

Od východu hvězda svítí
ku Betlému městu,
ukazujíc svatým králům
k Spasiteli cestu.

Však nám také hvězda svítí
hvězda lásky Tvoji, —
o dej, dobrý Spasiteli,
ať nás s Tebou spojí!

E. F.

Pan Odolan Pětipeský.

Historická pověst.

(Dokončení.)

VI.

Minulo mnoho let a pan Odolan ještě čekal den spásy své. V Jagru dosud seděli Turci a dosud několikrát za den pokřikoval s minaretů muezzin. Jedině Hasan aga v pašaliku již neagoval, na zem plvali Moslemci příjmenu jeho a po Alejmě nebylo památky.

Pětipeský pevně věřil věštbě starého Podpěry. Zraký dohasínající vidí prý daleko.

Dva žalárníky již přežil, ale za těch několik let zbělely mu vlasy jako perutě čápů, jenž vždy nad oudolím jagerským táhli dvakrát do roka; snad také do vlasti jeho některý zabloudil.

Ze železa bylo to tělo Odolanovo, sám se tomu divil, že vydržel zde tak dlouho. Na povětrí přišel málo kdy a celý ten dlouhý, — dlouhý čas chleba jedl a vodu pil.

Na severu v Uhrách zase začalo se to hýbati. Nepřetržitými téměř stávaly se nájezdy turecké, ale nezůstávaly již bez odplaty. Hlídky pohraničné v řetěz spojily se a jen velkým hlukům Bisurmanů podařilo se někde prorazit, ale ne na dlouho. Nové a nové roty válečníků císařských valily se do Uher za řemeslem svým.

Vojna s Turkem den ode dne stávala se nezbytnější. Pusto bylo po hranicích od Sávy až nahoru k Budínu a odtud na východ za Tisu. Šmahem hrnul se uděšený lid výše do předkarpatských pohoří či do Štýrska a císařská vojska sama zaže-

hala opuštěné vesnice, jimž neposvětili dosud Muhamedáni.

Turci města a pevnosti hradili, zásob na dlouhé měsíce přivázeli za pevné zdi a vězně křesťanské, jichž plny byly žaláře, ubíjeli na nádvořích. Výstřely z pušek a děl konec činily dlouholeté trýzni ubohých. Ani kousek toho suchého chleba a trochu lecjakés vody nepřáli jim, či ze vzteku naložili tak s ubožáky?

V Jagru totéž křesťan čekalo. Nabito bylo vězňů pode dvorem agovým. Hasanův následník sotva asi věděl, kolik jich tam sedí. —

O krásných jarních dnech ničeho nevěděli chudáci, leč co žalárnici pověděli jim o nich.

Byl den na nebevstoupení Páně. Hlaholné písně rozlehly se u večer jagerskými žaláři, když Turci začali se modlití, velebné, jenž útěchou nitro blaživají a zároveň odvahu nezlomitelnou, za těmi zvuky uchvatnými pustiti se v boj.

Za chvíli utichly posvátné chvalo zpěvy a za nedlouhou několik dělových ran zahučelo nádvořím. Jediný výkřik z mnoha hrdel najednou ozval se nahoře a zase ticho se tam uhostilo. Jen běhání a dušený hovor bylo slyšeti.

Pan Odolan pozvedl se na slámě, přede dveřmi žaláře jeho zaduněly kvapné kroky několika mužů.

„Tedy přece Podpěra neviděl dobře do daleka. Již jdou promne. Necht si, rád půjdu za nimi. — Nevyslyšelas mne tedy ty Panno Maria Tuřanská? Tolik let já modlil se k tobě; alespoň blaživou naději byla mi ta modlitba má a snesitelnými učinila mi ony hrozné, dlouhé dny. Ten starý kmet dobře mi poradil, abych Panně Bohorodičce si postesknul. Poznal jsem, že není modloslužbou ta úcta Marianská.“

Zase ozvaly se kroky těsně přede dveřmi, i zarachotily klíče, ale jen klnutí jakés zaslechl pan Odolan.

„Na zítřek musíme si také něco nechat. A ten, co sedí zde, vzdorný je ďaur, pánovitý; tomu nedáme tak zhola odejít. Dlouho již chováme jej. Dva žalárníky přechkal. Povíдали si, že Alejma — — —“

Odešli čaušové i neslyšel Pětipeský další jejich řeč. Pak si již neulehl na slámu, chtěl v bdění ztráviti poslední noc, v přípravě na pouť, již se nikdo ještě z tvorstva nevyhnul a nevyhne.

Dost pozuměl z hovoru přede dveřmi, kam ho zítra povedou. Dlouho bděl, až do půlnoci; ale tělo slabší bylo ducha,

zemlené, utýrané. Sedě usnul. — Na dvoře agy Jusufa zavládl hrobový klid; vždyť popravištěm byl ten dvůr. Kolik křesťanů vězňů zahynulo na něm dnes a kolik zítra ještě zahyne, než vyprázdní se jagerské žaláře! Psi si ani nevšimli krve, kteráž v kalužích červenala se po dlažbě, plaše vyhýbali se jí a Jusuf aga vztekem ubil svého chrta, že nechtěl hasiti žízeň krví křesťanskou. —

Náhle rozevřely se dveře žaláře Odolanova a žena jakás zahalená hustým závojem, neproniknutelným, bělounkým jako sněh, s pochodní v ruce vstoupila sem.

Světlá záře rozlila se vezni po snědé tváři, na níž vyryly leta výraz utrpení k nevyhlazení, ale také vytrvalosti neumřitelné. Vlas jeho byl bílý, tak bílý jako závoj té ženy neznámé, dle všeho Muhamedánky.

Pevně dřímál pan Odolan; levicí opíral si hlavu o levé koleno, pravice k levé noze byla přikována a řetěz zadělán do zdi hluboko.

Žena vidouc vězně v tvrdém spánku nazpět přehodila závoj ze tváře. Mladá byla ještě, temné oko její zasvítilo jako ten žár pochodňový, když utkvělo na tváři vězňově, posud zajímavé jako před lety, ne-li již krásou, tedy tím výrazem utrpení; ale jenom jediný okamžik zasvítilo tak a hned pak po lících červánek jí přeletěl. Sehnula se k jatici, cosi lesklého zakmitlo se v ruce její a rázem povolily mu na nohou železa, klíčkem otevřela je a vedle položila damascenku, již měla pod svrchním šatem ukrytou a váček jakýs.

Když hotova byla s prací svou, zvedla se, ku dveřím postoupila zpět, pochodě stranou do zdi zabodla a zadívala se vězni v tvář.

„Ty nepoznáš osvoboditelku svou, po čas života svého ne,“ zašeptala. „Ale té Panně svaté děkuji, té nejčistší, po níž Alejma se jmenuje, že vnikla to dceři agy jagerského, která před lety zaplála k tobě láskou smyslnou, horoucí, jenž pohlcuje a sežírá. Myslela, že i ji zachvátí ten žár, ale nezachvátí. Dosud miluje tě Marie-Alejma; avšak jako křišťál je čistá láska její, nevinná, jako to modro, co klenulo se nad ní dnes, i nad žalářem tvým a taková láska nehyne se smrtí. — Zdráv buď ty miláčku můj a až vrátíš se do rodné země své, nebudeš ani vědět, že daleko odtud žije Alejma, dcera agova — Marie křesťanka. Buď zdráv miláčku můj a živ se do vlasti své vraf.“

Tu procítl pan Odolan i zaslechl poslední slova, zahlédl bělouňký šat, závoj, jenž zavlál mezi dveřmi, ale ničeho více.

Vzprimiti se chtěl a nevadily mu řetězy a železa. Zarachotily na kamenné půdě svezše se s pravé nohy a ruky. I na levé noze mu povolily, jedině řetěz, jímž ke zdi byl ukován, pevně držel, nepohnut; lehounce i levou nohu sprostil pout.

Dívku jakous viděl ve snách, neznámou; nikdy po celý život svůj neviděl ten obličej a nad ní vznášela se plápolem nebes osloněná ta Panna — Matka, k níž tolik let o přímiluvu se modlil Synáčka držela na rukou a ten prstíčkem ukazoval na dívku, která vedle něho stála jako světice. Přál si, aby věčně viděl milý ten obraz, ježž zdálo se že ovívá vzduch z těch říší, kde bydlí ona královna jasná s pacholátkem. —

„Buď zdrav miláčku můj a živ se do vlasti smě vrat“ — dosud znělo v uších Odolanovi.

Dveře žaláře byly otevřeny a pan Pětipeský nelenil. —

Daleko za Jagrem byla již Alejma křestanka — sirota. Bez otce potácela se světem růže jagerská! Tehdáž za té noci, když umřel Podpěra, ubili jí otce, otroci vzbouřili se proti pánu svému a ubodali jatagany agu Hasana i po dceři se rozběhli ve vášni zvířecí, ale pryč byla ze dvora Alejma s poklady rodinnými. Jediná Zajida provázela ji a daleko od Jagru v hornaté krajině, vysoko v Uhrích pod Karpaty poléval jí hlavu vodou kněz a čelo křížem poprvé znamenal. A od těch dob Marie říkala Alejmě Zajida.

Chudému lidu rozdávala dcera agova, co ve vsích křesťanských otec naloupil a říkala, aby modlili se za duši nešťastného. Před rokem odešla Zajida nahoru ku svému a Alejma zůstala samotna. Na toho křestana však, jenž oral tehdáž s Podpěrou, dosud myslela a každý den za spásu jeho časnou i věčnou se modlívala.

Nedávno zdálo se jí, aby do Jagru šla a tam že uvidí ho v témž vězení, do něhož otec její vsadil jej.

Šla a vyplnil se jí sen. Zlatem, jež uschované měla pro potřeby nepředvídané získala si žalářníka a ten klíč jí půjčil k žaláři a k okovům. Alejmu nikdo již neznal v Jagru a kdyby byl znal, nebyl by jí řekl růže jagerská, protože nekvětlý více líce její, ale byly bledé do běla, jako hvězdy za světlých nocí bývají.

Ráno prázdný nalezli žalář Odolanův pochopové, kteří před východem slunce vrazili tam; i pouta s sebou pan Pětipeský vzal, jedině řetěz a okovy z levé nohy zůstaly jím po něm.

Jusuf aga, jemuž nedávno teprve pověděli o vězni polozapomenutém, na kůl za to naraziti dal žalářníka nedbalého.

VII.

V Čechách utichla válka třicetiletá. Hřímání švédských děl s královských Hradčan roku 1648 na Staré město pražské, jež rekovní studenti s měšťany hájili, bylo poslední hranou těm, jenž po tolika bojištích leželi pobiti. Statisíce bylo jich za těch třicet let a statisíce oněch, jež pochovali hlad a mor či vražedná ruka ubila. S té výšiny nad Prahou, slávou českou korunované, musela hřmít poslední hrana, — protože hřbitovem byla česká země, po níž nejvíce skorem leželo těl ze všech těch krajů od Dunaje až ku Stralsundu.

Slavil se svátek Navštívení Panny Marie a tu bývá na Tuřanech pouť od té doby, co zde vyoralí obrázek Marianský a kostelík mezi trním na pahorečku vystavěli. Mnoho lidu sešlo se sem z okolních dědin i z daleka; ale byl to umučený lid, usuzovaný až běda. To na tváři mu bylo viděti a na těch šatech ošumělých, rozedraných.

Několik let zase uplynulo, co bydleli v rodných vískách a nepotřebovali se do lesů a skal ukrývat a pole vzdělávali. Ale za Švédu dřeli ubohé páni, jichž jako kobylek během vojny se tu zahnízdlilo.

Celý týden na robotu museli, sotva že sami zaseli si na ten nezbytný chléb.

Pod lipou, pod níž do nedávných let vždy o pouti bývalo kázání a nad jejímiž kořeny škola je nyní vystavěna, stál muž obstarlý v kroji podivném, polo selském a polo vojenském, kolem pasu houpala se mu křivá šavle turecká. Dlouhé kadeře sešedivělých vlasů po šíji vinuly se mu a na prsa splýval hustý vous, taktéž prokvětlý. Lidé ohlíželi se po něm, ale nikdo neznal ho, měli jej za sestárlého žoldnéře.

Bystré oko jeho spočinulo na každém, kdo kolem šel, zpytavě a na každé tváři totéž čtlo, bídu a opět bídu, dny plné svízelů. Kdykoliv jasněji slunce zaskvítilo a paprsky jeho prorazily korunou obrovské lípy, slzu bylo mu viděti v tom tmavém, lesklém oku.

„Mé to bývalo někdy všechno kol kolem, a nyní jsem zde cizinec, jemuž lidé se vyhýbají. Nemám svého ani tolik, kde hlavu bych uložil.“ Tak přemítal u sebe pan Odolan Pětipeský.

Dobře dostal se domů ze zajetí. Ani svým očím nevěřil. Pořád zdálo se mu, že sní; i když tu Prahu starou, utichlou jako hrob užřel, připadalo mu, že vesnách je a když Slaně objevilo se mu, sbořené hradby jeho, zasypané příkopy se spustlými branami a nahoře od stínadel kostelík Tuřanský když zořil na pahorečku, jež zapadající slunce polévalo zlatem svým, ještě zdálo se mu, že dole v Jastru je v podzemním žaláři, že děla hřmí mu do uší, které vraždí spoludruhy jeho osudu a zítra že řada přijde na něho.

Přímo k Tuřanům zaměřil cestou. Již se připozdívalo, když ocitil se pod lipou, pod níž druhdy co dítě s bratránky byseňskými si hrával. Ulehl do trávy a po chvílce usnul unaven po dlouhé cestě u cíle pouti své.

V drámotách uviděl zase onu Pannu nebeskou s tím chlapečkem a pod ní vedle tu dívku s tím černým okem a ještě černějším vlasem, jak pouta rozvazuje mu, načež pak andělé uchopili jej a na rukou donesli na Tuřany pod tu lipu obrovskou.

Teprve slavnostní hlaholy zvonů probudily ze sna pana Odolana, jenž opět si přál, aby věčně viděl krásný ten obraz a věčně aby trval ten krásný sen. —

A když vystoupil na kazatelnu starý kněz, jenž půl věku svého obětoval službě Matičky Tuřanské a i strýce i otce znal, a jasným zvučným hlasem kázal lidu, že ta Maria Bohorodička je spomocnicí ubohých a potěchou zarmoucených, a ku konci řeči své vyzval je, aby modlili se s ním za požehnání zbraní křesťanských k Marii královně, tu teprve na dobro procitl z domnělého spánku a poprvé modlil se v chrámu katolickém díky vzdávaje Vysvoboditelce své.

Nejzáje seděl v kostele, u samých dveří a poslední ze svatyně vyšel. Lidé neznali již potomka bývalých pánů.

K starému duchovnímu zašel si pan Odolan a prohlásil se mu. Zevrubně pověděl knězi osudy své. I sepal ruce starický farář.

„Vy pane Odolan Pětipeský? — Matko Boží! Tolik že vytrpěl jste?“ zvolal stareček, slzami zalily se mu oči a pohnutím ani slova nemohl promluvit. Do

noci dlouho vypravoval mu host a tuřanský kněz jemu na vzájem.

Ráno po mši svaté rozloučil se s panem farářem. Daleko, až za Byseň vyprovodil jej stareček. Pouta vzal s sebou pan Odolan. Až umře, aby je na věčnou paměť v chrámu pověsil, vyžádal si na kmetu.

„Tedy až na mne že již ti Pětipeští vymřeli?“ povídal si, když byl sám, na cestě do Neprobilic. „Dobře tak, lépe, než aby žili co žebráci.“

A ještě jinou zvěst mu pověděl pan farář, že mor zde zuřit začíná. Na cestě slyšel již o tom; ale s nikým nemluvil a nic určitého nevěděl.

„To ještě scházelo. Nebylo toho již dosti? Osmkrát stotisíc že zbylo jen lidu u nás? Hrstka to z mocného národu, o jehož korunu hašteřivali se králové velicí, tu hrstku vítr roznese. Dobrou noc, ty národe ubohý! Prichystej se, abys pohodlně mohl spát. — Bože můj, proč tolik dopustil jsi na nás? Chceš-li, aby vymazán byl lid náš z knihy živých, jednou ranou to učin, ale ne znenáhla, aby v trápení dokonával.“

Za Lotouši bělel se mu již nový kostelík v Neprobilicích, sv. Duchu zasvěcený. Martinic jej dal vystavěti a když níže přišel, sbořeninou uviděl bývalého chrámu. Klenba držela ještě, ale po střeše nebylo památky, o okna nepohody se postaraly.

„Dochází to již!“ zavzdychl si na výšině pan Odolan. „Dochází jako ten náš rod. Marně tedy zachoval jsem tě před lety, ty kobko předků mých, spustnout tě nechali a nechají také sesypat v rum. Raději nový vzbudovali, než aby uchovali památku starých dob a s ní paměť rodu našeho.“

S prastaré, začernalé zvonice rozlehly se zvuky lahodné, poprvé zaslechl je pan Odolan od roku 1621, — až posud se říká po okolí, že nejkrásněji zvoní zvony neprobilické, že stříbra namícháno je v litině. — Ale dnes smutně hlaholily, od několika již dní byly tesklivě naladěny.

Devátého to nesli na hřbitov za dva dny. Nikdo nešel za rakví, hrobař koně vedl zapražného v dvoukolový vůz a zemí pak zaházal nebožtíka.

Sešed dolů pan Odolan dozvěděl se, že v Neprobilicích je mor a že nikdo nechce k nemocným, několik zas prý se jich roznemohlo a dva již umřeli.

Ani slova neřekl potomek Pětipeských, ani okamžik se nerozmýšlel; hrobníkem si dal ukázati kde leží nemocní. Nebál se,

ani nešťítíl posluhovat jim a zemřelé pomohl hrobaři ukládat.

Všude po celém okolí chodil; nikde nešetřil vlastního života.

Hrozně ráčila tehdáž v Čechách rána morová. Hřbitovy ani nepostačovaly mrtvolám a lidé jedni druhých se štilili, přičemž onemocnělým vedlo se nejhůře. Umírali chudáci beze vší pomoci. A obydlí jejich po leta prázdná bez obyvatelů zůstávala.

Daleko široko znali obstárlého muže, jenž s ochotou nevidanou všude radou i skutkem byl nápomocen. Nevěděli, kdo by byl, neptali se také po tom. Jediný farář tuřanský věděl a ten věrně zachovával tajemství.

I zraky ouřadů vrchnostenských na sebe obrátil nenadálý přítel lidu ubohého, stíhali jej; ale v ničem nepostihli.

Bouřil se totiž někde selský lid pro břemena nesnesitelná, říkalo se, že vyslanci z ciziny podněcují jitrění a za takového též pana Odolana považovali.

Nikde ale dlouho se nebouřili. Sebrali na ně vojska cizího, hlavy vzpoury schytali, utratili a selský lid uvázali ještě krutěji.

Na Slánsku nikdo se o to nepokusil, i museli v pokoji nechat pana Odolana. Leckdes zpomínali si pánů Pětipeských, uplynulých dob a bědovali tomu muži se stárlému útrapy svoje.

„Trpte jen, trpte. Spravedlivý je Bůh,“ říkával a slzy řinuly se z očí panu Odolanovi, jemuž ani turecké žily nevynutily jich, když ku pluhuzapřahli jej se starým Podpěrou.

„Vy direktori, rozvážněji měli jste v letech dvacátých jednati. A vy vypovězení čeští pomáhali jste jenom Švédům planit vlastní zemi a ani pomstě své neučinili jste zadost, již zapřísahli jste se. Zaniknou v lidu vaše jména, s ním samým zaniknou. Běda tobě ty vlastimá, dobrou noc ty lidemůj!“ Tak bědoval o samotě, když nikdo neslyšel ho.

VIII.

Zase byla na Tuřanech pouť. Na tisíce lidu scházelo se sem; tak mnoho nebylo jich zde snad, co stojí kostelík Tuřanský. Poděkovat přišli sem Matičce Boží za odvrácení rány morové, — neboť jejímu orodování to přičítali a na pohřeb pana Odolana Pětipeského, posledního z rodu po Čechách druhdy slavného.

Věděli již, kdo byl ten muž s tím dlouhým bílým vlasem, prokvětým voussem až po pás skoro, s tou šavlí damascenskou u boku a okovy uvázanými na řemenku.

Nedlouho chudák mezi nimi žil. Vězení dlouholeté přece zlomilo sílu jeho života, ale věštba umírajícího Podpěry nicméně se vyplnila. Poslední dny své zasvětil službě lidu, jež všickni opouštěli. Ráno ve čtvrtek před poutí, když šel pan farář sloužit mši svatou, u dveří chrámových našel jej mrtvého v oděvu chatrném. Jen jedenkrát viděl ho od těch dob, co poprvé seznámil se s ním a dnes podruhé.

Přišel zase na pouť, leč andělé mu uchystali lepší pouť, k té Panně Bohorodičce, k rodičům, k Izialdě atd.

O pouti po velké mši svatě nerozcházel se lid; ale větší ještě davy valily se sem. Plný byl kostelík, plný hřbitov i návrší zástupy bylo poseto.

Odpoledne vystaven byl nebožtík v rakvi pod lipou stoletou. V hávu rytířském odpočíval pan Odolan, pouta u nohou mu ležely, a na víku rakve byl Pětipeských starý znak.

Tuřanský pan farář vystoupil na kazatelnu černým sukem zastřenou a hlásal lidu o životě pána zesnulého.

I hrabě smečenský vyslal na pohřeb vrchního komisaře co zástupce a slanský magistrát svého purkmistra.

„Čtěte Matku Boží; nebo velemocná jest v přímělvě své a pana Odolana v památce věrně chovejte. Od pokolení do pokolení povídejte si o něm; hoďte jest památky vaší, modlitby a dobrořečení.“ Tak promlouval kazatel a lid hlasitě plakal, i ti muži nemohli se zdržeti slzení.

Po vykonaných obřadech na ramena vzali rakev Neprobiličtí, do chrámu nesli posledního Pětipeského a tam u malého oltáře spustili do hrobky.

Pouta nesli za ním na černém polštáři a zavěsili je po straně evangelia.

Bez hnutí stály zde ty davy bezčetné a když zapadl kámen nad hrobkou, znova rozlehl se chrámem pláč, jako kdyby otce brali jim a pochovávali. Ani jeden nehýbal se z kostela, báli se takorůzka rušiti posvátné ticho nad hrobem dobrodince svého.

Pan komisař hraběcí vešel do zákristie, řekl něco panu faráři a dobrý kněz zakával hlavou, vyšel ven na stupně oltáře v taláru a řekl lidu, aby s Pánem Bohem vrátili se domů a večer doma se ještě za pana Pětipeského pomodlili.

Ale nikdo nehnul se; jenom dušené hlasy nevole bylo slyšeti a mužové svírali pěstě. Včera zas rozletěly se zprávy krajem o vzbouření kdesi v Chrudimsku.

A zase vyšel pan farář a pro Boha a Matku Boží vyzýval lid, aby odešli v pokoji.

Mušketýři ze Smečna první počali se lidem tlačiti, bez překážky pustili je, načež pan komisař jízdného posla vyslal do Slaného pro setninu Valonů. Ale již prázdný našli vojáci kostel. Lid se tiše rozešel, bez hluku.

Po nějakém čase rozneslo se, že prý staričký pan farář tuřanský měl pro pohřeb pana Odolana Pětipeského opletání.

Více dvou set let zašlo od těch dob, co pochovali poslední ratolest rodu Pětipeských.

Zvěstili kostelík, aby více lidu mohl se směstnati v něm; ale dosud slaví se na Tuřanech první neděli v červenci pout, na niž z daleka, až od Řípu a od Oharky lidé přicházejí, a dosud ptají se po poutech „Pětipejska.“ Říkají totiž tak vesměs tamo pánům bývalým.

Pouta hrubá, železná, dosud visí za oltářem, ale po nábrobku ani stopy není v chrámu.

Kus z něho za zápraží slouží v hlavních dveřích, hlava s poprsím, ovšem již k nepoznání.

Vác. Beneš.

D O P I S Y.

V Praze 13. prosince 1873.
(Slovo k čtenářům.)

Po 12letém pořádání těchto listů chtěl redaktor přístím číslem vzdáti se práce a boje, složití odpovědnost nejvíce za tou příčinou, že od několika let málo podporován jest se strany čtenářstva. Stále rostoucí výlohy tiskové vyžádaly letos zvýšení předplatného, ovšem jen o 50 kr. na celý ročník. Avšak mnohým pp. předplatitelům nevidělo se doplatiti tuto zvýšenou cenu i nezbyvá redaktorovi, než aby jako za minulých let opět sám doplatil, co se nedostává.

Leč na doléhání některých přátel a příznivců, kteří zaniknutí těchto listů za úpadek katol. literatury a za velikou škodu pokládají, uvazuje se redaktor v další vydávání avšak tím způsobem, že od nového roku nevyjde každé číslo jako posud o celém archu, nýbrž prozatím jedno číslo měsíčně jen o půl archu a ostatní dvě o

celém archu. Komu na tom záleží, aby „Blahověst“ v dosavadní způsobě aneb aspoň tak, jak tuto ohlášeno, dále vycházel, račiž se postarati o získání nových předplatitelů.

V novém ročníku uveřejníme mimo jiné výklad nedělních epístol, což podotýkáme, aby pp. spolupředníci naši o tuto část starostí si nepřipouštěli, nýbrž spíše o část zábavnou a poučnou pečovali.

Z Litně 11. prosince 1873.

(Šťastného spisek „o spasení“ pod kladivem Brandlovým.)

S takou nestoudnou rozstostí dosud nikdo v české literatuře nerozkasal se na předmět, do něhož hlouček vyvolenců jen po nejsvědomitější přípravě a to s velkým ostychem se dává, jako Šťastný ve spisku „o spasení po smrti.“ Či jak nazvati se má jednání člověka, jenž prázdný všech zákonů logiky a po ledabylych studiích jme se upíráti Bohu, duši, svobodu? Ne-ní-liž počínání takové svědkem nejvýmluvnějším pravého babylonu v mozku a srdci Alfonsově? Zdaž dovolí mu „ukrutný osud jim vládnoucí“ uvážiti krásná slova Schleidenova: „První pravidlo pro exaktního přírodopytce jest aby se do věcí, které do oboru jeho postřeh nesahají aniž zasahovati mohou, nepouštěl, aby jim ani nepotakoval ani jich neupíral. Duch, svoboda, Bůh ale nenaalezají se v oboru možných zkušeností, které přírodopytce učiniti může; jak pak k tomu přichází, aby o nich mluvil? Ať si k nim přitaká, ať si upírá, v obojím případě jest stejně nedůsledným, zmateným. Che-li ale přírodopytce o člověka o těchto věcech mluvit, pak si zpomeň, že jest to druhé pravidlo přísně vědeckého přírodopytce, nemluvit totiž o věcech a neposuzovati je, pokud se důkladně jim nenaučil; kdo chce správný úsudek astronomický neb chemický učiniti, musil studovati astronomii a chemii; a kdo chce filosofický úsudek t. j. úsudek o ideách svrchu položených pronést, ten musil dříve důkladně studovati filosofii.“ Dosud výrok Schleidenův ani lépe adresován nebyl: nebo „kdo ve zvláštním oddílu spisu svého účel zapírá ale hned na začátku toho spisu o účelu mluví; kdo účelnost a příměřenost plánu s větového vyvrací, nicméně ale o nezměnitelných zákonech tohoto světa se rozpisuje, kdo praví, že mezi člověkem a zvířetem není rozdílu a přece mravnosti lidské dotýká; kdo tvrdí, že člověk svobodné vůle nemá, ale zároveň na vůli mu dává, chce-li zůstat

ve světě neb ne; kdo podstatného rozdílu mezi živým a neživým neuznává, neméně ale k pohlavním rozplozovacím orgánům zvířeckým ukazuje; kdo praví, že nehmotných sil není, poněvadž každá hmota jest silou a každá síla hmotou, navzdor tomu ale nehmotných sil se dokládá; kdo zápas za život považuje za následek nutnosti světem vládnoucí a přece ozmírnění toho zápasu mluví jakoby nevyhnutelná nutnost mírniti se dala; kdo myslí, že mezi fatum Řeko-Rímanův, osudem Muhamedanismu a predestinací Kalvínovou rozdíl není; kdo myslí, že vzdělání jest totožné s dressurou; kdo za povolání člověka klade co možná největší stupeň tělesného blahobytu a přece zas žádá, aby kus blahobytu obětoval a tudíž chce, aby člověk část svého povolání v šanc dal atd. — ten zajiště nemá logiky, ten zajiště nemá způsobnosti vědecké vůbec, poněvadž žádá věda bez logiky t. j. důsledného myšlení vůbec obejiti se nemůže.“ „Kdo upírá nesmrtelnost duše, duši vůbec, kdo zapírá Boha a prozřetelnost jeho, na tom mám právo žádati, aby přede vším se vykázal, že důkladných nabyl vědomostí filosofických, poněvadž tato věda hlavně s otázkami právě dotčenými se zanáší. Kdo však neznaje filosofie nicméně o těch otázkách úsudek pronáší, soudí, jako slepý o barvách, jako hluchý o zvucích.“

Tak řečeným „vzdělaným kruhům“ připomíná p. Brandl slova Goetheova: „necht přírodní vědy co do šířky a hloubky sebe více rostou, necht duch lidský sebe více se rozmáhá, přece výšku a mravní vzdělání křesťanské, jakéž v evangeliích se stkví a bleskotá, nikdy nepřesáhne;“ a výrok Sokratův: „já vím, že nic nevím.“ „Když nejhlubší myslitel všech věků za výsledek svého skoumání vyřkl, že neví nic, vyjádřil tím zajiště, že poznávací mohutnost lidského ducha a vědění má nepřekročitelné meze, a když tentýž myslitel uprostřed mnohobožství řeckého dospěl k poznání, že jest jen jediný Bůh, pak výrokem svým dotčeným tvrdil, že Bůh pouhým rozumem pojímán býti nemůže, nýbrž že také pojímán býti má vnitřním přesvědčením, že jest, ač pravá jeho bytost od obmezeného lidského rozumu pochopiti se nedá. Toto vnitřní přesvědčení nazýváme vírou a když naše vzdělané kruhy se jí posmívají, připomínáme jim opět slova Goetheova: „nevěra jest vlastnictví slabochů, maloduchů, zpátečníků a lidí na sebe samé obmezených. Když

vzdělané kruhy tyto dva výroky, Sokratův a Goetheův ve vnitřné jich souvislosti poznati práci si dají, přísvědět snad, že přece jest lépe stopy myšlének vyskoumati a sledovati, kterými oba onino mužové k pravdě v těch výrocích obsažené dospěli, nežli hráti si na mefistofely a nevědět, že mefisto s nimi hru svou provozuje. Mají-li vůbec dar, pozorovati, co se ve světě děje, pak by to aspoň stálo za otázku, čím to jest, že církev křesťanská byvši již na začátcích svých krutými pronásledováními stihána a během staletí mnohou bouří otrávena, přece téměř již dva tisíce let se zachovala?“ Slavný dějepisec Macaulay r. 1843 (tedy 28 let před pařížskou komunou) pronesl se: „Zpomínám si, že Adam Smith a Gibbon nám vypravovali, že civilizace nikdy více barbary zničena býti nemůže; proud, pravili, již nikdy se nenavráti, aby zemí zatopil; a zdálo se, že o věci dobře soudili. Neboť oni porovnávali ohromnou sílu civilisovaného dílu světa k slabosti oné části, která ještě v barbarii dřepěla a tázali se, odkud by ti Hunnové, ti Vandalové přijíti měli, kteří by ještě jednou civilisaci zničili mohli? Ach, oni zapomněli, že by v útrobách velkých hlavních měst, v sousedství skvostných paláců, chrámů, divadel, bibliotek a museí nepravost, nevědomost a bída divočejší plemeno Hunnův zploditi mohly, než byli ti, kteří pod Atillou bojovali, a divočejší plemeno Vandalův, kteří po záhubě více dychtiti budou než byli ti, jimž velel Genserich.“ A slova slovutného přírodozpytce Hyrtla z r. 1865: „Dopustte, aby bezútesná nauka materialismu kořeny pustila v srdcích davů surových, vyšlete hlasatele jeho k tisícům a tisícům těch, pro které nynější společnost lidská nic jiného nemá, než bídu, nouzi a tyfus z hladu pocházející, a pak uhlíkáte, k jakým strašným následkům jste podnět dali. Ani drakonickými zákony kladného práva ani suverenitou vůle lidu neodvrátíte úplný rozpad všech poměrů lidských. Hned bezprostředně budou následovati anarchie, revoluce, zrada, politické vraždy, nepravosti a zločiny nejohavnějšího druhu, rovnost jmění a společné jeho užívání, mnohoženství a krvosmlství co magna charta libertatum nově dobytého stupně člověčenstva.“

Co odvrátí od našeho národa strašná tato proroctví? P. Brandl dí: „Snaha potivá po pravdě a svobodě ovládej všechny z nás . . . a když v národě celém

šlechetná snaha po dobru opíratí se bude o vědu, pak také v duši národa celého prosvitne hluboký význam slov, do nichž křesťanství veškerá tajemství víry a vědy složilo: „pravda osvobodí vás.“

Kéž nikdo ze vzdělanců našich vědomě nezbaví se bohatého požitku, jakýž p. Brandl nevyrovnanými svými obranami každému ustrojil. J. M.

KRONIKA.

Z Prahy. Městská rada uzavřela v rozpočtu pro rok 1874, aby kusá věž při farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě znovu zřízena byla. Rovněž se má znenáhla podniknouti oprava a obnova ostatních chrámů.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. prosince u sv. Haštala, od 21—25. u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci listopadu 67 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 1441 osob.

— Do pohraničních krajů českých rozesílá se mnoho knih od neznámých dobrodinců z Pruska pro školní knihovny, ve kterých se dějiny Církve katolické drze zohyzdují. V některých krajinách takých darů skutečně přijato a do školních knihoven uloženo, odkud pak se zapůjčují dítkám školním a tak ze školy, ve které se má pěstovati mravnost a bázeň Boží, rozšiřuje se nákaza. Křištof Schmidt vydal četné spisy pro mládež katolickou, kterem by ve školních knihovnách scházeti neměly. Avšak mudrc, který vydal spisy do Čech zaslané, jmenuje se Ferdinand Schmidt. Po náboženství katolickém hází blátem, sv. Otce nazývá „zlým nepřítelem římským, pokušitelem v oděvu duchovním.“ Jedovatě a zlovorně píše o katolických službách Božích, o svátostech, o církvi a o kněžích. Pročež pozor na ty dary.

Z Lince. V Horních Rakousích přišel dozorce navštívit školu v R. Dítky pozdravily příchodzího pozdravením křesťanským: „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ „Na věky amen,“ odpovídá bezděky p. dozorce. Však brzy se zpamatoval, že pozdravení křesťanské do novověké školy nepatří, proto pravil vřídne a vážně: „Dítky, pozdravily jste mne pozdravením oblíbeným mezi lidem obecným. Ale pozdravení to se pro vás nehodí; neb: kdyby pán do školy vstoupil neb vás ně-

kde potkal a vy byste ho pozdravily slovy: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ mohlo by se státi, že byste jej urazily, poněvadž pán ten žid neb i pohan býti může. Říkejte tedy: „dobrého jitra přejeme, neb dobrého večera,“ tím žádného neurazíte a budete chváleny, že jste zdvořily. Až tedy opět přijdu, jak že mne pozdravíte? „Dobrého jitra přejeme,“ pravily dítky. „Š takým pozdravením budu spokojen,“ odpověděl blahosklonně pan dozorce. „A proč mne těmislovy pozdravíte?“ Dítky: „Proto že jste žid.“ „Ne,“ odpověděl červenaje se p. dozorce, „já nejsem žid.“ Dítky hlasitě a bez rozpaků: „Jste tedy pohan!“ Pan dozorce ve zlosti: „Ne, já jsem křesťan a katolík.“

Z Německa. Z *Heidelberku.* Komik Sch—ell měl míti v Heidelberském divadle 11. listopadu svůj příjem i zvolil si za tím účelem nekalý divadelní kus „Mniši,“ ve kterém hlavní roli hráti měl. Poněvadž sám pijanem jest, hleděl představovati, jak nejlépe uměl, vínem opilého jesuitu, který kus ovšem v Německu časovým není, neb vláda pruská odňala řádu jmenovanému vše, vyhnala zasloužilé kněze jako žebráky, tak že se vínem opijeti nemohou i kdyby směli. Však následoval trest v zápětí. Když rozličné nemotorné pohyby sedě na stoličce na jevišti prováděl, zlámala se tato pod tíží opilého komika, který sobě tři žebra zlámал. Mnozí opouštějice divadlo povážlivě o nenadálém trestu tom vespolek rozmlouvali.

Z Turína. V Turině postaven pomník pověstnému zakladateli sjednocené Italie na útraty krále poctivce a svobodných zedníků italských. Král sám, ministerstvo, radové a téměř celá sněmovna byla slavnosti přítomna. Jest to však podivné, že právě v den, kdy Cavourovi pomník se postavil, poslední řeholník z Říma, hlavního města katolické církve, se vypovidá, ačkoliv sv. Otec protestuje a řády za prospěšné a užitečné ústavy církve katolické prohlašuje a ačkoliv neodvislost sv. Otce a církve katolické samým králem v trůnní řeči prohlášena a ten, kdo by tvrdil, že církev katolická v Italii jest pronásledována, bídným lhářem nazván. Zapomněli, že to byl Cavour, který v poslední hodině pro řeholníka si poslal, on, jímž pronásledování církve svůj počátek vzalo v Italii.

Dne 9. května 1855 pravil v Turinském senátě, že jsou nám veškeré žebravé řády škodné. Na smrtelné posteli však

jinak mluvil. Povolal klášterníka, — at již nepřátelé církve všemožnými spůsoby to omlouvají, vytýkajíce Cavourovi slabost duševní, — k sobě, by mu pomocné ruky podal v posledním hrozném okamžení. Ten však nemohl přijíti pro překážky, které mu kladli v cestu bídní přátelé páně ministři. — Ratazzi žádal též kněze, však i u něho to svobodní zedníci zabránili. — Nyní Italie vyhání kněze reholníky, kteří ubírají se do Francie a do Ameriky, kde nalezají útlek. Snad na-
dejde doba, kdy Italie je ráda nazpět povolá, ač nebude-li již pozdě.

Paběrky.

31. *Simon Stilites.*

Když v městě Antiochii neobyčejně mnoho lidí mřelo, tak že mnohé domy již prázdný byly, a ke vši starosti ještě hrůzné zemětřesení obyvatel bázni a strachem sklíčovalo, jalo se téměř celé město útočiště a pomoci hledati u Simona Stilita, poustevníka. Simon jim domlouval, aby od prostopášnosti a lakomství upustivše k Bohu se obrátili, činíce pravé pokání z hříchů svých, a dokazoval jim, že Bůh milosrdný Otec nebeský nechce smrti hříšných dítek svých, nýbrž aby se obrátili a života věčného došli. Pak se modlil za smilování Boží, pohříživ se tak hluboce v modlitbu, že tělo mrtvým býti se zdálo. Skončiv svou přímluvu pravil: Bůh vyslyšel modlitbu mou a zachová město, avšak věztež, že mezi vámi všemi není leč jednoho, jehož modlitba Bohu milá byla a Boží hněv ukojila. A poukázav prstem na jednoho rolníka jakožto toho jediného spravedlivého, táže se ho řka: „Synu, řekni mi, co jsi zbožného učinil, že jsi takové milosti u Boha došel?“ — „Já, ctihodný otče, odpovídá ustrnulý rolník, já nejsem lepší ostatních, jsem bídný hříšník, roven ostatním.“ — „Tato pokorná odpověď ještě více poustevníka lákala zvěděti, čím se as Bohu milým stal. Rolník po dlouhém zdráhání ouzkostlivě vyznal, že se drží v živobytí svém toho pravidla rozdělovati vždy, cokoliv vyděláno, na tři díly; první dáváje chudým, druhý na dané a poplatky, a třetí na výživu své rodiny.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Ročníku XI. svazek 2. (lednový čili tříkrálový) obsahuje duch. řeč na poslední den v roce, o

900leté slavnosti založení biskupství v Čechách (B. M. Kulda), o slavnosti Obřezání Páně, Zjevení Páně čili sv. tří králů a Jména Ježíš, na neděli po Obřezání Páně, I—III. po Zjevení P., spolu sv. Arkádia a Polykarpa.

— Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa vydávaného spisu „Zlaté údolí“ vyšel sešit 3. (str. 145—208), a „Obecného zákoníka občanského“ sešit 4. (str. 217—288.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Vác. Brož, k. arcib. vikář Příbramský, farář v Dobříši, za faráře ve Svatém Poli;
- p. Frant. Lídmanický, farář z Mešna do Klobuk;
- p. Vác. Hradec, kapl. v Železné, za admin. do Mešna;
- p. Karel Hrdina, admin. v Klobukách, za kapl. v Železné.

Uprázdňené místo:

Jesenice, fara patron. p. Maurice kníž. z Lobkovic, od 3. pros.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Černohorský, fundatista Millesim. ve Vilémově, 20. listop. (nar. v Železnici 1. února 1812, vysv. 25. červ. 1838);
- p. Josef Ott, farář v Čihošti, 3. pros. (nar. v Dolanech 4. listop. 1816, vysv. 25. červce 1842).

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

- p. Ant. Hrubý, farář Radimský a bisk. vikář Jičinský, za faráře v Pecce s titulem děkana;
- p. Ant. Valenta za faráře v Nových Dvůřích;
- p. Augustin Pilař, admin. v Pravoníně, za faráře v Květné;
- p. Jos. Nechvíle za admin. in spir. et temp. v Dašicích k rukoum p. děk. Semonského.

Uprázdňená místa:

Radim, fara patr. kníž. Trauttmansdorfa, do 7. ledna.

Čihošť, fara patr. nábož. matice, do 15. ledna.

➤ Příští číslo, poslední tohoto ročníku, bude se vydávati ve středu 24. t. m. Činíme pozvání k předplacení na ročník XXIV. Předplácí se v expedici (v kněhkupectví B. Stýbla) a sice s poštovní zásilkou celoročně 3 zl. 50 kr. a bez ní, když se čísla odebírají v expedici, 3 zl. Nejlevněji předplácti lze mimo Prahu poštovními poukázkami, budiž však na nich zřetelně napsána adresa předplatitele a i pošta, kam čísla zasílati se mají.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc. semináři
č. 190-I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786-II.

Nedobila čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

Celoročně 3 zl.
polor. 1 zl. 50kr.

Po poště
jenom v expedici
Celor. 3zl. 50kr.
polor. 1zl. 75kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 24.)

Řeč na konec roku.

„Synu, šetři času a vystříhej
se zlého.“ Sir. 4, 25.

Slunce se schyluje k západu, den se kloní k večeru; poslední to den v roce. Na posledy shromáždil nás Kristus, Spasitel náš, dnes ku konci roku u sebe. Jako umírající otec svolává dítky své k loži, aby jim naposledy požehnal a je napomenul, tak Kristus ku konci roku naposléz vás m. br. a s. shromažďuje, aby k vám ústy svého sluby promluvil; povolal vás sem do svého stánku, aby vám ještě jednou letos své požehnání udělil. Jako kvěčna k večeru shromažďuje svá kuřata pod křídla, tak dnes Pán Ježíš shromažďuje vás pod večer, volaje k vám: „Kézbyste poznali, co jest k vašemu spasení, alespoň v poslední den v roce!“ Nebo těch několik hodin v starém roce jsou zajisté důležité a drahé. V tuto dobu jest mně i vám dr., okolo srdce jak onomu kř. velmoži, jenž poslední den v roce při slunce západu stoje u okna hradu svého pohlížel do údolí na krajinu sněhem pokrytou a zaduman, pohřížen v duchu vryl diamantem svého prstenu ve sklo tato památná slova:

„Živ jsem, však dlouho-li? umru, však nevím kdy? — Jdu světem, jdu, však nevím kam? Jak mohu vesel být, divím se sám.“

Jako když přítel s přítelem se loučí a odcházejí sedá na loď, jež na vysokém moři jako šíp, jako blesk letí a brzo přátelům z očí mizí: tak bude za několik hodin s letošním rokem. Hodiny budou ještě několikráte bít a letošní rok uplyne do moře věčnosti. S ním pak všechny dary a milosti, ježto nám přinesl, budou ztraceny pro ty, kdo těch 365 dní, tak znamenitou část věku svého, nehleděli dobře užiti. Nic jim nezbude, než smutný, žalostný pohled do minulosti. — Čas jest pomíjející a drahý; proto napomíná moudrý Sirach: Synu, šetři času! Na základě těchto slov chceme tudíž v této tak vážné době, v podvečer na konec roku uvažovati:

a) Jak mnoho pomíjejícího a drahého času jsme v minulém roce ztratili?

b) Co činiti, abychom v nastávajícím roce času svého lépe užili?

1. Mnoho času pomíjejícího a drahého v tomto roce jsme ztratili.

a) Čas jest pomíjející. Sv. Jan miláček Páně viděl podle Zjevení (10, 1—7.) mocného anděla s nebe přicházet. Tvář jeho zářila jako slunce, nad hlavou se klenula duha, celé tělo jeho bylo v jasném oblaku; jednou nohou stoupal na zemi, druhou na moře i volal velikým hlasem jakoby lev řval; že „již více nebude času.“ Uvažujte m. br. a s. ona strašná slova: Již

nebude času. Slova ta platí všemu světu. Všickni lidé zemrou a nebudou mít více času. Jednou bude konec celému světu a nebude žádného času — bude věčnost. Než slov těch můžeme použiti také dnes. Ještě několik hodin uplyne a nebude mnohým lidem na zemi času; neboť od tohoto okamžení až do půlnoci, kde nastane nový rok, ještě mnozí lidé zemrou. Počítá se obvykle, že za jeden rok 40 milionů lidí zemírá — lidí všech stavů, všeho povolání a věku: mladí i staří, vznešení i sprostí, bohatí i chudí a mezi těmi spravedliví i hříšní, kající i nekající a z těch ze všech kolik jich asi spasení dojde? To nás ovšem tajno. Jistý bohatý břichopásek, Chrysacrius jmenem, celý život svůj trávil v hříších. Když pak se octl na smrt, loži, zdálo se mu, jakoby jeho lůžko bolesti obklopovaly samé ohavné potvory, ježto otvírajíce tlamy chtěly ho pohltnout, proto kvíleje volal úzkostlivě: Synu, pomoz! Však ani syn, ani kdo jiný co příšerného viděl. A umírající stále se potýkal, až z postele vyskočiv zvolal: Jen ještě jediný den Bože dej mi žítí, jediný den popřej ku pokání. Však nadarmo, bylo pozdě; nebylo proň více času. Za několik okamžení vypustil ubohou duši. Tak vypravuje sv. Leo.

Tak i tobě, křesťane, rok, den, hodina ano okamžení ustanoveno, kdy zemřeš; však o té době nikdo neví, ani andělé v nebesích, jen sám Otec nebeský a kterémuž to zjevití ráčil, Kristus Syn Boží. Který to bude rok, den, hodina? Marná to otázka, již nikdo nemůže zodpovědět. To jediné mohou říci: Čas smrti tvé jest určen a kromě Boha nikdo toho nemůže změnit. — Smrt tvá jest jistá, však hodina smrti jest nejistá. — Čas míjí. Ještě dnes můžeš zemřít a nebude pro tebe času.

b) Jak jsme ztrávili dny svého života? Jak jsme ztrávili minulý rok?

Císař Karel V. stoje jedenkrát u

lože svého umírajícího ministra, jehož velice miloval, pravil: „Vyžádej si, můj drahý, za odměnu svých věrných služeb nějakou milost, aby se poněkud ulevilo tvým bolestem.“ Pane, vzdechl nemocný, dovol mi prositi, bych ještě několik dní byl živ, abych své záležitosti spořádati mohl. „To, odvece císař, není v mé moci; časem vládně jen Bůh!“ Tu nemocný smutně pohledna k nebi pravil: „Ó já bláhový, celý život věnoval jsem službám svého císaře, kterýž mi ani jediného dne nemůže k životu přidati! Kdybych byl sloužil tak věrně Bohu, zajisté byl by mi života věčného popřál! Již 70 let jsem stár. Kéžbych byl z těch 25550 dní alespoň jediný zcela Bohu sloužil! Ach Bože, jak se mi povede na věčnosti?“ Tak vzdychaje skončil. — Nechci se vás, křesťané, aniž se mohu každého jednotlivého tázati, jak jste kdo stár? Toliko si dovoluji otázku všeobecnou: Jak jste ztrávili minulý rok? Kolik z těch 365 dní jste sloužili Bohu? Kolik dní jste věnovali svému spasení? Rok všem nám uplynul: ach, nemusíme-li všickni jako onen umírající ministr vyznati, že jsme snad sloužili více lidem, více světu, než Bohu, že jsme více pečovali po celý rok o věci časné, tělesné, než o spasení duše? Ach, kdybychom měli ještě dnes se světa odejiti, jak obстоjíme?

Když na hřbitově pozorujeme kříže a náhrobky, shledáme v nápisech udaná léta, že byl zemřelý 60—70 .. let stár. Však tážu se: zdaž z těch 60 let .. byl ať nedím každý den, alespoň každý rok duši zemřelého k prospěchu? Mnohý 60—70 .. let dlel na zemi, však v smyslu duchovním živ byl snad překrátký čas; nebo žítí pro duši jest nejen na světě dlíti, nýbrž zlého se vystříhati a dobré činiti. Tážu se: Kolik let my jsme byli živi? Kolik dní v tomto roce? Ach jen na krátkce! —

Čínané počítají v kalendáři jen 360 dní; nebo těch 5 dní, ježto v le-
nosti a marných rozkošech tráví, jako
na př. křesťané o masopustě, za nic
nepokládají. A my křesťané snad ne 5,
snad 50–100, a snad více dní v ro-
ce, ať nedím v zahálce, marných roz-
košech a prostopášnostech trávili, však
jen o věci tělesné, časné pečovali. Ko-
lik tedy dní tohoto roku zůstává nám
pro věčnost?

c) Za mnohá dobrodiní v min.
roce k Bohu nevďěčnými jsme se pro-
kazovali.

Cár východní Zon Aras měl je-
denkrát bezesnou noc. Již bylo 12
hodin a ještě nemohl usnouti. Vstav
tedy pomalu se plížil z komnaty do
síně, kde 12 vojáků stráž drželo. Chtěl
se přesvědčiti, zdaž a jak konají služby
své. Však nalezl všechny, ani spí. Vrá-
tiv se tedy do pokoje, zaobalil 12krát
100 kusů dukátů do papírů, jež ke
každému vložil. Z rána když se stráž-
cové probudili a shledali bohaté, neza-
sloužené dary, snadno se domyslili, kdo
to učinil. Měli z toho velikou hanbu
po celém městě; i báli se zaslouženého
trestu. Proto jdouce k císaři padli na
kolena a slibující polepšení prosili za
odpuštění, což i dosáhli. Zdaž mnozí z
nás m. br. a s. nepodobají se oněm
spícím strážníkům? Mnozí snad po celý
rok byli ospalí, nedbalí neb alespoň
neteční v službě Boží — a Bůh nic-
méně po celý rok nám prokazoval
mnohá, nesčíslná dobrodiní tělu i duši.
Zdaž bychom neměli za svou netečnost,
ospalost a nedbalost se stydět, báti a
polepšiti se?

Bůh vševědoucí, dobrotivý, také v
tomto roce vedl pro nás dvě knihy, t.
knihu příjmů a vydání. V první jsou
zaznamenány všechny dary a milosti,
jichžto nám Bůh po celý rok podával,
my pak jich zamítali. V druhé knize
dluhů jsou zaznamenáni všickni hří-
chové, jichž jsme se v tomto roce do-

pustili. Nechme dnes zavřenou knihu
dluhů, hříchů letošních, a čtěme jen v
knize příjmů, kde zaznamenány dary
i žaloby Spasitele. Po celý rok, v
každém měsíci, každý týden, hodinu,
minutu ano okamžení prokazoval nám
Bůh své milosti, zdraví, síly, statky a
mnoho radosti. Bůh byl s tebou v ka-
ždém okamžení, však ty jsi nepoznal
času svého navštívení, kráčel jsi po
cestách svých v hříších a nepravostech
k záhubě. Nebe a země byli svědkové
péče otcovské a mnohá dobrodiní, jichž
Bůh prokazoval ti nevďěčnému. Nešťa-
stníče, uznej to alespoň v poslední den v
roce! Pohledněte sem na toto posv.
místo, na kazatelnu. — Jak často vám
odtud svou vůli hlásati dal; však mnozí
slovo Boží zanedbávali, nechtěli slyšeti,
nebo slyšíce neplnili. Patřte na oltář,
jak často se za vás Spasitel obětoval,
však mnozí kř. mše sv. opomínali neb
jako na místě zábav neslušně se cho-
vali. — Jak často zval Spasitel do
zpovědnice, nabádal ku pokání, však
mnohý nedbal, jiný zpovídal se bez
skrouš. lítosti a neplnil sliby, které
učinil. Patřte k stolu Páně, kde se vám
podával Spasitel za pokrm. Však ty
jsi se nedostavil, marně se vymlouvaje,
neb přijímal nehodně, jedl chleb ne-
beský k svému zahynutí. — Ty a po-
dobné stesky, žaloby jsou zaznamenány
v letošní knize darův a milostí. To a
pod. vyčítá Kristus těm křesťanům —
ježto se podobají ospalým strážníkům
východního císaře Zon Arasa.

Ach, jak mnoho času jsme v to-
to roce opět ztratili! — „Synu, šetři
čas!“ napomíná nás Sirach. „Vyku-
pujte čas, nebo dnové zlí jsou.“

2. Hledme v nastávajícím roce lé-
pe užiti času.

a) Drahý jest čas, kterýž jsme
byli ztratili. Mnoho jsme, ach mnoho
zanedbali, pakli jsme v tomto roce
jediný den opomenuli sloužiti Bohu a
pečovati o spasení duše své. — Mohli

jsme získati milost Boží, království nebeské. Mnohoť člověk za čtvrt hodinky získat může. Mnohý si letos dobyl statků, došel důstojnosti. — Jak mnoho i ty kř. jsi mohl získati, kdyby jsi byl celý rok strávil v službě Boží, v ctnosti a dobrých skutcích neb alespoň v kajicnosti! Nacházíme patrný toho důkaz v písmě sv., jak drahý jest čas, zvláště jak důležitá jest poslední doba života. Dismas, lotr na pravici po mnohá léta loupil a vraždil; však v poslední době dostalo se mu té milosti, že seznav bídu své ubohé duše, hříchů svých skroušeně litoval a obrátiv se ku Pánu zvolal: „Pane, rozpoemeň se na mne,“ a že i uslyšel potěšitelná slova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“ — Hle v poslední hodině, v posl. okamžení získal si lotr nebe! Příklad ten v písmě proto znamená, aby hříšník ani v posledním okamžení nezoufal; však jest jediný, aby nespolehal opovážlivě . . . pokáním neodkládal, nýbrž před časem aby Bohu sloužil, o své spasení se staral a činil pokání.

Seznáváte již br. a s., jak drahý, jak důležitý jest čas. Však my lidé na zemi neumíme si drahého času dosti vážit, neumíme ho ceniti. Praví cenitelové času jsou ti, kteří čas ztratili na věky. Ach ti nemají více času, aby se káli, aby konali spasení duší svých! Co by dali za jednu hodinu, za jeden okamžik Kain, Jidáš, lotr na levici! Není pro ně více času. Však co oni zavrženci nemají, máme my dosaváde — času. Co by oni za velikou cenu rádi koupili, toho se nám zdarma z Boží milosti podává. Ještě v tomto starém roce podvečer máme času, jenž má drahou cenu, stojí za miliony, ano za celý svět se nedá koupiti. — Jen užívejme ho k svému prospěchu.

b) Však hleďme, aby čas tak drahý nám neuplynul marně; aby čas jako hladký úhoř nám neuklouzl pod ruka-

ma; neboť vrtkavý jest a rychle pomíjející. Za starých časů měli v jednom městě hodiny, pod nimiž bylo napsáno: Čas dělí, letí. Ano čas dělí, loučí, rozdvouje lidi od lidí, loučí manžele, rodiče, dítky od sebe. Čas letí jako šípka, jako blesk, jako prudká řeka rychle ubíhá a nikdy se více nenavráti, tak že vlastně není žádné přítomnosti. Ani minuty, ani okamžiku nemůžeme udržeti; nebo co jedno slovo vyslovuji, čas již pominul, uplynul na věky do moře věčnosti. Než čas ještě více činí, jak svědčí jiný ještě znamenitější nápis na hodinách v italském městě Urbino: „Každá hodina raní, poslední dobíjí!“ Jaká to slova všeho uvážení hodna! — Ach, my slyšíme tak často hodiny bít, aniž pomýšlíme, že každé udeření nás raní, dává ránu našemu životu. — „Každá hodina raní, poslední dobíjí.“ Kolik ještě ran, — kolikrát budou hodiny bít a bude z tebe člověče studená mrtvola! „Poslední hodina dobíjí.“ — Protož volám dnes v podvečer starého roku: „Synu, šetři času a vystříhej se zlého.“ Užívej bedlivě alespoň posledních hodin tohoto roku!

Za několik hodin započneme nový rok, snad poslední mnohému v životě. Žádný z nás nemá moudré příčiny mysliti si, že nebude přes rok mezi mrtvými. Všickni se máme obávat, že nám příští rok bude posledním. Kmet a stařena jsou jedním krokem u hrobu, kam je snad děti, vnuci, přátelé za nedlouho uloží. Muž, jehož zdraví pevné, síla mohutná jako skála, bude snad poražen jako silný dub vichřicí. Však i ty kř. jinochu a panno můžeš opadati jako květ neb jako poupě růžové, červem podezrané. Proto žádný z nás nezapomínej: Snad tento rok bude poslední rok mého života, bude to rok mého úmrtí. — Proto volám: „Synu, šetři času!“ —

c) Co činiti, abychom nastávající-

cího roku lépe užili? Dnové mizí, leta zacházejí. Rok starý chýlí se ku konci, nový je za dveřmi. — V minulém roce jsme bohužel mnoho času ztratili, času tak drahého! Kéžbychom letošního roku lépe užili! Protož volám podvečer starého roku opět a opět s mou-
drým Sirachem: „Synu, šetři času a vystříhej se zlého.“ Užij bedlivě ale-
spoň posledních hodin tohoto roku!

Hned po kázání bude kněz u ol-
táře Páně prozpěvovati chvalozpěv sv.
Ambrože „Te Deum laudamus!“ Při
této pobožnosti nechať dnes čtvero ci-
tův ovládá srdce naše.

a) Srdce naše pronikej cit žalu a
skroušené lítosti ze zpáchaných hříchů.
Ty jsi měl kř. v tomto roce mnoho
příležitostí k dobrému, kterých jsi za-
nedbal. Naproti tomu jak mnoho po-
klesků lpí na duši tvé, jak mnoho hří-
chů si zpáchal, snad tíží hřích smrtel-
ný duši tvou? Protož svých hříchů sr-
dečně a skroušeně lituj, řka: Bože můj,
želím toho srdečně, že jsem tě hříchy
svými rozhněval a urazil, že jsem Tě
tak nemiloval, Tobě nesloužil, jak toho
zasluhuješ. Prosím tě pokorně za od-
puštění. Smiluj se ó Bože nad námi a
buď milostiv nám hříšníkům!

β) V podvečer roku máme činiti
dobrá předsevzetí. Hle Bůh tě po ce-
lý rok zachoval a chce ti ještě jeden
rok k životu přidati, abys mohl pra-
covati, konati spasení své. Hleď, abys
nového roku lépe užil, než jsi starý
rok ztrávil. Bude to snad rok po-
slední, kterýž ti Bůh popřívá ku po-
kání, k napravení života. Slyš kř. co
praví Kristus Spasitel náš: „Ještě
krátký čas jsem s vámi: hledati mne
budete, však nenaleznete.“ Rceme te-
dy společně: Ano, Pane, my chceme
toho příštího roku dobře užívati; chce-
me ho ve jmenu Páně počítati, konati a
dokonati. Jako druhdy Titus chceme
pokládati každý den za ztracený, v
který jsme nic dobrého neučinili. Vy-

šedše dnes z chrámu, chceme se slza-
mi rozsívati símě dobrých skutků, aby-
chom ode dneška za rok o příštím
Silvestru opět s radostí se shro-
máždili a snopy mnohých dobrých
skutků do stodoly snášeli.

γ) Dále chceme dnes Bohu díky
vzdávati za mnohá v tomto roce nám
poskytnutá dobrodiní. Ačkoli jsme le-
tos dosti bídy a strasti zakusili, a žád-
ný z nás křížků nebyl prost: nicméně
také mnoho dobrého jsme od Boha
obdrželi. A jestli že přijímáme dobré
z rukou Božích, proč bychom nepřijí-
mali také zlé? Ano radovati se chce-
me a díky vzdávati Bohu nejen za
všecko dobré, nýbrž i za zlé. Koho
Bůh miluje, křížkem navštěvuje. A těm,
kteří Boha milují, všechny věci k do-
brému prospívají. — Protož díky Bohu!
Budiž jméno Hospodinovo pochváleno
za všechna nám letos prokázaná dobro-
diní, jakož i za všechny žalosti a strasti!

δ) Konečně chceme Boha prositi
za odvrácení všeho zlého. Trudný,
smutný jest pohled do budoucnosti.
Nikdo neví, co nastávající rok skrývá
v lůně svém. Mnohé otázky se tu
namítají, jichž žádný z nás lidí smr-
telných nedovede zodpovídati.

Vy děti, jimžto Bůh letos za-
choval rodiče, zdali také v budoucím
roce na živě zůstanou nebo z vás bu-
dou sirotci? Proste Boha, aby vám jich
také letos při zdraví zachovati ráčil.
Vy rodiče těšili jste se letos ze zdár-
ných dětí, však zdali také přes rok
nevinnost a ctnost zachovají, nebo vám
spůsobí hoře a zármutek? Proste Pána,
aby také letos prospívaly.

Vy manželé jste letos v svornosti
a lásce žili a děti v bázni Boží vy-
chovávali. Snad v nastávajícím roce
ovdovíte? Proste Boha, abyste i příště
ve zdraví, v svornosti a lásce žili a
dítě své v bázni Boží vychovávali!

Bůh nás ve vlasti naší letos za-
choval od moru, hladu a války, metel

strašlivých, prostě Boha i na příští rok: Od moru . . . vysvobod' nás, Pane! Ještě mi dovolte několik otázek: Řemeslník, dělník i obchodník má starost: zdali přes rok bude výdělku, dostatečné obživy; rolník a s ním všickni občané úzkostlivě pohlízejí, jak příští úroda, žeň vypadne? Zvláště bouře a krupobití nás děsívá, a proto již dnes volejme: Od krupobití a bouře vysvobod' nás, Pane! Po léta žijí národové v říši naší v nesvornosti. Jak dlouho nedůvěra, zášť panovati bude? Od hněvu, nenávisti i zlé vůle vysvobod' nás, Pane! Konečně kdyby letos tomu neb onomu z nás nastala hodinka smrti, nevíme kdy a jak odejdeme. — Ach kdybychom náhle zemřeli! Proto volejme: Od náhlé atd.

Volejme úpěnlivě slovy církve sv.: Abys úrody zemské dáti a zachovati ráčil. Abys lidu kř. pokoj a jednotu uděliti ráčil. Abys myslí našich k neb. žádostem pozdvihl. Abys duše naše, bratří, přátel a dobrod. našich od věčného zatracení vysvoboditi ráčil. Tě prosíme, uslyš nás!

Již pak řeč svou dokonáváje vzbuzuju vás ještě jedenkrát m. br. a s. každého: „Synu, dcero, šetři času a vystříhej se zlého!“ — Sir. 4, 23.

Bůh dej vám všem šťastný a veselý nový rok a uděliž vám s výsosti nebes hojného požehnání. Amen.

Jos. Postránský.

Růže v poušti.

Synáčka, miláčka Máti nejsvětější k srdci tůlí, něžně líbá a konejší; a kdy zulíbala oči mu a líčka: Ježíškovi sen zavírá utlá víčka.

Synáček už milo dřímá; — ó jak sladce jest okolo srdce nejsvětější matce!

Podle skály v libém stínu na mech suchý klade dítě, otočené svatoduchy.

Josef svatý s láskou otce při něm sedí a s pocitem nevýslovným na ně hledí:

Maria máti — ta s radostí v duši, v oku na tři kroky sestupuje ku potoku,

a tu peře v čisté vodě pleny lněné, košilkou a šátky, potem zašpiněné; už vyprala v čisté vodě křišťalové vše, což měla, — vše je bílé zas jak nové.

„Vypráno mám,“ — vece máti — „kde tu ale usuším to prádlo v poušti vyhořalé?”

Ach tu stromu, dřeva není, keře není: tu jen palma z písků hledí na kamení!“

A hle růže plané keř tu kývá z níзка, matku volá suchým listem se skaliska:

„Není stromu, dřeva v poušti, ale já tu rád posloužím drahým plenkám tvým a šatu!“

A jak Marja slyší šepety, jdoucí z keře, už se k němu s plenkami a šátky běže; ku keři jde růže suché — na něm věší plenky, šátky, a zas k miláčkovi spěší tam, kde Josef jako anděl strážný sedí, a své lásky okem na svůj poklad hledí.

Ó jak milo matce svaté — jak jí sladko s Josefem svým hledět na to své robátko! Jakou vnadou oku a čím duši její kyne úsměv záře v útíle oblíbení! Robátko to klidno dřímá: ona čije, jakou láskou srdéčko to božské bije; ona v dušince té vroucí jasno vidí, čím ta její láska bude k spáse lidí, a cit každý, každá žilka, každé hnutí za to blaho k Bohu s díkem srdce nutí za blaho, jímž svatá duše víc se světi nebe vidoue, ano roste na dítěti.

A co takto Josef s Marjí blaží sebe, hledíce tu na nejdražší poklad s nebe: jemný, teplý větrík plenky profukuje a keř růžový svůj klenot opatruje. I zdvihla se máti svatá i jde zase a po keři suché růže ohlídá se. Zmizel keř, co suchým listem svištěl na ni; za to na sta růží se jí z keře klaní, na tisíce zelených se lístků směje, přioděných září, jež se s hůry leje. A jaká to vůně dýchá z těchto růží, až se zdá, že se tu s rájem země druží. Na růžích pak houpají se plenky, šátky, rozvěšené rukou nejsvětější matky. A ta máti blahá k nebi okem zírá, růže líbá, plenky vonné s keře sbírá, prosušené sluncečkem a větru dechy, plná díků, plná lásky a potěchy.

A zas rychle spěje k druhu a k milátku, jež procitlé vítá milo drahou matku, matku vítá úsměvem a blahým leskem, odleskem té slávy stolci na nebeském.

Máti něžná k zemi kloní se a shybá,
milátko své k srdci tulu, pěstí, libá
a v košíku šátky vonné obleká si
nejkrásnější kvítka z ráje — kvítka spásy

Máti svatá s kvítkem spásy nyní plaví
v nevadnoucím blahokvěté lásky ráji;
na zemi však růže planá z jara zkvítá
a plenkami Marie Panny oko vítá.
Václav Štulec.

DOPISY.

Z Hořic 18. prosince 1873.

(Pašijová plastická představení p. Jana Křtitele Schneidra).

Známy, ba světoznámy jsou pašijové hry v Ammergau v Bavořích, a teprv lonského roku provozovány jsou, a z šíří dále přicházeli cizinci, aby je viděli; neboť působí při nich nejlepší umělecké síly. I od nás z Čech mnozí putovali tam. — Ammergau leží v jižních Bavořích, jižně od Augsburgu rovným směrem, již v Alpách na říce Ammer, která do Lechu vtéká, od níž celé údolí i městečko jméno Ammergau dostalo, a rozeznává se Ober- a Unter-Ammergau. Hry ty jsou tam velice staré, tuším as půltřetího sta let a zakládají se prý na slibu, od praotců tamního obyvatelstva učiněném, dle něhož každých 10 let pašiové hry s velikou okázalostí a umělostí se provozují. — Tyto dni zavítala k nám společnost pod vedením p. Jana Křt. Schneidra, kteráž pašijová představení ale čistě pantomimická, anebo jen v plastických obrazech, dávala. Abychom pravdu řekli, velice jsme se toho báli; neboť nejsme nikterak toho přátelé, aby svaté věci na jeviště se uváděly, na místo, na němž, jak známo, začasté i lehké a kluzké věci se provozují; nebo, jak známo; od vážného k směšnému bývá jen jeden krok. Jak snadno by se mohlo státi, že by to neb ono se nezdařilo, anebo v tom neb onom se pochybilo, aneb že by nějaká směšná případnost se přimísila, a dojem vážný a svatý, jež celá věc až na konec podržeti má, bylby ovšem ten tam. A proto říci můžeme, že ne bez starosti kráčeli jsme do divadla, abychom viděli, co ovšem s mnohých stran již chváliti jsme slyšeli. Avšak musíme dáti pravdě svědectví, že představení ta veskrz byla vážná a důstojná; provedení nad míru dojemné; ovšem jen pantomima, avšak umělá, důkladně prostudovaná a svatému ději přiměřená, nikdež nepřepínající, ale

vždy a všude na pravé míře zůstávající, s příděchem čistě, posvátné poesie, tak že myslíme, že právě tím, že to jen pantomima byla, plastický dojem získal a ještě zvýšen byl. Program byl tento: 1. Abraham obětuje Isáka. 2. Utěk do Egypta. 3. Vjezd do Jerusalema. Kristus vchází za jásání lidu do svatého města. 4. Loučení se v Bethanii. 5. Večeře Páně dle Leonarda da Vinci. 6. Hora Olivetská. Ježíš v zahradě Getsemani se modlí a úzkost smrtelnou trpí. Jidáš políbením jej zrazuje. 7. Ježíš před Annášem a Kaifášem. Jidáš si zoufá a měsíc v chrámě na zemi vrhá. 8. Ježíš v předsíni Petrem zapřen; pohledem Ježíšovým Petr k litosti pohnut, hořce pláče, odchází. 9. Kristus bičován a trním korunován. 10. Pilát ukazuje lidu zbičováného a trním korunovaného Krista; lid žádá propuštění Bar báše a smrt Kristovu; Pilát, zastrašen, propouští Barabáša a Krista k smrti odsuzuje. 11. Křížová cesta. Kristus vlečen s těžkým křížem na Golgothu potkává se s matkou a Veronika roucho k utření mu podává. 12. Ježíše svlékají a na kříž přibíjejí. 13. Ježíš ukřižován; matku svou Janu poroučí; — umírá. Longinus kopím v bok jej bodá. 14. Snětí s kříže dle Rubense. 15. Tělo J. Krista položeno do nového hrobu Nikodemem. Ku konci 16. Slavné z mrtvých vstání.

Ze všech těchto čísel nejvíce se nám líbila: Abraham, loučení v Bethanii; večeře Páně, velmi plastická, živý obraz, osoby jako sochy z mramoru; pak Ježíš na hoře Olivetské, setkání se s matkou a Veronikou, a živý obraz: Snětí s kříže dle Rubense.

Že v úsudku svém nepřepínáme, do svědčují přemnohá pochvalná svědectví od mužů znamenitých; tak nalezli jsme v pamětní knize páně Schneidrově svědectví biskupa Brixenského, Tridentského, bisk. i general. vikáře Wirzburgského, kardinala arcibisk. Malinského (Sterckx), Leopolda, bisk. Trevínského, Lineckého Rudigiera, Dr. Konrada Martina Paderbornského, z Antwerp, Lovaně, Amberku, Koblence, Mnichova, Innomostí, Mohuč, Augsburgu, Pressburku (Břetislavi), Brna, Karlovce, Bamberku, Luxemburku, Kolína n. R., Heidelbergu, Strassburku atd.; z Rakouska: bisk. Lublaňského, Mariborského, z Celje, Optuje, Štýrsk. Hradce, Ostrihoma, Buda-Pešti, Prešova, Těšina, Krakova, Fridku, N. Jičina atd.; a z Čech: z Budějovic (p. bisk. Jirsík), z Krumlova, Pi-

sku, Králové Dvora, Jilemnice atd.; vše vlastní rukou psáno. —

I nemůžeme než schváliti představení ta; kdo můžeš, jdi a přesvědč se, zajisté pohnutí se nezdržíš; jsou důstojná a vznešená představení ta. Je doprovázi přiměřenými skladbami harmonium. Mohouť snad představení ta, držíce se ovšem v té míře a ve vši důstojnosti, v našem nevěreckém čase dobře působiti. *B. H.*

KRONIKA.

Z Prahy (24. pros.) V metrop. chrámě u sv. Víta na hradě budou se dnes o 11. h. v noci u přítomnosti J. Emin. nejdůst. p. kardinála konati církevní hodinky (Matutinum a Laudes) o Narození Páně, načež o půl noci slavná zpívaná mše sv. sloužena bude, (jakož i ve všech farních a klášterních chrámech.) Na úsvitě v 7 h. bude zpívaná ranní mše sv. o půl 9. h. české kázání, v 10 h. něm. kázání, načež v 11 h. bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál sloužiti pontifikální mši sv. Odpoledne o 3. h. budou tamtéž nešpory, pak průvod a ofěra ve prospěch zdejšího ústavu chudých. — V pátek o slavnosti sv. Štěpána bude J. Emin. p. kardinal sloužiti v 8 h. ráno tichou mši sv. ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě, kdež bude téhož dne v 6 h. mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 slavná mše sv.; odpoledne o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se slaviti od 26—30. pros. u sv. Salvatora v semináři, 31. pros. t. r. a od 1—4. ledna 1874 u sv. Havla.

Ze Švýcarska. Pronásledování Církve katolické v svobodném Švýcarsku upomíná na pronásledování křesťanů v dobách císařů římských. Nejhuře vede se katolíkům v Bernu, kterýžto kanton jest již od dávna pověstným pro svou nesnášlivost k náboženství katolickému. Liberální vláda v Bernu, ačkoliv značná menšina se opřela, vydala zákony většinou několik hlasů, směřující k vyhubení katoliků, kterým se tito nikdy podrobiti nemohou. Ačkoliv vláda největším provinilecům a utečencům z cizích zemí ochrany přeje, nechce býti spravedlivou k svým mírným a pokojným poddaným. I kněžstvo mělo zákony uznati, kdoby odporoval, měl býti v 14 dnech sesazen. Jako všude mezi pšenicí koukol, našlo se i v kantonu Bernském asi pět kněží, kteří za bídný žold se

propůjčili vládě za nástroj. — V městě *Puntrutu* dán katolíkům od vlády rozkaz v ten rozum, aby odevzdali svůj chrám vládnímu vyslanci, který ve jmenu vlády jiného faráře ustanoviti měl. Avšak se strany katoliků proti rozkazu tomu protestováno. Dne 7. listopadu vydali katoličtí členové velké rady provolání, v kterém věřících vyzvali, aby se chránili kroků nezákonných a s křesťanskou trpělivostí a odhodlaností násilí snášeli a kříž, který sám Pán na svůj lid sesílá, na bedra svá vzali. Červánky 8. listopadu věštily osudný den. V 8 hodin sloužil důst. p. děkan Hornstein farní mši sv., kostel byl přeplněn nábožným lidem. Stráž mezi mši sv. obsadila a střežila veškeré východy, aby nejsv. svátost z kostela odstraněna býti nemohla. Důstojný pan děkan otevřel ciborium a přijal všechny sv. hostie, aby před zneuctěním bezbožnou rukou uchráněny byly, pak zhasil věčné světlo před oltářem, při čemž ani jediné oko nebylo bez kanoucíh slzí. Jako druhy křesťané v římských katakombách shromažďení přepadeni nepřitelem s pláčem se loučili a políbení bratrské vzájemně si dávali, poněvadž jim známo bylo, že na ně čekají muka a jistá smrt: tak i katolíci Puntrutští zaplakali, neb mnozí z nich věděli, že když i ne na smrt, alespoň do žalářů odvedeni budou. Bolest byla veliká, avšak pokoj nebyl rušen výtržnostmi na důkaz, že katolíci i vládu nespravedlivou snášeti umějí a že raději křivdu trpí, než by prolévati krev. O polednách bylo mnoho školních dítek na ulicích i oznámeno, že vládní úředník všechny zatknouti dá, pakli se hned domů neodeberou. O dvou hodinách s poledne žádal úředník klíče od farního kostela i od všech ostatních kostelů, jakož i klíče od fary. Nebyly vydány. Na to otevřel zámečník kostel, váženější katolíci zatknuti a odvedeni, ostatním do bytu dáno vojsko, aby za svou vzdorovitost citelného trestu došli. Z vlastního kostela vyobcování, měli katolíci dne 9. listopadu nedělní služby Boží v jedné stodele.

Dne 8. listopadu přibyli vládní farářové, a byli pohostinu u vládního úředníka, katolíci však přijali vetřelce s opovržením. Po celou noc z 8. na 9. listopad střežilo vojsko farní, kolejni a hrbitovní kostel, jakož i dům vládní. Pod ochranou bodáků byl uveden jeden z přibylých pánů do kostela, klíče mu odevzdány a on ve fare ubytován, ze které děkanu Hornsteinovi bylo se vystěhovati. O uvedení nového fa-

ráře čili o kanonické instalaci řeči býti nemůže, přítomni byli toliko tací, kteří po celý rok služby Boží nenavštěvují. Farář Deramay, který vládou dosazen hned v prvé své řeči se vychloubal, že jedná ve jménu a z nařízení starokatolického biskupa Reinkens-a, brzy sezná své netečné ovečky, ku kterým co nájemník a ne co pastýř poslán byl. Mezi tím, co se toto událo, shromáždili se věrní katolíci u velikém počtu v zmíněné stodole a tam slavena byla mše sv. v století devatenáctém na svobodné půdě švýcarské! — Ostatní švýcarští katolíci v jednotlivých kantonech, jejichžto vlády v také míře liberální nejsou, činili kroky ve prospěch svých pronásledovaných bratrů. Mnoho žádostí došlo rady spolkové, by učinila přítrž nepravdivým zákonům vlády Bernské, avšak liberálové i ve spolkové radě zvítězili většinou dvou hlasů a prosby došlé položeny „ad acta.“ —

Podobných událostí znamenati bylo i v Ženevě. Dle nových zákonů všichni faráři měli nově voleni býti lidem samým. Věrní katolíci nemohli ovšem bráti podílu v shromážděních, která dosavadní jich pravé faráře sesadila a jiných voliti zamýšlela. Nevěřci zvolili si tři faráře, kteří jim na vlas jsou podobní a jimžto vévodí odpadlík Hyacint. Kostel St. Germain násilně jako v Puntruťu katolíkům odňat, mimo to se zachtělo starokatolíkům i krásných kostelů Notre Dame a sv. Josefa. Došla však zvěst, že na oněch kostelích vězí ještě velké dluhy, které by starokatolíkům zapraviti bylo, kdyby kostely odňali, což jim po chuti nebylo, pročež ponechány katolíkům. Ačkoliv věřící na příští tři leta ničeho dobrého se nadíti nemohou, neb po tento čas ještě ostanou nepřátelé u vesla vlády a otěže v rukou jejich, nicméně neklesá mysl katolíků. Ani brány pekelné, ačkoliv již často o církve se pokoušely, ji nepřemohou, tím méně vláda svobodných zedníků v tom neb onom kantonu švýcarském. Kostel sv. Germana odňat v Ženevě a ihned neznámým dobrodincem zakoupen Temple unique, v kterém dříve svobodní zedníci své rejdy prováděli a svým choutkám hověli, a proměněn v náhradu v katolický kostel. Vyučování náboženské odňato katolickým kněžím a světeno vetřelcům, a hle chovanci z koleje a ze státních škol se vytratili a navštěvují školy soukromé, v kterých katolíci vyučují. Školy státní prázdné jsou. Nejdůst. biskup Mermillod mešká ve Ferneru nedaleko hra-

nic ženevských a odtud spravuje svou diecési, před krátkou dobou vysvětil několik bohoslovců, mezi nimiž i znamenitý advokát byl, kterého pronásledování církve kat. pohnulo, že opustil soudní síň a stal se sluhou svatyně. —

V Curichu, kde pronásledování katolíků započalo, stavějí obyvatelé nádhernější chrám, než jim byl odňat a příspěvky sbírají se pilně po celém Švýcarsku, tak že jest naděje, že do nového roku dostaven bude. — Ve sv. Havlu zamýšlí též vláda biskupa Geitlera vypověditi za tou malichernou příčinou, že před sedmi lety přebral správu církevní kantonu Appenzellského, aniž by to byl vládě oznámil. Kdo hledá příčiny, najde ji. Sedm let žádnému nenapadlo, činiti proto biskupovi výčitky, až nyní. — V kantonu Tessinském dobyli katolíci při volbách skvělého vítězství, vzdor piklům strany vládní, tak že tam církve katolická pronásledována býti nemůže.

Z Říma. Sv. Otec jmenoval v konsistorii deset nových kardinálů. Jako Pius VII. zpěchoval se ve svém zajetí jmenovati kardinály, tak i Pius IX. toho nechtěl učiniti, neb hroznější než Pia VII. jest vazba Pia IX. Otíždostivým a slávou zaslepeným Napoleonem I. do žaláře uvržen Pius VII., nepřitelem Istivým, bezohledným, jemuž nic není svatého, žalařován jest Pius IX. Poněvadž však sv. kollegium již jen 42 kardinálů čítalo, mezi nimiž mnoho mimo Itálii sídlí a většina kardinálů u vysokém stáří je, neb jen 7 mezi oněmi 42 čítá méně než 60 let, 16 mezi 60 a 70, 18 mezi 70 a 80 a jeden, kardinal de Angelis již 82 léta čítá, tedy o jeden měsíc starší jest než sv. Otec sám; poněvadž dále většina údů sboru kardinálského nemocí skličena a dlouhými pracemi umdlena jest; poněvadž kardinal Haniel Capalti, jeden z nejvýtečnějších kardinálů před několika dny mrtvici raněn sotva z lože opět povstane: viděl se sv. Otec nucen doplniti sv. kollegium novými údů. Dovídáme se, že kardinály jsou jmenováni: uherský primas, arcibiskup Ostrihomský Simor; arcibiskup Solnohradský Tarnoczy; arcibiskup Pařížský Guibert; patriarcha Lissabonský Ignatius; arcibiskup Valenský Barrio; Msgr. Falcinelli, nuncius Vídeňský; Msgr. Chigi, nuncius Pařížský; bývalý advokát, nyní výtečný kanonista P. Targuini z Tovaryšstva Ježíšova; Augustian P. Martinelli, professor v Římě a Msgr. Oreglia, bývalý nuncius Lissabonský.

Z Ameriky. (*Milwaukee.*) Chvalně známý missionář a gener. vikář českých a polských osad v Americe J. M. Gartner, který v tomto roce Itálii, Rakousko a Polsko navštívil, aby hledal řádných dělníků pro rozsáhlé osady americké, odebral se přes Southampton v Anglii opět na místo své apoštolské práce. Vyvolil si cestu při návratu svým přes Francii, kde navštívil Paray le Monial a Lourdes, by milému Spasiteli a panenské jeho Matce poděkoval za veliké úspěchy, s kterými se v Evropě potkal. Podarilo se mu získati 17 českých a polských kněží pro Ameriku, které poslal již dříve z Evropy na osady americké a kde jich *pět již staví nové kostely*. Jiných šest přislíbili jemu, že přes rok též přijedou do Ameriky, aby se tam duchovní správě věnovali. I několik bohoslovců nastoupilo dalekou cestu za ocean, aby tam bohosloví doštudovali, anglickému jazyku se přiučili a pak na kněžství vysvětití se dali. Jednota sv. Ludvíka v Mnichově darovala důst. p. J. Gartnerovi 3.000 zl. a jednota sv. Leopolda ve Vídni 2.000 zl. dílem na zapravení útrat s onou cestou spojených, dílem k zakoupení nezbytných rouch církevních pro nové kostely. Tím tedy nejnutnějším potřebám duchovním našich krajanů v Americe pomoheno; neb nouze o české kněze byla tam veliká, tak že p. Gartner sám, ač rodem Němec, českému jazyku se přiučil, aby Čechům slovo Boží hlásati a je zpovídati mohl. — Biskup Seghers z Vancouvers-Islandu navrátil se z apoštolské cesty do svého sídla Victorie. Navštívil poloostrov Aljašku a ostrovy Aleutské, které tvoří hranice mezi Severní Amerikou a Východní Asií a před několika lety od císaře ruského prodány byly Severním státům americkým. Přibyl až ku 60. stupni severní šířky a procestoval nesmírnou prostoru čtyř tisíc angl. mil; není diecése tak rozsáhlá jako biskupa Seghersa. Navštívil mnoho katolíků, kterých na rozličných ostrovech nalezl, přisluhoval sv. svátostmi mnohým, kteří k jich přijetí po dlouhá leta příležitosti neměli. Zima v oněch krajinách, kam se nedůst. biskup odvážil, jest hrozná; teplo měř klesá až na 40 stupňů a nad třicet nevystoupí mimo léto, které ale jen 6 téhodnů trvá. — Diecése Baltimorská, Filadelfická a Vilningtonská, které spolu hraní, zasvěceny v měsíci listopadu nejsv. Srdci Pána Ježíše. Veškerí téměř katolíci shromáždili se v kath. chrámech oněch diecéseí, jen vzdálenější poslali ze středu své-

ho deputace k památné slavnosti. Účastenství bylo tak četné, že každý z tří velechrámů asi 250000 věřícími navštíven byl. Nejskvělejší a nejvelebnější byla slavnost ve Filadelfii, kteréž město mezi městy americkými druhé místo zaujímá a 700,000 obyvatelů čítá. V průvodu se zúčastnilo 200 kněží, 5 biskupů, 250 seminaristů a nescíslné množství lidu. Průvod ubíral se z velechrámu modle se litanie o Všech Svatých a prozpěvuje hymny k nejsv. Srdci Pána Ježíše mnohými ulicemi, načež se vrátil nazpět do svatyně v nejlepším pořádku. Průvod trval celé tři hodiny. Nemocný biskup Wood Filadelfický pro slabost byl by se nemohl zúčastniti průvodu, ačkoliv si vroucně přál, dáti na jeho svou vělou lásku k nejsv. Srdci, avšak věřící sami posadili jej na biskupský trůn a nesli v průvodu, nad kterouž láskou hojně slzy proléval. Ačkoliv ve Filadelfii mnohé sekty své sídlo mají, přece nikomu nenapadlo, rušiti pokoj aneb posmívati se slavnosti katolíků, jako se jinde stává.

— Na jihu Spojených obcí Severo-Amerických navštívení jsou lidé hroznou metlou Boží, — žlutou zimnicí. Městečka Shreveport (ob. Luisiana) a Memphis (Tennessee) nejvíce trpí. V městě tomto, ač se počítá sotva na 16000 obyvatelstva, bylo 10. října t. r. na 1000 nemocných a denně 80 až 100 úmrtí. Jak hrozně v onom městě ta nemoc zuřila, lze z toho souditi, že až 2000 lidí, t. dvě třetiny veškerého obyvatelstva k obecné dobročinnosti odkázání byli. Šlechetná obětavost katolického kněžstva objevila se tu v stupni opravdu hrdinském, jak se vůbec uznává. V Shreveportě zemřel 15. září kněz Isidor Quemerais; 5 dní na to opět soudruh jeho kněz Jan Pierre, oba neunavně činní všem nešťastným duchovní i tělesné pomoci poskytající do posledního svého okamžení. Na zprávu o jich úmrtí poslal biskup z Natchitoches obcí Shreveporte-ské kněze L. Gerganda z Monroe, který ochotně a radostně na to místo hrůzy se odebral, aby trpícím spolubratrům služby své vzdával, byť to i životem zaplatil, což se i po nedlouhém čase stalo. Tu důstojný biskup poslal svého kancléře vel. otce Le Vezonet-a, aby místo zemřelého nahradil. Ten přijda za pět dní byl též obětí hrozného té nemoci, jsa tak za doby tří neděl sám pátý, jenž jí podlehl. Ale byť i takto těla horlivých otců byla uchváćena, není nijak udušen duch lásky a horlivosti křesťanské;

věřící tou Boží ranou stíženi, nejsou nijak opuštěni. Dva otcové T. J. vydali se Nev. Orleans-u tam na to místo hrůzy každý okamžik smrti vůči hledíce, neunavně věřícím tělesnou i duchovní pomocí přisluhují. Taktéž v městě Memfis zemřeli již tři kněží tou žlutou zimnicí. I duchovní sestry se v té nákaze svou laskavou horlivostí vyznamenávají a mnohé z nich již tu svou činnost smrtí spečetily. Dle novějších zpráv opět v Memfis dva kat. kněží zemřeli. Protestantský list „New-York Herald“ (Novo-Yorský Hlasatel) píše: „Lze-li z množství obětí na velikost hrdinské lásky souditi, náleží bez odporu palma — katolickým kněžím a duchovním sestrám. (Kath. Miss.)“

— *Poláci v Americe.* „Dzen. Poznaňský“ obsahuje zprávu, že se počet tam žijících Polákův denně množí, přicházejícími vystěhovalci zvláště z Poznańska, západ. Pruska a Litevska jakož i z Polska Ruského. Přichozí jsou nejvíce mladí muži, ucházející se povinnosti vojenské. Jsou již na 15 místech ryze polské obce, utěšeně rozkvétající. Nejsilnější jest v obci „Missouri“ s 3000 duší, se zvláštním chrámem, vyšší polskou školou, polskými novinami a p. V Detroit-u (Michigan) jest 1500, v Novém Yorku 2000, v Sta Maria (Texas) 600 Poláků. Kdekoliv se jich několik set shromáždí, hned si obstarávají katolického kněze Poláka; těch nejvíce z Ruského Polska a Litvy přichází. Nejraději mají ovšem farnosti ryze polské; avšak na mnohých místech přidružují se i k příbuzným Čechům. Kněží jejich nemají určeného služného, nýbrž dostávají k své výživě částku z příspěvků pro kostel vybíraných, i ze školného, jsouce z husta i učitelí.

(K. M.)

Paběrky.

32. *Dítě co vůdce.*

Leta Páně 1144 vládl ve vévodství Brabantském Gottfried III., který co dítě jedno jedva rok staré na trůn svých předků povýšen byl. Okolnost ta, že slabé nemluvíhatko vévodilo Brabantu, zavedla všem nepřátelům panujícího rodu vítanou příčinu, aby ve skutečnost uvedli tajné záměry své a sami vesla vlády se uchopili. Obyvatelé města Lovaně však pevně a věrně stáli při svém pravomocném knížeti; dali jej přinést v kolébce do radni síně, kolébku dali na trůn a přísahali dítěti věrnost. Pak táhli do boje proti

nepříteli. Vsa kolébku s dítětem vzali do ležení, pověsili ji mezi větve mohutného stromu, aby pohled na ni vojiny k boji rozněcoval. Vůdce mívají k svým vojnům před bojem řeč povzbuzující jich ku statečnosti, ale sebe lepší řeč nebyla by dodala tolik ducha bojujícím jako kolébka visící na stromě a v ní drímající pacholátko. Když klesali bojovníci a couvaly řady jejich, pláč a výkřik dítěte opět je rozohnil; kdykoliv nepřítel nějakých výhod se domohl, hned byly ztraceny, když uslyšán hlas bezbranného dědice knížecího. Po dlouhém krvavém boji nepřítel přemožen a zahnán, poněvadž dítěto přinešeno bylo do ležení.

Pohlédněte všichni, kteří čtete tyto řádky, na jinou kolébku a na jiné dítě! Robátko to jest vojévdcem našim v boji všech bojů krutějším. Bojovati nám jest od narození, kdo se straní boje, ten se odříká dobrovolně koruny slávy. Nebudme bázlivci, mužně postavme se mezi voje křesťanské, nenechme se másti klamnými úspěchy nepřátel našich, vůdcem našim jest nemluvíhatko, ale silnější obrů; pláče v kolébce, ale také hřímá na nebi; drímá na klíně Panny-Matky, ale bdí spolu nade všemi tvory: jest bez vůle, ale přec bez Jeho vůle ani vlas na hlavě naší zkriven býti nesmí. Kdo pro Boha bojuje, toho dítěto Betlemské posilňuje.

Rh. V. Bl.

Literární oznamovatel.

— *„Časopis katol. duchovenstva.“* Svazek 6. (poslední) ročníku XIV. obsahuje dokončení řeči obranné o kněžství sv. Řehoře Naz., pojednání: Koadjutor churavého biskupa; msta v žalmech; palác biskupský v Praze; o legendách. V kronice: z pastorální konference; benedikce korporálií; adopce neb schovanství; seznam vkladů do Děd. sv. Prokopa. Literární oznamovatel. Přidán titul a obsah. — První svazek ročníku 15., jenž opět 6 pětiarchových svazků obsahovati bude, vyjde 21. února 1874.

— *„Otec a syn.“* Povídka z venkovského života a zkušenosti ve Vídni, kterouž sepsal a údům „Dědictví Maličkých“ za vzor synovské lásky odevzdal Václav Arelt. Nakladem Dědictví Maličkých. Podíl na rok 1873, číslo 17. Tiskem L. Pospíšila v Hradci Králové. S obrázky str. 248.

— *„Stručná nauka o zboží.“* Část druhé: „*Látky rostlinné.*“ Popisuje Josef Sedláček, ředitel občanských škol v Strakonicih,

Se 149 dřevorytinami. V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. Str. 271. — Tamtéž: „*Nauka o písemnostech* pro školy obecné, občanské a průmyslové.“ Sepsal Josef Štumpf, učitel. Str. 168.

— „*Maximilian*, nešťastný císař *Maximický*.“ Poučná povídka pro mládež i dospělé. Dle zpráv a vypravování svědků sepsal Arnošt J. Volný. S obrázkem. Str. 136. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. — Tamtéž: „*Vlasta*.“ Zpěvníček pro dámy. Sestavil E. Z. Str. 264 v úpravě sličné.

— Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methodia vyšla co podíl na rok 1873: „*Cesta do Francouz a do Španěl*“, již vykonal a sepsal Josef Chmelfčec, dr. filos., profesor pastorálky na theol. ústavu v Brně atd. Díl III. — „*Výlet do Solnohradu*.“ Náčrtky cestopisné Jana Soukopa, konsist. rady, atd., faráře v Doubravického. Str. 126 frakturou.

— Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně vyšlo dokončení spisu Adolfa Knigge-a: „*O obcování s lidmi*.“ Sešit V. (str. 241—292 a XII. — „*Divadelní ochotník*.“ Nové sbírky svazek 70 a 71.

— „*Jan Brázda*, sedlák ze Zlamané Lhoty, v púte se sedlákem Alfonsem Štastným, čili: Kratochvilné a velmi poučlivé dopisy o překrutné učenosti kandidáta filosofa Alfonsa Štastného, sedláka v Padařově, uložené v jeho nejnovějším spisu: „*Ježíš a jeho poměr ku křesťanství*.“ V Praze 1873. Nákladem kněhkupectví A. G. Steinhausera. Str. 129.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. Vrtátka, kněz na odpoč. v Roudnici, 15. října (nar. v Nov. Benátkách 11. led. 1799, vysv. 10. srp. 1825).

Vyznamenáni jsou:

p. Vác. Houška, dr. theol., konsist. rada, k. arcib. i konsistorní tajemník, zvolen 22. t. m. za kanovníka metrop. kapitoly;
p. Josef Zimmermann, děkan v Č. Brodě, a
p. Ant. Homolka, farář v Starém Přerově, jmenování jsou arcib. notáři;
p. Kajetán Mika, farář ve Viticích,
p. Karel Starosta, farář v Stolmíři, a
p. Bedřich Hingst, farář v Tismicích, obdrželi expositorium canonicale.

Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Jan Alex. Schneider, kaplan v Blatně, za faráře v Radošovicích (Reschwitz);
p. Karel Krupka, kapl. za adm. v Dobříši;
p. Jos. Prášek, býv. admin. v Sv. Poli, za kapl. v Dobříši;

p. Vác. Sedláček, kapl. v Mnichovicích, za administr. v Mukařově.

Upřázdňené místo:

Mešná, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 12. prosince.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Petr Štastný, farář u sv. Maří Majdaleny, 7. pros. (nar. v Děštné 4. říj. 1820, vysv. 25. července 1847);
p. Ondřej Zahorík, farář v Kasejovicích, 12. pros. (nar. v Milavči 7. led. 1805, vysv. 25. červce. 1830).

Vyznamenáni jsou:

P. Dismas Remenarik, provincial ř. Milosrdných bratří ve Vídni jmenován bisk. notářem Budějovickým,
p. Jan Winzig, děkan v Trhových Svinech, a
p. Jos. Vačkař, farář v Hluboké, obdrželi expositorium canonicale.

Upřázdňená místa:

Červená Řečice, děkanství patron. kníž. arcibiskupa Pražského, do 12. ledna.
Sv. Maří Majdalena (ve vikar. Třeboň.) fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 18. led.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

P. Josef Mikosch, ř. Tov. Jež. v Bohosudově, 7. prosince.

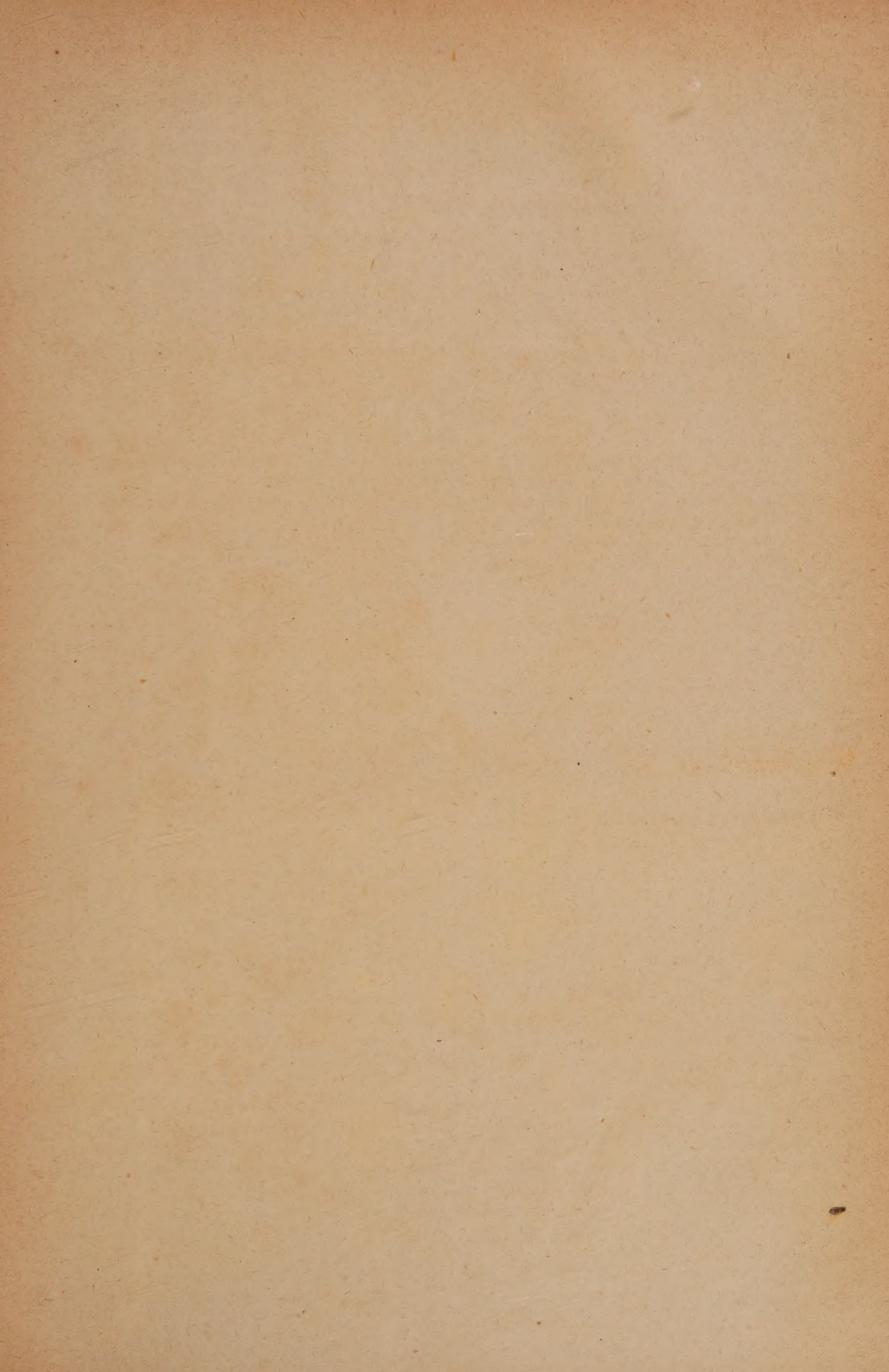
Ve správě duchovní ustanovení jsou:

p. Vác. Tesař, admin. za faráře v Dolním Krnsku;
p. Frant. Ptáček, admin. in spir. v Hodkovicích, za admin. interkal. tamtéž;
p. Frant. Šnějdárek, kaplan z Mšena do Chorušic;
p. Jan Kořínek, k. z Libáně do Terezína;
p. Frant. Blažek, k. z Vetlé do Mšena;
P. Athanas Moser, ř. františk. v Hostinném, za koop. v Haindorfu;
P. Ant. Vonašek, ř. august. z Prahy do Bělé.

Upřázdňené místo:

Hodkovice, fara patron. kníž. Kamila Rohana, do 15. ledna.

„Šťastné a veselé svátky i nový rok!“ S tímto přáním činíme pozvání ku předplacení na nový ročník „*Blahověsta*.“ Předplácí se v expedici (kněhkupectví B. Stýbla v Praze) a sice s poštovní zásilkou celoročně 3 zl. 50 kr. a bez zásilky, když se čísla odebírají v expedici, jenom 3 zl. Pp. spisovatelům, kteříž nás laskavě podporovali, vzdáváme upřímné díky, prosíme o další přízeň a pomoc, aby *Blahověst* čím dále tím více prospíval.

GTU Library

3 2400 00340 0565

